TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

KARAHANLI TÜRKÇESİ SATIR-ARASI KUR'AN TERCÜMESİ (TİEM 73 1v-235v/2)

GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN

Doktora Tezi

Abdullah Kök

Tez Danışmanı
Prof. Dr. F. Sema Barutcu Özönder

Ankara-2004

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

KARAHANLI TÜRKÇESİ SATIR-ARASI KUR'AN TERCÜMESİ (TİEM 73 1v-235v/2)

Doktora Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. F. Sema Barutcu Özönder

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	İmzası
Prof. Dr. F. Sema Barutcu Özönder	....
Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun	....
Prof. Dr. Mustafa Argunşah	....
Doç. Dr. A. Melek Özyetgin	....
Doç. Dr. Jale Demirci	....

Tez Sınav Tarihi 26 Nisan 2004

İçindekiler

Teşekkür III
Ön söz IV
Giriş VI
1. Türklerin İslâmî çevreye dâhil olmaları VI
1.1. Türklerin İslâm Dinini Kabul Edişleri VI
1.2. Türkistan'ın İlk Müslüman Türk Devleti Karahanlı Devleti Hakkında VIII
1.2.1 Karahanlıların Kökeni IX
1.2.2 Karahanlıların Müslüman Oluşu XI
2. Kur'an-ı Kerim'in Türkçeye İlk Çevrilmesi İşi XI
2.1. Kur'an Metninin Çeviri Türleri XV
2.1.1. Satır Arası Birebir Çeviriler XV
2.1.1.1. Satır Arası Doğu Türkçesi Kur'an Çevirileri Üzerine Yapılan Çalışmalar XV
2.1.1.2. Satır Arası Batı Türkçesi Kur'an Çevirileri Üzerinde Yapılan Çalışmalar XVI
2.1.2. Tefsirli Çeviriler XVIII
2.1.3. Tefsirler XVIII
3. TİEM 73 Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Çevirisi XIX
3. 1. Eser: TİEM 73 1v/1-235v/2 XIX
3. 2. Çevireni, Çeviri Tarihi, Alanı XXI
3. 3. Nüsha: TİEM 73 XXII
3.3.1. İstinsah Tarihi ve Müstensihi XXII
3.3.2. Nüsha Özellikleri XXIII
3.3.3. Üzerinde Yapılan Çalışmalar XXIV
3.3.4. Dili XXX
Kitap ve Dergi Kısaltmaları XLIX
Kısaltmalar L
İşaretler L
Yazı Çevrimi İşaretleri LII
Metin
1. Sūretü 'l Fatiḥa 1
2. Sūretü 'l Baḳara 1
3. Sūretü 'l- Āl-i ʿİmrān 33
4. Sūretü 'n –Nisā 53

5. Sūretü ʾl –Māʾide 74
6. Sūretü ʾl-Enʿām 89
7. Sūretü ʾl- Aʿrāf 106
8. Sūretü ʾl- Enfāl 126
9. Sūretü ʾt- Tevbe 133
10. Sūretü Yūnus 147
11. Sūretü ʾl –Hūd 156
12. Sūretü Yūsuf 167
13. Sūretü ʾr- Raʿd 177
14. Sūretü İbrāhīm 181
15. Sūretü ʾl Hicr 186
16. Sūretü ʾn- Naḥl 191
17. Sūretü'l- İsrāʾ 202
18. Sūretüʿl Kehf 211
19. Sūretü Meryem 220
20. Sūretü Ṭāhā 226
Türkçe Dizin 235
Kaynaklar 694
Türkçe Özet 704
İngilizce Özet 705

Teşekkür

Bu çalışmanın tamamlanmasını sadece kendi gayretine borçlu olmayan yazar, aşağıdaki kişi ve kurumların desteklerine de ayrıca müteşekkirdir.

TİEM 73'te kayıtlı olan nüsha üzerinde fotoğraf ve mikrofilm çekme izni veren Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğüne, bürokratik engelleri kişilere zorluk için değil yardım için kullanan Süleymaniye Kütüphanesi Müdürü Dr. Nevzat KAYA'ya, teze sağladığı maddî katkılardan dolayı Niğde Üniversitesi Araştırma ve Geliştirme Fonu'na, tezin fotoğraf çekimlerini yapan Araş. Gör. Mehmet EKİZ'e, tezle ilgili yardımlarından Araş. Gör. Bülent GÜL'e, Araş. Gör. M. Vefa NALBANT'a, Araş. Gör. Dr. Gülsüm KİLLİ'ye ve karşılaştığım sorunlarda yardımcı olan ve çözümünde destek veren Doç. Dr. A. Melek ÖZYETGİN'e, maddî ve manevî imkânlarının yanı sıra dualarıyla da beni her zaman destekleyen aileme, her zaman yanımda olan eşime, doktora öğrenimim sırasında yaşlarından beklenmeyecek ölçüde anlayış gösteren çocuklarıma ayrı ayrı teşekkür ederim.

Ön söz

Tarihin değişik zamanlarında ve coğrafyalarında bir çok devlet kurmuş olan Türkler, bunun neticesinde sürekli değişik coğrafyalarda farklı dinlerin etkisinde kalmışlardır. Girdikleri dinin etkisiyle farklı yazı kullanmış ve kullandıkları yazıyla da çeşitli türlerde sayısız eserler yazmışlardır. Türkler, X. yüzyılda İslâm dinini kabul ettiler. Bu yeni dinin kabulü ile de alfabe değiştirdiler. İlk İslâm devleti olan Karahanlılardan bize kadar ulaşmış iki büyük eser vardır. Kâşgarlı Mahmud'un *Dīvānu Luġāti't-Türk*'ü ve Yusuf Has Hacib'in *Ḳutadġu Bilig*'i. Biz bu iki eserin yanına dil bilgisi ve söz varlığı özelliklerinden dolayı TİEM 73'te kayıtlı olan Türkçe Satır Arası Kur'an Tercümesini de ekleyebiliriz.

Çalışmamız, Giriş, Metin, Türkçe Dizin, Kaynaklar, Türkçe ve İngilizce Özet bölümlerinden oluşmaktadır. Girişte, Kısaltmalar, Kitap ve Dergi kısaltmalarından sonra Kur'an Tercümeleri türleri, TİEM 73 Üzerinde Yapılan Çalışmalar, Eserin Tanımı, Eserin Dili kısımları yer almaktadır. Çeviri yazı işaretleri de bu bölümde verilmiştir.

Metin bölümü, Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi TİEM 73'ün 1v-235v/2 kısmının yazı çevrimli metnidir. Metnin yazı çevrimi yapılırken, varak ve satır numaraları metin gövdesinde verilmiş, surelerin ayet numaraları numaralandırılmaya esas alınmış, ayetler, asıl Kur'an metniyle karşılaştırılabilmesi için bugün Kur'an metinlerinde kullanılan durak yerlerine göre numaralandırılmıştır. Düşmüş, silinmiş ve çevrilmemiş kısımlar ile yazım yanlışları, eğer o sözcük ve/veya ibareler metnin başka bir yerinde de varsa, o sözcük ve ibareler ile, geçmiyorsa diğer Türkistan sahası Türkçe Kur'an metinleri ile veya Çanga'nın *Kur'an Lugati* (1999) yardımıyla onarılmaya çalışılmıştır. Türkçe metnin yazım yanlışları dipnotlarda gösterilmiştir. Türkçe metnin tek veya seyrek tanıkları üzerinde yapılan gramatikal açıklamalar da Metin bölümünde dipnotlarda gösterilmiştir. Yazı çevrimli metinde özel adlar da küçük harfle gösterilmiş, fakat dizinde bunların gösteriminde yazım kuralına uyulmuştur. Noktalama işaretlerinden nokta işareti (.) ayet bitimlerinde kullanılmıştır; yazı çevrimli metinde başka noktalama işareti kullanılmamıştır.

Tezin Türkçe Dizin bölümü Türkçe metnin söz varlığının gramatikal dizinidir. Türkçe metinde Arapça sözcük ve terkiplere karşılık verilirken, bazen sözcük

grupları, birleşik yapılara başvurulmuştur. Türkçe metnin böyle kuruluşlarının bir kısmı madde başı olarak verilmiş, bazen de alt maddeler hâlinde ilgili madde başı altında gösterilmiştir. Kişi adları, coğrafî adlar gibi özel adlar da bu bölümde yer almaktadır. İnceleme ise, Metin bölümünde dipnotlar hâlinde yer almaktadır. İnceleme, çoğunlukla sözcük ve ibarelerin köken bilgisi ve gerekli hâllerde gramatikal açıklamasından ibarettir. Tezin sonuna Kaynaklar, Türkçe Özet ve İngilizce Özet kısmı da konulmuştur.

Son olarak, sevgi, hoşgörü ve sabır gibi erdemleri ile karşılaştığım her sorunun çözümünde yol gösteren, yönlendiren, Türklük bilimine bakış açıma yeni boyutlar kazandıran, bilimsel dikkat, titizlik ve disiplin kavramlarını öğreten, öğrencisi olduğum günden beri ilgi, yakınlık ve yardımlarını esirgemeyen Sevgili Hocam Prof. Dr. F. Sema Barutcu ÖZÖNDER'e teşekkürü zevkli bir vazife addederim.

Ankara, 12 Ocak 2004 Abdullah Kök

Giriş

1. Türklerin İslâmî çevreye dâhil olmaları

İslâm dini, VII. yüzyılın başlarında, Arabistan'da ortaya çıktı ve az bir müddet sonra da Türkler İslâm dini ile temasa geçtiler. Bununla beraber, Türklerin İslâm dinine kitleler hâlinde girişlerine tanıklık edebilmek için X. yüzyılı beklemek gerekmiştir. Türkler, X. yüzyılda büyük kitleler hâlinde İslâm dinine girmeye başlamakla birlikte, bu dönemde Türklerin büyük bölümü İslâmiyet dışında idi[1].

X. yüzyılın, Türklerin İslâmlaşması açısından bir dönüm noktasını oluşturması, bir kısım araştırıcıları, Türklerin İslâmiyet ile temasları ve Müslümanlaşması olayını, X. yüzyıldan önceki ve sonraki dönem şeklinde ikili bir tasnifte ele almaya götürmüş bulunmaktadır[2]. Türkleri İslâm dininin kabulüne götüren ve Türklerin İslâmiyet'le tanışma dönemi olarak nitelenen X. yüzyıla kadarki birinci devreyi bir takım alt bölümlere ayırmak gerekir. Diyebiliriz ki 751 yılında cereyan eden Talas savaşına kadarki evre, Türklerin münferit ihtidaları ile karakterize olmaktadır. Türklerin İslâmiyet içinde görevler üstlendikleri "hizmet dönemi" şeklinde adlandırılan ikinci evre 868 yılında siyasî hâkimiyet kurmalarına kadar uzanmaktadır. Üçüncü evre ise, X. yüzyılın ortalarından itibaren bağımsız Müslüman Türk devletlerinin tarih sahnesinde görülmeye başladığı zamana kadarki devreyi içine almaktadır. Bu bakımdan üç aşamalı ilk devreyi, Türklerin "Müslümanlıkla temasa geldikleri, tanıştıkları ve kabule hazırlandıkları dönem"[3] şeklinde ifade etmek gerekir.

1.1. Türklerin İslâm Dinini Kabul Edişleri

İslâm dininin Türkler arasında yayılarak geniş kitlelerin ihtidasına dönüşmesi Samanoğullarının hâkimiyet döneminde gerçekleşmiştir. Buhara'yı merkez olarak seçerek kurulan Samanoğulları Emirliği (875-999) X. yüzyılı, Müslüman Orta Asya'nın altın çağı yapmayı başarmıştır. Bir kere Samanoğulları yönetiminde ticaret

---

[1] Ünver Günay, Harun Güngör, *Türk Din Tarihi*, Kayseri 1998, s. 221.
[2] Osman Turan, *Selçuklular* ve İslâmiyet, İstanbul,1971, s.89.
[3] Ünver Günay, Harun Güngör, *a.g.e.*, s. 222.

uluslar arası düzeyde çok gelişmiştir. Ticaret yolları dört bir yana uzanarak İran ve Irak'taki merkezlere, doğuda Çin'e, güneyde Hindistan'a, Avrasya steplerine, kuzeybatıda İdil boylarına kadar uzanıyordu. Bu sonuncu yol İdil Bulgar Türklerine elçi olarak gönderilen İbn Fadlan'ın Seyahatnamesi'nde anlatılmaktadır. Bugün Rus bölgesinde, Baltık denizine doğru olan kesimde ve hatta İsveç'te çok sayıda Samanîlere ait gümüş sikkelere rastlanmaktadır. Bu durumdan hareketle diyebiliriz ki bu çağda ticaretin ulaştığı uluslar arası boyut çok üst seviyededir. Ticaretin gelişmesi, bu dönemde şehirleşmenin gelişmesine de zemin hazırlamıştır. Bu şehirler, müstahkem bir çekirdek etrafında oluşan mahalleler ve oralarda kurulan camiler, okullar, hamamlar, kervansaraylar, türbeler ve diğer önemli yapılarıyla dikkati çekmektedir. Nitekim İslâmî çevrede otorite olarak kabul edilen birçok âlim bu coğrafyada yetişmiştir. Ticaretin yanı sıra ekonomik hayatın tarım, madencilik ve sanayi gibi sektörlerinde de o dönemde büyük gelişmeler görüldü. Çinlilerden kâğıt yapmayı öğrenen Semerkantlılar sonradan kendileri de kâğıt ürettiler ve X. yüzyılın sonlarında bu kâğıtlar bütün İslâm coğrafyasına, oradan da Avrupa'ya geçti. Yörenin değişik yerlerinde çeşitli ürünler elde ediliyor, ayrıca sabun, halı, hasır, bakır fenerler, kumaş, havlu, eğer takımları, bakırdan yapılmış eşyalar, yay, kılıç, kalkan, cam eşyalar, kâğıt türünden bir çok ince iş yapılabiliyordu. Zarefşan civarındaki şehirlerde dokunan ipekli ve yünlü kumaşlar, zengin kömür madenlerine ve demire sahip olan Fergana havalisindeki demir ve çelik işleri, silâhlar bütün İslâm coğrafyasında beğeni ile karşılanmaktaydı. Maveraü'n-nehr çevresi, Türkistan içleri ve doğusundaki göçebe Türklerle de çok geniş ekonomik ve özellikle ticarî ilişkiler kurulmuştur. Göçer-konarlar geniş otlaklarda besledikleri koyun, at, deve gibi hayvanlarla deri, kürk gibi eşyaları satıyor, karşılığında hububat, giyecek ve ziynet eşyası satın alıyordu. Ayrıca köle ticareti de mevcuttu. Esasen göçer-konar Türklerin ülkelerinde de ticaret yolları boyunca küçük pazar kentleri oluşmuştu. Tacirler düzenli konaklamalarla bu bölgelere seferler yapıyorlardı. Onlar Türk ülkelerine yerleşik kültür ve medeniyet unsurlarının yanı sıra, İslâmiyet'ten önce olduğu gibi İslâmiyet döneminde ve özellikle ticarî ilişkilerin geliştiği Samanoğulları zamanında dinlerini de getirdiler. Böylece İslâm dini Orta Asya'da daha önceki evrensel büyük dinlerin oralarda yayıldığı yolları izleyerek gelişti.

Samanoğulları devletinde hanedan İranî olmakla birlikte, ordunun ve halkının büyük bölümü Türklerden oluşmaktaydı. Samanîler devrinde Buhara İslâm ilâhiyatının en önemli merkezlerinden biri hâline gelmiştir. X. yüzyılda Eş'arî'ye paralel olarak Orta Asya'da Maturidî (ölm. 944), muhafazakâr kelâmcıların formalizmi ile Mu'tezile'nin rasyonalizmini uzlaştırmak suretiyle Sünni kelâmının esaslarını ortaya koyuyor ve Sünnî Türkler, fıkıhtan İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin mezhebinde karar kılarken, inançta da Maturidî'nin mezhebine bağlanıyorlardı. Yine bu coğrafyada Farabî (870-950) İbn-i Sina (975-1037) gibi düşünür ve âlimleri yetiştiren Türklerin İslâm dünyasına katkıları ve hizmetlerinin sadece askerlik alanında olmayıp bilim, kültür, ilâhiyat, felsefe ve sanat gibi sosyo-kültürel hayatın hemen her alanında olduğunu görüyoruz.

Türklerin ulaştığı bilgi çağına rağmen, hâlâ âlimler eserlerini Arapça ya da Farsça olarak kaleme alıyorlardı: Bu durum İslâmî çevre edebî Türkçesinin gelişmesini de geciktirmiştir.

Samanoğulları dönemi Türklerin arasında İslâmiyet'in kökleşip yayılmasında büyük rol oynamıştır. "Türklerin İslâmiyet'e girmeleri ile değişim de çok köklü olmuştur.[4]

İslâmiyet'in Türkistan bölgesinde Türkler arasında resmen devlet dini olarak kabul edilmesi Karahanlılar zamanında gerçekleşmiştir.

1. 2. Türkistan'ın İlk Müslüman Türk Devleti Karahanlı Devleti Hakkında

Karahanlılar devletine adını vermiş olan sülâleye çeşitli adların verildiği bilinmektedir. Bu adların içinde en yaygın olanı "Karahanlılar"dır. Bu ad ile, Doğu ve Batı Türkistan'da hüküm süren ilk Müslüman Türk sülâlesinin (840-1212) kurduğu devlet ifade edilmektedir. Bu ad özellikle tarihçi ve doğubilimci V. V. Grigorev'in 1874 yılında Maveraü'n-nehr Karahanlıları hakkında yazmış olduğu makaleden itibaren hükümdarların unvanları arasında sıkı sık geçen "Kara" sözünden ileri gelmektedir. Gerçekten de bu sülâleye mensup meşhur hükümdarlardan bazılarının Kara Han, Kara Hakan, Arslan Kara Hakan, Tamgaç Buğra Kara Hakan gibi unvanlar kullandıkları bilinmektedir. Bu sülâle ve dolayısıyla kurdukları devlet için ilmî eserlerde kullanılan diğer bir ad ise "İlek Hanlar" deyimi olup deyim de bu

sülâleye mensup hükümdarların pek çoğu tarafından kullanılan "ilig" unvanının doğu bilimciler tarafında "ilek" şeklinde okunmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Çağdaşları olan tarihçiler gibi, Karahanlı hükümdarları da kendilerini Alp Er Tonga'nın neslinden kabul ettikleri için, bu Türk hükümdarının İranlıların Şehnamelerinde Afrasiyap olarak adlandırılmış olmasından dolayı bu sülâleye Al-i Afrasiyap (Afrasiyap-oğulları) gibi bir ad verilmektedir[5].

1. 2.1 Karahanlıların Kökeni

Karahanlılar devletinin başında kendilerini efsanevî destan kahramanı Alp Er Tonga'nın (Afrasiyap) soyundan geldiklerine inanılan bir aile bulunmuştur. Nitekim bununla ilgili olarak bu aileye Al-i Afrasiyap denildiğini de biliyoruz. Karahanlı devletinin ilk dönemleri hakkında Kâşgarlı Mahmud, Han unvanı dolayısıyla şu bilgiyi verir. "Han Türklerin en büyük hükümdarıdır ve Afrasiyap oğullarına Han denilir. Afrasiyap hakandır." (DLT III 157)

Karahanlılar sülâlesinin kökeni hakkında konunun uzmanı ilim adamlarınca ortaya konulmuş olan faraziyeleri şöyle sıralayabiliriz. 1. Uygur faraziyesi, 2. Türkmen faraziyesi, 3. Yağma faraziyesi, 4. Karluk faraziyesi, 5. Karluk- Yağma faraziyesi, 6. Çiğil faraziyesi, 7. Tu-chue (Tukyu-Göktürk) faraziyesi.

V.V. Barthold, V.Minorsky ve F. Sümer tarafından işaret edildiği gibi, devleti kuranların Yağmalar olduğu hemen hemen kesinlik kazanmıştır. Zira X. yüzyıl coğrafya eserlerinden Hududü'l-'Ālem'de kaydedildiğine göre, Yağmalar, Uygurların bir kolu idi ve başlarında bulunan hükümdarlar da Uygur (Toğuz-Guzz) hükümdar ailesindendi. Aynı kaynağa göre Kâşgar ve Artuç da aynı dönemde Yağmaların elinde bulunuyordu ki Kâşgar'ın, Karahanlıların ortaya çıkışı yıllarında bu devletin başlıca merkezlerinden olduğu ve Artuç'ta Karahanlı hükümdar ailesinin mezarlığının bulunduğu bilinmektedir. Yine aynı kaynakta Bulakların bir Yağma boyu olduğu bilinmekle Uygurlarla karışık hâlde bulundukları da kaydedilmiştir. Bunun gibi, Kâşgarlı Mahmud da Bulakların bir Yağma boyu olduğunu

---

[4]Ünver Günay; Harun Güngör; *Türk Din Tarihi*, Kayseri 1998, s. 284-285.

[5]Karahanlılarla ilgili daha geniş bilgi için Bkz. Omeljan Pritsak, "Karahanlılar", *İslâm Ansiklopedisi*, VI, s. 251-273; Erdoğan Merçil, "Karahanlılar", *Türk Dünyası El Kitabı*, Ankara, 1992, s.240-246; ---, *Müslüman Türk Devletleri Tarihi*, TTK, Ankara, 2000; Sadettin Gömeç, "Kara-hanlı" Adı Üzerine Bazı Düşünceler", *Kök Araştırmalar*, II (2), Ankara, 2000, s.137-145; Reşat Genç, *Karahanlı Devlet Teşkilâtı*, TTK, Ankara, 2002; Jürgen Paul (Çev. Şeyda Yılmaz) "Karahanlılar", *Türkler*, Ankara, 2002, C.4, s. 460-468.

bildirmektedir. Diğer taraftan Mücmelü't-Tevarih ve'l-Kısas, Yağma hükümdarlarına Buğra Han denildiğini kaydeder. Çünkü tarih boyunca Karahanlılardan başka hiçbir Türk devletinde hükümdarların Buğra-Han unvanını kullandıkları görülmemektedir.

Kısaca, Uygurların bir kolu olan Yağmalar Uygur devletinin yıkılması üzerine (840) batıya göç ederek Kâşgar bölgesine gelmişler, buraları Karluklardan alarak yurt edinmişlerdir. Sonra İli vadisine yayılmışlar ve dolayısıyla devletin öteki önemli merkezi Balasagun bölgesini de ele geçirmişlerdir. Hükümdarlarının kolaylıkla Han unvanını almış olmaları da şüphesiz Uygur Hükümdar ailesi ile olan ilişkilerinin sonucudur. Buna karşılık aynı devletin kurucuları olarak ileri sürülen Karlukların hükümdarları Yabgu unvanını eskiden taşımışlardı ve hatta Hudûdu'l-'Âlem'e göre Karluk hükümdarları da bu yabgu unvanını eskiden kullanmışlardı. Ayrıca Kâşgarlı Mahmud da XI. yüzyılda Karluk büyüklerine verilen unvanlar olarak "Çuğlan", "Sagun" ve "Köl İrkin"i gösterir ki bu unvanlar onların siyasî güçlerini yitirdiklerinin örneği olmalıdır.

Öte yandan Karahanlıların Yağmalar yolu ile Uygurlara bağlı bulunmalarının daha başka tarihî izleri de mevcuttur. Diyebiliriz ki Yusuf Has Hacib'in hükümdara hitap ederken eski Uygur hükümdar unvanlarından birini kullanarak "ay ıduk kut" demesi de tamamen bununla ilgilidir. Yine bununla ilgili olarak Yusuf, eserinin 4701. beyitinde hükümdara "ey Müslüman" anlamında "ey çomak" diye hitap etmektedir. "Çomak"ın Buddhist Türkler tarafından "Müslüman" anlamında kullanılan bir söz olduğunu Kâşgarlı'dan biliyoruz.[6]

Karahanlılar dönemi canlı bir fikir ve kültür hayatına imkân vermiş, bütün Türkistan coğrafyasında Türklerden müfessirler, muhaddisler, fakihler, tarihçiler ve dil bilginlerinin yetişmesine imkân sağlamıştır. İlk Türkçe Kur'an Tercüme ve tefsirleri de yapılmaya başlanmıştır. Özellikle fıkıh alanında Serahsî, Bazdavî, Dabusî ve Merginanî gibi en önemli isimler bu devirde yaşamış ve Hanefîliğin Türkler arasında hâkim mezhep olmasının temelleri atılmıştır.[7]

---

[6] Reşat Genç, *Karahanlı Devlet Teşkilatı*, TTK, Ankara, 2002, s. 4.

[7] Yusuf Ziya Kavakçı *XI. ve XII. Yüzyıllarda, Karahanlılar Devrinde Maverâ al-Nehr İslâm Hukukçuları*, Ankara, 1976, s.15-21

1. 2. 2 Karahanlıların Müslüman Oluşu

Karahanlılarda tespit edilebilen ilk kağan Bilge Kül Kadır Han, Sâmanîler ile mücadele etmiştir. Onun iki oğlundan Arslan Han Bazır büyük kağan sıfatı ile Balasagun'da, Kadır Han Oğulcak ise ortak kağan olarak Taraz'da devleti idare ettiler. Sâmanîler'den İsmail b. Ahmed (874-892) uzun bir kuşatmadan sonra Taraz'ı feth etmişti. Bu durum karşısında Oğulcak merkezini Kâşgar'a naklederek Sâmanî hâkimiyeti altındaki bölgelere akınlara başlamıştır. Onun yeğeni Satuk'un, Karahanlılara sığınmış Ebu Nasr adlı Sâmanî prensi veya İslâm sufî vâizleri ile karşılaşması İslâmiyet'i kabulüne sebep olmuştu. Satuk amcasına karşı taht mücadelesini kazandıktan sonra kendi devleti içinde İslâmiyet'i resmen kabul etmiştir (X. yüzyılın başı). Bu olay Batı Karahanlıların durumunu değiştirdi. Satuk Buğra, Müslüman ismi olarak Abdülkerim'i aldı. O büyük Karahanlılara karşı mücadelede Müslüman gönüllülerden de faydalandı. Satuk'un oğlu Musa (Baytaş) doğu Kağanı Arslan Han'ı mağlûp ederek sülâlenin bu kolunu ortadan kaldırmış ve bütün Karahanlı devletini de İslâmlaştırmayı başarmıştır. Bundan sonra İslâm dininin Türkler arasındaki durumu bir cihad hükmünde olmuştur.[8]

2. Kur'an-ı Kerim'in Türkçeye İlk Çevrilmesi İşi

Türklerin İslâmiyeti kabul edişi, tabiî olarak onun kutsal metni Kur'an'ı anlamak, kavramak, esas ve kurallarını öğrenmek ve öğretmek için Türkçeye çevrilmesini de kaçınılmaz kılmıştır.

Kur'an'ın Arapçadan başka dillere çevirisi işi ilk Farsçaya çevrilmesi ile başlamıştır. Taberî Tefsiri esas alınarak yapılan bu çeviri, X. yüzyılda, Sâmânoğullarından Mansûr bin Nûh'un (M. 961-976) oluşturduğu Maveraü'n-nehirli âlimlerden kurulu bir heyet tarafından yapılmıştır. Muhammed b. Cerir-i Taberî'nin (ö. 923) Arapça olarak yazdığı bu 30 ciltlik Kur'an tefsiri Farsçaya çevrilirken kısaltılmış, Kur'an metni esas alınarak satır arası Farsça çevirisi yapılmıştır.[9]

Eckmann da Taberî'nin diğer eseri, onun hacimli Kur'an Tefsirinin *Cāmi' al-bayān fī tafsīr al- Kur'an* – muhtemelen Taberî'nin ünlü Dünya Tarihinin Mansur b. Nuh'un (961-976) veziri Abû ʿAlī Balʿamī tarafından Farsçaya çevrildiği sırada,

[8] Erdoğan Merçil, "Karahanlılar", *Türk Dünyası El Kitabı*, Ankara, 1992, s. 240.

Sâmâniler devrinde (875-999) Buhara'da Farsçaya çevrilmiş olduğunu belirtir[10]. Bu çevirinin haklılığı önsözünde şöyle ifade edilmektedir: "Bu kitap, Muhammmed İbn Carīr at-Tabarī - Tanrının rahmeti üstüne olsun - tarafından anlatılan büyük Tefsir'in Fars diline yapılan tam ve doğru çevirisidir. Bu kitabı Bağdad'dan getirdiler. Arapça yazılmış ve uzun referansları ihtiva eden kırk cild idi. Onu muzaffer komutan ve melik Abū Ṣalīh Mansūr İbn Nūh ibn Naṣr İbn Aḥmed İbn İsmāᶜil'e getirdiler- Tanrı'nın rahmeti üstlerine olsun- sonra, bu kitabı Arap dilinden okuyup anlamakta güçlükle karşılaşıldığından, o bunun Fars diline tercümesini arzu etti. Sonra, o Mâverâü'n-nehr'in âlimlerini bir araya topladı ve onlardan bir hukukî beyanname (fetva) istedi: "Bu kitabı Fars diline çevirmemiz caiz olur mu?" Onlar dedi ki: "Arapça bilmeyenlerin istifadesi için, Kur'an tefsirini Farsça okuyup yazmak caiz olacaktır, çünkü yüce Tanrı şöyle demiştir: Dili kavminin dilinden farklı olan resul göndermedik.[11] Sonra muzaffer hükümdar Abū Ṣaliḥ Mâverâü'n-nehr'in âlimlerinin getirilmesi emrini verdi: Buhara'dan Ebū Bekr ibn Muḥamed el- fażlu'l alām ve Ebu Bekr Muhammed bin İsmāᶜil el- Faḳih ve Faḳih Ebu Bekr bin Ahmed bin Ḥamīd ve Ḫalīl ibn Aḥmed es-Sicistānī, Belh'den Abū Caᶜfar bin Muḥammed bin ᶜAlī[12], Hindistan kapılarından Faḳīḥ al-Ḥasan bin ᶜĀlī Mandūs ve Abū'l-Cahm Ḫālid bin Hānī al-Mutafaḳḳih ve ayrıca Semerkand, İsbicap ile Fergana'dan ve Mâverâü'n-nehr'in her şehrinden (başka âlimler). Onların hepsi, doğru yolun bu olduğunu, kitabın tercümesini kabul ettiler. Sonra Muzaffer Melik ve Ābū Ṣalīḥ, toplanan âlimlere, kitabı tercüme edebilmeleri için, aralarından en bilgili ve âlim olanları seçmeyi emretti. Onlar, uzun referansları atarak ve hikâyelerin metinlerini kısaltarak, kitabı tercüme ettiler".[13] Gerçekte, Farsça tercüme aslının sadece onda biridir. Taberî tefsirinde adı geçen âlimlerden hareketle Türkistan coğrafyasına baktığımızda,

---

[9] Zeki Velidi Togan, "Londra ve Tahran'daki İslâmî Yazmalardan Bazılarına Dair", *İTED*, c. III (1959-1960), s. 135.

[10] J. Eckmann, "Eastern Turkic Translations of the Koran" *Studia* Turcica, Budapest; 1971, s. 149-150

[11] Kur'an (14:4) "(Allah'ın emirlerini) onlara iyice açıklasın diye her peygamberi yalnız kendi kavminin diliyle gönderdik."

[12]Tam olarak adı Abū Caᶜfar bin Abdullah bin Muḥammed el Belhî el-Hinduvanî'dir. (ö.973) Belhli büyük Hanefî âlimi, ilminden dolayı kendisine küçük Ebu Hanife de denilmiştir: Bağdadlı İsmail Paşa, *Hediyyetü'l-Arifin*, I-II, İstanbul, 1951-55, II, s. 37. Ömer Rıza Kehhale, *Mu'cemu'l-müellifin*, I-XV, Dımeşk, 1957, IV, s. 232.

[13] Habib Yağmaī (Editör), *Tercümei Tefsirī Taberī* I, Tahran, 1339 (1961), s. 5-6; A. J: Arbeyy, *Classial Persian literature*, Londra, 1958, s. 40-41. Gilbert Lazard, *La Langue des Plus Anciens Monuments de la Prose Persane*, Paris, 1963, s. 41-45; J. Eckmann, "Eastern Turkic Translations of the Koran" *Studia Turcica*, Budapest, 1971, s. 149-150.

özellikle X. yüzyılın ikinci yarısında Taberî tefsirinde adı geçen âlimlerin ölüm tarihlerinden hareketle sadece Buhara ve Belhli âlimlerin ismini tesbit edebildik[14]. Yine biliyoruz ki X. yüzyılda Türkistan coğragyasında başta Semarkandî olmak üzere birçok âlim yetişmiştir. Bu Kur'an çevirisini de o dönemlere tarihlendirmek doğru ve yerinde bir tesbit olmalıdır. Dönemin Türkistan entelektüel çevresi de bu görüşümüzü desteklemektedir.

Zeki Velidî Togan'a göre ilk Türkçe Kur'an çevirisi bu ilk Farsça çeviriyle aynı zamanda Kur'an çeviri heyetinin çalışmaları sırasında gerçekleştirilmiştir[15]. Ayrıca Togan *The Earliest Translation of the Qur'an into Turkish*[16] adlı çalışmasında Taberî'nin tefsirinin çevrilmesi komisyonunda Türk şehirlerinden İspicap'lı bir Türk'ün de bulunduğunu belirtir. Togan ilk Türkçe çevirilerin asıl nüshasının İslâmiyeti kabul eden Argu ve Karluk Türklerinin lehçesinde, Çü ve Sırderya civarındaki Oğuzların ağzının da tesiri ile yazılmış olduğunu belirtir. Togan Mâverâü'n-nehrli âlimlerden kurulu bu heyetin üyelerinden birinin İspicaplı (Sayramlı) bir Argu Türkü de olduğunu belirtmiştir.[17]

Fuat Köprülü *Türk Edebiyatı Tarihinde*[18] İlk Kur'an tefsirinin H.VI/M.XII. yüzyıl sonunda veya H.V/M.XI yüzyıl başında Batı Türkistan'da yazıldığını belirtir. Fuad Köprülü gibi Abdülkadir İnan da Kur'an'ın Türkçeye çevirisinin Farsça çevirisinden yaklaşık bir yüzyıl sonra, yani XI. yüzyılın ilk yarısında yapılmış olması gerektiği düşüncesindedir.[19]

Horasan ve Mâverâü'n-nehr'de hâkimiyetin, Sâmânoğullarının (M. 875-999) eline geçmesi Türklerin İslâm dini çevresine girmelerini hızlandırdı. Sâmânoğulları ordusu Türklerden kurulu idi ve Türk kumandanları idaresinde bulunuyordu. Sâmânoğullarından Mansur b. Nûh (961-976) devrinde Mâverâü'n-nehr ve Horasan ordusunun kumandanı Türk soylu Amîdü'l-Mülk Fâik idi. Gazneliler sülâlesini kuran Sebük Tegin de bu Türk kumandanlardan biridir. İşte bu sıralarda Emir Mansur b.

---

[14] Ahmet Yıldırım, "Türkistan Coğrafyasında Yetişen Ünlü Din Bilginleri", *Türkler*, 5. c., Ankara, 2002, s. 681-690.

[15] Zeki Velidî Togan, *Kur'an ve Türkler*, İstanbul, 1971, s. 18.

[16] Zeki Velidî Toğan, "The Earliest of the Qur'an into Turkish", *İTED*, IV- 1-4, İstanbul, 1964, s.18.

[17] Zeki Velidî Togan, "Zentralasiatische Türkische Literaturen II, Die İslamische Zeit" *Handbuch der Orientalistik* V/I, Leiden-Köln 1963, s. 230.

[18] Fuad Köprülü , *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, 1986, s.162.

[19] Abdülkadir İnan, *Kur'an-ı Kerimin Türkçe Tercümeleri Üzerinde Bir İnceleme*, Ankara, 1961, s. 8.

Nûh Kur'an-ı Kerim'in Farsçaya çevrilmesini resmen, devlet işi olarak ele almış, Kur'an'ın Farsçaya çevrilmesinin caiz olup olmadığı hakkında Horasan ve Mâverâü'n-nehr bilginlerinden fetva istemiş ve yukarıda belirtilen Heyete bu işi havale etmişti.[20]. Bu olaydan 20 yıl sonra bütün Mâverâü'n-nehr'de hâkimiyet Türklerin eline geçti. Mânsur b. Nûh'un çeviri için istediği bilginler ve çeviri komisyonuna dâhil mütercimler arasında Türklerin kalabalık olarak bulundukları İsficap (Sayram), Fergana, Semerkand ve Buhara şehirlerinden bilginler de bulunuyor olması çok muhtemeldir.[21] Öyle ki, İsficap bölgesi Karluk Türklerinin yaşadığı bir bölgeydi. 840 yılında Uygur devleti yıkıldığı zaman Karluklar Isık gölün güneyi ile İsficap'tan Çü ve İli havzasına kadar yayılmış durumdaydılar.[22] İsficab eyaletinin merkezi olan İsficap şehrine Belazurî'nin ifadesine göre[23] Kuteybe'nin Şaş'ı istilâ etmesinden sonra buradan ayrılan Türkler hâkim olmuştu. X. yüzyılda hâlâ bir Türk hükümdar tarafından yönetilen eyalet Sâmânî devletine vergi vermiyor, bağlılığını gönderdiği sembolik materyallerle bildiriyordu.[24] Makdisî[25] İsficap'a bağlı 51 şehir adı verir. Bu şehirlerden Sabran Oğuz ve Kimeklere komşu olup Oğuz tüccarların uğradığı bir ticaret şehriydi. Ünlü Türk filozofu Farabî'nin doğum yeri olan Farab (Barab) ile Geçdih ve Şaş arasında Türklerden Müslüman olmuş 1000 çadır bulunuyordu. Sütkent ise Müslüman Türklerin toplandığı bir mekândı. Bölgenin önemli yerlerinden olan Taraz yine Müslüman Türklerin ticaret merkezi konumundaydı.[26] IX ve X. yüzyılda İsficap (Sayram), Fergana, Semerkand, Buhara, Belh gibi Türk nüfusun da olduğu şehirlerde üst seviyede bir entellektüel hayatın varlığını dönemin kaynakları göstermektedir[27].

---

[20] Abdülkadir İnan, *a.g.e.*, Ankara, 1961, s.7-8

[21] Habib Yağmaî (Editör), *Tercümei Tefsir-i Taberî* I, Tahran, 1339 (1961), s. 5-6; A. J Arbeyy, *Classial Persian Literature*, Londra, 1958, s. 40-41; Gilbert Lazard, *La Langue des Plus Anciens Monuments de la Prose Persane*, Paris, 1963, s. 41-45; J. Eckmann, "Eastern Turkic Translations of the Koran" *Studia Turcica*, Budapest; 1971, s. 149-159.

[22] Faruk Sümer, *Oğuzlar Tarihleri-Boy Teşkilatı Destanları*, İstanbul 1999, s. 48.

[23] Belazurî, *Fütuh'ul-Büldan*, (Çev. Mustafa Fayda), Ankara, 1987, s. 596-597.

[24] W. Barthold, *Moğol İstilasına Kadar Türkistan*, (Türkçeye çeviren) Hakkı Dursun Yıldız, Ankara, 1990, s. 251.

[25] V. Minorsky, *Hududu'al-alam, The Regins of The World*, London, 1937, s.119

[26] Ramazan Şeşen, *İslâm Coğrafyacılarına Göre Türkler ve Türk Ülkeleri*, Ankara, 1988, s. 251.

[27] Ahmet Yıldırım, *Türkistan Coğrafyasında Yetişen Ünlü Din Bilginleri*, Türkler, 5. C., Ankara, 2002, s.681-690.

Eckmann, tezimize konu TİEM 73'ün Karahanlı devletinin doğu kısmında muhtemelen Kâşgar'da oturan Abū 'Ali al-Hasan ibn Süleymān (unvanı Tabgaç Buğra Ḳara Haḳan idi) devrinde hazırlanması ihtimali üzerinde durur[28].

2.1. Kur'an Metninin Çeviri Türleri

2.1.1. Satır Arası Birebir Çeviriler

Bunlar Arapça sözlerin tek tek Türkçeleriyle karşılanması esasına dayalı çevirilerdir. Bu metinlerde Türkçe sözcük, daha küçük ve ince harflerle Arapça sözcüklerden farklı bir yazı stiliyle Arapça kelimelerin tam altına yazılıdır. Kur'an'ın bu şekildeki Türkçe çevirilerine sık rastlanmaktadır. İstanbul ve Anadolu'daki kütüphaneler ile Türkiye dışındaki değişik kütüphanelerde[29] bu türden çok sayıda nüsha bulunmaktadır. Bu tip çevirilerde Türkçe cümle kuruluşuna genellikle hiç uyulmadığı için Türkçe çeviriyi, bazan Arapçasına bakmadan anlamak son derece güçtür.

Togan, ilk Türkçe Kur'an çevirisinin Taberî Tefsiri esasında vücuda getirilen Farsça satır arası çeviriye dayanarak yapılmış bir satır arası harfiyen çeviri olduğunu belirtir.[30] Osman Keskioğlu, eski çeviriler arasında bu tarzda yapılan çevirilere daha çok rastlanmasını, Farsçadan örnek alarak yapılmış olması ihtimalinin yanı sıra, bu çeviri yolunun daha kolay oluşuna bağlar.[31]

2.1.1.1. Satır Arası Doğu Türkçesi Kur'an Çevirileri Üzerine Yapılan Çalışmalar

TİEM 73 dışında, Doğu Türk sahasının en dikkate değer Kur'an çevirileri Karahanlı Türkçesi özellikli Özbekistan İlimler Akademisi Kitaplığı, nr. 2008'de kayıtlı nüsha, Karahanlı-Harezm dil özellikli Rylands Kuran çevirisi ile Harezm dil özellikli Hekimoğlu Ali Paşa 2' dir.

Karahanlı Türkçesi özellikli Özbekistan İlimler Akademisi Kitaplığı, nr. 2008'de kayıtlıdır. 270 varaktan ibaret olan bu nüsha eksiktir. Yazmada sadece şu

---

[28] Janos Eckmann, "Eastern Turkic Translatins of the Koran", *Studia Turcica*, Budapest, 1971, s.149-159.

[29] Abdülkadir İnan, "Kur'an'ın Eski Türkçe ve Oğuz- Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar." *TDAY* 1960 (1960), 79-94, ATEŞ, Ahmed, "Anadolu Kütüphanelerinde Bazı Mühim Türkçe El Yazmaları", *TDED*, VIII, (1958), s. 90-93.

[30] Zeki Velidi Togan, "*Londra ve Tahrandaki İslami Yazmalardan Bazılarına Dair*", *İTED*, C. III (1959-1960), s. 135.

[31] Osman Keskioğlu, *Nüzulünden Günümüze Kur'an'ı Kerim Bilgileri*, Ankara, 1987, s. 214.

sure ve ayetler bulunmaktadır: 2. sure (tam değil), 3-5. (1-117 ayetler) sureler ile 6. (71-136. ayetler) sure. Bu nüsha satır arasında hem Türkçe hem de Farsça tercümeyi birlikte bulundurur. Eser üzerine A. A. Semenov: Sobranie Vostoçnıh Rukopisey, Akademii Nauk Uzbeskskoy SSSR, IV, Taşkent 1957, s. 45-46 adlı çalışmasında Semenov Tercümenin XIII. Yüzyıla ait olduğunu belirtir ve çevirinin dilininde Karahanlı Türkçesi olduğunu ifade eder.

Rylands Kur'an çevirisi üzerinde Eckmann'ın *Middle Turkic Glosses Of The Rylands Interlinear Koran Translation* Akadémiai (Kiadó, Budapest, 1976) adlı çalışması vardır. Bu eserin tanıtması S. Tezcan tarafından yapılmıştır: Janos Eckmann: *Middle Turkic Glosses Of The Rylands Interlinear Koran Translation, TDAY-Belleten 1978-1979*, s. 279-294.

Harezm Türkçesi özellikli Kur'an çevirisi Hekimoğlu Ali Paşa 2'yi G. Sağol doktora tezi olarak hazırlamıştır: Gülden Sağol, *Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi, Giriş-Metin-Sözlük, I-II* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 1993. Sağol'un doktora tezi neşredilmiştir: Gülden Sağol, *Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations II: An Inter-Linear Translation of the Qur'an into Khawarazm Turkish, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text)*, Harvard, (410 pages), 1993; *(Part II: Glossary)* Harvard, 1995, (310 pages); *(Part III Facsimile of the MS Süleymaniye Library, Hekimoğlu Ali Paşa No.2 Section One: 1b-300b)*, Harvard, 1996; *(Part III: Facsimile of the MS Süleymaniye Library, Hekimoğlu Ali Paşa No.2 Section Two:301a-587b)*, Harvard,1999.

2.1.1. 2. Satır Arası Batı Türkçesi Kur'an Çevirileri Üzerinde Yapılan Çalışmalar

Batı Türk sahasının en dikkate değer Kur'an çevirileri sırasıyla şunlardır:

Ahmet Topaloğlu, *Muhammed Bin Hamza'nın Kur'an Tercümesi Giriş ve Metin, Sözlük Üzerinde İnceleme ve Sözlük. I-II*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeni Türk Filoloji Küsüsü Doktora Tezi, 1973. Topaloğlu'nun doktora tezi neşredilmiştir: Ahmet Topaloğlu, (Haz. Muhammed Bin Hamza) *XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış "Satır-Arası" Kur'an Tercümesi Giriş ve Metin, Sözlük. I-II, Kültür Bakanlığı*, İstanbul, 1976-1978.

Esra Karabacak, *Manisa Halk Kütüphanesi'ndeki Satır arası Kur'an Tercümesi: Giriş-Metin-Dizin I-III,* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 1992. Karabacak'ın doktora tezi neşredilmiştir: Esra Karabacak, *An Inter-Linear Translation Of The Qurʿan Into Old Anatolian Turkish = Eski Anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi:* Introduction and Text I, Sources Of Oriental Languages and Literatures 22, Turkish Sources XX, Harvard University The Department Of Near Eastern Languages and Civiliizations. 1994; (Part II: Glossary: Section one, p. 1-384. Section Two, p. 385-786), 1995; (Part III: Facsimilie of the MS Manisa İl Halk Library No. 931, Section one: 1a-224a.1997; (Part III: Facsimilie of the MS Manisa İl Halk Library No. 931, Section two: 224b-451a, 1999.

Hikmet Yılmaz, *Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satırlar Arası Bir Kurʿan Çevirisi (Metin-Gramer-Sözlük) 1b-53a.* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 1992

Ali Akar, *Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satırarası Bir Kur'an Tercümesi (Metin-Gramer-Sözlük) 53b-105b,* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 1992.

İbrahim Delice, *Eski Anadolu Türkçesi İle Yazılmış Satırarası Bir Kur'an Tercümesi (Gramer-Metin-Çeviri-Sözlük) 105b-170b* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisns Tezi, Sivas, 1992.

Emin Eminoğlu, *Eski Anadolu Türkçesi İle Yazılmış Satırarası Bir Kur'an Tercümesi (Gramer-Metin-Çeviri-Sözlük) 171a-216b* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisns Tezi, Sivas, 1995.

Mehtap Alper, *Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satır arası Bir Kur'an Tercümesi, (Gramer-Metin-Çeviri-Sözlük) 217a-262b* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 1998.

Murat Küçük, *Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Satır Arası İlk Kur'an Tercümesi, İnceleme-Metin-Dizin,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2001.

2.1. 2. Tefsirli Çeviriler

Tefsirli çeviriler, ayetlere kelime kelime anlam verilmesi bakımından satır arası tercümelere, yorumlamalı parçalar, açıklamalar ve hikâyeler ihtiva etmeleri bakımından da tefsirlere benzemektedir. Bunlar, tercümelerden daha geniş, tefsirlerden daha kısadır. Bu çevirilerde, anlama biraz daha açıklık kazandırmak için açıklamalara girişilir, gerekirse tefsire geçilir. Verilen ayetin indiriliş sebebi, hangi olay üzerine indiği geniş bir şekilde açıklandıktan sonra, bazan hikâye ve kıssalara da yer verilir.

Bu tür tefsirli çeviriye verilebilecek en iyi örnek, Türkoloji çevresinde *Anonim Tefsir* olarak bilinen, bugün St.Petersburg'daki Asya Halkları Enstitüsü Kitaplığı Kod. 332'de 2475 numarada kayıtlı olan yazmadır. Eser üzerinde ilk büyük çalışma Borovkov'a aittir: A.K. Borovkov, A.K. Leksika sredneaziatskogo tefsira XII-XIII vv. Akademiya Nauk SSSR İnstitut Narodov Azii. Moskova, 1963. (Türkçe Çev. Halil İbrahim Usta, Ebülfez Amanoğlu, *Orta Asya'da Bulunmuş Kur'an Tefsirinin Söz Varlığı (XII-XIII Yüzyıllar)*, TDK, Ankara, 2002).

H.İbrahim Usta tarafından da eserin metin ve sözlüğü yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır: Halil İbrahim Usta, *XIII. Yüzyıl Doğu Türkçesiyle Yazılmış Anomim Kur'an Tefsirinin Söz ve Şekil Varlığı,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1989.

2.1. 3. Tefsirler

Arapça kelimelerin tek tek Türkçe kelimelerle karşılanmasından çok, tamamının uzun cümlelerle açıklanması esasına dayanır. Bir ayet veya birkaç ayetin yazılıp anlamlandırılmasından sonra, bazan sayfalar süren açıklamalarla bu kısımlar tefsir edilir.

Hacimli olmalarından dolayı bu tefsirler üzerinde Zülfikar ve Taş'ın çalışmaları dışında esaslı çalışma yapılmamıştır: Hamza Zülfikar, *Çağatayca Kur'an Tefsiri, Dilbilgisi İncelemesi- Metin- Dizin,* Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doktora Tezi, Ankara, 1970; İbrahim Taş, *Çağatayca Kur'an Tefsiri 21a-41b (Giriş-Metin-Dizin),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2001.

Bu çeviri türlerinden birinci tipe girenler, yani satır arası kelime kelime yapılan çeviriler, özellikle sözlükçülük açısından Türk dili için çok değerli bir kaynak durumundadırlar. Kutsal metin özelliği taşıyan Kur'an gibi metinlerin tercümesini yaparken, meydana gelebilecek her hatadan dolayı günahkâr olma korkusu, çevireni ister istemez, dikkatli davranmaya ve metnin aslına sadık kalmaya sevk eder. Bu tercümelerin dikkate değer özelliği çevirenin/çevirenlerin, Arapça kelimelere verdiği/verdikleri karşılıkları büyük bir titizlikle seçmeye gayret gösterip en iyi karşılığı arayarak asıl metinle birebir uygunluğu sağlamaya çalışmasıdır. Türkçenin söz varlığı gücünü açık bir şekilde ortaya koyan bu metinlerde, Arapça kelimelere geniş ölçüde Türkçe karşılıklar bulunduğu gözlenmektedir.

3. TİEM 73 Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Çevirisi

3. 1. Eser: TİEM 73 1v/1-235v/2

(1) Sūrätü'l-Fātiḥa (TİEM 1v/I-1-2r)

(2) Sūrätü'l-Baḳara (TİEM 2v/1-37v/9)

(3) Sūrätü āl-i ʿİmrān (TİEM 38r/1-57v/5)

(4) Sūrätü'n -Nisā (TİEM 57v/6-79r/5)

(5) Sūrätü'l-Mā'idā (TİEM 79r/5-95v/8) Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *mā'idä sūräsi mäkkädä inmiş turur. yüz taḳı yegirmi üç āyät turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kuran tasniflerinde 120 ayet olarak verilmiştir.

(6) Sūrätü'l-Enʿām (TİEM 95v/9-112v/3) Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *änʿām sūräsi mäkkädä inmiş turur. yüz takı altmış altı ayät turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 165 ayet olarak verilmiştir.

(7) Sūrätüʿl- Aʿrāf (TİEM 112v/3-131r/9)

(8) Sūratü'l-Enfāl (TİEM 131v/1-138v/2) Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu sūrätü'l-änfāl sūräsi mäkkädä inmiş turur. yätmiş altı āyät turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 75 ayet olarak verilmiştir..

(9) Sürätüʿt–Tävbä[32] (TİEM 138v/3-152v/7)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu tävbä sūräsi mädīnädä inmiş turur. yüz otuz āyät turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 129 ayet olarak verilmiştir.
(10) Sūrätü Yūnus (TİEM 152v/8-162v/9)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu yūnus päyġāmbär ʿaläyhi'ṡ -sälām sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz taḳı yeti āyät turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 109 ayet olarak verilmiştir.
(11) Sūrätü Hūd (TİEM163r/1-173r/6)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu sūrä hūd päyġāmbär ḳıṣṣasınıŋ sūräsi turur. mäkkädä inmiş turur. yüz taḳı yegirmi üç āyät* turur olarak belirtilmiştir.
(12) Sūrätü yūsuf (TİEM 173r/6-182v/9)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *yūsuf ʿaläyhi'ṡ-sälām sūräsi mäkkädä inmiş turur. yüz taḳı on bir āyät turur* olarak belirtilmiştir.
(13) Sūrätü'r- Raʿd (TİEM 183r/1-187v/4)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu sūrä raʿd sūräsi turur. mädīnä<dä> inmiş turur. ḳırḳ beş āyät turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 43 ayet olarak belirtilmiştir.
(14) Sūrätü İbrāhīm (187v/4-192r/8)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *ibrāhīm yalavaç sūräsī ʿaläyhī 'ṡ-sälām mäkkädä inmiş turur. älig bir āyät turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 52 ayet olarak belirtilmiştir.
(15) Sūrätüʿl-Ḥicr (TİEM 192r/8-195v/8)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu ḥicr sūräsi turur. toḳsan toḳuz āyät turur. mädīnädä inmiş turur olarak belirtilmiştir.*
(16) Sūrätüʿn-Naḥl (TİEM195v/8-205v/7)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu naḥl sūräsi mäkkädä inmiş turur. yüz yegirmi säkiz āyät turur* olarak belirtilmiştir.

---

[32]. Bu surenin nüzulü sırasında Hz. Muhammed besmele yazılmasını emretmediği için diğer Kur'an nüshalarında olduğu gibi bu surenin başında besmele yer almamaktadır.

(17) Sūrätü'l-İsrā' (205v/8-214v/1)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu isrā*[33] *sūräsi yüz taķı*[34] *on āyät turur. mäkkädä inmiş turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 111 ayettir.
(18) Sūrätü'l- Kähf (TİEM 214v/1-222v/9)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu äl ḥamd sūräsi yüz taķı on bir āyät turur mädäni turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 110 ayet olarak belirtilmiştir.
(19) Sūrätü Märyäm (TİEM, 223r/1-228r/9)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu sūräķa märyäm sūräsi tänär. sälām anıŋ üzä. mäkkädä inmiş turur. toķsan säkiz āyät turur* olarak belirtilmiştir.
(20) Sūrätü Ṭāhā (TİEM 228v/1-235v/2)	Surenin indirildiği yer ve ayet sayısı *bu ṭāhā sūräsi yüz otuz ekki āyät turur. mäkkädä inmiş turur* olarak belirtilmiştir. Bu sure Diyanet'in yayınladığı Kur'an tasniflerinde 135 ayet olarak belirtilmiştir.

3. 2. Çevireni, Çeviri Tarihi, Alanı

Teze konu olan Türkçe Kuran çevirisinin kim/kimler tarafından ve ne zaman çevrildiği hakkında elimizde somut bilgiler yoktur. Ancak, metin gösterdiği dil özellikleri bakımından Karahanlı çevresi metinleri arasına dâhil edilmelidir. Yukarıda, 2. Kur'an-ı Kerim'in Türkçeye İlk Çevrilmesi İşi bölümünde belirtilenler de dikkate alınarak, elimizdeki metnin en azından ilk Türkçe Kur'an metnine en yakın metin olduğu söylenebilir.

3. 3. Nüsha: TİEM 73

Tek yazma nüshası bugün İstanbul, Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'nde 73 numarada kayıtlıdır; yazma bir hayır sever tarafından Eyüb Sultan Türbesine vakf edilmiş, 1922 yılında Müessesatı Vakfiye'den müzeye getirilmiştir.[35]

---

[33] İsrā için "i" harfi üstünle harekelendirilmiştir.

[34] *yigirmi*'nin üzeri çizilerek iptal edilmiş kelime.

[35] Abdülkadir Erdoğan, "Kur'an Tercümelerinin Dil bakımından Değerleri", *Vakıflar Dergisi*, C. I, s. 47. Ayrıca TİEM yazmalarının kayıtlı olduğu defterde de Erdoğan'ın bahsettiği not bulunmaktadır.

3. 3. 1. İstinsah Tarihi ve Müstensihi

Yazma nüshanın sonunda yer alan Arapça ketebe kaydından metnin istinsah tarihi ve müstensihini belirlemek mümkündür. Arapça kayıt;

كتبه و ڭحبه ڭضعف عبادڭلله و ڭحو جهم ڭلمذنب ڭڭقاطىء ڭلرڭجى ڭلى عفوڭلله

تعالى محمد بن ڭلحاج دولتشاه ڭلشيرڭڭى ڭصلح ڭلله حاله فى فهوف سنت ڭفبع و ثلاثين و سبعماة

“Bunu Allah’ın kullarının en zayıfı, en muhtacı olan günahkâr, hatalı yüce Allah’ın affını dileyen (Allah durumunu düzeltsin) Muhammed b. El-Hācc Devletşah eş-Şirazî H.734/M.1333/1334 yılının aylarında yazdı ve tezhip etti” şeklindedir.

İnan “Eski Kur’an Tercümelerinin Dili Meselesi” adlı makalesinde eserin istinsahı ile ilgili şu görüşleri ileri sürer:

> “B nüshasının müstensihi kendisinin Şirazlı olduğunu kaydediyor. Her hâlde bu tercümeyi Şirazda istinsah ettiğini kabul etmek mümkündür. Şirazlı Muhammed b. Devletşah’ın bu çeviriyi yazdığı yıllarda İran Moğolları tamamiyle İslâmlaşmış ve Türkleşmişlerdir. Fars eyaleti, Türk olan Ebu İshak İnçu’nun idaresinde idi. İbn Batuta Şiraz şehrini tasvir ederken bu beyin anası Taş hatun’un haftada bir gün ülema ve hafızları camiye toplayıp güzel Kur’an okuttuğunu ve vaaz dinlediğini yazmıştır. (İbn Batuta-Şerif Paşa tercümesi, C.I, s. 230). Adı Türkçe olan bu hatun’un Kur’an’ın Türkçe tercümesini dinlemeye ve okumaya heves etmiş olması tabiîdir. Şirazî’nin istinsahının da bu Hatun’un yaşadığı zamana (1333 yılına raslaması dikkate değer.”[36]

Yazmada kullanılan Türkçe kelimeler ve Türkçenin eriştiği ifade gücü İnan’ın bu tezini kuvvetlendirmektedir. Buna göre, nüshanın istinsah tarihi H.734/M.1333/1334, müstensihi Muhammed b. El-Hācc Devletşah eş-Şirazî’dir. Müstensihin adından onun Şirazlı olduğu açıktır. H.734/M.1333/1334 tarihi ise İlhanlı devleti hükümranlığı Abū Sa’īd (1317-1336) dönemine rastlamaktadır.

3. 3. 2. Nüsha Özellikleri

Bordo meşin kaplı mukavvadan oluşan yazmanın cildi, yaldız zencirekli, sa’lbekli beyzî şemseli olup sertaplı ve milkeplidir. Cilt sonradan yeşil cilt bezi ile kaplanmıştır.

---

[36] Abdülkadir İnan, “Eski Kur’an Tercümelerinin Dili Meselesi”, *Türk Dili,* S.7, Ankara, Nisan 1952, s.327.

Eserin ilk iki yaprağı ve sure başları müzehhep ve müzeyyen serlevhalıdır. Serlevhalar altın yaldızla yazılmıştır. Duraklar hizip ve cüz gülleri yaldızlıdır. Kur'an metni siyah reyhanî hattı, satır arası tercümesi ise sürh olup nesih özellikleri taşımaktadır. Varak ölçüsü 36cm x 27 cm, yazma kalınlığı 14 cm'dir. Yazma 451 varak olup her sayfasında 9 satır Arapça, 9 satır Türkçe çevirisi olmak üzere 18 satır vardır. Sayfa altlarındaki yıpranmış kısımlar tamir görmüştür.

Türkçe kısmın yazı karakteri A. Erdoğan ve ona dayanarak söyleyenlerin dediği gibi talik kırması değil, nesih özellikleri taşımaktadır. Türkçe kısımlar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Eser tam ve güzel bir yazma olup sadece Bakara suresinin (TİEM 73 19v/3) 166. ve 167. ayetlerinin (166. <kördiler ḳın taḳı käsildi anlarnıŋ birlä säbäblär 167. taḳı aydı anlar kim uḏu bardılar>) ve Al-i imran suresinin (TİEM 50r/5-6)124. ve 125. ayetlerinin (124. <indürülmişlär. 125. kim kälür ägär ṣabr ḳılsaŋız taḳı ḳorḳsaŋız taḳı kälsälär sizkä (6) iwmäklärindin bu mädäd bergäy sizkä>) Türkçe kısımları eksiktir. Bunun dışında eserde eksiklik yoktur. Maide (TİEM 79r/5) suresinden başlayarak surenin Mekke'de mi Medine'de mi indirildiği açıklanmış ve her surenin mahiyeti hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Ayrıca Kehf suresinin kenarına da surenin cuma günü okunduğunda faydası açıklanmıştır (TİEM 214v/1). Bu kısım sayfa kenarına siyah mürekkeple sonradan eklenmiştir. Tevbe suresinin dışında bütün surelerde Besmelenin çevirisi yapılmıştır.[37]

Eserin Sultan Abdülaziz Han zamanında, Abdülaziz Han'ın iradesiyle Ferid Efendi'nin nezaretinde tamir gördüğünü Hazine Kitapları Müfettişi Abdurrahman Nacim tarafından H.1281/M.1864-1865 yılında eserin baş tarafına düşürülen kayıttan çıkarmaktayız:

> selāṭīn-i ʿiẓām firdevs-maḳām ḥażarātının cevāmiʿ-i şerīflerinde vaḳf u vażʿ buyurmış olduḳları maṣāḥif-i şerīfenin taʿmīrlerine sulṭān-ı selaṭīnü'z- zamān vä ḫaḳanü'd-dehri ve'l-ekvān es-sulṭān ʿAbdü'l-ʿazīz ḫān ḥażretlerinin irāde-i seniyye-i şāhāneleri üzre cennet-mekān ḥażretlerinin cāmiʿ-i şerīflerinde zīver-i raḥle-i... (olan) maṣāḥif-i şerīfeden işbu satırlı muṣḥaf-ı şerīfin ʿaṭūfetlü Ferīd Efendi ḥażretlerinin şeref-i hümāyun neẓāretlerinde ve hicretin bin iki yüz seksen bir senesinde lāyıḳıyla taʿmīr ü termīmi icrā olunaraḳ şirāze-bendi ḥüsni ḫıtām olduğını

---

[37] Nüzulü sırasında Hz. Muhammed besmele yazılmasını emretmediği için Kur'an nüshalarında olduğu gibi elimizdeki yazmada da bu surenin başında besmele yer almamaktadır.

mübeyyin işbu maṭbuʿ ẓahriyede şerḥ virildi. Ḥarrerehū ed-dāʿī ʿAbdu'r-raḥmān nācim müfettiş-i ḫazā'inü'l-kütüb. 1281.

Yazmanın sonunda önce farklı bir stille harfler bitiştirilmeden çeşitli defalar Kur'an'ın niçin hatm edildiğine dair cümleler vardır. Bu cümleler 30. maddeden başlayarak Kur'an'ın ne için ve kime hatmedildiğini ebcedle ifade etmektedir.

Yine yazmanın sonunda 19 Cümade'l-ula 1330/ 05. 06. 1912 ve 10 Saferü'l-hayr 1332/ 07. 01. 1914 tarihleri ve Malatyalı El-Ḥāc Muḥammed ʿAlī'nin tuğrası yer almaktadır. Esere sonradan eklenmiş olan "Muṣḥafı vaḳf idenüŋ ḳabristānı pür-nūr oluna" kaydı da vardır. Bu kayıt ne yazmanın yazı özellliği ne de tamir kaydı düşülen yazı özelliği ile örtüşmektedir.

3. 3. 3. Üzerinde Yapılan Çalışmalar

Eser üzerinde ilk çalışma Abdülkadir Erdoğan tarafından yapılmıştır. Erdoğan, "Kur'an Tercümelerinin Dil Bakımından Değerleri"[38] adlı çalışmasıyla bu nüshayı tanıtmış ve eserin baştan sona Oğuz Türkçesi ile tercüme edildiğini öne sürmüştür. Ayrıca Erdoğan *Osmanlıcadan Türkçeye Söz karşılıkları Tarama Dergisi* (TDK, İstanbul 1934) için fişlemiştir

Yazma üzerinde ilk filolojik çalışma Fahir İz tarafından travail olarak yapılmıştır. Bu tez bugün Türkiyat Enstitüsü 11 numarada kayıtlıdır: Fahir İz, *Uygurca Kur'an Tercümesi*, İstanbul Üniversitesi Türkoloji Disiplini Vinci semestre travail'ı, 1936-1937. F. İz'in travail'ı, TİEM 73'ün Şuara suresinin Türkçe kısmının yazı çevrimini, Türkiye Türkçesine çevirisini ve sözlüğünü ihtiva etmektedir. Bu çalışma, daha sonra *XXII. Internationalen Orientalistenkogress*'de "Suretü'ş-Şuara" adıyla bildiri olarak sunulmuştur (İstanbul, 1951). Fahir İz, daha sonra yayımladığı bir yazısında yazmanın önemini dile getirmiştir:

> "Elimizdeki bu tek kopya 13. yüzyılda yazılmışsa da metnin dil özellikleri yazmanın aslının üç yüz yıl öncesine götürülebileceğini kanıtlıyor. Bu eser, Türk dilinin gelişme tarihi bakımından büyük bir değer taşır. Çünkü burada görüyoruz ki, müslüman olan Türkler, o çağda, Buddhist atalarının geleneklerini yakından izlemişler, yani binlerce Arapça sözcüğü toptan Türkçeye aktarmak gibi kolay bir yola sapmamışlar, Kur'an'da kullanılan sözcüklerin çoğuna uygun bir karşılık

[38] Abdülkadir Erdoğan, agm, s. 47-51.

bulmaya çalışmışlar, Kur'an sözcüğü bile *okıgu* (okuma kitabı, okunacak kitap) diye Türkçeye çevirmişlerdir"[39]

Zeki Velidî Togan "Londra ve Tahrandaki İslâmî Yazmalardan Bazılarına Dair"[40] adlı çalışmasında Anonim Tefsir'in TİEM 73'ten daha sonra yazılmış eksik bir nüshadan ibaret olduğunu ve TİEM 73'ün kopyası olduğunu belirtir. TİEM 73'le ilgili şu bilgiyi verir:

"İlhanlılar devrinde Şarkî İran'ı idare eden ve onlardan ilk olarak Müslümanlığı kabul eden Uygur ve Uyratların ülkesinde, her hâlde onlar için yazılmıştır. Bu nüsha Samanîler zamanında bir komisyon tarafından Taberî tefsiri esas alınarak çevrilen Farsça satır arası Kur'an çevirisine dayanmaktadır. Her hâlde Türkçe çeviri de Farsça çeviri ile aynı zamanda, belki aynı komisyonun Türk üyeleri tarafından yazılmış olabilir. Çünkü Samanîler devrinde dili Türkçe olduğunu bildiğimiz İsbicap ve Mebus şehirlerine nispet edilen iki âlim de Komisyon üyesi sıfatı ile anılır".[41]

Togan, Manchester (Ryland) Kur'an çevirisinin 14. veya 15. asırlara ait Doğu Türkçesi olduğunu Ali İmran suresinin 118. ayetinin Anonim Tefsir, Hekimoğlu Ali ve Manchester nüshalarını karşılaştırarak "Çağatayca"dan önceki Doğu Türkçesi olduğu fikrini ileri sürer.[42].

Togan "The Earliest Translation of the Qur'an into Turkish"[43] adlı çalışmasında ise, Taberî'nin tefsirinin çevrilmesi için Maveraünnehirli âlimlerden kurulu heyetin üyelerinden birinin İspicap (Sayram)'lı bir Argu Türkünün olduğunu belirtmiştir. Doğu Türkçesi Kur'an tercümelerinin asıl nüshasının ilk İslâmiyet'i kabul eden Argu ve Karluk Türklerinin lehçesinde, Çü ve Sırderya civarındaki Oğuzların ağzının da tesiri ile yazılmış olduğunu ifade eder.[44]

Abdülkadir İnan da, eser üzerinde duran bilim adamlarındandır[45]. İnan, yazma hakkında ilk olarak ""Eski Türkçe Üç Kur'an Tercümesi" başlıklı

---

[39] Fahir İz, "Atatürk ve Türk Dili", *Türk Dili,* Ankara, Mayıs, !987, s. 275.

[40] Zeki Velidî Togan, "Londra ve Tahrandaki İslâmî Yazmalardan Bazılarına Dair", *İTED,* II-III, 1958-1960, s. 133-160.

[41] agm., s. 135.

[42] agm., s. 138.

[43] Zeki Velidî Toğan, "The Earliest of the Qur'an into Turkish", *İTED,* IV- 1-4, İstanbul, 1964, s. 18.

[44] Zeki Velidî Togan, "Zentralasiatische Türkische Literaturen II, Die İslamische Zeit", *Handbuch der Orientalistik* V/I, Leiden-Köln 1963, s. 230.

[45] Abdülkadir İnan, "Eski Türkçe Üç Kur'an Tercümesi", *Türk Dili,* Ankara, Nisan 1952, S. 6, s. 19-20.

çalışmasında bahsetmiştir. İnan bu yazısında Anonim Tefsir, Hekimoglu Ali Paşa nüshası ve TİEM 73 yazmalarındaki Kehf suresinin bazı bölümlerini karşılaştırmış, bu karşılaştırma sonunda, Anonim Tefsir'le TİEM 73 metninin aynı olduğunu ileri sürmüştür. Anonim Tefsir'e hâkim iki farklı dil özelliğinin olduğu İnan tarafından da ifade edilmiştir. Gerçekten de Anonim Tefsir'in sure tercümelerinin dili hikâye ve kıssalarla genişletilen yorum kısımlarındaki dile göre daha eskicil ve TİEM 73'ün diline daha yakın gözükmektedir. Ancak, her iki metin ayet ayet birebir karşılaştırıldığında, Anonim Tefsir ile TİEM 73'ün sure tercümelerinde birleştiği yerler varsa da bütün olarak birebir örtüştüğünü söylemek mümkün gözükmemektedir. Bu durum, her iki metnin de asıl bir metinden kopya edilmiş olabileceğini, dolayısıyla şimdiye kadar bilinmeyen asıl bir nüshanın varlığını göstermektedir. İnan'ın da belirttiği gibi hikâye ve kıssaların yer aldığı bölümlerin dili *Nehcü'l-ferâdis*'in dilinden farksızdır.[46] İnan da konuyla ilgili aynı başlıklı bir başka yazısında bu metinler hakkında "Her üç nüshanın bir asıl nüshaya dayandığını, tercümelerin birbirine çok uygun olduğunu göstermektedir; hele her üç müstensihin asıl nüshaya yakın kopyalardaki bazı kelimeleri okuyamamalarından dolayı geçtikleri zorlukların da aynı kelimelerin tercümesinde rastlanması bilhassa dikkate değerdir" [47] görüşüne varır. Bu görüş, tercümelerin birbirine çok uygun olduğundan yola çıkarak her üç nüshanın da bir asıl nüshaya dayandığı görüşü Anonim Tefsir'in sure tercümeleri kısmı ve TİEM 73 için daha emin olarak söylenebilirse de, Hekimoğlu Ali nüshasının söz varlığı ve gramer özelliklerinin bütünüyle Harezm sahası 13-14. yüzyıl metinlerinin diliyle birleşmesi, bu nüsha da diğerlerinin dayandığı Türkçe Kuran metnine dayanmış olsa bile, onu düzenleyen/düzenleyenlerin daha bağımsız davrandıklarını, sahanın ve döneminin diline mükemmel bir biçimde uyarladıklarını göstermektedir. Bu çapta bir uyarlamanın yapılabilmesi ise, bizce sıradan bir müstensihin değil, âlim bir çeviricinin işi olabilir.

İnan erken tarihli Batı ve Doğu Türk sahasına ait Türkçe Kuran metinleri ile ilgili çalışmalarını *Kur'an-ı Kerimin Türkçe Tercümeleri Üzerinde Bir İnceleme* adı altında, kitap hâlinde Diyanet İşleri Başkanlığı Yayını olarak 1961'de yayınlamıştır. İnan bu eserinde TİEM 73 için "Şirazlının elindeki eski nüsha XI. yüzyılda yapılan

---

[46] Abdülkadir İnan, agm., *Türk Dili*, s. 20.

tercemeye çok yakın bir nüsha olsa gerektir"[48] diyerek metni gösterdiği dil özellikleri itibariyle Anonim Tefsir'den de ayırmıştır. İnan, bu çalışmasında eserin baştan Bakara suresinin 143. ayetine kadar olan kısmının tıpkı basımını da vermiştir[49]. İnan'ın bu eseri daha sonra Makaleler II'de[50]de tekrar yayınlanmıştır.

Eser üzerinde çalışan başka bir bilim adamı da János Eckmann'dır. Eckmann; eseri iki ayrı makalesinde ele almıştır. Eckmann, ilk makalesinde[51] Karahanlı Türkçesi Satır arası Kur'an Tercümesini fonetik ve morfolojik olarak incelemiştir. Eckmann, metnin 35v/1=002/273 ile 55a/v=003/179 arasındaki kısmın morfoloji ve söz varlığı açısından kalan asıl kısımla örtüşmediğini ifade etmiş; bunu yazıcının kullandığı nüshada bu kısmın eksik olduğu veya yazıcının kendisi veya başka biri tarafından on dördüncü yüzyılın diline yeniden tercüme edildiği keyfiyeti ile açıklamıştır. Ayrıca Eckmann eserin önemini şu cümle dile dile getirmiştir:

> "Eine faksimile-Ausgabe samt einem Wortindex ohne ein Zweifel ein ebenso wichtiges Hilfsmittel der Turkologie Wörterbuch von Kaşgari"[52]

Eckmann, diğer bir makalesinde[53] de metnin 35a/=002/273 ile 55a/1=003/179 arasındaki kısmının morfoloji ve söz varlığı açısından metinle örtüşmediğini ifade eder ve bunun sebebini 1959 tarihli makalesinde olduğu gibi açıklar.

Gerçekten de 55v/1'den itibaren yazıcının (müstensihin) Türkçe kısımlar için kalemini yenilediği, yazıların daha vurgulu ve koyu yazılmış olduğu görülmektedir. İlgi çekicidir ki 35v/1=002/273'den başlayıp 55v/1=003/179'a kadar olan kısımda görülen hem Hakaniye hem de Harezm Türkçesi özelliklerinin karışık olarak bir arada bulunması bitmiş, 55v/1'den itibaren Türkçe kısmın dili 1v/1=001/001 ile 35r/9=002/272 arasındaki dille örtüşmüştür. Yazı stilinin değişmemiş olması bu karışık dilli kısmın bir başka yazıcının kaleminden çıkmadığını göstermektedir. Öte

---

[47] Abdülkadir İnan "Eski Türkçe Üç Kur'an Tercümesi", *Türk Dili*, Ankara, Nisan 1952, S. 6, s. 325-398.

[48] Abdülkadir İnan, *Kur'an-ı Kerimin Türkçe Tercümeleri Üzerinde Bir İnceleme*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara,1961, s. 12.

[49] Abdülkadir İnan, *a.g.e.*, s. 8.

[50] Abdülkadir İnan, *Makaleler ve İncelemeler*, II.C. Ankara, 1998, s.156-177.

[51] J. Eckmann, "Eine Ostmitteltürkische İnterlineare Koranübersetzumg", *Ural-Altaische Jahrbücher*, XXXI (1959), s. 72-85.

[52] J. Eckmann, agm, s. 73

[53] J. Eckmann, "Eastern Turkic Translatins of the Koran" *Studia Turcica*, Budapest, 1971, s.149-159 (Ayrıca makale Ekrem Ural tarafından "Kur'anın Doğu Türkçesine Tercümeleri" *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, XXI, 1973 (1975), s. 15-24.)

yandan bu kısmın düzenlenmesinde, Hekimoğlu Ali (Sağol 1993) ve satır arası Arapça-Farsça-Türkçe üç dilli Rylands Kur'an metinlerinden[54] yararlanılmadığını yapılan birebir karşılaştırma ortaya koymaktadır. Bundan hareketle diyebiliriz ki, TİEM 73'ün bu kısmını yazıcı bugüne kadar bilinmeyen bir başka Harezm Türkçesi ile yazılmış metinden yararlanarak tamamlamıştır. Öte yandan Eckmann, anılan makalesinde "Bu tercüme tam anlamıyla harfiyen yapılmış bir tercümedir. Arapça kelimelerin altına kırmızı mürekkep ve daha küçük harflerle yazılan Türkçe kelimeler, Arapça metnin sırasını takip eder. Yazıcı titizlikle Arap dilindeki nahiv kaidelerini, edatları (örnek: Arapça soru edatı *hal* için *nek*) ve ibareleri dahi taklit etmiştir. Dolayısıyla, birçok hâllerde, tercüme Arapça metin olmaksızın anlaşılmamaktadır" bilgisini vererek diğer erken tarihli metinlerden TİEM 73'ü ayırır.

Macit Yaşaroğlu *Kur'an-ı Kerimin Türkçe Tercüme ve Tefsirleri Bibliyoğrafyası*[55] adlı çalışmasında TİEM 73'ün Fatiha ve Bakara Suresi 14. ayete kadar olan kısmının yazı çevrimini verir.

TİEM 73 üzerinde bir başka çalışma Hamza Zülfikâr'a[56] aittir. Zülfikar, yazısında TİEM 73'ün Bakara suresinin 40. ayetine kadar olan kısmının çeviri yazısını vermiştir. Zülfikar yazmanın dil özellikleri bakımından değeri hakkında "Kelime zenginliği bakımından bir çok yerde Uygurca ile paralelizm gösteren bu çeviride Anonim Kur'an Tefsirinde görüldüğü gibi "ḍ" ve "w" sesi korunmuştur. *Siler* ikinci çoğul şahıs zamiri ile *mengü ḳalıġlılar* örneğinde görüldüğü gibi *–ıġlı/-igli* partisiplerinin pek çok kullanılmış olması eserin kayda değer özelliklerindendir" notunu düşer.

O. Fikri Sertkaya, Eckmann'ın *Middle Turkic Glosses of The Rylands Interlinear Koran Translation adlı* eserine yaptığı tanıtma yazısında TİEM 73'ün yazma özellikleri hakkında kısa bilgi vermiştir.[57] Selahattin Sönmezsoy da *Les*

---

[54] J. Eckmann, "Doğu Türkçesinde Bir Kur'an Çevirisi", *TDAY- Belleten*, Ankara, 1968, s.51-69.

[55] Macit Yaşaroğlu, *Kur'an-ı Kerimin Türkçe Tercüme ve Tefsirleri Bibliyoğrafyası*, İstanbul,1965, s. 117.

[56] Hamza Zülfikar, "Çağatayca bir Kur'an tefsiri", *Türkoloji Dergisi*, VI/1; 1974, s.-153-195.

[57] O. Fikri Sertkaya, "Karahanlı Türkçesi Üzerine Yeni Neşriyat", *Türk Kültürü*, Haziran, 1977, s. 491-496.

Traductions Turques Manuscrites Du Coran[58] adlı Türkçe Kuran yazmaları ile ilgili doktora tezinde TİEM 73'ü tanıtmış, ayrıca Fatiha suresi ile Bakara suresinin 14. ayetine kadar yazı çevrimini Yaşaroğlu'nun okuyuşuna dayanarak vermiştir.

Eser üzerinde Fahir İz'in travail çalışması dışında, daha geç tarihlerde Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde birkaç bitirme tezi olarak da çalışılmıştır. Mustafa Argunşah'ın danışmanlığında yaptırılan bu tezlerde TİEM 73'ün 1a-40b kısmının yazı çevrimi ve dizinleri hazırlanmıştır.[59] Eser üzerinde bir başka çalışma Nuri Yüce'ye aittir. Nuri Yüce "*Ausdrucksfähigkeit und Wiedergabemäglichkeit des Türkischen in der ältesten Koranübersetzung." - Turkologie heute- Tradition und perspektive. Materialien der dritten Deutschen Turkologen- Koferenz Leipzig. 04-07 Oktober 1994* adlı çalışmadır. Yüce'nin Leipzig'de sunduğu tebliğ 1998'de basılmıştır.[60]

Son olarak, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde, Mehmet Akkuş'un danışmanlığında yaptırılan lisans tezinde Macit Yaşaroğlu'nun çalışmasından alınarak TİEM 73 ile ilgili kısma yer verilmiştir.[61]

3. 3. 4. Dili

Türk ve İslâm Eserleri Müzesi Numara 73'te kayıtlı Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi'nin dili hakkında şunlar söylenebilir:

1. TİEM 73, söz varlığı bakımından Hakaniye Türkçesinin iki önemli eseri KB ve DLT'nin söz varlığı ile örtüşmektedir.

2. TİEM 73'te Buddhist Türk çevresinin teknik terim değerindeki sözleri İslâmî içerik yüklemeleriyle kullanılmıştır.

---

[58] Selahattin, Sönmezsoy, *Les Traductions Turques Mansucrites Du Coran*, Thése pule doctorat de 3 é cycle, Paris, 1987-1988. s.-53-62.

[59] Yıldız Rüzgar, *Eski Türkçe Kur'an Tercümesi, 1a-10b Metin-Dizin*, Kayseri, 1990, 60s; Şerife Karagöz, *Eski Türkçe Kur'an Tercümesi, 11a-20b Metin-Dizin*, Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Mezuniyet Tezi, Kayseri, 1990. 87s.; Hayriye Palta, *Eski Türkçe Kur'an Tercümesi, 21a-30b Metin-Dizin*, Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Mezuniyet Tezi, Kayseri, 1990. 91s.; Fatma Yaşar Aksoy, *Eski Türkçe Kur'an Tercümesi, 31a-40b Metin-Dizin*, Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Mezuniyet Tezi , Kayseri, 1990. 93 s.

[60] Herausgegeben von Nurettin Demir und Erika Taube Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 1998, s. 305-315.

[61] Nurten Yücel, *Tarihten Günümüze Türkçe Kur'an Tercümeleri*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 2000, s.29.

3. Eserde Hakaniye döneminden önceki döneme ait kelimelerin olması eseri diğer Hakaniye dönemi eserleri ile eş zamanlı sayma fikrimizi daha da kuvvetlendirmektedir.

4. TİEM 73, 11. yüzyıl Türkçesinin bilinen söz varlığına yeni sözler katmış, "seyrek veya tek geçmiş söz" varlığını ise, yeni tanıklarla zenginleştirmiştir.

4.1. TİEM 73'te başka hiçbir yazılı metinde tanıklanamayan yeni sözler vardır: *açġu* "anahtar" 100v/2=006/059, *açmaḳlıḳ* "muzaffer olmak, zafer kazanmak" 75r/4=004/141, *adnal-* "ihtilâfa düşmek, ayrılmak" 172r/7=011/110, *adnaş-* "karşılıklı itilâfa düşmek" 161v/4=010/093, *adruḳluġ* "ayrı, üstün, seçkin" 133v/9=008/029, *ajunsuz* "bedbaht" 225v/7=019/048, *alasız* "lekesiz, kusursuz" 229/8=020/022, *aldamaḳlıḳ* "aldatma" 106r/5=006/112, *amrılġu/amrulgu* 163v/1=011/006, 104v/2=006/096, *andaġoḳ* "öyle, aynı, tıpkı" 13v/6=002/113, *aŋıl-* "uyarılmak, hatırlatılmak" 118v/76=007/063, *arıġlan-* "temizlenmek" 131v/9=007/206, *arḳaḳsız* "haksız" 83r/4=005/022, *arḳurۥ at-* "ileri doğru fırlatmak" 12r/4=002/100, *artaḳlıḳ* "bozgunculuk, fesatlık" 83r/8=005/033, *asınġu* "gerdanlık" 92r/8=005/097, *aşnuş-* "koşuşmak", 175r/5=012/025, atġu "kumar, oyun" 91r/9=005/090, *atıt-* "atmak, kenara koymak" 229v/6=020/039, *balman* "put" 124r/8=007/138, *başlaġlı* "halife" *kedin kälip b.* 154r/8=010/014, *bayaş* "Allah" 87v/9=005/060, *bayram* "bayram" 94v/4=005/114, *bägdän* "efendi" 201v/2=016/076, *bäl-* "ürkmek, korkmak" 136v/5=008/058, *boġuzlaġu* "kurban" 79v/2=005/002, *buşuḫ* "çarpıntı, dalğa" 104r/3=006/093, *çigim* "karışık" 8v/9=002/071, *çuwlaş-* "fısıldaşmak, sır vermek" 147r/6=009/078, *erinçlä-* "huzur içinde yaşamak" 190v/4=014/030, *erinçlän-* "huzur içinde yaşamak", 146r/3=009/069, *erinçländür-* "yararlandırmak" 136r/8=008/053, *erinçlig* "rızk, nimet" 167r/7=011/048, *erindiklä-* "yular takmak, kendine bağlamak" 210v/7=017/062, *äsim* "hasta, bitkin" 180v/4=012/085, *äsritgü* "içki" 200v/3=016/067, *eşitgü* "işitme, duyma organı" 208v/5=017/036, *eşütgü* "işitme" 193r/3=015/018, *ılaŋḳu* "hasta, bitkin, çökmüş" 180v/4=012/085, *iklägü* "ayak basılan yer" 151v/8=009/120, *ilgär-* "vesveseye kapılmak" 131v/3=007/201, *käsigli* "hâkim. hükm eden" 106r/7=006/114, *ḳınal-* "cezalandırılmak, işkence edilmek" 205v/5=016/026, *ḳıştur-* "değiştirmek" 81v/9=005/013, kişän "köstek" 192r/5=014/049, *ḳoparılġu* "diriltme, haşredilme" 163v/4=011/007, *ḳoparyuḳ*

"yükseltme" 124r77=007/137, *ḳorḳunçsıġ* "dehşet verici korku" 30r/4=002/239, *ḳoşlaş-* "komşu olmak" 183v/1=013/004, *kökdinki ot* "yıldırım" 7r/4=002/055, *kök ätmäki* "gök gürültüsü" 3v/5=002/019, *kök kükrämäki* "gök gürültüsü" 184r/7=013/013, *kök otı* "yıldırım" 3v/6=002/019, *kömärlä-* "yöneltmek, yardımcı vermek" 108r/2=006/129, *kündälü* "kuşluk vakti" 121v/7=007/098, *küsät-* "hayal ettirmek" 72v/7=004/120, *munçulayu* "böylece" 180v/5=012/086, *mundaġoḳ* "böylece, bu şekilde" 9r/3=002/073, *orlaġuçı* "tellâl" 179r/8=012/070, *ornaġu* "yerleşme" 114r/9=007/024, *öküngü* "pişmanlık" 225r/6=019/039, *öş* "ıslak, nem, yaş" 100v/4=006/059, *saḳınġu* "barınak" 202r/3=016/081, *satıġçılıḳ* "tüccar" 141r/2=009/024, *särilgi* "sabırlı" 56r/9=003/186, *särinmäklik* "sabırlılık" 123r/6=007/126, *säriş-* "sabırlı olmak" 57v/5=003/200, *säwärçilig* "aracılık, şefaat" 14v/7=002/123, *säwnüş-* "kutlamak" 194v/8=015/067, *sıġanuḳ* "dümdüz" 233v/5=020/106, *sıġunçu* "sığınak" 219v/2=018/058, *sıġunġu* "sığınak" 151v/3=009/118, *sılḳulmaḳ* "ıslık çalmak" 134v/1=008/035, *sınaġu* "deneme" 86v/2=005/048, *sınaġuçı* "deneyen" 31v/1=002/249, *sındur-* "mağlup etmek" 31v78=002/251, *soyurḳan-* "esirgenmek" 131v/2=008, *tamdurul-* "tutuşturmak" 65r/4=004/055, *taŋdalıḳ aş* "kuşluk yemeği" 219v/6=018/062, *tanmaḳlıḳ* "inkârcılık" 140r/7=009/017, *tapġu* "ibadet" 156r/8=010/029, *taplamanç* "dehşet" 221r/9=018/087, *taplamançıġ* "çok dehşetli" 220r/9=018/074, *taplan-* "razı etmek" 235r/4=020/130, *taplanıl-* "razı edilmek" 146v/1=009/071, *taplat-* "sevindirmek" 125v/7=007/150, *tapunġu* "ilah, tanrı, put" 33r/1=002/257, *tarıġçılıḳ* "tarım, zirat (metinde ekim)" 24v/5=002/205, *tartġu* "tartı, ölçü" 113r/3=007/008, *tartışıḳ* "anlaşmazlık" 20v/1=002/176, *tartın-* "arzulamak" 178r/8=012/061, *taw-* "ansızın hareket, his olmak" 98r/2=006/031, *tawuşsuzun* "ansızın" 98r/2=007/095, *taylan-* "beğenilmek" 77r/6=004/162, *tegürmäklig* "tebliğ etme" 187r/7=013/040, *täŋäşig* "denk" 23r/4=002/194, *täŋişmäk* "karşılık, kıssas" 21r/3=002/179, *tépräniglig* "hayvan, canlı" 133r/8=008/022, *täprätil-* "sarsılmak" 25v/6=002/214, *tärgän-* "savaşa çıkmak" 69v/5=004/094, *tergi aş* "sofra" 93v/9=005/12, *tärkin* "çabucak" 229r/7=020/021, *tärklät-* "çabuklaştırmak" 154r/1=010/011, *tewälig* "deve kervanı" 179r/8=012/072, *tirülgü* "geçimlik" 193r/5=015/020, *töbän* "alt, aşağı, baş aşağı" 69r/5=004/091, *tölä-* "sabit olmak" 203r/6=016/094, *tölän-* "sağlam olmak" 101r/7=006/067, *töländir-* "sabit kılmak" 52r/2=003/147, *töländür-* "sabit kılmak"

134r/2=008/030, *törütüg* "yaratık, mahluk" 105r/6=006/102, *tuġan* "set, engel" 221v/7=018/094, *tuġuşıġ* "doğu" 221r/2=018/090, *tuġuşuġ* "doğu" 124r/4=007/137, *turmaḳlıḳ* "bulunmak, durmak" 159v/7=010/071, *turuġlaġ* "bir yerde olmak veya bulunmak" 104v/5=006/098, *tutsul-* "tavsiye edilmek" 59r/7=004/011, *tutsur-* "tavsiye etmek" 59r/2=004/011, *tuttur-* "tavsiye etmek, vasiyet etmek" 15v/4=002/132, *türtgü* "katran" 192r/5=014/050, *tüşrügli* "konuk sever" 178r/7=012/059, *tüwüş* "kırıntı, ufantı" 209v/5=017/049, *uḏalın(ı)ş-* "birbiri ardınca yürümek" 132r/6=008/009, *uḏḏur-* "arkasından göndermek, takip etmek" 10v/5=002/087, *uḏıt-* "peşine takmak" 88v/2=005/064, *ulġar-* "büyümek, akılca olgunlaşmak" 58v/2=004/006, *unıtsalıḳ* "unutkanlık" 177r/1=012/042, *üçäŋ-* "rükû kılmak" 6r/5=002/043, *üläşig* "hisse, pay" 58v/7=004/008, *ülgülägü* "terazi" 178r/8=012/060, ündägçi "davetçi" 233v/6=020/108, *ündäl-* "çağrılmak" 228v/9=020/011, *ündän-* "çağrılmak, davet edilmek" 40r/7=003/023, *ündänil-* "çağrılmak, davet edilmek" 36v/8=002/282, *ünlä-* "çağırmak, davet etmek" 233v/7=020/108, *üstäläş-* "kavga etmek" 23v/7=002/197, *üstäräş-* "uğraşmak" 165v/8=011/032, *üstäriş-* "mücadele etmek" "204r/9=016/111, *üstgär-* "helakin kucağına teslim etmek" 101v/3=006/070, *yaḏınç* "çardak" 109r/7=006/141, *yāḏun-* "araştırmak, değerlendirmek" 68r/5=004/083, *yaġılaş-* "düşman olmak" 145r/9=009/063, *yaḳ yawuḳ* "yakın akraba" 21r/6=002/180, *yalġançı* "sihirbaz, büyücü" 122v/1=007/109, *yalġançılıḳ* "sihirbazlık, büyücülük" 160r/9=010/077, *yana-* "himayesine vermek" 41v76=003/037, *yaŋsız iş* "haram" 126v/5=007/157, *yaraḳ* "tünel" 106r/9=006/114, *yarlıġamaḳ* "buyurmak" 8r/8=002/064, *yarlıḳal-* "bağışlnmak" 134v/7=008/038, *yarlıḳamaḳlıḳ* "rahmet" 165v/1=011/028, *yarlıḳan-* "bağışlanmak" 118v/5=007/063, *yarlıḳat-* "mağfiret istemek" 71v78=004/110, *yaşın-* "gizlenmek" 163r/8=011/005, *yaşrut-* "gizlemek" 179v/8=012/077, *yatarla-* "kıskanmak" 65r/1=004/054, *yazuḳsın-* "isyan etmek" 8r/2=002/061, *yeglä-*"takdir etmek" 194v/3=015/060, *yegänçük* "torun" 201r/4=016/072, *yegid-* "beslemek, terbiye etmek" 94v/3=005/114, *yemişlä-* "meyva vermek" 105r/1=006/099, *yämlük* "rızk" 216r/1=018/019, *yemrülgü* "yamuk" 192r/2=014/046, *yetisiz* "isteksiz olarak yaptırma, zorlama" 231v/7=020/073, *yıġlın-* "kaçınmak, üşenmek" 225r/9=019/042, *yigränçlik* "öfke, kin" 49v/3=003/118, *yoḏunluḳ* "tehlike" 218v/9=018/052, *yoḳadturulġu* "yok etme, helâk etme" 124r/9=007/139, *yoḳaltur-* "yok etmek"

184v/9=013/017, *yuġal-* "vaz geçmek" 23r/2=002/192, *yuḳa-* "sirayet etmek, dokunmak" 96r/3=006/007, *yulun-* "fidye vermek" 28r/4=0022/229, *yüklän-* "galip gelmek, zafer kazanmak" 206r/9=017/006, *yüŋült-* "hafiflettirmek" 137v/1=008/066.

4.2. TİEM 73'te KB ve özellikle DLT'nin "seyrek veya tek geçmiş söz" varlığını kuvvetlendiren yeni tanık durumunda sözler de pek çoktur. Metnin bu özelliği onu diğer erken Doğu Türkçesi Kur'an metinlerinden ayırmakta DLT ve KB'ye yaklaştırmaktadır. *aḏaş* "benzer, eş; arkadaş" 226v/9=019/065, 202v/7=016/090, *aḏınat-* "değiştirmek", *aḏırt* "ihtilâf, ayrılık" 172v/9=011/118, *aḏırtla-* "ayırmak, ayırt etmek" 76r/6=004/15, *aġduḳ* "yabancı" 169r/3=011/070, *aġruḳlan-* "bir işi ve yükü ağırsınmak, ağır saymak, yere çakılıp kalmak" 142v/8=009/038, alḳıġ "geniş" 7r/8=002/058, *altınç* "altıncı" 216r/7=018/022, *anasız* "öksüz, annesi olmayan" 58r/2=0004/002, *aŋdur-* "hatırlatmak" 36v/8=002/282, *anutul-* "hazırlanmak" 4r/7=002/024, *apaŋ* "eğer, şayet" 4r/4=002/023, *arġuç* "aldatıcı nesne; ateş alevi, yıldız; kor" 56r/6=003/185, *arı* "arı" 200v/5=016/068, *arıġsızlıḳ* "pislik" 27r74=002/222, *arıḳ* "ırmak, nehir" 31v/1=002/249, *arıtıl-* "temizlenmek" 83r/3=005/021, *artuġluḳ* "iyilik, ihsan bağış" 11r/4=0027090, *artuḳsı* "fazla, ziyade" 54v/4=0037170, *aş(ı)t-* "aralarını düzeltmek" 27r/9=002/224, *aşlıḳ* "buğday, zahire" 178v/6=012/065, *atasız* "yetim" 58v/7=004/008, *awlan-* "avlanmak, ava çıkmak" 174r/9=012/017, *awurtla-* "avurt dolusu içmek, ağzına almak" 31v/2=002/249, *aymaḳlıḳ* "hamd getirme" 154r/1=010/010, *ayrıt* "fark" 37v/4=002/285, *azġuç* "insanı şaşırtan yoldan çıkaran nesneler" 211r/2=017/064, *baġış* "eklem, parmakların ve başka uzuvların ek yerleri" 133r/4=008/012, *baġışlaġu* "bağışlama" 214v/2=018, *baġlıġ* "bağlı" 208r/4=017/029, *baḳa* "kurbağa" "123v/7=007/133, *barmaḳ* "parmak" 3v/6=002/019, *bäläk* "armağan" 223r/2=019, *bälgülüglük* "belge, mucize" 119v/3=007/073, *berim* "borç" 59r/7=004/011, *berimlig* "borçlu, köle" 20v/6=002/177, *besrä* "başka, gayrı" 40v/7=003/028, *bäzärlä-* "kabul etmek" 5v/5=002/037, *bäzärlän-* "kabul edilmek" 83v/4=005/027, *bäzärläş-* "kabul edilmek" 144r/9=009/053, *bış-* "pişmek" 65r/5=004/056, *biçäri kün* "hasat günü" 109r/9=006/141, *bildürt-* "açıklamak, ortaya çıkarmak" 140r/4=009/016, *birlä-* "birlemek (Tanrı'yı) Tevhid etmek" 1v/3=0001/005, *birläki* "maiyet" 123v/5=007/131, *bit-* "inanmak" 48v/6=003/110, *bitmäk* "iman" 54r/9=003/167,

boḫsuḳlan- "tasmalanmak" 55v/5=003/180, *borç* "borç" 36r/9=002/282, *borçluġ* "borçlu" 145r/3=009/060, *boynağu* "asi, inatçı, isyankar" 229r/9=020/024, *boynaġuluḳ* "haddi aşma, kızğınlık" 210v/5=017/060, *buçḳaḳ* "köşe" 187r/8=013/041, *buldurçın* "bıldırcın" 127r/7=007/160, *bulġan-* "bulanmak, ara bozulmak" 210r/1=017/053, *bulġaşuḳ* "bulaşık, karışık" 177r/5=012/044, *bulna-* "esir etmek" 137v/7=008/069, *bulun* "esir, tutsak" 137v/3=008/067, *buluŋ* "köşe, taraf" 169v/7=011/080, *burçḳaḳ* "uç, bucak, köşe" 235r/4=020/130, *burḫan* "put" 79v/9=005/003, *busuġ* "pusu, tuzak" 139r/3=009/005, *buştu* "müjde, sevinçli haber" 19r/8=015/053, *buşuġ* "sıkıntı, öfke", 126r/3=007/154, *buşuġluġ* "sıkıntılı, öfkeli" 125v74=007/150, *bügüçi* "büyücü" 160r/9=010/077, *bük* "orman" 195r/4=015/078, *bürçäk* "perçem" 167v/9=011/056, *büt-* "inanmak" 10v/1=002/085, *bütmäklik* "iman" 152r/8=009/14, *coġda* "devenin uzamış olan tüyü" 202r/6=016/080, *çaḳ* "doğru, tam işte" 11v/5=002/094, *çalpaḳ* "kir, pislik" 60v/3=004/019, *çandaş-* "çekişmek, tartışmak" 216r/5=018/021, *çärgäş-* "düşman üzerine ordu halinde yürümek" 133r/7=008/015, *çäriglik* "asker, ordu" 227v/2=019/075, *çındġar-* "tasdik etmek, doğrulamak" 86r/8=005/048, *çıŋrama* "kuru çamur" 193v/6=015/033, *çignäk* "dirsek" 80v/6=005/006, *çisäŋ* "ince ince yağan yağmur" 34v/2=002/265, *çoġıçı* "kavgacı, gürültücü" 196r/4=016/004, *çoġluġ* "alevli" 213v/1=017/097, 1. *çuvşa-* "ekşimek, bulandırmak" 113v/8=007/020, 2. *çuvşa-* "gizli görüşmek, fısıldamak" 180r/3=012/080, *çuwşaş-* "fısıldaşmak, sır vermek" 72r/5=004/114, *çüŋkä* "örtülü, kapalı" 193r/1=015/015, *çüwşäş-* "fısıldaşmak, sır vermek" 209v/2=017/047, *daġ* "yok değil" 97v/9=006/030, *äçkü* "keçi" 109v/3=006/143, *äḏär-* "izlemek, peşinden gitmek" 193r/4=015/018, *eḏiş* "kadeh" 179v/4=012/076, *ägrik* " egrilmiş ip" 203r/1=016/092, *ekkilä* "ikisi birden" 207v/6=017/023, *äksit-* "eksiltmek, azaltmak" 22r/5=002/187, *eliglä-* "alay etmek" 166r/9=011/038, *eliglän-* "alay edilmek" 186v/1=013/032, *elläş-* "barışmak" 137r/2=008/061, *elük* "alay etme" 87v/6=005/058, *ämgät-* "eziyet çektirmek" 145r/7=009/061, *ämgätil-* "eziyet vermek" 123v/1=007/129, *eŋ* "yüz, yanak, biçim" 94r/3=005/110, *ençär-* "rahat içinde olmak", 114r/9=007/024, *ençründür-* "rahat içinde yaşatmak" 162r/8=010/098, *äŋ-* "hayrete düşürmek" 191v/5=014/042, *äŋlig* "yüzlü, benzli" 113r/7=007/011, *ärig* "öğüt" 103v/4=006/090, *erinç* "iyi yaşayış" 92r/6=005/096, *erinç* "şüphesiz, tabii ki (tasdik edatı)" 56r/6=003/185, *erinçü*

"sıkıntı" 61r/5=004/023, *ärkin* "soru ve şüphe bildiren edat" 22r/9=002/187, *ärnäk* "parmak" 224v/4=019/029, *ärtä* "böylece edat" 218r/1=018/042, *etärçi* "öğreten, avcı" 80r/6=005/004, *äwin* "tane" 104r/9=006/095, *äwün* "tane" 33v/8=002/261, *ımızġan-* "uyuklamak" 52v/7=003/154, *ınçıḳlan-* "sızlanmak" 151r/4=009/114, *ıngaraḳ* "en düşük ihtiyarlık, ömrün acizlik ve bunama halindeki son devresi" 200v/9=016/070, *içim* "rızk" 58v/7=004/008, *igtülä-* "beslemek, büyütmek, terbiye etmek", 207v/8=017/024, *iklä-* "ayak basmak" 151v/8=009/120, *ilän-* "dil uzatmak" 64r/6=004/046, *ingän* "dişi deve" 120r/1=007/077, *işlig* "amel, huy, davranış" 25r/2=002/209, *ḳaburçaḳ* "sandık" 31r/7=002/248, *ḳadran-* "dönmek" 83r/4=005/041, *ḳaḳ* "kuru" 215r/1=018/008, *ḳaḳıt-* "kızdırmak, canını sıkmak" 151v/8=009/120, *ḳalıŋ* "öncül mehir olarak kadına verilen çeyiz" 58r/6=004/004, *ḳalıḳ* "hava, gök, sema" 201v/7=016/079, *ḳarabaş* "köle, cariye" 69r/8=004/092, *ḳaraġu* "kör" 211v/4=017/072, *ḳarġal-* "lanetlemek" 210v/4=017/060, *ḳarış* "hayvanın ön ayağı" 215v/6=018/018, *ḳarşı* "hakan sarayı, köşk" 119v/6=007/074, *ḳart* "yara" 86r/2=005/045, *ḳayġurt-* "kaygılandırmak" 55r/4=003/176, *käçig* "keçi" 39r/7=003/014, *käḏ* "çok iyi" 85r/4=005/041, *kemä* "gemi" 118v/6=007/064, *kämşil-* "atılmak" 231v/1=020/070, *kämşül-* "gönderilmek" 69r/5=004/091, *kertgüŋ-* "inanmak, iman etmek" 2v/4=002/004, *käs* "parça" 124v/9=007/143, *käsäk* "parça" 33v/6=002/260, *käw-* "zayıf düşürmek" 133r/2=008/018, *ḳınur-* "bırakmak, göndermek" 82r/3=005/013, *ḳıwlıġ* "devletli" 118r/1=007/054, ḳıya "arkaya bakmak, geride kalmak" 74v/2=004/135, *kisi* "kadın eş" 58r/4=004/003, *kizlänçü* "hazine" 165v/6=011/031, *ḳolġuçı* "dilenci" 20v/5=002/177, *ḳom* "dalga" 155r/8=010/022, ḳoŋrul- "yerinden sökmek" 190r/9=014/026, *ḳoş* "çift" 183r/7=013/003, *ḳotġılıḳ* "alçak gönüllülük" 7r/9=002/058, *kögä* "tavan, çatı" 197v/1=016/026, *könä* "deri, gön" 8v/6=002/069, *körgü* "göz" 3v/7=002/020, *körksüz* "çirkin" 224v/2=019/027, *köşäk* "deve" 196r/5=016/005, *köşig* "gölge" 128v/2=007/171, *kötrüm* "yükselti" 4r/2=002/022, *ḳunçuy* "hatun, eş, kız" 29r/8=002/234, *ḳurtġa* "koca karı" 169r/6=01/072, *ḳutu* "ümmet, zümre, nesil" 15v/9=002/141, *küḏ-* "durmak, beklemek, gözlemek" 75r/4=004/141, küḏül- "bekletilmek, mühlet verilmek" 193v/8=015/037, *küŋ* "cariye" 26v/8=002/221, *künilä-* "kıskanmak" 13r/7=002/09, *kür* "ağırlık ölçüsü" 63v/2=004/040, *küsä-* "arzu etmek, özlemek" 159r/2=010/060, *küsäg* "kuruntu, hayal" 13v/2=002/111,

küsüşlüg "değerli" 159r/7=010/065, *la* "işin gerçekleşmesini ve bitmesini gösteren bir edat olmak üzere fiillerin sonuna gelen bir harf" 188v/4=014/009, *maŋım* "adım" 19v/6=002/168, *muŋaḏ-* "bunalmak" 80r/4=005/003, *muŋal-* "dara düşmek" 204v/8=016/115, *muŋluġ* "fakir" 58v/3=004/006, *näçük* "nasıl, neden" 13r/5=002/108, *oġulçuḳ* "rahim" 27v/6=002/228, *oḫşaş-* "benzer olmak" 141v/7=009/030, *oḫşatıl-* "benzetilmek" 76v/8=004/157, *oḳıġu* "Kur'an" 21v/5=002/185, *oŋar-* "onarmak" 206r/4=017/002, *oŋurḳa* "bel kemiği, omurga" 61r/5=004/023, *orla-* "bağırmak" 179r/8=012/070, *oynaġu* "oyun" 91v/2=005/091, *öfkän-* "gazaba uğramak" 2r/3=001/007, *öfül-* "ufalanılmak" 218r/5=018/045, *ölügsä* "murdar, leş" 204v/7=016/115, *östikländür-* "teşvik etmek" 137r/7=008/065, *ör-* "yükselmek, kalmak" 41v71=003/039, *örlät-* "meydana getirmek" 184r/7=013/012, *örtüglüglüg* "perde" 219r/8=018/057, *örü* "hizmet, yardım" 196v/3=016/012, *öt* "öğüt" 103v/4=006/090, *ötgür-* "sürdürmek, öteye, geçirmek" 176v/4=012/039, "rica" 177r/1=012/042, *öyük* "tortu, posa" 193v/1=015/026, *özi* "iki dağ arasındaki yol" 184v/9=013/017, *sağlık* "dişi koyun" 109v/3=006/143, *saranlıḳ* "cimrilik" 63r/6=004/037, *satġuluġ* "satılacak mal" 174v/5=012/019, *satıġlaş-* "alış veriş yapmak" 150v/6=009/111, *satu* "gereksiz söz" 101v/3=006/070, *sawçılıḳ* "peygamberlik" 103v/1=006/089, *sawlal-* "anlatmak" 233r/9=020/099, *savlaş-* "tartışmak" 33r/3=002/258, *särin-* "sabretmek" 98r/7=006/034, *sıġan* "darmadağınık eden, kırıp geçen, şiddetlice ve ses çıkararak esen" 233v/5=020/106, *sörçäk* "masal" 134r/5=008/031, *suçul-* "açılmak" 229r/1=020/012, *suġul-* "çekilmek" 184r/1=013/008, *suḳ* "arzulu" 152v/5=009/128, *suḳaḳ* "sağır" 89r/8=005/071, *suḳlan-* "tamah etmek" 182r/5=012/103, *süçig* "tatlı" 63v/9=004/043, *süsüş-* "boynuzla vurşmak" 79v/7=005/003, *şaşru* "çapraz" 83r/9=005/033, *şäş-* "çözmek" 229v/1=020/027, *tamduḳ* "alevli ateş" 4r/7=002/024, *tamdur-* "batırmak" 185r/1=013/017, *tartna-* "arzulamak" 175v/4=012/030, *tälim* "pek çok" 219r/9=018/058, *tälwä* "deli" 192v/5=015/006, *tär* "ücret" 81r/8=005/009, *tergüçi* "toplayıcı" 122v/3=007/111, *täzäk* "tezek, fışkı" 200v/2=016/066, *täzginç* "aşılması güç bela" 149r/7=009/098, *tıġ(u)r-* "gizlice kararlaştırmak" *71v/4=004/108*, *tıldaġlan-* "özür dilemek" 202r/7=016/084, *tıltaġ* "bahane" 203r/2=016/092, *tigä* "ses" 132r/5=008/009, *tilsiz* "sağır" 89r/8=005/071, *tizig* "saf, sıra" "218r/9=018/048, *toġ* "toz" 155v/9=010/026, *toynaḳlıġ* "tırnaklı" 110r/4=006/146,

tozul- "alt üst olmak" 33r/7=002/259, *törçi-* "yamamak" 114r/4=007/022, *törçit-* "başlatmak" 140r/1=009/013, *törpig* "köpük, çör çöp" 185r/2=013/017, *tulum* "silah, tedbir" 70v/9=004/102, *tutsuġ* "vasiyet" 59r/7=004/011, *tutuġ* "fidye rehin" 37r/6=002/283, *tünär-* "kararmak, karanlık çökmek" 102r/8=006/076, *tüpilig* "fırtına" 189v/2=014/018, *türk* "hâkimiyet, güç, kuvvvet" 117v/9=007/054, *uça suwı* "bel suyu, sperma" 196r/4=016/004, *uḏul-* "takip etmek" 219v/9=018/064, *uḏulaş-* "takip etmek" 219v/9=0187=94, *uġ* "kefalet" 42v/2=003/044, *uḳsa-* "anlamak istemek" 152r/4=009/122, *uraġut* "kadın" 203r/1=016/092, *urd* "iğne deliği" 116r/7=007/040, *uruġ* "tane, tohum" 104r/8=006/095, *urunçaḳ* "ikamet yeri" 104v/6=006/098, *uwıt* "utanma, haya" 114r/4=007/022, *uwuş* "ufalanmış nesne" 209v/5=017/049, uwut "haya, utanma yeri" *u.* 234v/1=020/121, uyat yer "hela" *u.* 80v/8=005/006, *üḏrün-* "seçilmek, üstün tutmak" 43r/9=003/052, *ükäk* "şehrin etrafına savaş için hazırlanmış burç" 193r/2=015/016, *ündür-* "bitirme, büyütme, yetiştirme" 7v/7=002/061, *üŋür* "mağara" 143r/3=009/040, *ürüŋ* "ak, beyaz" 25r/3=002/210, *üstär-* "tartışmak" 169r/9=011/074, *üşgür-* "hatırlamak" 188r/4=014/005, *üşik-* "soğuk davranmak" 73v/7=004/129, *üz* "sağır" 133r/8=008/022, *üzäŋü* "merdiven" 98v/1=006/035, *üzlük* "sağırlık" 209r/9=017/046, *üzmä* "hikmet" 35r/2=002/269, *yaḏaġ* "yaya, piyade" 211r/1=017/064, *yal* "ücret, karşılık" 34r/2=002/262, *yala* "töhmet" 60v/6=004/020, *yalavaç* "peygamber" 10v/7=002/087, *yalbar-* "yalvarmak" 101r/1=006/063, *yälvilän-* "büyülenmek" 193r/2=015/015, *yalḳ-* "üşümek" 36v/9=002/282, *yalnu* "kibirli" 63r/5=004/036, *yançıl-* "incinmek" 79v/8=005/003, *yandaḳ şäkäri* "kudret helvası" 127r/6=007/160, *yanıġ* "tehdit" 234r/2=020/113, *yanġu* "ikamet yeri" 72v/8=004/121, *yaŋluḳ* "suç" 213r/3=017/093, *yapçur-* "yamamak" 114r/4=007/022, *yapşur-* "bağlamak, dolamak" 207r/1=017/013, *yapşun-* "yapışmak" 78v/8=004/175, *yaraġ* "fırsat, imkan, güç, fayda, çare" 169v/6=011/079, *yarlıḳa-* "buyurmak" 64v/3=004/048, *yarmaḳ* "para" 62v79=004/035, *yas* "zarar, ziyan" 121v79=007/094, *yasmuḳ* "mercimek" 7v/7=002/061, *yaşın* "şimşek" 3v/6=002/019, *yaşru* "gizli" 29v/2=002/235, *yava* "boş, kuru" 222r/9=018/104, *yazuḳluġ* "suçlu" 154r/7=010/013, *yäk* "şeytan" 19v/6=002/168, *yälwik-* "büyülenmek" 213v/7=017/01, *yelwiçilig* "büyü, sihir" 96r/3=006/007, *yertil-* "ayıplanmak, zemmedilmek" 207r/9=017/018, *yıḏ* "koku" 181r/8=012/094, *yıġın* "küme,

topluluk" 107v/7=006/128, *yıŋak/yıngak* "taraf" 226r/2=019/952, 232r/6=020/080, *yışık* "silah" 70v/8=004/102, *yigid-* "beslemek, terbiye etmek" 173r/7=012, *yegidmä* "besleme, cariye" 61r/3=004/023, *yin* "vücudun esasını oluşturan parçalardan her biri" 114r/4=007/022, *yinçgä* "genç cariye" 61v/3=004/025, *yok yodun bol-* "yok olmak, kökü kazınmak" 6r/4=002/042, *yöläk* "kuvvet" 136v/8=008/060, *yuluġ* "fidye, rehin" 10r/9=002/285, *yuluş* "fidye" 185r/5=013/018, *yumuş* "hizmet, vazife" 118v/3=007/062, *yumuşçı* "elçi" 207r/5=017/015, *yunt* "at" 196r/8=016/008, *yüklüg* "dolu, gebe" 118r/4=007/057, *zarġunz* "kokulu ot, fesleğen" 7v/7=002/061.

5. Türkçe metinde her Arapça söz ve parçanın çeviri eş değerliliği ilkesinden hareketle karşılanması yoluna gidilmiş, hatta bazen bu, özel adların çevrilmesine kadar uzanmıştır: ẕu'l-ḳarnäyn'e karşılık olarak *ekki müynüz idisi* 221r/5=018/094 *Ādem* yerine *buġday äŋlig* (113r/7=007/011), *Şeytān* yerine *rahmätdin nävmīd bolmış* 5v/1=002/034 veya *raḥmätdin umınçsız* 234r/6=020/116, *havariler* yerine *arıġ tonluġlar* 94r/7=005/111 veya *ürüŋ tonluġlar* 94r/8=005/112 şekillerinin kullanılması buna verilebilecek örneklerdendir.

6. Eserde Arapça 413 adet madde başı kelime vardır. Bunlar da çoğunlukla özel adlardır. Farsça 161 adet madde başı kelime vardır. Bu rakamlar Rylands Kur'an Tercümesinde Arapça 284, Farsça 184; Anonim Tefsir'de ise Arapça 167, Farsça 135 olarak tespit edilebilmektedir. Rylands ve Anonim Tefsir'in eksik olduğu düşünülürse, eserin Türkçe söz varlığının değeri daha da önem kazanacaktır.

7. Togan'ın ilk Farsça tercümeyle beraber aynı zamanda Türkçe tercümenin de yapıldığı ve bu tercümenin yapıldığı heyette bir Argu Türkü olduğu fikri doğru olmalıdır. Eserde DLT'de Argu kaydı düşülmüş kelimeler vardır: *çoġı* 22v/2=002/188 (DLT III 225), *daġ* " yok, değil" 97v/9=006/130 (DLT III 153), *ḳoş* 183r/7=013/003 (DLT I 359) Argu kaydı düşülmüş örneklerdir. Bunun yanında DLT'de Oğuz ve Kıpçak kaydı düşülmüş kelimeler de vardır: *aşlıḳ* 178v/6=012/065 (DLT-I 114); *aw* 79r/9=005/001 (DLT I 81); *bayram* 94v/4=005/114 (DLT III-176); *cuġda* 202r/1=016/080 (DLT I 32 "Oğuz, Kıpçak"), *çäkürgä* 123v/7=007/133 (DLT I 490); *ew* 43r/4=003/149 (DLT I 32); *ḳarıl-*110r/6=006/146 (DLT II 134), *käläçü* 115v/2=007/035 (DLT I 445); *kämi* 19r/5=002/164 (DLT I 179), *ḳoŋşı* 63r/4=004/036 (DLT I 435); *täwä* 176v/7=012=065 (DLT III 139); *oŋ* 61r/7=004/024 (DLT I 41); *törüt-* 2v/1=002 (DLT II 303), *yaġ* 110r/5=006/146 (DLT

I 182); *yas* 25v/6=002/214 (DLT III 159); *yemişlän-* 105r/1=006/099 (krş. DLT II 269 Kıpçak,Yemek, Oğuzlardan başkalarınca); *yut-* 231r/9=020/069 (DLT II 313 "Oğuz ve Kıpçak) Oğuz-Kıpçak kayıtlı kelimelerdir. Ayrıca DLT'de yalnız Çiğil kaydı düşülmüş şu kelime de metnimizde geçmiştir: *özi* 184v/9=013/017 (DLT I 89) Bu, heyet içerisinde KB dilinin esasını oluşturan boyların dışında Argu, Oğuz, Kıpçak boylarından üyelerin de olduğuna işaret edebilir.

8. Türkçe metnin 35v/1=002/273 ile 55v/1=003/179 arasındaki kısmı morfoloji ve söz varlığı açısından metnin kalan kısmından ayrılmaktadır; 55v/1=0003/179'dan itibaren yazıcı, Türkçe kısımlar için kalemini yenilemiş daha vurgulu ve koyu yazmıştır. Bu kısım hem Hakaniye hem de Harezm Türkçesi özelliklerinin karışık olarak bir arada bulunmasıyla, esas olarak KB dil özelliklerinin hâkim olduğu kalan kısmından ayrılır. Bununla birlikte, bu karışık dilli kısım aynı yazıcının kaleminden çıkmıştır.

9. Çeviri metin tam ve eksiksizdir. Eser tam ve güzel bir yazma olup sadece Bakara suresinin (TİEM 73 19v/3) 166. ve 167. ayetleri وَرَاَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ (166.) وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا (167.) ile Al-i İmran suresinin (TİEM 73 50r/5-6)124. ve 125. يُمْدِدْكُمْ مُنْزَلِينَ (124.) بَلٰى اِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَاْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هٰذَا (125.) kısımlarının Türkçesi eksiktir. Bunun dışında eserde eksiklik yoktur. Dikkate değer çeviri yanlışlarının da olmaması eserin değerini artırmaktadır.

10. Eserde hem Hakaniye hem de 35v/1=002/273 ile 55v/1=003/179 kısmı için geçerli olmak üzere Harezm özelliklerinin bulunması kayıp bir Hakaniye Türkçesinde asıl nüshanın olduğu görüşünü artırmaktadır. TİEM 73'ün yararlandığı Harezm Türkçesi özellikli bilinen Kuran çeviri ve tefsirleri de olmadığı, yapılan karşılaştırma ile anlaşılmıştır. Bu TİEM 73'ü düzenleyenin önünde 13-14. yüzyıllardan bir başka Harezm Türkçesi özellikli Türkçe Kur'an metninin varlığını göstermektedir.

10.1. TİEM 73'ün Harezm Türkçesi özellikli kısımlarının Rylands Kur'an metni ile karşılaştırılması

TİEM 73 003=119	bittük. taḳı ol vaḳtın kim ḫālī boldılar ısırdılar siziŋ üzä barmaḳ uçların öfkädin. (7) ayġıl ölüŋ öfkäŋiz birlä. ḥaḳīḳat üzä taŋrı bilgän kögüzlär iyäsini.

Rylands 003=119	ayurlar bittümiz ḳaçan ḫālī bolsalar, ısrurlar siziŋ üzä ärnäkläri uçını öfkädin. ayġıl ölüŋlär öfkâmiz birlä. ol taŋrı bilgin köŋüllärdäkini.
TİEM 73 003=120	ägär tägsä sizlärkä (8) äḏgülük ḳaḏġurtur anlarnı. ägär tägsä sizlärkä yawuzluḳ säwnürlär anıŋ birlä. ägär ṣabr ḳılsaŋız taḳı ḳorḳsaŋız (9) ziyān tägürmäs sizkä anlarnıŋ käydläri närsä ḥaḳīḳatdä taŋrı anı kim ḳılurlar ḳapsaġan.
Rylands 003=120	ägär tägsä sizkä bir äḏgülük yawuz kälür olarḳa. äġär tägsä sizkä bir yawuzluḳ ṣād bolurlar anıŋ birlä. ägär särsä sizlär, saḳınsa sizlär ziyān ḳılmaz sizkä olarnıŋ alları närsä. ol taŋrı ol kim ḳılurlar, ḳapsayu bilgän.

10.2. TİEM 73'ün Harezm özelliklerinin olmadığı kısmının Rylands Kur'an metni ile karşılaştırılması

TİEM 73 004=116	[72v/1] bütünlükün taŋrı örtmäs ortaḳ ḳatılmaḳnı aŋar taḳı örtär anda ḳuḏıraḳ ärsä kimni tiläsä (2) kim ortaḳ ḳatsa taŋrıḳa yoldın azdı oḳ ıraḳ azmaḳ.
Rylands 004=116	ol taŋrı yarlıḳamaz kim ortaḳ ḳatsa aŋa yarlıḳayur anda aḏın kimni tiläsä. kim ortaḳ ḳatsa taŋrıḳa çın oḳ azdı azmaḳ ıraḳ
TİEM 73 004=117	oḳımaslar yā duʿā ḳılmaslar (3) andın aḏın mägär tişilärkä. oḳımaslar duʿā ḳılmaslar mägär yäkkä buġraġu.
Rylands 004=117	ündämäzlär anda aḏın meger tişilär ündämäzlär mägär yäkni.
TİEM 73 004=118	sürdi anı taŋrı (4) aydı alġay oḳ män säniŋ ḳullarıŋdın ülüş täŋlälmiş käsilmiş.
Rylands 004=118	yırattı aŋı taŋrı aydı bütünlükün tutgay män ḳullarıŋdın ülüş taŋlanmış.
TİEM 73 004=119	azıtġay oḳ män anlarnı (5) küsätgäy ök män anlarḳa. fārmānlaġay oḳ män anlarḳa tilgäylär yarġaylar käsgäylär ök yılḳılar ḳulaḳlarını fārmānlaġay oḳ män anlarḳa (6) aḏınatġaylar oḳ taŋrı yaratıġını kim tutsa iblīsni eş dost taŋrıda adın (7) ḳor yas ḳıldı oḳ bälgülüg yas ḳor ḳılmaḳ.
Rylands 004=119	ḳışurġay oḳ män olarnı küsätgäy män olarnı, fārmānlaġay män oḳ olarḳa käsgäylär yılḳılarnıŋ ḳulaḳlarını fārmānlaġay oḳ män olarḳa aḏnatġalar taŋrı törütmişini kim kim tutsa yäkni dost taŋrıda aḏın çın oḳ ziyān ḳıldı ziyān ḳılmaḳ bälgülüg.
TİEM 73 004=120	vaʿdä berür anlarḳa küsätür anlarḳa. vaʿdä bermäs anlarḳa (8) iblīs mägär aldamaḳ.
Rylands 004=120	va'dä bärür olarḳa bāṭıl sözlätür olarḳa. va'dä bermäz olarḳa yäk mägär armaḳ.
TİEM 73 004=121	anlarnıŋ yanġu yärläri tamuġ ol. bulmaslar (9) andın ḳurtulġu.

Rylands 004=121	bu ögür kamuġ sıġunġuları tamuġ ol. bulmazlar andın ḳorınçu yär.
TİEM 73 004=122	anlar kim kertgündilär ḳıldılar edgülüklär harayna kigürgäy miz anlarnı [73r/1] būstānlarḳa aḳar anıŋ astınındın arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä tutaşı. taŋrınıŋ vaʿdä ḳılmaḳı (2) köni turur. kim ol köniräk taŋrıdın ayıḳın
Rylands 004=122	anlar kim bittilär ḳıldılar äd̲gülüklär kigrürlär miz olarnı būstānlarḳa kim aḳar astında arıḳlar. Cavid̲ānalar anıŋ içindä ulaşu. tanrınıŋ va'däsi çın oḳ. Kim ol köniräk taŋrıdın aymaḳın.
TİEM 73 004=123	ärmäz silärniŋ arzūlamaḳıŋız birlä ap (3) bitig id̲iläri ārzūlamaḳı birlä. kim ḳılsa esizlik yanut bärilgäy anıŋ birlä bulmaġay aŋar taŋrıda adın (4) eş dost ap ymä yārīçi.
Rylands 004=123	ärmäz siziŋ arzūlarıŋız täg häm bitig iz̲iläri arzūları täg. kim kim ḳılsa yawuzluḳ, yahut berlür bulmaz ol taŋrıda ad̲ın dost ap yārīçi.
TİEM 73 004=125	(6) kim körklügräk dīnin anıŋdın kim äwürsä yüzin taŋrıḳa ol ed̲gülük ḳılıġlı bolsa ud̲u barsa (7) ibrāhīm dīnikä köni. tut(t)ı taŋrı ibrāhīmni dost.
Rylands 004=125	kim ol körklügräk dīndin yā ol kişidin kim ısparlasa yüzini ol taŋrıḳa ol äd̲gü işlig ärür taḳı uḳar ibrāhīm dīniḳa köni taḳı tuttı taŋrı ibrāhīmni dost.
TİEM 73 004=126	taŋrıḳa ol nä kim köklär içindä (8) kim yerlär içindä. ärür taŋrı tegmä närsäni ḳapsayu biligli.
Rylands 004=126	ol taŋrıḳa turur ol kim köklär içindä taḳı ol kim yärlär içindä ärür taŋrı ḳamuġ näŋni ḳapsayu bilgän
TİEM 73 005=027	(4) oḳıġıl anlar üzä ādām yalavaçnıŋ ekki oġlanı sawı kertülüg birlä ançada tafnaġu tapuġ ḳıldılar tafnaġu tapuġ bezärländi olarda birisindin (5) bezärlänmädi taḳı birindin. aydı öldürgäy ök män seni. aydı bezärläyür taŋrı saḳnuḳlardın.
Rylands 005=027	oḳıġıl olar üzä ādamnuŋ iki oġlı ẖabarını säzāça. Ançada ḳurbān ḳıldılar ḳurbān ḳılmaḳ päzirländilär ikidä birindin ymä päz̲irlänmädi taḳı birindin aydı öldürmäk üçün säni aydı bütünlükün pāz̲irlänür taŋrı saḳnuḳlardın
TİEM 73 005=028	(6) ägär yad̲sa sän maŋa älgiŋni öldürgüŋ üçün meni ärmäs män yad̲ıġlı älgim saŋa (7) öldürgüm üçün seni. män ḳorḳar män taŋrıda ajunluġlar id̲isini.
Rylands 005=028	ägär yazsa sän maŋa älgiŋni öldürmäk üçün meni ärmäz män yazıġlı älgimni saŋa öldürmäk üçün seni män ḳorḳar män taŋrıda ʿālamluġlar id̲isindin.

TİEM 73 005=029	män tilär män kim yüdsä män (8) mäniŋ yazuḳumnı säniŋ yazuḳuŋnı bolsa sän ot idilärindin. ol turur küç ḳılıġlılarnıŋ yanutı.
Rylands 005=029	män tilär män kim yansa sän mäniŋ yazuḳum birlä taḳı säniŋ yazuḳuŋ birlä bolsa sen ot eşlärindin ol ẓalimlarnıŋ cäzāsı.
TİEM 73 005=030.	(9) boyun berdi aŋa ätözi ḳadaşını öldürmäkkä. öldürdi anı boldı ziyānlıġlardın.
Rylands 005=30	boyun sudı aŋar anıŋ özi ḳadaşı<nı>ŋ öldürmäkiŋä öldürdi anı boldı ziyānlıġlardın
TİEM 73 007=103	yana ıdtımız anlarda kedin mūsā yalavaçnı (5) biziŋ bälgülärimiz birlä firʿavnḳa anıŋ bodunıŋa küç ḳıldılar aŋar. baḳġıl nätäg ärdi (6) artaḳlıḳ ḳılıġlılarnıŋ soŋı
Rylands 007=103	yana ıdtımız anda kidin musānı bälgülärimiz birlä firʾavn tapa anıŋ ögüri tapa küç ḳıldılar anıŋ birlä baḳḳıl nätäg boldı yawuz işlig ortaḳ ḳatıġlılarnıŋ soŋı
TİEM 73 007=104	aydı ay mūsā ay firʿavn män yalavaç män ajunluġ idisindin.
Rylands 007=104	aydı mūsā äy firʿavn män yalavaç män ʿālamluġlar idisindin
TİEM 73 007=105	yaraşı ol aymamaḳım üzä taŋrı üzä mägär yaraşı. käldürdüm ök bälgü idiŋizlärdin. ıdġıl mäniŋ birlä taŋrı ḳulı oġlanını.
Rylands 007=105	Ḥaḳīḳat kim aymamaḳım taŋrı mägär rāstī yaraġlıġ bütünlükin käldürdüm sizkä bälgülüg bälgü idiŋizdin.ıdġıl mäniŋ birlä yaʿḳub oġlanlarını
TİEM 73 106	aydı ägär kältürdüŋ ärsä bir bälgü keltürgil anı eger ärsä sän çın sözläglilärdin.
Rylands 007=106	aydı ägär bir bälgü käldürdüŋ ärsä käldürgil anı ägär ärsä sän çın könilärdin
TİEM 73 007=108	tart(t)ı älgini [122v/1] ançada ol ürüŋ baḳıġlılarḳa.
Rylands 007=108	tarttı älginni ançada ol ürüŋ oldı baḳıġlılarḳa
TİEM 73 007=109	aydı bir gürūh firʿavn bodunındın çın bu yalġançı ol bilgän.
Rylands 007=109	aydı bir ögür firʿavn budnındın bütünlükün bu cādū ärür bilgän
TİEM 73 007=110	(2) tilär kim çıḳarmaḳ silärni yeriŋizlärdin. nägü fārmānlar silär.
Rylands 007=110	tilär kim çıḳarsa silärni yäriŋizdin nä näŋ fārmānlayur sizlär.
TİEM 73 007=111	(3) aydılar udu bergil ḳadaşıŋa ıdġıl käntlär içindä tergüçilärni
Rylands 007=111	aydılar yıġḳıl anı häm ḳadaşını ıẓġıl kändlär içindä tärdäçilär
TİEM 73 007=112	kältürsün saŋa tegmä türlüg cādūlarnı (4) bilgän.

Rylands 007=112	ḳamuġ bilgän cādūnı käldürsünlär saŋa
TİEM 73 007=113	käldi cādūlar firᶜavnḳa aydılar bar mu biziŋkä tär ägär bolsa miz biz yäŋiglilär utuġlılar
Rylands 007=113	käldilär cādūlar firʾavnḳa aydılar kim bizkä bar mu tär ägär bolsa miz yäŋiglilärdin
TİEM 73 007=114	(5) aydı häā silär yaḳın tutmışlardın silär.
Rylands 007=114	aydı ārī andaġ sizlär yaḳın bolmışlardın silär
TİEM 73 007=115	aydılar ay mūsā azu sän mü kämşürsän azu (6) bolur mu miz kämşiglilär
Rylands 007=115	aydılar ey mūsā azu sän-mü kämşür sän azu biz-mü bolalım kämşiglilärdin
TİEM 73 007=117	yarlıġ ıdtımız mūsāḳā kämişgil täp (8) tayaḳıŋnı ançada ol siŋürdi nä kim yalġan ayt(t)ılar ärdi.
Rylands 007=117	yarlıġ ıẕtımız mūsā tapa kämişgil tayaḳıŋnı ançada ol siŋürdi nä kim yalġan aytılar ärdi
TİEM 73 007=118	tüşti yaraġlıġ yoḳ yodun boldı ol kim (9) ḳılur ärdilär.
Rylands 007=118	tüşti yaraġlıġ yärindä yoḳ yodun boldı anı kim ḳılur ärdilär
TiEM 73 007=119	utuldılar anda äwrüldilär ḫorlanmışlar.
Rylands 007=119	ġalaba ḳılındılar anda yandılar ḫor bolup anlar
TİEM 73 007=120	kämişti cādūlar [123r/1] yüknügliliär.
Rylands 007=120	kämşildi cādūlar yüknüglilär.
TİEM 73 007=121	aydılar kertgündimiz ajunluġlar idisiŋä
Rylands 007=121	aydılar kertgündümiz ᶜālamluġlar idisiŋä
TİEM 73 007=122	mūsā idisi taḳı hārūn idisi.
Rylands 007=122	mūsā taḳı hārūn idisiŋä
TİEM 73 007=123	aydı (2) firᶜavn kertgündiŋizlär mü aŋar män dästūr bärmişdä aşnu silär çınoḳ bu dästān turur dästān ḳıldıŋızlar anı (3) känt içrä çıḳar silär andın boḏunını harayna biligäy silär.
Rylands 007=123	aydı firᶜavn büttüŋüz mü aŋar dästūr bärmäsdä burun sizkä bu al ärür al ḳıldıŋızlar anı känd içindä çıḳarsa sizlär andın anıŋ buẕnını munu bilgä sizlär
TİEM 73 007=124	käsgäy ök män äligläriŋizni (4) adaḳlarıŋıznı şaşru yana asġay oḳ män ḳamuġuŋuznı.

Rylands 007=124	käsgäy ök män äliglärinizni häm aḏaklarıŋıznı oŋ ḳol aḏaḳnı yana asġay oḳ män sizni kamuġ.
TİEM 73 007=125	aydılar biz iḏimizkä (5) yanıġlılar miz.
Rylands 007=125	aydılar biz iẕimizkä yanıġlılar miz
TİEM 73 007=126	öç almaġay sän bizdin mägär kertgünmäkimiz üçün iḏimiz bälgüläriŋä ḳaçan käldi ärsä biziŋkä. iḏimizä tökä bergil (6) biziŋ üzä serinmäklikni cānımız alġıl müsülmānlar birlä.
Rylands 007=126	ʿayb ḳılmaz sän bizkä mägär kim kärtgündümiz iḏimiz nişānlarıŋa ḳaçan käldi ärsä bizkä iḏimizä ḳoya bergil biziŋ üzä ṣabrnı öldürgil bizni boyun bäriglilär birlä

10.3. TİEM 73, Anonim Tefsir ve Rylands Kur'an metinlerinin karşılaştırılması

TİEM 73 019=041	yāḏ ḳılġıl (8) bitig içindä ibrāhīmnüŋ ḫabärini. çın ol ärür köni sözlüg sawçı.
Anonim Tefsir 019=041	yāḏ ḳılġıl bitig içindä ibrāhīmni (4) kim ol ärdi köni sözlüg yalaawaç
Rylands 019=041	yāḏ ḳılġıl bitig içindä ibrāhīmni ol ärdi rāst yalawaç
TİEM 73 019=042	ançada aydı atasıŋa ay atam (9) nälük tapnur sän aŋar kim eşitmäz taḳı körmäz taḳı yıġumaz sendin närsäni.
Anonim Tefsir 019=042	ḳaçan aydı ärsä atasıŋa äy mänim atam nälük tapnur-sän ol närsäkä kim äşitmäs (5) körmäs yıġumas sändin närsäni
Rylands 019=042	ançada aydı atasınḳa ey atam nälük tapnur sän aŋar kim äşitmäz häm körmäz häm asıġ ḳılmaz sendin närsä
TİEM 73 019=043	ay atam män käldi ök maŋa [225v/1] biligdin ol kim kälmädi saŋa uḏġıl maŋa köndüräyin seni köni yolḳa..
Anonim Tefsir 019=043	äy mänim atam män käldi maŋa biligdin (6) nä kim kälmädi saŋa uẕġıl maŋa köndüräyin saŋa köni yolnı
Rylands 019=043	ey atam män bütünlü<ki>n käldi maŋa biligdin ol kim kälmädi saŋa uḏġıl maŋa köndüräyin seni yolḳa köni
TİEM 73 019=044	ay mänim atam tapunmaġıl (2) yäkkä. kim yäk ärür rūzī beriglikä färmān sıġlı.
Anonim Tefsir 019=044	äy mänim atam tapunmaġıl yäkkä (7) ḥaḳīḳatdä iblīs ärür taŋrıġa färmān ḳılma<ma>ġlı
Rylands 019=044	ey atam tapmaġıl yäkni bütünlükün yäk ärür rūzī bergänkä muḫālif.
TİEM 73 019=045	ay atam män (3) ḳorḳar män kim sıḳaġay seni ḳın taŋrıdın bolġay sän yäkkä (4) eş dost
Anonim Tefsir 019=045	äy mänim atam män ḳorḳar-män kim yätgäy saŋa (8) bolġay sän yäkkä eş.

Rylands 019=045	ey atam män ḳorḳar män kim tägsä saŋa ḳın öküş raḫmätlig taŋrıdın bolur sän yäkkä dost.
TİEM 73 019=046	aydı azu tilämägli mü sän mäniŋ taŋrılarımda ay ibrāhīm ägär yıġılmasa sän taşlaġay oḳ män seni. (5) käsgil mendin bir ançaḳa tegi.
Anonim Tefsir 019=047	aydı taplamaġlı mu-sän (9) mänim taŋrılarımnı äy ibrāhīm ägär yıġılmasa-sän säŋ-sar ḳılmaġay män säni kitgil munda bir ançaġa tägi.
Rylands 019=046	aydı tilämägli mü sän mäniŋ taŋrılarımdın ay ibrāhīm ägär yıġılmasaŋ sürgäy män seni käsilgil mendin keçkä tägi
TİEM 73 019=047	aydı ibrāhīm äsänlik säniŋ üzä harayna yarlıḳatu tilägäy män seni idimdin. bütünlükün ol (6) ärür maŋa baġırsaḳ.
Anonim Tefsir 019=047	(10) aydı äsiz tägmäsün saŋa yarlıḳamaḳ tilägäy-män saŋa idimdin kim ol ärür maŋa baġırsaḳ
Rylands 019=047	aydı äsänlik seniŋ üzë yarlıḳatu tilägäm seni idimdin ol ärür maŋa raḥīm
TİEM 73 019=048	adrılur män silärdin ymä andın kim oḳır silär taŋrıda adınnı (7) oḳır män öz idimkä bolġay kim bolmaġay män. oḳımaḳım birlä öz idimni ajunsuz.
Anonim Tefsir 019=048	adrılur män sizlärdin [14a/1] andın kim oḳır-sizlär taŋrıdın özgäkä oḳır-män öz idimni bolġay kim bolmaġay-män yā bolsa-män oḳımaḳlıḳ birlä (2) öz idimni orunsuz.
Rylands 019=048	bir sıŋardın turur män sizdin ündär sizlär anı taŋrıda azın häm ündär män idimni bolġay kim bolmaġay män idimni ündämäk birlä bädbaḫt
TİEM 73 019=049	ḳaçan adrıldı ärsä olardın (8) ymä ol näkdin kim tapnurlar ärdi taŋrıda öŋinkä. baġışladımız aŋar isḥāḳnı yaʿḳūbnı. tegmä birni (9) ḳıldımız sawçı.
Anonim Tefsir 019=049	ḳaçan kim adrıldı ärsä anlardın, ol näŋ kim tapnurlar ärdi taŋrıdın özgäkä (3) baġışladımız aŋar isḥāḳnı yaʿḳubnı tägmä birin ḳıldımız sawçı.
Rylands 019=049	ḳaçan kim kättilär ärsä bir sıŋardın olar, ol kim tapnurlar aŋar taŋrıda adın berdimiz aŋar isḥaḳnı häm yaʿḳūbnı ḳamuġnı ḳıldımız yalawaç
TİEM 73 019=050	taḳı baġışladımız anlarḳa biziŋ yarlıḳamaḳımıznı. taḳı ḳıldımız anlarḳa köni til köni sözlüglär yaʿnī ädgü ögdi [226r/1] yüksäk.
Anonim Tefsir 019=050	baġışladımız anlarḳa (4) biziŋ yarlıḳamaḳımızdın. ḳıldımız anlarḳa til köni yaʿnī köni sözlüg yüksäk
Rylands 019=050	häm berdimiz biz olarḳa raḥmätimizdin häm ḳıldımız olarnı käy ögdilig yüksäk
TİEM 73 020=114	ayġıl idimä arturġıl maŋa (5) biligni.

Anonim Tefsir 020=114	aygıl okıġıl äy arturu bärgil maŋa bilig
Rylands 020=114	ayġıl ay idim arturġıl maŋa bilmäkni
TİEM 73 020=115	bıçıġ ḳıldımız oḳ ādäm birlä munda öŋdün unut(t)ı tapılmadı uġraġ.
Anonim Tefsir 020=115	bütünlükün baçıġ ḳıldımız (4) adäm birlä munda aŋdın unutdı. bulmadımız aŋar bütünlük äli
Rylands 020=115	çın oḳ ʿahd ḳıldımız ādamḳa anda burun unıttı ymä bulmadımız aŋar uġramaḳnı.
TİEM 73 020=116	ançada (6) aydımız fārištälärkä yüknüŋlär ādämḳa yükündilär mägär raḥmätdin umınçsız unamadı.
Anonim Tefsir 020=116	kaçan aydımız ärsä ferištälärkä (5) säcdä ḳılıŋlar ādamḳa säcdä ḳıldılar mägär iblis säcdä ḳılmadı unamadı
Rylands 020=116	ançada aydımız ferištälärkä säcdä kılıŋ ādamḳa säcdä ḳıldılar mägär mälʿūn unamadı
TİEM 73 020=117	biz aydımız ay ādäm (7) çın bu yaġı turur saŋa cuftuŋḳa çıḳarmasun oḳ silärni uçmaḫdın ämgägäy sän.
Anonim Tefsir 020=117	aydımız äy ādam (6) bütünlükün kim bu yaġı turur saŋa taḳı seniŋ cüftüŋkä ançaḳ çıḳarmasun sizlärni uçmaḳdın (7) ämgäk tüšgäy-sän kim.
Rylands 020=117	aydımız ay ādam här ayna bu yaġı ärür saŋa häm säniŋ cüftüŋä çıḳarmasun-a sizni uštmaḫdın ämgägäy sän
TİEM 73 020=118 (8)	çın saŋa açmamaḳıŋ anıŋ içindä yalıŋ bolmaġay sän.
Anonim Tefsir 020=118	saŋa turur kim açmaġay-sän anıŋ içindä yalıŋ bolmaġay sän
Rylands 118	bütünlükin saŋa ol açmaġay sän anıŋ içindä häm yalıŋ bolmaġay sän.
TİEM 73 020=119	sän suvsamaġay sän anıŋ içindä nä isiġ bolġay sän.
Anonim tefsir 020=119	kim sän suwsamaġay sän (8) anıŋ içrä küngärü ḳalmaġay sän
Rylands 020=119	här ayna sän suwsamaġay sän anıŋ içindä häm isinmägäy sän
TİEM 73 020=120	(9) väsväsä ḳıldı aŋar yäk aydı ay ādäm näk yolçılayın-mu seni mäŋgülüg yıġaçı üzä [234v/1] ärkliglig üzä äskirmäz.
Anonim Tefsir 020=120	çäwšädi aḳru aŋar yäk aydı ay ādam näk (9) yolçılayın mu säni mäŋgülüg yıġaç üzä ärklig tūba üzä alḳınmaġay dävlät
Rylands 020=120	väsväsä ḳıldı aŋar yäk aydı ay ādam näk yolçılayı-mu seni cāvidānalıḳ yıġaçı üzä häm mülk üzä alḳınġusuz
TİEM 73 020=121	yedilär andın bälgürdi olar ekkikä uwut yerläri. yapçuru törçidilär ekkägü (2) ol ekki üzä uštmaḫ yapurġaḳından yarlıġ sıdı ādäm idisiŋä vaḳti nā-ḫoš boldı.
Anonim Tefsir 020=121	yädilär yaʿnī ādam vä ḥavvā andın bälgürdi (10) ādam taḳı ḥavvānıŋ uwut yinläri yaʿnī ʿavrätläri yalmaru bašladılar yaʿnī

	uwut yinin örtdilär ikägü üzä uçmaḳ yapurġaḳlarındın. yarlıġ sıdı [25b/1] ādam öz idisiŋä yolsız boldı
Rylands 020=121	yedilär ikägi andın bälgürdi olarḳa anlarnıŋ uwut yärläri yäpştürü āġāz <ḳıl>dılar ol iki üzä uştmaḫ yapraḳındın ḫilāf ḳıldı ādam idisiŋä yolsuz boldı
TİEM 73 020=122	yana üdürdi idisi (3) tävbā berdi anıŋ üzä yol körgit(t)i.
Anonim Tefsir 020=122	yana üdürdi anı idisi tävbā berdi anıŋ üzä taḳı aŋar yol
Rylands 020=122	yana üdürdi anı idisi tevbā berdi anıŋ üzä köndürdi
TİEM 73 020=123	aydı iniŋlär andın yumḳı amarıŋızlar amarıḳa yaġı. (4) ançaḳ ḳaçan kälsä silärkä mendin köni yol. kim udu barsa yaʿnī ḳarār bulsa mänim yolumḳa azmaġay ämgäkkä tüşmägäy.
Anonim Tefsir 020=123	aydı (2) ḳudı iniŋlär andın kamuġ yomġı ämäriŋizlär ämärikä yaġı ḳaçan kälsä sizlärkä mändin köni yol yaʿnī yalawaç kim udu bärsä mänim yalawaçımġa yolsız bolmaġay ap ymä ämgäkkä tüşmägäy
Rylands 020=123	aydı iniŋ ikägü andın ḳamuġ ämäriŋiz ämärikä yaġı ol ägär kälsä sizärkä mendin köni yol kim kim udsa mäniŋ aymışım yolḳa azmaz häm bädbaḫt olmaz.
TİEM 73 020=124	kim (5) yüz äwürsä mänim yādımdın aŋar bolġay tiriglik tar ḳoparġay miz anı ḳopmaḳ küni (6) ḳaraġu.
Anonim Tefsir 020=124	kim (4) yüz äwürsä mänim yādımdın kim aŋar bolġay tiriglik tar ḳoparġaymiz anı (5) ḳıyāmät künidä ḳaraġu közsiz.
Rylands 020=124	kim kim yüz äwürsä meniŋ yādımdın bütünlükin aŋar turur tiriglik tar ḳoparġay miz anı ḳıyāmät kün ḳaraġu
TİEM 73 020=125	aydı idimä nälük terdiŋ bizni ḳaraġu ärdim ök közlüg
Anonim Tefsir 020=125	aydı äy mänim idim nälük ḳopardıŋ mäni közsüz ärdim-ök (6) körgän
Rylands 020=125	ayġay idim nälük terdiŋ meni ḳopardıŋ meni ḳaraġu çın oḳ män ärdim körgän
TİEM 73 020=126	aydı mundaġoḳ (7) käldi saŋa bälgülärimiz unutdıŋ anı.. mundaġoḳ bu kün unutmış täg ḳodulġay sän.
Anonim Tefsir 020=126	aydı mundaġoḳ turur käldi saŋa bälgülärimiz ḳodtuŋ anı andaġoḳ bu kün (7) ḳodġaylar säni
Rylands 020=126	aydı mundaġoḳ käldi saŋa biziŋ nişānlarımız unıttıŋ sän anı mundaġoḳ bu kün unutulur sän
TİEM 73 020=127	mundaġoḳ yanut berür miz (8) kim ḥaddin aşsa taḳı kertgünmäsä idisi bälgüläriŋä yaʿnī muḥāmmädkä. kedinki ajun ḳını ḳatıġraḳ käç ḳalıġlıraḳ.
Anonim Tefsir 020=127	andaġok yanut bärgäymiz kim artaḳ iş ḳılsa kärtünmäsä taŋrınıŋ nişānlarıŋa (8) ḳın ol ajunda ḳatıġraḳ käç ḳalġanraḳ

Rylands 020=127 mundağok yanut berür miz kim kim ḥaddın käçsä taḳı kertgünmäsä idisi nişānlarıŋa soŋ sarāy ḳını ḳatığraḳ häm bāḳīraḳ.

TİEM 73, Anonim Tefsir ve Rylands'dan seçilen ayetlerin karşılaştırmasından hareketle diyebiliriz ki, Farsçadan Türkçeye çevrilen İlk Kur'an çevirisinde bulunan üyeler Türkçe Kur'an tercümesinde kendi ağız söz varlıklarına zaman zaman başvurmuşlardır, ancak Türkçe metnin hâkim dili Hakaniye Türkçesidir. Bu, Hakaniye Türkçesinde bir asıl nüshanın varlığı ihtimalini güçlendirmektedir. Muhtemelen bu üç eser de asıl nüshadan kopyedir. Ancak bu üç eserin birinin diğerinden eskiliğini dillik delillerle öne sürmek için ayrıntılı bir karşılaştırma yapmak gerekir. TİEM 73'ün tam bir nüsha olması yanı sıra harfiyen çeviri olması, yine çeviride gözetilen Türkçecilik şuuru, hem çekim hem de yapım morfolojisi açısından diğerlerinden daha eskicil, hem de Türkçe kökenli sözlerin seçiminin diğerlerine göre daha çok ve daha eskicil olması TİEM 73'ün diğer iki metinden daha erken tarihli olabileceği sonucuna götürmektedir.

TİEM 73 ile Rylands arasında hangisin daha erken tarihli olduğu konusunda ise TİEM 73 ve Rylands'ın Farsça söz varlığından hareketle karar vermek gerekir. Aslında her iki metnin de Türkçe söz varlığı bizi yanılgıya götürmektedir. Bazı ayetlerde TİEM 73, bazı ayetlerde de Rylands eskicildir. TİEM 73 ile Rylands'ın var olan kısmının birebir karşılaştırılması ile bu konu daha açıklığa kavuşabilir. Ancak yapım ve özellikle çekim morfolojisine dair özellikler TİEM 73'ün Rylands metnine göre asıl nüshaya daha sıkı sadık kalındığını gösterir niteliktedir. Yine, eldeki bilgilerden hareketle TİEM 73 ile Rylands metni ortak bir asıl veya asıl nüshaya en yakın bir nüshadan birbirlerine yakın zamanlarda, fakat farklı coğrafyalarda yazılmış olabilirler.

Kitap ve Dergi Kısaltmaları

AH	Atebetü'l Hakayık bkz. Arat (1992).
AM	Asia Major
AT	Anonim Tefsir
Bang	Berlindeki Macar Enstitüsünden Türkoloji Mektupları (Çev. Ş. Tekin), (1980).
BJRL	The Bulletin of John Rylands Library.
BSOAS	Bulletin of the School of Orieantal and African Studies.
CAJ	Central Asiatic Journal.
CC	Codex Cumanicus. Bkz. Grønbech (1942).
Çanga	ÇANGA Mahmut, Kur'an-ı Kerim Lugatı, (1999).
Dankoff-Kelly	Bkz. DLT
Devellioğlu	Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat (1991).
DLT	Dīvānu Luġāti't-Türk. Bkz. Atalay (1985), Dankoff-Kelly (1982-1984-1985).
DK	Dede Korkut Kitabı. Bkz. Ergin (1991-1994)).
DS	Türkiyede Halk Ağzından Derleme Sözlüğü. I-XII, Türk Dil Kurumu.
Eckmann	Middle Turkic Glosses of the Rylands Interlinear Koran Translation (1976).
Eckmann 1988	Çağatayca El Kitabı.
ED	An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, Bkz. Clauson (1972).
Eren	Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü (1999).
Gülle	Sıtkı Gülle, Kelime Anlamlı Ku'ran-ı Kerim Meali, I-III (1999).
Hekimoğlu	Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa Camii, Nu. 2.
Houtsma	M.Th. Houtsma, Ein Türkisch-Arabisches Glossar.
IJMES	International Journal of Middle East Studies.
İA	İslâm Ansiklopedisi
İTED	İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi.
JA	Journal Asiatique.
JAOS	Journal of the American Oriental Society.

Karabacak	Eski Anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi, (1994-1995).
Kİ	Kitabu'l-İdrak li Lisani'l-Etrak. Bkz. Özyetgin (2001).
ME	Mukaddimetü'l-Edeb. bkz. Yüce (1988).
MK	Kâşgarlı Mahmud, Dīvānü Lūgati't-Türk Tıpkıbasım (1990).
KB	Kutadgu Bilig. bkz. Arat (1979).
Kunos	Ignaz Kunos, Şejx Sülejman Efendi's Çagataj-Osmaniches Wörterbuch.
Kurışjanov	A.K. Kurışjanov, İssledovanie po Leksike Starokıpçakskogo Pis'mennogo Pamyatnika XIII.v. "Tyursko-Arabskogo-Slovarya".
Meninski	F. Meninski, Lexici Arabico-Persico-Turcici, I-IV.
MW	The Moslem World.
WF	Old Turkic Word Formation. Bkz. Erdal (1991).
OLz	Oriantalistische Literaturzeitung.
Or.	Oriens.
PhTF	Philologiae Turcicae Fundamenta (1959-1964).
Radloff	Wilhelm Radloff. Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte I-IV (1893-1911).
Rylands	Middle Turkic Glosses Of The Rylands Interlinear Koran Translation (1976). Bkz. Eckmann.
Sağol	Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi, (1993-1995).
SDD	Söz Derleme Dergisi.
Sov. Vost.	Sovetskoe Vostokovedenie.
Steıngass	Persian English Dictionary (1975).
TAD	Türklük Araştırmaları Dergisi
TD	Türk Dili
TDA	Türk Dünyası Araştırmaları
TDAY	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten
TDED	Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi
TDK	Türk Dil Kurunu
TİEM	Türk ve İslâm Eserleri Müzesi
TİEM 73	Türk ve İslâm Eserleri Müzesi Nu.73. (Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi).

TK	Türk Kültürü
TM	Türkiyat Mecmuası.
TMEN	Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen I-IV, bkz. Doerfer (1963-1975).
Topaloğlu	XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Kur'an Tercümesi, (1976-1978).
TS	Türk Dil Kurumu, XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklariyle Tarama Sözlüğü, I-VIII.
TT	Türkische Turfantexte
TTK	Türk Tarih Kurumu
TUBA	Journal of Turkish Studies = Türklük Bilgisi Araştırmaları.
Tuhfe	E't-tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye. bkz. Atalay (1945).
TüD	Türkoloji Dergisi
UAJb	Ural-Altaische Jahrbücher.
UW	Uigurische Wörterbuch. bkz. Röhrborn (1977 vd.)
VD	Vakıflar Dergisi
VEWT	Versuch Eines Etymologıschen Wörterbuchs der Türksprachen Bkz. Räsänen (1969)
WZKM	: Wiener zeitschrift für die kunde des Morgenlandes.
Zenker	Jules Théodore Zenker. Dictionnarie Turc-Arabe- Persan, I-II.
ZVO	Zapiski Vostoçnago Otdeleniya.

Kısaltmalar

A. : Arapça

A.ç : Arapça çokluk

a.g.e : adı geçen eser

agm : adı geçen makale

b. : *bin 'oğlu'*

bkz. : Bakınız

C. : Cilt

cm. : santimetre

Çev. : Çeviren

ETü. : Eski Türkçe

F : Farsça

FİY : Fiilden İsim Yapma

h. : Harfiyen, kelimesi kelimesine

H. : Hicrî

Hap. leg. : *Hapax legomenon* 'yalnızca bir kez bulunan'

Hz. : Hazreti

İFY : İsimden Fiil Yapma

İYE 3k : İyelik III. kişi

Ka. : Kur'an anlamı

Krş. : Karşılaştırınız

M. : Miladî

Ma. : Macarca

Mo : Moğalca

r : Yazma nüshadaki yaprağın ön yüzü

R : Rylands

s : sayfa

S : Sayı

S. : Soğd

Skr. : Sanskrit

Tü. : Türkçe

TTü. : Türkiye Türkçesi

v : Yazma nüshadaki yaprağın arka yüzü

Y : Yunanca

yy. : yüzyıl

İşaretler

...	= belirsiz sayıda harf eksiktir
/// veya [ ]	= metnin hasar gören yerleridir
< >	= yazı çevrimli metne eklenmiştir
-	= asıl metinde ayrı yazılmıştır.
-	= (gramer tahlilinde) fiil kökü, fiil köküne gelen ek
+	= isim kökü, isim köküne gelen ek
*	= tespit edilememiş tahmine dayalı şekil
>	= bu şekle girer
<	= bu şekilden gelir

Yazı Çevrimi İşaretleri

ا	a, ä
آ	ā
اِ	e
ء	ʿ
ب	b/p
ج	c/ç
پ	p
ة	t
ت	t
ث	s̱
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ẕ, ḏ
ر	r
ز	z
س	s
ش	ş
ص	ṣ
ض	ż, ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	ʿ
غ	ğ
ف	f
ڤ	w
ق	ḳ
ك	g/k
ل	l
م	m
ن	n
ڭ	ŋ
و	u/ü; ū, o/ö, v
ه	a, e, h
ى	ı/i, ī, y

Metin

(TİEM 73 1v-235v/2)

(1)

sūrätü 'l-fātiḥa

[1v/1] 1. törütgän siz bir uğan idi atı birlä bağırsak kamuğ tınlığka rūzī berigli *mü'minläri yarlıkağan.*

2. (2) şükr ü sipās ögdi taŋrıka ajunluğlarnı ägtülägän idi.

3. rūzī berigli (3) yarlıkağlı.

4. ärklig sakış yanut küniniŋ.

5. seni birläp saŋa tapınur miz. [2r/1] yana sendin ök yārī tilänür miz.

6. <yolçılağıl>[1] bizni köni yolka

7. (2) anlarnıŋ yolıŋa. kim minnät kıldıŋ anlarnıŋ üzä. (3) ärmäs öfkänmäs anlar üzä *takı yana yoldın azmış.*

(2)

sūrätü 'l-bakara

[2v/1] başlar miz törütgän ägtülägän uluğ idi atı birlä rūzī bergän kamuğ *täpränigliilärkä aŋar kertgünüŋ seni yarlıkadaçı.*

1. (2) män taŋrı bilgänräk-män.

2. *ol bitig sezik yok. munda köni yolka köndüzmäk saknuklarka.*

3. anlar kim kertgünürlär (3) örtüglügkä takı adakın kılurlar namāznı andın kim rūzī berdimiz anlarka.

4. anlar (4) kertgünürlär aŋar kim indürüldi saŋa ymä aŋar kim indürildi sendin öŋdün ymä kedinki ajunka anlar (5) seziksiz marlar.

5. *anlar tururlar köni yol üzä idilärindin anlar tururlar anlar kurtuluğlılar.*

6. (6) bütünlükün anlar tandılar tüp tüz tururlar anlar üzä korkıtulu kılsa sän anlarnı azu korkıtulu kılmasa sän anlarnı kertgünmäslär.

---

[1] 001/006=1v/1 yolçılağıl Aynı A. sözcük اهدنا 332r/3=038/022'de yolçılağıl sözcüğü ile karşılanmıştır.

7. (7) tamġa urdı taŋrı köŋülläri üzä ḳulaḳları üzä közläri üzä örtüg tutġaḳ ol anlarḳa [3r/1] ḳın turur uluġ.

8. kişilärdä kim ayur kertgündümiz taŋrıḳa keḏinki künkä. (2) ärmäslär anlar kẹrtgüngänlär.

9. taŋrıḳa yana anlar birlä kim kertgündilär ärmäslär (3) mägär özlärini ḅilmäslär.

10. anlarnıŋ köŋülläri içindä bir ig turur arturdı anlarḳa taŋrı (4) igni. anlarḳa ḳın turur aġrıtġalı anın yalġan sözlär ärdilär.

11. ḳaçan ayġıl anlarḳa (5) artaḳlıḳ kılmaŋlar yär içindä ayturlar bütünlükün biz äḏgü ḳılıġlılar miz.

12. bilgil kim anlar bütünlükün (6) artaḳ iş ḳılıġlılar yoḳ kim tutmaslar.

13. ḳaçan aytılsa anlarḳa kertünüŋlär nätäg kim (7) kertgündi kişilär ayurlar kertgünür miz nätäg kim kertgündi uḳuşsuzlar bilgil anlar tururlar anlar uḳuşsuzlar (8) ançası bar bilmäslär.

14. ḳaçan körsälär anlarnı kim kertgündilär ayturlar kertgündümiz. ḳaçan yalŋuz ḳalsalar (9) ḳamuġ yäklärdin tapa ayurlar biz silärniŋ <birlä> bütünlükün biz yaŋluḳlar biz.

15. <taŋrı yaŋluḳlar yanutın berür> [3v/1] anlarḳa orun tutarlar anlarnı boynaġuluḳları içindä başları täzginip yörürlär.

16. anlar tururlar anlar satġın aldılar (2) yolsuzluḳnı köni yol birlä. asıġlıġ bolmadı satıġçılıḳları bolmadılar köni yolḳa könüglilär.

17. (3) anlarnıŋ mäŋzägi anıŋ mäŋzägi täg kim yandurdı otnı. ḳaçan yaruttı ärsä anıŋ tegräsi (4) eläti ketärdi taŋrı yaruḳluḳlarını ḳoḏtı anlarnı ḳaraŋḳuluḳlar içindä körmäslär.

18. saġırlar aġınlar (5) ḳaraġular anlar yanmaslar.

19. azu ḳuyuġlı yaġmur täg kökdin anıŋ içindä ḳaranġuluḳlar kök ätmäki (6) yaşın ḳılurlar. barmaḳlarını ḳulaḳları içindä kök otlarındın ölümdin saḳlanur (7) taŋrı ḳapsayu biligli turur tanıġlılarnı.

20. yaşın ḳapa yazar körgülärini (8) näçä kim yarutsa anlarḳa yörirlär anıŋ içindä. *ḳaçan tünärsä anlar üzä tururlar. ägär tilädi ä<r>sä taŋrı elätgäy ärdi* (9) eşitgülärini körgülärini. bütünlükün taŋrı tegmä närsä üzä uġan ol.

21. ay [4r/1] kişilär tapnuŋlar id̲iŋizkä ol kim yarat(t)ı silärni ymä anlarnı kim silärdä öŋdün ärdilär (2) bolġay kim silär saḳnuḳluḳ ḳılġay silär.

22. ol id̲i ḳıldı *silärkä* yärni töşäk kökni kötrüm[2] (3) indürdi kökdin suwnı çıḳardı anıŋ birlä yemişlärdin rūzī *silärkä*. ḳılmaŋlar taŋrıḳa (4) täŋ tuşlar silär bilür silär.

23. apaŋ bolġa *silär sezik* içindä *anıŋdın* kim indürdimiz (5) ḳulumız üzä käldürüŋlär bir sūrä anıŋ mäŋizligdin. oḳuŋlar tanuḳlarıŋıznı taŋrıda ad̲ın (6) ägär ärsä silär çın sözlüglilär.

24. ägär ḳılmadıŋızlar ärsä härgīz ḳılmaġay oḳ silär ḳorḳuŋlar ol ot (7) -dın kim anıŋ tamduḳı kişilär taşlar anutuldı tanıġlılarḳa.

25. *säwünç bergil* (8) *anlarḳa kim kertgündilär ḳıldılar äd̲gülüklär*. *çın anlarḳa* turur būstānlar aḳar anıŋ astında (9) arıḳlar. tegmä yolı rūzī berilsä andın mīvädin rūzī ayġaylar bu ol turur rūzī berildimiz [4v/1] munda öŋdün. *kältürülgäylär anıŋ oḫşaşıġlı. anlarḳa anıŋ içindä cüftlär arıġ törütülmiş*lär. anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalġaylar.

26. (2) bütünlükün taŋrı uvut yıġmas kim toḳısa mis̱li çıpunça ändāzälıġ yana anda üstün ymä. anlar kim (3) kertgündilär bilirlär. ol kertü turası id̲ilärindin. yana anlar tandılar ayurlar (4) nägü ol tilädi taŋrı munuŋ birlä mäŋizlig azar *anıŋ birlä üküşi köndürür anıŋ birlä üküşni. azıtmas anıŋ birlä* (5) mägär yoldın çıḳıġlılarnı.

27. anlar kim buzarlar taŋrınıŋ ᶜahdini ked̲in. käsärlär (6) anı kim fārmānladı taŋrı anıŋ birlä kim ulasa. artaḳlıḳ ḳılurlar yär içindä. anlar tururlar. anlar (7) ziyān kılıġlılar.

28. nätäg tanar silär taŋrıḳa ärdiŋizlär ölüglär tirgürdi silärni yana öldürür miz silärni (8) yana tirgürür silärni yana anıŋ tapa yandurulur silär.

---

[2] 002/022=4r/2 **kötrüm** < *kötür-üm* "yükselti, yükseltilmiş, yapılmış şey" (ED 705a) = A.. بِنَاء"=bina) lafzı yapılmış şey manasında kullanılır" (Çanga 96b). Daha önce DLT'de ilk erken tarihli tek tanık durumunda idi (DLT I 485). Hekimoğlu Çevirisinde *köge* ile karşılanmıştır (14a/5=002/022).

29. ol ol idi kim törüt(t)i silär üçün nä kim (9) yär içindäki yumġını yana uġradı *kökkä tapa ötrü tüzdi anlarnı yeti ḳat köklär. (5r/1) ol tegmä närsäni bilgän ol.*

30. ançada kim aydı idiŋ färiştälärkä män ḳıldaçı-män (2) yär içindä ḫalīfä. aydılar ḳılur mu sän yär içindä anı kim artaḳlıḳ ḳılur yär içindä tökär (3) ḳanlarnı. biz arıġlıḳın yād ḳılur miz saŋa ögdi aymaḳ birlä arıġlar miz saŋa. aydı idi biz bilgän miz anı kim (4) silär bilmäs silär.

31. ögrät(t)i ādämḳa atlarnı ḳamuġını yana körgitü käçürdi anlarnı färiştälärkä (5) aydı uḳturuŋlar bular atlarnı ägär ärsäŋiz çın sözlüglilär.

32. *aydılar arıġ sän (6) bilmäk yoḳ biziŋkä mägär ol kim ögrätsä sän. sän*-ök sän bilgän bütün işlig.

33. aydı ay ādäm (7) uḳturġıl anlarḳa atlarını. ḳaçan uḳturdı ärsä atlarını aydı aymadı mu silärkä män bilgän-män (8) köklär yärlär örtüglügini bilür-män anı kim bälgürtür silär anı kim (9) kizlädiŋizlär.

34. *ol uġurda kim aydımız färiştälärkä yüknüŋlär ādämḳa yükündilär* [5v/1] mägär raḥmätdin nävmīd bolmış unamadı täkäbbürlük ḳıldı. vä kānä boldı tanıġlılardın.

35. (2) aydımız ay ādäm amrulġıl sän cüftüŋ birlä uştmaḫda yeŋlär andın (3) ḳayda tiläsä silär yaḳın kelmäŋlär bu yıġaçḳa bolġay silär küç ḳılıġlılardın.

36. *tayandurdı* ol ekkägüni (4) *yäk andın çıḳardı ol ekkägüni andın kim* ärdilär anıŋ içindä. aydımız iniŋlär bir ançaŋız (5) bir ançaŋızḳa düşmän. silärkä yär içindä amrulup turġu yär ḳayda almaḳ bir vaḳtġa tegi.

37. alıp bäẕärlädi (6) ādäm idisindin sözlär. tävbä berdi. anıŋ üzä ol ol turur tävbä bäẕärlägän yarlıḳaġan.

38. *aydımız (7) iniŋlär andın ḳamuġı ägär ḳılsa silärkä mendin köni yol kim* udu barsa köni yolumḳa yoḳ (8) ḳorḳunç anlar üzä ap ymä anlar ḳadġurmaslar.

39. anlar kim tandılar yalġan et(t)ilär biziŋ bälgülärimizni (9) anlar tururlar ot idiläri anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalıġlılar.

40. ay yaʿḳūb ḳulı oġlanı yād ḳılıŋlar [6r/1] mäniŋ niʿmät berdükümni ol kim *niʿmät berdim silär üzä tükäl* ḳılıŋlar mänim ʿahdimni tükäl ḳılayın siziŋ ʿahdiŋizni (2) mendin ḳorḳuŋlar.

41. kertgünüŋlär aŋar kim indürdüm könikä tutuġlı anı kim siläniŋ birlä (3) *bolmaŋlar ilki tanıġlı* aŋar *satġın almaŋlar* mänim *bälgülärimkä az* bahānı mäniŋ üçün (4) saḳnuḳ ḳılıŋlar ḳorḳuŋlar.

42. ḳarıştırmaŋız kertü yaraġlıġı bolmaḳı yoḳ yoḏun birlä kizlär silär yaraġlıġnı silär (5) bilür silär .

43. aḏaḳın ḳılıŋlar namāznı beriŋlär zäkātnı. uçaŋur ḳılıŋlar uçaŋur ḳılıġlılar *birlä*.

44. (6) färmānlar mu silär kişilärkä äḏgülükni unıtur mu silär özüŋüzlärni silär oḳıyur silär (7) bitigni. uḳmas mu silär.

45. yārī tiläŋlär särinmäk birlä namāz birlä bütünlükün ol (8) uluġ turur mägär ḳorḳuġ beriglilär üzä.

46. anlar kim sezinürlär anlar kim tuşuġlılar iḏiläriŋä (9) anlar anıŋ tapa yanıġlılar.

47. *ay taŋrı ḳulı oġlanları yāḏ ḳılıŋlar mänim niᶜmätimni ol niᶜmät berdim* silärkä. [6v/1] män artuḳ ḳıldım silärni ajunluġlar üzä.

48. ḳorḳuŋlar ol kündin tap bulmaz birär öz (2) birär özdin härgīz närsä bäzärlänmäs andın yazuḳ käçrü ḳılmaḳ alınmaz andın täŋ tuş ap ymä (3) anlar yārī berilmäzlär.

49. ançada ḳutġardımız silärni firᶜavn boḏunındın ḳınar ärdilär silärni (4) ḳatıġ ḳın birlä boġuzlar ärdilär oġlanlarıŋızni. tirig ḳoḏarlar ärdi uraġutlarıŋıznı anıŋ içindä (5) silärkä niᶜmät turur iḏiŋizlärdin uluġ.

50. ançada aḏırdımız silärkä täŋizni ḳutġardımız silärni (6) suwḳa baturdımız firᶜavn boḏunını *sizlär* baḳar *silär*.

51. ançada vaḳt urdımız mūsā yalavaçḳa ḳırḳ (7) tünni. yana tut(t)uŋızlar buzaġunı säwüglügkä anda keḏin silär küç ḳılıġlı silär.

52. *yana käçürdimiz (8) silärdin anda keḏin bolgay kim silär şükr ötägäy silär.*

53. ançada berdimiz mūsāḳa (9) bitigni çınnı bāṭıldın aḏrıġlı bolġay kim silär köni yolluġ bolġay silär.

54. ançada kim aydı mūsā [7r/1] öz boḏunıŋa ay mänim boḏunum silär küç ḳıldıŋızlar özüŋüzlärkä tutmaḳıŋızlar birlä buzaġunı säwüglügkä yanıŋlar (2)

yaratıġlıġıŋızḳa öldürüŋlär özläriŋizni. ol yegräk turur silärkä yaratıġlıŋız üskindä. (3) tävbä bergäy silär üzä. bütünlükün ol ol turur tävbä bäzärlägli yarlıḳaġlı.

55. ançada aydıŋızlar ay mūsā kertünmägäy miz (4) saŋa ançaġa tegrü körmäginçä taŋrı āşkārā açuḳ tuttı silärni kökdinki ot silär baḳar silär.

56. (5) yana ḳutġardımız silärni ölmişiŋizlärdä keḏin bolġay kim silär şükr ötägäy silär.

57. *köligä ḳıldımız silär üzä (6) ürüŋ bulıtnı indürdimiz silär üzä yandaḳ şäkärini* buldurçınnı. yeŋlär arıġlardın (7) ol kim rūzī ḳıldımız silärkä. küç ḳılmadılar bizkä yoḳ kim ärdilär ätözläriŋä küç ḳılurlar.

58. ançada kim (8) aydımız kiriŋlär bu käntkä yeŋlär andın ḳayda tiläsä silär keŋ alḳıġ (9) kiriŋlär ḳapuġḳa yüknü yaᶜnī ḳotġılıḳ ḳılu aytıŋlar tökä bergil[3] örtgäy miz silärniŋ yaŋluḳlarıŋıznı. [7v/1] munu arturġay miz äḏgülük ḳılıġlılarnı.

59. täġşürdi anlar kim küç ḳıldılar. ayġay anda aḏın kim aytıldı anlarḳa. (2) *indürdimiz anlar üzä kim küç ḳıldılar ḳın kökdin* anın kim yarlıġdın çıḳar ärdilär.

60. (3) ançada suw tilädi mūsā boḏunıŋa yaᶜnī özläri üçün aydımız urġıl tayaḳıŋ birlä taşnı. yarılıp aḳtı (4) andın on ekki yul bulaḳ. bildi ök tegmä kişi içgü yärlärini yeŋlär (5) içiŋlär taŋrı rūzīsindin artaḳlıḳ ḳılmaŋlar yär içindä *artaḳlıḳ ḳılıġlılar.*

61. (6) ançada aydıŋızlar ay mūsā säriyümäz miz bir yegü üzä oḳıġıl biziŋ üçün iḏiŋdä (7) çıḳarsun bizkä andın kim ündürür yär zarġunzdın[4] ḫıyārdın buġdayındın yasmuḳındın (8) soġanındın. aydı täġşürü mü tilär silär ol näŋkä ol azraḳ turur ol taᶜām birlä ol (9) yegräk turur. tüşüŋlär bir käntkä silärkä anı *kim tilädiŋizlär. uruldı anlar üzä ḫorluḳ [8r/1]* çıġaylıḳ yandılar öfkä birlä

---

[3] **002/058=7r/9 tökä bergil:** Metinde t'nin ayırıcı noktaları belirtilmemiştir. *bergil* ise *bizkä, bergä* okutacak biçimde ayırıcı işaret noktalar konmadan yazılmıştır. *tökä bergil* okunmalıdır. A. حطّة Kuran metninde 2 kez aynı çekimle geçmiştir (Çanga 147b). İkinci tanık 007/161=127r/9'dedir. Buradaki yazım *tökä bergil yazuḳımıznı* olarak açık okunabilmektedir. Hekimoğlu metninde her iki yerde de A. حطّة *yazuk kämşiŋ* olarak çevrilmiştir (Sağol I 7 (2/58=8b/4), 91 (7/161=165b/5).

taŋrıdın. ol anıŋ üçün kim anlar tanarlar ärdilär (2) taŋrı bälgüläriŋä öldürürlär ärdi yalavaçlarını yarağsızın yā ḥaḳsızın. ol anıŋ birlä yazuḳsındılar (3) täŋdin käçär ärdilär.

62. anlar kim kertgündilär yana anlar kim cuhūd boldılar tärsālar (4) künkä tapunġanlar. kim kertündi ärsä taŋrıḳa ked̲inki künkä ḳılsa äd̲gülük anlarḳa ol tärläri (5) id̲iläri üskindä. ḳorḳunç yoḳ anlar üzä ap ymä anlar ḳad̲ġurmazlar.

63. ançada aldımız bütünlükläriŋizni (6) kötürdimiz silärniŋ üstüŋizdä tağnı. *tutuŋlar anı kim berdimiz silärkä küç birlä yād̲ ḳılıŋlar nä kim anıŋ içindä* (7) bolġay kim silär saḳnuḳluḳ ḳılġay silär.

64. yana äwrüldiŋizlär anda ked̲in ol apaŋ yoḳ ärsä ärdi taŋrınıŋ fażlı (8) silär üzä anıŋ yarlıġamaḳı bolġay ärdiŋizlär ziyān ḳılmışlardın.

65. bildiŋizlär käy anlarnı kim täŋdin käçtilär (9) silärdin şänbä kün içindä. aydımız *anlarḳa boluŋlar beçinlär sürsükmişlär.*

66. ḳıldımız anı [8v/1] aŋar öŋdünlärindä ärdi. olarda ked̲in ärdi pänd saḳnuḳlarḳa.

67. ançada aydı (2) mūsā bod̲unıŋa bütünlükün taŋrı färmānı silärkä boğuzlasa silär bir sığırnı. aydılar tutar mu sän bizni (3) füsūs. aydı sığınur-män taŋrıḳa *kim bolsa män biligsizlärdin.*

68. aydılar oḳıġıl (4) biziŋ üçün id̲iŋni bälgürtsün biziŋkä nä ol ol. aydı ol ayur ol bir sığır turur ḳarı ärmäz ymä yigit ärmäz (5) orta turur ekki ara. ḳılıŋlar anı kim färmānlanur silär

69. aydılar oḳıġıl biziŋ üçün id̲iŋni (6) bälgürtsün bizkä ne ol rängi. aydı ol aytur ol bir ud̲ *turur sap sarıġ* anıŋ *könäsi* ḫoş *käligli* (7) baḳıġlılarḳa.

70. aydılar oḳıġıl biziŋ üçün id̲iŋni bälgürtsün biziŋkä nä ol ol. çın ud̲ örtüglüg boldı (8) biziŋ üzä. biz ägär tiläsä taŋrı köni yolḳa.

---

[4] **002/061=7v/7 zarġunz:** krş. *zarġunçmud* "bir çeşit kokulu ot, fesleğen" (DLT-I 530), ED 989b. *zarġunz* A. بقلها çevirisidir. Bkz. Çanga بقلها *91b (sebze)* "yerden biten her türlü yeşil nebata ve sebzeye denir." Krş. Hekimoğlu *yaş* (Sağol II 9a/4=002/061).

71. aydı ol ayur ol bir uḏ turur ḫor bolmış ärmäz (9) uşaḳlu yärni ap ymä suw tutmış tarıġḳa. tändürüst turur çigim[5] ala yoḳ anıŋ içindä. aydılar emdi [9r/1] kältürdüŋ yaraşıḳını. boġuzladılar anı <taḳı ḳılu yazmadılar>[6]

72. ançada öldürdüŋüzlär bir tänni (2) atıştıŋızlar anıŋ içindä. taŋrı çıḳarıġlı turur anı kim kizlär ärdiŋizlär.

73. biz aydımız uruŋlar anı anıŋ bir käsäki birlä. (3) mundaġoḳ tirgürür taŋrı ölüglärni körgitür silärkä bälgülärimi bolġay kim ögüt uḳ(ḳ)ay silär.

74. *yana (4) ḳatıġ boldı köŋlüŋizlär anḏa keḏin ol taşlar täg azu taḳı ḳatıġraḳ*. çın kim (5) taşlarda ol taş yarılur aḳar anḏın arıḳlar. çın ol taşlarda ol taş yarılur çıḳar anḏın suw. (6) çın anlarda ol tüşär taŋrı ḳorḳınçından. ärmäs taŋrı osanuḳ anıŋdın ḳılur silär.

75. (7) kertü tutar mu silär kim tapunsalar silärkä ärdi ök bir gürūh anlardın *eşitürlär (8) taŋrı yarlıḳını yana aḏnaturlar anı uḳmışlarında keḏin* anlar bilirlär.

76. ḳaçan körsälär (9) anlarnı kertgündilär ayurlar kertgündimiz ḳaçan yalŋuz *ḳalsalar bir ançaları bir ançaları birlä ayurlar sözlär mü silär anlarḳa* [9v/1] anı kim açtı taŋrı silärkä nälüklüg ḳılġuları üçün anıŋ birlä iḏiŋizlär üskindä uḳmas mu silär.

77. (2) bilmäslär mü bütünlükün taŋrı bilür anı kim örtärlär anı kim āşkārā ḳılurlar.

78. *anlarda tuġa bitig bilmäglilär (3) bilmäslär bitigni mägär oḳımaḳ ärmäslär* anlar mägär seznürlär.

79. ḳatıġlıḳ anlarḳa kim (4) bitirlär bitigni äligläri birlä yana ayurlar bu taŋrı üskindin (5) satġın almaḳları üçün anıŋ birlä az bahānı ḳatıġlıḳ anlarḳa anıŋdın kim bitidi äligläri ḳatıġlıḳ anlarḳa (6) anıŋdın kim ḳazġanurlar.

---

5 **002/071=8v/9 çigim:** Sözcük XIV. yüzyıl metinlerinde *cıġıt* "bazı kimselerin yüzlerinde bulunan nokta, esmer lekeler, çil" (TS II: 888) ile karşılaştırılabilir.

6 **002/071=9r/1 <taḳı ḳılu yazmadılar>:** A. Kur'an metninde مَاكَادُوا يَفْعَلُونَ 'az daha yapmayacaklardı" *kısmı çevrilmeden bırakılmıştır. Bu kısım Hekimoğlu 002/71=10b/5'de* *taḳı ḳılu yazmadılar* olarak vardır (Sağol I 9). Metnimizde de böyle tamamlanabilir.

80. aydılar yuḳamaġay bizni ot mägär sanlıġ künlär. (7) ayġıl tut(t)uŋızlar mu taŋrı üskindä ʿahd ḳıymas ḫilāf ḳılmas taŋrı ʿahdiŋä azu ayurlar mu (8) taŋrı üzä anı kim bilmäslär.

81. andaġ ärmäs kim ḳazġansa esizlikni tegrä ḳapsasa anı (9) yazuḳı muŋluḳı anlar turурlar ot idiläri anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalıġlılar.

82. *anlar kim [10r/1] kertgündilär ḳıldılar edgülüklär anlar tururlar uştmaḫ* idiläri. anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalıġlılar.

83. (2) ançada aldımız taŋrı ḳulı oġlanınıŋ bütünlikini tapunmaġay silär mägär taŋrıḳa ymä ataḳa anaḳa (3) ädgülük ḳılmaḳ yaġuḳluḳ idiläriŋä atasız anasızlarḳa çıġaylarḳa. aytıŋlar kişilärkä (4) ädgü sözni adaḳın tutuŋlar namāznı beriŋlär zäkātnı. yana äwrüldiŋizlär mägär az silärdin silär (5) yüz äwrügli silär.

84. ançada aldımız bütünlüküŋüzlärni tökmägäy silär ḳanlarıŋıznı (6) çıḳarmaġay silär ätözüŋüzlärni sarāylarıŋızdın yana köndüŋizlär silär (7) tanuḳluḳ berür silär.

85. yana silär öldürür silär ätözüŋüzlärni çıḳarur silär bir bölükni (8) silärdin sarāylarındın arḳa berişür silär anlar üzä yazuḳ birlä. täŋdä käçmäk birlä. (9) ägär kälsälär silärkä äsīrlär yulup satar silär olarnı ol ḥarām ḳılınmış turur silär üzä anlarnı çıḳarmaḳ. [10v/1] bütär mü silär bitigniŋ bir ançasıŋa ḳanar silär baʿżīsıŋa negü ol (2) anıŋ yanutı kim ḳılur anı silärdin mägär ḫorluḳ bu ajun tirigliki içindä. ḳopmaḳ (3) küňindä yandurulur ḳınnıŋ ḳatıġraḳıŋa. ärmäs taŋrı osanuḳ anıŋdın kim ḳılurlar.

86. (4) anlar turur anlar satġın aldılar yaḳınraḳ tiriglikni kedinki orun birlä yüŋütülmäs anlardın (5) ḳın ap ymä anlar yārī berilmäslär.

87. bütünlükün berdimiz mūsāḳa bitigni uddurdımız (6) anda kedin yalavaçlarnı. berdimiz ʿīsāḳa märyäm oġlı nişānlarnı küçländürdimiz arıġ cān birlä. (7) tägmä yolı kälsä silärkä yalavaç tilämäs birlä ätözüŋüzlär uluġsıġlıḳ ḳıldıŋızlar (8) bir ḳayumı yalġan tut(t)uŋızlar bir ḳayumı öldürür silär.

88. aydılar köŋüllärimiz ḳalıġlı turur. yoḳ kändü sürdi olarnı (9) tanuḳları birlä az turur kertgünürlär.

89. ḳaçan käldi ärsä olarḳa bitig taŋrı üskindin könikä tutuğlı [11r/1] anı kim olar birlä turur ärdilär anda öŋdün yārī tiläyür ärdilär anlar üzä kim tandılar (2) ḳaçan käldi ärsä olarḳa ol kim bildilär tanıp tutmadılar. aŋar taŋrınıŋ ḳarğışı tanığlılar üzä.

90. (3) ymä yawuz satğın aldılar anıŋ birlä özläriŋä tanmaḳları aŋar kim indürdi. *taŋrı tiläyü (4) kim indürsä taŋrı artuğluḳı äd̲gülükindin kimniŋ üzä tiläsä* ḳullarındın. yandılar öfkä birlä (5) öfkä üzä. tanığlılarḳa ḳın turur uçuzlağlı.

91. ançada aytıldı ärsä (6) anlarḳa kertgünüŋlär aŋar kim indürdi taŋrı aydılar kertgünür miz aŋar kim indürüldi biziŋ üzä tanarlar (7) anda naruḳıḳa. ol kertü ol könikä tutuğlı anı kim ola<r> birlä. ayğıl nälük öldürür *silär* (8) taŋrı yalavaçlarını *munda öŋdün ägär ärsä silär kertgünüglilär*[7]

92. käldi ök silärkä (9) mūsā yalavaç nişānlar birlä. yana tut(t)uŋızlar buzağunı säwüglügkä anda ked̲in silär küç ḳılığlı silär.

93. [11v/1] ançada aldımız bütünlükläriŋizni kötürdimiz üstüŋizlärdä tağnı. tutuŋlar anı kim (2) berdimiz silärkä küç birlä eşitiŋlär. aydılar eşit(t)imiz yarlığ *tutmadımız siŋrüldilär anlarnıŋ köŋülläri içindä* (3) *buzağu säwüglügi* kertgünmämäkläri birlä. ayğıl nemä yawuz fārmānlanur silärkä anı kertgünmäŋizlär ägär ärsä silär kertünüglilär.

94. (4) ayğıl ägär bolsa silärkä ked̲inki sarāy taŋrı üskindä ḳatığsız bod̲unda ad̲ın (5) küsäŋlär ölümni ägär ärsä silär çaḳ[8] sözläglilär.

95. *küsämäslär anı ulaşı (6) anıŋ birlä kim aşundurdı* äligläri. taŋrı biligli ol küç ḳılığlılarnı.

96. bulğay sän anlarnı kişilärdä (7) suḳraḳı[9] tiriglik üzä anlardın ortaḳ ḳat(t)ılar. säwär anlarda biri ägär (8) yaş berilsä miŋ yıl, dävül ol ḳurtarğan ḳındın kim yaş berilsä. taŋrı (9) körügli turur anı kim ḳılurlar.

---

7 002/091=11r/8 **kertgünüglilär:** Yazmada yanlış yazım olarak كيرتكونكولى لار

8 002/094=11v/1 **çaḳ sözläglilär** 'doğru söyleyenler' = A. صادقين "doğru sözlüler" (Çanga 280b) *çaḳ*, 'doğru', Bkz. DLT-I 333 *çak* "bir şeyin özünü, aynını bildiren kelimedir", ayrıca Bkz. ED 404a. Krş. Hekimoğlu *rāst ayğanlar* (Sağol 14a/1=002/094).

9 002/096=11v 7 **suḳraḳ** "daha tutkun, daha hırslı" < *suḳ+rak*, *suḳ* için Bkz. ED 804a 1su:k.

97. aygıl kim bolsa yagı cabrā'ilḳa bütünlükün ol indürdi anı köŋlüŋ üzä [12r/1] taŋrı yarlıgı birlä könikä tutuġlı anı kim anıŋ utrusında köni yol säwünç eşit(t)ürmäk müᶜminlarḳa.

98. (2) kim bolsa düşmän taŋrıḳa taḳı färiştäläriŋä taḳı yalavaçlarıŋa taḳı cabrā'īlḳa taḳı mīkāᶜīlḳa (3) bütünlükün taŋrı düşmän turur tanıġlılarḳa.

99. ıdtımız oḳ saŋa bälgülär nişānlar. (4) tanmas aŋar mägär yarlıġdın çıḳıġlılar.

100. azu tägmä yolı ᶜahd ḳılıştılar bir ᶜahd arḳur‿at(t)ı[10] anı (5) bir gürūh anlardın yoḳ kim üküşräkläri *kertgünmäslär.*

101. ḳaçan käldi ärsä anlarḳa yalavaç (6) taŋrı üskindin könikä tutuġlı anı kim olar birlä arḳura at(t)ılar. anlardın kim berildilär (7) bitig taŋrınıŋ bitigini arḳaları yaru inçä ḳalı anlar bilmäslär.

102. udu bardılar (8) aŋar kim oḳır yäklär süläymān yalavaç mülki üzä. tanmadı *süläymān välīkīn (9) yäklär tandılar ögrätürlär kişilärkä cādūluḳnı* negü kim indürüldi ärsä [12v/1] ekki färiştä üzä bābil yäriniŋ hārūtḳa dämāvänd taġı da ärdi mārūtḳa. ögränmäzlär birägükä (2) aymaġınça anlar ekkägü. çın-biz sınaġ turur kertgünmädip tanmaġıl. ögrätürlär olar ekkidin anı kim adrarlar (3) anıŋ birlä ärli cüftli ara. ärmäslär anlar ziyān ḳılıġlılar anıŋ birlä bir kim ärsäkä mägär taŋrı ḥükmi birlä. (4) ögrätürlär ol kim ziyān ḳılur olarḳa taḳı asıġ ḳılmas olarḳa. bildilär ök anı kim satġın aldı anı yoḳ aŋa (5) kedinki ajunda ülüşdin. nemä yawuz turur ol kim sat(t)ılar aŋar özlerini ägär bilür ärsälär.

103. (6) ägär anlar kertgünsälär ḳorḳsalar yanut muyan ärdi taŋrı üskindä yegräk ägär bilür ärsälär.

104. (7) ay anlar kim kertgündilär aymaŋlar kütgil[11] bizni tep aytıŋlar baḳġıl biziŋkä eşitiŋlär[12] tanıġlılarḳa (8) ḳın turur aġrıtıġlı.

---

[10] 002/100=12r/4 **arḳur‿at(t)ı** < *arḳura attı*, Ünlü çarpışması, birleşmesi ile. 002/101=12r/6'de *arḳura at(t)ılar* olarak açık yazılmıştır. *arḳura at-* < *arku* "öte taraf, ileri, uzak; çapraz" *+ra* YÖN GÖSTERME *at-* "öteye/ileri doğru atmak". Modern Türk dilinde, Kırg.da *arkı* (Yudahin I, 47a) olarak yaşayan *arku* henüz tarihî Türk dilinde bu biçimiyle *arku* olarak tanıklanmamıştır. Fakat bundan müştak olduğu kesin *arkuçı* (ED 218a) ve *arkuru* (ED 219a) biçimleri geçmiştir. *arkuru* biçimi bugün Türkiye Türkçesinde standart türde *aykırı* olarak yaşamaktadır (TS-I 221-222-223-224). Türkiye ağızlarında *arkırı* biçimi de vardır. Sözcük arḳurı "çapraz, yanlamssına" şeklinde (DK-II:19)'da geçmektedir. *arkur‿at- ~ arkura at-* = A. نَبَذَ "atmak, sırtlarının arkasına atmak" > "ihmal etmek, hiçe saymak, baştan savmak" Bkz. Çanga 497a.

105. dost tutmaz anlar kim tandılar bitig iḏilärindin ap ymä ortaḳ ḳoşuġlılar (9) kim indürülsä silär üzä eḏgülükdin iḏiŋizdin. taŋrı üdrär yarlıḳamaḳı birlä [13r/1] kimni tiläsä taŋrı uluġ artuḳluḳ iḏisi ol.

106. ol kim täğşürmäz bir āyätdin azu unut(t)urur miz anı (2) kältürür miz anda yegräk azu anıŋ mäŋizlig bilmäs mü sän kim kim taŋrı tegmä närsä üzä uġan turur.

107. (3) bilmes mü sän kim taŋrı aŋa turur köklär ärkligi taḳı yärlär ärkligi yoḳ *silärkä (4) taŋrıda aḏın hīç ärklig yā taḳı yārī berigli.*

108. yā taḳı tiläyür mü silär kim ḳolmaḳ tilär yalavaçlarıŋızlardın (5) näçük kim ḳoldı mūsā yalavaç munda burun. kim täğşürsä kertgünmäkligni kertgünmäk birlä (6) azdı oḳ tüz yoldın.

109. säwär üküşi bitig iḏilärindin ägär yandursalar silärni (7) kertgünmäkiŋizlärdä *keḏin kāfirlärdä küniläyü özläri üskindin bälgürmişdä keḏin (8) anlarḳa* käçrüŋlär yanut ḳılmaḳdın kältürginçäkä tegi taŋrı öz yarlıġını. taŋrı tegmä närsä üzä (9) uġan turur.

110. aḏaḳın ḳılıŋlar namāznı beriŋlär zäkātnı. nägü kim aşundursa silär özüŋüzlärkä [13v/1] äḏgülükdin bulġay silär anı taŋrı üskindä. bütünlükün taŋrı anı kim ḳılur silär körügli turur.

111. aydılar (2) kirmäs uştmaḫḳa mägär kim bolsa cuhūd yā taḳı tärsā. ol anlarnıŋ küsägläri. (3) ayġıl kältürüŋlär ḫüccātläriŋizni ägär ärsä silär çın sözlügliler.

112. andaġ ärmäs kim yüzini (4) taŋrıḳa eḏgülük ḳılıġlı bolsa aŋar anıŋ yanutı iḏisi üskindä. ḳorḳunç yoḳ anlar üzä ap ymä anlar üzä ḳaḏġu yoḳ.

113. (5) aydı cuhūd *ärmäs tärsālar närsä üzä aydı tärsālar (6) ärmäz cuhūd* närsä üzä. anlar oḳıyurlar bitigni. andaġoḳ (7) aydı anlar kim bilmäslär anlar ayıġı

---

[11] 002/104=12v/7 **aymaŋlar kütgil bizni tep aytıŋlar baḳġıl biziŋkä:** Hz. Peygamber Müslümanlara sohbet edip kendilerini eğitirken kimisi "Bizi güt, bizi gözet, durumumuzu dikkate al, acele etme" diye açıklanan ve çobanımız anlamına gelen *rāinā* ifadesini çağrıştıran *rāinā* cümlesiyle sesleniyorlardı. Yahudiler bu fırsatı kaçırmazlar *rāinā'yı "rāİnā=çobanımız"* şeklinde telaffuz ederek cümleyi, Allah Resulünü alaya almak aracı olarak kullanmaya başlarlar. İşte Cenab-ı Hak bunu önlemek için insanlara öyle bir çağrışıma sebebiyet vermeyecek "*unzurnā* = bize nezaret eyle" sözüyle seslenmelerini emir buyurmuştur. (Gülle1999-I:48) Türkçe metinde *rāinā, kütgil bizni, unzurnā* ise, *baḳġıl biziŋkä* ile karşılanmıştır.

[12] 002/104=12v/7 *eşitiŋlär* altında *eşittürüŋ* yazılı.

mäŋizlig. taŋrı aḏrar säçär anlar ara ḳıyāmät küni içindä (8) anıŋ içindä ärdilär anıŋ içindä ḫilāf bolur ärdilär.

114. *kim ol küç ḳılġanraḳ anıŋdın kim yığdı taŋrı mäzgitlärini (9) kim yāḏ ḳılmaḳ* anıŋ içindä anıŋ atı saʿy ḳılur anlarnıŋ vīrānlıḳı içindä. anlar tururlar yoḳ anlarḳa anlar [14r/1] kim kirsälär aŋar mägär ḳorḳuġlılar. anlarḳa bu ajun içindä ḫorluḳ rüsvālıḳ anlarḳa (2) keḏinki ajun içindä ḳın-turur uluġ.

115. taŋrıḳa turur kün tuġusıġ kün batışıġ ḳança kim yüz āwürsä silär ṭāʿat ḳılu *anda (3) taŋrınıŋ ḫoşnūdluḳı. bütünlükün taŋrı keŋrür işlig bilgän ol.*

116. aydılar tut(t)ı taŋrı oġul ḳız anıŋ arıġlıḳı. (4) yoḳ aŋar nä kim köklär içindä yär içindäki. ḳamuġ aŋar boyun beriglilär ol.

117. yoḳdarıp täŋ törütügli köklärni (5) ymä yärlärni. ḳaçan kim tegürmäk tiläsä bir işni bütünlükün kim ayur aŋar bolġıl tep bolur.

118. (6) aydı anlar kim bilmäslär nälük sözlämäslär biziŋkä taŋrı azu kälsä biziŋkä bir bälgü. andaġoḳ (7) aydı anlar kim anlarda öŋdün ärdilär anlarnıŋ sözi mäŋizlig. oḫşaştı köŋülläri bälgürt(t)imiz ök (8) bälgülärni ol boḏunḳa kim seziksiz ymarlar.

119. biz ıḏtımız seni könilik birlä säwünç berigli ḳorḳutıġlı. sorulmas sän (9) tamu işlärindin.

120. hārgīz ḫoşnūd bolmas sendin cuhūd ap ymä tärsālar. [14v/1] uḏu turġınça anlarnıŋ millätläriŋä. ayġıl taŋrınıŋ köni yolı ol-turur köni yol. ägär uḏu barsa sän (2) anlarnıŋ köŋülläriŋä anda keḏin kim käldi saŋa biligdin yoḳ saŋa taŋrıdın eş etiglidin (3) yārī beriglidin.

121. anlar kim berdimiz anlarḳa bitigni oḳırlar anı ḥaḳḳınça oḳımaḳ. anlar (4) kertgünürlär aŋar. kim kertgünmäsä aŋar anlar tururlar anlar ḳorḳuġlılar.

122. ay *taŋrı yalavaçınıŋ oġlanları (5) yāḏ ḳılıŋlar män bermişim niʿmätni* ol kim niʿmät berdim silär üzä. çın artuḳluḳ berdim silärkä (6) ajunluġlar üzä.

123. ḳorḳuŋlar kim ol kündin tap bolmas hīç ätöz hīç ätözdin närsä bäzärlänmäs (7) *andın bärābärlıḳ asıġ ḳılmas sävärçilig* ap ymä anla<r > yārī berilürlär.

124. ançada sınadı (8) ibrāhīmni iḏisi sözlär birlä tükäl ḳıldı anlarnı. aydı män ḳıldaçı-män seni kişilärkä başçı. (9) aydı oġlum ḳızımdın ymä. aydı tegmäs mänim ʿahdim küç ḳılıġlılarḳa.

125. ançada kim ḳıldımız [15r/1] äwni yanġu yär kişilärkä. ḳorḳunçsız tutuŋlar ibrāhīm turġu yärdä namāz ḳılġu yär. (2) ᶜahd ḳıldımız ibrāhīm birlä ismāᶜīl birlä kim arıġ tutuŋlar mänim äwimni tägrä täzginiglilärkä (3) ürük turuġlılarḳa yüknüglilärkä töŋütüglilärkä.

126. ançada aydı ibrāhīm iḏimä ḳılġıl munoḳ ḳorḳunçsız (4) känt rūzī ḳılġıl *iḏäsiŋä yemişlärdin kim kertgünsä anlardın taŋrıḳa (5) künkä. aydı kim tansa* erinçländürgäy män anı az yana ḳoparġa-män anı ot ḳınıŋa. (6) nemä yawuz yanış turur.

127. ançada kötrür ibrāhīm ullarını äwdin ismāᶜīl (7) iḏimizä bäzärlägil bizdin. sän sän-ök sän. onök işitgän munök bilgän.

128. *iḏimizä ḳılġıl bizni ekki boyun berigli (8) saŋa. oġlumız ḳızımızdın* boyun berigli saŋa. körgitgil biziŋkä ḥac işlärimizni bäzärlägil biziŋ üzä. (9) sän sän-ök sän tävbä bäzärlägän yarlıḳaġan

129. iḏimizä ıḏġıl anlar içindä bir yalavaç anlardın oḳısun [15v/1] anlar üzä nişānlarıŋın ögrätsä anlarḳa bitigni tapuġ yolın bilmäk arıtsun oların. sän (2) sän-ök sän küşüş bütün işlig.

130. yüz äwürmäs ibrāhīm dīnidin mägär ne ḫıräḏlik ḳılsa (3) öziŋä. üḏürdimiz ök anı dünyā içindä. ol keḏinki orun içindä eḏgülärdin.

131. (4) ançada kim aydı aŋar iḏisi boyun sügil. aydı boyun südüm ajunluġlar iḏisindin.

132. *tutturdı anıŋ birlä (5) ibrāhīm oġlanıŋa taḳı yaᶜḳūb. ay oġlanım bütünlükün* taŋrı üḏürdi silärkä dīnni. ölmäŋlär (6) mägär silär boyun beriglilär.

133. azu ärdiŋizlär mü tanuḳlar ançada kim käldi yaᶜḳūb yalavaç (7) -ḳa ölüm ançada aydı oġlanıŋa negükä tapnur silär mendä keḏin aydılar tapnur miz (8) säniŋ taŋrıŋa ataların taŋrısıŋa ibrāhīmniŋ ismāᶜīlniŋ isḥāḳnıŋ bir taŋrıḳa biz *(9) aŋar boyun beriglilär.*

134. ol bir ḳutu[13] turur käçti aŋar negü ḳazġandılar. silärkä turur negü ḳazġandıŋızlar. [16r/1] aytılmas silär anıŋdın kim ḳılur ärdilär.

---

[13] **002/134=15v/9 ḳutu** 'topluluk, grup', burada 'ümmet' = A. أُمَّة (Çanga 66a). KB 2135'de hapax. olarak bulunan sözcük ikinci kez tanıklanmıştır. Bkz. ED 596b, ayrıca TMEN III 569. *kutu* dışında metinde yaygın kullanılan sözcük *ögür*'dür. Bkz. Türkçe ve Arapça Dizin. Krş. Hekimoğlu *ögür* (Sağol I, 19a/9=002/134).

135. aydılar boluŋlar cuhūdlar yā taḳı (2) tärsālar köni yolluġ bolġay silär. ayġıl yoḳ kim ibrāhīm dīnikä. ärmädi (3) ortaḳ ḳatıġlılardın.

136. *aytıŋlar kertgündimiz taŋrıḳa ymä aŋar kim indürüldi biziŋ tapa ymä aŋar kim* indürüldi (4) ibrāhīm yalavaçḳa ismāʿīlḳa isḥāḳḳa yaʿḳūbḳa ymä yegänlärkä ymä ol kim berildi (5) mūsā ʿisā ymä ol kim berildi yalavaçlar idilärindin. adırmadımız birägü (6) ara anlardın biz aŋar boyun beriglilär miz.

137. ägär kertgünsälär aŋar mäŋzär kertgündiŋizlär aŋar köni yolḳa (7) *köndürüldilär ök. ägär kitärü yansalar bütünlükün anlar yarışmaḳ içrä* tururlar. harayna tap yetgäy olarḳa taŋrı. (8) ol turur eşitgän bilgän turur.

138. taŋrı dīnini kim ol edgüräk taŋrıdın dīnin (9) biz aŋar tapnuġlılar miz.

139. ayġıl nätäglik mü sözläşür silär biziŋ birlä taŋrı içindä ol idimiz silärniŋ idiŋizlär. [16v/1] biziŋkä ol öz işlärimiz *silärniŋ* işläriŋiz biz aŋar ḳatıġsız iş ḳılıġlılar miz.

140. yā taḳı ayurlar mu (2) kim ibrāhīm ismāʿīl isḥāḳ yaʿḳūb yegänlär ärdilär (3) cuhūd yā taḳı tärsā. aygıl silär mü bilgänräk yā taḳı taŋrı mu. kim ol küç ḳılıġlıraḳ anıŋdın kim kizlädi (4) tanuḳluḳnı anıŋ üskindä taŋrıdın. ärmäs idi osanuḳ anıŋdın kim ḳılur silär.

141. ol bir ḳutu turur (5) käçdi ök. aŋar negü kim ḳazġandı silärkä negü kim ḳazġandıŋızlar. sorulmas silär anıŋdın kim (6) ḳılur ärdilär.

142. *munu ayurlar uḳuşsuzlar kişilärdin negü äwürdi anlarnı ḳıblä* (7) -lärindin ol kim ärdilär anıŋ üzä ayġıl taŋrıḳa kün tuġusıġ kün batışıġ. köndürür (8) kimni tiläsä köni yolḳa.

143. aŋdaġoḳ ḳıldımız silärni orta ümmät (9) bolsa silär tanuḳlar kişilär üzä bolsa räsūl silär üzä tanuḳ. [17r/1] ḳılmadımız ol ḳıbläni kim ärdiŋ anıŋ üzä mägär bir ök bilsä miz kim udu berir yalavaçḳa (2) anıŋdın kim äwrülür ekki ökçäsi üzä. näçämä bolsa uluġ mägär anlar üzä (3) köni yolḳa köndürdi taŋrı. ärmäs taŋrı żāyiʿ ḳılsa īmānıŋızlarnı. bütünlükün taŋrı (4) kişilärkä mihrbān turur yarlıḳaġlı.

144. çın-oḳ körürmän yüzüŋ äwrülmäkni (5) kök içindä. äwürgäy ök miz seni. ol ḳıbläḳa kim tilär sän anı. äwürgil yüzüŋni aġırlıġ (6) mäkkä mäzgiti tapa. ḳayda kim bolsa silär äwrüŋlär yüzüŋizlär anıŋ tapa. bütünlükün (7) anlar

berildilär bitig bilirlär ol çın rāst turur iḏilärindin. ärmäs (8) osanuḳ anıŋdın kim ḳılurlar.

145. *ägär kältürsä sän anlarḳa kim berildilär bitig (9) tegmä bälgü nişān* uḏu barmaġaylar säniŋ ḳıbläŋḳa. ärmäs sän uḏu barıġlı anlarnıŋ ḳıbläsiŋä ymä ärmäs amanları [17v/1] uḏu barıġlı amarınıŋ ḳıbläsiŋä. ägär uḏu barsa sän köŋülläri tiläkläriŋä kälmişdä keḏin saŋa (2) biligdin. sän andaġ ärsä küç ḳılıġlılardın sän.

146. *anlar berdimiz anlarḳa bitigni (3) bilirlär anı nätäg kim bilirlär oġlanlarını.* bütünlükün bir bölük anlardın kizlärlär (4) kertü anlar bilirlär.

147. kertü köni[14] iḏiŋdin turur bolmaġıl oḳ sezikliglärdin.

148. (5) tegmä gürūhḳa yüzläŋü ḳıblä bar ol äwrügli turur. aŋar ozuşuŋlar eḏgülüklärkä. ḳayda kim bolsa silär (6) kältürgäy silärni taŋrı barçanı. *bütünlükün taŋrı tegmä närsä üzä uġan ol.*

149. ol (7) yärdin çıḳtıŋ äwürgil yüzüŋni aġırlıġ mäzgit tapa. ol kertü (8) yaraşı ol iḏiŋdin ärmäs taŋrı osanuḳ anıŋdın ḳılur silär.

150. ol (9) yärdin çıḳtıŋ äwürgil yüzüŋni aġırlıġ mäzgit tapa. [18r/1] ḳayda kim bolsa silär äwrüŋlär yüzüŋizlärni anıŋ tapa bolmamaḳ üçün kişilärkä (2) silär üzä nätäglik. mägär anlar kim küç ḳıldılar anlardın ḳorḳmaŋlar olarḳa ḳorḳutuŋlar mendin. (3) tükäl ḳılu beräyin niʿmätimni silär üzä bolġay kim silär köni yolġa köngäy silär.

151. nätäg-kim ıḏtımız silärniŋ içindä (4) yalavaçnı silärdin. oḳıyur silärniŋ üzä bälgülärimizni. arıtur silärni ögrätür silärkä (5) bitigni iş könilikni ögrätür silärkä anı kim bilmäs ärdiŋizlär.

152. (6) yāḏ ḳılıŋlar meni yāḏ ḳılayın sizni. şükr ḳılıŋlar maŋa nū-sipāslıḳ *ḳılmaŋlar maŋa.*

153. (7) ay anlar kim kertgündilär yārī tiläŋlär särinmäk birlä. namāz birlä bütünlükün taŋrı (8) säriglilär birlä.

---

[14] **002/147=17v/4 kertü köni:** Yazmada كيرتوكينى olarak yazılı. "sabit ve sahih hükümleri" kasden kullanılan *kertü* bu anlamı ile metnimizde 002/146=17v/4, 002/149=17v/7 'de A. الْحَقُّ için geçmiştir. 002/176=20v/1'de bunun için kullanılan sözcük *könilik*, 002/213=25v/1'de *kertülüg*'dür. *kōni kertü* sıralaması ile Eski Türkçe metinlerde sıkça çift söz olarak geçer, Bkz. ED

154. aymaŋlar aŋar kim öldürülür taŋrı yolı içindä ölüglär tep. (9) yoḳ kim tiriglär yoḳ kim tutmas silär.

155. *sınaġay oḳ miz silärni närsä birlä ḳorḳınçdın [18v/1]* açlıḳdın äksüklüg tawarlardın ätözlärdin mīvälärdin yaʿnī oġul ḳızdın. säwinç bergil (2) säriglilärkä.

156. anlar kim ḳaçan tegsä anlarḳa tägigli ḳadġu aydılar biz taŋrınıŋ turur miz aŋar (3) ḳatıġlılar miz.

157. *oşbu ṣıfatlıġ kişi anlar üzä durūd idilärindin*[15] *yarlıḳamaḳ. anlar tururlar.* (4) anlar köni yolġa könmişlär.

158. bütünlükün ṣafā taġı märvä taġı taŋrı nişānlarındın turur. kim uġrasa (5) äwkä yā taḳı ziyārät ḳılsa yazuḳ yoḳ anıŋ üzä kim täzginsä ol ekki tegrä. kim artursa (6) edgülük bütünlükün taŋrı sipās tutuġlı biligli turur.

159. anlar kim kizlärlär anı kim indürdimiz (7) nişānlardın köni yol bälgürtmişimizdä kedin kişilärkä bitig içindä. (8) anlar laʿnät ḳılur anlarnı taŋrı ymä ḳarġar olarnı sürüglilär.

160. mägär anlar ökünüp ḳaytsalar (9) edgülük ḳılsalar bälgürt(t)ilär anlarḳa tävbä berür män anlar üzä. män tävbä bäzärlägän yarlıḳaġan män.

161. [19r/1] bütünlükün anlar tandılar öldilär anlar kertgünmäglilär olar ol anlar üzä taŋrınıŋ laʿnäti (2) färiştälärniŋ kişilärniŋ ḳamuġlarınıŋ.

162. *mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä. yüŋütülmägäy anlardın (3) ḳın ap ymä anlar* baḳılmaslar.

163. idiŋizlär bir idi turur. yoḳ idi mägär ol (4) soyurḳaġan yarlıḳaġan.

164. bütünlükün köklärni yärlärni yaratmaḳ içindä (5) tün kündüz barmaḳı kälmäki içindä kämi ol kim yorıyur täŋiz içindä anıŋ birlä asıġ ḳılur kişilär (6) anı kim indürdi taŋrı kökdin suwdın tirgürdi anıŋ birlä yärni ölmişdä kedin (7) yadtı anıŋ içindä tegmä yär üzä yorıyur tınlıġdın yana yellärni täzgindürmäk içindä tiläkçä yorır ḳılınmış bulıt içindä (8) kökli yärli ara *nişānlar ol bodunḳa kim uḳarlar.*

726b-727a **köni**, 738b **kertü**. Bu durumda *kertü köni* çift sözü olarak düşünüp –KynI kısmının *köni* için yanlış yazım olduğu düşünülebilir.

15 002/157=**18v/3 durūd idiläri:** 'hayır, dua sahipleri'. Bedir'de şehit olan on dört sahabeyi kast etmektedir. *durūd* < F. 'hayır, dua'. Bkz. Steingass 515a ve Eckmann 118.

165. kişilärdin ol kim (9) tutar taŋrıda adın täŋ tuşlar. säwärlär olarnı taŋrı säwüglügräk. *anlar kim kertgündilär [19v/1]* ḳatıġraḳ säwär ök taŋrı. ägär körsä anlar kim küç ḳıldılar ançada körgäylär ḳınnı kim (2) küç taŋrıḳa ol ḳamuġ. bütünlükün taŋrı ḳatıġ ḳınlıġ ol.

166. ançada bīzār boldı anlar udu barıldılar (3) anlardın kim udu bardılar. <kördiler ḳın taḳı käsildi anlarnıŋ birlä säbäblär

167. *taḳı aydı anlar kim udu bardılar*>[16] *ägär bolsa ärdi biziŋkä äwrä yanmaḳ bīzār* bolġay ärdimiz anlardın nätäg kim bīzār boldılar bizdin. (4) andaġoḳ körgitür anlarḳa taŋrı işlärni öknüçlär anlar üzä. ärmäslär anlar çıḳıġlı (5) otdın.

168. ay kişilär yeŋlär anıŋdın kim yär içindä ḥālāl arıġ udu barmaŋlar (6) yäk maŋımlarıŋa ol silärkä düşmān ol bälgülüg.

169. *bütünlükün buyrur sizkä yawuznı (7) körksüzni taḳı aysa-siz taŋrı üzä ol kim* bilmäs sizlär.

170. ḳaçan aytılsa anlarḳa udu barıŋlar (8) aŋar *kim indürdi taŋrı aydılar yoḳ kim udu bardımız aŋar kim buldumız aŋın üzä atalarımıznı.* näçä ymä bolsa ataları (9) uḳmaslar närsäni ymä köni yolḳa könmäslär.

171. ol kişilärniŋ mäŋzägi kim tandılar anıŋ mäŋzägi täg kim [20r/1] orun ḳılur anıŋ birlä kim eşitmäz mägär ündämäkni. sağırlar ağınlar ḳaraġular anlar uḳmaslar.

172. ay (2) anlar kim kertgündilär yeŋiz arıġlardın ol kim rūzī ḳıldımız silärkä. sipās ötäŋlär taŋrıḳa (3) ägär silär aŋar tapnur ärsälär.

173. çınoḳ ḥarām ḳıldı *silär üzä özi ölmişni aḳar ḳannı toŋuz (4) etini ol näkni kim* urun ḳılındı anıŋ birlä taŋrı adnaġıḳa. kim muŋuḳsa artuḳ tilämäk välīkīn küç ḳılmazlıḳın ymä täŋdin käçmäzlikin yazuḳ yoḳ (5) anıŋ üzä. bütünlükün taŋrı *yazuḳ örtgän yarlıḳaġan* ol.

174. anlar kim kizlärlär anı kim indürdi taŋrı (6) bitigdin yā kitābdın satġın alurlar anıŋ birlä az bahānı anlar yemäslär (7) ḳarınları içindä mägär otnı sorulmas olarḳa taŋrı ḳopmaḳ kün arıtmas olarnı anlarḳa. (8) ḳın turur aġrıtıġlı.

---

[16] 002/166/167=19v/3 <kördiler ḳın taḳı käsildi anlarnıŋ birlä säbäblär taḳı aydı anlar kim udu bardılar> Arapçası sayfa kenarında yazılı Yazmada çevrilmeden bırakılmıştır. Bu kısım tarafımızdan eklenmiştir.

175. anlar anlar ol satġın aldılar yolsuzluḳnı köni yol birlä (9) ḳınnı yarlıḳamaḳ birlä. ymä säriglilär ol anlar ot üzä.

176. *ol anıŋ üçün taŋrı indürdi [20v/1] bitigni könilik birlä. yana anlar tartışıḳ* boldılar bitig içindä (2) yaraşmamaḳ içindä yıraḳ.

177. ärmäs edgülük äwürsä silär yüzüŋüzlärni kün tuġuşı tapa (3) kün batışı tapa. välīkīn edgülük kim kertgünsä taŋrıḳa kedinki künkä färiştälärkä (4) kitāblärkä yalavaçlarḳa. bersäŋ tawarın anıŋ säwüglügi üzä yaġuḳluḳ idiläriŋä (5) atasızlarḳa çıġaylarḳa yol oġlanınġa ḳolġuçılarḳa (6) boyun içindä berimliglärkä. adaḳın ḳılsa namāznı bersä zäkātnı tükäl ḳılıġlılar ʿahdlärini. (7) ḳaçan ʿahd ḳılsalar säriglilärkä ḳatıġlıḳ içindä ḳor ziyān içindä *ḳatıġlıḳ vaḳtında. (8) olar anlar kim çın sözlädilär. yana olar saḳnuġlılar olar* ol.

178. ay anlar kim kertgündilär (9) bitildi silär üzä tüzlük täŋişmäk öldürmişlär içindä. āzād āzādḳa ḳul ḳulḳa [21r/1] tişi tişikä. kim käçrülsä aŋar ḳadaşındın närsä udu barmaḳ edgülük birlä (2) ötämäk aŋar käräkliglik birlä. ol yüŋültmäk idiŋizlärdin yarlıḳamaḳ. *kim (3) täŋdin käçsä anda kedin aŋar ḳın turur aġrıtıġlı.*

179. silärkä tüzlük täŋişmäk içindä (4) tiriglik ol ay ḫıräd idiläri bolġay kim silär saḳlanġay silär.

180. bitildi silär üzä ḳaçan (5) kälsä silärdä biriŋizkä ölüm ägär ḳodsa ädgülük tut(t)urmaḳ anaḳa ataḳa (6) yaḳ yawuḳlarḳa edgülük birlä. yaraşı ol saḳnuḳlar üzä.

181. kim täggşürsä anı anda kedin (7) äşit(t)i anı çın anıŋ yazuḳı anlar üzä kim *täggşürürlär anı. bütünlükün taŋrı eşitgän bilgän ol.*

182. (8) kim ḳorḳsa tut(t)urmışındın ḳışmaḳ azu yazuḳ yaraşturrsa olar ara yazuḳ yoḳ anıŋ üzä. (9) bütünlükün taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

183. ay anlar kim kertgündilär bitildi vācīb ḳıldı silär üzä rūzä tutmaḳ [21v/1] nätäg kim bitildi anlar üzä kim silärdä öŋdün ärdilär bolġay kim silär saḳlanġay silär.

184. (2) sanlıġ künlär. yana kim bolsa silärdin iglig yā taḳı bolsa yol yörimäk içindä tüzü sanlıġ (3) adın künlär içindä. anlar üzä kim yaraġları yätmäz

yuluġ çıġay aşı. (4) yana kim artuḳluḳ ḳılsa edgülük ol yegräk aŋar ḳaçan rūzä tutsalar yegräk silärkä ägär bilir (5) ärsä silär.

185. *rūzä tutmaḳ ayı ol kim indürüldi anıŋ içindä oḳıġu köni yol (6) kişi*lärkä bälgülär köni yoldın ädgü ḳılıḳdın. kim ḥāżır bolsa (7) silärdin ol ayda ötrü rūzä tutsun anı. kim bolsa iglig yā taḳı yol yörimäk üzä (8) sanlıġ adın künlärdä. tilär taŋrı silär birlä āsānlıḳnı tilämäs silär birlä (9) duşvārlıḳnı. tükäl ḳılıŋlar sanını uluġlaŋlar taŋrını anıŋ üzä kim köndürdi silärni. [22r/1] bolġay kim sipās ötägäy silär.

186. ḳaçan sorsa saŋa mänim ḳullarım mendin män yaḳın turur-män (2) yanut berür män oḳıġlınıŋ oḳımaḳıŋa ḳaçan oḳısa maŋa yanut bersünlär maŋa kertgünsünlär (3) maŋa bolġay kim anlar köni yol bulġaylar.

187. ḥālāl ḳılındı silärkä tegmä rūzä tüni ḳawuşmaḳ (4) uraġutlarıŋızḳa anlar *kädim ol silärkä silär kädim anlarḳa. bildi taŋrı silär (5) äksitür ärdiŋiz*lär özüŋizlärkä tävbä berdi silärkä käçürdi silärdin (6) emdi älig tegrüŋlär anlarḳa tiläŋlär anı kim bitidi taŋrı silärkä. yeŋlär içiŋlär (7) ançaḳa tegrü bälgürginçä silärkä ürüŋ yip ḳara yipdin taŋ atmaḳdın. (8) yana tükäl ḳılıŋlar rūzä tutmaḳnı tünkä tegi. älig tägürmäŋlär ḳunçuylarḳa silär. (9) ürük turuġlılar ärkin mäzgitlär içindä. ol taŋrı yıġıġları yaḳın kälmäŋlär aŋar. [22v/1] mundaġoḳ bälgürtür taŋrı bälgülärini kişilärkä bolġay kim anlar saḳlanġaylar.

188. yemäŋlär (2) māllarıŋıznı silär ara könisizlik birlä. tutar silär anı çoġı[17] käsiglilär tapa yemäk üçün silär (3) bir bölük kişilär tawarlarındın yazuḳ birlä yalġan tanuḳluḳ birlä silär bilir silär.

189. ayturlar saŋa yaŋı aylardın. (4) ayġıl ol vaḳtlar tep kişilärkä ḥacḳa barġuḳa ärmäs edgülük kim (5) kälsä silär ewlärkä arḳalarındın yoḳ kim edgülük ol turur. *saḳnuḳluḳ ḳılsa käliŋlär ewkä (6) ḳapuġlarındın. ḳorḳuŋlar* taŋrıḳa bolġay kim silär ḳurtulġay silär.

190. toḳuşuŋlar taŋrı yolı içindä (7) anlar birlä kim toḳuşurlar silärniŋ birlä täŋdä käçürmäŋlär. bütünlükün taŋrı säwmäz täŋdä käçiglilärni.

---

[17] 002/188=22v/2 çoġı 'gürültü, tartışma, anlaşmazlık' = A. الحكّام (Çanga 152a الحكّام). KB 318, DLT-I 41, III 225 *çoġı*, krş. DLT-III 128 *çaġ çuġ ḳoptı* 'gürültü koptu'. Bkz. ED 406b çağı/çoğı.

191. (8) öldürüŋlär olarnı ḳayda bulsa silär olarnı. çıḳarıŋlar olarnı andın kim çıḳardılar silärni (9) bulġaḳ ḳatıġraḳ öldürmäkdin. toḳışmaŋlar olarnıŋ birlä aġırlıġ mäzgit üskindä ançaḳa tegi [23r/1] toḳuşsalar silärniŋ birlä anıŋ içindä. ägär toḳuşsa silärniŋ birlä öldürüŋlär olarnı. andaġoḳ bir turur tanıġlılarnıŋ yanutı.

192. (2) ägär yıġılsalar yuġalsalar bütünlükün taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

193. toḳuşuŋ olar birlä ançaḳ bolmasun (3) bulġaḳ bolsun dīn taŋrınıŋ. ägär yıġılsalar täŋdä käçmäk yoḳ mägär (4) küç ḳılıġlılar üzä.

194. aġırlıġ ay aġırlıġ ay birlä. aġırlıġ aylar tüz täŋäşig (5) kim täŋdin käçsä silär üzä. täŋdin käçiŋlär anıŋ üzä aŋar mäŋzär kim täŋdin käçti silär üzä (6) ḳorḳuŋlar taŋrıḳa biliŋlär kim taŋrı saḳnuḳlar birlä ol.

195. nafaḳa ḳılıŋlar taŋrı yolı içindä (7) kämişmäŋlär özüŋüzlärni älgiŋizlär birlä yoḳ yodunluḳḳa äḏgülük ḳılıŋlar. bütünlükün taŋrı säwär ol (8) äḏgülük ḳılıġlılarnı.

196. tükäl ḳılıŋlar ḥacnı ziyārätni taŋrıḳa. ägär yıġılsa silär negü kim āsān kälsä (9) ıḏġu ḳurbāndın. yülimäŋlär başlarıŋıznı täg(g)inçäkä tegi ıḏġu ḳurbān ḥälāl bolġu yärkä kim [23v/1] bolsa silärdin iglig yā taḳı bolsa äŋgäk başında yuluġ (2) rūzädin yā taḳı ṣadaḳadın yā taḳı ḳurbāndın. ḳaçan ḳorḳunçsuz bolsa silär kim mänfaᶜatlansa ziyārät birlä (3) ḥac tapa negü kim āsān kälsä ıḏġu ḳurbāndın. yana kim bulmasa rūzä tutmaḳ üç (4) kün ḥac içindä aḏın yeti kün ḳaçan ḳayıtsa silär. anda ol on tükäl bolur. ol kim (5) aŋar kim bolmasa boḏunı anuḳlar aġırlıġ mäzgitkä. ḳorḳuŋ taŋrıḳa biliŋlär (6) bütünlükün taŋrı ḳatıġ ḳınlıġ ol.

197. ḥac aylar turur bälgülüglär. kim vācīb ḳılsa (7) anlar içindä ḥacnı cimāᶜ yoḳ yarlıġdın çıḳmaḳ yoḳ üstäläşmäk yoḳ ḥac içindä. ol kim (8) ḳılur silär edgülükdin bilir anı taŋrı azıḳ alıŋlar azıḳda yegräki saḳnuḳluḳ turur. (9) ḳorḳuŋlar maŋa ay ḫıräd iḏiläri

198. yoḳ silär üzä yazuḳ yoḳ kim tiläsä [24r/1] artuḳluḳnı iḏiŋizlärdin. ḳaçan yansa silär ᶜarafātdın yāḏ ḳılıŋlar taŋrını (2) aġırlıġ mäzgit üskindä. yāḏ ḳılıŋlar anı nätäg kim köni yolḳa köndürdi silärni ägär ärsä silär andın (3) öŋdün yolsuzlardın.

199. yana yanıŋlar andın kim yandı kişilär (4) yarlıḳatu tiläŋlär taŋrıdın. taŋrı *yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.*

200. ḳaçan ötäsä silär (5) ḥaccıŋız işlärini yād ḳılıŋlar taŋrını. yād ḳılmaḳıŋızlar täg atalarıŋızını azu (6) ḳatıġraḳ yād ḳılmaḳ. kişilärdin kim aytur idimizä bergil bizkä dünyā içindä yoḳ (7) aŋa kedinki ajun içindä ülüşdin.

201. anlardın kim aytur idimizä bergil bizkä dünyā içindä (8) edgülük kedinki ajun içindä *ädgülük kitärgil ot ḳınındın.*

202. anlar tururlar anlarḳa (9) ülüş turur. andın kim ḳazġandılar. taŋrı tärk saḳışlıġ ol.

203. *yād ḳılıŋlar taŋrını [24v/1] sanlıġ künlär içindä. kim ewsä ekki kün içindä* yazuḳ yoḳ anıŋ üzä. (2) kim kerü ḳalsa yazuḳ yoḳ anıŋ üzä aŋar kim saḳnuḳ ḳılsa. ḳorḳuŋlar taŋrıḳa biliŋlär kim silär (3) aŋar tirlür silär.

204. kişilärdin kim taŋlatur seni anıŋ sözi (4) yaḳın tiriglik içindä tanuḳ ḳılur taŋrım anıŋ köŋli içindäki üzä. ol daᶜvāçılarnıŋ utġanraḳı turur.

205. *(5) ḳaçan äwrülsä tavrayur yär içindä artaḳlıḳ ḳılsa anıŋ içindä yoḳ yodun* ḳılsa tarıġçılıḳnı (6) kölüklär uruġını. taŋrı säwmäs artaḳlıḳ ḳılsa.

206. ḳaçan aytılsa aŋar ḳorḳ(ḳ)ıl tep taŋrıḳa tutar anı (7) ᶜārḥmnt ?[18] yazuḳ birlä tap ol aŋar tamu. nemä yawuz yadım ol töşäk

207. kim kişilärdä (8) kim satar satġın alur özini tiläyü taŋrı ḫoşnūdluḳını. taŋrı *mihrbān turur ḳullarḳa.*

208. (9) ay anlar kim kertgündilär kiriŋlär boyun bermäk içindä ḳamuġı. taḳı udu barmaŋlar yäk maŋımlarıŋa. [25r/1] ol silärkä yaġı ol bälgülüg.

209. ägär yansa silär kälmişdä kedin silärkä (2) bälgülär biliŋlär kim bütünlükün taŋrı küşüş ol bütün işlig.

210. baḳmas mu mägär (3) kim kälmägäy anlarḳa taŋrı buyruḳı ürüŋ bulıt köligäläri içindä färiştälär ḥükm ḳılındı iş. (4) taŋrı tapa yandurulur işlär.

---

18 002/206=24v/1 ᶜārḥmnt: A. العزّة *al-ᶜizzatu* burada "gurur, kibir" karşılığı kullanılmıştır. Türkçe metinde buna karşılık gelen sözcük عارحمت için ayırıcı işaret kullanılmamıştır: Bu A. العزّة sözcük "üstünlük" anlamlarıyla metnimizde 004/139 =74r/9 (iki kez) *ᶜazīzlik*, 010/65=159r/7'de Türkçe *küsüşlüg* ile karşılanmıştır. Burada her iki sözcükten farklı bir sözcük kullanılmış olmalıdır. A.. العزّة *ᶜizzatu* Kur'an'ın 38/2 ayetinde de "gurur, kibir" anlamında kullanılmıştır. 38/2 Türkçe metinde ise Tü. *boynaġuluḳ* ile karşılanmıştır.

211. sorğıl taŋrı ḳulınıŋ oğlanıŋa näçä berdimiz anlarḳa bälgüdin (5) bälgülüg. kim tägşürsä taŋrınıŋ *niᶜmätini kälmişdä kedin aŋar bütünlükün taŋrı ḳatığ* (6) ḳınlığ ol.

212. etildi bäzäldi anlarḳa kim tandılar yaḳınraḳ tiriglik äfsūs tönärlär (7) anlarnı kim kertgündilär anlarnı ḳorḳdılar olarda üstün ol ḳıyāmet kün. taŋrı rūzī ḳılur (8) kimkä tiläsä saḳışsız.

213. ärdi kişilär bir gürūh ıdtı taŋrı yalavaçlarnı (9) säwünç beriglilär ḳorḳutuğlılar. indürdi anlar birlä bitigni [25v/1] kertülüg birlä ḫükm ḳılsun tep kişilär ara anıŋ içindä kim tartışıḳ boldılar anıŋ içindä. bolmadı tartışıḳ anıŋ içindä (2) mägär anlar berildilär anı kälmişdä kedin anlarḳa bälgülär artuḳluḳ tiläyü anlar ara. köni yolḳa (3) köndürdi taŋrı anlarnı kim kertgündilär anıŋ üçün tartışıḳ boldılar *anıŋ içindä kertüdin anıŋ yarlıḳı* birlä. taŋrı köni yolḳa köndürür kimni tiläsä köni yolḳa.

214. azu sezdiŋizlär mü kim kirsä silär uçmaḳḳa (5) ḳaçan kälsä silärkä anlarnıŋ mäŋzägi käçtilär silärdä öŋdün. tegdi anlarḳa ḳatığlıḳ (6) ḳor yaslar täprätildilär ayğınçaḳa tegi yalavaç anlar kim kertgündilär anıŋ birlä (7) *ḳaçan ol taŋrınıŋ yārī bermäki. bilgil kim taŋrı yārī bermäki yawuḳ turur.*

215. ayturlar sanı negü ol nafaḳa ḳılurlar. (8) ayğıl ne kim nafaḳa ḳıldıŋızlar māldın anaḳa ataḳa yaḳ yawuḳlarḳa atasızlarḳa (9) çığaylarḳa yolda yüzülmiş. ol kim ḳılsa silär ädgülükdin. [26r/1] taŋrı anı bilgän ol.

216. bitildi silär üzä toḳışmaḳ ol tärs ol silärkä. (2) bolğay kim taplamağay silär närsäni ol yegräk *turur silärkä. bolğay kim* (3) *närsäni ol yawuzraḳ silärkä.* taŋrı bilir silär bilmäslär.

217. ayturlar saŋa (4) ağırlığ aydın toḳışmaḳ anıŋ içindä. ayğıl toḳışmaḳ anıŋ içindä uluğ turur. yana yandurmaḳ turur taŋrı yolındın (5) tanmaḳ aŋar ağırlığ mäzgitkä çıḳarmaḳ anıŋ bodunı andın uluğraḳ taŋrı üskindä. bulğaḳ (6) uluğraḳ toḳışmaḳdın. tutaşı toḳuşurlar *silärniŋ birlä ançada yandursalar silärni* dīniŋizlärdin[19] (7) ägär usalar. kim äwrülsä silärdin dīndin ölsä ol (8) tanığlı ärkän anlar turur yoḳsuz boldı işläri dünyā içrä āḫirät içrä. anlar tururlar (9) ot idiläri. anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalığlılar.

---

[19] 002/217=26r/6 **dīniŋizlärdin:** Yazmada دينكزلاردين yazılı.

218. bütünlükün anlar kertgündilär yana anlar [26v/1] äwlärindin kälindilär ḳatıġlandılar taŋrı yolı içindä anlar umarlar taŋrınıŋ yarlıḳamaḳını. (2) taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

219. ayturlar saŋa bordın oyundın. ayġıl ol ekki içindä (3) uluġ yazuḳ asıġlar ol kişilärkä yana ol ekkiniŋ yazuḳı uluġraḳ asıġlarındın. ayturlar saŋa (4) nä nafaḳa ḳılurlar. ayġıl käçürmäklig. andaġoḳ bälgürtür taŋrı silärkä bälgülärni bolġay kim silär (5) saḳınġay silär.

220. *bu ajun içindä ol ajun içindä. ayturlar saŋa atasızlardın. (6) ayġıl äḏgü ḳılmaḳ* anlarḳa yegräk. ägär ḳılışsa silär olarnıŋ birlä ḳaḏaşıŋızlar. taŋrı bilir (7) artaḳlıḳ ḳılıġlı eḏgülük ḳılıġlıdın. ägär tiläsä taŋrı erünçükä tüşürgä ärdi silärni. bütünlükün taŋrı küşüş bütün işlig.

221. (8) kişilig almaŋlar ortaḳ ḳatıġlı tişilärni kertgünginçä tegi. kertgünmiş küŋ yegräk *turur (9) ortaḳ ḳatıġlı tişidin näçä ymä ḫoş kälsä silärkä. yana kişiligkä* bermäŋ ortaḳ ḳatıġlı äränlärkä anlar kertgünginçä. [27r/1] kertgünmiş ḳul yegräk turur ortaḳ ḳatıġlı āzād ärdin näçä ymä ḫoş kälsä silärkä[20]. anlar ündäyürlär ot tapa. (2) taŋrı ündär uştmaḫ tapa yarlıḳamaḳḳa dästūr birlä. bälgürtür bälgülärini (3) kişilärkä bolġay kim anlar pänd tapġaylar.

222. *ayturlar saŋa namāzsızlıḳ içindä. (4) ayġıl ol arıġsızlıḳ turur.* *sıŋardın* turuŋlar ḳunçuylardın namāzsızlıḳ içindä yaḳın kälmäŋlär anlarḳa anlar arıġınça. (5) ḳaçan arısalar käliŋlär anlarḳa andın kim fārmānladı silärkä. (6) bütünlükün taŋrı säwär yazuḳdın yıġanlarnı ymä säwär arınġanlarnı.

223. ḫatunlarıŋız (7) tarıġlaġ turur silärkä. käliŋlär tarıġlaġıŋızlarḳa ḳayudın kim *tiläsä silär aşunduruŋlar özüŋüzlärni. (8) ḳorḳuŋlar taŋrıdın biliŋlär silär* ḳavuşdaçı silär aŋar säwünç bergil kertgüngänlärkä.

224. ḳılmaŋlar taŋrını (9) tıltaġ andıŋızlarḳa eḏgülük ḳılmaḳıŋızlarḳa ḳorḳmaḳıŋızlarḳa aşıtı ḳılmaḳıŋızlar[21] kişilär ara. [27v/1] taŋrı eşitgän bilgän ol.

---

[20] 002/221= 27r/1 **silärkä:** altında üzeri çizilerek iptal edilmiş *anlar.*

[21] 002/224=27r/9 ***aşıtı ḳılmaḳıŋızlar:*** *aşıtı < aş+ı-t-ı* ZARF-FİİL, *aşıt-* "düzeltmek, aralarını bulmak, anlaştırmak", DLT kök sözcük *aş* hapax. olarak vardır (I 80). Bu sözcük "أَصْلَحُوا" TTü.'de *aşı* (TüS 97a) olarak yaşamaktadır. *aşıt-*, *aşla-* "onarmak" (ED 262b 2aşla-), *aşlat-* (ED 263a) ile köktaştır. Son iki fiil " أَصْلَحَا " TTü.'de *aşıla-* (TüS 97b) ve *aşılat-* "تُصْلِحُوا" (TüS 97b) olarak yaşamaktadır. *aşıtı* 004/128 (3 kez), 004/129 de *aştı* orta hecedeki vurgusuz dar ünlüsü düşmüş olarak *aştı* şeklinde geçmiştir. *aş(ı)tı ḳıl-* metinde A. تُصْلِحُوا "aralarını bulmak, anlaştırmak; ıslah etmek" (Çanga 286b) için kullanılmıştır.

225. tutmas silärni taŋrı kertüsüzlük birlä andıŋızlar içindä yoḳ (2) kim tutar silärni anıŋ birlä kim ḳazġandı köŋülläriŋiz taŋrı yazuḳ örtgän käçürgän ol.

226. *(3) anlarḳa kim ant içärlär tişiläridin ürük turmaḳ ol tört ay ägär* yansalar bütünlükün taŋrı (4) yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

227. ägär uġrasalar ṭalāḳḳa bütünlükün taŋrı eşitgän bilgän ol.

228. (5) boşanmış tişilär küdgäylär özläri birlä üç namāzsızlıḳ ḳatıġ arıġınça. ḥālāl bolmas anlarḳa (6) kizlämäkläri anı kim yarat(t)ı taŋrı oġulçuḳları içindä ägär kertgünmiş ärsälär (7) taŋrıḳa kedinki künkä. anlarnıŋ begläri yaʿnī küyägüläri yaraşıraḳ anlarnı äwürmäkkä anıŋ içindä (8) ägär tiläsälär edgü ḳılmaḳ. anlarḳa aŋar mäŋzär kim anlar üzä ol edgülük ḳılmaḳ (9) äränlärkä. *anlar üzä bir üstün ḳur. taŋrı küşüş turur bütün işlig.*

229. boş ḳılmaḳ [28r/1] ekki yolı ol. tutmaḳ edgülük birlä yā taḳı ıdmaḳ edgülük birlä. ḥālāl bolmas (2) silärkä kim almaḳıŋızlar anıŋdın kim berdiŋiz anlarḳa närsä mägär ḳorḳsalar adaḳın ḳılu<ma>maḳlar ekkägü (3) taŋrınıŋ yıġıġlarını. ägär bilsä silär adaḳın ḳılumamaḳlarıŋa taŋrı yıġıġlarını yazuḳ yoḳ anlar üzä (4) *anıŋ içindä yulundı anıŋ birlä. ol taŋrı yıġıġları* täŋdin käçmäŋlär andın. kim täŋdin käçsä (5) taŋrı yıġıġlarını anlar tururlar anlar küç ḳılıġlılar.

230. yana ägär boşasa anı ḥālāl bolmas aŋar (6) anda kedin nikāḥ bolmaġınça anda adınḳı ärkä. ägär boşasa anı yazuḳ yoḳ anlar ekki üzä (7) kim yanışsalar ägär bilsälär adaḳın ḳılmaḳları ekkägü taŋrı yıġıġlarını. ol turur taŋrı yıġıġ- (8) -ları bälgürtür anı ol bodunḳa kim bilirlär.

231. ḳaçan boşasa silär uraġutlarnı tägsälär (9) atalmış[22] vaḳtlarıŋa tutuŋlar olarnı edgülük birlä azu ıdıŋlar anlarnı edgülük birlä. [28v/1] tutmaŋlar olarnı ziyān üzä täŋdä käçsä silär. kim ḳılsa anı küç ḳıldı (2) oḳ öziŋä. tutmaŋlar taŋrı bälgülärini elig fusūs. yād ḳılıŋlar taŋrı niʿmätini (3) silär üzä. ol kim indürdi silär üzä bitigdin taḳı biligdin (4) pänd berür silärkä. anıŋ birlä ḳorḳuŋlar taŋrıdın biliŋlär bütünlükün kim taŋrı tägmä närsäni bilgän ol.

232. ḳaçan (5) boşasa silär uraġutlarnı tegsälär atalmış vaḳtlarıŋa yıġmaŋlar olarnı < nikāḥ ḳılsalar > (6) cüftlärini ḳaçan tiläsälär anlar ara edgülük birlä. ol pänd

---

[22] **002/231=28r/9 atalmış:** Yazmada اتالماس *atalmas* yazılı.

berilür anıŋ birlä (7) kim bolsa sizlärdin kertüngän taŋrıḳa hem soŋ künkä. ol eḏgüräk käräkligräk silärkä (8) arıġraḳ. taŋrı bilir silär bilmäs silär.

233. analar ämüzsünlär (9) oġlanlarını ekki yıl tükäl kim tiläsä kim tükäl ḳılmaḳ ämüzmäkni. [29r/1] tuġurmış üzä aŋar rūzīläri käḏgüläri eḏgülük birlä. färmānlanmas (2) bir ätöz mägär unmışınça. ziyān ḳılınmas ana oġlanı birlä taḳı ymä *tuġrulmas aŋar oġlanı birlä (3) mīrāṣ alıġlı üzä anıŋ mäŋizlig*. ägär tiläsälär ekkägü sütdin aḏırmaḳ tiläşmäkdin. (4) olar ekkidin keŋäşmäk yazuḳ yoḳ ol ekki üzä. ägär tiläsä silär süt ämüzmäk tiläsäŋiz (5) oġlanlarıŋızḳa yazuḳ yoḳ silär üzä ḳaçan ısparlasa silär anı kim berdiŋizlär eḏgülük birlä. (6) ḳorḳuŋlar taŋrıḳa biliŋlär kim kim taŋrı anı kim ḳılur silär körügli turur.

234. yana anlar cānların alnur silärdin (7) taḳı ḳoḏarlar cüftlärni körsünlär özläri birlä tört (8) ay on kün. ḳaçan tägsälär vaḳtlarıŋa yazuḳ yoḳ silärniŋ üzä anıŋ içindä ḳunçuylar ḳıldılar (9) öz näfsläri içindä eḏgülük birlä. taŋrı anı kim ḳılur silär biligli ol.

235. yazuḳ yoḳ [29v/1] silär üzä anıŋ içindä kim anıŋ birlä uraġut ḳılmaḳdın azu kizläsä silär özüŋüzlär içindä. (2) bildi taŋrı silär yāḏ ḳılur silär anlarḳa yoḳ *kim üd vaʿdä ḳılmaŋ anlarḳa yaşru mägär (3) kim aymaḳıŋızlar* sözni käräklig. uġramaŋlar ymä kişilig bäkütiŋä tägginçä tegi (4) yaʿnī ʿiddät olmış[23] vaḳt. biliŋlär çün taŋrı bilir nä kim özüŋüzlär içindeki (5) saḳlaŋlar aŋar. biliŋlär[24] kim taŋrı yazuḳ örtgän käçürgän ol.

236. tarlıḳ yoḳ[25] silär üzä ägär (6) boşasa silär uraġutlarnı älig tägürmäsüg olarḳa azu bälgülüg ḳılsa silär anlarḳa bälgülüg ḳılmış täg. negü käḏgü ketürüŋlär anlarḳa (7) bay kişi üzä yā älgi keŋ anıŋ täŋi älgi tar çıġay kişi üzä anıŋ täŋi negü käḏgü erinç bermäk yaraşı (8) eḏgülük ḳılġan kişilär üzä.

237. ägär boşasa silär älig tägürmäsiŋizdä öŋdün (9) bälgürtüp täŋläsä silär anlarḳa bälgürtülmiş ḫükābın anıŋ yarımı kim anı kim bälgürtüŋüzlär mägär kim käçürsälär. [30r/1] azu käçürsä ol kim anıŋ älgindä turur ḫatunluḳ tügüni

---

[23] 002/235=29v/4 olmış: Ardından gelen ادرو üzeri çizilerek iptal.

[24] **002/235=29v/5 biliŋlär**: Ardından gelen جون üzeri çizilerek iptal.

[25] 002/235=29v/5 **tarlıḳ yoḳ**: Üzeri çizilmiş يازوق محمدا يوق birkaç söz.

bäküti[26]. bunı käçürmäŋizlär yaḳınraḳ turur (2) saḳnuḳlarḳa. unıtmaŋlar artuḳluḳnı *silär ara bütünlükün taŋrı anı kim ḳılur silär körügli ol.*

238. (3) küḏäziŋlär namāzlar üzä yaʿnī kün orta namāzı ḳopuŋlar taŋrıḳa yarlıġ turuġlılar.

239. (4) ägär ḳorḳsa silär turup namāz ḳılıŋlar ya taḳı minişip[27] ḳaçan ḳorḳunçsuz bolsa silär yāḏ ḳılıŋlar taŋrını[28] nätäg kim (5) bildürdi silärkä anı kim bilmäs ärdiŋizlär.

240. anlar kim silärdin ḳoḏarlar (6) cüftlärni. tutturmaḳı cüftläriŋä eḏgülänmäk bir *yılḳa tegi çıḳarma{ḳ}ḳsız. ägär (7) çıḳarsalar tarlıḳ yoḳ silär üzä anıŋ içindä* kim ḳıldılar özläri içindä eḏgü- (8) -lükdin. taŋrı küşüş turur bütün işlig.

saḳnuḳluḳ üzä.

242. andaġoḳ bälgürtür taŋrı silärkä anıŋ bälgülärini bolġay kim silär uḳ(ḳ)ay silär.

243. *[30v/1] körmäs-mü sän anlar tapa çıḳtılar ellärindin anlar miŋlär ölümdin* saḳlanu. (2) aydı anlarḳa taŋrı ölüŋlär yana tirgürdi olarnı. bütünlükün taŋrı artuḳluḳ iḏisi turur kişilär üzä (3) yoḳ kim kişilärdä üküşräki sipās ötämäslär.

244. toḳuşuŋlar taŋrı yolı içindä biliŋlär (4) kim taŋrı eşitgän bilgän

245. kim ol kim ötünç bersä taŋrıḳa körklüg ötünç bermäk (5) ḳat ḳat berür aŋar ḳat ḳat artuḳluḳ üküş. *taŋrı ḳavrar tarutur yaḏar keŋütür. aŋar (6) yandurulur* silär.

246. körmäs-mü sän taŋrı ḳulı oġlanıdın mūsā yalavaçda keḏin (7) ançada aydılar yalavaçlarıŋa *ıḏġıl biziŋkä bir mälik toḳışalım taŋrı yolı içindä.* näk bolġay-mu (8) kim silär ägär bitilsä silärniŋ üzä toḳış toḳışmasa silär. aydılar nä ol (9) biziŋkä toḳışmas miz taŋrı yolı içindä çıḳarıldımız oḳ sarāylarımızdın oġlanlarımızdın. [31r/1] ḳaçan kim bitildi ärsä anlar üzä toḳış äwrüldilär mägär az anlardın taŋrı biligli ol (2) küç ḳılıġlılarnı.

247. *aydı anlarḳa yalavaçları bütünlükün taŋrı ıḏtı oḳ silärkä ṭālūtnı (3) elig ärklig.* aydılar ḳayudın bolur aŋar ärkliglik biziŋ üzä biz säzāvār miz oḳ ärkligligkä

---

[26] 002/237=30r/1 Yazmada yanlış olarak كابوتى , fakat *bäküti* olduğu açık, ibareyi krş. 002/235=29v/3 *kişilik bäkütiŋä.*

[27] 002/239=30r/4 Yazmada منكيشيپ olarak yazılı.

(4) andın berilmädi keŋlik näk tawardın. aydı bütünlükün taŋrı üdürdi anı silär üzä (5) arturdı anı keŋlikin bilig içindä tän içindä. taŋrı berür ärkligligni anı kimkä tiläsä. (6) taŋrı keŋrü işlig bilgän ol.

248. aydı anlarka yalavaçları anıŋ ärkligliniŋ nişānı kälmäki silärkä (7) kaburçak anıŋ içindä köŋül amrulmakı idiŋizlärdin kedin kalmış anıŋdın kim (8) mūsā bodunı hārūn bodunı yüdär anı färiştälär. bütünlükün anıŋ içindä ol (9) bälgü silärkä ägär ärsä silär mü'minlärdin.

249. kaçan *kim adrılıp çıktı ärsä ṭālūt çärig birlä [31v/1] aydı bütünlükün taŋrı* sınağuçı ol silärni bir arık birlä. kim içsä andın ärmäs mendin (2) kim içmäsä anı ol ol mendin. mägär kim awurtlasa bir awurt älgi birlä. içdilär (3) andın mägär az anlardın. kaçan käçti ärsä anı ol anlar kim kertgündilär anıŋ birlä aydılar (4) küç yok biziŋkä bükün cālūt birlä takı çärigi birlä. aydı anlar kim seziksiz bilürlär (5) kim anlar kawuşdaçı ol taŋrıka näçä üküş ögürdin az. yäŋdi üküş ögürni (6) taŋrı dästūrı birlä. taŋrı ṣabr kılğanlar birlä.

250. kaçan çıktılar ärsä cālūtka anıŋ çärigiŋä (7) aydılar idimizä kuya bergil biziŋ üzä särmäkni bäkürtü bergil adaklarımıznı yārī bergil biziŋkä tanıglı bodun- (8) -lar üzä.

251. sındurdılar olarnı taŋrı dästūrı birlä öldürdi dāvud cālūtnı. (9) berdi aŋar taŋrı ärkligligni iş yarağın bilmäkni ögrät(t)i nä kim tiläsä. ägär yok ärsä ärdi. taŋrınıŋ yığmakı [32r/1] kişilärni ämärilärini ämäri birlä artağay ärdi yär välīkin taŋrı artukluk idisi (2) ajunluğlar üzä.

252. ol taŋrı bälgüläri okıyurmiz anı säniŋ üzä könilik birlä. sän (3) ıdılmış yalavaçlardın.

253. ol yalavaçlar artukluk urdumız ämärilärini ämäri üzä. (4) anlarda kimiŋä sözlädi taŋrı kötürdi ämäriläriŋä kurlar. takı berdimiz ʿīsāka (5) märyäm oğlı *bälgülärini küçländirdi anı arıġ cānlarnı.* ägär tiläsä taŋrı (6) tokışmağay ärdi anlar olarda kedin kälmişdä kedin anlarka bälgülär (7) yok kim tartışık boldılar kimi kertgündi kimi takı tandı. ägär tiläsä ärdi taŋrı (8) tokışmağaylar ärdi välīkin taŋrı kılur nä tiläsä.

---

[28] 002/239=30r/4 taŋrını: *-nı* üstte altındaki *-ka* üzeri çizilerek iptal.

254. ay anlar kim kertgündilär yetürüŋlär (9) anıŋdın kim rūzī ḳıldımız silärkä kälmişdä öŋdün bir kün satıġ yoḳ anıŋ içindä dostluḳ yoḳ taḳı ymä käçrütülmäk yoḳ [32v/1] tanıġlılar anlar tururlar küç ḳılıġlılar.

255. iḏi yoḳ iḏi mägär ol tirig ölüm aŋar yaramas ḳullar işin aḏaḳın tutuġlı[29] (2) tutmas anı taḳı yoḳ aŋar uḏımaḳ aŋar ol nä kim köklär içindä nä kim yärlär içindä. (3) kim ol kim şāfāᶜat ḳılur anıŋ üskindä mägär anıŋ dästūrı birlä. bilir nä kim öŋdünlärdäki keḏin- (4) -lärdäkini bilmäslär närsä anıŋ biligidin mägär anı kim tiläsä toldı käçti anıŋ ᶜarşı (5) köklärdin yärlärdin. aġruḳ bolmas aŋar ol ekkini küḏäzmäk. ol turur yüksäk (6) uluġ.

256. küçämäk yoḳ müsülmānlıḳ içrä. bälgürdi ök könilik yolsuzluḳdın. kim tansa *(7) kertgünmäsä taŋrıda aḏınḳı tapunġuḳa taḳı kertgünsä taŋrıḳa tutuşdı* ök küçlügräk bärkräk bir ṣaġuḳa (8) üzülmäk yoḳ aŋar. taŋrı eşitgän bilgän ol.

257. taŋrı dostı turur anlarnıŋ kim kertgündilär (9) çıḳarur olarnı ḳaraŋḳuluḳlardın yaruḳluḳ tapa. anlar kim tandılar [33r/1] anlarnıŋ dost taŋrıda aḏınḳı tapunġu çıḳarurlar olarnı yaruḳluḳdın ḳaraŋḳuluḳḳa. (2) anlar tururlar ot iḏiläri. anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalıġlılar.

258. körmäs-mü sän olarnı kim (3) nälüklüg savlaşdı ibrāhīm birlä iḏisi içindä kim berdi aŋar taŋrı ärkligligni. ançada aydı ibrāhīm (4) mänim iḏim ol kim tirgürür öldürür. aydı män tirgürür män öldürür män.[30] aydı ibrāhīm bütünlükün taŋrı käldürür künni (5) kün tuġuşıdın kältürgil anı kün batsıġdın *başı täzginip ḳaldı ol kim tandı. (6) taŋrı köni yolḳa köndürmäs küç ḳılıġlı* boḏunlarnı.

259. anıŋ täg kim käçti bir sala üzä (7) ol tozulmış ḳuruġ şiftāları[31] üzä. aydı nätäg tirgürür munı taŋrı ölmişdä keḏin. (8) öldürdi anı taŋrı yüz yıl yana ḳopardı.

---

29 002/255=32v/1 *ḳullar işin tutuġlı* üst kenarda yazılı.

30 002/258=33r/4 *aydı* قال أنا أحيي وأميت *öldürür män* Arapçasıyla birlikte sol kenarda yazılı.

31 002/259= 33r/7 ol tozulmış ḳuruġ şiftāları üzä: *tozul-* < *toz-ul-* "alt üst olmak, yıkılmak, toz duman olmak", Hapax. DLT'de ettirgen *tozıt-* geçiştir (MK I 514, II 305). *toz-* kök fiili *ün-* ile çift söz teşkil ederek TT V, A 117 ve DLT III 186'dan tanıklanmıştır. *ḳuruġ* < *kur-ug* "kurulmuş, dikilmiş şey", burada "dam, tavan, çatı" anlamı ile. Tü. *kur-* "kurmak" (ED643ab) = A. *ᶜaraşa* "kurmak, dikmek, çardak yapmak, hazırlamak" (Çanga 323b). *ḳuruġ şiftāları* "çatıları" = A. عروشها . Bkz. Çanga 323b. *şiftā* problemlidir. Rylands Kur'an Tercümesinde *şifta* ve *şiftar* olarak A. *ṣakf* "çatı" için kullanılmış biçimlere benzemektedir. Bunun için Bkz. Eckman 267. A. عروشها 18/42=218r/2 ve 22/45'de de vardır. 22/45'deki "damlar, tavaṇlar, çatılar", 18/42=218r/2'deki ise "çardaklar" için kullanılan biçimdir ve metnimizde *taḫtları* ile karşılanmıştır.

aydı näçä ürük ḳaldıŋ aydı ürük ḳaldım (9) bir kün yā taḳı bir künnüŋ bir ançası. aydı yoḳ ürük ḳaldıŋ yüz yıl baḳġıl aşıŋ tapa [33v/1] şarābıŋ tapa artamadı. baḳġıl äşgäkiŋkä ḳılġay miz seni bälgü kişilärkä (2) baḳġıl süŋüklärkä nätäg ḳoparur miz yana käd̲rür miz ol süŋüklärkä ätni. ḳaçan bälgürdi ärsä aŋar (3) aydı bilir män kim taŋrı ḳamuġ närsä üzä uġan turur.

260. ançada aydı ibrāhīm id̲imā (4) körgitgil maŋa nätäg tirgürür sän ölüglärni. aydı kertgünmäs-mü sän. aydı yoḳ kertgünür-män ançası bar (5) amrulsun teyü köŋlüm. aydı alġıl tört ḳuşdın boġuzlaġıl anlarnı saŋa (6) yana ḳılġıl tegmä taġ üzä anlardın bir käsäk yana ündägil anlarnı kälgäylär saŋa (7) yügrü. bilgil kim taŋrı küşüş turur bütün işlig.

261. anlarnıŋ mäŋzägi kim yetürürlär (8) māllarını taŋrı yolı içindä. bir äwün mäŋzägi täg ündürdi yeti buġday başı tegmä buġday başı içindä (9) tegmä buġday başı içindä yüzär äwün. taŋrı arturur kimkä tiläsä taŋrı keŋrü işlig bilgän ol.

262. [34r/1] anlar kim yetürürlär māllarını taŋrı yolı içindä yana ud̲u ıd̲maslar aŋar kim yetürdilär (2) *minnät taḳı äẕā yaʿnī raḥmät* anlarḳa yalları id̲iläri üskindä. ḳorḳunçluḳ anlar üzä (3) taḳı anlar ḳad̲ġurmaslar.

263. ed̲gü söz örtmäk yegräk ṣadaḳa bermäkdin (4) ud̲u ıd̲sa aŋar ämgäk. taŋrı muŋsuz turur käçürgän ol.

264. ay anlar kim kertgündilär bāṭıl ḳılmaŋlar (5) ṣadaḳa bermişiŋizlärni minnät *birlä taḳı äẕā birlä anıŋ täg kim ḫārc ḳılur mālını kişilärkä* körgitü (6) kertgünmäs taŋrıḳa ked̲inki künkä. anıŋ mäŋzägi taş mäŋzägi täg anıŋ üzä (7) topraḳ tägsä aŋar uluġ ḳatralıġ yaġmur ḳud̲sa anı yalıŋ ḳuruġ. umaslar närsä üzä (8) aŋındın kim ḳazġandılar. taŋrı köndürmäs tanıġlı bod̲unlarını.

265. taḳı anlarnıŋ mäŋzägi kim (9) nafaḳa ḳılurlar māllarını tiläyü taŋrı *ḫoşnūdluḳını bütün tutmaḳ özlärindin [34v/1] bir būstān mäŋizlig bir* bäd̲ük täpä tüzü tägsä aŋar uluġ ḳatrelıġ yaġmur bersä yemişni ekki anıŋça. (2) ägär tägmäsä aŋar uluġ ḳatralıġ yaġmur çisäŋ. taŋrı anı kim ḳılur silär körügli ol.

266. säwär mü birägüŋüz (3) kim bolsa aŋar būstān ḫurmā yıġaçlarındın üzümlärdin aḳar anıŋ altında (4) arıḳlar. aŋar anıŋ içindä tegmä yemişlärdin tegsä aŋar uluġluḳ. aŋar oġul ḳız uşaḳlar (5) tegsä aŋar ḳasurġa anıŋ içindä ot

örtänsä. andaġoḳ bälgürtür taŋrı silärkä (6) bälgülärini bolġay kim silär saḳınġay silär.

267. ay anlar kim kertgündilär yetürüŋlär (7) arıġlardın ol kim ḳazġandıŋızlar anıŋdın kim çıḳardımız silärkä yärdin (8) uġramaŋlar arıġsızlarḳa andın yetürsä silär ärmäs silär anı tutuġlı mägär kim (9) köz yumsa silär anıŋ içindä. *biliŋlär bütünlükün taŋrı muŋsuz turur ögülmiş.*

268. yäk vaʿdä berür silärkä [35r/1] çıġaylıḳnı färmānlayur silärkä yawuz işni. *taŋrı vaʿdä berür silärkä yarlıḳamaḳ andın artuḳluḳ.* (2) *taŋrı keŋrü ʿaṭāliġ ol* bilgän ol.

269. berür biligni kimkä tiläsä kim berilsä üzmä bilig (3) berildi ök. üküş eḏgülük pänd tutmas mägär ḫırād iḏiläri.

270. negü yetürsä silär (4) yetürmäkdin azu näẕr ḳılsa silär bir näẕrdin bütünlükün taŋrı bilir. yoḳ küç ḳılıġlılarḳa (5) yārī beriglilärdin.

271. ägär bälgürtsä silär ṣadaḳa bermäkni nemä äḏgü ol ägär yaşursa silär (6) bersä silär anı çıġaylarḳa ol yegräk silärkä. örtgäymiz silärdin yawuzluḳlarıŋızdın. (7) taŋrı anı kim ḳılur silär bphysigli ol.

272. yoḳ säniŋ üzä anlarnı köndürmäk ançası bar taŋrı (8) yolḳa köndürür kimni tiläsä. nä kim nafaḳa ḳılsa silär eḏgülükdin öz özüŋüzlärkä. nafaḳa ḳılmaġay silär (9) mägär tiläyü taŋrı ḫoşnūdluḳın. negü kim yetürsä silär eḏgülükdin tükäl berilgäy silärkä silär küç ḳılınmaġay silär.

273. [35v/1] ol därvīşlärkä kim ḥabs ḳıldılar taŋrı yolında yaraġları yetmäz yörimäkkä (2) yärdä. sezär anlarḳa bilmägän baylar saḳınmaḳdın. bilür sän anlarnı anlarnıŋ nişānı birlä. tilämäslär (3) kişilärdin ḳatıġlıḳ ḳılu. taḳı nä kim ḫarc ḳılsaŋız māldın ḥaḳīḳat üzä taŋrı anı käy bilgän.

274. anlar kim ḫarc ḳılurlar (4) mällarını tünlä taḳı kündüz örtüglüg taḳı āşkārā. anlarḳa s̱āvābları anlar anıŋ iḏisi ḳatında. taḳı yoḳ (5) ḳorḳuġ anlarnıŋ üzä taḳı anlar ḳaḏġurmazlar.

275. anlar kim yeyürlär ribānı ḳopmazlar (6) mägär nätäg kim ḳopar ol kim yoḳatur anı iblīs dīvānalıḳdın. ol munuŋ birlä kim anlar (7) aydılar ḥaḳīḳat üzä satıġ ribā mäŋizlig. taḳı ḥälāl ḳıldı taŋrı satıġnı taḳı ḥarām ḳıldı ribānı.

kim (8) kim kälsä aŋa ögüt idisindin takı yıġılsa aŋa ol kim käçti takı anıŋ işi taŋrı tapa. kim kim (9) kaytsa anlar ot äyäläri. anlar anıŋ içindä mäŋgülär.

276. *bäräkātnı kitärür taŋrı ribānıŋ [36r/1] takı arturur ṣadakalarnı. takı* taŋrı säwmäz tegmä kāfir yalġannı yazuklukını.

277. ḥakīkat üzä anlar kim bittilär (2) takı kıldılar ädgü işlärini takı päyvästä kıldılar namāznı takı berdilär zäkātnı anlarka anlarnıŋ (3) anlarnıŋ idisi. takı yok korkuġ anlar üzä takı anlar kadġurmazlar.

278. ay anlar kim bittilär (4) korkuŋ taŋrıdın takı koduŋ anı kim kaldı ribādın ägär ärsäŋiz bitgänlär.

279. ägär (5) kılmasaŋız biliŋ *bildürüŋ tokuşnı taŋrıdın takı yalawaçındın.* ägär kaytsaŋız sizkä (6) mallārıŋıznıŋ başları. küç kılmas siz takı küç kılınmas siz.

280. takı ägär bolsa (7) därvīşlig äyäsi küymäk bay bolġınça. takı kim ṣadaka kılsaŋız yaḫşırak sizkä ägär bilür (8) ärsäŋiz.

281. takı korkuŋ kündin kaytarılur siz anıŋ içindä taŋrı tapa. andın soŋ tükäl *berilür tegmä bir tän (9) anı kim kazġandı. takı anlar küç kılınmazlar.*

282. ay anlar kim bittilär kaçan borç alışsaŋız [36v/1] borç birlä atanmış vaktka tegi bitiŋ anı. takı bitisün araŋızda bitigän (2) tüzlük birlä. takı yıġlınmasun bitigän kim bitisä nätäg kim bildürdi aŋa taŋrı takı bitisün. (3) takı aytu bersün ol kim anıŋ üzä ḥak bar takı sakınsun taŋrıdın idisindin takı käsmäsün andın (4) närsäni. ägär bolsa ol kim anıŋ üzä ḥak bar yüŋül usluġ yā takı żaʿīf (5) yā yaraġı yetmäz kim aytu bersä ol aytu bersün ärkligi tüzlük birlä. takı tikmäk tiläŋ (6) ekki tanuk äränläriŋizdin. ägär bolmasalar ekki är bir är (7) takı *ekki tişi ol kim ärsädin kim rāżī bolur siz tanuklardın kim azsa ekki*dä birisi (8) takı aŋdursa ekkidä birisi takı birkä. yıġlınmasun tanuklar kayu vaktın kim ündänilsälär. (9) takı yalkmaŋ[32] kim bitisäŋiz anı kiçigligi ḥālda yā uluġlıkı ḥālda vaktıŋa tegrü. ol [37r/1] köniräk taŋrı katında takı koparġanrak tanuklukını takı yakınrak kim şäklig bolmasaŋız mägär kim (2) bolsa anuk ticārāt täzgindürür siz anı araŋızda yok siziŋ üzä (3) yazuk kim bitimäsäŋiz anı. takı tanuk tikiŋ kaçan satıġ kılışsaŋız takı ziyān tegrülmäsün

bitigän (4) taḳı tanuḳ. taḳı ägär ḳılsaŋız ḥaḳīḳat üzä ol buyruḳdın çıḳmaḳ *siziŋ birlä taḳı ḳorḳuŋ taŋrıdın. taḳı (5) ögrätür sizkä taŋrı taḳı taŋrı.* tegmä bir närsäni bilgän turur.

283. taḳı ägär bolsaŋız säfär üzä (6) taḳı bulmasaŋız bitigçi alınmış tutuġlar. taḳı ägär ınansaŋız pārāŋiz (7) pārāḳa ötäsün ol kim ämīn tutuldı ämānätni taḳı ḳorḳsun taŋrıdın i͟disindin. taḳı örtmäŋ (8) tanuḳluḳnı. taḳı kim kim örtsä anı *ḥaḳīḳat üzä yazuḳ ḳılġan turur. anıŋ köŋli taḳı taŋrı anı kim ḳılur siz bilgän* turur.

284. (9) taŋrıḳa ol kim köklär içindä taḳı ol kim yär içindä. taḳı ägär açsaŋız anı kim tänläriŋiz içindä. [37v/1] yā örtsäŋiz anı ḥisāb ḳılġay sizni anıŋ birlä taŋrı. yarlıḳayur kimkä kim tiläsä taḳı ḳınar kimni (2) tiläsä. taḳı taŋrı ḳamuġ *närsä üzä yaraġlıġ turur.*

285. bitti yalawaç ol närsä kim indürüldi (3) anıŋ tapa i͟disindin taḳı bitgänlär. ḳamuġ bittilär taŋrıḳa taḳı färiştäläriŋä (4) taḳı kitāblarıŋa taḳı yalawaçlarıŋa. ayrıt kämişmäz miz bir kim ärsä arasında yalawaçlardın taḳı aydılar (5) eşit(t)ük taḳı boyun südük yarlıḳamaḳıŋ i͟dimiz taḳı säniŋ tapa oḳ ḳaytmaḳ.

286. täklīf ḳılmaz taŋrı tänkä (6) mägär yaraġını. aŋa ol kim ḳazġandı. taḳı anıŋ üzä ol kim ḳazġandı. i͟dimiz (7) tutmaġıl bizni ägär unutsa miz yā ḫaṭā ḳılsa miz. i͟dimiz yüklämägil biziŋ üzä aġır yükni (8) nätäg kim yüklädiŋ anlar üzä kim bizdin aşnu. i͟dimiz taḳı yüklämägil bizkä anı kim yoḳ küç bizkä anıŋ birlä[33]. (9) taḳı käçürgil bizdin taḳı yarlıḳaġıl bizkä taḳı raḥmät ḳılġıl bizkä. sän ärkligimiz yārī bergil bizkä kāfir äränlär üzä.

(3)
sūrātü āl-i ʿimrān

[38r/2] taŋrınıŋ atı birlä başlayur män üküş raḥmätlig raḥmäti tutuş.

---

[32] 002/282=36v/9 **yalḳ-** "bıkıp usanmak, üşenmek" = A. تَسْأَمُوا "üşenmek" (Çanga 233b), ED 924b. Buddhist çevre metinlerinde *yalk-* yanında, bundan müştak *yalkık-* ve *yalkıt-* biçimleri de tanıklanmıştır. Bkz. WF 792. Krş. Sağol I45b/2=002/282: *yalkmang.*

[33] 002/286=37v/8 *anıŋ birlä* sayfa kenarında yazılı.

1. (3) inna'llāhu aᶜlam
2. taŋrı yoḳ taŋrı mägär ol tirig päyvästä örälig.
3. indürdi säniŋ üzä kitābnı (4) ḥaḳ birlä rāstlaġan ol kim ärsä kim iläyindä turur *taḳı indürdi tävrītni taḳı incīlni.*
4. (5) aşnudın köndürügli kişilärni taḳı indürdi ayrıt kämişgänni. ḥaḳīḳat üzä anlar kim tandılar (6) tāŋrınıŋ açuḳ ḥüccätläriŋä anlarḳa ḳatıġ ḳın bar. taḳı taŋrı iŋän öç iyäsi turur.
5. ḥaḳīḳat üzä taŋrı (7) örtülmäs anıŋ üzä närsä yär içindä taḳı kök içindä[34].
6. ol kim ṣūrät ḳılur sizni (8) raḥmlar içindä nätäg kim tiläsä. yoḳ idi mägär ol yiŋän ḥikmät birlä iş ḳılġan.
7. ol ol kim (9) indürdi säniŋ üzä kitābnı andın āyätlär muḥkämāt bärkitilmiş ol āyätlär kitābnıŋ aṣlı. [38v/1] taḳı öŋinlär oḫşaşġanlar. anlar kim köŋülläri içindä ḳışmaḳ bar uyarlar (2) ol närsäkä kim oḫşaştı andın fitnä istäyü taḳı *tä'vīlin istäyü. taḳı bilmäz tä'vīlini (3) mägär taŋrı taḳı tölängänlär* ᶜilm içindä ayturlar idimiz bittük aŋa ḳamuġ (4) idimiz ḳatındın. taḳı saḳınmaz mägär ᶜaḳllar iyäläri.
8. ay idimiz ḳışturmaġıl köŋüllärimizni (5) andın soŋ kim köndürdüŋ bizni taḳı baġışlaġıl bizkä ḳatıŋdın raḥmät sän ḥaḳīḳat üzä sän (6) baḫşīş ḳılġan.
9. *ay idimiz sän kişilärniŋ yıġ(ġ)anı ol künkä kim şäk yoḳ anıŋ içindä.* ḥaḳīḳatda taŋrı (7) ḫilāf ḳılmaz vaᶜdäḳa.
10. ḥaḳīḳat üzä anlar kim tandılar kifāyät ḳılmaġay anlardın mālları (8) taḳı oġlanları taŋrıdın närsäni. taḳı anlar anlar otnuŋ tamduḳı.
11. firᶜavn ḳabīläsi- (9) -niŋ ᶜādäti mäŋizlig taḳı anlarnıŋ kim olarnıŋ aşnusındın. *yalġanḳa nisbät ḳıldılar nişānlarımıznı. tuttı anlarnı taŋrı [39r/1] yazuḳları* birlä. taḳı taŋrı ḳını ḳatıġ turur.
12. ayġıl anlarḳa kim küfr kätürdilär yäŋilgäy-siz (2) taḳı yandurulġay-siz tamuġ tapa. taḳı nimä yawuz töşäk turur.
13. ärdi sizkä nişān (3) ekki ögür içindä kim satġaştılar. ögür öldürür-süz taŋrı *yolı içindä taḳı bir ögür tanġan (4) körärlär anlarnı ekki anlarça közniŋ*

---

[34] 003/005=38r/5 Yazmada ayet bitim işareti yok.

körmäki. taḳı taŋrı ḳuvvätländürür yārīsi birlä kimni tiläsä. (5) ḥaḳīḳat üzä *anıŋ içindä ʿibrät bar közlär iyäläriŋä.*

14. bäzändi kişilärkä ārzūlarnıŋ (6) säwügi tişilärdin taḳı oġullardın taḳı cämʿ ḳılınmış köp mällardın (7) altundın taḳı kümüşdin taḳı nişānlıġ ḳılınmış aṯlardın taḳı tewä vä sıġır vä ḳoy vä käçigdin (8) taḳı ekindin. ol yaḳınraḳ tirigliknig kālāsi taḳı taŋrı anıŋ ḳatında ḳaytġu yärniŋ (9) körklügliiki bar.

15. ayġıl ḫabär berür mi män sizkä andın yaḫşıraḳ birlä anlarḳa kim ḳorḳtılar anlarnıŋ iḏisi ḳatında [39v/1] būstānlar aḳar astındın arıḳlar mäŋülär anıŋ içindä taḳı cüftlär arıġ ḳılınmış (2) taḳı ḫoşnūdluḳ taŋrıdın. taḳı taŋrı körgän ḳullarnı.

16. anlar kim ayturlar (3) ay iḏimiz ḥaḳīḳat üzä biz bittimiz yarlıḳaġıl bizkä *yazuḳlarımıznı taḳı saḳlaġıl bizni ot ḳınındın.*

17. ṣabr ḳılġanlar (4) taḳı rāst ayġanlar taḳı ṭāʿat ḳılġanlar taḳı nafaḳa ḳılġanlar taḳı yarlıḳayu tilägänlär (5) säḥärlärdä.

18. tanuḳluḳ berdi taŋrı ḥaḳīḳat üzä ol yoḳ iḏi mägär ol taḳı färiştälär taḳı bilig iyäläri (6) ḳopuġlı bolup ʿadl birlä. yoḳ iḏi mägär ol. yiŋän ḥikmät birlä iş ḳılġan.

19. ḥaḳīḳat üzä dīn taŋrı ḳatında (7) boyun sümäk. taḳı ḫilāf ḳılışmadı anlar kim *berildilär kitābnı mägär mundın soŋra (8) käldi anlarḳa* ʿilm ḥasäd üçün aralarında. taḳı kim kim küfr kätürsä taŋrı nişānlarıŋa ḥaḳīḳat üzä taŋrı (9) saḳışı rävān.

20. ägär ḥüccät ḳılsalar säniŋ birlä ayġıl ḫāliṣ ḳıldım özümni taŋrıḳa [40r/1] taḳı ol kim ärsä kim uydı maŋa. taḳı ayġıl anlarġa kim berildilär kitābnı taḳı kitābsizlärkä müsülmān bolduŋuz mu. (2) ägär müsülmān bolsalar könüldilär. taḳı ägär yüz ewürsälär ḥaḳīḳatdä säniŋ üzä tegürmäk taḳı taŋrı (3) körgän ḳullar.

21. ḥaḳīḳat üzä anlar kim küfr kätürürlär taŋrınıŋ nişānlarıŋa taḳı öldürürlär (4) peyġāmbärlärni ḥaḳdın öŋin birlä taḳı öldürürlär anlarnı kim buyrurlar ʿadl birlä (5) kişilärdin. müjdä bergil iglig ʿaẕāb birlä.

22. anlar anlar kim bāṭıl boldı ᶜamälläri (6) dünyā içindä taḳı āḫirät içindä taḳı *yoḳ anlarḳa yārī bergänlärdin.*

23. körmädiŋ-mü anlarnı kim berildilär (7) ülüş kitābdın ündänürlär taŋrınıŋ kitābı tapa ḥükm ḳılsun anlarnıŋ arasında. (8) andın soŋ iᶜrāż ḳılur bir ögür anlardın taḳı anlar yüz ewürgänlär.

24. ol munuŋ birlä kim aydılar (9) yuḳamaġay bizkä ot mägär sanlıġ künlär. taḳı *arsıḳturdı anlarnı dīnläri içindä ol närsä kim çatarlar ärdilär.*

25. [40v/1] nätäg ol vaḳtın kim cämᶜ ḳılduḳ anlarnı ol künkä kim yoḳ şäk anıŋ içindä taḳı tükäl berildi tegmä bir tän anı kim (2) ḳazġandı taḳı anlar küç ḳılınmaslar.

26. ayġıl ay tapunmaḳḳa säzā taŋrı mülkniŋ ärkligi berür sän (3) mülkni kimkä *tiläsäŋ taḳı tartar sän mülkni kimdin kim tiläsäŋ taḳı ᶜazīz ḳılur sän kimni* tiläsäŋ taḳı ḫor ḳılur sän kimni tiläsäŋ (4) älgiŋdä ḫayr sän ḳamuġ närsä üzä yaraġlıġ.

27. kiwrür sän tünni kündüzkä (5) taḳı kiwrür sän kündüzni tünkä. taḳı çıḳarur sän tirigni ölügdin taḳı çıḳarur sän (6) ölügni tirigdin taḳı rūzī berür sän kimkä tiläsäŋ sansız.

28. tutmasun (7) müᶜminlär kāfirlärni dostlar müᶜminlärdin besrä[35]. taḳı kim kim (8) ḳılsa anı ärmäz taŋrıdın närsä içindä mägär kim ḳorḳsaŋız anlardın (9) ḳorḳġu närsädin taḳı ḳorḳutur sizni taŋrı özindin. taḳı taŋrı tapa ḳaytmaḳ.

29. ayġıl ägär örtsäŋiz [41r/1] ol närsäni kim köküzläriŋiz içindä turur yā açsaŋız *anı bilür anı taŋrı. taḳı bilür ol närsäni kim köklär içindä turur (2) taḳı* yär içindä turur. taḳı taŋrı tegmä bir närsä üzä yaraġlıġ turur.

---

[35] 003/ 28=40v/7 besrä "başka" = A. دون (Çanga:190b). Metnin Harezm Türkçesi özellikli kısmında geçen bu edat –din ayrılma hâli ile kullanılmıştır: *müᶜminlärdin besrä.* Metnimizde 003/79=45v/9'da da *-dın besrä* olarak geçmiştir. Metnin Harezm özellikli kısımlarında *–dIn öŋin* de geçmiştir, Bkz. Dizin. Erken İslâmî çevre metinleri KB, DLT'de *besrä* tanıklanmamıştır. Bu sözcük Hekimoğlu 50b/7=003/028 *bisre* ile bir ve aynı kelimedir (Sağol II, 29b). Sağol Dizinde bu sözcük için şu birleştirmeleri yapmıştır: "*dūnä ẕālike 'l makān* Kaş. 75; *basra* "aşağı, alt" AH 156, 294, VIII; *besrä* F (?) "önä (pīşrä) ME 101, *bäsrä* "en yakın" Houtsma 62 Arapçası "ednā, aḳrab" Yazma 56; *bisrä* "blijniy, biljayşii" Kurışjanov 96)". *besrä*, eğer -dA/-dIn ayrılma hâli ile son çekim edatı olarak da kullanılan ETü. taşlaşmış zarf-fiil *basa* "sonra" ile köktaşsa, Yön Gösterme eki ile *basa+ra > basra > bäsrä > besrä* olarak bir gelişme yolu izlediği düşünülebilir. Sözcüğün hem incelmeye uğramasında hem de "öne, yakın" anlamlarıyla Harezm ve Memlûk Kıpçak metinlerinde kullanılmasında F. *pīşrä* ile anlam ve ses-biçim bulaşmasına uğramış olması gerektiği

30. ol kün kim bulur tegmä bir tän (3) anı kim ḳıldı ädgülükdin ḥāżır ḳılınmış. taḳı anı kim ḳıldı yawuzluḳdın ārzūlar kim (4) ägär bolsa anıŋ arasında taḳı anıŋ arasında yıraḳ oruḳ. taḳı ḳorḳutur sizni taŋrı özindin. taḳı taŋrı (5) raḥmät ḳılġan ḳullarḳa.

31. ayġıl ägär säwär ärsäŋiz taŋrını uduŋ maŋa (6) säwsün sizni taŋrı taḳı *yarlıḳasun sizkä yazuḳlarıŋıznı. taŋrı yarlıḳaġan raḥmät ḳılġan.*

32. ayġıl boyun süŋ taŋrıḳa[36] (7) taḳı yalavaçḳa. ägär yüz çäwürsälär ḥaḳīḳat üzä taŋrı säwmäz kāfirlärni.

33. ḥaḳīḳat üzä taŋrı (8) üdürdi ādämni taḳı nūḥnı taḳı ibrāhīm ḳabīläsini taḳı ᶜimrān ḳabīläsini ᶜālämlär üzä

34. (9) oġlanlarnı pāräsi pāräsindin. taḳı taŋrı eşitgän bilgän.

35. ol vaḳtın kim aydı ᶜimrānnıŋ tişisi [41v/1] idim ḥaḳīḳat üzä män nāẕr ḳıldım *saŋa anı kim ḳarnım içindä āzād ḳılınmış ḳabūl ḳılġıl (2) mendin. sän* sän eşitgän bilgän.

36. ol vaḳtın kim ḳodtı anı aydı idim ḥaḳīḳat üzä män (3) ḳodtum anı tişi. taḳı taŋrı bilgänräk ol närsäni kim ḳodtı. taḳı ärmäz ärkäk (4) tişi mäŋizlig. taḳı ḥaḳīḳat üzä män atadım aŋa märyäm taḳı ḥaḳīḳat üzä män sıġındurur män anı saŋa taḳı anıŋ oġlanlarını (5) iblīsdin taş birlä atılmış.

37. taḳı ḳabūl ḳıldı anı idisi körklüg ḳabūl birlä taḳı ündürdi anı (6) körklüg ünmäk. taḳı yanadı anı zäkäriyyāḳa. tägmä bir käz kim kirdi anıŋ üzä zäkäriyyā (7) miḥrābḳa buldı anıŋ ḳatında rūzī. aydı ay märyäm ne yärdin saŋa bu aydı märyäm (8) ol taŋrı ḳatındın. ḥaḳīḳat üzä taŋrı rūzī ḳılur kimkä tiläsä sansız.

38. anda (9) duᶜā ḳıldı zäkäriyyā idisiŋä. aydı idim bergil maŋa säniŋ ḳatıŋdın oġlanlar arıġ. [42r/1] ḥaḳīḳat üzä sän duᶜānıŋ eşitgäni.

39. *ḳıḳırdı anı färiştälär taḳı ol örä turġan namāz ḳılur miḥrābda (2) kim taŋrı* müjdä berür saŋa yaḥyā birlä rāstlaġan kälimäni[37] taŋrıdın taḳı uluġ (3) taḳı tişilärkä yawumaġan taḳı päyġāmbär ädgülärdin.

---

de akla gelmektedir. Metnimizde hâkim olan kullanım *–dA adın*'dır, *–dA öŋin* de seyrek olarak geçmiştir. Bkz. Türkçe Dizin *adın, öŋin*.

[36] **003/32=41r/6** *taŋrıḳa* sayfa kenarında.

40. aydı idim nätäg bolur maŋa (4) oğlan taḳı tägdi maŋa uluğluḳ taḳı ᶜavratım ḳısır. aydı anıŋ täg taŋrı (5) ḳılur nämi kim tiläsä.

41. *aydı idim ḳılġıl maŋa nişān. aydı säniŋ nişānıŋ kim sözlämäsäŋ (6) kişilärkä* üç kün mägär işārät. taḳı yād ḳılġıl idiŋni köp taḳı namāz ḳılġıl (7) keçädä taḳı ertädä.

42. taḳı ol uğurda kim aydı färiştälär ay märyäm ḥaḳīḳat üzä taŋrı (8) üdürdi seni taḳı arıġ ḳıldı seni taḳı üdürdi seni ᶜālämniŋ tişiläri üzä.

43. *(9) ay märyäm ṭāᶜat ḳılġıl idiŋkä taḳı säcdä ḳılġıl taḳı rukūᶜ ḳılġıl rukūᶜ* ḳılġanlar birlä.

44. [42v/1] ol ġaybnıŋ ḫabärlärindin vaḥy ḳılur biz anı säniŋ tapa. taḳı ärmädiŋ anlarnıŋ ḳatında ol uğurda kim kämişürlär (2) ḳalämlärin ḳımār oḳların anlarnıŋ ḳayusı uġḳa kirür märyämḳa taḳı ärmädiŋ anlarnıŋ ḳatında ol vaḳtın *kim ḫuṣūmät ḳılurlar.*

45. (3) ol vaḳtın kim aydı färiştälär ay märyäm ḥaḳīḳat üzä taŋrı müjdä berür saŋa kälimä birlä andın anıŋ atı (4) mäsīḥ märyäm oğlı ᶜīsā şärīf dünyāda taḳı ol cihānda (5) yawuḳ ḳılınmışlardın.

46. taḳı sözläyür kişilärkä beşik içindä taḳı orta yaşda taḳı ädgülärdin.

47. (6) aydı märyäm idim nätäg bolur maŋa oğlan taḳı sıḳamadı meni kişi. aydı (7) anıŋ mäŋizlig taŋrı yaratur näni kim tiläsä. ḳaçan kim ḥükm ḳılsa işni ḥaḳīḳat üzä aytur aŋa (8) bolġıl bolur.

48. taḳı ögrätür aŋa kitābnı taḳı şärīᶜātnı taḳı tävrītni (9) taḳı incīlni.

49. taḳı yalawaç yaᶜḳūb oğlanları tapa ḥaḳīḳāt üzä män käldim sizkä nişān birlä [43r/1] idiŋizdin. ḥaḳīḳat üzä män ändāzä ḳılur män sizkä balçıḳdın ḳuş ṣūräti mäŋizlig ürär män anıŋ içindä (2) bolur ḳuş taŋrı buyruḳı birlä. taḳı oŋaltur män tuġa közsüzni taḳı ala tänligni (3) taḳı tirgürür män ölüglärni taŋrı buyruḳı birlä taḳı ḫabär berür män sizkä ol närsä birlä kim yeyür siz taḳı ol närsä birlä kim kizläyür siz (4) ewläriŋiz içindä. ḥaḳīḳat üzä anıŋ içindä nişān bar sizkä ägär ärdiŋiz ärsä bitgänlär.

---

[37] **003/039=42r/2 kälimäni** "Kelime" ile Hz. İsa'ya işaret ediliyor, Hz. İsa Kur'an-ı Kerimde (Bkz. *004/171=78r/7 sözi*) *Allahın kelimesi olarak nitelendirilmiştir. (Gülle1999-I:162,)* Hz. İsa için metonimli kullanım. Aynı sözcük metnimizde **004/171=78r/7 sözi** ile karşılanmıştır.

50. (5) taḳı rāstlaġanlar ol närsäni kim aralarında turur tävrītdin. taḳı ḥälāl ḳılmaḳım üçün sizkä ol närsäniŋ pārāsini (6) kim ḥarām ḳılındı sizniŋ üzä taḳı käldim sizkä nişān birlä iḏiŋizdin. ḳorḳuŋ taŋrıdın (7) taḳı boyun süŋ maŋa.

51. ḥaḳīḳat üzä taŋrı mänim iḏim taḳı siziŋ iḏiŋiz ḳulluḳ ḳılıŋ aŋa. bu köni (8) yol.

52. ol vaḳtın kim buldı ʿīsā anlardın küfrni aydı kim turur yārīçilärim (9) taŋrı tapa. aydı üḏründülär biz taŋrınıŋ yārī bergänläri. bit(t)ük taŋrıḳa. taḳı tanuḳluḳ bergil [43v/1] kim biz boyun süngänlär biz.

53. iḏimiz bit(t)ük biz ol närsäni kim indürdüŋ taḳı uyduḳ yalawaçḳa sän bitigil bizni (2) tanuḳluḳ bergänlär birlä.

54. taḳı ḥīlä ḳıldılar taḳı ḥīlä yanutı berdi taŋrı. taḳı taŋrı mäkr ḳılġanlarnıŋ yaḫşıraḳı.

55. (3) ol uġurḏa kim aydı taŋrı ay ʿīsā män tükäl alġanıŋ män taḳı kötürgäniŋ män mäniŋ tapa taḳı arıġ ḳılġanıŋ män (4) anlardın kim küfr kätürdilär taḳı anlarnıŋ ḳılġuçısı män kim uydılar saŋa anlarnıŋ üstünindä kim (5) tandılar ḳıyāmät küniŋä tegin. andın soŋra mänim tapa ḳaytġu yäriŋiz taḳı ḥükm ḳılur män siziŋ araŋızda (6) ol närsä içindä kim ärdiŋiz anıŋ içindä ḫilāf ḳılışur siz.

56. anlar kim tandılar ḳınayur män anlarnı (7) ḳatıġ ḳın dünyā içindä taḳı ol cihānda. taḳı yoḳ anlarḳa yārī bergänlärdin.

57. anlar kim (8) bittilär taḳı ḳıldılar äḏgü ʿamällärdin tükäl berür anlarḳa s̱āvāblarını. taḳı taŋrı säwmäz küç ḳılġanlarnı.

58. *(9) ol oḳıyur miz anı säniŋ üzä nişānlardın taḳı ḥikmätlıġ ẕikrdin* yaʿnī ḳurʿāndın.

59. [44r/1] ḥaḳīḳat üzä ʿīsānıŋ ṣıfatı taŋrı ḳatında ādäm ṣıfatı mäŋizlig. yarat(t)ı anı tupraḳdın anda keḏin aydı (2) aŋa bolġıl bolur.

60. bu ḥaḳ iḏiŋdin bolmaġıl şäk tutġanlardın.

61. kim kim (3) ḥüccätläşsä säniŋ birlä anıŋ içindä mundın soŋra kim käldi saŋa ʿilmdin ayġıl käliŋ ündägäliŋ oġullarımıznı (4) taḳı oġullarıŋıznı taḳı tişilärimizni taḳı tişiläriŋizni taḳı tänlärimizni taḳı tänläriŋizni. andın soŋra laʿnät ḳılışalıŋ (5) taḳı ḳılalıŋ taŋrınıŋ laʿnäti yalġançılar üzä.

62. ḥaḳīḳat üzä bu ol ḥaḳ söz. (6) taḳı yoḳ taŋrıdın mägär taŋrı. taḳı ḥaḳīḳat üzä taŋrı ol yiŋän[38] ḥikmät birlä iş ḳılġan.

63. *(7) ägär çäwrülsälär ol[39] taŋrı bilgän yawuzlarnı.*

64. ayġıl ay kitāb iyäläri (8) käliŋ bir kälimäkä kim tüz turur biziŋ aramızda taḳı siziŋ araŋızda kim ḳulluḳ ḳılmasa miz mägär taŋrıḳa ortaḳ (9) ḳoşmasa miz aŋa närsäni taḳı tutmasa pārämiz pārāni iḏilär taŋrıdın öŋin. [44v/1] ägär yüz ewürsälär aydıŋ tanuḳluḳ bergil munuŋ birlä kim biz boyun süngänlär.

65. *ay kitāb iyäläri neşä (2) ḥüccätläşür siz ibrāhīm içindä taḳı indürülmädi tävrīt* incīl mägär andın soŋ. bilmäz (3) mü siz.

66. oş siz äränlär oşbu äränlär ḥüccät ḳılıştıŋız ol närsä içindä kim sizkä anıŋ birlä bilig ne üçün ḥüccät ḳılışur siz ol närsä içindä kim (4) yoḳ sizkä anıŋ birlä bilig. taḳı taŋrı bilür taḳı siz bilmäz siz.

67. *ärmäz ärdi ibrāhīm cuhūd (5) taḳı ärmäz ärdi tärsā taḳı ançası bar ärdi ḥaḳ* dīnkä ḳışġan boyun sügän taḳı ärmäz ärdi ortaḳ ḳoşġanlardın.

68. (6) ḥaḳīḳat üzä ḫalḳlarnıŋ yawuḳraḳı ibrāhīmḳa anlar kim uydılar aŋa taḳı bu päyġāmbär taḳı anlar kim bittilär. (7) taḳı taŋrı bitgänlärniŋ dostı.

69. dost duttı bir pārä kitāb iyälärindin ägär azdursalar sizni. (8) taḳı azdurmaslar *mägär özlärini[40] taḳı bilmäslär.*

70. ay kitāb iyäläri ni üçün küfr kätürür siz (9) taŋrınıŋ nişānlarıŋa taḳı siz tanuḳluḳ berür siz

71. ay kitāb iyäläri ne üçün ḳarıştırur siz ḥaḳnı [45r/1] bāṭıl birlä taḳı örtär siz ḥaḳnı taḳı siz bilür siz

72. *taḳı aydı bir gürūh (2) kitāb iyälärindin bitiŋ ol närsäkä kim indürüldi* anlar üzä kim bittilär künnüŋ ävvälindä (3) taḳı küfr kätürdilär soŋında bolġay kim anlar ḳaytġaylar.

73. taḳı bitmäŋ mägär ol kimärsäkä kim uydı dīniŋizkä. (4) ayġıl ḥaḳīḳat üzä köni yol taŋrınıŋ köni yoh kim berilsä bir kim ärsä siz berilgän närsäniŋ mäŋzäşigi

---

[38] **003/062=44r/6** *yiŋän*'den sonra üzeri çizilerek iptal edilmiş bir kelime.

[39] **003/063=44r/7 ol:** önünde yazılı *ḥaḳīḳat* üzeri çizilerek iptal edilmiştir; altındaki üzeri çizilerek iptal edilmiş فان الله sözcüğü Arapça kısımla aynıdır.

[40] 003/69=44v/8 *özlärini* üzerinde üzeri çizilerek iptal edilmiş *täŋläriŋiz.*

yā taḳı (5) ḫüccätläşsälär sizkä iḏiŋiz ḳatında. aygıl ḥaḳīḳat üzä artuḳluḳ taŋrı älgindä. berür anı kimkä tiläsä. taḳı taŋrı (6) keŋ bilgän.

74. *ḫāṣ ḳılur raḥmäti birlä kimkä tiläsä. taḳı taŋrı uluġ fażl iyäsi.*

75. (7) taḳı kitāb iyälärindin kimärsäni bar ägär ämīn tutsaŋ anı köp mālḳa ötägäy anı säniŋ tapa. taḳı anlardın kim ärsäni ḅar (8) kim ägär ämīn tutsaŋ anı bir altun birlä ötämägäy anı saŋa mägär ulamtılıḳ ḳılsaŋ anıŋ üzä turuḳup. ol (9) munuŋ birlä kim anlar[41] aydılar yoḳ biziŋ üzä ümmīlär içindä yol taḳı ayturlar taŋrı üzä yalġanını [45v/1] taḳı anlar bilürlär.

76. yol bar kim väfā ḳılsa ᶜahdiŋä taḳı ḳorḳsa ḥaḳīḳat üzä ṭaŋrı säwär ḳorḳġanlarnı.

77. (2) ḥaḳīḳat üzä anlar kim bädäl ḳılurlar taŋrınıŋ ᶜahdi birlä taḳı antları birlä az ᶜivażnı anlar yoḳ ülüş (3) anlarḳa āḫirät içindä taḳı sözlämäs anlarḳa taŋrı taḳı baḳmaz anlarḳa ḳıyāmät kün taḳı arıġ ḳılmaz anlarnı (4) taḳı anlarḳa iglig ḳın.

78. *taḳı ḥaḳīḳat üzä anlardın ögür bar kim büktürür tillärini kitāb birlä (5)* saḳınmaḳıŋız üçün kitābdın taḳı ärmäz ol kitābdın. taḳı ayturlar ol (6) taŋrı ḳatındın taḳı ärmäz ol ṭaŋrı ḳatındın taḳı ayturlar taŋrı üzä yalġanını (7) taḳı anlar bilürlär.

79. bolmadı yaratılmışḳa kim bersä aŋa taŋrı kitābnı (8) taḳı ḥikmätni taḳı *päyġāmbärlıḳnı andın soŋ aytsa kişilärkä boluŋ ḳullar maŋa (9) taŋrıdın besrä* taḳı ançası bar boluŋ iḏikä nisbätliglär munuŋ birlä kim ögrätür ärdiŋiz kitābnı [46r/1] taḳı munuŋ birlä kim oḳınur ärdiŋiz.

80. taḳı buyurmas sizkä kim tutsaŋız färiştälärni taḳı päyġāmbärlärni (2) iḏilär. buyrur mu sizkä küfr birlä ol vaḳtın soŋra kim siz boyun sügänlär.

81. *taḳı ol uġurda kim aldı taŋrı päyġāmbär- (3) -lärniŋ ᶜahdin ol närsä kim* berdük sizkä kitābdın taḳı ḥikmätdin andın soŋ käldi sizkä yalawaç rāstlaġan (4) ol närsäni kim siziŋ birlä bitgäy ök siz aŋa taḳı yārī bergäy ök sizkä. aydı iḳrār ḳıldıŋız mu taḳı aldıŋız mu anıŋ üzä (5) ᶜahdimni. aydılar iḳrār ḳılduḳ. aydı tanuḳluḳ beriŋ taḳı men siziŋ birlä tanuḳlardın.

82. *(6) kim yüz çäwürsä andın soŋ päs anlar anlar buyruḳdın çıḳġanlar.*

83. taŋrı dīnindin öŋinni mü istäyür siz. (7) takı aŋa boyun südi ol kim ärsä kim köklär içindä takı yärdä boyun süyü takı boyun sümäyü takı anıŋ tapa (8) kaytarılurlar.

84. aygıl bit(t)ük taŋrıka takı ol närsäkä kim indürüldi biziŋ üzä takı ol närsäkä kim indürüldi ibrāhīm üzä (9) takı ismāᶜīl üzä takı ishāk üzä takı yaᶜkūb üzä takı ogul oglanları üzä takı aŋa kim berildi mūsā [46v/1] takı ᶜīsā takı päygāmbärlär anlarnıŋ idisindin. ayrıt kämişmäz miz anlarnıŋ birisi arasında takı biz aŋa (2) boyun sügänlär miz.

85. takı kim istäsä islāmdın öŋin dīnni kabūl kılınmagay andın takı ol (3) ol cihān içindä yokalganlardın.

86. nätäg köndürür taŋrı ol äränlärni küfr vä kāfir boldılar bitmiş (4) -lärindin soŋra takı tanukluk berdilär kim hakīkat üzä yalawaç rāst takı käldi anlarka açuk huccātlär. takı taŋrı (5) köndürmäz küç kılgan kavmlärni.

87. anlar cäzāları hakīkātdä anlarnıŋ üzä taŋrınıŋ laᶜnäti (6) takı färiştälärniŋ takı kişilärniŋ kamugnuŋ.

88. mäŋgü anıŋ içindä yüŋül kılınmaz anlardın (7) kın takı küyülmäz.

89. mägär anlar kim tävbä kıldılar andın soŋra (8) takı oŋardılar. hakīkat üzä taŋrı *yarlıkagan rahmät kılgan.*

90. hakīkāt üzä anlar kim kāfir boldılar bitmişlärindin soŋra (9) andın soŋ boldılar küfr yanındın kabūl kılınmagay tävbäläri. takı anlar anlar azgunlar.

91. [47r/1] hakīkat üzä anlar kim kāfir boldılar takı öldilär takı anlar kāfirlär kabūl kılınmagay olarnıŋ birindin (2) yärniŋ tolusı altun takı ägär yulunsa anıŋ birlä. anlar anlarka kın iglig takı yok anlarka (3) yārī bergänlärdin.

92. bulmagay siz ädgülükni harc kılıŋızçaga tegrü ol närsädin kim säwär siz. takı nä kim harc kılsaŋız (4) närsädin hakīkat üzä taŋrı bilgän turur.

93. taᶜāmnuŋ kamugı ärdi hälāl yaᶜkūb oglanıŋa (5) mägär närsä kim harām kıldı yaᶜkūb özi üzä mundın aşnu kim kim indürülsä tävrīt. aygıl (6) käliŋ tävrīt birlä okuŋ anı ägär ärsäŋiz rāst ayganlar.

94. kim kim çatsa taŋrı üzä (7) yalganını andın soŋra anlar anlar küç kılganlar.

---

[41] 003/75=45r/9 *anlar* satır altında.

95. ayġıl rāst aydı taŋrı (8) uyuŋ ibrāhīm dīniŋä müsülmānlık ḥālda. taḳı ärmädi ortaḳ ḳoşġanlardın.

96. *ḥaḳīḳat üzä (9) ḫalḳ üçün ḳurulġan äwnüŋ ilki ol kim mäkkädä turur* bäräkätlig taḳı köni yol ʿālämlarḳa.

97. [47v/1] anıŋ içindä nişānlar açuḳmanlar[42] ibrāhīm ornı. taḳı kim kirsä aŋa boldı ḳurtulġan. taŋrıḳa kişilär üzä[43] äwnüŋ (2) ḥac ḳılmaḳı ol kimärsä kim yaraġı yetsä anıŋ tapa yolġa. taḳı kim kāfir bolsa ḥaḳīḳat üzä taŋrı muŋsuz (3) *ʿālämlärdin.*

98. ayġıl ay kitāb iyäläri ni üçün kāfir bolur siz taŋrınıŋ nişānlarıŋa. taḳı taŋrı (4) tanuḳ turur ol närsä üzä kim ḳılur siz.

99. ayġıl ay kitāb iyäläri ni üçün yıġar siz taŋrı (5) yolındın ol kim ärsä kim bitti istäyür siz aŋa egrilikni taḳı siz tanuḳlar. taḳı ärmäz taŋrı osaŋ (6) ol närsädin kim ḳılur siz.

100. ay anlar kim bittilär ägär boyun süsäŋiz bir ögürkä anlardın kim (7) berildilär kitābnı ḳaytarġaylar sizni bitmişiŋizdin soŋra kāfirlär.

101. taḳı nätäg kāfir bolur siz (8) taḳı sizlär oḳunur siziŋ üzä taŋrınıŋ āyātı taḳı içiŋizdä yalawaçı. taḳı ol kim yapuşsa taŋrıḳa (9) ḥaḳīḳatdä köndürüldi köni yol tapa.

102. ay anlar kim bittilär ḳorḳuŋ taŋrıdın [48r/1] anıŋ ḳorḳmaġınıŋ ḥaḳḳınça taḳı ölmäŋ mägär taḳı siz boyun sügänlär siz.

103. taḳı yapuşuŋ taŋrı urġanıŋa ḳamuġ (2) taḳı tarılmaŋ taḳı yād ḳılıŋ taŋrınıŋ niʿmätini siziŋ üzä ol uġurda kim ärdiŋiz düşmänlär taḳı yaraşıḳ kämişti (3) köŋülläriŋiz arasında taḳı bulduŋuz niʿmäti birlä uyalar. taḳı ärdiŋiz çuḳur ḳırıġı üzä otdın (4) {otdın} taḳı ḳutġardı sizni andın anıŋ mäŋizlig bäyān ḳılur taŋrı sizkä āyätlärini bolġay kim siz (5) köndürülgäy-siz.

104. taḳı bolsun sizdin bir ögür ündäyürlär yaḫşılıḳ tapa taḳı buyrurlar (6) ädgülük birlä taḳı yıġarlar körksüz işdin. taḳı anlar anlar ḳurtulġanlar.

105. (7) taḳı bolmaŋ *anlar mäŋizlig kim* taḳıldılar taḳı *ḫilāf ḳılıştılar mundın* soŋra kim käldi anlarḳa açuḳ ḥüccätlär. (8) taḳı anlar anlarḳa ḳın uluġ.

---

42 003/097=47v/1 açuḳman "apaçık" < *açuḳ+man*. İsim ve sıfatlara gelen *+mAn* için Bkz. WF, 73-74.
43 003/097=47v/1 kişiler üzä: *Arapçasıyla birlikte satır üst sol kenarda.*

106. ol kün aḳarur yüzlär taḳı ḳararur yüzlär. (9) anlar kim ḳarardı yüzläri küfr kätürdüŋüz mü bitmişiŋizdin soŋ taḳı tadıŋız [48v/1] ḳının munuŋ birlä kim küfr kätürdüŋüz.

107. taḳı anlar kim aḳardı yüzläri (2) taŋrı raḥmäti içindä. anlarnıŋ içindä mäŋgülär.

108. ol taŋrınıŋ āyätläri oḳıyur miz anı (3) säniŋ üzä ḥaḳ birlä. taḳı tilämäs taŋrı küçni ʿālämlarḳa.

109. *taḳı taŋrıḳa ol närsä kim kök (4) -lär içindä taḳı yär içindä. taḳı taŋrıḳa* ḳaytarılur işlär.

110. ärdiŋiz ümmätniŋ (5) yaḫşısı çıḳarıldı kişilärkä buyrur siz äḏgülük birlä taḳı yıġar siz (6) körksüz işdin taḳı bitär siz taŋrıḳa. ägär bitsä ärdi kitāb iyäläri ärdi yaḫşırak anlarḳa. (7) anlardın bitgänlär taḳı üküşräkläri buyruḳdın çıḳġanlar.

111. ziyān ḳılmaġaylar sizkä mägär āzār. (8) taḳı ägär toḳuşsalar siziŋ birlä äwürgäylär soŋlarını andın soŋ yārī berilmäzlär.

112. uruldı anlar üzä ḫorluḳ (9) ni yärdä kim bulunsalar mägär ʿahd birlä taŋrıdın taḳı ʿahd birlä kişilärdin taḳı säzā boldılar öfkäkä [49r/1] taŋrıdın. taḳı uruldı anlar üzä därvīşlik. ol munuŋ birlä kim ärdilär küfr kätrürlär taŋrınıŋ āyātlarıŋa (2) taḳı öldürürlär päyġāmbärlärni ḥaḳdın öŋin birlä. ol munuŋ birlä kim yazdılar taḳı ärdilär ḥaddin käçgänlär.

113. (3) ärmäzlär bärābär. kitāb iyälärindin köni ümmät oḳıyurlar taŋrınıŋ āyātını (4) tünnüŋ sāʿatlarında taḳı anlar säcdä ḳılurlar.

114. bitärlär taŋrıḳa taḳı ḳıyāmät künikä. taḳı buyrurlar (5) äḏgülük birlä taḳı yıġarlar körksüz işdin taḳı ewärlär yaḫşı işlär içindä. (6) anlar äḏgülärdin.

115. taḳı nä kim ḳılsaŋız ḫayrdın küfr kätürmägäy[44] siz aŋa. taḳı taŋrı (7) bilir ök ḳorḳġanlar.

116. ḥaḳīḳät üzä anlar kim küfr kätürdi muŋsuz ḳılmadı[45] anlardın māllarıı (8) taḳı oġlanları taŋrıdın närsäni. taḳı anlar ot iyäläri. anlar anıŋ içindä mäŋgülär.

---

[44] 003/115=49r/6 Yazmada *kältürmägäy* yazılı olmakla beraber, *l* nin üzeri çizilerek iptal edilmiştir. Bu kısım Metnimizin Harezm özelliklerinin ağır bastığı kısmına aittir. TİEM 73'e hâkim olan biçim *kältür-/käldür-*'dir. Harezm özellikli kısmın dışında da *kätür-* kullanılmış olmakla birlikte, bu seyrektir, Bkz. Türkçe Dizin.

117. (9) ol närsäniŋ ṣıfatı kim ḫarc ķılurlar bu yaķınraķ tiriglik içindä. yel ṣıfatı *mäŋizlig anıŋ içindä sowuķluķ ķar tegdi [49v/1] anlarnıŋ äkiniŋä kim küç* ķıldılar özläriŋä hälāk ķıldı anı. taķı küç ķılmadı anlarķa. taŋrı taķı ançası bar özläriŋä (2) küç ķılurlar.

118. ay anlar kim bittilär tutunmaŋ iç dost sizdin bisrä. taķṣīr ķılmazlar sizkä (3) fäsād yanındın. säwdilär munı kim irkändiŋiz siz. bälgürdi yigränçilik aġızlarındın (4) taķı ol närsä kim örtär köküzläri uluġraķ. bäyān ķılduķ sizkä āyätlär ägär bilür ärsäŋiz.

119. (5) oş siz äränlär bu äränlär säwär siz anlarnı taķı säwmäzlär sizni taķı bitär *siz kitābġa ķamuġıŋa. taķı ol vaķtın kim (6) satġaştılar sizkä aydılar bittük.* taķı ol vaķtın kim ḫālī boldılar ısırdılar siziŋ üzä barmaķ uçların öfkädin. (7) ayġıl ölüŋ öfkäŋiz birlä. ḥaķīķat üzä taŋrı bilgän köküzlär iyäsini.

120. ägär tegsä sizlärkä (8) äḏgülük ķaḏġurtur anlarnı. ägär tegsä sizlärkä yawuzluķ säwnürlär anıŋ birlä. taķı ägär ṣabr ķılsaŋız taķı ķorķsaŋız (9) ziyān tegürmäs sizkä anlarnıŋ käydläri närsä ḥaķīķatdä taŋrı anı kim ķılurlar ķapsaġan.

121. taķı ol uġurda kim ertä birlä käldiŋ [50r/1] ähliŋdin indürür sän bitgänlärni *orunlarda toķuşmaķ üçün. taķı taŋrı eşitgän bilgän.*

122. ol vaķtın kim uġradı (2) ekki ögür sizdin kim yüräksiz bolsalar taķı taŋrı yārī bergüçi ol ekkisiniŋ. taķı taŋrı üzä täväkkül ķılsun müʿminlär.

123. (3) taķı yārī berdi taŋrı bädrdä taķı siz żaʿīflär. ķorķuŋ taŋrıdın bolġay kim siz şükr ķılġay siz.

124. (4) ol vaķtın kim aytur sän bitgänlärķa tap kälmägäy mü sizkä kim mädäd ķılsa sizkä iḏiŋiz üç (5) miŋ färiştälärdin <indürülmişlär.

125. kim tap kälür ägär ṣabr *ķılsaŋız taķı ķorķsaŋız taķı kälsälär sizkä* (6) ewmäklärindin bu mädäd bergäy sizkä>[46] iḏiŋiz beş miŋ färiştälärdin (7) nişān ķılġanlar.

---

[45] 003/115=49r/7 Yazmada yanlış çeviri olarak *ķılmaz sän* yazılı.

[46] **003/124-125=50r/5-6 <indürülmişlär. kim tap kälür ägär ṣabr ķılsaŋız taķı ķorķsaŋız taķı kälsälär sizkä ewmäklärindin bu mädäd bergäy sizkä>**: Yazmada çevrilmeden bırakılmıştır. Beklenen *kısım tarafımızdan eklenmiştir.*

126. takı kılmadı anı taŋrı mägär müjdä sizkä takı karār kılmak üçün köŋülläriŋiz (8) anıŋ birlä. takı ärmäz yārī bermäk mägär taŋrı katındın yiŋän ḥikmät birlä iş kılġan.

127. käsmäk üçün bir ögürni anlardın kim (9) küfr kätürdilär yā ḫor kılsa anlarnı takı äwrülsälär nävmīḏlär.

128. yok saŋa işdin [50v/1] närsä yā kayıtsa anlarnıŋ üzä yā kınasa anlarnı hakīkat üzä anlar küç kılġanlar.

129. *takı taŋrıka nä kim köklär içindä turur* (2) *takı nä kim yär içindä turur.* yarlıkayur kimkä kim tiläsä takı kınayur kimni tiläsä. takı taŋrı yarlıkaġan raḥmät kılġan.

130. ay (3) anlar kim bittilär yemäŋ ribānı kat kat kat kılınmış. takı korkuŋ taŋrıdın (4) bolġay kim siz kurtulġay siz.

131. takı korkuŋ *ol otdın kim anuk kılındı kāfirlärkä.*

132. (5) takı boyun süŋ taŋrıka takı yalawaçka bolġay kim siz raḥmät kılınġay-siz.

133. takı ewüŋ (6) yarlıkamak tapa iḏiŋizdin takı uçmaḫka anıŋ eni köklär takı yär anuk kılındı (7) korkġanlarka.

134. anlar kim ḫarc kılurlar keŋlikdä takı tarlıkda takı yutġanlarka (8) öfkäni takı ʿafv *kılġanlarka kişilärdin. takı taŋrı säwär äḏgülük kılġanlarnı.*

135. (9) takı anlar kim ol vaktın kim kıldılar körksüz işni yā küç kıldılar özläriŋä aŋdılar taŋrını takı yarlıkayu tilädilär [51r/1] yazuklarını. takı kim yarlıkayur yazuklarnı mägär taŋrı. takı päyvästälik kılmadılar anıŋ üzä kim kıldılar takı anlar (2) bilürlär.

136. anlar anlarnıŋ yanutı yarlıkamak iḏilärindin takı būstānlar akar astındın (3) arıklar cāviḏānälär anıŋ içindä. takı nemä körklük ʿamäl kılġanlarnıŋ yanutı.

137. ḥakīkatdä käçti *sizdin* aşnu (4) *sünnätlär. yörüŋ yär içindä yaʿnī yär üzä* takı bakıŋ nätäg ärdi yalġanka nisbät kılġanlarnıŋ soŋı eşitiŋ.

138. (5) bu açmak kişilärkä takı köni yol takı ögüt korkġanlarka.

139. takı süst bolmaŋ (6) takı kadġurmaŋ. takı sizlär yüksäkräklär ägär ärdiŋiz ärsä bitgänlär.

140. ägär tägsä sizkä (7) baş bütünlükün tägdi mü äränlärkä baş anıŋ mäŋizlig. taḳı ol *künlär täzgindürür miz anı*[47] *kişilär arasında (8) taḳı taŋrı bilsün* üçün anlarnı kim bittilär taḳı tutsun üçün sizdin tanuḳlar. taḳı taŋrı säwmäz (9) küç ḳılġanlarnı.

141. taḳı arıtmaḳ üçün taŋrı anlarnı kim bittilär taḳı yoḳatmaḳ üçün küfr ketürgänlärni.

142. [51v/1] *saḳındıŋız mu kim kirsäŋiz uçmaḫḳa taḳı bilmädi mü taŋrı anlarnı* kim toḳuş ḳıldılar sizdin (2) ṣabr ḳılġanlarnı

143. taḳı bütünlükün ārzūlayur ärdiŋiz ölümni mundın aşnu kim (3) satġaşsaŋız aŋa. kördüŋüz anı taḳı siz baḳar siz.

144. taḳı ärmäz muḥammäd mägär yalawaç käçti (4) aşnusındın yalawaç. ägär öldi ärsä *mü yā öldürdi ärsä mü äwrüldiŋiz ökçäläriŋiz üzä. (5) taḳı kim* äwrülsä ekki ökçäsi üzä ziyān ḳılmaġay taŋrıḳa närsä. taḳı yanut bergäy taŋrı şükr ḳılġanlarḳa.

145. (6) taḳı bolmadı tänkä kim ölsä mägär taŋrı buyruḳı birlä vaḳtı bälgülüg bolmış kitāb. (7) taḳı kim tiläsä dünyānıŋ yanutını bergäy miz aŋa andın. taḳı kim tiläsä ol cihānnıŋ yanutını (8) bergäy miz aŋa andın. taḳı yanut bergäymiz şükr ḳılġanlarḳa.

146. taḳı näçä köp päyġāmbärdin öldürüşti (9) i̱dikä nisbätliglär köp süstlük ḳılmadılar ol närsäkä kim tegdi anlarḳa taŋrı yolı içindä taḳı süst bolmadılar [52r/1] taḳı ḫor bolmadılar. taḳı taŋrı säwär ṣabr ḳılġanlarnı.

147. bolmadı anlarnıŋ sözi mägär kim (2) aydılar i̱dimiz yarlıḳaġıl bizkä yazuḳlarımıznı taḳı ḥaddin keçmäkimizni işimiz içindä taḳı töländirgül ayaḳlarımıznı. taḳı yārī bergil bizkä (3) küfr kätürgän äränlär üzä.

148. taḳı berdi anlarḳa taŋrı dünyā yanutın taḳı āḫirätniŋ s̱äwābınıŋ ädgüräkini. (4) taḳı taŋrı säwä<r> äd̠gülük ḳılġanlarnı.

149. ay *anlar kim bittilär ägär boyun süsäŋiz (5) anlarḳa kim küfr kätürdilär* ḳaytarġay sizni ökçäläriŋiz üzä. ṭaḳı äwrülgäy siz ziyān ḳılġanlar.

150. (6) taŋrı yārīçiŋiz. taḳı ol yārī bergänlärniŋ yaḫşıraḳı.

---

[47] 003/140=51r/7 anı: önünde üstü çizili *anlar.*

151. kämişgäy miz anlarnıŋ köŋli içindä kim (7) küfr kätürdilär korkuġnı anıŋ *birlä kim ortak koştılar taŋrıka ol närsäni kim indürmädi anıŋ birlä hüccät.* (8) takı anlarnıŋ kaytġu yäri ot. takı nemä yawuz zulm kılġanlarnıŋ turġu yäri

152. takı rāst aydı saŋa taŋrı (9) vaʿdäsini ol vaktın kim öldürürsüz anlarnı buyruk birlä ançaka tegrü kim ol vaktın kim yüräksiz bolduŋuz takı tartıştıŋız iş içindä. [52v/1] takı yazdıŋız mundın soŋra kim körgüzdi sizkä anı kim säwär siz. *sizdin kim ärsäni tiläyür dünyānı (2) takı sizdin kim ärsäni tiläyür* ol cihānnı. andın soŋra äwürdi sizni anlardın sınamak üçün sizni. (3) takı käçürdi sizdin. takı taŋrı fażl iyäsi bitgänlär üzä.

153. ol vaktın kim barur siz (4) takı küymäz siz bir kim ärsä üzä takı yalawaç ündäyür sizni soŋ ögürüŋüz içindä. (5) yanut berdi sizkä kadġunı kadġu birlä munuŋ üçün kim kadġurmasaŋız ol närsä üzä kim fävt boldı sizdin takı ol närsä kim tegdi sizkä. (6) takı taŋrı bilgän ol närsäni kim kılur siz.

154. andın soŋra indürdi siziŋ üzä kadġudın soŋra ämnni (7) ımızġanmaknı kälür bir ögürkä *sizdin takı bir ögür kadġurt(t)ı anlarnı özläri sezärlär (8)* taŋrıka hakdın öŋinni cāhiliyyät sezikin. ayturlar bar mu bizkä işdin närsädin. (9) ayġıl hakīkat üzä iş kamuġı taŋrıka. örtärlär özläri içindä ol närsäni bälgürtmäzlär saŋa. [53r/1] ayturlar ägär bolsa ärdi bizkä işdin närsä öldürmägäy ärdük munda. ayġıl ägär bolsa ärdiŋiz (2) ewläriŋiz içindä çı(k)ġay ärdi anlar kim bitildi anlarnıŋ üzä öldürmäk yatġan yärläriŋä. takı sınamak üçün (3) taŋrı ol närsä kim köküzläriŋiz içindä takı munuŋ üçün kim arıtsa ol närsä kim köŋülläriŋiz içindä. takı taŋrı bilgän (4) köküzlär iyäsini.

155. hakīkat üzä anlar kim iʿrāż kıldılar sizdin ekki cämʿ satġaştukı künindä (5) tayanmak tilädi anlardın iblīs ol närsäniŋ pāräsi birlä kimi kazġandılar. takı käçürdi taŋrı anlardın. (6) hakīkat üzä taŋrı yarlıkaġan kınamakġa ewmägän.

156. ay anlar kim bittilär bolmaŋ ol kim ärsälär mäŋizlig tandılar (7) takı aydılar karındaşlarınka kaçan kim yörüdilär yärdä yā ärdilär ġazāt kılġanlar ägär (8) *bolsa ärdi biziŋ katımızda ölmägäy ärdilär takı öldürmägäy ärdilär.* munuŋ üçün kim kılsa taŋrı anı ökünç köŋülläri içindä. (9) takı taŋrı tirgüzür takı öldürür. takı taŋrı ol närsäni kim kılur siz körgän.

157. taḳı ägär öldürülsäŋiz[48] taŋrı yolı içindä [53v/1] yā ölsäŋiz yarlıḳamaḳ taŋrıdın taḳı raḥmät yaḫşıraḳ ol närsädin kim cām' ḳılurlar.

158. *taḳı ägär ölsäŋiz (2) yā öldürülsäŋiz taŋrı* tapa yıġılmış bolur siz.

159. raḥmät birlä taŋrıdın yumşadıŋ anlarḳa. (3) taḳı ägär bolsa ärdiŋ irig ḳatıġ köŋülli nä ḳılġaylar ärdi tegräŋdin. keçürgil (4) anlardın taḳı yarlıḳatu tilägil anlarnıŋ üçün taḳı käŋäşgil anlar birlä iş içindä. ḳayu vaḳtın kim uġrasaŋ täväkkül ḳılġıl (5) taŋrı tapa. ḥaḳīḳat üzä taŋrı säwär täväkkül ḳılġanlarnı.

160. ägär yārī bersä sizkä taŋrı yoḳ yiŋän (6) sizkä. taḳı ägär ḳoysa sizni kim turur ol kim yārī berür sizkä andın soŋ. taḳı taŋrı üzä (7) täväkkül ḳılsun bitgänlär.

161. taḳı bolmadı *päyġāmbärḳa kim ḫiyānät ḳılsa. taḳı kim (8) ḫiyānät ḳılsa* kälgäy ol närsä birlä kim ḫiyānät ḳıldı ḳıyāmät kün. andın soŋra tükäl tegrür tegmä bir tän ol närsäni kim ḳazġandı (9) taḳı anlar küç ḳılınmaslar.

162. ol kim ärsä mü kim uydı taŋrınıŋ ḫoşnūdluḳıŋa ol kim ärsä mäŋizlig kim säzā boldı öfkäkä [54r/1] taŋrıdın taḳı anıŋ sıġınġu yäri tamuġ taḳı nemä yawuz yanġu yär.

163. anlarḳa märtäbälär taŋrı ḳatında. (2) taḳı taŋrı körgän ol närsä kim ḳılurlar.

164. minnät ḳıldı taŋrı mü'minlär üzä ol vaḳtın kim ıdtı (3) anlar içindä yalawaç özlärindin oḳıyurlar anlar üzä āyātların taḳı arıtur anlarnı taḳı ögrätür anlarḳa kitābnı (4) taḳı ḥikmätni. taḳı ḥaḳīḳat üzä ärdilär mundın aşnu azġunluḳ içindä açuḳ.

165. ol vaḳtın mu kim tegdi sizkä (5) täggän tägdiŋiz siz ekki ançaġa. aydıŋ nätäg bu. bu ayġıl ol özläriŋiz ḳatındın. (6) ḥaḳīḳat üzä taŋrı ḳamuġ närsä üzä yaraġlıġ.

166. taḳı ol närsä kim tegdi sizkä ekki cäm' satġaşmış kün (7) taŋrı dästūrı birlä taḳı bilmäk üçün mü'minlärni

167. taḳı bilmäk üçün anlarnı kim nifāḳ ḳıldılar. taḳı aytıldı anlarḳa (8) käliŋ uruşuŋ taŋrı yolı içindä yā däf' ḳılıŋ. aydılar ägär bilsä ärdük toḳuşnı uyġay ärdük sizkä. (9) anlar kāfirlıḳḳa ol kün yaḳınraḳ anlardın bitmäkkä. ayturlar

---

[48] 003/157=53r/9 öldürülsäŋiz: Yazmada yanlış olarak اولدورور اور لسانکز yazılı.

ağızları birlä ol närsä kim yoḳ [54v/1] köŋülläri içindä taḳı taŋrı bilgänräk ol närsäni kim örtärlär.

168. *anlar kim aydılar ḳarındaşlarıŋa (2) taḳı oturdılar ägär boyun bersälär* ärdi bizkä öldürmägäylär ärdi. ayġıl däfᶜ ḳılıŋız özläriŋizdin ölümni (3) ägär ärdiŋiz ärsä rāst ayġanlar.

169. taḳı sezmägil anlarnı kim öldürüldilär taŋrı yolı içindä ölüglär. (4) tiriglär anlarnıŋ idisi ḳatında rūzī berilür.

170. *säwüngänlär ol närsä birlä kim berdi taŋrı anlarḳa artuḳsı ädgülükdin.* (5) taḳı säwünürlär anlar birlä kim yetmädilär anlarḳa soŋlarındın kim yoḳ ḳorḳunç anlar üzä (6) taḳı ḳadġurmazlar.

171. säwünürlär niᶜmät birlä taŋrıdın taḳı artuḳluḳ taḳı ḥaḳīḳat üzä taŋrı (7) żāyiᶜ ḳılmaz bitgänlärniŋ s̱äwābını.

172. *anlar kim icābät ḳıldılar taŋrıḳa taḳı yalawaçḳa mundın soŋ kim (8)* tegdi anlarḳa baş. anlarḳa kim ädgülük ḳıldılar anlardın taḳı ḳorḳtılar uluġ s̱äwāb.

173. (9) anlar kim aydı anlarḳa kişilär ḥaḳiḳat üzä kişilär yıġıldılar sizkä ḳorḳuŋ anlardın [55r/1] arturdı anlarḳa īmānnı taḳı aydılar tap bizkä taŋrı taḳı nemä yaḫşı väkīl ḳılınmış yaᶜnī sawçı

174. *äwrüldilär niᶜmät birlä (2) taŋrıdın taḳı artuḳ ädgülük birlä sıḳamadı* anlarnı yawuzluḳ taḳı uydılar taŋrınıŋ ḫoşnūdluḳıŋa. taḳı taŋrı (3) uluġ fażl iyäsi.

175. ḥaḳīḳat üzä ol iblīs ḳorḳutur dostlarını. ḳorḳmaŋ (4) anlardın taḳı ḳorḳuŋ mendin ägär ärdiŋiz ärsä bitgänlär.

176. taḳı ḳayġurtmasun seni anlar kim (5) ewärlär küfr içindä. anlar ziyān *kätürmägäylär taŋrıḳa närsä. tiläyür taŋrı kim ḳılmasa (6) anlarḳa* ülüş ol cihān içindä taḳı anlarḳa ḳın uluġ.

177. ḥaḳīḳat üzä anlar kim satġın aldılar küfrni (7) īmān birlä ziyān tegürmägäylär taŋrıḳa närsä. taḳı anlarḳa ḳın iglig.

178. taḳı saḳınmasun (8) anlar kim küfr kätürdilär[49] ḥaḳīḳat üzä kim ḳoyu berür *miz anlarnı yaḫşı özläriŋä. haḳīḳat üzä ḳoyu berür miz anlarḳa artsunlar* üçün (9) yazuḳ. taḳı anlarḳa ḳın ḫor ḳılġan.

---

[49] 003/178=55r/8 küfr kätürdilär: altındaki *baḫīllıḳ ḳılurlar* üzeri çizilerek iptal edilmiş.

179. ärmädi taŋrı kim ḳoḏsa müʿminlärni ol närsä üzä[50] [55v/1] kim silär anıŋ üzä ançaḳa tegi säçsä arıġsıznı arıġdın. ärmäs taŋrı bildür<ü> bersä silärkä (2) örtüglüg üzä välīkin taŋrı aḏrar yalavaçlarındın kimni tiläsä. kertgünüŋlär taŋrıḳa (3) taḳı yalavaçlarıŋa. ägär kertgüsä silär saḳlansa silär silärkä bir muyan uluġ.

180. sezinmäsün ök (4) anlar kim baḫīllıḳ ḳılurlar anıŋ birlä kim berdi anlarḳa *taŋrı artuḳ äḏgülükindin ol yegräk[51] turur anlarḳa. yoḳ kim ol yawuz turur* anlarḳa. (5) harayna boḫsuḳlanġay[52] ol kim baḫīl(l)ıḳ ḳıldılar anıŋ birlä ḳıyāmät kün. taŋrınıŋ turur köklärniŋ yärlärniŋ keḏin ḳalmış. (6) taŋrı anı kim ḳılur silär biligli turur.

181. äşit(t)i ök yana taŋrı anlarnıŋ sözini kim aydılar çın taŋrı çıġay turur (7) biz *baylar miz tep. bitir küḏäzür miz anı kim aydılar öldürdüklärini* yalavaçlarnı yaraġsızlıḳın ayur miz (8) tatıŋlar küydürgän ḳınnı.

182. ol anın kim aşundurdı äligläriŋiz bütünlükün taŋrı (9) ärmäs küç ḳılıġlı ḳullarḳa.

183. anlar kim aydılar bütünlükün taŋrı baçıġ ḳıldı biziŋ tapa kertgünmäk birlä *[56r/1] bir yalavaçḳa ançaḳa tegi käldürginçä biziŋkä bir ḳurbān yesä anı* ot. ayġıl käldi ök silärkä yalavaçlar mında burun (2) bälgülär birlä ymä anı kim aydıŋızlar nälük öldürdüŋüzlär anlarnı ägär ärsä silär çın sözlüglär.

184. (3) ägär yalġanḳa tutsalar seni yalġanḳa tutuldı oḳ yalavaçlar sendä öŋdün. käldürdilär bälgülärni (4) bitilmiş yaruḳ bitig.

---

[50] **003/179=55v/1**'den itibaren yazıcının (müstensihin) Türkçe kısımlar için kalemini yenilediği, yazıların daha vurgulu ve koyu yazılmış olmasından anlaşılmaktadır. İlgi çekicidir ki 002/273=035v/001'den başlayıp 55v/001=003/179'a kadar olan kısımda görülen hem Hakaniye hem de Harezm Türkçesi özelliklerinin karışık olarak bir arada bulunması bitmiş ve 55v/1'den itibaren Türkçe kısmının dili 1v/1-34r/9 arasındaki dille örtüşmüştür. Yazı stilinin değişmemiş olması bu karışık dilli kısmın bir başka yazıcının kaleminden çıkmadığını gösterdiği gibi Kur'an'ın diğer bildiğimiz daha geç tarihli olan Harezm Türkçesi özellikli Kur'an çevirilerinden (Rylands, Hekimoğlu) yararlanılmadığı da yapılan birebir karşılaştırmadan anlaşılmaktadır. Bunun için Bkz. Giriş.

[51] **003/180=55v/4 yegräk**: önünde üzeri çizilerek iptal edilmiş bir veya iki harf.

[52] **003/180=55v/5 boḫsuḳlan-** = A. سَيُطَوَّقُونَ "sarılmak, boyunlarına geçirilmek" (Çanga 306b). Bkz. DLT-II 272 *buşlaġlansa boḫsuḳlanur* "kızan adamın eli boynuna dolanır", ED 320b. Krş. Hekimoğlu 71b/3=003/180 *ṭavḳ ḳılın-*.

185. tegmä bir öz tatḳusı ol ölümni. bütünlükün kim yanut berlür silär (5) *taparlarıŋıznı ḳıyāmät kün. kim yıraḳ ḳılsa otdın kigrülsä uçmaḳḳa* (6) ḳurtuldı oḳ. ärmäs bu ajun tirigliki mägär arġuç erinç[53].

186. sınalur oḳ silär tawarlarıŋız içindä (7) taḳı özläriŋiz içindä ymä eşitgäy ök silär anlardın kim berdilär bitig silärdin aşnu (8) ymä anlardın kim ortaḳ ḳattılar ämgäk üküş. ägär särinsä silär saḳnuḳluḳ ḳılsa silär bütünlükün ol (9) *islär säriloidin*

187. ançada kim aldı taŋrı anlarnıŋ bütünlüklärini kim berildilär bitigni [56v/1] bälgürtgäylär ök anı kişilärkä kizlämägäylär anı. attılar anı arḳaları kedin satġın aldılar anıŋ birlä (2) az bahānı. nemä yawuz ol kim satġın alurlar.

188. sezinmägil ök anlarnı kim säwnürlär anıŋ birlä (3) kim käldilär säwärlär kim ögdülmäklärni anıŋ birlä kim ḳılmadılar sezinmägil ök anlarnı ḳurtulmaḳ ʿaẕābdın. (4) anlarḳa ḳın turur aġrıtıġlı.

189. taŋrınıŋ turur köklär ärkligi taḳı yärniŋ taŋrı (5) tegmä närsä üzä uġan turur.

190. bütünlükün köklärni yärlärni yaratmaḳ içindä. (6) tün kün barmaḳı kälmäki içindä bälgülär bar ḫıräd iḏiläriŋä.

191. anlar kim yāḏ ḳılurlar taŋrını (7) aḏaḳın ärkän olturur ärkän yanları üzä *saḳınurlar köklärni yärlärni yaratmaḳ (8) içindä. iḏimizä törütmädiŋ munı* täg yoḳun. nā-şāyästä ṣıfatlardın arıġ-sen küḏäzgil bizni ot ḳınındın.

192. (9) iḏimizä kim sän kimni kigürsä sän otḳa rüsvā ḳılıp yawuzlar täg anı. yoḳ küç ḳılıġlılarḳa hīç yārī berdäçidin.

193. [57r/1] iḏimizä biz eşit(t)imiz bir ündäglini kim ündäyür kertgünmäkkä kim *kertgünüŋlär iḏiŋizlärkä kertgündimiz. (2) iḏimizä örtgil biziŋ yazuḳlarımıznı* tökä bergil bizdin yazuḳlarımıznı cānımıznı alġıl äḏgülär birlä.

---

[53] **003/185= 56r/6 arġuç erinç** "aldatıcı mutluluk, aldatıcı zevk" = A. مَتَاعُ الْغُرُورِ matā'u'l-ġurūr. arġuç = A. الْغُرُورِ kandırıcı, aldatıcı" (Çanga 347b). *arġuç <ar-ġuç, ar-* 'aldatmak, kandırmak' (ED 216a) fiilinden –gXç FİY eki ile. Sözcük ilk DLT'de geçmiştir: *arġuç* "insanın aldandığı nesneler" *arġuç ajun* MK'nın örneğidir (DLT-I 95). Bu en erken tarihli ikinci tanık durumundadır. Ayrıca Bkz. ED 216a. erinç "mutluluk, zevk" = A. مَتَاع *matā'* "canın çektiği (nefse hoş gelen şeyler)' (Çanga 472b). KB'de *äräj*, DLT'de *erinç* yanında *erinj* olarak da geçmiştir. Sogdca *réj*'den alıntılamadır (ED 209a). *erinç* biçimi Clauson'un da belirttiği gibi hem *irinç*'le karışmayla ortaya çıkmış olmalıdır. A. مَتَاع *matā'* için TİEM'73'te 016/117=205r/2'de bu *erinç*'den müştak *erinçlänmäk* de geçmiştir. Metnimizde A. مَتَاع *matā'*'ın bu anlamı ile kullanıldığı diğer karşılıklar için Bkz. Açıklama **007/24=114r/9 ençärmäk.**

194. iḏimizä (3) bergil biziŋkä anı kim vaʿdä ḳıldıŋ biziŋkä yalavaçlarıŋ üzä. *rüsvā ḳılmaġıl bizni ḳıyāmät kün içindä. sän ḳıymas sän üd urmışḳa.*

195. (4) yanut berdi anlarḳa iḏiläri män żāyiʿ ḳılmaz män iş ḳılıġlınıŋ işini silärdin ärkäkdin azu tişidin (5) ämäriŋizlär ämäridin. anlar kim äw barḳdın aḏrıldılar çıḳarıldılar käntlärindin ämgätildilär (6) mäniŋ yolum içindä toḳıştılar öldürüldilär tökä bergäy ök miz anlardın esizliklärini. kigürgäy miz olarnı (7) *būstānlarḳa aḳar anıŋ altında arıḳlar. yanut taŋrı üskindin. taŋrı anıŋ üskindä* turur yanut (8) körklügi.

196. armasun oḳ seni anlarnıŋ äwrüldüki täwrüldüki tandılar käntlär içindä.

197. az mätāʿ (9) yana yanış yärläri tamuġ ol. nemä yawuz yaḏım ol

198. yoḳ kim anlar kim ḳorḳtı iḏilärindin anlarḳa [57v/1] būstānlar aḳar anıŋ altında arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä turġı erüri taŋrı üskindin. ol kim taŋrı üskindin (2) yegräk turur äḏgülärkä.

199. çın bitig iḏilärindin kim bar kertgünür taŋrıḳa ymä aŋar kim indürüldi (3) silärkä aŋar kim indürdi anlarḳa. ḳorḳtaçılar taŋrıḳa satġın almaslar taŋrı bälgüläri birlä (4) az bahāını. anlar anlarḳa yanutlarını iḏiläri üskindin. *bütünlükün taŋrı tärk saḳışlıġ ol.*

200. (5) ay anlar kim kertgündilär säriŋlär särişiŋlär at kişändä tutuŋlar ḳorḳuŋlar taŋrıḳa bolgay kim silär ḳurtulġaylar silär.

(4)
sūrätü ʾn – nisā

(7) ol iḏi atı birlä rūzī berigli yarlıḳaġlı.

1. (8) ay kişilär ḳorḳuŋlar iḏiŋizlärkä ol kim yarat(t)ı silärni bir ätözdin (9) törüt(t)i andın cüftini yaḏtı ol ekkidin äränlär üküş tişilär. ḳorḳuŋlar ol iḏidin kim [58r/1] ḳılur silär ḫācātläri anıŋ birlä yaḳ yawuḳlar ḫaḳḳı küḏäziŋlär. bütünlükün taŋrı ärür silär üzä küḏäzçi.[54]

---

[54] 004/001=58r/1 كونرجى yazılı.

2. beriŋlär (2) atasız anasız uşaḳlarḳa tawarlarını täğşürmäŋlär arıġsız mālnı arıġ *māl birlä. yemäŋlär olarnıŋ tawarlarını (3) silärniŋ tawarlarıŋız birlä. ol ärür* yazuḳ uluġ.

3. ägär ḳorḳsa silär dād berümämäkiŋizlärkä (4) atasızlar içindä kis alıŋlar[55] ol kim yaratsa silärkä kisilärdin ekki ya taḳı üç ya tört. (5) ägär ḳorḳsa silär dād ḳılumamaḳıŋızlarḳa birök ärklig boldı anlar üzä älgiŋizlär. ol yaḳınraḳ (6) *küç ḳılmamaḳıŋızlarḳa.*

4. beriŋlär ḳunçuylarḳa ḳalıŋlarını olup.[56] ägär köŋül bersälär silärkä närsädin (7) andın özün yeŋlär siŋgän tatlıġ.

5. bermäŋlär uḳuşsuzlarḳa tawarlarıŋıznı (8) ol kim ḳıldı taŋrı silärkä aḏaḳın yem içim yer anıŋ içindä yana käḏrüŋlär anlarḳa (9) aytıŋlar anlarḳa äḏgü söz.

6. sınaŋlar atasızlarnı ançaḳa tegi ḳaçan tägsälär mägär kisiligkä. {58v/1} ägär körsä silär anlardın köni yolluġluḳ beriŋlär anlarḳa tawarlarını. yemäŋlär anı (2) artayu ewäklikin kim ulġarġaylar tep. kim bolsa muŋsuz yavaşlıḳ ḳılıp özin yıġsun. kim (3) bolsa muŋluġ yesün tegi yaraşınça. ḳaçan bersä silär *anlarḳa näk tawarlarını (4) tanuḳ uruŋlar anlar üzä. tap ol taŋrı tanuḳ.*

7. äränkä ülüş ol anıŋdın (5) ḳoḏtılar ata ana yaḳınraḳ ḳadaşlar tişilärkä ülüş ol anıŋdın ḳoḏtılar ata ana (6) yaḳın ḳaḏaşlar anıŋdın az bolsa. andın azu üküş bolsa ülüş ol käsä biçä bälgürtülmiş.

8. ḳaçan kälsä (7) üläşigdä yawuḳluḳ iḏiläri atasız anasızlar taḳı çıġaylar yem içim beriŋ anlarḳa *(8) andın aytıŋlar anlarḳa yumşaḳ* söz.

9. ḳorḳsun anlar kim ägär ḳoḏsalar (9) keḏinlärindin oġul ḳız uşaḳlar ḳorḳarlar anlar üzä. ḳorḳsun taŋrıda aysunlar köni söz.

10. [59r/1] bütünlükün anlar kim yeyürlär atasız anasızlar tawarını küçäyü ol kim yeyürlär (2) ḳarınları içindä ot ol. kiŋrülgäylär[57] ürülgän otḳa[58].

---

[55] 04/003=58r/004 **kis al-** 'h.h. nikâhlanmak, evlenmek' = A. فانكحو (Çanga 522a). *kis* 'zevce' (DLT-I 329-330), ayrıca *ol kisi aldı* a.y. Bkz. ED 748b.

[56] 004/004=58r/6 **ol-** "olgun olmak, tam olmak", DLT I 169'da *ät bışıp oldı* örneğiyle verilen *ol-* fiili *ilk metaforik anlamıyla metnimizde geçmektedir. Clauson Etimolojik Sözlüğünde insanlar için* kullanılan *ol-* ve bundan müştak biçimleri sözlüğünde belirtmiştir, Bkz. ED 125b 1 ol-.

[57] 004/010=59r/2 **kiŋrül-** "sokulmak" < *kiŋür-ül-*, Fiili krş. *kigrül-* ile (Bkz. Türkçe Dizin, ayrıca ED 713b *kigrül-* ve 712b *kigür-* Ya *g > ŋ* olarak bir benzeşmezlik ya da yanlış yazım.

11. tutsurur[59] *silärkä taŋrı oğul ḳızlarıŋız* içindä (3) ärkäkkä ekki *tişi* ülüşi täg. ägär bolsa ḳunçuylar ekkidä üstün anlarḳa (4) üçdä ekki ülüş negü kim ḳoḏtı ägär bolsa bir aŋar yarım. atsıŋa anasıŋa (5) tegmä birisiŋä olar ekkidä altıda bir nägü kim ḳoḏtı ägär bolsa aŋa oğul ḳız. ägär bolmasa (6) aŋa oğul ḳız mīrās̱ alġay atası anası anasıŋa üçdä bir. ägär bolsa aŋa ärkäk ḳadaşları (7) anasıŋa altıda bir tutsuġda keḏin tutsuldı anıŋ birlä azu berim. ataŋız (8) *oğlanlarıŋız bilmäs sizlä ḳayuları yaḳın silärkä asıġ ḳılmaḳın* bälgürtüp käsilmiş ülüş taŋrıdın. (9) bütünlükün taŋrı ärür bilgän ol bütün işlig.

12. silärkä ol yarım anıŋdın kim ḳoḏtı cüftläriŋiz ägär bolsa [59v/1] anlarḳa oğul ḳız. ägär bolsa anlarḳa oğul ḳız silärkä törtdä bir nä kim ḳoḏtılar (2) tutsuġda keḏin tutsurlar anıŋ birlä azu berim. anlarḳa törtdä bir negü kim ḳoḏtuŋuz (3) ägär bolsa *silärniŋ oğul ḳız*. ägär bolsa *silärkä* oğul ḳız anlarḳa säkkizdä bir negü kim (4) ḳoḏtuŋuz tutsuġda keḏin tutsuru silär anıŋ birlä azu berim. ägär bolsa bir är (5) mīrās̱ alnur atada oğulda aḏın azu tişi anıŋ ar ḳaḏaşı[60] bar azu ḳız ḳarındaşı tegmä biriŋä olar ekkidin (6) altıda bir. ägär bolsalar andın üküşräk anlar ortaḳ tururlar üçdä bir içindä (7) tutsuġda keḏin tutsulur anıŋ birlä azu berim ziyān ḳılmadaçı tut(t)urmaḳ taŋrıdın. taŋrı bilgän (8) käçürgän ol.

13. ol taŋrı yıġıġları. kim boyun süp yarlıġ tutsa taŋrınıŋ yalavaçınıŋ kigrür anı būstānlarḳa (9) aḳar anıŋ astında arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä. ol turur uluġ ḳutulmaḳ.

14. taḳı kim [60r/1] yarlıġ tutmasa taŋrınıŋ taḳı yalavaçınıŋ käçsä anıŋ yıġıġlarındın kigrü anı otḳa mäŋgü ḳalıġlı anıŋ içindä. aŋar ḳın turur (2) ḫorlaġlı.

---

[58] 004/010=59r/2 **ürülgän ot** "cehennem" için kullanılan adlardan, *ürülgän* = A. سَعِيرًا "yakılan ve alevlendirilen manasında olup cehennemin adıdır" (Çanga 243a). *ürül-* "şişirilmek, üflenmek, körüklenmek" ED 230a *ürül-*, krş. *ot ürüldi* (DLT-I 95).

[59] *004/011*=59r/2 **tutsur-** *burada "tavsiye etmek"* = A. يوصي *(Çanga 551b)* "tavsiye etmek." *tut-uz-ur-* > *tutsur-*, *-tz-* > *-ts-* ötümsüzleşmesi ile. Bu ses olayının en erken örneğini *tutsuġ* ve *tutsuk-* verir. *tutuz-* fiilinden müştak bu biçimler için Bkz. ED 460b ve 461a. *tutuz-* fiilinin ettirgenlik çatı ekli *tutsur-* biçimi ilk bu metinde geçmiştir. *tutuz-* için Bkz. ED 463a.

[60] 004/012=59v/5 ***ar kaḏaş*** *armedli elif ile. Biçim "ana baba ve öz kardeşlerin dışında mirasçıların* yakın erkek akrabaları" için kullanılmıştır = A. (Çanga 561a) *är kaḏaş* > *ar kaḏaş* olarak düşünmek uygun görünmektedir. (Gülle 1999-I 235) "erkek kardeş"

15. ol ḳunçuylar käldürür çalpaḳ işni ḳunçuylarıŋızdın tanuḳ ḳoluŋ (3) anlar üzä tört tanuḳ silärdin. ägär tanuḳluḳ bersälär bilgänlär olarnı ewlär içindä ançaḳa tegi (4) ölginçä azu ḳılġınça taŋrı anlarḳa yol.

16. anlar ekki käldürürlär silärdin (5) ämgätiŋlär anı ägär yansalar yüz äwrüŋlär anlar ekkidin. çınoḳ taŋrı ärür tävbä bäzärlägän yarlıḳaġan.

17. (6) bütünlükün tävbä bäzärlämäk taŋrı üzä anlarḳa ḳılurlar esizlikni biligsizlik birlä yana öknür yanarlar (7) yaḳındın. anlar tävbä berür taŋrı anlar üzä. ärür taŋrı bilgän bütün işlig.

18. (8) ärmäs tävbä bäzärlämäk anlarḳa kim ḳılurlar esizliklärni ançaḳa tägi ḳaçan kälsä (9) anlarda biriŋä ölüm aydı män yandım emdi. ap ymä anlar ölärlär anlar [60v/1] kertgünmäçilär anlar. anlarḳa ḳınnı aġrıtıġlı.

19. ay anlar kim kertgündilär yaramaz (2) silärkä mīraṣ yesä silär ḳunçuylar *küçänü. yıġmaŋlar olarnı elätsä silär amarı ol (3) berdiŋizlär olarḳa* mägär kim käldürsälär bir çalpaḳ işni bälgülüg. tiriglig käçrüŋlär olarnıŋ birlä ed̲gülük birlä. ägär (4) taplamasa silär olarnı bolġay taplamamaḳıŋız närsäni yana ḳılġay taŋrı anıŋ içindä (5) üküş ed̲gülük.

20. ägär tiläsä silär tägşürmäk tişi ornıŋa tişi (6) bersä silär anlarda biriŋä bir *öküz köni tolu altun almaŋlar andın närsä. alur mu silär anı ḳuruġ* yala (7) yazuḳ bälgülüg

21. nätäg alur silär anı çınoḳ tägmiş bolsa ämäriŋizlär ämärikä (8) aldılar silärdin aġırlıġ bütünlük.

22. tişi almaŋlar anı kim tişiländi ataŋız tişilärdin (9) mägär ol kim öŋdün käçti *bütünlükün ol ärür çalpaḳ iş säwügsüzlüg. yawuz yol.*

23. ḥarām ḳılındı silär üzä [61r/1] anaŋızlar ḳızlarıŋız bir tuġmış ḳız ḳarındaşıŋız ataŋıznıŋ tuġma ḳız ḳarındaşı anaŋız birlä tuġma ḳız ḳarındaşlarıŋız birlä tuġmış ärkäk ḳarındaş ḳızları (2) birlä tuġmış tişi ḳarındaş ḳızları anaŋızlar anlar kim ämüzdilär silärni tişi ḳarındaşlarıŋız (3) süt ämmäkdin tişiläriŋiz anaları ögäy yegidmä[61] ḳızlarıŋız anlar kim ḳoyunlarıŋız içindä (4)

[61] **004/023=61r/3 ögäy yigidmä ḳızlarıŋız:** *yigidmä* 'besleme' < *yigid-mä. igid-* "beslemek" > *yigid-* söz başı y- ünsüz türemesi ile. Sözcük *igidmä* olarak M III 5, 1_3 (metin I) de *odug sak koyınçıça igidmälä(r) amrak kuzılarıg* içinde geçmiştir. Erdal'ın *igidmä*'yi **igidigmä*'den getirmek istemesi doğru olmasa gerektir. Sözcük *bälgürtmä, käsmä, kötürmä* (Bunlar için Bkz. WF 1991: 316 vd)

ḳunçuylarıŋızdın anlar kim kirmiş bolsa silär anlarḳa ägär kirmiş bolmasa *silär anlarḳa (5) erinçü yoḳ silär üzä oġullarıŋız cüftläri anlar kim* oŋurḳaŋızlardın tururlar (6) biriktürmäŋizlär ekki birlä tuġmış ḳarındaşlarnı mägär ol kim öŋdün käçti bütünlükün taŋrı ärür yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

24. (7) arıġ boş āzād uraġutlar tişilärdin mägär nägü kim ärklig bolsa oŋ älgiŋizlär. taŋrı bitigi silär üzä (8) ḥälāl ḳıldı silärkä anda adınḳılarıŋız kim tilämäkiŋizlär tawarlarıŋız birlä tişilig äränlär (9) zinā ḳılmaġlılar. nägü kim mänfaʿat alsa silär anıŋ birlä anlardın beriŋlär anlarḳa tärlärini täŋläp käsilmiş. [61v/1] yazuḳ yoḳ silär üzä taplaşsa silär anıŋ birlä täŋläp *käsilmişdä kedin. bütünlükün taŋrı ärür (2) bilgän bütün işlig.*

25. yana kim umasa silärdin artuḳluḳ tişilänmäk boş uraġutlarnı (3) kertgünmişlär anıŋdın kim ärklig boldı oŋ äligläriŋiz yinçgä ḳızlarıŋızdın[62] kertgünüglilär. taŋrı (4) bilgän turur kertgünmäkiŋizlärni. amarıŋızlar amarıdın. tişilig alıŋlar olarnı bodunları ärk bermäki birlä (5) beriŋlär anlarḳa tärlärini körklüglük birlä *özlärin küdäziglilär zinā ḳılmaġlılar ap ymä oynaş tutuġlı.* (6) ḳaçan bäglig bolsalar ägär kältürsälär bir çalpaḳ iş anlar üzä anıŋ yarımı (7) āzād bäglig arıġ ḳunçuylar üzä ḳındın. ol aŋar kim ḳorḳsa erünçükä silärdin. (8) kim sezinmäkiŋizlär yegräk turur silärkä. taŋrı yazuḳ yarlıḳaġan ol.

26. tiläyür taŋrı bälgürtsä silärkä (9) köndürsä silärni anlarnıŋ yolıŋa iziŋä silärdä *öŋdün ärdilär tävbä berü silär üzä. taŋrı bilgän ol [62r/1] bütün işlig.*

27. yana taŋrı tiläyür kim tävbä bermäk silär üzä. tilär anlar kim udu berirlär (2) şähvätläriŋä kim ämitmäk ämitmäk uluġ.

28. tiläyür taŋrı kim yüŋül ḳılmaḳ silärdin (3) yaratıldı kişilär käwräk.

29. ay anlar kim kertgündilär yemäŋlär tawarlarıŋıznı (4) silär ara bāṭıllıḳ birlä *mägär kim bolsa satıġçılıḳ ḫoşnūdluḳdın silärdin.* (5) *öldürmäŋlär* ätözüŋüzlärni. bütünlükün taŋrı ärür silär birlä yarlıḳaġlı.

30. kim ḳılsa (6) anı täŋdin käçrü küç ḳılu harayna kigürgäy miz anı otḳa. ärür ol taŋrı üzä (7) āsān.

---

gibi *igid-* "beslemek" fiilinden *-mä* ile yapılmış isim olmalıdır. TTü'deki *besleme* de *(y)igidmä* *biçiminin kuruluşunu destekleyen bir tanıktır.*

31. ägär bir sıŋardın tursa silär ol uluġ yazuḳlardın kim yıġar silär andın örtgäy *miz silärdin esizlikläriŋizni (8) kigürgäy miz silärni aġırlıġ kigürmäk.*

32. küsämäŋlär anı kim artuḳluḳ urdı taŋrı anıŋ birlä ämäriŋizlärni (9) ämäri üzä. äränlärkä ülüş turur anıŋdın kim ḳazġandılar tişilärkä ülüş turur [62v/1] anıŋdın kim ḳazġandılar. tiläŋlär taŋrıda artuḳluḳındın. bütünlükün taŋrı ärür tegmä närsäni (2) biligli.

33. tegmä birni ḳıldımız mīrās̱ alıġlılar nä kim ḳoḏtı ata ana yaḳ yawuḳlar. (3) anlar kim tügdi oŋ äligläriŋiz beriŋlär anlarḳa ülüşlärini. bütünlükün taŋrı ärür (4) tegmä närsä üzä tanuḳ.

34. äränlär aḏaḳın turuġlılar ḳunçuylar üzä anıŋ birlä kim artuḳluḳ urdı taŋrı (5) ämärilärkä ämärilär üzä ymä anıŋ birlä kim nafaḳa ḳıldılar tawarlarındın. eḏgü ḳunçuylar *yarlıġ tutuġlılar (6) küḏäziglilär örtüglügni anıŋ birlä kim* küḏäzdi taŋrı. ymä ol ḳunçuylar bilir silär yazuḳlarını (7) pänd beriŋlär anlarḳa käsiŋlär olarnı yatġu yärlär içindä uruŋlar olarnı. ägär boyun bersälär silärkä (8) tilämäŋlär anlar üzä yol. bütünlükün taŋrı ärür yüksäk uluġ.

35. ägär (9) bilsä silär yarmaḳ olar ekki ara ıḏıŋlar bir aḏrıġlı säçigli kişilärindin *bir aḏrıġlı säçigli kişilärindin. [63r/1] ägär tiläsälär yaraşturmaḳ tüzläştürgäy* taŋrı olar ekki ara. bütünlükün taŋrı ärür bilgän (2) uḳḳan.

36. tapıŋlar taŋrıḳa ortaḳ ḳatmaŋlar aŋar närsäni ataḳa anaḳa eḏgülük ḳılmaḳ (3) yawuḳluḳ iḏisiŋä atasızlarḳa çıġaylarḳa ḳoŋşıḳa yawuḳluḳ iḏisi (4) yat koŋşıḳa yanındaḳı eşiŋä yol oġlanıŋa nägü kim ärklig boldı (5) oŋ[63] äligläriŋiz. bütünlükün taŋrı säwmäs kim bolsa sewnü yalnu turuġlını küwäzni.

37. anlar kim saranlıḳ ḳılurlar (6) färmānlar kişilärkä saranlıḳnı. kizlärlär anı kim berdi anlarḳa taŋrı artuḳluḳdın. (7) anut(t)ımız tanıġlılarḳa uçuzlaġlı ḳınnı.

38. anlar kim nafaḳa ḳılurlar tawarlarını kişi- (8) -lärkä kertgünmäslär taŋrıḳa ap ymä keḏinki künkä. kim bolsa (9) yäk aŋa ḳoldaş yawuz boldı ḳoldaş.

---

[62] **004/0025=61v/3 yinçgä kız+** "cariye, genç kadın köle" = A. فَتَيَاتِكُم "genç cariyeler" (Çanga: 361b). DLT-III 380'de de geçmiştir, (Bkz. ED 945b yinçge). Ayrıca *yinçgälän-: ol ḳızıġ yinçgäländi, kul teŋrikä yinçgäländi* (DLT-III 450). Ayrıca Bkz. ED 945b-946a.

[63] 004/036=63r/5 ايك yazılı, doğru yazım *oŋ* okutacak biçimde *'wnk* olmalı idi.

39. negü ärdi anlar üzä ägär kertgünsälär taŋrıḳa ked̲inki künkä [63v/1] nafaḳa *ḳılsalar anıŋdın kim rūzī ḳıldı anlarḳa taŋrı. ärür taŋrı anlarnı biligli.*

40. bütünlükün taŋrı küç ḳılmas (2) bir kür[64] ẕärräsi ağrınça. ägär bolsa ed̲gülük birni biri üzä arturur berür anıŋ üskindin (3) uluġ s̲äwāb.

41. nätäg bolġay ḳaçan kältürsä miz tegmä bir gürūhdın tanuḳ (4) kältürgäy miz bular üzä tanuḳ.

42. ol kün säwär anlar kim tandılar (5) boyun kärdi yalavaçḳa ägär tüz ḳılsa anlar birlä. kizlämäs taŋrıdın (6) bir söz.

43. *ay anlar kim kertgündilär yawumaŋlar namāzḳa silär äsrük ärkän* (7) bilginçäkä tegi silär negü aytur silär ap yunġuda ärkän mägär yolda käçiglilär (8) başlığın yunġınça silär ägär bolsa silär biliglig azu yol yörimäk üzä azu kälsä birägü silärdin (9) uyat yärdin azu älig tägürsä silär ḳunçuylarḳa bulmasa silär suwnı uġraŋlar arıġ süçig [64r/1] tupraḳġa türtüŋlär yüzläriŋizkä äligläriŋizḳa. bütünlükün taŋrı ärür käçürgän yazuḳ örtgän.

44. körmäs-mü sän anlarnı kim berildilär ülüş bitigdin satġın alurlar (3) yolsuzluḳnı tilärlär azsalar yolnı.

45. taŋrı bilgänräk turur yaġılarıŋız (4) tap taŋrı iş ärkligi tap ol taŋrı yārī berigli[65].

46. *anlardın kim cuhūd boldılar tägşürürlär (5) sözlärini orunlarındın taḳı* ayturlar eşit(t)imiz yarlıġ tutmadımız eşitgil (6) äşit(t)ürülmädük ḳulaḳ tutġıl biziŋkä. yumşaḳlıḳın tilläri birlä iläŋä[66] islām dīni içrä. ägär (7) olar aysalar eşit(t)imiz boyun berdimiz eşitgil baḳġıl biziŋkä yegräk bolġay ärdi anlarḳa (8) tüzräk köniräk yoḳ kim sürdi olarnı taŋrı kafirlıḳları birlä kertgünmäslär mägär az.

---

[64] **004/40=63v/2 bir kür ẕärräsi ağrınça** "bir zerre ağırlığınca" **kür** "ağırlık ölçüsü", Buddhist çevre metinleri ile sivil belgelerde özellikle kuru yiyecekler için kullanılan bir ağırlık ölçüsü olarak *küri* şeklinde geçmiştir, Bkz. ED 737a küri. ağrınça < ağ(ı)r+ı İYE3K+nça EŞİTLİK, *ağır* "ağırlık" anlamı ile.

[65] 004/045: 44. âyetin devamı olarak yazılmıştır.

[66] 004/046=**64r/6** iläŋä "ilenerek, dil uzatarak" < *iläŋ-ä*, zarf-fiil. *iläŋ-* "ilenmek, dil uzatmak, ayıplamak" = A. طعن "طعن" (Çanga 301a). Krş. ED 148a ilen-. Dönüşlü çatıda *ilän-* fiili en erken DLT'de geçmiştir. TİEM 73'deki *iläŋ-* fiilinin bu *ilän-* ile aynı fiil olması gerekir. Aynı A. fiil 09/012=139v/7'de *il-* "dil uzatmak, ilenmek" ile karşılanmıştır, muhtemelen *iläŋ-* / *ilän-* fiilinin köküdür. Bunların *il-* "bağlamak" (ED 125b) fiili ile ilgisi açık değildir, zira *il-* fiilinin dönüşlü çatılı biçimi *ilin-*'dir.

47. ay (9) anlar kim berildilär bitig kertgünüŋlär aŋar kim indürdümiz könikä *tutuġlı anı kim silärniŋ birlä anda öŋdün. [64v/1] yüzlärni äwürsä miz* olarnı kedinläri azu nätäg kim (2) şänbä ādämīlärini. ärür taŋrınıŋ işi kılınġuluk.

48. bütünlükün taŋrı yarlıkamas (3) kim ortak katsa aŋar yarlıkar kudırak turur kimni tiläsä kim ortak katsa taŋrıka (4) özündin yırat(t)ı uluġ yazukını.

49. bakmas-mu sän anlarka arıġ körgitürlär tänlärini. yok kim taŋrı (5) arıtur *kimni tiläsä küç tegrülmäs* ayada ukmış kirçä.

50. bakġıl nätäg <koşarlar[67]> taŋrı üzä (6) yalġanını. tap ol aŋar bälgülüg yazuk.

51. *körmäs-mü sän anlarka berildilär ülüşni (7) bitigdin kertgünürlär hay bin* ahtabka kā'b bin äşräfka ayturlar (8) anlarka tandılar bular köni yol(l)uġrak anlardın kim kertgündilär yolun.

52. anlar tururlar (9) anlar sürdi anlarnı taŋrı. kimni sürsä taŋrı bolmaġay sän aŋar yārīçi.

53[68]. *azu bar mu anlarka [65r/1] ülüş elligdin andaġ ärsä bermäsälär kişilärkä* <hurmā uruġınıŋ yufka kabınça>[69]

54. azu yatarlar mu (2) kişilärni anıŋ üzä kim berdi anlarka taŋrı anıŋ artuklukındın berdimiz ök ibrāhīm bodunıŋa bitigni (3) könilik bütünlükni berdimiz anlarka uluġ mülk.

55. *anlarda kim kertgündi aŋar anlarda kim yüz äwürdi (4) andın. tap tamuġ* tamdurulmış.

56. bütünlükün anlar tandılar bälgülärimizkä harayna (5) kigürgäymiz anlarnı otka. tegmä yolı bışıp küysä tériläri täggşürgäy miz anlarka adın tériläri tatġuları üçün (6) kınnı. bütünlükün taŋrı ärür küşüş bütün işlig.

57. *anlar kim kertgündilär kıldılar (7) edgülüklär harayna kigürgäy miz* anlarnı būstānlarka akar anıŋ astınındın arıklar mäŋgü kalıġlılar (8) anıŋ içindä ulaşu. anlarka anıŋ içindä cüftlär arıġ. kigürgäymiz anlarnı köligälig köligälikkä.

58. bütünlükün taŋrı (9) fārmānlayur silärkä ötämäkiŋizlär ämānätlärni idiläriŋä. kaçan adırsa säçsälär kişilär[70] ara [65v/1] adırmakıŋızlar säçmäkiŋizlär

---

[67] **004/050=64v/5** *<koşarlar> taŋrı üzä yalġanını*, krş. 5/103=93r/1.

[68] 004/053. ayet 52. ayetin devamı olarak verilmiştir.

[69] 004/053=65r/1 **<hurmā uruġınıŋ yufka kabınça>**, Bkz. 004/124=73r/5.

könilik birlä. bütünlükün taŋrı nemä körklüg pänd berür silärkä anıŋ birlä. *taŋrı ärür (2) eşitgän körgän.*

59. ay anlar kim kertgündilär boyun süŋlär taŋrıḳa ymä boyun süŋlär yalavaçḳa (3) iş idiläriŋä silärdin ägär uruşsa silär närsä içindä yanduruŋlar anı taŋrıḳa (4) yalavaçḳa ägär kertgünür ärsä silär taŋrıḳa kedinki künkä. ol yegräk (5) körklügräk söz yanışın.

60. baḳmas-mu sän anlarḳa kim ayurlar[71] *kim anlar kertgündilär* aŋar kim (6) indürüldi saŋa ymä aŋar kim indürüldi sendin öŋdün. tilärlär adırmaḳ käsmäk yarmaḳları (7) boynaġuḳa färmānladılar kim tanmaḳları aŋar. tilär yäk (8) kim yolsuz ḳılmaḳ olarnı ıraḳ yolsu<z> bolmaḳ.

61. ḳaçan aytılsa anlarḳa käliŋlär tep anıŋ tapa kim indürdi taŋrı (9) taḳı *yalavaçlar tapa körärsän ekki yüzlüglärni yüz äwrürlär sendin yüz äwürmäk.*

62. [66r/1] nätäg ḳılurlar ḳaçan tägsä anlarḳa bir tägigli ḳadġu anıŋ birlä kim aşundurdı äligläri yana kälürlär saŋa (2) ant içärlär. taŋrı tapa tilämädimiz mägär ädgülük ḳılmaḳ yavaşurmaḳ.

63. anlar tururlar anlar (3) bilir taŋrı anı kim köŋülläri içindä yüz äwürgil *anlardın pänd bergil anlarḳa ayġıl anlarḳa* (4) özläri içindä <yorıḳ/yetiz söz>[72].

64. ıdmadımız bir yalavaçdın mägär belgü üçün taŋrı yarlıḳıŋa (5) ägär anlar ançada küç ḳıldılar özläriŋä *kälsälär saŋa yarlıḳayu ḳolsalar taŋrıda* yarlıḳayu ḳolsa (6) anlarnı yalavaç bulġaylar-oḳ taŋrını tävbä bäzärlägän yarlıḳaġan.

65. yoḳ kim idiŋ tapa kertgünmäslär ançaḳa tegi (7) seni adırıġlı säçigli yaraġınça anıŋ içindä ulġaydı anlar ara yana bulmaslar özläri içindä ḫarāc anıŋdın kim kästiŋ säçtiŋ (8) boyun berürlär boyun bermäk.

---

[70] 004/058=65r/9 *kişilär* önünde üstü çizilerek بن iptal edilmiş A. بَيْنَ

[71] 004/060=65v/5 ayurlar: *ay-* "şüpheli söz söylemek" anlamında kullanılmıştır.

[72] 004/063=66r/4 <yorıḳ söz> veya <yetiz söz>: Türkçesi yazılmadan bırakılmıştır. A.'sı *ḳavlan balīġan* قَوْلًا بَلِيغًا *tek burada kullanılmıştır. (Çanga: 94a* "beliğ söz manasındadır. *Buradaki* beliğ ya kuvvet cihetiyle münteha derecesine varandır veya belâgatli, fasih olandır" olarak açıklar). Türkçesi *yorıḳ söz* veya *yetiz söz* ile karşılanabilir. *yorıḳ*, Erken İslâmî çevre eserlerinde (DLT, KB) "fasih" karşılığı ile *yorıḳ tıl* olarak "dil" için, AT'de de *anıŋ sözi yorıḳ ärdi* cümlesinde söz için kullanılmıştır. *yetiz* söz de olabilir, *yet-* "yetmek, yetişmek, erişmek" fiilinden *yetiz* aslında A. *balīġ* sözünün kelimesi kelimesine çevirisidir. Bu kısım, Hekimoğlu 86a/1-2 *yetiz söz'* dür (Sağol I 47). *yorıḳ* ve *yetiz* için Bkz. sırasıyla ED 963a/b, 894b.

66. ägär biz bitisä ärdimiz anlar üzä kim öldürüŋlär tep özüŋüzlärni azu çıḳıŋlar (9) ewläriŋizdin ḳılmaġaylar anı mägär az anlardın ägär anlar ḳılsalar ärdi anı kim pänd bẹrlürlär anıŋ birlä [66v/1] bolġay ärdi yegräkräk anlarḳa ḳatıġraḳ bäkütmäk.

67. andaġ ärsä bergäy ärdimiz anlarḳa bizdin yaru bir uluġ s̱āvāb.

68[73]. (2) köndürgäy ärdimiz anlarnı köni yolḳa.

69. kim yarlıġ tutsa taŋrınıŋ yalavaçınıŋ anlar anlarnıŋ (3) birlä kim erinç berdi taŋrı anlar üzä yalavaçlardın çın sözlüglärdin şāhidlärdin (4) eḏgülärdin. körklüg ärür anlar saŋa yol eşi.

70. ol artuḳluḳ eḏgülük taŋrıdın. (5) tap turur taŋrı bilgän.

71. ay anlar kim kertgündilär alıŋlar alumuŋızlarnı[74] çıḳıŋlar (6) ögür ögür azu çıḳıŋlar yumḳı.

72. silärdä kim bar käçrüräk mü ḳalır ägär tegsä silärkä (7) bir tegigli ḳaḏġu aydı erinç berdi taŋrı mäniŋ üzä ançada kim ärmädim anlar birlä anuḳ.

73. ägär (8) tägsä silärkä artuḳluḳ taŋrıdın ayġaylar oḳ[75] andaġ ḳalı ärmädük täg silärli ara anılı ara säwüglüg ay kāşkī män (9) ärsä ärdim anlar birlä älig üstäp ḳurtulġay ärdim uluġ ḳurtulmaḳ.

74. toḳuşsun taŋrı yolı içindä anlar kim [67r/1] satarlar yaḳın tirigl̄ikni keḏinki ajunḳa. kim toḳuşsa taŋrı yolı içindä öldürülsä azu (2) yeŋsä harayna bergäy ök miz aŋar uluġ bir s̱āvāb.

75. negü ol silärkä toḳışmas silär taŋrı yolı içindä (3) <käwräk tutulmışlar>[76] äränlärdin tişilärdin oġlanlardın anlar kim ayurlar (4) iḏimizä çıḳarġıl bizni bu eldin küç ḳılıġlı boḏum. ḳılġıl biziŋkä sendin yaru eş dost (5) yana ḳılġıl bizkä sendin yaru yārīçi.

---

[73] **004/068:** 67. ayetin devamı olarak verilmiştir.

[74] ***004/71=66v/5* alum al-** "tedbir almak". *alum* = A. خذركم "tedbirli ve uyanık olmak, hazırlıklı bulunmak, korunma tedbiri almak" (Çanga138b). *alum* < *al+u-m* "hile, metod", tek veri durumunda. Kök ismi *al* "id." için Bkz. ED 120b al. *alum* için bir **alu-* "metod, hile kullanmak" fiili kurulabilir, İFY eki +U ile yapılmış fiiller için Bkz. WF 474-479. A. *ẖuẕū ẖiẕrahüm* 004/102=71r/3'de *alıŋlar saknuklarıŋızmı* olarak, 004/102=70v/8-9'de *ẖuẕū ẖiẕraküm, alsunlar yışıklarını* ile karşılanmıştır.

[75] **004/073=66v/8 ayġaylar oḳ:** satır hizasında sayfa kenarında.

[76] **004/075=67r/3 <käwräk tutulmışlar>:** krş. 4/98=70r/6, 127=73v/2 *käwräk tutulmışlar.*

76. anlar kim kertgündilär toḳuşurlar taŋrı yolı içindä. anlar kim (6) tandılar toḳuşurlar iblīs yolı içindä. toḳuşuŋlar iblīs dostları birlä. (7) bütünlükün iblīsniŋ alı käydi ärür küfr ol.

77. körmäs-mü sän anlarḳa aytıldı anlarḳa (8) <yıġıŋlar>[77] älläriŋizni aḏaḳın tutuŋlar namāznı beriŋlär zäkātnı. ḳaçan kim bitilsä anlar üzä toḳışmaḳ (9) ançada bir ögür anlardın ḳorḳarlar kişilärdin taŋrı ḳorḳınçı täg azu ḳatıġraḳ ḳorḳınç. ayurlar iḏimizä [67v/1] nälük bitidiŋ biziŋ üzä toḳışmı nälük keŋümädiŋ bizni atalmış yaḳın vaḳtḳa tegi. ayġıl dünyānıŋ (2) az turur keḏinki ajun yegräkräk turur aŋar kim ḳorḳsa küç ḳılınmaġay silär ayada uḳmış kirçä.

78. ḳayda kim bolsa silär (3) teg(g)äy silärni ölüm ägär bolsa silär äḏiz yüksäk köşklär içrä. ägär tägsä bir eḏgülük (4) ayurlar bu taŋrınıŋ üskindin ägär tegsä anlarḳa bir esizlik ayturlar bu (5) biziŋdin. ayġıl ḳamuġ taŋrı üskindin turur. nä ol bu boḏunḳa uḳa yazmaslar (6) sözni.

79. yana nä kim tägsä saŋa bir eḏgülükdin taŋrıdın turur. yana ne ḳim tegsä saŋa *(7) bir esizlikdin özüŋdin turur. ıḏtımız seni kişilärkä yalavaç tap ol taŋrı* tanuḳ.

80. (8) kim boyun süsä yalavaçḳa boyun südi oḳ taŋrıḳa. kim arḳa berip äwrülsä ıḏmaz miz seni anlar üzä (9) küḏäzçi.

81. ayurlar boyun bermäk ḳaçan çıḳtılar ärsä säniŋ üsküŋdin tünlä ändāzä ḳıldı bir gürūh anlardın *[68r/1] anda aḏın kim ayur sän. taŋrı* bitir anı kim tünäyürlär. yüz äwürgil anlardın (2) köŋül urġıl taŋrıḳa tap taŋrı küḏäzçi.

82. äwrä täwrä baḳmaslar mu ḳur'ānḳa. (3) ägär ärsä taŋrıda aḏınḳıdın[78] bulġaylar ärdi anıŋ içindä üküş iḫtilāflar.

83. ḳaçan kälsä anlarḳa (4) bir iş ḳorḳınçsızlıḳdın azu ḳorḳınçdın yaḏarlar anı. *ägär ḳoḏsalar anı yalavaçḳa iş iḏi- (5)-läri* kälmäkiŋä anlardın bilir anı anlar kim yāḏundılar anı anlardın. ägär taŋrı fażlı bolmasa ärdi (6) silär üzä anıŋ yarlıḳamaḳı uḏu barġay ärdiŋizlär yäkkä mägär az.

---

[77] 004/077=67r/8 **<yıġıŋlar>:** *äl yıġ-* krş. 004/091=69r/6 *yıġsalar äliglärini.*

[78] **004/082=68r/3** *aḏınḳıdın aḏınḳı* ve *-dın* arasında üzeri çizilerek iptal edilmiş *-nıŋ-* var.

84. tokuşġıl taŋrı yolı içindä. (7) färmānlanmas sän mägär özüŋ birlä. ḥarīżlık̦ k̦ılġıl kertgünüglilärni. bolġay kim taŋrı yıġmak̦ı (8) anlarnıŋ k̦atıġların kim tandılar. taŋrı k̦avīrak̦ küçün k̦avīrak̦ k̦ızġut k̦ılmak̦k̦a.

85. kim yazuk̦ käçrü bağışlayu k̦olsa (9) äd̲gü bağışlayu k̦olmak̦ bolġay aŋa ülüş andın. kim yazuk̦ käçrü bağışlayu k̦olsa yawuz bağışlayu k̦olmak̦ bolġay aŋar [68v/1] ülüş andın. ärür taŋrı tegmä bir närsä üzä uġan.

86. k̦açan sālām berilsä silär sālām birlä sālām beriŋlär (2) and̲ın körklügräk birlä *azu yanduruŋlar. bütünlükün taŋrı ärür tegmä bir närsä üzä sak̦ış tutuġlı.*

87. (3) taŋrı yok̦ id̲i mägär. ol tergäy ök silärni k̦ıyāmät künikä şäk yok̦ anıŋ içindä. kim ol köniräk (4) taŋrıdın sözlüg.

88. negü ol silärkä ekki yüzlüglär içindä ekki gürūh taŋrı bütün kämişti anlarnı (5) anı birlä kim k̦azġandılar. tilär mü silär kim köndürsä silär anı kim yolsuz k̦ıldı taŋrı. kimni yolsuz k̦ılsa taŋrı (6) bulmaġay sän aŋar bir yol.

89. säwär ägär kāfir bolsa silär nätäg kim kāfir boldılar bolsalar silär (7) tüp tüz. tutmaŋlar anlardın dostlar äwlärindin käslip çık̦maġınça taŋrı yolı içindä. ägär äwrülsälär (8) tutuŋlar olarnı öldürüŋlär olarnı k̦ayda bulsa silär olarnı. tutmaŋlar anlardın eş dost (9) ap ymä yārīçi.

90. *mägär kim anlar ularlar bir gürūhk̦a silär ara olar ara bütünlük baçıġ* [69r/1] azu kälsälär silärkä tarup köküzläri tok̦ışmak̦ları üçün silärniŋ birlä azu tok̦ışmak̦ları bod̲unları birlä. (2) ägär tiläsä taŋrı musallaṭ k̦ılġay ärdi anlarnı silär üzä tok̦ışmaġay ärdi silärniŋ birlä. ägär sıŋardın tursalar silärdin (3) tok̦uşmasalar sizlärniŋ birlä. tägişsälär silärkä elläşmäk. k̦ılmadı taŋrı silärkä anlar üzä yol.

91. (4) bulġay silär ad̲ınlarnı kim tilärlär kim k̦ork̦ınç bolmak̦ları silärdin ymä k̦ork̦ınçsız bolsalar bod̲unlarındın (5) tegmä yolı yandurulsa bulġak̦k̦a töbän kämşülürlär anıŋ içindä. ägär sıŋardın turmasa silärdin kämişsälär (6) silärkä elläşmäkni yıġsalar äliglärini tutuŋlar olarnı öldürüŋlär olarnı k̦ayda bolsalar. (7) olar ol k̦ıldımız silärkä anlar üzä bir ḥüccät bälgülüg.

92. bolmas käräkmäz kertgünüglikä (8) öldürmäk mü'minni mägär yaŋluk̦un kim öldürsä kertgünüglini yaŋluk̦un āzād k̦ılmak̦ bir baş k̦ara başnı kertgünmiş. (9) k̦an ısparlanmış kişiläriŋä mägär muyanlık̦ bağışlasa silär. ägär bolsa bir

boḏundın düşmän silärkä [69v/1] ol kertgünmiş bolsa āzād ḳılmaḳ bir baş ḳarabaşı. *kertgünmiş ägär bolsa bir boḏundın silär ara (2) bular ara bütünlük* ḳan sanışı ısparlamış kişisiŋä āzād ḳılmaḳ bir boyunnı kertgünmiş kim bulmasa (3) rūzä tutmaḳ ekki aynı tutaşı tutmaḳnı bäzärlämäk taŋrıdın turur. ärür taŋrı bilgän (4) bütün işlig.

93. kim öldürsä bir mü᾿minni uğrayu anıŋ yanutı tamuġ ol mäŋgü ḳalıġlı anıŋ *içindä nā-ḫoşnūd bolur taŋrı (5) anıŋ üzä sürär anı anut(t)ı aŋar uluġ ḳınnı.*

94. ay anlar kim kertgündilär ḳaçan tergänsä[79] silär (6) taŋrı yolı içindä bälgülüg tiläŋlär aymaŋlar aŋar kim kämişsä silärkä elläşmäkni ärmäs sän (7) kertgünügli. tilär silär bu ajun tiriglikini taŋrı üskindä ġārīlıḳ ġanīmätläri üküş. (8) andaġoḳ ärdiŋizlär munda öŋdün sipās ärdi taŋrı silär üzä bälgülüg ḳılıŋlar. bütünlükün taŋrı (9) ärür anı kim ḳılur silär anı bilgän.

95. tüz bolmas olduruġlılar kertgünügliläridin [70r/1] yas iḏilärindä aḏın ḳatıġlanıġlılar taŋrı yolı içindä öz mälları birlä öz tänläri birlä (2) artuḳluḳ urdı taŋrı ḳatıġlanıġlılar olturuġlılarḳa bir ṣävāb yumḳı üd urdı taŋrı äḏgülükni artuḳluḳ urḏı taŋrı ḳatıġlanıġlılarḳa olturuġlılar üzä[80] uluġ bir muyan.

96. ṣävāblar andın (3) yazuḳ örtmäk yarlıḳamaḳ. ärür taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

97. bütünlükün anlar kim öldürür (4) färiştälär küç ḳılıġlılar özläriŋä ayurlar ne içindä ärdiŋizlär. ayurlar ärdimiz käwräk tutulmışlar (5) yär içindä. ayurlar ärmädi-mü taŋrınıŋ yäri keŋ käslip tursa silär anıŋ içindä. (6) anlarıŋ yatġu yärläri tamuġ ol. iŋän yawuz yanış yär.

98. mägär käwräk tutulmışlar (7) äränlärdin tişilärdin oġlanlardın umaslar al[81] ḳılu könmäslär (8) bir yolḳa.

99. anlar bolġay kim taŋrı käçürgäy anlardın. ärür taŋrı yazuḳ örtgän käçürgän.

---

[79] **004/94= 69v/5 tergän-** "savaşa çıkmak" < **tergä-n-* DÖNÜŞLÜLÜK = A. أصباه "yürüyüşe geçmek, sefere çıkmak" (Çanga 293a) DLT'deki *tergäş-* "toplanıp saldırmak, savaş için saf tutmak" ile bir ve aynı köktendir. Fiiller, *terig+ä-n-> tergän-*, *terig+ä-ş-> tergäş-* olarak açımlanabilir. *terig* "toplantı" için Bkz. *ED 543a. Kuran'da 004/101, 005/106.* ayetlerde de aynı fiil kullanılmıştır. Bunlar Türkçe kısımlarında, sırasıyla ***kaçan barsa silär toḳış içindä yär*** ve ***ägär sefer ḳılsa silär yär içindä*** olarak çevrilmiştir.

[80] **004/095=70r/2 bir ṣävāb ... olturuġlılar üzä:** sayfa kenarında.

[81] **004/098=70r/7 al:** a uzun, medli elif le yazılmıştır.

100. (9) kim ewdin barḳdın käslinip çıḳsa taŋrı yolı içindä bulġay yär içindä käzgü üküş *keŋlik. [70v/1] kim çıḳsa ewindin käslü taŋrı tapa taḳı yalavaçı tapa* yana yätsä aŋa (2) ölüm tüşti ök anıŋ yanutı taŋrı üzä. ärür taŋrı yazuḳ örtgän (3) yarlıḳaġan.

101. ḳaçan barsa silär toḳış içindä yär {yoḳ} silär üzä yazuḳ kim (4) ḳısḳa tutsalar namāzdın ägär ḳorḳsalar yalġan ḳılmaḳla<r>ındın silärkä anlar kim tandılar. (5) çın kertgünmäglilär ärürlär silärkä bälgülüg düşmän.

102. ḳaçan bolsa sän anlar içindä ad̲aḳın tutsa (6) anlarḳa namāznı ad̲aḳın tutsu bir gürūh anlardın säniŋ birlä alsunlar tulumlarını (7) ḳaçan säcdä ḳılsalar bolsunlar ked̲inkiŋizlärdin. kälsün taḳı bir gürūh (8) ad̲ın namāz ḳılmadılar namāz ḳılsunlar säniŋ birlä alsunlar yışıḳlarını[82] (9) tulumlarını. säwdi anlar kim tandılar ägär osansa silär tulumlarıŋızdın [71r/1] orun töşäkläriŋizdin ämitsälär silär üzä bir ämitmäk yazuḳ yoḳ silär üzä. (2) ägär bolsa *silärkä* ämgäk yaġmurdın azu bolsa silär igliglär ḳod̲maḳ tilär (3) tulumlarıŋıznı. *alıŋlar saḳnuḳlarıŋıznı. bütünlükün taŋrı anut(t)ı tanıġlılarḳa* (4) uçuzlaġlı ḳınını.

103. ḳaçan ötäsä silär namāznı yād̲ ḳılıŋ taŋrını ad̲aḳın turırda (5) olturırda yanlarıŋız üzä. ḳaçan äwrülsä silär ad̲aḳın tutuŋlar namāznı (6) kim namāz ärür[83] mü'minlär üzä bitilmiş vaḳt urulmış.

104. unmaslıḳ ḳılmaŋlar[84] (7) bod̲unnı tilämäk içindä. ägär aġrıyur ärsä silär anlar aġrıyurlar nätäg kim silär aġrıyur silär. (8) umnur silär taŋrıdın anı kim um(m)as silär. ärür taŋrı bilgän bütün işlig.

105. (9) biz indürdimiz saŋa ol bitigni könilik birlä ad̲ırsa säçäsän kişilär ara anıŋ birlä körgit(t)i saŋa taŋrı. [71v/1] bolmaġıl ägri ḳılıġlılarḳa üstärigli.[85]

---

[82] 004/102 **yışıḳ+ tulum+**: Çift söz. *yışıḳ*, kelime anlamı "miğfer, baş zırhı, koruyucu başlık", burada metaforlu olarak "tedbir" için. En erken *yoşuk* olarak tanıklanmıştır; Erken islâmî çevre metinleri ile Orta Türkçe dil alanında *yaşuḳ, yaşıḳ, yışıḳ, ışıḳ* biçimleri tanıklanmıştır. Bunlar için Bkz. ED 977b **yoşuk**. *tulum* "silâh, askerî teçhizat", Bkz. ED 500a **tulum**. *yışık+ tulum al-* için ayrıca Bkz. Açıklama **004/71=66v/5 alum al-**.

[83] **004/103=70r/6 erür**: üstünde *boldı*; doğru çevirisi *erür* olduğu için yapılan bir düzeltme.

[84] **004/104=71r/6 unmaslıḳ ḳılmaŋlar**: *unmaslık kılma-* harfiyen "yetersizlik, güçsüzlük etmemek" burada "gevşeklik, zayıflık göstermemek" için = A. تهنوا "gevşemek, korkaklık göstermek" (Çanga 564a). *unmaslık* "yetersizlik, güçsüzlük" < *u-n-mas+lık. un-* için Bkz. WF 622-3. *unmas* "âciz, güçsüz" için Rylands Kuran Tercümesinde kullanılmıştır: unmas kılıglı (16/46=30/52b:3) (Eckmann 305).

106. yarlıkayu kolġıl taŋrıda bütünlükün taŋrı ärür (2) yazuk örtgän yarlıkaġan.

107. üstärişmägil anlardın kim ägri saknurlar özläriŋä bütünlükün taŋrı (3) säwmäs kim bolsa ägri sakınġlı yazukluġnı.

108. *yaşrurlar kişilärdin takı (4) yaşurmaslar taŋrıdın. ol anlar birlä tünlä tıġrurlar*[86] anı kim tilämäs (5) sözdin. ärür taŋrı anı kim kılur silär kapsayu biligli.

109. hā silär olar silär üstäriştiŋizlär (6) anlardın yakınrak tiriglik içindä kim *üstärişsä taŋrı birlä anlardın kıyāmät kün azu (7) al-mu bolur anlar üzä* küdäzçi.

110. kim kazġansa kılsa esizlikni azu küç kılsa öziŋä yana (8) yarlıkatu kolsa taŋrıda bulur taŋrını yazuk örtgän yarlıkaġan.

111. kim kazġansa yazuknı bütünlükün (9) kazġanur anı özi üzä. ärür taŋrı bilgän bütün işlig.

112. kim kazġansa [72r/1] yaŋlukını azu yazuknı yana atar anı yazuksuzka kätürdi ök kuruġ yala bälgülüg yazuk.

113. ägär yok ärsä ärdi (2) taŋrınıŋ ädgü artuklukı säniŋ üzä[87] takı anıŋ yarlıkamakı uġraġay ärdi bir gürūh anlardın yolsuz kılmaklarıŋa seni. (3) *yolsuz kılmaslar mägär özlärini ziyān tegürmäslär saŋa närsädin. indürdi* taŋrı (4) säniŋ üzä kitābnı iş bütrü bilmäkni ögrät(t)i saŋa anı kim bilmäs ärdiŋ. ärür (5) taŋrınıŋ artuk ädgülüki säniŋ üzä uluġ.

114. yok edgülük üküş içindä ola<r> çuwşaşmaklarındın mägär ol kim (6) fārmānladı şadaka birlä azu edgülük birlä azu yaraşturmak birlä kişilär ara. kim (7) kılsa anı tiläyü taŋrı hoşnūdlukını harayna bergäy miz aŋar uluġ bir muyan.

115. (8) kim hilāf kılsa yalavaçka bälgürmişdä kedin aŋar köni yol udu barsa *mü'minlär (9) yolıda adınkıka äwürgäy miz aŋar kim äwrüldi kigürgäy miz* tamuġka. nemä yawuz esiz yanış yär.

---

[85] 004/105=71v/1 üstär-: < *üst+är-* "mücadele etmek, tartışmak", Bkz. ED 244a. Burada "hasım tarafını tutmak, hasım tarafı savunmak" için kullanılmıştır, Bkz. Çanga168a.

[86] 004/108=71v/4 tünlä tıġrurlar = tünlä tıġur- "gizlice kaçmak, firar etmek" = A. يبيّتون "gece *kararlaştırmak, gizlice tedbir getirmek*" (Çanga 98b). *Bu anlam ile 004/081*'de de geçmiştir; burada Türkçesi *tünäyürlär* ile karşılanmıştır. *tıġur-* < *tıg-ur-* ETTİRGEN, *tıġ-* için Bkz. ED 465a.

[87] 004/113=72r/2 üzä: Önündeki *silär* çizilerek iptal edilmiş.

116. [72v/1] bütünlükün taŋrı örtmäs ortaḳ ḳatılmaḳnı aŋar taḳı örtär anda ḳuḏıraḳ *ärsä kimni tiläsä. (2) kim ortaḳ ḳatsa taŋrıḳa yoldın azdı oḳ ıraḳ azmaḳ.*

117. oḳımaslar yā duʿā ḳılmaslar (3) andın aḏın mägär tişilärkä. oḳımaslar duʿā ḳılmaslar mägär yäkkä buġraġu.

118. sürdi anı taŋrı. (4) aydı alġay oḳ män säniŋ ḳullarıŋdın ülüş täŋlälmiş käsilmiş.

119. azıtġay oḳ män anlarnı (5) küsätgäy ök män anlarḳa färmānlaġay oḳ män anlarḳa tilgäylär yarġaylar käsgäylär ök yılḳılar ḳulaḳlarını färmānlaġay oḳ män anlarḳa (6) aḏınatġaylar oḳ taŋrı yaratıġını[88] kim tutsa iblīsni eş dost taŋrıda aḏın (7) ḳor yas ḳıldı oḳ bälgülüg yas ḳor ḳılmaḳ.

120. vaʿdä berür anlarḳa küsätür anlarḳa. vaʿdä bermäs anlarḳa (8) iblīs mägär aldamaḳ.

121. anlarnıŋ yanġu yärläri tamuġ ol. bulmaslar (9) andın ḳurtulġu.

122. *anlar kim kertgündilär ḳıldılar eḏgülüklär barayna kigürgäy miz anlarnı* [73r/1] būstānlarḳa aḳar anıŋ astınındın arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä tutaşı. taŋrınıŋ vaʿdä ḳılmaḳı (2) köni turur. kim ol köniräk[89] taŋrıdın ayıḳın

123. ärmäz silärniŋ ārzūlamaḳıŋız birlä ap (3) bitig iḏiläri ārzūlamaḳı birlä. kim ḳılsa esizlik yanut berilgäy anıŋ birlä bulmaġay aŋar taŋrıda adın (4) eş dost ap ymä yārīçi.

124. kim ḳılsa eḏgülükdin ärändin azu (5) tişidin ol kertgünmiş ärsä anlar kigürgäylär uçmaḳḳa küç tägrülmägäylär ḫurmā uruġınıŋ yufḳa ḳabınça

125. (6) kim körklügräk dīnin anıŋdın kim äwürsä yüzin taŋrıḳa ol eḏgülük ḳılıġlı bolsa uḏu barsa (7) ibrāhīm dīnikä köni. tut(t)ı taŋrı ibrāhīmni dost.

126. *taŋrıḳa ol nä kim köklär içindä (8) ne kim yärlär içindä. ärür taŋrı tegmä* närsäni ḳapsayu biligli.

127. söz yanutı açar ḳolurlar sendin (9) tişilär içindä. ayġıl taŋrı söz yanutı berür silärkä ol kim oḳıyur silär üzä bitig içindä [73v/1] atasız ḳunçuylar içindä anlar kim bermäs silär anlarḳa anı kim bitildi anlarḳa tilär silär (2) kim

---

[88] **004/119=72v/6 yaratıġını:** Altında A. قال يغرن حلق harekesiz yazılı.

[89] **004/122=73r/2 könirāk:** Yazmada كونى راق ك –rAḳ olarak yazılı. Düzeltme amaçlı olmak üzere ḳ'ya (ق) bitişik olarak *k* (ك) eklenmiş.

tişilänmäkiŋizlär olarnı yana käwräk tutulmışlar oğlanlardın adakın turmakıŋız birlä. (3) atasızlarka könilik dādlık birlä. nägü kim kılsa silär edgülükdin çınok taŋrı ärür anı biligli.

128. (4) ägär bir tişi kişi korksa bägindin köŋül kalmak azu yüz äwürmäk tarlık yok (5) anlar ekki üzä yaraşturmakları kalı birlä olar ekki ara aştı kılmak. aştı kılmak yegräk. anutuldı (6) ätözlär bahıllıkka. ägär edgülük kılsa silär saknukluk kılsalar bütünlükün taŋrı ärür. anı kim kılur silär (7) uğan ol.

129. *umağay*[90] *silär kim dād kılmakıŋızlarka kunçuylar ara näçä üşiksälär* (8) ämitmäŋlär kamuġ ämitmäkkä kodar silär anı asılmış täg. ägär aştı kılsa silär saknukluk kılsa silär (9) bütünlükün taŋrı ärür yazuk örtgän yarlıkağan.

130. ägär adrılsalar muŋsuz kılġay taŋrı tegmä birni [74r/1] öz muŋsuzlukındın. ärür taŋrı keŋrü işlig bütün işlig.

131. *taŋrıka nä kim köklär içindäki* (2) *ne kim yär içindä. tut(t)urdımız* ok anı anlarka kim berildilär bitigni silärdä öŋdün (3) silärkä saknuk kılsa silär taŋrıka. ägär kertgünmäsä silär çınok taŋrıka turur nä kim köklär içindäki (4) takı yär içindäki. ärür taŋrı muŋsuz ögdülmiş.

132. taŋrıka nä kim köklär içindäki (5) takı yärlär içindäki. tap turur taŋrı küdäzçi.

133. apaŋ tiläsä elätgäy silärni (6) ay kişilär kältürgäy adınlar. ärür taŋrı anıŋ üzä uğan.

134. kim (7) tilär ärsä bu ajun yanutını taŋrı üskindä turur bu ajun yanutı. ymä ol ajun yanutı (8) ärür taŋrı eşitgän körgän.

135. ay anlar kim kertgündilär boluŋlar adakın turuğlılar (9) dādlık birlä. tanuklar *taŋrılık näçä ymä özüŋizlär üzä ärsä azu ata ana* yak yawuklar [74v/1] ägär bolsa muŋsuz azu çıġay taŋrı yaraşırak ol ekki birlä udu barmaŋlar köŋül tiläkiŋä (2) kışmaŋızlar. apaŋ kıya baksa silär azu yüz äwürsä silär bütünlükün taŋrı ärür anı kim kılur silär uğan turur.

136. (3) ay anlar kim kertgündilär kertgünüŋlär taŋrıka takı yalavaçka ol bitig kim *indürdi* (4) *yalavaçıŋa ol bitigkä kim indürdi munda öŋdün. kim tansa taŋrıka*

[90] 004/129=73v/7 umağay: yazmada *udmağay* yazılıp *d*'nin üstü çizilerek iptal edilmiş.

(5) färiştäläriŋä kitāblarıŋa yalavaçlarıŋa kedinki künkä yoldın azdı oḳ ıraḳ azmaḳlıḳ[91].

137. *(6) bütünlükün anlar kim kertgündilär yana tandılar yana kertgündilär* yana tandılar yana arturdılar tanmaḳlıḳnı (7) bolmaġay taŋrı yarlıḳasa anlarnı ap ymä köndürsä[92] olarnı yolḳa.

138. säwünç bergil ekki yüzlüglärkä (8) kim anlarḳa turur aġrıtġan ḳın.

139. anlar kim tutarlar tanıġlılarnı dostlar (9) mü'minlärdä adın. tilärlär mü anlar *yaʿnī kāfirlär üskindä ʿazīzlik çın ʿazīzlik taŋrıḳa turur ḳamuġı.*

140. indürdi ök [75r/1] silär üzä bitig içindä ḳaçan eşitsä taŋrı bälgülärini tanılur anıŋ birlä (2) füsūs tutlur anıŋ birlä olturmaŋlar anlarnıŋ birlä kirginçä anlar anda adınḳı sözkä (3) silär andaġ ärsä mäŋzär silär. bütünlükün taŋrı terigli ekki yüzlüglärni tanıġlılarnı (4) tamuġ içindä yumḳı.

141. anlar kim küdärlär küdmäzlär silärkä. apaŋ bolsa silärkä açmaḳlıḳ[93] taŋrıdın (5) ayurlar ärmädimiz mü silärniŋ birlä ägär bolsa tanıġlılarḳa ülüş ayurlar (6) ḳışmadımuz mu silär üzä yıġadımız mu silärni kertgünüglilärdin taŋrı adrar (7) silär ara ḳıyāmät kün. ḳılmaduḳ turur taŋrı tanıġlılarḳa kertgünüglilär üzä yol.

142. (8) çın ekki yüzlüglär aldaşurlar taŋrı dostları birlä ol aldamaḳ yanutı berür anlarḳa. ḳaçan ḳopsalar *namāzḳa (9)* ḳoparlar *kehālin körgitürlär kişilärkä* yād ḳılmaslar taŋrını mägär az.

143. [75v/1] başları tutuḳ anıŋ ara ap olar birlä ap olar birlä. kimni (2) yoldın azıtsa taŋrı bulmaġay sän aŋar yol.

144. ay anlar kim kertgündilär tutmaŋlar (3) tanıġlılarnı dostlar kertgünüglilärdä adın. *kim tiläsä silär taŋrıḳa kim (4)* ḳılsa *silär taŋrıḳa silär üzä bir* ḥüccät bälgülüg.

145. çın ekki yüzlüglär astın ḳol içindä (5) otdın. bulmaġay sän anlarḳa yārī.

146. mägär anlar kim öknüp yandılar (6) edgülük ḳıldılar yapşundılar taŋrı dīnikä ḳatıġsız ḳıldılar dīnlärini taŋrılıḳ anlar kertgünüglilär birlä. (7) harayna berür taŋrı *mü'minlärkä* uluġ s̱āvāb.

---

91 **004/136=74v/5 azmaḳlıḳ:** *a-* medli elifle yazılmış.

92 **004/137=74v/7 köndürsä:** *köndürürsä* olarak yazılıp daha sonra ikinci *-ür-*'ün üzeri çizilerek iptal edilmiş.

93 **004/141=75r/4 açmaḳlıḳ:** *a-* medli elifle yazılmış.

147. ḳılmas taŋrı silärniŋ ḳınıŋız[94] birlä (8) ägär sipās ötäsälär kertgünsälär. ärür taŋrı sipās bäzärlägli bilgän.

148. säwmäs taŋrı ün *kötürmäkni (9) esizlik* birlä sözdin mägär ol kim küç tägrülsä. ärür taŋrı eşitgän bilgän.

149. apaŋ bälgürtsä silär [76r/1] edgülükni azu yaşur<sa> silär anı azu käçürsä silär esizlikdin bütünlükün taŋrı ärür käçürgän uġan.

150. (2) bütünlükün anlar tanarlar taŋrıḳa yalavaçları ara tilär kim adırmaḳları (3) *taŋrı ara yalavaçları ara ayur miz kertgünür miz amarıḳa tanar miz amarıḳa.* (4) tilärlär kim tutmaḳları ol ekki ara yol.

151. anlar tururlar anlar tanıġlılar (5) kertü. anut(t)ımız tanıġlılarḳa uçuzlaġan ḳınnı.

152. anlar kim kertgündilär taŋrıḳa yalavaçlarıŋa (6) adırtlamadılar biri ara anlardın anlar harayna bergäy miz anlarḳa tärlärini. ärür taŋrı (7) yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

153. tilärlär saŋa bitig idiläri indürmäkiŋ anlar üzä bir bitig (8) kökdin ḳoldılar-oḳ *müsāda anda uluġraḳ aydılar köritgil biziŋä taŋrını açuḳluġ. (9) tut(t)ı* anlarnı kök otı küç ḳılmaḳları birlä. yana tut(t)ılar buzaġunı säwüglügkä kälmişdä kedin anlarḳa [76v/1] bälgülär käçürdimiz andın taḳı berdimiz müsāḳa[95] ḥüccät bälgülüg.

154. kötürdimiz (2) anlar üstünlärindä taġnı bütün baçıġları birlä taḳı aydımız *anlarḳa kiriŋlär ḳapuġḳa yüknü taḳı aydımız (3) anlarḳa täŋdä käçmäŋlär* şänbä kün içindä aldımız anlardın bärk bütün baçıġları birlä irig.

155. (4) sımaḳları üçün bütün baçıġlarnı tanmaḳları birlä taŋrı bälgüläriŋä öldürmäkläri yalavaçlarnı (5) ḥaḳsızın aymaḳları köŋüllärimiz örtüglüg ḳaplıġ. yoḳ kim taŋrı anıŋ üzä[96] tanmaḳları birlä (6) kertgünmäslär mägär az.

156. *tanmaḳları aymaḳları üçün märyäm üzälä yoḳ söz (7) uluġ.*

157. aymaḳları üçün biz öldürdimiz mäsiḥni märyäm oġlı ʿīsā taŋrı yalavaçı. (8) öldürmädilär anı asmadılar anı yoḳ oḫşanıldı anlarḳa. çın anlar (9) taraşıḳ

---

[94] 004/147=75v/7 ḳınıŋız: Yazmada yazım özelliği olarak qynkyz olarak. TİEM 73'de -nıŋ- dizisini bulunduran biçimlerde bir yazım özelliği olarak genellikle –nk- yazıldığı görülür. Bu yazım özelliğine DLT dâhil diğer erken İslâmî çevre eserlerinde rastlamak mümkündür.

[95] 004/153=76v/1 müsāḳa: Üst sayfa kenarında yazılı.

[96] 004/155=76v/5 anıŋ üzä: Arapça satırın üzerinde.

boldılar anıŋ içindä sezik içindä anlardın. mägär sezikkä udmak. *öldürmädilär anı seziksiz.*

158. [77r/1] yok kim kötürdi anı taŋrı anıŋ tapa. ärür taŋrı küsüş bütün işlig.

159. *(2) bitig idilärindin mägär kertgündilär ök aŋar ölmäzindä öŋdün.* kıyāmät kün bolur (3) anlar üzä tanuk.

160. küç kılmak birlä anlardın kim cuhūd boldılar ḥarām kıldımız anlar üzä (4) arıġlarnı kim ḥälāl kılındı anlarka yıġmakları birlä taŋrı yolındın üküş.

161. (5) almakları birlä yaramas artuklukını yıġıldılar ok andın yemäkläri birlä *kişilär tawarlarını bāṭıllık*[97] *birlä. (6) anut(t)ımız tanıġlılarka anlardın aġrıtıġlı* kınnı.

162. yok kim taylanmışlar[98] (7) bilig içindä anlardın kertgünüglilär kertgünürlär aŋar kim indürüldi saŋa mında öŋdün (8) adakın tutuġlılar namāznı beriŋlär zäkātnı kertgünüglilär taŋrıka (9) kedinki künkä. anlar harayna bergäy miz anlarka uluġ tär s̱ävāb.

163. biz yarlıġ ıdtımız [77v/1] saŋa nätäg kim yarlıġ ıdtımız nūḥ päyġāmbärka takı yalavaçlarka anda kedin takı yarlıġ ıdtımız (2) ibrāhīm päyġāmbärka takı ismāʿīl päyġāmbärka takı isḥāk päyġāmbärka takı yaʿkūb päyġāmbärka takı äsbāṭka takı ʿīsā päyġāmbärka (3) takı äyyūb päyġāmbärka takı yūnus päyġāmbärka takı hārūnka takı süläymān päyġāmbärka berdimiz dāvudka zäbūrnı.

---

[97] **004/161=77r/5 bāṭıllık:** Arapçası aynı şekilde Türkçe kısımda da yazılı.

[98] 004/162=77r/6 **taylanmışlar bilig içindä:** *"bilgide derinleşmiş olanlar"* = A. الراسخون *al-rāsiḫūna fi ʿilmi*, *taylan-* "derinleşmek" = A. rasaḫa (Çanga 211a). Kuran'da iki kez çokluk ismifâil kalıbında *rāsiḫūn* "derinleşen, rüsuh sahibi olan" (Çanga 211a) olarak geçmiştir. Türkçe *taylan-* ilk kez bu metinle tanıklanmıştır: < *tay+lan-* DÖNÜŞLÜ. Fakat DLT-III 386'daki *taylaŋ är* "ince, kibar, güzel boylu boslu, rengi parlak elbisesi temiz adam"daki *taylaŋ* ile köktaştır. Bkz. ED 568a. DLT III 166'da geçen *tayuk er* "ince, kibar, genç adam"daki tek veri *tayuk* (ED 568a) da *taylaŋ* yanında metnimizdeki *taylan-* ile de birleşir. *taylan-* fiili Anadolu ağızlarında *taylan-* olarak "büyüklenmek" anlamı ile yaşamaktadır (SDD 1326). Yine *taysın-* "1. itibar ve hürmet etmek, ehemmiyet vermek" (SDD 1327), *taysız* "dikkatsiz" (SDD 1327) sözleri de bu *taylan-* fiili ile ilgili olmalıdır. *taylaŋ* Clauson'un belirttiği gibi *tay-laŋ* olarak değil, metnimizdeki bu tek veriye de dayandırılarak *tayla-ŋ* olarak ayrılmalıdır. - *ŋ* FİYE ile yapılmış sözcükler için Bkz. WF 337-8. *tayuk* ise, *tay+u-k* olarak açılıp *tayla-* ~ *taylan-*'a paralel bir **tayu-* fiilinden sıfat olarak değerlendirilebilir. *taylanmışlar bilig içindä* metnin Harezm alanı Türkçesi özelliklerini gösteren kısmındaki 003/007=38v/3'de *tölängänlär ʿīlm içindä* olarak geçmektedir. Bu sonuncu Hekimoğlu 47b/9, 100b/6 da da aynıdır (Sağol I, 28, 55).

164. (4) yana yalavaçlar ol sawların tüzdimiz anlarnıŋ säniŋ üzä. munda öŋdün yana yalavaçlar ol sawların tüzmädimiz anlarnıŋ (5) säniŋ üzä sözlädi taŋrı müsāḳa sözlämäk.

165. yalavaçlar müjdä beriglilär taḳı ḳorḳutuğlılar (6) bolmasun teyü kişilärkä taŋrı üzä nälüklüg yalavaçlarda kedin. ärür taŋrı (7) küsüş bütün işlig.

166. yoḳ kim taŋrı tanuḳluḳ berür aŋar kim indürüldi saŋa indürdi anı biligi birlä. (8) yana färiştälär tanuḳluḳ berürlär. tap ol taŋrı tanuḳ.

167. *bütünlükün anlar kim tandılar (9) yıġdılar taŋrı yolındın çın yol yetürdilär* ıraḳ yol yetürmäk.

168. bütünlükün anlar kim [78r/1] tandılar taḳı küç ḳıldılar bolmaġay taŋrı yarlıḳasa anlarnı ap yolḳa köndürsä olarnı yolḳa.

169. (2) mägär tamuġ yolı mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä tutaşı. ärür ol taŋrı üzä āsān.

170. (3) ay *kişilär käldi ök silärkä yalavaç tüzlük birlä idiŋizlärdin kertgünüŋlär* yegräk (4) silärkä. apaŋ tansalar taŋrıḳa turur taŋrıḳa nä kim köklär içindäki vä yärlär içindäki. (5) ärür taŋrı bilgän bütün işlig.

171. ay bitig idiläri ḥaddın käçmäŋlär (6) dīniŋizlär içindä taḳı aymaŋlar taŋrı üzä mägär yaraşı. çınoḳ mäsāḥat ḳılıġlı ʿīsā (7) märyäm oġlı taŋrı yalavaçı anıŋ sözi. kämişti anı märyämkä rūḥ (8) andın. kertgünüŋlär taŋrıḳa yalavaçlarıŋa taḳı aymaŋlar üç tep. yıġlıŋlar yegräk silärkä. (9) bütünlükün taŋrı bir idi turur. arıġ ol bolmaḳdın aŋar oġul ḳız. aŋar nä kim köklär içindäki [78v/1] nä *kim yärlär içindäki. tap ol taŋrı küdäzçi.*

172. härgīz küwäzlänmäs ʿīsā (2) bolmaḳdın ḳul taŋrıḳa ap färiştälär yaḳın ḳılınmışlar. kim (3) küwäzlänsä anıŋ ḳulluḳındın uluġsıġlıḳ ḳılsa harayna tergäy olarnı anıŋ tapa ḳamuġını.

173. (4) yana anlar kertgündilär ḳıldılar edgülüklärni tükäl bergäy olarḳa tärlärini (5) *artuḳluḳ* bergäy *olarḳa artuḳluḳındın* ymä *anlar küwäzlik ḳıldılar* uluġsıġlıḳ ḳıldılar (6) ḳınaġay anlarnı aġrıtġan ḳın birlä. bulmaslar anlarḳa taŋrıda adın dost (7) ap yārī berigli.

174. ay kişilär käldi ök silärkä bir ḥüccät idiŋizlärdin indürdimiz (8) silärkä yaruḳluḳ bälgülüg.

175. yana anlar kim kertgündilär taŋrıḳa yapşundılar aŋar harayna kigürgäy anlarnı (9) yarlıḳamaḳı içindä andın artuḳluḳ edgülük köndürgäy olarnı anıŋ tapa köni yolḳa.

176. [79r/1] söz yanutı tiläyür sendin. ayġıl taŋrı söz yanutı berür silär esizlik üstünsizlik içindä. ägär bir är (2) yoḳ yodun bolsa bolmasa aŋa oġul ḳız aŋar bir tişi ḳarındaş aŋar yarım anıŋdın kim ḳodtı ol mīrāṣ alur anıŋdın (3) ägär bolmasa aŋar oġul ḳız. ägär bolsalar ekki anlar ekkägükä üçdä ekki kälür anıŋdın (4) kim ḳodtı. ägär bolsalar ḳadaşlar äränlär taḳı ḳunçuylar ärkäkkä ekki tişi ülüşi mäŋizlig. (5) bälgürtür taŋrı silärkä ägär arıtsa silär. taŋrı tegmä närsäni bilgän ol.

(5)
sūrātū'l-mā'idā

(6) mā'idä sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz taḳı yegirmi üç āyät turur[99].

(7) ol idi atı birlä kim rūzī berdäçi yarlıḳadaçı.

1. (8) ay anlar kim kertgündilär tükäl ḳılıŋlar baçıġlarnı. ḥālāl ḳılındı silärkä silärkä tilsiz yılḳılar (9) mägär ol kim uḳılur silär üzä ḥālāl ḳılmaġalı awnı silär iḥrām tutmış ärkän. bütünlükün taŋrı ḥükm ḳılur [79v/1] nä tiläsä.

2. ay anlar kim kertgündilär ḥālāl tutmaŋızlar taŋrınıŋ bälgü ḳılmışlarını ap aġırlıġ aynı (2) ap boġuzlaġu boġzıŋa nişān asılmış ap uġraġlılar aġırlıġ ewkä tilärlär artuḳluḳnı (3) idilärindin ḫoşnūdluḳnı. ḳaçan ḥālālḳa çıḳsa silär ötrü awlaŋlar. käldürmäsün ök silärkä (4) bir bodun säwügsüzlüki kim yıġdı silärni aġırlıġ mäzgitdin ḥaddın käçmäkiŋizlärkä. (5) yārī berişiŋlär[100] edgülük üzä saḳnuḳluḳ üzä. yārī berişmäŋlär yazuḳ üzä täŋdä käçmäk üzä (6) ḳorḳuŋlar taŋrıdın. bütünlükün taŋrı ḳatıġ ḳınlıġ ol.

3. ḥarām ḳılındı silär üzä (7) özi ölmiş ḳan toŋuz äti ol kim uḳıldı taŋrıda adınḳıḳa anıŋ birlä süsüşüp boġulmış (8) yançılmış yuwlunup uşalmış

---

[99] 005 Mā'idā suresi Kur'an'da 120 ayettir.

süsüşüp ölmiş ol kim yesä azıġlıġ mägär (9) boġuzlasalar ol kim boġuzlansa burḫanlar[101] üzä üläşmäkiŋizlär oḳ birlä. [80r/1] ol silärkä yarlıġdın çıḳmaḳ ol. bu kün umınçsız boldı anlar kim tandılar dīniŋizlärdin (2) ḳorḳmaŋlar olarḳa ḳorḳuŋlar maŋa. bu kün tükäl ḳıldım silärkä dīniŋizlärni (3) tükäl ḳıldım silär üzä niᶜmätimni taḳı tapladım silärkä müsülmānlıḳ dīnini. kim (4) *muŋadsa açlıḳ içindä uġramadaçı yazuḳḳa bütünlükün taŋrı yazuḳ* örtgän yarlıḳaġan.

4. (5) ayturlar saŋa nägü ḥālāl ḳılındı anlarḳa. ayġıl ḥālāl ḳılındı silärkä arıġlar ol kim (6) ögrätsä silär awlaġlılardın etärçilär[102] ögrätü silär anlarḳa anıŋdın kim ögrät(t)i silärkä taŋrı (7) yeŋlär anıŋdın kim yemädip[103] yıġıp tut(t)ılar silär üzä yāḏ ḳılıŋlar taŋrı atını anıŋ üzä. (8) ḳorḳuŋlar taŋrıda bütünlükün taŋrı tärk saḳışlıġ ol.

5. bu kün ḥālāl ḳılındı silärkä arıġlar. (9) anlarnıŋ aşı kim berildilär bitigni ḥālāl turur silärkä silärniŋ aşıŋızlar ḥālāl turur anlarḳa. [80v/1] yana arıġ bolmışlar kertgünügli ḳunçuylardın yana arıġlar yavaşlar anlardın kim berildilär (2) *bitigni silärdä öŋdün ḳaçan bersä silär olarḳa tärlärini özlärini küḏäziglilär* (3) artaḳ iş ḳılmaġlılar ap ymä oynaş tutuġlılar. kim tansa īmānḳa (4) yoḳ yoḏun boldı oḳ anıŋ işi. ol keḏinki içindä ziyānlıġlardın.

6. ay anlar kim (5) kertgündilär ḳaçan ḳopsaŋızlar namāzḳa yuŋuzlar yüzläriŋizni äligläriŋizni (6) çignäkläriŋizkä tegi suw türtüŋlär başlarıŋızḳa aḏaḳlarıŋızḳa ekki topuḳlarġa tegi. (7) ägär ärsä silär yunġu ḥāl üzä[104] arınıŋlar. ägär bolsa silär igliglär azu yol yörimäk üzä (8) azu kälsä birägü silärdin uyat yärdin azu ḳatılsa silär ḳunçuylarḳa bulmasa silär suwnı (9) utru

---

[100] 005/002=79v/5 **berişiŋlär:** *bersünler* yazılıp *–sün*'ün üzeri çizilerek *berişiŋlär* şeklinde doğrusu yazılmıştır.

[101] 005/003=79v/9 **burḫanlar:** *burḫan* = A. النُّصُبُ "النُّصُبُ" (Çanga 509b). *burḫan*'ın genel put anlamıyla kullanımı *İslâmî Türk çevresinin ilk eserlerine özgüdür*. Bkz. DLT-I 343 *KB 5486* Ayrıca Bkz. ED 360a-361a.

[102] 005/004=80r/6 **etärçi+** burada "avcı, avda iz sürücü hayvan" = A. مُكَلِّبِينَ "Hayvanı avlamaya veya avlananı getirmeye, alıştıran, yetiştiren, öğreten" (Çanga 434b). İkinci olarak bu metinde *geçmektedir*. *Hap. leg.* olarak TT IV A *56-61 arasında avcı adlarının sıralandığı cümle* içinde geçen bu sözcüğü Erdal *edärtçi>edärçi* olarak açıklamıştır (WF112 (155. nolu dipnot). Sözcüğün Arap harfleriyle yazımı *etärçi*'dir. İç ve son ses /ḏ/ ünsüzünü koruyan metnimizde, sözcüğün *eḏärçi* olarak yazılmasını beklerdik. Ayrıca Bkz. ED 69b.

[103] 005/004=80r/7 **yemädip** < *ye-mädip* "yemeden", Orta Türkçede *-mAdIn* yerine zaman zaman karşımıza çıkan *–mAdIp*'li zarf-fiiller ve bunların fonksiyon ve kullanımları için Bkz. Korkmaz (1965: 259-269).

uġraŋlar arıġ tupraḳḳa türtüŋlär yüzläriŋizkä äligläriŋizkä andın [81r/1] tilämäs taŋrı ḳılsa silär üzä tärslik yoḳ kim tilär sizlärni arıtsa (2) tükäl ḳılsa niᶜmätini silär üzä bolġay kim silär şükr ü sipās ötägäy silär.

7. yāḏ ḳılıŋlar (3) taŋrınıŋ niᶜmätini silär üzä anıŋ täg söz baçıġı ol kim bütünlük ḳıldı[105] sizlärniŋ üzä birlä anı ançada aydıŋızlar eşit(t)imiz (4) yarlıġ tut(t)ımız. ḳorḳuŋlar taŋrıḳa. bütünlükün taŋrı bilgän ol köŋüllär iḏisi.

8. ay anlar kim (5) kertgündilär boluŋlar aḏaḳın ḳalıġlılar taŋrıḳa tanuḳluḳnı *könilik birlä kältürmäsün ol silärkä (6) bir boḏunnuŋ säwügsüzlüki* ḳışmamaḳıŋızlar üzä. ḳışıŋlar ol yaḳınraḳ turur saḳnuḳluḳḳa. (7) ḳorḳuŋlar taŋrıḳa. bütünlükün taŋrı bilgän turur anı kim ḳılur silär.

9. üḏ urur taŋrı anlarḳa kertgündilär (8) taḳı ḳıldılar eḏgülüklär anlarḳa turur örtmäk uluġ tär muyan.

10. *anlar kim tandılar (9) taḳı yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni* anlar tururlar tamuġ iḏiläri.

11. ay anlar kim kertgündilär yāḏ ḳılıŋlar[106] [81v/1] taŋrınıŋ niᶜmätlärini silär üzä ançada uġradı bir boḏun kim yaḏmaḳları silärkä (2) äliglärini yıġdı äliglärini silärdin. ḳorḳuŋlar taŋrıḳa. taŋrı üzä köŋül ursun (3) kertgünüglilär.

12. aldı oḳ taŋrı taŋrı ḳulı oġlanınıŋ bütünlüklärini. ıḏtımız anlardın (4) on ekki üḏründi. aydı taŋrı män silärniŋ birlä män. ägär aḏaḳın ḳılsa silär namāznı bersälär (5) zäkātnı. kertgünsä silär yalavaçlarımḳa yārī basut bersä silär olarḳa ötünç bersä silär taŋrıḳa ötünç bermäk (6) eḏgü yanut bergäy ök män silärdin esizlikläriŋizni kigürgäy ök män silärni būstānlarḳa aḳar (7) anıŋ altındın arıḳlar. kim tansa anda keḏin silärdin yol azdı oḳ köni (8) yoldın.

13. sımaḳları üçün bütünlüklärini ḳıldımız köŋüllärini ḳatıġ. (9) ḳıştururlar sözini orunlarındın unut(t)ılar ülüşni anıŋdın kim pänd berildilär anıŋ birlä. [82r/1] tutaşı köz kämşü<r> sän ḫıyānāt ḳılıġlı üzä anlardın <mägär az anlardın>[107] käçürgil anlardın käçürgil. bütünlükün taŋrı (2) säwär eḏgülük ḳılıġlılarnı.

---

[104] 005/006=80v/7 **yunġu ḥāl üzä:** Altında *yaᶜnī cunub.*

[105] **005/007=81r/3** ḳıldı: Önce *kılar* yazılıp elif harfinin üzeri çizilerek iptal edilip *ḳıldı* olarak düzeltilmiş.

[106] **005/011=81r/9 yāḏ ḳılıŋlar:** *ḳılıŋlar* **81v/1'de** tekrar yazılı, fakat A. kısım silinmiş.

[107] 005/013=82r/1 Ayetin bu kısmı Arapça satıra sonradan bir çıkmayla, farklı bir kalemle ve farklı bir elden eklenmiş; bu kısmın çevirisi de yoktur.

14. anlardın kim aydılar biz tärsäklär miz. aldımız (3) bütünlüklärini unıt(t)ılar *bir ülüş anıŋdın kim pänd berildilär anıŋ birlä.* ḳınurdımız[108] olar ara yağılıḳnı (4) säwmämäklikni ḳıyāmät künkä tegi. harayna uḳturğay anlarḳa taŋrı anı kim ḳılur ärdilär.

15. (5) ay bitig iḏiläri käldi ök silärkä yalavaçımız bälgürtür silärkä (6) üküşi anıŋdın kim kizlär ärdilär bitigdin käçrür üküşdin. (7) käldi ök silärkä taŋrıdın yaruḳluḳ bitig bälgülüg.

16. köndürü anıŋ birlä taŋrı (8) kim uḏu barsa anıŋ ḫoşnūdluḳıŋa äsänlik yolları. çıḳarur olarnı ḳaraŋḳuluḳdın (9) yaruḳluḳḳa anıŋ yarlıḳı birlä köndürür anlarnı köni yolḳa.

17. tandı oḳ anlar [82v/1] aydılar bütünlükün taŋrı ol māsīḥni märyäm oğlı. aygıl *kim ärklig bolur taŋrıdın närsä (2) ägär tiläsä yoḳ yoḏun ḳılmaḳ māsīḥni* märyäm oğlı anıŋ anası nä kim yär içindäkini (3) ḳamuğ yumḳını. taŋrınıŋ köklär yärlär ärkligligi nä kim ol ekki ara ärsä. yaratur nägü (4) tiläsä. taŋrı tegmä närsä üzä uğan turur.

18. aydı cuhūdlar tersāklär (5) biz taŋrınıŋ oğlanları biz anıŋ säwügläri miz. ayğıl *nälük ḳınayur silärni yazuḳlarıŋız birlä. yoḳ kim silär (6) yaŋluḳ silär anıŋdın* kim yarat(t)ı. yarlıḳar kimni tiläsä taḳı ḳınar kimni tiläsä. taŋrıḳa turur köklär yärlär ärklig (7) -ligi. nä kim ol ekki ara ärsä anıŋ tapa ol yanış.

19. ay bitig iḏiläri käldi ök silärkä (8) yalavaçımız bälgürtür silärkä üzüklük käsüklük üzä yalavaçlardın kim aymaḳıŋızlar kälmädi biziŋkä (9) säwinç berdäçidin ap ḳorḳut(t)açıdın. käldi ök silärkä säwinç berdäçi ḳorḳut(t)açı. taŋrı tegmä närsä üzä uğan turur.

20. [83r/1] ançada kim ayḏı mūsā yalavaç öz boḏunıŋa yāḏ ḳılıŋlar taŋrınıŋ niʿmätini *silär* üzä ançada *kim* ḳıldı (2) *silär* içindä *yalavaçlar* ḳıldı *silärni* eliglär berdi silärkä anı kim bermädi bir kim ärsäkä (3) ajunluğlardın.

---

[108] 005/013=82r/3 ḳınurdımız: *kın-ur-* ETTİRGEN. *ḳın-* "arzu etmek" fiilinden, Bkz. ED 632a. Eski Türkçe metinlerde *kıntur-* olarak ettirgen çatılı biçimi geçmiştir (ED 636a). *ḳınur-* biçimi ilk kez. *ḳınur-* burada aralarında kin ve düşmanlığı "göndermek, harekete geçirmek" anlamında kullanılmıştır. *kın-* ve *kındur-* fiilleri, sırasıyla "gönderilmek, canlanmak, tahrik edilmek" ve "kaldırmak, tahrik etmek, göndermek" anlamları ile Kİ'de tanıklanmıştır Bkz. Özyetgin (2001: 527-8, 306. ve 307. fiiller).

21. ay mäniŋ boḏunum kiriŋlär ol arıtılmış yärkä kim bitidi taŋrı (4) silärkä. ḳaḏranmaŋlar[109] arḳalarıŋız üzä yanġay *silär* ḳorḳuġlılar.

22. aydılar ay mūsā (5) çın anıŋ içindä boḏunlar bar üz öwkäsi üçün iş ḳılġan biz kirmägäy ök miz aŋar anlar çıḳġınçaḳa tegi andın. apaŋ çıḳsalar (6) andın biz kiriglilär miz.

23. aydı ekki ärän anlardın ḳorḳarlar (7) erinç berdi taŋrı ol ekki üzä kiriŋlär anlar üzä ḳapuġḳa. *ḳaçan kirsä silär aŋar silär (8) ut(t)açı silär. taŋrı üzä köŋül* uruŋlar ägär ärsä silär kertgünüglilär.

24. aydılar ay mūsā (9) biz kirmägäy ök miz aŋar tutaşı näçä kim olar bar ärginçä anıŋ içindä barġıl sän säniŋ uluġuŋ yaʿnī ḥārūn[110] toḳışıŋlar. [83v/1] biz munda olturuġlılar miz.

25. aydı iḏimä män ärklig bolmas män mägär özümkä mäniŋ ḳadaşım üzä. (2) aḏırġıl bizli ara yarlıḳdın çıḳıġlı boḏunlar ara.

26. aydı ol ḥarām ḳılınmış *turur anlar üzä* (3) ḳırḳ *yıl. täzginü yöriyürlär* yär içindä. ḳaḏġurmaġıl yarlıḳdın çıḳıġlı boḏunlar üzä.

27. (4) oḳıġıl anlar üzä ādäm yalavaçnıŋ ekki oġlanı sawı kertülüg birlä ançada *tafnaġu tapuġ ḳıldılar tafnaġu tapuġ*[111] *bäzärländi olarda birisindin* (5) bäzärlänmädi taḳı birindin. aydı öldürgäy ök män seni. aydı bezärläyür taŋrı saḳnuḳlardın.

28. (6) ägär yaḏsa sän maŋa älgiŋni öldürgüŋ üçün meni ärmäs män yaḏıġlı älgim saŋa (7) öldürgüm üçün seni. män ḳorḳar män taŋrıda ajunluġlar iḏisini.

---

[109] 005/021=83r/4 ḳaḏran- "dönmek, geri dönmek" = A. ترتدوا "(eski hâllerine) dönmek" (Çanga 209b). < **ḳaḏır+a-n-* DÖNÜŞLÜ, DLT'de geçmiştir. (DLT-II 267), Bkz. ED 605b ḳaḏran-. Bir **ḳaḏır* isim kökünü kurmaya DLT-II 267'deki *ḳaḏırlan-* "arka dönmek"*: er ḳaḏırlandı* (hapax.) biçimi izin vermektedir. Ayrıca Bkz. WF 734, 735, 740.

[110] **OO5/024=82r/9 uluġuŋ yaʿnī ḥārūn A. وربك karşılık gelen sözcük "rabbin"olmalıydı A. وربك sözcüğü yanlış olarak "uluġuŋ yaʿnī ḥārūn" şeklin de çevrilmiş. Bkz. (Gülle 1999-I;333).**

[111] 005/021=83r/4 tafnaġu tapuġ ḳıldılar tafnaġu tapuġ "Allah rızası için kurban sunmak"= A. *ḳarrabā ḳurbanān*, tafnaġu tapuġ ḳıl- harfiyen "tapınmak için hizmet etmek", "Allah'ın rızasına yaklaşmak için takdim etmek" (Çanga 386a), *tafnaġu tapuġ* "tapınma hizmeti", burada "Allah'ın rızasına kazanmaya vesile olup Allah katında yakınlığı temin edici husus (kurban)" (Çanga 387a). *tafnaġu < tapın-aġu* , -p- > -f- değişmesine erken örneklerdendir, geç Orta Türkçe Doğu Türk yazı dilinde değişmenin örneklerine daha sık rastlanır, Bkz. (Eckmann1988: 24). *tapuġ* "hizmet" < *tapıġ*, Sözcükteki bu yuvarlaklaşmanın örneklerini DLT ve KB'de de bulmaktayız, Bkz. ED 437a/b tapığ.

29. män tilär män kim yüdsä män (8) mäniŋ yazuḳumnı säniŋ yazuḳuŋnı bolsa sän ot idilärindin. ol turur küç ḳılıġlılarnıŋ yanutı.

30. (9) boyun berdi aŋa ätözi ḳadaşını öldürmäkkä. öldürdi anı boldı ziyānlıġlardın.

31. [84r/1] ıdtı taŋrı bir ḳarġa üşäyür yär içiŋdä kömgü üçün ölügni nätäg kömär ḳadaşınıŋ uwutnı. (2) aydı ay ḳatıġlıḳ(ḳ)a umas-mu boldum bolmaḳımdım bu ḳarġa mäŋizlig (3) kömsä män ḳadaşım uwutnı bolsa män ökünçlüglärdin.

32. anıŋ üçün bitidimiz (4) taŋrı ḳulı oġlanı üzä ol kim öldürsä bir ätözni bir ätözsüz azu arḳaḳsız yär içindä (5) andaġ ḳalı öldürdi kişilärni yumḳı. kim tirgüzsä anı andaġ ḳalı tirgüzdi kişilärni (6) yumḳı. çınoḳ käldürdi anlarḳa yalavaçlarımız bälgülär birlä. yana çın üküşi anlardın anda kedin (7) yär içindä täŋdä käçiglilär ol.

33. anlar mägär yanutı kim toḳuş ḳılurlar taŋrı birlä (8) yalavaçı birlä tawranurlar yär içindä artaḳlıġın kim öldürmäkläri azu asılmaḳları (9) azu käsilgäy äligläri adaḳları şaşru. azu sürülgäylär yärdin. [84v/1] ol anlarḳa turur rüsvālıḳ dünyā içindä anlarḳa āḫirät içindä ḳın turur uluġ.

34. mägär (2) anlar kim yandılar älig bolmamışŋızda aşnu anlar üzä. biliŋlär kim taŋrı yazuḳ örtgän (3) yarlıḳaġan.

35. ay anlar kim kertgündilär ḳorḳuŋ taŋrıḳa tiläŋlär aŋar ulaşıḳlıḳnı. ḳatıġlanıŋlar (4) anıŋ yolı içindä bolġay kim ḳurtulġay silär.

36. bütünlükün anlar tandılar ägär bolsa anlarḳa (5) yär içindäki yumḳı yana anıŋ mäŋizlig anıŋ birlä bolsa yuluġ bersälär anıŋ[112] birlä ḳopmaḳ küni ḳınındın (6) bäzärlänmägäy anlardın. anlarḳa ḳın turur aġrıtıġlı.

37. tilärlär kim çıḳmaḳları otdın (7) ärmäslär çıḳıġlılar andın. anlarḳa ḳın turur tutaşı.

38. oġrı är oġrı tişi (8) käsiŋlär ol ekkisi äliglärini anıŋ birlä kim ḳazġandılar ḳızġut ḳılu taŋrıdın. taŋrı küsüş turur bütün işlig.

39. (9) kim ḳaytsa küç ḳılmışda kedin edgülük ḳılsa bütünlükün taŋrı tävbä berür anıŋ üzä. çın taŋrı yazuḳ örtgän turur yarlıḳaġan.

---

[112] 005/036=84v/5 anıŋ: Doğru biçim, *aŋar* üzeri çizilerek iptal edilmiş.

40. [85r/1] bilmäs-mü sän kim taŋrı anıŋ köklär yärlär ärkligligi. ḳınar kimni tiläsä (2) yarlıḳar kimni tiläsä. taŋrı tegmä närsä üzä uġan turur.

41. *ay yalavaç ḳadġurtmasun seni (3) anlar kim ewärlär tanmaḳ içindä anlardın* kim aydılar kertgündimiz aġızları birlä (4) kertgünmädi köŋülläri. anlardın kim cuhūd boldılar käd̲ üküş eşitiglilär yalġan üçün (5) käd̲ ḳulaḳ tutuġlılar ad̲ın ḳavmḳa kim kälmädilär saŋa.[113] ḳışrur sözlärni orunlarında (6) ked̲in. ayurlar ägär berilsä silär munı tutuŋlar ägär berilmäsä silär anı saḳlaŋlar. (7) *kimkä tiläsä taŋrı sınmaḳnı ärklig bolmas aŋar taŋrıdın närsä. anlar* anlar tururlar (8) tilämädi taŋrı arıtmaḳ köŋüllärini. anlarḳa dünyā içindä rüsvālıḳ anlarḳa āḫirät içindä (9) ḳın turur uluġ.

42. käd̲ üküş ḳulaḳ tutuġlu yalġanḳa üküş yeglilär ḥarāmnı. ägär [85v/1] kälsälär saŋa üzgil käsgil anlar ara azu yüz äwürgil anlardın. ägär yüz äwürsä sän anlardın (2) ziyān ḳılumaġaylar saŋa närsä. ägär üzsä kässä üzgil käsgil anlar ara köni dād birlä. bütünlükün taŋrı (3) säwär dād beriglilärni.

43. nätäg ad̲ırġuçı säçgüçi ḳılurlar seni anlar üskindä turur tävrīt. (4) anıŋ içindä taŋrı ad̲ırmışı säçmişi yana äwrülürlär anda ked̲in. ärmäslär anlar kertgünüglilär.

44. (5) biz indürdimiz tävrītni anıŋ içindä köni yol yaruḳluḳ. ad̲rar säçär anıŋ birlä yalavaçlar anlarḳa kim (6) boyun berdilär anlarḳa kim cuhūd boldılar taŋrılıḳ äränlär bilgälär anıŋ küd̲äzü tiläyürlär (7) taŋrı bitigidin ärdilär anın üzä tanuḳlar. ḳorḳmaŋlar kişilärdin ḳorḳuŋlar maŋa. (8) satġın almaŋlar mäniŋ bälgülärimkä az bahānı. kim ḥükm ḳılmasa anıŋ birlä kim indürdi taŋrı anlar tururlar (9) anlar tanıġlılar.

45. bitidimiz anlar üzä anıŋ içindä kim ätöz ätöz birlä [86r/1] köz köz birlä burun burun birlä ḳulaḳ ḳulaḳ birlä tiş tiş birlä (2) ḳart başḳa täŋäşmäk. yana kim muyanlıḳ ḳılsa anıŋ birlä ol yazuḳ yüŋülmäki ol aŋar. kim (3) ad̲ırmasa säçmäsä anıŋ birlä kim indürdi taŋrı anlar tururlar anlar küç ḳılıġlılar.

46. ud̲u käldürdimiz anlarnıŋ (4) izläri üzä ʿīsā märyäm oġlı könikä tutuġlı anı kim anıŋ yüzi utru tävrītdin berdimiz aŋar (5) incīlni anıŋ içindä köni yol

---

[113] 005/041=85r/5 kim: Buradan sonra ayet işareti ile yeni ayete başlanmıştır.

yarukluk könikä tutuğlı anı kim anıŋ yüzi utru tävrītdin (6) köni yol pänd saknukluklarka.

47. *adırsun säçsün incīl idiläri anın kim indürdi taŋrı (7) anıŋ içindä.* kim adırmasa säçmäsä anıŋ birlä kim indürdi taŋrı anlar tururlar anlar yarlığdın çıkığlılar.

48. indürdimiz (8) saŋa bitigni kertü yaraşı birlä çındġarığlı anı kim utrusında bitigdin tutuk (9) anıŋ üzä adırğıl säçgil anlar ara anıŋ birlä kim indürdi taŋrı udu barmağıl anlarnıŋ tiläkläriŋä anıŋdın kim käldi saŋa [86v/1] yarlığdın. tegmäkä kıldımız silärdä yaruk yol yoruk. ägär tiläsä taŋrı (2) kılġay ärdi silärni bir gürūh yok kim sınağu üçün silärni anıŋ içindä kim berdi silärkä aşnuŋlar (3) edgülüklärkä. *taŋrıka yanışıŋızlar yumkı. silärkä anı kim silär anıŋ içindä ärdiŋizlär tartışık bolur.*

49. (4) adırğıl säçgil anlar ara anıŋ birlä kim indürdi taŋrı udu barmağıl anlarnıŋ tiläkläriŋä saklanğıl anlardın (5) bulġak kämişmäklärindin saŋa anıŋ amarısındın kim indürdi taŋrı saŋa. ägär äwrülsä bilgil (6) kim tilär taŋrı tegürsä anlarka amarı yazukları birlä. *üküşi (7) kişilärdin yarlığdın çıkığlılar* ol.

50. bälgüsüz hükmin mü tilärlär. kim ol körklügräk (8) taŋrıdın hükmün ol bodunka kim kertgürlär[114].

51. ay anlar kim kertgündilär tutmaŋlar (9) cuhūdlarnı tärsāklärni dostlar ämäriläri ämäri dostları turur. kim dost tutsa olarnı [87r/1] silärdin ol olardın turur. *bütünlükün taŋrı köndürmäs küç kılığlı bodunlarnı.*

52. körgäy sän (2) anlarnı köŋülläri içindä ig ol ewärlär anlar içindä ayurlar korkar miz (3) tägmäkindä biziŋkä täzginigli. bolġay kim taŋrı käldürmäki açmaknı azu iş anıŋ üskindin (4) bolġaylar anıŋ üzä kim kizläyü tutarlar özläri içindä öknüglilär.

53. ayur anlar kim (5) kertgündilär bular mu ol anlar kim ant içtilär taŋrı tuta idiläri içindä katığlanu umışça anlar silärniŋ birlä ol. yok yodun boldı (6) işläri boldılar ziyānlığlar.

---

[114] 005/050= **86v/8 kertgürler** < *kertgü-rlär.* Eğer *kertgün-* için yanlış yazım değilse, *kertü* ismi ile köktaş *kertgü-* " *(şüphe etmeksizin) inanmak*" *fiili ilk kez bu metinle tanıklanmış oluyor.*

54. ay anlar kim kertgündilär kim äwrä yansa silärdin (7) dīnindin harayna kältürgäy *taŋrı bir boḏunnı säwär olarnı olar ymä säwärlär anı* yumşaḳlar (8) kertgünüglilär üzä ḳavīlär tanıġlılar üzä. ḳatıġlanurlar taŋrı yolı içindä (9) ḳorḳmazlar taşra toḳıġlınıŋ taşra toḳımaḳına. ol turur taŋrınıŋ artuḳluḳı berür anı kimkä tiläsä. taŋrı keŋ ʿaṭālıġ.

55. [87v/1] bütünlükün kim dostuŋızlar taŋrı anıŋ yalavaçı anlar kim kertgündilär *anlar kim aḏaḳın tutarlar namāznı (2) berürlär zäkātnı anlar ekki ḳat bolup* turuġlılar.

56. kim dost tutsa taŋrını taḳı yalavaçını (3) anlar kim kertgündilär taŋrınıŋ gürūhı anlar utuġlılar.

57. ay anlar kim (4) kertgündilär anlarnı kim tut(t)ılar dīniŋizlärni elük oyun *anlardın kim berildilär (5) bitigni silärdä öŋdün kertgünmäglilär dostlar.* ḳorḳuŋ taŋrıḳa ägär ärsä silär (6) kertgünüglilär.

58. ḳaçan ündäsä silär namāzḳa tut(t)ılar anı elük füsūs (7) ol anıŋ üçün anlar boḏun tururlar uḳmaslar.

59. ayġıl ay bitig iḏiläri näk öç alır mu silär bizdin (8) mägär kertgünmäkiŋiz *üçün taŋrıḳa ymä aŋar kim indürüldi biziŋkä aŋar kim indürüldi munda* öŋdün çın üküşräkiŋizlär (9) yarlıġdın çıḳıġlılar.

60. ayġıl näk uḳturayın-mu silärkä anda[115] yawuzraḳ bayaşın[116] taŋrı üskindä{din} [88r/1] ol kişini sürdi taŋrı öfkä ḳıldı anıŋ üzä ḳıldı anlardın beçinlärni toŋuzlarnı (2) tapundı butḳa. anlar tururlar yawuzraḳ azġunraḳ köni yoldın.

61. (3) ḳaçan kälsälär silärkä ayurlar kertgündimiz kirdilär ök tanmaḳ birlä anlar çıḳtılar oḳ (4) anıŋ birlä. taŋrı bilgänräk turur anı kim kizlär ärdilär

---

[115] **005/060=87v/9 anda:**–*da*'nın üstünde –*dın* yazılı. Yazıcının bu açıklaması, bir yanlışı düzeltmekten çok açıklamadır. Bu, –da bulunma-ayrılma hâlinin ayrılma fonksiyonunun metnin düzenlendiği dönemde artık unutulmaya başlandığına da işaret edebilir.

[116] **005/060=87v/9 bayaş:** İslâmî Türk çevresinin ilk eserlerinden itibaren "Tanrı" adları arasında geçen *bayat* (ED 385a) sözcüğü ile köktaş olduğu kesin gibidir. İlk kez bu metinde geçmiştir. *baya+ş* olarak açılabilir. A. مثوبة *maṯūbatan* için kullanılmıştır. Bu sözcük Kur'an'da iki kez geçer. 002/103=12v/6'deki Türkçesinde *yanut muyan* olarak karşılanmıştır. Çanga sözlüğünde her iki sözcüğü de eş anlamlı sayar ve kök fiilin b) maddesi altında "sevab: İnsana amellerinin karşılığı olarak rücu eden şeyler" (115b) olarak tanımlar. *ayġıl näk uḳturayın-mu silärkä anda yawuzraḳ bayaşın taŋrı üskindä* kısmı S. Ateş Kur'an çevirisinde "De ki: "Allah katında yeri

62. körgäy sän üküş anlardın ewärlär (5) yazuḳ içindä täŋdä käçmäk içindä *yemäkläri ḥarām 'd̲ rt/ncy (?) nemä yawuz ḳılur ärdilär*

63. (6) nälük yığmas oları taŋrılıḳ äränlär bilgälär aymaḳlarındın yazuḳnı yemäklärindin (7) ḥarāmnı. nemä yawuz ol kim ḳılur ärdilär

64. aydı cuhūdlar taŋrınıŋ älgi (8) bağlanmış turur. bağlandı äligläri sürüldilär aymaḳları birlä yoḳ niʿmätläri yad̲ığlığ turur. (9) ribāmlar nätäg tiläsä. arturğay oḳ *üküşni anlardın. nä kim indürüldi saŋa id̲iŋdin* [88v/1] boynağuluḳın kertgünmämäkin kämiştimiz anlar ara yağılıḳnı säwügsizlikni ḳıyāmät küŋkä tegi. (2) tegmä yolı yandursalar otnı toḳuşḳa ud̲ıtur anı taŋrı. tawraturlar yär içindä (3) artaḳlıḳın. taŋrı säwmäs artaḳ iş ḳılığlılarnı.

65. ägär kim bitig id̲iläri (4) kertgünsälär ärdi ḳorḳsalar ärdi tökär (?) ärdimiz *anlardın esizlikni kigürgämiz anlarnı erinç būstānlarıŋa.*

66. (5) ägär anlar ad̲aḳın tutsalar tävrītni taḳı incīlni anı kim indürüldi anlarḳa id̲ilärindin yegäylär ärdi (6) üstünlärindin ad̲aḳları altınındın. anlardın bir gürūh. üküşi anlardın nemä yawuz (7) anı kim iş ḳılurlar.

67. ay yalavaç tägürgil anı kim indürüldi saŋa id̲iŋdin. ägär (8) ḳılmasa sän *tegürmädiŋ anıŋ yumuşlarını. taŋrı küd̲äzür seni kişilärdin bütünlükün taŋrı* köndürmäs köni yolḳa (9) tanığlı bod̲unlarnı.

68. ayğıl ay bitig id̲iläri ärmäs silär närsä üzä ad̲aḳın tutmağınça. [89r/1] silär tävrītni incīlni. anı kim indürüldi silärkä id̲iŋizlärdin. arturğay oḳ (2) üküşi anlardın nägü kim indürüldi saŋa id̲iŋdin boynağuluḳ kertgünmämäk. ḳad̲ğurmağıl[117] (3) tanığlı bod̲unlar üzä.

69. bütünlükün anlar kertgündilär yana anlar cuhūd boldılar künkä tapunğanlar (4) tärsālar kim kertgündi ärsä taŋrıḳa ked̲inki künkä ḳıldı ed̲gü ḳorḳunç yoḳ (5) anlar üzä ap ymä anlar ḳad̲ğurmazlar.

70. aldımız oḳ taŋrı ḳulı oğlı bütünlüklärini ıd̲tımız anlarḳa (6) yalavaçlarnı. *tegmä yolı kälsä anlarḳa yalavaç tilämäsläri birlä ätözläri bir gürūhnı* (7) yalğanḳa tut(t)ılar taḳı bir gürūhnı öldürürlär.

---

bundan daha kötü olanı size söyleyeyem mi?" olarak çevrilmiş ve A. *mas̲ūbatan* sözcüğü "yer" olarak anlamlandırılmıştır.

[117] 005/068=89r/2 ḳad̲ğurmağıl: Altında *dirīğ yemägil* yazılı.

71. seznürlär bolmaġay tep bulġaḳ ḳaraġu boldılar (8) suḳaḳ boldılar[118] yana tävbä berdi taŋrı anlar üzä yana ḳaraġu boldılar suḳaḳ boldılar[119] üküşi anlardın. taŋrı körügli turur (9) anı kim ḳılurlar.

72. kertgünmädi ök anlar kim aydılar bütünlükün taŋrı ol turur mäsīh märyäm oġlı. [89v/1] aydı mäsīh ay taŋrı ḳulı oġlanı tapnuŋlar taŋrıḳa mäniŋ idim silärniŋ idiläriŋiz. ol kim kim (2) ortaḳ ḳatsa taŋrıḳa harām ḳıldı oḳ taŋrı anıŋ üzä uşmāḫnı anıŋ yanışı ot yoḳ küç ḳılıġlılarḳa (3) küç basut beriglilär.

73. tandı oḳ kertgünmädi ök anlar kim aydı[120] taŋrı üç turur üçünç ol tep. ärmäs taŋrı (4) mägär bir idi bir turur. ägär yıġılmasalar anıŋ kim ayurlar sıḳaġay anlarḳa oḳ kim tandılar (5) anlardın ḳın aġrıtıġlı.

74. azu yanmaslar mu taŋrıḳa yarlıḳatu tilämäslär mü andın. taŋrı (6) yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

75. ärmäs mäsīh märyäm oġlı mägär yalavaç turur. käçti ök andın öŋdün (7) yalavaçlar. anıŋ anası köni sözlüg könikä tutuġlı. yeyür ärdilär aşnı. baḳġıl nätäg (8) bälgürtürmiz anlarḳa bälgülärni yana baḳġıl ḳayudın yalġan ḳoşarlar.

76. ayġıl tapnur mu silär (9) taŋrıdın adın aŋar kim yaraġı yetmäs silärḳa ziyān kitärmäkkä ap ymä asıġ tegürmäk. taŋrı ol turur eşitgän bilgän.

77. [90r/1] ayġıl ay bitig idiläri ḥaddın käçmäŋlär dīniŋizlär içindä ḥaḳsız udu barmaŋlar bir bodun (2)-nuŋ tiläkiŋä yolsuz boldılar oḳ mundın öŋdün yolsuz ḳıldılar oḳ üküşini yoldın azdılar oḳ yolnuŋ (3) könisindin.

78. laʿnät ḳılındı anlar kim tandılar taŋrı oġlanıdın dāvud yalavaç (4) tili üzä taḳı märyäm oġlı ʿīsā tili üzä. ol anın kim yarlıġ tutmadılar ḥaddın käçär ärdilär.

79. (5) yıġılmaslar ärdi münkär işdin ḳıldılar anı. nemä yawuz ḳılur ärdilär.

80. (6) körgäy sän üküşni anlardın äwrülürlär anlar kim kertgünmädilär nemä yawuz aşundırdı anlarḳa (7) ätözläri taŋrı nā-ḫoşnūd bolmaḳı anlar üzä ḳın içindä anlar mäŋgü ḳalıġlılar.

81. (8) ägär kertgünsälär ärdi taŋrıḳa yalavaçḳa aŋar kim indürüldi aŋar tutmaġay ärdilär anı (9) dostlar yoḳ kim üküşi anlardın yarlıġdın çıḳıġlılar.

---

[118] **005/071=89r/8 suḳaḳ boldılar:** yanında *yaʿnī tilsiz* açıklayıcı olarak.
[119] **005/071=89r/8 suḳaḳ boldılar:** yanında *yaʿnī üz* açıklayıcı olarak.

82. bulġay oḳ sän kişidä ḳatıġraḳı [90v/1] düşmänraḳ anlarḳa kim kertgündilär *cuhūdnı anlarnı kim ortaḳ ḳat(t)ılar. bulġay oḳ sän (2) anlarda yaḳınraḳ* säwüglügi anlarḳa kim kertgündilär anlar kim aydılar biz tärsāklär miz ol säwüglüg anın kim (3) anlardın bilgälär turur tapınġu yärkä saḳnıġlılar anlar uluġsıġlıḳ ḳılmaslar.

83. ḳaçan äşit(t)ilär ärsä (4) anı kim indürüldi yalavaçıḳa körgäy sän közlärini *ḳılur yaşdın andın kim bildilär (5) ḥaḳdın. ayurlar idimizä kertgündimiz* bitigil biziŋkä tanuḳluḳ beriglilär birlä.

84. nä ol biziŋkä kim (6) kertgünmäs miz taŋrıḳa ol kim käldi biziŋkä yaraġlıġdın. umnur miz kim kigürgä bizni idimizä (7) edgü bodunlar birlä

85. yanut berdāçi anlarḳa taŋrı anın kim aydılar būstānlar aḳar anıŋ altınında (8) *arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä. ol turur edgülük ḳılıġlılarnıŋ yanutı.*

86. anlar kim (9) tandılar yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizkä anlar tururlar tamuġ idiläri.

87. ay anlar kim kertgündilär [91r/1] ḥarām ḳılmaŋlar arıġlarnı ol kim ḥālāl ḳıldı taŋrı silärkä. täŋdin käçmäŋlär. bütünlükün taŋrı säwmäs (2) täŋdä *käçiglilärni.*

88. yeŋlär anıŋdın kim rūzī ḳıldı silärkä ḥālāl arıġlardın. ḳorḳuŋ taŋrıḳa (3) ol kim silär aŋar kertgünügli silär.

89. tutmas silärni taŋrı uġrasız anlar birlä antlarıŋız içindä (4) yoḳ kim tutar silärni anıŋ birlä kim tügdüŋüzlär antlarıŋıznı. anıŋ käffārāti yetürmäk on (5) çıġaylarḳa *ortaraḳdın ol kim yetrür silär öz kisläriŋiz azu kädimläri (6)* azu āzād ḳılmaḳ bir boyunnı. kim bulmasa rūzä tutmaḳ üç kün. ol turur antlarıŋıznıŋ (7) käffārāti ḳaçan andıḳsa silär. küdäziŋlär antlarıŋıznı. mundaġoḳ bälgürtür taŋrı (8) silärkä bälgülärini bolġay kim silär sipās ötägäy silär.

90. ay anlar kim kertgündilär kim bor (9) atġu oyun taŋrıda adınḳı tapunġular *oyunlar arıġsız turur yäk işindin.* [91v/1] *sıŋardın turuŋlar andın* bolġay kim silär ḳurtulġay silär.

91. kim tilär yäk kim kämişmäk (2) silär araŋızda yaġılıḳnı säwügsüzlügni bor içindä oynaġu oyunlar içindä yıġar silärni (3) taŋrı yādındın namāzdın.

---

[120] 005/073=89v/3 aydı: ardından *bütünlükün* yazılıp üzeri çizilerek iptal edilmiştir.

92. yarlıġ tutuŋlar taŋrınıŋ (4) ymä yarlıġ tutuŋlar yalavaçnıŋ saḳlaŋlar. ägär äwrülsä *silär biliŋlär kim (5) biziŋ yalavaçımız üzä tegürmäk bälgülüg.*

93. yoḳ anlar üzä kim kertgündilär ḳıldılar (6) edgülüklärini erinçü anıŋ içindä yedilär ḳaçan ḳorḳsalar kertgünsälär ḳıldılar (7) edgülüklär yana ḳorḳsalar kertgünsälär yana ḳorḳsalar edgülük ḳılsalar. taŋrı säwär (8) edgülük ḳılıġlılarnı.

94. ay anlar kim kertgündilär sınaġay oḳ silärni taŋrı närsä birlä (9) awdın tegsä aŋar äligläriŋiz süŋüläriŋiz bälgürtür adrar taŋrı kim ḳorḳar örtüglüg birlä. [92r/1] kim täŋdä käçsä anda kedin aŋar ol aġrıtıġlı ḳın.

95. ay anlar kim kertgündilär öldürmäŋlär (2) awnı silär iḥrām tutar ärkän. kim öldürsä anı silärdin uġrayu anıŋ yanutı öldürmiş mäŋizlig (3) yılḳılardın ḥükm ḳılsun anıŋ *birlä ekki könilik idisi silärdin* ärtüt boġazlaġu taŋrı ewiŋä tegrü azu (4) anıŋ käffārāti aş yetürmäk çıġaylarḳa azu anıŋ täŋi rūzä tutmaḳ tatsun teyü işiniŋ (5) yazuḳını. käçürdi taŋrı anıŋdın kim käçti. kim yansa öç tartar taŋrı andın. taŋrı küsüş turur (6) öç almaḳ idisi.

96. ḥālāl ḳılındı silärkä täŋiz awı anıŋ aşı erinç ol silärkä yoruġlılarḳa. (7) ḥarām *ḳılındı silärkä yazı awı tutaşı silär iḥrām tutar ärkän. ḳorḳuŋlar ök taŋrıdın* anıŋ tapa (8) terlür silär.

97. ḳıldı oḳ taŋrı kaʿbäni aġırlıġ ewni adaḳın turġu kişilärkä (9) aġırlıġ aynı boġuzlaġu ärtüt boġuzda asınġular. ol bilsä sizlär bütünlükün taŋrı bilür. [92v/1] nä kim köklär içindäki taḳı ne kim yär içindäki. bütünlükün taŋrı tegmä *närsäni* üzä *bilgän ol.*

98. (2) biliŋlär kim taŋrı ḳatıġ ḳınlıġ ol kim taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

99. yoḳ (3) yalavaç üzä mägär tägürmäk. *taŋrı bilir anı kim* bälgürtür *silär kizlär* silär.

100. (4) ayġıl tüz bolmas arıġsız arıġ birlä näçämä ʿacāb kälsä saŋa arıġsıznıŋ *üküşlüki (5) ḳorḳunlar taŋrıḳa ay ḫırād idiläri bolgay kim ḳutulġay silär.*

101. ay anlar kim kertgündilär (6) sormaŋlar närsälärdin ägär bälgürtülsä silärkä ḳadġurtur silärni. ägär sorsa silär andın (7) ol uġurda indürülür oḳıġu bälgürtülür silärkä. käçürdi taŋrı andın. taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

102. (8) sordılar oḳ anı bir gürūh silärdä öŋdün yana boldılar aŋar tanıġlılar.

103. ḳılmadı taŋrı (9) bir ḳulaḳı tälinmişdin[121] ap ymä ıduḳ ıdmışlardın[122] ap ymä ulaşıḳlıḳ[123] ap ymä arḳası sınmış[124]. yoḳ kim anlar tandılar [93r/1] ḳoşarlar *taŋrı üzä yalġanını. üküşräkläri ögüt uḳmaslar.*

104. ḳaçan aytılsa (2) anlarḳa käliŋlär tep aŋar kim indürdi taŋrı yalavaçḳa. ayurlar tap ol biziŋkä ol kim buldımız (3) anıŋ üzä atalarımıznı. näçä ymä bolsa ataları bilmäslär närsäni ap ymä köni yolḳa könmäslär.

105. (4) ay anlar kim kertgündilär silär üzä bolsun özüŋüzlärni küdäzmäk *ziyānlamaġay silärkä kim yolsuz bolsa ḳaçan köni yolḳa könsälär.* (5) taŋrı tapa yanışıŋızlar ḳamuġ uḳturur silärkä anı kim ḳılur ärdiŋizlär.

106. ay (6) anlar kim kertgündilär silärniŋ araŋızda tanuḳluḳ bermäk ḳaçan kälsä silärdä biriŋizlärkä ölüm tutsurmaḳ (7) uġurında ekkägü könilik idiläri silärdin azu ekki adnaġular silärdä öŋdin (8) ägär sefer ḳılsa silär yär içindä. tegsä silärkä ölüm tägnigli. yıġar silär ol ekkägüni (9) namāzda kedin andıḳarlar taŋrı tuta ägär sezinsä silär satġın almaġa miz ol bahā birlä [93v/1] näçä ymä bolsa yawuḳluḳ idisi. kizlämäs miz taŋrı tanuḳluḳını biz andaġ ärsä yazuḳluġlardın miz.

107. (2) ägär bälgürsä körünsä anlar ekki üzä yazuḳ yaraşı boldılar ayru adın ekki ekkägü adaḳın tururlar olar ekki ornında (3) anlardın kim yaraşı boldı anlar üzä öŋdünki yaraşıraḳlar ant içärlär ekkägü taŋrı tuta kim biziŋ tanuḳluḳımız (4) yaraşıraḳ anlar ekki tanuḳluḳ bermäkindin täŋdin käçmädimiz biz andaġ ärsä küç ḳılıġlılar miz.

---

[121] **005/103=92v/9 ḳulaḳı tälinmiş** "Cahiliye dönemi Arap törelerindendir. Bir deve beş batın doğurur *beşincisi erkek olursa bu hayvanın kulağını yarıp salıverirler, kendisini sağmazlar*, kendisinden hiçbir şekilde yararlanmazlar ve bu hayvana "bahire=ḳulaḳı tälinmiş" derlerdi (Gülle 1999-I:371).

[122] **005/103=92v/9 ıduḳ ıdmışlardın** "İslâm öncesi Arapların batıl inanç ve adetlerinden biridir. de bazı sebep ve bahanelerle bir takım hayvanları putlara kurban etmeleri, onları putlar adına serbest bırakmaları idi. Cahiliye devrinde hastalığa yakalanan bir kişi yakalandığı hastalıktan kurtulduğu takdirde devesinin "saibe" olmasını adar, "bahire" gibi salıverir, kendisinden yararlanılmasını haram edredi. İşte bu hayvana bahire= **ıduḳ ıdmışlardın** denilir. "Sahibinin yaptığı adak için saklanarak, yünü kırkılmyan, sütü sağılmayan yük vurulmayarak başı boş bırakılıp salıverilen hayvan. Ayrıca bu hayvan ekinleri tahrip etse bile ses çıkarılmaz." (Gülle1999-I:371)

[123] **005/103=92v/9=ulaşıḳlıḳ** "Bir koyun dişi doğurursa kendilerinin, erkek doğurursa putların olurdu. Eğer hem erkek hem dişi doğurursa kardeşine eklendi derler, bu dişiden dolayı erkeğini de kurban etmezlerdi. (Gülle 1999-I:371)

[124] 005/103=92v/9 ***arḳası sınmış** arkası kesilmek, nesli kesilmek (Arapların cahiliye geleneğinden* biridir. Şöyle ki: Bir erkek devenin dölünden on batın doğarsa onun sırtını haram sayarlar, onu hiçbir sudan ve otlaktan men etmezler "sırtı korunmağa alınmıştır" derlerdi. İşte "ham=arkası sınmış" sözcüğüyle bu töreye işaret edilmiştir. (Gülle 1999-I: 371)"

108. ol (5) yaḳınraḳ käldürmäkläri tanuḳluḳnı anıŋ yöni yüzi üzä azu ḳorḳarlar mu yandurulmaḳdın (6) antlar antlarında keḏin. ḳorḳuŋlar taŋrıḳa eşitiŋlär. taŋrı köni yolḳa köndürmäs yarlıġdın (7) çıḳıġlı boḏunlarnı.

109. ol kün terär taŋrı yalavaçlarnı ayur negü yanut berildiŋizlär. aydılar (8) bilig yoḳ biziŋkä. sän sän-ök sän örtüglüglärni biligli.

110. ançada aydı taŋrı ay ʿīsā (9) märyäm oġlı yāḏ ḳılġıl mäniŋ niʿmätimni säniŋ üzä ataŋ üzälä ançada küçländürdüm seni [94r/1] arıġ cān birlä sözläşti kişilärkä bäşik içindä ḳırġıl[125] ärkän. ançada ögrät(t)imiz saŋa (2) bitigni. könilik bütünlükni tävrītni incīlni. ançada törüt(t)imiz (3) balçıḳdın ḳuş eŋi tāg mäniŋ dästūrum birlä ürdümiz anıŋ içindä boldı ḳuş mäniŋ dästūrum birlä (4) *oŋalturur ärdiŋ tuġa közsüzni tuġa alanı mäniŋ dästūrum birlä.* ançada çıḳardıŋ ölüglärni mäniŋ dästūrum birlä. (5) ançada yıġdım taŋrı ḳulı oġlanını sendin ançada kältürdüŋ anlarḳa bälgülärni aydı (6) anlar kim tandılar anlardın ärmäs bu mägär yelwiçi turur bälgülüg.

111. ançada yarlıġ ıḏtım (7) arıġ tonluġlarḳa[126] kim kertgünüŋlär maŋa mäniŋ *yalavaçımḳa aydılar kertgündümiz tanuḳ bolġıl biz (8) boyun beriglilär miz.*

112. ançada aydı ürüŋ tonluġlar[127] ay ʿīsā märyäm oġlı näk (9) uġay mu iḏiŋ kim indürsä biziŋ üzä bir tergi aş kökdin. aydı ḳorḳuŋlar taŋrıḳa [94v/1] ägär ärsä silär kertgünüglilär.

113. aydılar tilär miz kim yesä miz andın amrulsa tınsa köŋüllärimiz (2) bilsä miz *çın aydıŋ biziŋkä bolsa miz anıŋ üzä tanuḳluḳ beriglilärdin.*

114. (3) aydı ʿīsā märyäm oġlı ay iḏimä yegidtäçi miz indürgil biziŋ üzä bir tergi aş kökdin (4) bolsun biziŋkä bayram öŋdünkilärmizkä keḏinkilärimizkä bir bälgüsindin. rūzī ḳılġıl biziŋkä sän rūzī (5) beriglilärdä yegräki sän.

---

[125] 005/110=94r/1 ḳırġıl < ḳır+ġıl "kırçıl saçlı" özellikle saç için, "olgun, yetişkin insan" için metonimli kullanım. Ayrıca Bkz. DLT-I 483 *ḳırġıl er*; KB 2371, 2372 *ürüŋ ḳırġıl*, ayrıca Bkz. ED 654a. Özellikle renk adlarından eklendiği renk adının anlamını hafifleten, renge yaklaşma bildiren yeni renk adları yapan +gXl için Bkz. WF, 98 vd. *ḳırġıl är-* "olgunlaşmak, kemale ermek" metaforlu kullanım = A. كَهْلاً "yaşı kemale eren, ergin" (Çanga 440a).

[126] 005/111=94r/7 arıġ tonluġlar "temiz giysililer", "havariler" için metonimli kullanım. 112. ayette ise *ürüŋ tonluġlar* kullanılmıştır. Bkz. aşağı. A. الحَوَارِيِّين Çanga 157b.

[127] 005/112=94r/8 ürüŋ tonluġlar "beyaz giysililer", "havariler"i kasden metonimli kullanım = A. ربيّون الحوا "Seçilmiş halis kimse. (Peygamberlere tarafdar çıkıp yardım edenler hakkında kullanılışı ile şuyu' bulmuştur)" (Çanga 157b) *ürüŋ tonluġlar* Mani çevresi Türkçe metinlerinde *yürüŋ tonluġ*

115. aydı taŋrı män indürdäçi män anı silärniŋ üzä kim tansa anda keḏin silärdin *(6) män ḳınaġay män anı bir ḳın birlä ḳınamadım anı bir kün ajunluġlardın.*

116. ançada aydı taŋrı (7) ay ʿīsā märyäm oġlı sän-mü aydıŋ kişilärkä tutuŋlar meni mäniŋ <anamnı> ekki iḏi (8) taŋrıda aḏın. aydı arıġ sän nätäg bolur maŋa kim aymaḳım (9) anı kim yoḳ maŋa säzā. ägär aydım ärsä anı bildiŋ ök anı. bilir sän anı kim özüm içindä [95r/1] bilmäs sän anı kim özüŋ içindä. sän *sän-ök sän örtüglüglärni bilgän.*

117. aytmadım anlarḳa mägär (2) anı kim fārmānladıŋ maŋa anı tapnuŋlar taŋrıḳa mäniŋ iḏim silärniŋ iḏiŋiz. ärdim anlar üzä (3) tanuḳ olar içindä bar ärginçä män. ḳaçan cānım aldıŋ ärsä ärdiŋ sän küḏäzçi anlar üzä. (4) sän tegmä närsä üzä tanuḳ.

118. ägär ḳınasa sän olarnı anlar säniŋ ḳullarıŋ. ägär yarlıḳasa sän (5) olarnı sän sän-ök sän küsüş bütün işlig.

119. *aydı taŋrı bu kün turur asıġ ḳılur çın sözläglilärkä (6) çınlıḳları.* anlarḳa turur būstānlar aḳar anıŋ altınındın arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä tutaşı. ḫoşnūd boldı taŋrı (7) anlardın ymä ḫoşnūd boldılar andın. ol ḳurtulmaḳlıḳ ol *uluġ.*

120. taŋrıḳa ol köklär yärlär ärkligligi (8) nä kim anlar içindä ärsä. ol tegmä närsä üzä uġan turur.

(6)
sūrātū ʾl- ānʿām

(9) änʿām sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz takı altmış altı āyät turur[128]

[95v/1] ol iḏi atı birlä kim yegidgän rūzī bergän soyurḳap ʿayb örtgän.

1. (2) taŋrı sipās taŋrıḳa ol kim yarat(t)ı köklärni yärni ḳıldı ḳaraŋḳuluḳlarnı (3) *yaruḳluḳnı. yana anlar kim tandılar iḏilariŋä täŋ tuş ayurlar.*

---

olarak *dındar* "Mani dinine inananlar, seçilmişler"in niteleyicisi olarak geçmiştir (M III 30 10-11). *yürüŋ tonluġ* için ayrıca Bkz. Bang (1980, II 237).

[128] **006** En'âm Suresi 165 ayettir.

2. ol ol id̲i turur yarat(t)ı silärni (4) balçıḳdın yana urdı bir üd̲. atalmış üd̲läg *anıŋ üskindä yana silär tiriglig aytur silär.*

3. ol taŋrı (5) köklär içindä yärlär içindä. bilür sırrıŋızm ymä āşkārāŋizni taḳı bilür anı kim (6) ḳazġanurlar.

4. kälmäs anlarḳa bälgüdin id̲iläri bälgülärindin mägär ärdilär andın (7) yüz äwrüglilär.

5. yalġan tut(t)ılar oḳ yaraġlıġlarnı ḳaçan kim käldi ärsä anlarḳa. harayna munu kälgäy anlarḳa sawlar ol kim (8) anı äliglär ärdilär.

6. *körmädilär mü näçä yoḳ yod̲un ḳıldımız anlarda öŋdün (9) gürūhlardın* ornat(t)ımız olarnı yär içindä anı kim orun ḳıldımız silärkä ıd̲tımız yaġmurnı [96r/1] anlar üzä ud̲u ud̲u ḳuyġan yaġmur ḳıldımız arıḳlarnı aḳar anlarıŋ altındın. yoḳat(t)ımız anlarnı (2) yazuḳları birlä ḳopardımız anlarda ked̲in ad̲ın gürūhlarnı.

7. *ägär ıd̲sa ärdimiz saŋa bir bitig (3) kāġıd içrä yuḳasalar aŋar äligläri birlä* ayġaylar ärdi anlar kim tandılar ärmäs bu mägär yelwiçilig (4) bälgülüg.

8. aydılar ägär indürülmäsä anıŋ üzä bir färiştä. ägär ıd̲sa ärdimiz bir färiştäni ötälgäy ärdi iş (5) yana naẓar ḳılınmaġay.

9. ägär ḳılsa ärdimiz anı bir färiştä ḳılġay ärdimiz anı bir är örtgäy ärdimiz (6) *anlar üzä anı kim örtärlär.*

10. äligländilär ök yalavaçlar sendä öŋdün indi (7) anlarḳa kim eligIädilär anlardın ol kim anıŋ birlä eliglär ärdilär.

11. ayġıl yörüŋlär yär içindä (8) yana baḳıŋlar nätäg ärdim yalġanḳa tutuġlılarnıŋ soŋı.

12. *ayġıl kimnüŋ turur ol kim köklär içindäki (9) yär içindäki.* ayġıl taŋrınıŋ turur bitidi özi üzä yarlıḳamaḳnı. tergäy ök silärni ḳopmaḳ künikä [96v/1] sezik yoḳ anıŋ içindä. anlar kim ziyān ḳıldılar özläriŋä anlar kertgünmäs.

13. anıŋ ol nägü kim amrulup tururlar (2) tün içrä kündüz içindä. ol turur eşitgän bilgän.

14. *ayġıl taŋrıda ad̲ın mu tutnur män iş ärkligi (3) yaratıġlı köklärni* taḳı yärlär{lär}ni ol yetrür taḳı yetrülmäs. ayġıl män buyurdum (4) bolmaḳım ol kişiniŋ ilkisi boyun berdi. bolmaġıl oḳ ortaḳ ḳatıġlılardın.

15. aygıl (5) män korkar män ägär kodsa män sısa män idim yarlığını uluġ kün kınındın.

16. kimdin yandursa äwürsä (6) andın ol kün yarlıkadı ok. ol turur bälgülüg kurtulmaklık.

17. ägär tägürsä saŋa taŋrı (7) ziyān açıġlı yok anı mägär ol. ägär tägürsä saŋa bir edgülük ol tegmä närsä üzä (8) uġan turur.

18. ol ärk birlä küçägli kulları üzä. ol turur bütün sözlägli uġan ol.

19. aygıl (9) kayu närsä uluġrak ol tanukluk bermäki. aygıl taŋrı yok menli ara *silär ara yarlıġ ıdıldı [97r/1] maŋa bu okıġu korkutsa män silärni anıŋ* birlä kimkä tegsä. silär mü tanukluk berür silär (2) taŋrı birlä idilär tep. aygıl tanukluk bermäs män. aygıl bütünlükün ol bir taŋrı turur män (3) bīzār turur män anıŋdın kim ortak katar silär.

20. anlar kim berdimiz anlarka bitigni bilürlär nätäg kim (4) bilürlär oġlanlarını. *anlar kim ziyān kıldılar özläriŋä anlar kertgünmäslär.*

21. kim ol (5) küç kılıġlırak anıŋdın kim iftirī kıldı taŋrı üzä yalġan azu yalġanka tutsa anıŋ bälgüläriŋä ol kurtulmas (6) küç kılıġlılar.

22. ol kün terär miz anlarnı yumkını yana ayur miz anlarka kim ortak kat(t)ılar kanda (7) ol ortaklarıŋız anlar kim yalġan sözlär ärdiŋizlär.

23. *yana bolmas bulġakları mägär kim (8) aymakları taŋrı tapa idimizä* ärmäs ärdimiz ortak katıġlılar.

24. bakġıl nätäg yalġan sözlädilär (9) özläri üzä azdı anlardın ol kim yalġan koşar ärdilär.

25. anlardın kim kulak tutar [97v/1] saŋa kıldımız köŋülläri üzä örtüglär kim *ukmaklarındın kulakları içindä aġırlıkını. (2) ägär körsälär tegmä* bälgüni kertgünmäslär aŋar kaçan kälsälär saŋa üstärsünlär säniŋ birlä ayur anlar kim (3) tandılar ärmäs bu mägär ozakılar bitimiş sörçäklär.

26. anlar yıġarlar andın yana tarkarlar[129] (4) andın. yok yodun kılmaslar mägär özlärini ukmaslar.

---

[129] **006/026=97v/3 tarkarlar:** yazmada *twq'rl'r* olarak yazılı, *tarkarlar* için yanlış yazım olmalı. *tarkarlar < tarık-arlar. tarık-* "uzaklaşmak, uzak olmak" için Bkz. ED 540b.

27. ägär körsä sän (5) ançada tizilsälär ot üzä aydılar yā ayġaylar ay kāşkī biz yandurulsa miz yalġanḳa tutmas miz. id̲imiz bälgülärimi (6) bolsa miz kertgünmişlärdin.

28. yoḳ kim bälgürdi anlarḳa ol kim yaşrurlar ärdi mundın (7) öŋdün. ägär yandurulsalar yanġaylar ärdi aŋar kim yıġıldılar andın. anlar yalġanḳa tutuġlılar.

29. taḳı aydılar ärdi (8) ärmäs ol mägär yaḳın tirigligimiz. ärmäs miz äwrä *ḳopruldaçılar.*

30. ägär körsä sän ançada tayansalar (9) id̲iläri yarlıḳı üz<ä>. ayġay ärmäs-mu bu yaraġlıġ ayġaylar[130] ärmäs daġ[131] ärür id̲imiz tapa and. ayġay tatıŋlar [98r/1] ḳınnı anın kim yalġanḳa tutar ärdiŋizlär.

31. ḳorḳuldılar oḳ anlar kim yalġanḳa tut(t)ılar taŋrıḳa tuşmaḳnı. (2) ḳaçan käldi *ärsä anlar ḳıyāmät tawur*[132] *ayġaylar ay öküinç bizkä anlar üzä kim ḳod̲tımız* anıŋ içindä. (3) anlar kötrürlär yüd̲ärlär yazuḳlarını arḳaları üzä. bilgil esiz yawuz ol kim yüd̲ärlär

32. ärmäs yaḳınraḳ (4) tiriglik mägär oyun satu. ked̲inki sarāy yegräk ol anlarḳa kim ḳorḳarlar. ögüt (5) uḳmas-mu silär

33. *bildimiz ök ol ḳad̲ġurtur seni ol kim ayturlar anlar yalġanḳa tutmaslar* seni (6) yoḳ kim küç ḳılıġlılar id̲i bälgüläriŋä tanarlar.

34. yalġanḳa tutuldılar oḳ yalavaçlar (7) mendin öŋdün särindilär yalġanḳa tutulmışları üzä ämgätildilär ançaḳ käldi anlarḳa biziŋ yārī bermäkimiz. (8) tägşürügli yoḳ taŋrınıŋ sözläriŋi. käldi ök saŋa ıd̲ılmış yalavaçlar sawındın.

---

[130] **006/030=97v/9 ayġaylar:** ardından *aydılar* yazılıp üzeri çizilerek iptal edilmiş.

[131] **006/030=97v/9 ärmäs daġ ärür:** harfiyen "değil değildir", yani "evet, aksine, bilâkis">=A. بلى "tasdik harfi, evet bilakis aksine (cümledeki kullanılışına göre mana alır)" (Çanga 95a). daġ "yok değil" *(DLT-III 153). MK, daġ sözcüğünü Argu diyalekt sözü olarak verir ve Oğuzların tägül* "değil" biçiminin Arguların *daġ ol* sözünden aldığını belirtir (DLT-III 153, I 393). Ayrıca Bkz. ED 463a.

[132] **006/031=98r/2 tawur** < *taw-ur* GENİŞ Z. Metinde yalnızca burada A. بغتة'a karşılık olarak *verilmiştir. Metnimizde A* بغتة *için esasen tawuşsuzın, 006/044=99r/6, 006/047=99v/1,* 121v/3=7/95 kullanılmıştır. Bu sözcüğün *taw-* fiilinden türediği açıktır. Hem *taw-* "ansızın hareket, his olmak" hem de *tawuşsu/zı/un* "ansızın" ilk bu metinle tanıklanmaktadır. Bu *taw-* fiilinin *tawrak* "hızlı, acele; çabuk " (ED 443a), *tawra-* "acele etmek" (ED 443b), *tawran-* "acele etmek, davranmak" (ED 444b), *tawrat-* (ED 444a), *tawışgan* "tavşan" (ED 447a), *tawış* "ses; hafif, gürültüsüz ses" (ED 446a) müştak biçimlerin kökü olmalıdır. *tawuşsızın 007/187*=129v/9 tawışsuzun 012/107=182r/9 "ansızın; sessizce"< *tawuş+suz+ın* VASITA, *tawuş* < *tawış, tawuş* biçimi diyalektal biçim olarak *tawış*'la beraber DLT'de tanıklanmıştır (I, 367; III 165).

35. näçä ymä (9) uluġ kälsä säniŋ üzä anlarnıŋ yüz äwürmäkläri ägär usa sän kim tiläsä sän *[98v/1] yırak yär içindä azu üzäŋü kök içindä*[133] kältürsä sän anlarka belgü. ägär tiläsä taŋrı tergäy ärdi anlarnı köni yol üzä (2) bolmaġıl ok biligsizlärdin.

36. bütünlükün yanut bermäk tiläyür[134] anlar kim eşitürlär. ölüglär (3) koparur anlarnı taŋrı yana anıŋ tapa yandurulurlar.

37. aydılar nälük indürülmes anıŋ üzä bir bälgü idisindin. (4) ayġıl bütünlükün taŋrı uġan turur indürmäk üzä bir bälgü yok kim üküşräkläri bilmäslär.

38. (5) yok hīç täpränigli tınlıġ yär içindä ap bir uçuġlu uçar ekki kanatı birlä mägär gürūhlar silärkä mäŋzär. (6) täŋdä käçrüp kodmadımız bitig içindä närsädin yana idiläri tapa terlürlär.

39. anlar kim (7) yalġanka tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni kulakı aġırlar aġınlar karaŋkuluklar içindä. kimni tiläsä taŋrı yolsuz kılur anı. kimni tiläsä (8) kılur anı köni yol üzä.

40. ayġıl nägü körär silär ägär kälsä silärkä taŋrınıŋ kını (9) azu kälsä silärkä kıyāmät taŋrıda adın mu okır silär ägär ärsä silär çın sözläglilär

41. yok kim [99r/1] anı okır silär açar ol okır silär aŋar ägär tiläsä unıtur silär anı kim ortak katar silär.

42. *(2) ıdtımız ok gürūhlarka sendin öŋdün tut(t)ımız anlarnı katıġlık* birlä ziyānlık birlä bolġay kim anlar (3) yalwarġaylar.

43. azu nälük ançada käldi anlarka katıġlıkımız yalwardılar yok kim kat(t)ı karardı köŋülläri (4) bäzädi anlarka yäk ol kim kılur ärdilär.

44. kaçan unıtsalar aŋıldılar (5) anıŋ birlä açtımız anlar üzä tegmä närsäniŋ *kapuġları kaçan kim säwündilär ärsä anıŋ birlä kim berildilär tut(t)ımız* anlarnı (6) tawuşsuzun ançada anlar umunçsız bolurlar.

45. käsildi ol bodunlarnıŋ soŋı küç kıldılar. şükr ü sipās taŋrıka (7) ajunluġlar idisi.

---

133 006/035=98v/1 kök içinde: satır üstünde yazılı.

134 006/035=98v/2 tiläyür: yazıcı önce *tilär* yazıp sonra metinde hâkim olan *tiläyür* şekline çevirmiştir.

46. aygıl nägü körsä silär ägär tutsa taŋrı ḳulaḳıŋıznı közläriŋizni (8) yana tamġalasa köŋülläriŋiz üzä kim ol id̲i taŋrıda ad̲ın kältürsä silärkä anı. baḳġıl nätäg äwrär miz (9) bälgülärni yana anlar yüz äwrärlär.

47. ayġıl nägü körär silär ägär kälsä silärkä taŋrınıŋ ḳını [99v/1] tawuşsuzun azu āşkārā yoḳ yod̲un bolmas mägär küç ḳılıġlı bod̲unlar

48. ıd̲mas miz ıd̲ılmış yalavaçnı (2) mägär säwünç beriglilär ḳorḳıtıġlılar. kim kertgünsä ed̲gülük ḳılsa yoḳ ḳorḳunç anlar üzä ap ymä anlar (3) ḳad̲ġurmazlar[135].

49. anlar kim yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni teggäy anlarḳa ḳın anıŋ birlä kim yarlıġdın çıḳar ärdilär.

50. (4) ayġıl aymas miz silärkä mänim üskümdä taŋrınıŋ ḫazīnäläri bilmäs män örtüglügni aymas män (5) silärkä män färiştä tep. ud̲u barmas män mägär aŋar kim yarlıġ ıd̲lur[136] ayġıl tüz bolur mu ḳaraġu körgän birlä. saḳınmas-mu silär.

51. (6) ḳorḳutġıl anıŋ birlä anlarnı ḳorḳarlar kim terilsälär id̲iläriŋä yoḳ anlarḳa anda ad̲ın (7) dost yā iş ärkligi ap yazuḳ käçrü ḳıldaçı bolġay kim anlar ḳorḳarlar.

52. sürmägil anlarnı oḳırlar (8) id̲ilärini taŋda keçä tilärlär anıŋ ḫoşnūdluḳını. yoḳ säniŋ üzä anlarnıŋ saḳışındın (9) närsädin ymä yoḳ säniŋ saḳışıŋdın. anlar üzä närsädin sürsä sän olarnı bolġay sän [100r/1] küç ḳılıġlılardın.

53. andaġoḳ sınadımız amanlarını amanı birlä aysunlar tep bular mu artuḳlıḳ urdı (2) anlar üzä biziŋ aramızdın. ärmäs-mü taŋrı bilgänräk şükr ötäglilärni.

54. ḳaçan kälsä saŋa anlar kim (3) kertgündilär biziŋ belgülärimiz birlä ayġıl äsänlik silär üzä yaʿnī vācib ḳıldı id̲iŋizlär özi üzä (4) yarlıḳamaḳnı. ol kim ḳılsa silärdin bir esizlik biligsizlik birlä yana öknüp yansa anda ked̲in ed̲gülük ḳılsa (5) ol yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

55. andaġoḳ ad̲rar säçär miz bälgülärni bälgürsä yazuḳluġ (6) - larnıŋ yolı.

---

[135] **006/048=99v/3 ḳad̲ġurmazlar:** Yazmada *ḳadġur arlar* olarak; doğru çeviri *ḳad̲ġurmazlar* olmalı.
[136] 006/050=99v/5 ud̲u ... ıd̲lur : Satır hizasında sağ sayfa kenarına yazılı.

56. aygıl män yığıldım tapunmaḳımdın anlarḳa kim oḳır silär taŋrıda aḏın. (7) aygıl uḏu barmas miz köŋlüŋüz tiläkiŋä bütün yolsuz bolur män andaġ ärsä ärmäs-män {män} män köni yolġa königlilärdin.

57. aygıl män (8) bälgü iş üzä mänim iḏimdin yalġanḳa tut(t)uŋızlar anı. yoḳ mänim üskümdä ol kim ewär silär anıŋ birlä. (9) ärmäs tiläk sürmäk mägär taŋrıḳa. käçmişdin ayur yaraġlıġnı ol aḏrıġlı säçiglilärdä yegräkräki ol.

58. aygıl ägär [100v/1] ägär bolsa mänim üskümdä ol kim ewär silär aŋar *ḳäçrülgäy ärdi iş menli ara senli ara. taŋrı bilgänräk ol (2) küç ḳılıġlılarnı.*

59. anıŋ üskindä örtüglüg açġuları bilmäs anı mägär. ol taḳı bilir nä kim yazı içindäkini (3) taḳı täŋiz içindäki tüşmäs bir yapurġaḳdın mägär ol. bilir anı ap ymä bir äwin yärniŋ ḳaranḳuları içindä (4) ap ymä öş[137] ap ymä ḳuruġ mägär bitig içindä bälgülüg.

60. ol ol iḏi cānıŋızlarnı alur (5) tünlä taḳı bilür ne ḳazġalsa silär kündüz yana ḳoparur silärni anıŋ içindä käçrülgü üçün (6) urulmış vaḳt. yana anıŋ tapa yanışıŋızlar yana uḳtrur silärkä anı kim ḳılur ärdiŋizlär.

61. (7) ol turur küçäyü ärk sürgän ḳulları üstünindä ıḏur silär üzä küḏäzçilär. kälginçäkä tegi (8) silärdä biriŋizkä ölüm cānın kötrür anıŋ ıḏılmış *yalavaçlarımız anlar sustluḳ ḳılmaslar.*

62. yana yandurulurlar (9) taŋrı tapa. iḏiläri yaraġlıġ. biliŋlär aŋa turur käsmäk biçmäk ol turur saḳış biliglilärdä tärkräk biligli.

63. [101r/1] aygıl kim ḳutġarur silärni yazı ḳaranḳuluḳlarındın taḳı täŋiz ḳaranḳuluḳlarındın oḳır silärni yalbaru örtüglü yaşru (2) ägär ḳutġarsa sän *bizni mundın bolġay oḳ miz sipās ötäglilärdin.*

64. aygıl taŋrı ḳutġarur silärni andın (3) tegmä ḳaḏġudın yana silär ortaḳ ḳatar silär.

65. aygıl ol turur uġan ḳoparmaḳ (4) ıḏmaḳ üzä silärniŋ üzä ḳınnı üstüŋüzlärdin azu aḏaḳlarıŋız altınındın azu artuḳ ḳılsa silärkä (5) ḳayularını tatursa

---

[137] 006/059=100v/4 öş: *öş* "yaş, nemli, rutubetli" = A. رَطْب "yumuşak, taze yaş" (Çanga 215b). Sözcüğü krş. *öl* "yaş, nemli, rutubetli", Bkz. DLT I 48 *öl näŋ* "yaş nesne", *öl ton* "yaş elbise". MK öl sözcüğünü Oğuzların bilmediği kaydını da düşer. Ayrıca Bkz. ED 124a. *öş* sözcüğü ilk kez metnimizde tanıklanmaktadır. *öş* sözcüğü, *täl-* "delmek"~ *täş-* "deşmek", *tül ~ tüş* "düş, rüya" gibidir: *öl ~ öş.*

ämäriŋizlärkä ämäri ḳatıġlıḳın. baḳġıl nätäg äwrär täwrär miz bälgülärni (6) bolġay kim anlar uḳġaylar.

66. *yalġanḳa tut(t)ı anı bodunuŋ ol yaraġlıġ. ayġıl ärmäs män (7) silärniŋ* üzä küdäzçi.

67[138]. tegmä bir ḫabär tölänmiş turur. ḫarayna munu bilgäy silär.

68. ḳaçan (8) körsä sän anlarnı kim kirürlär bizniŋ bälgülärimiz içindä yüz äwürgil anlardın ançaḳ (9) kirsünlär anda adın söz içiŋä. ḳaçan unut(t)ursa saŋa yäk olturmaġıl [101v/1] oḳımışda kedin küç ḳılıġlı bodunlar birlä.

69. yoḳ anlar üzä kim saḳnuḳluḳ ḳılurlar (2) anlarnıŋ saḳışlarındın närsädin yoḳ kim ädäb ögüt bolġay kim ḳorḳ<ḳ>aylar.

70. ḳodġıl anlarnı kim (3) tut(t)ılar dīnlärini oyun satu ārdı anlarnı yaḳınraḳ tiriglik. aŋġıl üstgärgil anıŋ birlä tutuġ urulmaḳ (4) bir ätöz aŋar kim ḳazġandı yoḳ aŋar taŋrıda adın dost iş ärkligi taḳı yazuḳ käçrü ḳoldaçı. (5) ägär täŋäştürsä sän tegmä täŋäştürmäk alınmaġay andın. olar anlar kim tutuġ uruldılar aŋar (6) ḳazġandılar. anlarḳa içgü turur isig suwdın ḳın turur *aġrıtıġlı anın kim tanar ärdilär.*

71. (7) ayġıl oḳır mu miz taŋrıda adın ol kim asıġ ḳılmaz biziŋkä ap ziyān ḳılur biziŋkä yandurulur miz (8) soŋlarımız üzä köni yolḳa köndürmişdä kedin bizni taŋrı anıŋ täg kim kämiştilär anı yäklär (9) yär içindä başı täzginmiş. aŋar eşlär ol ündärlär anı köni yolḳa kältürgil biziŋkä. ayġıl çın [102r/1] taŋrı yolı *ol turur köni yol. fārmānladımız kim boyun bersä miz ajunluġlar* idisiŋä.

72. adaḳın (2) tutuŋlar namāzın ḳorḳuŋlar aŋar. ol ol idi ol kim aŋar terlür silär.

73. ol ol idi (3) *yarat(t)ı köklärni taḳı yärni yaraġı* üzä. ol kün ayur bolġıl bolur. (4) anıŋ sözi yaraġlıġ ol aŋar ol ärkligli ol kün ürlür borġu içrä. örtüglini biligli açuḳluġnı. (5) ol turur bütün işlig uḳ(ḳ)an idi.

74. ançada aydı ibrāhīm yalavaç atasıŋa āzārḳa tutar mu sän butlarnı (6) tapınġu idiläri. män körär män seni taḳı säniŋ bodunuŋnı yolsuzluḳ içrä bälgülüg.

75. taḳı *mundaġoḳ körgütür miz (7) ibrāhīmḳa köklär yärlär ärkligligini* bolġu üçün seziksiz biliglilärdin.

---

[138] 006/067: Yazmada 66. ve 67. ayetler bir olarak değerlendirilmiştir.

76. (8) ḳaçan tünärdi ärsä ḳaraŋḳu boldı ärsä anıŋ üzä tün kördi yulduz. aydı bu mu mänim idim. *ḳaçan battı ärsä aydı (9) säwmäz män batıġlılarnı.*

77. ḳaçan kördi ärsä aynı tuġuġlı aydı bu mu mänim idim. ḳaçan battı ärsä [102v/1] aydı ägär köndürmäsä meni mänim idim bolġay oḳ män yolsuz bodunlardın.

78. ḳaçan (2) kördi ärsä künni tuġuġlı aydı bu mu ol mänim idim bu uluġraḳ. *ḳaçan battı ärsä aydı (3) ay mänim bodunum män bīzār män anıŋdın kim* ortaḳ ḳatar silär.

79. män yüzländim mäniŋ yüzümni ol idikä kim (4) törüt(t)i köklärni taḳı yärni köp köni ärmäs-män ortaḳ ḳatıġlılardın.

80. nälüklüg sözläşti anıŋ birlä (5) anıŋ bodunı. aydı nälüklüg mü sözläşür silär *mäniŋ birlä taŋrı içindä köni yol körgüt(t)i ök maŋa. ḳorḳmas-män aŋar kim* ortaḳ ḳatar silär anı (6) mägär kim tiläsä mänim idim närsäni. keŋrü biligli mänim idim tegmä närsäni bilgän. pänd alınmas-mu silär.

81. (7) nätäg ḳorḳar män aŋar kim ortaḳ ḳat(t)ıŋızlar ḳorḳmas silär silär ortaḳ ḳat(t)ıŋızlar taŋrıḳa (8) ol kim indürmädi anıŋ birlä silär üzä bir ḥüccät. ekki ḳayuda ḳayusı yaraşıraḳ ol ḳorḳınçsızlıḳ birlä ägär (9) bilir ärsä silär.

82. anlar kim kertgündilär örtmädilär yaᶜnī ḳatmadılar ḳarmadılar kertgünmäklärini küç birlä anlar [103r/1] olarḳa ḳorḳınçsızlıḳ anlar köni yolḳa könüglilär ol.

83. ol turur bizniŋ ḥüccätimiz berdimiz anı ibrāhīmḳa bodunı üzä. (2) kötrür miz *ḳurlarnı kimni tiläsä miz. säniŋ idiŋ bütün işlig bilgän ol.*

84. baġışladımız aŋa isḥāḳnı (3) taḳı yaᶜḳūbnı. ḳamuġḳa köni yol körkgüt(t)ümiz. nūḥnı köndürdümiz munda öŋdün anıŋ oġlı ḳızındın dāvudnı (4) taḳı süläymānnı taḳı äyyūbnı taḳı yūsufnı taḳı mūsānı taḳı ḥārūnnı. andaġoḳ (5) yanut berür miz ädgülük ḳılıġlılarḳa.

85. *taḳı zäkäriyyā taḳı yaḥyā taḳı ᶜīsā taḳı ilyās ḳamuġı (6) ädgülärdin ärdilär.*

86. taḳı ismāīᶜīl taḳı yäsaᶜ[139] taḳı yūnus taḳı lūṭ. ḳamuġḳa artuḳluḳ urdımız (7) ajunluġlar üzä.

---

[139] 006/086=103r/6 A. Kur'an metninde اليسع

87. ymä atalarındın anlarnıŋ oğlanları ḳızlarındın ḳaḏaşlarındın üḏürdimiz olarnı *(8) ymä köndürdimiz anlarnı köni yolḳa.*

88. ol taŋrı yolı ol yol körgitür anıŋ birlä kimkä (9) ḳılsa ḳullarındın. ägär ortaḳ ḳatsalar yoḳ yoḏun bolġay anlardın. ol kim ḳılur ärdilär.

89. [103v/1] anlar tururlar anlar berdimiz anlarḳa bitigni tiläk sürmäk sawçılıḳnı. ägär tansa aŋar (2) bular kömärlär miz oḳ aŋar boḏunnı ärmäzlär aŋar tanıġlılar.

90. anlar tururlar (3) anlar köni yol körgüt(t)i taŋrı anlarnıŋ köni yolıŋa uḏġıl. *aygıl ḳolmas män silärdä anıŋ üzä bir tär. ärmäs (4) ol mägär öt ärig pänd* ajunluġlarḳa.

91. uluġlamadılar taŋrını uluġluḳı tuşınça ḳaçan ançada kim aydılar (5) indürmädi taŋrı bir yaŋluḳ üzä närsädin. aygıl kim indürdi ol bitigni kim kältürdi anı (6) müsāḳa yaruḳluḳ köni yol kişilärkä ḳılur silär anı kāġıdlar bälgürtür silär anı taḳı kizlär silär (7) üküşini. ögrätildiŋizlär anı kim bilmäs ärdiŋizlär silär ap ataŋızlar. aygıl taŋrı yana ḳoḏġıl anlarnı (8) kirmäkläri içindä oynayurlar.

92. bu bitig turur indürdimiz anı ḳutluġ <könikä tutuġlı> (9) ol kim yüzikä otru yana ḳorḳutsa mäkkä boḏunını anıŋ tägräsindä. anlar kim kertgünürlär [104r/1] keḏinkikä kertgünürlär aŋar anlar namāzları üzä küḏäzürlär.

93. kim ol küç ḳılıġlıraḳ anıŋdın kim (2) etip ḳoştı taŋrı üzä yalġan azu aydı yarlıġ ıḏıldı maŋa yarlıġ ıḏılmadı aŋar närsä kim (3) aysa munu indürgäy *män andaġ kim indürdi taŋrı. ägär körsä sän ançada küç ḳılıġlılar* ölüm buşuẖları[140] içindä (4) färiştälär yaḏıġlılar äliglärini çıḳarıŋlar özüŋüzlärni bükün yanut berlür silär (5) uçuzluḳ ḳınını anıŋ birlä kim aytur ärdiŋizlär taŋrı üzä yaraġsıznı ärdiŋizlär (6) anıŋ bälgülärindin uluġsıġlıḳ ḳılur ärdiŋizlär.

---

[140] 006/93=104r/3 buşuẖlar = A. غمرات "çarpıntılar" (Çanga 354a). *ölüm buşuẖları* "ölüm çarpıntıları", *buşuẖ*, b/t/yşwx olarak yazılıdır. İlk harfte ayırıcı işaret (altta veya üstte tek veya çift nokta) yoktur. Metnimizde *buşuġ* "sıkıntı" kelimesi bwşwylwy'da ilk hece yuvarlak ünlüsü de belirtilerek geçmiş olmakla birlikte, bu da *buşuġ* ile ilgilendirilip *buşuġları* "ölüm sıkıntıları" olarak anlaşılabilebilir. *buşuġ* için Bkz. ED 379b, WF 185. Nitekim *ölüm buşuġları* Hekimoğlu Kur'an Çevirisinde *ölüm katıglıkları* (Sağol I, 74) olarak çevrilmiştir.

94. çınoḳ käldiŋizlär ök biziŋkä yalŋuz yalŋuz nätäg kim törüt(t)imiz silärni (7) ilki yolı ḳoḏuŋuzlar *anı kim berdimiz silärkä arḳalarıŋızda andın.* körmäs miz silärniŋ birlä (8) yazuḳ käçrü ḳoldaçılarıŋızni anlar kim aydıŋızlar anlar silär içindä ortaḳlar tep. käsildi ök silärni ara (9) āzdı silärdin ol kim ayur ärdiŋizlär.

95. bütünlükün taŋrı yarıġlı äwinni ḫurmā uruġı. [104v/1] çıḳarur tirigni ölügdin *çıḳarıġlı ölügni tirigdin. silärniŋ taŋrıŋızlar ol ötrü ḳayudın (2) yand<uru>lur* silär.

96. yarıġlı taŋlarnı taḳı ḳıldı tünni amrulġu künni (3) aynı saḳışlıġ. ol bilgän *küsüş taŋrınıŋ täġşürmäki ol.*

97. ol ol iḏi ḳıldı (4) silärkä yulduzlarnı yol oŋarsa silär anıŋ birlä yazı täŋiz ḳaraŋḳuluḳları içindä. adırdımız bälgülärni (5) ol boḏun nä kim bilürlär.

98. ol ol iḏi kim törüt(t)i silärni yalŋuz ätözdin ornap turuġlaġ (6) urunçaḳ urġu yär. aḏırdımız bälgülärni ol boḏunḳa kim uḳarlar.

99. ol ol iḏi kim (7) indürdi kökdin suwnı. çıḳardımız anıŋ birlä ḳamuġ närsäniŋ üngänin. çıḳardımız (8) andın kök yaşıl çıḳardımız andın miŋäşmiş äwün. ymä ḫurmā yıġaçındın yemişindin (9) butaḳlar taḳuġlı būstānlar üzümlärdin zäytūn yıġaçı nār oḫşaşıġlı [105r/1] oḫşaşmaġlı. baḳıŋlar anıŋ yemişiŋä ḳaçan yemişlänsä anıŋ bışmaḳı. anıŋ içindä silärkä bälgülär ol (2) ol boḏunḳa kim kertgünürlär.

100. ḳıldılar taŋrıḳa ortaḳlar pärīlärni yarat(t)ı olarnı yalġan aydılar (3) aŋar oġlanlar ḳızlar biligsizin. arıġlıḳ aŋar yüksäk anıŋdın kim ṣıfat ḳılurlar.

101. yoḳdın bar ḳılıġlı (4) köklärni yärlärni. ḳayudın bolur aŋar oġul ḳız bolmışı yoḳ aŋar kişi. (5) taḳı törüt(t)i tegmä närsäni ol tegmä närsäni. bilgän ol.

102. ol taŋrı iḏiŋizlär. (6) yoḳ iḏi mägär ol törütügli cümlä närsäni tapnuŋlar aŋar. ol tegmä närsä üzä (7) ärklig turur.

103. *yätmäs anı közlär ol yetrür közlärni ol (8) yinçgä işlig uḳ(ḳ)an ol.*

104. käldi ök silärkä körgülär iḏiŋizlärdin. kim körsä (9) öziŋä. yana kim körmäsä anıŋ üzälä. ärmäs män silär üzä küḏäzçi.

105. andaġoḳ [105v/1] äwrär miz täwrär miz bälgülärni aysunlar teyü oḳıdıŋ tep bälgürtälim teyü anı ol boḏunḳa kim bilirlär.

106. (2) u̱du bargıl aŋar kim yarlıġ ıḏıldı saŋa iḏiŋdin. yoḳ iḏi mägär. ol yüz *äwürgil ortaḳ ḳatıġlılardın.*

107. (3) ägär tiläsä taŋrı ortaḳ ḳatmaġay ärdilär. ḳılmadımız seni anlar üzä küḏäzçi. ärmäs sän (4) anlar üzä küḏäzçi ärklig.

108. sögmäŋlär anlarnı kim oḳırlar taŋrıda aḏın söggäylär (5) taŋrını täŋdä käçrü biligsizlikin. mundaġoḳ bäzädimiz tegmä gürūhḳa işlärini yana (6) taŋrıḳa yanışları uḳturur anlarḳa anı kim ḳılur ärdilär.

109. ant içärlär taŋrı tuta (7) antları ḳatıġlıḳınça ägär kälsä anlarḳa bir bälgü *kertgüngäy ök aŋar. ayġıl bälgülär taŋrı üskindä (8) ne bildürgäy silärkä kim* ol ḳaçan kälsä kertgünmäslär

110. äwrär miz köŋüllärini (9) taḳı közlärini nätäg kim kertgünmädilär aŋar ilki yolı ḳoḏtımız anlarnı boynaġuları içindä [106r/1] başları täzginip tururlar.

111. ägär biz ḳuḏı indürsä miz anlarḳa färiştälärni sorulsa olarḳa ölüglär ḳoparsa *miz (2) anlar üzä tegmä närsäni gürūh gürūh kertgünmägäy ärdilär mägär* kim tiläsä taŋrı yoḳ kim (3) üküşräklärni biligsizlig ḳılur.

112. taḳı mundaġoḳ ḳıldımız tegmä yalavaçḳa yaġı (4) kişilär yäklärindin pärīlär yäklärindin imläp körgütür ämärīläri ämärikä ayıḳ etigi[141] (5) aldamaḳlıḳ etigi. ägär tiläsä iḏiŋ ḳılmaġaylar ärdi ḳoḏġıl anlarnı ol yalġan ḳoşarlar.

113. (6) nä ämitsä aŋar anlarnıŋ köŋülläri kim kertgünmäslär keḏinki ajunḳa tiläsälär anı (7) nä ḳılsalar ḳazġansalar ḳazġanıġlı tururlar.

114. *taŋrıda aḏın mu tiläyin üzügli käsigli ol ol iḏi kim (8) indürdi silärkä bitigni* aḏrılmış säçilmiş. anlar kim berdimiz anlar bitigni (9) bilirlär ol indürülmiş turur iḏiŋdin yaraġlıḳ birlä bolmaġıl oḳ sezikliglärdin.

115. [106v/1] tükäl boldı iḏiŋniŋ sözi çınlıḳın vaʿdäsi içindä rästlıḳın ḥükmi içindä. täġşürügli yoḳ anıŋ sözlärini. ol turur (2) eşitgän bilgän.

116. ägär boyun bersä *sän üküşräk kişikä yär içindä azturur seni (3) taŋrı yolındın.* u̱du barmaslar mägär sezikkä ärmäslär anlar mägär yalġan sözläyürlär.

---

[141] 006/112 = 106r/4 imläp körgütür ämärīläri ämärikä ayıḳ etigi aldamaḳlıġ etigi "birbirlerine söz süsünü aldatma süsü olarak işaret edip gösterirler", yani "aldatmak için birbirlerine süslü sözler fısıldarlar", *ayıḳ etigi aldamaḳlıġ etigi* = A. *zuḫrufa'l-ḳavlu ġurūran*, *ayıḳ* < *ay-ıḳ* "söz" = A. زخرف (Çanga زخرف) *ayıḳ* için Bkz. ED 270b ayık, UW 307b. *etig* "süs" < *et-ig* = A. زخرف "altın, süs

117. (4) bütünlükün iḏiŋ ol bilgänräk anı kim āzar yolındın. ol bilgänräk köni *yolluğlarnı*.

118. (5) yeŋlär anıŋdın kim yāḏ ḳıldı taŋrı atı anıŋ üzä ägär ärsä silär anıŋ bälgülüriŋä kertgünüglilär.

119. (6) nä ol silärkä yemäs silär anıŋdın kim yāḏ ḳılındı taŋrını anıŋ üzä bälgürt(t)i ök (7) silärkä anı kim ḥarām ḳıldı silär üzä mägär muŋaḏsa silär aŋar. üküşi (8) azıturlar[142] köŋülläri tiläkläri birlä biligsizin. bütünlükün säniŋ iḏiŋ ol bilgänräk täŋdä käçrüglilärni.

120. (9) ḳoḏuŋlar yazuḳ açuḳlını ymä örtüglügni. bütünlükün anlar ḳazġanurlar yazuḳnı [107r/1] yanut bergäylär aŋar kim ḳazġanur ärdilär.

121. yemäŋlär anıŋdın kim yāḏ ḳılmadı taŋrı atını (2) anıŋ üzä ol yarlıġdın çıḳmaḳ ol. çün dīvlär imlärlär dostlarıŋa (3) üstärişsä. ägär boyun bersä silär olarḳa silär ortaḳ ḳatıġlı silär.

122. azu ol kişi kim (4) ärdi ölüg tirgüzdimiz anı ḳıldımız aŋar aŋar yaruḳluḳ yöriyür anıŋ birlä kişilär içindä andaġ kim (5) anıŋ mäŋizlig ḳaraŋḳuluḳ içindä ärmäs çıḳıġlı andın. andaġoḳ etildi bäzäldi tanıġlılarḳa (6) ol kim ḳılur ärdilär.

123. taḳı mundaġoḳ ḳıldımız tegmä el içindä uluġraḳlar (7) anıŋ yazuḳluġları ol mäk<r> ätsünlär teyü anıŋ içindä. mäk<r> etmäslär mägär özläriŋä tuymas.

124. (8) ḳaçan kälsä anlarḳa bälgü ayurlar kertgünmäs miz berilginçä bir bälgülüg yaʿnī kitāp andaġ ḳalı kim berilmädi (9) taŋrı yalavaçları. taŋrı bilgänräk ḳayda ḳılur ärsä yumuşlarını. munu täggäy [107v/1] anlarḳa kim yazuḳ ḳıldılar ḫorluḳ taŋrı üskindä ḳatıġ öçämäk[143] ḳatıġ ḳın anıŋ birlä kim (2) mäkr etär ärdilär.

125. yana kimni tiläsä taŋrı kim köni yolḳa köndürmäk anı açar köksin köŋlin müsülmānlıḳḳa. (3) yana kimni tiläsä kim azıtmaḳ anı ḳılur köksin köŋlin tar tärslikin andaġ kim (4) aġar täg yüksär täg kök içindä. andaġoḳ ḳılur taŋrı arıġsızlıḳnı ortaḳ ḳatmaḳnı anlar kim (5) kertgünmäslär.

---

eşyası, ev eşyası. İstiare olarak yaldızlı söz, parlak kelâm, güzel söz söyleme" (Çanga 225a). Eski Türkçe metinlerde sıkça *yaratıg*'la çift söz olarak geçer, Bkz. ED 50a etig.

142 006/119=106v/8 yazmada a- medli elif ile.

126. bu iḏiŋniŋ yolı köni. aḏırdımız säçtimiz ök bälgülärni (6) ol boḏunḳa kim aŋarlar yāḏ ḳılurlar.

127. anlarḳa āsānlıḳ berdi iḏiläri üskindä ol işlärniŋ ärkligi anıŋ birlä kim (7) ḳılur ärdilär.

128. ol kün terär miz anlarnı ḳamuġnı ay pärīlär yıġını (8) üküş bolduŋızlar kişilärdin. ayġay dostları kişilärdin iḏimizä (9) amarımız amarı birlä tägdimiz vaḳtımızḳa ol kim vaḳt urduŋ biziŋkä. [108r/1] ayġay ot turur ürük turġu yäriŋizlär mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä mägär ol kim tiläsä taŋrı. säniŋ iḏiŋ bütün işlig (2) bilgän ol.

129. mundaġoḳ kömärlär miz[144] amarı yazuḳluġ küç ḳılıġlılarnı amarı üzä anın kim ḳazġanurlar ärdi.

130. (3) ay *pärīlär gürūhları ymä ādämīlärniŋ kälmädi mü silärkä* yalavaçlar silärdin käçmişin ayurlar (4) silär üzä bälgülärimni ḳorḳutsalar bu künläriŋizni körmäk bu. aydılar tanuḳ bolur miz (5) özlärimiz üzä. ardı[145] olarnı bu yaḳın tiriglik tanuḳluḳ berdilär özläri üzä anlar (6) ärdilär tanıġlılar.

131. ol ärmäs iḏiŋ yoḳ yoḏun ḳılıġlı ellärni (7) küç birlä anıŋ iḏisi osayuḳlar.

132. *tegmä bir ḳurlar anıŋdın kim ḳıldılar. ärmäs (8) iḏiŋ osanıġlı anıŋdın kim ḳılurlar.*

133. säniŋ iḏiŋ muŋsuz yarlıḳamaḳ iḏisi. ägär tiläsä (9) elätgäy silärni käldürgäy silärdä keḏin nägü tiläsä nätäg kim aşnu yarat(t)ı silärni [108v/1] aḏın boḏunlar ʿayāllarındın.

134. bütünlükün ol kim vaʿdä ḳıldıŋızlar käldäçi ol. ärmäs silär unmas ḳılıġlılar.

135. (2) ayġıl ay mäniŋ boḏunum ḳılıŋlar öziŋizlär üzä män ḳıldaçı män. harayna bilgäy silär (3) kimkä bolur aŋar āẖirät saray. bütünlükün ol ḳurtulmas küç ḳılıġlılar.

---

[143] **006/124=107v/1 öçāmäk:** A. عذاب Çanga 321b "azab işkence". öçä- < öç+ä- İFY eki ile. Bkz. ED 21b. Sözcük KB'de "kin tutmak" anlamında kullanılmıştır (KB 4651).

[144] 006/129=108r/2 kömärlär miz "yöneltmek, yardımcı vermek" < *kömärlä-r miz* = A. تولى "idaresine vermek, musallat etmek yahut yardımcı vermek" (Çanga 562a). 006/89=103v/2'de de geçmiştir. Azerbaycan Tü. *ḳömäk* , Kırgız Tü. *kömök,* Özbek Tü. *kömäk,* Türkmen Tü. *kömäk* (VEWT 289b *kömäk*) sözcüğüyle köktaş olmalıdır. Tarihsel Türk dilinde ilk kez metnimizle tanıklanmıştır.

[145] 006/130=108r/6 Yazmada a- medli elif ile.

136. ḳıldılar taŋrıḳa (4) anıŋdın kim yarat(t)ı tarığdın tawarlardın ülüş. aydılar bu taŋrınıŋ turur aymaḳları birlä yalġan. (5) bu biziŋ ortaḳlarımıznıŋ yaʿnī butlarımıznıŋ turur. nä kim bolsa ortaḳlarıŋa yaʿnī butlarıŋa ulaşmaz taŋrıḳa (6) nä kim bolsa taŋrınıŋ ol ulanur ortaḳlarıŋa yaʿnī butlarıŋa. nemä yawuz tiläk sürärlär.

137. (7) taḳı mundaġoḳ etildi bäzäldi üküşkä ortaḳ ḳatığlılardın ʿayālların öldürmäk (8) anlarıŋ ortaḳları yaʿnī butları yoḳ yod̲un ḳılmaḳ üçün anlarnı örtmäkläri üçün anlar üzä dīnlärini. ägär tiläsä ärdi taŋrı (9) ḳılmaġaylar ärdi anı. ḳod̲ġıl anlarnı anı kim yalġan ḳoşar ärdilär.

138. aydılar bu yılḳılar ol tarıġ yıġılmış [109r/1] yemäs anı mägär ol kim tilär miz ayıḳları birlä *yılḳılar ḥarām ḳılındı uçaları. yılḳılar (2) yād ḳılmaslar* taŋrı āyātīni anıŋ üzä yalġan ḳoşa anıŋ üzä munu yanut bergäy olarḳa anıŋ birlä kim (3) yalġan ḳoşar ärdilär.

139. aydılar nä kim bu yılḳı ḳarınları içindäki ärsä ḳatıġsız māl ärkäklärimizkä (4) ḥarām ḳılınmış turur kişilärimiz üzä. ägär ärsä ürägün ölmiş anlar anıŋ içindä ortaḳ tururlar. harayna yanut bergäy anlarḳa ṣıfat ḳılmaḳları birlä (5) kim ol bütün işlig bilgän ol.

140. ziyān ḳıldı oḳ anlar kim öldürdilär oġlanlarını uḳuşsuzluḳın bilmädin (6) *ḥarām ḳıldılar anı kim rūzī ḳıldı olarḳa* taŋrı yalġan ḳoşa taŋrı üzä. yoldın azdılar[146] oḳ ärmädilär (7) köni yolḳa königliIär.

141. ol ol id̲i yarat(t)ı būstānlar yad̲ınç balmışlar yad̲ınç balmaduḳlar[147] (8) ḫurmā yıġaçı äkin türlüg türlüg yemişi zäytūn yıġaçı nār oḫşaşıġlı (9) oḫşaşmaġlı. yeŋlär anıŋ yemişindin ḳaçan yemişläsä beriŋlär anıŋ ḥaḳḳını biçäri kün *[109v/1] ḥaddın käçürmäŋlär. ol säwmäs oruḳdın käçiglilärni.*

142. ymä yılḳılardın yük yüd̲ügli yad̲ım töşäk. (2) yeŋlär anıŋdın kim rūzī ḳıldı silärkä taŋrı ud̲u barmaŋlar dīv adımlarıŋa. ol (3) silärkä yaġı ol bälgülüg.

---

[146] 006/140=109r/6 yazmada *a-* medli elif ile.

[147] **006/141=109r/8 būstānlar yad̲ınç balmışlar yad̲ınç balmaduḳlar** "çardaklı ve çardaksız (üzüm) bahçeleri", *yad̲ınç balmışlar* = A. معروشات (Çanga 323b) "çardaklar, çardaklı olanlar". *yad̲ınç* < *yad̲-ınç* , İlk kez bu metinde. Kök fiil *yad̲-* ve bundan dönüşlü *yad̲ın-* için Bkz. sırasıyla ED. 883a, 892a.

143. säkkiz cüft ḳoydın sağlıḳdın[148] ekki. äçküdin ekki (4) ayğıl ekki ärkäkni mü ḥarām ḳılındı azu ekki tişini mi[149] azu ol kim ḳapsadı anıŋ üzä (5) ekki tişiniŋ *oğulçuḳları uḳturuŋlar maŋa biliglär ägär ärsä silär çın sözlüglilär.*

144. (6) tewädin ekki uḏdın ekki. ayğıl ekki ärkäkni mü ḥarām ḳıldı azu ekki tişini mü (7) azu ol kim ḳapsadı anıŋ üzä ekki tişiniŋ oğulçuḳları. azu ärdiŋizlär tanuḳlar (8) ançada kim tut(t)urdı silärkä taŋrı munuŋ birlä kim ol küç ḳılğanraḳ anıŋdın kim ḳoşdı taŋrı üzä yalğanını (9) yolsuz ḳılsa kişilärni biligsizin. bütünlükün taŋrı köndürmäs küç ḳılığlı boḏunlarnı.

145. [110r/1] ayğıl bulmas män anıŋ içindä kim yarlığ berildi maŋa ḥarām ḳılınmış yegli üzä yesä anı mägär kim bolsa (2) özi ölmiş azu ḳan ḳuyulmış[150] azu toŋuz äti. ol arığsız azu yarlığdın çıḳmaḳ uḳıldı (3) taŋrıda aḏınḳı at ol boğuzlanmış birlä[151] ol butlar atı birlä kim muŋaḏsa küç ḳılmağlı ap ymä täŋdä käçürdmägli säniŋ iḏiŋ yazuḳ örtgän yarlıḳağan ol.

146. (4) anlar üzä kim cuhūd boldılar ḥarām ḳıldımız tägmä bir toynaḳlığnı. uḏdın ḳoydın (5) ḥarām ḳıldımız anlar üzä ol ekkiniŋ iç yağlarını mägär ol kim kötürdi uçaları azu yağlığ bağarsuḳ (6) azu nä kim ḳatıldı ḳarıldı süŋük birlä. ol yanut berdimiz anlarḳa küç ḳılığlılar birlä. biz çın sözlüglär miz.

147. *(7) ägär yalğan tutsalar seni ayğıl iḏiŋizlär keŋ yarlıḳamaḳ iḏisi. yandurulmas* anıŋ ḳını ḳatığlıḳı (8) yazuḳ ḳılığlı boḏunlardın.

148. harayna ayur anlar kim ortaḳ ḳat(t)ılar ägär tiläsä taŋrı ortaḳ ḳatmağay ärdük (9) ap atalarımız ap ymä ḥarām ḳılmadımız närsädin. andağoḳ yalğanḳa tu(t)tı anlar kim anlarda öŋdün [110v/1] ançaḳ tat(t)ılar ḳatığlıḳımıznı. ayğıl bar mu silär üsküŋüzlärdä biligdin çıḳarsa silär anı biziŋkä ägär (2) uḏu barmas silär mägär siziŋkä ägär ärmäs biz silär mägär yalğan sözlär silär.

149. ayğıl taŋrıḳa ol. (3) nälüklüg küçlüglüg ägär tiläsä köni yolḳa köndürgäy ärdi *silärni* yumḳılarnı.

150. ayğıl käldürgil tanuḳlarıŋıznı (4) anlar kim tanuḳluḳ berürlär bütünlükün taŋrı ḥarām ḳıldı munı. ägär tanuḳluḳ bersälär (5) tanuḳluḳ bermäŋlär anlar birlä udu

---

148 **006/143=109v/3 sağlıḳ:** A. الضّأن "koyunlar, koyun cinsi" (Çanga 292a). DLT-I 471-520'de geçmiştir: *sağlıḳ* "Dişi koyun = Sağılan hayvan", ayrıca Bkz. ED 804b.
149 **006/143=109v/4** tişini mi: Metinde yanlış olarak *tyşymyny* yazılı.
150 006/145=110r/2 ḳuyul- < *ḳuḏ-ul-* "dökülmek".

barmağıl anlarnıŋ köŋülläri tiläkläriŋe yalġanḳa tut(t)ılar bälgülärimizni.[152] anlar kim kertgünmäslär keḏinkikä anlar iḏiläriŋä täŋ tuş ayturlar.

151. (6) *aygıl käliŋlär* oḳıġan anı kim ḥarām ḳıldı iḏiŋiz *silär üzä* kim ortaḳ ḳatmaŋlar aŋar närsäni. (7) ataḳa anaḳa edgülük ḳılmaḳ. öldürmäŋlär oğlanlarıŋıznı çıġaylıḳ ḳorḳınçındın. biz (8) rūzī berür miz silärkä anlarḳa. yawumaŋlar çalpaḳ işlärkä nä kim bälgürdi ärsä andın nä kim örtüldi. (9) öldürmäŋlär ol ätözni kim ḥarām ḳıldı taŋrı mägär yaraġlıḳın. olanġ tut(t)urdı silärkä anıŋ birlä [111r/1] bolġay kim silär uḳġay silär.

152. yawumaŋlar atasızlar tawarıŋa mägär anıŋ birlä kim ol körklügräk (2) täg(g)inçäkä tegi küçiŋä. tükäl ḳılıŋlar ülgülägüni tärāzūnı könilik birlä. färmānlamas miz (3) bir ätözkä mägär ummışınça ḳaçan aysa silär köni tüz etiŋlär näçä ymä ärsä yawuḳluḳ iḏisi taŋrınıŋ baçıġı (4) tükäl ḳılıp başḳa elätiŋlär. ol tut(t)urdı silärkä anıŋ birlä bolġay kim silär pänd tutġay silär.

153. çın bu mäniŋ yolum (5) köp köni uḏu barıŋlar anı. uḏu barmaŋlar yollarḳa aḏırġay yıraġay silärni yolındın. (6) olanġ tut(t)urdı silärkä anıŋ birlä bolġay kim silär saḳnuḳluḳ ḳılġay silär.

154. yana berdimiz (7) mūsāḳa kitābnı tükäl anıŋ üzä kim körklügräk aḏırtmaḳ *bälgürtmäk tegmä (8) närsäni köni yol yarlıḳamaḳ bolġay kim anlar iḏiläriŋä* tuşmaḳḳa kertgüngäylär.

155. bu bitig turur (9) ıḏtımız anı ḳutluġ. uḏu barıŋlar aŋa ḳorḳuŋlar bolġay silär yarlıḳanġay silär.

156. kim (111v/1) ayġay silär kim indürüldi bitig ekki gürūh üzälä biziŋdä üzä *näçä ymä ärdimiz ärsä (2) anlar oḳımaḳlarındın osayuḳlar.*

157. azu ayġay silär ägär indürüldi ärsä biziŋ üzä bitig bolġay ärdimiz (3) köni yolḳa könmişräk anlardın. käldi ök silärkä bälgü iḏiŋizlärdin köni yol yarlıḳamaḳ. (4) kim ol küç ḳılġanraḳ anıŋdın kim yalġanḳa tut(t)ı taŋrınıŋ bälgülärini yıġdı andın munu yanut bergäy miz (5) anlarḳa kim yıġ(ġ)aylar biziŋ bälgülärimizdin esiz ḳor ḳın anın kim yıġar ärdilär.

---

[151] 006/145=110r/3 ol boğuzlanmış birlä: çevirisi Arapça satırın üstünde.

[152] *006/150=110v/5 udu barmağıl anlarnıŋ köŋülläri tiläkläriŋe yalġanḳa tut(t)ılar bälgülärimizni*: Arapçasıyla Türkçe çevirisi birlikte, sağ sayfa kenarında yukarıdan aşağıya doğru yazılı.

158. (6) baḳmaslar mägär kim kälsä färiştälär azu kälsä iḏiŋ yarlıġı azu kälsä (7) *amarı iḏiŋ bälgüläri. ol kün kälgä amarı iḏiŋ bälgüläri asıġ ḳılmas ätözkä* (8) anıŋ kertgünmäki kertgünmädük ärdi mundın öŋdün azu ḳazġandı kertgünmäki içindä eḏgülük. (9) ayġıl köz tutuŋlar biz köz tutuġlılar miz.

159. bütünlükün anlar yardılar dīnlärini ärdilär [112r/1] gürūh gürūh ärmäs sän anlardın närsä içindä. bütünlükün anlarnıŋ işläri taŋrıḳa yana uḳturur anlarḳa anın kim ärdilär (2) ḳılıġlılar ḳılurlar.

160. kim käldürsä bir eḏgülük aŋar ol on aŋar mäŋzär taḳı kim käldürsä bir esizlik (3) yanut berilmäs mägär aŋar mäŋzär ök anlar küç ḳılınmaslar.

161. ayġıl yol köndürdi maŋa mäniŋ iḏim (4) köni yolḳa yaʿnī müsülmānlıḳ yolıŋa könidin ägär ibrāhīm yalavaç dīni köp köni. ärmädi ortaḳ ḳatıġlılardın.

162. *(5) ayġıl çın mäniŋ namāzım taḳı ḥüccätim taḳı tiriglikim taḳı ölümüm* taŋrıḳa ol ajunluġlar iḏisi.

163. (6) ortaḳ yoḳ aŋa. anıŋ birlä färmānladım män boyun süglilärniŋ ilkisi män.

164. ayġıl taŋrıda aḏınḳını-mu tiläyin (7) iḏi ol turur ḳamuġ närsäniŋ iḏisi. ḳazġanmas män tegmä ätöz mägär anıŋ üzälä. (8) yazuḳluġ bolmas yazuḳ *ḳılıġlı aḏnaġu yazuḳı birlä. yana iḏiŋizlärkä turur yanışıŋızlar* (9) uḳturur silärkä anıŋ birlä kim ärdiŋiz anıŋ içindä tartışıḳ bolur ärdiŋizlär.

165. ol iḏi ḳıldı silärni [112v/1] yärniŋ keḏin kälip başlaġuçı kötürdi amarıŋızlarnı amarı üzä ḳurlar (2) sınaġu üçün silärni anıŋ içindä kim berdi silärkä. bütünlükün säniŋ iḏiŋ tärk ḳınlıġ ol. ol (3) yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

(7)
sūrätüʿl- aʿrāf

(4) ol iḏi atı birlä anda aḏın iḏi yoḳ. mihrbān kim ʿāṣilärniŋ yazuḳların örtär yarlıḳaġan.

1. *(5) and ol.*

2. bu bir bitig indürüldi saŋa bolmasun köŋül içindä sezik (6) andın ḳorḳıtmaḳıŋ üçün anıŋ birlä ögüt pänd kertgünüglilär.

3. uḏu barıŋlar aŋar kim indürüldi silärkä (7) iḏiŋizlärdin uḏu barmaŋlar anda aḏın *iş ärkligläri yaʿnī dostlarḳa az turur ol kim pänd tutar silär.*

4. (8) näçä üküş eldin yoḳ yoḏun ḳıldımız anı käldi aŋar esizlikimiz tünlä birlä azu anlar uḏıġlılar ärkän.

5. (9) ärmädi oḳımaḳları ançada käldi anlarḳa ḳatıġlıḳımız mägär kim aymaḳları biz ärdimiz küç ḳılıġlılar.

6. [113r/1] sorġay oḳ miz anlarḳa kim ıḏıldı anlarḳa sorġay oḳ miz ıḏılmış yalavaçlarḳa.

7. *käçmişni ayġay oḳ miz (2) anlar üzä biligin ärmädimiz örtüglüg boluġlılar.*

8. tartmaḳ ol kün içindä yaraşı ol. kimnüŋ (3) aġır bolsa tartġuları anlar tururlar anlar ḳurtuluġlılar.

9. kimnüŋ yüŋül bolsa tartġuları (4) anlar tururlar ziyān ḳıldılar özläriŋä anın kim ärür biziŋ bälgülärimiz birlä küç ḳılur ärdilär.

10. (5) ornat(t)ımız oḳ silärni yär içindä ḳıldımız silärkä anıŋ içindä tirilgülär. az turur (6) ol kim şükr ötär silär.

11. *yarat(t)ımız silärni taḳı cānıŋızlarnı yana ṣūrāt ḳıldımız silärni yana aydımız* (7) färiştälärkä yüknüŋlär buġday äŋligkä[153] yükündilär mägär iblīs bolmadı (8) yüknüglilärdin.

12. aydı negü yıġdı seni yükünmäs sän ançada kim fārmānladım saŋa. aydı män yegräk turur män (9) andın yarat(t)ıŋ meni otdın yarattıŋ anı balçıḳdın.

13. aydı ingil andın *käräkmäs* [113v/1] *yaramas saŋa kim uluġlıḳ ḳılmaḳ* anıŋ içindä. çıḳġıl kim sän uçuzlardın.

14. aydı (2) üḏü bergil maŋa ḳoparılur künkä tägi.

15. aydı sän zamān berilmişlärdin sän.

16. aydı anıŋ birlä kim (3) azdurduŋ meni olturuġlı oḳ män anlarḳa köni yoluŋda.

17. *yana kälgäy ök män anlarḳa (4) öŋdünlärindin keḏinlärindin oŋ*[154] ḳollarındın sol ḳollarındın. (5) bulmaġay sän üküşräklärini şükr ötäglilär.

---

[153] 007/011=113r/7 buġday äŋlig "buġday benizli", Hz.Adem'i kasden metonimli kullanım. *äŋlig* için Bkz. ED 185a.

[154] 007/017=113v/4 iŋ اینك yazılı, doğru yazım *oŋ* okutacak biçimde *'wnk* olmalı idi.

18. aydı çıḳġıl andın ḫorlanmış sürsükmiş. (6) kim ud̲sa saŋa anlardın toldurġay oḳ män tamuġḳa silärdin yumḳıdın

19. *ay ādäm amrulup (7) turġıl sän cüftüŋ birlä uştmaḥda yeŋlär ḳayudın tiläsä* silär (8) yawumaŋlar bu yıġaçḳa bolġay silär küç ḳılıġlılardın.

20. çuvşadı[155] bulġadı (9) ol ekkikä yäk bälgürtmäk üçün ol ekkikä ol kim örtüldi olar ekkidä esizlikläridin [114r/1] aydı yıġmadı silärni id̲iŋizlär bu yıġaçdın mägär bolmaḳıŋızlardın (2) ekki färiştälär azu bolmaḳıŋız mäŋgü *ḳalıġlılardın.*

21. ant içti olar ekkikä män silärkä (3) äd̲gü saḳnıġlılardın.

22. yolçıladı *olarnı armaḳ* birlä. ḳaçan *tat(t)ılar* ärsä *yıġaçnı* bälgürdi (4) ol ekkägükä uwıt yinläri. yapçuru törçidilär ol ekki üzä uştmaḥ yapurġaḳından. (5) ündädi olar ekkägüni id̲iläri yıġmadı mu silärni ol yıġaçıŋızlardın aymadı-mu (6) *silärkä* çın yäk *silär ekkägükä düşmän turur* bälgülüg.

23. aydılar id̲imizä küç ḳıldımız (7) özlärimizkä. ägär örtmäsä sän bizni yarlıḳamasa sän bolġay oḳ miz ziyān ḳılıġlılardın.

24. (8) aydı tüşüŋ ämäriŋizlär ämärikä düşmän. silärkä yär içindä (9) ornaġu turuġlaġ ençärmäk[156] bir vaḳtḳa tegi.

25. aydı anıŋ içindä tirlür silär anıŋ içindä ölür silär [114v/1] yana andın çıḳarulur silär.

26. *ay ādäm oġlanları indürdimiz silär üzä käd̲im örtär (2) uwutıŋızlarnı* yuŋ tawar saḳnuḳluḳ ked̲imi ol yegräk turur. ol taŋrı bälgülärindin (3) bolġay kim anlar pänd alınġaylar.

27. ay ādäm oġlanları bulġamasun silärni yäk nätäg kim (4) çıḳardı ekki ataŋız anaŋıznı uştmaḥdın soyar olar ekkidin käd̲imlärini körgütgü üçün anlarḳa olarnıŋ uwut yinlärini. ol (5) körür silärni ol anıŋ ḳayusı andın kim silär

---

[155] **007/020=113v/8 çuvşadı: çuvşa-** "ekşimek (karın)" = A. وسوس "vesvese vermek" (Çanga 550b). Metaforik kullanım. Metnimizde 020/120=134r/9'da *väsväsä* olarak geçmektedir. Bkz. DLT-III 286 *çuwşadı: karın çuwşadı* "yemek karnı yaktı ve ekşitti", ayrıca Bkz. ED 399b.

[156] **007/24=114r/9 ençärmäk:** A. متع *matā'a* "faydalanma, lezzet alma" (Çanga 472b) için. Sözcüğün açılımı *enç+är-mäk*'dir. +(A)r- İFY eki ile *kara+r, sarg+ar-* vb gibi kurulmuş fiildir. *ençär-* 009/38=142v/9, 010/070=159v/5'de dönüşlü çatılı *ençrün-* olarak geçmiştir. *ençrün-* KB 6210'da geçmiştir. *ençär-* ilk kez bu metinle tanıklanmıştır. Clauson, *ençrün-*'in *ençär-*'den geliştiğini söyleyerek haklı çıkmıştır, Bkz. ED 174b-175a ençrün-. A. *matā'a*'nın bu anlamı ile kullanılan diğer biçimleri için Bkz. Açıklama **003/185=56r/6 erinç.**

kertgünmäslär.

28. ḳaçan ḳılsalar yawuz işni ayturlar buldumız (7) anıŋ üzä atalarımıznı taŋrı *färmānladı biziŋkä. aygıl bütünlükün taŋrı färmānlamas bolmaçı yawuz işni.* ayur mu silär (8) taŋrı üzä anı kim bilmäs silär

29. aygıl färmānladı mäniŋ iḏim tüzlük birlä. tutuŋlar yüzläriŋizni (9) tegmä mäzgit ḳatında oḳıŋlar anı ḳatıġsız ḳılıġlılar yol aŋar dīnni müsülmānlıḳın.[157] nätäg kim törüt(t)i silärni [115r/1] yana yanar silär.

30. bir ögürḳa köni yol *körgüt(t)i* taḳı bir ögür yaraşı boldı anlar üzä yolsuzluḳ. anlar (2) tut(t)ılar yäklärni dostlar taŋrıda aḏın seznürlär (3) anlar köni yolḳa könilmişlär.

31. ay ādäm oġlanları alıŋızlar etigiŋizlärni tegmä mäzgit üskindä (4) yeŋlär içiŋlär oruḳdın käçürmäŋlär ol säwmäs oruḳda käçrügliläri.

32. *aygıl kim (5) ḥarām ḳıldı taŋrı etigini ol kim çıḳardı ḳullarıŋa arıġlar rūzīdin.* (6) aygıl ol anlarḳa kim kertgündilär yaḳınraḳ tiriglik içindä ḳatıġsız ḳopmaḳ küni içindä. andaġoḳ (7) aḏrar säçär miz bälgülärni ol boḏunḳa kim bilirlär.

33. aygıl çın kim ḥarām ḳıldı mäniŋ iḏim yawuz işlärni (8) ol kim bälgülüg boldı. andın ol kim bälgüsüz boldı taḳı yazuḳ artuḳluḳın tilämäk ḥaḳsızın ortaḳ ḳatmaḳıŋızlarnı (9) taŋrı indürmäginçä aŋar ärkliglig kim aymaḳıŋızlarnı taŋrıḳa anı kim bilmäs silär.

34. [115v/1] tegmä gürūhḳa vaḳt turur urulmış ḳaçan kälsä vaḳtları tä'ẖīr *ḳılmaslar yaʿnī küymäslär bir sāʿat ymä* (2) *aşunmaslar.*

35. ay ādäm oġlanları ḳaçan kälsä silärkä yalawaçlar silärdin käçmişni käläçü[158] ḳılurlar (3) silär üzä bälgülärimni kim saḳnuḳluḳ ḳılsa taḳı eḏgülük ḳılsa ḳorḳunç yoḳ anlar üzä ap ymä anlar ḳaḏġurarlar.

36. (4) anlar kim yalġanḳa tut(t)ılar bälgülärimizni uluġsıġlıḳ ḳıldılar andın anlar ot *iḏiläri (5)* anlar anıŋ içindä mäŋgü *ḳalıġlılar.*

---

[157] **007/029=114v/9** Yazmaya göre ayet bitimi.

[158] 007/035=*115v/2* **käläçü ḳıl-** = A. يَقُصُّونَ *"hikâye etmek, anlatmak, nakletmek"* (Çanga 392*b*). Bkz. ED 716b. DLT-I 445'de, MK *käläçü* için Oğuz kaydını düşmüştür. Rylands Kuran Çevirisinde de geçmiştir (Eckmann 154 käläçü). Sözcük metnimizde 006/130=108r/3'de *käçmişin ay-* ile de karşılanmıştır.

37. kim ol küç ḳılġanraḳ anıŋdın kim ḳoşdı taŋrı üzä yalġanını. (6) azu yalġanḳa *tutsa anıŋ bälgülärini. anlar tegär anlarḳa ülüşläri bitigdin.* ḳaçan (7) ḳaçan käldi ärsä olarḳa yalavaçlarımız cānların alur anlarnıŋ aydılar ḳanda turur ol kim oḳır ärdiŋizlär (8) taŋrıda aḏınḳını. aydılar yet(t)ilär bizdin taḳı tanuḳluḳ beriŋlär özläri üzä anlar ärdilär (9) tanıġlılar.

38. aydı kiriŋlär ögürlär içindä käçti ök silärdä öŋdün (116r/1) pärīlärdin *kişilärdin ot içindä. tegmä yolı kirsä bu ögür ḳarġarlar (2) eşlärini.* ḳaçan kim yetülsälär tegsälär anıŋ içindä yumḳı. aydı keḏinkiläri öŋdünläriŋä (3) iḏimizä bular azdurdılar bizni bergil anlarḳa ḳın ḳat ḳat otdın aydı tegmä gürūhḳa (4) ekki anıŋça yoḳ kim bilmäslär.

39. aydı öŋdünläri keḏinläriŋä ärmädi (5) silärkä bizniŋ üzä bir artuḳluḳdın. *tatıŋlar ḳınnı anıŋ birlä kim ḳazġanur ärdiŋizlär.*

40. (6) bütünlükün anlar yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni uluġsıġlıḳ ḳıldılar andın açılmas anlarḳa (7) kök ḳapuġları kirmäslär uştmaḫḳa kirginçäkä tegi ingän tewä yignä urdusı içiŋä. (8) andaġoḳ yanut berür miz yazuḳluġlarḳa.

41. *anlarḳa tamuġda yaḏımlar (9) üstünlärindin örtüglär*[159]. *andaġoḳ yanut* berür miz küç ḳılıġlılarḳa.

42. anlar kim [116v/1] kertgündilär ḳıldılar eḏgülüklärni färmānlamas miz bir ätözkä mägär küçi yätmişinçä (2) anla<r> tururlar uştmaḫ iḏiläri. anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalıġlılar.

43. çıḳarġay *miz nä kim köŋülläri içindä (3) yawuz saḳınç aḳar anlar* altınlarındın arıḳlar. ayġaylar ögdi şükr ü sipās taŋrıḳa ol kim (4) köndürdi bizni muŋar ärmädimiz yolḳa oŋulġu ägär köndür<mä>sä bizni taŋrı. (5) käldürdilär ök iḏimiz yalavaçları kertü yaraşı. ündänilgäylär munu silärkä uştmaḫ tep ḫayrāt berildiŋizlär am (6) am kim ḳılur ärdiŋizlär.

44. *ündägäy uştmaḫ iḏiläri tamuġ iḏiläri (7) buldımız oḳ ol kim va*ᶜdä berdiŋ biziŋkä iḏimiz yaraşı. näk buldıŋızlar mu ol kim vaᶜdä ḳıldı iḏiŋizlär (8)

---

[159] 007/041=116r/9 örtüg: Yazmada *örtüy* okutacak bir yazım ile: اورتوى. *örtüg>örtüy >örtü: > örtü* gelişmesi dikkate alınmakla birlikte, yazım yanlışı kabul edilmiştir. Fakat bunu metnin Oğuz özellikleri dikkate alındığında, yazıcının dil özelliğine de bağlamak mümkündür.

yaraşı aydılar hää. ḳıḳırġay bir ḳıḳrıġlı anlar ara taŋrınıŋ ḳarġamaḳı küç ḳılıġlılar üzä.

45. *(9) anlar kim yüz äwrärlär taŋrı yolındın tilärlär anı ägrilikin anlar kedinki* ajunḳa [117r/1] tanıġlılar.

46. ol ekki gürūh ara örtüg yaʿnī pärdä ol. kötgilär[160] üzä äränlär bar bilirlär ḳamuġnı (2) sīmāları birlä yaʿnī ḳırtışları birlä. ündägäylär uştmaḫ idilärinä āsānlıḳ silär üzä tep kirmägäylär aŋar (3) anlar umınç tutġaylar.

47. *ḳaçan äwrülsä közläri ot idiläri tuşıŋa ayġaylar (4) idimizä ḳılmaġıl bizni küç* ḳılıġlı bodunlar birlä.

48. ündägäy kötgilär idiläri (5) äränlärni bilürlär anlarnı ḳırtışları nişānları birlä ayġaylar ne muŋsuz ḳıldı silärdin nemä dünyā terdüküŋüzlär ol kim (6) uluġsıġlıḳ ḳılur ärdiŋizlär

49. *bular mu anlar ant içtiŋizlär bilmäs anlarnı tep taŋrı yarlıḳamaḳ birlä.* (7) kiriŋlär uştmaḫḳa yoḳ ḳorḳunç silär üzä ap ymä silär ḳadġarur silär.

50. ündägäy tamuġ (8) idiläri uştmaḫ idilāriŋä kim ḳuya beriŋlär biziŋ üzä suwdın azu andın kim rūzī ḳıldı taŋrı. (9) ayġaylar bütünlükün taŋrı ḥarām ḳıldı ol ekkisiŋä tanıġlılar üzä.

51. *anlar kim tut(t)ılar dīnlärini [117v/1] oyun satu*[161] *ärdı anlarnı yaḳınraḳ* tiriglik. bükün ḳodġay miz olarnı nätä(g)-kim unıt(t)ı bu künläriŋä tuşmaḳnı (2) ol kim ärdilär biziŋ bälgülärimizkä tanar ärdilär.

52. kältürdimiz ök anlarḳa bitig bälgürt(t)imiz anı (3) yeg bilig üzä köni yol. yarlıḳamaḳ ol bodunḳa kim kertgünürlär.

53. *köz tutmazlar* [162] *mägär soŋı yanışıŋa.* (4) *ol kün kälür anıŋ soŋı yanışı* ayġay anlar unıt(t)ılar yaʾnī ḳodtılar munda öŋdün käldi ök idimiz yalavaçları (5) yaraşını. näk bar mu biziŋkä yazuḳ käçrü ḳoldaçılardın yazuḳ käçrü ḳolsalar

---

[160] 007/046=117r/1 kötgilär: *kötgi* "toprak yığını, tepecik", DLT-I 430, ED 702b = A. يَعْرِفُونَ (Çanga 324b) "yüksek yerler, sırtlar".

[161] 007/051=117v/1 oyun satu "oyun, eğlence", yakın anlamlılar. satu "alay, eğlenme" = A. لعِبًا "alay mevzusu" (Çanga 457b). *satu* ilk kez bu metinde, DLT III, 323'deki *satula-* fiilinin isim tabanı ile aynı sözcük. Bkz. ED 801b.

[162] 007/053=117v/3 köz tutmazlar: Yazmada كرتتمازلر olarak. Muhtemelen *köz tutmazlar* için yanlış yazım. Krş. 119r/8=007/071 كوز ayrıca Bkz. notuna.

biziŋkä. azu yandurulsa biz ḳılsa miz anda öŋinni ḳılur (6) ärdimiz. ziyān *ḳıldılar özläriŋä azdı*[163] *anlardın ol kim yalġan yaratur ärdilär.*

54. bütünlükün (7) idiŋizlär ol idi turur törüt(t)i köklärni yerlärni altı kün içrä yana (8) uġradı ʿarş yaratmaḳḳa. ört(t)i tünni kündüz üzä istär anı ewä (9) kün ay yulduzlar yarlıġ tutup boyun beriglilär anıŋ buyruḳı birlä. bilgil aŋar ol yaratılmışlar fārmān ärk türk. [118r/1] ḳutluġ ḳıwlıġ[164] idi ajunluġlar idisi.

55. oḳıŋlar idiŋizlärni zārīlıḳın örtügli ol. (2) säwmäs täŋdä käçiglilärni.

56. artaḳlıḳ ḳılmaŋlar yär içindä anıŋ edgülikindä kedin oḳıŋlar anı (3) ḳorḳa *umnu. çınoḳ taŋrı raḥmäti yawuḳ turur edgülük ḳılıġlılarḳa.*

57. ol ol idi (4) ıdur yällärni ästürü säwünç anıŋ soyurḳamaḳında öŋdün. ḳaçan kätürsä aġır yüklüg bulıt (5) suvarur miz anı ölüg käntkä indürdimiz aŋar suwnı çıḳardımız anıŋ birlä tegmä yemişlärdin. (6) mundaġoḳ çıḳarur miz ölüglärni bolġay kim silär pänd tutġay silär.

58. süçig yär yaʿnī ḫoş yär çıḳar (7) anıŋ otları idisi yarlıġı birlä. ol kim artadı çıḳmas mägär tärslikin. mundaġoḳ täzgindürür miz (8) bälgülärni ol bodunḳa kim şükr ü sipās ötärlär.

59. ıdtımız oḳ nūḥ yalavaçnı bodunıŋa aydı (9) ay mäniŋ bodunum tapnuŋlar taŋrıḳa yoḳ silärkä taŋrıdın anda adın. män ḳorḳar män silär üzä [118v/1] uluġ kün ḳınındın.

60. aydı bir gürūh anıŋ bodunındın biz körär miz seni yolsuzluḳ içindä bälgülüg.

61. aydı (2) *mäniŋ bodunum yoḳ mäniŋ birlä yolsuzluḳ välīkin män yalavaç män* ajunluġlar idisindin.

62. (3) tegrür män silärkä idim yumuşlarını ädgü saḳnur män silärkä. bilür män taŋrıdın anı *kim bilmäs silär.*

63. (4) azu taŋladıŋızlar mu kim kälsä silärkä aŋmaḳ idiŋizlärdin bir är üzä silärdin ḳorḳunġu üçün silärni (5) saḳnuḳluḳ ḳılmaḳıŋız üçün bolġay kim silär yarlıḳanġay silär.

---

[163] 007/053=117v/3 azdı: a- medli elif ile.

[164] 007/054=118r/1 **ḳutluġ ḳıwlıġ** = A. تبارك "*mukaddes ve münezzeh olmak (hissî yahut manevî)* hayrı bol olmak, şanı yüce olmak" (Çanga 82b). çift söz. Ayrıca Bkz. ED 601a **kutluğ**, 584b **kıwlığ**.

64. yalġanḳa tut(t)ılar anı ḳutġardımız anı anlarnı anıŋ birlä (6) kemä[165] içindä suwḳa baturdımız anlarnı kim yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni. anlar ärdilär ḳaraġu bodunlar.

65. (7) ıdtımız ʿād bodunıŋa ḳadaşları hūdnı. aydı ay mäniŋ bodunum tapnuŋlar taŋrıḳa yoḳ silärkä hīç tapunġu ididä (8) anda adın. azu ḳorḳmas -mu silär

66. aydı bir gürūh anlar kim tandılar anıŋ bodunındın biz körär miz seni (9) uḳuşsuzluḳ içrä biz seznür miz seni yalġançılardın.

67. *aydı ay mäniŋ bodunum yoḳ mäniŋ birlä uḳuşsuzluḳ [119r/1] välīkin* yalavaç turur män ajunluġlar idisindin.

68. tägrür män silärkä idim yumuşlarını män (2) silärkä ädgü saḳnıġlı ḳorḳunçsız.

69. azu taŋırḳadıŋızlar[166] mu kim käldi silärkä bir yād idiŋizlärdin (3) bir är üzä silärdin ḳorḳutsa silärni. yād ḳılıŋlar ançada ḳıldı silärni kedinki ärkliglär (4) nūḥ bodunıda kedin arturdı silärkä törütüg[167] içindä artuḳ bod bermäk. yād ḳılıŋlar taŋrı niʿmätlärini bolġay kim silär (5) ḳurtulġay silär.

70. aydılar käldiŋ mü biziŋkä tapunsa miz taŋrıḳa yalŋuz ḳodsa miz ol kim tapnur ärdi (6) atalarımız kältürgil biziŋkä anı kim vaʿde ḳıldıŋ bizkä ägär ärsä *sän köni sözläglilärdin.*

71. aydı tüşti ök (7) silär üzä idiŋizdin bir ḳın öfkä. üstärişür mü silär mäniŋ birlä ol atlar içindä (8) atadıŋızlar[168] anı silär atalarıŋız indürmädi taŋrı anıŋ birlä bir ḥüccätdin. köz[169] tutuŋlar (9) män silärniŋ birlä köz tutuġlılardın män.

72. ḳutġardımız anı anlarnı kim anıŋ birlä yarlıḳamaḳ birlä bizdin [119v/1] *kästimiz* anlarnıŋ öŋin soŋın yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni azmadılar kertgüniglilär.

---

[165] **007/064=118v/6 kemä** "gemi" = A. الفُلك "gemi" (Çanga 373a). ED 721b-722a. Krş. DLT-III 235, DLT-I 179'da geçer. *MK kämä* için "Oğuzlardan başka Türkler böyle kullanırlar" bilgisini verir. *kämi* Oğuz ve Kıpçak kaydı ile verilir.

[166] **007/069=119r/2 taŋırḳa-** "şaşmak, şaşırtıcı bulmak, şaşırmak" < *taŋ+ırḳa-* = A. "عَجِبْتُم." aynı sözcük yazmada iki kez geçmektedir. Bkz. 007/063=118v/4 taŋladıŋızlar (Çanga:317a عَجِبْتم "şaşmak, yadırgamak") Bkz. WF 462.

[167] **007/069=119r/4 törütüg** < *törü-t-üg* "yaratık, mahlûk" = A. الخَلْق "mahlûk, yaratık" (Çanga 174b). İlk kez bu metinde tanıklanmıştır.

[168] **007/071=119r/7-8 ol ātlar içindä ātadıŋızlar:** *atlar* ve *atadıŋızlar*'da a-, medli elif ile.

[169] **007/071=119r/8 köz:** Satır üstünde üzeri çizilerek iptal edilmiş كِر.

73. (2) yana ıd(d)ımız s̱āmūdluġlar tapa ḳadaşları ṣāliḥni. aydı ay mäniŋ bodunum tapnuŋlar taŋrıḳa. yoḳ silärkä taŋrıdın (3) anda adın. käldi ök silärkä bälgülüglük idiŋizdin bu ingän taŋrınıŋ silärkä bir nişān ḳodu beriŋlär anı (4) yesün taŋrı yerindä. yuḳamaŋlar aŋa esizlik birlä tutġay silärni aġrıtıġlı ḳın.

74. (5) yād ḳılıŋlar ançada ḳıldı silärni kenki ʿād bodunında kedin ornat(t)ı *silärni yär içindä (6) etär silär anıŋ yumşaḳ yerlärindä. karşılar yonar silär* taġlarnı ewlär. yād ḳılıŋlar (7) taŋrı edgülüklärini artaḳlıḳ ḳılmaŋlar yär içindä artaḳ iş ḳılıġlılar.

75. aydı bir gürūh anlar kim uluġsıġlıḳ ḳıldılar (8) anıŋ bodunındın anlarḳa kim küçsüz tutuldılar. aŋar kim kertgündilär anlardın bilür mü silär kim ṣāliḥ ıdılmış yalavaç (9) idisindin. aydılar biz aŋar kim ıdıldı aŋar kertgünüglilär.

76. aydı anlar kim uluġsılıḳ[170] ḳıldılar biz aŋar kim [120r/1] kertgündiŋizlär aŋar tanıġlılar miz.

77. siŋirin ḳıydılar ingänni täŋdin käçtilär idiläri färmānındın aydılar ay ṣāliḥ (2) kältürgil anı bizkä kim vaʿdä ḳıldıŋız bizkä ägär ärsä sän ıdılmış yalavaçlardın.

78. tut(t)ı anlarnı yär täprämäki boldılar (3) sarāyları içindä üzi üze tüşüglilär.

79. yüz äwürdi anlardın aydı ay mäniŋ bodunum tägürdüm ök silärkä idim yumuşını (4) ögüt saḳındım silärkä yoḳ kim säwmäslär ädgü saḳınıġlılarnı.

80. ymä ıdtımız lūṭnı ançada aydı öz boduniŋa (5) kältürür mü silär yawuz işni ozmadı *silärdä* anıŋ *birlä birägü ajunluġlardın.*

81. kim silär kälür silär (6) äränkä küsäyü ḳunçuylarda adın. yoḳ kim silär bodun turur silär oruḳdın käçiglilär.

82. ärmädi (7) bodunınıŋ cävābı mägär kim aydılar çıḳarıŋlar elläriŋizdin. anlar kişilär (8) arıġlıḳ ḳılurlar.

83. ḳutġardımız anı ewi bodunını mägär ḫatunını ärdi ḳalġuçılardın.

84. (9) yaġdurdımız anlar üzä taştın yaġmur. baḳġıl nätäg ärdi yazuḳluġlar soŋı.

---

170 007/077=119v/9 **uluġsılıḳ:** Yazmada اولوغسليق yazılı.

85. [120v/1] mädyän käntiŋä ḳadaşları şuʿaybnı. aydı ay mäniŋ bodunum tapnuŋ taŋrıḳa yoḳ silärkä ididin (2) anda adın. käldi ök silärkä bälgü idiŋizdin tükäl ḳılıŋlar ölçäkni täräzūnı. (3) äksütmäŋlär kişilärkä şäylärini artaḳlıḳ ḳılmaŋlar yär içindä edgülükindä kedin. ol (4) yegräkräk silärkä ägär ärsä silär kertgünüglilär.

86. olturmaŋlar tegmä yolda (5) yıġar āwrār silär taŋrı yolındın kim kertgünsä aŋar tilär silär anı ägrilik. yād ḳılıŋlar (6) ançada kim ärdiŋizlär az üküş ḳıldı silärni. baḳıŋlar nätäg ärdi artaḳ ḳılıġlılarnıŋ soŋı

87. (7) ägär ärsä bir gürūh silärdin kertgünsälär aŋar kim ıdıldım anıŋ birlä taḳı bir gürūh kertgünmädilär (8) särniŋlär üzginçä käsginçäkä tegi taŋrı bizni ara. ol *üzügli käsiglilärdä yegräki turur.*

88. aydı bir gürūh (9) anlar kim ulugsıġlıḳ ḳıldılar anıŋ bodunıdın çıḳarġay oḳ miz seni ay şuʿayb anlarnı kim kertgündilär [121r/1] säniŋ birlä elimizdin azu yangay oḳ sän biziŋ dīnimiz içiŋä. aydı näçä ymä tilämädip tärs tutuġlılar bolsa miz.

89. (2) yalġan ḳoştımız oḳ taŋrı üzä yalġannı ägär yansa miz silärniŋ dīniŋiz içiŋä anda kedin ḳutġardı taŋrı andın. (3) bolmas yaramas biziŋkä kim yansa miz anıŋ içindä mägär kim tiläsä taŋrı idimizä. keŋrü biliglig idimiz tegmä närsäni (4) bilmäki. taŋrı üzä köŋül badımız. idimizä açа bergil bizli ara taḳı bodunımız ara yaraşı sän ḥükm (5) ḳılıġlılarda yegräki sän.

90. aydı bir gürūh anlar kim tandılar anıŋ bodunındın ägär udu barsa silär (6) şuʿaybḳa silär andaġ ärsä ziyān ḳılıġlı silär.

91. *tu(t)tı anlarnı yär täprämäki boldılar (7) sarāyları içindä ölüglär.*

92. anlar kim yalġanḳa tut(t)ılar şuʿaybnı andaġ ḳalı bilmädilär anıŋ içindä anlar kim (8) yalġanḳa tut(t)ılar şuʿaybnı ärdilär anlar ziyān ḳılıġlılar.

93. yüz äwürdi anlardın aydı ay bodunum (9) tegürdüm ök silärkä idim yumuşlarını edgü tilädim silärkä nätäg ḳadġurar tanıġlı bodunlar üzä

94. *[121v/1] ıdmadımız bir känt içindä bir päyġāmbärdin mägär tut(t)umız* anıŋ bodunını ḳatıġlıḳ birlä ziyān ḳor yas birlä (2) bolġay kim anlar yalbarġaylar.

95. yana tägşürdimiz esizlik ornıŋa äḏgülükni ançaḳa tägi käçürdilär taḳı aydılar (3) *tägdi ök atalarımızḳa ḳor ziyān taḳı säwünç tut(t)ımız anlarnı* tawuşsuzun[171] anlar tuymaslar.

96. (4) ägär bütünlükün sala boḏunları kertgünsälär taḳı ḳorḳsalar açġay ärdimiz anlar üzä bäräkātnı kökdin (5) taḳı yerdin yoḳ kim yalġan tut(t)ılar tu(t)tımız olarnı anıŋ birlä kim ḳazġanur ärdilär.

97. (6) ḳorḳunçsuz mı boldı käntläri boḏunı kim kälmäkkä olarḳa ʿaẕābımız tünlä anlar uḏıġlı ärkän yaʿnī uyḳuda.[172]

98. *azu ḳorḳunçsuz mı boldı (7) elläri boḏunı kim kälmäkkä olarḳa* ʿaẕābımız kündälü anlar oynarlar.

99. ḳorḳunçsuz mı boldılar taŋrı alındın (8) ḳorḳunçsuz bolmaz taŋrı alındın *mägär ziyān ḳılıġlı boḏunlar*

100. köni yol körgitmädi-mü anlarḳa kim mīrāṣ alurlar (9) yerni anıŋ boḏunında keḏin ägär tiläsä miz tägürsä miz olarḳa yazuḳları birlä tamġa urdımız [122r/1] köŋülläri üzä anlar eşitmäslär.

101. ol ellär käçmişini ayur miz säniŋ üzä anıŋ sawlarındın. käldi (2) oḳ anlarḳa *yalavaçları bälgülär birlä. kertgünmädilär ärdi aŋar kim yalġanḳa* tu(t)tı munda öŋdün. (3) andaġoḳ tamġa urur taŋrı tanıġlılar köŋli üzä.

102. bulmadımız üküşräklärinä (4) bir bıçıġ. ägär buldımız ärsä üküşräklärni yarlıġdın çıḳıġlılar.

103. yana ıḏtımız anlarda keḏin mūsā yalavaçnı (5) biziŋ bälgülärimiz birlä firʿavnḳa anıŋ boḏunıŋa küç ḳıldılar aŋar. baḳġıl nätäg ärdi (6) artaḳlıḳ ḳılıġlılarnıŋ soŋı.

104. aydı ay mūsā ay firʿavn män yalavaç män ajunluġ iḏisindin.

---

171 007/095=98r/2 **tawuşsuzun:** Metinde yalnızca burada A. بغتة'a karşılık olarak verilmiştir. Metnimizde A. بغتة için esasen *tawuşsuzun*, 006/044=99r/6, 006/047=99v/1, 121v/3=7/95 kullanılmıştır. Bu sözcüğün *taw-* fiilinden türediği açıktır. Hem *taw-* "ansızın hareket, his olmak" hem de *tawuşsu/zı/un* "ansızın" ilk bu metinle tanıklanmaktadır. Bu *taw-* fiilinin *tawrak* "hızlı, acele; çabuk " (ED 443a), *tawra-* "acele etmek" (ED 443b), *tawran-* "acele etmek, davranmak" (ED 444b), *tawrat-* (ED 444a), *tawışgan* "tavşan" (ED 447a), *tawış* "ses; hafif, gürültüsüz ses" (ED 446a) müştak biçimlerin kökü olmalıdır. *tawuşsızın* 007/187=129v/9 *tawışsuzun* 012/107=182r/9 "ansızın; sessizce"< *tawuş+suz+ın* VASITA, *tawuş* < *tawış*, *tawuş* biçimi diyalektal biçim olarak *tawış*'la beraber DLT'de tanıklanmıştır (I, 367; III 165).

172 007/097=120v/6 **uyḳuda** : Oğuz özelliği olarak ايويقو yazılı.

105. (7) yaraşı ol aymamaḳım üzä taŋrı üzä mägär yaraşı. käldürdüm ök bälgü iḏiŋizlärdin. *(8) ıḏġıl mäniŋ birlä taŋrı ḳulı* oġlanını.

106. aydı ägär kältürdüŋ ärsä bir bälgü kältürgil anı eger (9) ärsä sän çın sözläglilärdin.

107. kämişti tayaḳını ol ançada ol bäḏük yılan bälgülüg.

108. tart(t)ı älgini [122v/1] ançada ol ürüŋ baḳıġlılarḳa.

109. ayḏı bir gürūh fir^cavn boḏunındın çın bu yalġançı ol bilgän.

110. (2) tilär kim çıḳarmaḳ silärni yeriŋizlärdin. nägü fārmānlar silär.

111. (3) *aydılar uḏu bergil ḳaḏaşıŋa ıḏġıl käntlär içindä* tergüçilärni.

112. kältürsün saŋa tegmä türlüg cāḏūlarını (4) bilgän.

113. *käldi cāḏūlar fir^cavnḳa aydılar bar mu biziŋkä tär ägär bolsa miz* biz yäŋiglilär utuġlılar

114. (5) aydı hää silär yaḳın tutmışlardın silär.

115. aydılar ay mūsā azu sän mü kämşürsän azu (6) bolur mu miz kämşiglilär

116. aydı kämşiŋlär ḳaçan kämişdilär ärsä cāḏūluḳ birlä bağladılar kişilär közlärini (7) *ḳorḳıt(t)ılar olarnı kältürdilär uluġ cāḏūluḳ.*

117. yarlıġ ıḏtımız mūsāḳā kämişgil tep (8) tayaḳıŋnı. ançada ol siŋürdi nä kim yalġan ayt(t)ılar ärdi.

118. tüşti yaraġlıġ yoḳ yoḏun boldı ol kim (9) ḳılur ärdilär.

119. utuldılar anda äwrüldilär ẖorlanmışlar.

120. kämişti cāḏūlar [123r/1] yüknüglilär.

121. aydılar kertgündimiz ajunluġlar iḏisiŋä.

122. mūsā iḏisi taḳı hārūn iḏisi.

123. aydı (2) fir^cavn kertgündüŋüzlär mü aŋar män dästūr bermişdä aşnu silär çınoḳ bu dästān turur dästān ḳıldıŋızlar anı (3) känt içrä çıḳar silär andın boḏunını. harayna bilgäy silär.

124. käsgäy ök män äligläriŋizni (4) aḏaḳlarıŋızını şaşru yana asġay oḳ män ḳamuġuŋuznı.

125. aydılar biz iḏimizkä (5) yanıġlılar miz.

126. öç almaġay sän bizdin mägär kertgünmäkimiz üçün iḏimiz bälgüläriŋä ḳaçan *käldi ärsä biziŋkä. iḏimizä tökä bergil (6) biziŋ üzä särinmäklikni* cānımız alġıl müsülmānlar birlä.

127. aydı bir gürūh firᶜavn boḏunındın ḳoḏur mu sän (7) mūsā anıŋ boḏunını artaḳlıḳ ḳılsunlar teyü yär içindä ḳoḏsa seni taḳı tapunġularıŋnı. aydı (8) munu öldürgäy miz oġlanlarını tirig ḳoḏġay miz ḳızlarını biz anlarnıŋ *üstünindä uçuzlap käçrügliläṙ miz.*

128. aydı mūsā yalavaç (9) boḏunıŋa yārī tiläŋlär taŋrı birlä särniŋlär. çın yär taŋrınıŋ ol mīrāṡ berür anı kimkä tiläsä [123v/1] ḳullarındın. iş soŋı saḳnuḳluḳlarḳa.

129. aydılar ämgätildimiz tep sän kälmäsdä öŋdün biziŋkä sän kälmişiŋdä (2) *keḏin biziŋkä.* aydı *mūsā bolġay kim iḏiŋiz kim hälāk ḳılmaḳ düşmänläriŋizni* azu ärkliglig bergäy silärkä (3) yär içindä baḳġay nätäg işlär siz.

130. tu(t)tumız oḳ firᶜavn boḏunını tarlıḳ birlä taḳı äksütmäk birlä (4) yemişlärdin bolġay kim anlar pänd tutġaylar.

131. ḳaçan tägsä anlarḳa eḏgülük aydılar biziŋkä bu teyü ol. (5) ägär tägsä anlarḳa *esizlik fāl toḳır ärdilär mūsā birlä* ymä anıŋ *birläki. kim bilgil anlarnıŋ fālları* taŋrı üskindä (6) yoḳ kim üküşräkläri bilmäslär.

132. aydılar ḳaçan kältürsän biziŋkä anıŋ birlä bir nişān caḏūlūḳ ḳılsa män anıŋ birlä (7) ärmäs miz saŋa kertgünügli.

133. ıḏtımız anlar üzä ḳanatlıġ çäkürgä taḳı yaḏaġ çäkürgä[173] taḳı baḳalar (8) taḳı ḳanlar bälgülüglär. aḏrılmışlar uluġsıġlıḳ ḳıldılar ärdilär yazuḳ ḳılıġlı boḏunlar.

134. (9) ḳaçan tüşti ärsä anlar üzä ḳın aydılar ay mūsā duᶜā ḳılu bergil biziŋ üçün iḏiŋkä anıŋ birlä baçıġ ḳıldı säniŋ üskündä. [124r/1] ägär açsa sän bizdin ḳınnı kertüngäy ök miz saŋa ıḏġay oḳ miz säniŋ birlä taŋrı ḳulı oġlanını.

---

[173] 007/133=123v/7 **ḳanatlıġ çekürgä taḳı yaḏaġ çäkürgä:** Harfiyen "kanatlı çekirge veya yaya çekirge" = A. القُمَّل "çekirge dışında ekinlere musallat olan ve taze başakları yiyen bütün haşerat, kene cinsinden ufak böcekler, büyük keneler, kanatları henüz çıkmamış çekirge yavruları, küçük *sinekler, küçük, karıncalar, pireler, bitler."* (*Çanga 400b*) **ḳanatlıġ çäkürgä** "ekin çekirgesi", **yaḏaġ çäkürgä** "1. çekirge yavrusu, 2. buğday güvesi biti, bit, kene, muhtelif küçük haşereler, 4. Tevrat'a göre at sineği"

135. (2) ḳaçan açtımız ärsä anlardın ḳınnı atalmış vaḳtḳa tegi anlar tägnigli tururlar *ançada anlar baçığnı buzarlar.*

136. (3) öç aldımız anlardın suw ḳud̲ı ıd̲tımız anlarnı täŋiz içindä anlar yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni ärdilär andın (4) ärsä tanıġlılar.

137. yana mīrās̠ berdimiz ol bod̲unlar kim küçsüz ża‘īf bilür ärdilär yeriŋ[174] kün tuġuşuġlarını (5) anıŋ batışıġlarında ol kim bäräkātnı ḳıldımız anıŋ içindä. *tükäl boldı id̲iŋ yarlıḳı körklüg (6) taŋrı ḳulı oġlanı üzä anı birlä kim särdilär.* yoḳat(t)urdımız anı kim ḳılur ärdi fir‘avn ymä anıŋ bod̲unı (7) ol kim ḳoparyuḳlar ärdilär.

138. yana käçürdimiz taŋrı ḳulı oġlanını täŋizdin käldilär ol ürük (8) turup tapnur bod̲un üzälä. balmanlar[175] üzä anlar aydılar ay mūsā ḳılġıl biziŋkä tapunġu taŋrı nätäg kim olarnıŋ (9) tapunġu taŋrıları turur aydı silär biligsiz bod̲un silär.

139. bütünlükün olar yoḳadturulġu turur ol kim anlar içindä yoḳ yod̲un boluġlu *[124v/1] ol kim ḳılur ärdilär.*

140. aydı taŋrıda ad̲ın-mu tilär män silärkä taŋrı ol artuḳ ḳıldı silärni (2) ajunluġlar üzä.

141. ançada kim ḳutġardımız silärni fir‘avn bod̲unındın tägrürlär ärdi silärkä (3) ḳınnıŋ yawuzını. öldürürlär ärdi oġlanıŋızlarnı ymä tirig ḳod̲arlar ärdi ḳızlarıŋızlarnı. anıŋ içindä silärkä (4) sınaġ ärdi id̲iŋizlärdin uluġ.

142. vaḳt ḳod̲uştımız mūsā yalavaç birlä otuz tün tükäl ḳıldımız anı on birlä tükäl boldı (5) id̲isiniŋ vaḳtı ḳırḳ tün içindä. aydı mūsā eçisi hārūnḳa mäniŋ özümdä ärklig bolġıl (6) bod̲unum içindä. dād bergil ud̲u barmaġıl artaḳlıḳ ḳılıġlılar yolıŋa.

143. *ḳaçan käldi ärsä mūsā yalavaç biziŋ vaḳt urmışımızḳa* (7) *sözlädi aŋar id̲isi* aydı id̲imä körgitgil maŋa baḳayın saŋa. aydı körmägäy sän meni ançası bar baḳġıl (8) taġḳa ägär tölänsä taġ ornında harayna körgäy sän meni. ḳaçan baḳıp turı körgit(t)i ärsä id̲isi taġḳa (9) ḳıldı anı käs käs pārä pārä[176]. tüşti

---

[174] 007/137=124r/4 **yeriŋ:** Yazmada يرنك yazılı

[175] 007/138=124r/8 **balmanlar:** *balman* "heykel", burada "put" = A. أصنام "put" (Çanga 289a), *balman* ilk kez metnimizde tanıklanmıştır. Türk runik harfli metinlerdeki *balbal*'ın yan biçimi olmalıdır.

[176] 007/143=124v/9 **käs käs:** altında açıklama olarak Farsça *pārä pārä* yazılı.

ḳudı mūsā ögsüz. ḳaçan adıldı ärsä aydı arıġ idi sän sän yandım saŋa [125r/1] män bütüglilärniŋ ilkisi män.

144. *aydı ay mūsā män üdürdim seni kişilär üzä (2) yumuşlarım birlä taḳı* sözüm birlä. tutġıl anı kim berdim saŋa bolġıl sipās ötäglilärdin.

145. (3) bitidimiz aŋar taḫtalar içindä tegmä närsädin pänd adırmaḳ säçmäk tegmä (4) närsädin. alġıl anı küç birlä. färmānlaġıl bodunuŋa alsunlar tutsunlar körklükräkini. harayna körgütgäy män silärkä yarlıġdın çıḳıġlılar sārayını.

146. (5) oş äwürgäy män mäniŋ bälgülärimdin anlarnı kim uluġsıġlıḳ ḳılurlar yär içindä yaraġsıznı. ägär (6) körsälär tegmä nişānnı kertgünmäslär aŋar. ägär körsälär köni yolnı. tutmaslar anı yol. (7) ägär körsälär yolsuzluḳ yolını tutarlar anı yol. ol anıŋ üçün anlar yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni (8) ärdilär andın osanıġlılar.

147. anlar yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni kedinki sarāynı körmäk (9) yoḳ yodun boldı işläri. yanut berilmäslär mägär ol kim ḳılur ärdilär

148. *tu(t)tı mūsā bodunı* [125v/1] *anda kedin altun bäzäkläri eŋlärindin bir buzaġu* tänlig aŋar müŋrämäk. körmädilär mü kim ol sözlämäs olarḳa (2) köndürmäs olarnı yolġa tut(t)ılar anı ärdilär küç ḳılıġlılar.

149. ḳaçan tüşrüldi ärsä (3) äligläri içindä kördilär ärsä anlar yolsuz boldılar oḳ aydılar ägär yarlıḳamasa bizni idimizä örtmäsä bizni (4) bolġay oḳ miz ḳor ḳılıġlılardın.

150. ḳaçan yandı ärsä mūsā boduniŋa öfkälig buşuġluġ[177] (5) ḳadġuluġ aydı nemä yawuz kedin ḳalġuçılıḳ ḳıldıŋızlar maŋa mendä kedin. ewdiŋizlär mü idiŋiz yarlıḳıŋa. *kämişti (6) taḫtalarnı tut(t)ı eçisiniŋ saçını süriyür öziŋä*. aydı anam oġlı bütünlükün bodun küçsüzlädilär meni (7) öldürü yazdılar meni. taplatmaġıl meni düşmänlarḳa ḳılmaġıl meni küç ḳılıġlı bodunlar (8) birlä.

151. aydı idimä yarlıḳaġıl meni ḳarındaşımḳa. kigürgil bizni yarlıḳamaḳıŋ içiŋä sän (9) yarlıḳaġanda yarlıḳaġanraḳı sän.

---

[177] **007/150=125v/1 buşuġluġ:** A. غضبان "öfkeli kızgın" (Çanga 350b). Hap. leg. *buşuġ* DLT-I 373'de *buşuġ buşdı* "çok canı sıkıldı" (ED 379b). *buşuġluġ* şekli ilk kez metnimizde geçmektedir.

152. bütünlükün anlar tut(t)ılar buzaġunı säwügkä oş täggäy olarḳa öfkä ḳın [126r/1] iḏilärindin nemä ḫorluḳ yaḳın tiriglik içindä. mundaġoḳ yanut berür miz yalġan ḳoşuġlılarḳa.

153. anlar (2) ḳıldılar esizliklärni yana öknüp yandılar anda keḏin kertgündilär. bütünlükün säniŋ iḏiŋ anda keḏin (3) örtügli turur yarlıḳaġlı turur.

154. ḳaçan amruldı ärsä mūsādın buşuġ öfkä aldı taḫtalarnı (4) anıŋ käçürmiş bitigi içindä köni yol yarlıḳamaḳ anlarḳa kim anlar iḏilärinä ḳorḳarlar.

155. *(5) üḏürdi mūsā boḏunında yetmiş ärni biz vaḳt urmışḳa. ḳaçan tu(t)tı ärsä* anlarnı (6) yär täprämäki aydı iḏimä ägär tiläsä ärdiŋ yoḳ yoḏun ḳılġay ärdiŋ olarnı munda öŋdün meni. (7) yoḳalturur mu sän bizni anıŋ birlä kim ḳıldı biligsizlär bizdin ärmäs ol mägär säniŋ sınaġıŋ. azdurur sän anıŋ birlä kimni (8) tiläsäsä sän yolḳa köndürür sän kimni tiläsäsä sän. sän işimiz ärkligligi sän örtgil biziŋ yazuḳımıznı yarlıḳaġıl bizni sän (9) yazuḳ örtügliläṙdä yegräki sän.

156. bitigil biziŋkä bu dünyā içindä eḏgülük keḏinki ajun içindä [126v/1] biz öknüp yandımız saŋa. *aydı mäniŋ ḳınım tägrür män anı kimkä tiläsä män.* yarlıḳamaḳım keŋrü boldı (2) tegmä närsä. harayna bitiyür ök män anı anlarḳa kim saḳnurlar berürlär zäkātnı (3) anlarḳa anlar biziŋ bälgülärimizkä kertgünürlär.

157. anlar ud<u> barırlar yalavaçḳa anadın tuġup bitig (4) bilmägli yalavaçḳa ol *kim bulurlar anı bitiglig anlar üskindä tävrīt içindä incīl içindä* (5) fārmānlayur anlarḳa eḏgülükni yıġar anlarnı taplamaġu yaŋsız işdin ḫälāl ḳılur anlarḳa arıġlarnı. (6) ḫarām ḳılur anlar üzä arıġsızlarnı. ḳoḏu berür anlardın aġır yüklärini ol aġır yüklär ḳatıġlıḳlar (7) ärdi anlar üzä. anlar kim kertgündilär aŋar uluġladılar anı yārī berdilär aŋar uḏu bardılar (8) ol yaruḳluḳḳa kim indürüldi anıŋ birlä anlar ol anlar ḳutluġlılar.

158. ayġıl ay ḫalāyıḳlar (9) män taŋrınıŋ yalavaçı män silärkä barçaŋızḳa ol iḏi kim anıŋ turur köklär ärkligligi ymä yärniŋ [127r/1] yoḳ iḏi mägär ol tirgürür taḳı öldürür kertgünüŋlär taŋrıḳa yalavaçıḳa ol anadın tuġa bitiyü oḳıyu bilmägli yalavaçḳa kim (2) kertgünür taŋrıḳa anıŋ yarlıġlarıŋa uḏu barıŋlar bolġay kim silär köni yolḳa köngäy silär.

159. mūsā yalavaç (3) bod̲unındın bir gürūh köni yol körgütürlär yaraşı anıŋ birlä dād berürlär.

160. pārä pārä ḳıldımız olarnı on ekki (4) uġuşlar gürūhlar. yarlıġ ıd̲tımız mūsā yalavaçḳa ançada suw tilädi andın anıŋ bod̲unı (5) kim urġıl tayaḳıŋ birlä taşnı. aḳa başlasun andın on ekki bulaḳ. bildi ök (6) tegmä kişilär içgü yärlärini. köligä ḳıldımız anlar üzä ürüŋ bulıtnı indürdimiz anlar üzä yandaḳ şäkärni (7) buldurçınnı. yeŋlär arıġlardın ol kim rūzī berdimiz silärkä. küç ḳılmadılar biziŋkä yoḳ kim (8) öz özläriŋä küç ḳılur ärdilär.

161. ançada aytıldı anlarḳa töläniŋlär bu käntkä. (9) yeŋlär andın näçük ḳayuda tiläsä silär taḳı aytıŋlar yazuḳımıznı tökä bergil tep. taḳı kiriŋlär ḳapuġḳa [127v/1] yüknü yarlıḳagay miz siläriŋ yaŋluḳlarıŋıznı. harayna arturġay miz ed̲gülük ḳılġanlar.

162. täġşürdi anlar kim (2) küç ḳıldılar anlardın aytıġnı anda ad̲ın aytıldı anlarḳa ıd̲tımız anlar üzä ḳın kökdin (3) anıŋ birlä kim küç ḳılur ärdilär.

163. aytġıl anlarḳa ol eldin kim ärdi däryā turuġlaġında ärdi. (4) ançada täŋdin käçtilär şänbä kün içindä ançada kälür anlarḳa balıḳları şänbäläri kün körnüşür kün yana ol kün (5) şänbä ḳılmaz ärdilär kälmäz ärdi anlarḳa andaġoḳ sınadımız anlarnı anıŋ birlä kim yarlıḳdın çıḳar ärdilär.

164. ol uġurda (6) aydı bir gürūh anlardın nälük pänd berür silär ol bod̲unḳa kim taŋrı yoḳadtaçı turur anlarnı azu ḳınadaçı turur anlarnı (7) ḳatıġ ḳın birlä. aydılar yazuḳ ʿöz̲rdin id̲iŋizlärkä bolġay kim anlar saḳlanġaylar.

165. ḳaçan unıt(t)ılar ärsä anı kim (8) yād̲ ḳıldılar anıŋ birlä ḳutġardımız anlarnı kim yıġarlar yawuzluḳdın tut(t)umız anl<arnı> (9) küç ḳıldılar ḳın birlä ḳatıġ anıŋ birlä kim yarlıġdın çıḳar ärdilär.

166. ḳaçan täŋdin käçtilär ärsä anıŋdın kim yıġdılar [128r/1] andın id̲imiz anlarḳa boluŋlar beçinlär uçuzluḳun yaramaslar.

167. ançada uḳturdı id̲iŋ ıd̲ġay oḳ miz (2) anlar üzä ḳopmaḳ künikä tegi kim färmānlar olarḳa yawuz ḳın. säniŋ id̲iŋ ḳatıġ (3) ḳınlıġ ol. ol örtügli turur yarlıḳaġlı.

168. käs käs ḳıldımız anlarnı yär içindä gürūhlar. anlardın (4) edgülär anlarda anda ḳudıraḳ. sınadımız *anlarnı edgülük birlä taḳı esizlik birlä* (5) bolġay kim anlar yanġaylar.

169. käldi anlarda kedin yawuz turġut mīrāṣ buldılar bitigni. (6) alurlar bu dünyā näkini ayurlar harayna örtülgäy biziŋkä. ägär kälsä anlarḳa (7) aŋar mäŋzär täg alurlar anı. alınmadı mu anlar üzä bitigniŋ bütünlüki aymamaḳları (8) *taŋrı üzä mägär yaraşı oḳıdılar anı kim anıŋ içindä. kedinki ajun yegräk turur* anlarḳa kim (9) saḳnuḳluḳ ḳılurlar. ögün uḳmaslar mu.

170. yana anlar tutuşurlar bitigkä adaḳın ḳıldılar [128v/1] namāznı. biz żāyiᶜ ḳılmaz miz ädgülük ḳılıġlılarnıŋ yanutını.

171. ol uġurda ḳoŋurdımız taġnı anlarnıŋ üzä (2) andaġ ḳalı ol köşig teg sezindilär. *ol tüşigli turur anlarḳa. tutuŋlar anı kim berdimiz silärkä küç birlä* (3) yād ḳılıŋlar anı kim anıŋ içindä bolġay kim silär saḳnuḳluḳ ḳılġay silär.

172. ançada aldı säniŋ idiŋ ādäm oġlanıdın (4) uçalarındın oġul ḳızlarındın tanuḳ ḳıldı anlarnı özläri üzä ärmäs-mü män idiŋizlär. (5) aydılar ärmäz ärmäz ärür sän tanuḳluḳ berür miz aytsa silär ḳıyāmät künindä biz ärdimiz mundın çın *tutmaġlılar.*

173. (6) azu aysa silär ol kim ortaḳ ḳat(t)tı atalarımız munda öŋdün ärdimiz uşaḳlar anlarda kedin. (7) yoḳ yodun mu ḳılur sän bizni anıŋ birlä kim ḳıldı yaraġsız ḳılıġlılar.

174. andaġoḳ adrar säçär miz bälgülärni (8) bolġay kim anlar yanġaylar.

175. oḳıġıl anlar üzä ol kişi sawı kim berdimiz aŋar bälgülärimizni. soylup çıḳtı (9) andın udıt(t)ı anı yäk ärdi yolsuzlardın.

176. ägär *tiläsä miz* [129r/1] *kötürgäy miz anı* välīkin ol ämit(t)i yärkä. uydı özi tiläkiŋkä. anıŋ mäŋzägi (2) ıt mäŋizlig. ägär yüklasä sän anıŋ üzä til tartar azu ḳodsa anı til çıḳarur. ol ol bodun mäŋzägi kim (3) yalġanḳa tut(t)ılar biziŋ bälgülärimizni. käçmişlärni sözlägil bolġay kim anlar saw pänd bulġaylar.

177. esiz boldı (4) ol bodunnuŋ mäŋzägi yalġanḳa tut(t)ı bälgülärimizni özläriŋä küç *ḳılur* ärdilär.

178. (5) kimkä yol körgitsä taŋrı ol turur köni yolḳa könügli kimni yolsuz ḳılsa anlar tururlar anlar (6) ziyān ḳılıġlılar.

179. bütünlükün yarat(t)ımız tamuġka üküşni pärīlärdin ādämīlärdin anlarka (7) köŋüllär turur. *ukmaslar anıŋ birlä anlarka közlär turur körmäzlär anıŋ birlä.* anlarka kulaklar turur (8) eşitmäslär anıŋ birlä. anlar yılkılar täg yok kim olar yolsuzraklar. olar tururlar anlar (9) osanuklar ol.

180. taŋrınıŋ turur körklüg ädgü atlar okıŋlar anı anıŋ birlä koduŋlar anlarnı kim [129v/1] kışarlar atları içindä. yanut berilgäylär ol aŋar kim kılur ärdilär.

181. *yaratmışımızda (2) bir gürūh köni yol körgitürlär yaraşı birlä anıŋ birlä dād* berürlär.

182. anlar kim yalġanka tut(t)ılar (3) biziŋ bälgülärimizni harayna azın azın bolġay ok *miz olarnı andın kim bilmäslär.*

183. azu kodu berür män anlarka çın (4) mäniŋ kınım tutmakım katıġ turur.

184. *azu sakınmaslar mu yok kim eşläri birlä tälwälig turur. ärmäs ol (5) mägär* korkut(t)açı bälgülüg.

185. azu körmäslär mü köklär yärlär ärkligligi içindä. ol kim (6) yarat(t)ı taŋrı närsädin mägär bolġay yawumış bolġay urulmış vaktları (7) kayu sözkä anda kedin kertgünürlär.

186. *köni yoldın azıtsa taŋrı köni yolka köndürür yok anı. (8) kodar anlarnı* boynaġuluklarn içindä başları täzginip yorıyurlar.

187. ayturlar saŋa kıyāmät vaktındın kaçan ol (9) koparılġusı. ayġıl anı bilmäk idim üskindä. açmas anı vaktka tegi mägär ol. aġrudı köklär içindä yär içindä kälmäz silärkä mägär tawuşsızın[178] ayturlar saŋa [130r/1] andaġ kalı sän biligli sän andın. ayġıl anı bilmäk taŋrı üskindä yok kim bodunnuŋ üküşräki (2) bilmäslär.

188. ayġıl ärklig bolmas män özümkä asıġ kılmakka ap ymä ziyān kılmakka mägär anı *kim tiläsä taŋrı. ägär (3) bilsä ärdim örtüglügni üküşlägäy ärdim* edgülükdin. tegmägäy ärdi maŋa esizlik. (4) ärmäs män mägär korkut(t)açı säwünç eşit(t)ürügli ol bodunka kim kertgünürlär.

189. ol ol idi kim yarat(t)ı silärni bir (5) ätözdin kıldı andın cüftini tölänsün teyü. aŋa kaçan kim kawuştı ärsä aŋar (6) yük kötürdi yüŋül yük käçti anıŋ birlä.

---

[178] **007/187=129v/9 aġrudı köklär içindä yär içindä kälmäz silärkä mägär tawuşsızın:** sağ sayfa kenarında yazılı.

ḳaçan aġrudı ärsä ekki oḳıdılar <idiläri taŋrıḳa>. ägär (7) bersä sän biziŋkä e*ḏgülük bolġay oḳ miz sipās ötäglilärdin.*

190. ḳaçan berdi ärsä anlar ekkägükä eḏgülük (8) ḳıldılar aŋar ortaḳ anıŋ içindä kim berdi olarḳa yüksäk taŋrı anıŋdın kim ortaḳ mu ḳatarlar.

191. (9) ortaḳ mu ḳatarlar anı kim törütmäs närsäni anlar törütülürlär.

192. umaslar anlarḳa yārī bermäkkä [130v/1] ap özläriŋä yārī berürlär.

193. ägär oḳısa sän olarnı köni yolḳa uḏu barmaslar silärkä. (2) tüz turur silär üzä oḳısa silär olarnı azu silär säwüg turuġlı bolsa silär.

194. anlar kim oḳırlar (3) taŋrıda aḏın ḳullar ol. *silärkä mäŋzäglilär oḳıŋlar* olarnı yanut bersünlär silärkä (4) ägär ärsä silär çın sözläglilär.

195. bar mu anlarnıŋ aḏaḳlar yorırlar anıŋ birlä anlarnıŋ äliglär tutarlar (5) anıŋ *birlä azu anlarnıŋ közlär körürlär anıŋ birlä azu anlarnıŋ ḳulaḳlar* eşitürlär anıŋ birlä. ayġıl (6) oḳıŋlar ortaḳlarıŋıznı yana al ḳılıŋlar maŋa küḏmäŋlär maŋa.

196. çın mänim ärkligim (7) ol ol iḏi kim ḳuḏı indürdi bitigni. ol ärklig bolur eḏgülärkä.

197. *anlar kim (8) ündärlär anda aḏın umaslar yārī bermäkkä ap ymä özläriŋä* yārī berürlär.

198. ägär oḳısa sän olarnı köni yolḳa eşitmäslär. körgäy sän olarnı baḳarlar saŋa *[131r/1] anlar körmäzlar.*

199. tutġıl käçürmäkni fārmānlaġıl bilmäkni yüz äwürgil biligsizlärdin.

200. (2) ägär yäkdin sıġınġıl taŋrıḳa. ol eşitgän bilgän ol.

201. bütünlükün anlar (3) ḳorḳarlar ḳaçan tegsä olarḳa közdä ilgärip[179] täzginigli yäkdin yāḏ ḳılurlar ançada anlar körüglilär.

202. (4) ymä anlarnıŋ ḳaḏaşları uzatu tutar olarnı yolsuzluḳ içindä yana yıġılmaslar.

---

[179] 007/201=131r/3 közdä ilgärip: *közdä ilgär-* "göze ilişmek", "şeytanın verdiği vesvese" hakkında = A. طائف (Çanga 306a).

203. ḳaçan kältürmäsä sän olarḳa bir bälgü ayurlar ägär (5) nälük üḏürmädiŋ anı. *aygıl kim uḏar miz aŋar kim yarlıg tegrülür maŋa iḏimdin.* bu bälgülüg ḥüccät iḏiŋizlärdin köni yol (6) yarlıḳamaḳ ol boḏunḳa kim kertgünürlär.

204. ḳaçan oḳılsa oḳıġu yaʿnī ḳurʿān tiŋläŋlär anı ḳulaḳ tutuŋlar bolġay kim silär (7) yarlıḳaġay silär.

205. yāḏ ḳılġıl iḏiŋni özüŋ içindä yalwaru ḳorḳu aymanu ün berü ündämäkdä ḳuḏıraḳ *sözdin (8) ertä keçä bolmaġıl osanıġlılardın.*

206. bütünlükün anlar iḏiŋ üskindä (9) uluġsıġlıḳ ḳılmaslar aŋar tapunġudın. arıġlanurlar anı aŋar säcdä ḳılurlar.

(8)
sūratü'l enfāl

[131v/1] bu sūrätü'l-änfāl sūräsi mäkkädä inmiş turur. yetmiş altı āyät turur[180].
(2) ol iḏi atı birlä kim müʿminlärḳa kāfir malın ḥālāl ḳıldı. bağırsaḳ müʿminlärkä nuṣrät berü yarlıḳadı. soyurḳanġa kim düşmänlärin hälāk ḳıldı.

1. (3) ayturlar saŋa fāllardın[181] yaʿnī kāfirlärdin ḳalmış fāldın aygıl fāllar taŋrıḳa ol yalavaçḳa ol. ḳorḳuŋlar taŋrıdın (4) etişiŋlär özüŋizlär ara. boyun süŋlär *taŋrıḳa yalavaçıŋa ägär ärsä silär kertgünüŋlär*[182] *<a>nlar.*
2. (5) bütünlükün kertgünüglilär anlar kim ḳaçan yāḏ ḳılınsa taŋrı ḳorḳar köŋülläri ḳaçan oḳulsa (6) anlar üzä bälgüläri artar olarḳa kertgünmäk iḏiläri üzä köŋül ururlar.
3. anlar kim aḏaḳın ḳılurlar (7) namāzın anıŋdın kim rūzī ḳıldımız anlarḳa nafaḳa ḳılurlar.
4. anlar tururlar anlar kertgünüglilär kertü. anlarḳa (8) ḳurlar iḏiläri üskindä yarlıḳamaḳ ağırlıġ rūzī.
5. *nätäg kim çıḳardı seni iḏiŋ (9) ewüŋdin yaraġlıġ içindä. bütünlükün bir gürūh* kertgünüglilärdin taplamaġlılar ol.

---

[180] 008 Enfāl Suresi 75 ayettir.
[181] 008/001=131v/3 fāllar+: Yazım böyle okutuyor. Arapçası الأنفال'den bozma olmalı. الأنفال "ganimetler" (Çanga 519b).

6. üstärsünlär säniŋ birlä [132r/1] yaraġlıġ içindä belgürmäsdä ked̲in andaġ ḳalı *sürlürlär ölüm tapa anlar baḳarlar.*
7. (2) ançada vaḳt berdi silärkä taŋrı ekki gürūhda birisi ol silärkä säwär silär. (3) ämgäksizin bolsa silärkä tiläyür taŋrı çıḳarmaḳ (4) yaraġlıġını öz yarlıġları birlä kässä tanıġlılar soŋını.
8. çıḳarsa yaraġlıġnı yoḳ yod̲un ḳılsa (5) yaraġsızın näçämä tilämäsä yazuḳluġlar yaʿnī kāfirlär.
9. ançada muŋḳa fāryād̲ tigä[183] ḳıldıŋızlar id̲iŋizlärdä (6) müstäcāb ḳıldı duʿānı silärkä män yārī berdäçi män silärkä miŋ färiştälärdin ud̲alınşu[184] käliglilär.
10. (7) ḳılmadı anı taŋrı mägär säwünç ıd̲u tölänsün teyü anıŋ birlä köŋülläriŋiz. ärmäs yārī mägär (8) taŋrı üskindin. bütünlükün taŋrı küsüş bütün işlig.
11. ançada örtär silärni umarmaḳ (9) ḳorḳınçsızlıḳ andın indürdi silär üzä kökdin suw arınġu üçün silärni anıŋ birlä kitärsä silärdin [132v/1] yäklär arıġsızlıḳı basa köŋülläriŋiz üzä töländürsä anıŋ birlä ad̲aḳlarını.
12. (2) ol uġurda yarlıġ ıd̲tı id̲iŋ färiştälärkä män silärniŋ birlä män. bekütüŋlär anlarnı kim kertgündilär. (3) munu kämişgäy män anlarnıŋ köŋülläri içindä tandılar ḳorḳınçnı. uruŋlar boyunlar üzä (4) taḳı uruŋlar anlardın tegmä baġışı.
13. ol anlar kim anıŋ birlä ḫilāf ḳı<l>dılar taŋrıḳa yalavaçıŋa. kim (5) ḫilāf ḳılsa taŋrıḳa taḳı yalavaçıŋa bütünlükün taŋrı ḳatıġ ḳınlıġ ol.
14. ol silärkä (6) tatıŋlar anı tanıġlılarḳa ot ḳını yā tamuġ ḳını.
15. ay anlar kim kertgündilär ḳaçan (7) körüşsä silär anlarnı kim tandılar çärgäşü äwürmäŋlär olardın arḳalarnı.
16. kim äwürsä olarnı (8) ol kün arḳasını mägär toḳış üçün äwrülü azu tätrilü[185] bir gürūhḳa. bütünlükün kim yandı oḳ öfkä birlä (9) taŋrıdın. anıŋ sıġınġu yeri tamuġ ol. nemä yawuz yanış ol

---

[182] **008/001=131v/4 kertgünüŋlär:** كرتكونكلار yazılı.

[183] **008/009=132r/5 tigä** "ses". Krş ED 478a-b **tigi.**

[184] **008/009=132r/6 miŋ färiştälärdin ud̲alınşu käliglilär:** *ud̲alınşu< ud̲alınış-u, ud̲alınış-* "peşpeşe olmak, birbirini takip etmek" = A. مُرْدِفِينَ "peş peşe fırka fırka gelen melekler yahut diğer melekleri arkalarına takmış olan önde giden melekler, ayrıca askerlerin önünde giden düşmanların kalblerine korku ve ürperti veren melekler de denilmiştir." (Çanga 209b-210a).

[185] **008/016=132v/8 tätrilü:** تترلو . *tätril-* "katılmak, dâhil olmak" = A. مُتَحَيِّزًا (Çanga:157b). Bkz. ED 460a tétrül-.

17. öldürmäŋiz olarnı välākin taŋrı [133r/1] öldürdi olarnı. atmadıŋ ançada kim *at(t)ıŋ välākin taŋrı at(t)ı. sınasa müʿminlärni (2) andın körklüg sınamaḳ.* bütünlükün taŋrı eşitgän bilgän ol.

18. ol silärkä kim taŋrı käwdäçi ol (3) ḳertgünmäglilärniŋ alını.

19. ägär açturu tiläsä silär käldi ök açmaḳ. ägär (4) yıġılsa silär ol yegräk silärkä. ägär yansa silär yanġay miz asıġ ḳılmas silärdin (5) ögürüŋüzlär närsä näçä ymä üküş bolsa. bütünlükün taŋrı kertgünüglilär birlä.

20. ay (6) anlar kim ḳertgündilär yarlıġ tutuŋlar taŋrınıŋ yalavaçınıŋ yüz äwürmäŋlär andın silär eştür silär.

21. *(7) bolmaŋlar anlar täg kim aydılar eşit(t)imiz anlar eşitmäslär.*

22. bütünlükün tınlıġ (8) täpränigliglärniŋ şärräki taŋrı üskindä üzlär ol aġınlar ol anlar kim ögüt uḳmaslar.

23. ägär bilsä ärdi taŋrı (9) anlar içindä eḏgülük eşit(t)ürsä olarnı. ägär eşit(t)ürsä olarḳa yüz äwürgäylär anlar yüz äwrüglilär.

24. [133v/1] ay anlar kim kertgündilär yanut beriŋlär icābät ḳılıŋlar taŋrıḳa yalavaçḳa ḳaçan oḳısa silärni anıŋ üçün kim tirgüzür silärni (2) biliŋlär kim taŋrı äwrär kişili ara taḳı köŋli ara kim ol anıŋ tapa yumdanlur silär.

25. (3) *ḳorḳuŋlar ol bir bulġaḳdın tegmäsün ök anlarḳa kim küç ḳıldılar silärdä* ḳatıġsız saḳru[186] biliŋlär kim (4) taŋrı ḳatıġ kınlıġ ol.

26. yāḏ ḳılıŋlar ançada kim silär az ärdiŋizlär küçsüz bolmış ärdiŋizlär (5) yär içindä ḳorḳar ärdiŋizlär kim ḳapmaḳlarıdın silärni kişilär. sıġınġu yär berdi silärkä küçländürdi silärni (6) öz yārīsi birlä rūzī berdi silärkä arıġlardın bolġay kim silär sipās ötägäy silär.

27. ay (7) anlar kim kertgündilär ḫıyānät ḳılmaŋlar taŋrıḳa yalavaçḳa ḫıyānät ḳılur silär ämānätläriŋizḳa silär (8) bilir silär.

28. *biliŋlär bütünlükün tawarlarıŋız oġlanıŋız ḳızlarıŋız bulġaḳ turur.* bütünlükün kim taŋrı (9) anıŋ üskindä uluġ tär muyan.

29. ay anlar kim kertgündilär ägär ḳorḳsa silär taŋrıdın ḳılġay silärkä aḏruḳluġ [134r/1] tök(g)äy silärdin esizlikläriŋizni örtgäy silärniŋ yazuḳlarıŋıznı. taŋrı uluġ artuḳluḳ äḏgülük iḏisi ol.

---

[186] 008/025=133v/3 **ḳatıġsız saḳru:** Çift söz. *saḳru* < *sak+ru*, sak "sak, uyanık", Bkz. ED 803b = A. خاصّةً "hususan, hususî olarak, sadece, yalnız". (Çanga168a) .

30. (2) ançada kim aldadı seni anlar kim tandılar töländürgäy seni azu öldürgäylär seni azu çıḳarġaylar seni. (3) al ḳılurlar al yanutı berür taŋrı. taŋrı al yanutın beriglilärdä yegräki ol.

31. ḳaçan oḳılsa (4) anlar üzä bälgülärimiz ayurlar eşit(t)imiz ök ägär tiläsä miz ayġay ärdimiz munuŋ mäŋizlig. ärmäs mü mägär ozaḳılarnıŋ (5) sörçäkläri.

32. ol uġurda kim aydılar ay bir ü bar taŋrı ägär ärsä bu ol yaraşı säniŋ üsküŋdin yaġdurġıl (6) biziŋ üzä taşlar kökdin azu kälgil biziŋkä ḳatıġ ḳın birlä.

33. ärmädi taŋrı ḳınadaçı olarnı (7) sän olar içindä ärkän. ärmädi taŋrı ḳınadaçı olarnı anlar yarlıḳatu tilärlär.

34. nä ol (8) anlarḳa ḳınamaḳ olarnı taŋrı anlar yandururlar aġırlıġ mäzgit üskindä ärmädilär (9) anıŋ dostları. ärmäs anıŋ dostları mägär saḳnuḳlar ol. yoḳ kim üküşräkläri bilmäslär.

35. [134v/1] ärmädi namāzları ew üskindä mägär aya ura sılḳulmaḳ[187]. fāḏūḳū tatıŋlar ḳınnı. (2) anıŋ birlä kim ärdiŋizlär tanar ärdilär.

36. anlar kim tandılar nafaḳa ḳılurlar tıwarlarını (3) yandurġuları üçün taŋrı yolındın. munu ribāmlaġaylar anı yana bolur anlar üzä öküNç yana (4) utulġaylar. yana anlar kim tandılar tamuġḳa yumdarılurlar.

37. aḏırmaḳ üçün taŋrı arıġsıznı (5) arıġdın ḳılur arıġsıznı amarını amarı üzä. yükläsä anı yumḳı (6) ḳılur anı tamuġ içindä. anlar tururlar anlar ziyān ḳılıġlılar.

38. ayġıl anlarḳa kim tandılar (7) ägär yıġılsa silär yarlıḳalur anlarnıŋ ol kim öŋdün käçti. ägär yansalar käçti. ök ozaḳılar (8) -nıŋ oruḳı.

39. toḳışuŋlar olarnıŋ birlä alçaḳ bolmasun bulġaḳ bolsun dīn (9) ḳamuġı taŋrıḳa. ägär yıġılsalar bütünlükün taŋrı anı kim ḳılurlar körügli ol.

40. ägär yüz äwürsälär[188] biliŋlär [135r/1] kim taŋrı yārī berigli iḏiŋizlär. nemä äḏgü iḏi nemä äḏgü yārī berigli.

41. biliŋlär anı kim ġanīmät yaʿnī olça buldıŋızlar närsädin (2) çın taŋrıḳa ol anıŋ beşdä biri yalavaçḳa yawuḳlar iḏisiŋä atasız uşaḳlarḳa çıġaylarḳa (3) yol oġlanıŋa yaʿnī buzlup mäldın aḏrılmışlarḳa ägär kertgünsä silär taŋrıḳa nä

[187] 008/035=134v/1 *sılḳulmaḳ* = A. تَصْدِيَة "alkışlamak" (Çanga 281b).

[188] 008/040=134v/9 yüz ewürsälär: Altında *ketärtütsälär* yazılı.

kim indürdimiz ḳulumız üzä (4) adırmaḳ künindä ol kün körüşti ḳawuştı ekki gürūh. taŋrı tegmä närsä üzä uġan turur.

42. ançada kim silär (5) yaḳın sıŋar ärdiŋizlär anlar yıraḳ sıŋar ärdilär arḳış ḳudıraḳ (6) silärdin ägär üdläşdiŋizlär[189] ärsä yıġ(ġ)ay ärdiŋizlär. vaḳt urmaḳ içindä. vālikin käçürsü teyü taŋrı (7) ol işni kim ärür ḳılınġu[190] yoḳatsun teyü ol kim yoḳatsa bälgüdin taḳı tirig ḳalsa ol kim tirig ḳalsa (8) bälgüdin. bütünlükün taŋrı eşitgän bilgän ol.

43. ançada körgit(t)i ärsä olarḳa taŋrı uyḳuŋ içindä az. (9) ägär körgit(t)i ärsä olarḳa köp yüräksizlik ḳılġay ärdiŋizlär tartışġay ärdiŋizlär iş içindä yoḳ kim taŋrı [135v/1] äsänlik üçün käçürdi. ol bilgän ol köŋüllär içindäkini.

44. ançada körgit(t)i silärni anlarḳa ançada ḳawuştuŋızlar ärsä (2) közläriŋiz içindä az az körgüt(t)i silärni anlarnıŋ közläri içindä käçürmäk üçün taŋrı ol işni ärür ḳılġuluḳ. (3) taŋrıḳa yandurulur işlär.

45. ay anlar kim kertgündilär ḳaçan sataşsa silär bir gürūhḳa bäk turuŋlar (4) yād ḳılıŋlar taŋrını üküş bolġay kim silär ḳurtulġay silär.

46. boyun süŋlär taŋrıḳa yalavaçıŋa (5) tartışmaŋlar yüräksizlik ḳılġay silär taḳı barġay yeliŋizlär säriniŋlär kim taŋrı (6) säriniglilär birlä.

47. bolmaŋlar anlar täg çıḳtılar ellärindin sarāylarındın küwäzligin körsün teyü (7) kişilärkä yıġarlar taŋrı yolındın. taŋrı anı kim ḳılurlar ḳapsayu biligli.

48. ançada (8) bäzädi anlarḳa yäk işlärini taḳı aydı utuġlı yoḳ silärkä bükün kişilärdin (9) män ḳoŋşı män silärkä ḳutġarġan män silärkä. ḳaçan körüşti ärsä ekki gürūh yandı ekki ökçäsi[191] üzä taḳı aydı [136r/1] män bīzār män silärdin kim män körär män anı kim körmäs silär. män ḳorḳar män taŋrıda taŋrı (2) ḳatıġ ḳınlıġ ol.

49. ançada kim ayurlar ekki yüzlüglär anlar kim köŋülläri içindä ig ol (3) ardı olarnı dīnläri. kim köŋül ursa taŋrı üzä bütünlükün taŋrı küsüş bütün işlig.

50. (4) ägär körsä sän ançada kim cānların alsalar anlar kim tandılar[192] färiştälär ururlar yüzlärini arḳalarını (5) tatıŋlar küydürgän ḳınnı.

---

[189] 008/042=135r/6 **üdläşdiŋizlär:** Altında *ya'nī vaḳt* yazılı.
[190] 008/042=135r/7 **ḳılınġu:** قلنغو yazılı.
[191] 008/048=135v/9 **ekki ökçäsi:** Altında *soŋı* yazılı.
[192] *008/050=136r/4* **anlar kim tandılar:** *Sol sayfa kenarında* yazılı.

51. ol anıŋ birlä kim aşundurdı äligläriŋiz bütünlükün taŋrı (6) ärmäs küç ḳılıġlı ḳullarḳa.

52. firᶜavn bodunınıŋ ḳılḳı täg anlar kim olarda öŋdün ärdilär. (7) yalġanḳa tu(t)tı taŋrının bälgülärini tu(t)tı olarnı taŋrı yazuḳları birlä. bütünlükün taŋrı küçlüg turur ḳatıġ (8) ḳınlıġ ol.

53. *ol bütünlükün taŋrı ärmädi tägşürügli bir erinçi erinçländürdi anı bir* bodun üzä ançaḳa tegi (9) tägşürsälär anı kim özläri birlä. bütünlükün taŋrı eşitgän bilgän ol.

54. firᶜavn bodunınıŋ ḳılḳı täg [136v/1] anlar kim anlarda öŋdün ärdilär. yalġanḳa tut(t)ılar idiläri bälgülärini yoḳ yodun ḳıldımız olarnı yazuḳları birlä. (2) suw ḳudı ıdtımız firᶜavn bodunını ḳamuġ ärdilär küç ḳılıġlılar.

55. bütünlükün yawuzraḳı tınlıġlarda (3) taŋrı üskindä anlar kim tandılar anlar kertgünmäzlär.

56. anlar kim ᶜahd ḳılışdıŋ anlar birlä (4) yana buzarlar bıçıġlarını tegmä yolı anlar saḳlanmaslar.

57. yana ägär bulsa sän olarnı (5) toḳuş içindä ürkütgül anlarnı kim arḳalarındın bolġay kim anlar ögüt tutġaylar.

58. yana ägär bälsä[193] sän (6) bir bodundın kertüsizlik kemişgil anlarḳa tüzlük üzä. bütünlükün taŋrı säwmäs kertüsizlik ḳılıġlılarnı.

59. (7) sezinmägil anlarnı kim tandılar ozdılar. anlar umas ḳılıġlılar tep.

60. uyu barıŋlar anlarḳa (8) küçläriŋiz yätmişinçä küç yöläkdin bir kişändä tutmaḳdın *ḳorḳutur silär anıŋ birlä taŋrı düşmānını (9) taḳı silärniŋ* düşmānlarıŋıznı yana adnaġular olarda adın. bilmäs silär olarnı taŋrı bilür olarnı. negü kim [137r/1] nafaḳa ḳılsa silär närsädin. taŋrı yolı içindä tükäl berilgäy silärkä silär küç ḳılmas silär.

61. (2) ägär ämitsälär elläşmäkkä ämitgil aŋar köŋül urġıl taŋrı üzä. ol ol turur eşitgän (3) bilgän.

62. ägär tiläsälär kim armaḳları seni tap saŋa taŋrı. ol ol (4) idi küçländürdi seni yārī bermäki birlä häm kertgüngän birlä.

---

[193] 008/058=136v/5 bälsä: *bäl-* "ürkmek, korkmak" = A. تخافن "korkmak paniklemek" (Çanga 177a). İlk kez. Eski Türkçe metinlerde geçen *bäliŋ* < *bäl-*iŋ ve bundan *bäliŋlä-*'in kök fiili. DLT-III 370-371 *bäliŋ* "düşman gelmesi yüzünden halk arasına düşen ürküntü. Çok korkak, ürkek kimseye *bäliŋçi kişi* denir", ED 343a **beliŋ**, 344b **beliŋçi**, **beliŋlä-**.

63. yaraşturdı köŋülläri ara. ägär ribāmlasa sän (5) anı kim yär içindä ḳamuġını yaraşturmaġay ärdiŋ köŋülläri ara välīkīn taŋrı yaraşturdı (6) anlar ara. ol küsüş turur bütün işlig turur.

64. ay aġırlıġ yalawaç tap ol saŋa taŋrı nemä kim udu bardı saŋa kertgünüglilärdin.

65. ay aġırlıġ yalawaç östikländürgil[194] kertgünüglilärni toḳış üzä. ägär (8) bolsa silärdin yegirmi säriniglilär utġaylar ekki yüzni. ägär bolsa (9) silärdin yüz yängäylär miŋni anlardın kim tandılar anlar bodun tururlar uḳmaslar.

66. [137v/1] emdi yüŋlüt<t>i taŋrı silärdin bildi çın silär içindä käwräklik. ägär bolsa silärdin (2) yüz särinigli utġaylar ekki yüzni. ägär bolsa silärdin miŋ utgaylar ekki miŋni. (3) taŋrı yarlıġı birlä. taŋrı säriglilär birlä.

67. käräkmäz yaramaz yalavaç kim bolsa aŋar bulunlar (4) uvunġınçaḳa tegi yär içindä. tilär silär dünyā näkini taŋrı tilär kedinki sarāynı. (5) taŋrı küsüş turur bütün işlig.

68. ägär aşunmas ärmäsä ärdi taŋrıdın aşundı täggäy ärdi silärkä anıŋ içindä. tutuŋızlar ḳın (6) uluġ.

69. yeŋlär anıŋdın kim bulnadıŋızlar açuḳluġ arıġ ḳorḳuŋlar taŋrıḳa. bütünlükün taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

70. (7) ay aġırlıġ yalavaç aygıl aŋar kim äligläriŋiz içindä turur äsīrlärdin. ägär bilmäs bolsa taŋrı köŋlüŋüz içindä (8) edgülük bergäy silärkä ädgülük. anıŋdın kim alındı silärdin yarlıḳaġay ärdi silärkä. taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

71. (9) ägär tiläsä silär kertüsizlik saŋa kertüsizlik ḳıldılar oḳ taŋrıḳa munda öŋdün älig berdi anlar ara[195] taŋrı bilgän bütün işlig.

72. [138r/1] bütünlükün anlar kertgündilär ewlärindin barḳlarındın çıḳtılar ḳatıġlandılar mālları birlä tänläri birlä taŋrı yolı içindä. (2) anlar kim sıġınçu yär berdilär taḳı yārī berdilär anlar ämäriläri dostlar ämärikä. yana anlar (3) kertgündilär äwdin barḳdın käslinip çıḳmadılar yoḳ silärkä anlarnıŋ dostluḳlarındın närsädin käslinip çıḳmaġınça anlar (4) ägär yārī ḳolsalar

---

194 008/065=137r/7 östikländür- = A. حرّض "teşvik etmek" (Çanga 139b). Krş. ED 243b *östik-* ile. KB 4487, DLT-I 244'de geçmiştir.

195 008/071=137v/9 ara: *üzä*'nin üzeri çizilip doğrusu *ara* yazılmıştır.

silärdin dīn içindä silär üzä yārī bermäk mägär ol bodun üzä kim silär ara (5) *taḳı olar ara bütünlük ärsä. taŋrı anı kim ḳılur silär körügli ol.*

73. yana anlar tandılar ämäriläri (6) ämäriniŋ dostları turur. mägär ḳılmasa silär anı bolġay bulġaḳ yär içindä uluġ artaḳlıḳ.

74. (7) yana anlar kertgündilär ew barḳ ḳodup çıḳtılar ḳatıġlandılar taŋrı yolı içindä yana anlar sıġınçu yär berdilär (8) taḳı yārī berdilär anlar tururlar anlar kertgünüglilär yaraşı. anlarḳa örtmäk aġırlıġ rūzī.

75. yana anlar kertgündilär anda kedin ew barḳdın çıḳtılar ḳatıġlandılar silär birlä anlar silärdin ol. [138v/1] yawuḳları idiläri ämärikä yaraġlıġraḳ ämärikä taŋrı *bitigi içindä. bütünlükün taŋrı (2) tegmä närsäni bilgän ol.*

(9)

sūrātū'ṭ – tāvbā[196]

bu tāvbā sūrāsi mädīnädä inmiş turur. yüz otuz āyät turur.[197]

1. (3) bīzārlıḳ taŋrıdın taḳı yalavaçıdın anlarḳa kim bıçıġ ḳılıştıŋızlar ortaḳ ḳatıġlılardın.
2. (4) yörüŋlär yär içindä tört ay biliŋlär kim silär unmas ḳılıġlılar ärmäs silär. (5) bütünlükün taŋrı ḳızġut ḳılıġlı turur tanıġlılarnı.[198]
3. uḳturmaḳ bildürmäk taŋrıdın yalavaçıdın kişilärkä (6) ḥac küni uluġraḳ bütünlükün taŋrı bīzār turur ortaḳ ḳatıġlılardın taḳı yalavaçı. (7) ägär yansa silär ol yegräkräk turur silärkä. ägär yüz äwürsä silär biliŋlär kim silär unmas (8) ḳılıġlı ärmäs silär taŋrını. säwünç bergil anlarḳa kim tandılar aġrıtıġlı ḳın birlä.
4. mägär anlar kim bıçıġ ḳılıştıŋızlar (9) ortaḳ ḳatıġlılardın yana äksütmädilär silärkä närsäni yārī bermädilär silär üzä. [139r/1] kim ärsä tükäl ḳılıŋlar anlarḳa bıçıġlarını äwrülmiş vaḳtlarıŋa tägi. bütünlükün taŋrı säwär saḳnuḳluḳ ḳılıġlılarnı.

---

196 009 Bu surenin inişi sırasında Hz. Muhammed besmele yazılmasını emretmediği için diğer Kur'an nüshalarında olduğu gibi bu surenin başında besmele yer almamaktadır.

197 009 Tevbe Suresi 129 ayettir.

5. ḳaçan (2) käçsä ağır aylar öldürüŋlär ortaḳ ḳatığlılarnı ḳayda bulsa silär olarnı. (3) *tutuŋlar olarnı. bäkläŋlär olarnı olturuŋlar* anlar üçün tegmä busuğda. (4) ägär yansalar adaḳın tutsalar namāznı bersälär zäkātnı ḳodu beriŋlär yollarını. bütünlükün taŋrı (5) yazuḳ örtgän yarlıḳağan.

6. ägär birägü ortaḳ ḳatığlılardın zīnhār bergil aŋar (6) ançaḳ eşitsün taŋrı yarlığın yana tegürgil anı ḳorḳınçsız yäriŋä. ol anıŋ üçün anlar bodun turur bilmäslär.

7. (7) nätäg bolur ortaḳ ḳatığlılarḳa bıçığ ağırlığ mäzgit üskindä yalavaçınıŋ üskindä (8) mägär anlar kim bıçığ ḳıldıŋızlar ağırlığ mäzgit üskindä. ne kim köni tursalar silärkä köni turuŋlar (9) anlarḳa bütünlükün taŋrı säwär saḳnuḳluḳlarnı.

8. [139v/1][199] (2) nätäg ḳılğay silär älig bolsalar[200] silär üzä küdäzmägäylär silär içindä ḳadaşlıḳ ap ymä bıçığ. taplağaylar silärni (3) ağızları birlä unamas köŋülläri üküşräkläri yarlığdın çıḳığlı tururlar.

9. satğın aldılar taŋrı bälgüläriŋä (4) az bahānı yandurdılar anıŋ yolındın. anlar nemä yawuz. anı kim ḳılur ärdilär.

10. küdäzmägäylär (5) müʿmin içindä ḳadaşlıḳnı ap ymä bıçığnı. anlar tururlar anlar täŋdin käçiglilär[201].

11. ägär yansalar adaḳın tutsa (6) namāznı bersälär zäkātnı ḳadaşıŋızlar turur dīn içindä. adrar miz säçär miz bälgülärni (7) ol bodunḳa kim bilürlär.

12. ägär sısalar antlarını ʿahdlärindä kedin ilsälär (8) dīniŋizlär içindä. toḳuşuŋlar kāfirlärniŋ uluğı birlä. anlar antları yoḳ bolğay kim anlar yığılğaylar.

13. (9) nälük toḳuşmas silär ol bodunlar birlä kim sıdılar antlarını uğradılar yalavaçnı çıḳarmaḳ [140r/1] anlar törçit(t)ilär[202] silärni ilki yolı. ḳorḳar mu silär olarḳa taŋrı säzāraḳ kim ḳorḳsa silär aŋar ägär ärsä silär (2) kertgünügli.

---

198 009/002=138v/5 İlk iki ayet bugünkü mushaflarda ayrı ayrı, fakat yazmada ilk iki ayet birlikte verilmiştir.

199 009/008=139v/1 Bir önceki sayfanın başında bulunan 139r/1=009/004 "kim ärsä tükäl ḳılıŋlar anlarḳa bıçığlarını äwrülmiş vaḳtlarıŋa tägi. bütünlükün taŋrı säwär saḳnuḳluḳ ḳılığlılarnı" biçiminde yazılan ayet bir sonraki sayfada 139v/1=009/008'de *birägü tükäl ḳıldılar anlarḳa bıçığlar vaḳtlarıŋa tägrü bütünlükün säwär ḳorḳğaŋlarnı* biçiminde tekrar edilmiş, bir sonraki sayfada tekrar edilen ayetin sözcükleri bir önceki sayfadaki ayet sözcükleriyle birebir örtüşmemektedir. Sayfanın dört köşesine farklı yazı ve siyah mürekkeple ayet yazılmış, sonra üzeri çizilerek iptal edilmiştir.

200 009/008=139v/2 älig bol- "yenmek" = A. يظهروا "galip gelmek" Çanga 312b. Krş. 215b/2=18/20

201 009/010=139v/5 تكين şeklinde yazılı.

14. tokışıŋlar olar birlä kınaġay olarnı taŋrı silärniŋ äligiŋiz birlä kızġut rüsvā kılġay olarnı. yārī bergäy silärkä anlar üzä (3) ämlägäy kertgüniglilärniŋ köŋlini.
15. kitärgäy anlarnıŋ köŋülläriniŋ öfkäsini. tävbä berür taŋrı (4) anıŋ üzä tiläyür. taŋrı bilgän ol bütün işlig.
16. *azu sakındıŋızlar mu kodulmakıŋızlarka* kaçan *bildürt(t)i üdürdi* ärsä taŋrı[203] (5) anlarnı kim katıġlandılar silärdin tutmadılar taŋrıda adın ap ymä yalavaçında (6) ap ymä kertgünüglilär iç dost. taŋrı biligli ol anı kim kılur silär.
17. yaramas käräkmäz ortak katıġlılarka (7) kim ābdān kılsalar taŋrı mäzgitlärini tanuk beriglilär özläri üzä tanmaklık birlä. anlar (8) yok yodun boldı işläri. ot içindä anlar mäŋgü kalıġlılar.
18. bütünlükün kim ābdān kılur taŋrı mäzgitlärini (9) kim kertgünsä taŋrıka takı *kedinki künkä adakın tutsa namāznı bersä zäkātnı [140v/1]* korkmas mägär taŋrıka harayna anlar kim bolmakları köni yolka könmişlärdin.
19. kıldıŋızlar mu (2) ḥācila<r> suw içgü aġırlıġ mäzgitni ābdān kılmak ol kişi täg kim kertgündi taŋrıka kedinki künkä (3) katıġlandı taŋrı yolı içindä. tüz bolmaslar taŋrı üskindä. taŋrı köndürmäs (4) küç kılıġlı bodunlarnı.
20. anlar kim kertgündilär äw barkların kodup käldilär katıġlandılar taŋrı yolı içindä (5) mālları birlä ätözläri birlä. uluġrak kurı taŋrı üskindä. anlar tururlar anlar kutulġanlar.
21. (6) *müjdä berür anlarka idiläri yarlıkamak birlä andın ḫoşnūdluk* būstānları birlä anlarka anıŋ içindä tutaşı erinç.
22. (7) mäŋgü kalıġlılar anıŋ içindä tutaşı. bütünlükün taŋrı anıŋ üskindä uluġ tär muyan.
23. ay anlar kim (8) kertgündilär tutmaŋlar atalarıŋıznı karındaşlarıŋıznı dost ägär säwsälär tanmaknı. (9) kertgünmäk üzä. kim dost tutsa olarnı silärdin anlar tururlar anlar küç kılıġlılar.

---

[202] 009/013=140r/1 törçit(t)ilär = A. بدؤكم "ilk önce kendileri sizinle savaşa başladılar (Çanga 78b). *törçit-* "başlatmak", Bkz. ED534a. İlk *DLT II 329*'da geçmişti: *ol aŋar iş törçitti* "o, onu işe başlattı."

[203] 009/016=140r/4 taŋrı: Sol sayfa kenarında yazılı.

24. aygıl [141r/1] ägär bolsa ataŋızlar oğlanlarıŋız ḳarındaşlarıŋız cüftläriŋiz (2) yaḳ yawuḳlarıŋız tawarlar ḳazġandıŋızlar anı satıġçılıḳ ḳorḳar silär uçuzluḳıŋa (3) orunlar tilär silär anı säwügräk silärkä taŋrıdın yalavaçıdın ḳatıġlanmaḳ (4) anıŋ yolı içindä köz tutuŋlar kältürginçä taŋrı yarlıġını. taŋrı köndürmäs yarlıḳdın (5) çıḳıġlı bod̲unlarnı.

25. *yārī berdi ök silärkä taŋrı üküş orunlar içindä.* ḥunäyn toḳışı kün (6) ançada ḥoş käldi silärkä üküşlüküŋizlär muŋsuz ḳılmadı silärdin närsä tarudı silär üzä (7) yär ol kim keŋüdi ärdi. yana yüz äwürdiŋizlär kerü yanıġlılar.

26. yana indürdi taŋrı amrulġunı (8) yalavaçı üzä kertgünüglilär üzä taḳı indürdi çäriglär körmädiŋizlär anı ḳınadı anlarnı kim (9) tandılar. ol turur tanıġlılarnıŋ yanutı.

27. yana tävbä berür taŋrı anda ked̲in [141v/1] kimnüŋ üzä kim tiläsä. taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

28. ay anlar kim *kertgündilär bütünlükün* ortaḳ ḳatıġlılar (2) arıġsızlar yawumasunlar aġırlıġ mäzgitkä bu yıllarında ked̲in. ägär ḳorḳsa silär çıġaylıḳdın harayna (3) muŋsuz ḳılġay silärni taŋrı artuḳluḳındın ägär tiläsä. bütünlükün taŋrı bilgän ol bütün işlig.

29. toḳışıŋlar anlar birlä kim (4) kertgünmäslär taŋrıḳa ap ymä ked̲inki künkä ḥarām ḳılmaslar anı kim ḥarām ḳıldı taŋrı anıŋ yalavaçı (5) dīn tutmaslar yaraşı dīnni. anlardın kim berildilär bitigni ançaḳ bersünlär käzīdni[204] (6) äliŋdin anlar uçuzlarlar.

30. aydı cuhūdlar ʿuzäyr yalavaçnı taŋrınıŋ oġlı tep. aydı (7) tärsāklär mäsīḥni taŋrınıŋ oġlı tep. ol sözläri aġızları birlä oḫşaşurlar (8) anlarnıŋ sözi birlä kim tandılar munda öŋdün. toḳışdı anlar birlä taŋrı ḳayudın yalġan tutlurlar.

31. (9) tut(t)ılar bilgänlärini zāhidlärini id̲ilär taŋrıda ad̲ın mesīḥni märyäm oġlı. [142r/1] fārmānlamadılar mägär tapunsalar bir id̲ikä. yoḳ id̲i mägär ol. arıġ id̲i ol anıŋdın kim ortaḳ ḳatarlar[205].

32. (2) tilärlär kim söndürmäk taŋrı yaruḳluḳını aġızları birlä tilämäs taŋrı mägär kim tükäl ḳılmaḳ yaruḳluḳnı (3) näçämä tilämäsä tanıġlılar.

---

[204] **009/029=141v/5 käzīdni:** كزيدنى olarak yazılı. Okunuşu şüpheli. *käzīd* = A. جِزْيَة "Cizye. vergi. (Müslümanların gayrımüslimlerden aldıkları; onların emniyetlerinin ve Müslümanların faydalandıkları şeylerden faydalanmalarının bedeli ve karşılığı sayılan baş vergisi)" (Çanga 122a).

[205] **009/031=142r/1** ***arıġ id̲i ol anıŋdın kim ortaḳ ḳatarlar:*** üst sayfa kenarında yazılı.

33. ol ol iḏi kim ıḏtı yalavaçnı köni yol birlä yaraşı dīn birlä (4) āşkārā ḳılsa anı ḳamuġ dīnlär üzä. näçämä tilämäsä ortaḳ ḳatıġlılar.

34. ay anlar kim (5) kertgündilär çın üküş bilgänlärdin taġda tapınġanlardın yeyürlär kişilär tawarlarını (6) ḥaḳsızın yıġḳaylar taŋrı yolındın. anlar kim kizlärlär altunnı (7) kümüşni nafaka ḳılmaslar anı taŋrı yolında müjdä bergil *anlarḳa aġrıtıġlı ḳın birlä.*

35. ol kün (8) isitilgäy anıŋ üzä tamuġ otı içrä dāġlanġay anıŋ birlä[206] alınları yanları arḳaları. (9) bu kömdüŋüzlär özüŋüzlärkä. tatıŋlar anı kim kömär kizlär ärdiŋizlär.

36. bütünlükün aylar sanı [142v/1] taŋrı üskindä on ekki ay taŋrı bitigi içindä ol kün yarat(t)ı köklärni (2) yärni. anlardın tört aġırlıġ. ol üstüvārdın küç ḳılmaŋlar anlar içindä (3) özüŋizlärkä. toḳuşuŋlar ortaḳ ḳatıġlılar birlä yumḳı nätäg kim toḳışurlar silärniŋ birlä yumḳı. (4) biliŋlär bütünlükün taŋrı *saḳnuḳluḳlar birlä.*

37. keniktürmäk[207] artuḳluḳ ol tanmaḳ içrä (5) azdurur anıŋ birlä anlarnı kim tandılar ḥālāl tutarlar anı bir yıl ḥarām ḳılurlar anı bir yıl täŋäştürsälär (6) anıŋ sanını ḥarām ḳıldı taŋrı ḥālāl ḳılurlar anı kim ḥarām ḳıldı taŋrı. bäzäldi anlarḳa işläriniŋ yawuzı. (7) taŋrı köndürmäs tanıġlı boḏunlarnı.

38. ay anlar kim kertgündilär ne ol silärkä (8) ḳaçan aytılsa silärkä çıḳıŋlar tep taŋrı yolı içindä aġruḳlandıŋızlar yärkä. tilädiŋüzlär mü (9) yaḳınraḳ tiriglikni āḫirätdin ärmäs bu yaḳınraḳ tiriglik ençrünmäki keḏinki ajun içindä mägär az turur.

39. [143r/1] ḳaçan ägär çıḳmasa siz[208] çıḳsa silär ḳınaġay silärni aġrıtġan ḳın birlä tägşürgäy bir boḏunḳa silärdä aḏın ziyān ḳılmaġay silär aŋar (2) närsä. taŋrı tegmä närsä üzä uġan turur.

40. ägär yārī bersä siz aŋar yārī berdi ök aŋar taŋrı ançada çıḳardı anı (3) anlar kim tandılar ekkiniŋ ekkinçi ançada olar ekkägü üŋür içindä ançada ayur yaʿnī äbū bäkrkä eşiŋä ḳaḏġurmaġıl (4) bütünlükün taŋrı biziŋ birlä. indürdi taŋrı köŋül amrulġusını anıŋ üzä küçländürdi anı ol çäriglär birlä. kim

---

[206] **009/035=142r/8 birlä:** برلار olarak *birlä* için yanlış yazım.

[207] **009/037=142v/4 keniktürmäk:** A. النّسيء "erteleme, ertelenen" (Çanga: 505b). <*ken+ik-tür-mäk*. -*tür*- ettirgenli biçimiyle ilk kez. *kenik*- için Bkz. ED 731a.

[208] **009/039=143r/1 ägär çıḳmasa siz:** satır üstünde yazılı

körmädiŋizlär anı. (5) ḳıldı atılarnıŋ sözläri tandılar ḳudırak. taŋrı yarlıḳı ol üstünräk. (6) taŋrı bilgän bütün işlig.

41. çıḳıŋlar yüŋüllär yaᶜnī yigitlär ağırlar yaᶜnī ḫ̌ācälär ḳatıġlanıŋlar māllarıŋız birlä (7) özläriŋiz birlä taŋrı yolı içindä. ol yegräk turur silärkä ägär bilür ärsä silär.

42. *(8) ägär ärdi ärsä närsä yaḳın yol käçigli uğrayu udġaylar ärdi saŋa yoḳ* kim yıraḳ boldı. (9) anlar üzä yol küçäyliki munu andıḳ<ḳ>aylar oḳ taŋrı tuta ägär küçümüz yätsä ärdimiz çıḳġay ärdimiz silärniŋ birlä [143v/1] yoḳ yodun ḳılurlar özlärini. taŋrı bilür anlar yalġan sözläglilär.

43. käçürdi taŋrı sendin (2) nälük dästūr berdiŋ anlarḳa bälgürginçäkä tegi saŋa anlar kim köni aydılar bilsä sän yalġan ayıġlılarnı.

44. (3) dästūr ḳolmaslar sendin anlar kim kertgünürlär[209] taŋrıḳa kedinki künkä. ḳatıġlanmaḳları (4) tawarları birlä özläri birlä. taŋrı bilgän turur saḳnuḳlarnı.

45. *bütünlükün dästūr ḳolarlar sendin anlar kim (5) kertgünmäslär taŋrıḳa* ymä kedinki künkä seziklig boldı köŋülläri anlar sezikläri içindä täzginürlär.

46. (6) ägär tiläsälär ärdi çıḳmaḳnı anutġaylar ärdi aŋar sāznı etigni. yoḳ kim tilämädi taŋrı ḳızup çıḳmaḳlarını (7) kählländürdi[210] anlarnı aytıldı olturuŋlar olturuġlılar birlä.

47. *ägär çıḳsalar ärdi silär içindä (8) arturmaġay ärdi silärkä mägär artaḳlıḳ.* örgütgäylär ärdi silär araŋızlarda tiläyür silärkä bulġaḳnı. (9) silärniŋ içindä tiŋläglilär ol. anlar taŋrı bilgän turur küç ḳılıġlılarnı.

48. tilädilär ök bulġaḳnı [144r/1] munda öŋdün. äwürdilär täwürdilär saŋa işlärni ançaḳ käldi yaraşı bälgürdi taŋrı yarlıġı anlar (2) taplamaġlılar ol.

49. anlarda kimi ayur dästūr bergil maŋa bulġaḳ ḳılmaġıl bilgil bulġaḳ içiŋä (3) tüştilär. çın tamuġ ḳapsamış ol tanıġlılarnı.

50. ägär tegsä saŋa edgülük (4) ḳadġurtur olarnı. ägär tegsä saŋa bir tägigli iş ayurlar tu(t)tumız oḳ *işimizni munda öŋdün (5) äwrürlär anlar säwnüglilär ol.*

---

[209] 009/044=143v/3 **kertgünürlär:** كرتكونمسلار yazılıp مس üzeri çizilerek iptal edilip كرتكونورلار yazılı.

[210] 009/047=143v/7 **kählländürdi** = A. ثبّطهم "Bu ayet Tebük gazvesinde Rumlarla savaşmak için, Hz. Muhammed ile birlikte çıkmaktan geri duran; böylece Allah'ın Resülünü şerlerinden koruduğu ve onları korkak olmalarıyla harpten alı koyduğu; kendilerini çıkışa hazır etmeyen tereddüdlü kimselerin durumu hakkındadır. oturtmak, men etmek, durdurmak" (Çanga 111b). *kehlländür-* "durdurmak, alı koymak".

51. aygıl tegmäs biziŋkä mägär ol kim bitidi taŋrı biziŋkä ol (6) idimiz ol taŋrı *üzä köŋül ursun kertgünüglilär.*

52. aygıl köz tutmazlar biziŋkä (7) mägär ekki edgülük birisiŋä. biz köz tutar miz silärkä kim tägürmäk silärkä taŋrı (8) bir kın birlä anıŋ üskindin azu biziŋ äliglärimiz birlä köz tutuŋlar biz silärniŋ[211] birlä köz tutuğlılar miz.

53. aygıl (9) harayna kılıŋlar köŋlün azu küçün bäzärläşmägäy silärdin silär *ärdiŋiz bir bodun [144v/1] yarlıġdın çıkıġlılar.*

54. yıġmadı anlarnı bäzärlänmäk anlardın hazīnäläri mägär anlar tandılar (2) taŋrıka yalavaçıŋa. kälmäslär namāzka mägär anlar kāhllär hazīnä kılmaslar (3) mägär anlar taplamağlılar.

55. hoş kälmäsün saŋa māllarıı ap ymä oğlanları. bütünlükün (4) tiläyür taŋrı kınasa olarnı anıŋ birlä yakınrak tiriglik içindä çıkar cānları anlar (5) tanığlı tururlar.

56. andıkarlar taŋrı tuta anlar silärdäki. ärmäslär *anlar silärdin* yok kim anlar (6) *bodun tururlar korkarlar.*

57. ägär bulsalar sığınğu yärni azu üŋürlärni azu kirgü yärni yüz äwürgäylär (7) aŋar anlar baş kötrüp boynağuluk kılurlar.

58. anlardın kim füsūs tutar seni yaʿnī ʿayblar şadaka bergü içindä. ägär (8) berilsä andın tilärlär ägär berilmäsälär andın ançada anlar öfkälänürlär.

59. (9) ägär anlar tiläsälär anı kim berdi anlarka taŋrı yalavaçı aydılar tap biziŋkä taŋrı [145r/1] bergäy biziŋkä taŋrı üzä artukluḳındın. yalavaçı artukluḳındın biz taŋrı tapa uğrağlılar miz.

60. *bütünlükün* (2) *şadakalar* çığaylarka *yoksuzlarka iş bütürüglilärkä* anıŋ üzä köŋülläri (3) ulaşturğu isitgü boyunları içindäki borçluğlarka taŋrı yolı içindä yolda buzlup k'lhdin adrılmış (4) yol oğlanları täŋäştürmäk taŋrıdın. taŋrı bilgän turur bütün işlig.

61. anlardın anlar kim (5) ämgätürlär yalavaçnı ayurlar ol söz eşitgän. aygıl söz eşitgän yegräk turur silärkä kertgünür (6) taŋrıka kertgünür kertgünüglilärkä yarlıkamak anlarka kim kertgündilär silärdin. anlar (7) ämgätürlär taŋrı yalavaçını anlarka kın turur ağrıtığlı.

---

211 009/052=144r/8 silärniŋ: سلاردن *silerdin* yazılıp -دن üzeri çizilip سلارنك yazılı.

62. andıḳarlar taŋrı tuta silärkä (8) taplanmaḳ üçün silärkä taŋrı anıŋ yalavaçı sāzāraḳ ḫoşnūd ḳılmaḳları anı ägär ärsälär (9) kertgünüglilär.

63. bilmäslär mü kim yaġılaşsa taŋrı birlä yalavaçı birlä. çın aŋar tamuġ otı [145v/1] mäŋgü ḳalıġlı anıŋ içindä. ol turur uluġ ḳızġut.

64. saḳlanur ekki yüzlüglär indürülmäkdin anlar üzä (2) bir sūrä uḳtursa olarḳa nä *kim köŋülläri içindäkini. aygıl eligläŋlär kim taŋrı çıḳarıġlı ol anı kim* saḳlanur silär.

65. (3) ägär aytsa sän anlarḳa ayġaylar oḳ çın biz kirür ärdimiz oynar ärdimiz. aygıl taŋrı birlä mü anıŋ bälgüläri mü (4) yalavaçları mu füsūs tutar ärdiŋizlär

66. ʿöẕr tilämäŋlär tandıŋızlar oḳ kertgünmişiŋiz (5) -lärdä keḏin. ägär käçürsä miz bir gürūhdın silärdin ḳınaġay miz taḳı bir gürūhnı anıŋ üçün anlar (6) ärürlär yazuḳluġlar.

67. ekki yüzlüg äränlär ekki yüzlüg *tişilär* ämäriläri ämäridin. (7) färmānlarlar *münkär işdin yıġarlar bildükmiş işni tutarlar äliglärini (8) ḳoḏtılar taŋrını* ḳoḏa berdi olarnı. çın ekki yüzlüglär anlar tururlar yarlıġdın çıḳıġlılar.

68. üḏ urdı taŋrı (9) ekki yüzlüg äränlärkä ekki yüzlüg tişilärkä tanıglılarḳa tamuġ otını mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä. [146r/1] ol tap anlarḳa. sürdi anlarnı taŋrı. anlarḳa ḳın tutaşı.

69. anlar täg kim silärdä öŋdün (2) ärdilär ḳavīraḳ silärdin küçlüg üküşräk mālın oġlanların. (3) erinçländilär ülüg tawarları birlä. erinçländiŋizlär ülügiŋizlär birlä nätäg kim erinçländi (4) anlar kim silärdä öŋdün ärdilär. öz ülügläri birlä *kirdiŋizlär andaġ kim kirdilär. anlarnıŋ (5) yoḳ yoḏun boldı işläri dünyā* içindä keḏinki ajun içrä. anlar tururlar anlar ziyān ḳılıġlılar.

70. (6) kälmädi mü anlarḳa anlarnıŋ sawı anlarda öŋdün nūḥ boḏunı ʿād boḏunı s̱ämūdluġlar ibrāhīm yalavaç boḏunı (7) mädyän känti iḏiläri üstün astın[212] boldaçılar käldi anlarḳa yalavaçları bälgülär birlä. ḳılmadı (8) taŋrı küç *anlarḳa yoḳ ärdilär özläriŋä küç ḳılur ärdilär.*

71. (9) kertgünügli äränlär kertgünügli ḳunçuylar ämäriläri dost ämärikä. färmānlaturlar bildükmiş işni [146v/1] yıġarlar taplanılmas işdin aḏaḳın tutarlar namāznı taḳı berürlär zäkātnı (2) taḳı boyun sürlär taŋrıḳa yalavaçıŋa.

---

[212] 009/070=146r/7 üstün astın : altında F. زیر و زبر yazılı.

anlar harayna yarlıḳaġaylar olarnı taŋrı. bütünlükün taŋrı küsüş (3) bütün *işlig*.

72. üd urdı taŋrı müᶜminlärḳa müᶜminä uraġutlarḳa būstān aḳar anıŋ (4) altındın arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä orunlar ḫoş ᶜadn būstānlar içindä. (5) ḫoşnūdluḳ taŋrıdın uluġraḳ ol turur ol uluġ ḳurtulmaḳlıḳ.

73. ay aġırlıġ yalavaç (6) ḳatıġlamışġıl kāfirlär birlä ekki yüzlüglär birlä iriglik ḳılġıl anlar üzä. yanġu yärläri tamuġ ol. (7) nemä yawuz yanġu yär.

74. andıḳarlar taŋrı tuta aymadılar nä kim aydılar. aydılar oḳ kāfirlıḳ sözini (8) tandılar boyun bermişlärindä kedin uġradılar aŋar kim bilmädilär taḳı (9) kīn tutmadılar *mägär ägär bayut(t)ı anlarnı taŋrı anıŋ yalavaçı artukluḳ* bermäkindin ägär öknüp yansalar [147r/1] yegräk bolġay ärdi. anlarḳa ägär yüz äwürsälär ḳınaġay olarnı taŋrı aġrıtġan ḳın birlä. yaḳınraḳ tiriglik içindä kedinki içindä. (2) yoḳ anlarḳa yär içindä bir dostdın ap ymä yārī ḳılıġlı.

75. anlarda kim bıçıġ ḳıldı taŋrı birlä (3) ägär bersä biziŋkä artuḳluḳındın sävāb bergäy ök miz bolġay oḳ miz edgülärdin.

76. ḳaçan (4) berdi ärsä anlarḳa artuḳluḳındın saranlıḳ ḳıldılar anıŋ birlä yüz äwürdilär anlar yüz äwrüglilär.

77. soŋra *kältürdi* anlarḳa ekki yüzlüglükni (5) köŋülläri içindä *ol künkä* kim körgäylär anı anıŋ birlä ḫilāf ḳıldılar taŋrıḳa ol kim üd urdılar aŋar anın kim (6) yalġan sözlär ärdilär.

78. bilmäslär mü bütünlükün taŋrı bilür rāzlarnı çuwlaşmışlarnı çuwşaşmış[213] bütünlükün taŋrı (7) örtüglülärni biligli ol.

79. *anlar kim füsūs tutarlar ᶜayb ḳılurlar artuḳ tapuġ ḳılġanlarnı kertgünüglilärdin* (8) ṣadaḳalar içindä taḳı anlar kim bulmaslar nafaḳa ḳılġu mägär ṭāḳatları yätginçä füsūs tutarlar (9) anlardın. füsūs tutmaḳ yanutı berür taŋrı anlardın. anlarḳa ḳın turur aġrıtıġlı.

---

[213] 009/078=147r/7 **çuwlaşmışlarını çuwşaşmış:** *çuwlaşmışlarını* "sırlarını" *çuwlaş-* < **çuw+laş-* "sır vermek", *çuwşaş-* "fısıldaşmak, gizli konuşmak", DLT II 350'de *şuwşaş- olarak tanıklanmıştır.* *çuwşaş-* ~ *şuwşaş-* yansımalı fiil. DLT'de ettirgen *şuwşat-* da geçmiştir (II 337). *şuwşaş- ve şuvşat-*'ın *suwşa-*'ın müştakları olduğu bilinmektedir: *suwşa-* için Bkz. ED 793b ; *şuwşaş-*, *şuwşat-* için Bkz. ED 866b. Bu sözcük TİEM 72r/5=004/114'de de geçmiştir. Ayrıca TİEM Bkz. 73 043/080. Bkz. A. نَجْوَاهم "Sırdaşlar, birbirine sır verenler veya sır verme, gizli konuşma, fısıltı" (Çanga 498b).

80. yarlıḳatu ḳolġıl anlarnı azu yarlıḳatu ḳolmaġıl anlarnı. [147v/1] ägär yarlıḳatu ḳolsa sän anlarnı yätmiş yolı yarlıḳamas taŋrı anlarnı. ol kim anlar tandılar (2) taŋrıḳa yalavaçıŋa. ṭaŋrı köndürmäs yarlıġdın çıḳıġlı bodunlarnı.

81. säwündi kerü ḳalıġlılar (3) olturu ḳalduḳları birlä taŋrı yalavaçıŋa ḫilāf ḳılu taplamadılar ḳatıġlanmaḳlarını tawarları birlä (4) ätözläri birlä taŋrı yolı içindä aydılar çıḳmaŋlar isig içindä. ayġıl tamuġ otı ḳatıġraḳ ol (5) isigin. ägär uḳar bilir ärsälär.

82. külsünlär az yıġlasunlar üküş. (6) yanut anın kim ḳazġanur ärdilär.

83. ägär ḳaytarsa seni taŋrı bir gürūhḳa anlardın (7) dästūr ḳolsalar sendin çıḳmaḳḳa. ayġıl çıḳmaġay silär mäniŋ birlä tutaşı toḳışmaġay silär (8) mäniŋ birlä bir yaġıda. silär tapladıŋızlar olturmaḳnı ilki yolı. olturuŋlar (9) kedin ḳalıġlılar birlä.

84. namāz ḳılmaġıl[214] birägü üzä anlardın öldi tutaşı adaḳın turmaġıl anıŋ gūrı üzä. [148r/1] anlar tandılar taŋrıḳa yalavaçıŋa öldilär anlar yarlıġdın çıḳıġlılar.

85. ḫoş kälmäsün saŋa (2) tawarları oġlanı ḳızları. tiläyür taŋrı ḳınmaḳ olarnı anıŋ birlä dünyā içrä çıḳar cānları (3) anlar tanıġlılar ol.

86. ḳaçan indürülsä bir sūrä kim kertgünürlär taŋrıḳa ḳatıġlanıŋlar tep (4) yalavaçı birlä dästūr ḳolġay sendä artuḳluḳ idiläri anlardın ayġaylar ḳodġıl bizni bolalım olturuġlılar birlä.

87. (5) tapladılar[215] bolmaḳlardın soŋ ḳalıġlılar birlä tamġa uruldı köŋülläri üzä anlar uḳmaslar.

88. (6) yoḳ kim yalavaç anlar kim kertgündilär anıŋ birlä ḳatıġlandılar tawarları birlä özläri birlä. (7) anlar tururlar anlarḳa turur edgülüklär anlar tururlar anlar ḳurtuluġlılar.

89. anut(t)ı taŋrı anlarḳa būstānlar (8) aḳar anıŋ altınındın arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä. ol ḳurtulmaḳ uluġ.

90. käldi ʿöẕr ḳılġuçılar (9) taş yorır ʿarablardın dästūr berilsä anlarḳa. oltursalar anlar kim tandılar taŋrıḳa yalavaçıŋa. oş teggäy [148v/1] anlarḳa kim tandılar anlardın ḳın aġrıtıġlı.

---

214 **009/084=147v/9 ḳılmaġıl:** *ḳılġıl* yazılıp üzeri çizilerek iptal.

215 **009/087=147v/5 tapladılar** : Yanlış olarak *tapladıŋlar* yazılmış, doğrusu *tapladılar* olmalı.

91. yoḳ küçsüzlär üzä ap ymä igliglär üzä (2) ap ymä anlar üzä kim bulmaslar *ribāmlasalar tarlıḳ ḳaçaŋ* e̱dgü *tiläsälär* taŋrıḳa taḳı yalavaçıŋa. (3) yoḳ edgülük ḳılıġlılar üzä yoldın. taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

92. ap ymä anlar üzä kim ḳaçan (4) kälsälär saŋa kötürsä sän olarnı aydıŋ bulmas-män kötürsä män silärni anıŋ üzä. yüz äwürdilär közlär ḳışar (5) yaşdın ḳa̱dġun bulmamaḳları birlä anı kim ribāmlasalar.

93. bütünlükün yol anlar üzä kim (6) dästūr ḳolurlar sendä anlar muŋsuzlar ol tapladılar kim bolmaḳların ke̱din ḳalıġlılar birlä. tamġaladı taŋrı (7) köŋülläri üzä anlar bilmäslär.

94. *ᶜöẕr ḳılurlar silärkä* ḳaçan yansa *silär anlarḳa*. (8) aygıl ᶜöẕr ḳılmaŋlar bütmäz miz silärkä. uḳturdı biziŋkä taŋrı silärniŋ çavıŋızlarnı. oş körür ök taŋrı (9) işiŋizlärni anıŋ yalavaçı yana yandurulur silär örtüglini[216] biliglikä açuḳluġnı uḳturġay silärkä [149r/1] anı kim ḳılur ärdiŋizlär.

95. oş andıḳ(ḳ)aylar taŋrı tuta silärkä ḳaçan yansa silär anlarḳa yüz äwürsä silär (2) anlardın. yüz äwrüŋlär anlardın anlar arıġsızlar ol. yanġu yärläri tamuġ ol. yanut anın kim (3) ḳazġanur ärdilär.

96. andıḳ(ḳ)aylar silärkä ẖoşnūd bolmasa *silär* anlardın ägär ẖoşnūd bolsa *silär* anlardın. *bütünlükün taŋrı (4)* ẖoşnūd bolmas yarlıġdın çıḳıġlı bo̱dunlardın.

97. taş yorır ᶜarablar kāfirlıḳı ḳatıġraḳ ol ekki yüzlüglükün (5) yaraşıraḳ ol bilmämäkläri taŋrı indürmişiniŋ yıġıġları yalavaçları üzä. taŋrı bilgän bütün işlig.

98. (6) taş yorır ᶜarablardın kimi tutar anı kim ribāmlar yanış köz tuta turur silärkä täzginçlärni. anlar üzä (7) yawuz täzginç. taŋrı eşitgän bilgän turur.

99. taş yorır ᶜarablardın kimi bar kertgünür taŋrıḳa ke̱dinki künkä (8) tutar anı kim ribāmlar yawuḳluḳ taŋrı üskindä yalavaçnıŋ alḳışları. bilgil ol kim (9) *yawuḳluḳ ol anlarḳa*. oş *kigürgäy* ök *anlarnı taŋrı* kändü *raẖmäti içiŋä*. çın taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

100. aşnuġlılar [149v/1] ozaḳılar äw barḳ ḳo̱dup kälgüçilär yārī beriglilär anlar kim u̱du bardılar anlarḳa e̱dgü ḳılmaḳ birlä. (2) ẖoşnūd boldı taŋrı anlardın ymä ẖoşnūd boldılar andın. anut(t)ı anlarḳa büstānlar aḳar anıŋ altındın arıḳlar (3) mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä tutaşı. ol turur uluġ ḳurtulmaḳlıḳ.

---

[216] 009/094=148v/9 örtüglini : Yazmada اوتوركلى نى yazılı.

101. silärniŋ tägräŋizlärdä taş yorır ʿarablardın (4) ekki yüzlüglär. mädīnä bo̱dunındın boynaġuluḳ *ḳıldılar ekki yüzlüg ḳılmaḳ üzä bilmäs sän anlarnı.* biz bilür miz anlarnı. (5) harayna ḳınaġay miz anlarnı ekki yolı. yana yandurulġaylar uluġ ḳınḳa.

102. adnaġular muḳırr käldilär (6) yazuḳları birlä ḳat(t)ılar edgü işni adın esizlik. bolġay kim taŋrı tävbä bermäki anlar üzä. (7) bütünlükün taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

103. alġıl anlarnıŋ māllarındın zäkāt arıtġay sän olarnı arıt(t)urġay sän olarnı anıŋ birlä alḳış bergil (8) anlar üzä. säniŋ alḳış bermäkiŋ amrulmaḳ turur anlarḳa. *taŋrı eşitgän bilgän ol.*

104. bilmäslär mü kim taŋrı ol (9) ol bäzärlär tävbäni ḳullarındın alır zäkātlarnı bütünlükün taŋrı ol turur tävbä bäzärlägän [150r/1] yarlıḳaġan.

105. ayġıl ḳılıŋlar oş körür ök taŋrı işiŋizlärni anıŋ yalavaçı kertgünüglilär. (2) yandurulur silär örtüglügni biligli idikä ymä açuḳluḳnı bilgäli uḳturġay silärkä anı kim ḳılur ärdiŋizlär.

106. (3) adınlar ḳodulmış tururlar. taŋrı işiŋä ḳınaġay olarnı ya tävbä bergäy anlar üzä. taŋrı bilgän (4) bütün işlig.

107. *anlar kim tut(t)ılar bir mäscid ziyānlıḳ tanmaḳ tarmaḳ (5) müʾminlär* ara küdäzmäk üçün ol kişi kim toḳuşdı taŋrı birlä yalavaçı birlä munda öŋdün. andıḳar oḳ (6) tilämädimiz mägär edgülük. taŋrı tanuḳluḳ berür anlar yalġan sözläglilär.

108. adaḳın turmaġıl anıŋ içindä (7) härgīz. bir mäzgit kim uruldı saḳnuḳluḳ üzä ilki kündin säzārak adaḳın turmaḳıŋ. (8) anıŋ içindä äränlär turur säwärlär arıtmaḳlarını. taŋrı tap säwär arıtġanlarnı.

109. azu ol kim (9) ol urdı tamlarını saḳnuḳluḳ üzä taŋrıdın ymä ẖoşnūdluḳ yegräk *ol. azu kim kämişti [150v/1] ulını yar ḳırıġı üzä yämrülgän turur.* yıġrur[217] anı tamuġ otı içiŋä. taŋrı köndürmäs (2) küç ḳılıġlı bodunlarnı.

110. tutaşı yemişläri ol kim yana ḳıldılar köŋülläri. içindä mägär käsmäk ol (3) köŋülläri. taŋrı bilgän turur bütün işlig.

---

[217] 009/109=150v/1 yıġrur: *yıgur-ur* GENİŞ ZAMAN. *yıgur-* "göçürmek, uçurmak" ilk kez *tanıklanmıştır.* = A. قنهار (*Çanga:538a*) "*yıkmak, uçurmak, göçürmek, yahut birlikte yıkılmak,* çökmek, göçmek". DLT'de *yıgur-*'ın edilgen biçimi *yıgrıl-* "yığılmak, devrilmek" tanıklanmıştır (III, 107). Bkz. ED 906b.

111. bütünlükün taŋrı satġın aldı müᶜminlärdin ätözlärini (4) māllarını kim anlarḳa ol uçmaḫ. *toḳışurlar taŋrı yolı içindä öldürürlär (5) öldürülürlär* üḏ urmaḳ anıŋ üzä yaraşı tävrīt içindä incīl içindä ḳurᶜān içindä. kim (6) väfā ḳılsa yaᶜnī uçḳa elätsä bıçıġını taŋrıdın küwäniŋlär satıġıŋızlar birlä ol kim satıġlaştıŋızlar anıŋ birlä. (7) ol turur ol ḳurtulmaḳ uluġ.

112. tävbä ḳılıġlılar tapunuġlılar ögüglilär rūzä tutuġlılar (8) rukūᶜ ḳılıġlılar säcdä ḳılıġlılar färmānlaġlılar bildükmiş eḏgülükni yıġıġlılar (9) bildükmädük esizlikdin küḏäziglilär taŋrınıŋ yıġıġlarını. säwünç bergil kertgünüglilärkä.

113. käräkmäz yaramas. [151r/1] sawçıḳa anlar kim kertgündilär yarlıḳatu *ḳolmaḳları ortaḳ ḳatıġlıları ägär (2) bolsalar yawuḳluḳ iḏiläri bälgürmişdä* keḏin anlarḳa anlar tururlar tamuġ iḏiläri.

114. (3) ärmädi ibrāhīm yalavaçnıŋ yarlıḳatu tilämäki atasını mägär bir üḏ urmaḳdın üḏ urdı aŋar ärdi anı. ḳaçan (4) bälgürdi ärsä aŋar ol yaġı turur taŋrıḳa bīzār boldı andın. bütünlükün ibrāhīm yalavaç yazuḳıŋa ınçıḳlanġan[218] tävbä ḳılġan.

115. ärmäs taŋrı[219] (5) yolsuz ḳılsa bir boḏunnı[220] köni yolḳa köndürmişdä keḏin olarnı bälgürtginçäkä tegi anlarḳa saḳlanurlar. bütünlükün taŋrı (6) tegmä *närsäni bilgän ol.*

116. bütünlükün taŋrı anıŋ turur köklär yärlär ärkligigi. tirgürür (7) taḳı öldürür. yoḳ silärkä yär içindä iş ärkligigi ap ymä yārī ḳılıġlı.

117. tävbä berdi ök taŋrı (8) yalavaç üzä äw barḳdın aḏrılmışlar üzä yārī bergüçilär anlar kim uḏu bardılar aŋar çıġaylıḳ (9) ärdi içindä anda keḏin kim ämitä yazdı bir gürūhnuŋ köŋülläri anlardın yana tävbä berdi [151v/1] anlar üzä ol iḏi anlarḳa mihrbān turur yarlıḳaġan.

118. anlar üçägü üzä yaᶜnī kaᶜb bin mālik vä müẓārät bin ä'r-rabīᶜ vä hilāl bin ümäyyä[221] *keḏin ḳodtılar. ḳaçan (2) tarudı ärsä anlar üzä yär ol kim keŋüdi* taḳı tarudı anlar üzä ätözläri sezindilär (3) kim yoḳ sıġınġu taŋrıdın mägär

---

[218] 009/114=151r/4 ınçıḳlanġan: *ınçıḳlan-* "içlenmek, içli olmak" < *ınçıḳ+la-n-*DÖNÜŞLÜ. *ınçıḳlanġan* = A. حَلِيم (Çanga 154a) "aynı zamanda esmā-i hüsnādan olup, cezalandırmada acelecilik göstermeyen manasına gelir". Bkz. ED 176ba ınçıkla-, WF 437.

[219] *009/115=151r/4 taŋrı: sol sayfa kenarında yazılı*

[220] 009/115=151r/5 boḏunnı: *boḏunḳa* yazılıp *–ḳa*'nın üzeri çizilip iptal edilmiş sonra *-nı* yazılmıştır.

[221] 009/118=151v/1 Kaynaklarda bu üç kişi "Ka'b b. Malik, Mürare b. Rabi' ve Halid b. Ümeyye'dir.Bkz. (Gülle1999-II:16)

aŋar. yana tävbä berdi anlar üzä tävbä ḳılsunlar teyü. çın taŋrı ol turur üküş tävbä bäzärlägän (4) yarlıḳaġan.

119. ay anlar kim kertgündilär ḳorḳuŋlar taŋrıdın boluŋlar köni sözläglilär birlä.

120. (5) käräkmäz yaramaz mädīnä bodunıŋa anlar kim olar tägräsindä tururlar taş yorır ʿarablardın kedin ḳalmaḳları (6) taŋrı yalavaçındın kitärü yorımasunlar ätözläri anıŋ özindin. ol kim anlarḳa (7) tegmäs anlarḳa suwsalıḳ ap ymä ämgäk ap ymä açlıḳ taŋrı yolı içindä (8) iklämäslär[222] bir iklägü[223] yärni ḳaḳıtur kāfirlärni bulmaslar yaġıdın bir bulmaḳ mägär (9) bitildi anlarḳa anıŋ birlä iş turur edgü. bütünlükün taŋrı żāyiʿ ḳılmas yaʿnī yoḳsuz ḳılmas ädgülük ḳılıġlılarnıŋ yanutını.

121. [152r/1] ribāmlamaslar bir ribāmı kiçig ap uluġ käsmäzlär özni[224] (2) mägär bitildi anlarḳa yanut berür anlarḳa taŋrı anda körklügräk anı kim ḳılur ärdilär.

122. käräkmäz (3) yaramaz müʿminlärḳa çıḳsalar ḳamuġ tükäl. nälük çıḳmas tegmä gürūhdın (4) anlardın bir gürūh uḳsalar dīn içindä ḳorḳutsalar bodunlarını ḳaçan yansalar (5) anlarḳa bolġay kim anlar saḳlangaylar.

123. ay anlar kim kertgündilär toḳışıŋlar anlar birlä kim baḳa turur silärkä (6) tanıġlılardın. bulsunla<r> silär içindä iriglik. biliŋlär kim taŋrı saḳnuḳlar (7) birlä.

124. ḳaçan indürülsä bir sūrä anlardın kim ayurlar silärdä ḳayusıŋa (8) arturdı aŋar bu bütmäklik. yana anlar kim kertgündilär arturdı anlarḳa kertgünmäkni anlar (9) säwünç ḳılurlar.

125. yana anlar kim köŋülläri içindä yig ol arturdı olarḳa arıġsızlıḳnı. [152v/1] arıġsızlarıŋa öldilär anlar tanıġlılar.

126. azu körmäslär mü kim anlar sınalurlar (2) tegmä yıl içindä bir yolı yā taḳı ekki yolı. yana tävbä ḳılmaslar ap ymä anlar pänd alınmazlar.

127. (3) ḳaçan *indürülsä bir sūrä baḳar ämäriläri ämärikä körürlär mü silär* (4) birägü yana yanduru yanarlar. äwrär taŋrı köŋüllärini kim anlar bodun tururlar uḳmaslar.

---

222 009/120=151v/8 **iklämäslär** = A. يَطَئُونَ "(düşman arazisine) girmek, ayak basmak" (Çanga:552b). *iklä-* < *irklä-*, Bkz. ED 107a iklä-, 226b irklä-.

223 009/120=151v/8 **iklägü** =A. مَوْطِئًا (Çanga 552b) "ayak basma, girme veya ayak basılan yär". < *i(r)k+lä-gü* ilk kez metnimizde tanıklanmıştır. Bkz. Yukarı.

224 009/121=152r/1 **özni:** *öz* = A. وَادِيًا "vadi" (Çanga 545b). DLT-I 46 "iki dağ arasında bulunan dere" Bkz. ED 278b öz.

128. (5) käldi ök silärkä bir yalavaç özüŋüzlärdin küsüş turur anıŋ üzä ol kim erinçü *ḳılḳ silär suḳ turur (6) silär üzä müᶜminlärḳa mihrbān turur yarlıḳaġan.*

129. ägär äwrä yansalar ayġıl tap maŋa (7) taŋrı yoḳ id̲i mägär. ol anıŋ üzä köŋül urdum ol turur uluġ taḫt id̲isi.

(10)
sūrātū yūnus

(8) bu yūnus päyġāmbär ᶜaläyhi ʾs-sälām sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz taḳı yeti āyāt turur.[225]

(9) ol id̲i atı birlä kim ḳamuġ därmāndälärkä färmān tegär. mihrbān turur ḳullarıŋa rūzī bergükä bağışlaġan turur.

1. [153r/1] män turur män bilgänräk bitigniŋ bälgüläri bäkütilmiş.
2. *boldı mu kişilärkä taŋ (2) kim yarlıġ ıd̲maḳımız bir ärkä yaᶜnī muḥammädkä* anlardın kim ḳorḳıtġıl kişilärni säwünç bergil anlarḳa kim (3) kertgündilär çın anlarḳa barır köni ad̲aḳ çın ed̲gü yär id̲iläri üskindä. aydı kāfirlär çın (4) bu cād̲ū turur bälgülüg.
3. bütünlükün silärniŋ id̲iŋizlär ol id̲i turur. törüt(t)i köklärni yärlärni (5) altı kün içindä yana ärklig ornap turdı mülki üzä. soŋıḳa baḳa ḳılur işni. yoḳ bir käçrü ḳoldaçı (6) mägär anıŋ dästūr bermäkindä ked̲in. ol taŋrı id̲iŋizlär tapnuŋlar aŋa. pänd tutmas-mu silär
4. *(7) aŋar ol yanışıŋızlar ḳamuġ näk. tanrınıŋ üd̲ urmaḳı çın turur.* ol id̲i öŋdün törüt(t)i yaratıġnı yana äwrär anı (8) yanut bergü üçün anlarḳa kim kertgündilär ḳıldılar ed̲gülüklär könilik birlä dādlıḳ birlä. anlar kim (9) tandılar. anlarḳa içgü ol isig çoḳrar otdın aġrıtġan ḳın anın kim tanar ärdilär.
5. [153v/1] ol ol id̲i kim ḳıldı künni yarutġan aynı yaruḳluḳ täŋlädi anı tüşnäklär bilsä silär (2) yıllar sanını saḳışını. yaratmadı taŋrı anı mägär yaraşıḳlıḳ. (3) ad̲rar säçär miz bälgülärni ol bod̲unḳa kim bilürlär.
6. bütünlükün tün kündüz ad̲namaḳı barmaḳı kälmäki içindä (4) ymä ol kim *yarat(t)ı taŋrı köklär yärlär içindä bälgülär turur ol bod̲unḳa kim ḳorḳarlar.*

---

[225] **010** Yūnus Suresi 109 ayettir.

7. (5) anlar kim umınç tutmaslar bizkä ḳawuşmaḳnı tapladı yaḳınraḳ tiriglikni amruldı anıŋ birlä (6) anlar kim anlar biznin bälgülärimizdin osanuḳlar ol.

8. anlarnıŋ yanġu yärläri ot ol anın kim (7) ḳazġanur ärdilär.

9. anlar kim kertgündilär taḳı ḳıldılar edgülüklärni köndürür olarnı (8) i̱diläri kertgünmäkläri birlä. aḳar anlar altınındın arıḳlar būstānlar içindä arıġ.

10. *oḳımaḳları (9) anıŋ içindä arıġ sän sän idimä alḳışları anıŋ içindä sälām* temäk ke̱din oḳımaḳları [154r/1] ögdi aymaḳlıḳ taŋrıḳa ajunluġlar i̱disi.

11. ägär tärklätsä ärdi taŋrı kişilärkä esiz duᶜā ḳılmaḳları birlä anlarḳa ewmäkin icābät ḳılmış täg (2) e̱dgü duᶜā ḳılmaḳ birlä ötäp käçrülgäy ärdi anlarḳa atalmış üÇläri. ḳo̱dar miz anlarnı ärmäslär bizkä ḳawuşmaḳnı (3) boyun kärmäkläri içindä başları täzginürlär.

12. ḳaçan tegsä kişilärkä ziyān oḳır bizni yanın yaturda (4) azu oltururda azu a̱daḳın tururda. ḳaçan açsa miz andın ziyānnı käçip turur oḳımaduḳ täg bizni. *(5) ol ziyānḳa kim tegdi aŋar. mundaġoḳ bäzäldi täŋdä käçiglilärkä ol kim* ḳılur ärdilär.

13. (6) yoḳ yo̱dun ḳıldımız oḳ gürūhlarnı silärdä öŋdün ḳaçan küç ḳıldılar ärsä käldi anlarḳa yalavaçları (7) bälgülär birlä. kertgünmäs ärdilär. andaġoḳ yanut berür miz yazuḳluġ bo̱dunlarḳa.

14. (8) yana ḳıldımız silärni ke̱din kälip başlaġlı yär içindä anlarda ke̱din baḳalım biltürälim nätäg (9) işlär silär.

15. ḳaçan oḳılsa anlar üzä bälgülärimiz bälgülüglär aydı anlar kim umınç tutmaslar *[154v/1] bizkä ḳawuşmaḳnı kältürgil* bir oḳıġu munda a̱dın azu tägşürgil anı. ayġıl bolmas yaramas maŋa kim tägşürmäkim anı (2) özüm yarudın. u̱du barmas-män mägär aŋar kim yarlıġ ı̱dlur maŋa män ḳorḳar män ägär (3) yazsa män i̱dimkä uluġ kün ḳınındın.

16. ayġıl ägär tiläsä taŋrı oḳımaġay ärdim anı (4) silär üzä ap ymä bildürgäy ärdim silärkä anı. ürük turdum silär içindä uzun yaş içindä anda öŋdün. azu (5) uḳmas mu silär.

17. kim ol küç ḳılġanraḳ anıŋdın kim ḳoştı yarat(t)ı taŋrı üzä yalġannı azu *yalġanḳa tutsa (6) anıŋ bälgülärini ol. ᶜafv ḳılmaz yazuḳluġlarnı.*

18. tapnurlar taŋrıda a̱dınḳa ḳor ziyān ḳılmas olarḳa (7) ap ymä asıġ ḳılmaz olarḳa ayurlar bular yazuḳ käçrü ḳoldaçımız taŋrı üskindä. ayġıl uḳturu mu

berür silär taŋrıḳa (8) anı kim bilmäs ärsä köklär içindä ymä yärlär içindä. *arıġ i̱di ol yüksäk anıŋdın kim (9) ortaḳ ḳatarlar.*

19. ärmäs kişilär mägär bir bo̱dun tartışıḳ boldılar. [155r/1] ägär bir kälimä aşunmaduḳ ärsä i̱diŋdin tägrülgäy ärdi olar ara anıŋ içindä kim anıŋ içindä a̱dnaşurlar ärdi.

20. (2) ayurlar nälük indürülmädi anlar anıŋ üzä bir bälgü i̱disindin. ayġıl bütünlükün örtüglüg sır taŋrıḳa turur. (3) köz tutuŋlar män silä<r>niŋ birlä köz tutuġlılardın män.

21. ḳaçan tatursa miz kişilärkä (4) soyurḳamaḳ ziyānda ke̱din tägdi anlarḳa ançada *anlarḳa al etmäk yalġanḳa tutmaḳ biziŋ bälgülärimiz içindä.* ayġıl taŋrı (5) al yanutı tärkräk berigli turur. biziŋ yalavaçlarımız bitirlär anı kim al ḳılur silär.

22. ol ol i̱di kim (6) yörütür silärni yazı yaban içindä täŋiz içindä. ḳaçan bolsa silär kemi içindä sürsä olarnı (7) bir äsin birlä ẖoş säwnürlär anıŋ birlä kälsä aŋar sıġansız sıtġan ḳatıġ yel taḳı kälsä anlarḳa (8) suw ḳumı tegmä orundın seznürlär anlar ḳapsaldılar olar ġarḳ birlä duʿā ḳılurlar taŋrıḳa (9) ḳatıġsız ḳılıġlı bolup aŋar dīnni. ayurlar ägär ḳutġarsa bizni mundın bolġay oḳ miz *şükr ötäglilärdin.*

23. [155v/1] ḳaçan ḳutġarsa olarnı ançada anlar artuḳluḳ ḳılurlar yär içindä yaraġsızın. ay kişilär (2) çın artuḳluḳ ḳılmaḳıŋızlar özüŋizlär üzä turur. yaḳınraḳ tirigliknıŋ ençrünmäki yana biziŋkä turur yanışıŋızlar (3) uḳturur miz silärkä anı kim ḳılur ärdiŋizlär.

24. bütünlükün yaḳınraḳ tirigliknıŋ mäŋzägi suw täg indürdimiz anı (4) kökdin ḳatıldı ḳarıldı anıŋ birlä yär otları. anıŋdın kim yeyür kişilär cānvarlar. (5) ḳaçan tutsa yär anıŋ etigi bäzäkini bäzänsä seznür anıŋ bo̱dunı anlar (6) *uġanlar ol anıŋ üzä kälür aŋar biziŋ yarlıḳımız tünlä azu kündüz ḳıldımız anı* urulmış (7) andaġ ḳalı bolmaduḳ täg tüni. mundaġoḳ a̱dra säçä belgürtür miz bälgülärni ol bo̱dunḳa kim saḳnurlar.

25. (8) taŋrı ündäyür äsānlıḳ sarāyıŋa. köndürür kimni tiläsä köni yolḳa.

26. (9) anlarḳa kim körklüg ḳıldılar e̱dgülük taḳı artuḳluḳ. örtmäs yüzlärini toġ tuman [156r/1] ap ymä ẖorluḳ. anlar tururlar uştmaẖ bo̱dunları anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalıġlılar ol.

27. anlar kim (2) ḳazġandılar esizliklärni esizlikniŋ yanutı aŋar mäŋzär. örtär olarnı ḫorluḳ. yoḳ anlarḳa (3) taŋrıdın bir küḏäzçi. andaġ ḳalı kim örtülsä yüzläri bir käsäk (4) tündin ḳaraŋḳuluḳ. anlar tururlar ot iḏiläri anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalıġlılar ol.

28. ol kün (5) terär miz olarnı yumḳını yana ayġay miz anlarḳa kim ortaḳ *ḳat(t)ılar orunuŋızlarda silär (6) ortaḳlarıŋız. aḏırgay miz anlar ara* ayġaylar ortaḳları biziŋkä tapunmas ärdiŋizlär.

29. (7) tap ol taŋrı tanuḳ bizli ara taḳı silärli ara ägär ärsä ärdimiz (8) sizlärniŋ tapġuŋuzlardın osanuḳlar.

30. anda bilür tegmä bir öz ol kim aşundurdı yandurulġay (9) taŋrı tapa iḏiläri yaraġlıġ. yetär azar anlardın ol kim ḳoşup ayturlar.

31. ayġıl kim [156v/1] rūzī berür silärkä kökdin taḳı yärdin azu kim ärklänür eşitgülärni körgülärni kim (2) çıḳarur tirigni ölügdin taḳı çıḳarur ölügni *tirigdin yana kim elätür ilgärü kitärür işni.* (3) harayna ayurlar oḳ taŋrı tep. ayġıl ḳorḳmas-mu silär.

32. ol taŋrı ol iḏiŋizlär yaraşı. nä ol (4) yaraşıda keḏin mägär yolsuzluḳ ḳayudın äwrülür silär.

33. andaġoḳ yaḳın boldı iḏiŋ sözi (5) anlar üzä kim yarlıġdın çıḳtılar anlar kertgünmäslär.

34. ayġıl näk bar mu ortaḳlarıŋızda ilki törütür (6) yaratıġnı yana yandurur anı. ayġıl taŋrı ilki törütür yaratıġnı yana yandurur ḳayudın yalġan sözlär silär.

35. (7) *ayġıl näk bar mu ortaḳlarıŋızdın kim yol körgitür könilikkä ayġıl taŋrı* yol körgitür könilikkä. (8) ol kim yol körgitür könilikkä yaraşıraḳ mu uḏu barmaḳḳa. ol kim könmäs mägär kim (9) köndürülsä nä ol silärkä nätäg käsär biçär silär.

36. uḏu barmas üküşräkläri [157r/1] mägär sezikkä. bütünlükün kim sezik muŋsuz ḳılmas yaraşıdın närsä. bütünlükün taŋrı bilgän ol anı kim ḳılurlar.

37. (2) ärmäs ärdi bu oḳıġu kim ḳoşulsa taŋrıda aḏın yoḳ kim (3) çın tutmaḳ ol kim anıŋ üskindä aḏra säçä bälgürtmäk bitigni sezik yoḳ anıŋ içindä (4) *ajunluġlar iḏisindin.*

38. azu ayurlar mu yalġan ḳoştı anı tep. ayġıl kältürüŋlär bir sürä anıŋ mänizlig (5) oḳıŋlar kim usa silär taŋrıda aḏın ägär ärsä silär köni sözlüglär.

39. (6) yoḳ kim yalġanḳa tut(t)ılar ḳapsayu bilmädükläri birlä anıŋ biligini kälmädi anlarḳa anıŋ yanışı mundaġoḳ (7) yalġanḳa tut(t)ılar. anlar kim anlarda öŋdün ärdilär baḳġıl nätäg ärdi küç ḳılıġlı (8) boḏunlarnıŋ soŋı.

40. yana anlarda kim kertgünür[226] aŋar yana anlarda kimi kertgünmäs aŋar. säniŋ iḏiŋ (9) bilgänräk turur.

41. ägär yalġanḳa *tutsa seni ayġıl maŋa mäniŋ işim silärniŋ işiŋizlär.* [157v/1] silär. bīzār silär andın kim män ḳılur män män bīzār män andın kim ḳılur silär.

42. anlardın kim (2) ḳulaḳ tutar saŋa. sän-mü eşit(t)ürür sän üzlärkä ägär bolsalar körmäslär yā uḳmaslar.

43. (3) anlardın kim baḳar saŋa. sän-mü köni yol körgitür sän ḳaraġularḳa ägär bolsalar körmäslär.

44. (4) bütünlükün taŋrı küç ḳılmas kişilärkä närsä yoḳ kim kişilär özläriŋä küç *ḳılurlar.*

45. (5) ol kün terär miz olarnı andaġ ḳalı ürgämädilär mägär bir vaḳt kündüzdin bilişirlär (6) anlar ara. ziyān ḳıldılar oḳ olar yalġanḳa tut(t)ılar taŋrıḳa ḳawuşmaḳnı ärmädilär köni yolḳa könmişlär.

46. (7) azu körgitgäy miz saŋa amarı ol üḏ urdımız olarḳa cānıŋnı kötürgäy miz bizniŋ tapa (8) yanışları yana iḏi tanuḳ turur anıŋ üzä kim ḳılurlar.

47. tegmä gürūh yalavaçları (9) ḳaçan kälsä yalavaçları ötälür ärdi anlar ara könilikdä. anlar küç ḳılınmaslar.

48. ayurlar *[158r/1] ḳaçan ol bu ḏ ägär ärsä silär çın sözläglilär.*

49. ayġıl ärklänmäs män özümkä (2) ziyān kitärmäkkä ap ymä asıġ kältürgükä mägär anı kim tiläsä taŋrı. tegmä gürūhḳa atalmış vaḳtı turur. ḳaçan kälsä vaḳtları (3) keç ḳalmaslar bir üḏ ap ymä aşnu ozmazlar.

50. ayġıl nä körür silär ägär kälsä silärkä (4) anıŋ ḳını tünlä azu kündüz nälük ewär andın yazuḳluġlar.

51. ol üḏi mü ḳaçan kim tüşsä (5) kertgündiŋiz. aŋar emdi ewär-ök ärdiŋizlär.

52. yana aytıldı anlarḳa (6) küç ḳıldılar tatıŋlar mäŋgü ḳınnı. yanut berilmäs silär *mägär anıŋ birlä kim ḳazġanur ärdiŋizlär*

---

[226] 010/040=157r/8 kertgünür: *kertgünmäslär* yazılıp *–mäslär*'in üzeri çizilip *kertgünür* olarak düzeltilmiş.

53. (7) uḳturu tilärlär sendin yaraġlıġ mu ol. ayġıl ant mäniŋ iḏim ol yaraġlıġ ol ärmäs silär (8) unmas ḳılıġlılar.

54. ägär tegmä ätözkä kim küç ḳıldı nä kim yär içindäki yuluġ bersä anı. (9) kizlärlär ökünçni ḳaçan körsälär ḳınnı. ötälgäy olar ara könilik birlä anlar [158v/1] küç ḳılınmaġaylar.

55. *bilgil kim taŋrıḳa ol nä kim köklär içindäki yär içindäki. bilgil kim* taŋrı vaʿdäsi (2) rāst turur yoḳ üküşräkläri bilmäslär.

56. ol tirgürür öldürür anıŋ tapa (3) yandurulur silär.[227]

57. ay kişilär käldi ök silärkä bir pänd iḏiŋizlärdin ṣıḥḥatlıḳ (4) aŋar köküzlär içindä köni yol yarlıḳamaḳ müʾminlärḳa.

58. ayġıl taŋrı artuḳluḳ bermäki (5) yarlıḳamaḳı birlä ol anıŋ birlä säwünsünlär. ol yegräk turur anıŋdın kim terärlär.

59. ayġıl kördüŋüzlär mü (6) anı kim indürdi taŋrı silärkä rūzīdin ḳıldıŋızlar andın ḥarāmnı ḥälālnı *(7) ayġıl taŋrı mu dästūr berdi silärkä azu taŋrı üzä* mü yalġan ḳoşar silär.

60. nägü ol seziki anlarnıŋ kim (8) ḳoşarlar taŋrı üzä yalġannı ḳopmaḳ kün. bütünlükün taŋrı artuḳluḳ iḏisi turur (9) kişilär üzä yoḳ kim üküşräkläri şükr ötämäslär.

61. bolmas sän bir iş içindä [159r/1] oḳımas sän andın bir oḳıġu mägär ḳılmaġay la<r>[228] yaʿnī ʿamäl ḳılmaġaylar bir ḳılıġlılardın yaʿnī bir ʿamäldin mägär ärdimiz silärniŋ üzä (2) tanuḳlar. ançada kim üşäyür silär anıŋ içindä *örtülmäs iḏiŋdin kür ẓärräsi aġrınça* (3) yär içindä ap ymä *kök içindä*. ap ymä kiçigräk andın ap ymä uluġraḳ. mägär bitig içindä (4) bälgülüg.

62. bilgil kim taŋrınıŋ dostları ḳorḳunç yoḳ anlar üzä ap ymä anlar ḳaḏġurmazlar.

63. anlar kim (5) kertgündilär ḳorḳar ärdilär[229].

64. anlarḳa turur säwünç dünyā içrä āḫirät içindä. (6) tägiştürmäk taŋrı sözläriŋä. *ol turur ol ḳurtulmaḳlıḳ uluġ.*

65. ḳaḏġurtmasu seni anlarnıŋ sözläri (7) çın küsüşlüg taŋrıḳa turur yumḳı. ol turur eşitgän bilgän.

---

[227] 010/056=158v/3 Yazmada ayet bitimi değil.

[228] 010/061=159r/1 ḳılmaġayla<r>: *erdiŋizlä* yazılıp üzeri çizilerek iptal edilip altına *ḳılmaġayla* yazılı.

[229] 010/063=159r/5 Yazmada ayet bitimi değil.

66. bilgil kim taŋrınıŋ ol ne kim köklär içindäki (8) ol kim yärlär içindäki. udu barmas anlar kim okırlar taŋrıda adın (9) ortaklar. udu barmaslar mägär siziŋkä ärmäslär anlar mägär yalġan sözlärlär.

67. [159v/1] ol ol idi kıldı silärkä tünni amrulsa silär anıŋ içindä kündüzni körgütügli. bütünlükün (2) anıŋ içindä bälgülär ol ol bodunka eşitürlär.

68. aydılar tutundı tep taŋrı oġul kız arıġlık aŋar. ol ol turur (3) muŋsuz. anıŋ turur köklär içindäki nä kim yär içindäki. yok siläriŋ üskiŋizlärdä bir hüccätdin (4) bu kur'ān birlä. ayur mu silär taŋrı üzä anı kim bilmäslär.

69. ayġıl anlar kim koşarlar (5) taŋrı üzä yalġanını kurtulmaslar.

70. ençrünmäk dünyā içindä yana biziŋkä turur yanışları. (6) yana taturġay miz anlarka kınnı katıġ anın kim tanar ärdilär.

71. okıġıl anlar üzä (7) nūh yalavaç sawını ançada aydı öz bodunıŋa ay mäniŋ bodunum ägär uluġ käldi ärsä silär üzä makāmı mäniŋ turmaklıkım (8) pänd bermäkim taŋrı bälgüläri birlä taŋrıka köŋül urdum uġraŋlar işiŋizlärkä (9) ortaklarıŋızka yana bolmasun işiŋizlärkä silär üzä örtüglüg yana ötäŋlär [160r/1] aŋa küdmänlär meni.

72. ägär yüz äwürsä silär kolmadım silärdä bir tär. ärmäs mänim tärim mägär (2) taŋrı üzä. fārmānladım kim bolmakım boyun beriglilärdin.

73. yalġanka tut(t)ılar anı kutġardımız anı (3) anı kim anıŋ birläki kämi içindä kıldımız anlarnı kedin kälip ärkläniglilär suw kudı ıdtımız anlarnı kim yalġanka tut(t)ılar (4) biziŋ bälgülärimizni. bakġıl nätäg ärdi korkutulmış kişilär soŋı.

74. yana ıdtımız anda kedin yalavaçlarnı (5) bodunlarıŋa käldi anlarka bälgülär birlä kertgünmädilär aŋar yalġanka tut(t)ılar anı munda öŋdün. (6) mundaġok tamġa urur miz täŋdä käçiglilärniŋ köŋülläri üzä.

75. yana ıdtımız anlarda kedin mūsānı (7) hārūnnı firʿavnka anıŋ ögüriŋä uluġsıġlık kıldılar. ärdilär (8) yazukluġ bodunlar.

76. kaçan käldi ärsä anlarka könilik biziŋ üskümizdin aydılar çın bu yalġançılik ol bälgülüg.

77. aydı (9) mūsā yalavaç ayur mu silär könilikni kaçan kim käldi ärsä silärkä. yalġançılık mu bu kurtulmas yalġançılar yaʿnī bügüçilär.

78. [160v/1] aydılar käldiŋ mü biziŋkä äwürsä sän bizni anıŋdın kim buldumız anıŋ üzä atalarımıznı. bolsa silär ekkägükä uluġluḳ (2) yär içindä ärmäs miz silär ekkägükä kertgüngänlär.

79. aydı firᶜavn käldürüŋlär maŋa tegmä (3) yalġançını bilgän.

80. ḳaçan käldi ärsä yalġançılar aydı anlarḳa mūsā yalavaç kämişiŋlär nägü kim *silär kämişdäçilär ärsä silär.*

81. ḳaçan (4) kämiştilär ärsä aydı mūsā yalavaç nä kim kältürdüŋüzlär anı cādūluḳ. bütünlükün taŋrı harayna yoḳ yodun ḳılġay anı. taŋrı oŋarmas (5) artaḳ işliglär işini.

82. çın ḳılur bälgürtür taŋrı yaraġlıġın sözläri birlä näçä ymä tilämäsä yazuḳluġlar.

83. (6) kertgünmädi mūsāḳa mägär oġul ḳız bodunındın ḳorḳunç üzä firᶜavndın gürūhlarındın (7) bulġaḳ kämişmäklärindin anlarḳa. çın firᶜavn uluġsıġlıḳ *ḳılıp orun kötrügli turur yär içindä ol isrāfdın käçrügliläг ol.*

84. (8) aydı mūsā ay mäniŋ bodunum ägär kertgündiŋizlär ärsä taŋrıḳa anıŋ üzä köŋül uruŋlar ägär (9) boyun sügli ärsä silär.

85. aydılar taŋrı üzä köŋül urdımız idimizä ḳılmaġıl bizni bir bulġaḳ [161r/1] küç ḳılıġlı bodunlarḳa.

86. ḳurtarġıl bizni yarlıḳamaḳıŋ birlä tanıġlı bodunlardın.

87. taḳı yarlıġ ıdtımız (2) mūsā yalavaçḳa ḳadaşı hārūnḳa kim orun etiŋlär bodunuŋızlarḳa mıṣrda äwlär ḳılıŋlar äwläriŋizni (3) bir sıŋar adaḳın ḳılıŋlar namāznı. säwünç bergil *kertgünügliläгni.*

88. aydı mūsā yalavaç idimizä sän berdiŋ (4) firᶜavnḳa anıŋ bodunıŋa bäzäk tawarlar yaḳın tiriglik içindä. idimizä azıtsalar (5) säniŋ yoluŋdın. idimizä ornındın tägşürgil tawarları üzä ḳatıġlıḳ urġıl köŋülläri üzä kertgünmäslär[230] körginçäkä tegi (6) aġrıtġan ḳınnı.

89. *aydı icābät ḳıldı oḳ duᶜāŋızlar köni turuŋlar udu barmaŋlar (7) anlarnıŋ* yolıŋa kim bilmäslär.

90. käçürdimiz taŋrı ḳulı oġlanını täŋizdin udu adırdı olarnı firᶜavn (8) anıŋ çärigi artaḳlıḳ tiläyü teŋdin käçä. ḳaçan yät(t)i ärsä aŋar ġarḳ bolmaḳ aydı

---

[230] 010/088=161r/5 kertgünmäslär: Satır üzerinde iki Arapça kelime arasında yazılı.

kertgündüm kim (9) yok idi mägär ol kertgündi aŋa taŋrı kulı oğlanı män boyun beriglilärdin män.

91. emdi mü [161v/1] yarlıġ sıdıŋ ok munda öŋdün bolduŋ artak kılıġlılardın.

92. bükün köŋli üzä kämişgäy miz seni ätözüŋ birlä (2) bolġay sän sendä kedinkikä bir nişān bälgü. çın üküş kişilärdin biziŋ bälgülärimizdin osamuklar.

93. (3) ornat(t)ımız ok taŋrı kulı oğlanlarını çın köni orunka rūzī kıldımız anlarka arıġlardın (4) adnaşmadılar ançak käldi ärsä anlarka bitig. bütünlükün kim säniŋ idiŋ hükm kılur anlar ara kıyāmät kün anıŋ içindä {anıŋ içindä} (5) anıŋ içindä adnaşur ärdilär.

94. ägär bolsa sän sezik içindä andın kim indürdimiz saŋa sorġıl (6) anlarka kim okırlar bitigni sendä öŋdün. käldi ök saŋa yaraşı idiŋdin (7) bolmaġıl ok sezikliglärdin.

95. bolmaġıl ok anlardın kim yalġanka tut(t)ılar taŋrı bälgülärini (8) bolġay sän ziyān kılıġlılardın.

96. bütünlükün anlar yaraşı boldı anlar üzä idiŋ sözi yaʿnī kını kertgünmäslär.

97. (9) ägär kälsä anlarka tegmä bälgü körginçä anlar aġrıtıġlı kınnı.

98. yana ärmädi bir el [162r/1] kertgündi asıġ kıldı ärsä aŋar kertgünmäki mägär yūnus yalavaç bodunı. kaçan kertgündilär ärsä açtımız anlardın horluk (2) rüsvālık kın(n)ı. yakınrak tiriglik içrä ençründürdimiz anlarnı bir üdka tegi.

99. ägär tiläsä ärdi säniŋ idiŋ kertgüngäy ärdi (3) kim yär içindä kamuġları yumkı. sän-mü küçärsän kişilärni bolġınçaka tegi anlar (4) kertgünüglilär.

100. bolmas yaramas bir ätözkä kertgünmäk mägär taŋrı dästūrı birlä. kılur miz (5) arıġsızlıknı anlar üzä kim ukmaslar.

101. ayġıl bakıŋlar nägülär ol köklär içindä (6) yärlär içindä. muŋsuz kılmaz bälgülär korkıtmak ol bodundın kim kertgünmäslär.[231]

102. (7) köz tutmaslar mägär anlarnıŋ künläriŋä mäŋzär käçdilär anlarda öŋdün. ayġıl köz tutuŋlar män silärniŋ birlä (8) köz tutuġlılardın män.

103. yana kutġarġay män yalavaçlarımıznı anlarnı kim kertgündilär andaġok yaraşı ol biziŋ üzä (9) kutġarur miz kertgünüglilärni.

---

[231] **009/101=162rv/6 kertgünmäslär:** Sonra üzeri çizilerek iptal edilmiş *kärtümäslär.*

104. aygıl ay kişilär ägär ärsä silär sezik içindä mänim dīnimdin tapunmas män [162v/1] anlarḳa kim tapnur silär taŋrıda adım yoḳ kim tapnur män taŋrıḳa ol kim kötrür cānıŋızlarnı. (2) yarlıġ berildim kim bolmaḳımḳa kertgünüglilärdin.

105. köp köni köz tutġıl yüzüŋni köp köni müsülmānlıḳḳa. (3) bolmaġıl oḳ ortaḳ *ḳatıġlılardın.*

106. oḳımaġıl taŋrıda adınnı (4) ol kim asıġ ḳılmas saŋa. ziyān ḳılmas saŋa ägär ḳılsa sän sän andaġ ärsä küç ḳılıġlılardın sän.

107. ägär (5) tägürsä saŋa taŋrı ḳor ziyān açıġlı yoḳ anı mägär. ol egär tiläsä saŋa edgülük yanduruġlı yoḳ (6) anıŋ artuḳluḳ edgülükini. tegrür anı kimkä tiläsä ḳullarındın. ol turur yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

108. aygıl ay (7) kişilär käldi ök silärkä yaraġlıġ idiŋizlärdin. kim köni yolḳa könsä bütünlükün köni yolḳa könär ök (8) öziŋä. yana kim azsa bütünlükün *azar oḳ anıŋ üzä ärmäs-män silär üzä küdäzçi.*

109. udu barġıl (9) aŋar kim yarlıġ ıdlur saŋa. säringil ḥükm ḳılġınçaḳa tegi taŋrı. ol ḥükm ḳılıġlılarda yegräki ol.

(11)
sūrātü hūd

[163r/1] bu sūrä hūd päyġāmbär ḳıṣṣasınıŋ sūräsi turur. mäkkädä inmiş turur. yüz taḳı yegirmi üç āyät turur.

(2) ol taŋrı atı birlä kim bäd-baḫtlıḳnı ʿadli birlä ḳażа ḳıldı. soyurḳaġan kim nīk-baḫtlıḳnı öz dostlarnıŋ ḥācätin baġışlaġan fażlı birlä ʿaṭā ḳıldı.

1. (3) män taŋrı körür män bir bitig turur. bäkütüldi bälgüläri yana adra säçä *bälgürtüldi bärk bütün işlig idi üskindin bilgän uḳġan*

2. (4) tapunmaŋlar mägär bir taŋrıḳa. män silärkä andın ḳorḳut(t)açı män säwünç berdäçi män.

3. yarlıḳatu ḳoluŋlar (5) idiŋizlärḳa yana öknüp yanıŋlar aŋar ençründürgäy silärni körklüg ençründürmäk atalmış vaḳtḳa tegi (6) bergäy tägmä artuḳluḳ

idisiŋä artuḳluḳını. ägär yüz äwürsälär män ḳorḳar-män silär üzä (7) uluġ kün ḳınındın.

4. taŋrıḳa turur yanışıŋızlar ol tegmä närsä üzä (8) uġan turur.

5. biliŋlär anlar ükärlär köküzlärini[232] yaşınsalar andın. bilgil ol uġurda örtürlär (9) tonlarını. bilir anı kim yaşrurlar yana anı kim açsalar. ol idi biligli turur *köküzlärdäkini* ya'nī *köŋüllärdäkini.*

6. [163v/1] yoḳ hīç täpränigli yär içindä mägär taŋrı üzä anıŋ rūzīsi bilür anrılġu turuġlaġını (2) urunçaḳ urġu yärni. ḳamuġ bitig içindä bälgülüg.

7. ol ol idi turur törüt(t)i (3) köklärni taḳı yerlärni altı kün içindä ärür anıŋ taḫtı suw üzä (4) sınasa silärni ḳayuŋızlar edgüräk ol işni. ägär aysa sän silär ḳoparılġu turur silär (5) ölmişdä kedin ayġay oḳ anlar kim tandılar ärmäs bu mägär cāduluḳ turur bälgülüg.

8. (6) ägär keniktürsä miz anlardın ḳınını sanlıġ gürūhlarḳa ayurlar oḳ ne yıġar anı yıġmas anı (7) *bilgil ol kün kälür anlarḳa ärmäs yandurılmış* anlardın. tüşär anlarḳa ol anıŋ birlä äliglär ärdilär.

9. (8) ägär tatursa miz kişilärkä bizdin yarlıḳamaḳ yana tartsa miz anı andın kim ol umınçsız boluġlı nā-sipās[233].

10. (9) ägär tatursa miz aŋar edgülük ziyānda kedin tegdi aŋar ayġay oḳ bardı *esizliklär mendin. [164r/1] kim ol säwnügli küwänigli.*

11. mägär anlar kim särindilär ḳıldılar edgülüklär. anlar tururlar anlarḳa (2) yarlıḳamaḳ uluġ yal.

12. bolġay sän ḳodtaçı amarı ol kim yarlıġ ıdıldı saŋa taruġlı turur anıŋ birlä (3) säniŋ köksüŋ aymaḳları nälük indürülmädi anıŋ üzä bir gänç azu kälsä anıŋ birlä bir färiştä. bütünlükün kim sän (4) ḳorḳut(t)açı sän. taŋrı tegmä närsä üzä küdäzçi turur.

13. azu ayurlar mu özindin at(t)ı anı tep. ayġıl kältürüŋlär on (5) sūrä aŋar mäŋzär özdin ḳoşulmışlar oḳıŋlar *kimni küçi yätsä silär* taŋrıda adın ägär (6) ärsä silär çın sözläglilär.

---

232 011/005=163r/8 ükärlär köküzlärini = A. *yaṣnūna sudūrahum* ... "göğüslerindeki dürer, bükerler, örterler" mealinde. Yani kalblerinden geçeni, sırlarını gizlerler" (Çanga 115a). *ük-* "yığmak, üst üste getirmek", *üküş* "çok" sözünün kök fiili. *yük-* olarak y- önses türemesiyle de tanıklanmıştır. Bkz. ED 100a-b ük-.

233 011/009=163v/8 نوُ سپْاس yazılı.

14. ägär yanut bermäsä silärkä biliŋlär ol kim indürüldi taŋrı bilmäki birlä (7) *kim* yoḳ *i̱di* mägär *ol. näk bar mu silär* boyun *süglilär*

15. kim tilär ärsä yaḳınraḳ tiriglikni (8) taḳı anıŋ bäzäkini. tükäl bergäy miz anlarḳa işlärini anıŋ içindä äksük berilmäslär.

16. anlar tururlar olar yoḳ (9) anlarḳa ke̱dinki ajun içindä mägär ot. yoḳ yo̱dun boldı ol kim ḳıldılar anıŋ içindä yaraġsız ol ḳılur ärdilär.

17. [164v/1] azu ol kişi bolsa bälgülüg üzä i̱disindin azu kältür aŋar bir tanuḳ andın anda öŋdün mūsā bitigi (2) öŋdün turuġlı yarlıḳamaḳ. anlar kertgünürlär aŋar. kim kertgünmäsä aŋar gürūhlardın ot (3) aŋa vaḳt urulmış *ol. bolmaġıl sezik içindä andın. ol köni yaraġlıġ i̱diŋdin yoḳ kim üküşi* (4) kişilärniŋ kertgünmäslär.

18. kim ol küç ḳılıġlıraḳ anıŋdın kim ḳoştı taŋrı üzä yalġanını. anlar (5) ᶜarż ḳılınġaylar i̱diläri üzä. ayurlar tanuḳlar bular anlar kim yalġan sözlädilär (6) i̱diläri üzä bilgil kim taŋrınıŋ laᶜnäti küç ḳılıġlılar üzä.

19. anlar yıġarlar taŋrı yolındın (7) tilärlär aŋar ägrilik. anlar ke̱dinkikä anlar tanıġlılar.

20. anlar kim ärmädilär (8) unmas ḳılıġlılar yär içindä ärmädilär anlarḳa taŋrıda a̱dın *iş ärkligläridin arturulur (9) anlarḳa* ḳın. *ol kim umas ärdilär* eşitü körmäz ärdilär.

21. [165r/1] anlar tururlar anlar ziyān ḳıldılar özläriŋä azdı anlardın ol kim yalġan ḳoşar ärdilär.

22. (2) andaġ ärip anıŋ tüşi anlar āḫirät içindä anlar ziyān ḳılıġlılar.

23. bütünlükün anlar kim kertgündilär taḳı ḳıldılar (3) e̱dgülüklär ḳatıġlıḳın yandılar idiläriŋä. anlar tururlar uştmaḫ bo̱dunları. anlar anıŋ içindä (4) mäŋgü ḳalıġlılar.

24. ekki gürūhnuŋ mäŋzägi közsüz täg ḳulaḳı aġır täg körgän täg eşitgän täg (5) täŋäşürlär mü mäŋzägin. azu pänd tutmaslar mu

25. ı̱dtımız oḳ nūḥ yalavaçını bo̱dunıŋa (6) män silärkä ḳorḳut(t)açı män bälgülüg

26. mägär tapunmaŋlar mägär taŋrıḳa. män ḳorḳar män *silär* üzä (7) aġrıtıġlı ḳın künindin.

27. aydı ol gürūhlar kim tandılar anıŋ bo̱dunındın körmäs miz seni (8) mägär bir yaŋluḳ *biziŋkä mäŋzär. körmädi miz seni u̱du bardı saŋa mägär anlar kim*

anlar ıṅaraḳlarımız[234] yaʿnī yawuzraḳlarımız żaʿīf rāylıġ az uḳuşluġ. (9) körmäs miz silärkä biziŋ üzä artuḳluḳdın yoḳ kim seznür miz silärni yalġanlar.

28. [165v/1] aydı ay mäniŋ bod̲unum[235] ne körür silär ägär bolsa miz bir bälgülüg üzä id̲imdin berdi maŋa yarlıḳamaḳlıḳ (2) üskindin örtüldi silär üzä. tätrü[236] mü miz silärkä anı silär anı taplamaġlı silär

29. (3) ay *mäniŋ bod̲unum taplamas män silärdä anıŋ üzä ḳālā.* ärmäz anıŋ yanutum mägär taŋrı üzä ärmäs män (4) sürügli anlarnı kim kertgündilär. anlar ḳavuşdaçılar id̲iläriŋä yoḳ kim män körär män silärni bir bod̲un (5) biligsizlik ḳılur silär.

30. ay mäniŋ bod̲unum kim yārī berür maŋa taŋrıdın ägär sürsä män anlarnı azu (6) uḳmas mu silär.

31. aymas män silärkä mäniŋ ḳatımda tep taŋrı kizlänçüläri bilmäs män örtüglügni (7) aymas män fārişta män tep aymas män anlarḳa kim uçuzluḳ *ḳılur közläriŋizlär (8) bermäsük*[237] *anlarḳa taŋrı ed̲gülük. taŋrı bilgänräk* anı kim anlarnıŋ özläri içindäkini män andaġ ärsä küç ḳılıġlılardın män.

32. (9) aydılar ay nūḥ üstäräşdiŋ biziŋ birlä üküş ḳıldıŋ biziŋ birlä üstärişmäkni kältürgil biziŋkä anı kim üd̲ urur sän biziŋkä ägär [166r/1] ärsä sän çın sözläglilärdin.

33. aydı ol kim käldürür silärkä anı taŋrı ägär tiläsä ärmäs silär (2) unmas ḳıldaçılar.

34. asıġ ḳılmas silärkä mäniŋ äd̲gü saḳınmaḳım ägär tiläsä män kim ed̲gü *saḳınmaḳ silärkä (3) ägär tiläsä taŋrı yolsuz ḳılmaḳ silärni. ol turur id̲iŋizlär* anıŋ tapa yandurulur silär.

35. (4) azu ayurlar mu yalġan ḳoştı anı tep. ayġıl ägär yalġan ḳoştum ärsä anı mäniŋ üzälä mäniŋ yazuḳlarım män bīzār män anıŋdın kim yazuḳ ḳılur silär.

---

[234] 011/027=165r/8 **ıṅaraḳlarımız** = **ıṅaraḳ** < A. أراذلنا (Çanga 210a) "en düşük ihtiyarlık; kocalık hâli; ömrün yaşlılık, acizlik ve bunama hâlindeki son devresi", krş. 200v/8=0160/70. DLT-I 128 *ıṅġa er* "değersiz adam", KB 1672. ED 183a **ıṅġa**.

[235] 011/028=165v/1 **aydı ay mäniŋ bod̲unum**: Kısmının çevirisi 165r/9 yazılı, fakat Arapçası yok. **aydı ay mäniŋ bod̲unum** kısmı sonra 165v/1'de Arapçasıyla birlikte tekrar yazılı.

[236] 011/028=165v/2 **tätrü *mü miz silärkä*** = A. أنلزمكموها "(Allah'ın peygamberine bir nimet olarak verdiği nübüvvetin gösterdiği hidayet yoluna uymayı gerekli kılmak" (Çanga 456a). *tätrü* "ters" Bkz. ED 459a **tätrü**.

[237] 011/031=165v/8 **bermäsük** < *ber-mä-sü ök*, *ök* edatı ile pekiştirilmiş teklik 3. kişiye emir.

36. (5) yarlıġ ıḏıldı nūḥḳa kim ol härgīz kertgünmäs boḏunuŋdın mägär o<l> *kim kertgündi. ḳaḏġurmaġıl (6) aŋar kim ḳılur ärdilär.*

37. ḳılġıl etgil kämini biziŋ közün biziŋ yarlıġımız birlä utru sözlämägil mäniŋ birlä (7) anlar içindä kim küç ḳıldılar. anlar suwḳa ġarḳ ḳılġu turur.

38. etär kemini tegmä yolı käçsä anıŋ üzä (8) gürūh anıŋ boḏunındın eligläḏilär andın. aydı ägär eliglässä silär bizni biz eliglägäy miz silärdin nätäg kim (9) eliglär silär.

39. harayna bilgäy silär.[238] kimkä kälsä aŋar ḳın ḳızġut ḳılur anı tüşär anıŋ üzä ḳın tutaşı.

40. *[166v/1] ḳaçan käldi ärsä fārmānımız taşdı yärdin suw tannūr* aydımız kötürgil anıŋ içindä tegmä bir cüftdin (2) ekki tişidin taḳı äwüŋ boḏunını mägär ol kim aşundı anıŋ üzä ayıḳ ᶜaẕāb birlä kim kertgündi ärsä. taḳı kim kertgünmädi ärsä anıŋ birlä (3) mägär az.

41. aydı miniŋlär anıŋ içiŋä taŋrı atı birlä anıŋ yörimäki anıŋ langar[239] kämişmäki. mänim iḏim (4) yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

42. ol yörir elätür anlarnı suw ḳumı içindä taġlar täg ündädi nūḥ (5) oġlını ärdi bir sıŋar ay oġul-ḳınam mingil biziŋ birlä bolmaġıl tanıġlılar birlä.

43. *(6) aydı munu sıġınġay män bir taġḳa küḏäzgäy meni suwdın.* aydı küḏäzigli yoḳ bükün taŋrı yarlıġındın (7) mägär kimni yarlıḳasa. utru yöridi ol ekki ara suw ḳomı boldı suwḳa ġarḳ bolmışlardın.

44. aytıldı (8) ay yär siŋürgil suwuŋnı ay kök yıġılġıl suġuldı suw ötäldi iş turlup turdı (9) cūdī taġı üzä aytıldı ıraḳlıḳ bolsun küç ḳılıġlı boḏunlarḳa

45. ündädi nūḥ iḏisini [167r/1] aydı iḏimä mänim oġlum mänim boḏunumdın turur. çın säniŋ vaᶜdiŋ çın turur sän (2) bütün işliglärdä edgüräk bütün işlig sän.

46. *aydı ay nūḥ ol kim ärmäs äwüŋ boḏunındın. ol bir iş turur (3)* eḏgü ärmäs ḳolmaġıl mändin anı kim yoḳ saŋa anıŋ birlä bilig. män aᶜiẓuḳa pänd berür män saŋa kim bolmaḳıl (4) biligsizlärdin.

---

[238] 011/039=166r/9 harayna bilgäy silär: 38. ayetin devamı olarak yazılmıştır.

[239] **011/041=166v/3 langar** = A. مرساها "demir atma, durdurma" (Çanga 213b). Steingass1129b-1130a.

47. aydı iḏimä män sığnur män saŋa sormaḳım saŋa anı kim yoḳ maŋa (5) anda bilig. mägär yazuḳumnı örtmäsä sän yarlıḳamasa sän meni bolġay män ziyān ḳılıġlılardın.

48. aytıldı ay nūḥ (6) ḳuḏı ingil äsänlik birlä bizdin ḳutluġluḳlar säniŋ üzälä taḳı ümmätläriŋ üzä anıŋdın kim säniŋ birlä turur. ümmätlär (7) erinçlig bergäy miz anlarḳa yana teggäy anlarḳa bizdin aġrıtıġlı ḳın.

49. ol örtüglüg sawlardın yarlıġ ıdur miz (8) saŋa. bilmäs ärdiŋ anı sän ap ymä boḏunuŋ munda öŋdün. särgil (9) iş soŋı saḳnuḳlarḳa.

50. ıḏtımız ʿād boḏunıŋa ḳaḏaşları hūd yalavaçnı. aydı ay mäniŋ boḏunum tapnuŋlar taŋrıḳa [167v/1] yoḳ silärkä bir iḏi anda aḏın. ärmäs silär mägär yalġan yaratıġlılar.

51. ay mäniŋ boḏunum ḳolmas miz silärdin anıŋ üzä (2) bir yal. ärmäs mäniŋ yalım mägär anıŋ üzä kim törüt(t)i meni. ögün uḳmas-mu silär

52. ay mäniŋ boḏunum (3) yarlıḳatu ḳoluŋlar iḏiŋizlärdin yana öknüp yanıŋlar anıŋ tapa ıḏgay kökdin yaġmur silär üzä uḏu uḏu ḳuyġan yaġmur[240] (4) arturġay silärkä küçni küçiŋizlärkä äwrülmäŋlär yazuḳ ḳılıġlılar bolup.

53. aydılar ay hūd (5) kältürmädiŋ biziŋkä bir bälgü yaʿnī muʿcīzāt ärmäs miz ḳoḏuġlı butlarımıznı säniŋ sözüŋdin taḳı ärmäs miz saŋa (6) kertgünüglilär.

54. aymas miz mägär ḳorḳutur seni ämäri iḏilärimiz esizlik birlä. aydı män (7) tanuḳ ḳılur män taŋrını. tanuḳ boluŋlar män bīzār män anıŋdın kim ortaḳ ḳatar silär.

55. anda aḏınnı aldaŋlar meni (8) yumḳı. yana küḏmäŋlär maŋa.

56. män köŋül urdum taŋrı üzä mäniŋ iḏim silärniŋ iḏiŋizlär. (9) yoḳ hīç täpränigli. mägär ol tutuġlı turur anıŋ bürçäkini[241]. mäniŋ iḏim köni yol üzä.

57. [168r/1] ägär yüz äwürsälär tägürdüm silärkä anı kim indürüldüm anıŋ birlä silärkä. keḏin kältürür mäniŋ iḏim (2) bir boḏunnı silärdä aḏın. ziyān ḳılmaġay silär aŋar närsä. mäniŋ iḏim tegmä närsä üzä küḏäzçi ol.

---

[240] **011/052=167v/3 uḏu uḏu ḳuyġan yaġmur:** A. مدرارا "bol yağmur" (Çanga 183b). 96r/1=006/006'da da geçmiştir *uḏu uḏu ḳuyġan*, yağmurun sıfatı olup A. anlamı "bol" demektir. Bu anlamla ilk kez metnimizde geçmektedir. *uḏu uḏu* ikileme, *uḏ-u* ZARF-FİİL, *uḏ-* fiilinden.

[241] ***011/056=167v/9 bürçǟk tut-*** = A. بناصيتها "*emre amade kılmak, dilediği şekilde idare ve tasarruf* etmek demektir" (Çanga 512a). Metoforlu kullanım. DLT-1 476 *bürçäk* "kakül, perçem", ED 357b **bürçǟk**.

58. (3) ḳaçan käldi ärsä yarlıġımız ḳutġardımız hūdnı anlarnı kim kertgündilär anıŋ birlä yarlıḳamaḳ birlä bizdin ḳutġardımız anlarnı (4) irig ḳındın.

59. ol ʿād bodunı tandılar idiläri bälgüläriŋä yazdılar yalavaçlarına (5) udu bardılar tegmä baş kötrüp boyun keriglilär fārmānıŋa.

60. udu ıdıldılar bu yaḳınraḳ içindä laʿnät sürülgänin (6) ḳopmaḳ kün içindä. *bilgil ʿādlıġlar tandılar idiläriŋä. bilgil* ıraḳ bolsun ʿād bodunıŋa hūd bodunıŋa.

61. ıdtımız (7) ṣāmūdluġlarḳa ḳadaşları ṣāliḥni. aydı ay bodunum tapnuŋlar taŋrıḳa. yoḳ silärkä bir idi anda adın. (8) ol törüt(t)i silärni yärdin tiriglik berdi silärkä anıŋ içindä yarlıḳatu tiläŋlär anı yana (9) öknüp yanıŋlar aŋa. mäniŋ idim yaḳın turur duʿā icābät ḳılıġlı.

62. aydılar ay ṣāliḥ çınoḳ ärdiŋ biziŋ içindä [168v/1] umunçluġ munda öŋdün. yıġar mu sän bizni tapunmaḳımızdın aŋar kim tapnur atalarımız biz sezik *içindä anıŋdın kim (2) oḳır sän bizni aŋar sezik kämişigli.*

63. aydı ay bodunum nä körür silär ägär bolsa män bir bälgü üzä idimdin. (3) berdi maŋa andın yarlıḳamaḳ kim yārī berür maŋa taŋrıdın ägär yazsa män aŋar arturmas silär maŋa (4) ziyān ḳılmaḳda öŋin.

64. ay mäniŋ bodunum bu taŋrınıŋ ingäni silärkä bir bälgü ḳoduŋlar yesün (5) taŋrı yeri içindä yuḳamaŋlar aŋar esizlik birlä tutġay silärni ḳın yaḳını.

65. siŋrin kästilär anıŋ (6) aydı erinçläŋlär sarāyıŋızlar içindä üç kün. ol üd urmaḳ turur yalġan ärmäs.

66. (7) ḳaçan *käldi ärsä yarlıġımız* ḳutġardımız *ṣāliḥ* yalavaçnı anlarnı kim kertgündilär anıŋ birlä yarlıḳamaḳ birlä bizdin kim ol (8) ḳızġut künidin. bütünlükün säniŋ idiŋ ol turur küçlüg küşüş.

67. tut(t)ı anlarnı kim küç ḳıldılar (9) cabrā'il çaġırġanı boldılar sarāyları içindä ölüglär.

68. andaġ ḳalı ajun tutmadılar anıŋ içindä. bilgil kim ṣāmūd bodunı [169r/1] tandılar idiläriŋä. bilgil ıraḳlıḳ bolsun ṣāmūd bodunıŋa.

69. çınoḳ käldi ök yalavaçlarımız ibrāhīmḳa säwünç birlä (2) aydılar äsänlik tep. aydı äsän*lik*. diräng ḳılmadı[242] *küdmädi käldürmäkdin* bir buzaġu sögülmiş.

---

[242] 011/069=169r/2 diräng < F. "bekleme, gecikme, tutma" (Devellioğlu 223a).

70. ḳaçan kim kördi ärsä äliglärini (3) ulanmaz aŋar aġduḳları olarnı köŋliŋä suḳtı anlardın ḳorḳınçı. aydılar ḳorḳmaġıl (4) biz ıḏıldımız lūṭ boḏunıŋa.

71. anıŋ uraġutı aḏaḳın turuġlı küldi säwünç berdimiz aŋa (5) isḥāḳ birlä. isḥāḳda aḏın yaᶜḳūb turur.

72. aydı ay ḳatıġlıḳa[243] tuġrur mu män män (6) ḳurtġa män bu bägim pīr turur. çın bu närsä turur taŋ.

73. aydılar taŋırḳar mu sän (7) taŋrı işindin taŋrınıŋ yarlıḳamaḳı anıŋ üküş eḏgülüki silär üzä äw boḏunı üzä. bütünlükün ol (8) ögdülmiş turur uluġ turur.

74. ḳaçan bardı ärsä ibrāhīmdin ḳorḳunç käldi aŋa säwünç (9) üstärür biziŋkä lūṭ boḏunı içindä.

75. çınoḳ ibrāhīm yalavaç käçrügli ol üküş āh ḳılıġlı yazuḳından yanıġlı ol.

76. ay ibrāhīm [169v/1] yüz äwürgil mundın ol käldi ök iḏiŋ yarlıġı. anlarḳa käldäçi turur olarḳa ḳın (2) yandurulġusuz[244].

77. ḳaçan käldi ärsä yalavaçlarımız lūṭḳa yawuz käldi anlarḳa tarudı anlarnıŋ (3) köŋülläri aydı bu bu kün turur ḳatıġ.

78. käldi aŋar anıŋ boḏunı tawraturlar aŋar. (4) munda öŋdün ḳılur ärdilär esizliklärni. aydı bular ḳızlarım turur anlar (5) arıġraḳ silärkä ḳorḳuŋlar taŋrıdın rüsvā ḳılmaŋlar meni ḳonuḳluġum içindä. ärmäs-mü silärdä (6) bir är köni.

79. aydılar bildiŋ ök yoḳ biziŋkä ḳızlarıŋ içindä bir yaraġ. sän (7) bilür sän nä tilär miz.

80. aydı ägär ärsä ärdi maŋa silärniŋ birlä küç azu sıġınsa ärdim bir buluŋḳa (8) bärk.

81. aydılar ay lūṭ biz iḏiŋniŋ yalavaçları miz härgīz tägümägäylär[245] saŋa. tünlä elätgil äwüŋ boḏunını (9) bir käsäk tündin käçä. ḳıya baḳmasun silärdin birägü mägär äwlügüŋ. ol tägdäçi ol aŋar [170r/1] ol kim tegdi anlarḳa. çın anlarnıŋ üḏ urmışları taŋ atmaḳı turur. ärmäs mü taŋ atmaḳı yawuḳ

---

[243] **011/072=169r/5 ḳatıġlıḳa:** قتيغلى قا yazılı. *ḳatıġlıḳa* < *ḳatıġlıḳ a*, vokatif.

[244] **011/076=169v/2 yandurulġusuz:** *yandurulġu-*'dan sonra *z* yazılıp üzeri çizilerek iptal edilip *-suz* yazılı.

[245] ***011/081=169v/8* tägümägäylär:** *tägümä-* OLUMSUZ YETERLİK < *tägü uma-*, ünlü çarpışması.

82. ḳaçan käldi ärsä (2) yarlıġımız ḳıldımız anıŋ üstünini astın yaġdurdımız anıŋ *üzä taşlar tupraḳdın yıġılmış başı bir biri üzä.*

83. (3) nişānlanmış id̲iŋ üskindä. ärmäs ol küç ḳılıġlılardın ıraḳ.

84. ıd̲tımız mädyän tapa ḳad̲aşları (4) şuʿaybnı. aydı ay bod̲unum tapnuŋlar taŋrıḳa yoḳ silärkä id̲idin anda ad̲ın. äksütmäŋlär (5) ülgülägüni[246] tärāzū batmannı män körär män silärkä ed̲gülük män ḳorḳar män silär üzä (6) *ḳapsaġlı kün ḳınındın.*

85. ay mäniŋ bod̲unum tükäl ḳılıŋlar ülgülägüni taḳı tärāzūnı könilik birlä[247] äksütmäŋlär (7) kişilär närsälärni. artaḳlıḳ ḳılmaŋlar yär içindä artaḳlıḳ ḳılıġlılar bolup.

86. taŋrınıŋ ḳod̲mışı yegräk turur (8) silärkä ägär ärsä silär kertgünüglilär. ärmäs män silär üzä küd̲äzçi.

87. aydılar ay şuʿayb (9) namāzıŋ-mu färmānlayur saŋa ḳod̲maḳımız anı kim tapnur atalarımız. azu ḳılsa miz tawarlarımız içindä [170v/1] nä tiläsä miz. *sän sän-ök sän käçürgän könilik id̲isi.*

88. aydı ay bod̲unum nä körür silär ägär bolsa män (2) bir bälgü üzä id̲imdin rūzī berdi[248] maŋa andın körklüg rūzī. tilämäz män kim ẖilāf ḳılmaḳımıznı silärkä (3) yıġar miz silärni andın. tilämäz män mägär etmäk äd̲gülükün yaraġım yätmişinçä. (4) ärmäs ed̲gülükkä küç bermäk mägär taŋrıḳa. anıŋ üzä köŋül urdum aŋar yanar män.

89. ay mäniŋ bod̲unum (5) kältürmäsün ök silärkä mänim yarmaḳım tegmäk silärkä nätäg kim tegdi nūḥ yalavaç bod̲unıŋa (6) azu hūd bod̲unıŋa azu ṣāliḥ bod̲unıŋa. ärmäs lūṭ bod̲unı *silärdin* ıraḳ.

90. (7) yarlıḳatu tiläŋlär id̲iŋizlärdä yana yanıŋlar anıŋ tapa. çın mänim id̲im yarlıḳaġan ol säwülmiş ol.

91. (8) aydılar ay şuʿayb uḳmas miz üküşni anıŋdın kim ayur sän biz seni körär miz biziŋ içindä (9) küçsüz. ägär bod̲uŋ ärmäsä taşın urup öldürgäy ärdimiz seni. ärmäs sän biziŋ üzä küşüş.

---

[246] 011/084=170r/5 ülgülägüni: Ardından gelen تار üzeri çizilerek iptal edilmiş.

[247] 011/085=170r/6 könilik birlä: Sol sayfa kenarında yazılı.

[248] **011/088=170v/2 rūzī berdi:** Altında *ḳıldı* yazılı.

92. aydı [171r/1] ay mäniŋ bodunum boduŋ mu ᶜazīzräk turur silär üzä taŋrıdın. *tutuŋızlar anı kendüŋizlärdä (2)* arḳa tura. *mäniŋ idim anı kim ḳılur silär* ḳapsayu biligli turur.

93. ay mäniŋ bodunum ḳılıŋlar orunuŋuzlarda (3) män ḳıldaçı män. harayna bilgäy silär[249]. kimkä kälsä aŋar ḳın rüsvā ḳılur anı taḳı kim (4) ol yalġan sözlägli ol. köz tutuŋlar män silär birlä küdäzçi män.

94. *ḳaçan käldi ärsä yarlıġımız (5) ḳutġardımız şuᶜaybnı anlar kim kertgündilär* anıŋ birlä yarlıḳamaḳ bizdin. tu(t)tı anlar kim (6) küç ḳıldılar çaġırmaḳı. boldılar sarāyları içindä ölüglär.

95. andaġ ḳalı (7) orun tutmadılar anıŋ içindä. bilgil kim ıraḳ bolsun mädyän boduŋıŋa nätäg kim yıradı s̱āmūdluġ.

96. ıdtımız oḳ mūsā yalavaçnı (8) bälgülärimiz birlä ḥüccät birlä bälgülüg.[250]

97. firᶜavnḳa anıŋ ögüriŋä udu bardılar (9) firᶜavn färmānıŋa ärmäs firᶜavn färmānı ṣavābḳa köndürülmiş.

98. *öŋdün yorır boduŋıŋa ḳopmaḳ kün [171v/1] kigrür anlarnı* otḳa. nemä yawuz kigürmäk kigrülmiş.

99. udu ıdıldılar bu dünyā içindä (2) yana ḳıyāmät kün. nemä yawuz berilmiş açıġ ol öz alur ḳıyāmät ot birlä.

100. ol ellär ḫabärindin käçmişini ayur miz aŋa (3) säniŋ üzä andın. bir ançası adaḳın turuġlı bir ançası urulmış biçilmiş.

101. küç ḳılmadımız anlarḳa yoḳ kim küç ḳıldılar (4) öz özläriŋä. muŋsuz ḳılmadı anlardın tapunġuları ol kim ündär ärdilär taŋrıda adın närsädin (5) ḳaçan kim *käldi* ärsä *idiŋ* yarlıġı. arturmadı anlarḳa yoḳ yodun ḳılmaḳ.

102. andaġoḳ (6) idiŋniŋ tutmaḳı ḳaçan tutsa käntläri ol küç ḳılıġlılar ol. çın anıŋ tutmaḳı aġrıtıġlı ḳın.

103. (7) bütünlükün anıŋ içindä bälgü ol kimkä ḳorḳsa kedinki sarāy ḳınındın. ol bir kün terilgü (8) aŋar kişilär. ol ol kün anuḳ bolġu.

104. keniktürmäs miz anı mägär atalmış sanlıġ vaḳtḳa.

105. (9) ol kün kälür sözlämäs ätöz mägär anıŋ dästūrı birlä. anlarda biri bäd-baḫt ol taḳı biri saᶜīd nīk-baḫt ol.

---

249 011/093=171r/3 Yazmada ayet bitimi.
250 011/096=171r/8 Yazmada ayet devam ediyor.

106. [172r/1] yana anlar kim ḳutsuz boldılar ot içindä anlarḳa anıŋ içindä ıt *ulımaḳı kişnämäki*[251] *äşäk ağırmaḳı.*

107. mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä (2) tutaşı yörür ärkän köklär yärlär mägär kim tiläsä idiŋ. bütünlükün säniŋ idiŋ ḳılıġlı ol nä (3) tiläsä.

108. yana anlar kim ḳutluġ boldılar uştmaḫ içindä mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä tutaşı turur ärkän köklär (4) yärlär mägär kim tiläsä säniŋ idiŋ. ʿaṭāʾ bermäk üzüksüz käsüksüz.

109. bolmaġıl sezik içindä anıŋdın kim (5) tapnur ärdi bular. tapunmaslar mägär nätäg kim tapnur ärdi ataları muŋda öŋdün. biz (6) tükäl ḳılıġlı miz anlarḳa ülüşlärini äksüksüz.

110. berdimiz mūsāḳa bitigni (7) adnaldı anıŋ içindä. ägär bir kälimä aşunmaduḳ ärsä idiŋdin anın käçrülgäy ärdi anlar ara. (8) anlar sezik içindä andın sezik *tutuġlı.*

111. ärmäs ḳamug kim ḳaçan tükäl bersä anlarḳa säniŋ idiŋ (9) işlärini. bütünlükün anı kim ḳılurlar uḳar ol.

112. tüp tüz köni turġıl nätäg kim fārmānladıŋ kim öknüp yansa [172v/1] säniŋ boynaġuluḳ ḳılmaŋlar. ol anı kim ḳılur silär körügli turur.

113. ḳışmaŋlar anlarḳa kim küç ḳıldılar (2) teggäy silärkä ot yoḳ silärkä taŋrıda adın dostlarıdın yana yārī berilmäs silär.

114. adaḳın tutġıl (3) namāznı kündüznüŋ ekki yanında bir pārä tündin. *bütünlükün ädgülüklär elätürlär (4) esizliklärni.* ol bir pänd turur. pänd tutuġlılarḳa.

115. särgil bütünlükün taŋrı yoḳsuz ḳılmas (5) ädgülük ḳılıġlılar yanutı.

116. bolmadı bir gürūh bodunlardın silärdä öŋdün ḳalmış idiläri (6) yıġarlar artaḳlıḳdın yär içindä. mägär az anıŋdın kim ḳutġardımız anlardın udu bardı (7) anlar kim küç ḳıldılar ol kim erinç berildilär anıŋ içindä ärdilär yazuḳluġlar.

117. ärmädi säniŋ idiŋ yoḳ yodun ḳılsa (8) käntläri küç birlä anıŋ idiläri ädgü işläglilär ärsä.

118. ägär tiläsä idiŋ ḳılġay kişilärni bir gürūh (9) tutaşı adırt ḳılıġlılar.[252]

---

[251] **011/106=172r/1 ıt ulımaḳı kişnämäki:** ات اولیماقی کیشاماکی *ulımaḳ* ve *kişnämäk* alt alta yazılı. ات yazımı yazmada hem *at* hem *ıt* okutabileceğinden her iki fiil için ortaktır, ekonomik yazım.

119. mägär kimni yarlıḳasa säniŋ iḏiŋ. anıŋ üçün yarat(t)ı anlarnı. tükäl boldı [173r/1] *iḏinniŋ käl̄āmı töläyür män ök tamuġnı pärīlärdin kişilärdin* yumḳılar.[252]

120. ḳamuġḳa (2) käçmişni ayur miz säniŋ üzä yalavaçlar ḫabärindin ol kim bäkütürmiz anıŋ birlä köŋülüŋni. käldi saŋa munuŋ içindä (3) yaraġlıġ pänd üşkärmäk kertgünüglilärkä.

121. ayġıl anlarḳa kim kertgünmäzlär (4) işläŋlär orunlarıŋız üzä biz işläglilär miz.[253]

122. kertünüŋlär. biz körüglilär miz.

123. *taŋrıḳa ol (5) köklär yärlär örtüglügi* aŋar *yanar iş ḳamuġ tapuġ ḳılġıl* aŋar köŋül urġıl anıŋ üzä. (6) ärmäs iḏiŋ osanuḳ anıŋdın kim ḳılurlar.

(12)

sūrātū yūsuf

yūsuf ᶜalāyhi ᵓs-sälām sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz taḳı on bir āyät turur.

(7) ol taŋrı atı birlä turur kim yūsufnı yaᶜḳūbdın aḏırdı rūzī berigli yūsufnı türlüg türlüg birlä yegiḏti. soyurḳaġan atasıŋa yana ḳawuşturdı.

1. (8) män turur män bilgänräk bitigniŋ bälgüläri bälgülüg.
2. *biz indürdimiz oḳıġu tāzīçä bolġay kim silär (9)* uḳ(ḳ)ay *silär.*
3. biz ḳıṣṣa ḳılalım säniŋ üzä ḳıṣṣalarda körklügräki yarlıġ ıḏmaḳımız birlä saŋa bu [173v/1] oḳıġu ägär ärsä sän munda öŋdün bilmäslärdin.
4. ḳaçan aydı yūsuf yalavaç (2) atasıŋa ay atam män körär män on bir yulduznı taḳı künni taḳı aynı (3) körär män anlarnı maŋa yüknüglilär.
5. aydı ay oġulçuḳum aymaġıl tüşüŋni ḳaḏaşlarıŋḳa (4) käyd[254] ḳılġaylar saŋa. käyd[255] ḳılmaḳ. çınoḳ yäk kişilärkä düşmän turur bälgülüg.
6. (5) taḳı mundaġoḳ üḏrür seni iḏiŋ taḳı ögrätür saŋa sözlär yanışını tükäl ḳılġay (6) niᶜmätini säniŋ üzä taḳı yaᶜḳūb boḏunı üzä nätäg tükäl ḳıldı anı

---

[252] 011/118=172v/9 Yazmada ayet devam ediyor.
[253] 011/121=173r/4 *Yazmada ayet devam ediyor.*
[254] 012/ 005=173v/4 **käyd**: Satır altında Türkçesi *al* yazılı
[255] 012/ 005=173v/4 **käyd**: Satır altında Türkçesi *al* yazılı

ekki ataŋ üzä munda öŋdün (7) ibrāhīmḳa taḳı isḥāḳḳa. säniŋ idiŋ bilgän bütün işlig ol.

7. ärdi ök yūsuf içindä (8) anıŋ ḳadaşı içindä nişān soruġlılarḳa.

8. ançada kim aydılar yūsufḳa anıŋ ḳadaşı säwügräk atamızḳa bizdin (9) taḳı biz gürūh turur miz. biziŋ atamız yitüklüg içrä bälgülüg.

9. *öldüriŋlär yūsufnı azu kämişiŋlär anı [174r/1] bir yärkä ḫālī ḳılılsun silärkä* ataŋız yüzi taḳı bolġay silär anda kedin bodunlar edgülär.

10. (2) aydı bir aytıġlı anlardın öldürmäŋlär yūsufnı kämişiŋlär anı ḳuduġ batıġıŋa kötürgäy anı (3) arḳışnıŋ ämärisi ägär ärsä silär ḳılıġlılar.

11. aydılar ay atamız nä ol saŋa ḳorḳunçsız bolmas sän biziŋkä yūsuf üzä (4) taḳı biz aŋar ädgü saḳnıġlılar miz.

12. ıdġıl anı biziŋ birlä ertä yesün içsün taḳı oynasun biz aŋar küdäziglilär miz.

13. (5) aydı män ḳadġurtur meni elätmäkiŋizlär anı taḳı ḳorḳar män yemäkindä anı böri *taḳı silär* (6) andın *osanıġlılar silär.*

14. aydılar yesä anı böri biz bir gürūh turur miz biz andaġ ärsä (7) ziyān ḳılıġlılar miz.

15. ḳaçan elät(t)i ärsä anı biriktilär ḳılmaḳları anı ḳuduġnuŋ batıġı içrä (8) yarlıḳadımız aŋar uḳturġay sän anlarḳa işlärini bu anlar bilmäslär.

16. käldilär atalarıŋa (9) keçä yıġlarlar.

17. aydılar ay atamız biz awlanu bardımız ärdi taḳı ḳodtımız yūsufnı [174v/1] tonlarımız ḳatında. yedi anı böri. ärmäs sän kertgünüglilär biziŋkä ägär bolsa miz çın sözläglilär.

18. (2) käldürdilär anıŋ köŋläki üzä yalgan ḳan birlä. aydı yoḳ kim anı bäzädi silärkä ätözläriŋizlär (3) bir işni. körklüg särmäk. taŋrı yārī tilängü anıŋ üzä kim ṣıfat ḳılur silär.

19. käldi (4) yaḳın turuġlı arḳış. ıdtılar suw tiläglilärini kämişti ḳuduġḳa ḳowanı. aydı ay säwünçi bu oġlan turur (5) yaşru tut(t)ılar anı bir satġuluġ näk. taŋrı bilgän ol anı kim ḳılurlar.

20. sat(t)ılar anı az äksük üçün bahāḳa (6) sanlıġ yarmaḳlar. ärdilär anıŋ içindä *tilämäglilärdin.*

21. taḳı aydı ol kim (7) satġın aldı mıṣr kändindä öz uraġutıŋa aġır yaḫşı tutġıl anıŋ özini bolġay kim asıġ ḳılġay biziŋkä azu tutġay miz anı (8) oġul. taḳı

mundaġoḳ orun ḳıldımız yūsufḳa yär içindä ögrät(t)imiz aŋar sözlär yanışını. *(9) taŋrı utuġlı turur işi üzä. yoḳ kim kişilärniŋ üküşräki bilmäslär.*

22. [175r/1] ḳaçan tegdi ärsä küçiŋä berdimiz aŋar kim bütün ayıḳ bilig. mundaġoḳ yanut berür miz eḏgülük ḳılıġlılarḳa.

23. (2) tartnadı[256] anı ol kişi kim ol yūsuf anıŋ äwindä özindin badı ḳapuġlarnı aydı (3) munu män etindim saŋa. aydı sıġınur män taŋrıḳa ol mänim iḏim *körklüg ḳıldı mänim özümni. ol ḳurtulmas küç ḳılıġlılar.*

24. (4) uġradı oḳ ẕälīḫā aŋar uġradı aŋar. ägär körmäsä ärdi iḏisiniŋ ḫüccätini. andaġoḳ äwrär miz (5) andın esizlikni yawuz işni. ol biziŋ ḳullarımızdın ḳatıġsız ḳılınmışlardın.

25. aşnuşdı ḳapuġḳa yırt(t)ı (6) köŋläkini arḳadın buldılar anıŋ uluġunı ḳapuġ üskindä. aydı ẕälīḫā nä ol anıŋ yanutı kim (7) tilädi säniŋ äwüŋ boḏunı birlä yawuz işni mägär zindānḳa ḳoyulmaḳ azu aġrıtıġlı ḳın.

26. aydı yūsuf ol tartnadı meni (8) özümdin. tanuḳluḳ berdi tanuḳluḳ berigli anıŋ boḏunındın. *ägär anıŋ köŋläki yırtıldı ärsä (9) öŋdündin köni sözlüg* ẕälīḫā ol yalġan sözlüglärdin.

27. ägär ärdi ärsä anıŋ köŋläki tälä yırtılmış [175v/1] arḳarudın yalġan sözlädi ẕälīḫā ol köni sözläglilärdin.

28. ḳaçan kördi ärsä anıŋ köŋläkini tälä yırtılmış arḳarudın (2) aydı ol silärniŋ alıŋızlardın turur. çın silärniŋ alıŋızlar uluġ turur.

29. ay yūsuf yüz äwürgil (3) mundın yarlıḳayu ḳolġıl yazuḳuŋnı. sän ärdiŋ yaŋlıġlılardın.

30. aydı *(4) ḳunçuylar känt içindä ʿazīz-i mıṣr ḫatunı tartnar yigitni* özindin. anıŋ yüräki ḳapıŋa tägmiş (5) säwmäkin. biz körür miz anı yolsuzluḳ içrä bälgülüg.

31. ḳaçan eşit(t)i ärsä anlarnıŋ allarını. ıḏtı (6) anlarḳa anut(t)ı anlarḳa arḳa tayanıp oldurġu kältürdi tegmä birsiŋä anlardın (7) bıçaḳ aydı çıḳġıl anlar üzä. ḳaçan kördilär ärsä anı uluġladılar anı kästilär (8) äliglärini aydılar taŋrı sıġınmaḳ ärmäs bu yaŋluḳ. ärmäs bu mägär färiştä turur aġırlıġ.

---

[256] 012/023=175r/2 tartnadı = A. راودة "birinden birşey isteyip, o hususta düşkünlük göstermek, çaba sarfetmek, elde etmeye çalışmak, "erkekten kendisiyle cimaʾ yapmasını istemek." (Çanga 222b). tartna- fiilini krş. ED 536b-537a, WF 616 *tartın-* ile.

32. aydı z̲älīḫā (9) ol ol turur kim taşra toḳıdıŋızlar meni anıŋ içindä. tartnadım *anı özindin yıġıldı. [176r/1] ägär ḳılmasa anı kim anı kim färmānlayur* män aŋar zindānḳa urulġay oḳ bolġay oḳ uçuzlardın.

33. aydı (2) id̲imä zindān säwügräk maŋa anıŋdın kim oḳır silär meni aŋar. yoḳ ärsä kitärgil mendin alları (3) ämitür män anlarḳa bolur män biligsizlärdin.

34. yanut berdi aŋar id̲isi kitärdi (4) andın alları dästānları. çın ol ol turur eşitgän bilgän ol.

35. yana bälgürdi anlarḳa körmişlärindä kedin (5) bälgülärini zindānḳa urġay oḳ anı bir yılḳa tegi.

36. *kirdi anıŋ birlä zindānḳa ekki yigitlär*. aydı (6) *olarda biri män* körür män sıḳar män üzümni. aydı taḳı birisi män körär män meni kötrür män başım (7) üzä ätmäkni. yeyür ḳuş andın. uḳturġıl biziŋkä anıŋ yanışı. biz körür miz seni ed̲gülük ḳılıġlılardın.

37. (8) aydı kälmäs silärkä aş rūzī ḳılur silärni mägär uḳturdum silärkä. anıŋ yanışını kälmäzdä öŋdün silärkä (9) ol ekki anıŋdın kim ögrät(t)i maŋa mäniŋ id̲im. män ḳod̲tum ol bod̲unnuŋ dīnini kertgünmäslär taŋrıḳa [176v/1] anlar ked̲inkikä anlar tanıġlılar.

38. ud̲u bardım *atalarım dīniŋä ibrāhīm ḫalīlu'llāh dīniŋä isḥāḳ fetḥu'llāh dīniŋä*. (2) 'isrāīlu'llāh dīniŋä. yaramas biziŋkä ortaḳ ḳatmaḳımız taŋrıḳa närsädin. ol islām taŋrı (3) artuḳluḳındın turur biziŋ üzä taḳı kişilär üzä yoḳ kim kişilärniŋ üküşräkläri şükr ötämäslär.

39. ay zindānnıŋ (4) ekki eşläri ad̲ın ad̲ın taŋrılar mu yegräk yā bir taŋrı mu tiläkçä iş ötgürügli.

40. tapunmas silär (5) anda ad̲ınḳa mägär atlarḳa atadıŋızlar anı silär atalarıŋız. indürmädi taŋrı aŋar hīç (6) ḥüccät. üzmäk käsmäk biçmäk mägär taŋrıḳa. *färmānladı tapunmaḳıŋızlar mägär aŋar*. ol köp köni yol (7) yoḳ kim üküşräk kişilär bilmäslär.

41. ay zindāndaḳı ekkägü ämäriŋiz (8) içürgäy uluġıŋa bornı. amma taḳı birisi asılġay yegäy ḳuş anıŋ başındın. (9) üzüldi käsildi iş ol kim anıŋ içindä söz yanutı cävābı tilädiŋizlär ekkägüsindin.

42. aydı aŋar sezindi ol kim ḳurtuldaçı ol ol ekkidin [177r/1] yād ḳılġıl meni[257] uluġuŋ üskindä. unıtsalıḳ kämişti aŋar yāk bägdānikä ötügni ürük ḳaldı (2) *zindān içindä ḳaç yıllar.*

43. aydı mälik män körür män yeti sämüz inäklärni (3) yeyür anlarnı yeti aruḳ sıġır adın yeti buġday başları yaşıl kök adınlar ḳuruġlar. (4) ay ögürlär uḳturuŋlar tüşüm içrä ägär ärsä silär tüşni yoruġlılar.

44. aydılar (5) bulġaşuḳ tüşlär. ärmäs miz bulġaşuḳ tüşlär yoruġını biligli ol.

45. aydı ol kim (6) ḳutuldı ol ekkidin yād ḳıldı gürūhda kedin män uḳturġay män anıŋ yanışını. ıdıŋlar meni.

46. yūsuf (7) ay çın sözlüg tükäl uḳturġıl biziŋkä yeti sämüz sıġırlar içindä *yeyürlär anı yeti aruḳ udlar taḳı yeti (8) buġday başları yaşıl kök adınlar* ḳuruġlar. bolġay kim män yanġay män kişilärkä bolġay kim anlar bilgäylär.

47. (9) aydı tarıġay silär yeti yıllar tutaşı. nä kim ursa silär ḳoduŋlar anı başı içindä mägär az anıŋdın kim yegäylär kim.

48. yana kälgäy anda kedin ol <yeti ḳızlıġ yıl kim ḳatıġ yeyürlär nä öŋdün ıdmış turur siz anlarḳa mägär az>.[258] [177v/1] anıŋdın kim küdäzür silär.

49. yana kälgäy anda kedin ol bir yıl anıŋ içindä yaġmur berlür kişilär anıŋ içindä (2) bor ḳılurlar.

50. aydı mälik kältürüŋlär maŋa ḳaçan käldi ärsä aŋar yalavaç aydı yanġıl (3) uluġunḳa sorġıl aŋar nä ol ḳunçuylar ḥāli anlar kim kästilär äliglärini. bütünlükün mänim idim (4) anlarnıŋ alları bilgän turur.

51. aydı nä ol işiŋizlär ançada tartnadıŋızlar yūsufnı özindin. (5) aydılar taŋrı ḳılmasun bilmädimiz anıŋ üzä bir yawuzluḳ. aydı ʿazīz-i mıṣr ḫatunı emdi (6) bälgürdi rāstı män tartnadım anı özindin ol könilärdin turur.

52. ol (7) bilmäk üçün män esiz saḳınmadım aŋar örtüglüg. bütünlükün taŋrı köndürmäs esiz saḳınıġlılar alını.

53. (8) yazuḳdın bīzār ḳılmaz män özümni. çın ätöz fārmānlaġlı turur esizlikin mägär ol kim yarlıḳasa mäniŋ idim. mänim idim (9) yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

---

[257] 012/042=177r/1 meni: ardında üzeri çizilerek iptal edilmiş anı.

[258] 012/048=177r/9 Ayet başka bir kişi tarafından tamamlanmaya çalışılmış, ama tamamlanılamamış. Bu kısım asıl kısım ile yazı stili bakımından örtüşmüyor. Ayet tarafımızdan tamamlanmıştır.

54. aydı mälik kältürüŋlär maŋa anı ẖāṣ ḳılayın anı özümkä. ḳaçan sözlädi ärsä aŋar [178r/1] aydı *sän bu kün biziŋ üskümizdä orunluġ sän ḳorḳunçsız.*

55. aydı ḳılġıl meni yär ẖazīnäläri üzä (2) män küḏäzçi män biligli.

56. mundaġoḳ ornat(t)ımız yūsuf yalavaçnı yär içindä. (3) tüşär inär andın ḳayda kim tiläsä. tägrür miz yarlıḳamaḳımıznı kimkä tiläsä yoḳsuz ḳılmas miz eḏgülük (4) ḳılıġlılar yalını.

57. keḏinki muyan yegräk turur anlarḳa kim kertgündilär saḳnuḳluḳ ḳılur ärdilär

58. (5) käldi yūsuf ḳadaşları kirdilär anıŋ üzä. bildi anlarnı anlar anı bilmäglilär ol.

59. (6) ḳaçan ayt(t)ı ärsä anlarḳa etiglärini aydı kältürüŋlär maŋa ol ḳaḏaşıŋızlar ataŋızlardın. *körmäs-mü silär* (7) män *tükäl* berür män ölçäkni män tüşrüglilärdä yegräki män.

60. ägär kältürmäsä silär maŋa anı yoḳ (8) ülgülägü silärkä mänim üskümdä yawumaŋlar maŋa.

61. aydılar oş tartınġay oḳ miz andın atasıŋa biz (9) ḳıldaçılar miz.

62. aydı yigitkä ḳılıŋlar olarıŋ satġalı kältürmüş näklärini yükläri içiŋä bolġay kim anlar [178v/1] bilgäylär anı ḳaçan yansalar äwläriŋä bolġay kim anlar ḳaytġaylar.

63. ḳaçan ḳayıt(t)ılar ärsä (2) atalarıŋa aydılar ay atamız yıġıldı bizdin ölçäklär ıḏġıl biziŋ birlä ḳarınḏaşımıznı ölçäklär alalım (3) biz anı küḏäzçilär miz.

64. aydı näk bitär mü män silärkä anıŋ üzä mägär nätäg kim ämīn tut(t)um silärni (4) anıŋ ḳarınḏaşı üzä munda öŋdün. taŋrı küḏäzmäki yegräk turur. ol turur yarlıḳaġlılarda yarlıḳaġanraḳı.

65. ḳaçan (5) açtılar ärsä mätāᶜlarnı buldılar aẖriyānlarını ḳaytarıldı anlarḳa. aydılar ay atamız (6) tilämäs miz. bu turur biziŋ aẖriyānımız yanduruldı biziŋkä aşlıḳ kältürgäy miz äwimizkä küḏäzgäy miz ḳaḏaşımıznı (7) arturġay miz bir täwä yüki tarıġ. ol ülgülägü ol āsān.

66. aydı ıḏmagay män anı siziŋ birlä (8) bermäginçäkä tegi maŋa bir bütünlük taŋrıdın kältürsä silär maŋa anı mägär kim ḳapsansa silärni. ḳaçan (9) berdilär ärsä aŋar bütünlüklärini aydı taŋrı anıŋ üzä ayur miz küḏäzçi turur.

67. aydı ay oġulçuḳum [179r/1] kirmäŋlär bir ḳapuġdın kiriŋlär aḏın aḏın ḳapuġlardın. (2) muŋsuz ḳılmaz män silärdin taŋrıdın närsädin. ärmäs ẖükm

ḳılmaḳ mägär taŋrıḳa turur. anıŋ üzä köŋül urdım (3) taḳı anıŋ üzä köŋül ursun köŋül uruğlılar.

68. ḳaçan kirdi ärsä anıŋdın kim fārmānladı anlarḳa (4) ataları. asığ ḳılmaz muŋsuz ḳılmaz ärdi anlardın taŋrıdın närsädin mägär bir tiläk yaᶜḳūbnuŋ (5) özi içindä ötädi anı. ol ᶜilm i̱disi anıŋ üçün ögrät(t)imiz aŋar yoḳ kim *kişilärdä üküşräki (6) bilmäslär.*

69. ḳaçan kirdilär ärsä yūsufḳa sığındurdı öziŋä ḳa̱daşını aydı män (7) män säniŋ ḳarıṉdaşıŋ män ḳa̱dğurmağıl aŋar kim ḳılur ärdilär.

70. ḳaçan et(t)i ärsä anlarḳa etiglärini (8) ḳıldı suw e̱dişi ḳa̱daşınıŋ yüki içindä yana orladı orlağuçılar ay silär tewälig arḳışlar silär (9) oğrılar silär.

71. aydılar yüz äwrüp [259] anlar üzä negü tilär silär.

72. aydılar tilär miz [179v/1] mälikniŋ suw içgü e̱dişini kim käldürsä anı täwä yüki tarığ. män ol tarığḳa uğan män.

73. *aydılar taŋrı tapa and (2) bildiŋizlär ök kälmädimiz artaḳlıḳ* ḳılsa miz yär içindä. ärmäs miz oğrılar.

74. aydılar nägü turur (3) anıŋ yanutı ägär ärsä silär yalğan sözläglilär.

75. aydılar aŋıŋ yanutı kim bulunsa anıŋ yüki içindä (4) ol turur anıŋ yanutı. andağoḳ berür miz küç ḳılığlılar.

76. tiläyü başladı e̱dişlärini ḳa̱daşı e̱dişini (5) tilämäsdä aşnu yana çıḳardı anı ḳa̱daşınıŋ e̱dişindin. mundağoḳ uḳturdumız yūsufḳa. (6) ärmädi alsa ḳarıṉdaşı mälik dīni içrä mägär kim tiläsä taŋrı. kötrür miz (7) ḳurlar kimkä *tiläsä miz. tegmä bilmäk i̱disidä üstün biligli* ol.

77. aydılar ägär oğurlasa (8) oğurladı oḳ anıŋ ḳarındaşı munda öŋdün. yaşrut(t)ı anı yūsuf özi içindä (9) bälgürtmädi anı anlarḳa aydı silär esizräk orundın. taŋrı bilgänräk anı kim ṣıfat ḳılur silär.

78. [180r/1] aydılar ay ᶜazīz-i mıṣr çın aŋa ata turur pīr uluğ. alğıl bizlärdä birimizni anıŋ ornıŋa[260] biz (2) körür miz seni e̱dgülük ḳılığlılardın.

79. aydı sığnur män taŋrıḳa kim almaḳımızdın mägär anı buldumız biziŋ e̱dişimizni (3) anıŋ ḳatında. biz aṉdağ ärsä küç ḳılıglılar miz.

---

[259] 012/071=179r/9 **äwrüp:** yanında بيلاكى yazılı. Ayette eksik olmadığına göre muhtemelen fazla yazılmış bir sözcük.

[260] 012/079=180r/1 **ornıŋa:** اورنينا yazılı.

80. ḳaçan umınçsız boldılar ärsä andın ḳatıġsız ẖālī boldılar çuwşayu yaşru sözläyü. aydı (4) uluġları bilmädiŋizlär mü çınoḳ atalarıŋız aldı oḳ silär üzä bütünlük taŋrıdın (5) munda öŋdün ne taḳṣīr ḳıldıŋızlar yūsuf içindä. täprämäs män yärdin dästūr berginçä (6) maŋa atam azu ḥükm ḳılsa taŋrı maŋa ol ḥükm ḳılıġlılarda yegräki ol.

81. ḳaytıŋlar (7) *ataŋızlar tapa aytıŋlar*[261] ay *atamız säniŋ oġluŋ oġrılıḳ* ḳıldı. tanuḳluḳ bermädimiz mägär anı kim bildimiz (8) ärmäs miz örtüglügni küḏäziglilär.

82. sorġıl el uluş boḏunındın kim ärdimiz anıŋ içindä (9) ol arḳışda kim käldimiz anıŋ içindä. biz köni sözlüglär miz.

83. aydı yoḳ kim et(t)i bäzädi silärkä [180v/1] ätözüŋizlär bir işni särinmäk körklüg. bolġay kim taŋrı kältürgäy maŋa olarnı yumḳını. ol iḏi (2) ol turur biligli bütün işlig.

84. *yüz äwürdi anlardın taḳı* aydı ay ḳaḏġu yūsufḳa (3) aḳardı anıŋ ekki közi ḳaḏġudın. ol öfkä siŋrigli ol.

85. aydılar taŋrı tuta tutaşı (4) yāḏ ḳılur sän yūsufnı ançaḳ bolgay sän ılaŋḳu äsim[262] azu bolġay sän yoḳ boluġlılardın.

86. (5) aydı bütünlükün munçulayu ayur män zār yayu qt/n/ycmnı taḳı ḳaḏġumnı *taŋrıḳa. bilür män taŋrıdın anı kim bilmäslär.*

87. (6) ay mäniŋ oġlanım barıŋlar irtäŋlär yūsufdın ḳaḏaşıdın umunçsuz bolmaŋlar (7) taŋrınıŋ raḥmätindin. ol umunçsız bolmas taŋrı raḥmätindin mägär tanıġlı boḏunlar.

88. (8) ḳaçan kirdilär ärsä anıŋ üzä aydılar ay ʿazīz-i[263] mıṣr taŋrı biziŋkä äwimiz boḏunıŋa açlıḳ kältürdimiz (9) bir käsäk aẖriyān bädäl-i käsid tükäl ḳılġıl biziŋkä ülgülägüni muyanlıḳ ḳılġıl biziŋ üzä. bütünlükün taŋrı [181r/1] yanut berür muyanlıḳ beriglilärkä.

89. *aydı näk bildiŋizlär mü nä ḳıldıŋızlar yūsuf birlä ḳaḏaşı birlä (2) ançada silär bilmägli ärdiŋizlär.*

---

261 012/081=180r/7 *aytıŋlar*: Üzeri çizilerek iptal edilmiş *aydılar* yerine doğru biçim.

262 **012/085=180v/5 ılaŋḳu äsim:** Çift söz, A. حرضا "hasta, hâlsiz, bitkin, çökmüş"'e karşılık olarak (Çanga139b). Her iki sözcük de ilk kez. *ılaŋḳu* biçimini krş. ED 149b *alaŋad- alaŋadtur-* fiillerinin kökü ile.

263 **012/088=180v/8 ʿazīz-i mıṣr:** Altında *küşüş* yazılı.

90. aydılar bütünlükün sän-mü kim sän yūsuf. aydı män yūsuf män (3) bu ḳarındaşım turur *sipās urdı taŋrı biziŋ üzä. kim ol kim saḳnuḳluḳ* ḳılsa särinsä bütünlükün taŋrı (4) yoḳsuz ḳılmas edgülük ḳılıġlılar yanutı.

91. aydılar taŋrı tuta ant üdürdi ök seni taŋrı biziŋ üzä. näçämä (5) ärdimiz ärsä ḫaṭā ḳılıġlılar.

92. aydı taşra toḳımaḳ yoḳ silär üzä bükün. yarlıḳaġay taŋrı silärni (6) ol turur yarlıḳaġanlarda yarlıḳaġanraḳı.

93. barıŋlar bu mäniŋ köŋläkimni kämişiŋlär anı atam yüzi üzä (7) kälgäy bir körügli kältürüŋlär maŋa äwüŋüzlär bodunını yumḳılarnı.

94. ḳaçan adrılıp çıḳtı ärsä arḳış *(8) aydı ataları män bulur män yūsuf* yıdını ägär munar[264] temäs ärsä silär.

95. aydılar (9) taŋrı tuta sän äski yitüklüg içindä sän.

96. ḳaçan käldi ärsä säwünçi arḳış kämişti anı yüzi üzä [181v/1] äwrüldi yandı körmäki. aydı aymadım mu silärkä män bilür män taŋrıdın anı kim bilmäs silär.

97. (2) aydılar ay atamız yarlıḳatu ḳılu bergil biziŋkä yazuḳlarımıznı biz ärdimiz yaŋlıġlılar.

98. aydı (3) harayna yarlıḳatu tilägäy män silärni idimdä. ol idi ol turur. yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

99. ḳaçan (4) kirdilär ärsä yūsuf üzä sıġundurdı aŋar atası anası aydı kiriŋlär *mıṣrḳa (5) ägär tiläsä taŋrı ḳorḳınçsızlar.*

100. kötürdi atası anası taḫt üzä tüştilär aŋar yüknüglilär. (6) aydı ay atam bu turur mäniŋ tüşümnüŋ yanışı munda öŋdün ḳıldı oḳ anı idim (7) yaraġlıġ. ḳıldı oḳ ädgülük maŋa ançada çıḳardı meni zindāndın käldürdi (8) silärni yazıdın bulġamışda kedin yäk menli ara (9) ḳadaşlarım ara. çın mäniŋ idim yinçgä körügli turur negü kim tiläsä. bütünlükün ol ol turur bilgän bütün işlig.

101. [182r/1] idimä berdiŋ ök maŋa ärkligdin ögrät(t)iŋ maŋa sözlär yanışını tüşlär yorıġındın. (2) ay köklärni yärlärni täŋ törütügli sän işim ärkligi sän dünyā içindä āḫirät içindä. *cānımnı alġıl* (3) *müsülmānın ulamturġıl* meni edgülärkä.

---

[264] **012/094=181r/8 munar:** Altında *muŋan* yazılı.

102. ol örtüglüg sawlardın yarlıġ ıḏtımız anı (4) saŋa. ärmädiŋ anlar üskindä ançada kim yıġıldılar işläriŋä anlar al ḳılurlar ärdi.

103. (5) ärmäs üküşräki kişilärdä ägär suḳlansa sän kertgünüglilär.

104. kılmas sän anlarda (6) anıŋ üzä bir tärdin. ärmäs ol mägär pänd turur ajunluġlarḳa.

105. *näçä üküş bälgüdin (7) köklär içindä yär içindä käçärlär anıŋ üzä anlar* andın yüz äwrüglilär.

106. (8) kertgünmäs üküşräkläri taŋrıḳa mägär anlar ortaḳ ḳatıġlılar.

107. ḳorḳınçsız mı boldılar (9) kälmäkindä olarḳa bir örtügli taŋrı ḳınındın azu kälsä anlarḳa ḳıyāmät tawışsuzun anlar [182v/1] bilmäslär.

108. ayġıl bu yolum turur oḳır män taŋrı tapa bälgülüg üzä män (2) kim uḏsa maŋa. arıġ ol taŋrı ärmäs män ortaḳ ḳatıġlılardın.

109. ıḏmadımız sendä öŋdün (3) sendä aşnu mägär äränlär yarlıġ ıḏlur anlarḳa salalar boḏunındın. *azu yörimäslär (4) yär içindä baḳsalar nätäg ärdi anlarnıŋ* işi soŋı anlarda öŋdün. āḫirät (5) sarāyı yegräk turur anlarḳa kim saḳnuḳluḳ ḳıldılar. uḳmaz mu silär.

110. ḳaçan umınçsız boldılar ärsä (6) yalavaçlar sezindilär kim anlar yalġan tutuldılar käldi anlarḳa yārīmiz ḳutġarur miz kimni tiläsä miz (7) yandurulmas biziŋ ḳınlıḳımız yazuḳ ḳılıġlı boḏunlardın.

111. ärdi ök ḳıṣṣalar içindä (8) ḳızġut ḫıräd iḏiläriŋä. ärmädi bir söz ḳoşulsa yoḳ kim çındġarmaḳ[265] (9) ol kim anıŋ öŋdünindä ärdi bälgürtmäk aḏırmaḳ säçmäk tegmä närsäni köni yolḳa köndürmaḳ yarlıḳamaḳ ol boḏunḳa kim kertgünürlär.

---

[265] **012/111=182v/8 çındġarmaḳ:** A. تصديق "tasdik etmek, kabullenmek, doğrulamak" (Çanga 281a). Krş. ED 425b-426a çınġar- ile.

(13)
sūrätü ʾr- raʿd

[183r/1] bu sūrä raʿd sūräsi turur. mädīnä<dä> inmiş turur. ḳırḳ beş āyät turur.[266]

(2) ol iḏi atı birlä kim kökni havā üzä kärä yarlıḳadı. bağırsaḳ kim kök yağmurı birlä rūzī berü yarlıḳadı. yarlıḳağlı kim törütüp rūzī berip yana yarlıḳağlı.

1. (3) bu bir āyät turur ol taŋrı yāḏ ḳıldı bitigniŋ bälgüläri. ymä ol kim indürdi saŋa iḏiŋdin yarağlığ çın turur (4) yoḳ kim boḏunnuŋ üküşräkläri kertgünmäslär.
2. ol ol iḏi kim kötürdi köklärni (5) tirgüksüz körür silär[267] anı yana ärklig ärip turdı mülki üzä fārmān tutuğlı ḳıldı künni taḳı aynı. (6) ḳamuġ yörir atalmış vaḳtḳa tegi. soŋı baḳıp ḳılur işni aḏra säçä bälgürtür bolġay kim silär iḏi (7) -läriŋiz ḳa uşmaḳḳa kertgüngäy silär.
3. ol ol iḏi tart(t)ı çözdi kärdi yärni taḳı ḳıldı anıŋ içindä ekki ḳoş tağlar (8) arıḳlar. tegmä türlüg yemişlärdin ḳıldı anıŋ içindä ekki ḳoş cüft örtär tünni (9) kündüzkä. bütünlükün anıŋ içindä bälgülär[268] ol boḏunḳa kim saḳnurlar.[269]
4. yär içindä [183v/1] käsäklär ḳoşlaşığlılar būstānlar üzümlärdin tarığlardın ḫurmā yığaçıdın miŋäşmiş (2) miŋäşmädük içrülür bir suw birlä. artuḳ ḳılur miz ämärisi ämäri üzä (3) yemişlär içindä. bütünlükün anıŋ içindä bälgülär ol ol boḏunḳa kim ögün uḳarlar.
5. ägär taŋırḳasa sän taŋ oḳ turur (4) sözläri ḳaçan bolsa miz tupraḳ biz mü bolur miz yaŋı yaratıġ içindä[270] anlarḳa anlar kim (5) tandılar iḏiläriŋä. anlarḳa ġüllar[271] turur boyunları içindä. anlar tururlar tamu iḏiläri. (6) anlar anıŋ içindä mäŋgü ḳalığlılar.

---

[266] 013 Rāʿd Suresi 43 ayettir. Surenin Mekke'de mi Medine'de mi indiği hakkında görüş ayrılığı vardır.
[267] 013/002=183r/5 silär: Yazmada yanlış olarak سالار yazılı doğru yazım سيلار olmalı.
[268] 013/003=183r/9 bälgülär: بلكورلار şeklinde yanlış yazım, doğru yazım بلكولار olmalı.
[269] 013/003=183r/9 saḳnurlar: Altında açıklama olarak *köŋüldä täzgindürürlär* yazılı.
[270] 013/005/183v/4 Yazmada ayet devam ediyor.
[271] 013/005=183v/5 ġüllar: Yazmada yanlış olarak غوللار şeklinde yazılı. الاغْلَال teklik biçimi غل. A. الاغْلَال "halkalar" (Çanga 353a).

6. ewdürsälär seni esizlik birlä edgülükdä öŋdün (7) käçti ök anlarda öŋdün ḳınlar rüsvālıḳlar. bütünlükün säniŋ idiŋ yarlıḳamaḳ idisi turur kişilärkä (8) küç ḳılmaḳları üzä. taḳı säniŋ idiŋ ḳatıġ ḳınlıg ol.
7. ayur anlar kim tandılar (9) nälük indürülmädi anıŋ üzä bir bälgü idisindin. bütünlükün kim sän ḳorḳutıġlı sän tegmä bir boduŋḳa yol körgütügli bar.
8. *[184r/1] taŋrı bilür nägü kim kötrür tegmä tişi nägü kim suġlur* oġulçuḳlar ol kim artar. (2) tegmä närsä anıŋ ḳatında täŋinçä ol.
9. biligli örtüglügni açuḳluḳnı uluġ yüksäklik idisi.[272]
10. (3) rāst tüp tüz ol silärdä ol kim yaşursa sözni ymä ol kim açuḳluġ ḳılsa[273] anı ymä ol kim tünlä yonġlı ol (4) kündüz yonġlı ol.
11. *aŋar biri biri soŋında kirigli färiştälär anıŋ utrusında ymä anıŋ* arḳasında küdäzürlär anı (5) taŋrı yarlıḳı birlä. bütünlükün taŋrı tägşürmäs adınatmas anı kim bodun birlä ançaḳa tegi tägşürsälär anı kim özläri birlä. *ḳaçan* kim tiläsä taŋrı[274] (6) bir boduŋḳa esizlik yandurmaḳ yoḳ anı. yoḳ anlarḳa anda adın bir dost küdäzçi.
12. *ol ol idi kim körgitür silärkä (7) yaşınnı ḳorḳıtmaḳ umdurmaḳ örlätür* ḳoparur aġır yüklüg bulıtlarnı.
13. arıġlıḳ ayur kök kükrämäki (8) anıŋ ögdüsi birlä färiştälär anıŋ ḳorḳınçındın. ıdur kök otlarnı tegrür anı kimkä tiläsä (9) anlar üstärişürlär taŋrı içindä. ḳatıġ ḳınlıġ ol.
14. aŋar oḳımaḳ yaraşı. [184v/1] anlar kim oḳırlar taŋrıda adın boyun bermäslär anlarḳa närsä birlä mägär ekki ayası yadıġlı täg (2) suwḳa tegsün teyü aġzıŋa ärmäs ol tägnigli aŋar. ärmäs tanıġlılar uḳmaḳı (3) mägär yolsuz içrä.
15. *taŋrıḳa säcdä ḳılur nä kim köklär içindäki yär içindäki taplayu taplamayu* (4) köligälär anlar taŋda keçä.
16. ayġıl kim ol köklär yärlär idisi. (5) ayġıl taŋrı turur. ayġıl tut(t)uŋızlar mu anda adın dostlar ärklig bolmaslar özläriŋä asıġ ḳılu (6) ap ziyān ḳılu. ayġıl näk bärābär bolur mu közsüz körgän azu näk bärābär bolur mu ḳaraŋḳuluḳ (7) yaruḳluḳ. azu ḳılur mu taŋrıḳa ortaḳlar yarat(t)ılar mu anıŋ yaratıġı täg

---

[272] 013/009=184r/2 Yazmada ayet devam ediyor.
[273] 013/009=184r/3 ḳılsa: Yazmada *ḳıldısa* yazılı.
[274] 013/011=184r/5 taŋrı: Sayfa kenarında yazılı.

mäŋzäşdi mü yaratıġ (8) anlar üzä. ayġıl taŋrı turur ḳamuġ närsäni yaratıġlı ol turur bir iḏi küçäp ärk sürgän.

17. indürdi (9) kökdin yaᶜnī bulıtdın suwnı aḳtı özilär anıŋ täŋinçä birlä kötürdi aḳın köpüki yoḳaru aşıġlı. [185r/1] ol näkdin mi tamḏuru silär anıŋ üzä ot içindä tiläyü anıŋ bäzäk azu mätāᶜ köpük turur aŋar mäŋzär. andaġoḳ (2) *mäsäl urur taŋrı yaraġlıġḳa taḳı yaraġsızḳa yana köpük barır törpig ḳıraŋ*[275] yana ol kim asıġ ḳılur (3) kişilärkä ürük ḳalur yär içindä. andaġoḳ urur taŋrı mäsällär.

18. (4) anlarḳa kim uḳmışḳa[276] yanut berdilär iḏilärinä eḏgülük ol. anlar yanut bermädilär aŋar ägär bolsa (5) anlarḳa nä kim yär içindäki altun kümüş yumḳı *ymä aŋar mäŋzär anıŋ birlä yuluş ḳolsalar. anlar tururlar anlarḳa turur* (6) saḳış yawuzı. sıġınġu yerläri tamuġ. nemä yawuz yaḏım ol

19. ol mu kim bilür anı kim indürüldi saŋa (7) iḏiŋdin yaraşı anıŋ täg mü ol ḳaraġu turur. bütünlükün pänd alur ḫıräd iḏiläri.

20. anlar kim (8) tükäl ḳılıp başġa eltürlär taŋrı ᶜahdini sımaslar bütünlükni.

21. anlar kim ulaşturrlar anı kim (9) fārmānladı taŋrı anıŋ birlä kim ulansa ḳorḳarlar iḏilärindin ḳorḳarlar saḳış yawuzından.

22. [185v/1] anlar särdilär tiläyür iḏiläri ḫoşnūdluḳını aḏaḳın tutarlar namāznı ribāmlarlar anıŋdın kim (2) rūzī berdimiz anlarḳa yaşru açuḳluġ itärlär eḏgülük birlä esizlikni anlar tururlar anlarḳa sarāy soŋı.

23. (3) körklüg būstānlar kirgäylär aŋar kim eḏgü boldı atalarından cüftlärindin (4) oġlanları ḳızlarından färiştälär kirgäylär anlar üzä tegmä ḳapuġdın.

24. äsänlik (5) silär üzä aŋar kim särindiŋizlär nemä äḏgü uştmaḫ sarāyı.

25. anlar kim buzarlar taŋrı ᶜahdini anıŋ (6) bütünlükindä keḏin käsärlär anı kim fārmānladı taŋrı anıŋ birlä kim ulamaḳ artaḳlıḳ ḳılur (7) yär içindä. anlar tururlar anlarḳa sürmäk anlarḳa turur sarāy yawuzı.

26. taŋrı yaḏar *rūzīni* (8) *kimkä tiläsä* ymä tarutur *kimkä tiläsä*. säwindilär. yaḳınraḳ tiriglik birlä. ärmäs yaḳınraḳ tiriglik keḏinki ajun içindä (9) mägär ençrünmäk.

---

[275] 013/017=185r/2 törpig ḳıraŋ: A. جُفَاءً "kırıntı, çör-çöp" (Çanga 124b). Bkz. ED 533b törpigü. *törpig* de *törpigü* gibi tek veri olarak DLT-I 476'da tanıklanmıştır. *ḳıraŋ< ḳır-aŋ, kır-* "kazımak" (ED 643a) –(A)ŋ FİYE eki ile, ek için Bkz. WF 161.

[276] 013/018=185r/4 **uḳmışḳa:** اوقماقمش قا olarak yazılıp قما çizilerek iptal edilmiş.

27. ayur anlar kim tandılar nälük indürülmädi anıŋ üzä bir bälgü id̲isindin. ayġıl bütünlükün taŋrı [186r/1] azdurur kimni tiläsä taḳı köndürür anıŋ tapa kim yansa.

28. anlar kim kertgündilär amrulur köŋülläri (2) taŋrı yād̲ı birlä bilgil taŋrı yād̲ı birlä. amrulur köŋüllär.

29. [277]*anlar kim kertgündilär taḳı ḳıldılar (3) äd̲gülüklär mäŋiliglik* olarḳa yanış körklüglüki.

30. mundaġoḳ ıd̲tımız seni ümmät içindä (4) käçti ök anda öŋdün ümmätlär oḳısa sän anlar üzä ol kim yarlıġ ıd̲tımız saŋa anlar (5) tanarlar rūzī berigli taŋrıḳa. ayġıl ol turur mäniŋ id̲im[278] yoḳ id̲i mägär ol. anıŋ üzä köŋül urdum anıŋ tapa yanışım.

31. (6) ägär ärsä ärdi bu ḳurʾān yöritilsä anıŋ birlä taġlar azu pārä pārä ḳılsa anıŋ birlä yär azu sözlätilsä (7) anıŋ birlä ölüglär. yoḳ kim taŋrıḳa turur iş yumḳı. umınçsız mu boldı anlar kim kertgündilär ägär tiläsä ärdi taŋrı (8) köndürgäy ärdi kişilärni yumḳını. tutaşı anlar kim tandılar tegär olarḳa ḳılduḳları (9) yüräk toḳıġlı ḳorḳınç azu tüşär yaḳın sarāylarında kälginçäkä tegi taŋrınıŋ üd̲ urmaḳı. bütünlükün taŋrı ḳıymas[279] vaʿdälärḳa.

32. [186v/1] eligländi ök yalavaçlar sendä öŋdün. rūzgār berdim anlarḳa kim *tandılar yana (2) tut(t)um anlarnı nätäg ärdi mäniŋ ḳınım.*

33. ol kişi kim ol ad̲aḳın turuġlı tegmä ätöz üzälä (3) anı kim ḳazġandı. ḳıldılar taŋrıḳa ortaḳlar. ayġıl ataġıl olarnı azu uḳturu mu berür silär aŋar anı kim bilmäs ärsä (4) yär içindä azu taşurdaḳı söz mü ayurlar sözdin. yoḳ kim bezäldi anlarḳa kim tandılar alları (5) yıġıldılar yoldın. kimni tiläsä yolsuz ḳılmaḳ taŋrı yoḳ aŋar köni yolḳa köndürdäçi.

34. anlarḳa (6) ḳın turur yaḳın tiriglik içindä ked̲inki ajun ḳını. ḳatıġraḳ ol. yoḳ anlarḳa taŋrıdın (7) bir küd̲äzçi.

---

[277] 013/029=186r/2: Yazmada ayet başlangıcı değil.
[278] 013/030=186r/5 ayġıl ol turur mäniŋ id̲im: Sol sayfa kenarında yazılı.
[279] 013/031=186r/9 ḳıymas: A. لا يُخْلِفُ "yerine getirmemek, dönmek, ifa etmemek" (Çanga 172b). *DLT-III 190 söz ḳıyıldı* "verilen sözden dönüldü". Bkz. *ED 677a ḳıyıl-*. Kelimenin Clauson'un belirttiği gibi *ḳıd̲-* ile ilgisi yok. Ayrıca Bkz. WF 665.

35. ol uştmaḫnıŋ mäŋzägi vaᶜdä ḳılındı saḳnuḳlarḳa. aḳar[280] anıŋ altındın arıḳlar. (8) anıŋ yemişi tutaşı ol anıŋ köligäsi. ol anlarnıŋ işiniŋ soŋı saḳnuḳluḳ ḳıldılar *tanıġlılarnıŋ soŋı ot turur.*

36. (9) anlar kim berdimiz anlarḳa bitigni säwnürlär aŋar kim indürüldi saŋa [187r/1] tegmä gürūhlardın kim tanar anıŋ ämärisi. ayġıl män fārmānlandım kim tapunmaḳım taŋrıḳa ortaḳ (2) ḳatmaḳım aŋar. anıŋ tapa ḳolsa män anıŋ tapa yanış.

37. mundaġoḳ ıḏtımız anı (3) tāzīçä. ägär uḏu barsa sän anlarıŋ tiläkläriŋä kälmişdä keḏin saŋa bitigdin. yoḳ saŋa taŋrıdın (4) bir dostdın yoḳ küḏäzçi.

38. ıdtımız oḳ yalavaçlar sendä öŋdün ḳıldımız (5) anlarḳa cüftlär oġul ḳız. *käräkmäs yaramas bir yalavaçḳa kim kältürmäk bir bälgü mägär taŋrı* yarlıḳı birlä. (6) tegmä üḏ urmışḳa bitigi ol.

39. buzar taŋrı nä kim tiläsä ymä bḳkütür anıŋ üskindä bitig tüpi yaᶜnī aṣlı.

40. (7) azu körgütälim ök mü saŋa ämäri ol kim vaᶜdä ḳıldımız olarḳa azu cānıŋ alalım bütünlükün säniŋ üzä tegürmäklig (8) biziŋ üzälä saḳış.

41. azu körmäslär mü biz yarlıġ ıdur miz yärkä äksütür miz buçḳaḳlarındın (9) taŋrı ḥükm ḳılur yandurdaçı yoḳ anıŋ ḥükmini. ol tärk saḳışlıġ ol.

42. al ḳıldı oḳ [187v/1] anlar kim anlarda öŋdün ärdilär taŋrıḳa turur al yanutı yumġıḳa. *bilür anı kim ḳazġandı tegmä ätöz.* (2) *oş bilgäylär ök tanıġlılar* kimkä ol sarāynıŋ soŋı.

43. ayur anlar kim (3) tandılar ärmäs sän ıḏılmış yalavaç. aygıl tap maŋa taŋrı tanuḳ menli ara silärli ara (4) ol kim anıŋ üskindä bitig bilmäki.

(14)

sūrätü ibrāhīm

(4) ibrāhīm yalavaç sūräsī ᶜaläyhīʾs-sälām mäkkädä inmiş turur älig bir āyät turur.[281]

(5) ol iḏi atı birlä kim ibrāhīm yalavaçı ḳullarıŋa amān ḳılu yarlıḳadı baġırsaḳ kim ḳullarıŋa kaᶜbäni ḳıblä ḳılu yarlıḳadı bağışlaġlı kim duᶜānı müstäcāb ḳılu yarlıḳadı.

---

[280] 013/035=186v/7 aḳar: ḳ'nın noktası yazılmamış.

1. (6) bu bir bitig turur indürdimiz anı saŋa çıḳarsa sän kişilärni *ḳaraŋḳuluḳlardın yaruḳluḳḳa. (7) iḏiläri dästūrı birlä ögdülmiş küsüş* taŋrı yolıŋa.
2. ol iḏi turur aŋar turur nä kim köklär içindäki (8) nä kim yärlär içindäki. ḳatıġlıḳ tanıġlılarḳa ḳatıġ ḳındın.
3. anlar (9) säwüp üḏürdilär bu ajun tiriglikini keḏinki ajun üzä yıġarlar taŋrı yolındın [188r/1] tilärlär anı ägrilikin anlar. yolsuzluḳ içindä yıraḳ.
4. ıḏmadımız yalavaçdın (2) mägär boḏunı tili birlä bälgürtsä anlarḳa. arıtur taŋrı kimni tiläsä taḳı köndürür kimni tiläsä. (3) ol turur küsüş bütün işlig.
5. *ıḏtımız oḳ mūsā yalavaçnı bälgülärimiz birlä kim çıḳarġıl tep* boḏunuŋnı (4) ḳaranḳuluḳlardın yaruḳluḳḳa üşgürgil anlarḳa taŋrı künlärini. bütünlükün anıŋ içindä (5) bälgülär turur tegmä särnigli şükr ötägli.
6. ançada kim aydı mūsā boḏunıŋa yāḏ ḳılıŋlar (6) taŋrınıŋ niʿmätini silär üzä ançada ḳutġardı silärni firʿavn boḏunındın tägrür ärdilär silärkä (7) yawuz ḳınnı boġuzlar ärdilär oġlanıŋızlarnı tirig ḳoḏarlar ärdilär ḳızlarıŋıznı. anıŋ içindä silärkä. (8) yawuz ḳın iḏiŋizlärdin uluġ.
7. ançada uḳturdı iḏiŋizlär ägär şükr ḳılsa silär arturġay oḳ miz silärkä (9) ägär *tansa yā nū-sipāslıḳ ḳılsa silär mäniŋ ḳınım ḳatıġ turur.*
8. taḳı aydı mūsā yalavaç ägär tansa silär [188v/1] silär kim yär içindä yumḳı bütünlükün taŋrı muŋsuz turur ögdülmiş.
9. kälmädi-mü silärkä (2) anlarnıŋ sawı kim silärdä öŋdün nūḥ yalavaç boḏunı ʿād boḏum s̱āmūd boḏum. anlar kim anlarda (3) keḏin ärdilär bilmäs olarnı mägär taŋrı. käldi anlarḳa yalavaçları bälgülär birlä yandurdılar äliglärini (4) aġızlarıŋa aydılar biz tandımız aŋar kim ıḏıldıŋız la[282] anıŋ birlä biz sezik içindä miz anıŋdın kim (5) oḳır silär bizni anıŋ tapa sezikkä kämşigli.
10. *aydı yalavaçları taŋrı içindä mü şäk ol törütügli köklärni (6)* taḳı yärlärni oḳıyur silärni yarlıḳasa silärni yazuḳlarıŋızdın küḏdürsä (7) atalmış vaḳtḳa

---

[281] 014 İbrāhīm Suresi 52 ayettir.

[282] 014/09=188v/4 ıḏıldıŋız la: *-dıŋızla*, Çokluk 2. şahıs belirli geçmiş zaman sonundaki *–la, –lar* çokluk için bir eksik yazım olmamalıdır. Bu *la*, MK'nın Oğuzlara ait bir biçim olarak belirlediği "işin gerçekleşmesini ve bitmesini gösteren bir edat olmak üzere fiillerin sonuna gelen bir harf" kaydını düştüğü *la* parçacığı ile bir ve aynı olması gerekir. MK'nın örnekleri de belirli geçmişte olmakla birlikte, 3. şahıstadır: *bardı la, käldi lä* (Bkz. DLT III, 213).

tegi. aydılar ärmäs silär mägär bir ādämī bizkä mäŋzär. tilär silär kim yıġsa silär bizni (8) anıŋdın kim tapnur ärdi atalarımız kältürüŋ biziŋkä bir ḥüccät bälgülüg.

11. aydı anlarḳa yalavaçları (9) ärmäs miz biz mägär bir ādämī silärkä mäŋzär yoḳ kim taŋrı sipās urur kimnüŋ üzä tiläsä ḳullarındın. [189r/1] ärmädi *biziŋkä kim kältürsä miz. silärkä bir ḥüccät mägär taŋrı yarlıgı birlä.* taŋrı üzä (2) köŋül ursun kertgünüglilär.

12. nä ol biziŋ köŋül urmas miz taŋrı üzä köndürdi ök bizni[283] (3) yollarımızḳa. särgäy ök miz anıŋ üzä ämgät(t)iŋizlär bizni. taŋrı üzä köŋül ursun (4) köŋül uruġlılar.

13. aydı anlar kim tandılar yalavaçlarıŋa çıḳarġay oḳ miz silärni (5) yärimizdin azu yanġay oḳ sän dīnimiz içiŋä. yarlıġ ıḏtı anlarḳa iḏiläri yoḳ yoḏun ḳılġay oḳ miz (6) küç ḳılıġlı.

14. ornatġay oḳ *miz silärni ol yärdä anlarda keḏin. ol aŋar kim* (7) ḳorḳsa mäniŋ utru turmaḳımḳa taḳı ḳorḳsa mäniŋ yanıġımḳa.

15. açtun tilädilär umınçsız boldı tegmä (8) öfkä sürügli küçlüg boynaġular.

16. arḳasında tamuġ ol içrülür sarıġ suwdın.

17. boġzında turur anıŋ (9) siŋrümäyü yazar anı kälür aŋar ölüm tegmä bir orundın ärmäs ol ölügli. [189v/1] anıŋ öŋdünindä ḳın turur irig.

18. anlarıŋ mäŋzägi kim tandılar iḏiläriŋä işläri (2) kül täg ḳatıġ ḳopsa aŋar yel tüpilig kün içindä umaslar anıŋdın kim (3) ḳazġandılar närsä üzä. ol turur ol *yolsuzluḳ ol ıraḳ.*

19. körmäs-mü sän kim taŋrı (4) törüt(t)i köklärni yärlärni yaraşılıḳ birlä. ägär tiläsä elätgäy silärni kältürgäy yaŋı (5) yaŋı yaratıġ.

20. ärmäs ol taŋrı üzä tärs duşvār.

21. çıḳdılar taŋrıḳa ḳamuġı aydı (6) küçsüzlär anlarḳa kim uluġsıġlıḳ ḳıldılar biz ärdimiz silärkä uḏu barġan näk silär muŋsuz ḳılıġlılar mu (7) silär bizdin taŋrı ḳınındın närsädin. aydılar ägär köndürsä ärdi bizni taŋrı köndürgäy ärdimiz silärni. tüp tüz turur (8) biziŋ üzä särinmäsä miz azu särinsä miz yoḳ *biziŋkä ḳurtulġu.*

---

[283] 014/012=189r/2 bizni: بزنی yazılmış sonra د harfi üzeri çizilerek بزنی şeklinde düzeltilmiş.

22. aydı yäk (9) ḳaçan käçrülsä iş bütünlükün taŋrı üḏ urdı silärkä rāst üḏ urmaḳ üḏ urdum silärkä [190r/1] ḳıydım silärkä. ärmädi maŋa siläriŋ üzä bir ärk türk mägär oḳıdım silärni (2) boyun berdiŋizlär maŋa taşra toḳımaŋlar meni taşra toḳıŋlar özüŋüzlärni. ärmäs-män män silärkä fāryāḏ tegdäçi (3) ärmäs silär maŋa fāryāḏ tegdäçi. män tandım aŋar kim ortaḳ ḳat(t)ıŋızlar munda öŋdün. bütünlükün (4) küç ḳılıġlılar anlarḳa ḳın turur aġrıtıġlı.

23. kigürülgäy anlar kim kertgündilär ḳıldılar eḏgülüklär (5) būstānlarḳa aḳar anıŋ altınındın arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä iḏiläri dästūrı birlä alḳışları anıŋ içindä (6) äsänlik temäk ol.

24. körmäs-mü sän nätäg urdı taŋrı bir mäs̱äl bir arıġ söz ḫurmā yıġaçı täg (7) anıŋ köki bäk bäkümiş turur anıŋ butaḳı üstün havā içindä.

25. berlür yemişini tegmä vaḳtda iḏisi yarlıḳı birlä. (8) toḳıyur taŋrı mäs̱ällärni kişilärkä bolġay kim anlar pänd tutġaylar.

26. yana bir arıġsız söz mäs̱äli yaʿnī kāfirlıḳ aṣlı (9) arıġsız yıġaç täg yaʿnī ḥanẓala[284] yıġaçı ḳoŋrulur yär üstünindin yoḳ aŋar [190v/1] turmaḳ amrulmaḳ.

27. bäkütü küḏäzür taŋrı anlarnı kim kertgündilär bäkümiş söz birlä yaḳınraḳ tiriglik içindä keḏinki (2) ajun tiriglіki içindä. azıtur taŋrı küç ḳılıġlılarnı ḳılur taŋrı nä kim tiläsä.

28. körmäs-mü sän baḳmas mu sän anlarḳa kim (3) tägşürdilär taŋrı niʿmätini nü-sipāslıḳın tüşürdilär boḏunlarını ziyānlıḳ sarāyıŋa

29. tamuġḳa kigürgäylär[285] aŋar (4) nemä yawuz amrulġu yär ol

30. ḳıldılar taŋrıḳa täŋ tuş azıtsalar anıŋ yolındın. ayġıl erinçläŋlär (5) çın yanışıŋızlar otḳa.

31. ayġıl mäniŋ ḳullarımḳa anlarḳa kim kertgündilär aḏaḳın ḳılsunlar namāznı (6) bersünlär anıŋdın kim rūzī ḳıldımız anlarḳa yaşru taḳı āşkārā kälmäzdä öŋdün kim kälsä bir kün satıġ yoḳ (7) anıŋ içindä ap ymä dostnı.

32. taŋrı ol iḏi kim yarat(t)ı köklärni taḳı yärni taḳı indürdi (8) kökdin suwnı çıḳardı anıŋ birlä yemişlärdin rūzī silärkä. yana yörir ḳıldı (9) kemini yöritsä

---

[284] **014/026=190r/9 arıġsız yıġaç täg yaʿnī ḥanẓala yıġaçı:** *arıġsız* ارغسز yazılıp üzeri çizilerek ارغسيز yazılı. **ḥanẓala:** Ebu cehil karpuzu da denilen, portakal büyüklüğündeki meyvesi çok acı olan bir bitki. Bkz. A. ḥanẓıl (Devellioğlu 1990-389b).

[285] **013/029=190v/3 kigürgäylär :** Yazmada كيركوركاى لار yazılı.

täŋiz içindä anıŋ yarlıḳı birlä. ymä yörir ḳıldı arıḳlar yaʿnī suwlarnı ymä yörir ḳıldı silärkä.

33. [191r/1] künni taḳı aynı ekkisini. ymä yörir ḳıldı silärkä tünni kündüzni.

34. taḳı berdi silärkä (2) ḳamuġ näkdin anı kim ḳolduŋuzlar anı. ägär sasa silär taŋrı niʿmätini sanayu bilmägäy silär anı. bütünlükün kişilär (3) küç ḳılıġlı nū-sipās ol.

35. ançada aydı ibrāhīm yalavaç iḏimä ḳılġıl bu käntni ḳorḳunçsuz (4) sıŋardın yıġġıl meni taḳı oġlumnı büt burẖanḳa tapunmaḳımızdın.

36. iḏimä anlar azıt(t)ılar üküşni (5) kişilärdin. kim maŋa uḏu barsa ol. mendin ol yana kim maŋa tansa bütünlükün sän yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

37. (6) iḏimizä män ornat(t)ım oġlum ḳızımdın bir özikä[286] tarıġsız. aġırlıġ äwnüŋ üskindä. (7) iḏimizä aḏaḳın ḳılsa silär namāznı ḳılġıl köŋüllärni kişilärdin (8) küsär anlarḳa rūzī ḳılġıl anlarḳa yemişlärdin bolġay kim anlar şükr ötägäylär.

38. (9) iḏimizä sän bilür sän anı kim örtsä miz yaṇa anı kim açsa miz. örtüglüg bolmas taŋrı üzä närsädin [191v/1] yär içindä ap ymä kök içindä şükr ü sipās taŋrı<ḳa>.

39. ol kim baġışladı maŋa uluġluḳ üzä ismāʿīlni (2) isḥāḳnı. bütünlükün mäniŋ iḏim eşitgän ol duʿānı.

40. iḏimä ḳılġıl meni namāznı aḏaḳın tutuġlı (3) oġlum ḳızımdın. iḏimizä bäzärlägil mäniŋ duʿāmnı.

41. *iḏimizä yarlıḳaġıl meni atam anamnı kertgü<nü>glilärni* (4) *ol* kün ḳopar saḳış.

42. sezinmägil ök taŋrı osanıġlı tep anıŋdın kim ḳıluṛlar küç ḳılıġlılar. (5) bütünlükün <kenkätür>[287] ol künkä kim äŋip[288] açuḳ ḳalur anıŋ içindä közlär.

43. ewäglilär ḳuḏı kämşiglilär başlarını (6) äwrülmäs anlar tapa közläri köŋülläri ḳuruġ.

---

[286] **014/037=191r/6 özikä:** نين'in yerine ك satır üstünde yazılı.

[287] **014/042=191v/5 kenkätür: kenkätür < kän+ik-ät-ür A.** يُؤَخِّرهم "ertelemek" (Çanga 50a). krş. 200r/3=016/061.

[288] **014/042=191v/5 äŋip:** *äŋ-* "hayrete düşürmek, hayretten dehşetten donup kalmak = A. تَشْخَص "(Göz) kırpılmamak, (göz faltaşı gibi) açılmak, bakakalmak" (Çanga. 261b) ED 168b eŋ-. DLT-I 174, KB 5967.

44. ḳorḳıtġıl kişilärni ol kün kälir anlarḳa ḳın (7) ayurlar anlar kim küç ḳıldılar i̱dimizä ü̱dgil *bizni atalmış vaḳtḳa tegi boyun berälim ündämäkiŋä (8)* u̱du baralım yalavaçlarḳa. andıḳmadıŋızlar mu ärdi munda öŋdün yoḳ silärkä hīç kitmäk äwrülmäk.

45. (9) amruldıŋızlar anlarnıŋ ārzūlarında kim küç ḳıldılar ätözläriŋä bälgürdi silärkä nätäg [192r/1] ḳıldımız anlar birlä toḳıdımız silärkä mäs̱ällär.

46. bütünlükün al ḳıldı alları birlä taŋrı üskindä turur. (2) alları näçä ymä bolsa alları yemrülgü anlardın taġlar.

47. sezinmägil ök taŋrını (3) vaʿdäsiŋä ḫilāf ḳılġalı tep yalavaçlarıŋa. bütünlükün *taŋrı küşüş turur öç tartmaḳ almaḳ i̱disi.*

48. ol kün tägşürülür yär bu yärdä a̱dın (4) köklär çıḳarlar taŋrıḳa bir i̱di küçäp ärk sürgän.

49. körgäy sän yazuḳluġlarnı (5) ol kün ḳoşulmuşlar kişänlär içindä.

50. iç tonları tewäkä türtgü otdın yıdıġ suwdın[289] örtär yüzlärini (6) ot.

51. yanut bergü üçün taŋrı tegmä ätözkä ol kim ḳazġandı. bütünlükün taŋrı tärk saḳışlıġ.

52. (7) bu tägürmäk turur kişilärkä ḳurtulsalar anıŋ birlä bilsälär bütünlükün ol bir ök taŋrı turur pänd *alınsun (8) ḫiräd i̱diläri.*

(15)
sūrātüʿl-ḫicr

(8) bu ḫicr sūräsi turur toḳsan toḳuz āyät turur mädīnädä inmiş turur.

(9) ol i̱di atı birlä kim törüt(t)i birlä yarat(t)ı ʿadli birlä ḳorḳut(t)ı bağırsaḳ turur kim dünyāda ...tın umınç ḳıldı bağışlaġlı kim rüsvālıḳnı āşkārā ḳıldı

1. [192v/1] and turur bitig bälgüläri ol oḳıġu ol bälgülüg.

2. üküş temäs säwär anlar kim tandılar (2) ägär bolsalar boyun beriglilär.

---

289 **014/050=192r/5 tewākä türtgü ot+ yıdıġ suw+:** A. قطران "Bedenleri katranla vaya katrana benzer bir madde ile sıvanmış olup, bu onların elbiseleri mesabesinde olmuştur diye izah edilmiştir" (Çanga 394b). DLT-III 12'de *yıdıġ ot* geçer. Kâşgarlı "üzerlik otu" olarak anlam vermiş, Uç ve Barsgan dillerinde *eldrük* olduğunu belirtmiştir, ED 887aa-888b, WF 622. A. قطران Sağol I 139'da *üldürük*, Topaloğlu I 99'da *katran*, Karabacak I'de *bakır* ile karşılanmıştır. Metnimizde A. *ḳatrān* sözcüğü *tewäkä türtgü ot+ yıdıġ suw+* "deveye sürülen üzerlik otu, suyu" kelime grubu ile karşılanmıştır.

3. ḳodġıl anlarnı yesünlär erinçlänsünlär umınçsız mäşġūl ḳılsunlar anlarnı harayna (3) bilgäylär.
4. yoḳ yodun ḳılmadımız bir käntdin mägär aŋar bir bitig turur bälgülüg.
5. ozmas bir gürūhdın (4) atalmış vaḳtında ap ymä kenkärlär[290].
6. aydılar ay ol kim indürüldi anıŋ üzä bir yād ḳılġu (5) sän tälwä sän.
7. *nälük käldürmäs sän biziŋkä färiştälärni ägär ärsä sän çın sözläglilärdin.*
8. indürülmäs (6) färiştälär mägär yaraşı birlä ärmägäy ärdilär andaġ ärsä körülmişlär.
9. biz indürdimiz (7) yād ḳılġunı biz aŋar küdäziglilär miz.
10. ıdtımız oḳ sendä öŋdün aşnuḳılar gürūhları içindä.
11. (8) kälmädi olarḳa bir yalavaçdın mägär ärdilär anı fusūs tutar ärdilär.
12. andaġoḳ kigürür miz anı (9) yazuḳluġlar köŋülläri içindä.
13. kertgünmäzlär yā aŋar anıŋ birlä käçti ök ozaḳılarnıŋ oruḳı.
14. *[193r/1] ägär açsa miz anlar üzä bir ḳapuġ kökdin bolġay ärdilär* anıŋ içiŋä aġarlar.
15. ayġay ärdilär bütünlükün çüŋkä boldı (2) közlärimiz[291] biz bodunlar miz yälvilänmişlär
16. ḳıldımız oḳ kök içindä ükäk[292] bäzädimiz anı (3) baḳıġlılarḳa.
17. küdäzdimiz anı tegmä sürülmiş yäkdin.
18. mägär kim oġurlar oḳ äsä eşütgüni (4) udu ädärsä[293] anı arġuç[294] bälgülüg.
19. yärni tarıt(t)ımız kämiştimiz anıŋ içindä tüplüg taġlarnı. ündürdimiz (5) anıŋ içindä tegmä *närsädin tartılmış.*
20. ḳıldımız silärkä anıŋ içindä tirilgülär kim ärmäs silär (6) aŋar rūzī bergüçilär.
21. yoḳ bir närsädin mägär biziŋ üskümizdä anıŋ ḫazīnäläri indürmäs miz anı mägär ändāzä birlä bälgürmiş.

---

290 015/005=192v/5 kenkärlär: A. يَسْتَاخِرُونَ. *kenkärlär< ken+ik-ärlär* GENİŞ Z. *kenik-* "geri kalmak" için Bkz. ED 731a.

291 015/015=193r/1 çüŋkä boldı közlärimiz: altında *yāḫūd közlärimiz taldı.* çüŋkä bol- A. سُكِّرَتْ "göz kapatılmak; göze perde çekilmek, göz boyanmak" (Çanga 247a). Bkz. Sağol II 40b çöngge.

292 015/16=193r/2 ükäk: önünde بولد yazılıp üzeri çizilerek iptal edilmiş.

293 015/18=193r/4 ädärsä: A. فَاَتْبَعَهُ "kavuşmak, erişmek" (Çanga 105a). *ädär-* "izlemek, peşinden gitmek" için Bkz. ED 67a eder-.

294 015/18=193r/4 arġuç: A. شِهَابٌ "kayan yıldız" (Çanga 269b). *arġuç < ar-guç*, DLT-I 95'te kelime geçmiştir: "insanın aldandığı nesneler". Bununla ikinci tanık durumundadır. ED 216a.

22. (7) taḳı ıd̲tımız yellärni yıġaçlarnı yüklüg ḳılıġlı indürdimiz kökdin suwnı içürdimiz anı. ärmäs silär (8) aŋar *kizläglilär.*

23. bütünlükün biz tirgürürmiz taḳı öldürür miz taḳı biz mīrās̲ alıġlılar miz.

24. çınoḳ bildimiz ök (9) aşnuġlılarnı silärdin bildimiz ök ked̲in käliglilär.

25. bütünlükün säniŋ id̲iŋ ol terär anlarnı. [193v/1] ol bütün işlig bilgän ol.

26. yarat(t)ımız oḳ kişilärni yaʿnī ādämni ḳuruġ balçıḳdın öyükdin yıllar käçmiş.[295]

27. (2) pärīlär atası yarat(t)ımız anı munda öŋdün tütünsüz otdın.

28. ançada aydı id̲iŋ färiştälärkä (3) män yaratıġlı män bir ādämīni ḳuruġ balçıḳdın ḳara öyük balçıḳdın yıllar käçmiş.

29. ḳaçan tüzdüm ärsä anı urdum anıŋ içiŋä (4) män törütmiş cāndın tüşdilär aŋar yüknüglilär.

30. yükündi färiştälär ḳamuġları yumḳıları

31. (5) mägär iblīs unamadı[296] kim bolmaḳḳa yüknüglilär birlä.

32. aydı ay iblīs nä ol saŋa kim bolmas sän yük<nüglilär birlä>.[297]

33. aydı bolmas-män yükünsä-män (6) ādämiḳa törüt(t)üŋ anı ḳuruġ çıŋrama[298] balçıḳdın ḳara öyük balçıḳdın yıllar käçmiş.

34. aydı çıḳġıl andın sän (7) sürülmiş turur sän.

35. çın säniŋ üzälä ḳarġış urulmış vaḳtḳa tegi.

36. aydı id̲imä küd̲gil maŋa ol (8) künkä tegi kim ḳoparılurlar.

37. aydı sän küd̲ülmişlärdin sän.

38. bildükmiş vaḳtḳa tegi.

39. aydı (9) id̲imä anıŋ birlä kim yolsuz ḳıldıŋ mäni etgäy bäzägäy män anlarḳa yär içindä yolsuz ḳılġay oḳ män anlarnı ḳamuġını

---

[295] **015/026=193v/1 yıllar keçmiş:** A. *masnūn* "مَسْنُون" "kalıba dökülmüş kokusu değişmiş şekillendirilmiş"(Çanga 254a). Bu kelime Rylands Kur'an Tercümesinde *tınçımış* ile Hekimoğlu *sūret kılınmış* (Sağol I 141) ile karşılanmıştır. Ryland Kur'an tercümesinde *tınçı-*'yı Eckmann 288 "to rot, *tınçımış* "rotten putrid fetid" olarak anlamlandırmıştır. *tınçı-* fiili DLT'de "bozulmak çürümek" anlamında verilmiştir. *tınçı- <tança- <tançga-*. DLT-II 276'da *et tınçıdı* "et kokdu". *tınçı-* "ekşimek, kokmak (kötü) ile *öyük*'ün niteleyicisi *yıllar keçmiş* ile semantik ilişki kurmak zor değildir.

[296] **015/31=193v/5 unamadı:** Altında *taplamadı* yazılı.

[297] **015/31=193v/5 yük<nüglilär birlä>:** Sağ sayfa kenarında yazılı.

[298] **015/33=193v/6 çıŋrama:** A. صَلْصَال "Kuruluğundan dolayı kendisine vurulduğunda ses çıkaran kuru çamur" (Çanga 287a). ED 426b çıŋra- (DLT-III 402 *ol ḳoŋraġu çıŋradı*). *çıŋrama < çıŋra-ma*, *-mA* ile yapımış biçimler için Bkz. WF 316, 469, 472, 768 çıŋra- "ses çıkarmak". Balçığın

40. [194r/1] mägär säniŋ ḳullarıŋ anlardın ḳatığsızlar.

41. aydı bu yol turur mäniŋ üzä köni.

42. mäniŋ ḳullarım (2) yoḳ saŋa anlar üzä ärk türk mägär ol kim saŋa uḏu barsa yolsuzlardın.

43. tamuġ anlarnıŋ (3) urulmış vaḳtları yumḳınıŋ.

44. aŋar yeti ḳapuġlar turur. tegmä bir ḳapuġḳa. anlardın ülüş ol üläştürülmiş.

45. (4) çın saḳnuḳlar būstānlar içindä aḳar mıŋarlar içindä.[299]

46. kiriŋlär aŋar äsänlik birlä ḳorḳunçsuz bolup.

47. tartıp çıḳarġay miz (5) ne kim köŋülläri içindäkini kīndin ḳaḏaşlar taḫtlar üzälä utru turuġlılar.

48. tegmäs anlarḳa anıŋ içindä ämgäk (6) ärmäslär anlar andın çıḳarılıġlılar.

49. uḳturġıl ḳullarımḳa kim män män yazuḳ örtügli yarlıḳaġlı män.

50. mäniŋ ḳınım (7) ol turur aġrıtıġlı ḳın.

51. uḳturġıl anlarḳa ibrāhīm yalavaç ḳonuḳlarındın.

52. ançada kirdilär anıŋ üzä aydılar (8) äsänlik tep. aydı biz silärdin ḳorḳılıġlılar[300] miz.

53. aydılar ḳorḳmaġıl biz buştu berür miz[301] saŋa bir oġul birlä bilgän.

54. (9) aydı buştu mu berür silär maŋa tegmäki olar maŋa uluġluḳ nägü birlä[302] buştu berür silär maŋa

55. aydılar säwünç berür miz saŋa yaraşı birlä [194v/1] bolmaġıl umınçsızlardın.

56. aydı kim ol umınç üzär iḏisiniŋ yarlıḳamaḳındın mägär yolsuzlar.

57. (2) aydı nä ol işiŋizlär ay yalavaçlar.

58. aydılar biz ıḏıldımız yazuḳluġ boḏunlarḳa.

59. (3) mägär lūṭ yalavaç äwi boḏunı biz. ḳutġarıġlılar miz yumḳıların.

60. mägär anıŋ uraġutı yeglär miz ol ḳalıġlılardın.

61. (4) ḳaçan käldi ärsä lūṭ boḏunıŋa yalavaçlar.

---

niteleyicisi *çıŋrama*, burada balçığın kuruluğundan dolayı vurulduğunda ses çıkarması özelliğine işaret etmektedir.

299 015/045=194r/4 Yazmada ayet devam ediyor.

300 015/052=194r/8 ḳorḳılıġlılar: Altında *ḳorḳıġlılar* yazılı.

301 015/053=194r/8 buştu ber- "müjde vermek, müjdelemek" = A. نُبَشِّرُكَ "müjdelemek" (Çanga 84b). *buştu* > *muştu* sözcük ilk olarak XIII. yy'dan itibaren Anadolu sahasında Şeyyad Hamza ve Yunus Emre'de *muştucu* olarak görülüyor. İranî kökenli *muştu*'yu krş. F. *müjde* ile. Bu sözcük XIII.yy'a kadarki tarihî metinlerde tanıklanamıyor.

302 015/054=194r/9 birlä için ترلار olarak yanlış yazım.

62. aydı silär bodun silär taplanmaduklar.
63. aydılar yok kim (5) käldimiz saŋa anıŋ birlä ärdilär anıŋ içindä sezik tutar ärdilär.
64. berdimiz saŋa yarağlığnı biz çın sözläglilärmiz.
65. (6) tünlä elätgil äwüŋ bodunını bir pārä tündin udu barğıl kedinläriŋä bakmasun silärdä birägü (7) käçiŋlär kança kim fārmānlanur silär.
66. adırdımız ḥükm kılduk aŋar ol işni kim bularnıŋ kuyrukları[303] (8) käsilmiş turur taŋ başındalar.
67. käldi känt bodunı säwnüşürlär.
68. aydı lūṭ çın bular (9) mänim konuklarım rüsvā kılmaŋlar meni.
69. korkuŋlar taŋrıdın rüsvā kılmaŋlar meni.
70. aydılar yığmadımız mu seni [195r/1] ajunluğlardın.
71. aydı bular kızlarım turur ägär ärsä silär nikāḥ kılığlılar.
72. säniŋ äsänlikiŋ kim anlar äsrüklükläri içindä (2) başları täzginip yöriyürlär.
73. tu(t)tı anlarnı çoğı kün tuğar ärkän.
74. kıldımız üstünini altın yağdurdımız (3) anlar üzä taşlar batığdın.
75. bütünlükün anıŋ içindä bälgülär turur sakınığlılarka.
76. çın ol. tutaşı yol (4) üzälä ol.
77. bütünlükün anıŋ içindä bälgü ol kertgünüglilärkä.
78. näçä ymä bolsa bük yaʿnī orman idiläri küç kılığlılar.
79. (5) öç aldımız anlardın olar ekki yol bälgülüg.
80. yalğan tu(t)tı ḥicr idiläri ıdılmış yalavaçlarnı.
81. (6) berdimiz anlarka bälgülärimizni ärdilär andın yüz äwrüglilär.
82. yonar ärdilär tağdın (7) ewlär korkınçsızlar bolup.
83. tu(t)tı anlarnı katığ ün taŋ başında boluğlılar.
84. muŋsuz kılmadı anlardın ol kim ärdilär (8) kazğanur ärdilär.
85. yaratmadımız köklärni yärlärni nä kim olar ekki ara mägär yarağlığ birlä. (9) könilikin käligli turur käçürgil körklüg käçürmäk.[304]
86. säniŋ idiŋ ol turur yaratğan bilgän.
87. [195v/1] çınok berdimiz saŋa yeti ekkilägülärdä uluğ okığunı.

---

[303] 015/066=194v/8 kuyrukları: y'li yazım. < kudrukları. Oğuz özelliği.
[304] 015/085=194v/9 Yazmada ayet bitimi değil.

88. uzunçura[305] tartmağıl ekki közüŋni anıŋ tapa (2) kim erinçländürdimiz cüftlär anlardın kadğurmağıl anlar üzä kudı tutğıl kanatıŋnı kertgünüglilärkä.

89. *(3) ayğıl män ol män korkutuğlı bälgülüg.*

90. nätäg kim indürdimiz üläşiglilär üzä ant içiglilär üzä.[306]

91. anlar kim kıldılar (4) okıġunı ülüş ülüş.

92. idiŋ tapa sorğay ok miz anlarka yumkıka.

93. anıŋdın kim kılur ärdilär.

94. (5) yara tägürgil anı kim yarlığ tägrülür sän yüz äwürgil ortak katığlılardın.

95. biz tap bolğay miz saŋa fusūs tutuğlılardın.

96. (6) anlar kim kılurlar taŋrı birlä adın taŋrını. oş bilgäylär.

97. çınok *bilür miz säniŋ (7) tarıtur köksüŋ köŋlüŋ anıŋ birlä kim* ayurlar.

98. arığlığ birlä yād kılğıl idiŋ ögdüsi birlä bolğıl säcdä kılığlılardın.

99. (8) tapunğıl idiŋkä kälginçäkä tegi saŋa kertü yaʿnī ölüm.

(16)
sūrätüʿn-naḥl

bu naḥl sūräsi mäkkädä inmiş turur. yüz yegirmi säkiz āyät turur.

(9) ol idi atı birlä kim ḫalkını kıyāmät kün ʿarāṣatka terä yarlıkadı. bağırsak kim muḥāmmäd yalavaçka ümmätiniŋ şafāʿatin açnu yarlıkadı. bağışlagunı kim muḥāmmädka raḥmät kılur açar.

1. [196r/1] käldi taŋrı yarlığı ewdürmäŋlär[307] anı. anıŋ arığlıkı uluğ yüksäk ol anıŋdın kim ortak katarlar.

2. indürür (2) färiştälärni cabrā'il birlä yarlığındın kimnüŋ üzä tiläsä kullarındın kim korkutuŋlar bütünlükün kim (3) yok idi mägär män korkutuŋlar maŋa.

3. törüt(t)i köklärni yärni könilik birlä. yüksäk anıŋdın kim (4) ortak katarlar.

[305] 015/088=195v/1 **uzunçura:** A. تمدّنّ "dikmek" (Çanga 476a). *uzunçura ekki köz tart-* "göz dikmek" *uzunçura* < *uzun+çu+ra*, *-çu* hem fiiller hem de isimler üzerine gelerek tabi olduğu isme "kesin olarak kesinlikle anlamları veren çI/çU ek edatı olmalıdır. ETü'de *tünçülä, bulıtçı*layu biçimlerinde tespit edilmiştir. *+ra* ise bilinen yön gösterme ekidir. Sözcük KB'de 4212, 4213, 4272, 5303, 5863'de geçen *uzunçı* ile aynı olmalıdır. Clauson da sözcüğü *uzun* "uzun" ile ilişkilendirmiştir (ED 289b uzunçı). Bu ek edatın fonksiyonu ve kullanımı için Bkz. Barutcu Özönder (2001 75-86).

[306] 015/090=195v/3 Yazmada ayet bitimi değil.

[307] 016/001=196r/1 **ewdürmäŋ:** Üzerinde *ewmäŋ* yazılıp üzeri çizilerek iptal edilmiş.

4. törüt(t)i kişini uça suwındın kim ol çoġıçı[308] bälgülüg.
5. (5) yılḳılarnı yarat(t)ı anı silärkä anıŋ içindä köşäk[309] ol asıġlar. andın yeyür silär.
6. silärkä (6) anıŋ içindä körk ol ançada keçäkä kirür silär taḳı ançada ertäkä çıḳar silär.
7. kötrür aġruḳlarıŋıznı ol (7) käntkä kim ärmäs silär tägigli aŋar mägär ätözlär *ämgäki birlä. bütünlükün iḏiŋiz baġırsaḳ yarlıḳaġan ol.*
8. (8) yuntlar ḳatırlar äşgäklär münsä silär anı etig bäzäk. törütür anı kim bilmäs silär.
9. (9) taŋrı üzä ol yolḳa köndürmäk andın ḳışruġlı. ägär tiläsä köni yolḳa köndürgäy silärni.
10. [196v/1] ol ol iḏi indürdi kökdin suw silärkä. andın içgü andın ne yıġaç anıŋ içindä (2) otlatur silär.
11. ündürür miz silärkä anıŋ birlä tarıġnı zäytūnnı ḫurmā yıġaçını üzümlärni tegmä *(3) türlüg yemişlärdin. bütünlükün anıŋ içindä bälgü ol boḏunḳa kim* saḳnurlar.
12. örü turuġlı[310] ḳıldı silärkä (4) tünni kündüzni künni aynı yulduzlarnı boyun beriglilär ol anıŋ färmānıŋa. bütünlükün anıŋ içindä (5) bälgülär ol boḏunḳa kim ögün uḳarlar.
13. ol kim yarat(t)ı silärkä yär içindä türlüg rängläri. (6) bütünlükün anıŋ içindä bälgü ol boḏunḳa kim pänd tutarlar.
14. ol ol iḏi turur kim färmān tutuġlı ḳıldı täŋizni yesä silär (7) andın tāzä yaş ätni çıḳarsa *silär* andın etig yaʿnī yinçü küḏäzsälär anı. körgäy sän kämini (8) barıġlı käligli yaʿnī käsigli tiläsä silär anıŋ artuḳluḳındın bolġay kim silär şükr ötägäy silär.
15. kämişti (9) yär içindä bäkümiş taġlarnı aġtarulmasun yayılmasun tep silär[311] birlä arıḳlar yollar bolġay kim silär köni yolḳa köngäy silär.[312]

---

[308] 016/004=196r/4 çoġıçı "kavgacı, hasım" < *çoġı+çı* = A. خَصيم "çekişen, mücadele eden, hasım, taraf tutan kavgacı" (Çanga 168a). Bkz. ED 406b çoġı, Ryland K. T. *çoġıçı* "kavgacı" (Eckmann 115)

[309] 016/005=196r/5 köşäk = A. دِفْء "ısıtıcı madde, ısındırıcı sıcaklık; deve yavrusu, deve tüyü ve deveden istifade edilen şeyler, hayvan yavrusu, deve yavrusu" (Çanga 186b). ED 753b.

16. [197r/1] nişānlar. yulduzlar birlä anlar yolḳa könlürlär.

17. *azu ol mu yaratur anıŋ täg mü yaratmaz.* pänd (2) {pänd} tutmas-mu silär

18. ägär sanasa silär taŋrı bermiş ni'mätni sanumaġay silär anı. bütünlükün taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

19. (3) taŋrı bilür anı kim yaşrur silär anı kim āşkārā ḳılur silär.

20. anlar kim oḳıyurlar taŋrıda adınḳa (4) törütmäslär närsäni anlar törütilürlär.[313]

21. ölüglär tirig ärmäslär bilmäslär.[314] (5) ḳaçan ḳoparılurlar.

22. idiŋiz bir taŋrı ol. anlar kim kertgünmäslär kedinki ajunḳa köŋülläri (6) tanıġlı ol anlar uluġsıġlıḳ ḳılurlar.

23. ḥaḳḳā *seziksiz ana'llāhā bütünlükün bilür* anı kim örtüglüg ḳılurlar anı kim (7) açuḳluġ ḳılurlar. bütünlükün ol säwmäs uluġsıġlıḳ ḳılġanlarnı.

24. ḳaçan aytılsa anlarḳa negü indürdi idiŋizlär tep (8) aydılar ozaḳılarnıŋ sörçäki turur.

25. kötürsünlär yazuḳlarını tükäl ḳopmaḳ kün anlarnıŋ (9) yazuḳlarındın yolsuz ḳılur anlarnı biligsizlikin. bilgil nemä yawuz esiz yazuḳ ḳılırlar

26. al ḳıldı oḳ anlar kim [197v/1] anlarda öŋdün ärdilär. kätürdi taŋrı anlarnıŋ ewläriŋ bünyādını yär töşäklärindin tüşdi anlar üzä kögä[315] (2) üstünlärindin käldi anlarḳa ḳın andın kim bilmäslär.

27. yana ḳopmaḳ künindä (3) rüsvā ḳılur olarnı ayur ḳayda ol mäniŋ ortaḳlarım anlar kim ḫilāf ḳılur ärdiŋizlär anlar içindä aydı ayġay (4) anlar kim berildilär bilig bütünlükün rüsvālıḳ bükün esizlik tanıġlılar üzä.

28. (5) anlar kim cānlarıŋ kötrür anlarnıŋ färiştälär küç ḳılıġlılar kämşür elläşmäkni ḳılmaz ärdimiz (6) bir *esizlik.* yoḳ kim taŋrı bilgän turur anı kim ḳılur ärdiŋizlär.

29. kiriŋlär tamuġ ḳapuġlarındın (7) mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä. nemä yawuz ol uluġsılıḳ ḳılıġlılar yanışı

---

[310] 016/012=196v/3 örü turuġlı kıl- "emre amade kılmak" = A. سَخَّرَ "tesir etmek (muayyen bir garazla zorla sevk etmek), emre amade kılmak, emir altına almak, emrine vermek" (Çanga 239a). Bkz. ED 197b örü ve KB 939 *ö. tur-* "emre amade durmak, (beyin huzurunda)".

[311] 016/015=196v/9 silär: سیلارکا yazılıp کا üstü çizilip iptal edilip alta *birlä* yazılmış.

[312] 016/015=196v/9 Yazmada ayet bitimi değil.

[313] 016/020=197r/4 Yazmada ayet bitimi değil.

[314] 016/015=197r/4 Yazmada ayet bitimi.

[315] 0167026=197v/1 köge = A. السَّقف "tavan" (Çanga 245b). Krş. CC *kögen* [kogen]:150.

30. aylur anlarḳa kim (8) saḳnuḳluḳ ḳıldılar nä ol kim indürdi iḏiŋiz ayurlar äḏgülük. anlarḳa kim äḏgülük ḳıldılar bu yaḳın tiriglik içindä (9) eḏgülük. keḏinki sarāy yegräk ol nemä körklüg saḳnuḳlar sarāyı.

31. ürüklük būstānları [198r/1] kirürlär aŋa yörir anıŋ altınındın arıḳlar anlarḳa anıŋ içindä negü tiläsälär. andaġoḳ (2) yanut berür taŋrı saḳnuḳlarḳa.

32. *anlar kim cānların alur olarnıŋ färiştälär ḫoşlar äsänlik anlar üzä (3) kiriŋlär* uştmaḫḳa anıŋ birlä kim ḳılur ärdiŋizlär.

33. baḳmaslar ol mägär kim kälsä anlarḳa (4) färiştälär azu kälsä iḏiŋ yarlıġı. andaġoḳ ḳıldı anlar kim anlarda öŋdün ärdilär. küç ḳılmadı anlarḳa taŋrı (5) yoḳ kim özläriŋä küç ḳılur ärdilär.

34. tegürdi anlarḳa esizliklär ḳılmışları täg esizlikläri (6) ḳapsadı anlarḳa ol kim anıŋ birlä äliglär ärdilär.

35. aydı anlar kim ortaḳ ḳat(t)ılar ägär (7) tiläsä taŋrı tapunmaġay ärdimiz anda *aḏın närsädin biz ap ymä atalarımız ap ymä ḥarām ḳılmadımız* (8) anda aḏın närsädin. andaġoḳ ḳıldı anlar kim anlarda öŋdün. ärmäs (9) yalavaçlar üzä mägär tegürmäklig bälgülüg.

36. ḳopardımız oḳ tegmä gürūh içindä bir yalavaç [198v/1] tapnuŋlar taŋrıḳa kim sıŋardın turuŋlar taŋrıda aḏınḳı tapunġulardın. anlarda kimni yolḳa köndürdi taŋrı yana anlarda (2) kimkä yaraşı boldı anıŋ üzä esizlik. yörüŋlär yär içindä baḳıŋlar nätäg (3) ärdi yalġan tutuġlılarıŋ soŋı.

37. ägär suḳlansa sän anlarḳa köni yol körgütmäk üzä bütünlükün taŋrı (4) *köndürmäs anı kim azıtur yoḳ anlarḳa yārī beriglilärdin.*

38. andıḳtılar taŋrı tapa antları (5) ḳatıġlanmaḳları ḳoparmaz taŋrı kim ölsä. zinhārā vaʿdä ḳılmaḳ anıŋ üzä köni ol yoḳ kim (6) kişilärniŋ üküşräkläri bilmäslär.

39. bälgürtgü üçün anlarḳa ol kim aḏnaşurlar ärdi anıŋ içindä bilmäk üçün (7) anlar kim tandılar anlar yalġan sözlägli ärdilär.

40. bütünlükün aymaḳımız närsäkä tiläsämiz anı (8) kim ayur miz aŋar bolġıl tep bolur.

41. *anlar kim aḏrıldılar taŋrı içindä küç ḳılmışlarında* (9) keḏin ornatġay oḳ miz anlarnı dünyā içindä eḏgülük. keḏinki ajun yanutı uluġraḳ ägär bilür ärsä silär.

42. [199r/1] anlar kim särindilär iḏiläri üzä köŋül ururlar.

43. ıḏmadımız (2) sendä öŋdün mägär äränlär yarlıġ ıḏıldı anlarḳa soruŋlar bitig boḏunıŋa ägär ärsä silär (3) bilmäslär.

44. bälgülärin bitiglärni. indürdimiz saŋa yāḏnı bälgürtsä miz kişilärkä nä kim (4) indürüldi anlarḳa bolġay kim anlar saḳınġaylar.

45. ḳorḳunçsuz *mu boldı anlar kim al dästān ḳıldılar esizliklär birlä* (5) yär ḳudı ıymaḳḳa taŋrı anlarnı yärkä azu kälsä anlarḳa ḳın andın kim bilmäslär.

46. (6) azu tutsa olarnı täzginmäkläri içindä ärmäslär anlar unmas ḳılıġlılar.

47. azu tutsa olarnı ḳorḳmaḳ üzälä. çın (7) iḏiŋiz bağırsaḳ turur yarlıḳağlı turur.

48. azu baḳmaslar mu aŋar kim yarat(t)ı taŋrı närsädin äwrülür (8) köligäläri oŋdın[316] soldın yüknüglilär taŋrıḳa anlar uçuzlar ol

49. taŋrı<ḳa> yüknür (9) nä kim köklär içindäki nä kim yär içindeki bir yörigli tınlıġdın färiştälär uluġsılıḳ ḳılmaslar.

50. [199v/1] ḳorḳa<r>lar *iḏilärindä üstünlärindin ḳılurlar* anı *kim* färmānlanur.

51. aydı taŋrı (2) tutmaŋlar ekki taŋrı. bütünlükün ol. bir taŋrı ol maŋa ḳorḳuŋlar maŋa.

52. aŋar turur nä kim (3) köklär içindäki yär içindäki aŋar dīn tutaşı. taŋrıda aḏınḳa mu ḳorḳar silär

53. nä kim bulsa silär birlä (4) niʿmätdin taŋrıdın turur yana ḳaçan tägsä silärkä ziyān aŋar yalwarur silär.

54. yana ḳaçan açsa (5) ḳor ziyānnı silärdin ḳaçan bir gürūh silärdin iḏiläriŋä ortaḳ ḳatarlar.

55. tanmaḳları üçün aŋar kim berdimiz anlarḳa. (6) erinçläŋlär. harayna munu bilgäy silär.

56. ḳılurlar aŋar kim bilmäslär bir ülüş anıŋdın kim rūzī berdimiz anlarḳa. (7) taŋrı tapa and aytılġay oḳ silär anıŋdın kim yalġan ḳoşar ärdiŋizlär.

57. ymä ḳılurlar taŋrıḳa ḳızlarnı anıŋ arıġlıḳı (8) anlarḳa turur nä kim küsär ärsälär.

58. ḳaçan säwünç berilsä olarda birisi tişi birlä bolur anıŋ yüzi ḳap ḳara (9) ol öfkä birlä saḳınçlıġ ol.

---

[316] 016/048=199r/8 oŋdın: A. اَليهيزْ. *oŋdın* "sağ" kelimesi ايكدين olarak yanlış yazılı doğru yazım *oŋ* okutacak biçimde *ʿwnktʿwn* olmalı idi..

59. yaşa kizlänür bodunındın yawuzlukdın ol kim säwünç berildi aŋar. näk tutar mu anı [200r/1] uçuzluk üzä azu kizlär mü anı tuprak içindä. bilgil nemä yawuz hükm kılurlar.

60. anlarka kim kertgünmäslär (2) kedinki ajunka yawuz mäsäl ol. taŋrıka ol yüksäkräk mäsäl. ol turur küsüş ṣavāb işlig.

61. ägär (3) tutulsa taŋrı kişilärni küç kılmakları birlä kodmağay ärdi anıŋ üzälä. bir tınlığdın yok kim kenkätür (4) atalmış vaktka tegi. kaçan kälsä atalmış üdläri kitärü soŋ kalmaslar bir sāʿat ap ymä ilgärü aşnurlar.

62. (5) takı kılurlar taŋrıka anı kim taplamaslar ṣıfat kılur tilläri yalğanını çın anlarka ol (6) edgülük. harayna kim ol anlarka ol ot anlar taŋlap yığılmışlar.

63. taŋrı tapa and ıdtımız ok gürūhlarka (7) sendä öŋdün et(t)i bäzädi anlarka yäk işlärini ol turur anlarnıŋ dostları bükün anlarka turur ağrıtığlı (8) kın.

64. indürmädimiz säniŋ üzä bitigni mägär bälgürtmäkiŋ üçün anlarka ol kim adnaştılar anıŋ içindä köni yol (9) yarlıkamak ol bodunka kim kertgünürlär.

65. taŋrı indürdi kökdin suwnı tirgüzdi anıŋ birlä yärni [200v/1] ölmişdä kedin. bütünlükün anıŋ içindä bälgü ol ol bodunka kim äştürlär.

66. bütünlükün kim silärkä turur yılkılar içindä körüş ol. (2) içrür miz silärkä anıŋdın kim karınları içindä täzäkli kanlı ara sütni katığsız siŋi (3) içiglilärkä.

67. ḫurmā borları täg yemişlärindin üzümlärdin etär silär andın äsritgü (4) körklüg rūzī. bütünlükün anıŋ içindä bälgü ol ol bodunka ukarlar.

68. körgüt(t)i idiŋ (5) arılarka kim tutsalar tağlardın ewlär takı yığaçda aŋar kim sakya kılurlar[317].

69. (6) yana yeŋlär tegmä yemişlärdin. kiriŋlär idiŋ yollarıŋa yumşak. bolup çıkar (7) anıŋ karınlarındın içgü türlüg türlüg rängläri anıŋ içindä äm turur kişilärkä. bütünlükün anıŋ içindä bälgü ol (8) ol bodunka kim saknurlar.

70. taŋrı törüt(t)i silärni yana cānıŋızlarnı alur silärniŋ silärdä kim (9) yandurulur. ıŋarak tiriglikkä[318] bilmämäk üçün bilmişdä kedin närsäni. bütünlükün taŋrı bilgän turur uğan turur.

---

[317] 016/068=200v/5 **sakya kılurlar**: *sakya kıl-* = A. يَعْرِشُونَ "hazırlamak, kurmak." (Çanga 323b)

[318] **016/070=200v/9 ıŋarak tiriglik** = A. أَرْذَلِ لعُمُر "en düşük ihtiyarlık kocalık hâli ömrün yaşlılık aczlik ve bunama hâlindeki son devresi" (Çanga 210a). *ıŋarak* < *ıŋa+rak*, *ıŋa* için Bkz. ED183a ıŋa. Kelime daha önce DLT (I 128) ve KB'de (1672) tanıklanmıştı.

71. [201r/1] taŋrı artuķluķ urdı amarıŋızlarķa amarı üzä rūzī içindä. ärmäslär anlar artuķluķ berildilär (2) yanduruġlı rūzīlärini anıŋ üzälä kim ärklig boldı oŋ äligläri anlar anıŋ içindä tüp tüz ol. taŋrı bermiş ni^cmätkä mü (3) tanarlar

72. taŋrı ķıldı silärkä özüŋüzlärdin cüftlär ķıldı silärkä (4) cüftläriŋizdin oġlan yägänçüklär[319] rūzī berdi silärkä arıglardın. näk yoķlarķa mu (5) kertgünürlär taŋrınıŋ ni^cmätiŋä anlar tanarlar.

73. taķı tapnurlar taŋrıda adın (6) ol kim ärklig bolmas anlarķa rūzī bermäkkä köklärdin yärdin. närsäkä umaslar.

74. (7) toķımaŋlar taŋrıķa mäŋzäglär. bütünlükün taŋrı bilür silär bilmäs silär.

75. urdı taŋrı bir mäsäl (8) bir ķul ärklig bulunamış yaraġı bolmas närsä üzä. yana ol *kim rūzī ķıldımız aŋar bizdin.* körklüg rūzī ol (9) *nafaķa ķılnur* andın örtüglü āşkārā. näk tüz bolurlar mu. ķamuġ ögdi taŋrıķa. yoķ kim üküşräkläri bilmäslär.

76. [201v/1] urdı taŋrı bir mäsäl ekki är birlä ekkidä birisi aġın ol ärmäslär bir närsä üzä ol (2) yalġan bägdäni üzälä. ķayda kim ıdsa anı kältürmäs bir edgülük. tüz bolur mu ol anıŋ birlä kim (3) fārmānlayur dādlıķ könilik birlä. ol köni yol üzä.

77. taŋrıķa köklär yärlär örtüglügi. (4) ärmäs ķıyāmät işi mägär köz yumup açınça[320] azu ol yaķınraķ. *bütünlükün taŋrı* (5) tegmä närsä üzä uġan turur.

78. taŋrı çıķardı silärni anaŋızlar ķarınlarındın (6) bilmäs silär närsäni. ķıldı silärkä eşitgüni közlärni köŋüllärni bolġay kim silär (7) şükr ötägäy silär.

79. körmäslär mü ķuşlarķa fārmān tutuġlı kök ķalıķı[321] içindä. tutmas olarnı (8) mägär taŋrı. bütünlükün anıŋ içindä bälgülär ol ol boduņķa kim kertgünürlär.

80. *taŋrı ķıldı silärkä (9) äwlärindin amrulġu*[322] ķıldı *silärkä* yılķılar *tärilärindin* äwlär yüŋül tutar silär anı [202r/1] köçgü künläriŋizdä turġu künläriŋizdä

---

[319] **016/072=201r/4 yägänçük** = A. حفدة "torun" (Çanga 148a), ED 912b-913a **yägän.**

[320] 016/077=201v/4 **köz yumup açınça** = A. illā kalamhi'l-basari "bir göz açıp yumma gibi", çok kısa süre, anlık süre için.

[321] ***016/079=201v/7 kök ķalıķ:*** A. جوّالسماء *"hava, yerle gök arası, atmosfer, hava boşluğu"* (Çanga 132a). ED 620a.

[322] 016/080=201v/9 **amrulġu** < *amrul-ġu* "dinlenme yeri" = A. سكنا "canların çektiği yär, mesken" (Çanga 247b). ED 163b **amrıl-/amrul-**. Ayrıca Bkz. TİEM73 104v/2=006/0096 *amrulġu küni* "dinlenme günü".

anıŋ yuŋlarında anıŋ coğdalarındın[323] anıŋ tüklärindin (2) orun töşäk erinçlänmäk bir vaḳtḳa tegi.

81. taŋrı ḳıldı silärkä anıŋdın kim yarat(t)ı köligälär ḳıldı (3) silärkä tağlardın saḳınğular ḳıldı silärkä köŋläk käḏimlär küstäzür[324] silärni isigdin iç tonlar (4) küstäzür silärni ḳatığlıḳıŋızlardın. andağoḳ tükäl ḳılur erinçni silär üzä bolğay kim silär boyun sügäy silär.

82. *(5) ägär äwrülsälär bütünlükün säniŋ üzä turur tegürmäklig bälgülüg.*

83. bilürlär taŋrı niᶜmätini yana tanarlar aŋar (6) üküşräkläri tanığlılar ol.

84. ol kün ḳoparur miz tegmä gürūhdın tanuḳ yana dästür berilmäs (7) anlarḳa kim tandılar ap ymä anlar tıldağlanurlar.[325]

85. ḳaçan körsä anlarnı kim küç ḳıldılar ḳınnı (8) yüŋül ḳılınmas anlardın ap ymä anlar körlürlär.

86. ḳaçan körsä anlar ortaḳ ḳat(t)ılar ortaḳlarını (9) aydılar iḏimizä bular ortaḳlarımız anlar kim ündär ärdimiz sendä öŋdün. kämiştilär anlarḳa [202v/1] sözni kim kim silär yalğan aytığlılar.

87. kämiştilär taŋrıḳa ol kün boyun bermäkni tayar anlardın (2) nä kim yalğan yarat(t)ılar ärsä.

88. anlar kim tandılar yığdılar taŋrı yolındın arturğay miz anlarnı (3) ḳınnı ḳın üzä anın kim artaḳlıḳ ḳılur ärdilär.

89. ol kün ḳoparur miz (4) tegmä ümmät içindä tanuḳ anlar üzä özlärindin käldürgäy miz seni tanuḳ bular üzä. (5) indürdimiz säniŋ üzä bitigni bälgürtü tegmä närsä üzä köni yol yarlıḳamaḳ (6) säwünç boyun süglilärkä.

90. bütünlükün taŋrı färmānlar dādlıḳ birlä taḳı eḏgülük birlä bermäk (7) yawuḳluḳ aḏaşıŋa yığar yawuz işdin bildükmädük işdin[326] boynağuluḳdın pänd berür silärkä (8) bolğay kim silär pänd tutğay silär.

---

[323] 016/080=202r/1 **coğdalarındın** = A. أوبارها "deve tüyü" (Çanga 540a).. *coğda* DLT'de Oğuzlara ve Kıpçaklara özgü bir biçim olarak *coğdu* olarak verilmiştir (DLT-I 31). Kâşgarlı bu sözün Hakaniye Türkçesindeki biçimini ise *yoğdu* olarak verir (DLT-III 30). Bu kelime Moğolcada *cogdur* biçiminde alıntı söz olarak vardır. Modern Türk lehçelerinden Tuv. *çoğdur* ve Kır. *joğdor* biçimleri ise Moğolca alıntılardır, Bkz. ED 899a **yoğda**.

[324] **016/081=202r/3 küstäzür** = A. تقيكم (Çanga 558a) "korumak". *küstäz-*, muhtemelen *küdäz-* veya *küzäd-* için yanlış yazım.

[325] **016/084=202r/7 tıldağlanurlar**: A. يستعتبون "müsamaha gösterilmek, özürleri dinlenmek" (Çanga 316b). *tıldağlan-* "sebep göstermek, özür dilemek" < *tıl+ta-ġ+la-n-*. İlk kez tanıklanmıştır. *tılta-*, *tıltan-* ve *tıltag* için Bkz. ED 494a/b.

91. tükäl ḳılıp başḳa elätiglilär taŋrı ʿahdini ḳaçan ʿahd ḳılsa silär (9) buzmaŋlar andlarnı anıŋ bäkümişindä ked̲in ḳıldıŋızlar oḳ silär taŋrını silär üzä uġḳa. [203r/1] bütünlükün taŋrı bilür anı kim ḳılur silär.

92. bolmaŋlar ol uraġut täg kim buzdı ägrikini (2) terigligdin soŋra[327] buzmaḳ. tutar silär antlarıŋızını tıltag silärniŋ ara kim bolsa (3) bir gürūh ol artuḳluḳ *taḳı bir gürūhdın. bütünlükün kim sınayur silärni taŋrı anıŋ birlä* bälgürgäy ök silärkä ḳopmaḳ kün (4) anı kim anıŋ içindä ad̲naşur silär.

93. ägär tiläsä taŋrı ḳılġay ärdi silärni bir gürūh. yoḳ kim azıtur (5) kimni tiläsä taḳı köndürür kimni tiläsä. sorulġay oḳ sän andın ḳılur ärdiŋizlär.

94. tutmaŋlar (6) antlarıŋızını tıltaġ silär ara ḳışġay ad̲aḳ tölämişdä ked̲in tatġay silär esizlikni anın kim (7) yandurdıŋızlar taŋrı yolındın. silärkä ḳın turur uluġ.

95. satġın almaŋlar taŋrı ʿahdiŋä bahānı. (8) az bahānı. ol kim taŋrı üskindä ol yegräk turur silärkä ägär bilür ärsä silär.

96. ol kim üsküŋüzlärdäki (9) tükä<r> alḳanur ol kim taŋrı üskindä ḳalıġlı turur. boyun bergäy ök miz anlarḳa kim särindilär tärlärini körklügräk [203v/1] ol kim ḳılur ärdi.

97. kim ḳılsa ed̲gü ärkäkdin azu tişidin ol kertgünügli bolsa (2) tiriglik bergäy miz aŋar ḫoş tiriglik. yanut bergäy ök miz anlarḳa tärlärini körklügräk ol näkdin kim ḳılur ärdilär.

98. (3) ḳaçan oḳısa sän oḳıġunı sıġınġıl taŋrıḳa taşlanmış sürülmiş yäkdin.

99. ol yoḳ aŋar (4) bir ärk vä türk anlar üzä kim kertgündilär id̲iläri üzä köŋül ururlar.

100. anıŋ ärki türki (5) anlar üzä kim dost tutarlar anı y̲ana anlar anlar ortaḳ ḳatıġlılar.

---

[326] 016/090=202v/7 bildükmädük iş+ = A. المنكر "kötülük" (Çanga 523a). *bildükmädük< bil-it-ük-mä-dük*, OLUMSUZ SIFAT-FİİL. *bildük-* "bilinmek, tanınmak", ilk kez TİEM 73'te geçmiştir. Kuruluşu *bastık-*, *bultuk-* gibidir. Bu fiiller için Bkz. WF 649. *bildükmä-* "inkâr etmek, tanımamak" = A. نكر. *bildükmädük* metnimizde ayrıca 150v/9=009/112, 202v/7=016/90'da geçmiştir.

[327] 016/092=203r/1 ägrikini = A. غزلها ägrik "eğrilmiş ip" (Çanga 349a). DLT-I105 ägrik "eğrilen ip", ED 112b ägrik. *terigligdin soŋra*, A. *min ba'di kuvvati*'ye karşılık olarak. *terigligdin* olarak okutuyor, Arapça kısma bakarak *bärk*+'li bir biçim beklenirdi. Belki *bärklikdin* için yanlış yazımdır. Ayeti krş. Rylands *olmaŋlar ol äş täg kim buzdı egirmiş yipni küçde kid̲in egrik yeşilmäki täg* (Eckmann 70: ägir-)

101. ḳaçan tägşürsä miz bir bälgüni bir bälgü birlä ornıŋa (6) taŋrı bilgänräk turur anı kim indürür aydılar çın sän yalġan yaratıġlı sän. yoḳ kim üküşräkläri bilmäslär.

102. aygıl (7) indürdi anı arıġ cān yaᶜnī cabrāʾil idiŋdin kertü yaraşı bäkütü üçün anlarnı kim kertgündilär köni yol (8) säwünç boyun beriglilärkä.

103. bilür ök miz anlar ayurlar ögrätür aŋar bir ādämī. anıŋ tili (9) ḳışarlar anıŋ tapa ᶜacämīni bu tāzī tili ol bälgülüg.

104. bütünlükün anlar [204r/1] kertgünmäslär taŋrı bälgüläriŋä köndürmäs olarnı taŋrı anlarḳa ḳın turur aġrıtıġlı.

105. çınoḳ çatarlar (2) yalġannı anlar kim kertgünmäslär taŋrı bälgüläriŋä. anlar tururlar anlar yalġan sözläglilär.

106. (3) kim tansa taŋrıḳa kertgünmişindä kedin mägär ol kim küçälsä anıŋ köŋli amrulmış bolsa kertgünmäk birlä (4) yoḳ kim kim açsa tanmaḳlıḳ birlä köküzini köŋlini anlar üzä öfkä turur taŋrıdın. anlarḳa (5) ḳın turur uluġ.

107. ol anıŋ üçün anlar sävüp üdürdilär yaḳın tiriglikni kedinki ajun üzälä bütünlükün taŋrı (6) köndürmäs tanıġlı bodunlarnı.

108. anlar tururlar anlar tamġa urdı taŋrı köŋülläri üzä (7) taḳı ḳulaḳları üzä taḳı közläri üzä. anlar tururlar anlar osanuḳlar.

109. seziksiz anlar kedinki içindä (8) anlar tururlar ziyānlıġlar.

110. yana säniŋ idiŋ anlarḳa kim äwdin käsildilär[328] bulġaḳḳa tüşmişdä kedin yana ḳatıġlandılar (9) särdilär. bütünlükün säniŋ idiŋ anda kedin yazuḳ örtügli yarlıḳaġlı.

111. ol kün kälür tegmä ätözkä üstärişür [204v/1] ätözindin tükäl berilür tegmä ätözkä anı kim ḳıldı anlar küç ḳılınmaġaylar.

112. urdı taŋrı (2) bir mäs̱äl bir känt ärdi ḳorḳunçsuz amrulmış kälir ärdi aŋar anıŋ rūzīsi keŋ alḳıġ tegmä orundın (3) tandılar muḥämmädkä ḳurʾānḳa taŋrı niᶜmätläriŋä taturdı aŋa taŋrı açlıḳ kädimini ḳorḳınç kädimini (4) anın kim ḳılur ärdilär.

113. käldi ök anlarḳa yalavaç anlardın yalġanḳa tut(t)ılar anı. (5) tu(t)tı anlarnı ḳın anlar küç ḳılıġlılar.

---

[328] 016/110=204r/8 äwdin käsil- = A. اجرُوا "hicret etmek göçmek" (Çanga 530a-b).

114. yeŋlär anıŋdın kim rūzī ḳıldı silärkä taŋrı (6) ḥälāl arıġ sipās ötäŋlär taŋrı *niᶜmätiŋä ägär ärsä silär aŋar tapnur ärsä silär.*

115. (7) bütünlükün ḥarām ḳıldı silär üzä ölügsäni[329] ḳannı toŋuz etini ymä anı kim atandı taŋrıda adınḳı butlarḳa (8) kim muŋalsa küç ḳılmazlıḳın muŋda käçmäzlikin bütünlükün taŋrı yazuḳ örtgän yarlıḳaġan ol.

116. aymaŋlar anı kim (9) ṣıfat ḳılur tiliŋizlär yalġandın bu ḥälāl turur bu ḥarām turur [205r/1] yaratsa silär taŋrı üzä yalġannı. çın anlar yaraturlar taŋrı üzä yalġannı (2) ḳurtulmaslar.

117. erinçlänmäk az anlarḳa ḳın turur aġrıtıġlı.

118. *anlar üzä kim cuhūd boldılar (3) ḥarām ḳıldımız ol kim käçmişini* ıdtımız säniŋ üzä munda öŋdün. küç ḳılmadımız anlarḳa yoḳ kim ärdilär (4) özläriŋä küç ḳılurlar.

119. yana säniŋ idiŋ anlarḳa kim ḳıldılar esizlikni biligsizlik birlä yana (5) öknüp yandılar anda kedin edgülük ḳıldılar säniŋ idiŋ anda kedin yazuḳ örtgän yarlıḳaġan.

120. (6) çın ibrāhīm ärdi bir ümmät yarlıġ tutuġlı taŋrı täk köni. ärmädi ortaḳ ḳatıġlılardın.

121. *sipās ötägli (7) anıŋ niᶜmätläriŋä. üdürdi anı köndürdi anı köni yolḳa.*

122. berdimiz aŋa yaḳın ajun içindä (8) ädgülük. ol kedinki ajun içindä edgülärdin.

123. yana yarlıġ ıdtımız säniŋ tapa kim udu barġıl tep (9) ibrāhīm yalavaç diniŋä. ärmädi ortaḳ ḳatıġlılardın.

124. bütünlükün kim ḳılındı şänbä [205v/1] anlar üzä kim adnaştılar anıŋ içindä. bütünlükün säniŋ idiŋ adrar säçär anlar ara ḳıyāmät kün anıŋ içindä (2) ärdilär anıŋ içindä taraşuḳ bolurlar.

125. *oḳıġıl idiŋ yolıŋa könilik birlä ögüt birlä (3) kim körklüg pänd birlä üstärişgil* anlarḳa anıŋ birlä ol körklügräk. çın säniŋ idiŋ ol bilgänräk anı kim (4) azdı anıŋ yolındın taḳı ol bilgänräk turur köni yolḳa könüglilärni.

126. ägär ḳınasa[330] silär ḳınaŋlar (5) aŋar mäŋzär kim ḳınaldıŋızlar anıŋ birlä. ägär ṣabr ḳılsa silär ol yegräk turur säriglilärkä.

127. säringil (6) ärmäs säniŋ ṣabruŋ mägär taŋrılıḳ ḳadġurmaġıl anlar üzä *bolmaġıl köŋül tarlıḳı içindä anıŋdın kim (7) al ḳılurlar.*

128. bütünlükün taŋrı anlar birlä kim saḳlandılar anlar birlä kim anlar edgülük ḳılıġlılar.

(17)
sūrātū bāni isrā'il

(8) bu isrā[331] sūräsi yüz taḳı[332] on āyät turur[333]. mäkkädä inmiş turur.

(9) ol idi atı birlä kim muḥāmmädni bir tünlä elätip ḳamuġ mäläkūtnı körgit(t)i. bağırsaḳ *kim* öz ḳudräti *birlä* kärāmät ḳıldı. yalavaçı *kim* müʿminlärkä künni mänzil ḳılu yarlıḳadı.

1. [206r/1] arıġ taŋrı ol kim tünlä eläti ḳulını bir tünlä aġırlıġ mäsciddin yıraḳraḳ mäzgitkä (2) ol kim ḳutluġ ḳıldımız anıŋ tegräsini körgütmäkimiz üçün aŋar bälgülärimizdin. bütünlükün ol eşitgän körgän.
2. (3) berdimiz mūsāḳa bitigni ḳıldımız anı köni yol taŋrı ḳulı oġlanıŋa tutmaŋlar (4) mendä adın iş oŋardaçı[334].
3. anıŋ oġlanı ḳızları kötürdimiz nūḥ birlä. ol ärdi ḳul (5) şükr ötägli.
4. ḥükm ḳıldımız taŋrı ḳulı oġlanıŋa bitig içindä artaḳlıḳ ḳılġay silär ök (6) yär içindä ekki yolı yana artuḳluḳ ḳılġay oḳ silär uluġ artuḳluḳ ḳılmaḳ.
5. ḳaçan kälsä kedinki ekki fäsādnıŋ ilkisi vaḳti (7) ıdġay miz silär üzä biziŋ ḳullarnı ḳatıġ toḳış idisi aralaġaylar sarāylar arasını. (8) ärdi vaḳt ḳılınmış.
6. yana ḳaytarġay miz silärkä yana äwrülmäkni anlar üzä. (9) yüklängäy miz silärni tawarlar birlä oġlanlar birlä ḳıldımız silärni üküşräk toḳışḳa çıḳar[335].

---

[329] **016/115=204v/7 ölügsä+** < *öl-üg+sä* = A. المَيْتَة (Çanga 493a) "murdar, leş", Sözcük Hekimoğlu KT'de geçmiştir (Sağol-I 104a/2=005/003). Metnimizde A. المَيْتَة daha çok *özi ölmiş* "kendi kendine ölmüş" (002/173=20r/3, 005/003=79v/7, 036/033) ile karşılamıştır.

[330] **016/126=205v/4 ḳınasa:** Altında üzeri çizilerek iptal edilmiş *ḳatsa.*

[331] **017** İsrā için ا harfi üstünle harekelendirilmiştir, dolayısıyla أسْرَى okutmaktadır.

[332] **017 yüz taḳı:** ardından gelen üzeri çizilerek iptal edilmiş *yegirmi.*

[333] **017** İsrā Suresi 111 ayettir.

[334] **017/002=206r/4 iş oŋardaçı** = A. وَكِيلًا "vekil, koruyucu, yardımcı (esma-i ilâhiyeden)" (Çanga 560a). *oŋar-* (k.a.) "onarmak", Bkz. ED 189a. iş oŋar- "iş üstlenmek" Kur'an konteksine uygun olarak KB'de geçmiştir: *ked öglüg käräk bäg oŋarsa işi.*

7. [206v/1] ägär edgülük kıldıŋız ärsä ädgülük kıldıŋızlar özüŋizlärkä ägär yawuz kılsa silär aŋar ok kaçan kälsä kedinki ᶜazāb (2) vaktı[336] yawuz kälgäy yüzüŋizlärkä kirgäy-öklär mäzgitkä nätäg kim kirdilär aŋar ilki (3) yolı yok yodun kılġaylar yüksäk ärürlär ärginçä yok yodun kılmak.

8. bolġay kim idiŋiz yarlıkamak silär. ägär (4) kaytsa silär kaytġay miz kıldımız tamuġnı tanıġlılarka yıġılġu zindān.

9. bütünlükün bu okıġu (5) yolçılayur ol kälāmka kim ṣavābrak köniräk säwünç berür müᶜminlärkä anlarka kim kılurlar edgülüklärni (6) çın anlarka uluġ tär.

10. çın anlarka kim kertgünmäslär kedinki ajunka anut(t)ımız anlarka (7) aġrıtıġlı kınnı.

11. okıyur kişilärni esizlik birlä okımakı täg edgülük. ärür kişi (8) ewäk.

12. kıldımız tünni takı kündüzni ekki nişān yoydımız tün nişānını takı kıldımız (9) kündüz nişānını körgütügli tiläsä silär artuklukını idiŋizlärdin. bilsä silär yıllar sanın [207r/1] takı sakışın. tegmä närsäni adra säçä belgürt(t)imiz anı adra säçä bälgürtmäk.

13. tegmä kişi yapşurgäy miz aŋar (2) anıŋ bitigini boynında. çıkarġay miz aŋar kıyāmät kün bir bitig tuşġay aŋar yadılmış.

14. okıġıl (3) bitigni. tap özüŋkä bükün säniŋ üzä sakışçı.

15. kim yolka könsä bütünlükün könär (4) öz öziŋä. yana kim yoldın azsa yoldın azar ok anıŋ üzä. yazuk bulmaz yazuk kılıġlı adnaġu yazukı birlä. (5) ärmäs miz kınaġlılar bir ıdġınça yumuşçı.

16. kaçan tiläsä miz yok yodun kılmakımız bir sala bodunını (6) ärklig kılur miz anıŋ ärklig türklüglärini yarlıġdın çıkarlar anıŋ içindä yaraşı bolur anıŋ üzä söz yok yodun kılur miz anı yok yodun kılmak.

17. näçä (7) üküş hälāk kıldımız gürūhlardın nūhda kedin. tap idiŋ kullar<ı>nıŋ yazuklarını (8) biligli körügli ol.

---

[335] 017/006=206r/9 tokışka çık- =A. نَفيراً "kaçmak, koşmak, çıkmak, asker olmak, seferber olmak, (ilim ögrenmek için) yolculuğa çıkmak." (Çanga 516b).

[336] 017/007=206v/2 vakti: Önünde fazla olarak *nu* yazılı.

18. kim tiläyür ärsä dünyānıŋ ewäk tiriglikini ewdürgäy miz aŋar anıŋ içindä nägü kim tiläsä miz (9) kimkä kim tiläsä miz yana ḳıldımız aŋar tamuġnı. körgäy aŋar yertilmiş[337] sürsükmiş[338].
19. kim tiläsä [207v/1] ked̲inki ajunnı işläsä aŋar işni ol kertgünügli bolsa anlar ärür anlarnıŋ iş ḳılmaḳları mägär ḳılınmış.
20. *(2) ḳamuġḳa artuḳluḳ berür miz bularḳa ol müʿmin turur taḳı bularḳa ol kāfir* turur id̲iŋ bergänindin. ärmäs id̲iŋ açıġı yıġılmış.
21. (3) baḳġıl nätäg artuḳ berür miz amarılarıŋa amarı üzä. ked̲inki ajun ḳurlarda uluġraḳ ol (4) ymä uluġraḳ ol artuḳluḳ bermäkin.
22. ḳılmaġıl taŋrı birlä ad̲ın taŋrı olturġay sän yertilmiş ḳod̲ulmış.
23. (5) ḥükm ḳıldı id̲iŋ tapunmaŋlar mägär aŋar ataḳa anaḳa edgülük ḳılmaḳ. ägär tegsä ök (6) säniŋ üsküŋdä uluġluḳḳa ekkidä biri yā ekkiläsi aymaġıl ol ekkikä öf teyü taḳı (7) sän sarsıtmaġıl ekkini olar ayġıl olar ekkikä aġırlıġ ed̲gü söz.
24. ḳud̲ı ḳutġıl olar ekkikä uçuzluḳ ḳanatını (8) yarlıḳamaḳdın ayġıl id̲imä yarlıḳaġıl olar ekkini nätäg kim igtülädi bizni kiçig ärkän.
25. id̲iŋizlär bilgänräk (9) anı kim özüŋüzlär içindä turur. ägär bolsa silär edgülär çın ol ärür öknüp yanıġlılarḳa yazuḳların örtgän.
26. [208r/1] bergil yawuḳluḳ id̲iläriŋä aŋar yaraşı çıgayḳa yolda buzulmışlarḳa täŋdä (2) käçürmägil täŋdä käçürmäk.
27. çın täŋdä käçrüglilär ärürlär yäklär ḳoldaşları. ärür (3) yäk id̲isiŋä nū-sipās.
28. ägär yüz äwürsä *sän anlardın tiläyü* yarlıḳamaḳ (4) *id̲iŋdin* umar *silär* anı ayġıl anlarḳa oŋay āsān söz.
29. ḳılmaġıl älgiŋni baġlıġ (5) boynuŋḳa yad̲maġıl anı ḳamuġ yad̲maḳ olturġay sän taşra toḳılıp yıġılmış.
30. (6) säniŋ id̲iŋ yad̲ar rūzīni kimkä tiläsä tarutur. ol ärür ḳullarını biligli (7) körügli.

---

[337] **017/018=297r/9 yertilmiş** = A. مَذْمُومًا "ayıplanmış, zemmedilmiş" (Çanga 196a). *yertil- <yär-it-il-*, İlk kez bu metinde geçmiştir. Kök fiil yär- "ayıplamak" için Bkz. ED 960b 2 yér-.

[338] **017/018=297r/9 sürsükmiş:** A. مَدْحُورًا "tard edilmiş, uzaklaştırılmış, kovulmuş" (Çanga 181b) *sürsük-* "sürülmek, sürüp çıkarılmak" burada "kovulmak" < *sür-sük-*, Hap. leg. Kök fiili *sür-* için Bkz. ED 844a. A. مَدْحُورًا karşılığı olan sözcük 007/018=113v/5, 017/039=209r/1'de *sürsükmiş* olarak üç kez geçmiş üçünde de aynı biçimde *sürsükmiş* fiili ile karşılanmıştır.

31. öltürmäŋlär oġlanlarıŋıznı çıġaylıḳ ḳorḳınçında. rūzī berür miz anlarḳa (8) *silärkä. ymä anlarnı öltürmäk ärür uluġ yaŋluḳ*

32. yawuḳ kälmäŋlär zenīkä ol (9) ärür yawuz iş. yawuz yol.

33. öltürmäŋlär ol ätözni kim ḥarām ḳıldı taŋrı [208v/1] mägär yaraşı birlä. kim öldürülsä küçälip ḳıldımız oḳ anıŋ ärkligiŋä bir ḥüccät täŋdä käçürmäsün (2) öldürmäk içindä. ol ärür yārī berilmiş.

34. yaḳın kälmäŋlär atasızlar mālıŋa mägär ol ḥüccät üzä kim ol körklügräk (3) teg(g)inçäkä tegi ḳatıġlıḳıŋa küçiŋä[339] tükäl ḳılıŋlar ʿahdni. çın ʿahd ärür sorulmış.

35. *tükäl ḳılıŋlar (4) ölçäkni ḳaçan ülgüläsä silär tartıŋlar köni käbbān birlä.* ol yegräk (5) körglükräk yanışın.

36. uḏu barmaġıl aŋar yoḳ saŋa anda bilig. kim eşitgü körgü (6) köŋül olar ḳamuġ ärür andın sorulġu.

37. yörümäŋlär yär içindä küwäzlänü. (7) sän yırtmaġay sän yärni tegmägäy sän taġḳa uzunluḳun.

38. ol ḳamuġ ärür (8) anıŋ esizliki yawuzluḳı iḏiŋ üskindä taplanmamış.

39. ol ol kim yarlıġ ıḏtı saŋa iḏiŋ (9) könilikdin. ḳılmaġıl taŋrı birlä aḏın taŋrı kämşilgäy sän tamuġ içindä taşra yıḳılmış[340] [209r/1] sürsükmiş.

40. aḏırdı-mu silärni iḏiŋizlär oġlanlar birlä tu(t)tı yā tutundı färiştälärdin tişidin. (2) kim silär ayur silär uluġ sözni.

41. äwürdümiz täwürdimiz ök bu oḳıġu içindä pänd alınsunlar. (3) artmas anlarḳa mägär ürkmäk.

42. ayġıl ägär bolsa anıŋ birlä taŋrılar nätäg kim ayur silär andaġ ärsä (4) tilägäylär ärdi ʿarş iḏisiŋä yol.

43. anıŋ arıġlıḳı yüksäk anıŋdın kim ayurlar uluġ (5) yüksäklik.

44. *arıġlıḳ aytur aŋar yeti ḳat köklär yärlär ol kim anlar içindäki (6)* yoḳ närsädin mägär arıġlıḳ ayur anıŋ ögdüsi birlä yoḳ kim uḳmas silär arıġlıḳ aymaḳlarını. (7) bütünlükün ärür käçürgän yazuḳ örtgän.

---

[339] **017/034=208v/3 küçiŋä:** Satır altında üstündeki *ḳatıġlıḳıŋa*'nın açıklaması.

[340] **017/039=208v/9 taşra yıḳılmış:** *taşra yıḳıl-* "dışarı çıkartılmak, uzaklaştırılmak" = A. ملوما "kınamak"(Çanga 468a). Bu ibare metnimizde 012/032, 014/022 (2), 017/029'da *taşra toḳılmış* olarak geçmektedir.

45. ḳaçan oḳısa sän oḳıġunı ḳılġay miz säniŋ ara (8) anlarnıŋ ara kertgünmäslär keḏinki ajunḳa bir pärdä örtüglüg.

46. ḳılġay miz (9) köŋüllär üzä örtüglär kim uḳsalar anı ḳulaḳları içindä üzlük. ḳaçan yāḏ ḳılsa säŋ [209v/1] iḏiŋni oḳıġu içindä yalŋuzun yüz äwrärlär arḳaları üzä ürküp aymazdın

47. biz bilgänräk miz nätäg (2) tiŋlär anı ançada ḳulaḳ tutarlar saŋa ançada anlar çüwşäşigli ançada ayur (3) küç ḳılıġlılar uḏu barmas silär mägär bir ärkä <yälvikmiş>.

48. baḳġıl nätäg urdılar (4) saŋa mäŋzäglär yol azdılar umaslar yolḳa köni.

49. aydılar ḳaçan bolsa miz (5) süŋüklär uwuş tüwüş[341] biz mü ḳoparılur miz yaŋı yaratıġ

50. ayġıl boluŋlar taşlar (6) azu tämürlär [342]

51. azu törütülmiş anıŋdın kim uluġ kälür köküzläriŋiz içindä. oş[343] ayurlar kim (7) kim ḳaytarur bizni tep. ayġıl ol iḏi kim yarat(t)ı silärni ilki yolı. munu ḳuḏı kämşürlär ök saŋa (8) başlarını taḳı. ayurlar ḳaçan ol. ayġıl bolġay kim bolġay sän yaḳın.

52. ol kün (9) ündärlär silärni yanut berür silär anıŋ ögdüsi birlä seznür silär ürgäymädiŋizlär mägär az.

53. [210r/1] ayġıl mäniŋ ḳullarımḳa aysunlar ol kim ol körklügräk. kim yäklär bulġanur anlar ara. (2) bütünlükün yäk ärür kişilärkä yaġı bälgülüg.

54. iḏiŋizlär bilgänräk silärni (3) ägär tiläsä yarlıḳar silärni. azu ägär tiläsä ḳınar silärni ıḏmadımız seni anlar üzä küḏäzçi.

55. (4) säniŋ iḏiŋ bilgänräk anı kim köklär içindä yärlär içindä turur. artuḳluḳ urdımız oḳ ämäri yalavaçlarḳa (5) ämäri üzä berdimiz dāvudḳa zäbūrnı.

56. ayġıl oḳıŋlar anlarnı kim iḏiŋizlär anda aḏın (6) ärklig ärmäslär ḳor ziyānnı açmaḳḳa silärdin ap ymä äwürmäkkä.

57. anlar olar tururlar (7) oḳırlar tilärlär iḏiläriŋä yaḳınlıḳnı ḳayuları yaḳınraḳ umarlar anıŋ yarlıḳamaḳını (8) ḳorḳarlar anıŋ ḳınıda çın iḏiŋ ḳını saḳlanġu.

---

[341] 017/049=209v/5 uwuş tüwüş = A. رفاتا "kırıntı, ufantı" (Çanga: 216b). *uwuş* < *uw-uş*, Bkz. DLT-I 61 "ufalanmış nesne", ayrıca Bkz. (ED 15b), *tüwüş* "kırıntı" ilk kez. Bundan +A ile fiil *tüwşä-* ve *tüwşet-* ve *tüwşäl-* DLT'de tanıklanmıştır. Bkz. ED 446b. *uwuş tüwüş* Çift söz.

[342] 017/050=209v/6 Yazmada ayet devam ediyor.

[343] 017/051=209v/5 oş "işte", DLT-I 36'daki tanıktan sonra erken tarihli ikinci veri. Bkz. ayrıca ED 255a.

58. yoḳ bir silärdin mägär biz (9) yoḳ yod̲un ḳıldaçı miz anı ḳıyāmät künidä öŋdün *azu ḳınadaçı miz anı ḳatıġ ḳın birlä. ärür ol [210v/1] bitig* içindä bitimiş.

59. yıġmadı bizni ıd̲maḳımızdın bälgülärni mägär kim yalġan ḳat(t)ı (2) anı ozaḳılar. berdimiz s̲āmūd bod̲unıŋa <ingän> trwt bälgülüg küç ḳıldılar aŋar. ıd̲mas miz (3) bälgülärni mägär ḳorḳutmaḳ.

60. ançada kim aydımız saŋa çınoḳ säniŋ id̲iŋ ḳapsayu bilür kişilärni. ḳılmadımız (4) ol tüşni kim körgüt(t)imiz saŋa mägär yalġan kişilärkä ḳarġalmış yıġaçnı oḳıġu içindä. (5) ḳorḳut(t)ımız anlarnı artmas anlarḳa mägär boynaġuluḳ uluġ.

61. ançada aydımız färiştälärkä yüknüŋlär (6) ādäm yalavaçḳa yükündilär mägär raḥmätdin umınçsız. aydı yüknür mü män aŋar kim yarat(t)ıŋ balçıḳdın.

62. aydı nä körürsän (7) bu ol ol kim aġırladıŋ mäniŋ üzälä ägär soŋ ḳoysa sän meni ḳıyāmät künikä tegi erindäklägäy[344] män ök (8) anıŋ oġlını ḳızını mägär az.

63. aydı barġıl kim ud̲sa saŋa anlardın çın tamuġ yanutıŋızlar (9) tükäl ḳılınmış yanut.

64. ḳoparġıl kimni usa sän anlardın ünüŋ birlä kältürgil [211r/1] anlar üzä atlıġıŋnı yad̲aġıŋnı *ortaḳlaşġıl anlar birlä māl tawarlar* içindä oġul ḳızlar içindä. (2) vaᶜdä bergil anlarḳa vaᶜdä berilmäs anlarḳa yäk mägär arġuç.

65. çın mäniŋ ḳullarım yoḳ saŋa (3) anlar üzä ärk türk. tap säniŋ id̲iŋ küd̲äzçi.

66. id̲iŋizlär ol kim sürä berür silärkä (4) kemäni täŋiz içindä tiläsä silär anıŋ artuḳluḳındın. ol ärür silärni yarlıḳaġlı.

67. ḳaçan tegsä silärkä (5) ḳor ziyān täŋiz içindä yitä ol oḳır silär butlardın mägär aŋar yaᶜnī id̲ikä. ḳaçan ḳutġarsa silärni yazıḳa yüz äwürsälär. (6) ärür kişi nü-sipās.

68. *ḳorḳınçsız mu bolduŋuzlar kim ḳud̲ı alsa silärni* yazınıŋ bir yarusında (7) azu ıd̲sa silär üzä taştın yaġmur yana bulmaġay silär silärkä küd̲äzçi.

69. azu ḳorḳınçsız mı bolduŋızlar (8) äwürsä silärni anıŋ içindä yaᶜnī täŋiz içindä ad̲ın bir yol ıd̲sa silär üzä sıġansız sıtġan yelni[345] yeldin ġarḳ ḳılsa silär (9) kertgünmädiŋizlär birlä yana bulmas silär silärkä biziŋ üzä aŋar öç alġan.

70. ağırladımız oḳ ädäm oğlanını [211v/1] kötürdimiz anlarnı yazı içindä däryā içindä rūzī ḳıldımız anlarḳa anğlardın artuḳluḳ urdımız anlarḳa (2) üküş üzälä anıŋdın kim törüt(t)imiz artuḳluḳ urmaḳ.

71. ol kün oḳığay miz tegmä boḏunnı başçıları birlä. (3) kim berilsä bitigi oŋ älgindin anlar oḳığaylar bitiglärini. küç ḳılınmağaylar (4) az näk aḏaḳ uwmuş kirçä.[346]

72. kim bolsa munuŋ içindä ḳarağu ol keḏinki ajun içindä ḳarağu oḳ yolsuzraḳ.

73. (5) ägär sınayu berdilär ärsä seni andın yarlıġ ıḏtımız saŋa yalġan ḳoşsa sän biziŋ üzä (6) anda aḏınḳı. andağ ärsä tutġaylar ärdilär seni dost.

74. ägär bäkütmäsä ärdimiz seni çınoḳ ämitä yazġay ärdiŋ (7) anlarḳa az närsä birlä.

75. andağ ärsä taturġay ärdimiz saŋa üzä üzä tiriglik ḳın üzä üzä ölüm ḳın. (8) yana bulmağay ärdiŋ saŋa biziŋ üzä yāriçī.

76. ägär ḳoparu yazdılar ärsä seni yärdin (9) çıḳarġaylar ärdi seni andın andağ ärsä ürük turmağaylar ärdi säniŋ arḳaŋda mägär az.

77. anıŋ yolı ıḏtımız [212r/1] sendä öŋdün yalavaçlarımızdın bulmağay sän biziŋ yolımızḳa tägşürmäk.

78. aḏaḳın ḳılġıl namāznı kün mäŋzägi tägşürülmäkdin (2) tün ḳaraŋḳuluḳıŋa tegi taŋda oḳımaḳ. çınoḳ taŋ atarda oḳımaḳ ärür ḥāżır bolġu.

79. (3) tündin oḏağ turġıl[347] aŋar artuḳluḳ saŋa bolġay kim ḳoparġay seni iḏiŋ orun (4) ögdülmiş orunda.

80. ayġıl iḏimä kigürgil meni köni kirmäkkä çıḳarġıl meni könilik çıḳışıŋa(5) ḳılġıl meni maŋa sendin yaru ḥüccät yārī berigli.

---

[344] **017/062=210v/7 erindäklägäy** A. لَأَحْتَنِكَنَّ "yular takmak, istilâ etmek, kumanda etmek" (Çanga:157a). *erindäklä-* ilk kez, fakat *erindäk* için Bkz. ED 232b **erindäk** "ağızlık", ayrıca Bkz. WF 104, 271.

[345] **017/069=211r/8 sığansız sıtġan yel** = A. قَاصِفًا "darmadağınık eden kırıp geçen şiddetlice ve ses çıkararak esen" (Çanga 392b). 155r/7=010/022'da da geçmiştir. *sığansız* "düzgün olmayan" < *sığan+sız*, *sığan* "sabit" kelimesini krş. ED 811b **sığan**: DLT I 403 *sıgan saç*. *sıtġan* "kırıp geçiren" < *sı-t-gan*, *sı-* "kırmak"'dan *-t-* ettirgenlik çatı eki ile. *sıt-* erken yazılı metinler için ilk kez tanıklanmıştır.

[346] **017/071=211v/4 aḏaḳ uwmuş kirçä:** A. فَتِيلًا kelimesine karşılık gelen kelime "kıl kadar zerre kadar. (Azlığı küçüklüğü ifade eder. En ufak demektir)" (Çanga 360a). Daha önce metnimizde iki kez geçen bu kelime her ikisinde de *ayada uḳmış kirçä* ile tercüme edilmiştir

[347] **017/079=212r/3 oḏağ tur-** = A. فَتَهَجَّدْ "teheccüde (teheccüd namazı kılmak) kalkmak." (Çanga 530a). *odağ* "uyanık", Bkz. ED 48b **oduğ**. Kelime *o-a* ses dizisi ile 215v/5=018/018'de de geçmiştir. Sözcük bu biçimiyle AT 233'de de tanıklanmıştır.

81. ayġıl käldi yaraġlıġ yoḳ yodun boldı yaraġsız. (6) çın yaraġsız ärür yoḳ bolġu.

82. indürdimiz oḳıġudın anı ol äm turur yarlıḳamaḳ (7) kertgünüglilärkä arturmas küç ḳılıġlılarḳa mägär ḳor ziyān.

83. ḳaçan niʿmät bersä miz kişilär üzä (8) yüz äwrär täzär bir sıŋardın. ḳaçan tegsä aŋar yawuzluḳ bolur umınçsız.

84. ayġıl ḳamuġ (9) ḳılur öz mäŋzägi tüşi üzä. idiŋiz bilgänräk anı ol könmişräk yolḳa.

85. [212v/1] ayturlar saŋa cāndın ayġıl cān. idim yarlıġındın berilmädiŋizlär (2) biligdin mägär az.

86. ägär tiläsä miz elätgäy ök miz anı yarlıġ ıdtımız saŋa (3) yana bulmaġay sän saŋa anıŋ birlä biziŋ üzä küdäzçi.

87. mägär yarlıḳamaḳ idiŋdin. çın anıŋ artuḳluḳı ärür (4) säniŋ üzä uluġ.

88. ayġıl ägär biriksä kişi pärī käldürmäkläri üzälä (5) bu oḳıġu mäŋizlig kältürmägäylär anıŋ täg. ägär bolsa ämäriläri ämärikä yāriçī.

89. (6) äwürdimiz täwürdimiz kişilärkä bu oḳıġu içindä tegmä mäŋzägdin. unamadı bodunnuŋ (7) üküşräkläri mägär nū-sipāslıḳ.

90. aydılar kertgünmägäy ök miz saŋa aḳıtmaġınça tegi yärdin (8) aḳar yul bulaḳ.

91. azu bolġay saŋa bir būstān ḫurmādın üzümdin tartıp aḳıtsa sän arıḳlarnı (9) anıŋ ortasında tartıp aḳıtmaḳ.

92. azu tüşürsä sän kökni nätäg kim aydıŋ biziŋ üzä käsäk käsäk [213r/1] azu kältürsä sän taŋrını färiştälärni tuşlaşu.

93. azu bolsa saŋa bir ew altundın (2) azu aşsa sän kökkä. kertgünmägäy miz aġmışıŋḳa. ançaḳ indürsä sän biziŋ üzä bir bitig (3) oḳısa miz anı. ayġıl arıġ mänim idim ärmäs-män mägär bir yaŋluḳ yalavaç.

94. yıġmadı kişi (4) kim kertgünmäkläri ançada kim käldi anlarḳa köni yol mägär kim aydılar ıdtı-mu taŋrı bir yaŋluḳ yalavaç.

95. (5) ayġıl ägär bolsa ärdi yär içindä färiştälär yöriyürlär amrulmışlar indürgäy ärdimiz (6) anlar üzä kökdin bir yaŋluḳ yalavaç.

96. ayġıl tap taŋrı tanuḳ menli ara. (7) silärli ara. ol ärür ḳullarını biligli körügli.

97. kimni köni yolḳa köndürsä taŋrı ol köni yolluġ ol. (8) yana kimni azıtsa bulmaġay sän anlarḳa dostlar anda adın. ḳoparur miz anlarnı ḳıyāmät kün (9)

yüzläri üzä ḳaraġular aġınlar saġırlar. yanġu yärläri tamuġ ol. näçä kim öçsä otı *[213v/1] arturġay miz anlarḳa çoġluġ otnı.*

98. ol turur anlarnıŋ yanutı anıŋ üçün tandılar biziŋ bälgülärimizkä aydılar ḳaçan (2) bolsa miz süŋüklär uwuş tüwüş biz mü ḳoparılġular miz yaŋı yaratıġ.

99. azu körmäs-mülär bütünlükün taŋrı (3) ol kim törüt(t)i köklärni yärlärni uġan turur yaratmaḳ üzälä anlar mäŋizlig ḳıldı (4) anlarḳa atalmış vaḳt sezik yoḳ anıŋ içindä. unamadı küç ḳılıġlılar mägär nū-sipāslıḳ.

100. ayġıl ägär silär ärklig bolsa silär (5) idimnüŋ yarlıḳamaḳınıŋ ḫazīnäläriŋä andaġ ärsä bärk tutgay ärdiŋizlär bermäk ḳorḳınçında. ärür (6) kişilär bärk tutġan.

101. berdimiz ök mūsākä toḳuz nişānları bälgülüglär. sorġıl (7) taŋrı ḳulı oġlanıŋa ançada kim käldi anlarḳa aydı aŋar firʿavn män seznür män seni ay mūsā yälwikmiş.

102. aydı bildiŋ anı firʿavn indürmädi bular mägär köklär yärlär idisi körüp bilig arıtġular. (9) män sezinür män ay firʿavn hälāk bolmış.

103. tilädi kim ḳoparmaḳ olarnı yärdin. [214r/1] suwḳa baturdımız anı anıŋ birläkini yumḳını.

104. aydımız anda kedin taŋrı ḳulı oġlanını amrulunlar (2) yärdä ḳaçan kälsä kedinki vaḳt kältürgäy miz silärni ḳatıḳ ḳarmaḳ.

105. yaraşı birlä indürdimiz anı (3) yaraşı birlä indi. ıdmadımız seni mägär säwinç berigli ḳorḳıtıġlı.

106. oḳıġu belgürt(t)imiz anı oḳımaḳıŋ üçün anı (4) kişilär üzä üzüklüg üzä. indürdimiz anı indürmäk.

107. ayġıl kertgünüglilär aŋar azu kertgünmäslär. çın (5) anlar berdilär biligni anda öŋdün ḳaçan oḳılsa anlar üzä tüşärlär saḳaḳları birlä yüknü.

108. (6) ayurlar arıġlıḳ idimizä kim ärür idimiz üd urmaḳı ḳılınġu.

109. tüşärlär saḳaḳları birlä (7) yıġlarlar arturur anlarḳa ḳorḳmaḳ.

110. ayġıl oḳıŋlar taŋrını azu oḳıŋlar rūzī berigli. adını ḳayusı kim oḳısa silär (8) aŋar turur edgü atlar. ün eşitür oḳımaġıl namāzıŋda aḳru ymä oḳımaġıl anda tilägil ekki ara yol.

111. (9) ayġıl ögdilig taŋrıḳa ol kim tutmadı oġul ḳız bolmadı aŋar ortaḳ ärklig içindä bolmadı aŋar dost uçuzluḳdın [214v/1] uluġlaġıl anı uluġluḳ birlä uluġlamaḳ yāḏ ḳılġıl anı.

(18)

sūrātū^cl kähf

ḳayu kim ärsä āḏinä künindä sūretu'l (2) - kähfni bir yolı oḳur bolsa yana kälür (3) āḏinäġa. *şükr ü taŋrı tä^cālā 4. anı taḳı ähl-i bäytini ẓālimlär elgindin taḳı* (5) barçalardın saḳlaġay.[348]

(1) bu äl-ḥamd sūräsi yüz taḳı on bir āyät[349] turur mädänī turur.

(2) ol iḏi atı birlä kim tilädi anlarıŋ işin etä berdi. baġırsaḳ kim özin körgütmädi. baġışlaġu *kim ^cözr ḳılmışlarını bäzärläyü yarlıḳadı.*

1. (3) ögdilig ol iḏikä kim indürdi ḳulı üzä bitigni ḳılmadı anı[350] ägri.
2. (4) tüz köni ḳorḳutsa ḳatıġlıḳ birlä anıŋ üskindin säwünç bersä kertgünüglilärkä anlar kim ḳılurlar (5) eḏgülüklärni. çın anlarḳa turur eḏgü yanut.
3. ürük turuġlılar anıŋ içindä tutaşı
4. ḳorḳutsa (6) anlarnı kim aydılar tutundı taŋrı oġul ḳız.
5. yoḳ *anlarḳa aŋar bir biligdin ap ymä atalarıŋa.* uluġ *boldı* (7) bir söz çıḳar aġızlarındın. aymaslar mägär yalġan.
6. bolġay kim sän (8) öldürdäçi sän özüŋni anlarnıŋ izläri üzä ägär kertgünmäsälär bu sözkä ḳaḏġun.
7. biz (9) ḳıldımız nä kim yär üzäkini bäzäk anlarḳa sınamaḳımız üçün anlarnı olarda ḳayusı körklügräk işin.
8. biz ḳıldaçılar miz [215r/1] nä kim anıŋ üzäkini suw tegmädük ḳaḳ yär turur.

---

348 018 Yazmaya sonradan eklenmiş, siyah mürekkeple farklı uslûpla yazılmış Türkçe açıklamada Kehf *suresinin cuma günü okunmasındaki yararlardan söz edilmektedir.*

349 018 Kehf suresi 110 ayettir.

350 018/001=214v/3 anı: Önünde üzeri çizilerek iptal edilmiş *aŋar.*

9. azu sezindüŋ-mü kim üŋür iḏiläri bitig iḏiläri (2) ärdilär biziŋ bälgülärimizdä taŋ.
10. ançada sığındı yigitlär üŋürkä aydılar iḏimizä bergil biziŋkä (3) sendin yaru yarlıḳamaḳ. etä bergil biziŋkä işimizdin köni yol.
11. urdımız ḳulaḳları üzä (4) üŋür içindä yıllar sanın.
12. yana ḳopġardımız anlarnı bilip bälgürtä kim ekki ögürdä birisi saġanraḳ[351] anı kim ürgärdilär (5) rūzgārın.
13. biz ḳıṣṣa ḳıla kim säniŋ üzä anlarıŋ ḫabärlärini yaraşı birlä. anlar ḳoç yigitlär ärdilär kertgündilär iḏiläriŋä arturdımız anlarḳa (6) köni yol.
14. badımız köŋülläri üzä ançada ḳoptılar aydılar iḏimiz köklär yärlär iḏisi turur. (7) oḳımas miz anda aḏın hīç tapunġuḳa aymas bolur miz andaġ ärsä yalġan.
15. bular boḏunumız (8) tut(t)ılar anda adın tapunġular. nälük käldürmäslär anlar üzä bir ḫüccät bälgülüg. kim ol küç ḳılığlıraḳ (9) anıŋdın kim ḳoşdı taŋrı üzä yalġan.
16. ançada kitsä silär olardın tapunmaslar mägär taŋrıḳa. [215v/1] sığınıŋlar üŋürkä yaḏġay silärkä iḏiŋizlär anıŋ yarlıḳamaḳındın etgäy silärkä (2) işiŋizlärdin yumşaḳlıḳ.
17. körgäy sän künni ḳaçan tuġsa ḳışar üŋürlärindin oŋ yarudın (3) ḳaçan batsa kitär ärdi sol yandın anlar keŋlik içindä andın. (4) ol taŋrı bälgülärindin. kimni köni yolḳa köndürsä taŋrı ol turur köni yolḳa köndürülmiş. kimni köni yoldın azıtsa (5) bulmaġay sän aŋar bir dost köndürügli.
18. sezingäy sän anlarnı oḏaġlar tep anlar uḏuġlılar. äwrär miz anlarnı oŋ yarudın (6) sol yaruḳa. anlarıŋ ıtı yaḏığlı ekki ḳarışını[352] äşikdä. ägär köz kämişmäsä sän (7) anlar üzä yüz äwürgäy ärdiŋ anlardın ḳaça tolunġay ärdiŋ anlardın ḳorḳınç birlä.
19. andaġoḳ ḳopardımız anlarnı (8) aytışsalar anlar ara. aydı bir ayıġlı anlardın näçä ürgäydiŋizlär. aydılar ürgäydimiz bir kün azu bir künnüŋ (9) bir ançası. aydılar iḏiŋizlär bilgänräk näçä ürgäydiŋizlär. ıḏıŋlar birägüŋizlärni bu

---

[351] 018/012=215r/4 **saġanraḳ** "daha iyi sayan, daha iyi hesap eden, daha iyi ölçen" < *sa-ġan+raḳ, sa-* "saymak, hesaplamak" ED 781b sa-, *saġanraḳ* = A. أحصى "iki zümreden hangisi onların kaldıkları süreyi tam bir şekilde hesaplayıp tesbit edecek" (Çanga 146b). sa- fiilinden *saġu* "ölçek" (DLT-III 225) ve *saġula-* (DLT-III 325) için Bkz. ED 805b ve ED 811a.

[352] 018/018=215v/6 **ḳarışını** = A. ذراعيه "hayvanda ön ayak. İnsanda dirsekten parmak uçlarına kadar olan kısım. Ön ayaklar " (Çanga 193a). Bkz. ED663b ve *DLT-I 369, DLT-II 365*

yormaḳıŋız[353] birlä bu [216r/1] käntkä. körsün ḳayusı arıġraḳ yemlükün[354]. käldürsün silärkä yemlükni[355] andın yumşaḳlıḳ ḳılsun (2) bildürmäsün silärni kim ärsäkä.

20. anlar ägär älig bolsalar silär üzä taşlayu öldürgäylär silärni azu (3) ḳaytarġaylar silärni öz dīnläriŋä ḳurtulmaġay silär andaġ ärsä tutaşı.

21. andaġoḳ bälgürt(t)imiz anlar üzä (4) bilsünlär kim kim taŋrınıŋ vaᶜdäsi köni turur çın ḳıyāmät sezik yoḳ anıŋ içindä. ançada (5) çandaştılar[356] anlar ara işlärini aydılar ḳoparuŋlar anlar üzä tamlar. aydılar bilgänräk turur anlarnı. aydı (6) anlar ut(t)ılar işläri üzä etgäy miz anlar üzä bir mäzgit.

22. harayna ayurlar üç (7) törtinçläri olarnıŋ ıtları. taḳı ayurlar beş altınçları olarnıŋ ıtları sezikin (8) örtüglügni. ayurlar beş yet(t)i säksinçläri olarnıŋ ıtları turur. ayġıl iḏim bilgänräk turur anlarnıŋ sanını. (9) bilmäs ola<r>nı mägär az. üstärişmägil anlar içindä mägär açuḳluġ üstärişmäk. aytıp tanuḳ tiläyü ḳılmaġıl anlar içindä anlardın [216v/1] birägükä.

23. aymaġıl oḳ närsäni män ḳıldaçı män tep anı ertä.

24. mägär kim tiläsä taŋrı. yāḏ ḳılġıl (2) iḏiŋni ḳaçan unıtsa sän ayġıl bolġay kim yolḳa köndürgäy meni mäniŋ iḏim yaḳınraḳ mundın munda könilikin.

25. (3) ürgäydilär üŋürläri içindä üç yüz yıl arturdılar toḳuz.

26. ayġıl taŋrı bilgänräk turur (4) anı kim ürük turdılar aŋar turur. köklär yärlär örtüglügi. nemä körgän ol. nemä eşitgän ol yoḳ anlarḳa anda aḏın (5) bir dostdın ortaḳ ḳatmasun anıŋ ḥükmi içiŋä bir kim ärsäni.

27. oḳıġıl anı kim yarlıġ ıḏıldı saŋa (6) iḏiŋ bitigindin tägşürügli yoḳ anıŋ yarlıġlarını bulmaġay sän anda aḏın sıġınġu.[357]

28. (7) särgil özüŋni anlar birlä kim oḳırlar iḏilärini ertä birlä taḳı keçä birlä tiläyürlär (8) anıŋ ḫoşnūdluḳını. kitärmägil ekki közüŋni anlardın. tilär sän

---

[353] 018/019=215v/9 **yormaḳıŋız** = A. بورِقكم "gümüş paralar yahut gümüş" (Çanga 547b), Türk Buddhist çevresi ve sivil belgeler yanında *DLT* ve *KB*'de de *yarmaḳ* olarak geçen sözcüğün metnimizde +بورماة şekli yanlış yazım olmalı. Bkz. ED 969a yarmak.

[354] 018/019=216r/1 **yemlükün** < *yem+lük+ün*, VASITA H. = A. طعاما "yiyecek" (Çanga 300b) Bkz. 73/13

[355] 018/019=216r/1 **yemlük+** = A. رِزْق "Allah'ın verdiği mahlûkatın da faydalandığı şey." (Çanga 211a)

[356] 018/021=216r/5 **çandaştılar** = A. يتنازعون "Çekişmeye sunmak, birbiriyle istişare etmek" (Çanga 502b). *çandaş-* < *çand-aş-*, İŞTEŞLİ ÇATI. Sözcük *çandış-* olarak DLT (II 207)'de tek veri olarak tanıklanmıştı. Bkz. ED 425b çandış-

dünyā tiriglikini bäzäkini. boyun bermägil (9) aŋar osayuḳ ḳıldımız anıŋ köŋlini biziŋ yādımızdın udu bardı öz tiläkiŋä ärür anıŋ işi yoḳ yodun ḳılġuluḳ.

29. [217r/1] ayġıl yaraşı idiŋizlärdin. kim tiläsä kertgünsün taḳı kim tiläsä kertgünmäsün. biz anut(t)ımız (2) küç ḳılıġlılarḳa otnı tegrä ḳapsar anlarnı anıŋ *surā pärdäsi. ägär färyādıŋa ḳolsa färyād tegrülgäylär bir suw birlä* baḳır äritmiş täg (3) söglür yüzlärini. nemä yawuz içgü turur. nemä yawuz tayanġu orun ol.

30. bütünlükün anlar kim kertgündilär (4) ḳıldılar edgülüklär biz żāyiʿ ḳılmaz miz ol kişi tärini kim körklüg ḳılsa işini.

31. anlar tururlar anlarḳa turur (5) ürüklük būstānları[358] aḳar anıŋ altınlarındın arıḳlar biläzük urunġaylar anıŋ içindä biläzüklärdin (6) altundın kädärlär kädimlär yaşıl yufḳa tawardın taḳı ḳalın tawardın tayanıġlılar anıŋ içindä (7) *taḫtlar üzä. nemä edgü yanut ol taḳı. nemä körklüg tayanġu orun ol.*

32. urġıl anlarḳa bir mäsäl (8) ekki är birlä ḳıldımız ol ekkidä birisiŋä ekki būstān üzümlärdin. tegrä ḳapsadımız ol ekkini ḫurmā yıġaçı birlä (9) taḳı ḳıldımız ol ekki ara tarıġ äkin.

33. ol ekki būstānlar berdi yemişni ḳazġançını äksümädi andın närsä. [217v/1] aḳıt(t)ımız ol ekki ara arıḳlar.

34. ärdi anıŋ yemişi. aydı eşiŋä ol sözläşür anıŋ birlä (2) män üküşräk män sendin. mālın tawarın küşüşräk gürūhın.

35. *kirdi būstānıŋa ol küç ḳılıġlı turur öziŋä. aydı (3) sezinmäs-män kim alḳınsa* bu tutaşı bar ärginçä.

36. taḳı sezinmäs män ḳıyāmätni adaḳın boluġlı[359] tep ägär yandurulsa män (4) idimkä bulġay oḳ män anda yegräk.

37. aydı aŋar eşi nökäri[360] ol sözläşür anıŋ birlä (5) tandıŋ-mu ol idikä yarat(t)ı seni tupraḳdın yana arḳa suwındın yana tüzdi seni bir är.

---

[357] **018/027=216v/6 sıġınġu:** سيغينغو yazılı.

[358] **018/031=217r/5 ürüklük būstānları:** *ürüklük* = A. عَدْن "yerleşme sükûnet bulma tatmin olma", عَدْن جَنَّاتُ "adn cennetleri, içerisinde sükûnetin tatmin olmanın ve rahatça yerleşmenin bulunduğu cennetler" (Çanga 320a) ED 228a **örüglük**.

[359] **018/36=217v/3 adaḳın boluġlı** = A. قائمة "vakti gelen" (Çanga 410a), *adaḳ-ın* VASITA H.

[360] **018/037=217v/4 nöker** < Mo. = A. صاحبه "arkadaş, sıkı dost" (Çanga 277b). Bkz. *TMEN* 385, Eren 301.

38. (6) yoḳ kim ol mäniŋ idim ortaḳ ḳatmas män idimkä kim ärsäni.

39. nälük aytmadıŋ ançada kim kirdiŋ (7) būstānıŋḳa nälük temädiŋ sän kim tiläsä taŋrı küç yoḳ mägär taŋrı birlä. meni körsä sän män azraḳ män sendin tawarın oğul ḳızın

40. (8) bolğay kim mäniŋ idim bergäy maŋa yegräk säniŋ büstānıŋdın taḳı ıdğay anıŋ üzä bir ḳın yaʿnī ot (9) kökdin bolğay ḳatığ tupraḳ <tayıḳ>.

41. azu bolğay anıŋ suwı suğulmış udmağay sän aŋar [218r/1] tiläyü.

42. ḳapsaldı anıŋ yemişi. ärtä ḳoptı uwnur ekki ayasını anıŋ üzä kim berdi anıŋ içindä ol yemiş (2) taḫtları üzä. ayur ay kāşkī män ortaḳ ḳatmağay ärdim mäniŋ idimkä kim ärsäni.

43. ärmädi aŋar (3) bir gürūh yārī bersälär aŋar taŋrıda adın ärmädi yārī tiläp boluğlı.

44. anda ärkliglik (4) taŋrıḳa yarağlığ. ol yegräk turur yanutun edgüräk iş soŋın.

45. urğıl anlarḳa yaḳın tirigliknïŋ misli (5) suw täg indürdimiz anı kökdin ḳatılsa aŋar yäriŋ otları bolur öfülmiş (6) sawrar anı yellär. ärür taŋrı tegmä närsä üzä uğan.

46. māl tawar (7) oğlanlar yaḳın tirigliknïŋ anıŋ bäzäki turur. ḳaldaçı edgülär yegräk turur ıdğıl (8) üskindä yanut taḳı yegräk turur umunçın.

47. ol kün yorıtur miz tağlarnı körgäy sän yärni çıḳığlı (9) tergäy miz anlarnı. ḳodmağay miz anlardın bir kim ärsäni.

48. ʿarż ḳılğay idiŋkä tizigin. käldiŋizlär ök [218v/1] biziŋkä nätä(g)kim kim yarat(t)ımız silärni ilki yolı yoḳ kim aydıŋızlar ḳılmağay miz silärkä bir üd urğu.

49. (2) ḳodlur bitig körgäy sän yazuḳluğlarnı ḳorḳılığlılar anıŋdın kim anıŋ içindä ayurlar ay (3) ḳatığlıḳ biziŋkä nä ol bu bitigkä ḳodmas bir kiçigni ap ymä bir uluğnı mägär sadı anı (4) bulğaylar anı kim ḳıldılar anuḳ. küç ḳılmas idiŋ kim ärsäkä.

50. ançada aydımız färiştälärkä (5) yüknüŋlär ādämḳa yükündilär mägär iblīs. ärdi pärīdin çıḳdı idisi yarlığındın. (6) tutar mu silär anı anıŋ oğlı ḳızını dostlar mendä adın anlar silärkä düşmän turur. nemä yawuz ol (7) küç ḳılığlılarḳa tägşürüp.

51. anuḳ tutmadım anlarnı köklärni yärni yaratmaḳ üdindä. ap ymä özlärni (8) yaratmaḳ üd̲indä ärmädim tutuğlı yoldın azıtığlılarnı yārī.

52. ol kün ayur ündäŋlär mäniŋ ortaḳlarımnı (9) anlarnı kim aydıŋızlar oḳığaylar olarnı yanut bermägäylär anlarḳa ḳıldımız anlar ara yoḳ yod̲unluḳ.

53. [219r/1] taḳı körgäylär yazuḳluğlar otnı. sezingäylär anlar tüşüglilär aŋar bulmağaylar andın yangu yärni.

54. (2) äwürdimiz täwürdimiz ök bu oḳığu içindä tegmä mäŋzägdin. ärür kişi üküşräk närsädä (3) üstärgäy.[361]

55. yığmadı kişilärni kim kertgünsälär ançada käldi anlarḳa köni yol (4) yarlıḳayu tiläsälär id̲ilärindin mägär kälsä anlarḳa ozaḳılar yolı azu kälsä anlarḳa ḳın (5) utruşu.

56. ıd̲mas miz ıdılmış yalavaçlarnı mägär säwünç beriglilär ḳorḳutığlılar üstärişür anlar kim (6) tandılar näk yoḳ birlä. yoḳ ḳılsalar anıŋ birlä yarağlığnı tut(t)ılar mäniŋ bälgülärimni anı kim ḳorḳut(t)ılar (7) äliglämäk.

57. kim ol küç ḳılığlıraḳ anıŋdın kim yād̲ ḳılındı id̲isi bälgüläri birlä yüz äwürdi andın unıt(t)ı anı kim aşundurdı (8) anıŋ ekki eligi. biz ḳıldımız köŋülläri üzä örtüglüglük kim uḳsalar anı ḳulaḳları içindä (9) ağırlıḳ. ägär ündäsä sän olarnı köni yolḳa köni yolḳa könmägäylär andağ ärsä tutaşı.

58. säniŋ id̲iŋ yazuḳ tälim örtgän. [219v/1] yarlıḳamaḳ id̲isi. ägär tutsa olarnı anıŋ birlä kim ḳazğandılar ewdürgäy ärdi anlarḳa ḳınnı. yoḳ anlarḳa (2) berilmiş üd̲ turur bulmağaylar anda ad̲ın sığınçu yär.

59. ol käntlär yoḳ yod̲un ḳıldımız anlarnı ḳaçan (3) küç ḳıldılar ärsä ḳıldımız anlarnıŋ yoḳ yod̲un bolmaḳlarıŋa bir vaḳt.

60. ançada aydı mūsā yigitiŋä täprämäs-män (4) tägginçäkä tägi män ekki täŋiz ternäkikä azu käçginçä män säksän yıl.

61. ḳaçan tägdilär ärsä ekkägükä ol ekki suw ḳatışıŋa[362] (5) unıt(t)ılar balıḳlarını tu(t)tı anıŋ yolını täŋiz içindä bir ew.[363]

62. ḳaçan käçtilär ärsä aydı yigitiŋä (6) bergil biziŋkä taŋdalıḳ aşımıznı kördümiz ök bu säfärimizdin bu ämgäk.

---

[361] **018/054=219r/3 üştärgäy:** اوشتاركاى metnimizde genellikle اوستاركاى şeklinde yazılmaktadır

[362] **018/061=219v/4 ḳatış** "karışma, birleşme yeri" < *kat-ış, kat-* "karışmak" ED 594b. = A. مَجْمَع "iki denizin birleştiği yär" (Çanga 126b). Tek veri durumunda.

[363] **018/061=219v/5 bir ew** = A. سَرَبًا "yol, gidiş yeri." (Çanga 240a).

63. aydı nä körü<r> sän ançada sığındımız (7) ḳorum taşıŋa män unut(t)um balıḳnı. unıt(t)urmadı maŋa anı mägär yäk (8) kim yāḏ ḳılsa män anı. tu(t)tı anıŋ yolını täŋiz içindä taŋ.

64. aydı ol turur ol kim tilär ärdimiz. (9) ḳaytardılar anlarnıŋ izläri üzä uḏula uḏulaşmaḳ[364].

65. bildilär bir ḳulnı biziŋ ḳullarımızdın berdimiz aŋa yarlıḳamaḳ [220r/1] biziŋ üskümizdin taḳı ögrät(t)imiz aŋar bizdin naru bilig ġayb ᶜilm.

66. aydı aŋar mūsā näk uḏu barayın-mu saŋa ögrätmäkiŋ ola[365] maŋa (2) anıŋdın kim ögrätildiŋ köni yolun.

67. aydı çın sän umaġay sän mäniŋ birlä särnü.

68. *nätäg säringäy sän (3) anıŋ üzä kim ḳapsamadıŋ anı bilmäkin.*

69. aydı oş bulġay oḳ sän meni ägär tiläsä taŋrı särigli yazmaġay män (4) saŋa bir işdä.

70. aydı ägär uḏu barsa sän maŋa sormaġıl maŋa närsädin män {tegi} söz aymaġınçaḳa tegi (5) saŋa andın yāḏ ḳılġu.

71. bardılar ḳaçan mindilär ärsä kämi içiŋä ötürdi anı yaᶜnī yırt(t)ı anı. aydı (6) täldiŋ-mü anı suwḳa baturmaḳıŋ üçün boḏunını. kältürdüŋ ök närsä taŋsuḳ.

72. aydı aymadı(m)-mu[366] sän (7) umaġay sän mäniŋ birlä särnü.

73. aydı tutmaġıl meni anıŋ birlä kim unıt(t)ım küçämägil maŋa mäniŋ işimdin (8) tärslik duşvārlıḳ birlä.

74. bardılar ḳaçan kördilär ärsä bir oġlannı öldürdi anı ḫıżr aydı öldürdüŋ-mü bir ätözni arıġ (9) yazuḳsuz. kältürdüŋ ök närsäni taplamançıġ.[367]

75. aydı aymadım mu saŋa kim[368] umaġay sän mäniŋ birlä särnü.

76. [220v/1] aydı ägär sorsa män saŋa närsädin anda ḳeḏin eşläşmägil mäniŋ birlä. tägdiŋ ök mäniŋ üskümdin (2) ᶜöẕrḳa.

---

[364] 018/064=219v/9 **uḏula uḏulaşmaḳ** = A. قصصا "takip etme, bunun üzerine geldikleri yolda izlerini takip ederek geri döndüler." (Çanga 392b). Bkz. ED 59a **uḏlaş-** (DLT-I 239).

[365] 018/066=220r/1 **ola** = *ola*< *ol a* VOKATİF "işte o, tam o" *ola* ardından gelen *anıŋdın kim ögretildiŋ köni yolun* açıklaması cümlesinin göstericisidir.

[366] 018/072=220r/6 **aymadı mu:** *aymadıŋ mu* üzeri çizilerek iptal edilmiş.

[367] 018/074=220r/9 **taplamançıġ** "çirkin, uygunsuz, kötü" = A. نكرا "dehşet, belâlı" (Çanga 522b). *taplamançıġ < tapla-ma-nçıġ* olumsuz fiil tabanlarının üzerine *-nçıġ* FİY ekinin gelmesi olağan değilse de aykırı da değildir. 018/087'deki *taplamanç* ile krş. Bkz. ED 440a **tapla-**

[368] 018/075=220r/9 **kim:** Sonra gelen kelime üzeri çizilerek iptal edilmiş.

77. bardılar ḥattā ḳaçan käldilär ärsä bir sala bodunıŋa aş ḳoldılar anıŋ bodunındın unamadılar kim (3) ḳonuḳ tutmaḳḳa olar ekkini. buldılar anıŋ içindä bir tam tiläyür kim yıḳılmaḳ köndürdi anı. aydı ägär tiläsä ärdiŋ (4) alġay ärdiŋ anıŋ üzä tär.

78. aydı bu adrılmaḳ menli ara senli ara. munu uḳturayın saŋa anıŋ yörügini (5) umadıŋ anıŋ üzä särinü.

79. ammā kämi ärdi çıġaylarnıŋ (6) işlär ärdi täŋiz içindä. tilädim ʿayb ök ḳılmaḳım anı ärdi anlar öŋdünindä (7) bir elig alur ärdi tegmä kämini küçäyü.

80. ammā oġul ärdi anıŋ atası anası (8) ḳertgünmişlä<r> bildimiz tilädimiz färmānlaġa ol ekkikä boynaġuluḳnı tanmaḳlıḳnı.

81. tilädimiz (9) tägşürmäk ol ekkikä ol ekkägünüŋ idisi anda yegräkin arıġlıḳın yawuḳluḳ ulamaḳın.

82. ammā tam [221r/1] ärdi ekki oġlannıŋ atasızlar känt içindä ärdi anıŋ altınında bir gänç ol ekkägünüŋ (2) ärdi anlarnıŋ atası anası edgü. tilädi säniŋ idiŋ kim tegsälär başlarıŋa çıḳarsalar (3) gänçlärini yarlıḳamaḳ idiŋdin. ol kim ḳıldım işimdin. ol anıŋ yanışı (4) umadıŋ anıŋ üzä särnü.

83. ayturlar saŋa ẕu'l-ḳarnäyndin. ayġıl munu oḳıyu beräyin (5) silär üzä andın bir yād ḳılġu.

84. biz ornat(t)ımız anı yär içindä berdimiz aŋar tegmä närsädin (6) säbäb[369].

85. udu bardı säbäbkä.

86. ḳaçan tegdi ärsä kün batışıġḳa buldı anı (7) batar isig bulaḳ içindä. buldı anıŋ üskindä bir bodunnı.[370] aydımız ay ẕu'l-ḳarnäyn (8) yā ḳınaġay sän nä tutġay sän anlar içindä edgülük.

87. aydı ägär kim küç ḳılsa harayna (9) ḳınaġay miz anı yana yandurulġay idisiŋä ḳınaġay anı ḳatıġ taplamanç ḳın birlä.

88. nä kim kertgünsä [221v/1] ḳılsa edgü iş aŋar edgülük yanutı. munu ayġay miz aŋar işimizdin āsānlıġ.

89. (2) yana udu barġay säbäbkä ulaġḳa.

90. ḳaçan tegdi ärsä kün tuġuşıġḳa buldı anı tuġar bir bodun üzä (3) ḳılmadımız anlarḳa andın adın örtüg.

91. mundaġoḳ bildimiz ök ol näkni kim anıŋ üskindä (4) biligin.

---

[369] 018/084=221r/6 Yazmada ayet devam ediyor.

92. yana uḏu bardı yol yaraġını.

93. ḳaçan tegdi ärsä ekki taġ arasıŋa bulundı anlarda mundın (5) bir boḏun uḳa yazmaslar sözni.

94. aydılar ay ekki müynüz[371] iḏisi. kim (6) yä'cūc taḳı mä'cūc artaḳ iş ḳılıġlılar yär içindä näk ḳılalım mu saŋa çıḳış (7) ḳılmaḳıŋ üzälä bizli ara anlarlı ara ḳoçu tuġan

95. aydı ol kim küç yaraġ berdi maŋa anıŋ içindä mänim iḏim yegräk (8) yārī beriŋlär maŋa küç birlä ḳılayın silär ara anlar ara bir tam.

96. kältürüŋlär maŋa tämür egişini.[372] (9) ḳaçan tüzdi ärsä ekki taġ arasını aydı ürüŋlär ḳaçan ḳıldı ärsä anı ot [222r/1] aydı kältürüŋlär ḳuyayın anıŋ üzä sızġurmış baḳır.[373]

97. umadılar kim aşsalar anı taḳı (2) umadılar anı ötrü.

98. aydı bu yarlıḳamaḳ iḏimdin. ḳaçan kälsä iḏim üḏ urmaḳı (3) ḳılġay anı käs käs ärür. iḏim üḏ urmaḳı çın köni.

99. törüt(t)imiz ämärilärini (4) ol kün tolġaşur ämäri içindä ürlür borġu içindä biriktürgäy miz anlarnı biriktürmäk.

100. körkitü käçürgäy miz (5) tamuġnı ol kün tanıġlılarḳa körgitü käçürmäk.

101. anlar kim ärdi közläri (6) örtüg seni yāḏ ḳılmaḳdın ärdilär umaslar eşitü.

102. sezindi mü (7) anlar kim tandılar kim tutsalar mäniŋ ḳullarım mendä aḏın dostlar. biz anut(t)ımız (8) tamuġnı tanıġlılarḳa.

103. ayġıl näk uḳturayın mu silärkä ziyān ḳılġanraḳlarnı işlärin.

104. (9) anlar kim yava boldı anlarnıŋ ḳatıġlanmaḳları dünyā içindä anlar seznürlär anlar edgülük ḳılurlar [222v/1] işin.

105. anlar tururlar anlar tandılar iḏiläri bälgüläri birlä aŋar tuşmaḳḳa yoḳ yoḏun boldı (2) işläri. köndürür aḏaḳın ḳılmaġay män anlarḳa ḳıyāmät kün tartmaḳnı.

---

[370] 018/086= 221r/7 Yazmada ayet bitimi.

[371] 018/094=221v/5 **ekki müynüz iḏisi** "iki boynuz sahibi" Zü'lkarny'in harfiyen çevirisi, Büyük İskender'in lâkabı= A. ذالقرنين "İskender-i Kebir=Büyük İskender'in lâkabıdır. İki boynuz sahibi manasına gelir. Başının her iki yanında da hayvan boynuzuna benzeyen iki top saç bulunduğu için böyle adlandırılmıştır denilmektedir. "İki zülüflü" veya "şark ve garbın hükümdarı" şeklinde de izah edilmiştir. (Çanga 197a).

[372] 018/096=221v/8 **tämür egişi: egiş** < *egä-* "eğelemek" *-ş* ile = A. زُبَر "demir kütlesi" (Çanga 224a). *egäş* DLT-I 122'de tek veri olarak geçmişti. ED118a **égiş**, ED 104b **égā-**

[373] 018/096=222r/1 Yazmada ayet devam ediyor.

106. ol anlar yanutları tamuġ ol anın kim (3) tandılar taḳı tut(t)ılar mäniŋ *bälgülärimni mäniŋ yalavaçlarımnı füsūsḳa.*

107. bütünlükün anlar kertgündilär taḳı ḳıldılar (4) edgülüklär ärür anlarḳa ḳamuġ türlüg niᶜmätlig būstānlar tüşnäk.

108. mäŋgü ḳalıġlılar (5) anıŋ içindä tilämäslär andın käçmäk.

109. ayġıl ägär bolsa täŋiz ḳara (6) idim yarlıġlarıŋa alḳınġay tükängäy ärdi täŋiz tükänmişdä öŋdün idim yarlıġları (7) ägär kältürsä miz aŋar mäŋzär artuḳluḳ mädäd.

110. ayġıl bütünlükün män bir ādämī män silärkä mäŋzär. yarlıġ ıdıldı (8) maŋa çın idiŋizlär bir idi turur. kim umar ärsä (9) idisiŋä tuşmaḳnı ḳılsun edgü iş ortaḳ (ḳ)atmasun[374] idisiŋä tapunmaḳḳa kim ärsäni.

(19)
sūrātū māryām

[223r/1] bu sūräḳa märyäm sūräsi tenär. sälām anıŋ üzä. mäkkädä inmiş turur. toḳsan säkiz āyät turur.

(2) ol idi atı birlä kim zäkäriyyā duᶜāsını icābät ḳılu yarlıḳadı. rūzī berigli turur kim yaḥyānı bäläk ıdu yarlıḳadı. baġışlaġlı kim märyämkä ᶜīsā täg oġul atasız baġışladı.

1. (3) tap ////lıġlı turur yolḳa köndürgüçi turur. yāʾ nidā turur vaᶜādḳa duᶜā ḳılıġlı turur.
2. idiŋ yarlıḳamaḳını oş körmäk öz ḳulı zäkäriyyānı.
3. ançada oḳıdı (4) idisini örtüglü<g> oḳımaḳ.
4. aydı zäkäriyyā ay mänim idim kim män käwrädi süŋüküm yaᶜnī żaᶜīf boldum. tütündi küydi (5) baş ürüŋlükün. bolmadım seni uḳmaḳda ay mänim idim umınçsız nävmīd.
5. män ḳorḳar män (6) yaḳ yawuḳlardın mendä kedin ärür mäniŋ uraġutum ḳısır. baġışlaġıl maŋa (7) säniŋ üsküŋdin bir eş dost.
6. *mīrās alsun mendin yana mīrās alsun* yaᶜḳūb āllarından ḳılġıl anı ay mänim idim taplanmış.

---

[374] 018/110=222v/9 ortaḳ (ḳ)atmasun: ḳ harfi hem *ortaḳ* hem de *ḳatmasun* için ortak.

7. (8) ay zäkäriyyā biz säwünç berür miz saŋa bir oġul birlä anıŋ atı yaḥyā turur. ḳılmadımız aŋar munda öŋdün a̱daşıḳ.[375]

8. (9) aydı ay mänim i̱dim nätäg bolur maŋa oġul ärür uraġutum ḳısır. çınoḳ [223v/1] tegdim uluġluḳluḳdın ḳarılıḳḳa

9. aydı andaġoḳ aydı i̱diŋ ol mäniŋ üzä āsān turur. çınoḳ (2) yarat(t)ım seni munda öŋdün ärmäz ärdiŋ hīç närsä.

10. aydı i̱dimä ḳılġıl meni yā maŋa bir nişān. (3) aydı säniŋ nişānıŋ sözlämägil kişilärkä üç tün küni birlä.

11. çıḳtı öz bo̱dunı üzä (4) ṣavmaᶜadın yaᶜnī toḳışġu yärdin imlädi anlarḳa kim täsbīḥ ḳılıŋlar ertä taḳı keçä.

12. (5) ay yaḥyā tutġıl bitigni küç birlä. berdimiz aŋar ḥikmät kiçig ärkän

13. mihrbānlıḳ (6) biziŋ üskümizdin arıġlıḳ. ärdi saḳnuḳ

14. ä̱dgülük ḳılġan atasıŋa anasıŋa ärmädi boyun kärägli (7) yarlıġ sıġan.

15. äsänlik aytmaḳ anıŋ üzä ol kün kim tuġruldı ol kün kim ölür ol kün kim ḳoparılur (8) tirig.

16. yā̱d ḳılġıl bitig içindä märyämni ançada ıraḳ boldı öz kişilärindin bir yärdä (9) kün tuġuşı tapa.

17. ḳıldı yā tu(t)tı anlarda mundın pärdä ı̱dtımız aŋar öz färiştämizni yüz utru tikildi aŋar [224r/1] bir yigit kişi täg tüz bo̱dluġ.

18. aydı män sıġnur män taŋrıḳa sendin ägär ärsä sän saḳnuḳ.

19. (2) aydı män ol turur män i̱diŋ yalavaçıdın baġışlayın saŋa bir oġlan arıġ.

20. aydı (3) ḳayda bolur maŋa oġlan yuḳamaduḳ bolsa maŋa bir ādämī ärmäz män artaḳ işlig.

21. aydı (4) andaġoḳ. aydı ʻi̱diŋ ol mäniŋ üzä āsān turur ymä ḳılalım anı bir bälgü kişilärkä bir yarlıḳamaḳ[376] (5) bizdin. ärür iş ötänmiş käçrülmiş.

22. kötürdi sıŋardın elät(t)i anı yärkä ıraḳ.

23. (6) kältürdi anı ᶜayāl tuġḳu aġrıġı igi bir ḫurmā yıġaçı tüpi tapa. aydı ay kāşkī män ölsä ärdim munda öŋdün (7) bolmış ärsä ärdim çıḳaru unutmış

24. ün berdi aŋar ol ᶜīsā kim anıŋ altınındın ḳa̱dġurmaġıl ḳıldı oḳ (8) säniŋ i̱diŋ säniŋ altıŋdın kiçig arıḳ aḳar.

---

[375] 019/007=223r/8 **a̱daşıḳ** = A. سَمِيًّا "adaş yahut denk, benzer" (Çanga 253b). Krş. ED 72a a̱daş. Metnimizde *adaş* da (226v/9=19/65) geçmektedir.

25. arḳa ırġaġıl säniŋ tapa ḫurmā yıġaçınıŋ tüpini tüşsün säniŋ üzä (9) yaş ḫurmā emdi äwdülmiş.

26. yegil ḫurmā içgil suw yaruġıl közün ḳaçan körsä sän [224v/1] ādämīdin kimäsäni. ayġıl män näẕr ḳıldım rūzī berigli taŋrıḳa täk turmaḳ[377] sözlämämäkim bükün (2) bir ādämīḳa.

27. *kältürdi anı* öz *bodunı tapa kötrür anı. aydılar* ay *märyäm kältürdüŋ* ök närsä uluġ körksüz iş.

28. (3) ay hārūnnuŋ ḳız ḳarındaşı ärmäz ärdi ataŋ yawuz kişi taḳı ärmäz ärdi anaŋ (4) esiz artaḳ işlig.

29. ärnäkin imlädi aŋar aydılar nätäg sözlär miz aŋar kim ärür bäşik içindä (5) oġul.

30. aydı ʿīsā män taŋrı ḳulı män berdi maŋa bitigni. ḳıldı meni sawçı[378]

31. (6) taḳı ḳıldı meni ḳutluġ ḳanda kim bolsa män buyurdı maŋa namāznı (7) *zäkātnı tirig* bar ärginçä.

32. edgü bulġan öz anam birlä ḳılmadımız boyun kärigli bäd-baḫtlıḳ.

33. (8) äsänlik aymaḳ[379] taŋrıdın mänim üzä ol kün tuġruldum ol kün ölsä män ol kün ḳoparılsa män tirig.

34. (9) ol ʿīsā turur märyäm oġlı. köni söz aydı ol kim anıŋ içindä seziklig boldılar.

35. [225r/1] käräkmäz yaramaz taŋrıḳa kim tutmaḳ hīç oġul ḳız arıġ turur. ḳaçan ḳażā ḳılsa bir işni bütünlükün ayur aŋar (2) bol tep bolur.

36. bütünlükün taŋrı mänim idim silärniŋ idiŋizlär tapnuŋlar aŋar. bu (3) yol turur köni.

37. yaraşumadı gürūhlar anlar arasında. vāy ol kişilärkä (4) tandılar kälgü yärdä ol uluġ kündä.

38. eşit(t)ürgil anlarḳa körgitgil ol kün kälsälär biziŋkä (5) ymä yoḳ kim küç ḳılıġlılar bükün yolsuzluḳ içindä bälgülüg.

39. ḳorḳıtgıl anlarnı (6) öküngü kün ançada ötälsä iş anlar osallıḳ içindä taḳı anlar oḳ bütmäslär ol künkä.

---

[376] **019/021=224r/4 yarlıḳamaḳ:** Ardından gelen üzeri çizilerek iptal edilmiş *bizdin.*
[377] **019/026=224v/1 täk turmaḳ:** Yazmada ayet devam ediyor.
[378] **019/030=224v/5 sawçı:** Yazmada ayet devam ediyor.

40. biz (7) bütünlükün biz ẖalḳlarnı oldurur miz taḳı anıŋ üstindä biziŋ tapa yandurulurlar.

41. yād ḳılġıl (8) bitig içindä ibrāhīmnüŋ ẖabärini. çın ol ärür köni sözlüg sawçı.

42. ançada aydı atasıŋa ay atam (9) nälük tapnur sän aŋar kim eşitmäz taḳı körmäz taḳı yıġumaz sendin närsäni.

43. *ay atam män käldi ök maŋa [225v/1] biligdin ol kim kälmädi saŋa udġıl* maŋa köndüräyin seni köni yolḳa.

44. ay mänim atam tapunmaġıl (2) yäkkä. kim yäk ärür rūzī beriglikä fārmān sıġlı.

45. ay atam män (3) ḳorḳar män kim sıḳaġay seni ḳın taŋrıdın bolġay sän yäkkä (4) eş dost.

46. aydı azu tilämägli mü sän mäniŋ taŋrılarımda ay ibrāhīm. ägär yıġılmasa sän taşlaġay oḳ män seni (5) käsgil mendin bir ançaḳa tegi.

47. *aydı ibrāhīm äsänlik säniŋ üzä. harayna yarlıḳatu tilägäy män seni* idimdin. bütünlükün ol (6) ärür maŋa baġırsaḳ.

48. adrılur män silärdin ymä andın kim oḳır silär taŋrıda adınnı (7) oḳır män öz idimkä bolġay kim bolmaġay män oḳımaḳım birlä öz idimni ajunsuz[380].

49. ḳaçan adrıldı ärsä olardın (8) ymä ol näkdin kim tapnurlar ärdi taŋrıda *öŋinkä. baġışladımız aŋar isḥāḳnı yaʿḳūbnı. tegmä birni (9) ḳıldımız* sawçı.

50. taḳı baġışladımız anlarḳa biziŋ yarlıḳamaḳımıznı taḳı ḳıldımız anlarḳa köni til köni sözlüglär yaʿnī ädgü ögdi [226r/1] yüksäk.

51. yād ḳılġıl bitig içindä mūsānı. ol ärdi ḳatıġsız taḳı ärdi (2) yalavaç päyġāmbär.

52. oḳıdımız anı taġ yıŋaḳındın saġ ḳolça yaḳın ḳıldımız anı rāz aymaḳḳa.

53. taḳı (3) baġışladımız aŋar öz yarlıḳamaḳımızdın ḳarındaşı hārūnnı päyġāmbär.

54. *yād ḳılġıl bitig içindä (4) ismāʿīlni. ol ärdi köni vaʿdälig taḳı ärdi yalavaç* sawçı.

---

[379] **019/033=224v/8 äsänlik aymaḳ** = A. السَّلَامُ "kurtuluş selamlaşma." (Çanga 249b), Krş. Eckmann 58 *äsänlik ur-*

[380] **019/048=225v/7 ajunsuz** = A. شَقِيًّا "mahrum çalışması boşa giden bedbaht" (Çanga 268a). *ajunsuz* ilk kez metnimizde geçmektedir.

55. (5) färmänlayur ärdi ewi bodunıŋa yakunıŋa namāz birlä namāznı zäkāt birlä zäkātnı. *ärdi idisi üskindä taplanılmış.*

56. (6) yād kılġıl bitig içindä idrīsni. ol ärdi köni sözlüg sawçı.

57. (7) kötürdimiz anı yüksäk orunka.

58. anlar tururlar anlar erinç berdi taŋrı anlar üzä (8) yalavaçlardın ādäm oġlanlarındın anıŋdın kim kötürdimiz nūḥ birlä kim ibrāhīm oġlanlarındın (9) takı ʿisrāʾīldin takı yaʿkūb oġlanlarındın anlardın kim köni yolka köndürdimiz takı üdürdimiz kaçan ukılsa anlar üzä taŋrınıŋ bälgüläri [226v/1] tüşär ärdilär säcdä kılıġlılar yıġlaġlılar.

59. orunka kaldı anlarda *kedin* yawuz *ʿayāllar żāyiʿ kıldılar* namāznı (2) udu bardılar ārzūlarka tärk bolġay kim körgäylär ġayy tamusıŋa.

60. mägär nä kim yansa kertgünsä (3) kılsa edgü anlar tururlar kigrülgäylär uştmaḥka küç kılınmaġaylar närsä.

61. ädgülük (4) būstānları ol kim vaʿdä kıldımız idi kulları̇ŋa örtüglüg. ol ärür anıŋ vaʿdäsi käldäçi ol.

62. (5) eşitmäslär anıŋ içindä käräksiz söz mägär äsänläşmäk. anlarka rūzīläri anıŋ içindä ertä takı keçä.

63. (6) ol *uştmaḥ ol turur mīrāṣ berür miz kullarımızdın kim bolsa saknuk.*

64. kudı inmäs miz (7) mägär idiŋ yarlıġı birlä. aŋar ol biziŋ öŋümizdä ymä kedinimizdä anıŋ ara (8) ärmäs idiŋ unıtġan.

65. köklär yärlär idisi nä kim ol ekki arakı. tapunġıl aŋar (9) ṣabr kılġıl anıŋ tapunmakıŋa. näk bilür mü sän aŋar adaş

66. ayur kişilär kaçan biz mü ölsä miz [227r/1] yana mu çıkar bolġay miz tirig.

67. yād kılmas mu kişilär biz yarat(t)ımız anı munda öŋdün ärmädi (2) närsä.

68. säniŋ idiŋ ḥakkı tergäy ök miz anlarnı takı yäklärni yana anuk kılġay miz anlarnı tegräsindä (3) tamuġnuŋ kamuġın.

69. yana çıkarġay ok miz tegmä gürūhdın gürūhları katıġrak taŋrı üzä (4) boyunka.

70. yana biz bilgänräk miz anlarnı kim anlar olarnıŋ başırak {ärür} ärürlär[381] otka kirmäkkä yaraşırak.

---

[381] 019/70= 227r/4 ärürlär: Yazmada *ärürürlär* yazılıp ikinci *-ür-*'ün üzeri çizilerek iptal.

71. yoḳ silär mägär (5) kirigli turur aŋar. ärür idiŋ üzä ḥükm ḳılınmış turur sürülmiş turur.

72. yana ḳutġarġay miz anlarnı kim saḳnuḳ ḳıldılar (6) taḳı ḳodġay miz küç ḳılıġlılarnı anıŋ içindä tizin yüknü.

73. ḳaçan oḳılsa anlar üzä bälgülärimiz nişānlar (7) aydı anlar kim tandılar anlarḳa kim kertgündilär ḳayusı ekki ögür yegräk adaḳın turmaḳ ädgüräk (8) yärkä.

74. näçä hälāk ḳıldımız anlarda öŋdün gürūhdın anlar edgüräk äw mätāʿındın dīdārlıġraḳ.

75. (9) ayġıl kim bolsa yolsuzluḳ içrä ḳodu bergäy aŋar taŋrı ḳodu bermäk ḳaçan körsälär [227v/1] nä kim vaʿdä ḳılmışları yā ḳın yā ḳıyāmät künindä harayna bilgäylär kim turur ol (2) esizräk orunḳa käwräkräk çäriglik.

76. arturġay taŋrı anlarnı kim köni yolluġ boldı köni yol. ḳalmışları (3) edgü işlär yegräk turur idiŋ üskindä yanutun taḳı yegräk yanışın.

77. ne körür sän yā muḥāmmäd ol kim (4) tandılar biziŋ bälgülärimizkä aydı berilgäy ök män tawar oġul ḳız.

78. bildi mü bälgüsüzni azu aldı mu (5) taŋrı üskindä bıçıġı.

79. mundaġ ärmäs. bitir män nä kim aymışını arturġay miz aŋar ḳındın arturmaḳ.

80. (6) mīrāṡ tutġay miz nä kim aymışını kälgäy biziŋkä yalŋuz.

81. tut(t)ılar taŋrıda öŋinni taŋrılar ançaḳ bolmaḳları (7) anlarḳa ʿazīzlik.

82. ḥaḳḳā mundaġ bolmaġay harayna tanġaylar anlarḳa tapuġ ḳılmaḳlarıŋa bolġaylar anlar üzä mäŋzäşmäz.

83. (8) körmäs-mü sän biz ıdtımız yäklärni tanıġlılar üzä ḥarīṣ ḳılur anlarnı ḥarīṣ ḳılmaḳ.

84. ewmägil (9) anlar üzä. biz sayur miz anlarḳa samaḳ.

85. ol kün terär miz saḳnuḳlarnı raḥmān taŋrıḳa aġırlayu.

86. sürgäy miz [228r/1] yazuḳluġlarnı tamuġḳa ḥorlayu.

87. ärklänmägäylär yazuḳ käçrü ḳolmaḳḳa mägär ol kişi kim tutmış bolsa (2) taŋrı üskindä bıçıġ yaʿnī lā ilāhä illaʾllāh temäk.

88. aydılar tu(t)tı taŋrı oġul ḳız[382].

89. kädiŋizlär ök närsä uluġ iş.

---

[382] 019/082=228r/2: Yazmada ayet devam ediyor.

90. pārä pārä bolu (3) yazar köklär andın yarılu yazar yerlär tüşä yazar tağlar sınıp.

91. (4) oḳımaḳları üçün taŋrıḳa oğul ḳız.

92. käräkmäz taŋrıḳa kim tutmaḳ oğul ḳız.

93. ärmäz (5) ḳamuġ ol kim köklär içindä taḳı yär içindä mägär käligli turur taŋrıḳa *ḳulluḳ birlä.*

94. saḳış (6) termiş turur anlarnı sadı anlarnı samaḳ.

95. ḳamuġları käligli turur aŋar ḳıyāmät kün yalŋuz.

96. bütünlükün anlar (7) kertgündilär taḳı ḳıldılar ed̲gülüklär harayna ḳılġay anlarḳa taŋrı dostluḳ.

97. (8) biz āsān ḳıldımız anı säniŋ tiliŋdä säwünç bermäkiŋ üçün anıŋ birlä saḳnuḳlarḳa ḳorḳıtmaḳıŋ üçün anıŋ birlä daʿvā ḳılġuçı bod̲unlarnı .

98. näçä yoḳ yod̲un ḳıldımız (9) anlarda öŋdün gürūhlardın. näk körür mü sän anlar hīç kim ärsä azu eştür mü sän anlarḳa tawuş

(20)

sūrätü ṭāhā

[228v/1] bu ṭāhā sūräsi yüz otuz ekki āyät turur[383] mäkkädä inmiş turur.
(2) ol id̲i atı birlä bağırsaḳ yarlıḳadaçı.

1. (3) [384]ay tolun ay muḥāmmed
2. ḳud̲ı ıd̲madımız säniŋ üzä ḳur'ānnı ämgäkig[385] üçün
3. mägär pänd bermäk turur ol kişikä kim ḳorḳar.
4. (4) ḳud̲ı ıymaḳ ol id̲idin kim yarat(t)ı yärni taḳı köklärni yüksäk
5. (5) ʿarşḳa üstün ʿarş ärkligligi.
6. aŋar turur nä kim köklär içindäki nä kim yär içindäki ne kim ol ekki araḳı (6) taḳı *nä kim* yär altındaḳı.
7. ägär açuḳluġ ḳılsa sän söz birlä ol bilür rāznı örtüglügni.

---

[383] 020=228v/1 Kur'an'da 135 ayettir.

[384] 020/001=228v/3 Yazmada ayet ayrımı işareti yoktur; iki ayet birlikte verilmiştir.

[385] 020/002=228v/3 Yazmadaki *emgekig* امككيك yazımı yanlış yazım değilse *-ig* Teklik 2.şahıs iyelik eki; şayet bir özellik değil de eksik yazımsa *ämgäkiŋ* okunmalı.

8. taŋrı (7) yoḳ taŋrı mägär. ol aŋar turur körklüg atlar.

9. näk käldi mü saŋa mūsā sawçı ẖabäri.

10. ançada (8) kördi otnı aydı ewi bodunıŋa munda turuŋlar män kördüm otnı bolġay kim män kältürgäy män silärkä andın (9) bir arġuç ot azu bulġay män ot üzä köni yol.

11. ḳaçan käldi ärsä ündäldi ay mūsā

12. män [229r/1] idiŋ män. suçulġıl ekki naᶜlıŋnı. sän arıġ özniŋ içindä sän anıŋ atı ṭuvā turur.

13. män üdürdüm seni (2) ḳulaḳ tutġıl aŋar kim yarlıġ kältürülür.

14. män män taŋrı. yoḳ idi mägär män tapınġıl muŋar. adaḳın tutġıl namāznı (3) meni yād ḳılmaḳ üçün.

15. çın uluġ kün käldäçi turur tilär män kim örtüglüg tutsa män yanut berilmäk üçün tegmä ätöz (4) anı kim ḳılmış ärsä.

16. yıġmasun oḳ seni andın ol kim kertgünmäs aŋar udu bardı öz tiläkiŋä hälāk bolġay sän.

17. (5) nä ol oŋ[386] älgiŋdä ay mūsā

18. aydı ol mänim tayaḳım turur. tayanur män anıŋ üzä yapurġaḳ tüşrür män (6) anıŋ birlä ḳoyumḳa. maŋa anıŋ içindä adın tiläklär bar.

19. aydı kämişgil ay mūsā kämişti anı.

20. (7) ançada oḳ ol yılan boldı yügrür.

21. aydı tutġıl anı ḳorḳmaġıl tärkin yandurġay miz aşnuḳı mäŋzägiŋä.

22. (8) yaḳın elätgil älgiŋni ḳoltuḳuŋ tapa çıḳsun ürüŋ alasız nişān (9) taḳı bir adın.

23. körgütgäy miz saŋa uluġ bälgülärimizdin.

24. barġıl firᶜavn tapa ol <ü>küş boynaġu turur.

25. [229v/1] aydı idimä açа bergil köksümni köŋlümni.

26. āsān ḳılu bergil maŋa işimni.

27. şāşä bergil tügünümni (2) mäniŋ tilimdin.

28. uḳsunlar sözümni.

29. ḳılġıl meni yārīçi mänim bodunumda.

30. hārūnnı ḳadaşım.

---

[386] 020/017=229r/5 Yazmada ايك olarak yazılı, doğru yazım *oŋ* okutacak biçimde *'wnk* olmalı idi.

31. (3) ḳatıġ küçlüg ḳılu bergil anıŋ birlä arḳamnı.

32. ortaḳ ḳılġıl anı işim içrä.

33. ançaḳ täsbīḥ ḳılalım saŋa üküş.

34. (4) taḳı yād̲ ḳılalım seni üküş.

35. sän ärür sän bizni körügli.

36. aydı berildiŋ sän tiläkiŋni (5) ay mūsā.

37. sipās urdımız oḳ saŋa yana bir yolı.

38. ançada yarlıġ ıd̲tımız anaŋḳa nä kim vaḥy ıd̲lur.

39. (6) kämişgil anı tābūt içindä kämişgil anı uluġ täŋiz içindä atıtsun uluġ täŋiz ḳırıġıŋa (7) alsun anı mäniŋ yaġım anıŋ yaġısı. kämiştim säniŋ üzä säwüglügni mendin äd̲gü tutulġuŋ üçün (8) mäniŋ körmäkim üzä.

40. ançada yorır sän tişi ḳadaşıŋ aytur ärdi näk yolçılayın mu silärni anıŋ üzä kim (9) bäzärlänsä anı. yandurdımız anı anaŋḳa ançaḳ yarusa anıŋ közi ḳad̲ġurmaġıl. öldürdüŋ [230r/1] bir tänni ḳutġardımız seni ḳad̲ġudın. sınadımız seni sınamaḳ. ürgädiŋ yıllar mädyän atlıġ känt bod̲unı içindä (2) yana käldiŋ ändāzä birlä ay mūsā.

41. üd̲ürdüm seni özümkä.

42. barġıl sän (3) ḳad̲aşıŋ mäniŋ bälgülärim birlä. sustluḳ ḳılmaŋlar meni yad̲ ḳılmaḳlıḳ içrä[387]

43. barıŋlar firᶜavnḳa ol boynaġu turur.

44. (4) aytıŋ ekkägü aŋar söz yumşaḳ bolġay ol pänd alınġay yā ḳorḳa.

45. aydılar id̲imizä biz ḳorḳar miz kim (5) artuḳluḳ ḳılmaḳḳa biziŋ üzä azu boynaġuluḳ ḳılmaḳḳa.

46. aydı ḳorḳmaŋlar män silärniŋ birlä eştür män körär män.

47. (6) kältürüŋlär anı aytıŋlar biz id̲iŋniŋ yalavaçımız ıd̲ġıl biziŋ birlä taŋrı ḳulı oġlanını ḳınamaġıl olarnı. (7) kältürtimiz saŋa bir bälgü id̲iŋdin. äsänlik anıŋ üzä kim ud̲u barsa köni yolḳa.

48. biz (8) vaḥy ıd̲ıldı biziŋkä çın ḳın anıŋ üzä kim yalġanḳa tutsa yüz äwürsä.

49. aydı kim ol (9) id̲iŋizlär ay mūsā.

50. aydı id̲imiz ol turur berdi tegmä närsäkä yaratıġını yana köni yolḳa köndürdi.

51. [230v/1] aydı negü ärdi ozaḳı bod̲unlar ḥāli

---

[387] 020/042=230r/3 içrä: Yazmada ayet devam ediyor.

52. aydı anıŋ bilmäki iḏim üskindä bitig içindä. (2) azmas mänim iḏim taḳı unıtmas.

53. ol iḏi kim ḳıldı silärkä yärni yaḏım bälgülüg ḳıldı (3) silärkä anıŋ içindä yollarnı[388] indürdi kökdin suwnı. çıḳardımız anıŋ birlä cüft türlüg türlüg ot (4) -lardın.

54. *yeŋlär otlatıŋlar yılḳılarıŋıznı. bütünlükün anıŋ içindä bälgülär ol bilig iḏiläriŋä.*

55. (5) andın yarattımız silärni anıŋ içindä yandurdımız silärni andın çıḳardımız silärni yana bir yolı.

56. (6) körgüt(t)imiz ök aŋar bälgülärimizni ḳamuġın. yalġanḳa tut(t)ı unamadı.

57. aydı kältürdüŋ-mü biziŋä çıḳarġalı bizni (7) yärimizdin yalġançılıḳıŋ birlä ay mūsā.

58. kältürgäy ök miz saŋa anıŋ mäŋiz yalġançılıḳ ḳılġıl bizli ara (8) taḳı säniŋli *ara bir vaʿdä ḫilāf ḳılalım aŋar biz ap ymä*[389] *sän aḏın bir orun.*

59. aydı siziŋ vaʿdäkä (9) bäzäk küni terilgäy kişilär kün yaḏlur vaḳtda.

60. yüz äwürdi firʿavn terdi alını [231r/1] yana käldi.

61. aydı anlarḳa mūsā yalavaç vāy silärkä ḳoşmaŋlar taŋrı üzä yalġannı ḳoŋurġay silärni (2) ḳın birlä umınçsız boldı kim yalġan ḳoştı ärsä.

62. öŋin öŋin boldılar anlarnıŋ işläri anlar ara yaşru tut(t)ılar (3) rāzlarını.

63. aydılar çın bular yalġançı tururlar tilärlär kim çıḳarsalar silärni (4) yäriŋizlärdin yalġançılıḳları birlä elätsälär silärni fāżılraḳ yoluŋuzlardın.

64. *teriŋlär* (5) alıŋızlarnı yana *käliŋlär* barça yumḳı. ḳurtuldı oḳ bükün kim üstün kälsä.

65. aydılar ay mūsā (6) yā sän-mü kämşür sän yā biz mü bolalım aşnu kämişgän.

66. aydı *yoḳ kim kämişiŋlär*. ançada (7) anlarnıŋ yipläri taḳı tayaḳları aŋar yalġançılıḳlarındın kim anlar yügrürlär.

67. kigürdi suḳdı (8) özi içiŋä ḳorḳunçını mūsā.

68. aydımız ḳorḳmaġıl sän sän-ök sän yüksäkräk.

69. kämişgil (9) oŋ[390] älgiŋdäkini siŋirsün yaʿnī yutsun nä kim ḳılmışlarını. ol kim ḳıldılar yalġançı alı turur. ḳurtulmas yalġançı [231v/1] ḳayu yärdä kälsä.

---

[388] 020/053=230v/3 Yazmada ayet devam ediyor.

[389] 020/058=230v/8 *Üzeri çizilerek iptal edilmiş:* ايماساسز

70. kämşildi yalġançılar säcdä ḳılu aydılar kertgündimiz hārūn taŋrısıŋa mūsā taŋrısıŋa.

71. (2) aydı kertgündiŋizlär mü aŋar män dästūr bermäs-dä öŋdün silärkä. ol uluġıŋızlar ol kim (3) ögrät(t)i silärkä cādūluḳnı. käsgäy ök män äligläriŋizni taḳı adaḳlarıŋıznı şaşru öŋin öŋin (4) asġay oḳ män silärni ḫurmā butaḳları üzä bilgäy ök silär ḳayumız ḳatıġraḳ ḳındın keç ḳalġanraḳ.

72. (5) aydılar üdürmägäy miz seni ol näk üzä kim käldi bizkä bälgülärdin ol idi yarat(t)ı bizni sürgil anı kim (6) sän sürär sän. bütünlükün sürgäy sän bu yaḳın tiriglik içindä[391].

73. biz kertgündimiz idimizkä yarlıḳasa biziŋkä (7) yaŋluḳlarımıznı nä kim yetisiz kältürdüŋ[392] bizni anıŋ üzä cādūluḳdın. taŋrı yegräk ḳalġanraḳ.

74. çın ol kim (8) kälsä idisiŋä yazuḳluġ çın aŋar tamuġ. ölmägäy anıŋ içindä taḳı tirilmägäy.

75. kim kälsä aŋar (9) kertgünün ḳılmış edgülüklär. anlar tururlar[393] anlarḳa yüksäkräk ḳurlar.

76. [232r/1] turġuluḳ uştmaḫ aḳar anıŋ altında arıḳlar mäŋgü ḳalıġlılar anıŋ içindä. ol anıŋ yanutı turur (2) kim arıt(t)ı.

77. çınoḳ yarlıġ ıdtımız mūsāḳa kim tünlä elätgil mäniŋ ḳullarımnı urġıl (3) anlarḳa yol täŋiz içindä ḳuruġ ḳorḳmaġıl yätmäkdin ḳorḳmaġıl.

78. udu käldi anlarḳa firᶜavn (4) çärigi birlä. ört(t)i anlarnı. täŋizdä nä kim ört(t)i ärsä anlarḳa[394]

79. azdurdı firᶜavn bodunını (5) yol körgitmädi[395].

---

[390] 020/069=231r/9 Yazmada انك olarak yazılı doğru yazım *oŋ* okutacak biçimde *'wnk* olmalı idi.

[391] 020/072=231v/6 tiriglik içindä Yazmada ayet devam ediyor.

[392] 020/073=231v/7 yetisiz kältürdüŋ: yetisiz kältür- A. كزغش Çanga:427a "isteksiz olarak yaptırmak, zorlamak" *yetisiz<yet-i+siz. yet-* "yetmek, erişmek, güç yetmek", ED 874b yet-. *yeti* ve bundan *yetisiz* ilk kez geçmiştir. Fakat ETü. metinlerde *yet-* fiilinden *yetiz* "mükemmel, tam", yani "olabilirlik sınırına ulaşma" (ED 894b) ve bundan soyut ad *yetizlik* (ED 895a) sözleri tanıklanmıştır. *yeti* TTü.'ndeki *yeti* "insanda bulunan bir şeyi yapabilme gücü, meleke" (Türkçe Sözlük 2 1626) ile bir ve aynı kelimedir. Türkiye Türkçesindeki *yetenek* "Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği kabiliyet" de aynı kökden müştaktır. Yazmada bunun için kullanılan yaygın fiil 162r/3=010/099 *küçär-* 32v/6=002/256 *küçä-* dir.

[393] 020/075=231v/9 Üzeri çizilerek iptal edilmiş kelime تك

[394] 020/078=232r/4 Yazmada ayet devam ediyor.

[395] 020/079=232r/5 Yazmada ayet devam ediyor.

80. ay taŋrı ḳulı oğlanı ḳutġardımız oḳ silärni düşmānlarıŋızdan vaᶜdä ḳıldımız *silärkä (6) tağnıŋ oŋ*[396] *yınġaḳındın. indürdimiz silär üzä yandaḳ şäkärini* bulḏurçınnı.

81. yeŋlär (7) anıŋ arıġlarındın kim rūzī ḳıldımız silärkä ḥaddın käçmäŋlär anıŋ içindä tüşgäy silär üzä mänim ḳınamaḳım yaᶜnī öfkäm. kimkä (8) tüşsä anıŋ üzä ḳınamaḳım çınoḳ hälāk boldı.

82. män yarlıḳağlı män ol kişi kim yansa taḳı kertgünsä (9) taḳı ḳılsa eḏgülük yana köni yolḳa barsa.

83. nä ewütürdi[397] seni boḏunuŋdın ay mūsā

84. [232v/1] aydı olar kälirlär mäniŋ iḏim üzälä ewdim saŋa ay mänim iḏim ança ḫoşnūd bolsa sän.

85. aydı biz (2) çınoḳ sınadımız boḏunuŋnı sendä öŋdün yolda azıturdı sāmirī[398]

86. ḳayt(t)ı mūsā (3) boḏunı tapa öfkälängänin ḳaḏġuluġ. aydı ay boḏunum vaᶜdä ḳılmadı mu silärkä iḏiŋizlär körklüg vaᶜdä[399] (4) uzat(t)ı-mu silärniŋ üzä vaᶜdä azu tilädiŋizlär mü tüşmäk silär üzä öfkä iḏiŋizlärdin (5) ḫilāf ḳıldıŋızlar mänim vaᶜdämni.

87. aydılar ḫilāf ḳılmadımız säniŋ vaᶜdäŋni biziŋ ärkimiz birlä välīkin biz kötürdimiz (6) näklärni boḏun bäzäkindin. ata berdimiz anı mundağoḳ kämişti sāmirī.

88. çıḳardı (7) *anlarḳa bir buzağu tänlig* aŋar müŋräyü aydılar bu iḏiŋizlär mü mūsā iḏisi unıt(t)ı.

89. (8) körmäzlär mü ḳaytarmamaḳ anlar tapa. söz ärk yätmäs anlarḳa yas ḳılu ap ymä asıġ ḳılu.

90. aydı oḳ anlarḳa (9) hārūn munda öŋdün ay boḏunum çın sınaldıŋızlar anıŋ birlä. çın iḏiŋizlär rūzī berigli iḏi uḏuŋlar maŋa boyun beriŋlär [233r/1] mänim yarlıġımḳa.

91. aydılar täprämägäy miz anıŋ üzä turuġlılar ḳaytġınça biziŋ tapa mūsā.

---

[396] **020/080=232r/6** Yazmada ايك olarak yazılı doğru yazım *oŋ* okutacak biçimde *'wnk* olmalı idi.

[397] 020/083=232r/9 **ewütürdi** = A. أعجله "öne geçirmek (veya aceleye getirmek)" (Çanga 318a). Kök fiili için Bkz. ED 4b **ew-**. **ewütür-** < **ew-üt-ür-** (ÇİFT ETTİRGENLİ) sözcüğü ilk kez metnimizde tanıklanmaktadır.

[398] 020/085=232v/2 Yazmada ayet devam ediyor.

[399] 020/086=232v/3 Yazmada ayet devam ediyor.

92. aydı (2) ay hārūn nägü täg yığdı seni ançada kördüŋ olarnı azdılar maŋa.[400]

93. udu kälmämäkdin ögüt vaṣiyyäti ḳılmadıŋ mu färmānımḳa

94. aydı (3) ay mäniŋ anam oğlı tutmağıl saḳalımnı ap ymä başımnı. män ḳorḳtum kim aymaḳıŋda yardıŋ (4) yaᶜḳūb oğlanları ara küdäzmädiŋ mäniŋ sözümni.

95. aydı nä iş kältürdüŋ ay sāmirī.

96. *aydı kördüm (5) ol kim körmädilär anı ḳaptum aldım bir awuç tupraḳ* cabrā'il atı adaḳındın at(t)ım[401] anı mundağoḳ (6) <bäzädi> maŋa mäniŋ özüm.

97. aydı barğıl çın saŋa tiriglik içindä aymaḳıŋ (7) yawumaḳ yoḳ. çın saŋa vaᶜdä ḳılmış turur. ḫilāf ḳılınmağay sän anı. baḳğıl idiŋ tapa ol kim bolduŋ (8) anıŋ üzä ürük turuğlı. küyrälim anı yana sawralım anı täŋiz içindä sawurmaḳ.

98. bütünlükün silärniŋ idiŋizlär ol idi turur (9) yoḳ idi mägär ol. keŋrütildi tegmä närsäni bilmäkin.

99. andağoḳ sawlalıŋ[402] säniŋ üzä ol ḫabärlärdin kim çınoḳ ozdı. [233v/1] berdimiz ök saŋa biziŋ üskümizdin pänd.

100. kim yüz äwürsä andın ol kötrür ḳıyāmät kün (2) yazuḳuŋnı.

101. mäŋgü ḳalığlı anıŋ içindä. esiz turur anlarḳa ḳıyāmät kün ağır yük.

102. ol kün ürlür borğu içrä (3) tergäy miz yazuḳluğlarnı ol kün içrä çaḳır közlüglär.

103. yaşru *sözlägäylär olar ara turmadıŋızlar* mägär on kün.

104. (4) biz bilgänräk miz anı kim ayurlar ançada ayur dādraḳı yolun turmadıŋızlar mägär bir kün.

105. (5) suʾāl ḳılurlar saŋa tağlardın aygıl ḳoŋurğay idim ḳoŋurmaḳ.

106. ḳodğay anı yazı yär yaᶜnī sığanuḳ yär tüp tüz.

107. (6) körmägäy sän anıŋ içindä ägrilik bolmağay ap ymä töpälär.

108. ol kün udu barğaylar ündägçikä ägrilik bolmağay aŋar (7) aḳrun yinçgä bolğay ünlär raḥmān taŋrıḳa eşitmägäy sän mägär aḳruḳına.

109. *ol kün asığ ḳılmas şäfāᶜat (8) mägär kimkä dästūr* bersä aŋar raḥmān idi taplasa anı sözün.

---

[400] 020/093=233r/2 Yazmada ayet devam ediyor.

[401] 020/096=233r/5 A. سوأد (Çanga 257b) sürüklemek, teşvik etmek krş. *et(t)i bäzädi* 012/083=180r/9

[402] altında *yaᶜnī muḥämmädḳa aytur* açıklaması yazılı.

110. bilür nä kim anlarıŋ utrularındaķını ymä nä kim keḏinlärindäkini (9) ķapsamaslar anıŋ birlä bilmäkin.

111. uçuz bolġay yüzlär ol tirigkä kim hämīşä tirig turur. umınçsız bolġay kim [234r/1] kötürsä küç ķılmaķ.

112. kim ķılsa eḏgülärdin ol kertgünügli bolsa ķorķmaġay küç ķılmaķda (2) ap äḏgülükni äksümäkdä.

113. mundaġoķ indürdimiz anı oķıġu tāzī tilinçä äwürdimiz anıŋ içindä yanıġdın bolġay kim anlar (3) saķınġaylar yaŋı ķılu bergäy anlarķa yāḏ ķılmaķ.

114. yüksäk ol taŋrı ärklig könilikin. ewmägil (4) oķımaķdın ötälmişdä aşnu saŋa anıŋ yarlıġı ayġıl iḏimä arturġıl maŋa (5) biligni.

115. bıçıġ ķıldımız oķ ādäm birlä munda öŋdün unut(t)ı tapılmadı uġraġ.

116. ançada (6) aydımız färiştälärkä yüknüŋlär ādämķa yükündilär mägär raḥmätdin umınçsız unamadı.

117. biz aydımız ay ādäm (7) çın bu yaġı turur saŋa cuftuŋķa çıķarmasun oķ silärni uçmaḫdın ämgägäy sän.

118. (8) çın saŋa açmamaķıŋ anıŋ içindä yalıŋ bolmaġay sän.

119. sän suwsamaġay sän anıŋ içindä nä isig bolġay sän.

120. (9) väsväsä ķıldı aŋar yäk aydı ay ādäm näk yolçılayın-mu seni mäŋgülüg yıġaçı üzä [234v/1] ärkliglig üzä äskirmäz.

121. yedilär andın bälgürdi olar ekkikä uwut yerläri. yapçuru törçidilär ekkägü (2) ol ekki üzä uştmaḫ yapurġaķındın. yarlıġ sıdı ādäm iḏisiŋä vaķti nā-ḫoş boldı.

122. yana üḏürdi iḏisi (3) tävbä berdi anıŋ üzä yol körgit(t)i.

123. aydı iniŋlär andın yumķı amarıŋızlar amarıķa yaġı. (4) ançaķ ķaçan kälsä silärkä mendin köni yol kim uḏu barsa yaᶜnī ķarār bulsa mänim yolumķa azmaġay ämgäkkä tüşmägäy.

124. kim (5) yüz äwürsä mänim yāḏımdın aŋar bolġay tiriglik tar ķoparġay miz anı ķopmaķ küni (6) ķaraġu.

125. aydı iḏimä nälük terdiŋ bizni ķaraġu ärdim ök közlüg.

126. aydı mundaġoķ (7) käldi saŋa bälgülärimiz unıtdıŋ anı. mundaġoķ bu kün unutmış täg ķoḏulġay sän.

127. mundaġoķ yanut berür miz (8) kim ḥaddin aşsa taķı kertgünmäsä iḏisi bälgüläriŋä yaᶜnī muḥämmädkä. kedinki ajun ķını ķatıġraķ keç ķalıġlıraķ.

128. (9) yol körgitmädi-mü anlarḳa näçäni hälāk ḳıldımız anlarda öŋdün *ḳayulardın yörirlär ärdi ajunları içindä. [235r/1] bütünlükün* anıŋ içindä bälgülär turur ḫıräd idiläriŋä.

129. ägär oza yarlıġ barmış yoḳ ärsä idiŋ{diŋ}din (2) bolġay ärdi ḳın tutaşı vaḳt[403] zamānä atalmış.

130. särgil anıŋ üzä kim ayurlar täsbīḥ ḳılġıl idiŋ ögdüsi birlä (3) kün tuġmazda aşnu taḳı batmazında aşnu. tün sāʿātlarında[404] täsbīḥ ḳılġıl kündüz burçḳaḳ (4) -larında bolġay kim taplanġay sän.

131. uzatmaġıl ekki közüŋni ol näk üzä kim erijländürdimiz[405] anı cüft cüft (5) anlardın bu ajun tiriglikiniŋ etigini bäzäkini ançaḳ sınalım anlarnı anıŋ içindä idiŋniŋ bergän rūzīsi yegräk ol ḳalġanraḳ.

132. (6) färmānlaġıl ewüŋ bodunıŋa namāznı ṣabr ḳılġıl anıŋ üzä. tilär miz sendin rūzī biz rūzī berür miz saŋa. (7) iş soŋı saḳnuḳlarḳa.

133. aydılar nälük kältürmäs biziŋkä bir bälgü idisindin kälmädi-mü olarḳa bälgü (8) anıŋ ozaḳılarnıŋ *ṣuḥufları*[406]

134. ägär biz hälāk ḳıldımız ärsä anlarnı ḳın birlä anda öŋdün ayġaylar ärdi (9) idimizä nälük ıdmadıŋ biziŋkä yalavaçnı udġay ärdimiz bälgüläriŋkä ḫor bolmasda aşnu ḳınḳa tüşmäzdä aşnu.

135. [235v/1] ayġıl ḳamuġ köz tutuġlı silär köz tutuŋlar. harayna bilgäy silär kimlär turur köni yol idiläri (2) kim ol yolḳa könmişlär.

---

403 020/0129=235r/2 **vaḳt**: altında *zamānä*

404 *020/0130=235r/3* ***sāʿātlarında:*** *Çokluk biçimindeki sāʿāt'in üzerine* Türkçe *çokluk eki -lar* gelmiştir.

405 020/131=235r/4 **erijländürdimiz**: A. تنعّم "nimetlendirmek faydalandırmak (nefislerin hoşlandığı arzuladığı şeyleri vermek) (Çanga 471b). Bkz. ED 200b **äräjlän-**: KB 5942 äräjlän-. Yazmada 195v/2=015/088'de geçen *erinçlän-* olarak da geçmiştir. Kâşgarlı DLT-I 132'de *ärinç* "iyi yaşayış nimet içinde geçiniş" için "Bir takım diyalektlerde iki çıkak arasındaki *j* ile söylenerek ارِژ denir." kaydını düşer. Kelime KB'de *äräj* dir. (432). Kâşğarlı sözlüğünün *äräj* maddesinde ise sözcüğün "birtakım diyalektlerde iki çıkak arasındaki "ژ" ile *erinj* şeklindedir." notunu düşer.

406 *020/133=235r/8 ṣuḥufları: Çokluk biçimindeki ṣuḥuf'un üzerine* Tü. *çokluk eki -lar* gelmiştir.

Türkçe Dizin

a, ā, ʿa

ābdān (F) "bayındır, mamur, bakımlı" (KB-, AT 39, R 29). ābdān ḳıl- "imar etmek" *ā. ḳıl-* 140v/2=009/019, 140r/7=009/017, 140r/8=009/018

ʿacāb (A) "tuhaf, anlaşılmaz" (KB B 33, AT 39, R-). ʿacāb käl- "tuhafına gitmek" *ʿa. käl-* 92r/4=005/100

ʿacāmī (A) "Arap olmayan, yabancı" (KB-, AT 102, R-). *ʿa.* (haber 3. k.) 203v/8=016/103

aç- "kapalı bir şeyi açmak, ferahlatmak, genişletmek, akıtmak, gidermek, uzaklaştırmak" (KB 391, DLT-I 63, ED 18b aç-). *a.-ar* 99r/1=006/041, 195v/9=016, *a.-tı* 9v/1=002/076, *a.-tımız tegmä närsäniŋ ḳapugları* 99r/5=006/044, *a.-tımız ḫorluḳ rüsvālıḳ ḳın(n)ı* 162r/1=010/098, *a.-sa* sän 124r/1=007/134, *a.-sa ḳor ziyānnı* 193r/1=015/014, *a.-sa köküzni köŋlini*, 204r/4=016/106, *a.-sa miz* 191r/9=014/038, *a.-sa miz ziyānnı* 154r/4=010/012, 199v/4=016/054, *a.-saŋız* 37r/9=002/284, 41r/1=003/029, *a.-salar köküzlärdäkini köŋüllärdäkini* 163r/9=011/005, *a.-tımız ärsä ḳınnı* 124r/2=007/135, *a.-tılar ärsä mätāʿlarnı* 178v/5=012/065, *a.-ġay ärdimiz bäräkätnı* 121v/4=007/096, *a.-mas* 129v/9=007/187, *a.-maḳḳa* 210r/6=017/056. aça ber- 1. "açığa çıkarmak". *a.-a ber-* 121r/4=007/089; 2. "ferahlatmak, genişletmek". *a.-a ber-köks*+AKK *köŋl*+AKK 229v/1=020/025. köz yumup aç-: *köz yumup a.-ınça* "hemen, anında, göz yumup açıncaya kadar" 201v/4=016/077, *a.-ıġlı* 162v/5=010/107. ziyan aç- "zarara uğratmak". *ziyān a.-ıġlı* 96v/7=006/017.

aç- "acıkmak" (KB 5384, DLT- I 172, ED 19b 2 a:ç (a:c)). *a.-mamaḳıŋ* 234r/8=020/118

açġu "anahtar". *a.+ları* 100v/2=006/059

açıġ "armağan, nimet" (KB 616, DLT-I 63, ED 22a açıġ). *berilmiş a.* 171v/2=011/099, *idiŋ a.+ı* 207v/2=017/020

açıl- "açılmak" (KBA38, DLT-I 193, ED26b açıl-). *a.-mas* 116r/6=007/040

aç(ı)n- "acımak, bakmak, gözetmek". *a.-u yarlıka-* 195v/9=016

açlıḳ "açlık, tok olmama hâli" (KB 5317, DLT-, ED 26b a:çlıḳ (a:clıḳ)) *a.* 151v/7=009/120, *a. içindä* 80r/4=005/003, *a. kältürdimiz* 180v/8=012/088, a.+dın 18v/1=002/155, açlık kädimni tat(t)ur- "açlık vermek, sıkıntıya düşürmek" *a. kädimni tat(t)ur-* 204v/3=016/112

açmaḳ 1. "açıklama, beyan". *bu a. kişilärkä* (Haber 3. k.) 51r/5=003/138; 2. "fetih". a. 133r/3=008/019; *a.-maḳnı* 87r/3=005/052

açmaḳlıḳ "muzaffer olmak, zafer kazanmak". (KB-, DLT-, ED-, WF) *a.* 75r/4=004/141

açtur- "açtırmak". (KB, DLT-I 218, ED 21b açtur-) açturı/u tilä- "fetih dilemek" *a.-ı tilä-* 189r/7=014/015, *a.-u tilä-* 133r/3=008/019

açuḳ "açık, görünen, gizli olmayan" (KB 500, DLT-I 64, ED 22b açuḳ). *a. ḫüccätlär* 46v/4=003/086, 48r/7=003/105, *taŋrınıŋ a. ḫüccätläriŋä* 38r/5=003/004, *a. ḳalur közlär* 191v/5=014/042, *azġunluḳ içindä a.* 54r/4=003/164, āşkārā açuḳ tut- "açık tutmak, gizlememek" *āşkārā a. tut-* 7r/4=002/055

açukluğ "açık, gizli olmayan, helâl" bkz. açukluk. (KB 851, DLT-I 150, ED 24a açukluğ). *a.* 216r/9=018/022, *bulnadıŋızlar a. arıġ* 137v/7=008/069, *yaşru a. etärlär* 185v/2=013/022; *a.+nı* 102r/4=006/073, *yazuk a.+nı ymä örtüglügni* 106v/9=006/120, *a.+ını* 148v/9=009/094; açukluğ kıl- "gizliyi ortaya çıkarmak, göstermek" *a. kıl-* 197r/7=016/023, 184r/3=013/010, 228v/7=020/007, açukluğ tut- "apaçık göstermek" 76r/8=004/153

açukluk "açık, görülen, zahir", bkz. açukluğ (KB 851, DLT-I 150 ED 24a açukluğ). *örtüglügni a.+nı biligli idi* 150r/2=009/105, 184r/2=013/009

açukman "belgi, işaret, alâmet" (KB-, DLT-, ED-, WF 73-74). *nişānlar a.+lar* 47v/1=003/097

ad "ad, isim" (KB 1, DLT-I78, ED 32b a:t (a:d) bkz. at. *rūzī berigli a.+ını* 214r/7=017/110

ʿād "Ad kavmi. Kur'an'da Nuh devrinden sonra ortaya çıkan kudret, servet ve refahı dolayısıyla kibir ve gurura kapılan eski Arap kavmi. Kendilerine Hz. Hud peygamber olarak gönderilmiştir" (KB 6547, AT-, R-). *ʿa. bodunı+* 118v/7=007/065, 119v/5=007/074, 146r/6=009/070, 167r/9=011/050, 168r/4=011/059, 168r/6=011/060, 188v/2=014/009

adak "ayak" (KB 374, DLT-I 32, ED 45a adak). *a.* 58r/8=004/005, *cabrā'il atı a.+ındın* 233r/5=020/096, *töländürsä a.+larnı* 133r/1=008/011, *anlarnıŋ a.+ları yorırlar* 130v/4=007/195, *a.+ları altınındın* 88v/6=005/066, *käsilgäy äligläri a.+ları* 83r/9=005/033, *biziŋ a.+larımıznı* 31v/7=002/250, *a.+larıŋız altınındın* 101r/4=006/065, *käsgäy ök män äligläriŋizni (takı) a.+larıŋıznı şaşru* 123r/4=007/124, 231v/3=020/071, *a.+larıŋızka* 80v/6=005/006, adak tölä- "ayağı kaymak (insanları Allah yolundan alıkoyması sebebiyle)" *a. tölämişdä kedin* 203r/6=016/094, adak ukmış kirçä "ufacık, zerre kadar" 211v/4=017/071, adakın bol- "huzura götürülmek" *a.+ın boluğlı* 217v/3=018/036, adakın är- "ayakta durmak" *a.+ın ärkän* 56v/7=003/191, adakın kal- "h. ayakta kalmak, ayakta durmak" *a.+ın kalığlılar* "(hakkı) ayakta tutanlar, (adaleti) ikame edip gözetenler" 81r/5=005/008, namāznı adakın kıl- "namazı dosdoğru kılmak" *a.+ın kıl- namāznı* 2v/3=002/003, 81v/4=005/012, 128r/9=007/170, 212r/1=017/078, 6r/5=002/043, 13r/9=002/110, 161r/3=010/087, 20v/6=002/177, 191r/7=014/037, 131v/6=008/003, 190v/5=014/031, adakın kıl- "ayakta kılmak (namaz)", *a.+ın kıl-* 222v/2=018/105, 28r/2=002/229, 28r/3=002/229, 28r/7=002/230, adakın tur- 1. "namaz kılmak" *a.+ın turmağıl* 147v/9=009/084, 150r/6=009/108, 150r/7=009/108, 2. "ayakta durmak" *a.+ın turırda* 71r/4=004/103, 154r/4=010/012, *a.+ın turğu kişilärkä* 92r/8=005/097, *a.+ın turuğlı* 169r/4=011/071, 3. "ikamet etmek, yerini almak" *a.+ın turuğlı* 171v/3=011/100, 186v/2=013/033, *a.+ın turmak* 227r/7=019/073, 4. "adaletle hükmetmek, adaleti ayakta tutmak" *a.+ın turuğlılar* 74r/8=004/135, *a.+ın turmakıŋız birlä* 73v/2=004/127, adakın tur- "yerini almak" *a.+ın turırlar* 93v/2=005/107, 5. "himaye etmek, gözetmek, korumak" *a.+ın turuğlılar* 62v/4=004/034 adakın (namāznı) tut- "1. ayakta namaz kılmak" *a.+ın tutsa* 70v/6=004/102, *a. namāznı* 139v/4=009/011, 140r//9=009/018, *a. tut- namāznı* 71r/5=004/103, 87v/1=005/055, 146v/1=009/071, 185v/1=013/022, 172v/2=011/114, 229r/2=020/014, 7r/8=004/077, 102r/1=006/072, 10r/4=002/083, 139r/4=009/005, *a. tutuğlı+ (namāznı)* 77r/8=004/162, 191v/2=014/040, adakın tut- 2. "adaletle hükm etmek, hakkıyla yapmak" *a. tutsalar* 88v/5=005/066, *a.*

tutmağınça 88v/9=005/068, adakın tutuglı "bütün mahlûkatın idaresini yürüten "Esma-i Hüsna"dan" 32v/1=002/255, köni adak ber- "doğruluk makamı vermek" *berür köni a.* 153r/3=010/002

adaş 1. "benzer, eş" (KB 317, DLT- , ED ED 72 a adaş/addaş). *a* 226v/9=019/065, 2. "akraba" *a.+ıŋa bermäk yawukluk* 202v/7=016/090

adaşık "adaş, aynı adı taşıyan, benzer". (KB-, DLT-, ED-, WF). adaşık kıl- "benzer kılmak, aynı kılmak" *kılmadımız a.* 223r/8=019/007

ādäm (A) "Hz. Adem, ilk insan ve ilk peygamber" (KB-, AT-, R-). *ā.* 5r/6=002/033, 5v/2=002/035, 5v/6=002/037, 113v/6=007/019, 234r/6=020/117, 234r/9=020/120, *ā. birlä* 234r/5=020/115, *ā. idisiŋä* 234v/2=020/121, *ā.sıfatı* 44r/1=003/059, *ā. yalavaçka* 210v/6=017/061, *ā.yalavaçnıŋ ekki oğlanı* 83v/4=005/027, *ā.+ni* 41r/8=003/033, *ā.+ka* 5r/4=002/031, 5r/9=002/034, *yüknüŋlär ā.+ka* 218v/5=018/050, 234r/6=020/116, ādäm oğlanı/oğlanları 1. "Hz. Adem soyundan gelen(ler), Ademoğulları" *ā. o.+dın* 128v/3=007/172, *ā. o.+ını* 211r/9=017/070, *ā. o.+ları* 114v/1=007/026, 114v/3=007/027, 115r/3=007/031, 115v/2=007/035, *ā. oğlanlarındın* 226r/8=019/058, 2. "insan, insanoğlu" *ā.+ni* 193v/1=015/026

ādämī (A+F) "insan, insan oğlu" (KB 6332, AT-, R 31). ā. 203v/8=016/103, 222v/7=018/110, 224r/3=019/020, *bir ā.*188v/7=014/010, 188v/9=014/011, 193v/3=015/028, *ā.+ka* 193v/6=015/033, 224v/2=019/026, *ā.+din* 224v/1=019/026, *ā.+lärniŋ* 108r/3=006/130, *ā.+lärdin* 129r/6=007/179, şänbä adämīläri "Yahudiler" *şänbä a.+lärini* 64v/2=004/047

adıl- "ayılmak, kendine gelmek" (KB 6142, DLT- I 194 ED, 56v adıl-). *a.-dı ärsä* 124v/9=007/143

adım "adım" (KB-, DLT-, ED-, WF). *dīv a.+ları+* 109v/2=006/142

adın/adın "başka, diğer; ayrı olarak; -dan başka" (KB B19, DLT-I 76, ED 60a adın). 1. s. "başka, diğer" *a. bir yol ıdsa* 211r/8=017/069, *a. bir orun* 230v/8=020/058, *a. bodunlar ʿayāllarındın* 108v/1=006/133, *a. esizlik* 149v/6=009/102, *a. kiriŋlär a. a. kapuğlardın* 179r/1=012/067, *a. kavmka* 85r/5=005/041, *a. taŋrı* 207v/5=017/022, *a. taŋrılar* 176v/4=012/039; *a. tiläklär* 229r/6=020/018, *a. yeti kün* 23v/4=002/196, *kılmağıl a. taŋrı* 208v/9=017/039, *kılurlar a. taŋrını* 195v/6=015/096, *kopardımız a. gürūhlarnı* 96r/2=006/006, *a. namāz* 70v/8=004/102, *a. yeti buğday başları* 177r/3=012/043, *sanlığ a. künlär+* 21v/3=002/184, 21v/8=002/185; *ayru a. ekki ekkägü* 93v/2=005/107, 2. zf. "ayrı olarak" *a. kiriŋlär a. a. kapuğlardın* 179r/1=012/067, *tägşürgäy a.* 65r/5=004/056; 3. "-dan başka" *anda a.* 7v/1=002/059, 68r/1=004/081, 99v/6=006/051, 101r/8=006/068, 112v/4=007, 112v/7=007/003, 118r/9=007/059, 118v/8=007/065, 119v/3=007/073, 120v/2=007/085, 127v/2=007/162, 130v/8=007/197, 167v/1=011/050, 168r/7=011/061, 169r/4=011/084, 184r/6=013/011, 198r/7=016/035, 198r/8=016/035, 210r/5=017/056, 213r/8=017/097, 215r/7=018/014, 215r/8=018/015, 216v/4=018/026, 216v/6=018/027, 219v/2=018/058, *anda a. dostlar* 184v/5=013/016, *andın a.* 72v/3=004/117, 221/3=018/090, *atada oğulda a.* 59v/5=004/012, *bu yärdä a.* 192r/3=014/048, *bodunda a.*11v/4=002/094, *idilärindä adın* 70r/1=004/095, *ishākda adın yaʿkūb* 169r/5=011/071, *kertgünüglilärdä a.* 75v/3=004/144, *küsäyü kunçuylarda a.* 120r/6=007/081, *mendä a.* 206r/4=017/002, 218v/6=018/050, 222r/7=018/102,

mü'minlärdä a. 74v/9=004/139, *olarda a.* 136v/8=008/060, *silärdä a.* 143r/1=009/039, 168r/2=011/057, *taḳı bir a. körgütgäy miz* 229r/9=020/022, *taŋrıda a.* 4r/5=002/023, 72v/6=004/119, 73r/3=004/123, 78v/6=004/173, 94v/8=005/116, 96v/2=006/014, 98v/9=006/040, 99r/8=006/046, 100r/6=006/056, 101v/7=006/071, 105v/4=006/108, 106r/7=006/114, 115r/2=007/030, 124v/1=007/140, 13r/4=002/107, 130v/3=007/194, 140r//5=009/016, 141v/9=009/031, 157r/2=010/037, 157r/5=010/038, 159r/8=010/066, 162v/1=010/104, 164r/5=011/013, 164v/8=011/020, 171v/4=011/101, 184v/1=013/014, 201r/5=016/073, 218r/3=018/043, 225v/6=019/048, *taŋrıda a. dost* 101v/4=006/070, *taŋrıda a. dostlarıdın* 172v/2=011/113, *tutar taŋrıda a.* 19r/9=002/165, *taŋrıdın a.* 89v/8=005/076; *anda a.+nı* 167v/7=011/055, *taŋrıda a.+nı* 162v/3=010/106, *anda a.+ḳa* 176v/5=012/040; *taŋrıda a.+ḳa* 197r/3=016/020, 199v/3=016/052, *tapnurlar taŋrıda a.+ḳa* 154v/6=010/018, *a.+lar* 74r/6=004/133, 150r/3=009/106, 177r/3=012/043, 177r/8=012/046; *a.+larnı* 69r/4=004/091

a̱dınat- "değiştirmek" (KB-, DLT-, ED 60a a̱dnat-). *a.-ġaylar oḳ* 72v/6=004/119, *a.-mas* 184r/5=013/011

a̱dınḳı "başka, başkası", bkz. adınḳı. *anda a. ärkä* 28r/6=002/230, *anda a. sözkä* 75r/2=003/140, *anda a.* 211v/6=017/073, *taŋrıda a. tapunġu+* 32v/7=002/256, 33r/1=002/257, 110r/3=006/145, *taŋrıda a. at* 198v/1=016/036, *taŋrıda a. butlarḳa* 204v/7=016/115, *taŋrıda a. tapunġular* 91r/9=005/090, *taŋrıda a.+nı* 115v/8=007/037, *a.+ḳa* 72r/9=004/115, *taŋrıda a.+nı mu tiläyin* 112r/6=006/164, *taŋrıda a.+ḳa* 79v/7=005/003, *taŋrıda a.+dın* 68r/3=004/082, *anda a.+larıŋız* 61r/8=004/024

a̱dır-/adır- 1. "ayırmak, tefrik etmek, ihtilâfa düşürmek" (KB B39, DLT- III 228, ED 66b a̱dır-). *a.-ar* 91v/9=005/094, *a.-ar yalavaçlarındın* 55v/2=003/179, *a.-ar säçär* 13v/7=002/113, 85v/5=005/044, 205v/1=016/124, *a.-ar säçär miz bälgülärini* 100r/5=006/055, 115r/7=007/032, 128v/7=007/174, 153v/3=010/005, *a.-ar miz säçär miz bälgülärni* 139v/5=009/011, *a.-ar silär* 75r/6=004/141, *a.-arlar* 12v/2=002/102, *a.-dı* 173r/7=012, *u̱dı a.-dı* 161r/7=010/090, *a.-dı mu* 209r/1=017/040, *a.-dımız* 6v/5=002/050, 194v/7=015/066, *a.-dımız bälgülärni* 104v/4=006/097, 104v/6=006/098, *a.-dımız säçtimiz bälgülärni* 107v/5=006/126, *a.-ġay* 111r/5=006/153, *a.-ġay miz* 156r/6=010/028, *a.-ġıl* 83v/2=005/025, 86v/4=005/049, 85v/4=005/043, *a.-ġıl säçgil* 86r/9=005/048, *a.-sun* 86r/6=005/047, *a.-sa* 65r/9=004/058, *a.-sa säçsä sän* 71r/9=004/105, *a.-a säçä* 155v/7=010/024, 157r/3=010/037, 163r/3=011/001, *a.-a säçä bälgürt-* 183r/6=013/002, 207r/1=017/012 (2), *taŋrı a.-mışı säçmişi* 85v/1=005/043 *a.-masa säçmäsä* 86r/3=005/045, 86r/7=005/047, *a.-madımız* 16r/5=002/136, *a.-maḳ* 65v/6=004/060, 182v/9=012/111, *a.-maḳ säçmäk* 125r/3=007/145, *a.-maḳ üçün* 134v/4=008/037, *tiläsä ekkägü sütdin a.-maḳ* 29r/3=002/233, *a.-maḳıŋızlar* 65v/1=004/058, *a.-maḳları* 76r/2=004/150; 2. a̱drıġlı "hakem, hüküm veren, ayıran" *a.-ıġlı säçigli* 62v/9=004/035, 62v/9=004/035, *çınnı batıldın a.-ıġlı* 6v/9=002/053, *a.-ıġlı säçigli* 66r/7=004/065, *a.-ıġlı säçiglilärdä* 100r/9=006/057, *a.-ġuçı säçgüçi ḳılurlar* 85v/3=005/043; a̱dırmaḳ küni "kıyamet günü" *a. k.+ndä* 135r/4=008/041

a̱dırt- "ayırmak, ihtilâfa düşürmek" (KB 2080, DLT-, ED 68a a̱dırt-). körklügräk a.-maḳ bälgürtmäk 111r/7=006/154

adırt "ihtilâf, ayrılık" (KB 2080 , DLT -, ED 68a adırt-). a. kıl- "ihtilâf, ayrılık yaratmak" *tutaşı a. kılığlılar* 172v/9=011/118

adırtla- "ayırmak, ayırt etmek" (KB 1839, DLT-, ED 70b adırtla-). *a.-madılar* 76r/6=004/152

ʿadl (A) " adalet, doğruluk" (KB, A30 AT-, R 31). *ʿa. birlä* 40r/6=003/018, *buyrurlar ʿa. birlä* 40r/4=003/021, *yara(t)tı ʿa. birlä* 192r/9=015, *ʿa.+i birlä* 163r/2=011

ʿādlıġ "Ad kavmi". (KB-, AT -, R-). *ʿa.+lar* 168r/6=011/060

ʿadn (A) "yerleşme, sükûnet bulma, cennet" (KB-, AT-, R-). *ḫoş ʿa.* 146v/4=009/072

adna- "değişmek" (KB-, DLT- I 288, ED 62b adna:-). *a.-makı* 153v/3=010/006

adnağu "başkası, yabancı" (KB 5295, DLT-III 68, ED 63b adna:ğu: (adına:ğu:). *a.* 112r/8=006/164, *a. yazukı birlä* 207r/4=017/015, *taŋrı a.+ka* 20r/4=002/173, *a.+lar* 93r/7=005/106, 136v/8=008/060,149v/5=009/102

adnal- "ihtilâfa düşmek, ayrılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *a.-dı anıŋ içindä* 172r/7=011/110

adnaş- "karşılıklı ihtilâfa düşmek" (KB-, DLT-, ED-). *a.-ur silär* 203r/4=016/092, *a.-tılar* 200r/8=016/064, 205v/1=016/124, *a.-ur ärdilär* 161v/5=010/093, *a.-urlar ärdi* 155r/1=010/019, 198v/6=016/039, *a.-madılar* 161v/4=010/093

adnat- "değiştirmek, bozmak, tahrif etmek" (KB-, DLT- I 288, adna-, ED 62b adna-) *taŋrı yarlıkını yana a.-urlar* 9r/8=002/075

adrıl- "ayrılmak" (KB 1075 , DLT-I 247, ED 68b adrıl-). *a.-ur män* 225v/6=019/048, *a.-dılar* 198v/8=016/041, *a.-mış* 145r/3=009/060, 151r/8=009/117, *a.-mışlar* 123v/8=007/133, *a.-mışlarka* 135r/3=008/041, *a.-salar* 73v/9=004/130, *a.-ıp* 181r/7=012/094, *a.-ıp çıktı ärsä* 31r/9=002/249, *a.-dı ärsä* 225v/7=019/049, *a.-mak* 220v/4=018/078. adrılmış säçilmiş "hakem" *a.-mış säçilmiş* 106r/8=006/114, äw barkdın adrıl- "hicret etmek" *äw barkdın a.-dılar* 57r/5=003/195

adrukluġ "ayrı, üstün, seçkin" (KB-, DLT-, ED-, WF). adrukluġ kıl- "ayrı kılmak" *kıl- a.* 133v/9=008/029

ʿādāt (A) "âdet, davranış, huy" (KB-, AT 41, R-). *firʿavn kabīläsiniŋ ʿā.+i* 38v/9=003/011

ʿafv (A) "bağışlama, af" (KB-, AT-, R 32). afv kıl- "bağışlamak, affetmek" *ʿa. kıl-* 50v/8=003/134, *ʿa. kıl- yazukluğlarnı* 154v/6=010/017

aġ- "ağmak, yükselmek, çıkmak" (KB 903 , DLT- I 173, ED 77a 1 a:ğ-). *a.-ar täg* 107v/4=006/125, *a.-arlar* 193r/1=015/014, *kertgünmägäy a.-mışıŋka* 213r/2=017/093

aġduk "yadırgatıcı, yabancı" (KB-, DLT-I 65, ED 80b ağduk). *ulanmaz a.+ları* 169r/3=011/070

aġın "dilsiz, konuşamayan, sağır" (KB 174, DLT-, ED 87b ağın). *a.* 201v/1=016/076, *a.+lar* 3v/4=002/018, 20r/1=002/171, 98v/7=006/039, 133r/8=008/022, 213r/9=017/097

aġır 1. "ağır, hafif olmayan, yüklü; değerli, yüksek; ağırlık" (KB 903, DLT- I 52, ED 88b ağır). *a.* 233v/2=020/101, *a. yük+* 37v/7=002/286, 126v/6=007/157, *ol a. yüklär katığlıklar* 126v/6=007/157, *a. yüklüg bulıt+* 118r/4=007/057, 184r/7=013/012, ağır bol- "ağır olmak" 113r/3=007/008, *kür ẕärräsi a.+ınça* 63v/2=004/040, 159r/2=010/061, kulakı ağır "sağır" *kulakı a. täg* 165r/4=011/024, *kulakı a.+lar* 98v/7=006/039, *a.+lar* 143r/6=009/041, 2. "değerli, kıymetli" ağır yaḫşı tut- "değer

vermek" *a. yahşı tut-* 174v/7=012/021, ağır aylar "haram aylar (savaşılması yasak olan aylar; zilkade, zilhicce, muharrem, recep aylarıdır)" *käçsä a. aylar* 139r/2=009/005, krş. ağırlıġ içinde ağırlıġ aylar.

ağırla- "ağırlamak, üstün kılmak, ikram ve ihsan etmek" (KB A27, DLT-I 300, ED 94a ağırla:-). *a.-dıŋ* 210v/7=017/062, *a.-dımız oķ* 211r/9=017/070, *a.-yu* 227v/9=019/085

ağırlıġ "ağır; değerli, saygıdeğer; haram (ay için)" (KB 264, DLT-I 114, ED 93a ağırlıġ). a. 60v/8=004/021, *a. yalavaç* 137v/7=008/070, 146v/5=009/073, 137r/6=008/064, 137r/7=008/065, *färiştä turur a.* 175v/8=012/031, ağırlıġ ay(lar) "haram ay, haram aylar (savaşılması yasak olan aylar; zilkade, zilhicce, muharrem, recep ayları)" *a. ay+* 23r/4=002/194, 23r/4=002/194, 79v/1=005/002, 92r/8=005/097, 26r/4=002/217, *a. aylar* 23r/4=002/194, bkz. tört ağırlıġ; ağırlıġ edgü söz "değerli, iyi söz" *a. edgü söz* 207v/7=017/23, ağırlıġ ew "Kâbe (Beyt-i Harem)" *a. ew+* 191r/6=014/037, 92r/8=005/097, 79v/2=005/002, ağırlıġ mäscid "Kâbe" *a. mäscid* 206r/1=017/001, ağırlıġ mäzgīt "Kâbe" *a. mäzgīt(+)* 17v/7=002/149, 17v/9=002/150, 22v/9=002/191, 23v/5=002/196, 24r/2=002/198, 26r/5=002/217, 79v/4=005/002, 134r/8=008/034, 139r/7=009/007, 139r/8=009/007, 140v/2=009/019, 141v/2=009/028, ağırlıġ mäkkä mäzgīti "Kâbe" *a. mäkkä mäzgīti* 17r/5=002/144, ağırlıġ rūzī "bol rızk, tükenmez rızk (Bedir savaşına katılan Müslümanlar (için); *ağırlıġ rūzī* sıfatı ile müjdelenmişlerdir)" *a.* 131v/8=008/004, örtmäk a. 138r/8=008/074, tört ağırlıġ "haram aylar (savaşılması yasak olan aylar; zilkade, zilhicce, muharrem, recep aylarıdır)" *tört a.* 142v/2=009/036, ağırlıġ kigür- "şerefli yere sokmak" *a. kigürmäk* 62r/8=004/031

ağırlıķ "ağırlık, yavaşlık (idraksizlik)" (KB44, DLT-I 114, ED 93b ağırlık). *a.* 219r/9=018/057, *ķulaķları içindä a.+nı* 97v/1=006/025

ağırmaķ "anırmak (eşek)" (KB-, DLT-, ED-, WF). *äşäk a.+ı* 172r/1=011/106

ağ(ı)z "ağız" (KB 76, DLT-I 193, ED 98a ağız). *suwķa tägsün teyü a.+ıŋa* 184v/2=013/014, *a.+ları birlä* 54r/9=003/167, 85r/3=005/041, 139v/2=009/008, 141v/7=009/030, 142r/2=009/032, *yandurdılar äliglärini a.+larıŋa* 188v/4=014/009, *a.+larındın* 214v/7=018/005, 49v/3=003/118

ağrı- "ağrımak, sancımak", bkz. ağru- (KB 3430, DLT- I 46, ED 91a ağrı:-/ağru:-). *a.-yur silär* 71r/7=004/104, *a.-yurlar* 71r/7=004/104, *a.-yur ärsä* 71r/7=004/104

ağrıġ "ağrı, sancı; doğum sancısı" (KB 421, DLT-I 98, ED 90a ağrıġ). ʿayal tuġķu ağrıġı igi "doğum sancısı" *ʿayal tuġķu a.+ı igi* 224r/6=019/023

ağrıt- "ağrıtmak, incitmek, üzmek, eziyet çektirmek, sıkıntıya sokmak" (KB 4302 DLT-I 261, ED 92a ağrıt-). *a.-ġalı* 3r/4=002/010, *a.-ġan* 78v/6=004/173, *a.-ġan ķın(+)* 74v/8=004/138, 143r/1=009/039, 147r/1=009/074, 161r/6=010/088, 153r/9=010/004, *a.-ıġlı* 12v/8=002/104, 89v/5=005/073, *a.-ıġlı ķın+* 92r/1=005/094, 138v/8=009/003, 142r/7=009/034, 171v/6=011/102, 175r/7=012/025, 194r/7=015/050, 77r/6=004/161, 161v/9=010/097, 206v/7=017/010, *a.-ıġlı kün ķını+* 165r/7=011/026, *turur a.-ġlı ķın* 200r/7=016/063, *ķın a.-ıġlı* 148v/1=009/090, *ķın turur a.-ıġlı* 21r/3=002/178, 56v/4=003/188, 84v/6=005/036, 101v/6=006/070, 145r/7=009/061, 147r/9=009/079, 190r/4=014/022, 20r/8=002/174, 204r/1=016/104, 205r/2=016/117, *ķını a.-ıġlı*

60v/1=004/018, *täg- a.-ıġlı ḳın* 167r/7=011/048, ağrıtığlı ḳın tut- "elem verici azaba yakalanmak" *tutġay a.-ıġlı ḳın* 119v/4=007/073

ağru- 1. "ağrımak", bkz. ağrı- (KB -, DLT- I 273, ED 91a ağrı:-/ağru:-). *a.-dı ärsä igi* 130r/6=007/189, 2. "ağırlaşmak" *a.-dı köklär içindä* 129v/9=007/187

ağruḳ "ağırlık, ağır yük" (KB 3667, DLT- I 99, ED 90b ağruk). ağruḳ bol- "zor gelmek, güç olmak" *a. b.-mas* 32v/5=002/255, ağruḳ köt(ü)r- "yük taşımak, yük, ağırlık kaldırmak, hafifletmek" *kötrür a.+larıŋızını* 196r/6=016/007

ağruḳlan- "bir işi veya yükü ağırsınmak, ağır saymak, yere çakılıp kalmak" (KB-, DLT-I 313, ED 94a ağruklan-). *a.-dıŋızlar yärkä* 142v/8=009/038

ağtarul- "devrilmek, yere vurulmak, sarsılmak" (KB-, DLT- I 246 ağtıl-, ED 82b). *a.-masun yayılmasun* 196v/9=016/015

āh (F) "ah, feryat" (KB-, AT-, R-). āh ḳıl- "feryat etmek, inlemek, bağrı yanmak" *āh ḳ.-ıġlı* 169r/9=011/075

ʿahd (A) "yemin, verilmiş söz, anlaşma" (KB-, AT-, R 37). *ʿa. birlä* 48v/9=003/112, 48v/9=003/112, *bir ʿa.* 12r/4=002/100, *taŋrı ʿa.+ni* 202v/8=016/091, *ʿa.+dın* 159r/1=010/061, *mänim ʿa.+im* 14v/9=002/124, *ʿa.+imni* 46r/5=003/081, *mänim ʿa.+mni* 6r/1=002/040, *ʿa.+iŋä* 45v/1=003/076, *taŋrı ʿa.+iŋä* 9v/7=002/080, 203r/7=016/095, *aldı päyġāmbärlärniŋ ʿa.+ini* 46r/3=003/081, *taŋrı ʿa.+ini* 185r/8=013/020, *taŋrınıŋ ʿa.+i birlä* 45v/2=003/077, *siziŋ ʿa.+iŋizni* 6r/1=002/040, *ʿa.+lärindä kedin* 139v/6=009/012, *ʿa. ärür sorulmış* 208v/3=017/034, ʿahd ḳıy- "sözünden dönmek, sözünden caymak" *ʿa. ḳıy-* 9v/7=002/080, ʿahd ḳıl- "sözleşmek, antlaşmak" *ʿa. ḳıl-* 15r/2=002/125, 20v/7=002/177, 159r/1=010/061, 202v/8=016/091, ʿahd ḳılış- "sözleşmek, antlaşmak" *ʿa. ḳılış-* 12r/4=002/100, 136v/3=008/056, ʿahd tükäl ḳıl- "sözünü yerine getirmek, sözünü tamamlamak" *tükäl ḳılıġlılar ʿa.+lärini* 20v/6=002/177, *tükäl ḳılıŋlar ʿa.+ini* 208v/3=017/034, taŋrı ʿahdini buz- "Tanrı yeminini bozmak" *b.-arlar taŋrı ʿa.+ini* 185v/5=013/025, *taŋrınıŋ ʿa.+i b.-arlar* 4v/5=002/027

āḫirät (A) "ahiret, öbür dünya" (KB-, AT-, R 38). *ā.* 108v/3=006/135, *ā. içindä* 40r/6=003/022, 45v/3=003/077, 84v/1=005/033, 85r/8=005/041, 159r/5=010/064, 165r/2=011/022, 182r/2=012/101, *ā. içrä* 26r/8=002/217, *ā. saräyı* 182v/4=012/109, *ā.+niŋ s̱ävābınıŋ äḏgüräkini* 52r/3=003/148, *tilädüŋüzlär yaḳınraḳ tirigliḳni ā.+din* 142v/9=009/038

aḫriyān (F) "sermaye" (KB-, AT-, R-). *a.* 180v/9=012/088, *biziŋ a.+ımız* 178v/6=012/065, *buldılar a.+larını* 178v/5=012/065

aʿizuḳa (A) "vaaz ermek, öğüt vermek" (KB -, AT-, R). *aʿ* 167r/3=011/046

ajun (S.) "dünya" (KB 63, DLT-, ED 28a a:ju:n). *a.+ları içindä* 234v/9=020/128, bu ajun "dünya, bu dünya" *bu a. içindä* 14r/1=002/114, 26v/5=002/220, bu ajun tirigliki "dünya hayatı" *bu a. tirigliki içindä* 10v/2=002/085, *bu a. tirigliki(+)* 56r/6=003/185, 69v/7=004/094, 187v/9=014/003, bu ajun yanutı "dünya mükâfatı, karşılığı" *bu a. yanutı* 74r/7=004/134(2) yaḳın ajun "bu dünya" *yaḳın a. içindä ... kedinki a. içindä* 205r/7=016/122, ajun tut- "ikamet etmek, mesken tutmak" *a. tutmadılar* 168v/9=011/068, keḏinki ajun "ahiret, sonraki dünya, öte dünya" *keḏinki a.*

128r/8=007/169, 207v/3=017/021, 67v/2=004/077, *kedinki a. içindä* 14r/2=002/114, 15v/3=002/130, 24r/7=002/200, 24r/8=002/201, 142v/9=009/038, 164r/9=011/016, 185v/8=013/026, 126r/9=007/156, 205r/8=016/122, 211v/4=017/072, *kedinki a. içrä* 146r/5=009/069, *kedinki a. üzä* 187v/9=014/003, 204r/5=016/107, *kedinki a.+nı* 207v/1=017/019, *kedinki a.+ka* 2v/4=002/004, 67r/1=004/074, 106r/6=006/113, 116v/9=007/045, *kertgünmäslär kedinki a.+ka* 197r/5=016/022, 200r/2=016/060, 206v/6=017/010, 209r/8=017/045, *a.+da kedinki a.+da* 12v/5=002/102, kedinki ajun tirigliki "ahiret hayatı" *kedinki a. tirigliki içindä* 190v/2=014/027, kedinki ajun kını "ahiret azabı" *kedinki a. kını* 186v/6=013/034, 234v/8=020/127, kedinki ajun yanutı "ahiret mükâfatı, karşılığı" *kedinki a. yanutı* 198v/9=016/041, ol ajun "ahiret, öte dünya" *ol a. içindä* 26v/5=002/220

ajunluġ (S.+T.) "dünyaya ait, dünyalık" (KB 4853, DLT-, ED-). *pänd a.+ka* 103v/4=006/090, *yıġmadımız mu a.+dın* 195r/1=015/070, *a.+lar üzä* 6v/1=002/047, 14v/6=002/122, 103r/7=006/086, 124v/2=007/140, 32r/2=002/251, *a.+larnı* 1v/2=001/001, *a.+larka* 182r/6=012/104, *a.+lardın* 83r/3=005/020, 94v/6=005/115, *birägü a.+lardın* 120r/5=007/080; ajunlug(lar) idisi "bu dünya ve öte dünyanın sahibi, Tanrı" *a. idisi+* 122r/6=007/104, *a.+lar idisi* 15v/4=002/131, 83v/7=005/028, 99r/7=006/045, 102r/1=006/071, 118r/1=007/054, 118v/2=007/061, 119r/1=007/067, 123r/1=007/121, 154r/1=010/010, 157r/4=010/037, *ol a.+lar idisi* 112r/5=006/162

ajunsuz (S.+T.) "bedbaht, mahrum, çalışması boşa giden" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *a.* 225v/7=019/048

ak- "akmak" (KB 669, DLT-I 15, ED 77b ak-). *a.-ar arıklar* 4r/8=002/025, 9r/5=002/074 34v/3=002/266, 57r/7=003/195, 57v/1=003/198, 59v/9=004/013, 65r/7=004/057, 81v/6=005/012, 90v/7=005/085, 95r/6=005/119, 116v/3=007/043, 146v/3=009/072, 148r/7=009/089, 186v/7=013/035, 190r/5=014/023, 217r/5=018/031, 232r/1=020/076, *a.-ar arıklar arıġ* 153v/8=010/009, *a.-ar kanını* 20r/3=002/173, *a.-ar muŋarlar içindä* 194r/4=015/045, *a.-ar yul bulak* 212v/8=017/090, *arık a.-ar* 224r/8=019/024, *arıklar a.-ar* 73r/1=004/122, *büstanlar a.-ar* 39v/1=003/015, 51r/2=003/136, *kıldımız a.-ar* 96r/1=006/006, *a.-tı özilär* 184v/9=013/017, *yarılıp a.-tı* 7v/3=002/060. aka başla- "fışkırmak" *a.-a başlasun* 127r/5=007/160

akar- 1. "ağarmak". (KB-, DLT-, ED-, WF) *a.-ur yüzlär* 48r/7=003/106, *a.-dı yüzläri* 48v/1=003/107, 2. "ağarmak, boz gelmek (göz için)" *a.-dı ekki közi* 180v/3=012/084,

akın "sel, akıntı" (KB 1160, DLT- I 15, ED 87b akın). *birlä kötürdi a. köpüki yokaru aşıġlı* 184v/9=013/017

akıt- "akıtmak" (KB B51, DLT-I 156, ED 81a akıt-). *a.-tımız arıklar* 217v/1=018/033, *a.-makınça tägi* 212v/7=017/090, tartıp akıt- "fışkırtmak" *a.-sa tartıp* 212v/9=017/091, *tartıp a.-mak* 212v/9=017/091,

ʿakl (A) "fikir, düşünce" (KB A30 AT-, R-). ʿakllar iyäläri "akıl sahipleri" *ʿa. iyäläri* 38v/4=003/007

akru "yavaş, hafif (ses için)", (KB 769, DLT-I 114, ED 89b akru:). *a.+kına* 233v/7=020/108, akrun "alçak, yavaş (ses için)", vasıta h. ile, *ün a. yinçgä bol-* 233v/7=020/108

al "hile, tuzak" (KB 1863, DLT-I 63, ED 120b a:l). *a. yanutı* 155r/5=010/021, *turur a. yanutı* 187v/1=013/042, *a.+ı turur* 231r/9=020/069, *iblīsnıŋ a.+ı käydi* 67r/7=004/076, *esiz saḳınıġlılar a.+ını* 177v/7=012/052, *kertgünmäglilärniŋ a.+ını* 133r/3=008/018, *taŋrı a.+ındın* 121v/7=007/099, 121v/8=007/099, *silärniŋ a.+ıŋızlar* 175v/2=012/028, *ol silärniŋ a.+ıŋızlarındın turur* 175v/2=012/028, *anlarnıŋ a+larını* 175v/5=012/031, *a.+ları* 192r/2=014/046, *a.+ları birlä* 192r/1=014/046, *a.+ları mu* 71v/7=004/109, *tandılar a.+larını* 186v/4=013/033, *anlarıŋ a.+larındın* 177v/4=012/050. al etmäk "tuzak kurmak" 155r/4=010/021, al ḳıl- "tuzak kurmak" *a. ḳıl-* 134r/3=008/030, 155r/5=010/021, 182r/4=012/102, 187r/9=013/042, 192r/1=014/046, 197r/8=016/026, 130v/6=007/195, 205v/7=016/127, *a. ḳ.-u könmäslär* 70r/7=004/098, al dästān ḳıl- "tuzak kurmak" *a. dästān ḳıl-* 199r/4=016/045, käyd al ḳıl- "tuzak kurmak" *käyd a. ḳıl-* 173v/4=012/005, 173v/4=012/005, al yanutı ber- "tuzağa karşılık tuzak kurmak" *a. yanutı berür* 134r/3=008/030, *a. yanutın beriglilär+* 134r/3=008/030, alları dästānları kitär- "tuzağı uzaklaştırmak" *kitär- a.+ları dästānları* 176r/4=012/034, *k.-gil mendin a.+ları* 176r/2=012/033, alnı ter- "tuzak kurmak, tuzak hazırlamak" *terdi a.+ını* 230v/9=020/060, *a.+ıŋızlarnı teriŋlär* 231r/5=020/064

āl (A) "aile, hanedan" (KB-, A-, R-). yaʿḳūb āllarɪ "Yakub hanedanı" *yaʿḳūb ā.+larındın* 223r/7=019/006

al- "almak" (KB B13, DLT- I 40, ED 124b al-). *a.-ır zäkātlarnı* 149v/9=009/104, *a.-urlar bu dünyā näkini* 128r/6=007/169, *a.-dım bir awuç tupraḳ* 233r/5=020/096, *a.-dı* 56r/9=003/187, 128v/3=007/172, *a.-dı oḳ* 81v/3=005/012, 180r/4=012/080, *a.-dı bıçıġı* 227v/4=019/078, *a.-dı päyġāmbärlärniŋ ʿahdini* 46r/2=003/081, *a.-dı taḫtalarnı* 126r/3=007/154, *a.-dımız* 10r/2=002/083, 76v/3=004/154, *a.-dımız bütünlüklärini* 89r/5=005/070, *a.-dımız bütünlüklärni* 82r/2=005/014, *a.-dımız bütünlükläriŋizni ~ bütünlüküŋüzlärni* 8r/5=002/063, 10r/5=002/084, 11v/1=002/093, *a.-dıŋız* 46r/4=003/081, *a.-dılar* 60v/8=004/021, *a.-ġay oḳ män* 72v/4=004/118, *a.-ġıl* 33v/5=002/260, *a.-ġıl bizlärdä birimizni* 180r/1=012/078, *a.-ġıl küç birlä* 125r/4=007/145, *a.-ġıl zäkāt* 149v/7=009/10, *a.-ıŋlar alumuŋızlarnı* 66v/5=004/071, *a.-ıŋlar saḳnuḳlarıŋızn*ı 71r/3=004/102, *azıḳ a.-ıŋlar* 23v/8=002/197, *a.-ıŋızlar etigiŋizlärni* 115r/3=007/031, *a.-sunlar tulumlarını* 70v/6=004/102, *a.-sunlar yışıḳlarnı* 70v/8=004/102, *a.-sa* 211r/6=017/068, *a.-sa ḳarındaşı* 179v/6=012/076, *a.-ur ärdi* 220v/7=018/079, *a.-ġay ärdiŋ* 220v/4=018/077, *a.-maŋlar* 60v/6=004/020, *a.-maḳımızdın* 180r/2=012/079, *a.-maḳıŋızlar* 28r/2=002/229, *a.-maḳları birlä* 77r/5=004/161. cān al- "öldürmek", *cānıŋızlarnı a.-ur* 100v/4=006/060, 200v/8=016/070, *cānların a.-ur* 115v/7=007/037, 198r/2=016/032, *cānım a.-dıŋ* 95r/3=005/117, *cānıŋ a.-alım* 187r/7=013/040, *cānımız a.-ġıl* 123r/6=007/126, *cānımnı a.-ġıl* 182r/2=012/101, *cānımıznı a.-ġıl* 57r/1=003/193, *cānların a.-salar* 136r/4=008/050, kisi al- "zevce almak, evlenmek" *kişi a.-ıŋlar* 58r/4=004/003, kişilig al- "evlenmek" *kişilig a.-maŋlar* 26v/8=002/221, mänfaʿat al- "faydalanmak" *mänfaʿat a.-sa silär* 61r/9=004/024, mīrāṣ al- "miras almak, varis olmak" *mīrāṣ a.-ur* 79r/2=004/176 121v/8=007/100, *mīrāṣ a.-ġay* 59r/6=004/011, *mīrāṣ a.-sun* 223r/7=019/006, 223r/7=019/006, *mīrāṣ a.-ıġlı* 29r/3=002/233, 62v/2=004/033, 193r/8=015/023, öç al- "öç almak" *öç a.-ır mu silär* 87v/7=005/059, *öç a.-dımız* 124r/3=007/136, 195r/5=015/079, *öç a.-ġan* 211r/9=017/069, *öç a.-maġay sän*

123r/5=007/126, *öç a.-maḳ idisi* 92r/6=005/095, *öç tartmaḳ a.-maḳ idisi* 192r/3=014/047, ölçäk al- "ölçerek almak" *ölçäklär a.-alım* 178v/2=012/063, *öz al-* "kendisi almak" *nemä yawuz açıg ol öz a.-ur kıyamet ot birlä* 171v/2=011/099, pänd al-"öğüt almak" *pänd a.-ur* 185r/7=013/019, *pänd a.-sun* 192r/7=014/052, satġın al- "satın almak" *satġın a.-ur özini* 24v/8=002/207, *satġın a.-urlar* 20r/6=002/174, 56v/2=003/187, *satġın a.-urlar yolsuzluḳnı* 64r/2=004/044, *satġın a.-dı* 12v/4=002/102, 174v/7=012/021, *satġın a.-dı mällarını* 150v/3=009/111, *satġın a.-dılar* 3v/1=002/016, 20r/8=002/175, 10v/4=002/086, 11r/3=002/090, 56v/1=003/187, 139v/2=009/009, *satġın a.-dılar küfrni* 55r/6=003/177, *satġın a.-maŋlar* 6r/3=002/041, 85v/8=005/044, 203r/7=016/095, *satġın a.-maslar* 57v/3=003/199, *satġın a.-maġa* 93r/9=005/106, *satġın a.-maḳları üçün* 9v/5=002/079, tişi al- "zevce almak, evlenmek" *tişi a.-maŋlar* 60v/8=004/022, tişilig al- "evlenmek" *tişilig a.-ıŋlar* 61v/4=004/025, tükäl al- "tam ve eksiksiz olarak almak" *tükäl a.-ġanıŋ* 43v/3=003/055

ala "karışık renkli, alaca" (KB 6579, DLT-I 81, ED 126a a:la:). *çigim a. yoḳ* 8v/9=002/071, ala tänlig "alaca hastalığına tutulmuş, alaca tenli kimse" *a. tänligni* 43r/2=003/049, *tuġa a.+nı* 93v/4=005/110

alasız "lekesiz ve kusursuz bir hâlde" (KB- , DLT-, ED-, WF). *ürüŋ a. nişān* 229r/8=020/022

alçaḳ "yumuşak huylu, ince kişi, uslu" (KB 43, DLT-I 44, ED 129b alçak). alçaḳ bol- "saygılı olmak, itaatkâr olmak" *a. bol-* 134v/8=008/039

alda- "aldatmak, kandırmak, hile yapmak, tuzak kurmak" (KB-, DLT- I 273, ED 133a alta:-). *a.-dı* 134r/2=008/030, *a.-ŋlar* 167v/7=011/055, *a.-maḳ* 72v/8=004/120, *a.-maḳ yanutı berür* 75r/8=004/142, *a.-maḳları* 137r/3=008/062,

aldamaḳlıḳ "aldatma" (KB-, DLT-, ED-, WF). *a. etigi* 106r/5=006/112

aldaş- "oyun oynamak, karşıdakini aldatmaya çalışmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *a.-urlar* taŋrı dostları birlä 75r/8=004/142

ʿālām (A) "kâinat, âlem" (KB 125, A-, R-). *ʿa.+niŋ tişiläri* 41v/8=003/042, *ʿa.+lär üzä* 41r/8=003/033, *ʿa.+larḳa* 48v/3=003/108, *ʿa.+lärḳa* 47r/8=003/096, *ʿa.+lärdin* 47v/3=003/097

ʿaläyhī's-säläm "selâm onun üzerine olsun" (KB 2, AT-, R-). *ʿa.* 187v/4=014, *yūnus päyġāmbär ʿa. sūräsi* 152v/8=010, *yūsuf ʿa. sūräsi* 173r/6=012

alın "alın" (KB 4976 , DḶT-I 78, ED 147b alın). *a.*133r/3=008/018, *daġlanġay a.+ları yanları arḳaları* 142r/8=009/035

al(ı)n- "alınmak, kendi başına alacağını almak" (KB 360, DLT -I 203, ED 147b alın). *a.-ur* 60v/6=004/020, 60v/7=004/021, *a.-urlar* 128r/7=007/169, *a.-dı silärdin* 137v/8=008/070, *a.-mış tutuġlar* 37r/6=002/283, *a.-mışdaḳı* 29v/4=002/235, *a.-sun* 229v/7=020/039, *a.-sunlar* 125r/4=007/145, *a.-madı* 128r/7=007/169, *a.-maġay* 101v/5=006/070, *a.-ıp* 5v/5=002/037, *a.-maz* 6v/2=002/048, *a.-maḳ* 5v/5=002/036. cānların alın- "öldürülmek" *cānların a.-ur* 29r/6=002/234, mīrāṣ al(ı)n- "miras almak, varis olmak" *mīrāṣ a.-ur* 59v/5=004/012, pänd alın- "öğüt almak" *pänd a.-ġay* 29b/4=020/044, *pänd. a.-ġaylar* 114v/3=007/026, *a.-sunlar pänd.* 209r/2=017/041, *pänd. a.-mas mu silär* 102a/6=006/080, *pänd. a.-mazlar* 152v/2=009/126

alış- "karşılıklı almak, birbirinden almak" (KB 5032, DLT - I 62, ED 153a alış-). borç alış- "borç alıp vermek" *borç a.-saŋız* 36r/9=002/282

alḳıġ "geniş" (KB-, DLT-, ED 137a). *keŋ a.* 7r/8=002/058, 204v/2=016/112

alḳan- "tükenmek, bitmek, mahvolmak", bkz. alḳın-. (KB-, DLT–I 78, ED 138b 2alḳan-). *tükä<r> a.-ur* 203r/9=016/096

alḳın- "mahvolmak, yok olmak, bitmek, tükenmek" (KB 114, DLT-I 82, (ED 138b alḳın-). *a.-sa* 217v/3=018/035, *a.-ġay tükängäy* 222v/6=018/109

alḳış "alkış, dua" (KB 1309, DLT- I 97, ED 137b alḳış). *a.+ları* 153v/9=010/010, 190r/5=014/023, *yalavaçnıŋ a.+ları* 149r/8=009/099, alḳış ber- "dua etmek" *a. bergil* 149v/7=009/103, *a. bermäkiŋ* 149v/8=009/103

alt "aşağı, alt" (KB 24, DLT-, ED 130a alt). *ḳıldımız üstünini a.+ın* (vasıta ekiyle) 195r/2=015/074, *anıŋ a.+ında* 34v/3=002/266, 57r/7=003/195, 57v/1=003/198, 232r/1=020/076, *anıŋ a.+ınında* 90v/7=005/085, 221r/1=018/082, *yär a.+ındaḳı* 228v/6=020/006, *a.+ınındın* 153v/8=010/009, *anıŋ a.+ındın* 81v/7=005/012, 146v/4=009/072, 148r/8=009/089, 149v/2=009/100, 186v/7=013/035, 224r/7=019/024, 95r/6=005/119, 190r/5=014/023, 198r/1=016/031, 217r/5=018/031, *anlarıŋ a.+ındın* 96r/1=006/006, *aḏaḳları a.+ınındın* 88v/6=005/066, *aḏaḳlarıŋız a.+ınındın* 101r/4=006/065, *säniŋ a.+ındın* 224r/8=019/024, *anlar a.+ınlarındın* 116v/3=007/043

altı "sayı adı, altı (6)" (KB-, DLT-, ED 130b altı:). *a. kün içindä* 153r/5=010/003, 163v/3=011/007, *a. kün içrä* 117v/7=007/054, *a.+da bir* 59r/5=004/011, 59r/7=004/011, 59v/6=004/012

altınç "altıncı" (KB- , DLT-, ED 131b altınç). *a.+ları* 216r/7=018/022

altmış altı "sayı adı, altmışaltı (66)". *änʿām sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz takı a. ayät turur* 95v/1=006

altun "altın" (KB 188, DLT - I 52, ED-). *a.* 85r/5=013/018, *a. bäzäkläri* 125v/1=007/148, *bir a. birlä* 45r/8=003/075, *öküz köni tolu a.* 60v/6=004/020, *yärniŋ tolusı a.* 47r/2=003/091, *kizlärlär a.+nı kümüşni* 142r/6=009/034, *a.+dın* 39r/7=003/014, 217r/6=018/031, *äw a.+dın* 13r/1=017/093

alum "tedbir" (KB 309, DLT-I 75, ED 145b alım "alım, borç, vergi"). alum al- "tedbir almak" *al- a.+uŋızlarnı* 66v/5=004/071

āmān (A) "aman, yardım" (KB 5056, AT-, R-). āmān ḳıl- "yardım etmek" *a. ḳıl-* 187v/5=014

amarı "bazısı, kimi, biri, bir kısmı", bkz. ämäri s. (KB-, DLT-I 78, ED 164a amarı:). *a.* 60v/2=004/019, 86v/6=005/049, 86v/9=005/051, 111v/7=006/158, 157v/7=010/046, 164r/2=011/012, *a. birlä* 100r/1=006/053, 107v/9=006/128, *a. üzä* 108r/2=006/129, 112v/1=006/165, 34v/5=008/037, 201r/1=016/071, 207v/3=017/021, *kälsä a.* 111v/7=006/158, *kömärlär a. yazuḳluġ* 108r/2=006/129, *a.+nı* 134v/5=008/037, *a.+ḳa* 76r/3=004/150, 76r/3=004/150, *a.+dın* 61v/4=004/025, *anıŋ a.+sındın* 86v/5=005/049, *a.+mız* 107v/9=006/128, *a.+nıŋ ḳıbläsiŋä* 17v/1=002/145, *a.+ŋızlar* 61v/4=004/025, *a.+ŋızlar amarıḳa yaġı* 234v/3=020/123, 234v/3=020/123, *kötürdi a.+ŋızlarnı* 112v/1=006/165, *a.+ŋızlarḳa* 201r/1=016/071, *a.+ları* 17r/9=002/145, 86v/9=005/051, *sınadımız a.+larını* 100r/1=006/053, *a.+larıŋa* 207v/3=017/021

ʿamäl (A) "iş, davranış, hareket" (KB 6271, AT-, R 40). *ʿa.+lärі* 40r/5=003/022, ʿamäl ḳıl- "çalışmak" *ʿa. ḳılġanlarnıŋ yanutı* 51r/3=003/136, äd̲gü ʿamällärdin ḳıl- "iyi amellerden işlemek" *äd̲gü ʿa.+lärdin ḳıldılar* 43v/8=003/057

ammā (A.) "fakat, ama; -a gelince" (KB-, A-, R 41). *a.* 176v/8=012/041, 220v/5=018/079, 220v/7=018/080, 220v/1=018/082

amrıl- "sükûna kavuşmak, dinmek" bkz. amrul-. (KB-26, DLT-, ED 163b amrıl-/amrul-). *a.-ıp tururlar* 96v/1=006/013

amrılġu "ikamet yeri, mesken, konaklama yeri, karargâh", bkz. amrulġu (KB-, DLT-, ED, WF). bilür a. turuġlaġını 163v/1=011/006

amrul- "sakinleşmek, dinmek, huzura kavuşmak" bkz. amrıl-. (KB 26, DLT-, ED 163b amrıl-/amrul-). *a.-ur köŋül+* 186r/2=013/028, 186r/1=013/028, *a.-mış* 204v/2=016/112, *a.-mış bolsa* 204r/3=016/106, *a.-mışlar* 213r/5=017/09, *a.-dı* 153v/5=010/007, *a.-dı ärsä buşuġ ötkä* 126r/3=007/154, *a.-dıŋızlar* 191v/9=014/045, *a.-ġıl* 5v/2=002/035, *a.-uŋlar* 214r/1=017/104, *a.-sun teyü köŋlüm* 33v/5=002/260 *a.-sa* 159v/1=010/067, *a.-sa tınsa köŋüllärimiz* 94v/1=005/113, *a.-up* 5v/5=002/036, 113v/6=007/019, *a.-maḳ turur* 149v/8=009/103, *köŋül a.-maḳı* 31r/7=002/2485

amrulġu "ikamet yeri, mesken, konaklama yeri, karargâh", bkz. amrılġu (KB -, DLT -, ED-, WF-). *a. yär* 190v/4=014/029, *indürdi taŋrı a.+nı* 141r/7=009/026, *indürdi köŋül a.+sını* 143r/4=009/040. amrulġu ḳıl- "huzur ve sükûn yeri yapmak" *a. ḳıl-* 201v/8=016/080, tünni amrulġu ḳıl- "geceyi dinlenme zamanı yapmak" *ḳıl- tünni a.* 104v/2=006/096

aŋ- 1. "anmak, tefekkürle birlikte hatıra getirmek" (KB-, DLT-, ED 168a aŋ-) *a.-dılar taŋrını* 50v/9=003/135, 2. "tefekkür etmek, düşünmek" *a.-arlar* 107v/6=006/126, *a.-ġıl* 101v/3=006/070

ana "anne" (KB 37, DLT-I 32, ED 169b ana:). *a.* 29r/2=002/233, 58v/5=004/007, 58v/5=004/007, 62v/2=004/033, 74r/9=004/135, *a.+ḳa* 10r/2=002/083, 21r/5=002/180, 25v/8=002/215, 63r/2=004/036, 110v/7=006/151, 207v/5=017/023, *a.+dın tuġup bitig bilmägli* 126v/3=007/157, *ol a.+dın tuġa bitiyü oḳıyu bilmägli* 127r/=007/158, *a.+m* 125v/6=007/150, *mäniŋ a.+m oġlı* 233r/3=020/094, *öz a.+m birlä* 224v/7=019/032, *yarlıḳaġıl atam a.+mnı* 191v/3=014/041, *mäniŋ a.+mnı* 94v/7=005/116, *a.+ŋ* 224v/3=019/028, *a.+ŋḳa* 229v/9=020/040, *a.+sı* 59r/6=004/011, 181v/4=012/099, 181v/5=012/100, *anıŋ a.+sı* 82v/2=005/017, 89v/7=005/075, *anıŋ atası a.+sı* 220v/7=018/080, *anlarnıŋ atası a.+sı* 221r/2=018/082, *a.+sıŋa,* 59r/4=004/011, 59r/6=004/011, 59r/7=004/011, 223v/6=019/014, *a.+ŋız* 114v/4= 007/027, *a.+ŋız birlä tuġma ḳız ḳarındaşlarıŋız* 61r/1=004/023, *a.+ŋızlar* 61r/1=004/023, 61r/2=004/023, *çıḳardı a.+ŋızlar ḳarınlarındın* 201v/5=016/078, *a.+lar* 28v/8=002/233, *a.+ları* 61r/3=004/023

anasız "öksüz, annesi olmayan" (KB 5380, DLT -, ED -). *atasız a. uşaḳlarḳa* 58r/2=004/002, *a.+lar* 58v/7=004/008, 59r/1=004/010, *a.+larḳa* 10r/3=002/083

aŋa "ona, onlara, *ol* 3. şahıs zamirinin yönelme hâli" (KB A 27, DLT-I 352, ED 122b ol). *a.* 12v/4=002/102, 13r/3=002/107, 24r/7=002/200, 32v/2=002/255, 35v/8=002/275, 35v/8=002/275, 36v/2=002/282, 37v/6=002/286, 38v/3=003/007, 41v/4=003/036,

42v/7=003/047, 42v/8=003/048, 43r/7=003/051, 44r/2=003/059, 44r/9=003/064, 44v/6=003/068, 46r/4=003/081, 46r/7=003/083, 46r/9=003/084, 46v/1=003/084, 47v/1=003/097, 47v/5=003/099, 49r/6=003/115, 51v/3=003/143, 51v/7=003/145, 51v/8=003/145, 59r/5=004/011, 59r/6=004/011, 59r/6=004/011, 63r/9=004/038, 68r/9=004/085, 70v/1=004/100, 79r/2=004/176, 83v/9=005/030, 100v/8=006/062, 103r/2=006/084, 111r/9=006/155, 112r/6=006/163, 119v/4=007/073, 130r/5=007/189, 153r/6=010/003, 161r/9=010/090, 164v/3=011/017, 169r/8=011/074, 171v/2=011/100, 180r/1=012/078, 181v/4=012/099, 198r/1=016/031, 204v/3=016/112, 205r/7=016/122, 219v/9=018/065

aŋar "ona, onlara, *ol* 3. şahıs zamirinin yönelme hâli" (KB 2, DLT-I 35, ED 123a ol). *a.* 2v/1=002, 2v/4=002/004, 2v/4=002/004, 6r/2=002/041, 6r/3=002/041, 8v/1=002/066, 11r/2=002/089, 11r/3=002/090, 11r/6=002/091, 11r/6=002/091, 12r/4=002/099, 12r/8=002/102, 12v/5=002/102, 13v/4=002/112, 14r/1=002/114, 14r/4=002/116, 14r/4=002/116, 14r/5=002/117, 4v/4=002/121, 14v/4=002/121, 15v/4=002/131, 15v/9=002/133, 15v/9=002/134, 16r/3=002/136, 16r/3=002/136, 16r/6=002/136, 16r/6=002/137, 16r/6=002/137, 16r/9=002/138, 16v/1=002/139, 16v/5=002/141, 17v/5=002/148, 18r/8=002/154, 18v/2=002/156, 19v/8=002/170, 19v/8=002/170, 20r/3=002/172, 21r/1=002/178, 21r/2=002/178, 21r/3=002/178, 21v/4=002/184, 22r/9=002/187, 23r/5=002/194, 23v/5=002/196, 24v/2=002/203, 24v/3=002/203, 24v/6=002/206, 24v/7=002/206, 25r/5=002/211, 26r/5=002/217, 27r/8=002/223, 27v/8=002/228, 28r/5=002/230, 29r/1=002/233, 29r/2=002/233, 29v/5=002/235, 30v/5=002/245, 30v/5=002/245, 31r/3=002/247, 31v/9=002/251, 32v/1=002/255, 32v/2=002/255, 32v/5=002/255, 32v/8=002/256, 33r/3=002/258, 33v/2=002/259, 34r/1=002/262, 34r/4=002/263, 34r/7=002/264, 34v/1=002/265, 34v/2=002/265, 34v/3=002/266, 34v/4=002/266, 34v/4=002/266, 34v/4=002/266, 34v/5=002/266, 57v/2=003/199, 57v/3=003/199, 59r/4=004/011, 60r/1=004/014, 61v/7=004/025, 63r/2=004/036, 64r/9=004/047, 64v/3=004/048, 64v/6=004/050, 64v/9=004/052, 65r/3=004/055, 65v/5=004/060, 65v/6=004/060, 65v/7=004/060, 67r/2=004/074, 67v/2=004/077, 68r/9=004/085, 68v/6=004/088, 69v/5=004/093, 69v/6=004/094, 72r/7=004/114, 72r/8=004/115, 72r/9=004/115, 72v/1=004/116, 73r/3=004/123, 75v/2=004/143, 77r/2=004/159, 77r/7=004/162, 77v/7=004/166, 78r/9=004/171, 78r/9=004/171, 78v/8=004/175, 79r/2=004/176, 79r/2=004/176, 79r/3=004/176, 83r/5=005/022, 83r/7=005/023, 83r/9=005/024, 84v/3=005/035, 85r/7=005/041, 86r/2=005/045, 86r/4=005/046, 87v/8=005/059, 87v/8=005/059, 89v/8=005/076, 90r/8=005/081, 90r/8=005/081, 91r/3=005/088, 91v/9=005/094, 92r/1=005/094, 92r/8=005/102, 93r/2=005/104, 96r/3=006/007, 97v/2=006/025, 97v/7=006/028, 99r/1=006/041, 99v/5=006/050, 100v/1=006/058, 101v/4=006/070, 101v/4=006/070, 101v/5=006/070, 101v/9=006/071, 102r/2=006/072, 102r/2=006/072, 102r/4=006/073, 102v/5=006/080, 102v/7=006/081, 103v/1=006/089, 103v/2=006/089, 103v/2=006/089, 104r/1=006/092, 104r/2=006/093, 105r/3=006/100, 105r/3=006/100, 105r/4=006/101, 105r/4=006/101, 105r/6=006/102, 105v/2=006/106, 105v/7=006/109, 105v/9=006/110, 106r/6=006/113, 106v/7=006/119, 107r/1=006/120, 107r/4=006/122, 107r/4=006/122, 108v/3=006/135, 110v/6=006/151, 112r/2=006/160, 112r/2=006/160, 112r/3=006/160, 112v/6=007/003, 112v/8=007/004, 114v/9=007/029, 115r/9=007/033, 117r/2=007/046,

117v/9=007/054, 118r/5=007/057, 119v/8=007/075, 119v/9=007/075, 119v/9=007/075, 119v/9=007/076, 120r/1=007/076, 120v/5=007/086, 120v/7=007/087, 122r/2=007/101, 122r/5=007/103, 123r/2=007/123, 124v/7=007/143, 125r/3=007/145, 125r/6=007/146, 125v/1=007/148, 126v/7=007/157, 126v/7=007/157, 128r/7=007/169, 128v/8=007/175, 129v/1=007/180, 130r/5=007/189, 130r/8=007/190, 131v/5=007/203, 131v/9=007/206, 137r/2=008/061, 137v/3=008/067, 137v/7=008/070, 139r/5=009/006, 140r//1=009/013, 143r/1=009/039, 143r/2=009/040, 143v/6=009/046, 144v/7=009/057, 145r/9=009/063, 146v/8=009/074, 147r/5=009/076, 151r/3=009/114, 151r/4=009/114, 151r/8=009/117, 151v/3=009/118, 152r/8=009/124, 153r/7=010/004, 154r/5=010/012, 154v/2=010/015, 155r/7=010/022, 155r/9=010/022, 155v/6=010/024, 156r/2=010/027, 157r/8=010/040, 157r/8=010/040, 158r/5=010/051, 158v/4=010/057, 159v/2=010/068, 160r/5=010/074, 161r/8=010/090, 162r/1=010/098, 162v/9=010/109, 163r/5=011/003, 163v/9=011/010, 163v/9=011/010, 164r/5=011/013, 164v/1=011/017, 164v/2=011/017, 164v/2=011/017, 164v/7=011/019, 166r/6=011/036, 166r/9=011/039, 168r/2=011/057, 168r/9=011/061, 168v/1=011/062, 168v/2=011/062, 168v/3=011/063, 168v/5=011/064, 169r/3=011/070, 169r/4=011/071, 169v/3=011/078, 169v/3=011/078, 169v/9=011/081, 170v/4=011/088, 171r/3=011/093, 171v/8=011/103, 173r/5=011/123, 173r/5=011/123, 174r/4=012/011, 174r/4=012/012, 174r/8=012/015, 174v/8=012/021, 175r/1=012/022, 175r/4=012/024, 175r/4=012/024, 176r/1=012/032, 176r/2=012/033, 176r/3=012/034, 176v/5=012/040, 176v/6=012/040, 176v/9=012/042, 177r/1=012/042, 177v/2=012/050, 177v/3=012/050, 177v/7=012/052, 177v/9=012/054, 178v/9=012/066, 179r/5=012/068, 179r/7=012/069, 181v/5=012/100, 184r/4=013/011, 184r/9=013/014, 184v/2=013/014, 185r/1=013/017, 185r/4=013/018, 185r/5=013/018, 185v/3=013/023, 185v/5=013/024, 186v/3=013/033, 186v/5=013/033, 186v/9=013/036, 187r/2=013/036, 187v/7=014/002, 188v/4=014/009, 189r/6=014/014, 189r/9=014/017, 189v/2=014/018, 190r/3=014/022, 190r/9=014/026, 190v/3=014/029, 192v/3=015/004, 192v/7=015/009, 192v/9=015/013, 193r/6=015/020, 193r/8=015/022, 193v/4=015/029, 194r/3=015/044, 194r/4=015/046, 194v/7=015/066, 196r/7=016/007, 198v/8=016/040, 199r/7=016/048, 199v/2=016/052, 199v/3=016/052, 199v/4=016/053, 199v/5=016/055, 199v/6=016/056, 199v/9=016/059, 200v/5=016/068, 201r/8=016/075, 202r/5=016/083, 203v/2=016/097, 203v/3=016/099, 203v/8=016/103, 204v/2=016/112, 204v/6=016/114, 205v/5=016/126, 206r/2=017/001, 206v/1=017/007, 206v/2=017/007, 207r/1=017/013, 207r/2=017/013, 207r/2=017/013, 207r/8=017/018, 207r/9=017/018, 207r/9=017/018, 207v/1=017/019, 207v/5=017/023, 208r/1=017/026, 208v/5=017/036, 209r/5=017/044, 210v/2=017/059, 210v/6=017/061, 211r/5=017/067, 211r/9=017/069, 212r/3=017/079, 212r/8=017/083, 213v/7=017/101, 214r/4=017/107, 214r/8=017/110, 214r/9=017/111, 214r/9=017/111, 214v/6=018/005, 215v/5=018/017, 216v/4=018/026, 216v/9=018/028, 217v/5=018/037, 217v/9=018/041, 218r/2=018/043, 218r/3=018/043, 218r/5=018/045, 219r/1=018/053, 220r/1=018/065, 220r/1=018/066, 221r/5=018/084, 221/1=018/088, 221/1=018/088, 222v/7=018/109, 223r/8=019/007, 223v/5=019/012, 223v/9=019/017, 223v/9=019/017, 224r/7=019/024, 224v/4=019/029, 224v/4=019/029, 225r/1=019/035, 225r/2=019/036, 225v/8=019/049, 226r/4=019/053, 226v/7=019/064, 226v/8=019/065, 226v/9=019/065, 227r/5=019/071, 227r/9=019/075, 227v/5=019/079, 228r/6=019/095, 228v/6=020/006, 228v/7=020/008, 229r/2=020/013, 229r/4=020/016, 230r/4=020/044, 230v/6=020/056, 230v/8=020/058, 231r/7=020/066,

231v/2=020/071, 231v/8=020/074, 231v/8=020/075, 232v/7=020/088, 233v/6=020/108, 233v/8=020/109, 234r/9=020/120, 234v/5=020/124,

anҫa "o kadar, *ol* zamirinin eşitlik hâli" (KB B49, DLT I 63, ED 172b ol). *a.* 232v/1=020/084, *bir a.+ŋız bir a.+ŋızḳa düşmän. 5v/4=002/036, bir a.+ŋız bir a.+ḳa düşmen a.+ḳa* 5v/5=002/036, *a.+ḳa tegi/tägi* 22v/9=002/191, 55v/1=003/179, 56r/1=003/183, 58r/9=004/006, 60r/8=004/018, 66r/6=004/065, 121v/2=007/095, 136r/8=008/053, 184r/5=013/011, 225v/5=019/046, 60r/3=004/015, *a.+ḳa tegrü* 22r/7=002/187, 52r/9=003/152, *a.+ġa tegrü* 7r/4=002/055, *tägdiŋiz a.+ġa* 54r/5=003/165, *künnüŋ bir a.+sı* 33r/9=002/259, 215v/9=018/019, *bir a.+sı* 171v/3=011/100, 171v/3=011/100, *a.+sıŋa* 10v/1=002/085, *a.+ŋız* 5v/4=002/036, *a.+ları* 9r/9=002/076, *a.+ları birlä* 9r/9=002/076

anҫada "ondan sonra, o zaman, şu hâlde" (KB -, DLT-, ED 175a anҫa:da:). *a.* 5r/1=002/030, 6v/3=002/049, 6v/5=002/050, 6v/6=002/051, 6v/8=002/053, 6v/9=002/054, 7r/3=002/055, 7r/7=002/058, 7v/3=002/060, 7v/6=002/061, 8r/5=002/063, 8v/1=002/067, 9r/1=002/072, 10r/2=002/083, 10r/5=002/084, 11r/5=002/091, 11v/1=002/093, 13r/2=002/106, 14r/2=002/115, 14v/7=002/124, 14v/9=002/125, 15r/3=002/126, 15r/6=002/127, 15v/4=002/131, 15v/6=002/133, 15v/7=002/133, 19v/1=002/165, 19v/2=002/166, 23v/4=002/196, 26r/6=002/217, 30v/7=002/246, 33r/3=002/258, 33v/3=002/260, 41v/8=003/038, 56r/9=003/187, 66r/5=004/064, 66v/7=004/072, 67r/9=004/077, 72v/1=004/116, 75r/2=004/140, 76r/8=004/153, 81r/3=005/007, 81v/1=005/011, 84r/1=005/020, 84r/1=005/020, 83v/4=005/027, 87v/9=005/060, 93v/4=005/110, 93v/5=005/110, 93v/5=005/110, 93v/6=005/111, 93v/8=005/110, 93v/8=005/112, 93v/9=005/110, 94r/1=005/110, 94r/2=005/110, 94v/6=005/116, 97v/5=006/027, 97v/8=006/030, 99r/3=006/043, 99r/6=006/044, 102r/5=006/074, 103v/4=006/091, 104r/3=006/093, 109v/8=006/144, 112v/9=007/005, 113r/8=007/012, 119r/3=007/069, 119v/5=007/074, 120r/4=007/080, 120v/6=007/086, 122r/9=007/107, 122v/1=007/108, 122v/8=007/117, 122v/9=007/119, 124r/2=007/135, 124v/2=007/141, 127r/4=007/160, 127r/8=007/161, 127v/4=007/163, 127v/4=007/163, 128r/1=007/167, 128r/4=007/168, 128v/3=007/172, 131v/3=007/201, 132r/2=008/007, 132r/5=008/009, 132r/8=008/011, 133r/1=008/017, 133v/4=008/026, 134r/2=008/030, 135r/4=008/042, 135r/8=008/043, 135v/1=008/044, 135v/1=008/044, 135v/7=008/048, 136r/2=008/049, 136r/4=008/050, 141r/6=009/025, 143r/2=009/040, 143r/3=009/040, 143r/3=009/040, 144v/8=009/058, 152r/2=009/121, 155r/4=010/021, 155v/1=010/023, 156r/8=010/030, 159r/2=010/061, 159v/7=010/071, 167r/5=011/047, 173v/8=012/008, 177v/4=012/051, 181r/2=012/089, 181v/7=012/100, 182r/4=012/102, 188r/5=014/006, 188r/6=014/006, 188r/8=014/007, 191r/3=014/035, 193v/2=015/028, 194r/7=015/052, 196r/6=016/006, 196r/6=016/006, 208v/5=017/036, 209v/2=017/047, 209v/2=017/047, 209v/2=017/047, 210v/3=017/060, 210v/5=017/061, 213r/4=017/094, 213v/7=017/101, 214r/8=017/110, 215r/9=018/016 215r/2=018/010, 215r/6=018/014, 216r/4=018/021, 217v/6=018/039, 217v/4=018/036, 218r/3=018/044, 220v/9=018/081, 218v/4=018/050, 219r/3=018/055, 219v/3=018/059, 219v/6=018/063, 223r/3=019/003, 223v/8=019/016, 225r/6=019/039, 225r/8=019/042, 228v/7=020/010, 229r/7=020/020, 229v/5=020/038, 229v/8=020/040, 231r/6=020/066, 233r/2=020/092, 233v/4=020/104, 234r/5=020/116,

a.+sı 3r/8=002/013, 33v/4=002/260, 35r/7=002/272, 44v/5=003/067, 45v/9=003/079, 49v/1=003/117, 124v/7=007/143

ançaḳ "böylece, o kadar, öyle" (KB-, DLT-, ED 174a ançak). *a.* 23r/2=002/193, 98r/7=006/034, 101r/7=006/068, 110v/1=006/148, 139r/6=009/006, 141v/5=009/029, 144r/1=009/048, 161v/4=010/093, 180v/4=012/085, 213r/2=017/093, 227v/6=019/081, 229v/3=020/033, 229v/9=020/040, 234v/4=020/123, 235r/5=020/131

and "ant, yemin" bkz. ant (KB 317, DLT-I 42, ED 176a and/ant). *a.* 97v/9=006/030, 112v/5=007/001, 179v/1=012/073, 199v/7=016/056, 200r/6=016/063, *a. turur* 192v/1=015/001, *a.+ıŋızlar içindä* 27v/1=002/225, *a.+ıŋızlarḳa* 27r/9=002/224. **and buz-** "ant bozmak, yeminden dönmek" *buz- a.+larnı* 202v/9=016/091

anda "orada, onda, onlarda; oradan, ondan, onlardan, *ol* zamirinin bulunma-ayrılma hâli" (KB-, DLT-I 125, ED 176b anta:) **anda adın** "ondan başka" *a. adın* 7v/1=002/059, 68r/1=004/081, 99v/6=006/051, 101r/8=006/068, 112v/4=007, 112v/7=007/003, 118r9=007/059, 118v/8=007/065, 119v/3=007/073, 120v/2=007/085, 127v/2=007/162, 130v/8=007/197, 167v/1=011/050, 168r/7=011/061, 169r/4=011/084, 184r/6=013/011, 184v/5=013/016, 198r/7=016/035, 198r/8=016/035, 210r/5=017/056, 213r/8=017/097, 215r/7=018/014, 216v/4=018/026, 216v/6=018/027, 219v/2=018/058, 215r/8=018/015, *a. adınnı* 167v/7=011/055, *a. adınḳa* 176v/5=012/040, *a. adınḳı* 211v/6=017/073, *a. adınḳı ärkä* 28r/6=002/230, *a. adınḳılarıŋız* 61r/8=004/024, **anda kedin** "ondan sonra" *a. kedin* 6v/7=002/051, 6v/8=002/052, 9r/4=002/074, 10v/6=002/087, 11r/9=002/092, 14v/2=002/120, 21r/3=002/178, 21r/6=002/181, 28r/6=002/230, 44r/1=003/059, 77v/1=004/163, 8r/7=002/064, 81v/7=005/012, 83r/6=005/032, 85v/4=005/043, 92r/1=005/094, 94v/5=005/115, 100r/4=006/054, 121r/2=007/089, 125v/1=007/148, 126r/2=007/153, 126r/2=007/153, 129v/7=007/185, 138r/9=008/075, 141r/9=009/027 151r/9=009/117, 160r/4=010/074, 174r/1=012/009, 177r/9=012/048, 177v/1=012/049, 204r/9=016/110, 205r/5=016/119, 205r/5=016/119, 214r/1=017/104, 220v/1=018/076, **anda naruḳı** "ondan başkası" *a. naruḳıḳa* 11r/7=002/091, **anda öŋdün** "ondan önce" *a. öŋdün* 11r/1=002/089, 64r/9=004/047, 154v/4=010/016, 164v/1=011/017, 186r/4=013/030, 214r/5=017/107, 235r/8=020/134, **anda öŋin** "ondan başka" *a. öŋin+* 117v/5=007/053, **anda üstün** "onun üstünde" *a. üstün* 4v/2=002/026

andaġ "böyle, öyle, o kadar, *ol* zamirinin benzetme hâli" (KB 2111, DLT-I 37, ED 177a antağ). *a.* 9v/8=002/081, 3v/3=002/112, 66v/1=004/067, 75r/3=004/140, 93v/1=005/106, 104r/3=006/093, 107r/4=006/122, 107v/3=006/125, 146r/4=009/069, 155v/7=010/024, 165r/2=011/022, 192v/6=015/008, 209r/3=017/042, **andaġ ärsä** "öyle ise, o zaman, o takdirde" *a. ärsä* 17v/2=002/145, 65r/1=004/053, 93v/4=005/107, 100r/7=006/056, 121r/6=007/090, 162v/4=010/106, 165v/8=011/031, 174r/6=012/014, 180r/3=012/079, 211v/6=017/073, 211v/7=017/075, 211v/9=017/076, 213v/5=017/100, 215r/7=018/014, 216r/3=018/020, 219r/9=018/057, **andaġ ḳalı** "o hâlde, sanki" *a. ḳalı* 66v/8=004/073, 83r/5=005/032, 83r/5=005/032, 107r/8=006/124, 107r/8=006/124, 121r/7=007/092, 128v/2=007/171, 130r/1=007/187, 132r/1=008/006, 156r/3=010/027, 157v/5=010/045, 168v/9=011/068, 171r/6=011/095

andaġoḳ "evet öyle, aynı, tıpkı öyle, tam, denk" (KB-, DLT-, ED-, WF). *a.* 13v/6=002/113, 14r/6=002/118, 16v/8=002/143, 19v/4=002/167, 23r/1=002/191, 26v/4=002/219, 30r/9=002/242, 34v/5=002/266, 69v/8=004/094, 100r/1=006/053, 100r/5=006/055, 103r/4=006/084, 104b9/=006/105, 107r/5=006/122, 107v/4=006/125, 110r/9=006/148, 115r/6=007/032, 116r/8=007/040, 116r/9=007/041, 122r/3=007/101, 127v/5=007/163, 128v/7=007/174, 154r/7=010/013, 156v/4=010/033, 162r/8=010/103, 171v/5=011/102, 175r/4=012/024, 179v/4=012/075, 185r/1=013/017, 185r/3=013/017, 192v/8=015/012, 198r/1=016/031, 198r/4=016/033, 198r/8=016/035, 202r/4=016/081, 215v/7=018/019, 216r/3=018/021, 223v/1=019/009, 224r/4=019/021, 233r/9=020/099

andın "ol zamirinin çıkma hâli, ondan, onlardan; oradan". krş. anda (KB 259, DLT-I 60, ED 177b andan/andın). *a.* 2v/3=002/003, 4r/9=002/025, 5v/2=002/035, 5v/4=002/036, 5v/4=002/036, 5v/7=002/038, 6v/2=002/048, 6v/2=002/048, 7r/8=002/058, 7v/4=002/060, 7v/7=002/061, 9r/5=002/074, 9r/5=002/074, 14v/7=002/123, 22v/8=002/191, 24r/2=002/198, 24r/3=002/199, 24r/9=002/202, 26r/5=002/217, 27r/5=002/222, 28r/4=002/229, 31r/4=002/247, 31v/1=002/249, 31v/3=002/249, 34v/8=002/267, 35r/1=002/268, 36v/3=002/282, 38r/8=003/007, 38v/2=003/007, 42v/3=003/045, 46v/2=003/085, 48r/4=003/103, 51v/7=003/145, 51v/8=003/145, 57v/9=004/001, 58r/7=004/004, 58v/6=004/007, 58v/8=004/008, 59v/6=004/012, 60v/6=004/020, 62r/7=004/031, 65r/4=004/055, 68r/9=004/085, 68v/1=004/085, 68v/2=004/086, 70r/2=004/096, 72v/9=004/121, 76v/1=004/153, 77r/5=004/161, 78r/8=004/171, 78v/9=004/175, 80v/9=005/006, 83r/5=005/022, 83r/6=005/022, 84v/7=005/037, 89v/5=005/074, 90v/4=005/083, 91v/1=005/090, 92r/5=005/095, 92r/6=005/101, 92r/7=005/101, 94v/1=005/113, 95r/7=005/119, 95v/6=006/004, 96v/6=006/016, 97v/3=006/026, 97v/4=006/026, 97v/7=006/028, 101r/2=006/064, 101v/5=006/070, 104r/7=006/094, 104v/8=006/099, 104v/8=006/099, 107r/5=006/122, 110v/8=006/151, 111v/4=006/157, 112v/6=007/002, 113r/9=007/012, 113r/9=007/013, 113v/5=007/018, 114v/1=007/025, 114v/5=007/027, 115r/8=007/033, 115v/4=007/036, 116r/6=007/040, 117r/8=007/050, 121r/2=007/089, 123r/3=007/123, 124r/3=007/136, 125r/8=007/146, 127r/4=007/160, 127r/5=007/160, 127r/9=007/161, 128r/1=007/166, 128v/9=007/175, 129v/3=007/182, 130r/1=007/187, 130r/5=007/189, 132r/9=008/011, 133r/2=008/017, 133r/6=008/020, 140v//6=009/021, 144v/8=009/058, 144v/8=009/058, 149v/2=009/100, 151r/4=009/114, 154r/4=010/012, 157v/1=010/041, 157v/1=010/041, 158r/4=010/050, 158v/6=010/059, 159r/1=010/061, 159r/3=010/061, 161v/5=010/094, 163r/4=011/002, 163r/8=011/005, 163v/8=011/009, 164v/1=011/017, 164v/3=011/017, 166r/4=011/035, 166r/8=011/038, 168v/3=011/063, 170v/2=011/088, 170v/3=011/088, 171v/3=011/100, 172r/4=011/109, 172r/8=011/110, 172v/6=011/116, 174r/6=012/013, 175r/5=012/024, 176r/7=012/036, 178r/3=012/056, 178r/8=012/061, 180r/3=012/080, 182r/7=012/105, 193v/6=015/034, 194r/6=015/048, 195r/6=015/081, 196r/5=016/005, 196r/9=016/009, 196v/1=016/010, 196v/1=016/010, 196v/7=016/014, 196v/7=016/014, 197v/2=016/026, 199r/5=016/045, 200v/3=016/067, 201r/9=016/075, 203r/5=016/093, 208v/6=017/036, 211v/5=017/073, 211v/9=017/076, 215v/3=018/017, 216r/1=018/019, 217r/9=018/033, 218v/2=018/049, 219r/1=018/053, 219r/7=018/057, 220r/5=018/070, 221r/5=018/083, 222v/5=018/108, 225v/6=019/048, 228r/3=019/090, 228v/8=020/010, 229r/4=020/016, 230v/5=020/055, 230v/5=020/055, 233v/1=020/100, 234v/1=020/121,

234v/3=020/123, andın adın "ondan başka" *a. adın* 72v/3=004/117, 221/3=018/090, andın öŋdün "ondan önce" *a. öŋdün* 89v/6=005/075, andın soŋ "ondan sonra" *a. soŋ* 36r/1=002/281, 38v/5=003/008, 40r/8=003/023, 44v/2=003/065, 45v/8=003/079, 46r/3=003/081, 46r/6=003/082, 46v/9=003/090, 48v/8=003/111, 53v/6=003/160, andın soŋra "ondan sonra" *a. soŋra* 43v/5=003/055, 44r/4=003/061, 46v/7=003/089, 47r/7=003/094, 52v/2=003/152, 52v/6=003/154, 53v/8=003/161

andık- "ant içmek, yemin etmek" (KB-, DLT-I 42, ED 180b andık-). *a.-ar ok* 150r/5=009/107, *a.-arlar* 93r/9=005/106, 144v/5=009/056, 145r/7=009/062, 146v/8=009/074, *a.-(k)aylar* 143r/9=009/042, 149r/1=009/095, 149r/3=009/096, *a.-tılar* 198v/4=016/038, *a.-sa silär* 91r/7=005/089, *a.-madıŋızlar* 191v/8=014/044,

aŋdur- "andırmak, hatırlatmak" (KB-, DLT-, ED 180b aŋdur-). *a.-sa* 36v/8=002/282

anı "onu, onları, *ol* zamirinin yükleme hâli" (KB A27, DLT-I 27, bkz. ED 122a ol). *a.* 4v/6=002/027, 5r/2=002/030, 5r/3=002/030, 5r/8=002/033, 5r/8=002/033, 7v/2=002/059, 7v/9=002/061, 8r/6=002/063, 8v/1=002/066, 8v/5=002/068, 9r/1=002/071, 9r/2=002/072, 9r/2=002/073, 9r/8=002/075, 9v/1=002/076, 9v/2=002/077, 9v/2=002/077, 9v/8=002/080, 9v/8=002/081, 10v/2=002/085, 11r/1=002/089, 11r/7=002/091, 11v/1=002/093, 11v/3=002/093, 11v/5=002/095, 11v/9=002/096, 11v/9=002/097, 12r/1=002/097, 12r/4=002/100, 12r/6=002/101, 12v/2=002/102, 12v/4=002/102, 12v/4=002/102, 13r/1=002/106, 13v/1=002/110, 13v/1=002/110, 15r/5=002/126, 15r/5=002/126, 14v/3=002/121, 17v/3=002/146, 18r/5=002/151, 18v/6=002/159, 19r/6=002/164, 20r/5=002/174, 21r/6=002/181, 21r/7=002/181, 21v/7=002/185, 22r/6=002/187, 22v/2=002/188, 23v/8=002/197, 24r/2=002/198, 24v/6=002/206, 25v/2=002/213, 27v/6=002/228, 28r/5=002/230, 28r/6=002/230, 28r/8=002/230, 28v/1=002/231, 29r/5=002/233, 29r/6=002/233, 29r/9=002/234, 29v/9=002/237, 30r/2=002/237, 30r/5=002/239, 31r/4=002/247, 31r/5=002/247, 31r/5=002/247, 31r/8=002/248, 31v/2=002/249, 31v/3=002/249, 32r/2=002/252, 32r/5=002/253, 32v/2=002/255, 32v/4=002/255, 33r/5=002/258, 33r/8=002/259, 34r/7=002/264, 34v/2=002/265, 34v/8=002/267, 35r/6=002/271, 35r/7=002/271, 35v/3=002/273, 35v/6=002/275, 36r/9=002/281, 36r/4=002/278, 36v/1=002/282, 36v/9=002/282, 37r/2=002/282, 37r/3=002/282, 37r/8=002/283, 37r/8=002/283, 37r/9=002/284, 37v/1=002/284, 37v/8=002/286, 40v/1=003/025, 40v/8=003/028, 41r/1=003/029, 41r/1=003/029, 41r/3=003/030, 41r/3=003/030, 41v/1=003/035, 41v/1=003/039, 41v/2=003/036, 41v/3=003/036, 41v/4=003/036, 41v/5=003/037, 41v/5=003/037, 41v/6=003/037, 42v/1=003/044, 43v/9=003/058, 44r/1=003/059, 45r/5=003/073, 45r/7=003/075, 45r/7=003/075, 45r/8=003/075, 45r/8=003/075, 45v/7=003/079, 47r/6=003/093, 48v/2=003/107, 49v/1=003/117, 49v/9=003/120, 50r/7=003/126, 51r/7=003/140, 51v/3=003/143, 52v/1=003/152, 53r/8=003/156, 55v/6=003/180, 55v/7=003/181, 56r/1=003/183, 56r/2=003/183, 56v/1=003/187, 56v/1=003/187, 56v/1=003/187, 56v/9=003/192, 57r/4=003/194, 58v/1=004/006, 59v/8=004/013, 60r/1=004/014, 60r/5=004/016, 6r/2=002/041, 60v/6=004/020, 60v/7=004/021, 60v/8=004/022, 62r/6=004/030, 62r/6=004/030, 62r/8=004/032, 63r/6=004/037, 64r/9=004/047, 65v/3=004/059, 66r/3=004/063, 66r/9=004/066, 66r/9=004/066, 68r/1=004/081, 68r/4=004/083, 68r/4=004/083,

68r/5=004/083, 68r/5=004/083, 68v/5=004/088, 69v/5=004/093, 69v/9=004/094, 69v/9=004/094, 71r/8=004/104, 71v/4=004/108, 71v/5=004/108, 71v/9=004/111, 72r/1=004/112, 72r/4=004/113, 72r/7=004/114, 72v/3=004/118, 73v/1=004/127, 73v/3=004/127, 73v/6=004/128, 73v/8=004/129, 74r/2=004/131, 74v/2=004/135, 76r/1=004/149, 76v/8=004/157, 76v/8=004/157, 76v/9=004/157, 77r/1=004/158, 77v/7=004/166, 78r/7=004/171, 81r/3=005/007, 81r/7=005/008, 82r/4=005/014, 83r/2=005/020, 83v/9=005/030, 83r/5=005/032, 85r/6=005/041, 86r/4=005/046, 86r/5=005/046, 86r/8=005/048, 87r/9=005/054, 87v/6=005/058, 88r/4=005/061, 88v/2=005/064, 88v/5=005/066, 88v/7=005/066, 88v/7=005/067, 89r/1=005/068, 89r/9=005/071, 90r/5=005/079, 90r/8=005/081, 90v/4=005/083, 92r/2=005/095, 92r/3=005/099, 92r/8=005/102, 93r/5=005/105, 94v/5=005/115, 94v/6=005/115, 94v/6=005/115, 94v/9=005/116, 94v/9=005/116, 94v/9=005/116, 94v/9=005/116, 95r/1=005/116, 95r/2=005/117, 95r/2=005/117, 95v/5=006/003, 95v/8=006/005, 95v/9=006/006, 96r/5=006/009, 96r/5=006/009, 96r/6=006/009, 96v/7=006/017, 98v/7=006/039, 98v/8=006/039, 99r/1=006/041, 99r/1=006/041, 99r/8=006/046, 100r/8=006/057, 100v/2=006/059, 100v/3=006/059, 100v/6=006/060, 101r/6=006/066, 101v/8=006/071, 101v/9=006/071, 102v/5=006/080, 103r/1=006/083, 103v/5=006/091, 103v/6=006/091, 103v/6=006/091, 103v/7=006/091, 103v/8=006/092, 104r/7=006/094, 105r/7=006/103, 105v/1=006/105, 105v/6=006/108, 105v/8=006/109, 106r/6=006/113, 106v/4=006/117, 106v/7=006/119, 107r/4=006/122, 107v/2=006/125, 107v/3=006/125, 108v/9=006/137, 108v/9=006/137, 109r/1=006/138, 109r/6=006/140, 110r/1=006/145, 110v/1=006/148, 110v/6=006/151, 111r/5=006/153, 111r/9=006/155, 112v/8=007/004, 113r/9=007/012, 114v/8=007/028, 114v/9=007/029, 115r/9=007/033, 116v/6=007/043, 116v/9=007/045, 117v/2=007/052, 117v/8=007/054, 118r/2=007/056, 118r/5=007/057, 118v/3=007/062, 118v/5=007/064, 118v/5=007/064, 119r/6=007/070, 119r/8=007/071, 119r/9=007/072, 119v/3=007/073, 120r/2=007/077, 120r/8=007/083, 120v/5=007/086, 122r/8=007/106, 123r/2=007/123, 123r/9=007/128, 124r/6=007/137, 124v/4=007/142, 124v/9=007/143, 125r/2=007/144, 25r/4=007/145, 125r/6=007/146, 125r/7=007/146, 125v/2=007/148, 126v/1=007/156, 126v/2=007/156, 126v/4=007/157, 126v/7=007/157, 127v/7=007/165, 128r/7=007/169, 128v/2=007/171, 128v/3=007/171, 128v/9=007/175, 129r/1=007/176, 129r/2=007/176, 129r/9=007/180, 129v/7=007/186, 129v/9=007/187, 129v/9=007/187, 130r/1=007/187, 130r/2=007/188, 130r/9=007/191, 131v/5=007/203, 131v/6=007/204, 131v/9=007/206, 132r/7=008/010, 133r/6=008/014, 134v/3=008/036, 134v/6=008/037, 134v/9=008/039, 134v/5=008/037, 135r/1=008/041, 135v/8=008/047, 136r/1=008/048, 136r/8=008/053, 136r/9=008/053, 137r/5=008/063, 138r/5=008/072, 138r/6=008/073, 139r/6=009/006, 139v/3=009/009, 140r//6=009/016, 141r/2=009/024, 141r/3=009/024, 141r/8=009/026, 141v/4=009/029, 142r/4=009/033, 142r/7=009/034, 142r/9=009/035, 142v/5=009/037, 142v/5=009/037, 142v/6=009/037, 143r/2=009/040, 143r/4=009/040, 143r/4=009/040, 144v/9=009/059, 145v/2=009/064, 147r/5=009/076, 148v/5=009/092, 149r/1=009/094, 149r/6=009/098, 149r/8=009/099, 150r/2=009/105, 150v/1=009/109, 152r/2=009/121, 153v/1=010/005, 153v/2=010/005, 154v/1=010/015, 154v/1=010/015, 154v/3=010/016, 153r/7=010/004, 155v/3=010/024, 155v/6=010/024, 156v/6=010/034, 158r/2=010/049, 158r/8=010/054, 158v/6=010/059, 159v/4=010/068, 160r/2=010/073, 160r/2=010/073, 160r/3=010/073, 160r/5=010/074, 15v/3=002/130,

160v/4=010/081, 162v/5=010/107, 162v/6=010/107, 163r/9=011/005, 163r/9=011/005, 163v/6=011/008, 163v/6=011/008, 163v/8=011/009, 164r/4=011/013, 165v/2=011/028, 165v/2=011/028, 165v/8=011/031, 165v/8=011/032, 166r/1=011/033, 166r/4=011/035, 166r/4=011/035, 166r/9=011/039, 167r/3=011/046, 167r/4=011/047, 167r/8=011/049, 168r/1=011/057, 168r/8=011/061, 169r/8=011/087, 17r/5=002/144, 171r/1=011/092, 171r/2=011/092, 171r/3=011/093, 171v/8=011/104, 172r/9=011/111, 172v/1=011/112, 173v/6=012/006, 173v/9=012/009, 174r/2=012/010, 174r/2=012/010, 174r/4=012/012, 174r/5=012/013, 174r/5=012/013, 174r/6=012/014, 174r/7=012/015, 174v/1=012/017, 174v/2=012/018, 174v/5=012/019, 174v/5=012/019, 174v/5=012/020, 175r/2=012/023, 175v/5=012/030, 175v/7=012/031, 175v/7=012/031, 175v/9=012/032, 176r/1=012/032, 176r/1=012/032, 176r/5=012/035, 176v/5=012/040, 176v/9=012/041, 177r/7=012/046, 177r/9=012/047, 177r/9=012/048, 177v/6=012/051, 177v/9=012/054, 177v/9=012/054, 178r/5=012/058, 178r/7=012/060, 178v/1=012/062, 178v/3=012/063, 178v/7=012/066, 178v/8=012/066, 179r/5=012/068, 179v/1=012/072, 179v/5=012/076, 179v/8=012/077, 179v/9=012/077, 179v/9=012/077, 180r/2=012/079, 180r/7=012/081, 180v/5=012/086, 181r/6=012/093, 181r/9=012/096, 181v/1=012/096, 181v/6=012/100, 182r/3=012/102, 183r/5=013/002, 184r/3=013/010, 184r/4=013/011, 184r/5=013/011, 184r/5=013/011, 184r/6=013/011, 184r/8=013/013, 185r/6=013/019, 185r/8=013/021, 185v/6=013/025, 186v/3=013/033, 186v/3=013/033, 187r/2=013/037, 187v/1=013/042, 187v/6=014/001 188r/1=014/003, 189r/9=014/017, 191r/2=014/034, 191r/2=014/034, 191r/9=014/038, 191r/9=014/038, 192v/8=015/011, 192v/8=015/012, 193r/2=015/016, 193r/3=015/017, 193r/4=015/018, 193r/6=015/021, 193r/7=015/022, 193v/2=015/027, 193v/3=015/029, 193v/6=015/033, 195v/5=015/094, 196r/1=016/001, 196r/5=016/005, 196r/8=016/008, 196r/8=016/008, 196v/7=016/014, 197r/2=016/018, 197r/3=016/019, 197r/3=016/019, 197r/6=016/023, 197r/6=016/023, 197v/6=016/028, 198v/4=016/037, 198v/7=016/040, 199v/1=016/050, 199v/9=016/059, 200r/1=016/059, 200r/5=016/062, 201v/2=016/076, 201v/8=016/080, 203r/=016/091, 203r/4=016/092, 203v/5=016/100, 203v/6=016/101, 203v/7=016/102, 204v/1=016/111, 204v/4=016/113, 204v/7=016/115, 204v/8=016/116, 205r/7=016/121, 205r/7=016/121, 205v/3=016/125, 206r/3=017/002, 207r/1=017/012, 207v/9=017/025, 208r/4=017/028, 208r/5=017/029, 209r/9=017/046, 209v/2=017/047, 210r/4=017/055, 210r/9=017/058, 210r/9=017/058, 21r/7=002/181, 210v/2=017/059, 212r/6=017/082, 212r/8=017/084, 212v/2=017/086, 213r/3=017/093, 213v/8=017/102, 214r/1=017/103, 214r/2=017/105, 214r/3=017/106, 214r/3=017/106, 214r/4=017/106, 214v/1=017/111, 214v/1=017/111, 214v/3=018/001, 215r/4=018/012, 216v/1=018/023, 216v/4=018/026, 216v/5=018/027, 218r/5=018/045, 218r/6=018/045, 218v/3=018/049, 218v/4=018/049, 218v/6=018/050, 219r/6=018/056, 219r/7=018/057, 219r/8=018/057, 219v/7=018/063, 219v/8=018/063, 220r/3=018/068, 220r/5=018/071, 220r/5=018/071, 220r/6=018/071, 220r/8=018/074, 220v/3=018/077, 220v/6=018/079, 221r/5=018/084, 221r/6=018/086, 221r/9=018/087, 221/2=018/090, 221/9=018/096, 222r/1=018/097, 222r/2=018/097, 222r/3=018/098, 223r/7=019/006, 224r/4=019/021, 224r/5=019/022, 224r/6=019/023, 224v/2=019/027, 224v/2=019/027, 226r/2=019/052, 226r/2=019/052, 226r/7=019/057, 227r/1=019/067, 228r/8=019/097, 229r/4=020/015, 229r/7=020/019, 229r/7=020/021, 229v/3=020/032, 229v/6=020/039, 229v/6=020/039, 229v/7=020/039, 229v/9=020/040, 229v/9=020/040, 230r/6=020/047, 231v/5=020/072, 232v/6=020/087,

233r/5=020/096, 233r/5=020/096, 233r/7=020/097, 233r/8=020/097, 233r/8=020/097, 233v/4=020/104, 233v/5=020/106, 233v/8=020/109, 234r/2=020/113, 234v/5=020/124, 234v/7=020/126, *a. birlä* 68v/5=004/088, 124r/6=007/137, *a. kim* 154v/8=010/018, 155r/5=010/021, 155v/3=010/023, 157r/1=010/036, 128r/8=007/169, *silärli ara a.+lı ara* 66v/8=004/073, *a.+n kim* 147v/6=009/082

anıŋ "onun, onların, *ol* zamirinin ilgi hâli" (KB A8, DLT-I 27, ED 123a anın). *a.* 85v/6=005/044, 96v/1=006/013, *a. altında* 34v/3=002/266, 57r/7=003/195, 57v/1=003/198, 232r/1=020/076, *a. altından* 81v/7=005/012, 146v/3=009/072, 148r/8=009/089, 149v/2=009/100, 186v/7=013/035, 224r/7=019/024, *a. altınında* 221r/1=018/082, 90v/7=005/085, *a. altınından* 95r/6=005/119, 190r/5=014/023, 198r/1=016/031, 217r/5=018/031, *a. amarısından* 86v/5=005/049, *a. anası* 82v/2=005/017, 89v/7=005/075, *a. ara* 75v/1=004/143, 226v/7=019/064 *a. arasında* 41r/4=003/030, 41r/4=003/030, *a. arıġlarından* 232r/7=020/081, *a. arıġlıḳ* 209r/4=017/043, *a. arıġlıḳı* 14r/3=002/116, 196r/1=016/001, 199v/7=016/057, *a. ʿarşı* 32v/4=002/255, *a. artuḳluḳından* 65r/2=004/054, *a. artuḳlıḳından* 196v/8=016/014, *a. artuḳluḳ ädgülükini* 162v/6=010/107, *a. artuḳluḳı* 212v/3=017/087, *a. artuḳluḳından* 211r/4=017/066, *a. arḳasında* 184r/4=013/011, *a. astında* 59v/9=004/013, *a. anıŋ astından* 65r/7=004/057, *a. astınından* 73r/1=004/122, *a. astında* 4r/8=002/025, *a. aşı* 92r/7=005/096, *a. atası anası* 220v/7=018/080, *a. atı* 13v/9=002/114, 42v/3=003/045, 223r/8=019/007, 229r/1=020/012, *a. başından* 176v/8=012/041, *a. batışıġlarında* 124r/5=007/137, *a. bäkümişindä kedin* 202v/9=016/091, *a. bälgüläri* 145v/3=009/065, *a. bälgüläriŋä* 97r/5=006/021, 106v/5=006/118, *a. bälgülärindin* 104r/6=006/093, *a.bälgülärini* 30r/9=002/242, 115v/6=007/037, 154v/6=010/01, *a. bäşdä biri* 135r/2=008/041, *a. bäzäki turur* 218r/7=018/046, *a. bäzäkini* 164r/8=011/015, *a. bışmaḳı* 105r/1=006/099, *a. biligidin* 32v/4=002/255, *a. bilmäki* 230v/1=020/052, *a. bir käsäki birlä* 9r/2=002/073, anıŋ birlä "onunla" *a. birlä* 4r/3=002/022, 4v/4=002/026, 4v/4=002/026, 4v/4=002/026, 4v/6=002/027, 9v/5=002/079, 11r/3=002/090, 11v/6=002/095, 12v/3=002/102, 12v/3=002/102, 15v/4=002/132, 19r/5=002/164, 19r/6=002/164, 20r/1=002/171, 20r/4=002/173, 20r/6=002/174, 101v/3=006/070, 25v/6=002/214, 27v/2=002/225, 28r/4=002/229, 28v/4=002/231, 28v/6=002/232, 29v/1=002/235, 31v/3=002/249, 37v/1=002/284, 37v/8=002/286, 44v/3=003/066, 44v/4=003/066, 47r/2=003/091, 49v/8=003/120, 50r/8=003/126, 52r/7=003/151, 52r/7=003/151, 5v/4=003/180, 55v/5=003/180, 56v/1=003/187, 56v/2=003/188, 56v/3=003/188, 58r/1=004/001, 59r/7=004/011, 59v/2=004/012, 59v/4=004/012, 59v/7=004/012, 61r/9=004/024, 61v/1=004/024, 62r/8=004/032, 62v/4=004/034, 62v/5=004/034, 62v/6=004/034, 65v/1=004/058, 66r/1=004/062, 66r/9=004/066, 71r/9=004/105, 73r/3=004/123, 75r/1=004/140, 75r/2=004/140, 79v/7=005/003, 8r/2=002/061, 81v/9=005/013, 82r/3=005/014, 82r/7=005/016, 84v/5=005/036, 84v/5=005/036, 84v/8=005/038, 85v/5=005/044, 85v/8=005/044, 86r/2=005/045, 86r/3=005/045, 86r/7=005/047, 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, 88r/4=005/061, 91r/4=005/089, 92r/3=005/095, 96r/7=006/010, 97r/1=006/019, 99r/5=006/044, 99r/5=006/044, 99v/3=006/049, 99v/6=006/051, 100r/8=006/057, 102v/4=006/080, 102v/8=006/081, 103r/8=006/088, 104r/5=006/093, 104v/4=006/097, 104v/7=006/099, 107r/4=006/122, 107v/1=006/124, 107v/6=006/127 109r/2=006/138, 110v/9=006/151,

111r/1=006/152, 111r/4=006/152, 111r/6=006/153, 112r/6=006/163, 112r/9=006/164, 112v/5=007/002, 112v/6=007/002, 113v/2=007/016, 116r/5=007/039, 118r/5=007/057, 118v/5=007/064, 119r/8=007/071, 119r/9=007/072, 120r/5=007/080, 120v/7=007/087, 121v/5=007/096, 123v/6=007/132, 123v/6=007/132, 123v/9=007/134, 126r/7=007/155, 126r/7=007/155, 126v/8=007/157, 127r/3=007/159, 127v/3=007/162, 127v/5=007/163, 127v/8=007/165, 127v/9=007/165, 128v/7=007/173, 129r/7=007/179, 129r/7=007/179, 129r/8=007/179, 129r/9=007/180, 129v/2=007/181, 130r/6=007/189, 130v/4=007/195, 130v/5=007/195, 130v/5=007/195, 130v/5=007/195, 132r/7=008/010, 132r/9=008/011, 133r/1=008/011, 133r/4=008/013, 134v/2=008/035, 136r/5=008/051, 136v/8=008/060, 142r/8=009/035, 142v/5=009/037, 144v/4=009/055, 147r/5=009/076, 148r/2=009/085, 148r/6=009/088, 149v/7=009/103, 151v/8=009/120, 153v/5=010/007, 155r/7=010/022, 155v/4=010/024, 158r/6=010/052, 158v/5=010/058, 163v/7=011/008, 164r/2=011/012, 164r/3=011/012, 166v/2=011/040, 167r/3=011/046, 168r/1=011/057, 168r/3=011/058, 168v/7=011/066, 171r/5=011/094, 173r/2=011/120, 176r/5=012/036, 185r/5=013/018, 185r/9=013/021, 185v/6=013/025, 186r/6=013/031, 186r/6=013/031, 186r/7=013/031, 188v/4=014/009, 190v/8=014/032, 192r/7=014/052, 192v/9=015/013, 193v/9=015/039, 194v/5=015/063, 195v/7=015/097, 196v/2=016/011, 198r/3=016/032, 198r/6=016/034, 200r/9=016/065, 201v/2=016/076, 203r/3=016/092, 205v/3=016/125, 205v/5=016/126, 209r/3=017/042, 212v/3=017/086, 217v/1=018/034, 217v/5=018/037, 219r/6=018/056, 219v/1=018/058, 220r/7=018/073, 228r/8=019/097, 228r/8=019/097, 229r/6=020/018, 229v/3=020/031, 230v/3=020/054, 232v/9=020/090, 233v/9=020/110, anıŋ birläki "maiyeti, onunla beraber olan" *a. birläki* 123v/5=007/131, 160r/3=010/073, *a. birläkini* 214r/1= 017/103, *a. biligini* 157r/6=010/039, *a. bitigini* 207r/2=017/013, *a. boḏunı* 26r/5=002/217, 102v/5=006/080, 124r/6=007/137, 127r/4=007/160, 155v/5=010/024, 169v/3=011/078, *a. boḏunıŋa* 122r/5=007/103, 161r/4=010/088, *a. boḏunıdın* 121r/5=007/090, *a. boḏunında keḏin* 121v/9=007/100, *a. boḏunından* 175r/8=012/026, *a. boḏunındın* 118v/1=007/060, 118v/8=007/066, 119v/8=007/075, 120v/9=007/088, 165r/7=011/027, 166r/8=011/038, 220v/2=018/077, *a. boḏunını* 121v/9=007/094, 123r/7=007/127, *a. butaḳı* 190r/7=014/024, *a. buyruḳı birlä* 117v/9=007/054, *a. bürçäkini* 167v/9=011/056, *a. bütünlükindä keḏin* 185v/5=013/025, *a. coğdalarındın* 202r/1=016/080, *a. çärigi* 161r/8=010/090, *a. çärigiŋä* 31v/6=002/250, *a. dästūr bärmäkindä keḏin* 153r/6=010/003, *a. dästūrı birlä* 32v/3=002/55, 171v/9=011/105, *a. dostları* 134r/9=008/034, *a. dostları ärmäs* 134r/9=008/034, *a. ädgülikindä* 118r/2=007/056, *a. ekki eligi* 219r/8=018/057, *a. ekki közi* 180v/3=012/084, *a. älgindä* 30r/1=002/237, 229r/5=020/017, *a. ämärisi* 187r/1=013/036, *a. eni* 50v/6=003/133, *a. ärki türki* 203v/4=016/100, *a. ärkligiŋä* 208v/1=017/033, *a. ärkliginiŋ nişānı* 31r/6=002/248, *a. ärkligläri* 114v/6=007/027, *a. esizlik yawuzluḳı* 208v/8=017/038, *a. äwindä* 175r/2=012/023, *a. färmānıŋa* 196v/4=016/012, *a. fäsādnıŋ äŋilkisi vaḳti* 206r/6=017/005, *a. ğūrı üzä* 147v/9=009/084, *a. ḥaḳḳını* 109r/9=006/141, *a. ḫazīnäläri*193r/6=015/021, *a. ḫoşnudluḳını* 216v/8=018/028, *a. ḫoşnūdluḳıŋa* 82r/8=005/016, *a. ḫoşnūdluḳını* 99v/8=006/052, *a. ḥükmi içindä* 216v/5=018/026, *a. ḥükmini* 187r/9=013/041, *a. ıḏılmış yalavaçlarımız* 100v/8=006/061, *a.içiŋä* 193r/1=015/014, 193v/3=015/029, anıŋ içindä "onun içinde, orada, onda" *a. içindä* 3v/5=002/019, 3v/8=002/020, 4v/1=002/025, 4v/1=002/025, 4v/1=002/025,

5v/4=002/036, 5v/9=002/039, 6v/4=002/049, 8r/6=002/063, 8v/9=002/071, 9r/2=002/072, 9v/9=002/081, 10r/1=002/082 13v/8=002/113, 13v/8=002/113, 13v/9=002/114, 19r/2=002/162, 19r/7=002/164, 21v/5=002/185, 23r/1=002/191, 24v/5=002/205, 25v/1=002/213, 25v/1=002/213, 25v/1=002/213, 25v/3=002/213, 26r/4=002/217, 26r/4=002/217, 26r/9=002/217, 27v/7=002/228, 28r/4=002/229, 29r/8=002/234, 29v/1=002/235, 30r/7=002/240, 31r/7=002/248, 31r/8=002/248, 32r/9=002/254, 33r/2=002/257, 34v/4=002/266, 34v/5=002/266, 34v/9=002/267, 35v/9=002/275, 36r/1=002/281, 38v/6=003/009, 39r/5=003/013, 39v/1=003/015, 40v/1=003/025, 43r/1=003/049, 43r/4=003/049, 43v/6=003/055, 44r/3=003/061, 46v/6=003/088, 47v/1=003/097, 49r/8=003/116, 49r/9=003/117, 51r/3=003/136, 57v/1=003/198, 58r/8=004/005, 59v/9=004/013, 60r/1=004/014, 60v/4=004/019, 65r/8=004/057, 65r/8=004/057, 66r/7=004/065, 68r/3=004/082, 68v/3=004/087, 69r/5=004/091, 69v/4=004/093, 70r/5=004/097, 73r/1=004/122, 76v/9=004/157, 78r/2=004/169, 83r/5=005/022, 83r/9=005/024, 85v/4=005/043, 85v/5=005/044, 85v/9=005/045, 86r/5=005/046, 86r/7=005/047, 86v/2=005/048, 86v/3=005/048, 90v/8=005/085, 91v/6=005/093, 93v/3=005/110, 95r/6=005/119, 96v/1=006/012, 98r/2=006/031, 100v/5=006/060, 105r/1=006/099, 107r/7=006/123, 108r/1=006/128, 109r/4=006/139, 110r/1=006/145, 112r/9=006/164, 112v/2=006/165, 113r/5=007/010, 113v/1=007/013, 114r/9=007/025, 114r/9=007/025, 115v/5=007/036, 116r/2=007/038, 116v/2=007/042, 121r/3=007/089, 121r/7=007/092, 124r/5=007/137, 124v/3=007/141, 128r/8=007/169, 128v/3=007/171, 130r/8=007/190, 137v/6=008/068, 140v/6=009/021, 140v/7=009/022, 145v/1=009/063, 145v/9=009/068, 146v/4=009/072, 148r/8=009/089, 149v/3=009/100, 150r/6=009/108, 150r/8=009/108, 153v/9=010/010, 153v/9=010/010, 155r/1=010/019, 155r/1=010/019, 156r/1=010/026, 156r/4=010/027, 157r/3=010/037, 159r/2=010/061, 159v/1=010/067, 159v/2=010/067, 161v/4=010/093, 161v/4=010/093, 161v/5=010/093, 172r/7=011/110, 164r/8=011/015, 164r/9=011/016, 164r/9=011/016, 165r/3=011/023, 166v/1=011/040, 168r/8=011/061, 168v/9=011/068, 171r/7=011/095, 171v/7=011/103, 172r/1=011/106, 172r/1=011/107, 172r/3=011/108, 172v/7=011/116, 174v/6=012/020, 175v/9=012/032, 176v/9=012/041, 177v/1=012/049, 177v/1=012/049, 180r/8=012/082, 180r/9=012/082, 183r/7=013/003, 183r/8=013/003, 183r/9=013/003, 183v/3=013/004, 183v/6=013/005, 188r/4=014/005, 188r/7=014/006, 190r/5=014/023, 190r/5=014/023, 190v/7=014/031, 191v/5=014/042, 193r/4=015/019, 193r/5=015/019, 193r/5=015/020, 194r/5=015/048, 194v/5=015/063, 195r/3=015/075, 195r/4=015/077, 196r/5=016/005, 196r/6=016/006, 196v/1=016/010, 196v/3=016/011, 196v/4=016/012, 196v/6=016/013, 197v/7=016/029, 198r/1=016/031, 198v/6=016/039, 200r/8=016/064, 200v/1=016/065, 200v/3=016/067, 200v/7=016/069, 200v/7=016/069, 201r/2=016/071, 201v/8=016/079, 203r/4=016/092, 205v/1=016/124, 205v/1=016/124, 205v/2=016/124, 207r/6=017/016, 207r/8=017/018, 211r/8=017/069, 213v/4=017/099, 214v/5=018/003, 216r/4=018/021, 217r/5=018/031, 217r/6=018/031, 218r/1=018/042, 218v/2=018/049, 220v/3=018/077, 221/7=018/095, 222v/5=018/108, 224v/9=019/034, 226v/5=019/062, 226v/5=019/062, 227r/6=019/072, 229r/6=020/018, 230v/3=020/053, 230v/4=020/055, 230v/5=020/055, 231v/8=020/074, 232r/1=020/076, 232r/7=020/081, 233v/2=020/101, 233v/6=020/107, 234r/2=020/113, 234r/8=020/118, 234r/8=020/119, 235r/1=020/128, 235r/5=020/131, *a. içiŋä* 166v/3=011/041, *a. idiläri* 172v/8=011/117, *a. idisi*

108r/7=006/131, *a. idisi katında* 35v/4=002/274, *a. işi* 35v/8=002/275, 80v/4=005/005, 216v/9=018/028, *a. kadaşı* 59v/5=004/012, 173v/8=012/008, *a. kadaşı* içindä 173v/8=012/007, *a. karındaşı* 179v/8=012/077, *a. karındaşı üzä* 178v/4=012/064, *a. karınlarındın* 200v/7=016/069, *a. katında* 39r/8=003/014, 41v/7=003/037, 184r/2=013/008, *a. kayusı* 114v/5=007/027, *a. käçürmiş bitigi* 126r/4=007/154, *a. käffäräti* 91r/4=005/089, 92r/4=005/095, *a. kertgünmäki* 111v/8=006/158, *a. kını* 110r/7=006/147, 158r/4=010/050, *a. kınıda* 210r/8=017/057, *a. kim* 89v/4=005/073, *a. korkmağınıŋ hakkınça* 48r/1=003/102, *a. korkınçındın* 184r/8=013/013, *a. köki* 190r/7=014/024, *a. köklär yärlär ärkligligi* 85r/1=005/040, *a. köligäsi* 186v/8=013/035, *a. könäsi* 8v/6=002/069, *a. köŋläki* 175r/8=012/026, 175r/9= 012/027, *a. köŋläki üzä* 174v/2=012/018, *a. köŋläkini* 175v/1=012/028, *a. köŋli* 204r/3=016/106, *a. köŋli içindäki* 24v/4=002/204, *a. könli* 37r/8=002/283, *a. közi* 229v/9=020/040, *a. kullukındın* 78v/3=004/172, *a. langar kämişmäki* 166v/3=011/041, *a. mäŋiz* 230v/7=020/058, *a. mäŋizlig* 13r/2=002/106, 13r/2=002/106, 42v/7=003/047, 48r/4=003/103, 51r/7=003/140, 84v/5=005/036, 107r/5=006/122, 157r/4=010/038, 157r/4=010/038, a. *mäŋizligi* 29r/3=002/233, *a. mäŋizligdin* 4r/5=002/023, *a. mäŋzägi* 3v/3=002/017, 19v/9=002/171, 34r/6=002/264, 129r/1=007/176, *a. näki* 33r/6=002/259, *a. ni'mätläriŋä* 205r/7=016/121, a. oğlanı 206r/4=017/003, *a. oğlanlarını* 41v/4=003/036, *a. oğlı kızındın* 103r/3=006/084, *a. oğlı kızını* 218v/6=018/050, *a. oğlını* 210v/8=017/062, *a. ornıŋa* 180r/1=012/078, *a. ortasında* 212v/9=017/091, *a. otları* 118r/7=007/058, *a. ozakılarnıŋ şuhufläri* 235r/8=020/133, *a. öŋdünindä* 182v/9=012/111, 189v/1=014/017, *a. ögdisi birlä* 209r/6=017/044, 209v/9=017/052, *a. ögdüsi birlä* 184r/8=013/013, *a. ögüriŋä* 159b/7=010/075, 171r/8=011/097, *a. utrusında* 12r/1=002/097, *a. özindin* 151v/6=009/120, *a. özini* 174v/7=012/021, *a. rūzīsi* 163v/1=011/006, 204v/2=016/112, *a. sanını* 142v/6=009/037, *a. sawlarındın* 122r/1=007/101, 122r/1=007/101, *a. säwügläri* 82v/5=005/018, *a. säwüglügi üzä* 20v/4=002/177, *a. sığunğu yäri* 54r/1=003/162, 133r/9=008/016, *siŋirin a.* 168v/5=011/065, *a. soŋı yanışı* 117v/4=007/053, *a. soyurkamakında öŋdün* 118r/4=007/057, *a. sözi* 24v/3=002/204, 78r/7=004/171, 102r/4=006/073, *a. sözlärini* 106v/1=006/115, *a. surā pärdäsi* 217r/2=018/029, *a. suwı* 217v/9=018/041, *a. tahtını* 163v/3=011/007, *a. taŋrısı* 206r/2=017/001, *a. tamdukı* 4r/7=002/024, *a. tapa* 4v/8=002/028, 6r/9=002/046, 17r/6=002/144, 37v/3=002/285, 46r/7=003/083, 46r/7=003/083, 47v/2=003/097, 65v/8=004/061, 77r/1=004/158, 78v/3=004/172, 78v/9=004/175, 82v/7=005/018, 92r/7=005/096, 100v/6=006/060, 133v/2=008/024, 158v/2=010/056, 166r/3=011/034, 167v/3=011/052, 170v/7=011/090, 18r/1=002/150, 186r/1=013/027, 186r/5=013/030, 187r/2=013/036, 187r/2=013/036, 188v/5=014/009, 195v/1=015/087, 203v/8=016/103, *a. tapunmakıŋa* 226v/9=019/065, *a. täŋi* 29v/7=002/236, 29v/7=002/236, 92r/4=005/095, *a. täŋinçä* 184v/9=013/017, *a. täg* 34r/5=002/26, 41v/4=003/040, 81r/3=005/007, 101v/8=006/071, 185r/7=013/019, 197r/1=016/017, 212v/5=017/088, *a. tegräsi* 3v/3=002/017, *a. tägräsindä* 103v/9=006/092, *a. tili* 203v/8=016/103, *a.turur* 126v/9=007/158, 150b6/=009/116, 159v/3=010/068, *a. tutmakı* 171v/6=011/102, *a. tüglärindin* 202r/1=016/080, *a. tüşi* 165r/2=011/022, *a. uluğunı* 175r/6=012/025, *a. urağutı* 169r/4=011/071, 194v/3=015/060, *a. utrusında* 184r/4=013/011, *a. yazukluğları* 107r/7=006/123, anıŋ üçün "onun için, bundan dolayı" *a. üçün* 8r/1=002/061, 9v/1=002/076, 20r/9=002/176, 25v/3=002/213,

83r/3=005/032, 87v/7=005/058, 125r/7=007/146, 133v/1=008/024, 135v/1=008/043, 139r/6=009/006, 145v/5=009/066, 172v/9=011/119, 179r/5=012/068, 204r/5=016/107, 213v/1=017/098, *a. üküş edgülüki* 169r/7=011/073, anıŋ üskindä "onun katında, onun yanında", *a. üskindä* 32v/3=002/55, 16v/4=002/140, 57r/7=003/195, 95v/4=006/002, 100v/2=006/059, 133v/9=008/028, 140v//7=009/022, 157r/3=010/037, 187r/6=013/039, 187v/4=013/043, 221r/7=018/086, 221/3=018/091, *a. üskindin* 63v/2=004/040, 87r/3=005/052, 144r/8=009/052, 214v/4=018/002, a. *üstindä* 225r/7=019/040, *anıŋ üstünini* 169r/2=011/082, anıŋ üzä "onun için, ondan dolayı, onun üzerine; onun ile" *a. üzä* 5v/6=002/037, 16v/7=002/142, 17r/1=002/143,18v/5=002/158, 19v/8=002/170, 20r/5=002/173, 21r/8=002/182, 21v/9=002/185, 23r/5=002/194, 24v/1=002/203, 24v/2=002/203, 34r/6=002/264, 36v/3=002/282, 36v/4=002/282, 37v/6=002/286, 38r/6=003/005, 41v/6=003/037, 45r/8=003/075, 46r/4=003/081, 51r/1=003/135, 55v/1=003/179, 65r/2=004/054, 69v/5=004/093, 74r/6=004/133, 76v/5=004/155, 80r/7=005/004, 84v/9=005/039, 85v/7=005/044, a. *üzä* 86r/9=005/048, 87r/3=005/052, 88r/1=005/060, 89v/2=005/072, 93r/3=005/104, 94v/2=005/113, 96r/4=006/008, 98v/3=006/037, 102r/8=006/076, 103v/3=006/090, 106v/5=006/118, 106v/6=006/119, 107r/2=006/121, 109r/2=006/138, 109r/2=006/138, 109v/4=006/143, 109v/7=006/144, 111r/7=006/154, 114v/7=007/028, 129r/2=007/176, 140r//4=009/015, 142r/8=009/035, 143r/4=009/040, 145r/2=009/060, 148v/4=009/092, 150v/5=009/111, 152v/5=009/128, 152v/7=009/129, 155r/2=010/020, 155v/6=010/024, 157v/8=010/046, 160v/1=010/078, 160v/8=010/084, 162v/8=010/108, 164r/3=011/012, 165v/3=011/029, 166r/7=011/038, 166r/9=011/039, 166v/2=011/040, 167v/1=011/051, 167v/1=011/051, 170v/4=011/088, 173r/5=011/123, 174v/3=012/018, 177v/5=012/051, 178r/5=012/058, 178v/3=012/064, 178v/9=012/066, 179r/2=012/067, 179r/3=012/067, 180v/8=012/088, 182r/6=012/104, 182r/7=012/105, 183v/9=013/007, 185r/1=013/017, 185r/1=013/017, 185v/9=013/027, 186r/5=013/030, 189r/3=014/012, 192v/4=015/006, 194r/7=015/052, 198v/2=016/036, 198v/5=016/038, 200r/3=016/061, 201r/2=016/071, 207r/4=017/015, 207r/6=017/016, 217v/8=018/040, 218r/1=018/042, 220r/3=018/068, 220v/4=018/077, 220v/5=018/078, 221r/4=018/082, 222r/1=018/096, 223r/1=019, 223v/7=019/015, 229r/5=020/018, 229v/8=020/040, 230r/7=020/047, 230r/8=020/048, 231v/7=020/073, 232r/8=020/081, 233r/1=020/091, 233r/8=020/097, 234v/3=020/122, 235r/2=020/130, 235r/6=020/132, *a. üzäkini* 215r/1=018/008, *a. üzälä* 105r/9=006/104, 112r/7=006/164, *a. vaʿdäsi* 226v/4=019/061, *a. yağısı* 229v/7=020/039, *a. yalavaçı* 87v/1=005/055, 141v/4=009/029, 146v/9=009/074, 148v/9=009/094, 150r/1=009/105, *a. yalavaçınıŋ* 145r/8=009/062, *a. yanışı* 89v/2=005/072, 157r/6=010/039, 176r/7=012/036, 176r/8=012/037, 221r/3=018/082, *a. yanışını* 177r/6=012/045, *a. yanutı* 10v/2=002/085, 69v/4=004/093, 70v/2=004/100, 92r/2=005/095, 13v/4=002/112, 165v/3=011/029, 175r/6=012/025, 179v/3=012/074, 179v/3=012/075, 179v/4=012/075, 232r/1=020/076, *a. yaratığı* 184v/7=013/016, *a. yarımı* 29v/9=002/237, 61v/6=004/025, *a. yarlığamaḳı* 8r/8=002/064, *a. yarlığı* 234r/4=020/114, *a. yarlığlarını* 216v/6=018/027, *a. yarlıḳamaḳı* 68r/6=004/083, 72r/2=004/113, *a. yarlıḳamaḳını* 210r/7=017/057, *a. yarlıḳamaḳından* 215v/1=018/016, *a. yarlıḳı birlä* 25v/3=002/213, 82r/9=005/016, 190v/9=014/032, *a. yarlıḳlarıŋa* 127r/2=007/158, *a. yazuḳı* 21r/7=002/181, *a. yazuḳluḳları* 107r/7=006/123, *a. yemişi* 186v/8=013/035, 217v/1=018/034, 218r/1=018/042, *a. yemişiŋä*

105r/1=006/099, *a. yemişindin* 109r/9=006/141, *a. yıġıķlarındın* 60r/1=004/014, *a. yolnı* 219v/8=018/063, *a. yolındın* 190v/4=014/030, 205v/4=016/125, *a. yolı* 211v/9=017/077, *a. yolı içindä* 84v/4=005/035, 141r/4=009/024, *a. yolını* 219v/5=018/061, *a. yolındın* 139v/3=009/009, *a. yöni yüzi üzä* 93v/5=005/108, *a. yörimäki* 166v/3=011/041, *a. yörügüni* 220v/4=018/078, *a. yumşaķ yärlärindä* 119v/6=007/074, *a. yumuşlarını* 88v/8=005/067, *a. yuŋlarında* 202r/1=016/080, *a. yüki içindä* 179v/3=012/075, *a. yüräki ķapı* 175v/4=012/030, *a. yüzi* 86r/4=005/046, 86r/5=005/046, 199v/8=016/058

anıŋça "ol zamirinin eşitlik hâli, onun kadar" *a.* 34v/1=002/265, *ekki a.* 116r/4=007/038

anıŋdın "*ol* zamirinin çıkma hâli, ondan", krş. anda, andın (KB 343, DLT I 78, ED 123a ol). *a.* 4r/4=002/023, 8v/5=010/058, 9r/6=002/074, 9v/5=002/079, 9v/6=002/079, 10v/3=002/085, 13v/8=002/114, 16r/1=002/134, 16v/3=002/140, 16v/4=002/140, 16v/5=002/141, 17r/2=002/143, 17r/8=002/144, 17v/8=002/149, 19v/5=002/168, 28r/2=002/229, 31r/7=002/248, 32r/9=002/254, 34r/8=002/264, 34v/7=002/267, 58v/4=004/007, 58v/5=004/007, 58v/6=004/007, 59r/9=004/012, 61v/3=004/025, 62r/9=004/032, 62v/1=004/032, 63v/1=004/039, 66r/7=004/065, 104r/1=006/093, 73r/6=004/125, 79r/2=004/176, 79r/2=004/176, 79r/3=004/176, 80r/6=005/004, 80r/7=005/004, 81v/9=005/013, 82r/3=005/014, 82r/6=005/015, 82v/6=005/018, 86r/9=005/004, 91r/2=005/088, 92r/5=005/095, 97r/3=006/019, 97r/5=006/021 102v/3=006/078, 105r/3=006/100, 106v/5=006/118, 106v/6=006/119, 107r/1=006/121, 108r/8=006/132, 108v/4=006/136, 109v/2=006/142, 109v/8=006/144, 111v/4=006/157, 115v/5=007/037, 127v/9=007/166, 130r/8=007/190, 131v/7=008/003, 137v/7=008/069, 137v/8=008/070, 142r/1=009/031, 154v/5=010/017, 154v/8=010/018, 155v/4=010/024, 160v/1=010/078, 161v/6=010/094, 164v/4=011/018, 167r/6=011/048, 167v/7=011/054, 168v/1=011/062, 170v/8=011/091, 173r/5=011/123, 176r/2=012/033, 176r/9=012/037, 177r/9=012/047, 177v/1=012/048, 179r/3=012/068, 185v/1=013/022, 188v/4=014/009, 188v/8=014/010, 189v/2=014/018, 190v/6=014/031, 191v/4=014/042, 195v/4=015/093, 196r/1=016/001, 196r/3=016/003, 199v/6=016/056, 199v/7=016/056, 202r/2=016/081, 200v/2=016/066, 204v/5=016/114, 205v/6=016/127, 209r/4=017/043, 209v/6=017/051, 211v/2=017/070, 215r/9=018/015, 219r/7=018/057, 226r/8=019/058.

anın "*ol* zamirinin vasıta hâli, o yüzden, bu yüzden, onunla" (KB B19, DLT-I 155, ED 123a ol). *a.* 149r/2=009/095, 101v/6=006/070, 108r/2=006/129, 111v/5=006/157, 112r/1=006/159, 113r/4=007/009, 147r/5=009/076, 153r/9=010/004, 153v/6=010/008, 159v/6=010/070, 172r/7=011/110, 202v/3=016/088, 203r/6=016/094, 204v/4=016/112, 222v/2=018/106, 3r/4=002/010, 55v/8=003/182, 86r/6=005/047, 90r/4=005/078, 90v/2=005/082, 90v/7=005/085, 98r/1=006/030,

anlar "*ol* zamirinin çokluk şekli, onlar". *a.* 2v/3=002/002, 2v/3=002/004, 2v/4=002/004, 2v/5=002/005, 2v/5=002/005, 2v/5=002/005, 2v/6=002/006, 3r/2=002/008, 3r/5=002/012, 3r/7=002/013, 3r/7=002/013, 3v/1=002/016, 3v/1=002/016, 3v/5=002/018, 4v/1=002/025, 4v/2=002/026, 4v/3=002/026, 4v/5=002/027, 4v/6=002/027, 4v/6=002/027, 5v/8=002/038, 5v/8=002/039, 5v/9=002/039, 5v/9=002/039, 5v/9=002/039, 6r/8=002/046, 6r/8=002/046, 6r/9=002/046, 6v/3=002/048, 7v/1=002/059, 8r/1=002/061, 8r/3=002/062, 8r/3=002/062, 8r/5=002/062, 9r/8=002/075, 9v/3=002/078, 9v/9=002/081, 9v/9=002/081,

9v/9=002/082, 10r/1=002/082, 10r/1=002/082, 10v/5=002/086, 10a4/=002/086,
10a4/=002/086, 12r/7=002/101, 12v/2=002/102, 12v/3=002/102, 12v/6=002/103,
12v/7=002/104, 12v/8=002/105, 13v/6=002/113, 13v/7=002/113, 13v/7=002/113,
13v/9=002/114, 13v/9=002/114, 14r/6=002/118, 14r/7=002/118, 14v/3=002/121,
14v/3=002/121, 14v/4=002/121, 14v/4=002/121, 14v/7=002/123, 16r/7=002/137,
17r/7=002/144, 17v/2=002/146, 17v/4=002/146, 18r/2=002/150, 18r/7=002/153,
18v/2=002/156, 18v/3=002/157, 18v/4=002/157, 18v/6=002/159, 18v/8=002/159,
18v/8=002/160, 19r/1=002/161, 19r/1=002/161, 19r/3=002/162, 19r/9=002/165,
19v/1=002/165, 19v/2=002/166, 19v/4=002/167, 20r/1=002/171, 20r/2=002/172,
20r/5=002/174, 20r/6=002/174, 20r/8=002/175, 20r/8=002/175, 20r/9=002/175,
20v/1=002/176, 20v/8=002/177, 20v/8=002/178, 21r/9=002/183, 22r/3=002/186,
22r/4=002/187, 22v/1=002/187, 24r/8=002/202, 24v/9=002/208, 25v/2=002/213,
25v/6=002/214, 26r/7=002/217, 26r/8=002/217, 26r/8=002/217, 26r/9=002/217,
26r/9=002/218, 26r/9=002/218, 26v/1=002/218, 26v/9=002/221, 27r/1=002/221,
27r/3=002/221, 27r/4=002/222, 28r/5=002/229, 28r/5=002/229, 28r/6=002/230,
29r/6=002/234, 30r/6=002/240, 30v/1=002/243, 31v/3=002/249, 31v/4=002/249,
31v/5=002/249, 32r/6=002/253, 32r/8=002/254, 32v/1=002/254, 32v/9=002/257,
33r/2=002/257, 33r/2=002/257, 34r/1=002/262, 34r/3=002/262, 34r/4=002/264,
34v/6=002/267, 35v/3=002/274, 35v/4=002/274, 35v/5=002/274, 35v/5=002/275,
35v/6=002/275, 35v/9=002/275, 35v/9=002/275, 36r/1=002/277, 36r/3=002/277,
36r/3=002/278, 36r/9=002/281, 36r/9=002/282, 38r/4=003/004, 38v/1=003/007,
38v/7=003/010, 38v/8=003/010, 39v/2=003/016, 39v/7=003/019, 40r/3=003/021,
40r/5=003/022, 40r/5=003/022, 40r/8=003/023, 40v/2=003/025, 43v/6=003/056,
43v/7=003/057, 44v/6=003/068, 44v/6=003/068, 45r/3=003/072, 45r/9=003/075,
45v/1=003/075, 45v/2=003/077, 45v/2=003/077, 45v/7=003/078, 46r/6=003/082,
46r/6=003/082, 46v/7=003/088, 46v/7=003/089, 46v/8=003/090, 46v/9=003/090,
46v/9=003/090, 47r/1=003/091, 47r/1=003/091, 47r/2=003/091, 47r/7=003/094,
47r/7=003/094, 47v/6=003/100, 47v/9=003/102, 48r/6=003/104, 48r/6=003/104,
48r/7=003/105, 48r/8=003/105, 48r/8=003/106, 48v/1=003/107, 49r/4=003/113,
49r/6=003/114, 49r/7=003/116, 49r/8=003/116, 49r/8=003/116, 49v/2=003/118,
50v/1=003/128, 50v/3=003/130, 50v/7=003/134, 50v/9=003/135, 51r/1=003/135,
51r/2=003/136, 52r/4=003/149, 53r/2=003/154, 53r/4=003/155, 53r/6=003/156,
53v/9=003/161, 54r/9=003/167, 54a/1=003/168, 54a/7=003/172, 54a/9=003/173,
55r/4=003/176, 55r/5=003/176, 55r/6=003/177, 55r/8=003/178, 55v/4=003/180,
55v/9=003/183, 56v/6=003/191, 57r/5=003/195, 57r/9=003/198, 57v/4=003/199,
57v/5=03/200, 58v/8=004/009, 59r/1=004/010, 59v/6=004/012, 60r/4=004/016,
60r/5=004/016, 60r/7=004/017, 60r/9=004/018, 60r/9=004/018, 60v/1=004/018,
60v/1=004/019, 61r/2=004/023, 61r/3=004/023, 61r/4=004/023, 61r/5=004/023,
62r/1=004/027, 62r/3=004/029, 62v/3=004/033, 63r/5=004/037, 63r/7=004/038,
63v/4=004/042, 63v/6=004/043, 64r/9=004/047, 64v/8=004/052, 64v/9=004/052,
65r/4=004/056, 65r/6=004/057, 65v/2=004/059, 65v/5=004/060, 66r/2=004/063,
66r/2=004/063, 66r/5=004/064, 66r/7=004/065, 66r/9=004/066, 66v/2=004/069,
66v/4=004/069, 66v/5=004/071, 66v/9=004/074, 67r/3=004/075, 67r/5=004/076,
67r/5=004/076, 68r/5=004/083, 68v/9=004/090, 69v/5=004/094, 70r/3=004/097,

70r/8=004/099, 70v/4=004/101, 70v/9=004/102, 71r/7=004/104, 72v/9=004/122,
73r/5=004/124, 73v/1=004/127, 73v/5=004/128, 74r/8=004/135, 74v/3=004/136,
74v/6=004/137, 74v/8=004/139, 75r/2=004/140, 75r/4=004/141, 75v/2=004/144,
75v/5=004/146, 75v/6=004/146, 76r/2=004/150, 76r/4=004/151, 76r/4=004/151,
76r/5=004/152, 76r/6=004/152, 76v/2=004/154, 76v/8=004/157, 77r/9=004/162,
77v/8=004/167, 77v/9=004/168, 78v/4=004/173, 78v/5=004/173, 78v/8=004/175,
79r/3=004/176, 79r/8=005/001, 79v/1=005/002, 80r/1=005/003, 80v/4=005/006,
81r/5=005/008, 81r/8=005/010, 81r/9=005/010, 81r/9=005/011, 82r/9=005/017,
83r/5=005/022, 83r/7=005/033, 84v/2=005/034, 84v/3=005/035, 84v/4=005/036,
85r/3=005/041, 85r/7=005/041, 85r/7=005/041, 85v/4=005/043, 85v/8=005/044,
85v/9=005/044, 86r/3=005/045, 86r/3=005/045, 86r/7=005/047, 86r/7=005/047,
86v/8=005/051, 87r/4=005/053, 87r/5=005/053, 87r/5=005/053, 87r/6=005/054,
87v/1=005/055, 87v/1=005/055, 87v/2=005/055, 87v/3=005/056, 87v/3=005/056,
87v/3=005/057, 87v/7=005/058, 88r/2=005/060, 88r/3=005/061, 88v/5=005/066,
89r/3=005/069, 89r/3=005/069, 89r/5=005/069, 89r/9=005/072, 89v/3=005/073,
90r/3=005/078, 90r/6=005/080, 90r/7=005/080, 90v/2=005/082, 90v/3=005/082,
90v/8=005/086, 90v/9=005/086, 90v/9=005/087, 91r/8=005/090, 91v/8=005/094,
92r/1=005/095, 92r/5=005/101, 92r/9=005/103, 93r/4=005/105, 93r/6=005/106,
93v/2=005/107, 93v/4=005/107, 93v/6=005/110, 95r/4=005/118, 95v/3=006/001,
96r/3=006/007, 96v/1=006/012, 96v/1=006/012, 97r/3=006/020, 97r/4=006/020,
97r/4=006/020, 97r/7=006/022, 97v/2=006/025, 97v/3=006/026, 97v/7=006/028,
98r/1=006/031, 98r/2=006/031, 98r/3=006/031, 98r/5=006/033, 98v/2=006/036,
98v/6=006/039, 99r/2=006/042, 99r/6=006/044, 99r/9=006/046, 99v/2=006/048,
99v/3=006/049, 99v/7=006/051, 100r/2=006/054, 100v/8=006/061, 101r/6=006/065,
101v/5=006/070, 102v/9=006/082, 102v/9=006/082, 103r/1=006/082, 103v/1=006/089,
103v/1=006/089, 103v/2=006/090, 103v/3=006/090, 103v/9=006/092, 104r/1=006/092,
104r/8=006/094, 104r/8=006/094, 106r/8=006/114, 106r/8=006/114, 106v/3=006/116,
106v/9=006/120, 107v/4=006/125, 108r/5=006/130, 109r/4=006/139, 109r/5=006/140,
110r/8=006/148, 110r/9=006/148, 110v/4=006/150, 110v/5=006/150, 110v/5=006/150,
111r/8=006/154, 111v/2=006/156, 111v/9=006/159, 112r/3=006/160, 112v/8=007/004,
113r/3=007/008, 113r/3=007/008, 113r/4=007/009, 114v/3=007/026, 115r/1=007/030,
115r/3=007/030, 115v/3=007/035, 115v/4=007/036, 115v/4=007/036, 115v/5=007/036,
115v/6=007/037, 115v/8=007/037, 116r/6=007/040, 116r/9=007/042, 116v/2=007/042,
116v/2=007/042, 116v/3=007/043, 116v/9=007/045, 116v/9=007/045, 117r/3=007/046,
117r/6=007/049, 117r/9=007/051, 117v/4=007/053, 118v/6=007/064, 118v/8=007/066,
119v/7=007/075, 119v/8=007/075, 119v/9=007/076, 120r/7=007/082, 120v/9=007/088,
121r/5=007/090, 121r/7=007/092, 121r/7=007/092, 121r/8=007/092, 121v/2=007/094,
121v/3=007/095, 121v/6=007/097, 121v/7=007/098, 122r/1=007/100, 123v/4=007/130,
123v/4=007/130, 124r/2=007/135, 124r/2=007/135, 124r/3=007/136, 124r/8=007/138,
125r/7=007/146, 125r/8=007/147, 125v/3=007/149, 125v/9=007/152, 126r/1=007/153,
126r/4=007/154, 126v/3=007/156, 126v/3=007/157, 126v/7=007/157, 126v/8=007/157,
126v/8=007/157, 127v/1=007/162, 127v/7=007/164, 128r/5=007/168, 128r/9=007/170,
128v/8=007/174, 129r/3=007/176, 129r/5=007/178, 129r/5=007/178, 129r/8=007/179,
129r/8=007/179, 129v/2=007/182, 130r/7=007/190, 130r/9=007/191, 130v/2=007/194,

130v/7=007/197, 131v/1=007/199, 131v/2=007/201, 131v/3=007/201, 131v/8=007/206, 131v/9=007/206, 131v/4=008/001, 131v/5=008/002, 131v/6=008/003, 131v/7=008/004, 131v/7=008/004, 132r/1=008/006, 133r/4=008/013, 133r/6=008/015, 133r/6=008/020, 133r/7=008/021, 133r/8=008/022, 133r/9=008/023, 133v/1=008/024, 133v/7=008/027, 133v/9=008/029, 134r/2=008/030, 134r/7=008/033, 134r/8=008/034, 134v/2=008/036, 134v/4=008/036, 134v/6=008/037, 134v/6=008/037, 135r/5=008/042, 135v/3=008/045, 135v/7=008/047, 136r/2=008/049, 136r/4=008/050, 136r/6=008/052, 136v/1=008/054, 136v/3=008/055, 136v/3=008/055, 136v/3=008/056, 136v/4=008/056, 136v/5=008/057, 136v/7=008/059, 137r/9=008/065, 138r/1=008/072, 138r/2=008/072, 138r/2=008/072, 138r/2=008/072, 138r/3=008/072, 138r/5=008/073, 138r/7=008/074, 138r/7=008/074, 138r/8=008/074, 138r/8=008/074, 138r/9=008/075, 138r/9=008/075, 138v/8=009/004, 139r/6=009/006, 139r/8=009/007, 139v/3=009/009, 139v/4=009/010, 139v/4=009/010, 139v/7=009/012, 139v/7=009/012, 140r//1=009/013, 140r/7=009/017, 140r/8=009/017, 140v/1=009/018, 140v/4=009/020, 140v/5=009/020, 140v/5=009/020, 140v/7=009/023, 140v/9=009/023, 140v/9=009/023, 141v/1=009/028, 141v/6=009/029, 142r/4=009/034, 142r/6=009/034, 142v/8=009/038, 143r/3=009/040, 143v/1=009/042, 143v/2=009/043, 143v/3=009/044, 143v/4=009/045, 143v/5=009/045, 143v/9=009/047, 144r/1=009/048, 144r/5=009/050, 144v/1=009/054, 144v/2=009/054, 144v/3=009/054, 144v/4=009/055, 144v/5=009/056, 144v/5=009/056, 144v/5=009/056, 144v/7=009/057, 144v/8=009/058, 144v/9=009/059, 145r/4=009/061, 145r/6=009/061, 145v/5=009/066, 146r/1=009/069, 146r/4=009/069, 146r/5=009/069, 146r/5=009/069, 146v/2=009/071, 147r/4=009/076, 147r/7=009/079, 147r/8=009/079, 147v/1=009/080, 148r/1=009/084, 148r/1=009/084, 148r/3=009/085, 148r/5=009/087, 148r/6=009/088, 148r/7=0090/88, 148r/7=0090/88, 148r/7=0090/88, 148r/9=009/090, 148v/6=009/093, 148v/7=009/093, 149r/2=009/095, 149v/1=009/100, 150r/4=009/107, 150r/6=009/107, 151r/1=009/113, 151r/2=009/113, 151r/8=009/117, 151v/1=009/118, 151v/4=009/119, 151v/5=009/120, 152r/5=009/122, 152r/5=009/123, 152r/8=009/124, 152r/8=009/124, 152r/9=009/125, 152v/1=009/125, 152v/1=009/126, 152v/2=009/126, 152v/4=009/127, 153r/8=010/004, 153v/5=010/007, 153v/6=010/007, 153v/6=010/007, 153v/6=010/008, 153v/7=010/009, 153v/8=010/009, 154r/9=010/015, 155r/2=010/020, 155r/8=010/022, 155v/5=010/024, 156r/1=010/026, 156r/1=010/026, 156r/1=010/027, 156r/4=010/027, 156r/4=010/027, 156r/6=010/028, 156v/5=010/033, 157r/7=010/039, 157v/9=010/047, 158r/9=010/054, 159r/4=010/062, 159r/4=010/063, 159r/8=010/066, 159r/9=010/066, 159v/4=010/069, 161v/8=010/096, 161v/9=010/097, 162r/3=010/099, 163r/8=011/005, 163v/5=011/007, 164r/1=011/011, 164r/1=011/011, 164v/2=011/017, 164v/4=011/018, 164v/5=011/018, 164v/6=011/019, 164v/7=011/019, 164v/7=011/019, 164v/7=011/020, 165r/1=011/021, 165r/1=011/021, 165r/2=011/022, 165r/2=011/022, 165r/2=011/023, 165r/3=011/023, 165r/3=011/023, 165r/8=011/027, 165v/4=011/029, 166r/7=011/037, 169v/4=011/078, 171r/5=011/094, 171r/5=011/094, 172r/1=011/106, 172r/3=011/108, 172r/8=011/110, 172v/7=011/116, 174r/8=012/015, 176v/1=012/037, 176v/1=012/037, 177r/8=012/046, 177v/3=012/050, 178r/5=012/058, 178r/9=012/062, 178v/1=012/062, 182r/4=012/102, 182r/4=012/102, 182r/7=012/105, 182r/8=012/106, 182r/9=012/107, 182v/6=012/110, 183v/4=013/005, 183v/5=013/005, 183v/6=013/005, 183v/8=013/007, 184r/9=013/013, 184v/1=013/014, 184v/4=013/015, 185r/4=013/018, 185r/5=013/018, 185r/7=013/020, 185r/8=013/021,

185v/1=013/022, 185v/2=013/022, 185v/5=013/025, 185v/7=013/025, 185v/9=013/027, 186r/1=013/028, 186r/2=013/029, 186r/4=013/030, 186r/7=013/031, 186r/8=013/031, 186v/9=013/036, 187v/1=013/042, 187v/2=013/043, 187v/8=014/003, 188r/1=014/003, 188v/2=014/009, 189r/4=014/013, 190r/4=014/023, 190r/8=014/025, 191r/4=014/036, 191r/8=014/037, 191v/6=014/043, 191v/7=014/044, 192v/1=015/002, 194r/6=015/048, 195r/1=015/072, 195v/3=015/091, 195v/6=015/096, 1966/4=016/020, 197r/1=016/016, 197r/3=016/020, 197r/5=016/022, 197r/6=016/022, 197v/3=016/027, 197v/4=016/027, 197v/5=016/028, 198r/2=016/032, 198r/4=016/033, 198r/6=016/035, 198r/8=016/035, 198v/7=016/039, 198v/7=016/039, 198v/8=016/041, 199r/1=016/042, 199r/4=016/044, 199r/4=016/045, 199r/6=016/046, 199r/8=016/048, 199v/3=016/051, 200r/6=016/062, 201r/1=016/071, 201r/2=016/071, 201r/5=016/072, 202r/7=016/084, 202r/8=016/085, 202r/8=016/086, 202r/9=016/086, 202v/2=016/088, 203v/5=016/100, 203v/5=016/100, 203v/8=016/103, 203v/9=016/104, 204r/2=016/105, 204r/2=016/105, 204r/2=016/105, 204r/5=016/107, 204r/6=016/108, 204r/6=016/108, 204r/7=016/108, 204r/7=016/108, 204r/7=016/109, 204r/8=016/109, 204v/1=016/111, 204v/5=016/113, 205r/1=016/116, 205v/7=016/128, 207v/1=017/019, 209v/2=017/047, 210r/6=017/057, 211v/3=017/071, 213v/3=017/099, 214r/5=017/107, 214v/4=018/002, 215r/5=018/013, 215v/3=018/017, 215v/5=018/018, 216r/2=018/020, 216r/6=018/021, 217r/3=018/030, 217r/4=018/031, 218v/6=018/050, 219r/1=018/053, 219r/5=018/056, 222r/9=018/104, 222r/9=018/104, 222v/1=018/105, 222v/1=018/105, 222v/2=018/106, 222v/3=018/107, 225r/6=019/039, 225r/6=019/039, 226r/7=019/058, 226r/7=019/058, 226v/3=019/060, 227r/4=019/070, 227r/7=019/073, 227r/8=019/074, 228r/6=019/096, 228r/9=019/098, 220v/6=018/079, 222r/5=018/101, 222r/7=018/102, 222r/9=018/104, 231r/2=020/062, 231r/7=020/066, 231v/9=020/075, 234r/2=020/113; *a. ara* 28v/6=002/232, 85v/1=005/042, 85v/2=005/042, 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, 88v/1=005/064, 116v/8=007/044, 137r/6=008/063, 137v/9=008/071, 13v/7=002/113, 157v/6=010/045, 157v/9=010/047, 161v/4=010/093, 161v/8=010/096, 172r/7=011/110, 205v/1=016/124, 210r/1=017/053, 215v/8=018/019, 216r/5=018/021, 218v/9=018/052, 221/8=018/095, *a. arasında* 225r/3=019/037, *a. birlä* 22v/7=002/190, 25r/9=002/213, 3r/2=002/009, 53v/4=003/159, 54a/5=003/170, 63v/5=004/042, 66v/7=004/072, 66v/9=004/073, 71v/4=004/108, 91r/3=005/089, 110v/5=006/150, 136v/3=008/056, 141v/3=009/029, 141v/8=009/030, 152r/5=009/123, 192r/1=014/045, 205v/7=016/128, 205v/7=016/128, 211r/1=017/064, 216v/7=018/028, *a. cäzäları* 46v/5=003/087, *a. içindä* 23v/7=002/197, 54r/3=003/164, 70v/6=004/102, 87r/2=005/052, 95r/8=005/120,124r/9=007/139, 133r/9=008/023, 142v/2=009/036, 15r/9=002/129, 166r/7=011/037, 197v/3=016/027, 216r/9=018/022, 216r/9=018/022, 221r/8=018/086, *a. içindäki* 209r/5=017/044, *a. tapa* 232v/8=020/089, 30v/1=002/243, *a. täg* 133r/7=008/021, *a. tururlar* 145v/8=009/067, 164r/8=011/016, a. üçün 139r/3=009/005, *a. üskindä* 85v/3=005/043, 126v/4=007/157, *a. üzä* 2r/3=001/007, 2v/6=002/006, 3v/8=002/020, 5v/8=002/038,7v/2=002/059, 7v/9=002/061, 8r/5=002/062, 10r/8=002/085, 11r/1=002/089, 13v/4=002/112, 13v/4=002/112, 15v/1=002/129, 17r/2=002/143, 18v/3=002/157, 18v/9=002/160, 19r/1=002/161, 19v/4=002/167, 21r/7=002/181, 21v/1=002/183, 21v/3=002/184, 25v/2=002/213, 27v/8=002/228, 27v/9=002/228, 28r/3=002/229, 31r/1=002/246, 34r/2=002/262, 36r/3=002/277, 37v/8=002/286, 45r/2=003/072, 48v/8=003/112, 49r/1=003/112, 54r/3=003/164,

54a/5=003/170, 58r/5=004/003, 58v/4=004/006, 58v/9=004/009, 60r/3=004/05, 60r/7=004/017, 61v/6=004/025, 62v/8=004/034, 63r/9=004/039, 66r/8=004/066, 66v/3=004/069, 67r/8=004/077, 67v/8=004/080, 69r/3=004/090, 69r/7=004/091, 71v/7=004/109, 77r/3=004/159, 77r/3=004/160, 83r/7=005/023, 83v/2=005/026, 83v/4=005/027, 84v/2=005/034, 85v/9=005/045, 89r/5=005/069, 89r/8=005/071, 90r/7=005/080, 90r/7=005/080, 91v/5=005/093, 93v/3=005/107, 95r/2=005/117, 95r/3=005/117, 96r/1=006/006, 96r/6=006/009, 98r/2=006/031, 99r/5=006/044, 99v/2=006/048, 99v/9=006/052, 100r/2=006/053, 101v/1=006/069, 105v/3=006/107, 105v/4=006/107, 106r/2=006/111, 108v/8=006/137, 110r/4=006/146, 110r/5=006/146, 113r/2=007/007, 115r/1=007/030, 115v/3=007/035, 120r/9=007/084, 121v/4=007/096, 123v/7=007/133, 123v/9=007/134, 126v/6=007/157, 126v/7=007/157, 127r/6=007/160, 127r/6=007/160, 127v/2=007/162, 128r/2=007/167, 128r/7=007/169, 128v/8=007/175, 131v/6=008/002, 134r/4=008/031, 134v/3=008/036, 140r//2=009/014, 143r/9=009/042, 144r/2=009/049, 145v/1=009/064, 146v/6=009/073, 148v/2=009/091, 148v/3=009/092, 148v/5=009/093, 149r/6=009/098, 149v/6=009/102, 149v/8=009/103, 150r/3=009/106, 151v/1=009/117, 151v/2=009/118, 151v/2=009/118, 151v/3=009/118, 154r/9=010/015, 156v/5=010/033, 159r/4=010/062, 159v/6=010/071, 162r/5=010/100, 175v/7=012/031, 179r/9=012/071, 184v/8=013/016, 185v/4=013/023, 186r/4=013/030, 193r/1=015/014, 194r/2=015/042, 195r/3=015/074, 197v/1=016/026, 198r/2=016/032, 202v/4=016/089, 203v/4=016/099, 203v/5=016/100, 204r/4=016/106, 205r/2=016/118, 205v/1=016/124, 205v/6=016/127, 206r/8=017/006, 210r/4=017/054, 211r/1=017/064, 211r/3=017/065, 213r/6=017/095, 214r/5=017/107, 215r/8=018/015, 215v/7=018/018, 216r/3=018/021, 216r/5=018/021, 216r/6=018/021, 226r/7=019/058, 226r/9=019/058, 227r/6=019/073, 227v/7=019/082, 227v/9=019/084, anlarıŋ "onların" 146r/4=009/069, *a. altındın* 96r/1=006/006, *a. äligläri tutarlar* 130v/4=007/195, *a. ıtı* 215v/6=018/018, *a. içindä* 48v/2=003/107, *a. mällarındın* 149v/7=009/103, *a. mäŋzäki* 189v/1=014/018, *a. ḫabärlärini* 215r/5=018/013, *a. ortaḳları* 108v/8=006/137, *a. öŋin soŋın* 119v/1=007/072, *a. tiläkläriŋä* 187r/3=013/037, *a. işläri* 112r/1=006/159, *a. köŋülläri* 169v/2=011/077, **anlarnıŋ** "onların" 32v/8=002/257, 36r/2=002/277,38v/9=003/011, 58v/7=010/060, 115v/7=007/037,130v/4=007/195, 130v/5=007/195, 130v/5=007/195, 134v/7=008/038, 197v/5=016/028, 219v/3=018/059, *a. allarındın* 177v/4=012/050, *a. allarını* 175v/5=012/031, a. *ara* 209r/8=017/045, a. *arasında* 40r/7=003/023, a. *ārzūnlarında* 191v/9=014/045, *a. atası anası* 221r/2=018/082, *a. birisi arasında* 46v/1=003/084, *a. birlä* 66v/2=004/069, 75r/2=004/140, *a. bütünlüklärini* 56r/9=003/187, *a. dostluḳlarındın* 138r/3=008/072, *a. äkiniŋä* 49v/1=003/117, *a. äwläriŋ bünyādını* 197v/1=016/026, *a. äwrüldüki täwrüldüki* 57r/8=003/196, *a. fālları* 123v/5=007/131, *a. idisi* 36r/3=002/277, *a. idisi ḳatında* 39r/9=003/015, 54a/4=003/169, *a. idisindin* 46v/1=003/084, *a. iş ḳılmaḳları* 207v/1=017/019, *a. işi* 80r/9=005/005, *a. işi soŋı* 182v/4=012/109, *a. işin* 214v/2=018, *a. işiniŋ soŋı* 186v/8=013/035, *a. işläri* 231r/2=020/062, *a. izläri üzä* 86r/3=005/046, 214v/8=018/006, 219v/9=018/064, *a. ḳadaşları* 131v/4=007/202, *a. ḳadaşlarındın* 103r/7=006/087, *a. ḳatığlanmaḳları* 222r/9=018/104, *a. ḳatığların* 68r/8=004/084, *a. ḳatında* 42v/1=003/044, 42v/2=003/044, *a. ḳaytġu yäri* 52r/8=003/151, *a. ḳayusı* 42v/2=003/044, *a. ḳıbläsıŋḳa* 16b/9=002/145, *a. ḳılġuçısı* 43v/4=003/055, *a. ḳızlarındın* 103r/7=006/087, *a. käydläri* 49v/9=003/120, *a. köŋli içindä*

52r/6=003/151, *a. köŋülläri* 106r/6=006/113, *a. köŋülläriŋä* 14v/2=002/120, *a. köŋülläri içindä* 3r/3=002/010,11v/2=002/093,133r/3=008/012, *a. köŋülläri tiläkläriŋä* 110v/5=006/150, *a. köŋülläriniŋ öfkäsini kitärgäy* 140r/3=009/015, *a. köni yolıŋa* 103v/3=006/090, *a. közläri içindä* 135v/2=008/044, *a. künläriŋä* 162r/7=010/102, *a. küsägläri* 13v/2=002/111, *a. mäŋzägi* 3v/3=002/017, 25v/5=002/214, 33v/7=002/261,34r/8=002/265, *a. millätläriŋä* 14v/1=002/120, *a. nişānı birlä* 35v/2=002/273, *a. oġlanları* 103r/7=006/087, *a. üd urmuşları* 169r/1=011/081, *a. özläri içindäkini* 165v/8=011/031, *a. sanını* 216r/8=018/022, *a. saḳışındın* 99v/8=006/052, *a. saḳışlarındın* 101v/2=006/069, *a. sawı* 146r/6=009/070, 188v/2=014/009, *a. sözi* 14r/7=002/118, *a. sözi birlä* 141v/8=009/030, *a. sözini* 55v/6=003/181, *a. sözläri* 159r/6=010/065, *a. taŋrıda adınḳı* 33r/1=002/257, *a. tiläkläriŋä* 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, *a. urulmış vaḳtları* 194r/2=015/043, *a. utrularındaḳını* 233v/8=020/110, *a. üçün* 53v/4=003/159, *a. üstünindä* 123r/8=007/127, 43v/4=003/055, *a. üzä* 2r/2=001/007, 35v/5=002/274, 46v/5=003/087, 50v/1=003/128, 53r/2=003/154, 128v/1=007/171, *a. vīrānlıḳı* 13v/9=002/114, *a. yanġu yärläri* 72v/8=004/121, *a. yanutı* 51r/2=003/136, 213v/1=017/098, *a. yatġu yärläri* 70r/6=004/097, *a. yazuḳlarındın* 197r/8=016/025, *a. yigläri* 27v/7=002/228, *a. yipläri* 231r/7=020/066, *a. yolıŋa* 2r/2=001/006, *a. yolıŋa iziŋä* 61v/9=004/026, *a. yüz äwürmäkläri* 98r/9=006/035, *bekütüŋlär a.* 133r/2=008/012, *bolmadı a. sözi* 52r/1=003/147, *indürmäkiŋ a. üzä* 76r/7=004/153, *turur a. dostları* 200r/7=016/063, *a. yolıŋa* 161r/7=010/089, *ḳaldı a. sözläri* 143r/5=009/040; anlarnı "onları" 2v/6=002/006, 2v/6=002/006, 3r/8=002/014, 3v/1=002/015, 3v/4=002/017, 4r/1=002/021, 4v/9=002/029, 5r/4=002/031, 8r/8=002/065, 9r/9=002/076, 10r/9=002/085, 11v/6=002/096, 14v/8=002/124, 16v/6=002/142, 18v/8=002/159, 25r/7=002/212, 25r/7=002/212, 25v/3=002/213, 27v/7=002/228, 33v/5=002/260, 33v/6=002/260, 35r/7=002/272, 35v/2=002/273, 38v/9=003/011, 39r/4=003/013, 40r/4=003/021, 40r/6=003/023, 40r/9=003/024, 40v/1=003/025, 43v/6=003/056, 45v/3=003/077, 49v/5=003/119, 49v/8=003/120, 50r/9=003/127, 50v/1=003/128, 51r/8=003/140, 51r/9=003/141, 51v/1=003/142, 52r/9=003/152, 52v/7=003/154, 54r/3=003/164, 54r/7=003/167, 54a/3=003/169, 55r/2=003/174, 56r/2=003/183, 56v/2=003/188, 56v/3=003/188, 63v/1=004/039, 64r/2=004/044, 64v/9=004/052, 65r/5=004/056, 65r/7=004/057, 65r/8=004/057, 66r/6=004/064, 66v/2=004/068, 68v/4=004/088, 69r/2=004/090, 72v/4=004/119, 72v/9=004/122, 74v/7=004/137, 76r/8=004/153, 78r/1=004/168, 78v/6=004/173, 78v/8=004/175, 82r/9=005/016, 87r/2=005/052, 87v/4=005/057, 88v/4=005/065, 90v/1=005/082, 93r/2=005/104, 96r/1=006/006, 97r/6=006/022, 98v/1=006/035, 98v/3=006/036, 99r/2=006/042, 99r/5=006/044, 99v/6=006/051, 99v/7=006/052, 101r/7=006/068, 101v/2=006/070, 101v/3=006/070, 103r/8=006/087, 103v/7=006/091, 105v/4=006/108, 105v/9=006/110, 106r/5=006/112, 107v/7=006/128, 108v/8=006/137, 108v/9=006/137, 117r/5=007/048, 117r/6=007/049, 117v/1=007/051, 118v/5=007/064, 118v/6=007/064, 119r/9=007/072, 120r/2=007/078, 120v/9=007/088, 121r/6=007/091, 121v/3=007/095, 124r/3=007/136, 125r/5=007/146, 126r/5=007/155, 126v/5=007/157, 127v/5=007/163, 127v/6=007/164, 127v/6=007/164, 127v/8=007/165, 127v/8=007/165, 128r/3=007/168, 128r/4=007/168, 128v/4=007/172, 129r/9=007/180, 129v/8=007/186, 133r/7=008/015, 136v/5=008/057, 136v/7=008/059, 140r//5=009/016, 141r/8=009/026, 142v/5=009/037, 143v/7=009/046, 144v/1=009/054,

146r/1=009/068, 146v/9=009/074, 147r/9=009/080, 147r/9=009/080, 147v/1=009/080, 147v/1=009/080, 148r/7=0090/88, 149r/1=009/095, 149r/9=009/099, 149v/4=009/101, 149v/4=009/101, 149v/5=009/101, 154r/2=010/011, 160r/3=010/073, 160r/3=010/073, 162r/2=010/098, 162r/8=010/103, 165v/4=011/029, 165v/5=011/030, 166v/4=011/042, 168r/3=011/058, 168r/3=011/058, 168v/7=011/066, 168v/8=011/067, 171v/1=011/098, 172r/1=011/106, 172v/9=011/119, 173v/3=012/004, 177r/3=012/043, 178r/5=012/058, 186v/2=013/032, 190v/1=014/027, 192v/2=015/003, 192v/2=015/003, 193r/9=015/025, 193v/9=015/039, 195r/2=015/073, 195r/7=015/083, 197r/=016/025, 197r/8=016/026, 198v/9=016/041, 199r/5=016/045, 202r/7=016/085, 202v/2=016/088, 203v/7=016/102, 204v/5=016/113, 207r/6=017/016, 208r/8=017/031, 210r/5=017/056, 210v/5=017/060, 211v/1=017/070, 213r/8=017/097, 214v/6=018/004, 214v/9=018/007, 215r/4=018/012, 215v/5=018/018, 215v/5=018/018, 215v/7=018/019, 216r/5=018/021, 217r/2=018/029, 218r/9=018/047, 218v/7=018/051, 218v/9=018/052, 219v/2=018/059, 222r/4=018/099, 225r/5=019/039, 227r/2=019/068, 227r/2=019/068, 227r/4=019/070, 227r/5=019/072, 227v/2=019/076, 227v/8=019/083, 228r/6=019/094, 228r/6=019/094, 232r/4=020/078, 235r/5=020/131, 235r/8=020/134, **anlarġa** "onlara" 40r/1=003/020, **anlarḳa** "onlara" 2v/3=002/003, 2v/7=002/007, 3r/3=002/010, 3r/4=002/010, 3r/4=002/011, 3r/6=002/012, 3v/1=002/015, 3v/8=002/020, 4r/8=002/025, 4r/8=002/025, 4v/1=002/025, 5r/7=002/033, 7r/5=002/222, 7v/1=002/059, 8r/4=002/062, 8r/9=002/065, 9r/9=002/076, 9v/3=002/079, 9v/5=002/079, 9v/5=002/079, 11r/6=002/091, 12r/5=002/100, 13r/8=002/109, 13v/9=002/114, 14r/1=002/114, 14r/1=002/114, 14v/3=002/121, 15v/1=002/129, 17r/8=002/145, 17v/2=002/146, 18v/2=002/156, 18v/9=002/160, 19v/4=002/167, 19v/7=002/170, 20r/7=002/174, 20r/7=002/174, 22r/4=002/187, 22r/6=002/187, 24r/8=002/202, 25r/3=002/210, 25r/4=002/211, 25r/6=002/212, 25v/2=002/213, 25v/5=002/214, 26v/6=002/220, 27r/4=002/222, 27v/3=002/226, 27v/5=002/228, 27v/8=002/228, 28r/2=002/229, 29v/2=002/235, 29v/2=002/235, 29v/6=002/236, 29v/6=002/236, 29v/9=002/237, 30v/2=002/243, 31r/2=002/247, 31r/6=002/248, 32r/6=002/253, 34r/2=002/262, 35v/2=002/273, 35v/4=002/274, 36r/2=002/277, 38r/5=003/004, 39r/1=003/012, 39r/9=003/015, 39v/8=003/019, 40r/6=003/022, 43v/7=003/056, 43v/8=003/057, 45v/3=003/077, 45v/3=003/077, 45v/3=003/077, 45v/4=003/077, 46v/4=003/086, 47r/2=003/091, 47r/2=003/091, 48r/7=003/105, 48r/8=003/105, 48v/6=003/110, 49v/1=003/117, 51v/9=003/146, 52r/3=003/148, 52r/5=003/149, 53v/2=003/159, 54r/1=003/163, 54r/3=003/164, 54r/7=003/167, 54a/4=003/170, 54a/5=003/170, 54a/8=003/172, 54a/8=003/172, 54a/9=003/173, 55r/1=003/173, 55r/6=003/176, 55r/6=003/176, 55r/7=003/177, 55r/8=003/178, 55r/9=003/178, 55v/4=003/180, 55v/4=003/180, 55v/4=003/180, 56v/4=003/188, 57r/4=003/194, 57r/9=003/198, 57v/3=003/199, 57v/4=003/199, 58r/8=004/005, 58r/9=004/005, 58v/1=004/006, 58v/3=004/006, 58v/7=004/008, 58v/8=004/008, 59r/3=004/011, 59v/1=004/012, 59v/1=004/012, 59v/2=004/012, 59v/3=004/012, 60r/4=004/015, 60r/6=004/017, 60r/8=004/018, 60v/1=004/018, 61r/4=004/023, 61r/4=004/023, 61r/9=004/024, 61v/5=004/025, 62v/3=004/033, 62v/7=004/034, 63r/6=004/037, 63v/1=004/039, 64r/7=004/046, 64v/4=004/049, 64v/6=004/051, 64v/8=004/051, 64v/9=004/053, 65r/2=004/054, 65r/3=004/054, 65r/5=004/056, 65r/8=004/057, 65v/5=004/060, 65v/8=004/061, 66r/1=004/062, 66r/3=004/063,

66r/3=004/063, 66v/1=004/066, 66v/1=004/067, 67r/7=004/077, 67r/7=004/077, 67v/4=004/078, 68r/3=004/083, 70v/6=004/102, 72v/5=004/119, 72v/5=004/119, 72v/5=004/119, 72v/7=004/120, 72v/7=004/120, 72v/7=004/120, 73v/1=004/127, 73v/1=004/127, 74r/2=004/131, 74v/8=004/138, 75r/8=004/142, 75v/5=004/145, 76r/6=004/152, 76r/8=004/153, 76v/2=004/154, 76v/3=004/154, 76v/8=004/157, 77r/4=004/160, 77r/9=004/162, 78v/6=004/173, 80r/5=005/004, 80r/6=005/004, 80r/9=005/005, 81r/7=005/009, 81r/8=005/009, 82r/4=005/014, 83r/6=005/032, 84v/1=005/033, 84v/1=005/033, 84v/4=005/036, 84v/6=005/036, 84v/7=005/037, 85r/8=005/041, 85r/8=005/041, 85v/5=005/044, 85v/6=005/044, 86v/6=005/049, 88v/5=005/066, 89r/5=005/070, 89r/6=005/070, 89v/4=005/073, 89v/8=005/075, 90r/6=005/080, 90v/1=005/082, 90v/2=005/082, 90v/7=005/085, 93v/5=005/110, 95r/1=005/117, 95r/6=005/119, 95v/6=006/004, 95v/7=006/005, 95v/7=006/005, 96r/7=006/010, 97r/3=006/020, 97r/6=006/022, 97v/6=006/028, 98r/4=006/032, 98r/7=006/034, 98v/1=006/035, 99r/3=006/043, 99r/4=006/043, 99v/3=006/049, 99v/6=006/051, 100r/6=006/056, 101v/6=006/070, 103v/1=006/089, 105v/6=006/108, 105v/7=006/109, 106r/1=006/111, 107r/8=006/124, 107v/1=006/124, 107v/6=006/127, 109r/4=006/139, 110r/6=006/146, 110v/8=006/151, 111v/5=006/157, 112r/1=006/159, 112v/9=007/005, 113r/1=007/006, 113r/1=007/006, 113v/3=007/016, 113v/3=007/017, 114v/4=007/027, 114v/6=007/027, 115r/6=007/032, 115v/6=007/037, 115v/7=007/037, 116r/3=007/038, 116r/6=007/040, 116r/8=007/041, 117v/2=007/052, 121v/8=007/100, 122r/2=007/101, 123v/4=007/131, 123v/5=007/131, 126r/4=007/154, 126v/2=007/156, 126v/3=007/156, 126v/5=007/157, 126v/5=007/157, 127r/8=007/161, 127v/2=007/162, 127v/3=007/163, 127v/4=007/163, 127v/5=007/163, 128r/1=007/166, 128r/6=007/169, 128r/8=007/169, 128v/2=007/171, 129r/6=007/179, 129r/7=007/179, 129r/7=007/179, 129v/3=007/183, 130r/9=007/192, 131v/7=008/003, 131v/7=008/004, 133v/3=008/025, 134r/8=008/034, 134v/6=008/38, 135v/1=008/044, 135v/8=008/048, 136v/6=008/058, 136v/7=008/060, 138r/8=008/074, 138v/3=009/001, 138v/8=009/003, 139r/1=009/004, 139r/9=009/007, 140v//6=009/021, 140v//6=009/021, 142r/7=009/034, 142v/6=009/037, 143v/2=009/043, 144v/9=009/059, 145r/6=009/061, 145r/7=009/061, 145v/3=009/065, 146r/1=009/068, 146r/1=009/068, 146r/6=009/070, 146r/7=009/070, 146r/8=009/070, 147r/1=009/074, 147r/2=009/074, 147r/4=009/076, 147r/4=009/077, 147r/9=009/079, 148r/7=009/089, 148r/9=009/090, 148v/1=009/090, 148v/7=009/094, 149r/9=009/099, 149v/1=009/100, 149v/2=009/100, 149v/8=009/103, 150v/4=009/111, 151r/2=009/113, 151r/5=009/115, 151v/1=009/117, 151v/6=009/120, 151v/7=009/120, 151v/8=009/120, 152r/2=009/121, 152r/2=009/121, 152r/5=009/122, 152r/8=009/124, 153r/2=010/002, 153r/3=010/002, 153r/8=010/004 (2), 154r/1=010/011, 154r/2=010/011, 154r/6=010/013, 155r/4=010/021, 155r/4=010/021, 155r/7=010/022, 155v/9=010/026, 156r/2=010/027, 156r/5=010/028, 157r/6=010/039, 158r/5=010/052, 159r/5=010/064, 159v/6=010/070, 160r/5=010/074, 160r/8=010/076, 160v/3=010/080, 160v/7=010/083, 161v/3=010/093, 161v/4=010/093, 161v/6=010/094, 161v/9=010/097, 162v/1=010/104, 163v/7=011/008, 163v/7=011/008, 164r/1=011/011, 164r/8=011/015, 164r/9=011/016, 164v/8=011/020, 164v/9=011/020, 165v/7=011/031, 165v/8=011/031, 167r/7=011/048, 167r/7=011/048, 169v/1=011/076, 169v/2=011/077, 169r/1=011/081, 171v/3=011/101, 171v/5=011/101, 172r/6=011/109, 172r/8=011/111, 172v/1=011/113, 173r/3=011/121, 174r/8=012/015,

175v/6=012/031, 175v/6=012/031, 176r/3=012/033, 176r/4=012/035, 177r/9=012/048, 178r/4=012/057, 178r/6=012/059, 178v/5=012/065, 179r/3=012/068, 179r/7=012/070, 179v/9=012/077, 182r/9=012/107, 182v/3=012/109, 182v/5=012/109, 182v/6=012/110, 183v/4=013/005, 183v/5=013/005, 184r/6=013/011, 184v/1=013/014, 185r/4=013/018, 185r/5=013/018, 185r/5=013/018, 185v/2=013/022, 185v/2=013/022, 185v/7=013/025, 185v/7=013/025, 186r/3=013/029, 186v/1=013/032, 186v/4=013/033, 186v/5=013/034, 186v/6=013/034, 186v/9=013/036, 187r/5=013/038, 188r/2=014/004, 188r/4=014/005, 188v/3=014/009, 188v/8=014/011, 189r/5=014/013, 189v/6=014/021, 190r/4=014/022, 190v/2=014/028, 190v/5=014/031, 190v/6=014/031, 191r/8=014/037, 191r/8=014/037, 191v/6=014/044, 193v/9=015/039, 194r/5=015/048, 194r/7=015/051, 195r/6=015/081, 195v/4=015/092, 197r/7=016/024, 197v/2=016/026, 197v/7=016/030, 197v/8=016/030, 198r/1=016/031, 198r/3=016/033, 198r/4=016/033, 198r/5=016/034, 198r/6=016/034, 198v/3=016/037, 198v/4=016/037, 198v/6=016/039, 199r/2=016/043, 199r/4=016/044, 199r/5=016/045, 199v/5=016/055, 199v/6=016/056, 199v/8=016/057, 200r/1=016/060, 200r/5=016/062, 200r/6=016/062, 200r/7=016/063, 200r/7=016/063, 200r/8=016/064, 201r/6=016/073, 202r/7=016/084, 202r/9=016/086, 203r/9=016/096, 203v/2=016/097, 204r/1=016/104, 204r/4=016/106, 204r/8=016/110, 204v/4=016/113, 205r/2=016/117, 205r/3=016/118, 205r/4=016/119, 205v/3=016/125, 206v/5=017/009, 206v/6=017/009, 206v/6=017/010, 206v/6=017/010, 208r/4=017/028, 208r/7=017/031, 209r/3=017/041, 210v/5=017/060, 211r/2=017/064, 211r/2=017/064, 211v/1=017/070, 211v/1=017/070, 211v/7=017/074, 213r/4=017/094, 213r/8=017/097, 213v/1=017/097, 213v/4=017/099, 213v/7=017/101, 214r/7=017/109, 214v/5=018/002, 214v/6=018/005, 214v/9=018/007, 215r/5=018/013, 216v/4=018/026, 217r/4=018/031, 217r/7=018/032, 218r/4=018/045, 218v/9=018/052, 219r/3=018/055, 219r/4=018/055, 219r/4=018/055, 219v/1=018/058, 219v/1=018/058, 221/3=018/090, 222v/2=018/105, 222v/4=018/107, 223v/4=019/011, 225r/5=019/038, 225v/9=019/050, 225v/9=019/050, 226v/5=019/062, 227r/7=019/073, 227v/7=019/081, 227v/7=019/082, 227v/9=019/084, 228r/7=019/096, 228r/9=019/098, 231r/1=020/061, 231v/9=020/075, 232r/3=020/077, 232r/3=020/078, 232r/4=020/078, 232v/7=020/088, 232v/8=020/089, 232v/8=020/090, 233v/2=020/101, 234r/3=020/113, 234v/9=020/128; **anlarda** "onlarda; onlardan" a. 9r/6=002/074, 90v/2=005/082, 128r/4=007/168, 147r/2=009/075, *a. biri* 11v/7=002/096, *a. biriŋä* 60r/9=004/018, 60v/6=004/020, *a. keḏin* 122r/4=007/103, 128r/5=007/169, 128v/6=007/173, 154r/8=010/014, 157r/8=010/040, 160r/6=010/075, 189r/6=014/014, 96r/2=006/006, 188v/2=014/009, 226v/1=019/05, *a. kimni* 198v/1=016/036, *a. kimkä* 198v/1=016/036, *a. kimiŋä* 32r/4=002/253, *a. mundın pärdä* 223v/9=019/017, *a. mundın bir boḏun* 221/4=018/093, *a. üzä bir tär* 182r/5=012/104 *a. öŋdün* 110r/9=006/148, 136v/1=008/054, 14r/7=002/118, 146r/6=009/070, 157r/7=010/039, 162r/7=010/102, 182v/4=012/109, 183v/7=013/006, 187v/1=013/042, 197v/1=016/026, 198r/4=016/033, 198r/8=016/035, 227r/8=019/074, 228r/9=019/098, 234v/9=020/128, 95v/8=006/006; *a. kim* 65r/3=004/055, 157r/8=010/040, 171v/9=011/105, **anlardın** "onlardan" 10a4/=002/086, 11v/7=002/096, 12r/5=002/100, 15r/4=002/126, 15r/9=002/129, 16r/6=002/136, 17v/3=002/146, 18r/2=002/150, 19r/2=002/162, 19v/3=002/166, 19v/3=002/167, 24r/7=002/201, 31r/1=002/246, 31v/3=002/249, 33v/6=002/260, 38v/7=003/010, 40r/8=003/023, 40v/8=003/028, 43r/8=003/052, 43v/4=003/055,

45r/7=003/075, 45v/4=003/078, 46v/6=003/088, 47v/6=003/100, 48v/7=003/110, 49r/7=003/116, 50r/8=003/127, 52v/2=003/152, 53r/5=003/155, 53r/5=003/155, 53v/4=003/159, 54r/9=003/167, 54a/8=003/172, 54a/9=003/173, 55r/4=003/175, 56r/7=003/186, 56r/8=003/186, 57r/6=003/195, 58v/1=004/006, 61r/9=004/024, 64r/4=004/046, 64v/8=004/051, 66r/3=004/063, 66r/9=004/066, 67r/9=004/077, 67v/9=004/081, 68r/1=004/081, 68r/5=004/083, 68r/5=004/083, 68v/7=004/089, 68v/8=004/089, 70r/8=004/099, 70v/6=004/102, 71v/2=004/107, 71v/6=004/109, 71v/6=004/109, 72r/2=004/113, 76r/6=004/152, 76v/3=004/154, 76v/9=004/157, 77r/3=004/160, 77r/6=004/161, 77r/7=004/162, 80v/1=005/005, 81v/3=005/012, 82r/1=005/013, 82r/1=005/013, 82r/2=005/014, 83r/6=005/023, 83r/6=005/032, 84v/6=005/036, 85r/3=005/041, 85r/4=005/041, 85v/1=005/042, 85v/1=005/042, 86v/4=005/049, 87v/4=005/057, 88r/1=005/060, 88r/4=005/062, 88r/9=005/064, 88v/4=005/065, 88v/6=005/066, 88v/6=005/066, 89r/2=005/068, 89r/8=005/071, 89v/5=005/073, 90r/6=005/080, 90r/9=005/081, 9r/7=002/075, 90v/3=005/082, 93v/3=005/107, 93v/6=005/110, 95r/7=005/119, 96r/7=006/010, 97r/9=006/024, 97r/9=006/025, 101r/7=006/068, 103r/9=006/088, 111v/3=006/157, 112r/1=006/159, 113v/6=007/018, 117v/6=007/053, 119v/8=007/075, 120r/3=007/079, 12r/6=002/101, 121r/8=007/093, 124r/2=007/135, 124r/3=007/136, 126v/6=007/157, 127v/2=007/162, 127v/6=007/164, 128r/3=007/168, 133r/4=008/012, 137r/9=008/065, 141v/5=009/029, 142v/2=009/036, 144v/1=009/054, 144v/7=009/058, 145r/4=009/061, 147r/9=009/079, 147r/9=009/079, 147v/6=009/083, 147v/9=009/084, 148r/4=009/086, 148v/1=009/090, 149r/2=009/095, 149r/2=009/095, 149r/3=009/096, 149r/3=009/096, 149v/2=009/100, 151r/9=009/117, 152r/4=009/122, 152r/7=009/124, 153r/2=010/002, 156r/9=010/030, 157v/1=010/042, 157v/3=010/043, 161v/7=010/095, 162r/1=010/098, 163v/6=011/008, 163v/7=011/008, 165r/1=011/021, 169r/3=011/070, 171v/4=011/101, 172v/6=011/116, 174r/2=012/010, 175v/6=012/031, 179r/4=012/068, 180v/2=012/084, 192r/2=014/046, 194r/1=015/040, 194r/3=015/044, 195r/7=015/084, 195v/2=015/087, 202r/8=016/085, 202v/1=016/087, 204v/4=016/113, 208r/3=017/028, 210v/8=017/063, 210v/9=017/064, 215v/7=018/018, 215v/7=018/018, 215v/8=018/019, 216r/9=018/022, 216v/8=018/028, 218r/9=018/047, 226r/9=019/058, 235r/5=020/131; anlarça "onlara göre" 39r/4=003/013; anlarlı "onlarla" *bizli ara a. ara* 221/7=018/094

aŋıl- "uyarılmak, hatırlatılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *a.-dılar* 99r/4=006/044, *a-mak idiŋizlärdin* 118v/4=007/063

ant "ant, yemin" bkz. and (KB and 317, DLT and I 42, ED 176a and/ant). *a.* 158r/7=010/053, 181r/4=012/091, *a. içindä* 186r/3=013/030, *a.+lar* 93v/6=005/108, *a.+ları* 105v/7=006/109, 198v/4=016/038, *a.+ları birlä* 45v/2=003/077, *a.+ları yok bolğay* 139v/7=009/012, *a.+larında kedin* 93v/6=005/108, *a.+larıŋız içindä* 91r/3=005/089, *küdäziŋlär a.+larıŋıznı* 91r/7=005/089. ant iç- "ant içmek, yemin etmek" a. *içärlär* 27v/3=002/226, 66r/2=004/062, 93v/3=005/107,105v/6=006/109, *a. içti* 114r/2=007/021, *a. içtilär* 87r/5=005/053, *a. içtiŋizlär* 117r/6=007/049, *a. içiglilär üzä* 195v/3=015/090, ant sı- "yemin bozmak" *sıdılar a.+larını* 139v/8=009/013 *sısalar a.+larını* 139v/6=009/012, ant käffäräti "yeminin sorumluluğu" *a.+larıŋıznıŋ käffäräti* 91r/6=005/089, ant buz- "ant bozmak, yeminden dönmek" *buzmak tutar a.+larıŋıznı* 203r/2=016/092, ant tök- "rastgele yemin etmek" *tökdüŋüzlär a.+larıŋıznı*

91r/4=005/089, ant tut- "ant tutmak, sözünde durmak" *tutmaŋlar a.+larıŋızní* 203r/6=016/094

anuḳ "hazır" (KB 15, DLT-I 18, ED 182b anuḳ). *a.* 66v/7=004/072, *a.+lar* 23v/5=002/196, anuḳ bol- "1. hazır olmak" *a. bolġu* 171v/8=011/103, 2. anuḳ ticāret bol- "peşin ticaret olmak" *bolsa a. ticāret* 37r/2=002/282, anuḳ ḳıl- "hazırlamak, hazır etmek" *a. ḳıldılar* 218v/4=018/049, *a. ḳılġay miz* 227r/2=019/068, anuḳ ḳılın- "hazirlanmak" *a. ḳılındı* 50v/4=003/131, 50v/6=003/133

anut- "hazırlamak" (KB B3, DLT-I 215, ED 179a). *a.-tı* 69v/5=004/093, 71r/3=004/102, 175v/6=012/031, *a.-(t)ı.*148r/7=009/089, 149v/2=009/100, *a.-(t)ımız* 76r/5=004/151, 77r/6=004/161, 206v/6=017/010, 217r/1=018/029, *a.-(t)ımız tanıġlılarḳa* 222r/7=018/102, 63r/7=004/037, *a.-ġaylar ärdi* 143v/6=009/046

anutul- "hazırlanmak" (KB- DLT-, ED 182a anutul-). *a.-dı* 73v/5=004/128, *a.-dı tanıġlılarḳa* 4r/7=002/024

ap "ne, ne de" (KB 975, DLT-I 34, ED 3a 2ap). 1. ap "ne de" 63a/7=004/043, 73r/2=004/123, 78r/1=004/168, 78v/2=004/172, 78v/7=004/173, 80v/3=005/005, 82v/9=005/019, 98v/5=006/038, 99v/7=006/051, 101v/7=006/071, 103v/7=006/091 152r/1=009/121, 184v/6=013/016, 234r/2=020/112, 2. ap ... ap (... ap) "ne ... ne ... (ne de ...)" 75v/1=004/143, 79v/1=005/002, 110r/9=006/148, *1. a. ymä* 5v/8=002/038, 6v/2=002/048, 8r/5=002/062, 8v/9=002/071, 10v/5=002/086, 12v/8=002/105, 13v/4=002/112, 14r/9=002/120, 14v/7=002/123, 19r/3=002/162, 60r/9=004/018, 61v/5=004/025, 63r/8=004/038, 68v/9=004/089, 73r/4=004/123, 74v/7=004/137, 89r/5=005/069, 89v/8=005/076, 99v/2=006/048, 110r/3=006/145, 110r/9=006/148, 115v/3=007/035, 117r/7=007/049, 130r/2=007/188, 130v/8=007/197, 139v/1=009/008, 139v/4=009/010, 141v/4=009/029, 144v/3=009/055, 147r/2=009/074, 148v/3=009/092, 151r/7=009/116, 152v/2=009/126, 154v/4=010/016, 154v/7=010/018, 156r/1=010/026, 159r/4=010/062, 167r/8=011/049, 190v/7=014/031, 191v/1=014/038, 192v/4=015/005, 200r/4=016/061, 202r/7=016/084, 202r/8=016/085, 210r/6=017/056, 214v/6=018/005, 218v/3=018/049, 218v/7=018/051, 230v/8=020/058, 232v/8=020/089, 233r/3=020/094, 233v/6=020/107; 2. ap ymä ... ap ymä (... ap ymä) "ne ... ne... (ne de...) 140r/5=009/016, 140r/6=009/016, 148v/1=009/091, 148v/2=009/091, 151v/7=009/120, 151v/7=009/120, 158r/2=010/049, 158r/3=010/049, 198r/7=016/035, 198r/7=016/035; 3. ap ymä ... ap ymä ... ap ymä (ap ymä ap ... ymä ... ap ymä) 92r/9=005/103, 92r/9=005/103, 92r/9=005/103, 100v/3=006/059, 100v/4=006/059, 100v/4=006/059, 159r/3=010/061, 159r/3=010/061, 159r/3=010/061

apaŋ "eğer, şayet" (KB B21, DLT-, ED 11b apam/apaŋ). *a. bolġa silär...kim indürdimiz* 4r/4=002/023, *a. yok ärsä ärdi ... bolgay ärdiŋizlär* 8r/7=002/064, *a. tiläsä... elätgäy. ärdiŋizlär* 74r/5=004/133, *a. kıya baksa...ugan turur* 74v/2=004/135, *a. bolsa silärkä açmaklık* 75r/4=004/141, *a. belgürtsä silär...keçürgän ugan* 75v/9=004/149, *a. tansalar... taŋrıka turur.* 78r/4=004/170, *a. çıksalar...kiriglilär miz* 83r/5=005/022

ar ḳadaş "erkek kardeş (varis erkeğin)" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *a.+ı* 59v/5=004/012

arın- "temizlenmek" (KB -, DLT-I 201, ED 235a arın-). *a.-ıŋlar* 80v/7=005/006

ar- "aldatmak" (KB 1172, DLT-I 172, ED 193b 2a:r-). *a.-dı* 108r/5=006/130, 117v/1=007/051, *a.-dı dinläri* 135b/3=008/049, *oyun satu a.-dı* 101v/3=006/070, *a.-masun* 57r/8=003/196, *a.-maḳ birlä* 114r/3=007/022

aṛa "ara, orta, iki şey arasındaki mesafe, iç; kişilerin birbirine karşı ilgisi" (KB A36 , DLT-I 87, ED 196a ara:). *a.* 8v/5=002/068, 16r/6=002/136, 19r/8=002/164, 65r/9=004/058, 66r/7=004/065, 66v/8=004/073, 66v/8=004/073, 69v/1=004/092, 69v/2=004/092, 71r/9=004/105, 73v/7=004/129, 117r/1=007/046, 120v/8=007/087, 121r/4=007/089, 121r/4=007/089, 156r/6=010/028, 200v/2=016/066, 231r/2=020/062, *anıŋ a.* 75v/1=004/143, 226v/7=019/064, *anlar a.* 13v/7=002/113, 28v/6=002/232, 85v/1=005/042, 85v/2=005/042, 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, 88v/1=005/064, 116v/8=007/044, 137r/6=008/063, 137v/9=008/071, 157v/6=010/045, 157v/9=010/047, 161v/4=010/093, 161v/8=010/096, 172r/7=011/110, 205v/1=016/124, 210r/1=017/053, 215v/8=018/019, 216r/5=018/021, 218v/9=018/052, 221/8=018/095, *anlarnıŋ a.* 209r/8=017/045, *biri a.* 76r/6=004/152, *bizli a anlarlı a.* 221/7=018/094, *bizli a. taḳı silärli a.* 156r/7=010/029, *bizli a. taḳı säniŋli a.* 230v/7=020/058, *bizli a. yarlıġdın çıḳıġlı bodunlar a.* 83v/2=005/025 *ekki a.* 62v/9=004/035, 63r/1=004/035, 76r/4=004/150, 82v/3=005/017, 82v/7=005/018, 166v/7=011/043, 195r/8=015/085, 214r/8=017/110, 217v/1=018/033, *ärli cüftli a.* 12v/3=002/102, *ḳadaşlarım a.* 181v/9=012/100, *kişilär a.* 25v/1=002/213, 27r/9=002/224, *kişini a.* 133v/2=008/024, *köŋli a.* 133v/2=008/024, *köŋülläri a.* 137r/4=008/063, 137r/5=008/063, *menli a. senli a.* 220v/4=018/078, *menli a. silär a.* 96v/9=006/019, *menli a. ḳadaşlarım a.* 181v/8=012/100, *menli a. silärli a.* 187v/3=013/043, 213r/6=017/096, *mü'minlär a.* 150r/5=009/107, *olar a.* 21r/8=002/182, 68v/9=004/090, 82r/3=005/014, 138r/5=008/072, 155r/1=010/019, 158r/9=010/054, 233v/3=020/103, *özüŋizlär a.* 131v/4=008/001, *säniŋ a.* 209r/7=017/045, *silär a.* 22v/2=002/188, 30r/2=002/237, 62r/4=004/029, 68v/9=004/090, 75r/7=004/141 138r/4=008/072, 203r/6=016/094, 221/8=018/095, *siläriŋ a.* 203r/2=016/092, *silärni ara* 104r/8=006/094, *taŋrı a.* 76r/3=004/150, *ya'ḳūb oğlanları a.* 233r/4=020/094, *yalavaçları a.* 76r/2=004/150, 76r/3=004/150, *ekki a.+ḳı* 226v/8=019/065, *saräylar a.+sını* 206r/7=017/005, *taġ a.+sını* 221/9=018/096, *taġ a.+sıŋa* 221/4=018/093, *a.+sında* 37v/4=002/285, *anıŋ a.+sında* 41r/4=003/030, 41r/4=003/030, *anlar a.+sında* 225r/3=019/037, *anlarnıŋ a.+sında* 40r/7=003/023, *anlarnıŋ birisi a.+sında* 46v/1=003/084, *kişilär a.+sında* 51r/7=003/140, *köŋülläriŋiz a.+sında* 48r/3=003/103, *biziŋ a.+mızda* 44r/8=003/064, *a.+mızdın* 100r/2=006/053, *a.+ŋızda* 36v/1=002/282, 37r/2=002/282, *silär a.+ŋızda* 91v/2=005/091, *silärniŋ a.+ŋızda* 93r/6=005/106, *siziŋ a.+ŋızda* 43v/5=003/055, 44r/8=003/064, *a.+ŋızlarda* 143v/8=009/047, *a.+larında* 39v/8=003/019, 43r/5=003/050

'arab (A) "Arap, bedevî Araplar" (KB-, A 54 , R-). taş yorır 'arablar "Bedevî Araplar, göçebe yaşayan Araplar" *taş yorır 'a.+lar* 148b/4=009/097, *taş yorır 'a.+lardın* 148r/9=009/090, 149r/6=009/098, 149r/7=009/099, 149v/3=009/101, 151v/5=009/120

'arafāt (A) "Arafat, Mekke civarında bulunan bir dağın adı" (KB-, AT-, R-). *a.+dın* 24r/1=002/198

'ärḥmt (A. عارحمت) "gurur, kibir" (KB-, AT-, R-). *'a.* 24v/7=002/206

'arāṣat (A) "mahşer yeri" (KB-, AT-, R -). *'a.+ḳa* 195v/9=016

arala- "bulmak için dolaşıp aramak" (KB-, DLT-I 308, ED 231a ara:la- "arada olmak, aralamak, arabuluculuk etmek"). *a.-ġaylar* 206r/7=017/005

arġuç "aldatıcı nesne; ateş alevi, yıldız; kor,", bkz. azġuç (KB -, DLT-I 95, ED 216a arġuç). 1. "aldanma metaı" *a. erinç* 56r/6=003/185 2. "ateş alevi, yıldız" *a. bälgülüg* 193r/4=015/018, arġuç ot "kor" *a. ot* 228v/9=020/010

arı "arı, bal yapan hayvan" (KB -, DLT -I 87, ED 196b arı:). *a.+larḳa* 200v/5=016/068

arı- "temizlemek, temiz olmak" (KB 876, DLT-I 19, ED 198a arı:-). *a.-salar* 27r/5=002/222, *üç namāzsızlıḳ ḳatıġ a.-ġınça* 27v/5=002/228,

arıġ "temiz, saf, günahsız" (KB 831, DLT-I 12, ED 213b larıġ). *a.* 5r/5=002/032, 41v/9=003/038, 56v/8=003/191, 61r/7=004/024, 63v/9=004/043, 64v/4=004/049, 65r/8=004/057, 78r/9=004/171, 94v/8=005/116,142r/1=009/031, 153v/9=010/010, 182v/2=012/108, 206r/1=017/001, 213r/3=017/093, 229r/1=020/012, *aḳar arıḳlar a.* 153v/8=010/009, *a. birlä* 92r/4=005/100, *a. idi* 154v/8=010/018, *a. idisi* 124v/9=007/143, *a. ḳuhçuylar üzä* 61v/7=004/025, *a. māl birlä* 58r/2=004/002, *a. turur* 225r/1=019/035, *bir a. söz* 190r/6=014/024, *bulnadıŋızlar açuḳluġ a.* 137v/7=008/069, *ḥäläl a.* 19v/5=002/168, *ätözni a.* 220r/8=018/074, *oġlan a.* 224r/2=019/019, *uġraŋlar a. tupraḳḳa* 80v/9=005/006, *a.+dın* 134v/5=008/037, 55v/1=003/179, *a.+ınça* 27r/4=002/222, *a.+lar* 5r/3=002/030, 80r/5=005/004, 80r/8=005/005, 80v/1=005/005, *a.+lar rūzīdin* 115r/5=007/032, *a.+larnı* 77r/4=004/160, 91r/1=005/087, *a.+larını* 212v/8=017/091, *a.+lardın* 201r/4=016/072, 211v/1=017/070, *ḥäläl a.+lardın* 91r/2=005/088, *anıŋ a.+larındın* 232r/7=020/081, arıġ bol- "helâl olmak" *a. bolmışlar* 80v/1=005/005, arıġ ḳıl- "temizlemek" *arıġ ḳıldı* 41v/8=003/042, *a. ḳılġanıŋ* 43v/3=003/055, *a. ḳılmaz* 45v/3=003/077, arıġ ḳılın- "temizlenmek" *a. ḳılınmış* 39v/1=003/015, arıġ törütül- "iyi yaradılışlı yaratılmak" *a. törütülmişlär* 4v/1=002/025, arıġ tut- "temiz tutmak" *a. tutuŋlar* 15r/2=002/125, arıġ ber- "lütufta bulunmak (temiz rızk vermek)" *a. berdi* 66v3=004/069, *a.+lardın berdi* 133v/6=008/026, arıġlardın ruzi ḳıl- "temiz nimetlerden rızk vermek" *ruzi ḳıldımız a.+lardın* 161v/3=010/093, arıġlarnı ḥäläl ḳıl- "temiz şeyleri helâl kılmak" *ḥäläl ḳılur a.+nı* 126v/5=007/157, arıġlardın ye- "temiz ve helâl olanlardan yemek" *yeŋiz a.+lardın* 20r/2=002/172, *yeŋlär a.+lardın* 7r/6=002/057, 127r/7=007/160, häläl arıġ ye- "temiz ve helâl olan nimetlerden yemek" *yeŋlär häläl a.* 204v/6=016/114, arıġlardın yetür- "hayır için harcamak" *yetrüŋlär a.+lardın* 34v/7=002/267, arıġ cān "Cebrail" *a. cān birlä* 10v/6=002/087, 32r/5=002/253, 94r/1=005/110, *indürdi a. cān ya'nī cabra'īl* 203v/7=016/102, arıġ tonluġlar "Havarîler (Hz. İsa'ya hayatta iken iman eden ve ona sadakat gösteren kişiler)" *a. tonluġlarḳa* 93v/7=005/111, arıġraḳ "daha saf, daha temiz" *a.+raḳ* 169v/5=011/078, 216r/1=018/019, 28v/8=002/232

arıġlan- "temizlenmek (Allah'ın katında)" (KB-, DLT-, ED-). *a.-urlar* 131v/9=007/206

arıġlıġ "temizlik, saflık (Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih etmek)" bkz. arıġlıḳ (KB 1960, DLT-, ED 218b arıġlıḳ). *a. birlä* 195v/7=015/098

arıġlıḳ "temizlik, saflık" bkz. arıġlıġ (KB 1960, DLT-, ED 218b arıġlıḳ). *a.* 105r/3=006/100, 184r/7=013/013, 159v/2=010/068, 209r/5=017/044, 209r/6=017/044, 209r/6=017/044, 214r/6=017/108, *a. ärdi* 223v/6=019/013, *a.+ın yād ḳıl- (vas.)* 5r/3=002/030, *anıŋ a.+ı*

14r/3=002/116, 196r/1=016/001, 199v/7=016/057, 209r/4=017/043, 220v/9=018/081, arıglık kıl- "temizlemek" *a. kılurlar* 20r/8=007/082

arıġsız "kirli, pis, dinen yasaklanmış, haram" (KB 341, DLT-, ED 219b arıġsız). *a.* 110r/2=006/145, 92r/4=005/100, *a. mälnı* 58r/2=004/002, *a. söz mäsäli* 190r/8=014/026, *a. turur* 91r/9=005/090, *a. yıġaç* 190r/9=014/026, *a.+nıŋ üküşlügi* 92r/4=005/100, *a.+nı* 55v/1=003/179, 134v/4=008/037, 134v/5=008/037, *a.+lar* 141v/2=009/028, 149r/2=009/095, *a.+larıŋa* 152r/9=009/125, *uġramaŋlar a.+larka* 34v/8=002/267, arıġsızlarnı ḥarām kıl- "pis şeyleri haram kılmak" *ḥarām kılur a.+larnı* 126v/6=007/157

arıġsızlık "pislik" (KB-, DLT-, ED 219b arıġsızlıġ). *a. turur* 27r/4=002/222, *a.+nı* 107v/4=006/125, *arturdı a.+nı* 152r/9=009/125, *kılur a.+nı* 162r/5=010/100, *kitärsä yäklär a.+ı* 132v/1=008/011

arık "ırmak, nehir" (KB-, DLT-I 7, ED 214a arık). *a. akar* 224r/8=019/024, *a. birlä* 31v/1=002/249, *a.+lar* 39v/1=003/015, 51r/3=003/136, 149v/2=009/100, 183r/8=013/003, 190v/9=014/032, 196v/9=016/015, 198r/1=016/031, *akar a.+lar* 4r/9=002/025, 9r/5=002/074, 34v/4=002/266, 57r/7=003/195, 57v/1=003/198, 59v/9=004/013, 65r/7=004/057, 81v/7=005/012, 90v/8=005/085, 95r/6=005/119, 116v/3=007/043, 146v/4=009/072, 148r/8=009/089, 186v/7=013/035, 190r/5=014/023, 217r/5=018/031, 232r/1=020/076, *akar a. ... arıġ* 153v/8=010/009, *a.+lar akar* 73r/1=004/122, *akı(t)tımız a.+lar* 217v/1=018/033, *a.+larnı* 96r/1=006/006

arın- "temizlenmek" (KB 3522, DLT-I 12, ED 235a arın-). *säwär a.-ġanlarnı* 27r/6=002/222, *a.-ġu üçün* 132r/9=008/011

arıt- "temizlemek, arındırmak" (KB 3524, DLT-I 19, ED 207b arıt-). *a.-ur* 18r/4=002/151, 54r/3=003/164, 64v/5=004/049, *a.-ur taŋrı* 188r/2=014/004, *a.-(t)ı* 232r/2=020/076, *a.-ġay sän* 149v/7=009/103, *a.-sun* 15v/1=002/129, *a.-sa* 53r/3=003/154, 81r/1=005/006, *a.-sa silär* 79r/5=004/176, *säwär a.-ġanlarını* 150r/8=009/108, *a.-mas* 20r/7=002/174, *a. -mak köŋüllärini* 85r/8=005/041, *a.-mak üçün* 51r/9=003/141, *säwärlär a.-maklarını* 150r/8=009/108

arıtıl- "temizlenmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *kirinlär a.-mış yärkä* 83r/3=005/021

arıt(t)ur- "temizlettirmek" (KB -, DLT -, ED-, WF-). *a.-ġay sän* 149v/7=009/103

arka "arka, sırt, arka taraf" (KB 6636, DLT-I 123, ED 215b arka:). *a. ırġadı* 224r/8=019/025, *säniŋ a.+ŋda* 211v/9=017/076, *yır(t)tı köŋläkini a.+dın* 175r/6=012/025, arka tur- "arkaya atılmak, terk edilmek" *a. tura* 171r/2=011/092, arkaru "arka taraf" *a.+rudın, köŋläki+ tälä yırtılmış a.+rudın* 175v/1=012/027, 175v/1=012/028, *a.+mnı* 229v/3=020/031, *äwürsä a.+sını* 133r/8=008/016, *a.+sında* 189r/8=014/016, *anıŋ a.+sında* 184r/4=013/011, *a.+ları* 12r/7=002/101, *a.+ları kedin* 56v/1=003/187, *a.+ları üzä* 209v/1=017/046, *daġlanġay alınları yanları a.+ları* 142r/8=009/035, *yüḏärlär a.+ları üzä* 98r/3=006/031, *färiştälär ururlar yüzlärini a.+larını* 136r/4=008/050, *ürkütgül a.+larındın* 136v/5=008/057, *kälsä a.+larındın* 22v/5=002/189, *a.+larıŋız üzä* 83r/4=005/021, *a.+larıŋızda andın* 104r/7=006/094, *a.+larnı arkalarnı* 133r/7=008/015. arka ber- "yardım etmek, desteklemek" *a. ber-* 67v/8=004/080, arka beriş- "yardımlaşmak" *a. beriş-* 10r/8=002/085; arka suwı "bel suyu, meni, sperma. *a. suwı* 217v/5=018/037; arka tayanıp oldurġu "yastık" *a. tayanıp olturġu* 175v/6=012/031;

arḳası sın- "arkası kesilmek, nesli kesilmek (Arapların cahiliye geleneklerinden biridir. Şöyle ki, bir erkek devenin dölünden on batın doğarsa onun sırtını haram sayarlar, onu hiçbir sudan ve otlaktan men etmezler "sırtı korunmağa alınmıştır" derlerdi. İşte "ham= Tü. *arḳası sınmış*" sözcüğüyle bu töreye işaret edilmiştir, bkz. Gülle:1999 I-371)" *a.+sı sın-* 92v/9=005/103

arḳaḳsız "haksız" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *a.* 83r/4=005/022

arḳış "kervan, kafile" (KB 68, DLT- I 97, ED 216b arḳış). *a.* 181r/7=012/094, *a. ḳudıraḳ silärdin* 135r/5=008/042, *käldi yaḳın turuġlı a.* 174v/4=012/019, *a.+nıŋ ämärisi* 174r/3=012/010, *a.+da* 180r/9=012/082, *tewälig a.+lar* 179r/8=012/070, säwünçi arḳış "müjdeci, sevinç habercisi" *ḳaçan käldi ärsä säwünçi a.* 181r/9=012/096

arḳur‿at- "ileri doğru fırlatmak" (KB-, DLT-, ED- , WF-). *arḳur‿at(t)ı* 12r/4=002/100, *a.+ra a(t)tılar* 12r/6=002/101

arsıḳtur- "aldatmak" (KB 2363, DLT- I 21, ED 238b arsık-). *a.-dı anların dinläri içindä* 40r/9=003/024

ʿarş (A) "gök" (KB 24, AT-, R 55). *ʿa. ärkligligi* 228v/5=020/005, *ʿa. idisiŋä* 209r/4=017/042, *ʿa. yaratmaḳḳa* 117v/8=007/054, *ʿa.+ḳa* 228v/5=020/005, *anıŋ ʿa.+ı* 32v/4=002/255

art- "artmak, çoğalmak, fazlalaşmak" (KB 349, DLT-III 425, ED 201b 2art-). *a.-ar* 131v/6=008/002, *a.-ar anıŋ ḳatında* 184r/1=013/008, *anlarḳa a.-sunlar üçün yazuḳ* 55r/8=003/178, *a.-mas anlarḳa mägär boynaġuluḳ uluġ* 210v/5=017/060, *a.-mas anlarḳa mägär ürkmäk* 209r/3=017/041

arta- "bozulmak" (KB 429, DLT- I 272, ED 208a arta:-). *a.-dı* 118r/7=007/058, *a.-yu* 58v/2=004/006, *a.-ġay ärdi* 32r/1=002/251, *a.-madı* 33v/1=002/259.

artaḳ "bozulmuş, bozuk, kötü" (KB C12 , DLT-I 119, ED 204b arta:ḳ). artaḳ iş ḳıl- "bozgunculuk yapmak" *a. iş ḳılıġlı+* "bozguncu" 3r/6=002/012, 80v/3=005/005, 88v/3=005/064, 119v/7=007/074, 221/6=018/094, artaḳ işlig "iffetsiz, kötü, fahişe" *a. işlig* 224r/3=019/020, 224v/4=019/028, *a. işliglär işini* 160v/5=010/081, artaḳ ḳıl- "bozgunculuk yapmak" *a. ḳılıġlılarnıŋ soŋı* 120v/6=007/086, *bolduŋ a. ḳılıġlılardın* 161v/1=010/091

artaḳlıḳ "bozgunculuk, fesatlık" (KB-, DLT-, ED-, WF). *a.* 143v/8=009/047, *a.+ın* 83r/8=005/033, 88v/3=005/064, *yıġarlar a.+dın* 172v/6=011/116, artaḳlıḳ ḳıl- "fesat çıkarmak, bozguncukuk yapmak" *a. ḳılur* 5r/2=002/030, 185v/6=013/025, *a. ḳılurlar* 4v/6=002/027, *a. ḳılġay* 206r/5=017/004, *a. ḳılsunlar* 123r/7=007/127, *a. ḳılsa* 24v/5=002/205, 24v/6=002/205, *a. ḳılsa miz* 179v/2=012/073, *a. ḳılıġlı* 26v/7=002/220, *a. ḳılıġlılar* 7v/5=002/060, *a. ḳılıġlılar yolıŋa* 124v/6=007/142, *a. ḳılıġlılarnıŋ soŋı* 122r/6=007/103, 119v/7=007/074 120v/3=007/085, 169r/7=011/085, *a. ḳılıġlılar bolup* 169r/7=011/085, *a. ḳılmaḳıŋızlar* 155v/2=010/023, *a. ḳılur ärdilär* 202v/3=016/088, bulġak uluġ artaḳlıḳ bol- "fitne ve büyük fesat olmak" *bolġay bulgak yär içindä uluġ a.* 138r/6=008/073, artaḳlıḳ tilä- "zulüm etmek" *a. tiläyü* 161r/8=010/090

arturul- "artırılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *iş ärkligläridin a.-ur* 164v/8=011/020

artuġluḳ "iyilik, ihsan, bağış" (KB 610, DLT-, ED-). *taŋrı a.+ı* 11r/4=002/090

artuķ "fazla, ziyade" (KB B34, DLT-I 219, ED 204b artuķ). *a.* 147r/7=009/079, *a. ädgülük birlä* 55r/2=003/174, *a. ädgülükindin* 55v/4=003/180, *taŋrınıŋ a. ädgülüki* 72r/5=004/113, artuķ ber- "üstün kılmak" *a. berür* 207v/3=017/021, artuķ bod ber- "yaradılışça üstün kılmak" *a. bod bermäk* 119r/4=007/069, artuķ tilä- "başkasının hakkına saldırmak" *a. tilämäk* 20r/4=002/173, artuķ ķıl- 1. "üstün kılmak" *a. ķıl-* 124v/1=007/140, 6v/1=002/047, 183v/2=013/004, 2. "bölerek artırmak suretiyle birbirine düşürmek" *a. ķıl-* 101r/4=006/065

artuķlıķ "lütuf, kerem, inayet, ihsan", bkz. artuġluķ, artuķluķ (KB 3760, DLT-, ED-). artuķlıķ ur- "ihsanda bulunmak" *a. ur-* 00r/1=006/053

artuķluķ "lütuf, kerem, inayet, ihsan; ifrat, haddi aşma; birden fazla evlenme", bkz. artuġluķ, artuķlıķ (KB-, DLT-II 90, ED 211b artuķluķ). *a.* 45r/5=003/073, 54a/6=003/171, 66v/4=004/070, 66v/8=004/073, 78v/9=004/175,134r/1=008/029, 142v/4=009/037, 155v/9=010/026, 212r/3=017/079, *a. idiläri* 148r/4=009/086, *a. idisi* 158v/8=010/060, 30v/2=002/243, 32r/1=002/251, *a. tişilänmäk* 61v/2=004/025, *ķat ķat a. üküş* 30v/5=002/245, *tägmä a.* 163r/6=011/003, *uluġ a. idisi* 13r/1=002/105, *yarlıķamaķ a.* 35r/1=002/268, *anıŋ a. ädgülükini* 162v/6=010/107, *unıtmaŋlar a.+nı* 30r/2=002/237, *anıŋ a.+ı* 212v/3=017/087, *taŋrınıŋ a.+ı* 87r/9=005/054, *taŋrınıŋ ädgü a.+nı* 115r/8=007/033, *a.+dın* 63r/6=004/037, 165r/9=011/027, *bir a.+dın* 116r/5=007/039, *a.+ı* 72r/2=004/113, *a.+ındın* 62v/1=004/032, 65r/2=004/054, 78v/5=004/173, 145r/1=009/059, *anıŋ a.+ındın* 196v/8=016/014, 211r/4=017/066, *a.+ındın turur* 176v/3=012/038, *taŋrı a.+ındın* 141v/3=009/028, artuķluķ ber-- "üstünlük kılmak" 14v/5=002/122, *a. berür* 207v/2=017/020, *a. bergäy* 78v/5=004/173, *bergäy a.* 163r/6=011/003, *a. bermäķi* 158v/4=010/058, *a. bermäkin* 207v/4=017/021, *a. bermäkindin* 146v/9=009/074, artuķluķ beril- "bol rızk verilmek, rızklandırılmak" *a. berdilär* 201r/1=016/071, artuķluķ bol- "çoğalmak, sayıca fazla olmak" *bolsa artuķluķ* 203r/3=016/092, artuķluķ kältür- "fazlalaştırmak, ek getirmek" *kältürsä a.* 222v/7=018/109, artuķluķ ķıl- "haddi aşmak, azmak, taşkınlık etmek" *a. ķılurlar* 155v/1=010/023, *a. ķılġayoķ* 206r/5=017/004, *a. ķılsa* 21v/4=002/184, *uluġ a. ķılmaķ* 206r/5=017/004, *a. ķılmaķķa* 230r/5=020/045, artuķluķ tilä- "haddi aşmak, kıskanmak" *a. tiläyü* 25v/2=002/213, artuķluķ ur- "üstün kılmak" *a. urdı* 62r/8=004/032, 62v/4=004/034, 70r/2=004/095, 201r/1=016/071, *a. urdımız* 103r/6=006/086, 210r/4=017/055, 211v/1=017/070, *a. urdumuz ämärilärni* 32r/3=002/253, *a. urmaķ* 211v/2=017/070, yaramas artuķluķ "faiz" *yaramas a.+nı* 77r/5=004/161, artuķluķnı tilä- "lütuf istemek" *tilärlär a.+nı* 79v/2=005/002, *tiläsä a.+nı* 24r/1=002/198, 206v/9=017/012, artuķluķındın ber- "lütuflandırmak" *berdi a.+ındın* 147r/4=009/076, *bersä a.+ındın* 147r/3=009/075

artuķsı "fazla, ziyade, fazladan" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *berdi a. ädgülükdin* 54v/4=003/170

artur- "artırmak, fazlalaştırmak, çoğaltmak" (KB-, DLT-I 219, ED 210a 2 artur-). *a.-ur* 33v/9=002/261, 63v/2=004/040, 214r/7=017/109, *a.-ur şadaķalarnı* 36r/1=002/276, 188r/8=014/007, *a.-dı* 3r/3=002/010, 119r/4=007/069, *a.-dı arıġsızlıķnı* 152r/9=009/125, *a.-dı bütmäklik* 152r/8=009/124, *a.-dı īmānnı* 55r/1=003/173, *a.-dı keŋligin* 31r/5=002/247, *a.-dı kertgünmäkni* 152r/8=009/124, *a.-dılar tanmaķlıķnı*

74v/6=004/137, *üçyüz yıl a.-dılar tokuz* 216v/3=018/025, *a.-dımız köni yol* 215r/5=018/013, *a.-ġay* 227v/2=019/076, *a.-ġay küçni* 167v/4=011/052, *a.-ġay üküşni* 88r/9=005/064, *a.-ġay oķ* 89r/1=005/068, *a.-ġay miz* 7v/1=002/058, 127v/1=007/161, 178v/7=012/065, 213v/1=017/097, 227v/5=019/079, *a.-ġay miz ķınnı* 202v/2=016/088, *a.-ġay oķ miz* 188r/8=014/007, *a.-ġıl biligni* 234r/4=020/114, *a.-sa edgülük* 18v/5=002/158, *a.-madı* 171v/5=011/101, *a.-maġay ärdi* 143v/8=009/047, *a.-mas ķor ziyān* 212r/7=017/082, *a.-mas silär ziyān ķılmaķda öŋin* 168v/3=011/063, *a.-maķ* 227v/5=019/079

aruķ "zayıf, cılız" (KB-, DLT-I 66 arık, ED 214a aruķ (a:roķ)). *yeti a. udlar* 177r/7=012/046, *yeti a. sıġır* 177r/3=012/043

ʿarż (A) "arz etme, sunma" (KB -, AT-, R -). ʿarż ķıl- "arzetmek, sunmak" *ʿa. ķılġay idiŋkä* 218r/9=018/048, ʿarż ķılın- "arz edilmek, sunulmak" *ʿa. ķılınġay* 164v/5=011/018

ārzū (F) "arzu, istek" (KB 122, AT 57, R 57). *ā.+lar* 41r/3=003/030, *ā.+larnıŋ säwügi* 39r/5=003/014, *ā.+larķa* 226v/2=019/059, *ā.+larında* 191v/9=014/045

ārzūla- (F.+T.) "arzulamak, istemek" (KB 136, AT 57, R 57). *ā.-yur ärdiŋiz* 51v/2=003/143, *siläriŋ ā.-maķıŋız birlä* 73r/2=004/123

as- "asmak" (KB-, DLT-I 179, ED 240b as). *a.-ġay oķ män silärni ḫurmā butaķları üzä* 231v/4=020/071, *a.-ġay oķ män ķamuġuŋıznı* 123r/4=007/124, *birlä kötürdi aķın köpüki yoķaru a.-ıġlı* 184v/9=013/017, *a.-madılar* 76v/8=004/157, *a.-maķları* 83r/8=005/033

āsān (F) 1. "kolay" (KB 4269, AT 58, R 57). *ā.* 178v/7=012/065, 62r/7=004/030, *ā. kälsä* 23r/8=002/196, 23v/3=002/196, *ā. turur* 223v/1=019/009, 224r/4=019/021, *ärür ā.* 77b/2=004/169, 2. "yumuşak, hoş, gönül alan" *oŋay ā. söz* 208r/4=017/028, āsān ķıl- "kolaylaştırmak" *ā. ķıldımız* 228r/8=019/097, āsān ķılu ber- "kolaylaştırmak" *ā. ķılu bergil* 229v/1=020/026

āsānlıġ (F.+T.) "kolaylık", bkz. āsānlıķ (KB-, AT 58, R 58). *ā.* 221/1=018/088

āsānlıķ (F.+T.) "kolaylık, selâmet, esenlik", bkz. āsānlıġ (KB-, AT-, R-). *ā.* 117r/2=007/046, āsānlıķ ber- "esenlik vermek" *ā. berdi* 107v/6=006/127, āsānlıķ tilä- "kolaylık istemek" *ā.+nı tilämäs* 21v/8=002/185

asınġu "gerdanlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ärtüt boġuzda a.+lar* 92r/8=005/097

asıġ "fayda, kazanç" (KB C7, DLT-I 64, ED 244b asıġ). *a.* 95r/5=005/119, *a.+lar* 196r/5=016/005, 26v/3=002/219, *uluġraķ a.+larından* 26v/3=002/219, asıġ kältür- "kazanç sağlamak" *a. kältürgäy* 158r/2=010/049, asıġ ķıl- "fayda vermek, kazanç sağlamak" *a. ķıl-* 12v/4=002/102, 14v/7=002/123, 19r/5=002/164, 59r/8=004/011, 95r/5=005/119, 101v/7=006/071, 111v/7=006/158, 130r/2=007/188, 133r/4=008/019, 154v/7=010/018, 162r/1=010/098, 162v/4=010/106, 166r/2=011/034, 174v/7=012/021, 179r/4=012/068, 184v/5=013/016, 185r/2=013/017, 232v/8=020/089, 233v/7=020/109, asıġ tegür- "fayda sağlamak" *a. tegürmäk* 89v/8=005/076

asıġlıġ "faydalı, kazançlı" (KB B15, DLT- I 147, ED 245b asıġlıġ). asıġlıġ bol- "kazançlı olmak" *a. bolmadı* 3v/2=002/016

aṣl (A) "esas, temel" (KB 299, AT-, R-). *a.+ı* 187r/6=013/039, *kāfirlıķ a.+ı* 190r/8=014/026, *kitābnıŋ a.+ı* 38r/8=003/007

ʿāṣi (A) "karşı çıkan, isyan eden, günahkâr" (KB-, AT-, R 58). *ʿā.+lärniŋ yazuḳların örtär* 112v/4=007

ast "alt taraf, alt" (KB18, DLT-, ED 242a 1ast). *a.+ın* 169r/2=011/082, *a.+ın ḳol içindä* 75v/4=004/145, *üstün a.+ın boldaçılar* 146r/7=009/070, *anıŋ a.+ınındın* 73r/1=004/122, 65r/7=004/057, *anıŋ a.+ında* 4r/8=002/025, 59v/9=004/013, *a.+ındın* 39v/1=003/015, 51r/2=003/136

aş "yemek" (KB: 321, DLT-I 20, ED 253b 1 a:ş). *a.* 176r/8=012/037, *yeyür ärdilär a.+nı* 89v/7=005/075, *anıŋ a.+ı* 92r/7=005/096, *yuluġ çıġay a.+ı* 21v/3=002/184, *a.+ıŋ tapa* 33r/9=002/259, *silärniŋ a.+ıŋızlar* 80r/9=005/005, aş ḳol- "yemek istemek" *a. ḳ.-dılar* 220v/2=018/077, aş yetür- "yemek yedirmek, karnını doyurmak" *a. yetür-* 92r/4=005/095, taŋdalıḳ aş "kuşluk yemeği" *taŋdalıḳ a.+ımıznı* 219v/6=018/062, tirgi aş "sofra" *bir tirgi a.* 93v/9=005/112, 94v/3=005/114

aş- "yükselmek, geçmek" (KB 1735, DLT -I 173, ED 255a 1 a:ş-). ḥaddın aş- "ölçüyü kaçırmak" *ḥaddın a.-sa* 234v/8=020/127, kökkä aş- "göğe yükselmek" *a.-sa kökkä* 213r/2=017/093, *a.-salar* 222r/1=018/097

aş(ı)t- "aralarını düzeltmek, aralarını bulmak, anlaştırmak; ıslah etmek" (KB -, DLT-, ED-). aştı ḳıl- 1. "barıştırmak, aralarını bulmak" *a.-ı ḳıl-* 27r/9=002/224, 73v/5=004/128 (2), 73v/5=004/128, 2. "ıslah etmek" *a.-ı ḳıl-* 73v/8=004/129

āşkārā (F) "aşikâr, açık, belli" (KB-, AT 59, R 59). *ā.* 7r/4=002/055, 35v/4=002/274, 99v/1=006/047, 190v/6=014/031, 201r/9=016/075, *ā.+ŋizni* 95v/5=006/003, āşkārā ḳıl- "açığa vurmak, açıklamak" *ā. ḳıl-* 9v/2=002/077, 142r/4=009/033, 192r/9=015, 197r/3=016/019

aşlıḳ "buğday, zahire" (KB-, DLT-I 114, ED 262a aşlıḳ). *a. kältürgäy äwimizkä* 178v/6=012/065

aşnu "önce, evvel" (KB 51, DLT-I 130, ED 263b aşnu:). *a.* 108r/9=006/133, 158r/3=010/049, 231r/6=020/065, *batmazında a.* 235r/3=020/130, *bizdin a.* 37v/8=002/286, *dästūr bärmişdä a.* 123r/2=007/123, *älig bulmamışıŋızda a.* 84v/2=005/034, *ḫor bolmasda a.* 235r/9=020/134, *ḳınḳa tüşmäzdä a.* 235r/9=020/134, *kün toġmazda a.* 235r/3=020/130, *mundın a.* 47r/5=003/093, 51v/2=003/143, 54r/4=003/164, *oḳımaḳdın ötälmişdä a.* 234r/4=020/114, *sendä a.* 182v/3=012/109, *silärdin a.* 56r/7=003/186, *sizdin a.* 51r/3=003/137, *tilämäsdä a.* 179v/5=012/076, *a.+dın* 38r/4=003/004, *a.+sındın* 51v/4=003/144, *olarnıŋ a.+sındın* 38v/9=003/011

aşnuḳı "önceki" (KB 793, DLT-, ED 264a aşnu:ḳı:). *a.* 229r/7=020/021, *a.+lar* 192v/7=015/010

aşnuş- "koşuşmak, birlikte öne doğru seğirtmek, koşmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *a.-dı ḳapuġḳa* 175r/5=012/025

aş(u)n- "geçmek, aşmak, önceden yapmak, öne geçmek" (KB 1384, DLT-I 202, ED 264a aşun-). *a.-urlar* 200r/4=016/061, *a.-dı* 137v/6=008/068, *a.-dı anıŋ üzä* 166v/2=011/040, *a.-uŋlar edgülüklärkä* 86v/2=005/048, *a.-uġlılar* 149r/9=009/100, *a.-uġlılarnı* 193r/9=015/024, *a.-maduḳ ärsä* 155r/1=010/019, 172r/7=011/110, *a.-mas ärmäsä ärdi* 137v/6=008/068, *a.-maslar* 115v/2=007/034

aşundur- "önceden davranmak", (KB 5060, DLT-, DLT-, ED 264b aşundur-) *a.-dı* 156r/8=010/030, 219r/7=018/057, *a.-dı äligläri* 11v/6=002/095, 66r/1=004/062, *a.-dı äligläriŋiz* 55v/8=003/182, *a.-dı äligläriŋizni* 136r/5=008/051, *nemä yawuz a.-dı* 90r/6=005/080, *a.-uŋlar özüŋüzlärni* 27r/7=002/223, *a.-sa silär* 13r/9=002/110

at "ad, isim; unvan, lâkap", bkz. ad (KB 6, DLT-I 78, ED 32b 1 a:t (a:d)). *a.* 110r/3=006/145, *anıŋ a.+ı* 13v/9=002/114, 42v/3=003/045, 223r/8=019/007, 229r/1=020/012, *a.+ı birlä* 152v/9=010, 163r/2=011, 223r/2=019, *butlar a.+ı birlä* 110r/3=006/145, *idi a.+ı birlä* 1v/1=001, 2v/1=002, 57v/7=004/001, 79r/7=005, 112v/4=007,131v/2=008, 183r/2=013, 187v/5=014, 192r/9=015, 195v/9=016, 205v/9=017, 214v/2=018, 228v/2=020, *taŋrı a.+ı* 106v/5=006/118, 26r/1=002/215, *taŋrı a.+ı birlä* 166v/3=011/041, *taŋrı a.+ı birlä turur* 173r/7=012, *taŋrınıŋ a.+ı birlä* 38r/1=003/001, *taŋrı a.+ını* 80r/7=005/004, 107r/1=006/121, *ädgü a.+lar* 214r/8=017/110, *körklüg ädgü a.+lar* 129r/9=007/180, *ol a.+lar içindä* 119r/7=007/071, *turur körklüg a.+lar* 228v/7=020/008, *a.+larını* 5r/5=002/031, 5r/7=002/033, *ögrät(t)i a.+larını* 5r/4=002/031, *uķturġıl a.+larını* 5r/7=002/033, *a.+larķa* 176v/5=012/040, *ķışarlar a.+ları içindä* 129v/1=007/180

aṭ/at "at, binek hayvanı" (KB-, DLT-I 16, ED 33a 2 at). *cabra'īl a.+ı adaķındın* 233r/5=020/096, *a.+lardın* 39r/7=003/014, at kişändä tut- "cihat için hazırlıklı olmak" *a. kişändä tutuŋlar* 57v/5=03/200

at- "atmak, fırlatmak; suçu birine atmak" (KB 1284, DLT-I 21, ED 36a at-). *a.-ar* 72r/1=004/112, *a.-(t)ıŋ* 133r/1=008/017, *a.-(t)ı* 180r/9=012/083, *taŋrı a.-(t)ı* 133r/1=008/017, *a.-(t)ılar* 56v/1=003/187, *a.-(t)ım* 233r/5=020/096, *a.-madıŋ* 133r/1=008/017, arķur‿at- "ileri doğru fırlatmak" *arķur‿a.-(t)ı* 12r/4=002/100, *arķur‿a.-(t)ılar* 12r/6=002/101 ata ber- "atmak" *a.-a berdimiz* 232v/6=020/087, özündin at- "uydurmak" *özündin a.-(t)ı* 164r/4=011/013, taŋ atmaķ "şafak sökme vakti, sabah" *taŋ a.+dın* 22r/7=002/187, *taŋ a.+ı turur* 169r/1=011/081, *taŋ a.+ı yawuķ* 169r/1=011/081, taŋ atarda oķımaķ "sabah namazı", *taŋ a.-arda oķımaķ* 212r/2=017/078

ata "baba, ata, ced" (KB 110, DLT-I 32, ED 40a ata:). *a.* 58v/5=004/007, 58v/5=004/007, 62v/2=004/033, 74r/9=004/135, 180r/1=012/078, *a.+ķa* 10r/2=002/083, 21r/5=002/180, 25v/8=002/215, 63r/2=004/036, 110v/7=006/151, 207v/5=017/023, *a.+da* 59v/5=004/012, *a.+m* 173v/2=012/004, 180r/6=012/080, 181r/6=012/093, 181v/6=012/100, 225r/8=019/042, 225r/9=019/043, 225v/2=019/045, *mänim a.+m* 225v/1=019/044, *yarlıķaġıl a.+m a.+mnı* 191v/3=014/041, *a.+ŋ* 224v/3=019/028, *a.+ŋ üzä* 93v/9=005/110, *a. ekki a.+ŋ üzä* 173v/6=012/006, *a.+ŋa* 229v/5=020/038, *a.+sı* 59r/6=004/011,181v/4=012/099, 181v/5=012/100, *anıŋ a.+sı anası* 220v/7=018/080, *anlarnıŋ a.+sı anası* 221r/2=018/082, *pārīlär a.+sı* 193v/2=015/027, *a.+sını* 151r/3=009/114, *a.+sıŋa* 59r/4=004/011, 173v/2=012/004, 173r/7=012, 178r/8=012/061, 223v/6=019/014, 225r/8=019/042, *ibrāhīm yalavaç a.+sıŋa āzärķa* 102r/5=006/074, *a.+mız* 174r/3=012/011, 174r/9=012/017, 178v/2=012/063, 178v/5=012/065, 180r/7=012/081, 181v/2=012/097, *biziŋ a.+mız* 173v/9=012/008, *a.+mızķa* 173v/8=012/008, *a.+ŋız* 59r/7=004/011, *a.+ŋız tişilärdin* 60v/8=004/022, *a.+ŋız yüzi* 174r/1=012/009, *ekki a.+ŋız* 114v/4=007/027, *a.+ŋıznıŋ tuġma ķız ķarındaşı* 61r/1=004/023, *a.+ŋızlar* 103v/7=006/091, 180r/7=012/081, *a.+ŋızlardın*

178r/6=012/059, *a.+ları* 19v/8=002/170, 172r/5=011/109, 179r/4=012/068, 181r/8=012/094, *bolsa a.+ları* 93r/3=005/104, *a.+larım dīniŋä* 176v/1=012/038, *a.+larıŋ taŋrısıŋa* 15v/8=002/133, *a.+larıŋa* 178v/1=012/063, 214v/6=018/005, *käldilär a.+larıŋa* 174r/8=012/016, *a.+larıŋız* 119r/8=007/071, 176v/5=012/040, 180r/4=012/080, *bolsa a.+larıŋızlar oğlanlarıŋız ḳarındaşlarıŋız cüftläriŋiz yaḳ yawuḳlarıŋız* 141r/1=009/024, *a.+larıŋızni* 24r/5=002/200, *tutmaŋlar a.+larıŋızni ḳarındaşlarıŋızni dost* 140v//8=009/023, *a.+larımız* 110r/9=006/148, 119r/6=007/070, 128v/6=007/173, 168v/1=011/062, 169r/8=011/087, 188v/8=014/010, 198r/7=016/035, *a.+larımızni* 114v/7=007/028, 19v/8=002/170, 93r/3=005/104, *buldı a.+larımızni* 160v/1=010/078, *a.+larımızḳa* 121v/3=007/095, *a.+larımızdın* 185v/3=013/023, *a.+larındın* 103r/7=006/087

ʿaṭā (A) "bağış, lütuf, kerem" (KB 1829, AT-, R-). ʿaṭā bermäk "lütuf, kerem" 172r/4=011/108, ʿaṭā ḳıl- "bağışlamak" *ʿa. ḳıldı* 163r/2=011

ata- "adlandırmak, isim vermek" (KB A 19, DLT-III 250, ED 42a ata:- (a:da:-). *a.-dım* 41v/4=003/036, *a.-dıŋızlar* 119r/8=007/071, 176v/5=012/040, *a.-ğıl* 186v/3=013/033

atal- "takdir edilmek, belirlenmek" (KB-, DLT-, ED-, UW 257b). atalmış üḏ ~ atalmış vaḳt "takdir edilmiş zaman, ömür" *a.-mış üḏlär* 95v/4=006/002, *a.-mış üḏläri* 154r/2=010/011, 200r/4=016/061, *a.-mış sanlıġ vaḳtḳa* 171v/8=011/104, *a.-mış vaḳt* 213v/4=017/099, *a.-mış vaḳtında* 192v/4=015/005, *a.-mış vaḳtı turur* 158r/2=010/049, *a.-mış vaḳtlarıŋa* 28r/9=002/231, *a.-mış vaḳtḳa tägi* 36v/1=002/282, 124r/2=007/135, 163r/5=011/003, 188v/7=014/010, 191v/7=014/044, 200r/4=016/061, *a.-mış yaḳın vaḳtḳa* 67v/1=004/077, *tägsälär a.-mış vaḳtlarıŋa* 28v/5=002/232, *yorır a.-mış vaḳtḳa tegi* 183r/6=013/002, *vaḳt/zamānä a.-mış* 235r/2=020/129

ʿaṭālıġ (A.+T.) "lütuf, kerem, bağış" (KB-, AT-, R-). *ʿa.* 35r/2=002/268 *tiläsä keŋ ʿa.* 87r/9=005/054

atan- "adanmak, kurban etmek" (KB 253, DLT-, ED 61a a:tan- (a:dan-)). *a.-dı taŋrıda aḏınḳı butlarḳa* 204v/7=016/115

atasız "yetim" (KB 5380, DLT-, ED 72a atasız). *a.* 58v/7=004/008, 59r/1=004/010, 10r/3=002/083, *a. anasız uşaḳlarḳa* 58r/2=004/002, *a. bağışladı* 223r/2=019, *a. uşaḳlarḳa* 135r/2=008/041, *a. ḳunçuẋlar içindä* 73v/1=004/127, *a.+lar* 221r/1=018/082, *a.+lar içindä* 58r/4=004/003, *a.+lar mälıŋa* 208v/2=017/034, *yawumaŋlar a.+lar tawarıŋa* 111r/1=006/152, *sınaŋlar a.+larnı* 58r/9=004/006, *a.+larḳa* 20v/5=002/177, 25v/8=002/215, 63r/3=004/036, 73v/3=004/127, *a.+lardın* 26v/5=002/220

atġu "kumar, oyun" (KB-, DLT-, ED-, WF-). atġu oyun "kumar" *a. oyun* 91r/9=005/090

atıl- "kovulmak" (KB-, DLT-I 193, ED 56b atıl-). *a.-mış* 41v/5=003/036

atış- "atışmak, karşılıklı atmak" (KB-, DLT-I 180, ED 72b). *a.+tıŋızlar* 9r/2=002/072

atıt- "atmak, kenara koymak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *a.-sun* 229v/6=020/039

atlıġ "adlı" (KB 501, DLT-, ED 54a 1 a:tlıġ (a:dlıġ)). *mädyän a.* 230r/1=020/040

aṭlıġ "atlı, süvari" (KB -, DLT-I 97, ED 55a 2 atlıġ)). *a.+ıŋnı* 211r/1=017/064

aw "av" (KB 1358 , DLT-I 81, ED 3b a:v). *ḥāläl ḳılmaġay a.+nı* 79r/9=005/001, *öldürmäŋlär a.+nı* 92r/2=005/095, *a.+dın* 91v/9=005/094, *täŋiz a.+ı* 92r/7=005/096, *yazı a.+ı* 92r/7=005/096

awla- "avlamak" (KB 3181 DLT-I 287, ED 10b 1 avla:-). *a.-ŋlar* 79v/3=005/002, *a.-ġılardın* 80r/6=005/004

awlan- "avlanmak, ava çıkmak" (KB-, DLT-I 298, ED 11a avlan-). *a.-u berdimiz ärdi* 174r/9=012/017

ʿavrat (A) "eş" (KB -, AT 61, R 62). *ʿa.+ım* 41v/4=003/040

awuç "avuç" (KB 297, DLT-I 50, ED 6a avuç, 44b aḏut). *aldım bir a. tupraḳ* 233r/5=020/096, *awurtlasa bir a.*31v/2=002/249

awurtla- "avurt dolusu içmek, ağzına almak" (KB-, DLT-, ED-). *a.-sa bir awuç* 31v/2=002/249

1 ay "ey! ünlemi (Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde ismin başına getirilir)" (KB B3, DLT-I 74, ED 265b 2 ay). *a.* 3v/9=002/021, 5r/6=002/033, 5v/2=002/035, 5v/9=002/040, 6r/9=002/047, 7r/1=002/054, 7r/3=002/055, 7v/6=002/061, 12v/7=002/104, 14v/4=002/122, 15v/5=002/132, 18r/7=002/153, 19v/5=002/168, 20r/1=002/172, 20v/8=002/178, 21r/4=002/179, 21r/9=002/183, 23v/9=002/197, 24v/9=002/208, 27v/3=002/226, 32r/8=002/254, 34r/4=002/264, 34v/6=002/267, 36r/3=002/278, 36r/9=002/282, 38v/4=003/008, 38v/6=003/009, 39v/3=003/016, 40v/2=003/026, 41v/7=003/037, 41v/7=003/042, 41v/9=003/043, 42v/3=003/045, 43v/3=003/055, 44r/7=003/064, 44v/1=003/065, 44v/8=003/070, 44v/9=003/071, 47v/3=003/098, 47v/4=003/099, 47v/6=003/100, 47v/9=003/102, 49v/2=003/118, 50v/2=003/130, 52r/4=003/149, 53r/6=003/156, 57v/5=03/200, 57v/8=004/001, 60v/1=004/019, 62r/3=004/029, 63v/6=004/043, 64r/8=004/047, 65v/2=004/059, 66v/5=004/071, 66v/8=004/073, 69v/5=004/094, 74r/6=004/133, 74r/8=004/135, 74v/3=004/136, 75v/2=004/144, 78r/3=004/170, 78r/5=004/171, 78v/7=004/174, 79r/8=005/001, 79v/1=005/002, 80v/4=005/006, 81r/5=005/008, 81r/9=005/011, 82r/5=005/015, 82v/7=005/019, 83r/3=005/021, 83r/4=005/022, 83r/8=005/024, 83r/2=005/031, 84v/3=005/035, 85r/2=005/041, 86v/8=005/051, 87r/6=005/054, 87v/3=005/057, 87v/7=005/059, 88v/7=005/067, 88v/9=005/068, 89v/1=005/072, 90r/1=005/077, 90v/9=005/087, 91r/8=005/090, 91v/8=005/094, 92r/1=005/095, 92r/5=005/100, 92r/5=005/101, 93r/4=005/105, 93r/5=005/106, 93v/8=005/110, 93v/8=005/112, 94v/3=005/114, 94v/7=005/116, 97v/5=006/027, 98r/2=006/031, 102v/3=006/078, 107v/7=006/128, 108r/3=006/130, 108v/2=006/135, 113v/6=007/019, 114v/1=007/026, 114v/3=007/027, 115r/3=007/031, 115v/2=007/035, 117v/9=007/054, 118r9=007/059, 118v/7=007/065, 118v/9=007/067, 119v/2=007/073, 120r/1=007/077, 120r/3=007/079, 120v/1=007/085, 120v/9=007/088, 121r/8=007/093, 122r/6=007/104, 122r/6=007/104, 122v/5=007/115, 123v/9=007/134, 124r/8=007/138, 125r/1=007/144, 126v/8=007/158, 133r/6=008/015, 133r/5=008/020, 133v/1=008/024, 133v/6=008/027, 133v/9=008/029, 134r/5=008/032, 135v/3=008/045, 137r/6=008/064, 137r/7=008/065, 137v/7=008/070, 140v//7=009/023, 141v/1=009/028, 142r/4=009/034, 142v/8=009/038, 146v/5=009/073, 151v/4=009/119, 152r/5=009/123, 155v/1=010/023, 158v/3=010/057, 159v/7=010/071, 160v/8=010/084,

162r/9=010/104, 162v/6=010/108, 165r/9=011/028, 165v/1=011/028, 165v/3=011/029, 165v/5=011/030, 165v/8=011/032, 166v/5=011/042, 166v/8=011/044, 166v/8=011/044, 167r/2=011/046, 167r/5=011/048, 167r/9=011/050, 167v/1=011/051, 167v/2=011/052, 167v/4=011/053, 168r/7=011/061, 168r/9=011/062, 168v/2=011/063, 168v/4=011/064, 169r/5=011/072, 169r/9=011/076, 169v/8=011/081, 169r/4=011/084, 169r/6=011/085, 169r/8=011/087, 170v/1=011/088, 170v/4=011/089, 170v/8=011/091, 171r/1=011/092, 171r/2=011/093, 173v/2=012/004, 173v/3=012/005, 174r/3=012/011, 174r/9=012/017, 174v/4=012/019, 175v/2=012/029, 176v/3=012/039, 176v/7=012/041, 177r/4=012/043, 177r/7=012/046, 178v/2=012/063, 178v/5=012/065, 178v/9=012/067, 179r/8=012/070, 180r/1=012/078, 180r/7=012/081, 180v/2=012/084, 180v/6=012/087, 180v/8=012/088, 181v/2=012/097, 181v/6=012/100, 182r/2=012/101, 192v/4=015/006, 193v/5=015/032, 194v/2=015/057, 213v/7=017/101, 213v/9=017/102, 218r/2=018/042, 218v/2=018/049, 221r/7=018/086, 221/5=018/094, 223r/4=019/004, 223r/5=019/004, 223r/7=019/006, 223r/8=019/007, 223r/9=019/008, 223v/5=019/012, 224r/6=019/023, 224v/2=019/027, 224v/3=019/028, 225r/8=019/042, 225r/9=019/043, 225v/1=019/044, 225v/2=019/045, 225v/4=019/046, 228v/3=020/001, 228v/9=020/011, 229r/5=020/017, 229r/7=020/019, 229v/5=020/036, 230r/2=020/040, 230r/9=020/049, 230v/7=020/057, 231r/5=020/065, 232r/5=020/080, 232r/9=020/083, 232v/1=020/084, 232v/3=020/086, 232v/9=020/090, 233r/2=020/092, 233r/3=020/094, 233r/4=020/095, 234r/6=020/117, 234r/9=020/120

2 ay 1. "yılın on iki bölümünden her biri, ay (30) gün" (KB 12, DLT-). *ağırlıġ a.* 23r/4=002/194, *ağırlıġ a. birlä* 23r/4=002/194, *on ekki a.* 142v/1=009/036, *tört a.* 138v/4=009/002, *tört a. on kün* 29r/8=002/234, *ağırlıġ a.+nı* 79v/1=005/002, 92r/8=005/097, *ekki a.+nı* 69v/3=004/092, *a.+da utru* 21v/7=002/185, *ağırlıġ a.+dın* 26r/4=002/217, *rūzä tutmak a.+ı* 21v/5=002/185, *ağırlıġ a.+lar* 23r/4=002/194, *a.+lar sanı* 142r/9=009/036, *käçsä ağır a.+lar* 139r/2=009/005, *yaŋı a.+lardın* 22v/3=002/189, *ḥac a.+ları* 23v/6=002/197, 2. "ay, kamer" *a.+nı* 104v/3=006/096, 191r/1=014/033, 196v/4=016/012, *a.+nı yaruķluķ ķıldı* 153v/1=010/005, 153v/1=010/005, *färmān tutuġlı ķıldı künni taķı a.+nı* 183r/5=013/002, *kördi a.+nı tuġuġlı* 102r/9=006/077, *körär män onbir yulduznı taķı künni taķı a.+nı* 173v/2=012/004

ay- "söylemek" (KB B45, DLT-I 174, ED 266a ay-). *a.-ur män* 180v/5=012/086, *a.-ur sän* 68r/1=004/081, 170v/8=011/091, *a.-ur* 3r/1=002/008, 8v/4=002/068, 8v/8=002/071, 14r/5=002/117, 24v/5=002/205, 55v/7=003/181, 76r/3=004/150, 87r/4=005/053, 93v/7=005/109, 97r/6=006/022, 97v/2=006/025, 100r/9=006/057, 102r/3=006/073, 110r/8=006/148, 122r/1=007/101, 143r/3=009/040, 144r/2=009/049, 159v/4=010/068, 160r/9=010/077, 178v/9=012/066, 181r/8=012/094, 183v/8=013/007, 185v/9=013/027, 187v/2=013/043, 197v/3=016/027, 198v/8=016/040, 209r/6=017/044, 209v/2=017/047, 218r/2=018/042, 218v/8=018/052, 225r/1=019/035, 226v/9=019/066, 233v/4=020/104, *arıġlıķ a.-ur* 184r/7=013/013, *käçmişini a.-ur* 171v/2=011/100, 173r/2=011/120, *a.-urlar* 3r/7=002/012, 3r/9=002/014, 4v/3=002/026, 9r/9=002/076, 9r/9=002/076, 9v/4=002/079, 9v/7=002/080, 16v/1=002/140, 16v/6=002/142, 65v/5=004/060, 67r/3=004/075, 67r/9=004/077, 67v/4=004/078, 67v/9=004/081, 70r/4=004/097, 70r/4=004/097, 70r/5=004/097, 75r/5=004/141, 75r/5=004/141, 85r/6=005/041, 87r/2=005/052, 88r/3=005/061, 89v/4=005/073, 90v/5=005/083, 93r/2=005/104, 95v/3=006/001, 107r/8=006/124, 108r/3=006/130, 128r/6=007/169, 131v/4=007/203, 134r/4=008/031,

136r/2=008/049, 144r/4=009/050, 145r/5=009/061, 152r/7=009/124, 154v/7=010/018, 155r/2=010/020, 155r/9=010/022, 156v/3=010/031, 157r/4=010/038, 157v/9=010/048, 163v/6=011/008, 164r/4=011/013, 164v/5=011/018, 166r/4=011/035, 186v/4=013/033, 191v/7=014/044, 195v/7=015/097, 197v/8=016/030, 203v/8=016/103, 205r/1=016/116, 209r/4=017/043, 209v/6=017/051, 209v/8=017/051, 212v/1=017/085, 214r/6=017/108, 216r/6=018/022, 216r/7=018/022, 216r/8=018/022, 218v/2=018/049, 233v/4=020/104, 235r/2=020/130, *a.-ur silär* 209r/2=017/040, 209r/3=017/042, *a.-dım* 94v/9=005/116, *a.-dıŋ* 44v/1=003/064, 94v/2=005/113, 94v/7=005/116, 148v/4=009/092, 212v/9=017/092, *a.-dı* 5r/1=002/030, 5r/3=002/030, 5r/5=002/031, 5r/6=002/033, 5r/7=002/033, 6v/9=002/054, 7v/8=002/061, 8v/1=002/067, 8v/3=002/067, 8v/4=002/068, 8v/6=002/069, 8v/8=002/071, 13v/5=002/113, 13v/5=002/113, 13v/7=002/113, 14r/6=002/118, 14r/7=002/118, 14v/8=002/124, 14v/9=002/124, 14v/9=002/124, 15r/3=002/126, 15r/5=002/126, 15v/4=002/131, 15v/4=002/131, 15v/7=002/133, 30v/2=002/243, 31r/2=002/247, 31r/4=002/247, 31r/6=002/248, 31v/1=002/249, 31v/4=002/249, 33r/3=002/258, 33r/4=002/258, 33r/4=002/258, 33r/7=002/259, 33r/8=002/259, 33r/8=002/259, 33r/9=002/259, 33v/3=002/259, 33v/3=002/260, 33v/4=002/260, 33v/4=002/260, 33v/5=002/260, 41r/9=003/035, 41v/2=003/036, 41v/3=003/040, 41v/4=003/040, 41v/5=003/041, 41v/5=003/041, 41v/7=003/037, 41v/7=003/037, 41v/7=003/042, 41v/9=003/038, 42v/3=003/045, 42v/6=003/047, 42v/6=003/047, 43r/8=003/052, 43r/9=003/052, 43v/3=003/055, 44r/1=003/059, 45r/1=003/072, 46r/4=003/081, 46r/5=003/081, 47r/7=003/095, 52r/8=003/152, 54a/9=003/173, 60r/9=004/018, 66v/7=004/072, 72v/4=004/118, 81v/4=005/012, 82v/4=005/018, 84r/1=005/020, 83r/6=005/023, 83v/1=005/025, 83v/2=005/026, 83v/5=005/027, 83v/5=005/027, 83r/2=005/031, 88r/7=005/064, 89v/1=005/072, 89v/3=005/073, 93v/5=005/110, 93v/8=005/110, 93v/8=005/112, 93v/9=005/112, 94v/3=005/114, 94v/5=005/115, 94v/6=005/116, 94v/8=005/116, 95r/5=005/119, 102r/5=006/074, 102r/8=006/076, 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102v/1=006/077, 102v/2=006/078, 102v/2=006/078, 102v/5=006/080, 104r/2=006/093, 113r/8=007/012, 113r/8=007/012, 113r/9=007/013, 113v/1=007/014, 113v/2=007/015, 113v/2=007/016, 113v/5=007/018, 114r/1=007/020, 114r/8=007/024, 114r/9=007/025, 115v/9=007/038, 116r/2=007/038, 116r/3=007/038, 116r/4=007/039, 118r/8=007/059, 118v/1=007/060, 118v/1=007/061, 118v/7=007/065, 118v/8=007/066, 118v/9=007/067, 119r/6=007/071, 119v/2=007/073, 119v/7=007/075, 119v/9=007/076, 120r/3=007/079, 120r/4=007/080, 120v/1=007/085, 120v/8=007/088, 121r/1=007/088, 121r/5=007/090, 121r/8=007/093, 122r/6=007/104, 122r/8=007/106, 122v/1=007/109 122v/5=007/114, 122v/6=007/116, 123r/1=007/123, 123r/6=007/127, 123r/7=007/127, 123r/8=007/128, 123v/2=007/129, 124r/9=007/138, 124v/1=007/140, 124v/5=007/142, 124v/7=007/143, 124v/7=007/143, 124v/9=007/143, 125r/1=007/144, 125v/5=007/150, 125v/6=007/150, 125v/8=007/151, 126r/6=007/155, 126v/1=007/156, 127v/6=007/164, 135v/8=008/048, 135v/9=008/048, 141v/6=009/030, 141v/6=009/030, 153r/3=010/002, 154r/9=010/015, 159v/7=010/071, 160r/8=010/077, 160v/2=010/079, 160v/3=010/080, 160v/4=010/081, 160v/8=010/084, 161r/3=010/088, 161r/6=010/089, 161r/8=010/090, 165r/7=011/027, 165r/9=011/028, 165v/1=011/028, 166r/1=011/033, 166r/8=011/038, 167r/2=011/046, 166v/3=011/041, 166v/6=011/043, 166v/6=011/043, 167r/1=011/045, 167r/4=011/047, 167r/9=011/050,

167v/6=011/054, 168r/7=011/061, 168v/2=011/063, 169r/2=011/069, 168v/6=011/065, 169r/5=011/072, 169v/3=011/077, 169v/4=011/078, 169v/7=011/080, 169r/4=011/084, 170v/1=011/088, 170v/9=011/092, 173v/1=012/004, 173v/3=012/005, 174r/2=012/010, 174r/5=012/013, 174v/2=012/018, 174v/4=012/019, 174v/6=012/021, 175r/2=012/023, 175r/3=012/023, 175r/6=012/025, 175r/7=012/026, 175v/2=012/028, 175v/3=012/030, 175v/7=012/031, 175v/8=012/032, 176r/1=012/033, 176r/5=012/036, 176r/6=012/036, 176r/8=012/037, 176v/9=012/042, 177r/2=012/043, 177r/5=012/045, 177r/9=012/047, 177v/2=012/050, 177v/2=012/050, 177v/4=012/051, 177v/5=012/051, 177v/9=012/054, 178r/1=012/054, 178r/1=012/055, 178r/6=012/059, 178r/9=012/062, 178v/3=012/064, 178v/7=012/066, 178v/9=012/066, 178v/9=012/067, 179r/6=012/069, 179v/9=012/077, 180r/2=012/079, 180r/3=012/080, 180r/9=012/083, 180v/2=012/084, 180v/5=012/086, 181r/1=012/089, 181r/2=012/090, 181r/5=012/092, 181v/1=012/096, 181v/2=012/098, 181v/4=012/099, 181v/6=012/100, 188r/5=014/006, 188r/9=014/008, 188v/5=014/010, 188v/8=014/011, 189r/4=014/013, 189v/5=014/021, 189v/8=014/022, 191r/3=014/035, 193v/2=015/028, 193v/5=015/032, 193v/5=015/033, 193v/6=015/034, 193v/7=015/036, 193v/8=015/037, 193v/8=015/039, 194r/1=015/041, 194r/8=015/052, 194r/9=015/054, 194v/2=015/056, 194v/2=015/057, 194v/4=015/062, 194v/8=015/068, 195r/1=015/071, 197v/3=016/027, 198r/6=016/035, 199v/2=016/051, 210v/6=017/061, 210v/6=017/062, 210v/8=017/063, 213v/7=017/101, 213v/8=017/102, 215v/8=018/019, 216r/5=018/021, 217v/1=018/034, 217v/2=018/035, 217v/5=018/037, 219v/3=018/060, 219v/5=018/062, 219v/6=018/063, 219v/8=018/064, 220r/1=018/066, 220r/2=018/067, 220r/3=018/069, 220r/4=018/070, 220r/5=018/071, 220r/6=018/072, 220r/7=018/073, 220r/8=018/074, 220r/9=018/075, 220v/1=018/076, 220v/3=018/077, 220v/4=018/078, 221r/8=018/087, 221/7=018/095, 221/9=018/096, 222r/1=018/096, 222r/2=018/098, 223r/4=019/004, 223r/9=019/008, 223v/1=019/009, 223v/1=019/009, 223v/2=019/010, 223v/3=019/010, 224r/1=019/018, 224r/2=019/019, 224r/2=019/020, 224r/3=019/021, 224r/4=019/021, 224r/6=019/023, 224v/5=019/030, 224v/9=019/034, 225r/8=019/042, 225v/4=019/046, 225v/5=019/047, 227r/7=019/073, 227v/4=019/077, 228v/8=020/010, 229r/5=020/018, 229r/7=020/019, 229r/7=020/021, 229v/1=020/025, 229v/4=020/036, 230r/5=020/046, 230r/8=020/049, 230r/9=020/050, 230v/1=020/051, 230v/1=020/052, 230v/6=020/057, 230v/8=020/059, 231r/1=020/061, 231r/6=020/066, 231v/2=020/071, 232v/1=020/084, 232v/1=020/085, 232v/3=020/086, 232v/8=020/090, 233r/1=020/092, 233r/2=020/094, 233r/4=020/095, 233r/4=020/096, 233r/6=020/097, 234r/9=020/120, 234v/3=020/123, 234v/6=020/125, 234v/6=020/126, *a.-dımız* 5r/9=002/034, 5v/2=002/035, 5v/4=002/036, 5v/6=002/038, 7r/8=002/058, 7v/3=002/060, 8r/9=002/065, 9r/2=002/073, 76v/2=004/154, 76v/2=004/154, 113r/6=007/011, 166v/1=011/040, 210v/3=017/060, 210v/5=017/061, 214r/1=017/104, 218v/4=018/050, 221r/7=018/086, 231r/8=020/068, 234r/6=020/116, 234r/6=020/117, *a.-dıŋız* 54r/5=003/165, *a.-dıŋızlar* 7r/3=002/055, 7v/6=002/061, 56r/2=003/183, 81r/3=005/007, 104r/8=006/094, 218v/1=018/048, 218v/9=018/052, *a.-dılar* 5r/2=002/030, 5r/5=002/032, 8v/2=002/067, 8v/3=002/068, 8v/5=002/069, 8v/7=002/070, 8v/9=002/071, 9v/6=002/080, 10v/8=002/088, 11r/6=002/091, 11v/2=002/093, 13v/1=002/111, 14r/3=002/116, 15v/7=002/133, 16r/1=002/135, 18v/2=002/156, 19v/8=002/170, 30v/7=002/246, 30v/8=002/246, 31r/3=002/247, 31v/3=002/249, 31v/7=002/250, 35v/7=002/275, 37v/4=002/285,

40r/8=003/024, 45r/9=003/075, 46r/5=003/081, 49v/6=003/119, 52r/2=003/147, 53r/7=003/156, 54r/8=003/167, 54a/1=003/168, 55r/1=003/173, 55v/6=003/181, 55v/7=003/181, 55v/9=003/183, 76r/8=004/153, 82r/2=005/014, 82v/1=005/017, 83r/4=005/022, 83r/8=005/024, 85r/3=005/041, 89r/9=005/072, 90v/2=005/082, 90v/7=005/085, 93v/7=005/109, 93v/7=005/111, 94v/1=005/113, 96r/4=006/008, 97v/5=006/027, 98v/3=006/037, 103v/4=006/091, 108r/4=006/130, 108v/4=006/136, 108v/9=006/138, 109r/3=006/139, 114r/6=007/023, 115v/7=007/037, 115v/8=007/037, 116v/8=007/044, 119r/5=007/070, 119v/9=007/075, 120r/1=007/077, 120r/7=007/082, 121v/2=007/095, 122v/3=007/111, 122v/4=007/113, 122v/5=007/115, 123r/1=007/121, 123r/4=007/125, 123v/1=007/129, 123v/4=007/131, 123v/6=007/132, 123v/9=007/134, 124r/8=007/138, 125v/3=007/149, 127v/7=007/164, 128v/5=007/172, 133r/7=008/021, 134r/5=008/032, 144v/9=009/059, 146v/8=009/074, 146v/8=009/074, 147v/4=009/081, 159v/2=010/068, 160r/8=010/076, 160v/1=010/078, 160v/9=010/085, 165v/8=011/032, 167v/4=011/053, 168r/9=011/062, 169r/2=011/069, 169r/3=011/070, 169r/6=011/073, 169v/6=011/079, 169v/8=011/081, 169r/8=011/087, 170v/8=011/091, 173v/8=012/008, 174r/3=012/011, 174r/6=012/014, 174r/9=012/017, 175v/8=012/031, 177r/4=012/044, 177v/5=012/051, 178r/8=012/061, 178v/2=012/063, 178v/5=012/065, 179r/9=012/071, 179r/9=012/072, 179v/1=012/073, 179v/2=012/074, 179v/3=012/075, 179v/7=012/077, 180r/1=012/078, 180v/3=012/085, 180v/8=012/088, 181r/2=012/090, 181r/4=012/091, 181r/8=012/095, 181v/2=012/097, 188v/4=014/009, 188v/7=014/010, 189v/7=014/021, 192v/4=015/006, 194r/7=015/052, 194r/8=015/053, 194r/9=015/055, 194v/2=015/058, 194v/4=015/063, 194v/9=015/070, 1966/8=016/024, 202r/9=016/086, 203v/6=016/101, 209v/4=017/049, 212v/7=017/090, 213r/4=017/094, 213v/1=017/098, 214v/6=018/004, 215r/2=018/010, 215r/6=018/014, 215v/8=018/019, 215v/9=018/019, 216r/5=018/021, 216r/5=018/021, 221/5=018/094, 224v/2=019/027, 224v/4=019/029, 228r/2=019/088, 230r/4=020/045, 231r/3=020/063, 231r/5=020/065, 231v/1=020/070, 231v/5=020/072, 232v/5=020/087, 232v/7=020/088, 233r/1=020/091, 235r/7=020/133, ***köni a.-dılar*** 143v/2=009/043, ***yalġan a.-dılar*** 105r/2=006/100, ***a.-ġay*** 7v/1=002/059, 97v/9=006/030, 107v/8=006/128, ***a.-ġay ärmäs-mu bu yaraġlıġ*** 108r/1=006/128, 111v/2=006/157, ***a.-ġay miz*** 156r/5=010/028, 221/1=018/088, ***a.-ġay oḳ*** 163v/5=011/007, 163v/9=011/010, ***a.-ġay oḳ-miz*** 113r/1=007/007, ***a.-ġay silär*** 11v/1=006/156, ***a-ġay anlar*** 117v/4=007/053, 197v/3=016/027, ***a.-ġaylar*** 4r/9= 002/025, 66v/8=004/073, 97v/5=006/027, 98r/2=006/031, 116v/3=007/043, 117r/3=007/047, 117r/5=007/048, 117r/9=007/050, 148r/4=009/086, 156r/6=010/028; ***a.-ġaylar ok*** 145v/3=009/065; ***a.-ġıl*** 3r/4=002/011, 9v/7=002/080, 11v/3=002/093, 11v/9=002/097, 11v4=002/094, 13v/3=002/111, 14v/1=002/120, 16r/2=002/135, 16r/9=002/139, 16v/3=002/140, 16v/7=002/142, 22v/4=002/189, 25v/8=002/215, 26r/4=002/217, 26v/2=002/219, 26v/4=002/219, 26v/6=002/220, 27r/4=002/222, 39r/1=003/012, 39r/9=003/015, 39v/9=003/020, 40r/1=003/020, 40v/2=003/026, 40v/9=003/029, 41r/5=003/031, 41r/6=003/032, 44r/3=003/061, 44r/7=003/064, 45r/4=003/073, 45r/5=003/073, 46r/8=003/084, 47r/5=003/093, 47r/7=003/095, 47v/3=003/098, 47v/4=003/099, 49v/7=003/119, 52v/6=009/129, 52v/9=003/154, 53r/1=003/154, 54r/5=003/165, 54a/2=003/168, 56r/1=003/183, 66r/3=004/063, 67v/1=004/077, 67v/5=004/078, 73r/9=004/127, 79r/1=004/176, 80r/5=005/004, 82v/1=005/017, 82v/5=005/018,

87v/7=005/059, 87v/9=005/060, 88v/9=005/068, 89v/8=005/076, 90r/1=005/077, 92r/4=005/100, 96r/7=006/011, 96r/8=006/012, 96r/9=006/012, 96v/2=006/014, 96v/3=006/014, 96v/4=006/015, 96v/8=006/019, 96v/9=006/019, 97r/2=006/019, 97r/2=006/019, 98v/4=006/037, 98v/8=006/040, 99r/7=006/046, 99r/9=006/047, 99v/4=006/050, 99v/5=006/050, 100r/3=006/054, 100r/6=006/056, 100r/7=006/056, 100r/7=006/057, 100r/9=006/058, 101r/1=006/063, 101r/2=006/064, 101r/3=006/065, 101r/6=006/066, 101v/7=006/071, 101v/9=006/071, 103v/3=006/090, 103v/5=006/091, 103v/7=006/091, 105v/7=006/109, 108v/2=006/135, 109v/4=006/143, 109v/6=006/144, 110r/1=006/145, 110r/7=006/147, 11r/7=002/091, 110v/1=006/148, 110v/2=006/149, 110v/3=006/150, 110v/6=006/151, 111v/9=006/158, 112r/3=006/161, 112r/5=006/162, 112r/6=006/164, 114v/7=007/028, 114v/8=007/029, 115r/4=007/032, 115r/6=007/032, 115r/7=007/033, 126v/8=007/158, 129v/9=007/187, 130r/1=007/187, 130r/2=007/188, 130v/5=007/195, 131v/5=007/203, 131v/3=008/001, 134v/6=008/38, 137v/7=008/070, 140v//9=009/024, 144r/5=009/051, 144r/6=009/052, 144r/8=009/053, 145r/5=009/061, 145v/2=009/064, 145v/3=009/065, 147v/4=009/081, 147v/7=009/083, 148v/8=009/094, 150r/1=009/105, 154v/1=010/015, 154v/3=010/016, 154v/7=010/018, 155r/2=010/020, 155r/4=010/021, 156r/9=010/031, 156v/3=010/031, 156v/5=010/034, 156v/6=010/034, 156v/7=010/035, 156v/7=010/035, 157r/4=010/038, 157r/9=010/041, 158r/1=010/049, 158r/3=010/050, 158r/7=010/053, 158v/4=010/058, 158v/5=010/059, 158v/7=010/059, 159v/4=010/069, 162r/5=010/101, 162r/7=010/102, 162r/9=010/104, 162v/6=010/108, 164r/4=011/013, 166r/4=011/035, 173r/3=011/121, 182v/1=012/108, 184v/4=013/016, 184v/5=013/016, 184v/5=013/016, 184v/6=013/016, 184v/8=013/016, 185v/9=013/027, 186r/5=013/030, 186v/3=013/033, 187r/1=013/036, 187v/3=013/043, 190v/4=014/030, 190v/5=014/031, 195v/3=015/089, 203v/6=016/102, 207v/7=017/23, 207v/8=017/024, 208r/4=017/028, 209r/3=017/042, 209v/5=017/050, 209v/7=017/051, 209v/8=017/051, 210r/1=017/053, 210r/5=017/056, 212r/4=017/080, 212r/5=017/081, 212r/8=017/084, 212v/1=017/085, 212v/4=017/088, 213r/3=017/093, 213r/5=017/095, 213r/6=017/096, 213v/4=017/100, 214r/4=017/107, 214r/7=017/110, 214r/9=017/111, 216r/8=018/022, 216v/2=018/024, 216v/3=018/026, 217r/1=018/029, 221r/4=018/083, 222r/8=018/103, 222v/5=018/109, 222v/7=018/110, 224v/1=019/026, 227r/9=019/075, 233v/5=020/105, 234r/4=020/114, 235v/1=020/135; *a.-ıŋlar* 111r/3=006/152; *a.-sunlar* 210r/1=017/053, 58v/9=004/009, 100r/1=006/053; *a.-sunlar teyü* 105v/1=006/105, *a.-sa sän* 163v/4=011/007, *a.-sa* 19v/7=002/169, *a.-sa silär* 104r/3=006/093, s111r/3=006/152, 128v/6=007/173, *a.-salar* 64r/7=004/046, *a.-ġınçaķa tägi* 25v/6=002/214, *räst a.-ġanlar* 47r/6=003/093, 39v/4=003/017, 54a/3=003/168, *yalġan a.-ıġlıların* 143v/2=009/043, *a.-mışını* 227v/5=019/079, 227v/6=019/080, *a.-dılar ärdi* 97v/7=006/029, *a.-ur ärdiŋizlär* 104r/9=006/094, *a.-ġay ärdimiz* 134r/4=008/031, *a.-ġay ärdilär* 193r/1=015/015; *a.-ġaylar ärdi* 235r/8=020/134, 96r/3=006/007, *a.-ġay ärmäs* 97v/9=006/030, *a.-mas män* 99v/4=006/050 165v/6=011/031, 165v/7=011/031, 165v/7=011/031, *a.-ġaylar ärmäs* 97v/9=006/030, *a.-mas miz* 99v/4=006/050, 167v/6=011/054, *a.-mas yalġan* 215r/7=018/014, *a.-maslar yalġan* 214v/7=018/005, *a.-madım* 181v/1=012/096, 220r/9=018/075; *a.-madı* 220r/6=018/072, 5r/7=002/033, 114r/5=007/022; *a.-madılar* 146v/8=009/074, *a.-maġıl* 207v/6=017/023, 216v/1=018/023, 173v/3=012/005; *a.-maŋlar* 12v/7=002/104, 18r/8=002/154, 69v/6=004/094, 78r/6=004/171, 78r/8=004/171,

204v/8=016/116, *a.-mağınça* 12v/2=002/102; *mäniŋ söz a.-mağınçaķa tägi* 220r/4=018/070, *a.-mamaķım üzä* 122r/7=007/105; *a.-mamaķları* 128r/7=007/169, *a.-mazdın* 209v/1=017/046, *a.-maķ* 228v/4=020/004, *a.-maķ birlä* 5r/3=002/030, *äsänlik a.-maķ* 224v/8=019/033, *rāz a.-maķķa* 226r/2=019/052, *a.-maķım* 94v/8=005/116, *a.-maķıŋ* 233r/6=020/097, *a.-maķıŋda* 233r/3=020/094, *a.-maķımız* 198v/7=016/040, *a.-maķıŋızlar* 29v/3=002/235, 82v/8=005/019, *a.-maķıŋızlarnı taŋrıķa* 115r/9=007/033, *a.-maķları* 76v/5=004/155, 112v/9=007/005, 164r/3=011/012, 97r/8=006/023, *a.-maķları birlä* 108v/4=006/136, 88r/8=005/064, *a.-maķları üçün* 76v/7=004/157, *tanmaķları a.-maķları üçün* 76v/6=004/156, *a.-maķlarını* 209r/6=017/044, *a.-maķlarındın* 88r/6=005/063, *a.-mas bolur miz* 215r/7=018/014

aya "aya, avuç içi," (KB 717, DLT–I 85, ED 267a 1 aya:). *a.+da uķmış kirçä* 64v/5=004/049, 67v/2=004/077, *ekki a.+sı* 184v/1=013/014, *ekki a.+sını* 218r/1=018/042, aya ur- "el çırpmak" *a. urmaķ* 134v/1=008/035

ʿayāl (A) "aile, kadın" (KB-, AT-, 63, R 64). *ʿa. tuğķu ağrıġı igi* 224r/6=019/023, *yawuz ʿa.+lar* 226v/1=019/059, *ʿa.+ların öldürmäk* 108v/7=006/137, *adın bodunlar ʿa.+larındın* 108v/1=006/133

ayaķ "ayak", bkz. adaķ (KB-, DLT-I 84, ED 270b 2 ayaķ, 45a adaķ). *töländirgül a.+larımıznı* 52r/2=003/147

āyāt (A.ç.) "ayetler" (KB-, AT-, R-). taŋrınıŋ āyātı "Kur'an" *taŋrınıŋ ā.+ı* 47v/8=003/101, *taŋrınıŋ ā.+ını* 49r/3=003/113, *ā.+ların* 54r/3=003/164, *taŋrınıŋ ā.+larıŋa* 49r/1=003/112

āyāt (A) "ayet, Kur'an surelerini meydana getiren cümlelerden her biri," bkz. bälgü (KB-, AT-, R). *ā.* 216r/9=018/022, *bu bir ā. turur* 183r/3=013/001, *älligbir ā. turur* 187v/4=014, *ķırķ beş ā. turur* 184r/1=013, *toķsan säkiz ā. turur* 223r/1=019, *toķsan toķuz ā. turur* 192r/8=015, *yätmiş altı ā. turur* 131v/1=008, *yüz otuz ā. turur* 138v/2=009, *yüz takı altmış altı a. turur* 95v/1=006, *yüz taķı onbir ā.* 173r/6=012, *yüz taķı on ā. turur* 205v/8=017, *yüz taķı on bir ā. turur* 214v/1=018, *yüz taķı yegirmi üç ā.* 79r/6=005, *yüz taķı yäti ā. turur* 152v/8=010, *yüz yegirmi üç ā. turur* 163r/1=011, *yüz taķı otuz ekki ā. turur* 228v/1=020, *yüz yegirmi säkiz ā. turur* 195v/8=016, *ā.+din* 13r/1=002/106, *taŋrı ā.+ini* 109r/2=006/138, *ā.+lär* 38r/8=003/007, 38r/8=003/007, 49v/4=003/118, *ā.+lärni* 48r/4=003/103, *ol taŋrınıŋ ā.+läri* 48v/2=003/107

ʿayb (A) "günah, suç, kusur, eksiklik" (KB 534, AT 64, R 64). *ʿa.+lar* 144v/7=009/058, ʿayb ķıl- "alaya almak" *fusūs ķılurlar ʿa. ķılurlar* 147r/7=009/079, *ʿa. ök ķılmaķım* 220v/6=018/079, ʿayb ört- "kusur gizlemek" *ʿa. örtgän* 95v/1=006

ayıġ "söz" (KB-, DLT-I 84, ED 270b *ayıġ). *anlar a.+ı mäŋizlig* 13v/7=002/113

ayıġlı "sözcü" *aydı bir a. anlardın näçä ürgäydiŋizlär* 215v/8=018/019

ayıķ "söz, söz verme" (KB 2286, DLT-I 84, ED 270b ayıķ). 1. "söz" *a. etigi* 106r/4=006/112 2. "söz verme" *a.* 175r/1=012/022, *a.+ın* 73r/2=004/122 3. "zan, şüphe" *a.+ları birlä* 109r/1=006/138.

ay(ı)l- "söylenmek, denmek" (KB-, DLT-I 268, ED 272b 1 ayıl-). *a.-ur anlarka kim* 197a/7=016/030

aymaķlıķ "hamd getirme" ögdi aymaķlıķ tanrıķa "Tanrı'ya hamdolsun!" *ögdi a.taŋrıķa* 154r/1=010/010

ayman- "korkmak, utanmak" (KB191, DLT-I 270, ED 273b eymen-) *yalwaru korku a.-u* 131v/7=007/205

ayru "başka" (KB771, DLT-I 126, ED 63b-64a aḏrı). *a.* 93v/2=005/107

ayrıt "ayırt, fark" (KB-, DLT-, ED-,WF-). ayrıt kämiş- "ayırt etmek, tefrik etmek" *a. kämiş-* 37v/4=002/285, 38r/4=003/004, 46v/1=003/084

ayt- "söylemek" (KB 507, DLT-I 215, ED 268b ayıt-). *a.-ur sän* 50r/4=003/124, *a.-ur* 8v/6=002/069, 24r/6=002/200, 24r/7=002/201, 42v/7=003/047, 95v/4=006/002, 104r/5=006/093, 114v/7=007/028, 209r/5=017/044, 233r/9=020/099, *a.-ur silär* 63v/7=004/043, *a.-ur ärdi näk* 229v/8=020/040, *a.-urlar* 3r/4=002/011, 3r/8=002/014, 22v/3=002/189, 25v/7=002/215, 26r/3=002/217, 26v/2=002/219, 26v/3=002/219, 26v/5=002/220, 27r/3=002/222, 38v/3=003/007, 39v/2=003/016, 45r/9=003/075, 45v/5=003/078, 45v/6=003/078, 52v/8=003/154, 53r/1=003/154, 54r/9=003/167, 64r/5=004/046, 64v/7=004/051, 67v/4=004/078, 80r/5=005/004, 98r/5=006/033, 110v/5=006/150, 114v/6=007/028, 129v/8=007/187, 129v/9=007/187, 131v/3=008/001, 221r/4=018/083, *ķoşup a.-urlar* 156r/9=010/030, *a.-ġıl* 127v/3=007/163, *a.-ıŋ* 230r/4=020/044, *a.-ıŋlar* 7r/9=002/058, 10r/3=002/083, 12v/7=002/104, 16r/3=002/136 58r/9=004/005, 58v/8=004/008, 127r/9=007/161, 180r/7=012/081, 230r/6=020/047, *a.-sa* 45v/8=003/079, 128v/5=007/172, *a.-salar* 137r/2=008/061, *a.-ıġlı* 174r/2=012/010, *a.+ġlılar* 202v/1=016/086, *a.-madım* 95r/1=005/117, *a.-madıŋ* 217v/6=018/039, *a.-(t)ı ärsä* 178r/6=012/059, aytu ber- "söyleyi vermek" *a.-u bersün* 36v/3=002/282, 36v/5=002/282, *a.-u bersä* 36v/5=002/282, äsänlik aytmak "selâmlamak" *äsänlik a.-maķ* 23v/7=019/015, yalġan ayt- "yalan söylemek, uydurmak" *yalġan a.-(t)ılar ärdi* 122v/8=007/117

aytıġ "hitap, hatır sorma" (KB 3907, DLT-I 113, ED 268a aytıġ). *a.* 166v/2=011/040, *a.+nı* 127v/2=007/162

aytıl- "sorulmak, söylenmek" (KB-, DLT-I 270, ED 269b aytıl-). *a.-dı* 7v/1=002/059, 25r/6=002/212, 54r/7=003/167, 67r/7=004/077, 127r/8=007/161, 127v/2=007/162, 143v/7=009/046, 158r/5=010/052, 166v/7=011/044, 166v/9=011/044, 167r/5=011/048, *a.-ġay oķ* 199v/7=016/056, *a.-sa* 3r/6=002/012, 19v/7=002/170, 24v/6=002/206, 65v/8=004/061, 93r/1=005/104, 142v/8=009/038, 197r/7=016/024, *a.-mas silär* 16r/1=002/134, *a.-dı ärsä* 11r/5=002/091

aytış- "hâl hatır sormak, söyleşmek" (KB-, DLT-I 113, ED 268b aytış). *a.-şalar* 215v/8=018/019

az "az, çok olmayan" (KB 172 DLT-I 75, ED 277a 1 a:z). *a.* 9v/5=002/079, 10r/4=002/083, 10v/9=002/088, 20r/6=002/174, 31r/1=002/246, 31v/3=002/249, 45v/2=003/077, 57r/8=003/197, 6r/3=002/041, 64r/8=004/046, 66r/9=004/066, 68r/6=004/083, 75r/9=004/142, 76v/6=004/155, 120v/6=007/086, 133v/4=008/026, 135r/8=008/043, 15r/5=002/126, 166v/3=011/040, 172v/6=011/116, 174v/5=012/020, 177r/9=012/047, 177r/9=012/048, 203r/8=016/095, 205r/2=016/117, 209v/9=017/052, 210v/8=017/062, 211v/4=017/071, 211v/7=017/074, 211v/9=017/076, 212v/2=017/085, 216r/9=018/022, *a. bahānı* 56v/2=003/187, 57v/4=003/199, 85v/8=005/044, 139v/3=009/009, *a. a.*

körgi(t)ti 135v/2=008/044, *a. turur* 67v/2=004/077, 112v/7=007/003, 113r/5=007/010, 142v/9=009/038, *a. uḳuşluğ* 165r/8=011/027, *a. yäŋdi* 31v/5=002/249, *külsünlär a.* 147v/5=009/082, az bol- "az olmak" *a. bol-* 58v/6=004/007, aẓın aẓın (VASITA) "azar azar, ağır ağır" *a.+ın a.+ın bolġay oḳ miz* 129v/3=007/182, azraḳ "daha az" *a.+raḳ* 217v/7=018/039, *a.+raḳ turur* 7v/8=002/061

az- "şaşmak, azmak, yoldan çıkmak" (KB-, 205, DLT-I 92, ED 297a a:z-). *a.-ar anıŋ birlä* 4v/4=002/026, *a.-ar anlardın* 156r/9=010/030, 162v/8=010/108, *a.-ar oḳ anıŋ üze a.-ar yolındın* 106v/4=006/117, *yoldın a.-ar ärür* 207r/4=017/015, *yoldın a.-mış* 2r/3=001/007, *a. dı silärdin* 104r/9=006/094, *a.-dı anıŋ yolındın* 205v/4=016/125, *a.-dı anlardın* 97r/9=006/024, 117v/6=007/053, 165r/1=011/021, *a.-dı köni yoldın* 81v/7=005/012, *yoldın a.-dı* 72v/2=004/116, 74v/5=004/136, *a.-dı oḳ tüz yoldın* 13r/6=002/108, *a.-dılar maŋa* 233r/2=020/092, *yol a.-dılar* 209v/4=017/048, *yoldın a.-dılar* 90r/2=005/077, 109r/6=006/140, *a.-sa ekkidä birisi* 36v/7=002/282, *a.-sa bütünlükün azar oḳ anıŋ üzä ärmäs-män silär üzä küḏäzçi yoldın* 162v/8=010/108, *a.-sa* 207r/4=017/015, *a.-salar* 64r/3=004/044, *a.-madılar* 119v/1=007/072, *a.-maġay* 234v/4=020/123, *a.-mas* 230v/2=020/052, *a.-maḳ* 72v/2=004/116, *a.-maḳlıḳ* 74v/5=004/136

ʿaẕāb (A) "azap" (KB 3332, AT-, R 66). *ʿa. birlä* 166v/2=011/040, *iglig ʿa. birlä* 40r/5=003/021, *kälsä keḏinki ʿa. vaḳti* 206v/1=017/007, *ḳurtulmaḳ ʿa.+dın* 56v/3=003/188, *kälmäkkä ʿa.+ımız* 121v/6=007/097, 121v/7=007/098

āzād (F) "hür, serbest" (KB 2307, AT 66, R 66). *ā.* 20v/9=002/178, 27r/1=002/221, *ā. bäglig* 61v/7=004/025, *boş ā. uraġutlar tişilärdin* 61r/7=004/024, *ā.+ḳa* 20v/9=002/178, āzād ḳıl- "hürriyetine kavuşturmak" *ā. ḳıl-* 69r/8=004/092, 69v/1=004/092, 69v/2=004/092, 91r/6=005/089, āzād ḳılın- "hürriyetine kavuşturulmak" *ā. ḳılın-* 41v/1=003/035

azdur-"şaşırtmak, azdırmak, yoldan çıkarmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *a.-ur sän anıŋ birlä* 126r/7=007/155, *a.-ur anıŋ birlä* 142v/5=009/037, *taŋrı a.-ur kimni tiläsä* 186r/1=013/027, *a.-dı firʿavn boḏunını* 232r/4=020/079, *a.-duŋ meni ...köni yolında* 113v/3=007/016, *bular a.-dılar bizni* 116r/3=007/038, *a.-salar sizni* 44v/7=003/069, *a.-maslar özlärini* 44v/8=003/069

azġuç "insanı şaşırtan, yoldan çıkaran nesneler", krş. arğuç. *a.* 211r/2=017/064

azġun "şaşkın, azgın, sapık" (KB 2311, DLT-, ED 283b azġun) *anlar a.+lar* 46v/9=003/090, azġunraḳ "daha şaşkın, daha azgın" *anlar tururlar yawuzrak a.+raḳ köni yoldın* 88r/2=005/060

azġunluḳ "şaşkınlık, azgınlık" (KB-, DLT-, ED-, WF). *mundın aşnu azġunluḳ içindä açuḳ* 54r/4=003/164

āzār (F) "paylama, eziyet" (KB -, AT,- R -). *ā.* 48v/7=003/111

āzār (A) "Hz. İbrahim'in babasının adı, Azer" (KB-, AT-, R-). *ibrāhīm yalavaç atasıŋa ā.+ḳa* 102r/5=006/074

azıġlıġ "yırtıcı, canavar" (KB 283, DLT-I 147, ED 284a azıġlıġ). *yesä a.* 79v/8=005/003

azıt- "şaşırtmak, azdırmak, yoldan çıkarmak" (KB 2115, DLT-I 209, ED 281b azıt-). *a.-ur* 198v/4=016/037, 203r/4=016/093, *a.-ur taŋrı küç ḳılıġlılarnı* 190v/2=014/027, *a.-urlar köŋülläri tiläkläri birlä biligsizin* 106v/8=006/119, *a.-(t)ılar üküşni* 191r/4=014/036,

a.-ġay oḳ män 72v/4=004/119, *kimni a.-sa* 213r/8=017/097, *köni yoldın a.-sa* 129v/7=007/186, 215v/4=018/017, *yoldın a.-sa* 75v/2=004/143, *a.-salar anıŋ yolındın* 190v/4=014/030, *a.-salar säniŋ yoluŋdın* 161r/4=010/088, *yoldın a.-ıġlılarnı* 218v/8=018/051, *a.-mas..anıŋ birlä* 4v/4=002/026, *kim a.-maḳ* 107v/3=006/125

azıtur- "saptırmak, yoldan çıkartmak" (KB 2115, DLT-I 209, ED 281b azıt-). *yolda a.-dı sāmirī* 232v/2=020/085, *aztur-ur seni taŋrı yolındın* 106v/2=006/116

azıḳ "yol yiyeceği" (KB 1417, DLT-, ED 283a 1 azuḳ). *a.+da* 23v/8=002/197, **azıḳ al-** "azık almak" *a. a.-ıŋlar* 23v/8=002/197

ʻazīz (A) "değerli, yüce" (KB A8, AT-, R-). **ʻazīz ḳıl-** "yüceltmek" *ʻa. ḳıl-* 40v/3=003/026, **ʻazīzräk** "daha üstün" *ʻa.+räk turur* 171r/1=011/092

ʻazīz-i mıṣr (A) "Reyyan melikinin kâtibi, Zeliha'nın kocası, Hz. Yusuf'u kul olarak satan kişi" (KB-, AT-, R-). *ʻa.* 180r/1=012/078, 180v/8=012/088, *ʻa. ḫatunı* 175v/4=012/030, 177v/5=012/051

ʻazīzlik (A.+T.) "üstünlük, yücelik" (KB-, AT-, R-). *ʻa.* 74v/9=004/139, 74v/9=004/139 **ʻazīzlik bol-** "itibarlı, saygın olmak" *b.-maḳları ʻa.* 227v/7=019/081

azu "veya, yahut" (KB C24, DLT- I 88 ED 280a azu). 2v/6=002/006, 3v/5=002/019, 9r/4=002/074, 9v/7=002/080, 12r/4=002/100, 13r/1=002/106, 13r/2=002/106, 24r/5=002/200, 25v/4=002/214, 28r/9=002/231, 29v/1=002/235, 29v/6=002/236, 30r/1=002/237, 32r/7=002/253, 35r/4=002/270, 57r/4=003/194, 58v/6=004/007, 59r/7=004/011, 59v/2=004/012, 59v/4=004/012, 59v/5=004/012, 59v/5=004/012, 59v/7=004/012, 60r/4=004/015, 63v/8=004/043, 63v/8=004/043, 63v/9=004/043, 64v/1=004/047, 64v/9=004/053, 65r/1=004/054, 66r/8=004/066, 66v/6=004/071, 67r/1=004/074, 67r/9=004/077, 68r/4=004/083, 68v/2=004/086, 69r/1=004/090, 69r/1=004/090, 71r/2=004/102, 71v/6=004/109, 71v/7=004/110, 72r/1=004/112, 72r/6=004/114, 72r/6=004/114, 73r/4=004/124, 73v/4=004/128, 74v/1=004/135, 74v/2=004/135, 76r/1=004/149, 76r/1=004/149, 80v/7=005/006, 80v/8=005/006, 80v/8=005/006, 83r/4=005/032, 83r/8=005/033, 83r/9=005/033, 83r/9=005/033, 85v/1=005/042, 87r/3=005/052, 89v/5=005/074, 91r/5=005/089, 91r/6=005/089, 92r/3=005/095, 92r/4=005/095, 93r/7=005/106, 93v/5=005/108, 97r/5=006/021, 98v/1=006/035, 98v/9=006/040, 99r/3=006/043, 99v/1=006/047, 101r/4=006/065, 101r/4=006/065, 104r/2=006/093, 107r/3=006/122, 109v/4=006/143, 109v/4=006/143, 109v/6=006/144, 109v/7=006/144, 109v/7=006/144, 110r/2=006/145, 110r/2=006/145, 110r/2=006/145, 110r/5=006/146, 110r/6=006/146, 110v/2=006/148, 111v/2=006/157, 111v/6=006/158, 111v/6=006/158, 111v/8=006/158, 112v/8=007/004, 114r/2=007/020, 115v/6=007/037, 117r/8=007/050, 117v/5=007/053, 118v/4=007/063, 118v/8=007/065, 119r/2=007/069, 121r/1=007/088, 121v/6=007/098, 122v/5=007/115, 122v/5=007/115, 123v/2=007/129, 127v/6=007/164, 128v/6=007/173, 129r/2=007/176, 129v/3=007/183, 129v/4=007/184, 129v/5=007/185, 130v/2=007/193, 130v/5=007/195, 130v/5=007/195, 133r/8=008/016, 134r/2=008/030, 134r/2=008/030, 134r/6=008/032, 140r//4=009/016, 14r/6=002/118, 144r/8=009/052, 144r/9=009/053, 144v/6=009/057, 144v/6=009/057, 147r/9=009/080, 150r/8=009/109, 150r/9=009/109, 152v/1=009/126, 154r/4=010/012, 154r/4=010/012, 154v/1=010/015, 154v/4=010/016, 154v/5=010/017, 155v/6=010/024, 156v/1=010/031, 157r/4=010/038, 157v/7=010/046, 158r/4=010/050, 158v/7=010/059,

15v/6=002/133, 164r/3=011/012, 164r/4=011/013, 164v/1=011/017, 164v/1=011/017, 165r/5=011/024, 165v/5=011/030, 166r/4=011/035, 169v/7=011/080, 169r/8=011/087, 170v/6=011/089, 170v/6=011/089, 173v/9=012/009, 174v/7=012/021, 175r/7=012/025, 180r/6=012/080, 180v/4=012/085, 182r/9=012/107, 182v/3=012/109, 184v/6=013/016, 184v/7=013/016, 185r/1=013/017, 186r/6=013/031, 186r/6=013/031, 186r/9=013/031, 186v/3=013/033, 186v/4=013/033, 187r/7=013/040, 187r/7=013/040, 187r/8=013/041, 189r/5=014/013, 197r/1=016/017, 198r/4=016/033, 199r/5=016/045, 199r/6=016/046, 199r/6=016/047, 199r/7=016/048, 200r/1=016/059, 201v/4=016/077, 203v/1=016/097, 209v/6=017/050, 209v/6=017/051, 210r/4=017/054, 210r/9=017/058, 21r/8=002/182, 211r/7=017/068, 211r/7=017/069, 212v/8=017/091, 212v/9=017/092, 213r/1=017/092, 213r/1=017/093, 213r/2=017/093, 213v/2=017/099, 214r/4=017/107, 214r/7=017/110, 215r/1=018/009, 215v/8=018/019, 216r/2=018/020, 217v/9=018/041, 219r/4=018/055, 219v/4=018/060, 220r/1=018/065, 225v/4=019/046, 227v/4=019/078, 228r/9=019/098, 228v/9=020/010, 230r/5=020/045, 232v/4=020/086

b

ba- "bağlamak; örtmek, kapamak" (KB 46, DLT-III 224, ED 292a ba:-). köŋül ba- "sebat etmek" *köŋül b.-dımız* 121r/4=007/089, 215r/6=018/014, *b.-sa köŋülläriŋiz üzä* 133r/1=008/011, ḳapuġ ba- "kapı örtmek" *b.-dı ḳapuġlarnı* 175r/2=012/023,

bābil (A) "Babil, Eski Mezopotamya'nın en büyük şehirlerinden biri" (KB-, AT-, R-). bābil yär "Babil yeri" *b. yärniŋ* 12v/1=002/102

baçıġ "and, sözleşme", bkz. bıçıġ (KB -, DLT-I 371, ED 294a baçıġ). *b.* 68v/9=004/090, *bir b.* 122r/4=007/102, *söz b.+ı* 81r/3=005/007, *taŋrınıŋ b.+ı* 111r/3=006/152, *b.+larını* 76v/4=004/155, *b.+ları birlä* 76v/2=004/154, 76v/3=004/154, baçıġ ḳıl- "söz vermek" *b. ḳıl-* 55v/9=003/183, 123v/9=007/134, baçıġ (BEL.) buz- "sözünden dönmek" *b.+nı buzarlar* 124r/2=007/135, baçıġ (BEL.) tükäl ḳıl- "sözleşmelerinin gereğini yerine getirmek" *tükäl ḳılıŋlar b.+larını* 79r/8=005/001

baġarsuḳ "bağırsak, sakatat", (KB-, DLT I-502, ED 320a bağırsuḳ). yaġlıġ baġarsuḳ "iç yağı" *uçaları azu yaġlıġ b.* 110r/5=006/146

bağırsaḳ "merhametli, gönül alıcı, şefkatli" (KB 34, DLT-I 502, ED 319a bağırsaḳ). *b. ḳamuġ tınlıġḳa* 1v/1=001, *b. kim* 195v/9=016, 205v/9=017, 214v/2=018, *b.kim kök yaġmurı birlä* 183r/2=013, *b. kim ḳullarıŋa* 187v/5=014, *b. müʿminlärkä* 131v/2=008, *b.turur* 192r/9=015, 199r/7=016/047, *b. yarlıḳaġan* 196r/7=016/007, *b. yarlıḳadaçı* 228v/2=020, *ärür b.* 225v/6=019/047

bağış "eklem, parmakların ve başka uzuvların ek yerleri" (KB-, DLT-I 367, ED 321a 1 bağış). *tegmä b.+ı* 133r/4=008/012

bağışla- "bağışlamak, vermek, affetmek, ihsan etmek, lütfetmek" (KB 2053, DLT-III 335, ED 321b bağışla-). *b.-dı* 191v/1=014/039, *atasız b.-dı* 223r/2=019, *b.-dımız* 225v/8=019/049, 225v/9=019/050, *b.-dımız isḥāḳnı* 103r/2=006/084, *b.-dımız päyġāmbär* 226r/4=019/053, *b.-yın* 224r/2=019/019, *ḥācätin b.-ġan* 163r/2=011, *b.-ġan turur* 152v/9=010, *b.-ġlı* 187v/5=014, 192r/9=015, 223r/2=019, bağışlayu ḳol- "aracılık etmek" *b.-yu ḳol-* 68r/8=004/085, 68r/9=004/085, *ädgü b.-yu ḳol-*

68r/9=004/085, *yawuz b.-yu kol-* 68r/9=004/085, eş dost bagışla- "dost bağışlamak" *b.-ġıl eş dost* 223r/6=019/005, muyanlık bağışla- "sadaka olarak bağışlamak" *muyanlık b.-sa* 69r/9=004/092, raḥmät bağışla- "rahmet bağışlamak" *b.-ġıl raḥmät* 38v/5=003/008

bağışlağu "bağışlama" (KB-, DLT-, ED-, WF). *b.* 214v/2=018, *b.+nı* 195v/9=016

bağla- "bağlamak" (KB-, DLT-III 292, ED 314b bağla:- WF). köz bağla- "büyü yapmak, büyülümek" *b.-dılar kişilär közlärini* 122v/6=007/116

bağlan- "bağlanmak" (KB 5928, DLT-, ED 315a bağla:n-). *b.-dı äligläri* 88r/8=005/064, *b.-mış turur* 88r/8=005/064

bağlıġ "bağlı" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *kılmagıl älginni b. boynuŋka* 208r/4=017/029

bahā (F.) "değer, kıymet, fiyat" (KB-, AT-, R 86). *b. birlä* 93r/9=005/106, *b.+nı* 6r/3=002/041, 9v/5=002/079, 20r/6=002/174, 203r/7=016/095, 203r/8=016/095, *az b.+nı* 56v/2=003/187, 57v/4=003/199, 85v/8=005/044, 139v/3=009/009, äksük bahāḳa sat- "değerinden az fiyata satmak" *sa(t)tılar äksük b.+ḳa* 174v/5=012/020

baḫīllıḳ (A.+T.) "cimrilik" (KB-, AT-, R 86). *b.+ḳa* 73v/6=004/128, baḫīllıḳ ḳıl- "cimrilik etmek" *b. ḳıl-* 55v/4=003/180, 55v/5=003/180

baḫşīş (F) "bağış, lütuf, ihsan" (KB-, AT 69, R-). baḫşīş ḳıl- "lütfetmek" *b. ḳılġan* 38v/6=003/008

baḳ- 1."bakmak, beklemek, *gözetlemek*" (KB 133, DLT-I 102, ED 311a baḳ). *b.-ar* 157v/3=010/043, *b.-ar ämärläri ämärika* 152v/3=009/127, *b.-arlar* 130v/9=007/198, 132r/1=008/006, *b.-ar siz* 51v/3=003/143, *b.-ar silär* 6v/6=002/050, 7r/4=002/055, *b.-ġay* 123v/3=007/129, *b.-ayın* 124v/7=007/143, *b.-ıŋ* 51r/4=003/137, *b.-ġıl* 33r/9=002/259, 64r/7=004/046, 64v/5=004/050, 89v/7=005/075, 89v/8=005/075, 97r/8=006/024, 99r/8=006/046, 101r/5=006/065, 120r/9=007/084, 122r/5=007/103, 12v/7=002/104, 157r/7=010/039, 160r/4=010/074, 207v/3=017/021, 209v/3=017/048, 233r/7=020/097, *b.-ġıl äşgäkiŋkä* 33v/1=002/259, *b.-ġıl süŋüklärkä* 33v/2=002/259, *b.-ġıl tağḳa* 124v/7=007/143, *b.-alım* 154r/8=010/014, *b.-ıŋlar* 105r/1=006/099, 120v/6=007/086 162r/5=010/101, 198v/2=016/036, 96r/8=006/010, *b.-salar* 182v/4=012/109, *b.-a ḳılur işni* 153r/5=010/003, *b.-a turur* 152r/5=009/123, *b.-ıp turı körgit(t)i* 124v/8=007/143, *b.-ıp ḳılur işni* 183r/6=013/002 *b.-ığlılarḳa* 8v/7=002/069, 122v/1=007/108, 193r/3=015/016, *b.-mas mu* 25r/2=002/210, *b.-mas mu sän* 64v/4=004/049, 65v/5=004/060, 190v/2=014/028, *b.-maslar mu* 199r/7=016/048, *b.-maslar* 111v/6=006/158, 198r/3=016/033, *b.-masun* 194v/6=015/065, *b.-maz* 45v/3=003/077, äwrä täwrä baḳ- "evire çevire bakmak, iyice bakmak, iyice düşünmek" *äwrä täwrä b.-maslar mu ḳur'ānḳa* 68r/2=004/082, ḳaya baḳ- "yan bakmak, arkaya bakmak" *ḳ. b.-sa silär* 74v/2=004/135, *ḳ. baḳmasun* 169v/9=011/081

baḳa "kurbağa" (KB-, DLT- I 73, ED 311b baḳa). *ḳanatlıġ çäkürgä taḳı yadaġ çäkürgä taḳı b.+lar taḳı ḳanlar bälgülüglär* 123v/7=007/133

baḳıl- "bakılmak" (KB-, DLT-II 131, ED 314b baḳıl-). *b.-maslar* 19r/3=002/162

baḳır "bakır, kolay, dövülür ve işlenir olmasından dolayı pek çok işte kıllanılan renkli element" (KB 120, DLT-I 495, ED 317b baḳır). *bir suw birlä b. äritmiş täg* 217r/2=018/029, *ḳuy- sızġurmış b.* 222r/1=018/096

bal- "bağlamak" (KB: DLT-II 27, ED 330b bal- (ba:l-)). yadınç bal- "çardaklı üzüm bahçeleri kurmak" *yadınç b.-mışlar* 109r/7=006/141, *yadınç b.-madukları* 109r/7=006/141

balçık "balçık, çamur" (KB-, DLT-I 228, ED 330a balçık). *b.+dın kuş surāti* 43r/1=003/049, *b.+dın kuş eŋi* 93v/3=005/110, *kuruġ b.+dın kara öyük b.+dın* 193v/3=015/028, *törüt(t)üŋ kuruġ çıŋrama b.+dın kara öyük b.+dın* 193v/6=015/033, *yarat(t)ı b.+dın* 95v/3=006/002, 95v/4=006/002, *yarat(t)ıŋ b.+dın* 113r/9=007/012, 210v/6=017/061, *yarat(t)ımız kuruġ b.+dın öyükdin* 193v/1=015/026

balık "balık" (KB 66, DLT-I 73, ED 335b 1 balık). *unut(t)um b.+nı* 219v/7=018/063, *kälür b.+ları* 127v/4=007/163, *unıt(t)ılar b.+larını* 219v/5=018/061

balman "put" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *turup tapnur... b.+lar üzä* 124r/8=007/138

bar "var, mevcut" (KB B42, DLT-I 44, ED 353a ba:r). *b.* 3r/8=002/013, 17v/5=002/148, 19r/8=002/164, 33v/4=002/260, 35r/7=002/272, 36v/3=002/282, 36v/4=002/282, 38r/5=003/004, 38v/1=003/007, 39r/5=003/013, 39r/9=003/014, 43r/4=003/049, 44v/5=003/067, 45r/7=003/075, 45r/7=003/075, 45v/1=003/076, 45v/4=003/078, 45v/9=003/079, 49r/9=003/117, 49v/1=003/117, 56v/6=003/190, 57v/2=003/199, 59v/5=004/012, 64v/9=004/053, 66v/6=004/072, 83r/5=005/022, 83r/9=005/024, 110v/1=006/148, 117v/5=007/053, 117r/1=007/046, 122v/4=007/113, 124v/7=007/143, 130v/4=007/195, 134r/5=008/032, 149r/7=009/099, 156v/5=010/034, 156v/7=010/035, 164r/7=011/014, 224v/7=019/031, 229r/6=020/018, *b. ärginçä* 217v/3=018/035, 95r/3=005/117 *yol körgütügli b.* 183v/9=013/007, bar kıl- "var etmek, yaratmak" *yokdın b. kılıġlı* 105r/3=006/101

bar- "varmak, gitmek; peşinden gitmek, uymak, tâbi olmak" (KB C61, DLT-I 20, ED 345a bar-). *köpük b.-ur* 185r/2=013/017, *b.-ur siz* 52v/3=003/153, *yeli bar-* "rüzgârı kesilmek, yani devleti gitmek" *b.-ġay yeliŋizlär* 135v/5=008/046, *b.-ġıl sän* 83r/9=005/024, 230r/2=020/042, *b.-ġıl* 135v/5=008/046, 220r/5=018/071, 220r/8=018/074, 220v/2=018/077, 229r/9=020/024, 210v/8=017/063, 233r/6=020/097, *b.-ıŋlar* 180v/6=012/087, 181r/6=012/093, 230r/3=020/043, *b.-sa silär* 70v/3=004/101, *köni yolka b.-sa* 232r/9=020/082, *körgäy sän kämini b.-ıġlı käligli* 196v/8=016/014, *hacka b.-ġuka* 22v/4=002/189; udu bar- "peşinden gitmek, uymak, tâbi olmak" *udu b.-ırlar yalavaçka* 126v/3=007/157, *udu b.-dım atalarım dīniŋä* 176v/1=012/038, *udu b.-dı saŋa* 137r/6=008/064, *udu b.-dı anlar* 172v/6=011/116, *udu b.-dı säbäbkä* 221r/6=018/085, *udu b.-dı öz tiläkiŋä* 216v/9=018/028, 229r/4=020/016, *udu b.-dı yol yaraġını* 221/4=018/092, *udu b.-dımız* 165r/8=011/027, *udu b.-dılar* 12r/7=002/102, 19v/3=002/166 *(2)*, *udu b.-dılar aŋar* 151r/8=009/117, *udu b.-dılar ärzülarka* 226v/2=019/059, *udu b.-dılar...boyun keriglilär färmānıŋa anlarka* 149v/1=009/100, *udu b.-dılar... boyun keriglilär färmānıŋa anlarka* 168r/5=011/059, *udu b.-dılar... fir'avn färmānıŋa* 171r/8=011/097, *udu b.-dılar ol yaruklukka* 126v/7=007/157, *udu b.-ġay säbäbkä ulaġka* 221/2=018/089, *udu b.-ġaylar ündäġçikä* 233v/6=020/108, *udu b.-ayın-mu saŋa* 220r/1=018/066, *udu b.-ġıl aŋar* 105v/2=006/106, 162v/8=010/109, *udu b.-ġıl ibrāhīm yalavaç diniŋä* 205r/8=016/123, *udu b.-ġıl kedinläriŋä* 194v/6=015/065, *udu b.-alım yalavaçlarka* 191v/8=014/044, *udu b.-ıŋlar*127r/2=007/158, *udu b.-ıŋlar aŋa* 111r/9=006/155, *udu b.-ıŋlar aŋar*

19v/8=002/170, 112v/6=007/003, *udu b.-ıŋlar anı* 111r/5=006/153, *maŋa udu b.-sa* 191r/5=014/036, *udu b.-sa sän maŋa* 220r/4=018/070, *saŋa udu b.-sa* 194r/2=015/042, *udu b.-sa* 14v/1=002/120, 82r/8=005/016,187r/3=013/037, *udu b.-sa ibrāhīm dīnikä* 73r/6=004/125, *udu b.-sa sän köŋülläri tiläkläriŋä* 17v/1=002/145, *udu b.-sa köni yolka* 230r/7=020/047, *udu b.-sa köni yolumka* 5v/7=002/038, *udu b.-sa mänim yolumka* 234v/4=020/123, *udu b.-sa mü'minlär* 72r/8=004/115, *udu b.-sa silär şu'aybka* 121r/5=007/090, *udu b.-ıġlı amarınıŋ kıbläsiŋä* 17v/1=002/145, *udu b.-ıġlı anlarnıŋ kıbläsiŋä* 17r/9=002/145, *silärkä udu b.-ġan* 189v/6=014/021, *udu b.-ġay ärdiŋizlär yäkkä* 68r/6=004/083, *udu b.-dı ärsä ibrāhīmdin* 169r/8=011/074, *udu b.-maġıl anlarnıŋ tiläkläriŋä* 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, *udu b.-maġıl anlarnıŋ köŋülläri tiläkläriŋä* 110v/5=006/150, *udu b.-maġıl artaklık kılıġlılar yolıŋa* 124v/6=007/142, *udu b.-maġıl aŋar* 208v/5=017/036, *udu b.-maŋlar* 74v/1=004/135, *udu b.-maŋlar anlarnıŋ yolıŋa* 161r/6=010/089, *udu b.-maŋlar anda adın iş ärkligläri ya'nī dostlarka* 112v/7=007/003, *udu b.-maŋlar bir bodunnuŋ tiläkiŋä* 90r/1=005/077, *udu b.-maŋlar dīv adımlarıŋa* 109v/2=006/142, *udu b.-maŋlar yäk maŋımlarıŋa* 24v/9=002/208, 19v/5=002/168, *udu b.-maŋlar yollarka* 111r/5=006/153, *udu b.-masmän mägär aŋar* 99v/5=006/050, 154v/2=010/015, *udu b.-mas* 159r/8=010/066, *udu b.-mas üküşräkläri mägär sezikkä* 156v/9=010/036, *udu b.-mas -miz köŋlüŋüz tiläkiŋä* 100r/7=006/056, *udu b.-mas silär mägär bir ärkä* 209v/3=017/047, *udu b.-mas silär mägär siziŋkä* 110v/2=006/148, *udu b.-maslar mägär sezikkä* 106v/3=006/116, *udu b.-maslar silärkä* 130v/1=007/193, *ortaklar udu b.-maslar* 159r/9=010/066, *udu b.-mak* 21r/1=002/178, *udu b.-makka* 156v/8=010/035, *kündüz b.-makı kälmäki içindä* 19r/5=002/164, *tün kün b.-makı kälmäki içindä* 56v/6=003/190, *tün kündüz adnamakı b.-makı kälmäki içindä* 153v/3=010/006

barça "bütün, hep, hepsi" (KB B18, DLT-I 210, ED 356b barça). *b.* 231r/5=020/064, *b.+nı* 17v/6=002/148, *b.+ŋızka* 126v/9=007/158

barıl- "uyulmak, tâbi olunmak, izlemek" (KB-, DLT II-130, ED 365b barıl-, WF). udu barıl- "tâbi olunmak, izlenilmek, peşinden gidilmek" *udu b.-dılar* 19v/2=002/166, 126v/7=007/157,

barmak "parmak" (KB-, DLT-, ED-). *ısırdılar b. uçların* 49v/6=003/119, *b.+larını kulakları içindä kök otlarındın ölümdin saklanur* 3v/6=002/019

bark "bark, mülk" (KB 4545, DLT-III 333, ED 395b bark). *äw b. kodup çıktılar* 138r/7=008/074, *b.+dın adrıldılar* 57r/5=003/195, *äw b.+dın adrılmışlar üzä* 151r/8=009/117, *äw b.+dın çıktılar* 138r/9=008/075, *äwdin b.+dın käsilinip çıksa* 70r/9=004/100, *äwdin b.+dın käslinip çıkmadılar* 138r/3=008/072, *b.+ların kodup käldilär* 140v/4=009/020, *äwläriındin b.+larındın çıktılar* 138r/1=008/072

basut "yardım, yardımcı" (KB 2502, DLT-I 354, ED 372a basut). basut ber- "yardım vermek" *yārī basut b.-sä* 81v/5=005/012, *küç basut b.-iglilär* 89v/3=005/072, *basut berü* 131v/2=008

baş 1. "baş" (KB 176, DLT-I 59, ED 375a baş). *b.* 169r/2=011/082, 223r/5=019/004, *kötrür b.+ım üzä ätmäkni* 176r/6=012/036, *b.+ımnı* 233r/3=020/094, *ämgäk b.+ında* 23v/1=002/196, *yegäy kuş anıŋ b.+ındın* 176v/8=012/041, *b.+larıŋızka* 80v/6=005/006, *yülimäŋlär b.+larıŋıznı* 23r/9=002/196, *b.+ları* 3v/1=002/015,

106r/1=006/110, 195r/2=015/072, *b.+larını* 191v/5=014/043, 209v/8=017/051, 2. "başlangıç". *taŋ b.+ında boluğlılar* 195r/7=015/083, 3. "ekin başı, başak" *b.+ı içindä* 177r/9=012/047, *buğday b.+ı içindä* 33v/9=002/261, *yeti buğday b.+ı* 33v/8=002/261, *yeti buğday b.+ları* 177r/3=012/043, 177r/8=012/046, 4. "sermaye, mal" māl başı "sermaye, mal" *mallarıŋızınıŋ b.+ları* 36r/6=002/279; baş köt(ü)r- "baş kaldırmak" *b. kötürüp boyun käriglilär fārmānıŋa* 168r/5=011/059, *b. kötürüp boynağuluḳ ḳılurlar.* 144v/7=009/057, başı täzgin- "başı dönmek, şaşmak" *b.+ı täzginmiş ḳaldı* 33r/5=002/258, *b.+ı täzginmiş* 101v/9=006/071, *b.+ları täzginip yorıyurlar* 129v/8=007/186, *b.+ları täzginürlär* 154r/3=010/011 başğa ~ başḳa elät- "ahdi yerine getirmek, sözünde durmak" *b.+ğa elätürlär* 185r/8=013/020, *tükäl ḳılıp b.+ḳa elätiŋlär* 111r/4=006/152, *b.+ḳa elätiglilär* 202v/8=016/091, başḳa täg- "akıl baliğ olmak" *tägsälär b.+ḳa* 221r/2=018/082, başḳa täŋäşmäk "karşılık, kısas" *b.+ḳa täŋäşmäk* 86r/2=005/045, başları tutuḳ "bocalayan, kararsız olan" *b.+ları tutuḳ* 75v/1=004/143

baş "yara" (KB 2580 DLT-III 151, ED 376a 2 ba:ş). baş täg- "yara almak, yaralanmak" *tägdi b.* 51r/7=003/140, 54v/8=003/172, *tägsä b.* 51r/7=003/140

başçı "imam, önder, lider, kılavuzluk eden" (KB 45, DLT-, ED 378a başçı). *b.+ları birlä* 211v/2=017/071, *kişilärkä b.* 14v/8=002/124

başla- "başlamak, yönetmek" (KB C34, DLT-III 292, ED 381a-b). *b.-r miz* 2v/1=002, *b.-yur män* 38r/1=003/001, *aḳa b.-sun* 127r/5=007/160, *tiläyü b.-dı* 179v/4=012/076

başlağlı "halife" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *kedin kälip b* 154r/8=010/014

başlağuçı "ḫalife" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *kedin kälip b.* 112v/1=006/165

başlıġ "başlı". başlığın yun- "boy abdesti almak, yıkanmak (dinen temizlenmek, cünupluktan kurtulmak)" *b.+ın* (vasıta) *y.-ğınça* 63v/8=004/043

bat- "batmak, gözden kaybolmak" (KB 4017, DLT-I 528, ED 298a bat-). *b.-ar isig bulaḳ içindä* 221r/7=018/086, *b.-sa* 215v/3=018/017, *b.-ğlılarnı* 102r/9=006/076, *b.-mazında aşnu* 235r/3=020/130, *b.-(t)ı ärsä* 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102v/2=006/078

batıġ "kumlu çamur; ırmak veya ırmağa benzer olan şeylerin derin olan yeri" (KB 1087, DLT-I 371, ED 301b batığ). 1. batığdın taş "kumlu çamurun pişirilmesiyle elde edilmiş taş" *yağdurdımız anlar üzä taşlar b.+dın* 195r/3=015/074 (krş. tupraḳdın taş), 2. "batık, ırmak veya ırmağa benzer olan şeylerin derin olan yeri" *ḳuduğnuŋ b.+ı içrä* 174r/7=012/015, *kämişiŋlär anı ḳuduġ b.+ıŋa* 174r/2=012/010

bāṭıl (A) "işe yaramaz, boş" (KB-, AT-, R 90). *b. birlä* 45r/1=003/071, *çınnı b.+dın adrıġlı* 6v/9=002/053, bāṭıl bol- "boşa gitmek" *b. boldı* 40r/5=003/022, bāṭıl ḳıl- "boşa çıkarmak" *b. ḳılmaŋlar* 34r/4=002/264

bāṭıllıḳ (A+T.) "haksızlık" (KB-, AT 72, R-). *b. birlä* 62r/4=004/029, 77r/5=004/161

batış "batma (güneş)" (KB-, DLT-, ED-, WF) *kün b.+ı tapa* 20v/3=002/177

batışıġ "batı (güneşin battığı yön)" (KB-, DLT-I 463 ED 309b batsıḳ). *kün b.* 14r/2=002/115, 16v/7=002/142, *tegdi kün b.+ḳa* 221r/6=018/086, *anıŋ b.+larında* 124r/5=007/137

batman "batman, bir ağırlık ölçüsü" (KB-, DLT-I 444, ED 305b batman). *b.+nı* 169r/5=011/084

batsıġ "batı (güneşin battığı yön)", bkz. batışıġ (KB-, DLT-I 463, ED 309b batsık). *kün b.* 33r/5=002/258

batur- "batırmak" (KB 2530, DLT-I 515 ED 308a batur-). *suwḳa b.-dımız* 6v/6=002/050, 118v/6=007/064, 214r/1=017/103, *suwḳa b.-maḳıŋ üçün boḏunını* 220r/6=018/071

bay "zengin" (KB1923, DLT-I 349 ED 384a ba:y). *b. kişi üzä* 29v/7=002/236, *b.+lar* 35v/2=002/273, 55v/7=003/181, bay bol- "sıkıntıdan kurtulmak, refaha kavuşmak" *b. bolġınça* 36r/7=002/280

bayaş "Allah" (KB -, DLT -, krş ED 385a baya:t). *b.+ın* 87v/9=005/060

bayram "bayram" (KB-, DLT-III 176, ED 308a baḏram, 387b bayram). *bol- b.* 94v/4=005/114

bayut- "zenginleştirmek" (KB 2615, DLT-II 325 ED 385a bayut-). *b.-tı* 146v/9=009/074

ba'żī (A) "bazı, bir kısım" (KB, A21, AT-, R -). *b.+sıŋa* 10v/1=002/085

beçin "maymun" (KB-, DLT I 346, ED 295b be:çin). *boluŋlar b.+lär* 128r/1=007/166, *boluŋlar b.+lär sürsükmişlär* 8r/9=002/065, *b.+lärni* 88r/1=005/060

bäd-baḫt (F) "kötü bahtlı, bedbaht" (KB-, AT-, R-). *anlarda biri b. ol* 171v/9=011/105

bäd-baḫtlıḳ (F.+T.) "kötü talihlilik" (KB-, AT-, R-). *ḳılma- b.* 224v/7=019/032, *b.+nı* 163r/2=011

bädäl (A) "karşılık" (KB-, AT-, R-). bädäl ḳıl- "bir şeyi başka bir şeyle değiştirmek" *b. ḳılurlar* 45v/2=003/077, bädäl-i kāsid "değersiz sermaye" *b.-i kāsid* 180v/9=012/088

bädr (A) "Bedir, Bedir savaşının yapıldığı yer, Medine'nin güneybatısında bir kasaba" (KB-, AT-, R-). *b.+dä* 50r/3=003/123

bäḏük "büyük" (KB-, DLT-I 93, ED 302b beḏük). *b. täpä* 34v/1=002/265, *b. yılan* 122r/9=007/107

bäg "bey; koca, efendi", bkz. bägdän (KB 235 , DLT-I 22, ED 322b be:g). *bu b.+im* 169r/6=011/072, *ḳorḳsa b.+indin* 73v/4=004/128,

bägdän 'efendi; sahip, bakıcı' bkz. bäg (KB-, DLT-, ED-, WF-). *b.+i* 201v/2=016/076; *b.+ikä* 177r/1=012/042

bäglig "beyli, evli olan, hür" (KB 405, DLT-I, ED 326a beglig). āzād bäglig "serbest bırakılmış, hür cariye" *āzād b.* 61v/7=004/025, bäglig bol- "evlenmek" *b. bolsalar* 61v/6=004/025

bäk "kuvvetli, sağlam, sıkı" (KB 417, DLT-I 333, ED 323a bek (?pek)). bäk tur- "sebat göstermek" *b. turuŋlar* 135v/3=008/045, *b. bäkümiş turur* 190r/7=014/024

bäklä- "beklemek" (KB 725, DLT-I 504, ED 326b bekle:-). *b.-ŋlär olarnı* 139r/3=009/005

bäkü- "sağlamlaşmak; sabitlenmek, sıkıca bağlanmak" (KB 1772, DLT-III 270, ED 325a bekü-). 1. "sağlamlaşmak" *b.-miş söz birlä* 190v/1=014/027; *bäk b.-miş turur* 190r/7=014/024, *anıŋ b.-mişindä keḏin* 202v/9=016/091; 2. "sabitlemek, sıkıca bağlanmak" *kämişti yär içindä b.-miş taġlarnı aġtarılmasun yayılmasun tep* 196v/9=016/015

bäkürt- "sağlamlaştırmak" (KB 1892, DLT-, ED-, WF-). bäkürtü bär- *b.-ü bergil aḏaḳlarımıznı* 31v/7=002/250

bäküt "bağ, bağlama" (KB-, DLT-III 8, ED 325a, beküt) kişilik bäküti "nikâh bağı" *kişilik b.+iŋä* 29v/3=002/235

bäl- "ürkmek, korkmak" (KB-, DLT-III 370, krş. ED 343a beliŋ-) *yana ägär b.-sä sän bir bodundın* 136v/5=008/058

bäküt- "sağlamlaştırmak, sabit tutmak" (KB-, DLT-II 309 ED 325b beküt-). *b.-ür* 187r/6=013/039, *b.-ür miz köŋülüŋni* 173r/2=011/120, *b.-üŋlär anlarnı* 133r/2=008/012, *b.-ü üçün* 203v/7=016/102, *b.-mäsä ärdimiz* 211v/6=017/074, *ḳatıġraḳ b.-mäk* 66v/1=004/066, *b.-ü küḏäzür* 190v/1=014/027

bäkütül- "sağlamlaştırılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *b.-miş* 153r/1=010/001, *b.-di bälgüläri* 163r/3=011/001

bäläk "armağan" (KB, DLT-I 385, ED 338b beläg). *b. ıḏ-* 223r/2=019

bälgü "alâmet, nişan, belgi, ayet" (KB 180, DLT-I 427, ED 340a belgü: (?belgö:)). 31r/9=002/248, 98v/4=006/037, 171v/7=011/103, 195r/4=015/077, 96v/3=016/011, 196v/6=016/013, 200v/1=016/065, 200v/3=016/067, 200v/7=016/069, 213v/6=017/101, *b. iş üzä* 100r/8=006/057, *b. kişilärkä* 33v/1=002/259, *b. nişän* 17r/9=002/145, *bir b.* 168v/4=011/064, *bir b. üzä* 168v/2=011/063, 170v/2=011/088, *bir nişän b.* 161v/2=010/092, *ıḏmadımız bir yalawaçdın mägär b.* 66r/4=004/064, *indürülmädi bir b. iḏisindin* 155r/2=010/020, 183v/9=013/007, 185v/9=013/027, *indürülmäs bir b.* 98v/3=006/037, *käldi b.* 111v/3=006/157, *käldi b. iḏiŋizdin* 120v/2=007/085, *kälmädi b.* 235r/7=020/133, *kälsä b.* 107r/8=006/124, 14r/6=002/118, *kälsä bir b.* 105v/7=006/109, *kälsä tegmä b.* 161v/9=010/097, "işaret, mucize" *kältürsä sän anlarḳa bir b.* 98v/1=006/035, *kältürdüŋ ärsä bir b.* 122r/8=007/106, *kältürmädiŋ bir b.* 167v/5=011/053, *kältürmäk bir b.* 187r/5=013/038, *kältürmäs bir b.* 235r/7=020/133, *kältürmäsä bir b.* 131v/4=007/203, *kältürtimiz b.* 230r/7=020/047, *ḳılalım b.* 224r/4=019/021, *taŋrınıŋ b. ḳılmışlarını* 79v/1=005/002, *täŋşürsä bir b. birlä* 203v/5=016/101, *yaraşı käldürdüm b. iḏiŋizlärdin* 122r/7=007/105, *b.+ni* 213v/6=017/101, *tegmä b.+ni* 97v/2=006/025, *b.+din* 25r/4=002/211, 135r/8=008/042, *kälmäs b.+din* 95v/6=006/004, *üküş b.+din* 182r/6=012/105, *yoḳatsa b.+din* 135r/7=008/042, *b.+sindin* 94v/4=005/114, *b.+lär* 21v/6=002/185, 25r/2=002/209, 25v/2=002/213, 32r/6=002/253, 56v/6=003/190, 76v/1=004/153, 105r/1=006/099, 105v/7=006/109, 12r/3=002/099 159v/2=010/067, 162r/6=010/101, 183r/9=013/003, 183v/3=013/004, 196v/5=016/012, 201v/8=016/079, 230v/4=020/055, *b.+lär birlä* 56r/2=003/183, 83r/6=005/032, 122r/2=007/101, 146r/7=009/070, 154r/7=010/013, 188v/3=014/009, *b. +lär turur* 153v/4=010/006, 188r/5=014/005, 195r/3=015/075, 235r/1=020/128, *käldi b.+lär birlä* 160r/5=010/074, *b.+lärni* 14r/8=002/118, 32r/5=002/253, 89v/8=005/075, 91r/8=005/089, 100r/5=006/055,101r/5=006/065, 210v/1=017/059, *aḏırdımız b.+lärni* 104v/4=006/097 104v/6=006/098, *aḏırdımız säçtimiz b.+lärni* 107v/5=006/126, *aḏrar säçär b.+lärni* 128v/7=007/174, *aḏrar miz säçär miz b.+lärni* 139v/5=009/011, *bälgürtür b.+lärni* 26v/4=002/219, 27r/2=002/221, *äwrär täwrär b.+lärni* 105v/1=006/105, *äwrär miz b.+lärni* 99r/9=006/046, *ıḏmas b.+lärni* 210v/3=017/059, *käldürdilär b.+lärni* 56r/3=003/184, *kältürdüŋ b.+lärni* 93v/5=005/110, *täzgindürür b.+lärni* 118r/8=007/058, *käldi b.+lärdin* 231v/5=020/072, *mäniŋ b.+lärim birlä* 230r/3=020/042, *b.+lärimni*

108r/4=006/130, 115v/3=007/035, *mäniŋ b.+lärimni* 219r/6=018/056, 222v/3=018/106, *mäniŋ b.+lärimkä* 85v/8=005/044, *mänim b.+lärimkä* 6r/3=002/041, *mäniŋ b.+lärimdin* 125r/5=007/146, *b.+lärimiz* 134r/4=008/031, 154r/9=010/015, 227r/6=019/073, *biziŋ b.+lärimiz birlä* 113r/4=007/009, 122r/5=007/103,100r/3=006/054, *b.+lärimiz birlä* 171r/8=011/096, 188r/3=014/005, *biziŋ b.+lärimiz içindä* 155r/4=010/021, *bizniŋ b.+lärimiz içindä* 101r/7=006/068, *käldi b.+lärimiz* 234v/7=020/126, *b.+lärimizni* 18r/4=002/151, 230v/6=020/056, *berdimiz b.+lärimizni* 128v/8=007/175, 195r/6=015/081, *biziŋ b.+lärimizni* 5v/8=002/039, 81r/9=005/010, 98v/7=006/039, 99v/3=006/049, 116r/6=007/040, 118v/6=007/064 125r/7=007/146, 125r/8=007/147, 129v/3=007/182, 160r/4=010/074, *biziŋ b.+lärimizni ärdilär* 124r/3=007/136, *biziŋ b.+lärimizni käçmişlärini* 129r/3=007/176, *yalġanḳa tu(t)tı b.+lärimizni* 129r/4=007/177, *yalġanḳa tu(t)tılar b.+lärimizni* 110v/5=006/150, 115v/4=007/036, *yalġanḳa tu(t)tılar biziŋ b.+lärimizni* 119v/1=007/072, *biziŋ b.+lärimizkä* 90v/9=005/086, 117v/2=007/051, 126v/3=007/156, 213v/1=017/098, 227v/4=019/077, *tandılar b.+lärimizkä* 65r/4=004/056, *biziŋ b.+lärimizdä* 215r/2=018/009, *b.+lärimizdin* 206r/2=017/001, *biziŋ b.+lärimizdin osanuḳlar* 161v/2=010/092, *bizniŋ b.+lärimizdin* 153v/6=010/007, *uluġ b.+lärimizdin* 229r/9=020/023, *yıġġaylar b.+lärimizdin* 111v/5=006/157, *uḏġay ärdimiz b.+läriŋkä* 235r/9=020/134, *anıŋ b.+läri* 145v/3=009/065, *b.+läri birlä* 219r/7=018/057, 222v/1=018/105, *bäkütüldi b.+läri* 163r/3=011/001, *bitig b.+läri* 192v/1=015/001, *bitigniŋ b.+läri* 153r/1=010/001, 173r/8=012/001, 183r/3=013/001, *iḏiŋ b.+läri* 111v/7=006/158, 111v/7=006/158, *oḳulsa b.+läri* 131v/6=008/002, *taŋrı b.+läri* 32r/2=002/252, *taŋrı b.+läri birlä* 57v/3=003/199, 159v/8=010/071, *taŋrınıŋ b.+läri* 226r/9=019/058, *b.+lärin* (VASITA) *bitiglärni indürdimiz* 199r/3=016/044, *b.+lärini* 9r/3=002/073, *aḏrar säçärmiz b.+lärini* 115r/7=007/032, 153v/3=010/005, *anıŋ b.+lärini* 30r/9=002/242, 115v/6=007/037, 154v/6=010/017, *körmişlärindä kedin b.+lärini* 176r/5=012/035, *iḏiläri b.+lärini* 136v/1=008/054, *iḏimiz b.+lärini* 97v/5=006/027, *taŋrı b.+lärini* 34v/6=002/266, 75r/1=004/140, 136r/7=008/052, 161v/7=010/095, *taŋrı b.+lärini* 22v/1=002/187, *taŋrınıŋ b.+lärini* 111v/4=006/157, *tutmaŋlar taŋrı b.+lärini* 28v/2=002/231, *b.+läriŋä* 76v/4=004/155, *anıŋ b.+läriŋä* 97r/5=006/021, 106v/5=006/118, *iḏi b.+läriŋä* 98r/6=006/033, *iḏimiz b.+läriŋä* 123r/5=007/126, *kertgünmäsä b.+läriŋä* 234v/8=020/127, *taŋrı b.+läriŋä* 8r/2=002/061, 139v/2=009/009, 204r/1=016/104, 204r/2=016/105, *tandılar iḏiläri b.+läriŋä* 168r/4=011/059, *anıŋ b.+lärindin* 104r/6=006/093, *iḏiläri b.+lärindin* 95v/6=006/004, *taŋrı b.+lärindin* 114v/2=007/026, 215v/4=018/017

bälgülüg 1."açık, belli, bilinen" (KB 1841, DLT-I 354, ED 341b belgü:lüg). *ol b.* 19v/6=002/168, 25r/1=002/208, *b.* 25r/5=002/211, 60v/3=004/019, 60v/7=004/020, 64v/6=004/050, 69v/6=004/094, 70v/5=004/101, 72r/1=004/112, 72v/7=004/119, 78v/8=004/174, 91v/5=005/092, 93v/6=005/110, 96r/4=006/007, 96v/6=006/016, 100v/4=006/059, 102r/6=006/074, 109v/3=006/142, 114r/6=007/022, 118v/1=007/060, 122r/9=007/107, 129v/5=007/184,153r/4=010/002, 159r/4=010/061, 160r/8=010/076, 163v/2=011/006, 163v/5=011/007, 165r/6=011/025, 171r/8=011/096, 173r/8=012/001, 173v/4=012/005, 173v/9=012/008, 175v/5=012/030, 182v/1=012/108, 192v/1=015/001, 192v/3=015/004, 195r/5=015/079, 195v/3=015/089, 196r/4=016/004,

198r/9=016/035, 202r/5=016/082, 203v/8=016/103, 210r/2=017/053, 225r/5=019/038, *arğuç b.* 193r/4=015/018, *bir ḥüccät b.* 69r/7=004/091, 75v/4=004/144, 215r/8=018/015, *bärdimiz ḥüccät b.* 76v/1=004/153, *bu b. ḥüccät idiŋizlärdin* 131v/5=007/203, *b.+lär* 23v/6=002/197, 123v/8=007/133, 154r/9=010/015 2. "ayet, kitap" *b.* 165v/1=011/028, *bir bälgülüg ya'nī kitāp* 107r/8=006/124, *bärdimiz tävrīt b.* 210v/2=017/059, *bitig b.* 82r/7=005/015, bälgülüg bol- "açıkça bilinmek" *b. bol-* 51v/6=003/145, 115r/8=007/033, 164v/1=011/017, bälgülüg ḳıl- "açıklamak" *b. ḳıl-* 29v/6=002/236, 29v/6=002/236, 69v/8=004/094, 230v/2=020/053

bälgülüglük "belge, mucize" (KB-, DLT-, ED-, WF). *käldi b. idiŋizdin* 119v/3=007/073

bälgür- "belirmek, meydana çıkmak, açığa çıkmak" (KB 3006, DLT-I 387, ED 341a belgür-). *b.-miş* 193r/6=015/021, *b.-mişdä kedin* 12b/7=002/109, 72r/8=004/115, 151r/2=009/13, *b.-di ök* 32v/6=002/256, *b.-di* 97v/6=006/028, 176r/4=012/035, 191v/9=014/045, *b.-di rāstı* 177v/6=012/051, *b.-di taŋrı yarlıġı* 144r/1=009/048, *b.-di uwıt yinläri* 114r/3=007/022, *b.-di uwut yärläri* 234v/1=020/121, *b.-di yigränçlik* 49v/3=003/118, *b.-gäy* 203r/3=016/092, *b.-sä* 93v/2=005/107, 100r/5=006/055, *b.-ginçä* 22r/7=002/187, *b.-ginçäkä tegi* 143v/2=009/043, *b.-di ärsä* 33v/2=002/259, 110v/8=006/151, 151r/4=009/114, *b.-mäsdä kedin* 132r/1=008/006

bälgürt- "açığa çıkarmak, belirtmek, meydana çıkarmak" (KB C18, DLT-, ED 341a belgürt-). *b.-ür* 22v/1=002/187, 28r/8=002/230, 30r/9=002/242, 34v/5=002/266, 79r/5=004/176, 82r/5=005/015, 82v/8=005/019, 89v/8=005/075, 91r/7=005/089, 91v/9=005/094, *adra säçä b.-ür* 183r/6=013/002, *b.-ür bälgülärni* 26v/4=002/219, 27r/2=002/221, *b.-ür yaraġlıġnı* 160v/5=010/082, *b.-ür silär* 5r/8=002/033, 92r/3=005/099, 103v/6=006/091, *b.-gäylär* 56v/1=003/187, *b.-mişimizdä kedin* 18v/7=002/159, *b.-ti* 106v/6=006/119, *b.-(t)ilär* 18v/9=002/160, *b.-(t)imiz* 117v/2=007/052, 14r/7=002/118, 214r/3=017/106, 216r/3=018/021, *adra säçä b.-(t)imiz* 207r/1=017/012, *b.-(t)imiz bälgülärni* 155v/7=010/024, 155v/7=010/024, *b.-älim teyü* 105v/1=006/105, *b.-üŋüzlär* 29v/9=002/237, *b.-sün* 8v/4=002/068, 8v/6=002/069, 8v/7=002/070, *b.-sä* 35r/5=002/271, 61v/8=004/026, 75v/9=004/149, 188r/2=014/004, 199r/3=016/044, *b.-ä* 215r/4=018/012, *b.-ü* 202v/5=016/089, *b.-üp* 59r/8=004/011, *b.-üp taŋlasa* 29v/9=002/237, *b.-ginçäkä tägi* 151r/5=009/115, *b.-gü üçün* 198v/6=016/039, *b.-mädi,* 179v/9=012/077, *b.-mäzlär* 52v/9=003/154, *b.-mäk* 111r/7=006/154, 182v/9=012/111, *adra säçä b.-mäk* 207r/1=017/012, *b.-mäk bitigni* 157r/3=010/037, *b.-mäk üçün* 113v/9=007/020, *b.-mäkiŋ üçün* 200r/8=016/064

bälgürtül- "açığa çıkarılmak, meydana çıkarılmak, belirtilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *b.-ür* 92r/7=005/101, *b.-miş* 58v/6=004/007, *b.-miş ḥükābın* 29v/9=002/237, *b.-di bärk* 163r/3=011/001, *b.-sä* 92r/6=005/101

bälgüsüz "belgisiz, işaretsiz, gizli, görünmeyen" (KB 1396, DLT-, ED 342a bälgü:süz). *b. ḥükmin mü tilärlär* 86v/7=005/050, *b.+ni* 227v/4=019/078, bälgüsüz bol- "gizli olmak" *b. bol-* 115r/8=007/033

ber- "vermek; kesinlik ve tezlik bildiren tasvirî fiil" (KB A30, DLT I;35, ED 345b be:r-). I. "vermek", *b.-ür anı* 87r/9=005/054, *taŋrı älgindä b.-ür* 45r/5=003/073 *b.-dim saŋa* 125r/2=007/144, *b.-diŋ fir'avnḳa* 161r/3=010/088, *b.-diŋ ök* 182r/1=012/101, *b.-di* 191r/1=014/034, *b.-di silärkä* 86v/2=005/048, 112v/2=006/165, *b.-di anlarḳa*

52r/3=003/148, 55v/4=003/180, *b.-di olarḳa* 130r/8=007/190, *b.-di anlarḳa* 144v/9=009/059, *b.-di aŋar* 31v/9=002/251, 33r/3=002/258, 63r/6=004/037, 65r/2=004/054, *ol turur b.-di* 230r/9=020/050 *b.-dimiz* 106r/8=006/114, *b.-dimiz dāvudḳa zäbūrnı* 77v/3=004/163, 210r/5=017/055, *b.-dimiz incīlni* 86r/4=005/046, *b.-dimiz anı* 103r/1=006/083, *b.-dimiz silärkä* 104r/7=006/094, *b.-dimiz anlarḳa* 199v/5=016/055, *b.-gäy maŋa* 217v/8=018/040, *b-gäy-miz* 51v/8=003/145, 51v/7=003/145, 72r/7=004/114, *b.-gäy ök miz* 67r/2=004/074, *b-gil biziŋkä* 57r/4=003/194, *b-gil aŋar* 139r/5=009/006, 208r/1=017/026, *b.-sünlär anıŋdın* 190v/6=014/031, *b-sä silär anı* 35r/6=002/271, *b.-igli turur* 155r/5=010/021, *i̱diŋ b.-gänindin* 207v/2=017/020, *i̱diŋniŋ b.-gän rūzīsi* 235r/5=020/131, *b.-mädi bir kim* 83r/2=005/020, *b.-mäginçäkä tägi* 178v/8=012/066, *b.-mäs silär anlarḳa* 73v/1=004/127, *b.-mäsälär kişilärkä* 65r/1=004/053, *b.-mäk* ḳorḳınçında aça ber- 1."hükmetmek, karar vermek" 2. "ferahlatmak" *aça b.-gil* 121r/4=007/089, *aça b.-gil köksümni köŋlümni* 229v/1=020/025, al yanutı ber- "tuzak kurmak" *al yanutı b.-ür* 134r/3=008/030, al yanutın ber- "tuzağa tuzakla karşılık vermek" *al yanutın b.-iglilärdä* 134r/3=008/030, aldamaḳ yanutı ber-"tuzağa tuzakla karşılık vermek" *aldamaḳ yanutı b.-ür* 75r/8=004/142 alḳış ber- "dua etmek" *alḳış b.-gil* 149v/7=009/103, *alḳış b.-mäkiŋ* 149v/8=009/103, arıġ ber- "lütfetmek" *arıġ b.-di* 66v/3=004/069, arıġ oğlanlar ber- "temiz soy vermek" *b-gil...oğlanlar arıġ* 41v/9=003/038, arḳa berip äwrül- "yüz çevirmek" *arḳa b.-ip äwrülsä* 67v/8=004/080, artuḳ bo̱d ber- "üstün kılmak" *artuḳ bo̱d b.-mäk* 119r/4=007/069, artuḳ ber- "üstün kılmak" *artuḳ b.-ür miz* 207v/3=017/021, artuḳluḳ ber- 1. "üstünlük vermek", *artuḳluḳ b.-dim* 14v/5=002/122, *artuḳluḳ b.-gäy* 78v/5=004/173, *b.-gäy artuḳluḳnı* 163r/6=011/003, *artuḳluḳ b.-mäkin* 207v/4=017/021 2. "uzatmak, sunmak" *artuḳluḳ b.-ür miz* 207v/2=017/020, 3. "artırmak, zenginleştirmek" *b.-sä biziŋkä artuḳluḳındın* 147r/3=009/075, *artuḳluḳ b.-mäḳi* 158v/4=010/058, *artuḳluḳ b.-mäkindin* 146v/9=009/074, artuḳluḳındın ber- "zenginlik vermek" *b.-di artuḳluḳındın* 147r/4=009/076, *b.-gäy biziŋkä taŋrı üzä artuḳluḳındın* 145r/1=009/059, artuḳsı ädgülük ber- "lütfetmek" *b.-di artuḳsı ä̱dgülükdin* 54a/4=003/170, ʿaṭā ʾ ber- "bağışlamak" *ʿaṭā ʾ b.-mäk* 172r/4=011/108, ayıḳ bilig ber- "ilim vermek" *b.-dimiz ayıḳ bilig* 175r/1=012/022, äsänlıḳ ber- "kolaylık vermek" *äsänlıḳ b.-di* 107v/6=006/127, basut ber- "desteklemek, yardım etmek" *basut b.-ü* 131v/2=008, biligni ber- "ilim vermek" *b.-ür biligni* 35r/2=002/269, *b.-dilär biligni* 214r/5=017/107, bitigni ber- "kitap vermek" *b.-di bitigni* 224v/5=019/030, *b.-dimiz bitigni* 6v/8=002/053, 14v/3=002/121, 17v/2=002/146, 65r/2=004/054, 186v/9=013/036, *b.-dimiz kitābnı* 111r/6=006/154, *b.-dimiz mūsāḳa bitigni* 10v/5=002/087, *b.-dimiz mūsāḳa bitigni* 172r/6=011/110, *b.-diŋiz bitig* 56r/7=003/186, bälgü ber- "mucize vermek, ayet vermek" *b.-dimiz bälgülärimizni* 128v/8=007/175, 195r/6=015/081, bälgülüg ber- "mucize vermek" *b.-dimiz bälgülüg* 25r/4=002/211, *b.-dimiz ḥüccät bälgülüg* 76v/1=004/153, *b.-dimiz tävrīt bälgülüg* 210v/2=017/059, *b.-dimiz ök mūsākä toḳuz nişānları bälgülüglär* 206r/3=017/002, 213v/6=017/101, boyun ber- 1. Müslüman olmak, boyun eğmek" *boyun b.-ürlär* 66r/8=004/065, *tandılar boyun b.-mişlärindä ke̱din* 146v/8=009/074, *boyun b.-di* 96v/4=006/014, *boyun b.-dimiz* 64r/7=004/046, *boyun b.-diŋizlär* 190r/2=014/022, *boyun b.-dilär* 85v/6=005/044, *boyun b.-gäy ök miz* 203r/9=016/096, *boyun b.-iŋlär*

232v/9=020/090, *boyun b.-älim* 191v/7=014/044, *boyun b.-sä* 107r/3=006/121, 102r/1=006/071, 106v/2=006/116, *boyun b.-sälär* 54a/2=003/168, 62v/7=004/034, *boyun b.-igli* 14r/4=002/116, 15r/8=002/128, *ḳılġıl boyun b.-igli* 15r/8=002/128, *boyun b.-iglilär* 15v/6=002/132, 15v/9=002/133, 16r/6=002/136, 117v/9=007/054, 196v/4=016/012, *bolsalar boyun b.-iglilär* 192v/2=015/002, *boyun b.-iglilär miz* 93v/8=005/111, *boyun b.-iglilärkä* 203v/8=016/102, *bolmaḳım boyun b.-iglilärdin* 160r/2=010/072, *boyun b.-iglilärdin män* 161r/9=010/090, *boyun b.-mäslär* 184v/1=013/014, *boyun b.-mägil* 216v/8=018/028, *boyun b.-mäk* 66r/8=004/065, 67v/9=004/081, *boyun b.-mäkni* 202v/1=016/087, 2. "uymak (nefsine), arzulamak, istek göstermek" *boyun b.-di aŋa ätözi kadaşını öldürmäkkä* 83v/9=005/030, *boyun b.-mäk içindä* 24v/9=002/208, buştu ber- "müjde vermek, müjdelemek" *buştu b.-ür miz* 194r/8=015/053, *buştu b.-ür silär* 194r/9=015/054, *buştu mu b.-ür silär* 194r/9=015/054, bütünlük ber- "söz vermek, teminat vermek" *b.-dilär ärsä aŋar bütünlüklärni* 178v/9=012/066, dād ber- "adaletle hükm etmek" *dād b.-ürlär* 127r/3=007/159, 129v/2=007/181, *dād b.-gil* 124v/6=007/142, *dād b.-iglilärni* 85v/3=005/042, *dād b.-ümämäkiŋizlärkä* 58r/3=004/003, dästūr ber- "izin vermek, müsaade etmek" *dästūr b.-mişdä aşnu* 123r/2=007/123, *dästūr b.-di* 158v/7=010/059, *dästūr b.-diŋ* 143v/2=009/043, *dästūr b.-gil* 144r/2=009/049, *dästūr b.-sä* 233v/8=020/109, *dästūr b.-ginçä* 180r/5=012/080, *dästūr b.-mäsdä öŋdün* 231v/2=020/071, *anıŋ dästūr b.-mäkindä kedin* 153r/6=010/003, edgü yanut ber- "iyilik vermek" *edgü yanut b.-gäy ök män* 81v/6=005/012, edgülük/ädgülük ber- "iyilik vermek" *b.-di ädgülük* 130r/7=007/190, *b.-dimiz ädgülük* 205r/7=016/122, *b.-diŋizlär edgülük birlä* 29r/5=002/233, *edgülük b.-gäy* 137v/8=008/070, *b.-gil edgülük* 24r/7=002/201, *b.-sä ädgülük* 130r/7=007/189, *b.-mäsük edgülük* 165v/8=011/031, älig ber- "fırsat vermek" *älig b.-di* 137v/9=008/071, elig ber- "hükümdar vermek" *eliglär b.-di silärkä* 83r/2=005/020, erinç ber- "nimet vermek" *erinç b.-di* 66v/7=004/072, 83r/7=005/023, 226r/7=019/058, *erinç b.-mäk* 29v/7=002/236, erinçlig ber- "nimetlendirmek" *erinçlig b.-gäy miz* 167r/7=011/048, ärk ber- "güç vermek" *ärk b.-mäki birlä* 61v/4=004/025, ärkliglig ber- "güç vermek, hâkim kılmak" *b.-ür ärkliglikni kimnä tiläsä* 31r/5=002/247, *ärkliglig b.-gäy* 123v/2=007/129, esizliklär ber- "kötülükler vermek" *b.-di esizliklär* 163v/9=011/010, ḫabär ber- "haber vermek" *ḫabär b.-ür män* 43r/3=003/048, *ḫabär b.-ür mi män* 39r/9=003/015, ḥaḳḳını ber- "hakkını vermek *b.-iŋlär anıŋ ḥaḳḳını* 109r/9=006/141, ḥikmät ber- "karar vermek" *b.-dimiz ḥikmät* 223v/5=019/012, ḥīlä yanutı ber- "tuzak kurmak" *ḥīlä yanutı b.-di* 43v/2=003/054, kitāb ber- "kitap vermek" *b.-dük sizkä kitābdın* 46r/3=003/081, *b-sä aŋa taŋrı kitābnı* 45v/7=003/079, ḳalıŋlarnı ber- "mehir vermek" *b.-iŋlär ḳalıŋlarnı* 58r/6=004/004, ḳat ḳat ber- "fazlasıyla vermek" *ḳat ḳat b.-ür* 30v/5=002/245, *b-gil ḳat ḳat otdın* 116r/3=007/038, käzīdni ber- "vergi vermek" *b.-sünlär käzīdni äliŋdin* 141v/5=009/029, 82v/9=005/019, ḳorḳuġ ber- "korku vermek, korkmak" *ḳorḳuġ b.-iglilär üzä* 6r/8=002/045, 213v/5=017/100, köni adaḳ ber- "rütbe vermek" *b.-ür köni adaḳ* 153r/3=010/002, köŋül ber- "gönül rızasıyla vermek" *köŋül b.-sälär* 58r/6=004/004, ḳurlar ber- "dereceler vermek" *ḳurlar b.-dimiz* 32r/4=002/253, küç ber- "güç vermek" *b.-dimiz küç birlä* 128v/2=007/171, *küç b.-dimiz* 11v/2=002/093, *b.-dimiz küç birlä* 8r/6=002/063, *küç b.-mäk* 170v/4=011/088, küç ḳıl-

"cezalandırmak" *b.-ür küç ḳılıġlılar*, 179v/4=012/075, mädäd ber- "desteklemek" *mädäd b.-gäy* 50r/6=003/125, mīrāṡ ber- "miras vermek" *mīrāṡ b.-ür* 123r/9=007/128, 226v/6=019/063, *mīrāṡ b.-dimiz* 124r/4=007/137 muyanlıḳ bẹr- "bağışlamak, lütufta bulunmak" *muyanlıḳ b.-iglilärkä* 181r/1=012/088, mülk ber- "mülk vermek" *uluġ mülk* 65r/3=004/054, *b.-ür sän mülkni* 40v/2=003/026, müjdä ber- "müjdelemek" *müjdä b.-ür* 42v/3=003/045, 140v/6=009/021, *müjdä b.-gil* 40r/5=003/021, 41v/2=003/039, 142r/7=009/034, *müjdä b.-iglilär* 77v/5=004/165, niʿmät ber- "rızk vermek" *b.-mişim niʿmätni* 14v/5=002/122, 14v/5=002/122, 197r/2=016/018, *b.-miş niʿmätkä* 201r/2=016/071, *niʿmät b.-dim* 6r/1=002/040, *niʿmät b.-dim* 6r/9=002/047, 14v/5=002/122, *niʿmät b.-sä miz* 212r/7=017/083; *mäniŋ niʿmät b.-dükümni* 6r/1=002/040, nişān ber- "mucize vermek" *nişānlarnı b.-dimiz* 10v/6=002/087; öküz köni tolu altun ber- " öküz derisini dolduracak kadar altın varmak" *b.-sä silär anlarda biriŋä bir öküz köni tolu altun* 60v/6=004/020, ötünç ber- "ödünç vermek, borç vermek" *ötünç b.-sä* 30v/4=002/245, *ötünç b.-sä silär* 81v/5=005/012, *ötünç b.-mäk* 81v/5=005/012, *körklüg ötünç b.-mäk* 30v/4=002/245, pänd ber- "nasihat vermek" *pänd pänd b.-ür män* 167r/3=011/046, *pänd b.-ür silär* 127v/6=007/164, *b.-ür* 28v/4=002/231, 65v/1=004/058, 202v/7=016/090, *b.-dimiz pänd* 233v/1=020/099, *pänd b.-gil* 66r/3=004/063, *pänd b.-iŋlär* 62v/7=004/034, *pänd b.-mäk* 228v/3=020/003, *b.-mäklikim* 159v/8=010/071, rūzgār ber- "zaman vermek, mühlet vermek" *rūzgār b.-dim* 186v/1=013/032, rūzī ber- "rızk vermek, nimet vermek" *rūzī b.-ür sän* 40v/6=003/027, *rūzī b.-ür* 156v/1=010/031, *rūzī b.-ür miz* 110v/8=006/151, 208r/7=017/031, 235r/6=020/132, *rūzī b.-di* 133v/6=008/026, 170v/2=011/088, 201r/4=016/072, *rūzī b.-dimiz* 2v/3=002/003, 127r/7=007/160, 185v/2=013/022, 199v/6=016/056, *rūzī b.-üp* 183r/2=013, *rūzī b.-igli* 1v/2=001/003, 1v/1=001, 57v/7=004/001, 173r/7=012, 186r/5=013/030, 224v/1=019/026, 232v/9=020/090, *rūzī b.-igli adını* 214r/7=017/110, *rūzī b.-igli turur* 223r/2=019, *rūzī b.-iglilärdä* 94v/4=005/114, *rūzī b.-iglikä* 225v/2=019/044, *rūzī b.-gän* 2v/1=002, *rūzī b.-däçi* 79r/7=005, *rūzī b.-güçilär* 193r/6=015/020, *rūzī b.-gükä* 152v/9=010, *rūzī b.-mäkkä* 201r/6=016/073, ṣadaḳa ber- "sadaka vermek" *ṣadaḳa b.-mişiŋizlärni* 34r/5=002/264, *ṣadaḳa b.-gü içindä* 144v/7=009/058, *ṣadaḳa b.-mäkni* 35r/5=002/271, *ṣadaḳa b.-mäkdin* 34r/2=002/263, sälām ber-"selâm vermek" *sälām berilsä silär sälām b.-iŋlär* 68v/1=004/086, ṡävāb ber- "mükâfat vermek" *arturur b.-ür anıŋ üskindin uluġ ṡävāb* 63v/2=004/040, *b.-ür uluġ ṡävāb* 75v/7=004/146, *ṡävāb b.-gäy ök miz* 147r/3=009/075, *b.-gäy miz uluġ tär ṡävāb* 77r/9=004/162, *b.-gäy ärdimiz anlarḳa bizdin yaru bir uluġ ṡävāb* 66v/1=004/067, säbäb ber- "sebep vermek" *b.-dimiz säbäb* 221r/5=018/084, sälām ber- "selâm vermek" *sälām b.-iŋlär* 68v/1=004/086, säwinç ~ säwünç ber- "sevinç vermek" *säwünç b.-ür miz* 194r/9=015/055, 223r/8=019/007, *säwünç b.-ür* 206v/5=017/009, *säwünç b.-dimiz* 169r/4=011/071, *säwünç b.-gil* 4r/7=002/025, 27r/8=002/223, 74v/7=004/138, 138v/8=009/003, 150v/9=009/112, 153r/2=010/002, 161r/3=010/087, *säwinç b.-gil* 18v/1=002/155, *säwünç b.-sä* 214v/4=018/002, *säwünç b.-igli* 14r/8=002/119, *säwinç b.-igli* 214r/3=017/105, *säwünç b.-iglilär* 25r/9=002/213, 99v/2=006/048, 219r/5=018/056, *säwünç b.-däçi* 163r/4=011/002, *käldi säwinç b.-däçi* 82v/9=005/019, *säwinç b.-dimiz ärsä* 111v/1=006/156, *säwünç b.-mäkiŋ üçün* 228r/8=019/097, sıġınġu ~ sıġınçu yār ber- "kalacak, sığınacak yer

vermek" *sığınġu yär b.-di* 133v/5=008/026, *sığınçu yär b.-dilär* 138r/2=008/072, 138r/7=008/074, söz yanutı ber- "açıklamak" *söz yanutı b.-ür* 73r/9=004/127, 79r/1=004/176, taŋdalıḳ aş ber- "kahvaltı vermek" *b.-gil taŋdalıḳ aşımıznı* 219v/6=018/062, tanuḳ/tanuḳluḳ ber- "şahitlik etmek" *tanuḳluḳ b.-ür* 77v/7=004/166, 150r/6=009/107, *tanuḳluḳ b.-ür miz* 128v/5=007/172, *tanuḳluḳ b.-ür silär* 10r/7=002/084, 97r/1=006/019, *tanuḳluḳ b.-ür siz* 44v/9=003/070, *tanuḳluḳ b.-ürlär* 77v/8=004/166, 110v/4=006/150, *tanuḳluḳ b.-di* 39v/5=003/018, 175r/8=012/026, *tanuḳluḳ b.-dilär* 108r/5=006/130, 46v/4=003/086, *tanuḳluḳ b.-gil* 43r/9=003/052, 44v/1=003/064, *tanuḳluḳ b.-iŋ* 46r/5=003/081, *tanuḳluḳ b.-iŋlär* 115v/8=007/037, *tanuḳluḳ b.-sälär* 60r/3=004/015, 110v/4=006/150, *tanuḳluḳ b.-igli* 175r/8=012/026, *tanuḳ b.-iglilär* 140r/7=009/017, *tanuḳluḳ b.-iglilär birlä* 90v/5=005/083, *tanuḳluḳ b.-iglilärdin bolsa* 94v/2=005/113, *tanuḳluḳ b.-gänlär birlä* 43v/2=003/053, *tanuḳluḳ b.-mädi* 180r/7=012/081, *tanuḳluḳ b.-mäŋlär* 110v/5=006/150, *tanuḳluḳ b.-mäs män* 97r/2=006/019, *tanuḳluḳ b.-mäk* 93r/6=005/106, *tanuḳluḳ b.-mäki* 96v/9=006/019, *tanuḳluḳ b.-mäkindin* 93v/4=005/107, tawar ber- "mal vermek" *b.-iŋlär tawarlarını* 58r/1=004/002, 58v/1=004/006, *b.-sä silär näk tawarlarını* 58v/3=004/006, *b.-säŋ tawarnı* 20v/4=002/177, *b.-mäŋlär tawarlarıŋıznı* 58r/7=004/005, tär ber- "ücret vermek" *b.-gäy miz uluġ tär ṣävāb* 77r/9=004/162, *b.-gäy miz tärlärini* 76r/6=004/152, *b.-iŋlär tärlärini* 61v/5=004/025, *b.-iŋlär* anlarḳa *tärlärini* 61r/9=004/024, *b.-sä silär olarḳa tärlärini* 80v/2=005/005, tävbä ber- "affetmek, bağışlamak" *tävbä b.-ür män* 18v/9=002/160, *tävbä b.-ür* 60r/7=004/017, 84v/9=005/039, 140r/3=009/015, 141r/9=009/027, *tävbä b.-di ök* 151r/7=009/117, *tävbä b.-di* 151r/9=009/117, 151v/3=009/118, 234v/3=020/122, *tävbä b.-gäy* 150r/3=009/106, 7r/3=002/054, *tävbä b.-mäk* 149v/6=009/102, *tiläyür tävbä b.-mäk* 62r/1=004/027, tiriglik ber- "hayat vermek" *tiriglik b.-di* 168r/8=011/061, *tiriglik b.-gäy miz* 203v/2=016/097, tükäl ber- "tam vermek, mükâfatlandırmak" *tükäl b.-ür* 43v/8=003/057, *tükäl b.-ür ölçäkni* 178r/7=012/059, *tükäl b.-gäy* 57r/6=003/195, 78v/4=004/173, *tükäl b.-gäy miz işlärini* 164r/8=011/015, *tükäl b.-sä* 172r/8=011/111, *tükäl b.-igli* 137r/1=008/060, vaʿdä bär- "vaad etmek, söz vermek" *vaʿdä b.-gil* 211r/2=017/064, ülüş ber- "pay vermek" *b.-gil ülüşdin* 24r/6=002/200, ün ber- "ses vermek" *ün b.-di* 224r/7=019/024, *ün b.-ü* 131v/7=007/205, vaʿdä ber- "zaman vermek" *vaʿdä b.-ür* 34v/9=002/268, 35r/1=002/268, 72v/7=004/120, *vaʿdä b.-diŋ* 116v/7=007/044, *vaʿdä b.-mäs* 72v/7=004/120, vaḳt ber- "vaad etmek" *vaḳt b.-di* 132r/2=008/007, yanut ber- "kabul etmek, uymak, mükâfatlandırmak" *yanut b.-ür män yanut b.-ür* 22r/2=002/186, 152r/2=009/121, 181r/1=012/088, 198r/2=016/031, *yanut b.-ür silär* 209v/9=017/052, *yanut b.-ür miz* 103r/5=006/084, 116r/8=007/040, 116r/9=007/041, 126r/1=007/152, 154r/7=010/013, 175r/1=012/022, 234v/7=020/127, *yanut b.-di* 52v/5=003/153, 57r/4=003/194, 176r/3=012/034, *yanut b.-dilär* 185r/4=013/018, *yanut b.-dimiz* 110r/6=006/146, *yanut b.-gäy ök män* 81v/6=005/012, *yanut b.-gäy* 51v/5=003/144, 109r/2=006/138, 109r/4=006/139, *yanut b.-gäy miz* 51v/8=003/145, 111v/4=006/157, *yanut b.-gäy ök miz* 203v/2=016/097, *yanut b.-gäylär* 107r/1=006/120, *yanut b.-iŋlär* 133v/1=008/024, *yanut b.-sünlär* 22r/2=002/186, 130v/3=007/194, *yanut b.-iglilär* 89v/3=005/072, *yanut b.-däçi* 90v/7=005/085, *yanut b.-gü üçün* 153r/8=010/004, 192r/6=014/051, *yanut b.-mädilär* 185r/4=013/018, *yanut b.-mägäylär*

218v/9=018/052, *yanut b.-mäsä* 164r/6=011/014, *yanut b.-mäk* 98v/2=006/036, <*yanutın b.-ür*> 3r/9=002/015, *yanutı b.-ür* 147r/9=009/079, yaraġ ber- "destek vermek" *yaraġ b.-di* 221/7=018/095, *b.-dimiz yaraġlıġını* 194v/5=015/064, yārī basut ber- "yardım etmek" *yārī basut b.-sä silär* 81v/5=005/012, yārī ber- "yardım etmek" *yārī b.-ür* 165v/5=011/030, 168v/3=011/063, *ätözläriŋä yārī b.-ürlär* 130v/1=007/192, 130v/8=007/197, *yārī b.-di* 50r/3=003/123, 141r/5=009/025, *yārī b.-dilär* 138r/2=008/072, 138r/8=008/074, *yārī b.-gäy ök sizkä* 46r/4=003/081, *yārī b.-gäy silärkä* 140r/2=009/014, *yārī b.-gil* 31v/7=002/250, 37v/9=002/286, 52r/2=003/147, *yārī b.-iŋlär* 221/8=018/095, *yārī b.-sä* 53v/5=003/160, *yārī b.-sä siz* 143r/2=009/040, *yārī b.-sälär* 218r/3=018/043, *yārī b.-igli* 13r/4=002/107, 64r/4=004/045, 78v/7=004/173, 135r/1=008/040, 135r/1=008/040, 212r/5=017/080, *yārī b.-iglidin* 14v/3=002/120, *yārī b.-iglilär* 149v/1=009/100, *yārī b.-iglilärdin* 35r/5=002/270, 198v/4=016/037, *yārī b.-gänlärniŋ yaḫşıraḳı* 52r/6=003/150, *yārī b.-gänlärdin* 40r/6=003/022, 43v/7=003/056, *yārī b.-gänläri* 43r/9=003/052, *yārī b.-däçi* 56v/9=003/192, 132r/6=008/009, *yārī b.-güçi* 50r/2=003/122, 151r/8=009/117, *yārī b.-mädilär* 138v/9=009/004, *yārī b.-mäk* 50r/8=003/126, 138r/4=008/072, *yārī b.-mäkkä* 130r/9=007/192, 130v/8=007/197, *taŋrınıŋ yārī b.-mäki* 25v/7=002/214, *yārī b.-mäki* 25v/7=002/214, *yārī b.-mäki birlä* 137r/4=008/062, *yarī b.-mäkimiz* 98r/7=006/034, yarlıġ ber- "emretmek" *yarlıġ b.-miş* 235r/1=020/129, yarlıḳamaḳ ber- "rahmet vermek" *b.-di yarlıḳamaḳ* 168v/3=011/063, *b.-di yarlıḳamaḳlıḳ* 165v/1=011/028, *b.-dimiz yarlıḳamaḳ* 219v/9=018/065, 28r/2=002/229, yawuḳluḳ aḏaşıŋa ber- "yakınlarına vermek" *b.-mäk yawuḳluḳ aḏaşıŋa* 202v/6=016/090, yemiş ber- "rızklandırmak" *b.-di yemiş* 218r/1=018/042, *b.-di yemişni* 217r/9=018/033, *b.-sä yemişni* 34v/1=002/265, yem içim ber- "nimet vermek" *yem içim b.-iŋ* 58v/7=004/008, yeti ekkilägülärdä uluġ oḳıġunı ber- "(Fatiha suresi)ni vermek" *b.-dimiz saŋa yeti ekkilägülärdä uluġ oḳıġunı* 195v/1=015/087, yuluġ ber- "fidye vermek" *yuluġ b.-sä* 158r/8=010/054, *yuluġ b.-sälär* 84v/5=005/036, zäkāt ber- "zekat vermek" *b.-ürlär zäkātnı* 87v/2=005/055, 126v/2=007/156, 146v/1=009/071, *b.-dilär zäkātnı* 36r/2=002/277, *b.-iŋlär ülüşlärini* 62v/3=004/033, *b.-iŋlär zäkātnı* 6r/5=002/043;10r/4=002/083, 13r/9=002/110, 67r/8=004/077, 67r/8=004/077, 77r/8=004/162, *b.-sä zäkātnı* 20v/6=002/177, 140r/9=009/018, II. tezlik, kesinlik tasviri fiili. āsān ḳılu ber- "kolaylaştırmak" *āsān ḳılu b.-gil* 229v/1=020/026, ata ber- "atmak, kovmak" *ata b.-dimiz* 232v/6=020/087, awlanu ber- "avlanmak" *biz awlanu b.-dimiz ärdi* 174r/9=012/017, aytu ber- "söylemek" *aytu b.-sä* 36v/5=002/282, *aytu b.-sün* 36v/3=002/282, 36v/5=002/282, bäkürtü ber- "sağlamlaştırmak" *bäkürtü b.-gil* 31v/7=002/250, bildür<ü> ber- "bildirmek" *bildür<ü> b.-sä* 55v/1=003/179, duʿā ḳılu ber- "dua etmek" *duʿā ḳılu b.-gil* 123v/9=007/134, etä ber- "rahmet vermek" *etä b.-di* 214v/2=018, *etä b.-gil* 215r/3=018/010, ḳılu ber- "yapmak" *ḳılu b.-gäy* 234r/3=020/113, *ḳılu b.-gil* 229v/3=020/031, ḳoḏa ber- "unutmak" *ḳoḏa b.-di* 145v/8=009/067, ḳoḏu ber- "bırakmak, mühlet vermek" *ḳoḏu b.-ür män* 129v/3=007/183, *ḳoḏu b.-ür* 126v/6=007/157, *ḳoḏu b.-gäy* 227r/9=019/075, *ḳoḏu b.-iŋlär* 119v/3=007/073, 139r/4=009/005 *ḳoḏu b.-mäk* 227r/9=019/075, ḳoyu ber- "bırakmak, mühlet vermek" *ḳoyu b.-ür miz* 55r/8=003/178, 55r/8=003/178, ḳuya ber- "dökmek, yağdırmak; akıtmak" *ḳuya b.-gil biziŋ üzä särmäkni* 31v/7=002/250, *ḳuya*

b.-iŋlär biziŋ üzä suwdın azu andın kim rüzî ḳıldı taŋrı 117r/8=007/050, oḳıyu ber- "okumak" *oḳıyu b.-äyin* 221r/4=018/083, sınayu ber- "denemek" *sınayu b.-dilär ärsä* 211v/5=017/073, sürä ber- "yüzdürmek, sürmek" *sürä b.-ür* 211r/3=017/066, şäşä ber- "çözmek" *şäşä b.-gil tügünümni* 229v/1=020/027, tävbä ber- "affetmek" *tävbä b.-ü* 61v/9=004/026, tökä ber- 1. "dökmek, yağdırmak" *tökä b.-gil biziŋ üzä särinmäklikni* 123r/5=007/126, 2. "bağışlamak" *tökä b.-gil yazuḳumuznı* 127r/9=007/161, tükäl ḳılu ber- "mükemmelen yapıvermek" *tükäl ḳılu b.-äyin ni'mätimni* 18r/3=002/150, uḏu ber- "uymak, tabii olmak" *uḏu b.-ir* 17r/1=002/143, *uḏu b.-irlär* 62r/1=004/027, *uḏu b.-gil ḳaḏaşıŋa* 122v/3=007/111, *uḏu b.-gil* 113v/2=007/014, uḳturu ber- "haber vermek" *uḳturu mu b.-ür silär* 154v/7=010/018, 186v/3=013/033, uyu ber- "tâbi olmak" *uyu b.-iŋlär* 136v/7=008/060, yarlıḳatu ḳılu ber- "mağfiret dilemek (bir kimse için)" *yarlıḳatu ḳılu b.-gil yazuḳlarımızını* 181v/2=012/097, yaru yarlıḳamaḳ ber- "mağfiret dilemek (bir kimse için)" *b-gil yaru yarlıḳamaḳ* 215r/2=018/010

bäräbär (F) "eşit, aynı, denk" (KB-, AT-, R -). *b.* 49r/3=003/113, *b. bolur mu közsüz körgän* 184v/6=013/016, 184v/6=013/016, *b. bolur mu ḳaraŋḳuluḳ yaruḳluḳ* 184v/6=013/016

bäräbärlıḳ (F.+T.) "aynılık, birliktelik" (KB-, AT-, R-). *b.* 14v/7=002/123

bäräkät (A) "nimetler, bolluklar" (KB-, A-, R-). *açġay ärdimiz anlar üzä b.-nı* 121v/4=007/096, bäräkätnı kitär- "faydasızlaştırmak" *b.+nı kitärür ribänıŋ* 35v/9=002/276, bäräkät ḳıl- "bereketlendirmek, bolluk vermek" *b.+nı ḳıldımız* 124r/5=007/137

bäräkätlig (A+T) "bereketli" (KB -, AT 76, R -). *b.* 47r/8=003/096

ber(i)l- "verilmek", (KB-, DLT-II 131, ED 365b beril-). *b.-di...anlarnıŋ iḏisindin* 46r/9=003/084, *b.-di yalavaçlar* 16r/5=002/136, 16r/4=002/136, *b.-gäy ök män* 227v/4=019/077, *b.-sä silär* 85r/6=005/041, *b.-sä bir kimärsä siz berilgän närsäniŋ mäŋzäşigi* 45r/4=003/073, *b.-sä bir kimärsä siz b.-gän närsäniŋ mäŋzäşigi* 45r/4=003/073, *b.-mädi keŋlik näk tawardın* 31r/4=002/247, *b.-mäsälär andın* 144v/8=009/058, açıġ beril- "yardım edilmek" *b.-miş açıġ* 171v/2=011/099, artuḳluḳ beril- "nimet verilmek" *artuḳluḳ b.-dilär* 201r/1=016/071, bälgülüg beril- "mucize verilmek" *b.-ginçä bir bälgülüg ya'nī kitāp 107r/8=006/124*, bilig beril- "ilim verilmek" *bilig b.-di* 35r/3=002/269, *b.-dilär bilig* 197v/4=016/027, *b.-mädiŋizlär biligdin* 212v/1=017/085, bitig beril- "kitap verilmek" *b.-dilär bitig* 12r/6=002/101, 17r/8=002/145, 64r/9=004/047, *b.-dilär bitigni* 56r/9=003/187, 74r/2=004/131, 80r/9=005/005, 87v/4=005/057, 141v/5=009/029, *b.-sä bitigni* 211v/3=017/071, dästūr beril- "izin verilmek, müsaade edilmek" *dästūr b.-sä* 148r/9=009/090, *dästūr b.-mäs* 202r/6=016/084, erinç beril- "bol nimetle şımartılmak" *erinç b.-dilär* 172v/7=011/116, äksük beril- "eksik verilmek" *äksük b.-mäslär* 164r/8=011/015, ḥayrāt beril- "şaşırtılmak" *ḥayrāt b.-diŋizlär* 116v/5=007/043, *b.-dilär* 17r/7=002/144, 25v/2=002/213, 99r/5=006/044, *b.-dilär* 80v/1=005/005, kitāb beril- "kitap verilmek" *b.-dilär kitābnı* 39v/7=003/019, 40r/1=003/020, 47v/7=003/100, üḏ beril- "zaman verilmek" *öḏ turur b .-miş* 219v/2=018/058, pänd beril- "nasihat verilmek" *pänd b.-ür* 28v/6=002/232, *pänd b.-ürlär* 66r/9=004/066, *pänd b.-dilär* 81v/9=005/013, 82r/3=005/014, 82r/3=005/014, rūzī beril- "rızk verilmek" *rūzī b.-ür* 54a/4=003/169, *rūzī b.-dimiz* 4r/9=002/025, *rūzī b.-sä* 4r/9=002/025, sälām beril- "selâm verilmek"

sälām b.-sä silär 68v/1=004/086, säwünç beril- "sevinç verilmek" *säwünç b.-di* 199v/9=016/059, *b.-diŋ* 229v/4=020/036, *säwünç b.-sä* 199v/8=016/058, tükäl beril- "tam vermek, mükâfatlandırmak" *tükäl b.-ür* 36r/1=002/281, 204v/1=016/111, *tükäl b.-di* 40v/1=003/025, *tükäl b.-gäy* 35r/9=002/272, ülüş beril- "pay verilmek" *b.-dilär ülüş* 40r/6=003/023, 64r/2=004/044, 64r/2=004/044, *b.-dilär ülüşni* 64v/6=004/051, üzmä bilig beril- "ilim verilmek" *b.-sä üzmä bilig* 35r/2=002/269, vaʿ dä beril- "vaatte bulunmak" *vaʿdä b.-mäş* 211r/2=017/064, yemiş beril- "nimet verilmek" *b.-ür yemişini* 190r/7=014/025, yağmur beril- "yağmur verilmek" *b.-ür* 177v/1=012/049, *yārī b.-mäs* 172v/2=011/113, yanut beril- "kabul etmek, uymak, cezalandırılmak mükâfatlandırmak" *yanut b.-ür* 56r/4=003/185, 104r/4=006/093, *yanut b.-diŋizlär* 93v/7=005/109, *yanut b.-gäy* 73r/3=004/123, *yanut b.-gäylär* 129v/1=007/180, *yanut b.-mäs* 112r/3=006/160, *yanut b.-mäs silär* 158r/6=010/052, *yanut b.-mäslär* 125r/9=007/147, *yanut b.-mäk üçün* 229r/3=020/015, yārī beril- "yardım edilmek" *yārī b.-ürlär* 14v/7=002/123, *ärür yārī b.-miş* 208v/2=017/033, *yārī b.-mäslär* 10v/5=002/086, *yārī b.-mäzlär* 6v/3=002/048, 48v/8=003/111, yarlıġ beril- "buyrulmak" *yarlıġ b.-dim* 110r/1=006/145, 162v/2=010/104, yaş beril- "ömür verilmek" *b.-sä* 11v/8=002/096, 11v/8=002/096, zamān beril- "zaman verilmek" *zamān b.-mişlärdin* 113v/2=007/015

berim "borç, verecek" (KB-, DLT I 409 ED berrim). *tutsuġda kedin tutsuldı (tutsulur) anıŋ birlä azu b.* 59r/7=004/011, 59v/7=004/012, *nä kim kodtılar/kodtuŋuz tutsuġda kedin tutsurlar (tutsuru silär) anıŋ birlä azu b.* 59v/2=004/012, 59v/4=004/012

berimlig "borçlu; köle" (KB-, DLT-I 240, ED 366b berimlig). *boyun içindä b.+lärkä* 20v/6=002/177

beriş- "verişmek" (KB-, DLT-II 94, ED 370 beriş-). arka beriş- "yardımlaşmak" *arka b.-ür* 10r/8=002/085 yārī beriş- "yardımlaşmak" *yārī b.-iŋ* 79v/5=005/002, *yārī b.-mäŋlär* 79v/5=005/002

bärk "sağlam, kuvvetli", bkz. bäk (KB B40, DLT-I 349, ED 361b bärk). *b. sıġın-* 169v/8=011/080, *b. bütün baçıġları birlä* 76v/3=004/154, *bälgürtüldi b.* 163r/3=011/001, bärk tut- "sıkı tutmak" *b. tutgay ärdiŋizlär* 213v/5=017/100, bärk tutġan "cimri" *ärür b. tutġan* 213v/6=017/100, bärkräk "daha sağlam" *b.+räk küçlügräk* 32v/7=002/256

bärkitil- "sağlamlaştırılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *muhkämät b.-miş* 38r/8=003/007

besrä "başka, gayrı" *müʿminlärdin b.* 40v/7=003/028, *taŋrıdın b.* 45v/9=003/079

beş "beş (5)", (KB-, DLT-I 121, ED 376a beş). *b. altunçları olarnıŋ ıtları* 216r/8=018/022, *b. ye(t)ti säksinçläri olarnıŋ ıtları turur* 216r/7=018/022, *anıŋ b.+dä biri* 135r/2=008/041

beşik "beşik" (KB-, DLT-I 236, ED 380b beşik). *b. içindä* 42v/5=003/046, 94r/1=005/110, *ärür b. içindä* 224v/4=019/029

beş miŋ "beşbin (5000)". *b. miŋ färiştälärdin* 50r/6=003/125

bäyān (A) "açıklama, izah" (KB C63, AT-, R-). bäyān kıl- "açıklamak" *b. kılur* 48r/4=003/103, *b. kılduk* 49v/4=003/118

bäzä- "süslemek, güzel ve hoş görülmesini sağlamak" (KB 22, DLT-III 263, ED 390a bäzä). *b.-di* 99r/4=006/043, 180r/9=012/083, *b.-di bir işni* 174v/2=012/018, *b.-di işlärni*

200r/7=016/063, *b.-di yäk işlärini* 135v/8=008/048, *b.-dimiz* 193r/2=015/016, *b.-dimiz işlärni* 105v/5=006/108, *b.-gäy män* 193v/9=015/039

bäzäk "süs, nakış" (KB 128, DLT-I 385, ED371a bäzäk (bäzä:k)). *b.* 161r/4=010/088, 185r/1=013/017, *etig b. törütür* 196r/8=016/008, *b.+ni* 216v/8=018/028, *anıŋ b.+i turur* 218r/7=018/046, *ajun tiriglikiniŋ etigini b.+ini* 235r/5=020/131, *anıŋ b.+ini* 164r/8=011/015, *tutsa etigi b.+ini* 155v/5=010/024, *bodun b.+indin* 232v/6=020/087, *altun b.+läri* 125v/1=007/148, bäzäk küni "h. süs günü, K.a. bayram günü, aşure günü, cumartesi günü" *b. küni* 230v/9=020/059, bäzäk kıl- "süs yapmak, süslemek" *kıldımız b.* 214v/9=018/007

bäzäl- "süslenmek" (KB-, DLT-II 131, ED 391b bäzäl- (bäzä:l-)). *b.-di* 25r/6=002/212, 107r/5=006/122, 108v/7=006/137, 154r/5=010/012, 186v/4=013/033, *b.-di işläriniŋ yawuzı* 142v/6=009/037

bäzän- "süslenmek" (KB64, DLT-II 141, ED 392b bäzän-). *b.-di kişilärkä* 39r/5=003/014, *b.-sä* 155v/5=010/024

bäzärlä- "kabul etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *b.-di* 5v/5=002/037, *b.-gil* 15r/7=002/127, 15r/8=002/128, 191v/3=014/040, *b.-yür* 83v/5=005/027, *b.-yü* 214v/2=018, *tutmakını b.-mäk taŋrıdın turur* 69v/3=004/092, sipäs bäzärlä- "şükranla karşılamak" *sipäs b.-gli* 75v/8=004/147, tävbä bäzärlä- "tevbeyi kabul etmek" *b.- r tävbäni* 149v/9=009/104, *tävbä b.-gli turur* 7r/3=002/054, *tävbä b.-gän* 5v/6=002/037, 18v/9=002/160, 66r/6=004/064, 60r/5=004/016, *turur tävbä b.-gän* 149v/9=009/104, *üküş tävbä b.-gän* 151v/3=009/118, *tävbä b.-mäk* 60r/6=004/017, 60r/8=004/018

bäzärlän- "kabul edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *b.-di* 83v/4=005/027, *b.-sä* 229v/9=020/040, *b.-mädi* 83v/5=005/027, *b.-mägäy* 84v/6=005/036, *b.-mäs* 6v/2=002/048, 14v/6=002/123, *b.-mäk* 144a/1=009/054

bäzärläş- "kabul edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *b.-mägäy* 144r/9=009/053

bıçak "bıçak" (KB 4599, DLT biçek I 384, ED 293b bıçak). *b.* 175v/7=012/031

bıçıġ "and, sözleşme", bkz. baçıġ (KB-, DLT-I 37 ED 294a bıçıġ). *b.* 139r/7=009/007, 139v/1=009/008, 228r/2=019/087, *b.+nı* 139v/4=009/010, *aldı b.+ı* 227v/5=019/078, *b.+ını* 150v/6=009/111, *b.+ını äwrülmiş* 139r/1=009/004, *buzarlar b.+ını* 136v/4=008/056, bıçıġ kıl- "söz vermek" *b. kıldı* 147r/2=009/075, *b. kıldımız* 234r/5=020/115, *b. kıldıŋızlar* 139r/8=009/007, bıçıġ kılış- "antlaşmak" *b. kılıştıŋızlar* 138v/3=009/001, 138v/8=009/004

bış- "pişmek, olgunlaşmak" (KB-, DLT-, ED 376b bış- (pış-)). *b.-ıp küysä tiriläri* 65r/5=004/056, *anıŋ b.-makı* 105r/1=006/099

biç- "biçmek, kesmek; hüküm vermek" (KB 1375, DLT-, ED 292b bıç-/biç-). *käsä b.-ä* 58v/6=004/007, *käsär b.-är* 156v/9=010/035, *käsmäk b.-mäk* 100v/8=006/062 *üzmäk kesmäk b.-mäk* 176v/6=012/040

biçär "biçme işini yapan" biçäri kün "hasat günü" *b.-i kün* 109r/9=006/141

biçil- "biçilmek, kesilmek; yok edilmek" (KB-, DLT-II 122, ED 295b bıçıl-). *urulmış b.-miş* 171v/3=011/100

bil- "bilmek, tanımak, anlamak, sezmek, zannetmek; yeterlik bildiren tasvirî fiil" (KB b66, DLT-I 44, ED 330b bil-). I. "bilmek" *b.-ir män* 33v/3=002/259, *b.-ür-män* 5r/8=002/033, 118v/3=007/062, *b.-ür män* 180v/5=012/086, 181v/1=012/096, *b.-ir sän* 94v/9=005/116, *b.-ür-sän* 35v/2=002/273, *b.-ür säṇ* 169v/7=011/079, 191r/9=014/038, *b.-ir anı* 23v/8=002/197, 32v/3=002/55, 68r/5=004/083, 92r/3=005/099, 100v/3=006/059, *b.-ir ök* 49r/7=003/115, *b.-ir taŋrı* 66r/3=004/063, *taŋrı b.-ir* 29v/4=002/235, 35r/4=002/270, 100v/2=006/059, *b.-ür* 44v/4=003/066, 100v/5=006/060, 156r/8=010/030, *b.-ür anı* 9v/2=002/077, 41r/1=003/029, 95v/5=006/003, 187v/1=013/042, 197r/3=016/019, 197r/6=016/023, 185r/6=013/019, 203r/=016/091, *b.-ür ol* 41r/1=003/029, *b.-ür amrılğu turuğlağını* 163v/1=011/006, *b.-ür räzlarını* 147r/6=009/078, *b.-ür räzlarını çuwlaşmışlarını çuwşaşmış* 147r/6=009/078, *b.-ür räznı* 228v/7=020/007, *b.-ür sırrıŋıznı* 95v/5=006/003, *sözün b.-ür* 233v/8=020/109, *taŋrı b.-ür* 136v/8=008/060, 143v/1=009/042, 184r/1=013/008, *b.-ür miẓ* 149v/4=009/101, 195v/6=015/097, *b.-ür ök miz* 203v/8=016/103, *b.-ir silär* 22v/3=002/188, 26r/3=002/216, 28v/8=002/232, 62v/6=004/034, 133v/7=008/027, 163r/9=011/005, *b.-ür siz* 45r/1=003/071, *b.-ür-silär* 4r/4=002/022, 6r/5=002/042, 201r/7=016/074, *b.-irlär* 4v/3=002/026, 9r/8=002/075, 17v/3=002/146, 17v/3=002/146, 28r/8=002/230, 105v/1=006/105, 106r/9=006/114, 115r/7=007/032, *b.-irlär kertüsini* 17v/4=002/146, *b.-irlär ḳamuğnı* 117r/1=007/046, *bitig b.-irlär* 17r/7=002/144, *b.-ürlär* 45v/1=003/075, 45v/7=003/078, 51r/2=003/135, 97r/3=006/020, 104v/5=006/097, 117r/5=007/048, 139v/7=009/011, 153v/3=010/005, 202r/5=016/083, *b.-ürlär oğlanlarını* 97r/4=006/020, *seziksiz b.-ürlär* 31v/4=002/249, *b.-ür mü sän* 226v/9=019/065, *b.-ür mü silär* 119v/8=007/075, *b.-mişdä keḏin* 200v/9=016/070, *b.-diŋ* 94v/9=005/116, 169v/6=011/079, 213v/8=017/102, *b.-di* 22r/4=002/187, 29v/2=002/235, 137v/1=008/066, 178r/5=012/058, *b.-di mü* 221/3=018/091, *b.-di ök* 7v/4=002/060, 127r/5=007/160, 180r/7=012/081, 220v/8=018/080, *b.-dimiz ök* 98r/5=006/033, 193r/8=015/024, 193r/9=015/024, 227v/4=019/078, *b.-diŋizlär* 8r/8=002/065, *b.-diŋizlär mü* 181r/1=012/089, *b.-diŋizlär ök* 179v/2=012/073, *b.-dilär* 11r/2=002/089, 90v/4=005/083, 219v/9=018/065, *b.-dilär ök* 12v/4=002/102, *b.-gäy silär* 101r/7=006/067, 108v/2=006/135, 166r/9=011/038, 171r/3=011/093, 199v/6=016/055, 235v/1=020/135, *b.-gäy ök silär* 231v/4=020/071, *b.-gäylär* 177r/8=012/046, 178v/1=012/062, 192v/3=015/003, 195v/6=015/096, *bilgäylär kim* 227v/1=019/075, *b.-gäylär ök* 187v/2=013/042, *b.-gil* 3r/5=002/012, 3r/7=002/013, 25v/7=002/214, 86v/5=005/049, 98r/3=006/031, 117v/9=007/054, 123v/5=007/131, 144r/2=009/049, 149r/8=009/099, 158v/1=010/055, 158v/1=010/055, 159r/4=010/062, 159r/7=010/066, 163r/8=011/005, 163v/7=011/008, 164v/6=011/018, 168r/6=011/060, 168r/6=011/060, 168v/9=011/068, 169r/1=011/068, 171r/7=011/095, 186r/2=013/028, 200r/1=016/059, *b.-gil kim...* 33v/7=002/260, *b.-sün* 51r/8=003/140, *b.-iŋ* 36r/5=002/279, *b.-iŋlär* 23r/6=002/194, 28v/4=002/231, 23v/5=002/196, 24v/2=002/203, 25r/2=002/209, 27r/8=002/223, 29r/6=002/233, 29v/4=002/235, 29v/5=002/235, 30v/3=002/244, 34v/9=002/267, 84v/2=005/034, 91v/4=005/092, 92r/2=005/098, 100v/8=006/062, 133v/2=008/024, 133v/8=008/028, 133v/3=008/025, 134v/9=008/040, 135r/1=008/041, 138v/4=009/002, 138v/7=009/003, 142v/4=009/036, 152r/6=009/123, 163r/8=011/005, 164r/6=011/014, *b.-sünlär* 216r/4=018/021, *b.-sä miz*

kim 17r/1=002/143, 28r/3=002/229, 62v/9=004/035, 92r/8=005/097, 94v/2=005/113, 136v/5=008/058, 143v/2=009/043, 153v/1=010/005, *b.-sä yıllar sanın* 206v/9=017/012, *b.-sälär* 192r/7=014/052, 28r/7=002/230; *b.-ip* 215r/4=018/012, *b.-gäli* 150r/2=009/105, *b.-ginçäkä tegi* 63v/7=004/043, *b.-igli* 11v/6=002/095, 18a/6=002/158, 35r/7=002/271, 29r/9=002/234, 31r/1=002/246, 62v/2=004/032, 63v/1=004/039, 73v/3=004/127, 93v/8=005/109, 100v/8=006/062, 102r/4=006/073, 102v/6=006/080, 123r/3=007/123, 130r/1=007/187, 140r//6=009/016, 171r/2=011/092, 177r/5=012/044, 178r/2=012/055, 179v/7=012/076, 180v/2=012/083, 207r/8=017/017, 213r/7=017/096, *b.-igli iḏikä* 150r/2=009/105, *b.-igli örtüglügni açuḳluḳnı* 184r/2=013/009, *b.-igli turur* 55v/6=003/180, 163r/9=011/005, *ärür b.-igli körügli* 208r/5=017/030, *ḳapsayu b.-igli* 71v/5=004/108, 73r/8=004/126, *örtüglüglärini b.-igli* 147r/7=009/078, *seziksiz biliglilärdin bol-* 102r/7=006/075, *örtüglini b.-kä açuḳluġnı uḳturġay silärkä* 148v/9=009/094, *b-iglilärdä* 100v/8=006/062 *b.-dükmiş eḏgülükni* 150v/8=009/112, *färmänlaturlar b.-dükmiş işni* 146r/9=009/071, *yıġarlar b.-dükmiş işni* 145v/7=009/067, *b.-dükmiş vaḳtḳa tägi* 193v/8=015/038, *b.-dükmädük esizlikdin* 150v/9=009/112, *b.-dükmädük işdin* 202v/7=016/090, *uḳuşsuzluḳın b.-mädin* 109r/5=006/140, *b.-mädi* 51v/1=003/142, *b.-mädimiz* 177v/5=012/051, *b.-mädiŋizlär* 180r/4=012/080, *b.-mädilär* 121r/7=007/092, 146v/8=009/074, *b.-mägän* 35v/2=002/273, *tuġa bitig b.-mäglilär* 9v/2=002/078, *b.-mägli ärdiŋizlär* 181r/2=012/089, *anadın tuġup bitig b.-mägli* 126v/4=007/157, *b.-mäglilär* 178r/5=012/058, *b.-mäs* 5r/4=002/030, 13r/2=002/106, 13r/3=002/107, 19v/7=002/169, 28v/8=002/232, 59r/8=004/011, 72r/4=004/113, 85r/1=005/040, 95r/1=005/116, 99v/4=006/050, 100v/2=006/059, 114v/8=007/028, 115r/9=007/033, 117r/6=007/049, 118v/3=007/062, 134r/9=008/034, 136v/8=008/060, 137v/7=008/070, 149v/4=009/101, 165v/6=011/031, 181v/1=012/096, 188v/3=014/009, 196r/8=016/008, 199v/6=016/056, 201r/7=016/074, 201v/6=016/078, 216r/9=018/022, *b.-mäslär* 3r/3=002/009, 3r/8=002/013, 9v/3=002/078, 9v/8=002/080, 13v/7=002/113, 14r/6=002/118, 26r/3=002/216, 32v/4=002/255, 44v/8=003/069, 93r/3=005/104, 98v/4=006/037, 116r/4=007/038, 12r/7=002/101, 123v/6=007/131, 129v/3=007/182, 130r/2=007/187, 148v/7=009/093, 159v/4=010/068, 161r/7=010/089, 174r/8=012/015, 174v/9=012/021, 176v/7=012/040, 180v/5=012/086, 182v/1=012/107, 197r/4=016/021, 198v/6=016/038, 199r/3=016/043, 199r/5=016/045, 201r/9=016/075, 203v/6=016/101, 197v/2=016/026, *boḏun turur b.-mäslär* 139r/6=009/006, *kişilärdä üküşräki b.-mäslär* 179r/6=012/068, *üküşräkläri b.-mäslär* 158v/2=010/055, *b.-mäslär mü* 9v/2=002/077, 145r/9=009/063, 147r/6=009/078, 149v/8=009/104, *b.-mäslärdin* 173v/1=012/003, *b.-mäz* 44v/2=003/065, 44v/4=003/066, *b.-mäz tä'vīlini* 38v/2=003/007, *b.-mäk* 5r/6=002/032, 15v/1=002/129, 129v/9=007/187, 130r/1=007/187, *b.-ir ärsä* 102v/9=006/081, *uḳar b.-ir ärsälär* 147v/5=009/081, *b.-ür ärsä* 143r/7=009/041, 203r/8=016/095, *b.-ür ärsäŋiz* 36r/7=002/280, 49v/4=003/118, *b.-ir ärsä silär.* 21v/4=002/184, *b.-ür ärsä silär* 198v/9=016/041, *b.-ür ärsälär* 12v/5=002/102, 12v/6=002/103, *b.-sä ärdi taŋrı* 133r/8=008/023, *b.-sä ärdim örtüglügni* 130r/3=007/188, *b.-sä ärdük* 54r/8=003/167, *b.-mäs ärdiŋ* 167r/8=011/049, *b.-mäs ärdiŋizlär* 18r/5=002/151, 30r/5=002/239, 103v/7=006/091, *b.-mäs ärsä* 154v/8=010/018, 186v/3=013/033, *b.-mäk iḏisidä* 179v/7=012/076, *b.-mäk üçün* 54r/7=003/166, 54r/7=003/167, 177v/7=012/052, 198v/6=016/039, *b.-mäki* 121r/4=007/089, *anıŋ b.-*

mäki 230v/1=020/052, *b.-mäki birlä* 164r/6=011/014, *bitig b.-mäki* 187v/4=013/043, *b.-mäkin* 220r/3=018/068, 233r/9=020/098, 233v/9=020/110, *b.-mäkni* 31v/9=002/251, *färmänlağıl b.-mäkni* 131v/1=007/199, *b.-mäkläri* 149r/5=009/097, *b.-mämäk üçün* 200v/9=016/070; II. yeterlik tasvirî fiili, *kapsayu b.-ür* 210v/3=017/060, *ḳapsayu b.-igli turur* 3v/7=002/019, *ol ḳılurlar ḳapsayu b.-igli* 135v/8=008/047, *ḳapsayu b.-mädikläri birlä* 157r/6=010/039, *sanayu b.-mägäy silär* 191r/2=014/034, *anadın tuğa bitiyü oḳıyu b.-mägli* 127r/=007/158, , *bütrü b.-mäkni* 72r/4=004/113

bildür- "açıklamak, anlatmak, öğretmek" (KB 398 , krş. DLT bildüz-II 202, ED334b biltür-). *b.-di* 30r/5=002/239, 36v/2=002/282, *b.-gäy* 105v/8=006/109, *b.-üŋ* 36r/5=002/279, *b.-ür<ü> bärsä* 55v/1=003/179, *b.-gäy ärdim* 154v/4=010/016, *b.-mäsün* 216r/2=018/019, *b.-mäk* 138v/5=009/003

bildürt- "açıklamak, ortaya çıkarmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *b.-(t)i üdürdi ärsä taŋrı* 140r/4=009/016

bilązük "bilezik" (KB-, DLT-I 518, ED 345b bilä:zük). *b. urunğaylar anıŋ içindä b.+lärdin* 217r/5=018/031

bilgä "bilge, hakîm" (KB-, DLT-I 11, ED 340a bilgä). 1."Yahudilerin kalem erbabı derin, yüksek fıkıh âlimleri/hahamlar" *taŋrılık äränlär b.+lär* 85v/6=005/044, 2. "ruhban" *taŋrılık äränlär b.-lär aymaḳlarındın* 88r/6=005/063, 3. "Derinliğine ilmî araştırmalar yapan, dinde derinliğine bilgi sahibi olan keşiş" *b.+lär turur* 90v/3=005/082

bilgän "bilen, bilgili, âlim". *b.* 5r/1=002/029, 5r/3=002/030, 5r/6=002/032, 5r/7=002/033, 14r/3=002/115, 15r/7=002/127, 16r/8=002/137, 21r/7=002/181, 26r/1=002/215, 27v/1=002/224, 27v/4=002/227, 28v/4=002/231, 30v/4=002/244, 31r/6=002/247, 32v/8=002/256, 33v/9=002/261, 35r/2=002/268, 41r/9=003/034, 41v/2=003/035, 44r/7=003/063, 49v/7=003/119, 50r/1=003/121, 52v/6=003/153, 53r/3=003/154, 59r/9=004/011, 59v/7=004/012, 60r/7=004/017, 61v/2=004/024, 61v/4=004/025, 61v/9=004/026, 63r/1=004/035, 66v/5=004/070, 69v/3=004/092, 69v/9=004/094, 71r/8=004/104, 71v/9=004/111, 75v/8=004/147, 75v/9=004/148, 78r/5=004/170, 79r/5=004/176, 81r/4=005/007, 81r/7=005/008, 89v/8=005/076, 92v/1=005/097, 95r/1=005/116, 96v/2=006/013, 102v/6=006/080, 103r/2=006/083, 104v/3=006/096, 105r/5=006/101, 106v/2=006/115, 108r/2=006/128, 109r/5=006/139, 122v/4=007/112, 131v/2=007/200, 133r/2=008/017, 135r/8=008/042, 135v/1=008/043, 136r/9=008/053, 137r/3=008/062, 137v/9=008/071, 140r//4=009/015, 141v/3=009/028, 143r/6=009/040, 149r/5=009/097, 149v/8=009/103, 150r/3=009/106, 157r/1=010/036, 159r/7=010/065, 160v/3=010/079, 163r/3=011/001, 173v/7=012/006, 174v/5=012/019, 176r/4=012/034, 181v/9=012/100, 193v/1=015/025, 194r/8=015/053, 195r/9=015/086, *b. turur* 37r/5=002/282, 37r/8=002/283, 47r/4=003/092, 145r/4=009/060, 150v/3=009/110, 177v/4=012/050, 197v/6=016/028, 200v/9=016/070, *b. turur küç ḳılığlıların* 143v/9=009/047, *b. turur saḳnuḳların* 143v/4=009/044, *eşitgän b. turur* 149r/7=009/098, *keŋ b.* 45r/6=003/073, *käy b.* 35v/3=002/273, *ol b.* 122v/1=007/109, *tägmä närsäni b.* 138v/2=008/075, 151r/6=009/115, *b.+lär* 60r/3=004/015, *tu(t)tılar b.+lärini zahīdlärini* 141v/9=009/031, *üküş b.+lärdin* 142r/5=009/034, bilgänräk "daha iyi bilen" *b.+räk* 2v/1=002/002, 16v/3=002/140, 41v/3=003/036, 54a/1=003/167, 88r/4=005/061, 100r/2=006/053, 100v/1=006/058, 106v/4=006/117, 106v/4=006/117, 106v/8=006/119,

107r/9=006/124, 153r/1=010/001, 165v/8=011/031, 173r/8=012/001, 179v/9=012/077, 205v/3=016/125, 207v/8=017/025, 209v/1=017/047, 210r/3=017/054, 210r/4=017/055, 212r/8=017/084, 215v/9=018/019, 216v/3=018/026, 227r/4=019/070, 233v/4=020/104, *b. turur* 64r/3=004/045, 157r/9=010/040, 203v/6=016/101, 205v/4=016/125, 216r/5=018/021, 216r/8=018/022

bilig "hikmet, bilgi, akıl" (KB A23, DLT-I 89, ED 339a bilig). *b.* 44v/3=003/066, 44v/4=003/066, 93v/8=005/109, 167r/3=011/046, 167r/5=011/047, 175r/1=012/022, 208v/5=017/036, 220r/1=018/065, *berildilär b.* 197v/4=016/027, *berilsä üzmä b.* 35r/2=002/269, *b. içindä* 31r/5=002/247, 77r/7=004/162, *b. idilärinä* 230v/4=020/055, *b. iyäläri* 39v/5=003/018, körüp bilig arıtgu+ "basiret, ibret" 213v/8=017/102, *b. üzä* 117v/3=007/052, *b.+in* (VASITA) 221/4=018/091, *b.+in* (VASITA) *ärmädimiz* 113r/2=007/007, *arturğıl b.+ni* 234r/5=020/114, *berdilär b.+ni* 214r/5=017/107, *berür b.+ni* 35r/2=002/269, *b.+din* 14v/2=002/120, 17v/2=002/145, 110v/1=006/148, 212v/2=017/085, 214v/6=018/005, 225v/1=019/043, *anıŋ b.+idin* 32v/4=002/255, *b.+din* 28v/3=002/231, *b.+i birlä* 77v/7=004/166, *anıŋ biligini* 157r/6=010/039, *b.+lär* 109v/5=006/143

biligsiz "bilgisiz, cahil" (KB B22, DLT-I 119, ED 342a biligsiz). *b. bodun* 124r/9=007/138, *b.+in* (VASITA) 105r/3=006/100, 106v/8=006/119, 109v/9=006/144, *kaldı b.+lär* 126r/7=007/155, *bolmağıl b.+lärdin* 98v/2=006/035, *bolmakıl b.+lärdin* 167r/4=011/046, *bolsa b.+lärdin* 8v/3=002/067, *bolur b.+lärdin* 176r/3=012/033, *yüz äwürgil b.+lärdin* 131v/1=007/199

biliglig "bilgili" (KB: B12, DLT-I 510, ED 341b biliglig). *ägär bolsa silär b. azu yol yörimäk* 63v/8=004/043, *keŋrü b. idimiz tegmä närsäni (4) bilmäki* 121r/3=007/089

biligsizlik "bilgisizlik, cahillik", (KB 179, DLT-I 440, ED 342a biligsizlik). *b. birlä* 60r/6=004/017, 100r/4=006/054, 205r/4=016/119, *b. kıl-* 106r/3=006/111, 165v/5=011/029, *b.+in* 105v/5=006/108, 197r/=016/025

biliş- "bilişmek, tanışmak" (KB 491 DLT-II 107 ED345a biliş-). *b.-ürlär* 157v/5=010/045

biltür- "bildirmek" (KB-, DLT-II 176 , ED 334b biltür-). *b.-älim* 154r/8=010/014

bir "bir (1), tek, aynı, diğer, herhangi biri, hiç kimse, birlikte beraber" (KB A18, DLT-I 15, ED 335a bi:r). *adın b. yol ıdsa* 211r/8=017/069, *aldım b. awuç tuprak* 233r/5=020/096, *altıda b.* 59r/5=004/011, 59r/7=004/011, 59v/6=004/012, *b. ʿahd* 12r/4=002/100, *anıŋ b. käsäki birlä* 9r/2=002/073, *b. adnğlı säçigli kişilärdin* 62v/9=004/035, 62v/9=004/035, *b. aŋar yarım* 59r/4=004/011, *b. ançaka tegi* 225v/5=019/046, *b. arğuç ot* 228v/9=020/010, *b. arık* 31v/1=002/249, *awurtlasa b. awuç* 31v/2=002/249, *b. ançasıŋa* 10v/1=002/085, *b. ançaları* 9r/9=002/076, 9r/9=002/076, *b. arığsız* 190r/8=014/026, *b. aytığlı* 174r/2=012/010, *āzād kılmak b. boyunnı* 91r/6=005/089, *berilginçä b. bälgülüg* 107r/8=006/124, *bezädi b. işni* 174v/3=012/018, *b. ādämī* 188v/7=014/010, 188v/9=014/011, 203v/8=016/103, 222v/7=018/110, 224r/3=019/020, *b. ādämīni* 193v/3=015/028, *bir ādämīka* 224v/2=019/026, *b. altun birlä* 45r/8=003/075, *b. ançası* 171v/3=011/100, 171v/3=011/100, *b. ançaŋız* 5v/4=002/036, 5v/5=002/036, *b. arığ söz* 190r/6=014/024, *b. artukluķdın* 116r/5=007/039, *b. āyätdin 13r/1=002/106*, *b. ayığlı* 215v/8=018/019, *b. baçığ* 122r/4=007/102, *b. baş karabaşı 69v/1=004/092*, *b. ü bar taŋrı* 134r/5=008/032, *b. bädük* 34v/1=002/265 *b. bälgü* 14r/6=002/118, 98v/4=006/037,

168v/4=011/064, 224r/4=019/021, 230r/7=020/047, b. bälgü üzä 168v/2=011/063, 170v/2=011/088, b. biri üzä 169r/2=011/082, b. bitig 76r/7=004/153, 213r/2=017/093, b. bod̲un 79v/4=005/002, 81v/1=005/011, 154v/9=010/019, 165v/4=011/029, b. bod̲un üzä 136r/8=008/053, b. bod̲unnı 87r/7=005/054, 168r/2=011/057, 221r/7=018/086, 221v/2=018/090, 221/5=018/093, b. bod̲unnuŋ tiläkiŋä 90r/1=005/077, b. bod̲unuŋ säwügsüzlügi 81r/6=005/008, b. bod̲unḳa 184r/6=013/011, b. bod̲undın 69r/9=004/092, 136v/6=008/058, b. boyunnı 69v/2=004/092, b. bölük 17v/3=002/146, b. bölük kişilär 22v/3=002/188, b. bulġaḳ 160v/9=010/085, b. būstān 34v/1=002/265, 212v/8=017/091, b. çalpaḳ iş 61v/6=004/025, b. buluŋḳa 169v/7=011/080, b. buzaġu 125v/1=007/148, 169r/2=011/069, b. bütünlük 178v/8=012/066, b. dost 215v/5=018/017, b. dost küd̲äzçi 184r/6=013/011, b. dostdın 187r/4=013/037, 147r/2=009/074, 216v/5=018/026, 216v/5=018/026, b. ed̲gülük 201v/2=016/076, b. ed̲gülükdin 67v/6=004/079, b. elig 220v/7=018/079, b. är 36v/6=002/282, 59v/4=004/012, 79r/1=004/176, 169v/6=011/078, 217v/5=018/037, b. är üzä 118v/4=007/063, 119r/3=007/069, b. ärk türk 190r/1=014/022, 205r/6=016/120, b. ärkä 153r/2=010/002, b. äsin 155r/7=010/022, b. esizlik 67v/4=004/078, 100r/4=006/054, 197v/6=016/028, b. esizlikdin 67v/7=004/079, b. äş 30r/9=002/241, b. äş dost 223r/7=019/005, b. ätöz 29r/2=002/233, 83r/4=005/032, 101v/4=006/070, b. ätözni 83r/4=005/032, 220r/8=018/074, b. ätözkä 111r/3=006/152, 116v/1=007/042, 162r/4=010/100, b. ätözdin 57v/8=004/001, b. ätözsüz 83r/4=005/032, b. ew altundın 213r/1=017/093, b. äwün mäŋzägi täg 33v/8=002/261, b. färiştä 96r/4=006/008, 96r/5=006/009, b. färiştäni 96r/4=006/008, b. gürūh 9r/7=002/075, 12r/5=002/100, 25r/8=002/213, 45r/1=003/072, 67v/9=004/081, 70v/6=004/102, 72r/2=004/113, 86v/2=005/048, 88v/6=005/066, 92r/8=005/102, 102v/8=006/081, 118v/1=007/060, 118v/8=007/066, 119v/7=007/075, 120v/7=007/087, 120v/7=007/087, 120v/8=007/088, 121r/5=007/090, 122v/1=007/109, 123r/6=007/127, 127r/3=007/159, 127v/6=007/164, 129v/2=007/181, 131v/9=008/005, 152r/4=009/122, 199v/5=016/054, 203r/3=016/092, 203r/4=016/093, 218r/3=018/043, b. gürūh turur 174r/6=012/014, b. gürūhnı 89r/6=005/070, 89r/7=005/070, b. gürūhnıŋ köŋülläri 151r/9=009/117, b. gürūhḳa 68v/9=004/090, 133r/8=008/016, 135v/3=008/045, 147v/6=009/083, b. gürūhdın 145v/5=009/066, 192v/3=015/005, 203r/3=016/092, b. ḫurmā yıġaçı 224r/6=019/023, b. ḥüccät 78v/7=004/174, 208v/1=017/033, 15r/8=018/015, b. ḥüccät bälgülüg 69r/7=004/091, 75v/4=004/144, b. ḥüccätdin 119r/8=007/071, 159v/3=010/068, b. ıdġınça yumışçı 207r/5=017/015, b. id̲i 19r/3=002/163, 167v/1=011/050, 168r/7=011/061, 184v/8=013/016, 192r/4=014/048, 222v/8=018/110 b. id̲i turur 78r/9=004/171, 89v/4=005/073, b. ig turur 3r/3=002/010, b. iklägü yärni 151v/8=009/120, b. iş 68r/4=004/083, b. iş turur 167r/2=011/046, b. işni 14r/5=002/117, 180v/1=012/083, 220r/4=018/069, 225r/1=019/035, b. ḳalıġlılardın 159r/1=010/061, b. ḳapuġ 193r/1=015/014, b. ḳarġa 84r/1=005/031, b. ḳayunı 10v/8=002/087, 10v/8=002/087, b. keçrü ḳoldaçı 153r/5=010/003, b. kälimä 155r/1=010/019, 172r/7=011/110, b. kälimäkä 44r/8=003/064, b. känç 221r/1=018/082, b. känt 204v/2=016/112, b. känt içindä 121v/9=007/094, b. käntdin 192v/3=015/004, b. käsäk 33v/6=002/260,156r/3=010/027, 169v/9=011/081, 180v/9=012/088, b. käz 41v/6=003/037, b. ḳıḳrıġlı 116v/8=007/044, b. ḳın 217v/8=018/040, b. kiçigni

218v/3=018/049, *b. kim* 12v/3=002/102, *b. kim ärsä* 37v/4=002/285, 45r/4=003/073, 52v/4=003/153, *b. kim ärsäni* 218r/9=018/047, *b. kim ärsäkä* 83r/2=005/020, *b. kişändä tutmakdın* 136v/8=008/060, 186v/7=013/034, *b. körügli* 181r/7=012/093, *b. kul* 201r/8=016/075, *b. kulakı tälinmişdin* 92r/9=005/103, *b. kutu* 15v/9=002/134, 16v/4=002/141, *b. küdäzçi* 156r/3=010/027, *b. kün* 32r/9=002/254, 33r/9=002/259, 94v/6=005/115, 171v/7=011/103, 190v/6=014/031, *b. kün birlä* 94v/6=005/115, *b. künnüŋ ançası* 33r/9=002/259, *b. künnüŋ b. ançası* 215v/8=018/019, *b. kür zärräsi ağrınça* 63v/2=004/040,159r/2=010/061, *b. mäşäl* 201v/1=016/076, 201r/7=016/075, 204v/2=016/112, 217r/7=018/032, *b. mäzgit* 150r/7=009/108, 216r/6=018/021, *b. muyan uluğ* 55v/3=003/179, *b. mü'minni* 69v/4=004/093, *b. närsä* 201v/1=016/076, *b. närsä üzä* 41r/2=003/029, *b. närsäni* 37r/5=002/282, *b. närsädin* 193r/6=015/021, *b. näzrdin* 35r/4=002/270, *b. nişän* 119v/3=007/073, 223v/2=019/010, *b. nişän bälgü* 161v/2=010/092, *b. nişän cadülük kılsa* 123v/6=007/132, *b. oğlan arığ* 224r/2=019/019, *b. oğlanını* 220r/8=018/074, *b. oğul* 223r/8=019/007, *b. oğul birlä* 194r/8=015/053, *b. okığu* 159r/1=010/061, *b. orun* 230v/8=020/058, *b. ögür* 39r/3=003/013, 40r/8=003/023, 48r/5=003/104, 52v/7=003/154, 67r/9=004/077, 115r/1=007/030, 115r/1=007/030, *b. öd* 151r/3=009/114, 158r/3=010/049, *b. öd urğu* 218v/1=018/048, *b. ödka tägi* 162r/2=010/098, *b. ögürni* 50r/8=003/127, *b. ögürkä* 47v/6=003/100, 52v/7=003/154, *b .ök* 17r/1=002/143, 58r/5=004/003, 192r/7=014/052, *bir öküz köni altun* 60v/6=004/020, *b. örtügli* 182r/9=012/107, *b. özikä* 191r/6=014/037, *b. pärä* 44v/7=003/069, *b. pärä tündin* 172v/3=011/114, 194v/6=015/065, *b. pänd turur* 172v/4=011/114, *b. pärdä* 209r/8=017/045, *b. päyğämbärdin* 121v/9=007/094, *b. ribäm* 152r/1=009/121, *b. sä'at* 115v/1=007/034, 200r/4=016/061, *b. satuğluğ* 174v/5=012/019, *b. sağuka* 32v/7=002/256, *b. sala* 33r/6=002/259, 220v/2=018/077, *b. sala bodunını* 207r/5=017/016, *bir säväb yumkı* 70r/2=004/095, *b. sığır* 8v/4=002/068, *b. sıŋar* 161r/3=010/087, *b. sıŋardın* 62r/7=004/031, 212r/8=017/083, *b.silärdin* 210r/8=017/058, *b. söz* 182v/8=012/111, 214v/7=018/005, 214v/6=018/005, *b. sürä uktursa* 145v/2=009/064, *b. suw* 217r/2=018/029, *b. tam* 220v/3=018/077, 221/8=018/095, *b. taŋrı* 97r/2=006/019, 176v/4=012/039, 197r/5=016/022, 199v/3=016/051, *b. taŋrıka* 15v/8=002/133, *b. tägigli kadğu* 66r/1=004/062, *b. tän* 36r/1=002/281, 40v/1=003/025, 41r/2=003/030, 53v/8=003/161, *b. tänni* 230r/1=020/040, *b. tär* 103v/3=006/090, *b. tärdin* 182r/6=012/104, *b. tergi aş* 94v/4=005/114, *b. täwä yüki* 178v/7=012/065, *b. tınlığdın* 200r/3=016/061, *b. tiläk* 179r/4=012/068, *b. tişi karındaş* 79r/2=004/176, *b. tişi kişi* 73v/4=004/128, *b. töşäklärindin* 197v/1=016/026, *b. tuğmış kızkarındaşıŋız* 61r/1=004/023, *b. turur* 23r/1=002/191, 89v/4=005/073, *b. tünlä* 206r/1=017/001, *b. tünlä elätip* 205v/9=017, *b. uçuğlu* 98v/5=006/038, *b.ud* 8v/6=002/069, 8v/8=002/071, *b. uğan* 1v/1=001, *b. uluğ säväb* 66v/1=004/067, 67r/2=004/074, *b. uluğnı* 218v/3=018/049, *b. ülüş* 82r/3=005/014, 199v/6=016/056, *b. ümmät* 203v/4=016/099, 205r/6=016/120, *b. üstün kur* 27v/9=002/228, *b. va'dä* 230v/8=020/058, *b. vakt* 157v/5=010/045, 219v/3=018/059, *b. vaktka tägi* 114r/9=007/024, *b. yäd kılğu* 192v/4=015/006, *b. yal ärmäs* 167v/1=011/051, *b. yalavaç* 152v/5=009/128, 198r/9=016/036, *b. yalavaçka* 56r/1=003/183,187r/5=013/038, *b. yalavaçdın* 66r/4=004/064, 192v/8=015/011, *b. yarağ* 169v/6=011/079, 69v/1=004/092, *b. yad kılğu* 221r/5=018/083, *b. yapurğakdın*

100v/3=006/059, *b. yaŋluḳ* 103v/5=006/091, 165r/8=011/027, *b. yaŋluḳ yalavaç* 213r/3=017/093, 213r/4=017/094, 213r/6=017/095, *b. yarlıḳamaḳ* 224r/4=019/021, *b. yawuzluḳ* 177v/5=012/051, *b. yärkä* 174r/1=012/009, *b. yärdä* 223v/8=019/016, *b. yıl* 142v/5=009/037, 142v/5=009/037, *b. yigit kişi* 224r/1=019/017, *kedin ol b. yıl* 177v/1=012/049, *b. yılḳa tägi* 176r/5=012/035, 30r/6=002/240, *b. yol* 68v/6=004/088, *b. yolḳa* 70r/8=004/098, *b. yörügli* 199r/9=016/049, *boğuzlasa b. sığırnı* 8v/2=002/067, *bolma b. iş içindä* 158v/9=010/061, *bolmadı b. gürūh boḏunlardın* 172v/5=011/116, *bolsa b. bälgülüg üzä* 165v/1=011/028, *bu b. āyät turur* 183r/3=013/001, *bu b. bitig indürüldi* 112v/5=007/002, *bu bir b. turur* 187v/6=014/001, *çıḳardı b. buzağu* 232v/7=020/088, *çıḳardımız b. yolı* 230v/5=020/055, *çıḳarur b. bölükni* 10r/7=002/085, *ärdi b. sıŋar* 166v/5=011/042, *ärdiŋiz b. boḏun* 144r/9=009/053, *erinçlänmäk b. vaḳtḳa tägi* 202r/2=016/080, *b. ündäglini* 57r/1=003/193, *ıḏğıl b. mälik* 30v/7=002/246, *b. bitig* 96r/2=006/007, *içrülür bir s. birlä* 183v/2=013/004, *b. bälgü iḏisindin* 155r/2=010/020, 183v/9=013/007, 185v/9=013/027, *b. känc* 164r/3=011/012, *indürülmäs b. bälgü* 98v/3=006/037, *b. sūrä* 148r/3=009/086, 152r/7=009/124, 152v/3=009/127, *käldi b. pänd* 158v/3=010/057, *käldi b. yāḏ* 119r/2=007/069, *käldürginçä b. ḳurban* 56r/1=003/183, *b. eḏgülük* 112r/2=006/160, *käldürsä b. esizlik* 112r/2=006/160, *b. sūrä* 4r/5=002/023, *b. bälgü* 105v/7=006/109, *kälsä b. färiştä* 164r/3=011/012, *b. tanuḳ* 164v/1=011/017, *kältürdüŋ ärsä b. bälgü* 122r/8=007/106, *kältürgil b. oḳığu* 154v/1=010/015, *kältürmädiŋ b. bälgü* 167v/5=011/053, *kältür- b. bälgü* 187r/5=013/038, *kältürmäs b. bälgü* 235r/7=020/133, *kältürmäsä b. bälgü* 131v/4=007/203, *kältürsä b. ḥüccät* 189r/1=014/011, *b. yağıda* 147v/8=009/083, *kältürüŋ b. ḥüccät* 188v/8=014/010, *kältürüŋlär b. sūrä* 157r/4=010/038, *kirmäŋlär b. ḳapuğdın* 179r/1=012/067, *kizlämäs b. söz* 63v/6=004/042, *künnüŋ b. ançası* 33r/9=002/259, 215v/9=018/019, *ḳılğay kişilärni b. gürūh* 172v/8=011/118, *ḳınağay b. gürūhnı* 145v/5=009/066, *ḳolmadım b. tär* 160r/1=010/072, *ḳorḳuŋlar ol b. bulğaḳdın* 133v/3=008/025, *öldürdüŋüzlär b. tänni* 9r/1=002/072, *sığınğay b. tağḳa* 166v/6=011/043, *tapunmaŋlar b. taŋrıḳa* 163r/4=011/002, *tapunsalar b. iḏikä* 142r/1=009/031, *tägmä b. boḏunḳa* 183v/9=013/007, *tägmä b. cüftdin* 166v/1=011/040, *tägmä b. gürūhdın* 63v/3=004/041, *tägmä b. närsä üzä* 68v/1=004/085, 68v/2=004/086, *tägmä b. ḫabär* 101r/7=006/067, *tägmä b. öz* 156r/8=010/030, *tägmä b. öz* 56r/4=003/185, *tägmä b. toynaḳlığnı* 110r/4=006/146, *tägmä b. ḳapuğḳa* 194r/3=015/044, *tägmä b. ḳurlar* 108r/7=006/132, *tägsä b. äḏgülük* 67v/3=004/078, *tegsä b. tägigli iş* 144r/4=009/050, *tägsä b. tägigli ḳaḏğu* 66v/7=004/072, *tägşürgäy b. boḏunḳa* 143r/1=009/039, *tägşürsä b. bälgü birlä* 203v/5=016/101, 203v/5=016/101, *tägürmäk b. ḳın* 144r/8=009/052, *tägürsä b. eḏgülük* 96v/7=006/017, *törtdä b.* 59v/1=004/012, 59v/2=004/012, *turmadıŋızlar b. kün* 233v/4=020/104, *tu(t)tı b. äw* 219v/5=018/061, *tu(t)tılar b. mäscid* 150r/4=009/107, *tüşmäs b. yapurğaḳdın* 100v/3=006/059, *tüşti b. ḳın öfkä* 119r/7=007/071, *tüşüŋlär b. käntkä* 7v/9=002/061, *uluğ b. muyan* 70r/2=004/095, 72r/7=004/114, *urdı b. mäşäl* 190r/6=014/024, *urdı b. üḏ* 95v/4=006/002, *üçdä b.* 59r/6=004/011, 59v/6=004/012, *b. yalavaç* 15r/9=002/129, *yara(t)tı b. ätözdin* 130r/4=007/189, *yazınıŋ b. yarusında* 211r/6=017/068, *yolsuz ḳılsa b. boḏunnı* 151r/5=009/115, bir yolı "bir defa" 152v/2=009/126, 229v/5=020/037, *b.+ni*

63v/2=004/040, 225v/8=019/049, *tägmä b.+ni* 62v/2=004/033, *tegmä b.+ni* 73v/9=004/130, *b.+i* 11v/7=002/096, 171v/9=011/105, 171v/9=011/105, *anıŋ bäşdä b.+i* 135r/2=008/041, *anlarnıŋ b+i arasında* 46v/1=003/084, *b.+i asılġay* 176v/8=012/041, *b.+i ara* 76r/6=004/152, *bir b.+i üzä* 169r/2=011/082, *b.+i üzä* 63v/2=004/040, *b.+i b.+i soŋında* 184r/4=013/011, *ekkidä b+i.* 207v/6=017/023, *olarda b.+i* 176r/6=012/036, *säkkizdä b+i* 59v/3=004/012, *b.+ikä* 36v/8=002/282, *anlarda b.+iŋä* 60r/9=004/018, 60v/6=004/020, *tägmä b.+iŋä* 59v/5=004/012, *b.+indin* 83v/5=005/027, *b.+isi* 36v/7=002/282, 36v/8=002/282, 132r/2=008/007, 176r/6=012/036, 199v/8=016/058, *ekki ögürdä b.+isi* 215r/4=018/012, *ekkidä b.+isi* 201v/1=016/076, *ekkidä b.+isiŋä* 217r/8=018/032, *kältürdi tägmä b.+isiŋä* 175v/6=012/031, *tegmä b.+isiŋä* 59r/5=004/011, *alġıl bizlärdä olarda b.+isindin* 83v/4=005/027, *b.+isiŋä* 144r/7=009/052, *b.+imizni* 180r/1=012/078, *b.+iŋizkä* 100v/8=006/061, 21r/5=002/180, *b.+iŋizlärkä* 93r/6=005/106

birägü "biri" (KB 343, DLT-, ED-). *b.* 16r/5=002/136, 63v/8=004/043, 80v/8=005/006, 120r/5=007/080, 139r/5=009/006, 147v/9=009/084, 152v/4=009/127, 169v/9=011/081, 194v/6=015/065, *b.+kä* 12v/1=002/102, 216v/1=018/022, *b.+ŋüz* 34v/2=002/266, *b.+ŋizlärni* 215v/9=018/019,

birär "bir, her bir" (KB-, DLT-, ED 368b birär). *b. öz* 6v/1=002/048, *b. öz.+din* 6v/2=002/048

birik- "toplanmak, bir araya gelmek" (KB 343, DLT-, ED 363a birik-). *b.-tilär* 174r/7=012/015, *b.-sä* 212v/4=017/088

biriktür- "birleştirmek, evlendirmek" (KB 4280 biriktür-, DLT-, ED-). *b.-gäy miz* 222r/4=018/099. *b.-mäŋizlär ekki birlä tuġmış ḳarındaşlarnı* 61r/6=004/023, *b.-mäk* 222r/4=018/099

birlä "ile, beraber, birlikte" (KB A10, DLT-I 49, ED 364b birlä). *b.* 9v/1=002/076, 10v/7=002/087, 11v/2=002/093, 12r/1=002/097, 18r/8=002/153, 28r/9=002/231, 45r/6=003/074, 67r/6=004/076, 73r/3=004/123, 75r/8=004/142, 76r/8=004/153, 81r/3=005/007, 91v/8=005/094, 91v/9=005/094,194r/9=015/054,144r/8=009/052, 196v/9=016/015, 211v/7=017/074, 223v/3=019/010, 230v/7=020/057, *ʿadl b.* 39v/6 = 003/018, *ʿadli b.* 163r/2=011, *aġrıtġan ḳın b.* 147r/1=009/074, *aġrıtıġlı ḳın b.* 138v/8=009/003, 142r/7=009/034, *ʿahd b.* 48v/9=003/112, 48v/9=003/112, *ādäm b.* 234r/5=020/115, *adaḳın turmaḳıŋız b.* 73v/2=004/127, *adnaġu yazuḳı b.* 207r/4=017/015, *aġırlıġ ay b.* 23r/4=002/194, *aġızları b.* 54r/9=003/167, 85r/3=005/041, 139v/2=009/008, 141v/7=009/030, 142r/2=009/032, *alġıl küç b.* 125r/4=007/145, *alları b.* 192r/1=014/046, *almaḳları b.* 77r/5=004/161, *atanı b.* 100r/1=006/053, 107v/9=006/128, *anaŋız b. tuġma ḳız ḳarındaşlarıŋız* 61r/1=004/023, *ançaları b.* 9r/9=002/076, *anıŋ bir käsäki b.* 9r/2=002/073, *anı b.* 68v/5=004/088, 124r/6=007/137, *anıŋ b.* 4r/3=002/022, 4v/4=002/026, 4v/4=002/026, 4v/4=002/026, 4v/6=002/027, 8r/2=002/061, 9v/5=002/079, 11r/3=002/090, 11v/6=002/095, 12v/3=002/102, 12v/3=002/102, 15v/4=002/132, 19r/5=002/164, 19r/6=002/164, 20r/1=002/171, 20r/4=002/173, 20r/6=002/174, 25v/6=002/214, 27v/2=002/225, 28r/4=002/229, 28v/4=002/231, 28v/6=002/232, 29v/1=002/235, 31v/3=002/249, 37v/1=002/284, 37v/8=002/286, 44v/4=003/066, 47r/2=003/091, 49v/8=003/120,

50r/8=003/126, 52r/7=003/151, 52r/7=003/151, 55v/4=003/180, 55v/5=003/180, 56v/1=003/187, 56v/2=003/188, 56v/3=003/188, 58r/1=004/001, 59r/7=004/011, 59v/2=004/012, 59v/4=004/012, 59v/7=004/012, 61r/9=004/024, 61v/1=004/024, 62r/8=004/032, 62v/4=004/034, 62v/5=004/034, 62v/6=004/034, 65v/1=004/058, 66r/1=004/062, 66r/9=004/066, 71r/9=004/105, 73r/3=004/123, 75r/1=004/140, 75r/2=004/140, 79v/7=005/003, 81v/9=005/013, 82r/3=005/014, 82r/7=005/016, 84v/5=005/036, 84v/5=005/036, 84v/8=005/038, 85v/5=005/044, 85v/8=005/044, 86r/2=005/045, 86r/3=005/045, 86r/7=005/047, 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, 88r/4=005/061, 88r/4=005/061, 91r/4=005/089, 92r/3=005/095, 96r/7=006/010, 97r/1=006/019, 99r/5=006/044, 99r/5=006/044, 99v/3=006/049, 99v/6=006/051, 100r/8=006/057, 101v/3=006/070, 102v/4=006/080, 102v/8=006/081, 103r/8=006/088, 104r/5=006/093, 104v/4=006/097, 104v/7=006/099, 107r/4=006/122, 107v/1=006/124, 107v/6=006/127, 109r/2=006/138, 110v/9=006/151, 111r/1=006/152, 111r/4=006/152, 111r/6=006/153, 112r/6=006/163, 112r/9=006/164, 112v/6=007/002, 113v/2=007/016, 116r/5=007/039, 118r/5=007/057, 118v/5=007/064, 119r/8=007/071, 119r/9=007/072, 120r/5=007/080, 120v/7=007/087, 121v/5=007/096, 123v/6=007/132, 123v/6=007/132, 123v/9=007/135r, 126r/7=007/155, 126r/7=007/155, 126v/8=007/157, 127r/3=007/159, 127v/3=007/162, 127v/5=007/163, 127v/8=007/165, 127v/9=007/165, 128v/7=007/173, 129r/7=007/179, 129r/7=007/179, 129r/8=007/179, 129r/9=007/180, 129v/2=007/181, 130r/6=007/189, 130v/4=007/195, 130v/5=007/195, 130v/5=007/195, 130v/5=007/195, 132r/7=008/010, 132r/9=008/011, 133r/1=008/011, 133r/4=008/013, 134v/2=008/035, 136r/5=008/051, 136v/8=008/060, 142r/8=009/035, 144v/4=009/055, 147r/5=009/076, 148r/2=009/085, 148r/6=009/088, 149v/7=009/103, 151v/8=009/120, 153v/5=010/007, 155r/7=010/022, 155v/4=010/024, 158r/6=010/052, 158v/5=010/058, 163v/7=011/008, 164r/2=011/012, 164r/3=011/012, 166v/2=011/040, 167r/3=011/046, 168r/1=011/057, 168r/3=011/058, 171r/5=011/094, 173r/2=011/120, 176r/5=012/036, 185r/5=013/018, 185r/9=013/021, 185v/6=013/025, 186r/6=013/031, 186r/6=013/031, 186r/7=013/031, 188v/4=014/009, 190v/8=014/032, 192r/7=014/052, 192v/9=015/013, 193v/9=015/039, 194v/5=015/063, 195v/7=015/097, 196v/2=016/011, 198r/3=016/032, 198r/6=016/034, 200r/9=016/065, 201v/2=016/076, 203r/3=016/092, 205v/3=016/125, 205v/5=016/126, 209r/3=017/042, 212v/3=017/086, 217v/1=018/034, 217v/5=018/037, 219r/6=018/056, 219v/1=018/058, 220r/7=018/073, 228r/8=019/097, 228r/8=019/097, 229r/6=020/018, 229v/3=020/031, 230v/3=020/054, 232v/9=020/090, 233v/9=020/110, *anıŋ buyruḳı b.* 117v/9=007/054, *anıŋ dästūrı b.* 32v/3=002/255, 171v/9=011/105, *anıŋ ögdisi b.* 209r/6=017/044, 209v/9=017/052, *anıŋ ögdüsi b.* 184r/8=013/013, *anıŋ yarlıḳı b.* 25v/3=002/213, 82r/9=005/016, 190v/9=014/032, *anlar b.* 3r/2=002/009, 22v/7=002/190, 25r/9=002/213, 3v/4=003/159, 54a/5=003/170, 63v/5=004/042, 66v/7=004/072, 66v/9=004/073, 71v/4=004/108, 91r/3=005/089, 110v/5=006/150, 141v/3=009/029, 141v/8=009/030, 152r/5=009/123, 192r/1=014/045, 205v/7=016/128, 205v/7=016/128, 211r/1=017/064, 216v/7=018/028, *anlarnıŋ b.* 66v/3=004/069, 75r/2=004/140, *anlarnıŋ nişānı b.* 35v/2=002/273, *anlarnıŋ sözi b.* 141v/8=009/030, *antları b.* 45v/2=003/077, *arıġ b.* 92r/4=005/100, *arıġ cān b.* 10v/6=002/087, 32r/5=002/253, 94r/1=005/110, *arıġ māl b.* 58r/2=004/002, *arıġlıġ b.* 195v/7=015/098, *arıḳ b.* 31v/1=002/249, *armaḳ b.* 114r/3=007/022, *artuḳ ädgülük b.* 55r/2=003/174, *atı*

b. 152v/9=010, 163r/2=011, 223r/2=019, *aymak̤ b.* 5r/3=002/030, *aymak̤ları b.* 88r/8=005/064, 108v/4=006/136, *ayık̤ları b.* 109r/1=006/138, *azdurur anıŋ b.* 142v/5=009/037, *ʿaẕab b.* 166v/2=011/040, *baçığları b.* 76v/2=004/154, 76v/3=004/154, *bahā b.* 93r/9=005/106, *başçıları b.* 211v/2=017/071, *bāṭıl b.* 45r/1=003/071, *bāṭıllık̤ b.* 62r/4=004/029, 77r/5=004/161, *bäkümiş söz b.* 190v/1=014/027, *bälgülär b.* 56r/2=003/183, 83r/6=005/032, 122r/2=007/101, 146r/7=009/070, 154r/7=010/013, 188v/3=014/009, *bälgüläri b.* 219r/7=018/057, 222v/1=018/105, *bälgülärimiz b.* 171r/8=011/096, 188r/3=014/005, *berdiŋizlär edgülük b.* 29r/5=002/233, *berdimiz küç b.* 128v/2=007/171, *bersä b. niʿmätdin* 199v/3=016/053, *biligi b.* 77v/7=004/166, *biligsizlik b.* 60r/6=004/017, 100r/4=006/054, 205r/4=016/119, *bilmäki b.* 164r/6=011/014, *bir altun b.* 45r/8=003/075, *bir oğul b.* 194r/8=015/053, *b. kötürdi ak̤ın köpüki yok̤aru aşığlı* 184v/9=013/017, *b. tuğmış ärkäk k̤arındaş k̤ızları* 61r/1=004/023, *b. tuğmış tişi k̤arındaş k̤ızları* 61r/2=004/023, *biziŋ bälgülärimiz b.* 100r/3=006/054, 113r/4=007/009, 122r/5=007/103, *biziŋ b.* 16r/9=002/139, 165v/8=011/032, 166v/5=011/042, 174r/4=012/012, 230r/6=020/047, *biziŋ äliglärimiz b.* 144r/8=009/052, *biziŋ ärkimiz b.* 232v/5=020/087, *bizniŋ yarlığımız b.* 166r/6=011/037, *boğuzlanmış b.* 110r/3=006/145, *bod̲un b.* 184r/5=013/011, *bod̲unlar b.* 101v/1=006/068, *bod̲unları b.* 69r/1=004/090, *bolalım olturuğlılar b.* 148r/4=009/086, *bolmağıl tanığlılar b.* 166v/5=011/042, *bolmak̤ı yok̤ yod̲un b.* 6r/4=002/042, *bolmak̤ların ked̲in k̤alığlılar b.* 148v/6=009/093, *boluŋlar köni sözlägli b.* 151v/4=009/119, *borç b.* 36v/1=002/282, *bu k̤ur'ān b.* 159v/4=010/068, *bu yormak̤ıŋız b.* 215v/9=018/019, *bulduŋuz niʿmäti b.* 48r/3=003/103, *burun burun b.* 86r/1=005/045, *buyrurlar ʿadl b.* 40r/4=003/021, *buyruk̤ b.* 52r/9=003/152, *buyruk̤dın çık̤mak̤sızıŋ b.* 37r/4=002/282, *butlar atı b.* 110r/3=006/145, *cabrā'il b.* 196r/2=016/002, *cād̲ūluk̤ b.* 122v/6=007/116, *cālūt b.* 31v/4=002/249, *cüftüŋ b.* 5v/2=002/035, 113v/7=007/019, *çärig b.* 31r/9=002/249, *çärigi b.* 31v/4=002/249, *dād b.* 85v/2=005/042, *dādlık̤ b.* 73v/3=004/127, 74r/9=004/135, 153r/8=010/004, 202v/6=016/090, *dästūr b.* 27r/2=002/221, *dästūrı b.* 187v/7=014/001, *düşvārlık̤ b.* 220r/8=018/073, *ed̲gülük b.* 72r/6=004/114, *äd̲ā b.* 34r/5=002/264, *ed̲gü bod̲unlar b.* 90v/7=005/084, *ed̲gü duʿā k̤ılmak̤ b.* 154r/2=010/011, *äd̲gü k̤ılmak̤ b.* 149v/1=009/100, *äd̲gülär b.* 57r/1=003/193, *äd̲gülük b.* 28r/9=002/231, 29r/1=002/233 48r/6=003/104, 48v/5=003/110, 60v/3=004/019, 128r/4=007/168, *ed̲gülük b.* 21r/1=002/178, 21r/6=002/180, 28v/6=002/232, 30r/8=002/241, 185v/2=013/022, 202v/6=016/090, *ekki b.* 74v/1=004/135, *ekki b. tuğmış k̤arındaşlarnı* 61r/6=004/023, *ekki är b.* 201v/1=016/076, 217r/8=018/032, *ekki k̤anatı b.* 98v/5=006/038, *ekki yüzlüglär b.* 146v/6=009/073, *äksütmäk b.* 123v/3=007/130, *älgi b.* 31v/2=002/249, *älgiŋizlär b.* 23r/7=002/195, *äligläri b.* 9v/4=002/079, 96r/3=006/007, *ämäri b.* 32r/1=002/251, *ämgäki b.* 196r/7=016/007, *ändāzä b.* 193r/6=015/021, 230r/2=020/040, *ärdilär öz ülügläri b.* 146r/4=009/069, *erinçländilär ülük tawarları b.* 146r/3=009/069, *ärk bärmäki b.* 61v/4=004/025, *ärkligi tüzlük b.* 36v/5=002/282, *ertä b.* 216v/7=018/028, 49v/9=003/121, *erünçländiŋizlär ülügiŋizlär b.* 146r/3=009/069, *äsänlik b.* 167r/6=011/048, 194r/4=015/046, *äsin b.* 155r/7=010/022, *esiz duʿā k̤ılmak̤ları b.* 154r/1=010/011, *esizlik b.* 119v/4=007/073, 128r/4=007/168, 167v/6=011/054, 168v/5=011/064, 183v/6=013/006, 206v/7=017/011,

75v/9=004/148, *esizliklär b.* 199r/4=016/045, *ätöz ätöz b.* 85v/9=005/045, *ätözläri b.* 140v/5=009/020, 147v/4=009/081, *ätözün b.* 161v/1=010/092, *fażlı b.* 163r/2=011, *fir'avn çärigi b.* 232r/4=020/078, *ġarḳ b.* 155r/8=010/022, *ḥaḳ b.* 38r/3=003/003, *ḥaḳdın öŋin b.* 40r/4=003/021, 49r/2=003/112, *ḥikmät b.* 38r/7=003/006, 39v/6=003/018, 44r/6=003/062, 50r/8=003/126, *ḫoşnūdluḳ būstānları b.* 140v//6=009/021, *ḥüccät b.* 171r/8=011/096, *ḫurmā yıġaçı b.* 217r/8=018/032, *ıḏmaḳ eḏgülük b.* 28r/1=002/229, *ibrāhīm b.* 15r/2=002/125, 33r/3=002/258, *içrülür b. suw birlä* 183v/2=013/004, *iḏi atı b.* 1v/1=001, 2v/1=002, 57v/7=004/001, 79r/7=005,112v/4=007, 131v/2=008, 183r/2=013, 187v/5=014, 192r/9=015, 195v/9=016, 205v/9=017, 214v/2=018, 228v/2=020, *iḏiŋ ögdisi b.* 195v/7=015/098, *iḏiŋ ögdüsi b.* 235r/2=020/130, *iḏiläri dästūrı b.* 190r/5=014/023, *iḏisi yarlıġı b.* 118r/7=007/058, *iglig 'aẕāb b.* 40r/5=003/021, *īmān b.* 55r/7=003/177, *ismā'īl b.* 15r/2=002/125, *isḥāḳ b.* 169r/5=011/071, *işläri b.* 129v/4=007/184, *ḳabūl b.* 41v/5=003/037, *ḳaḏaşı b.* 181r/1=012/089, *ḳaḏġu b.* 52v/5=003/153, *ḳaḏġun bolmamaḳları b.* 148v/5=009/092, *kāfirlıḳları b.* 64r/8=004/046, *kāfirlärniŋ uluġı b.* 139v/7=009/012, *ḳapsayu bilmädikläri b.* 157r/6=010/039, *ḳatıġ ḳın b.* 6v/4=002/049,127v/7=007/164, 134r/6=008/032, 210r/9=017/058, *ḳatıġlandılar mālları b.* 138r/1=008/072, *ḳatıġlandılar tawarları b. özläri b.*148r/6=009/088, *ḳatıġlanıŋlar mälların̮ız b.* 143r/6=009/041, *ḳatıġlaşġıl kāfirlär b.* 146v/6=009/073, *ḳatıġlıḳ b.* 214v/4=018/002, *keçä b.* 216v/7=018/028, *keḏinki orun b.* 10a4/=002/086, *käldi bälgülär b.* 160r/5=010/074, *käldi säwünç b.* 169r/1=011/069, *käräkliglik b.* 21r/2=002/178, *kertgüŋän b.* 137r/4=008/062, *kertgündilär anıŋ b.* 168v/7=011/066, *kärtgünmäk b.* 13r/5=002/108, 55v/9=003/183, 204r/3=016/106, *kärtgünmäkläri b.* 11v/3=002/093, *kertgünmäkläri b.* 153v/8=010/009, *kertgünmädiŋizlär b.* 211r/9=017/069, *kertgünüglilär b.* 75v/6=004/146, 133r/5=008/19, *kertülüg b.* 25v/1=002/213, *kertülüg b.* 83v/4=005/027, *ḳıldılar äḏgülük b.* 29r/9=002/234, *ḳın b.* 78v/6=004/173, 94v/6=005/115,127v/9=007/165, 221r/9=018/087, 231r/2=020/061, 235r/8=020/134, *ḳınaġay aġrıtġan ḳın b.* 143r/1=009/039, *ḳırtışları b.* 117r/2=007/046, *ḳırtışları nişānları b.* 117r/5=007/048, *ḳıyāmät ot b.* 171v/2=011/099, *kitāb b.* 45v/4=003/078, *ḳorḳınç b.* 215v/7=018/018, *ḳorḳınçsızlıḳ b.* 102v/8=006/081, *kök yaġmurı b.* 183r/2=013, *köni käbbän b.* 208v/4=017/035, *köni yol b.* 20r/8=002/175, 3v/2=002/016, 142r/3=009/033, *könilik b.* 14r/8=002/119, 20v/1=002/176, 32r/2=002/252, 65v/1=004/058, 81r/5=005/008, 111r/2=006/152, 153r/8=010/004, 169r/6=011/085, 196r/3=016/003, 201v/3=016/076, 205v/2=016/125, *könisizlik b.* 22v/2=002/188, *körgän b.* 99v/5=006/050, *körklüglük b.* 61v/5=004/025, *körklügräk b.* 68v/2=004/086, *körsünlär özläri b.* 29r/7=002/234, *kötürdimiz nūḥ b.* 206r/4=017/003, *köz köz b.* 86r/1=005/045, *ḳulaḳ ḳulaḳ b.* 86r/1=005/045, *ḳulluḳ b.* 228r/5=019/093, *küç b.* 8r/6=002/063, 102v/9=006/082, 108r/7=006/131, 172v/8=011/117, 221/8=018/095, 223v/5=019/012, *küç ḳılıġlı boḏunlar b.* 117r/4=007/047, 125v/8=007/150, *küç ḳılıġlılar b.* 110r/6=006/146, *küç ḳılmaḳ b.* 77r/3=004/160, *küç ḳılmaḳları b.* 200r/3=016/061, *küçländürdi çärigläri b.* 143r/4=009/040, *küfr b.* 46r/2=003/080, *māl b.* 73v/5=004/128, *mālları b.* 140v//5=009/020, *mäniŋ bälgülärim b.* 230r/3=020/042, *mäniŋ b.* 102v/5=006/080, 118v/2=007/061, 118v/9=007/067, 119r/7=007/071, 122r/8=007/105, 147v/7=009/083,

147v/8=009/083, 166r/6=011/037, 220r/2=018/067, 220r/7=018/072, 220r/9=018/075, 220v/1=018/076, *mäniŋ dästūrum b.* 93v/3=005/110, 93v/4=005/110, 93v/4=005/110, *mänim dästūrum b.* 93v/3=005/110, *minnät b.* 34r/5=002/264, *munuŋ b.* 4v/4=002/026, 35v/6=002/275, 40r/8=003/024,44v/1=003/064, 45r/9=003/075, 45v/9=003/079, 46r/1=003/079, 48v/1=003/106, 49r/2=003/112, 109v/8=006/144, *mūsā b.* 123v/5=007/131, *mūsā yalavaç b.* 124v/4=007/142, *müsülmānlar b.* 123r/6=007/126, *namāz b.* 6r/7=002/045, 18r/7=002/153, 226r/5=019/055, *närsä b.* 43r/3=003/049, 43r/3=003/049, 53v/8=003/161, 54a/4=003/170,18r/9=002/155, 184v/1=013/014, *närsäniŋ pārāsi b.* 53r/5=003/155, *ni'mät b.* 54a/6=003/171, 55r/1=003/174, *nişān b.* 42v/3=003/049, 43r/6=003/050, *nişānlar b.* 11r/9=002/092, *nūḥ b.* 226r/8=019/058, *oġlanı b.* 29r/2=002/233, 29r/2=002/233, *oġlanlar b.* 206r/9=017/006, 209r/1=017/040, *oġul b.* 223r/8=019/007, *ol boḏunlar b.* 139v/8=009/013, *olar b.* 11r/1=002/089, 11r/7=002/091, 12r/6=002/101, 23r/2=002/193, 75v/1=004/143, 75v/1=004/143, 140r//2=009/014, *olarnıŋ b.* 22v/9=002/191, 26v/6=002/220, 60v/3=004/019, 134v/8=008/039, *olturu ḳalduḳları b.* 147v/3=009/081, *on b.* 124v/4=007/142, *oḳmaḳım b.* 225v/7=019/048, *olturuġlılar b.* 143v/7=009/046, *öfkä b.* 8r/1=002/061, 11r/4=002/090, 199v/9=016/058, *öfkäŋiz b.* 49v/7=003/119, *ögüt b.* 205v/2=016/125, *ötälgäy könilik b.* 158r/9=010/054, *öz anam b.* 224v/7=019/032, *öz ḳudräti b.* 205v/9=017, *öz mälları b.* 70r/1=004/095, *öz tänläri b.* 70r/1=004/095, *öz yarīsi b.* 133v/6=008/026, *öz yarlıġları b.* 132r/4=008/007, *özläri b.* 27v/5=002/228, 136r/9=008/053, 143v/4=009/044, 184r/5=013/011, *özläriŋiz b.* 143r/7=009/041, *özüŋ b.* 68r/7=004/084, *pänd b.* 205v/3=016/125, *raḥmät b.* 53v/2=003/159, *rukū' ḳılġanlar b.* 41v/9=003/043, *ṣabr ḳılġanlar b.* 31v/6=002/249, *ṣadaḳa b.* 72r/6=004/114, *saḳaḳları b.* 214r/5=017/107, *saḳnuḳlar b.* 152r/7=009/123, 23r/6=002/194, *saḳnuḳluḳlar b.* 142v/4=009/036, *satġıŋızlar b.* 150v/6=009/111, *sälām b.* 68v/1=004/086, *säniŋ b.* 44r/3=003/061, 70v/6=004/102, 70v/8=004/102, 97v/2=006/025, 121r/1=007/088, 124r/1=007/134, 131v/9=008/006, 167r/6=011/048, *säniŋ äwüŋ boḏunı b.* 175r/7=012/025, *säriglilär b.* 18r/8=002/153, *säriniglilär b.* 135v/7=008/046, *särinmäk b.* 6r/7=002/045, 18r/7=002/153, *ṣıfat ḳılmaḳları b.* 109r/4=006/139, *sīmāları b.* 117r/2=007/046, *silär b.* 21v/8=002/185, 21v/8=002/185, 62r/5=004/029, 138r/9=008/075, 171r/4=011/093, *siläriŋ arzūlamaḳıŋız b.* 73r/2=004/123, *silärniŋ b.* 6r/2=002/041, 22v/7=002/190, 23r/1=002/191, 23r/1=002/191, 26r/6=002/217, 64r/9=004/047, 75r/5=004/141, 81v/4=005/012, 87r/5=005/053, 104r/7=006/094, 119r/9=007/071, 133r/2=008/012, 142v/3=009/036, 143r/9=009/042, 155r/3=010/020, 162r/7=010/102, 169v/7=011/080, 230r/5=020/046, *silärniŋ äligiŋiz b.* 140r//2=009/014, *silärniŋ tawarlarıŋız b.* 58r/3=004/002, *silärniŋ ḳınıŋız b.* 75v/7=004/147, *siziŋ b.* 37r/4=002/282, 46r/5=003/081, 48v/8=003/111, 178v/7=012/066, *soŋ ḳalıġlılar b.* 148r/5=009/087, *söz b.* 228v/7=020/007, *sözlär b.* 14v/8=002/124, *sözläri b.* 160v/5=010/082, *sözüm b.* 125r/2=007/144, *suw b.* 217r/2=018/029, *süŋük b.* 110r/6=006/146, *ta'am b.* 7v/8=002/061, *tandı öfkä b.* 133r/8=008/016, *tanmaḳ b.* 88r/3=005/061, *tanmaḳları b.* 76v/4=004/155, *tanmaḳlıḳ b.* 140r/7=009/017, 204r/4=016/106, *taŋrı atı b.* 166v/3=011/041, *taŋrı atı b. turur* 173r/7=012, *taŋrı bälgüläri b.* 57v/3=003/199, 159v/8=010/071, *taŋrı b.* 97r/2=006/019, 71v/6=004/109, 83r/7=005/033, 123r/9=007/128, 145v/3=009/065, 147r/2=009/075, 195v/6=015/096,

207v/5=017/022, 208v/9=017/039, 217v/7=018/039, *taŋrı buyruḳı b.* 43r/2=003/049, 43r/3=003/049, 51v/6=003/145, *taŋrı dästūrı b.* 31v/6=002/249, 31v/8=002/251, 54r/7=003/166, 162r/4=010/100, *taŋrı ḥükmi b.* 12v/3=002/102, *taŋrı säriglilär b.* 137v/3=080/066, *taŋrı yādı b.* 186r/2=013/028, 186r/2=013/028, *taŋrı yarlıġı b.* 137v/3=080/066, 189r/1=014/011, *taŋrı yarlıḳamaḳı b.* 12v/9=002/105, *taŋrı yarlıḳı b.* 184r/5=013/011, 187r/5=013/038, *taŋrı yazuḳları b.* 39r/1=003/011, *taŋrınıŋ ʿahdi b.* 45v/2=003/077, *taŋrınıŋ atı b.* 38r/1=003/001, *tanuḳları b.* 10v/9=002/088, *tanuḳluḳ bergänlär b.* 43v/2=003/053, *tanuḳluḳ bäriglilär b.* 90v/5=005/083, *taplamadılar ḳatıġlanmaḳlarını tawarları b.* 147v/3=009/081, *tarlıḳ b.* 123v/3=007/130, *taş b.* 41v/5=003/036, *tawarlar b.* 206r/9=017/006, *tawarları b.* 143v/4=009/044, *tawarlarıŋız b.* 61r/8=004/024, *tägürmäk bir ḳın b.* 144r/8=009/052, *tänläri b.* 138r/1=008/072, *täŋda käçmäk b.* 10r/8=002/085, *tävrīt b.* 47r/6=003/093, *tiläkläri b.* 106v/8=006/119, *tilämäsläri b.* 89r/6=005/070, *tili b.* 188r/2=014/004, *tilläri b.* 64r/6=004/046, *tiş tiş b.* 86r/1=005/045, *tişi b.* 199v/8=016/058, *toḳuşdı taŋrı birlä yalavaçı b.* 150r/5=009/107, 150r/5=009/107, *toḳuşuŋlar ortaḳ ḳatıġlılar b.* 142v/3=009/036, *törüt(t)i b.* 192r/9=015, *tutmas kertüsüzlüg b.* 27v/1=002/225, *tutmaḳ edgülük b.* 28r/1=002/229, *tutmaḳıŋızlar b.* 7r/1=002/054, *tu(t)tumız ḳatıġlıḳ b.* 99r/2=006/042, *tu(t)tumız ziyānlıḳ b.* 99r/2=006/042, *tu(t)tumız ḳatıġlıḳ b.* 121v/9=007/094, *tünlä b.* 112v/8=007/004, *türlüg türlüg b. yigidti* 173r/7=012, *tüşärlär saḳaḳları b.* 214r/6=017/109, *tüzlük b.* 36v/2=002/282, 78r/3=004/170, 114v/8=007/029, *uluġluḳ b.* 214v/1=017/111, *urġıl tayaḳıŋ b.* 7v/3=002/060, 127r/5=007/160, *uçaŋur ḳılıġlılar b.* 6r/5=002/043, *b. üläşmäkiŋizlär birlä* 79v/9=005/003, *ünüŋ b.* 210v/9=017/064, *üstärişdiŋ biziŋ b.* 165v/8=011/032, *yaġılaşsa taŋrı b.* 145r/9=009/063, *yaḳınraḳ tiriglik b.* 185v/8=013/026, *yalġan ḳan b.* 174v/2=012/018, *yalġançılıḳları b.* 231r/4=020/063, *yalavaçı b.* 83r/8=005/033, 148r/4=009/086, *yalavaçı b. yaġılaşsa* 145r/9=009/063, *yaḥyā b.* 41v/2=003/039, *yaraġlıġ b.* 195r/8=015/085, *yaraġlıḳ b.* 106r/9=006/114, *yaraşı b.* 86r/8=005/048,129v/2=007/181, 192v/6=015/008, 194r/9=015/055, 208v/1=017/033, 214r/2=017/105, 214r/3=017/105, 215r/5=018/013, *yaraşıdın b.* 142r/3=009/033, *yaraşılıḳ b.* 189v/4=014/019, *yaraşturmaḳ b.* 72r/6=004/114, *yarat(t)ı ʿadli b.* 192r/9=015, *yārī bärmäki b.* 137r/4=008/062, *yārīsi b.* 39r/4=003/013, *yarlıġ ıdmaḳımız b.* 173r/9=012/003, *yarlıġı b.* 226v/7=019/064, *yarlıḳamaḳ b.* 20r/9=002/175, 117r/6=007/049, 119r/9=007/072, 140v//6=009/021, 168r/3=011/058, 168v/7=011/066, *yarlıḳamaḳı b.* 158v/5=010/058, *yarlıḳamaḳıŋ b.* 161r/1=010/086, *yarlıḳı b.* 190r/7=014/025, *yawuḳluḳ b.* 22v/3=002/188, *yazuḳ b.* 10r/8=002/085, 22v/3=002/188, 24v/7=002/206, *yazuḳı b.* 112r/8=006/164, *yazuḳları b.* 86v/6=005/049, 96r/2=006/006, 121v/9=007/100, 136r/7=008/052, 136v/1=008/054, 149v/6=009/102, *yazuḳlarıŋız b.* 82v/5=005/018, *yemäkläri b.* 77r/5=004/161, *yıġmaḳları b.* 77r/4=004/160, *yoḳ b.* 219r/6=018/056, *yulduzlar b.* 197r/1=016/016, *yumuşlarım b.* 125r/2=007/144, *yüknüglilär b.* 193v/5=015/031, 193v/5=015/032, *yūsuf b.* 181r/1=012/089, *zākāt b.* 226r/5=019/055, *ziyān ḳor yas b.* 121v/9=007/094, *ziyārāt b.* 23v/2=002/196

birlä- "birlemek (Tanrı'yı) Tevhid etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *seni b.-p saŋa tapınurmiz* 1v/3=001/005

birläki "birlikte olan, beraber olan, maiyet" *anıŋ b.* 123v/5=007/131, 160r/3=010/073, *anıŋ b.+ni* 214r/1=017/103

bit- "inanmak, iman etmek", krş. büt- (KB-, DLT-, ED 298b büt-,). *b.-är siz* 48v/6=003/110, 49v/5=003/119, *b.-är mü* 178v/3=012/064, *b.-ärlär taŋrıka* 48v/7=003/110, 49r/4=003/114, *b.-mişiŋizdin soŋ* 48r/8=003/106, *b.-mişiŋizdin soŋra* 47v/7=003/100, *b.-mişlärindin* 46v/3=003/086, 46v/8=003/090, *b.-(t)i* 47v/5=003/099, *b.-timiz* 39v/3=003/016, *b.-(t)imiz* 37v/2=002/285, *b.-(t)ük* 38v/3=003/007, 43v/1=003/053, 46r/8=003/084, 49v/6=003/119, *b.-(t)ük taŋrıka* 43r/9=003/052, *b.-tilär* 36r/1=002/277, 36r/3=002/278, 36r/9=002/282, 37v/3=002/285, 43v/8=003/057, 44v/6=003/068, 45r/2=003/072, 47v/6=003/100, 47v/9=003/102, 49v/2=003/118, 50v/3=003/130, 51r/8=003/140, 51r/9=003/141, 52r/4=003/149, 53r/6=003/156, *b.-gäy ök siz* 46r/4=003/081, *b.-iŋ* 45r/2=003/072, *b.-iŋ anı* 36v/1=002/282, *b.-sä ärdi* 48v/6=003/110, *b.-gänlär* 37v/3=002/285, 43r/4=003/049, 51r/6=003/139, 53v/7=003/160, 55r/4=003/175, *b.-gänlär üzä* 52v/3=003/152, *ärsäŋiz b.-gänlär* 36r/4=002/278, *b.-gänläriniŋ sävābını* 54a/7=003/171, *b.-gänlärniŋ dostı* 44v/7=003/068, *b.-gänlärni* 50r/1=003/121, *b.-gänlärka* 50r/4=003/124, *b.-mäŋ* 45r/3=003/073

bitmäk "iman". (KB-, DLT-, ED-,WF-). *yakınrak anlardın b.+kä* 54r/9=003/167

biti- "yazmak" (KB B16, DLT-II 325, ED 299b biti-) 1. "yazmak" *b.-yür* 126v/2=007/156, *b.-r* 55v/7=003/18, *b.-r män* 227v/5=019/079, *taŋrı b.-r* 68r/1=004/081, *b.-rlär* 155r/5=010/021, *b.-rlär bitigni* 9v/4=002/079, *b.-diŋ* 67v/1=004/077, *b.-di* 9v/5=002/079, 22r/6=002/187, 83r/3=005/021, 96r/9=006/012, *b.-di biziŋkä* 144r/5=009/051, *b.-dimiz* 83r/3=005/032, 85v/9=005/045, 125r/3=007/145, *b.-gil* 43v/1=003/053, 90v/5=005/083, *b.-gil edgülük* 126r/9=007/156, *b.-sün* 36v/1=002/282, 36v/2=002/282, *b.-sä* 36v/2=002/282, *b.-säŋiz* 36v/9=002/282, *ol anadın tuğa b.-yü okıyu bilmägli* 127r/1=007/158, *ozakılar b.-miş sörçäklär* 97v/3=006/025, *b.-gän* 36v/1=002/282, 36v/2=002/282, 37r/3=002/282, *ärür b.-miş* 210v/1=017/058, *b.-sä ärdimiz* 66r/8=004/066, *b.-mäsäŋiz* 37r/3=002/282

bitig "kitap, yazı" (KB C27, DLT-I 71, ED 303a bitig). *b.* 2v/2=002/002, 74v/3=004/136, 76r/7=004/153, 187r/6=013/038, *anadın tuğup b. bilmägli* 126v/3=007/157, *berdilär b.* 56r/7=003/186, *anlarda tuğa b. bilmäglilär* 9v/2=002/078, *berildilär b.* 12r/7=002/101, 17r/8=002/145, 64r/9=004/047, *bir b.* 213r/2=017/093, *b. bälgüläri* 192v/1=015/001, *b. bilirlär* 17r/7=002/144, *b. bilmäki* 187v/4=013/043, *b. boduınıŋa* 199r/2=016/043, *b. içindä* 18v/7=002/159, 20v/1=002/176, 73r/9=004/127, 75r/1=004/140, 98v/6=006/038, 100v/4=006/059, 159r/3=010/061, 206r/5=017/004, 210v/1=017/058, 223v/8=019/016, 225r/8=019/041, 226r/1=019/051, 226r/3=019/054, 226r/6=019/056, 230v/1=020/052, *b. idiläri* 73r/3=004/123, 76r/7=004/153, 78r/5=004/171, 82r/5=005/015, 82v/7=005/019, 87v/7=005/059, 88v/3=005/065, 88v/9=005/068, 90r/1=005/077, 215r/1=018/009, *b. idilärindin* 12v/8=002/105, 13r/6=002/109, 57v/2=003/199, 77r/2=004/159, *b. turur* 111r/8=006/155, 163r/3=011/001, 192v/3=015/004, *b. tuşğay* 207r/2=017/013, *b. tüpi* 187r/6=013/039, *bitilmiş yaruk b.* 56r/4=003/184, *bu bir b. indürüldi* 112v/5=007/002, *bu bir b. turur* 187v/6=014/001, *bu b. turur* 103v/8=006/092, *ıdsa ärdimiz bir b.* 96r/2=006/007, *indürüldi b.*

111v/1=006/156, 111v/2=006/157, 111v/2=006/157, *käldi ärsä b.* 10v/9=002/089, 161v/4=010/093, *käldi yaruḳluḳ b. bälgülüg* 82r/7=005/015, *kältürdimiz b.* 117v/2=007/052, *ḳamuġ b. içindä bälgülüg* 163v/2=011/006, *ḳodlur b.* 218v/2=018/049, *b.+niŋ* 10v/1=002/085, *b.+niŋ bälgüläri* 153r/1=010/001, 173r/8=012/001, 183r/3=013/001, *b.+niŋ bütünlüki* 128r/7=007/169, *b.+ni* 9v/3=002/078,15v/1=002/129, 80v/2=005/005, 103v/5=006/091, *berdi b.+ni* 224v/5=019/030, *berdimiz b.+ni* 103v/1=006/089, 106r/8=006/114, 17v/2=002/146, 65r/2=004/054, 186v/9=013/036, 6v/9=002/053, 97r/3=006/020, *berdimiz mūsāḳa b.+ni* 10v/5=002/087, 172r/6=011/110, 206r/3=017/002, *berildilär b.+ni* 56r/9=003/187, 74r/2=004/131, 141v/5=009/029, 80r/9=005/005, *b.+ni* 87v/5=005/057, *berilsä b.+ni* 211v/3=017/071, *b.+ni berdimiz* 14v/3=002/121, *bitirlär b.+ni* 9v/4=002/079, *indürdi b.+ni* 25r/9=002/213, 106r/8=006/114, 130v/7=007/196, 20v/1=002/176, 214v/3=018/001, *indürdimiz b.+ni* 71r/9=004/105, 86r/8=005/048, 202v/5=016/089, *indürmädimiz b.+ni* 200r/8=016/064, *mīrāṣ buldılar b.+ni* 128r/5=007/169, *oḳıġıl b.+ni* 207r/3=017/014, *oḳırlar b.+ni* 161v/6=010/094, *oḳıyur b.+ni* 6r/7=002/044, *oḳıyurlar b.+ni* 13v/6=002/113, *ögrät(t)imiz b.+ni* 94r/2=005/110, *ögrätür b.+ni* 18r/5=002/151, *taŋrınıŋ b.+ni* 12r/7=002/101, *tutġıl b.+ni* 223v/5=019/012, *b.+kä* 74v/4=004/136, 218v/3=018/049, *tutuşurlar b.+kä* 128r/9=007/170, *b.+din* 20r/6=002/174, 64r/2=004/044, 64v/7=004/051, 82r/6=005/015, 86r/8=005/048, 115v/6=007/037, 187r/3=013/037, *indürdi b.+din biligdin* 28v/3=002/231, *käçürmiş b.+i içindä* 126r/4=007/154, *mūsā b.+i* 164v/1=011/017, *taŋrı b.+i* 61r/7=004/024, *taŋrı b.+i içindä* 138v/1=008/075, *anıŋ b.+ini* 207r/2=017/013, *taŋrı b.+idin* 85v/7=005/044, *idiŋ b.+indin* 216v/6=018/027, *bälgülärin b.+lärni indürdimiz* 199r/3=016/044, *oḳıġaylar b.+lärni* 211v/3=017/071

bitigçi "yazan, kaydeden, kâtip" (KB C38, DLT-, ED 304a bitigçi). *bulmasaŋız b.* 37r/6=002/283

bitiglig "yazılı" (KB-, DLT-I 508, ED 304b bitiglig). *bulurlar anı b. anlar üskindä tävrīt içindä incīl içindä* 126v/4=007/157

bitil- "yazılmak; takdir edilmek, belirlenmek" (KB 1232, DLT-I 521, ED 305a bitil-). *b.-miş* 71r/6=004/103, *b.-miş yaruḳ bitig* 56r/4=003/184, *b.-di* 21r/9=002/183, 53r/2=003/154, *b.-di anlar* 21v/1=002/183, 73v/1=004/127, *b.-di anlarḳa* 1151v/8=009/120, 52r/2=009/121, *b.-di silär* 20v/9=002/178, 21r/4=002/180, 26r/1=002/216, *b.-sä* 67r/8=004/077, *b.-di ärsä* 31r/1=002/246,

biz "Çokluk I. şahıs zamiri; Çokluk I. şahıs eki " (KB: 250, DLT-I 24 ED 388a biz). 1. Çokluk I. şahıs zamiri "*b.* 3r/4=002/011, 3r/9=002/014, 3r/9=002/014, 5r/3=002/030, 8v/8=002/070, 9r/2=002/073, 14r/8=002/119, 15v/8=002/133, 16r/6=002/136, 16r/9=002/138, 18v/2=002/156, 31r/3=002/247, 44v/1=003/064, 46v/1=003/084, 55v/7=003/181, 57r/1=003/193, 43r/9=003/052, 66r/8=004/066, 71r/9=004/105, 76v/7=004/157, 77r/9=004/163, 82r/2=005/014, 82v/5=005/018, 83r/5=005/022, 83r/6=005/022, 83r/9=005/024, 83v/1=005/024, 85v/5=005/044, 90v/2=005/082, 93v/1=005/106, 93v/4=005/107, 93v/7=005/111, 97v/5=006/027, 106r/1=006/111, 110r/6=006/146, 110v/7=006/151, 111v/9=006/158, 112v/9=007/005, 114v/5=007/027, 117v/5=007/053, 118v/1=007/060, 118v/8=007/066, 118v/9=007/066, 119v/9=007/075,

119v/9=007/076, 122v/4=007/113, 123r/4=007/125, 123r/8=007/127, 126r/5=007/155, 126v/1=007/156, 128v/1=007/170, 128v/5=007/172, 144r/7=009/052, 144r/8=009/052, 145r/1=009/059, 145v/3=009/065, 149v/4=009/101, 166r/8=011/038, 168v/1=011/062, 169r/4=011/070, 169v/8=011/081, 170v/8=011/091, 172r/5=011/109, 173r/4=011/121, 173r/4=011/122, 173r/8=012/002, 173r/9=012/003, 173v/9=012/008, 174r/4=012/011, 174r/4=012/012, 174r/6=012/014, 174r/6=012/014, 174r/9=012/017, 175v/5=012/030, 176r/7=012/036, 178r/8=012/061, 178v/3=012/063, 180r/1=012/078, 180r/3=012/079, 180r/9=012/082, 181v/2=012/097, 187r/8=013/041, 188v/4=014/009, 188v/9=014/011, 189v/6=014/021, 192v/6=015/009, 192v/7=015/009, 193r/2=015/015, 193r/8=015/023, 193r/8=015/023, 194r/8=015/052, 194r/8=015/053, 194v/2=015/058, 194v/5=015/064, 195v/5=015/095, 198r/7=016/035, 209v/1=017/047, 210r/8=017/058, 214v/8=018/007, 214v/9=018/008, 215r/5=018/013, 217r/1=018/029, 217r/4=018/030, 219r/8=018/057, 221r/5=018/084, 222r/7=018/102, 223r/8=019/007, 225r/6=019/040, 225r/7=019/040, 227r/4=019/070, 227v/8=019/083, 227v/9=019/084, 228r/8=019/097, 230r/4=020/045, 230r/6=020/047, 230r/7=020/048, 231v/6=020/073, 232v/1=020/085, 232v/5=020/087, 233v/4=020/104, 234r/6=020/117, 235r/6=020/132, 235r/8=020/134, *b.+mü* 183v/4=013/005, 209v/5=017/049, 213v/2=017/098, 226v/9=019/066, 227r/1=019/067, 231r/6=020/065, *b.+iŋ aramızdın* 100r/2=006/053, *b.+iŋ ad̠aḳlarımıznı* 31v/7=002/250, *b.+iŋ aḫriyanımız* 178v/6=012/065, *b.+iŋ aramızda* 44r/8=003/064, *b.+iŋ atamız* 173v/9=012/008, *b.+iŋ bälgülärimiz+* 5v/8=002/039, 81r/9=005/010, 98v/7=006/039, 99v/3=006/049, 90v/9=005/086, 100r/3=006/054, 111v/5=006/157, 113r/4=007/009, 116r/6=007/040, 117v/2=007/051, 118v/6=007/064, 118v/6=007/064, 119v/1=007/072, 122r/5=007/103, 124r/3=007/136, 125r/7=007/146, 125r/8=007/147, 126v/3=007/156, 129r/3=007/176, 129v/3=007/182, 155r/4=010/021, 160r/4=010/074, 161v/2=010/092 213v/1=017/098, 215r/2=018/009, 227v/4=019/077, *b.+iŋ birlä* 16r/9=002/139, 143r/4=009/040, 143r/4=009/040, 165v/8=011/032, 166v/5=011/042, 174r/4=012/012, 178v/2=012/063, 230r/6=020/047, *b.+iŋ dīnimiz içiŋä* 121r/1=007/088, *b.+iŋ ed̠işimizni* 180r/2=012/079, *b.+iŋ äliglärimiz birlä* 144r/8=009/052, *b.+iŋ är kimiz birlä* 232v/5=020/087, *b.+iŋ içindä* 168r/9=011/062, *b.+iŋ ḳatımızda* 53r/8=003/156, *b.+iŋ ḳullarımızdın* 175r/5=012/024, 219v/9=018/065, *b.+iŋ ḳulları* 206r/7=017/005, *b.+iŋ ortaḳlarımıznıŋ yaʿnī butlarımıznıŋ* 108v/5=006/136, *b.+iŋ öŋümizdä* 226v/7=019/064, *b.+iŋ tanuḳluḳımız* 93v/3=005/107, *b.+iŋ tapa* 16r/3=002/136, 55v/9=003/183, 225r/7=019/040, 233r/1=020/091, *b.+iŋ üçün* 7v/6=002/061, 8v/4=002/068, 8v/5=002/069, 8v/7=002/070, 123v/9=007/134, *b.+iŋ üskimizdä* 178r/1=012/054, 193r/6=015/021, *b.+iŋ üskimizdin* 160r/8=010/076, 220r/1=018/065, 223v/6=019/013, 233v/1=020/099, *b.+iŋ üzä* 8v/8=002/070, 11r/6=002/091, 31r/3=002/247, 31v/7=002/250, 37v/7=002/286, 45r/9=003/075, 46r/8=003/084, 67v/1=004/077, 93v/9=005/112, 94v/3=005/114, 111v/2=006/157, 117r/8=007/050, 123r/6=007/126, 134r/6=008/032, 15r/8=002/128, 162r/8=010/103, 165r/9=011/027, 170v/9=011/091, 176v/3=012/038, 180v/9=012/088, 181r/3=012/090, 181r/4=012/091, 189v/8=014/021, 211r/9=017/069, 211v/5=017/073, 211v/8=017/075, 212v/3=017/086, 212v/9=017/092, 213r/2=017/093, 230r/5=020/045, *b.+iŋ üzälä* 187r/8=013/040, *b.+iŋ vaḳt urmışımızḳa* 124v/6=007/143, *b.+iŋ yäd̠ımızdın* 216v/9=018/028, *b.+iŋ yalavaçlarımız* 155r/5=010/021, *b.+iŋ yarlıḳımız* 155v/6=010/024, *b.+iŋ yarlıḳamaḳımıznı*

225v/9=019/050, *b.+iŋ yārī bermäkimiz* 98r/7=006/034, *b.+iŋ yolımızḳa* 212r/1=017/077, *b.+iŋ yazuḳımıznı* 126r/8=007/155, *b.+iŋ yazuḳlarımıznı* 57r/2=003/193, *b.+iŋä* 24r/6=002/200, 30v/7=002/246, 57r/4=003/194, 76r/8=004/153, 230v/6=020/057, *b.+iŋkä* 5r/6=002/032, 8v/4=002/068, 8v/7=002/070, 12v/7=002/104, 14r/6=002/118, 14r/6=002/118, 15r/8=002/128, 16v/1=002/139, 19v/3=002/167, 30v/9=002/247, 31v/4=002/249, 31v/7=002/250, 56r/1=003/183, 57r/4=003/194, 64r/6=004/046, 64r/7=004/046, 77r/7=012/046, 82v/8=005/019, 87v/8=005/059, 90v/5=005/083, 90v/5=005/084, 90v/6=005/084, 93r/2=005/104, 93v/8=005/109, 94v/2=005/113, 94v/4=005/114, 94v/4=005/114, 101v/7=006/071, 101v/7=006/071, 101v/9=006/071, 104r/6=006/094, 106v/3=006/116, 107v/9=006/128, 110v/1=006/148, 114v/7=007/028, 116v/7=007/044, 117v/5=007/053, 117v/5=007/053, 119r/5=007/070, 119r/6=007/070, 121r/3=007/089, 122v/4=007/113, 123r/5=007/126, 123v/1=007/129, 123v/2=007/129, 123v/4=007/131, 123v/6=007/132, 124r/8=007/138, 126r/9=007/156, 127r/7=007/160, 128r/6=007/169, 130r/7=007/189, 134r/6=008/032, 144r/6=009/052, 144v/9=009/059, 147r/3=009/075, 148v/8=009/094, 155v/2=010/023, 156r/6=010/028, 159v/5=010/070, 160v/1=010/078, 165r/8=011/027, 165v/8=011/032, 165v/8=011/032, 167v/5=011/053, 169r/9=011/074, 169v/6=011/079, 174r/3=012/011, 174v/1=012/017, 174v/7=012/021, 176v/2=012/038, 178v/6=012/065, 180v/8=012/088, 180v/9=012/088, 181v/2=012/097, 188v/8=014/010, 189r/1=014/011, 189v/8=014/021, 192v/5=015/007, 215r/2=018/010, 215r/3=018/010, 218v/1=018/048, 218v/3=018/049, 219v/6=018/062, 225r/5=019/038, 227v/6=019/080, 230r/8=020/048, 231v/6=020/073, 235r/7=020/133, 235r/9=020/134, *b.+iŋkä* 16v/1=002/139, *bitidi b.+iŋkä* 144r/5=009/051, *tap b.+iŋkä* 144v/9=009/059, *tägmäkindä b.+iŋkä* 87r/3=005/052, *tägmäs b.+iŋkä* 144r/5=009/051, *b.+iŋdä üzä* 111v/1=006/156, *b.+iŋdin* 67v/5=004/078, *b.+niŋ bälgülärimiz içindä* 101r/7=006/068, *b.+niŋ bälgülärimizdin* 153v/6=010/007, *b.+niŋ içindä* 170v/8=011/091, *b.+niŋ köznün* 166r/6=011/037, *b.+niŋ ḥüccätimiz* 103r/1=006/083, *b.+niŋ tapa* 157v/7=010/046, *b.+niŋ ḳınlıḳımız* 182v/7=012/110, 116r/5=007/039, *b.+niŋ yarlıġımız birlä* 166r/6=011/037, *b.+ni* 2r/1=001/006, 8v/2=002/067, 9v/6=002/080, 12v/7=002/104, 15r/7=002/128, 37v/7=002/286, 38v/5=003/008, 39v/3=003/016, 43v/1=003/053, 56v/8=003/191, 57r/4=003/194, 67r/4=004/075, 67v/1=004/077, 90v/6=005/084, 101r/2=006/063, 101v/8=006/071, 114r/7=007/023, 116r/3=007/038, 116v/4=007/043, 116v/4=007/043, 117r/4=007/047, 120v/8=007/087, 121r/4=007/089, 125v/3=007/149, 125v/3=007/149, 125v/8=007/151, 126r/7=007/155, 126r/8=007/155, 128v/7=007/173, 148r/4=009/086, 154r/3=010/012, 154r/4=010/012, 155r/9=010/022, 160v/1=010/078, 160v/9=010/085, 161r/1=010/086, 166r/8=011/038, 168v/1=011/062, 168v/2=011/062, 188v/5=014/009, 188v/7=014/010, 189r/2=014/012, 189r/3=014/012, 189v/7=014/021, 191v/7=014/044, 207v/8=017/024, 209v/7=017/051, 210v/1=017/059, 229v/4=020/035, 230v/6=020/057, 231v/5=020/072, 231v/7=020/073, 234v/6=020/125, *b.+kä* 7r/7=002/057, 7r/9=002/058, 7v/7=002/061, 8v/6=002/069, 24r/7=002/201, 37v/8=002/286, 37v/8=002/286, 37v/9=002/286, 37v/9=002/286, 37v/9=002/286, 38v/5=003/008, 39v/3=003/016, 40r/9=003/024, 52r/2=003/147, 52r/2=003/147, 52v/8=003/154, 53r/1=003/154, 54a/2=003/168, 55r/1=003/173, 67r/4=004/075, 67r/5=004/075, 98r/2=006/031, 119r/6=007/070, 120r/2=007/077, 120r/2=007/077, 153v/5=010/007, 154r/2=010/011, 154v/1=010/015, 188v/7=014/010,

231v/5=020/072, *b.+din* 15r/7=002/127, 19v/3=002/167, 37v/9=002/286, 57r/1=003/193, 66v/1=004/067, 87v/7=005/059, 115v/8=007/037, 119r/9=007/072, 123r/5=007/126, 124r/1=007/134, 126r/7=007/155, 163v/8=011/009, 167r/6=011/048, 167r/7=011/048, 168r/3=011/058, 168v/7=011/066, 171r/5=011/094, 173v/8=012/008, 178v/2=012/063, 181v/8=012/100, 189v/7=014/021, 201r/8=016/075, 220r/1=018/065, 224r/4=019/021, 224r/5=019/021, *b.+din aşnu* 37v/8=002/286, *b.+iŋ (Vasıta)* 189r/2=014/012, *üstäräşdiŋ b.+iŋ birlä* 165v/8=011/032, *adırgıl bizli ara yarlıḳdın çıḳıġlı bodunlar ara.* 83v/2=005/025, *algıl b.+lärdä birimizni* 180r/1=012/078, *b.+li ara anlarlı ara* 221/7=018/094, *b.+li ara taḳı silärli ara* 156r/7=010/029, *b.+li ara taḳı säniŋli ara* 230v/7=020/058; 2. Çokluk I. şahıs eki " *äwi bodunı b.* 194v/3=015/059, *çın-b.* 12v/2=002/102, *oğlanları b. 82v/5*=005/018, *süngänlär b.* 43v/1=003/052, *yaŋluḳlar b.* 3r/9=002/014, *bit(t)ük b.* 43v/1=003/053, *ärmäs b.* 110v/2=006/148,

bīzār (F) "uzak, beri, alâkasını kesmiş, usanmış, bıkmış" (KB-, AT-, R-). *b.* 102v/3=006/078, 136r/1=008/048, 157v/1=010/041, 157v/1=010/041, 166r/4=011/035, 167v/7=011/054, *b. turur* 138v/6=009/003, 97r/3=006/019, bīzār bol- "uzaklaşmak, alâkasını kesmek" *b. bol-* 151r/4=009/114, 19v/2=002/166, 9v/3=002/167, 19v/3=002/167, yazuḳdın bīzār ḳıl- "nefsini temize çıkarmak" *yazuḳdın b. ḳılmaz özümni* 177v/8=012/053

bīzārlıḳ (F.+ T.) "uzaklaşma; ihtar, uyarı" (KB-, AT-, R-). *b. taŋrıdın* 138v/3=009/001

1 bod "boy, vücut" (KB-, DLT-I 412, ED296b 1 bo:d). artuḳ bod ber- "yaratılışta üstün kılmak" 119r/4=007/069

2 bod "boy, kabile" (KB -, DLT-, ED 297a *bo:d). *ägär b.+uŋ ärmäsä taşın urup öldürgäy ärdimiz seni* 170v/9=011/091.

bodluġ "boylu, boylu poslu" (KB 2854, DLT-III 121, ED 305a bo:dluğ). *bir yigit kişi täg tüz b.* 224r/1=019/017

bodun "kavim, halk", bkz. 2 bod (KB-, DLT-I 155, ED 306a bodun). *b.* 79v/4=005/002, 81v/1=005/011, 104v/5=006/097, 125v/6=007/150, 154v/9=010/019, 165v/4=011/029, 192r/9=015, 194v/4=015/062, *b.tururlar* 144v/6=009/056, *biligsiz b.* 124r/9=007/138, *bir b.* 154v/9=010/019, *bir b. üzä* 136r/8=008/053, *b. biligsizindin* 232v/6=020/087, *b. birlä* 184r/5=013/011, *b. turur* 120r/6=007/081, *b. turur bilmäslär* 139r/6=009/006, *b. tururlar* 87v/7=005/058, 137r/9=008/065, 152v/4=009/127, *b. üzä* 138r/4=008/072, 221/2=018/090, *bulındı b.* 221/5=018/093, *ärdiŋiz bir b.* 144r/9=009/053, *ol b. mäŋzägi* 129r/2=007/176, *tapnur b. üzälä* 124r/8=007/138, *b.+ınıŋ cäväbı* 120r/7=007/082, *bir b.+nuŋ säwügsüzlügi* 81r/6=005/008, *bir b.+nuŋ tiläkiŋä* 90r/1=005/077, *b.+nuŋ üküşräki* 130r/1=007/187, *b.+nuŋ üküşräklări* 183r/4=013/001, *ol b.+nuŋ dīnini* 176r/9=012/037, *ol b.+nuŋ mäŋzägi* 129r/4=007/177, *unamadı b.+nuŋ üküşräkläri* 212v/6=017/089, *b.+nı* 71r/7=004/104, 87r/7=005/054, 103v/2=006/089, 221r/7=018/086, *bir b.+nı* 168r/2=011/057, *tegmä b.+nı* 211v/2=017/071, *yolsuz ḳılsa bir b.+nı* 151r/5=009/115, *b.+um* 171r/1=011/092 *mäniŋ b.+um* 83r/3=005/021, 108v/2=006/135, 118r9=007/059, 118v/2=007/061, 118v/7=007/065, 118v/9=007/067, 119v/2=007/073, 120r/3=007/079, 120v/1=007/085, 159v/7=010/071, 160v/8=010/084, 165r/9=011/028, 165v/1=011/028, 165v/3=011/029, 165v/5=011/030, 167r/9=011/050, 167v/1=011/051, 167v/2=011/052, 168v/4=011/064, 169r/6=011/085, 170v/4=011/089, 171r/1=011/092, 171r/2=011/093, *b.+ḳa*

86v/8=005/050, 19r/8=002/164, 19r/8=002/164, 28r/8=002/230 104v/6=006/098, 105r/2=006/099, 105v/1=006/105, 107v/6=006/126, 153v/3=010/005, 153v/4=010/006, 155v/7=010/024, 182v/9=012/111, 183v/3=013/004, 196v/3=016/011, 196v/6=016/013, 200r/9=016/064, 200v/1=016/065, 200v/8=016/069, 201v/8=016/079, *b.+ḳa* 196v/5=016/012, *bälgürlär ol b.+ḳa* 183r/9=013/003, *bir b.+ḳa* 184r/6=013/011, *b.+ḳa uḳarlar* 200v/3=016/067, *bu b.+ḳa* 67v/5=004/078, *ol b.+ḳa* 14r/8=002/118, 115r/7=007/032, 117v/3=007/052, 118r/8=007/058, 127v/6=007/164, 130r/4=007/188, 139v/6=009/011, 159v/2=010/067, *tegmä bir b.+ḳa* 183v/9=013/007, *täg̱şürgäy bir b.+ḳa* 143r/1=009/039, *yarlıḳamaḳ ol b.+ḳa* 131v/6=007/203, *ḳatıġsız b.+da* 11v4=002/094, *b.+dın* 69r/9=004/092, 69v/1=004/092, *bir b.+dın* 136v/6=008/058, *ḳorḳutmaḳ ol b.+dın* 162r/6=010/101, *b.+um* 121r/8=007/093, 168r/7=011/061, 168v/2=011/063, 169r/4=011/084, 170v/1=011/088, 232v/3=020/086, 232v/9=020/090, *b.+um içindä* 124v/6=007/142, *mänim b.+um* 7r/1=002/054, 102v/3=006/078, *mänim b.+umda* 229v/2=020/029, *b.+uŋ* 101r/6=006/066, 167r/8=011/049, *b.+uŋnı* 188r/3=014/005, *säniŋ b.+uŋnı* 102r/6=006/074, *sınadımız b.+uŋnı* 232v/2=020/085, *fārmānlaġıl b.+uŋa* 125r/4=007/145, *b.+uŋdın* 232r/9=020/083, *b.+uŋdın* 166r/5=011/036, *b.+ı* 121v/6=007/097, 188r/2=014/004, 67r/4=004/075, *anıŋ b.+ı* 26r/5=002/217, 102v/5=006/080, 124r/6=007/137, 127r/4=007/160, 155v/5=010/024, 169v/3=011/078, *b.+ı tapa* 232v/3=020/086, *b.+ı üzä* 103r/1=006/083, *bolmasa b.+ı* 23v/5=002/196, *ʿād b.+ı* 146r/6=009/070, 168r/4=011/059, 188v/2=014/009, *elläri b.+ı* 121v/7=007/098, *äw b.+ı üzä* 169r/7=011/073, *äwüŋüzlär b.+ı* 181r/7=012/093, *hārūn b.+ı* 31r/8=002/248, *känt b.+ı* 194v/8=015/067, *känt b.+ı içindä* 230r/1=020/040, *lūṭ b.+ı* 170v/6=011/089, *lūṭ yalavaç äwi b.+ı* 194v/3=015/059, *mūsā b.+ı* 31r/8=002/248, *nūḥ yalavaç b.+ı* 188v/2=014/009, *s̱āmūd b.+ı* 168v/9=011/068, 188v/2=014/009, *säniŋ äwüŋ b.+ı birlä* 175r/7=012/025, *öz b.+ı* 224v/2=019/027, *öz b.+ı üzä* 223v/3=019/011, *tu(t)tı mūsā b.+ı* 125r/9=007/148, *lūṭ b.+ı* 169r/9=011/074, *yaʿḳūb b.+ı üzä* 173v/6=012/006, *yūnus yalavaç b.+ı* 162r/1=010/098, *nūḥ b.+ıda kedin* 119r/4=007/069, *anıŋ b.+ıdın* 121r/5=007/090, *mänim b.+ımdın turur* 167r/1=011/045, *b.+mız* 121r/4=007/089, 215r/7=018/015, *b.+ını* 123r/3=007/123, *anıŋ b.+ını* 121v/9=007/094, 123r/7=007/127, *bir sala b.+ını* 207r/5=017/016, *elätgil äwüŋ b.+ını* 169v/8=011/081, *äwi b.+ını* 120r/8=007/083, *äwüŋ b.+ınını* 166v/2=011/040, 194v/6=015/065, *firʿavn b.+ını* 6v/6=002/050, 136v/2=008/054, 232r/4=020/079, *ibrāhīm yalavaç b.+ını* 146r/6=009/070, *mäkkä b.+ını* 103v/9=006/092, *nūḥ b.+ını* 146r/6=009/070, *suwḳa baturmaḳıŋ üçün b.+ını* 220r/6=018/071, *tu(t)tımız firʿavn b.+ını* 123v/3=007/130, *firʿavn b.+ınıŋ ḳılḳı* 136r/6=008/052, 136r/9=008/054, *b.+ıŋa* 171r/9=011/098, *ʿād b.+ıŋa* 168r/6=011/060, *anıŋ b.+ıŋa* 122r/5=007/103, 161r/4=010/088, *bitig b.+ıŋa* 199r/2=016/043, *hūd b.+ıŋa* 168r/6=011/060, 170v/6=011/089, *ıḏtımız b.+ıŋa* 118v/7=007/065, 165r/5=011/025, 167r/9=011/050, *ıḏtımız nūḥ yalavaç b.+ıŋa* 118r/8=007/059, *ibrāhīm b.+ıŋa* 65r/2=004/054, *lūṭ b.+ıŋa* 169r/4=011/070, 194v/4=015/061, *mädīnä b.+ıŋa* 151v/5=009/120, *mädyän b.+ıŋa* 171r/7=011/095, *mūsā b.+ıŋa* 7v/3=002/060, 8v/2=002/067 125v/4=007/150, 188r/5=014/006, *mūsā yalavaç b.+ıŋa* 123r/9=007/128, *öz b.+ıŋa* 7r/1=002/054, 84r/1=005/020, 120r/4=007/080, 159v/7=010/071, *sala b.+ıŋa* 220v/2=018/077, *ṣāliḥ b.+ıŋa* 170v/6=011/089, *s̱āmūd*

b.+ıŋa 169r/1=011/068, *ṣāmūd b.+ıŋa* 210v/2=017/059, *tägdi nūḥ yalavaç b.+ıŋa* 170v/5=011/089, *ʿād b.+ında kedin* 119v/5=007/074, *anıŋ b.+ında kedin* 121v/9=007/100, *üdürdi mūsā b.+ında* 126r/5=007/155, *anıŋ b.+ındın* 118v/1=007/060, 118v/8=007/066, 119v/8=007/075, 120v/9=007/088, 166r/8=011/038, 175r/8=012/026 180r/8=012/082, 220v/2=018/077, *b.+ındın firʿavn* 6v/3=002/049, *firʿavn b.+ındın* 122v/1=007/109, 123r/6=007/127, *ḳutġardı firʿavn b.+ındın* 188r/6=014/006, *ḳutġardımız firʿavn b.+ındın* 124v/2=007/141, *mädīnā b.+ındın* 149v/4=009/101, *mūsā yalavaç b.+ındın* 127r/3=007/159, *oġul ḳız b.+ındın* 160v/6=010/083, *salalar b.+ındın* 182v/3=012/109, *tandılar anıŋ b.+ındın* 165r/7=011/027, *yaşa kizlänür b.+ındın* 199v/9=016/059, *b.+uŋızlarḳa* 161r/2=010/087, *b.+lar* 83r/5=005/022, 174r/1=012/009, 193r/2=015/015, *adın b.+lar ʿayāllarındın* 108v/1=006/133, *b.+lar birlä* 101v/1=006/068, *b.+lar ara* 83v/2=005/025, *b.+lar üzä* 83v/3=005/026, *edgü b.+lar birlä* 90v/7=005/084, *ärdilär ḳaraġu b.+lar* 118v/6=007/064, *ḳadġurar tanıġlı b.+lar üzä* 121r/9=007/093, *küç ḳılıġlı b.+lar* 99v/1=006/047, *küç ḳılıġlı b.+lar birlä* 117r/4=007/047, 125v/7=007/150, *ol b.+lar* 124r/4=007/137, *ol b.+lar birlä* 139v/8=009/013, *ozaḳı b.+lar ḥālı* 230v/1=020/051, *tanıġlı b.+lar* 180v/7=012/087, *tanıġlı b.+lar üzä* 31v/7=002/250, 89r/3=005/068, *yazuḳluġ b.+lar* 160r/8=010/075, *yazuḳ ḳılıġlı b.+lar* 123v/8=007/133 *ziyān ḳılıġlı b.+lar* 121v/8=007/099, *b.+larnıŋ soŋı* 157r/8=010/039, *käsildi ol b.+larnıŋ soŋı* 99r/6=006/045; *b.+larnı* 33r/6=002/258, 109v/9=006/144, 190v/3=014/028, *dāʿva ḳılġuçı b.+larnı* 228r/8=019/097, *köndürmäs küç ḳılıġlı b.+larnı* 140v//4=009/019, *köndürmäs tanıġlı b.+larnı* 142v/7=009/037, *küç ḳılıġlı b.+larnı* 87r/1=005/051, 150v/2=009/109, *ḳorḳutsalar b.+larnı* 152r/4=009/122, *tanıġlı b.+larnı* 88v/9=005/067, 204r/6=016/107, *yarlıḳdın çıḳıġlı b.+larnı* 141r/5=009/024, *yarlıġdın çıḳıġlı b.+larnı* 93v/7=005/108,147v/2=009/080, *yazuḳluġ b.+larḳa* 194v/2=015/058, *yazuḳluḳ b.+larḳa* 154r/7=010/013, *küç ḳılıġlı b.+larḳa* 161r/1=010/085, 166v/9=011/044, *bolmadı bir gürūh b.+lardın* 172v/5=011/116, *ḳurtarġıl tanıġlı b.+lardın* 161r/1=010/086, *yarlıġdın çıḳıġlı b.+lardın* 149r/4=009/096, *yazuḳ ḳılıġlı b.+lardın* 110r/8=006/147, 182v/7=012/110, *yolsuz b.+lardın* 102v/1=006/077, *b.+ları* 61v/4=004/025, *b.+ları birlä* 69r/1=004/090, *sala b.+ları* 121v/4=007/096, *tururlar uştmaḫ b.+ları* 165r/3=011/023, *uştmaḫ b.+ları* 156r/1=010/026, *b.+larıŋa* 160r/5=010/07, *b.+larındın* 69r/4=004/091, **äw bodunı** "ev halkı, aile efradı" *äwi b.+ıŋa* 228v/8=020/010, *äwi b.+ıŋa yaḳunıŋa* 226r/5=019/055, *äwüŋ b.+ıŋa* 235r/6=020/132, *ärmäs äwüŋ b.+ındın* 167r/2=011/046, *ewimiz b.+ıŋa* 180v/8=012/088

boġul- "boğulmak" (KB-, DLT-II 131, ED314b boġul-). *süsüşüp b.-mış yanç̣ılmış* 79v/7=005/003

boġuz "boğaz" (KB 993, DLT-I 364, ED 322a boġuz (boġoz)). **boġuzda asınġu** "gerdanlık" *b.+da asınġular* 92r/8=005/097, *b.+ıŋa nişān asılmış* 79v/2=005/002, *b.+ında turur* 189r/8=014/017

boġuzla- "boğazlamak, boğazını kesmek" (KB-, DLT-, ED 322b boġuzla:-). *b.-dılar* 9r/1=002/071, *b.-ġıl* 33v/5=002/260, *b.-sa silär bir sıġırnı* 8v/2=002/067, *b.-salar* 79v/9=005/003, *b.-r ärdilär* 6v/4=002/049, *b.-r ärdilär oġlanıŋızlarnı* 188r/7=014/006

boğuzlağu "kurban" (KB-, DLT-, ED-,WF-) *b. boğzıŋa nişān asılmış* 79v/2=005/002, *b. ärtüt* 92r/8=005/097, *ärtüt b. taŋrı ewiŋä tegrü* 92r/3=005/095

boğuzlan- "boğazı kesilmek, öldürülmek" (KB-, DLT-, ED 322b boğuzlan:-). *b.-mış birlä* 110r/3=006/145, *b.-sa* 79v/9=005/003

boḫsuḳlan- "tasmalanmak" (KB-, DLT II-272, ED 320b boxsuklan-). *b.-ġay* 55v/5=003/180

bol- "olmak" (KB 60, DLT-I 36, ED 331a bol-). *bol tep b.-ur* 225r/2=019/035, *b.-ur* 31r/3=002/247, 41v/3=003/040, 42v/6=003/047, 42v/8=003/047, 43r/2=003/049, 44r/2=003/059, 71v/7=004/109, 71v/8=004/110, 102r/3=006/073, 105r/4=006/101, 108v/3=006/135, 122v/6=007/115, 14r/5=002/117, 198v/8=016/040, 223r/9=019/008, 224r/3=019/020, 225r/2=019/035, *b.-ur miz* 183v/4=013/005, 215r/7=018/014, *b.-dum* 223r/4=019/004, *b.-duŋ* 233r/7=020/097, *b.-dı* 47v/1=003/097, 93v/3=005/110, *b.-dılar* 92r/8=005/102 120r/2=007/078, *b.-ġay sän* 99v/9=006/052, 161v/2=010/092, 164r/2=011/012, 180v/4=012/085, 209v/8=017/051, *b.-ġay* 4r/2=002/021, 6v/8=002/052, 7r/5=002/056, 6v/9=002/053, 8r/7=002/063, 9r/3=002/073, 18r/3=002/150, 21r/4=002/179, 21v/1=002/183, 22r/1=002/185, 22r/3=002/186, 22v/1=002/187, 22v/6=002/189, 26r/2=002/216, 26r/2=002/216, 26v/4=002/219, 27r/3=002/221, 30r/9=002/242, 30v/7=002/246, 34v/6=002/266, 45r/3=003/072, 48r/4=003/103, 50r/3=003/123, 50v/4=003/130, 50v/5=003/132, 57v/5=003/200, 60v/4=004/019, 63v/3=004/041, 66v/1=004/066, 68r/7=004/084, 68r/9=004/085, 68r/9=004/085, 70r/8=004/099, 81r/2=005/006, 84v/4=005/035, 87r/3=005/052, 91r/8=005/089, 91v/1=005/090, 92r/5=005/100, 99r/2=006/042, 99v/7=006/051, 101r/2=006/063, 101r/6=006/065, 102v/1=006/077, 111r/1=006/151, 111r/4=006/152, 111r/6=006/153, 114v/3=007/026, 118r/6=007/057, 118v/5=007/063, 119r/4=007/069, 121v/2=007/094, 123v/2=007/129, 127r/2=007/158, 127v/7=007/164, 128r/5=007/168, 128v/3=007/171, 128v/8=007/174, 129r/3=007/176, 123v/4=007/130, 129v/6=007/185, 131v/6=007/204, 136v/5=008/057, 173r/8=012/002, 174v/7=012/021, 177r/8=012/046, 177r/8=012/046, 178r/9=012/062, 178v/1=012/062, 180v/1=012/083, 180v/4=012/085, 183r/6=013/002, 190r/8=014/025, 191r/8=014/037, 196v/8=016/014, 196v/9=016/015, 199r/4=016/044, 202r/4=016/081, 202v/8=016/090, 206v/3=017/008, 212r/3=017/079, 212v/8=017/091, 214v/7=018/006, 216v/2=018/024, 217v/8=018/040, 217v/9=018/041, 225v/7=019/048, 228v/8=020/010, 228v/9=020/010, 234r/2=020/113, 235r/4=020/130, *b.-ġay silär* 111r/9=006/155, 113v/8=007/019, 174r/1=012/009, *b. tep b.-ur* 225r/2=019/035, *b.-ġıl* 14r/5=002/117, 44r/2=003/059, 42v/8=003/047, 102r/3=006/073, 198v/8=016/040, *b.-sa sän* 70v/5=004/102, 83v/8=005/029, *b.-sa* 11v4=002/094, 19v/3=002/167, 19v/8=002/170, 21v/2=002/184, 21v/2=002/184, 34v/3=002/266, 36v/4=002/282, 41r/4=003/030, 58v/2=004/006, 58v/3=004/006, 59r/3=004/011, 59r/4=004/011, 59r/5=004/011, 59r/6=004/011, 59r/9=004/012, 59v/1=004/012, 59v/3=004/012, 59v/3=004/012, 59v/4=004/012, 63r/8=004/038, 63v/8=004/043, 67v/2=004/078, 69r/9=004/092, 69v/1=004/092, 73r/6=004/125, 74v/1=004/135, 75r/4=004/141, 75r/5=004/141, 83r/3=005/031, 84v/4=005/036, 84v/5=005/036, 93v/1=005/106, 100v/1=006/058, 108v/6=006/136,110r/1=006/145, 137r/8=008/065, 137r/8=008/065, 137v/1=008/066, 137v/2=008/066, 137v/3=008/067, 137v/7=008/070, 168v/2=011/063, 121r/1=007/088, 185r/4=013/018, 207v/9=017/025, *b.-sa silär*

16v/9=002/143, 17r/6=002/144, 17v/5=002/148, 18r/1=002/150, 67v/3=004/078, 71r/2=004/102, 80v/7=005/006, *b.-ġaylar* 87r/3=005/052, *b.-ġaylar mäŋzäşmäz* 227v/7=019/082, *b.-ġa silär* 4r/4=002/023, *b.-sun* 48r/5=003/104, 93r/4=005/105, *b.-uŋ* 45v/8=003/079, 45v/9=003/079, *b.-uŋlar* 16r/1=002/135, 74r/8=004/135, *b.-uŋlar taŋrıḳa* 81r/5=005/008, *b.-sa alları* 192r/2=014/046, *b.-sa ataları* 93r/3=005/104, *b.-sa atalarıŋızlar oğlanlarıŋız ḳarındaşlarıŋız cüftläriŋiz yaḳ yawuḳlarıŋız,* 141r/1=009/024, *b.-sa kemi içindä* 155r/6=010/022, *b.-sa ortaḳlarıŋa* 108v/5=006/136, *b.-sa taŋrılar* 209r/3=017/042, *b.-salar* 59v/6=004/012, 68v/6=004/089, 79r/3=004/176, 79r/4=004/176, 157v/2=010/042, 157v/3=010/043, *b.-up* 195r/7=015/082, *b.-up çıḳar* 200v/6=016/069, *ḳopuğlı b.-up* 39v/6=003/018, *b.-uğlı* 217v/3=018/036, *ärmädi b.-uğlı* 218r/3=018/043, *b.-ġınçaḳa tägi* 162r/3=010/099, *b.-ġu üçün* 102r/7=006/075, *b.-madı* 45v/7=003/079, 51v/6=003/145, 53v/7=003/161, *b.-madılar* 3v/2=002/016, *b.-maġay män* 225v/7=019/048, *b.-maġay* 74v/7=004/137, 78r/1=004/168, 227v/7=019/082, 233v/6=020/107, 233v/6=020/108, *b.-mağıl* 71v/1=004/105, 106r/9=006/114, 161v/7=010/095, *b.-maŋ* 48r/7=003/105, 53r/6=003/156, *b.-maŋlar* 6r/3=002/041, 133r/7=008/021, 135v/7=008/047, 203r/1=016/092, *b.-mas män* 193v/5=015/033, *b.-mas sän* 174r/3=012/011, 193v/5=015/032, *b.-mas* 14v/6=002/123, 154v/1=010/015, 162r/4=010/100, 121r/3=007/089, *b.-masa* 59r/5=004/011, 79r/2=004/176, 79r/3=004/176, 195r/4=015/078, 213r/1=017/093, *b.-masa boḏunı* 23v/5=002/196, *kirmiş b.-masa silär* 61r/4=004/023, *b.-maslar* 66r/7=004/065, *b.-masalar* 36v/6=002/282, *b.-masun* 23r/2=002/193, 77v/6=004/165, *b.-masun işiŋizlärkä* 159v/9=010/071, *b.-masunlar* 70v/7=004/102, *b.-maduḳ täg* 155v/7=010/024, *b.-mış ärsä ärdim* 224r/7=019/023, *b.-ġay ärdi* 235r/2=020/129, *b.-ġay ärdimiz* 111v/2=006/157, *b.-ġay ärdiŋizlär* 8r/8=002/064, *b.-ġay ärdilär* 193r/1=015/014, *b.-sa ärdi* 213r/5=017/095, 227r/9=019/075, 53r/1=003/154, 53r/8=003/156, *b.-sa ärdiŋ* 53v/3=003/159, *b.-sa ärdiŋiz* 53r/1=003/154, *b.-masa ärdi* 68r/5=004/083, *b.-maḳım* 96v/4=006/014, *b.-maḳımdım* 83r/2=005/031, *b.-maḳıŋız* 114r/2=007/020, *b.-maḳıŋızlardın* 114r/1=007/020, *b.-maḳḳa* 193v/5=015/03, *tapladılar b.-maḳlardın* 148r/5=009/087, *b.- mamaḳ üçün* 18r/1=002/150, ağır bol- "ağır olmak" *ağır b.-sa,* 113r/3=007/008, ağruḳ bol- "zor gelmek, güç olmak" *ağruḳ b.-mas* 32v/5=002/255, alçaḳ bol- "saygılı olmak, itaatkâr olmak" *alçaḳ b.-masun* 134v/8=008/039, amrulmış bol- "sakinleşmek, huzura kavuşmak" *amrulmış b.-sa* 204r/3=016/106, anuḳ bol- "1. hazır olmak" *anuḳ b.-ġu* 171v/8=011/103, anuḳ ticārāt bol- "peşin ticaret yapmak" *b.-sa anuḳ ticārāt* 37r/2=002/282 arıġlardın bol- "temizlerden olmak" *arıġlardın b.-ġay* 133v/6=008/026, artaḳ ḳılıġlı bol- "bozğunculuk yapmak" *b.-duŋ artaḳ ḳılıġlılardın* 161v/1=010/091, artaḳlıḳ ḳılıġlılar bol- "bozğunculardan olmak" *artaḳlıḳ ḳılıġlılar b.-up* 169r/7=011/085, artuḳluḳ bol- "çoğalmak, sayıca fazla olmak" *b.-sa artuḳluḳ* 203r/2=016/092, asıġlıġ bol- "kazanç sağlamak" *asıġlıġ b.-madı* 3v/2=002/016, az bol- "az olmak" *az b.-sa* 58v/6=004/007, aẓın aẓın bol- "azar azar, ağır ağır olmak" *aẓın aẓın b.-ġay oḳ miz* 129v/3=007/182, bāṭıl bol- "boşa gitmek" *bāṭıl b.-dı* 40r/5=003/022, bay bol- "sıkıntıdan kurtulmak, refaha kavuşmak" *bay b.-ġınça* 36r/7=002/280, bayram bol- "bayram olmak" *b.-sun bayram* 94v/4=005/114, beçin bol- "maymun olmak" *b.-uŋlar beçinlär* 128r/1=007/166, *b.-uŋlar beçinlär sürsükmişlär* 8r/9=002/065, bäglig bol- "evlenmek" *bäglig b.-salar* 61v/6=004/025,

bälgülüg bol- *bälgülüg b.-dı* 115r/8=007/033, *bälgülüg b.-mış kitāb* 51v/6=003/145, *b.-sa bälgülüg üzä* 164v/1=011/017, *b.-sa miz bir bälgülüg üzä* 165v/1=011/028, bälgüsüz bol- "açıkca bilinmek" *bälgüsüz b.-dı* 115r/8=007/033, bärābär bol- "denk olmak, eşit olmak" *bärābär b.-ur mu közsüz körgän* 184v/6=013/016, *bärābär b.-ur mu ḳaraŋḳuluḳ yaruḳluḳ* 184v/6=013/016, biligsizlärdin bol- "cahillerden olmak" *b.-sa mān biligsizlärdin* 8v/3=002/067, *b.-mağıl biligsizlärdin* 98v/2=006/035, *b.-maḳıl biligsizlärdin* 167r/3=011/046, bir iş içindä bol- *b.-mas bir iş içindä* 158v/9=010/061, bīzār bol-"uzaklaşmak, alâkasını kesmek" *bīzār b.-dı* 19v/2=002/166, 151r/4=009/114, *bīzār b.-dılar* 19v/3=002/167, *bīzār b.-ġay ärdimiz* 19v/3=002/167, boyun beriglilär bol- "müslümanlardan olmka" *b.-salar boyun beriglilär* 192v/2=015/002, bulġaḳ bol- "fitne olmak" *bulġaḳ b.-suŋ* 23r/3=002/193, 134v/8=008/039, *b.-mağay bulġaḳ* 89r/7=005/071, *b.-mas bulġaḳları,* 97r/7=006/023, cuhūd bol- "Yahudi olmak" *cuhūd b.-dılar* 8r/3=002/062, 64r/4=004/046, 77r/3=004/160, 85r/4=005/041, 85v/6=005/044, 89r/3=005/069, 110r/4=006/146, 205r/2=016/118, *b.-sa cuhūd* 13v/2=002/111, çın sözläglilär bol- "doğru söyleyenlerden olmak" *b.-sa çın sözläglilär* 174v/1=012/017 köz çüŋkä bol- "göze perde inmek, göz kapanmak" *köz çöŋkä b.-dı* 193r/1=015/015, därvīşlig äyäsi bol- "dost sahibi olmak" *b.-sa därvīşlig äyäsi* 36r/6=002/280, dost bol- "dost olmak" *b.-madı dost* 214r/9=017/111, düşmän bol- "düşman olmak" *b.-sa düşmän* 12r/2=002/098, edgü bol- "iyi olmak" *edgü b.-dı* 185v/3=013/023, edgülärdin bol- "iyilerden olmak" *b.-ġay oḳ miz edgülärdin* 147r/3=009/075, ädgülük bol- "iyilerden olmak" *b.-sa ädgülük* 63v/2=004/040, edgülük ḳılıġlı bol- "iyi yaradılışlı olmak" *edgülük ḳılıġlı b.-sa* 13v/4=002/112, ädāb ögüt bol- "öğüt vermek" *ädāb ögüt b.-ġay* 101v/2=006/069, ägri saḳnıġlı bol- "hainlarden olmak" *b.-sa ägri saḳnıġlı* 71v/3=004/107, ekki ḳat bol- "(namaz kılmak için) rüküya eğilmek" *ekki ḳat b.-up turuġlılar* 87v/2=005/055, älıg bol- "galip gelmek, kazanmak" *älıg b.-salar* 139v/1=009/008, 216r/2=018/020, ämgäk bol- "sıkıntıya düşmek" *ämgäk b.-sa silärkä yağmurdın* 71r/2=004/102, ämgäksizin bol- *ämgäksizin b.-sa* 132r/3=008/007, ärklig bol- 1. "sahip olmak" *ärklig b.-dı* 58r/5=004/003, 61v/3=004/025, 63r/4=004/036, *ärklig b.-sa* 61r/7=004/024, *ärklig b.-maslar* 184v/5=013/016, *ärklig b.-sa silär* 213v/4=017/100, 2. "gücü yetmek" *ärklig b.-sa* 201r/2=016/071, *ärklig b.-mas* 85r/7=005/041, 130r/2=007/188, 201r/6=016/073, 3. "hükmetmek, saltanat sahibi olmak" *ärklig b.-ġıl* 124v/5=007/142, 5. "korumak" *ärklig b.-ur* 82v/1=005/017, *ärklig b.-ur* 130v/7=007/196, esiz bol- *esiz b.-dı* 129r/3=007/177, eş dost bol- "eş dost olmak" *b.-ġay sän eş dost* 225v/3=019/045, fāvt bol- "kaybolmak, elden çıkmak" *fāvt b.-dı* 52v/5=003/153, füsūs tutuġlılardın bol- "alay edilenlerden olmak" *b.-ġay miz füsūs tutuġlılardın* 195v/5=015/095, ġarḳ bol- "boğulmak" *suwḳa ġarḳ b.-mışlardın* 166v/7=011/043, *ġarḳ b.-maḳ* 161r/8=010/090, gürūh bodunlardın bol- *b.-madı bir gürūh bodunlardın,* 172v/5=011/116, ḫālī bol- "yalnız kalmak" *ḫālī b.-dılar* 49v/6=003/119, 180r/3=012/080, ḥāżır bol- "hazır olmak" *ärür ḥāżır b.-ġu* 212r/2=017/078, *ḥāżır b.-sa* 21v/6=002/185, hälāk bol- "yok olmak" *hälāk b.-dı* 232r/8=020/081, *hälāk b.-mış* 213v/9=017/102, *ḥälāk b.-ġay sän* 229r/4=020/016, ḥäläl bol- "helal olmak" *ḥäläl b.-ġu yärkä* 23r/9=002/196, *ḥäläl b.-mas* 27v/5=002/228, 28r/1=002/229, 28r/5=002/230, ḥor bol- "hor olmak" *ḥor b.-mış* 8v/8=002/071, *ḥor b.-madılar* 52r/1=003/146, *ḥor b.-masda aşnu* 235r/9=020/134,

ḫilāf bol- "ihtilafa düşmek" *ḫilāf b.-ur ärdilär* 13v/8=002/113, ḫoşnūd bol- "rıza göstermek, memnun olmak" *ḫoşnūd b.-dı* 95r/6=005/119, 149v/2=009/100, *ḫoşnūd b.-dılar* 95r/6=005/119, *ḫoşnūd b.-dılar* 95r/7=005/119, 149v/2=009/100, *ḫoşnūd b.-sa sän* 232v/1=020/084, *ḫoşnūd b.-mas* 14r/9=002/120, 149r/4=009/096, *ḫoşnūd b.-masa silär* 149r/3=009/096, na-ḫoşnūd bol- "memnun olmamak" *na-ḫoşnūd b.-maḳı* 90r/7=005/080, ıraḳ bol- "uzak olmak" *ıraḳ b.-dı* 223v/8=019/016, *ıraḳ b.-sun* 168r/6=011/060, 171r/7=011/095, ıraḳlıḳ bol- "uzak olmak" *ıraḳlıḳ b.-sun* 166v/9=011/044, 169r/1=011/068, iglig bol- "hasta olmak" *b.-sa iglig* 21v/7=002/185, *iglig b.-sa* 23v/1=002/196, isig bol- "sıcak olmak" *isig b.-ġay sän* 234r/8=020/119, kāfir bol- "kafir olmak" *kāfir b.-ur siz* 47v/3=003/098, 47v/7=003/101, *kāfir b.-dılar* 46v/3=003/086, 46v/8=003/090, 47r/1=003/091, 68v/6=004/089, *kāfir b.-sa* 47v/2=003/097, *kāfir b.-sa silär* 68v/6=004/089, ḳapḳara bol- "kapkara olmak" *b.-ur ḳapḳara* 199v/8=016/058, ḳaraŋḳu bol- "karanlık olmak" *ḳaraŋḳu b.-dı ärsä* 102r/8=006/076, ḳaraġu bol- "kör olmak" *ḳaraġu b.-dılar* 89r/7=005/071, 89r/8=005/071, *b.-sa ḳaraġu* 211v/4=017/072 ḳatıġ bol- "sert olmak" *ḳatıġ b.-dı* 9r/4=002/074, ḳatıġ tupraḳ bol- "pişmiş toprak olmak" *b.-ġay ḳatıġ tupraḳ* 217v/9=018/040, ḳatıġsız ḳılıġlı bol- "halis kılıcı olmak" *ḳatıġsız ḳılıġlı b.-up* 155r/9=010/022, kedin ḳalıġlılar birlä bol- "geride kalanlardan olmak" *b.-maḳların kedin ḳalıġlılar birlä* 148v/6=009/093, kämişgän bol- "atıcı olmak" *b.-alım kämişgän* 231r/6=020/065, keŋrü bol- "kuşatmak" *keŋrü b.-dı* 126v/1=007/156, kertüngän bol- "inanan olmak, inanmak" *b.-sa kertüngän* 28v/7=002/232, kertgünügli bol- "inanlardan olmak" *kertgünügli b.-sa* 203v/1=016/097, 207v/1=017/019, 234r/1=020/112, *b.-maḳımḳa kertgünüglilärdin* 162v/2=010/104, kertgünmiş bol- "inanmış olmak" *kertgünmiş b.-sa* 69v/1=004/092, kertgünmişlärdin bol- "inananlardan olmak" *b.-sa miz kertgünmişlärdin* 97v/6=006/027, kirmiş bol- *kirmiş b.-sa silär* 61r/4=004/023, ḳorḳınçsız/ḳorḳunçsuz bol- "cesur, korkusuz olmak" *ḳorḳınçsuz b.-dı* 199r/4=016/045, *ḳorḳınçsız b.-dılar* 182r/8=012/107, *ḳorḳunçsuz b.-dı* 121v/6=007/097, 121v/6=007/098, *ḳorḳunçsuz b.-dılar* 121v/7=007/099, *ḳorḳınçsız b.-duŋuzlar* 211r/6=017/068, 211r/7=017/069, *ḳorḳunçsız b.-sa silär* 30r/4=002/239, *ḳorḳunçsuz b.-sa silär* 23v/2=002/196, *ḳorḳınçsız b.-salar* 69r/4=004/091, *ḳorḳınçsız b.-up* 194r/4=015/046, *ḳorḳınçsızlar b.-madı anlarnıŋ sözi* 52r/1=003/147, *ḳorḳunçsuz b.-maz* 121v/8=007/099, ḳorḳınç bol- *ḳorḳınç b.-maḳları* 69r/4=004/091, köni sözläglilär bol- "doğru sözlülerden olmak" *b.-uŋlar köni sözläglilär birlä* 151v/4=009/119, köni yolḳa könmişlärdin bol- "hidayete erenlerden olmak" *b.-maḳları köni yolḳa könmişlärdin* 140v//1=009/018, köni yolluġ bol- *köni yolluġ b.-dı* 227v/2=019/076, *köni yolluġ b.-ġay silär* 6v/9=002/053, 16r/2=002/135, köŋül tarlıḳı içindä bol- "gönül darlığı içinde olmak, huzursuz olmak" *b.-maġıl köŋül tarlıḳı içindä* 205v/6=016/127, ḳutluġ bol- "kutlu olmak" *ḳutluġ b.-dılar* 172r/3=011/108, ḳutsuz bol- "mutsuz olmak" *ḳutsuz b.-dılar* 172r/1=011/106, küç ḳılıġlılardın bol- "zalimlerden olmak" *b.-ġay silär küç ḳılıġlılardın* 5v/3=002/035, küçsüz bol- "güçsüz olmak" *küçsüz b.-mış ärdiŋizlär* 133v/4=008/026, *küçsüz żaʿīf b.-ur ärdilär* 124r/4=007/137, küfr bol- "kâfir olmak" *b.-dılar küfr* 46v/9=003/090, *küfr b.-dılar* 46v/3=003/086, müsülmān bol- "Müslüman olmak" *müsülmān b.-duŋuz* 40r/1=003/020, *müsülmān b.-salar* 40r/2=003/020, nā-ḫoş bol- "memnun olmak" *nā-*

ḫoş b.-dı 176r/3=012/033, 234v/2=020/121, nā-ḫoşnūd bol- "memnun olmamak" *nā-ḫoşnūd b.-ur* 69v/4=004/093, nävmīd bol- "ümitsiz olmak" *rahmätdin nävmīd b.-mış* 5v/1=002/034, nikāḥ bol- "nikâhlanmak" *nikāḥ b.-mağınça* 28r/6=002/230, oğul ḳız bol- "evlat sahibi olmak" *oğul ḳız b.-mışı* 105r/4=006/101, olturuğlılar bol- "oturanlardan olmak" *b.-alım olturuğlılar birlä* 148r/4=009/086, ortaḳ ḳatığlı bol- "kâfir olmak, ortak katan, şirk koşan olmak" *b.-ur ortaḳ ḳatığlılarḳa* 139r/7=009/007, *b.-mağıl ortaḳ ḳatığlılardın* 96v/4=006/014, 162v/3=010/105, ortaḳ ärklig bol- "ortak güç sahibi olmak" *b.-madı ortaḳ ärklig içindä* 214r/9=017/111, osanığlılardın bol- "gafil olmak" *b.-mağıl osanığlılardın* 131v/8=007/205, öfülmiş bol- "savrulmak" *b.-ur öfülmiş* 218r/5=018/045, ökünç bol- "pişman olmak" *b.-ur öküinç* 134v/3=008/036, ölüg bol- "ölü olmak" *b.-dılar ölüglär* 168v/9=011/067, 171r/6=011/094, *b.-dılar saräyları içindä ölüglär* 121r/6=007/091, öŋin öŋin bol- "başka başka olmak" *öŋin öŋin b.-dılar* 231r/2=020/062, örtüglüg bol- "gizli olmak" *örtüglüg b.-dı* 8v/7=002/070, *örtüglüg b.-uğlılar* 113r/2=007/007, *örtüglüg b.-mas* 191r/9=014/038, rāżi bol- "razı olmak" *rāżi b.-ur siz* 36v/7=002/282, saḳnuḳ bol- "çekinmek" *b.-sa saḳnuḳ* 226v/6=019/063, satığçılıḳ bol- "ticaret yapmak" *b.-sa satığçılıḳ* 62r/4=004/029, saw pänd bol- "öğüt almak" *saw pänd b.-ğaylar* 129r/3=007/176, säcdä ḳılığlılardın bol- "secde edenlerden olmak" *b.-ğıl säcdä ḳılığlılardın* 195v/7=015/098, säfär üzä bol- "yolda olmak, yolculuk hâlinde olmak" *b.-saŋız säfär üzä* 37r/5=002/283, säwnü bol- "sevinmek" *b.-sa säwnü* 63r/5=004/036, *b.-sa sezik içindä* 161v/5=010/094, säzā bol- "uyğun olmak" *säzā b.-dılar* 48v/9=003/112, *säzā b.-dı öfkäkä* 53v/9=003/162, sezik bol- "şüphelenmek" *b.-masun sezik* 112v/5=007/002, sezik içindä bol- "şüphe içinde olmak" *b.-mağıl sezik içindä* 164v/3=011/017, 172r/4=011/109, seziksiz biliglilärdin bol "şüphe duymadan inanmak" *seziksiz biliglilärdin bol-* 102r/7=006/075, sezikliglärdin bol- "şüphelenenlerden olmak" *b.-mağıl sezikliglärdin* 17v/4=002/147, 161v/7=010/094, seziklig bol- "şüphelenmek" *seziklig b.-dılar* 224v/9=019/034, *seziklik b.-dı köŋülläri* 143v/5=009/045, sipās ötäglilärdin bol- "şükr edenlerden olmak" *b.-ğay oḳ miz sipās ötäglilärdin* 130r/7=007/189, *b.-ğıl sipās ötäglilärdin* 125r/2=007/144, suḳaḳ bol- "sağır olmak" *suḳaḳ b.-dılar* 89r/8=005/071, 89r/8=005/071, sust bol- "gevşeklik göstermek, yılmak" *sust b.-madılar* 51v/9=003/146, *sust b.-maŋ* 51r/5=003/139, suw ḳomı bol- "boğulmak" *suw ḳomı b.-dı* 166v/7=011/043, şäk tutğanlardın bol- *b.-mağıl şäk tutğanlardın* 44r/2=003/060, şäklig bol- "şüphelenmek" *şäklig b.-masaŋız* 37r/1=002/282, şükr ötäglilärdin bol- "şükr etmek" *b.-ğay oḳ miz şükr ötäglilärdin* 155r/9=010/022, taŋ bol- "şaşakalmak" *b.-dı mu taŋ* 153r/1=010/002, taŋ başında bol- "sabahın ilk saatlerinde olmak" *taŋ başında b.-uğlılar* 195r/7=015/083, tanığlılar bol- "inkar etmek" *b.-mağıl tanığlılar birlä* 166v/5=011/042, tanuḳ bol- "tanık olmak" *b.-ur tanuḳ* 77r/2=004/159, *tanuḳ b.-ur miz* 108r/4=006/130, *b.-sa tanuḳ* 16v/9=002/143, *tanuḳ b.-ğıl* 93v/7=005/111, *tanuḳ b.-uŋlar* 167v/7=011/054, tanuḳluḳ bol- "tanıklılık etmek" *tanuḳluḳ bäriglilärdin b.-sa* 94v/2=005/113, taraşıḳ bol- "ihtilâfa düşmek" *taraşıḳ b.-dılar* 76v/9=004/157, taraşuḳ bol- "ihtilâfa düşmek" *taraşuḳ b.-urlar* 205v/2=016/124, tartışıḳ bol- "tartışmak, ayrılığa düşmek" *tartışıḳ b.-ur* 86v/3=005/048, *tartışıḳ b.-dılar* 20v/1=002/176, 25v/1=002/213, 25v/3=002/213, 32r/7=002/253, 154v/9=010/019, *tartışıḳ b.-ur ärdiŋizlär* 112r/9=006/164, *b.-madı*

tartışık 25v/1=002/213, taşlar bol- "taş olmak" *b.-uŋlar taşlar* 209v/5=017/050, tägmiş bol- "teğmek" *tägmiş b.-sa* 60v/7=004/021, tämürlär bol- "demir olmak" *tämürlär b.-uŋlar* 209v/5=017/050, täŋiz ḳara bol- "deniz mürekkep olmak" *b.-sa täŋiz ḳara* 222v/5=018/109, tärk bol- "terk etmek" *tärk b.-ġay* 226v/2=019/059, tiriglik bol- "hayat olmak" *b.-ġay tiriglik* 234v/5=020/124, tupraḳ bol- "toprak olmak" *b.-sa tupraḳ* 183v/4=013/005, tutmış bol- "tutmak" *tutmış b.-sa* 228r/1=019/087, tükäl bol- "tam olmak" *tükäl b.-ur* 23v/4=002/196, *tükäl b.-dı* 106v/1=006/115, 124r/5=007/137, 124v/4=007/142, 172v/9=011/119, tüz bol- "denk olmak" *tüz b.-ur mu* 99v/5=006/050, 201v/2=016/076, *tüz b.-urlar mu* 201r/9=016/075, *tüz b.-mas* 69v/9=004/095, 92r/4=005/100, *tüz b.-maslar* 140v//3=009/019, uçuz bol- "değersiz olmak" *uçuz b.-ġay* 233v/9=020/111, uçuzlardın bol- "değersizlerdin olmak" *b.-ġay oḳ uçuzlardın* 176r/1=012/032, uluġ artaḳlıḳ bol- "büyük fesat olmak" *b.-ġay uluġ artaḳlıḳ* 138r/6=008/073, uluġ bol- "büyük olmak" *uluġ b.-dı* 214v/6=018/005, *b.-sa uluġ* 17r/2=002/143, uluġluḳ bol- "büyük olmak" *b.-sa uluġluḳ* 160v/1=010/078, umas bol- "olmamak" *umas b.-dum* 83r/2=005/031, umınçsız/umunçsuz bol- "ümitsizliğe düşmek" *b.-ur umınçsız* 212r/8=017/083, *umunçsız b.-urlar* 99r/6=006/044, *umınçsız b.-dı* 80r/1=005/003, 186r/7=013/031, 189r/7=014/015, 231r/2=020/061, *umınçsız b.-dılar* 180r/3=012/080, *umınçsız b.-ġay* 233v/9=020/111, *umınçsız b.-uġlı* 163v/8=011/009, *umunçsız b.-maŋlar* 180v/6=012/087, *umınçsız b.-dılar ärsä* 182v/5=012/110, *umunçsız b.-mas* 180v/7=012/087, umınçsız nävmīd bol- "ümitsizliğe düşmek" *b.-madım umınçsız nävmīd* 223r/5=019/004, umınçsızlardın bol- "ümitsizliği düşmek" *b.-maġıl umınçsızlardın* 194v/1=015/055, üküş bol- "çok olmak" *üküş b.-duŋızlar* 107v/8=006/128, *üküş b.-ġay* 135v/4=008/045, *üküş b.-sa* 58v/6=004/007,133r/5=008/19, uwuş tüwüş bol- "un ufak olmak" *b.-sa miz süŋüklär uwuş tüwüş* 209v/4=017/049, 213v/2=017/098, üstün astın bol- "altını üstüne getirmek" *üstün astın b.-daçılar* 146r/7=009/070, väkān bol- "olmak" *väkān b.-dı* 5v/1=002/034, yaġı bol- "düşman olmak" *b.-sa yaġı* 11v/9=002/097, yaḳın bol- "yakın olmak" *yaḳın b.-dı* 156v/4=010/033, *b.-ġay sän yaḳın* 209v/8=017/051, yalıŋ bol- *yalıŋ b.-maġay sän* 234r/8=020/118, yaraġı bol- "gücü yetmek" *yaraġı b.-mas* 201r/8=016/075, yaraşı bol- "uyğun olmak" *yaraşı b.-ur* 207r/6=017/016, *yaraşı b.-dı* 93v/3=005/107,115r/1=007/030, 161v/8=010/096, 198v/2=016/036, *yaraşı b.-dılar* 93v/2=005/107, yārīçi bol- "yardımcı olmak" *b.-sa yārīçi* 212v/5=017/088, *b.-maġay sän yārīçi* 64v/9=004/052, yarlıḳamaḳ bol- "bağışlamak" *yarlıḳamaḳ b.-ġay* 111r/8=006/154, yava bol- "boşa gitmek" *yava b.-dı* 222r/9=018/104, yawuḳluḳ bol- "yakın olmak" *b.-salar yawuḳluḳ idiläri* 151r/2=009/113, 78r/9=004/171, 78v/2=004/172, yawumış bol- "yaklaşmış olmak" *yawumış b.-ġay* 129v/6=007/185, yawuz bol- "kötü olmak" *yawuz b.-dı ḳoldaş* 63r/9=004/038, yawuz iş bol- "kötülük yapmak" *b.-maçı yawuz işni* 114v/7=007/028, yazuḳ ḳılıġlılar bol- "mağfiret etmek" *yazuḳ ḳılıġlılar b.-up* 167v/4=011/052, yazuḳluġ bol- "günahkâr olmak" *yazuḳluġ b.-mas* 112r/8=006/164, yegräk bol- "üstün olmak" *yegräk b.-ġay ärdi* 64r/7=004/046, 147r/1=009/074, yıġılmış bol- "yığılmak" *yıġılmış b.-ur siz* 53v/2=003/158, yılan bol- "yılan olmak" *yılan b.-dı* 229r/7=020/020, yıraḳ bol- "uzak olmak" *yıraḳ b.-dı* 143r/8=009/042, yinçgä bol- "esirgeyen, bağışlayan (Allah)" *yinçgä b.-ġay* 233v/7=020/108, yoḳ bol- "ortadan kalkmak, helâk, olmak" *antları yoḳ b.-ġay*

139v/7=009/012, *yok b.-uğlılardın* 180v/4=012/085, *yok b.-ğu* 212r/6=017/081, yok yodun bol- "silmek, bozmak, geçersiz kılmak" *yok yodun b.-dı* 87r/5=005/053, 122v/8=007/118, 125r/9=007/147, 140r//8=009/017, 146r/5=009/06, 164r/9=011/016, 212r/5=017/081, 222v/1=018/105, *yok yodun b.-dı ok* 80v/4=005/005, *yok yodun b.-ğay* 103r/9=006/088, *yok yodun b.-sa* 79r/2=004/176, *yok yodun b.-uğlu* 124r/9=007/139, *yok yodun b.-mas* 99v/1=006/047, *b.-makı yok yodun birlä* 6r/4=002/042, *yok yodun b.-maklarıŋa* 219v/3=018/059, yoksuz bol- "boşa gitmek, zayii olmak" *yoksuz b.-dı ok* 26r/8=002/217, yolsuz bol- "gaflete düşmek, azmak" *yolsuz b.-ur män* 100r/7=006/056, *yolsuz b.-dılar ok* 90r/2=005/077, *yolsuz b.-sa* 93r/4=005/105, 125v/3=007/149, *yolsu<z> b.-mak* 65v/8=004/060 yukamaduk bol- "dokunulmamış olmak" *yukamaduk b.-sa* 224r/3=019/020, yumşak bol- "yumuşak, hoş olmak, tatlı olmak" *yumşak b.-ğay* 230r/4=020/044, yüknügliIärdin bol- "secde etmek" *b.-madı yüknüglilärdin* 113r/7=007/011, yüŋül bol- "hafif gelmek" *yüŋül b.-sa tartğuları* 113r/3=007/009, yüräksiz bol- "yüreksiz olmak, cesaretsiz olmak" *yüräksiz b.-duŋuz* 52r/9=003/152, *yüräksiz b.-salar* 50r/2=003/122, ziyān kılığlılardın bol- "zarar kılanlardan olmak" *bolğay män ziyān kılığlılardın* 167r/5=011/047, *bolğay sän ziyān kılığlılardın* 161v/8=010/095, *bolğay ok miz ziyān kılığlılardın* 114r/7=007/023, ziyānlıġ bol- "kayba uğramak" *b.-dı ziyānlığlardın* 83v/9=005/030, *b.-dılar ziyānlığlar* 87r/6=005/053

bor "içki, şarap" (KB 708, DLT-III 119, ED 354a 1 bo:r). *b. atğu oyun* 91r/8=005/090, *b. içindä oynağu oyunlar içindä* 91v/2=005/091, *içürgäy ... b.+nı* 176v/8=012/041, *b+dın oyundın* 26v/2=002/219, *ḫurmā b.+ları täg yemişlärdin üzümlärdin etär silär* 200v/3=016/067, bor kıl- "içecek yapmak" *b. kıl-* 177v/2=012/049

borç "borç" (KB-, DLT-, ED-). *b. birlä* 36v/1=002/282, borç alış- "borç alıp vermek" *b. alış-* 36r/9=002/282

borçluġ "borçlu" (KB-, DLT-, ED-). *b.+larka* 145r/3=009/060

borġu "boru" (KB-, DLT-III 241, ED 360b borğu: 361b bo:rğu:y). *b. içindä* 222r/4=018/099, *b. içrä* 102r/4=006/073, 233v/2=020/102

boş "boş, hür, boşanmış, nikâh bağı bozulmuş" (KB 2307, DLT-I 330, ED 376a boş). *b. urağutlarnı* 61v/2=004/025, *b. āzād urağutlar tişilärdin* 61r/7=004/024, boş kıl- "boşamak" *b. kıl-* 27v/9=002/229, boş kılın- "boşanmak" *b. kılınmış* 30r/8=002/241

boşa- "boşamak, nikâhı sona erdirmek" (KB 2302, DLT boşan II 142, ED 377b boşu-). *b.-sa* 28r/5=002/230, 28r/6=002/230, *b.-sa silär älig tägürmäsäŋizdä öŋdün* 29v/8=002/237, *b.-sa silär urağutlarnı* 28r/8=002/231, 28v/5=002/232, 29v/6=002/236

boşan- "boşanmak" (KB-, DLT-II 142, ED 383a boşun-). *b.-mış tişilär* 27v/5=002/228

boynaġu "asi, itaatsiz, inatçı, isyankâr" (KB-, DLT-I 226, ED: boyna- 386b-387a,). *b. turur* 229r/9=020/024, 230r/3=020/043, *b.+ka* 65v/7=004/060, *küçlüg b.+lar* 189r/8=014/015, *b.+ları içindä* 105v/9=006/110

boynaġuluk "haddi aşma, azgınlık" (KB-, DLT-, ED , WF). *artmas b. uluğ* 210v/5=017/060, *indürüldi b.* 89r/2=005/068, *b.+nı* 220v/8=018/080, *b.+dın* 202v/7=016/090, *b.+ın* 88v/1=005/064, *b.+ları içindä* 3v/1=002/015, *kodar b.+ları içindä* 129v/8=007/186,

boynağuluķ kıl- "haddi aşmak, isyan etmek" *b. ķıl-* 144v/7=009/057, 149v/4=009/101, 172v/1=011/112, 230r/5=020/045

boyun "boyun" (KB 286, DLT- I 127, ED 386b boyın, boyun). 1. "boyun" *boy(u)nuŋķa* 208r/5=017/029, *b.+lar içindä* 183v/5=013/005, *uruŋlar b.+lar üzä* 133r/3=008/012, 2. "kul köle" *b. içindä* 20v/6=002/177, *b.+nı* 69v/2=004/092, *āzād ķılmaķ bir b.-nı* 91r/6=005/089, *b.+ları içindäki* 145r/3=009/060, boyun ber- 1. "Müslüman olmak, teslim olmak" *b. ber-* 54a/2=003/168, 62v/7=004/034, 64r/7=004/046, 66r/8=004/065, 85v/6=005/044, 96v/4=006/014, 102r/1=006/071, 106v/2=006/116, 107r/3=006/121, 146v/8=009/074, 184v/1=013/014, 190r/2=014/022, 191v/7=014/044, 202v/1=016/087 203r/9=016/096, 216v/8=018/028, 232v/9=020/090 *b. berigli+* 14r/4=002/116, 15r/8=002/128, 15r/8=002/128, 15v/6=002/132, 15v/9=002/133, 16r/6=002/136, 24v/9=002/208, 66r/8=004/065, 67v/9=004/081, 117v/9=007/054, 160r/2=010/072, 161r/9=010/090, 192v/2=015/002, 196v/4=016/012, *b. beriglilärkä+* 93v/8=005/111, 203v/8=016/102, 2. "uymak (nefsine), arzulamak, istek göstermek" *boyun b.-di aŋa ätözi kadaşını öldürmäkkä* 83v/9=005/030; boyun kär- "isyan etmek, itaat etmemek" *b. kärdi* 63v/5=004/042, *b. kärigli* 223v/6=019/014, *b. käriglilär färmānıŋa* 224v/7=019/032, 168r/5=011/059, *b. kärmäkläri içindä* 154r/3=010/011 boyun sü- "boyun eğmek, itaat etmek, Müslüman olmak" *b. südüm* 15v/4=002/131, *b. südi* 46r/7=003/083, *b. südi oķ* 67v/8=004/080, *b. südük* 37v/5=002/285, *b. sügäy silär* 202r/4=016/081, *b. sügil* 15v/4=002/131, *b. süŋ* 41r/6=003/032, 43r/7=003/050, 50v/5=003/132, *b. süŋlär* 65v/2=004/059, 65v/2=004/059, 131v/4=008/001, 135v/4=008/046, 146v/2=009/071, *b. süsä* 67v/8=004/080, *b. süsäŋiz* 47v/6=003/100, 52r/4=003/149, *b. süp* 59v/8=004/013, *b. süyü* 46r/7=003/083, *b. sügän* 44v/5=003/067, *b. sügänlär* 43v/1=003/052, 44v/1=003/064, 46r/2=003/080, *b. sügänlär miz* 46v/2=003/084, *b. sügänlär siz* 48r/1=003/102, *b. süglilär* 164r/7=011/014, *b. süglilärkä* 202v/6=016/089, *b. süglilärniŋ* 112r/6=006/163, *b. sügli ärsä silär* 160v/9=010/084, *b. sümäyü* 46r/7=003/083, *b. s.-mäk* 39v/7=003/019

bölük "bölük, parça, kısım" (KB-, DLT-I 385 ED 339b bölük). *bir b.* 17v/3=002/146, 22v/3=002/188, *çıķarur bir b.+ni* 10r/7=002/085

böri "kurt" (KB 449, DLT-I 36, ED 356a böri). b. 174r/5=012/013, 174v/1=012/017, 174r/6=012/014

bu "bu" (KB 3, DLT-I 34, ED 291b bu) *b.* 4r/9=002/025, *b.* 41v/7=003/037, 44r/5=003/062, 54r/5=003/165, 54r/5=003/165, 67v/4=004/078, 108r/4=006/130, 108v/4=006/136, 134r/5=008/032, 142r/9=009/035, 152r/8=009/124, 169r/6=011/072, 169v/3=011/077, 174r/8=012/015, 181v/6=012/100, 210v/7=017/062, 217v/3=018/035, 220v/4=018/078, 222r/2=018/098, 152v/8=010, *alurlar b. dünyā näkini* 128r/6=007/169, *b. açmaķ* 51r/5=003/138, *b. ajun içindä* 14r/1=002/114, 26v/5=002/220, *b. ajun tirigliki* 10v/2=002/085, 56r/6=003/185, *b. ajun tiriglikini* 69v/7=004/094, 187v/9=014/003, *b. ajun tiriglikiniŋ etigni bäzäkini* 235r/5=020/131, *b. ajun yanutı* 74r/7=004/134, *b. ajun yanutını* 74r/7=004/134, *b. bägim* 169r/6=011/072, *b. bälgülüg ḥüccät idiŋizlärdin* 131v/5=007/203, *b. bir äyät turur* 183r/3=013/001, *b. bir bitig indürüldi* 112v/5=007/002, *b. bir bitig turur* 187v/6=014/001, *b. bitig turur* 103v/8=006/092, *b. bitig turur* 111r/8=006/155, *b. bitigkä* 218v/3=018/049, *b. bodunķa* 67v/5=004/078, *b*

cādū 153r/4=010/002, *b. ḥālāl turur b. ḥarām turur* 204v/9=016/116 (2), *b. dāstān turur* 123r/2=007/123, *b. dünyā içindä* 126r/9=007/156, 171v/1=011/099, *b. äl-ḥamd sūräsi* 214v/1=018, *b. ämgäk* 219v/6=018/062, *b. äränlär* 49v/5=003/119, *b. ḥaḳ idiŋdin* 44r/2=003/060, *b. ḥicr sūräsi turur* 192r/8=015, *b. ingän* 119v/3=007/073, *b. idiŋniŋ yolı* 107v/5=006/126, *b. isrā sūräsi* 205v/8=017, *b. ḳarġa mäŋizlig* 83r/2=005/031, *b. ḳarındaşım turur* 181r/3=012/090, *b. käntkä* 7r/8=002/058, 215v/9=018/019, *b. kün* 80r/2=005/003, 80r/8=005/005,169v/3=011/077, *b. köni yol* 43r/7=003/051, *b. ḳur'ān* 186r/6=013/031, *b. ḳur'ān birlä* 159v/4=010/068, *b. kün* 80r/1=005/003, 80r/2=005/003, 80r/8=005/005, 95r/5=005/119, 169v/3=011/077, 178r/1=012/054, 234v/7=20/126, *b künläriŋizni körmäk* 108r/4=006/130, *b. künläriŋä tuşmaḳnı* 117v/1=007/051, *b. mādäd* 50r/6=003/125, *b mägär cādū* 163v/5=011/007, *b. mägär ozaḳılar bitimiş sörçäklär* 97v/3=006/025, *b. mägär yelwiçilig* 95r/5=005/119, 96r/3=006/007, *b. mäniŋ köŋläkimni* 181r/6=012/093, *b. mäniŋ yolum* 111r/4=006/153, *b. naḥl sūräsi* 195v/8=016, *b. oğlan turur* 174v/4=012/019, *b. oḳıġu* 97r/1=006/019, 157r/2=010/037, 173r/9=012/003, 206v/4=017/009, 212v/5=017/088, 219r/2=018/054, *b. oḳıġu içindä* 209r/2=017/041, 212v/6=017/089, *b. öd* 158r/1=010/048, *b. ögür* 116r/1=007/038, *b. sūrä* 163r/1=011, 184r/1=013, *b. sūrätü 'l-änfāl sūräsi* 131v/1=008, *b. säfärimizdin* 219v/6=018/062, *b. sözkä* 214v/8=018/006, *b. sūräḳa märyäm sūräsi tenär* 223r/1=019, *b. ṭāhā sūräsi* 228v/1=020, *b. taŋrı üskindin* 9v/4=002/079, *b. taŋrınıŋ ingäni* 168v/4=011/064, *b. tāzī tili* 203v/8=016/103, *b. tägürmäk turur* 192r/7=014/052, *b. tävbä sūräsi,* 138v/2=009, *b. täyü* 123v/4=007/131, *b. turur* 178v/6=012/065, *b. yaġı* 234r/7=020/117, *b. yaḳın tiriglik* 108r/5=006/130, *b. yaḳın tiriglik içindä* 49r/9=003/117,197v/8=016/030, *b. yaḳınraḳ içindä* 168r/5=011/060, *b. yalġançı* 122v/1=007/109, *b. yalġançılıḳ* 160r/8=010/076, *b. yalġançılar* 160r/9=010/077, *b. yaŋluḳ* 175v/8=012/031, *b. yaŋluḳ ärmäs* 175v/8=012/031, *b. yaraġlıġ ayġaylar* 97v/9=006/030, *b. yıġaçḳa* 5v/3=002/035, *b. yıġaçdın* 114r/1=007/020, *b. yılḳı* 109r/3=006/139, *b. yılḳılar* 108v/9=006/138, *b. yärdä adın* 192r/3=014/048, *b. yıllarında kedin* 141v/2=009/028, *b. yolum turur* 182v/1=012/108, *b. yol* 225r/3=019/036, *b. yol turur* 194r/1=015/041, *b. yormaḳıŋız birlä* 215v/9=018/019, *b. päyġambär* 44v/6=003/068, *çıḳarġıl b. eldin* 67r/4=004/075, *ḳılġıl b. käntni ḳorḳunçsuz* 191r/3=014/035, *tölänüŋlär b. käntkä* 127r/8=007/161, *yawumaŋlar b. yıġaçḳa* 113v/8=007/019, *b. mu* 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102v/2=006/078, 102v/2=006/078, *b.+nı käçürmäŋizlär* 30r/1=002/237, *bular* "bunlar, bu zamirinin çokluk şekli" *b.* 5r/5=002/031, 63v/4=004/041, 64v/8=004/051, 69v/2=004/092, 103v/2=006/089, 116r/3=007/038, 117r/6=007/049, 154v/7=010/018, 164v/5=011/018, 169v/4=011/078, 172r/5=011/109, 194v/8=015/068, 195r/1=015/071, 202r/9=016/086, 202v/4=016/089, 213v/8=017/102, 215r/7=018/015, 231r/3=020/063, *b. mu oḳ ... urdı* 100r/1=006/053, *b. mu ol anlar* 87r/5=005/053, *b.+nıŋ ḳuyruḳları* 194v/7=015/066, *b.+ḳa* 207v/2=017/020, 207v/2=017/020

buçḳaḳ "köşe" (KB-, DLT-I 465, ED 294b buçğa:ḳ, bıçğa:ḳ). *äksütür b.+larındın* 187r/8=013/041

buğday "buğday" (KB-, DLT-III 240, ED 312b buğda:y). *andın kim ündürür yär zarġunzdın ḫıyärdın b.+ındın yasmuḳından soġanından* 7v/7=002/061; **buğday başı** "buğday başağı" *buğday b. içindä* 33v/8=002/261, 33v/9=002/261, *yeti b. başı* 33v/8=002/261,

177r/3=012/043, 177r/8=012/046; buğday äŋlig "h. buğday benizli, K.a. Hz. Adem" *b. äŋligkä* 113r/7=007/011

buğrağu "erkek deve; saldırgan, azgın" (KB 1126, DLT- ED 319a buğrağu,). *yäkkä b.* 72v/3=004/117

bul- "bulmak" (KB B52, DLT-I 123, ED 332a bul-). *b.-ur män* 181r/8=012/094, 94v/8=005/116, *b.-ur* 41r/2=003/030, *b.-urlar* 126v/4=007/157, *b.-dı* 41v/7=003/037, 221r/6=018/086, 221r/7=018/086, 221/2=018/090, *b.-dımız* 93r/2=005/104, 116v/7=007/044, *b.-dumız* 19v/8=002/170, 114v/6=007/028, 160v/1=010/078, 180r/2=012/079, *b.- duŋuz niʿmäti birlä* 48r/3=003/103, *b.-dıŋızlar* 135r/1=008/041, *b.-dıŋızlar mu* 116v/7=007/044, *b.-dılar aḫriyānlarını* 178v/5=012/065, *b.-dılar anıŋ içindä bir tam* 220v/3=018/077, *b.-dılar anıŋ uluğını* 175r/6=012/025, *mīrāş b.-dılar bitigni* 128r/5=007/169, *b.-ġay män 228v/9=020/010, b. oḳ män* 217v/4=018/036, *b.-ġay sän* 11v/6=002/096, 69r/4=004/091, *b.-ġay oḳ sän* 90r/9=005/082, 90v/1=005/082, 220r/3=018/069, *b.-ġay* 70r/9=004/100, *b.-ġay silär* 13v/1=002/110, *b.-ġaylar* 129r/3=007/176, 218v/4=018/049, *b.-ġaylar oḳ* 66r/6=004/064, *köni yol b.-ġaylar* 22r/3=002/186, *b.-sunla<r> içindä iriglik* 152r/6=009/123, *b.-sa sän* 136v/4=008/057, *ḳarar b.-sa* 234v/4=020/123, *b.-sa silär* 22v/8=002/191, 68v/8=004/089, 139r/2=009/005, 199v/4=016/053, *b.-salar sığınğu yärni* 144v/6=009/057, *äḏgü b.-ġan* 224v/7=019/032, *b.-ġaylar ärdi üküş iḫtilāflar* 68r/3=004/082, *b.-dımız ärsä* 122r/4=007/102, *b.-madımız üküşräklärińä* 122r/3=007/102, *b.-mağay* 73r/3=004/123, *b.-mağay sän* 68v/6=004/088, 75v/2=004/143, 75v/5=004/145, 113v/5=007/017, 212r/1=017/077, 212v/3=017/086, 213r/8=017/097, *b.-mağay sän dost köndürügli* 215v/5=018/017, 216v/6=018/027, *b.-mağay silär* 211r/7=017/068, *b.-mağay siz* 47r/3=003/092, *b.-mağay ärdiŋ yäriçi* 211v/8=017/075, *b.-mağaylar sığınçu yär* 219v/2=018/058, *b.-mağaylar yanğu yärni* 219r/1=018/053, *bir b.-maḳ* 151v/8=009/120, *b.-mas* 110r/1=006/145, 148v/4=009/092, *b.-mas silär* 211r/9=017/069, *b.-masa* 23v/3=002/196, 69v/2=004/092, 91r/6=005/089, *b.-masa silär suwnı* 63v/9=004/043, 80v/8=005/006, *b.-maslar* 72v/8=004/121, 78v/6=004/173, 147r/8=009/079, 151v/8=009/120, *b.-maslar tarlıḳ* 148v/2=009/091, *b.-masaŋız bitigçi* 37r/6=002/283, *älig b.-mamışıŋızda aşnu* 84v/2=005/034, *yazuḳ b.-maz* 207r/4=017/015

bulaḳ "çeşme, pınar" (KB 6626, DLT-III 17, ED 336a 1 bulaḳ,). *aḳar yul b.* 212v/8=017/090, *batar isig b. içindä* 221r/7=018/086, *on ekki b.* 127r/5=007/160, *on ekki yul b.* 7v/4=002/060

buldurçın "bıldırcın" (KB-, DLT-I 513, ED 335a bıldırçın, 309a budursı:n). *indürdimiz anlar üzä yandaḳ şäkärni b.+nı.* 127r/7=007/160, *indürdimiz silär üzä yandaḳ şäkärini b.+nı* 7r/6=002/057, 232r/6=020/080

bulġa- "bulandırmak, vesvese vermek" (KB-, DLT-III 291, ED 337a bulġa:-). *çuwşadı b.-dı* 113v/8=007/020, *b.-mışda kedin* 181v/8=012/100, *b.-masun* 114v/3=007/027

bulġaḳ "karışıklık, fitne, bahane" (KB 221, DLT-III 320, ED 336b bulġa:ḳ). 1. "fitne, karışıklık" *b.* 22v/9=002/191, *b. yär içindä* 26r/5=002/217, 138r/6=008/073, *b. içiŋä* 144r/2=009/049, 144r/2=009/049, *b. turur* 133v/8=008/028, *b.+ḳa* 69r/5=004/091, *ḳorḳuŋlar ol bir b.+dın* 133v/3=008/025, bulġaḳ bol- "fitne olmak" *b. bol-* 23r/3=002/193, 89r/7=005/071, 134v/8=008/039, bulġaḳ kämişmäk "şaşırtmak" *b.*

kämişmäklärindin 86v/5=005/049, 160v/7=010/083, bulġak ḳıl- "nifak sokmak, fitne düşürmek" *b. ḳıl-* 144r/2=009/049, 160v/9=010/085, bulġaḳḳa tüş- "işkence edilmek" *b. tüş-* 204r/8=016/110, bulġaḳnı tilä- "fesat aramak" *b. tilä-* 143v/8=009/047, 143v/9=009/048; 2. "bahane", *b.+ları* 97r/7=006/023

bulġan- "bulanmak, ara bozulmak" (KB-, DLT-II 238, ED 337a bulġan-). *b.-ur anlar ara* 210r/1=017/053

bulġaşuḳ "bulaşık, karışık" (KB-, DLT-, ED-, WF). *b. tüşlär* 177r/5=012/044, *ärmäs b. tüşlär yoruġunı biliglilär* 177r/5=012/044

bulıt "bulut" (KB 86, DLT-I 138, ED 333a bulıt). *b. içindä* 19r/7=002/164, *indürdi kökdin ya'nī b.+dın suwnı* 184v/9=013/017, *b.+larnı ḳoparur aġır yüklüg bulıtlarnı* 184r/7=013/012, *aġır yüklüg b.* 118r/4=007/057, *ürüŋ b.* 25r/3=002/210, *ürüŋ b.+nı* 7r/6=002/057, 127r/6=007/160

bulna- "esir etmek", metinde "ganimet almak" (KB 3855, DLT-III 301 bulnat-, ED 344a bulna-). *b.-dıŋızlar açuḳluġ arıġ* 137v/7=008/069

bulun "esir, tutsak" (KB 1438, DLT-I 339, ED 343a bulun) *b.+lar* 137v/3=008/067

buluŋ "köşe, taraf" (KB-, DLT-II 371, ED 343b buluŋ) *bir b.+ḳa* 169v/7=011/080

bulun- "bulunmak" (KB1141, DLT-II 143, ED 344a bulun-). *b.-dı bodun* 221/4=018/093, *b.-sa anıŋ yüki içindä* 179v/3=012/075, *ni yärdä kim b.-salar mägär 'ahd* 48v/9=003/112

burçḳaḳ "uç, bucak, köşe" (KB-, DLT-I 465 buçgak, ED 294b bıçġak). kündüz burçḳaḳları "gündüz saatleri" *tün sā'atlarında ... kündüz b.+larında* 235r/4=020/130

burhan "put" (KB 5486, DLT-I 343, ED 360b burhan). *b.+ḳa* 191r/4=014/035, *b.+lar üzä* 79v/9=005/003

burun "burun; önce" (KB 206, DLT-I 398, ED 366b-367a). 1. "burun" *b. b. birlä* 86r/1=005/045, 2. "önce" *mında b.* 56r/1=003/183, *munda b.* 13r/5=002/108

būstān (F) "bağ, bahçe; cennet" (KB-, AT-, R 106). *b.* 34v/3=002/266, 146v/3=009/072, 212v/8=017/091, *b. mäŋizlig* 34v/1=002/265, *b.+ıŋḳa* 217v/7=018/039, *b.+ıŋa* 217v/2=018/035, *säniŋ b.+ıŋdın* 217v/8=018/040, *b.+lar* 57v/1=003/198, 90v/7=005/085, 95r/6=005/119, 149v/2=009/100, 183v/1=013/004, 222v/4=018/107, 39v/1=003/015, 51r/2=003/136, 146v/4=009/072, 153v/8=010/009, 194r/4=015/045, 217r/9=018/033, 4r/8=002/025, *b.+lar üzümlärdin* 104v/9=006/099, *b.+larḳa* 57r/7=003/195, 59v/8=004/013, 65r/7=004/057, 73r/1=004/122, 81v/6=005/012, 190r/5=014/023, *yarat- b.+lar* 109r/7=006/141, būstān ḳıl- "bağ vermek" *ḳıldımız ekki b. üzümlärdin* 217r/8=018/032, būstān anut- "bağ hazırlamak" *anut- b.+lar* 148r/7=009/089, äḏgülük būstān "cennet (içerisinde sükûnetin, tatmin olmanın ve rahatça yerleşmenin bulunduğu cennet(ler))" *äḏgülük b.+ları* 226v/4=019/061, erinç būstānı "cennet" *erinç b.+larıŋa* 88v/4=005/065, hoşnūdluḳ būstānı "cennet" *hoşnūdluḳ b.+ları birlä* 140v//6=009/021, körklüg būstān "cennet" *körklüg b.+lar* 185v/3=013/023, ürüklük būstān "cennet" *ürüklük b.+ları* 197v/9=016/031, *turur ürüklük b.+ları* 217r/5=018/031

busuġ "pusu, tuzak" (KB 336, DLT -, ED 373a busuġ (p)). *tegmä b.+da* 139r/3=009/005

buşuġ "sıkıntı, öfke" (KB-, DLT-I 373, ED 379b buşuġ). *amruldı ärsä b. öfkä* 126r/3=007/154

buşuḫ "çarpıntı, dalga" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ölüm b.+ları içindä* 104r/3=006/093

buştu "müjde, sevinçli haber" (KB-, DLT-, ED-). buştu ber- "müjdelemek" *b. ber-* 194r/8=015/053, 194r/9=015/054, 194r/9=015/054

buşuġluġ "sıkıntılı, öfkeli" (KB-, DLT-I 373, ED buşuġ 379b). *öfkälig b.* 125v/4=007/150

but (F) "put", krş. burḫan (KB 3753, AT 90, R 110). *b.* 191r/4=014/035, *b. atı birlä* 110r/3=006/145, *tapundı b.+ḳa* 88r/2=005/060, *b.+lar* 108v/8=006/137, *tutar b.+larnı* 102r/5=006/074, *b.+lardın* 211r/5=017/067, *b.+larıŋa* 108v/5=006/136, 108v/6=006/136, *b.+larımıznı* 167v/5=011/053, *b.+larımıznıŋ* 108v/5=006/136, *b.+larḳa* 204v/7=016/115

butaḳ "dal, budak, tomurcuk" (KB 4892, DLT-I 44, ED 361 butıḳ). *anıŋ b.+ı* 190r/7=014/024, *asġay ḫurmā b.+ları üzä* 231v/4=020/071 2. "tomurcuk" *b.+lar taḳuġlı būstānlar üzümlärdin* 104v/9=006/099

buyruḳ "buyruk, emir" (KB-, DLT-I 378, ED 387a buyruḳ). *b. birlä* 52r/9=003/152, *b.+ı birlä* 117v/9=007/054, *taŋrı b.+ı* 25r/3=002/210, *taŋrı b.+ı birlä* 43r/2=003/049, 43r/3=003/049, 51v/6=003/145, buyruḳdın çıḳ- "itaatsizlik etmek, isyankâr olmak" *b.+dın çıḳġanlar* 46r/6=003/082, 48v/7=003/110, *b.+dın çıḳmaḳ* 37r/4=002/282

buy(u)r-/buyur- "buyurmak, emretmek" (KB B40, DLT-III 186, ED 387b buyur-). *b.-ur* 19v/6=002/169, *b.-ur mu* 46r/2=003/080, *b.-ur siz* 48v/5=003/110, *b.-urlar* 48r/5=003/104, 49r/4=003/114, *b.-urlar ʿadl birlä* 40r/4=003/021, *b.-dum* 96v/3=006/014, *b.-dı namāznı zäkātnı* 224v/6=019/031, *b.-mas* 46r/1=003/080

buz- "bozmak, silmek, vaz geçmek, yıkmak" (KB 548 , DLT-II 8, ED 289b buz-). *b.-ar taŋrı* 187r/6=013/039, and buz- "sözü geçersiz kılmak" *b.-maŋlar andlarnı* 202v/9=016/091, bıçıġ buz- "sözünden dönmek, geçersiz duruma gelmek" *bıçıġnı b.-arlar* 124r/2=007/135, *b.-arlar bıçıġlarını* 136v/4=008/056, ägrik+ buz- "eğrilmiş ipi çözmek, bozmak" *b.-dı ägrikini* 203r/1=016/092, *b.+mak* 203r/2=016/092, taŋrı ʿahdini buz- "Tanrı ahdini bozmak" *b.-arlar taŋrı(nıŋ) ʿahdini* 4v/5=002/027, 185v/5=013/025

buzaġu "buzağı" (KB-, DLT-I 59, ED 391a buza:ġu,). *b.* 169r/2=011/069, 125v/1=007/148, 232v/7=020/088, *b. säwüglügi* 11v/3=002/093, *b.+nı* 76r/8=004/153, *b.+nı säwüglügkä* 7r/1=002/054, *tut- b.+nı säwügkä* 125v/9=007/152, *b.+nı tut- säwüglügkä* 6v/7=002/051, 11r/9=002/092

buz(u)l-/buzul- "bozulmak" (KB 941, DLT-II 131, ED 391b buzul-). *yol oġlanıŋa yaʿnī b.-up māldın adrılmışlarḳa* 135r/3=008/041, yolda buzul- "yolda kalmak" *yolda b.-mışlarḳa* 208r/1=017/026, *yolda b.-up adrılmış* 145r/3=009/060

bügüçi "büyücü" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *yalġançılar yaʿnī b.+lär* 160r/9=010/077

bük "orman" (KB -, DLT-I 245, ED 324a 1 bük). *b. ya'nī orman idilläri* 195r/4=015/078

büktür- "büktürmek, eğip bükmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *b.-ür tillärini kitāb birlä* 45v/4=003/078

bükün "bugün", krş. bu kün (bkz. bu ve kün) *b.* 31v/4=002/249, 80r/1=005/003, 104r/4=006/093, 117v/1=007/051, 135v/8=008/048, 161v/1=010/092, 166v/6=011/043,

181r/5=012/092, 197v/4=016/027, 200r/7=016/063, 207r/3=017/014, 224v/1=019/026, 225r/5=019/038, 231r/5=020/064

bünyād (F) "bina, temel, yapı" (KB-, AT-, R-). *anlarnıŋ äwläriŋ b.-ını* 197v/1=016/026

bürçäk "perçem" (KB-, DLT-I 476, ED bürçäk). **bürçäk tut-** "emre amade kılmak, dilediği şekilde idare ve tasarruf etmek" *anıŋ b+ini tutuğlı turur* 167v/9=011/056

büt- "inanmak, ikrar etmek", krş. bit- (KB 51, DLT-, ED 298b büt-). *b.-är mü silär* 10v/1=002/085, *b.-ügliläriŋ ilkisi* 125r/1=007/143, *b.-mäz miz silärkä* 148v/8=009/094, *b.-mäslär ol künkä* 225r/6=019/039

bütmäklik "iman" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *arturdı ... b.* 152r/8=009/124

bütün "doğru, dürüst, bütün" (KB 19, DLT-I 224, ED 306b bütün). *b. ayıḳ bilig* 175r/1=012/022, *b. baçığları birlä* 76v/3=004/154, *b. baçığlarını* 76v/4=004/155, **bütün işlig** "hakîm, her işi hikmetle yapan" *b. işlig* 5r/6=002/032, 25r/2=002/209, 26v/7=002/220, 27v/9=002/228, 30r/8=002/240, 33v/7=002/260, 15v/2=002/129, 59r/9=004/011, 60r/7=004/017, 61v/2=004/024, 62r/1=004/026, 65r/6=004/056, 69v/4=004/092, 71r/8=004/104, 71v/9=004/111, 74r/1=004/130, 76v/2=004/154, 77r/1=004/158, 77v/7=004/165, 78r/5=004/170, 84v/8=005/038, 95r/5=005/118, 102r/5=006/073, 103r/2=006/083, 108r/1=006/128, 109r/5=006/139, 132r/8=008/010, 136r/3=008/049, 137r/6=008/063, 137v/5=008/067, 137v/9=008/071, 140r//4=009/015, 141v/3=009/028, 143r/6=009/040, 145r/4=009/060, 146v/3=009/072, 149r/5=009/097, 150r/4=009/106,150v/3=009/110,163r/3=011/001,167r/2=011/045,167r/2=011/045,173v/7=012/006, 180v/2=012/083, 181v/9=012/100, 188r/3=014/004, 193v/1=015/025, *b. kämişti* 68v/4=004/088, *b. tutmak özlärdin* 34r/9=002/265, *b. sözlägli* 96v/8=006/018,

bütünlük "kesin söz, ahit; kesinlik, bütünlük" (KB B56, DLT-, ED 306b bütün). kesin söz, ahit" *b.* 60v/8=004021, 69v/2=004/092, 178v/8=012/066, 180r/4=012/080, 138r/5=008/072, *b. baçıġ* 68v/9=004/090, *b.+ni* 65r/3=004/054, 94r/2=005/110, *b.+lärni* 81v/3=005/012, 81v/8=005/013, *bitigniŋ b.+i* 128r/7=007/169, *anıŋ b.+indä kedin* 185v/6=013/025, *taŋrı ḳulı oğlanınıŋ b.+ini* 10r/2=002/083, *anlarnıŋ b.+lärini* 56r/9=003/187, **bütünlük al-** "söz almak" *b.+läriŋizni al-* 8r/5=002/063, 11v/1=002/093, *b.+lärin al-* 89r/5=005/070, *b.+lärni al-* 82r/3=005/014, *b.+üŋüzlärni al-* 10r/5=002/084; **bütünlük ber-** "söz vermek" *b.+lärni ber-* 178v/9=012/066; **bütünlük ḳıl-** "söz vermek" *b. ḳıl-* 81r/3=005/007, **bütünlükni sı-** "sözünden caymak" *b.+ni sı-* 185r/8=013/020, **bütünlükün** (VASITA) "gerçekten, şüphesiz ki, doğrusu şu ki, elbette" *b.* 2v/6=002/006, 3r/4=002/011, 3r/5=002/012, 3r/9=002/014, 3v/9=002/020, 4v/2=002/026, 6r/7=002/045, 7r/3=002/054, 8v/2=002/067, 9v/2=002/077, 10v/5=002/087, 13v/1=002/110, 14r/3=002/115, 14r/5=002/117, 15v/5=002/132, 16r/7=002/137, 17r/3=002/143, 17r/6=002/144, 17v/3=002/146, 17v/6=002/148, 18r/7=002/153, 18v/4=002/158, 18v/6=002/158, 19r/1=002/161, 19r/4=002/164, 19v/2=002/165, 19v/6=002/169, 20r/5=002/173, 21r/7=002/181, 21r/9=002/182, 23r/2=002/192, 23r/7=002/195, 23v/6=002/196, 25r/2=002/209, 25r/5=002/211, 26r/9=002/218, 26v/7=002/220, 27r/6=002/222, 27v/3=002/226, 27v/4=002/227, 28v/4=002/231, 30r/2=002/237, 30v/2=002/243, 31r/2=002/247, 31r/4=002/247, 31r/8=002/248, 31v/1=002/249, 33r/4=002/258, 34v/9=002/267, 35r/4=002/270, 51r/7=003/140, 51v/2=003/143, 55v/8=003/182, 55v/9=003/183, 56r/4=003/185,

56r/8=003/186, 56v/5=003/190, 57v/4=003/199, 58r/1=004/001, 59r/1=004/010, 59r/9=004/011, 60r/6=004/017, 60v/9=004/022, 61r/6=004/023, 61v/1=004/024, 62r/5=004/029, 62v/1=004/032, 62v/3=004/033, 62v/8=004/034, 63r/1=004/035, 63r/5=004/036, 63v/1=004/040, 64r/1=004/043, 64v/2=004/048, 65r/4=004/056, 65r/6=004/056, 65r/8=004/058, 65v/1=004/058, 67r/7=004/076, 68v/2=004/086, 69v/8=004/094, 70r/3=004/097, 71r/3=004/102, 71v/1=004/106, 71v/2=004/107, 71v/8=004/111, 72v/1=004/116, 73v/6=004/128, 73v/9=004/129, 74v/2=004/135, 74v/6=004/137, 75r/3=004/140, 76r/1=004/149, 76r/2=004/150, 77r/1=004/159, 77v/8=004/167, 77v/9=004/168, 78r/9=004/171, 79r/9=005/001, 79v/6=005/002, 80r/4=005/003, 80r/8=005/004, 81r/4=005/007, 81r/7=005/008, 82r/1=005/013, 82v/1=005/017, 84v/4=005/036, 84v/9=005/039, 85v/2=005/042, 87r/1=005/051, 87v/1=005/055, 88v/8=005/067, 89r/3=005/069, 89r/9=005/072, 89v/3=005/073, 91r/1=005/087, 92r/8=005/097, 92v/1=005/097, 97r/2=006/019, 98v/2=006/036, 98v/4=006/037, 104r/95=006/095, 106v/4=006/117, 106v/8=006/119, 106v/9=006/120, 108v/1=006/134, 108v/3=006/135, 109v/9=006/144, 110v/4=006/150, 111v/9=006/159, 112r/1=006/159, 112v/2=006/165, 114v/7=007/028, 116r/6=007/040, 117r/9=007/050, 117v/6=007/054, 11v/9=002/097, 121v/4=007/096, 124r/9=007/139, 125v/6=007/150, 125v/9=007/152, 126r/2=007/153, 129r/6=007/179, 131v/2=007/201, 131v/8=007/206, 131v/5=008/002, 131v/9=008/005, 132r/8=008/010, 133r/5=008/013, 133r/8=008/016, 133r/2=008/017, 133r/5=008/19, 133r/7=008/022, 133v/8=008/028, 133v/8=008/028, 134v/9=008/039, 135r/8=008/042, 136r/3=008/049, 136r/5=008/051, 136r/7=008/052, 136r/8=008/053, 136r/9=008/053, 136v/2=008/055, 136v/6=008/058, 137v/7=008/069, 138r/1=008/072, 138v/1=008/075, 138v/5=009/002, 138v/6=009/003, 139r/1=009/004, 139r/4=009/005, 139r/9=009/007, 140r//8=009/018, 140v//7=009/022, 141v/1=009/028, 141v/3=009/028, 142r/9=009/036, 142v/4=009/036, 143r/4=009/040, 143v/4=009/045, 144v/3=009/055, 145r/1=009/060, 146v/2=009/071, 147r/6=009/078, 147r/6=009/078, 148v/5=009/093, 149r/3=009/096, 149v/7=009/102, 149v/9=009/104, 150v/3=009/111, 151r/4=009/114, 151r/5=009/115, 150b6/=009/116, 151v/8=009/120, 153r/4=010/003, 153v/3=010/006, 155r/2=010/020, 155v/3=010/024, 157r/1=010/036, 157r/1=010/036, 157v/4=010/044, 158v/8=010/060, 159v/1=010/067, 160v/4=010/081, 161v/4=010/093, 161v/8=010/096, 162v/7=010/108, 162v/8=010/108, 164r/3=011/012, 165r/2=011/023, 168v/8=011/066, 169r/7=011/073, 171v/7=011/103, 172r/2=011/107, 172r/9=011/111, 172v/3=011/114, 172v/4=011/115, 177v/3=012/050, 177v/7=012/052, 180v/5=012/086, 180v/9=012/088, 181r/2=012/090, 181r/3=012/090, 181v/9=012/100, 183r/9=013/003, 183v/3=013/004, 183v/7=013/006, 183v/9=013/007, 184r/5=013/011, 185r/7=013/019, 185v/9=013/027, 186r/9=013/031, 187r/7=013/040, 188r/4=014/005, 188v/1=014/008, 189v/9=014/022, 190r/3=014/022, 191r/2=014/034, 191r/5=014/036, 191v/2=014/039, 191v/5=014/042, 192r/1=014/046, 192r/3=014/047, 192r/6=014/051, 192r/7=014/052, 193r/1=015/015, 193r/8=015/023, 193r/9=015/025, 195r/3=015/075, 195r/4=015/077, 196r/2=016/002, 196r/7=016/007, 196v/3=016/011, 196v/4=016/012, 196v/6=016/013, 197r/2=016/018, 197r/6=016/023, 197r/7=016/023, 197v/4=016/027, 198v/3=016/037, 198v/7=016/040, 199v/3=016/051, 200v/1=016/065, 200v/1=016/066, 200v/3=016/067, 200v/7=016/069, 200v/9=016/070, 201r/7=016/074, 201v/4=016/077, 201v/8=016/079, 202r/5=016/082, 202v/6=016/090, 203r/=016/091, 203r/3=016/092, 203v/9=016/104,

204r/5=016/107, 204r/9=016/110, 204v/7=016/115, 204v/8=016/115, 205r/9=016/124, 205v/1=016/124, 205v/7=016/128, 206r/2=017/001, 206v/4=017/009, 207r/3=017/015, 209r/7=017/044, 210r/2=017/053, 213v/2=017/099, 217r/3=018/030, 222v/3=018/107, 222v/7=018/110, 225r/1=019/035, 225r/2=019/036, 225r/7=019/040, 225v/5=019/047, 228r/6=019/096, 230v/4=020/055, 231v/6=020/072, 233r/8=020/098, 235r/1=020/128

büt(ü)r- "bitirmek" (KB 327, DLT-II 73, ED 308b bütür-). iş bütür- "iş bitirmek" *iş b.-ü bilmäkni* 72r/4=004/113, iş büt(ü)rügli "iş bitiren" metinde "zekât toplayan memur" *iş b.-üglilärkä* 145r/2=009/060

c

cabrā'il (A) "Allah ile peygamberi arasında elçilik yapan melek" (KB-, AT-, R 149). *c.* 168v/9=011/067, c. birlä 196r/2=016/002, *c. atı adakından* 233r/5=020/096, *indürdi arıġ can ya'nī c.* 203v/7=016/102, *c.+ḳa* 11v/9=002/097, 12r/2=002/098

cādū (F) "büyücü, sihirbaz" (KB-, AT 92, R 149). *c. turur* 153r/4=010/002, *c.+dın* 231v/7=020/073, *kämişti c.+lar* 122v/9=007/120, *c.+lar käl-* 122v/4=007/113, *kältürtegmä türlüg c.+larnı* 122v/3=007/112

cādūluḳ (F.+T.) "büyücülük, sihirbazlık" (KB-, AT 92, R 149). *c. birlä* 122v/6=007/116, *c. turur* 163v/5=011/007, cādūlūḳ ḳıl- "büyücülük yapmak" *bir nişān c. ḳıl-* 123v/6=007/132, *kältür- c.* 160v/4=010/081, *kältür- uluġ c.* 122v/7=007/116, *ögrät- c.+nı* 12r/9=002/102, 231v/3=020/071

cāhilliyyāt (A. cāhiliyyā) "Cahiliye dönemi, Hz. Muhammmed'in peygamberliğinden önceki dönem" (K-, AT-, R-). *c.* 52v/8=003/154

cālūt (A) "Hz. Davud ile savaşıp, ordusu bozguna uğratılan ve Hz. Davud tarafından öldürülmüş, cüssesi ile meşhur Filistinli savaşçı" (KB -, A -, R-). *c. birlä* 31v/4=002/249, *öldürdi dāvud c.+nı* 31v/8=002/251, *c.+ḳa* 31v/6=002/250

cān (F) "ruh, can" (KB-, AT-, R 150). *c.* 212v/1=017/085, *c.+dın* 212v/1=017/085, *c.+ıŋızlarnı* 113r/6=007/011, cān al- "can almak, öldürmek" *c.+ıŋ al-* 187r/7=013/040, *c.+ım al-* 95r/3=005/117, 182r/2=012/101, *c.+ımız al-* 123r/6=007/126, *c.+ımıznı al-* 57r/1=003/193, *c.+ıŋızlarnı al-* 100v/4=006/060, 200v/8=016/070, *c.+ların al-* 115v/7=007/037, 198r/2=016/032, 136r/4=008/050, cān alın- "öldürülmek" *c.+ların alın-* 29r/6=002/234, cān çıḳ- "can çıkmak, ölmek" *çıḳ- c.+ları* 144v/4=009/055, 148r/2=009/085, cān kötür- "öldürmek" *c.+ın kötür-* 100v/8=006/061, *c.+ıŋnı kötür-* 157v/7=010/046, *c.+ıŋızlarnı köt(ü)r-* 162v/1=010/104, *c.+larıŋ kötür-* 197v/5=016/028, cān törüt- "can yaratmak, can yaratılmak" *törütmiş c.+dın* 193v/4=015/029; arıġ cān "Cebrail" *indürdi arıġ c. ya'nī cabrā'il* 203v/7=016/102, *arıġ c. birlä* 10v/6=002/087, 32r/5=002/253, 94r/1=005/110

cānvar (F) "hayvan" (KB-, AT-, R-). *c.+lar* 155v/4=010/024

cāvidānä (F) "sonsuz, ebedī" (KB-, AT 92, R 150). *c.+lär* 51r/3=003/136

cäm' (A) "toplama, bir araya getirme, topluluk, grup" (KB 4381, AT-, R-). *ekki c.* 53r/4=003/155, 54r/6=003/166, cäm' ḳıl- "toplamak, bir araya getirmek" *c. ḳıl-* 53v/1=003/157, 40v/1=003/025, cäm' ḳılın- "toplanmak, bir araya getirilmek" *c. ḳılın-* 39r/6=003/014

cävāb (A) "karşılık, yanıt" (KB 1006, AT-, R 150). *boḏunnıŋ c.+ı* 120r/7=007/082, *söz yanutı c.+ı* 176v/9=012/041

cäzā (A) "ceza, kötü karşılık" (KB -, A T-, R 150). *aŋlar c.+ları* 46v/5=003/087

cihān (F) "dünya" (KB 88, AT-, R-). ol cihān "ahiret", krş. ol ajun, kedinki ajun. *ol c. içindä* 46v/3=003/085, 55r/6=003/176, *ol c.+da* 42v/4=003/045, 43v/7=003/056, ol cihānnı tilä- "ahireti istemek" *tilä- ol c.+nı* 52v/2=003/152, ol cihānnıŋ yanutını tilä- "ahiret sevabını istemek" *tilä- ol c.+nıŋ yanutını* 51v/7=003/145, 51v/8=003/145

cimā' (A) "cinsel ilişki, birleşme" (KB-, AT-, R-). *c.* 23v/7=002/197

coğda "devenin uzamış olan tüyü" (KB-, DLT-I 31 ED898 a-b yoğdu). *anıŋ c.+larındın* 202r/1=016/080

cūdī (A) "Cudi dağı, Tufan efsanesine göre Hz. Nuh'un gemisinin oturduğu dağ" (KB-, AT-, R -). *c. tağı üzä* 166v/9=011/044

cuhūd (F) "Yahudi" (KB-, AT-, R 151). *c.* 13v/5=002/113, 13v/6=002/113, 14r/9=002/120, 16v/3=002/140, 44v/4=003/067, *c.+nı* 90v/1=005/082, *c.+lar* 82v/4=005/018, 88r/7=005/064, 141v/6=009/030, 16r/1=002/135, *c.+larnı* 86v/9=005/051, cuhūd bol- "Yahudi olmak" *c. bol-* 8r/3=002/062, 13v/2=002/111, 64r/4=004/046, 77r/3=004/160, 85r/4=005/041, 85v/6=005/044, 89r/3=005/069, 110r/4=006/146, 205r/2=016/118

cunūb (A) "kirlenmiş, İslâm dinine göre ibadet yapamayacak durumda olan" (KB-, AT-, R 151). *c.* 80v/7=005/006

cüft (F) "çift, eş, karı kocadan biri", (KB-, AT 92, R 150). *erijländürdimiz c. c.* 235r/4=020/131, *tägmä bir c.* 166v/1=011/040, *säkiz c. ḳoydın* 109v/3=006/143, *bolsa atalarıŋızlar oğlanlarıŋız ḳarındaşlarıŋız c. yaḳ yawuḳlarıŋız* 141r/1=009/024, *c.+üŋ birlä* 5v/2=002/035, 113v/7=007/019, *c.+üŋka* 234r/7=020/117, *c.+ini* 130r/5=007/189, *c.+lär* 4v/1=002/025, 39v/1=003/015, 65r/8=004/057, 195v/2=015/087, *c.-lärni ḳoḏ-* 29r/7=002/234, 30r/6=002/240, *c.+läriŋiz* 59r/9=004/012, *c.+läriŋizdin* 201r/4=016/072, *c.+läri* 61r/5=004/023, *tu(t)turmaḳı c.-läriŋä* 30r/6=002/240, *c.-lärini nikāḥ ḳıl-* 28v/6=002/232, *c.+lärindin* 185v/3=013/023, *ärli c.+li ara* 12v/3=002/102, cüft çıḳar- "çiftler çıkarmak" *çıḳar- c. türlüg türlüg otlardın* 230v/3=020/053, cüft ḳıl- "çift kılmak, eş yaratmak" *c.+lär ḳıl-* 187r/5=013/038, 201r/3=016/072, ekki ḳoş cüft ḳıl- "çiftler yaratmak" *ḳıl- ekki ḳoş c.* 183r/8=013/003, cüftini törüt- "eşini/çiftini yaratmak" *c.+ini törüt-* 57v/9=004/001

cümlä (A) "bütün" (KB-, AT-, R-). *c. närsäni* 105r/6=006/102

ç

çağır- "çağırmak, seslenmek" (KB-, DLT-, ED 410a-b çaḳır-). *ç.-ġanı* 168v/9=011/067, *ç.-maḳı* 171r/6=011/094

çaḳ "doğru, tam işte, aynı, birşeyin özünü aynını bildirir kelime" (KB-, DLT-I 335, ED 404a 2 çaḳ). çaḳ sözlägli+ "doğru sözlü" *ç. sözläglilär* 11v/5=002/094

çaḳır "çakır, gök (göz için)" (KB-, DLT-I 335, ED 409b çaḳır). *ç. közlüglär* 233.a/3=020/102

çalpaḳ "kir, pislik" (KB-, DLT-I 470, ED 418a çalpak). çalpaḳ iş 1. "kötü davranış, edepsizlik" *ç. iş* 60v/9=004/022, 60v/3=004/019, 110v/8=006/151, 2. "fuhuş" *ç. iş* 60r/2=004/015, 61v/6=004/025

çandaş- "çekişmek, tartışmak" (KB-, DLT-II 207, ED 425b çandış-). *ç.-tılar işlärini* 216r/5=018/021

çat- "çatmak, uydurmak" (KB-, DLT-III126, ED 402a çat-). *ol närsä kim ç.-arlar ärdilär* 40r/9=003/024, yalġan çat- "yalan uydurmak" *ç.-arlar yalġannı* 204r/1=016/105, *ç.-sa taŋrı üzä yalġannı* 47r/6=003/094

çav "şöhret, şan, ün" (KB 462, DLT-I 45, ED 393a ça:v). *silärniŋ ç.+ıŋızlarnı* 148v/8=009/094

çäkürgä "çekirge" (KB-, DLT-I 490, ED 416b çäkürgä). ḳanatlıġ çäkürgä "ekin çekirgesi", yaḏaġ çäkürgä "1. çekirge yavrusu, 2. buğday güvesi biti, bit, kene, muhtelif küçük haşereler, 3. Tevrat'a göre at sineği". *kanatlıġ ç. taḳı yaḏaġ ç. taḳı baḳalar taḳı kanlar* 123v/7=007/133

çärgäş- "düşman üzerine ordu hâlinde yürümek, saf olmak" (KB-, DLT-I 179, ED 429 a çärgäş-). *ç.-ü äwürmäŋlär olardın arḳalarnı* 133r/7=008/015

çärig "asker, asker dizisi, ordu" (KB 38, DLT-I 128, ED 428b çärig) *ç. birlä* 31r/9=002/249, *anıŋ ç.+i* 161r/8=010/090, *ç.+i birlä* 31v/4=002/249, *anıŋ ç.+iŋä* 31v/6=002/250, *ç.+läri birlä küçländür-* 143r/4=009/040, *fir'avn ç.+i birlä* 232r/4=020/078, çärig indür- "ordu indirmek" *ç.+lär indür-* 141r/8=009/026

çäriglik "asker, ordu" (KB-, DLT-, ED-, WF). *kim turur ol ... käwräkräk ç.* 227v/2=019/075

çäwür- "çevirmek, döndürmek" (KB-, DLT-II 82, ED 398b çävür-). *ç.-sälär* 44r/7=003/063, yüz çäwür- "yüz çevirmek, dönmek" *yüz ç.-sä* 46r/6=003/082, *yüz ç.-sälär* 41r/7=003/032

çıġay "fakir, yoksul" (KB C58, DLT-I 31, ED 408b çıġan, 412b 2 çıġay). *ç.* 74v/1=004/135, *ç. kişi üzä* 29v/7=002/236, *ç. turur* 55v/6=003/181, *ç.+ḳa* 208r/1=017/026, *ç.+lar* 58v/7=004/008, *ç.+larḳa* 10r/3=002/083, 20v/5=002/177, 25v/9=002/215, 35r/6=002/271, 63r/3=004/036, 92r/4=005/095,135r/2=008/041, 145r/2=009/060, *on ç.+larḳa* 91r/5=005/089, *ärdi ç.+larnıŋ* 220v/5=018/079, yuluġ çıġay aşı "fakir doyumu, bir günlük iaşe" *yuluġ ç. aşı* 21v/3=002/184

çığaylık "fakirlik, yoksulluk" (KB 1335, DLT-, ED 413a çığaylık). *ç.* 8r/1=002/061, *ç. korkınçı* 110v/7=006/151, 208r/7=017/031 *ç.+nı* 35r/1=002/268, *ç.+dın* 141v/2=009/028, *ç. ärdi* 151r/8=009/117

çık- "çıkmak, ayrılmak, terk etmek; uzaklaşmak; itaatsizlik etmek; ölmek (can için); karşısına çıkmak, görünmek; bitmek, büyümek;" (KB 85, DLT-I 81, ED 405b 1 çık-). *ç.-ar andın suw* 9r/5=002/074, *bir söz ç.-ar* 214v/7=018/005, *ç.-ar anıŋ karınlarından* 200v/6=016/069, *ç.-ar anıŋ otları* 118r/6=007/058, *ç.-ar bolġay* 227r/1=019/066, *ertäkä ç.-ar* 196r/6=016/006, *ç.-ar karaŋkuluklardın yaruklukka* 187v/6=014/001, *ç.-ar cānları* 144v/4=009/055, 148r/2=009/085, *tokışka ç.-ar* 206r/9=017/006, *yarlıkdın ç.-arlar* 207r/6=017/016, *ç.-ar silär andın* 123r/3=007/123, *ç.-arlar taŋrıka* 192r/4=014/048, *ç.-dı idisi yarlıġındın* 218v/5=018/050, *ç.-dılar taŋrıka* 189v/5=014/021, *ç.-tı* 181r/7=012/094, 223v/3=019/011, *soylup ç.-tı* 128v/8=007/175, *ç.-tıŋ* 17v/7=002/149, 17v/9=002/150, *ç.-tılar* 67v/9=004/081, *ç.-tılar ok* 88r/3=005/061, *ç.-tılar ellärindin* 30v/1=002/243, *ç.-tılar ellärindin saräylarından* 135v/7=008/047, *äw bark kodup ç. -tılar* 138r/7=008/074, *äw barkdın ç.-tılar* 138r/9=008/075, *äwlärindin barklarından ç.-tılar* 138r/1=008/072, *yarlıġdın ç.-tılar* 156v/5=010/033, *ç.-ġıl* 113v/1=007/013, 113v/5=007/018, 175v/7=012/031, 193v/6=015/034, *ç.-sun ürüŋ* 229r/8=020/022, *ç.-ıŋlar* 143r/6=009/041, *ç.-ıŋlar äwläriŋizdin* 66r/8=004/066, *ç.-ıŋlar ögür ögür* 66v/5=004/071, *ç.-ıŋlar yumkı* 66v/6=004/071, *äwdin barkdın käsilinip ç.-sa* 70r/9=004/100, *ç.-sa äwindin* 70v/1=004/100, *ç.-sa silär* 143r/1=009/039, *hälälka ç.-sa silär* 79v/3=005/002, *ç.-salar* 83r/5=005/022, *ç.-salar kamuġ* 152r/3=009/122, *ç.-ġınçaka tegi* 83r/5=005/022, *buyrukdın ç.-ġanlar* 46r/6=003/082, 48v/7=003/110, *ç.-ıġlı* 107r/5=006/122, 218r/8=018/047, *yarlıġdın ç.-ıġlı* 125r/4=007/145, 139v/2=009/008, 83v/2=005/025, 83v/3=005/026, 12r/4=002/099, 86r/7=005/047, 86v/7=005/049, 87v/9=005/059, 90r/9=005/081, 122r/4=007/102, 144v/1=009/053, 145v/8=009/067, 148r/1=009/084, *yarlıġdın ç.-ıġlı bodunlardın* 149r/4=009/096, 147v/2=009/080, 93v/7=005/108, 141r/5=009/024, *ç.-ıġlılar* 19v/4=002/167, 84v/7=005/037, *yoldın ç.-ıġlıların* 4v/5=002/026, *yarlıġdın ç.-ar ärdilär* 7v/2=002/059, 99v/3=006/049, 127v/9=007/165, *yarlıkdın ç.-ar ärdilär* 127v/5=007/163, *adrılıp ç.-tı ärsä* 31r/9=002/249, *ç.-tılar ärsä* 31v/6=002/250, *ç.-ġay ärdi* 53r/2=003/154, *ç.-ġay ärdimiz* 143r/9=009/042, *ç.-salar ärdi* 143v/7=009/047, *äwdin barkdın käslinip ç.-madılar* 138r/3=008/072, *ç.-maġay* 147v/7=009/083, *käslinip ç.-maġınça* 138r/3=008/072, *ç.-maŋlar isig içindä* 147v/4=009/081, *ç.-mas* 152r/3=009/122, *ç.-mas tärslikin* 118r/7=007/058, *ç.-arsa silär* 110v/1=006/148, *ç.-masa siz* 143r/1=009/039, *yarlıġdın ç.-mak* 80r/1=005/003, *buyrukdın ç.-mak* 37r/4=002/282, *yarlıġdın ç.-mak* 23v/7=002/197, 107r/2=006/121, 110r/2=006/145, *tiläsälär ärdi ç.-maknı* 143v/6=009/046, *ç.-makka* 147v/7=009/083, *ç.-makları otdın* 84v/6=005/037, *tilämädi kızup ç.-makların* 143v/6=009/046, *ç.-makınça* 68v/7=004/089

çıkar- "çıkarmak, ortaya çıkarmak, göstermek; yetiştirmek, elde etmek, kurtarmak, hayata kavuşturmak, diriltmek; kovmak, sürmek" (KB 169, DLT-I 305, ED 410b çıkar-). *ç.-ur sän tirigni ölügdin* 40v/5=003/027, *ç.-ur sän ölügni tirigdin* 40v/5=003/027, *ç.-ur ölügni tirigdin* 156v/2=010/031, *saräylarından ç.-ur* 10r/8=002/085, *ç.-ur oların karaŋkulukdın yaruklukka* 82r/8=005/016, *ç.-ur oların karaŋkuluklardın*

32v/9=002/257, 156v/2=010/031, *til ç.-ur* 129r/2=007/176, *ç.-ur tirigni ölügdin* 104v/1=006/095, *ç.-ur miz ölüglärni* 118r/6=007/057, *ç.-ur silär bir bölükni* 10r/7=002/085, *ç.-urlar yaruḳluḳdın* 33r/1=002/257, *ç.-dıŋ ölüglärni* 93v/4=005/110, *ç.-dı* 5v/4=002/036, 114v/4=007/027, 115r/5=007/032, 143r/2=009/040, 179v/5=012/076, *ç.-dı anaŋızlar ḳarınlarındın* 201v/5=016/078, *ç.-dı bir buzağu* 232v/6=020/088, *ç.-dı idiŋ ewüŋdin* 131v/8=008/005, *ç.-dı rūzī* 4r/3=002/022, *ç.-dı zindāndın* 181v/7=012/100, *ç.-dımız bir yolı* 230v/5=020/055, *ç.-dımız cüft cüft* 230v/3=020/053, *ç.-dımız kök yaşıl* 104v/7=006/099, *ç.-dımız miŋäşmiş äwün* 104v/8=006/099, *ç.-dımız üngänin* 104v/7=006/099, *ç.-dımız yärdin* 34v/7=002/267, *suwnı ç.-dımız* 118r/5=007/057, *ç.-dılar* 22v/8=002/191, *ç.-ġay oḳ* 120v/9=007/088, *ç.-ġay miz* 116v/2=007/043,194r/4=015/047, 207r/2=017/013, *ç.-ġay oḳ miz* 189r/4=014/013, 227r/3=019/069, *ç.-ġaylar* 134r/2=008/030, *ç.-ġaylar ärdi* 211v/9=017/076, *ç.-ġıl* 212r/4=017/080, *ç.-ġıl bu eldin* 67r/4=004/075, *ç.-ġıl ḳaranḳuluḳlardın* 188r/3=014/005, *ç.-ġıl yaruḳluḳḳa* 188r/3=014/005, *ç.-sun* 7v/7=002/061, *ç.-ıŋlar* 22v/8=002/191, *ç.-ıŋlar elläriŋizdin* 120r/7=007/082, *ç.-ıŋlar özüŋüzlärni* 104r/4=006/093, *ç.-sa sän 187v/6=014/001, ç.-sa etig ya'nī yinçü* 196v/7=016/014, *ç.-sa yaraġlıġını* 132r/4=008/008, *ç.-sa silär* 101v/1=006/148, 196v/7=016/014, *ç.-sa silärni* 231r/3=020/063, *ç.-salar* 30r/7=002/240, *ç.-salar känçlärini* 221r/2=018/082, *ç.-u unutmış* 224r/7=019/023, *ç.-ġalı yalġançılıḳındın* 230v/6=020/057, *ç.-ıġlı ölügni tirigdin* 104v/1=006/095, *ç.-ıġlı turur* 9r/2=002/072, *taŋrı ç.-ıġlı* 145v/2=009/064, *ç.-maġay sarāylarıŋızdın* 10r/6=002/084, *ç.-masun uçmaḫdın* 234r/7=020/117, *ç.-maḳ* 26r/5=002/217, *anlarnı ç.-maḳ* 10r/9=002/085, *ç.-maḳ yaraġlıġını* 132r/3=008/007, *ç.-maḳ yäriŋizlärdin* 122v/2=007/110, *yalavaçnı ç.-maḳ* 139v/8=009/013, *ç.-ma{ḳ}sız* 30r/6=002/240

çıḳarıl-/çıḳarul- "meydana çıkarılmak, yaratılmak; kovulmak, sürülmek" (KB-, DLT-, ED-). *ç.-ur silär* 114v/1=007/025, *ç.-dı kişilärkä* 48v/5=003/110, *ç.-dılar käntlärindin* 57r/5=003/195, *ç.-dımız oḳ sarāylarımızdın oġlanlarımızdın* 30v/9=002/247, *ç.-ıġlılar* 194r/6=015/048

çıḳış 1. "kurtuluş" (KB 5277, DLT-I 368, ED 412a çıḳış). *könilik ç.+ıŋa* 212r/4=017/080, 2. "ḫaraç, vergi, ücret". çıḳış ḳıl- "vergi vermek" *näk ḳılalım mu saŋa ç.* 221/6=018/094

çın "doğru, gerçek" (KB 60, DLT-I 339, ED 424a çı:n). 1. (sıfat) "gerçek, doğru" 222r/3=018/098, 231r/3=020/063, 231v/7=020/074, *ç. rāst* 17r/4=002/144, *ç. turur* 152r/7=010/004, 167r/1=011/045; (zarf) 21r/7=002/181, 115r/7=007/033, 145v/3=009/065, 155v/2=010/023, 203v/6=016/101, 222v/8=018/110, 232v/9=020/090, 2. "gerçekten, kuşkusuz" bkz. çınoḳ, *ç.* 3.4r/8=002/025, 8v/7=002/070, 9r/4=002/074, 9r/5=002/074, 9r/6=002/074, 12v/2=002/102, 14v/5=002/122, 29v/4=002/235, 55v/6=003/181, 57v/2=003/199, 70v/5=004/101, 74v/9=004/139, 75r/8=004/142, 75v/4=004/145, 76v/8=004/157, 77v/9=004/167, 83r/5=005/022, 83r/6=005/032, 84v/9=005/039, 87v/8=005/059, 94v/2=005/113, 101v/9=006/071, 111r/4=006/153, 112r/5=006/162, 114r/6=007/022, 122v/1=007/109, 123r/9=007/128, 129v/3=007/183, 130v/6=007/196, 135r/2=008/041, 137v/1=008/066, 142r/5=009/034, 144r/3=009/049, 145r/9=009/063, 145v/8=009/067, 149r/9=009/099, 151v/3=009/118, 153r/3=010/002, 153r/3=010/002, 153r/3=010/002, 159r/7=010/065, 160r/8=010/076, 160v/7=010/083,

161v/2=010/092, 161v/3=010/093, 167r/1=011/045, 169r/6=011/072, 169r/1=011/081, 170v/7=011/090, 171v/6=011/0102, 175v/2=012/028, 176r/4=012/034, 177v/8=012/053, 180r/1=012/078, 181v/9=012/100, 190v/5=014/030, 193v/7=015/035, 194r/4=015/045, 194v/8=015/068, 195r/3=015/076, 199r/6=016/047, 200r/5=016/062, 205r/1=016/116, 205r/6=016/120, 205v/3=016/125, 206v/6=017/009, 206v/6=017/010, 207v/9=017/025, 208r/2=017/027, 208v/3=017/034, 210r/8=017/057, 210v/8=017/063, 211r/2=017/065, 212r/6=017/081, 212v/3=017/087, 214r/4=017/107, 214v/5=018/002, 216r/4=018/021, 220r/2=018/067, 225r/8=019/041, 229r/3=020/015, 230r/8=020/048, 231v/8=020/074, 232v/9=020/090, 233r/6=020/097, 233r/7=020/097, 234r/7=020/117, 234r/8=020/118, çın ḳıl- "doğru yapmak, doğrulamak" *ç. ḳıl-* 160v/5=010/082, çın sözlä- "sadakat göstermek" 20v/8=002/177 *çın sözlädilär*, çın sözlägli+ "doğru sözlü" *ç. sözläglilär* 95r/5=005/119, 98v/9=006/040,130v/4=007/194, 158r/1=010/048, 164r/6=011/013, 122r/9=007/106, 166r/1=011/032, 192v/5=015/007, 194v/5=015/064, çın sözlägli+ bol- "doğru sözlü olmak" *bol- ç. sözläglilär* 174v/1=012/017, çın sözlüg "doğru sözlü" *ç. sözlüg* 4r/6=002/023, 5r/5=002/031, 13v/3=002/111, 56r/2=003/183, 66v/3=004/069, 109v/5=006/143, 110r/6=006/146, 177r/7=012/046, çın tut- "tasdik etmek, onaylamak" *ç. tut-* 128v/5=007/172, 157r/3=010/037, çınnı bāṭıldın a̱dır- "doğruyu yanlıştan ayırmak" *ç.+nı bāṭıldın a̱drıġlı* 6v/9=002/053

çındġar- "tasdik etmek, doğrulamak" (KB-, DLT-II 182, ED 425b çı:nġar-). *ç.-ıġlı* 86r/8=005/048, *ç.-maḳ* 182v/8=012/111

çıŋrama "kuruluğundan dolayı ses çıkaran çamur, kuru çamur" (KB-, DLT-III 402 ED 426b çıŋra:-). *törüt(t)üŋ ḳuruġ ç. balçıḳdın* 193v/6=015/033

çınlıḳ "doğruluk, gerçeklik" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ç.+ın vaʿdäsi içindä* 106v/1=006/115, *ç.+ları* 95r/6=005/119

çınoḳ < çın +oḳ. "gerçekten", bkz. çın 2. 17r/4=002/144, 20r/3=002/173, 60r/5=004/016, 60v/7=004/021, 73v/3=004/127, 74r/3=004/131, 78r/6=004/171, 83r/6=005/032, 104r/6=006/094, 118r/3=007/056, 123r/2=007/123, 168r/9=011/062, 169r/1=011/069, 169r/9=011/075, 173v/4=012/005, 180r/4=012/080, 193r/8=015/024, 195v/1=015/087, 195v/6=015/097, 204r/1=016/105, 210v/3=017/060, 211v/6=017/074, 212r/2=017/078, 223r/9=019/008, 223v/1=019/009, 232r/2=020/077, 232r/8=020/081, 232v/2=020/085, 233r/9=020/099, *ç. turur* 153r/7=010/004, 67r/1=011/045, 183r/3=013/001

çıpun "sinek" (KB 3399, DLT-, ED 397b çıbun). *ç.+ça* 4v/2=002/026

çigim "karışık" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *ç. ala yoḳ* 8v/9=002/071

çignäk "dirsek" (KB-, DLT-, ED , WF-). *ç.+läriŋizkä* 80v/6=005/006

çisäŋ "ince ince yağan yağmur" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ç.* 34v/2=002/265

çoġı "yüksek ses; gürültü, kavga" (KB-, DLT-III 352, ED 406b çaġı/çoġı). *ç. tut-* 195r/2=015/073, çoġı käsigli "hâkim" *ç. käsiglilär tapa* 22v/2=002/188

çoġıçı "kavgacı, gürültücü" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ç.* 196r/4=016/004

çoġluġ "alevli" (KB-, DLT-, ED 407a çoġluġ). *ç. otnı* 213v/1=017/097

çoḳra- "kaynamak" (KB -, DLT-III 280, ED 410b çoḳra-). *ç.- r otdın* 153r/9=010/004

çöz- "çözmek, yaymak, sermek" (KB-, DLT-II 9, ED 400a çöj, 432b çöz-). *tart(t)ı ç.-di kärdi yärni* 183r/7=013/003

çuḳur "çukur" (KB-, DLT-, ED 409b çuḳur). *ç. ḳırıgı* 48r/3=003/103

çuwlaş- "fısıldaşmak, sır vermek" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *bütünlükün taŋrı bilür räzlarını ç.-mışlarını çuwşaşmış* 147r/6=009/078

1 çuvşa- "ekşimek, bulandırmak, mec. vesvese yapmak; gizli görüşmek, fısıldamak" (KB-, krş. DLT-III 286, ED 399b çıvşa-) *ç.-dı bulġadı ol ekkikä yäk* 113v/8=007/020; 2. "gizli görüşmek, fısıldamak" *ç.-yu yaşru sözläyü* 180r/3=012/080

çuwşaş- "fısıldaşmak, sır vermek" bkz. çüwşäş- (KB -, DLT-II 350, ED 866b şuvşaş- (793b suvşaş-) *ç.-maḳlarındın* 72r/5=004/114, *bilür räzlarını çuwlaşmışlarnı ç.-mış* 147r/6=009/078

çün (F) "kuşkusuz" (KB-, AT-, R-). *ç.* 29v/4=002/235, 107r/2=006/121

çüŋkä "örtülü, kapalı" (KB-, DLT-, ED-, WF-). köz çüŋkä bol- "göze perde inmek, köz kapanmak" *ç. boldı közlärimiz yāḫud közlärimiz taldı* 193r/1=015/015

çüwşäş- "fısıldaşmak, sır vermek" bkz. çuwşaş- (KB -, DLT-II 350, ED 866b şuvşaş- (793b suvşaş-). *ç.-igli* 209v/2=017/047

d, ḏ

dād (F) "adalet, hak" (KB-, AT 99, R 115). *d. birlä* 85v/2=005/042, dād ber- "adalet vermek" *d. ber-* 58r/3=004/003, 124v/6=007/142, 127r/3=007/159, 129v/2=007/181, *d. berigliläri* 85v/3=005/042, dād ḳıl- "âdil davranmak" *d. ḳıl-* 58r/5=004/003, 73v/7=004/129, dādraḳ "daha âdil" *d.+raḳı* 233v/4=020/104

dādlıḳ (F+T) "adalet" (KB-, AT-, R-). *d.* 201v/3=016/076, *d. birlä* 73v/3=004/127, 74r/9=004/135,153r/8=010/004, 202v/6=016/090

daġ "yok, değil" (KB, DLT-III 153, ED 463a 1 da:ġ/ḏa:ġ). *ayġay ärmäs-mu bu yaraġlıġ ayġaylar ärmäs d. ärür* 97v/9=006/030

dāġlan- (F+T) "dağlanmak" (KB-, AT-, R-,) *d.-ġay alınları yanları arḳaları* 142r/8=009/035

dämäväṅd (A) "Demavend dağı" (KB-, AT-, R-). *d. taġıda* 12v/1=002/102

dāʿva (A) "dava, sorun, kavga" (KB 811, AT-, R-). dāʿva ḳıl- "sorun çıkarmak" *d. ḳılġuçı boḏunlarnı* 228r/8=019/097

dāʿvaçı (A.+T.) "davacı" (KB-, AT-, R-). *d.+larnıŋ utġanraḳı turur* 24v/4=002/204

dāvud (A) "Hz. Davud, hem peygamber hem de hükümdardır. Kendisine Zebur adında semavî kitap verilmiştir" (KB-, AT-, R-). *d. yalavaç tili üzä* 90r/3=005/078, *öldürdi d. cālūtnı* 31v/8=002/251, *d.+nı* 103r/3=006/084, *berdimiz d.+ḳa zäbūrnı* 210r/5=017/055, *berdimiz d.+ḳa zäbūrnı* 77v/3=004/163

davül "değil". *d. ol ḳurtarġan ḳındın kim yaş berilsä* 11v/8=002/096

däfʿ (A) "baştan savma, uzaklaştırma, kovma" (KB-, AT-, R-). däfʿ ḳıl- "bertaraf etmek, önlemek" *d. ḳıl-* 54r/8=003/167, 54v/2=003/168

diräng (F) "bekleme, gecikme, tutma" (KB-, AT-, R-). diräng ḳıl- "beklemek" *d. ḳılmadı küdmädi* 169r/2=011/069

därmāndä (F) "biçâre, âciz" (KB-, AT-, R-). *ḳamuġ d.+lärkä* 152v/9=010

därvīş (F) "fakir, yoksul" (KB-, AT 100, R 116). *d.+lärkä* 35v/1=002/273

därvīşlig (F+T) "fakirlik, yoksulluk" bkz. därvīşlik (KB-, AT-, R-). *bolsa d. äyäsi* 36r/7=002/280

därvīşlik (F+T) "fakirlik, yoksulluk" bkz. därvīşlig (KB -, AT-, R -). *d.* 49r/1=003/112

däryā (F) "deniz, derya" (KB-, AT-, R116). *d. içindä* 211v/1=017/070, *d. turuġlaġında ärdi* 127v/3=007/163

dästān (F) "hile, düzen" (KB-, AT-, R 116). *bu d. turur* 123r/2=007/123 *kitärdi alları d.+ları* 176r/4=012/034, al dästān ḳıl- "tuzak kurmak" *al d. ḳıl-* 123r/2=007/123

dästūr (F) "izin, ruhsat, müsaade" (KB-, AT-, R116). *anıŋ d. bermäkindä kedin* 153r/6=010/003, *d. birlä* 27r/2=002/221, 187v/7=014/001, *anıŋ d.+ı birlä* 32v/3=002/55,171v/9=011/105, *idiläri d.+ı birlä* 190r/5=014/023, *taŋrı d.+ı birlä* 31v/6=002/249, 31v/6=002/249, 31v/8=002/251, 54r/7=003/166,162r/4=010/100, *mänim d.+um birlä* 93v/3=005/110, *mäniŋ d.+um birlä* 93v/3=005/110, 93v/4=005/110, 93v/4=005/110, dästūr ber- "müsaade etmek, izin vermek" *d. ber-* 123r/2=007/123, 143v/2=009/043, 144r/2=009/049, 158v/7=010/059, 180r/5=012/080, 231v/2=020/071, 233v/8=020/109, dästūr beril- "izin verilmek" *d. beril-* 148r/9=009/090, 202r/6=016/084, dästūr ḳol- "izin istemek" *d. ḳol-* 143v/3=009/044, 143v/4=009/045, 148r/4=009/086, 147v/7=009/083, 148v/6=009/093

dīdārlıġ (F+T) "güzellik" (KB-, AT-, R-). *anlar edgüräk äw mätāʿındın d.+raḳ* 227r/8=019/074

dīn (A) "din, şeriat" (KB 59, AT-, R 117). *d.* 23r/3=002/193, 39v/6=003/019, *d. içindä* 138r/4=008/072, *d. tutmaslar* 141v/5=009/029, *d. tutaşı* 199v/3=016/052, *d. ḳamuġı* 134v/8=008/039, *tururlar d. içindä* 139v/5=009/011, *uḳsalar d. içindä* 152r/4=009/122, *d.+ni* 15v/5=002/132,114v/9=007/029, 141v/5=009/029, 155r/9=010/022, *haḳ d.+kä* 44v/5=003/067, *d.+din* 26r/7=002/217, *mänim d.+imdin* 162r/9=010/104, *d.+ini* 16r/8=002/138, 73r/6=004/125, *atalarım d.+iŋä* 176v/1=012/038, *uyuŋ ibrāhīm d.+iŋä* 47r/8=003/095, *d.+indin* 87r/7=005/054, *taŋrı d.+indin* 46r/6=003/083, *müsülmānlıḳ d.+ini tayladım* 80r/3=005/003, *ol bodunnuŋ d.+ini* 176r/9=012/037, *taŋrı d.+ini* 16r/8=002/138, *islām d.+i içrä* 64r/6=004/046, *öŋin d.+i* 46v/2=003/085, *mälik d.+i içrä* 179v/6=012/076, *yapşundılar d.+ikä* 75v/6=004/146, *biziŋ d.+imiz içiŋä* 121r/1=007/088, *yıġay d.+imiz içinä* 189r/5=014/013, *silärniŋ d.+iŋiz içinkä* 121r/2=007/089, *uydı d.+iŋizikä* 45r/3=003/073, *d.+iŋizlär içindä* 78r/6=004/171, 90r/1=005/077, *ilsälär d.+iŋizlär içindä* 139v/7=009/012, *d.+iŋizlärni* 80r/2=005/003, 87v/4=005/057, *d.+iŋizlärdin* 80r/1=005/003, *yandursalar d.+iŋizlärdin* 26r/6=002/217, *ḳamuġ d.+lär üzä* 142r/4=009/033, *d.+läri* 136r/3=008/049, *d.+läri içindä* 40r/9=003/024, *ḳatıġsız ḳıldılar d.+lärini* 75v/6=004/146, *örtmäkläri üçün d.+lärini* 108v/8=006/137, *tut(t)ılar d.+lärini* 101v/3=006/070, 117r/9=007/051, *yardılar*

d.+lärini 111v/9=006/159, *d.+lärinä* 216r/3=018/020, ibrāhīm dīni "Yahudilik" *ibrāhīm d.+ikä* 16r/2=002/135, 73r/7=004/125; *ibrāhīm d.+idin* 15v/2=002/130, ibrāhīm ḫalīl'ullāh dīni "Yahudilik" *ibrāhīm ḫalīl'ullāh d.+inä* 176v/1=012/038, ibrāhīm yalavaç dīni "Yahudilik" *ibrāhīm yalavaç d.+inä* 205r/9=016/123, *ibrāhīm yalavaç d.* 112r/4=006/161, isḥāḳ fetḥu'llāh dīni "Yahudilik" *isḥāḳ fetḥu'llāh d.+inä* 176v/1=012/038, isrāīlu'llāh dīni "Yahudilik" *isrāīlu'llāh d.+inä* 176v/2=012/038

dīv (F) "şeytan" (KB-, AT -, R-). *d.+lär* 107r/2=006/121, *d. adımları* 109v/2=006/142

dīvānālıḳ (F.+T) "delilik, divanelik" (KB-, AT -, R-). *d.+dın* 35v/6=002/275

dost (F) "arkadaş" (KB-, AT 101, R 117). *d.* 33r/1=002/257, 78v/6=004/173, 99v/7=006/051, *bir d. küdäzçi* 184r/6=013/011, *ämäriläri d.* 146r/9=009/071, *ibrāhīmni d.* 73r/7=004/125, *tanrıda adın d.* 101v/4=006/070, *d.+nı* 190v/7=014/031, *bir d.+dın* 147r/2=009/074, 187r/4=013/037, 216v/5=018/026, *bitgänlärnin d.+ı* 44v/7=003/068, *tanrı d.+ı* 32v/8=002/257, *d.+unızlar* 87v/1=005/055, *d.+lar* 87v/5=005/057, 90r/9=005/081, 114v/6=007/027, 218v/6=018/050, *anda adın d.+lar* 184v/5=013/016, *d.+lar ämärikä* 138r/2=008/072, *d.+larḳa* 112v/7=007/003, *d.+ları* 107v/8=006/128, 86v/9=005/051, *anın d.+ları* 134r/9=008/034, *ämärinin d.+ları turur* 138r/6=008/073, *anın d.+ları ärmäs* 134r/9=008/034, *turur anlarnın d.+ları* 200r/7=016/063, *iblīs d.+ları* 67r/6=004/076, *tanrı d.+ları* 75r/8=004/142, *tanrının d.+ları* 159r/4=010/062, *öz d.+ların* 163r/2=011, *ḳorḳutur d.+larını* 55r/3=003/175, *d.+larına* 107r/2=006/121, *tanrıda adın d.+larıdın* 172v/2=011/113, dost bol- "dost olmak" *d. bol-* 214r/9=017/111, dost dut-/tut- "dost tutmak, dost edinmek" *d. dut-* 44v/7=003/069, *tutmanlar atalarınızını ḳarındaşlarınızını d.* 140v/8=009/023, *d. tut-* 12v/8=002/105, 86v/9=005/051, 87v/2=005/056, 140v//9=009/023, 203v/5=016/100, *d.-lar tut-* 40v/7=003/028, 68v/7=004/089, 75v/3=004/144, 74v/8=004/139. 86v/9=005/051, 211v/6=017/073, 222r/7=018/102; dost köndürügli bul- "doğruya yöneltecek dost bulmak" *bul- d. köndürügli* 215v/5=018/017, dost bul- "dost bulmak" *d.+lar bul-* 213r/8=017/097, eş dost "arkadaş" *eş d.* 67r/4=004/075, 68v/8=004/089, 73r/4=004/123, 223r/7=019/005, eş dost bol- "arkadaş olmak" *bol- äş d.* 225v/4=019/045, iç dost "sırdaş" *kertgünüglilär iç d.* 140r//6=009/016, 140r//6=009/016, iç dost tutun- "sırdaş tutmak, dost edinmek" *tutun- iç d.+lar* 49v/2=003/118, iblīsni eş dost tut- "şeytanı arkadaş edinmek" *tutsa iblīsni eş d.* 72v/6=004/119, yäkni dost tut- "şeytanı dost tutmak" *tut(t)ılar yäklärini d.* 115r/2=007/030

dostluḳ (F+T) "muhabbet, dostluk" (KB-, AT-, R-). *d.* 32r/9=002/254, *anlarnın d.+larındın* 138r/3=008/072, dostluḳ ḳıl- "sevgi oluşturmak" *d. ḳıl-* 228r/7=019/096

duᶜā (A) "dua, Allah'a yalvarma" (KB 3731, AT-, R 117). *d.+nın eşitgäni* 41v/1=003/038, *mänin d.+mnı* 191v/3=014/040, *d.+nı* 187v/5=014, 191v/2=014/039, *zäkäriyyā d.+sını* 223r/2=019, *d.+nızlar* 161r/6=010/089, duᶜā icābät ḳıl- "duası kabul olmak" *d. icābät ḳılıġlı* 168r/9=011/061, duᶜānı müstäcāb ḳıl- "duayı kabul etmek" *müstäcāb ḳıl- d.* 132r/6=008/009, duᶜā ḳıl- "dua etmek" *d. ḳıl-* 41v/9=003/038, 72v/2=004/117, 72v/3=004/117, 155r/8=010/022, *d. ḳılıġlı turur* 223r/3=019/001, edgü duᶜā ḳıl- "hayır istemek" *edgü d. ḳıl-* 154r/2=010/011, esiz duᶜā ḳıl- "şer istemek, kötülük

istemek" *esiz d. ḳıl-* 154r/1=010/011, du'ā ḳılu ber- "dua etmesini istemek" *d. ḳılu ber-* 123v/9=007/134

d̲urūd (F. durūd) "hayır, dua, kutsama, selâm" (KB A5 AT-, R 118). d̲urūd id̲iläri "Bedir'de şehit düşen on dört sahabe" *d. id̲iläri* 18v/3=002/157

duşvār (F) "zor, güç, çetin" (KB-, AT101, R 118). *tärs d.* 189v/5=014/020

duşvārlıḳ (F+T) "güçlük, zorluk" (KB-, AT 101, R118). *d. birlä* 220r/8=018/073, *d.+nı* 21v/9=002/185

dut- "tutmak", bkz. tut- (KB-, DLT-, ED 451a tut-). *dost d.-tı* 44v/7=003/069

dünyā (A) "dünya" (KB C48, AT-, R 117). *bu d. içindä* 126r/9=007/156, 171v/1=011/099, *d. içindä* 15v/3=002/130, 24r/6=002/200, 24r/7=002/201, 40r/6=003/022, 43v/7=003/056, 84v/1=005/033, 85r/8=005/04, 1146r/5=009/069, 182r/2=012/101, 198v/9=016/041, 222r/9=018/104, *d. içrä* 26r/8=002/217, 148r/2=009/085, 159r/5=010/064, *ençrünmäk d. içindä* 159v/5=010/070, *d.+nıŋ* 67v/1=004/077, *tiläyür d.+nı* 52v/1=003/152, *d.+da* 42v/4=003/045, 192r/9=015, dünyā näki "geçici dünya malı" *d.* 117r/5=007/048, *alurlar bu d. näkini* 128r/6=007/169, *tilä- d. näkini* 137v/4=008/067, dünyā yanutı "dünya nimeti" *d. yanutın* 52r/3=003/148, *tilä- dünyānıŋ yanutını* 51v/7=003/145, dünyā tirigliki "dünya hayatı" *kitärmägil d. tiriglikini* 216v/8=018/028, *d.+nıŋ ewäk tirigliḳni* 207r/8=017/018

düşmän (F) "düşman" (KB B45, AT 101, R-). *d.* 5v/5=002/036, 19v/6=002/168, 69r/9=004/092, 70v/5=004/101, 114r/8=007/024, *d. turur* 12r/3=002/098, 114r/6=007/022, 173v/4=012/005, 218v/6=018/050, *taŋrı d.+ini* 136v/8=008/060, *d.+lär* 48r/2=003/103, *d.+lärin* 131v/2=008, *hälāk ḳıl- d.+läriŋizni* 123v/2=007/129, *silärniŋ d.+läriŋizni* 136v/8=008/060, *taplatmağıl meni d.+larḳa* 125v/7=007/150, *ḳutğardımız d.+läriŋizdän* 232r/5=020/080, düşmän bol- "düşman olmak" *d. bol- düşmän* 12r/2=002/098, düşmänraḳ "daha düşmanca" *d.+raḳ* 90v/1=005/082

ä, e

äbū bäkr (A) "Hz. Ebu Bekir, dört halifeden birincisi" (KB-, AT-, R-). *ä.+kä* 143r/3=009/040

eçi "ağabey" (KB 3784, DLT-I 87, ED 20a 1 eçi,). *e.+si hārūnḳā* 124v/5=007/142, *tut(t)ı ä.+siniŋ saçını* 125v/6=007/150

äçkü "keçi" (KB-, DLT-I 95, ED 24b äçkü). *ä.+din* 109v/3=006/143

äd̲ā (A. ädā') "yerine getirme, ödeme" (KB-, AT-, R-). *ä. birlä* 34r/5=002/264

ädäb (A) "terbiye" (KB-, AT-, R-). *ä.* 101v/2=006/069

äd̲är- "izlemek, peşinden gitmek" (KB 1409, DLT-I 447, ED 67a äd̲är-). *ud̲u ä. -sä* 193r/4=015/018

äd̲gü "iyi", bkz. ed̲gü (KB 32, DLT-I 31, ED 51b ed̲gü). *ä.* 35r/5=002/271, 135r/1=008/040, 135r/1=008/040, 151v/8=009/120, 185v/5=013/024, *ä.* 225v/9=019/050, *ä. atlar*

214r/8=017/110, *körklüg ä. atlar* 129r/9=007/180, *ä. bulġan* 224v/7=019/032, *ä. işlägli+* 172v/8=011/117, *taŋrınıŋ ä. artuḳluḳı* 72r/2=004/113, *ä. tutulġuŋ üçün* 229v/7=020/039, *ä.+lär* 128r/4=007/168, *ä.+lär birlä* 57r/1=003/193, *yegräk turur ä.+lärkä* 57v/2=003/198, *ä.+lärdin* 15v/3=002/130, 41v/3=003/039, 42v/5=003/046, 49r/6=003/114, *ä.+lärdin ärdilär* 103r/6=006/085, äḏgü ḳılıḳ "iyi tabiat, iyi yaradılış" *ä. ḳılık+* 21v/6=002/185, *ä. söz+* 58r/9=004/005, 10r/4=002/083, äḏgü bağışlayu ḳol- "güzel şefaat etmek" *ä. bağışlayu ḳol-* 68r/9=004/085, äḏgü ḳıl- "ıslah etmek" *ä. ḳılığlı+* 3r/4=002/011, *ḳıl- ä.* 26v/6=002/220, 89r/4=005/069, 149v/1=009/100, äḏgüʿ amällärdin ḳıl- "iyi amelde bulunmak" *ḳıl- ä. ʿamällärdin* 43v/8=003/057, äḏgü işlärini ḳıl- "iyilik yapmak, iyi iş yapmak, iyi amelde bulunmak " *ḳıl- ä. işlärini* 36r/2=002/277, 221/1=018/088, äḏgü saḳın- "öğüt vermek" *ä. saḳın-* 118v/3=007/062, *ä. saḳın-* 166r/2=011/034, *ä. saḳınığlı+* 114r/3=007/021, 119r/2=007/068, 120r/4=007/079, 174r/4=012/011, äḏgü tilä- "öğüt vermek" *ä. tilä-* 121r/9=007/093, 148v/2=009/091, äḏgülär ḳıl- "iyilik etmek" *ḳıldaçı ä.* 218r/7=018/046, äḏgüräk "daha iyi" *ä.+räk yärkä* 227r/7=019/073, äḏgüräk yanut "mükâfat" *yanutun ä.+räk* 218r/4=018/044, āḫirätniŋ ṣävābınıŋ äḏgüräki "ahiret sevabının güzelliği" *āḫirätniŋ ṣävābınıŋ ä.+räkini* 52r/3=003/148

eḏgü "iyi", bkz. äḏgü *e.* 221r/2=018/082, *e. boḏunlar birlä* 90v/7=005/084, *e. duʿā ḳılmaḳ birlä* 154r/2=010/011, *e. ḳunçuylar* 62v/5=004/034, *e. saḳınmaḳ* 166r/2=011/034, *ağırlığ e. söz* 207v/7=017/23, *e. söz* 34r/2=002/263, *e. yär* 153r/3=010/002, *e.+lär* 174r/1=012/009, 207v/9=017/025, *e.+lärdin* 205r/8=016/122, *e.+lärdin* 66v/4=004/069, *e. ärmäs* 167r/3=011/046, eḏgü yanut "mükâfat, iyi karşılık" *e. yanut* 217r/7=018/031, *e. yanut bergäy* 81v/6=005/012, *turur e. yanut* 214v/5=018/002; eḏgü bol- "iyi olmak" *e. bol-* 185v/3=013/023, eḏgü ḳıl- "iyi davranmak, iyilik etmek" *ḳıl- e.* 203v/1=016/097 *e. ḳ.-ığlıdın* 26v/7=002/220, *ḳıl- e. iş* 222v/9=018/110, 226v/3=019/060, 27v/8=002/228, eḏgülärdin bol- "iyilerden olmak" *bol- e.+lärdin* 147r/3=009/075, eḏgülärkä ärklig bol- "iyileri koruyup gözetmek" *ärklig bol- e.+lärkä* 130v/7=007/196, eḏgüräk "daha iyi" *e.* 28v/7=002/232, 16r/8=002/138, 163v/4=011/007, 167r/2=011/045, 227r/8=019/074

eḏgülän- "yarar sağlamak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *e.-mäk* 30r/6=002/240

äḏgülük "iyilik" bkz. eḏgülük *ä.* 22v/4=002/189, 28v/7=002/232, 66v/4=004/070, 78v/9=004/175, 137v/8=008/070, 181v/7=012/100, 185r/4=013/018,197v/9=016/030, 198v/9=016/041, *dünyä içindä ä.* 198v/9=016/041, *ä. äḏgülük birlä* 28r/9=002/231, 29r/1=002/233, 48r/6=003/104, 48v/5=003/110, 49r/5=003/114, 49r/5=003/114, 60v/3=004/019, *ä. iḏisi* 134r/1=008/029, *ä. üzä* 79v/5=005/002, *artuḳ ä. birlä* 55r/2=003/174, *ä.+ni* 47r/3=003/092, 70r/2=004/095, 76r/1=004/149, 121v/2=007/095, 234r/2=020/112, *ärmäs ä.+kä* 170v/4=011/088, *ä.+din* 13v/1=002/110, 25v/9=002/215, 35r/8=002/272, 35r/9=002/272, *taŋrınıŋ artuḳ ä.+i* 72r/5=004/113, *anıŋ artuḳluḳ ä.+ini* 162v/6=010/107, *ä.+indin* 11r/4=002/090, *artuḳ ä.+indin* 55v/4=003/180, *ä.+indä* 118r/2=007/056, *ä.+lär* 172v/3=011/114, 65r/7=004/057, äḏgülük ber- "iyilik vermek" *ä. ber-* 24r/8=002/201, 130r/7=007/189,130r/7=007/190, 205r/8=016/122, artuḳsı äḏgülükdin ber- "lütuf ve kerem vermek" *ber- artuḳsı ä.+din* 54a/4=003/170, äḏgülük bol- "iyilik olmak" *bol- ä.* 63v/2=004/040, äḏgülük būstān "cennet" *ä.*

būstānları 226v/3=019/061, äd̲gülükni färmānla- "iyilik buyurmak" *färmānlar ä.* 6r/6=002/044, *färmānlayur ä.+ni* 126v/5=007/157, äd̲gülük kältür- "iyilik getirmek" *kältür-ä.* 201v/2=016/076, äd̲gülük ḳıl- "iyilik etmek" *ä. ḳıl-* 4r/8=002/025, 8r/4=002/062, 10r/3=002/083, 23r/7=002/195, 25v/9=002/215, 27r/9=002/224, 27v/8=002/228, 29r/9=002/234, 54a/8=003/172, 66r/2=004/062, 73v/6=004/128, 197v/8=016/030, 206v/1=017/007, *ä. ḳılıġlı+* 172v/5=011/115, 23r/8=002/195, 128v/1=007/170, 151v/8=009/120, *ä. ḳılġan+* 50v/8=003/134, 52r/4=003/148, 10r/1=002/082, 81r/8=005/009, 186r/3=013/029, 223v/6=019/014, *ḳıl- ä.+din* 41r/3=003/030, *ḳıl- ä.+lär* 231v/9=020/075, *ḳıl- ä.+lärni* 206v/5=017/009, *ḳıl- ä. erünçü* 91v/6=005/093, äd̲gülük ḳod̲- "iyilik bırakmak, hayır etmek" *ḳod̲- ä.* 21r/5=002/180, äd̲gülük täg- "iyilik gelmek" *täg- ä.* 49v/8=003/120, 67v/3=004/078

ed̲gülük "iyilik" bkz. äd̲gülük *e.* 18v/6=002/158, 20v/3=002/177, 21v/4=002/184, 22v/5=002/189, 72r/5=004/114, 133r/9=008/023, 155v/9=010/026, 200r/6=016/062, 206v/7= 017/011, *e. birlä* 21r/6=002/180, 21r/1=002/178, 28v/6=002/232, 30r/8=002/241, 72r/6=004/114, 128r/4=007/168, 185v/2=013/022, 202v/6=016/090, *ekki e.* 144r/7=009/052, *içindä e.*, 111v/8=006/158, *üküş e.* 35r/3=002/269, *e. ḳalıġlılar yalını* 178r/3=012/056, *e. yanutı* 221/1=018/088, *bildükmiş e.+ni* 150v/8=009/112, *e.+din* 12v/9=002/105, 23v/8=002/197, *e.+dä öŋdün* 183v/6=013/006, *etmäk e.+ün* 170v/3=011/088, *anıŋ üküş e.+i* 169r/7=011/073, *e.+indä ked̲in* 120v/3=007/085, *taŋrı e.+lärini* 119v/7=007/074, *e.+lärkä* 17v/5=002/148, 182r/3=012/101, *aşnuŋlar e.+lärkä* 86v/3=005/048, *üküşlägäy ärdim e.+din* 130r/3=007/188, *turur e.+lär* 148r/7=0090/88, ed̲gülük ber- "iyilik etmek" *e. ber-* 29r/5=002/233, 24r/8=002/201, 137v/8=008/070, 165v/8=011/031, ed̲gülük biti- "iyilik yazmak" *biti- e.* 126r/9=007/156, ed̲gülük birlä ıd̲- "iyilikle göndermek" *ıd̲- e. birlä* 28r/1=002/229, ed̲gülük indür- "iyilik indirmek" *indür- e.* 197v/8=016/030, ed̲gülük işni ḳat- "iyi davranış katmak" *ḳat- e. işni* 149v/6=009/102, ed̲gülük käldür- "iyilik getirmek" *käldür- bir e.* 112r/2=006/160, ed̲gülük ḳıl- "iyilik etmek" *e. ḳıl-* 18v/9=002/160, 29v/8=002/236, 60v/5=004/019, 63r/2=004/036, 75v/6=004/146, 84v/9=005/039, 91v/7=005/093, 99v/2=006/048, 100r/4=006/054, 110v/7=006/151, 115v/3=007/035, 127v/1=007/161, 205r/5=016/119, 206v/1=017/007, 207v/5=017/023, 222r/9=018/104, 232r/9=020/082, *e.+lär* 217r/4=018/030, *e. ḳılıġlı+* 73r/6=004/125, 205v/7=016/128, 180r/2=012/078, 82r/2=005/013, 91v/8=005/093, 103r/5=006/084, 118r/3=007/056, 175r/1=012/022, *e. ḳılıġlı+ üzä* 148v/3=009/091, *e. ḳılıġlı+ yanutı* 90v/8=005/085, 181r/4=012/090, *e. ḳılıġlı bol-* 13v/4=002/112, *kör- ä. ḳılıġlı+* 176r/7=012/036, *ḳıl- e.+lär* 72v/9=004/122, 91v/7=005/093, 153r/8=010/004, 164r/1=011/011, 165r/3=011/023, 190r/4=014/023, 228r/7=019/096, *ḳıl- e.+läri* 222v/4=018/107, *ḳıl- e.+lärni* 78v/4=004/173, 116v/1=007/042, 153v/7=010/009, 214v/5=018/002, *ḳılsa e.+lärdin* 234r/1=020/112, ed̲gülük kör- "iyilik görmek" *kör- e.* 169r/5=011/084, ed̲gülük tatur- "nimet tattırmak" *tatur- e.* 163v/9=011/010, ed̲gülük teg-/täg- "iyilik gelmek" *teg- bir e.* 96v/7=006/017, 123v/4=007/131, 144r/3=009/050, *täg- e.+din* 67v/6=004/079, ed̲gülük tilä- "iyilik istemek" *tilä- e.* 150r/6=009/107, 162v/5=010/107, ed̲gülük tut- 1. "iyilik yolu tutmak" *tut- e.* 221r/8=018/086, 28r/1=002/229, 2. "iyilikle himaye etmek" *tut- e.* 28r/9=002/231,

e**d**gülükdin ḳıl- "iyi davranışta bulunmak" *ḳıl- e.* 30r/8=002/240, 73r/4=004/124, 73v/3=004/127

e**d**iş "kadeh" (KB-, DLT-III 61, ED 72a i**d**iş). *ḳa**d**aşı e.+ini* 179v/4=012/076, *ḳa**d**aşınıŋ e.+indin,* 179v/5=012/076, *mälikniŋ suw içgü e.+i* 179v/1=012/072, *suw e.+i* 179r/8=012/070, *biziŋ e.+imizni* 180r/2=012/079, *e.+lärini* 179v/4=012/076

äfsūs (F) "yazık, eyvah" (KB 1464, AT 122, R 120). *ä.* 25r/6=002/212

egiş "maden eritildiği zaman çıkan pislik" (KB-, DLT-I 122, ED 118a egiş). *kältürüŋlär tämür e.+ini* 221/8=018/096

ägär (F) "eger" (KB 987, AT-, R-). *ä.* 3v/8=002/020, 4r/6=002/023, 4r/6=002/024, 5r/5=002/031, 5v/7=002/038, 8v/8=002/070, 10r/9=002/085, 11r/8=002/091, 11v/3=002/093, 11v/5=002/094, 11v/7=002/096, 11v4=002/094, 12v/5=002/102, 12v/6=002/103, 12v/6=002/103, 13r/6=002/109, 13v/3=002/111, 14v/1=002/120, 16r/6=002/137, 16r/7=002/137, 17r/8=002/145, 17v/1=002/145, 19v/1=002/165, 19v/3=002/167, 20r/3=002/172, 21r/5=002/180, 21v/4=002/184, 23r/1=002/191, 23r/2=002/192, 23r/3=002/193, 23r/8=002/196, 24r/2=002/198, 25r/1=002/209, 26r/7=002/217, 26v/6=002/220, 26v/7=002/220, 27v/3=002/226, 27v/4=002/227, 27v/6=002/228, 27v/8=002/228, 28r/3=002/229, 28r/5=002/230, 28r/6=002/230, 28r/7=002/230, 29r/3=002/233, 29r/4=002/233, 29v/5=002/236, 29v/8=002/237, 30r/4=002/239, 30v/8=002/246, 31r/9=002/248, 31v/9=002/251, 32r/5=002/253, 32r/7=002/253, 34v/2=002/265, 35r/5=002/271, 35r/5=002/271, 36r/4=002/278, 36r/4=002/279, 36r/5=002/279, 36r/6=002/280, 36r/7=002/280, 36r/7=002/280, 36v/4=002/282, 36v/6=002/282, 37r/4=002/282, 37r/5=002/283, 37r/6=002/283, 37r/9=002/284, 37v/7=002/286, 39v/9=003/020, 40r/2=003/020, 40r/2=003/020, 40v/9=003/029, 41r/4=003/030, 41r/5=003/031, 41r/7=003/032, 43r/4=003/049, 44r/7=003/063, 44v/1=003/064, 44v/7=003/069, 45r/7=003/075, 45r/8=003/075, 47r/2=003/091, 47r/6=003/093, 47v/6=003/100, 48v/6=003/110, 48v/8=003/111, 49v/4=003/118, 49v/7=003/120, 49v/8=003/120, 49v/8=003/120, 50r/5=003/125, 51r/6=003/139, 51r/6=003/140, 51v/4=003/144, 52r/4=003/149, 52v/6=009/129, 53r/1=003/154, 53r/1=003/154, 53r/7=003/156, 53r/9=003/157, 53v/1=003/158, 53v/3=003/159, 53v/5=003/160, 53v/6=003/160, 54r/8=003/167, 54a/2=003/168, 54a/3=003/168, 55r/4=003/175, 55v/3=003/179, 56r/2=003/183, 56r/3=003/184, 56r/8=003/186, 58r/3=004/003, 58r/5=004/003, 58r/6=004/004, 58v/1=004/006, 58v/8=004/009, 59r/3=004/011, 59r/4=004/011, 59r/5=004/011, 59r/5=004/011, 59r/6=004/011, 59r/9=004/012, 59v/1=004/012, 59v/3=004/012, 59v/3=004/012, 59v/4=004/012, 59v/6=004/012, 60r/3=004/015, 60r/5=004/016, 60v/3=004/019, 60v/5=004/020, 61r/4=004/023, 61v/6=004/025, 61v/6=004/025, 62r/7=004/031, 62v/7=004/034, 62v/8=004/035, 63r/1=004/035, 63r/9=004/039, 63v/2=004/040, 63v/5=004/042, 63v/8=004/043, 64r/6=004/046, 65v/3=004/059, 65v/4=004/059, 66r/5=004/064, 66r/8=004/066, 66r/9=004/066, 66v/6=004/072, 66v/7=004/073, 67v/3=004/078, 67v/3=004/078, 67v/4=004/078, 68r/3=004/082, 68r/4=004/083, 68r/5=004/083, 68v/6=004/089, 68v/7=004/089, 69r/2=004/090, 69r/2=004/090, 69r/5=004/091, 69r/9=004/092, 69v/1=004/092, 70v/4=004/101, 70v/9=004/102, 71r/2=004/102, 71r/7=004/104, 72r/1=004/113, 73v/4=004/128, 73v/6=004/128,

73v/8=004/129, 73v/9=004/130, 74r/3=004/131, 74v/1=004/135, 75r/5=004/141, 75v/8=004/147, 79r/1=004/176, 79r/3=004/176, 79r/3=004/176, 79r/4=004/176, 79r/5=004/176, 80v/7=005/006, 80v/7=005/006, 81v/4=005/012, 82v/2=005/017, 83r/8=005/023, 83v/6=005/028, 84v/4=005/036, 85r/6=005/041, 85r/6=005/041, 85r/9=005/042, 85v/1=005/042, 85v/2=005/042, 86v/1=005/048, 86v/5=005/049, 87v/5=005/057, 88v/3=005/065, 88v/5=005/066, 88v/7=005/067, 89v/4=005/073, 90r/8=005/081, 91v/4=005/092, 92r/6=005/101, 92r/6=005/101, 93r/8=005/106, 93r/9=005/106, 93v/2=005/107, 94v/1=005/112, 94v/9=005/116, 95r/4=005/118, 95r/4=005/118, 96r/2=006/007, 96r/4=006/008, 96r/4=006/008, 96r/5=006/009, 96v/5=006/015, 96v/6=006/017, 96v/7=006/017, 97v/2=006/025, 97v/4=006/027, 97v/7=006/028, 97v/8=006/030, 98r/9=006/035, 98v/1=006/035, 98v/8=006/040, 98v/9=006/040, 99r/1=006/041, 99r/7=006/046, 99r/9=006/047, 100r/9=006/058, 100v/1=006/058, 101r/2=006/063, 101v/5=006/070, 102v/1=006/077, 102v/8=006/081, 103r/9=006/088, 103v/1=006/089, 104r/3=006/093, 105v/3=006/107, 105v/7=006/109, 106r/1=006/111, 106r/5=006/112, 106v/2=006/116, 106v/5=006/118, 107r/3=006/121, 108r/8=006/133, 108v/8=006/137, 109r/4=006/139, 109v/5=006/143, 110r/7=006/147, 110r/8=006/148, 110v/1=006/148, 110v/2=006/148, 110v/3=006/149, 110v/4=006/150, 111v/2=006/157, 112r/4=006/161, 114r/7=007/023, 116v/4=007/043, 119r/6=007/070, 120r/2=007/077, 120v/4=007/085, 120v/7=007/087, 121r/2=007/089, 121r/5=007/090, 121v/4=007/096, 121v/9=007/100, 22r/4=007/102, 122r/8=007/106 122r/8=007/106, 122v/4=007/113, 123v/5=007/131, 124r/1=007/134, 124v/8=007/143, 125r/5=007/146, 125r/6=007/146, 125r/7=007/146, 125v/3=007/149, 126r/6=007/155, 128r/6=007/169, 128v/9=007/176, 129r/2=007/176, 130r/2=007/188, 130r/6=007/189, 130v/1=007/193, 130v/4=007/194, 130v/9=007/198, 131v/2=007/200, 131v/4=007/203, 131v/4=008/001, 133r/3=008/019, 133r/3=008/019, 133r/4=008/019, 133r/8=008/023, 133r/9=008/023, 133v/9=008/029, 134r/4=008/031, 134r/5=008/032, 134v/7=008/038, 134v/7=008/038, 134v/9=008/039, 134v/9=008/040, 135r/3=008/041, 135r/6=008/042, 135r/9=008/043, 136r/4=008/050, 136v/4=008/057, 136v/5=008/058, 137r/2=008/061, 137r/3=008/062, 137r/4=008/063, 137r/7=008/065, 137r/8=008/065, 137v/1=008/066, 137v/2=008/066, 137v/6=008/068, 137v/7=008/070, 137v/9=008/071, 138r/4=008/072, 138v/7=009/003, 138v/7=009/003, 139r/4=009/005, 139r/5=009/006, 139v/4=009/011, 139v/6=009/012, 140r//1=009/013, 140v//8=009/023, 141r/1=009/024, 141v/2=009/028, 141v/3=009/028, 143r/1=009/039, 143r/2=009/040, 143r/7=009/041, 143r/8=009/042, 143r/9=009/042, 143v/6=009/046, 143v/7=009/047, 144r/3=009/050, 144r/4=009/050, 144v/6=009/057, 144v/7=009/058, 144v/8=009/058, 144v/9=009/059, 145r/8=009/062, 145v/3=009/065, 145v/5=009/066, 146v/9=009/074, 146v/9=009/074, 147r/1=009/074, 147r/3=009/075, 147v/1=009/080, 147v/5=009/081, 147v/6=009/083, 149r/3=009/096, 151r/1=009/113, 154r/1=010/011, 154v/2=010/015, 154v/3=010/016, 155r/1=010/019, 155r/9=010/022, 156r/7=010/029, 157r/5=010/038, 157r/9=010/041, 157v/2=010/042, 157v/3=010/043, 158r/1=010/048, 158r/3=010/050, 158r/8=010/054, 159v/7=010/071, 160r/1=010/072, 160v/8=010/084, 160v/8=010/084, 161v/5=010/094, 161v/9=010/097, 162r/2=010/099, 162r/9=010/104, 162v/4=010/106, 162v/4=010/107, 163r/6=011/003, 163v/4=011/007, 163v/6=011/008, 163v/8=011/009, 163v/9=011/010, 164r/5=011/013, 164r/6=011/014, 165v/1=011/028, 165v/5=011/030, 166r/1=011/033, 166r/2=011/034, 166r/3=011/034,

166r/4=011/035, 166r/8=011/038, 168r/1=011/057, 168v/2=011/063, 168v/3=011/063, 169v/7=011/080, 169r/8=011/086, 170v/1=011/088, 170v/9=011/091, 172r/7=011/110, 172v/8=011/118, 173v/1=012/003, 174r/3=012/010, 174v/1=012/017, 175r/4=012/024, 175r/8=012/026, 175r/9=012/027, 176r/1=012/032, 177r/4=012/043, 178r/7=012/060, 179v/3=012/074, 179v/7=012/077, 181r/8=012/094, 181v/5=012/099, 182r/5=012/103, 183v/3=013/005, 185r/4=013/018, 186r/6=013/031, 186r/7=013/031, 187r/3=013/037, 188r/9=014/007, 188r/9=014/008, 189v/4=014/019, 189v/7=014/021, 191r/2=014/034, 192v/2=015/002, 192v/5=015/007, 193r/1=015/014, 195r/1=015/071, 196r/9=016/009, 197r/2=016/018, 198r/6=016/035, 198v/3=016/037, 198v/9=016/041, 199r/2=016/043, 200r/2=016/061, 202r/5=016/082, 203r/4=016/093, 203r/8=016/095, 204v/6=016/114, 205v/4=016/126, 205v/5=016/126, 206v/1=017/007, 206v/1=017/007, 206v/3=017/008, 207v/5=017/023, 207v/9=017/025, 208r/3=017/028, 209r/3=017/042, 210r/4=017/054, 210r/4=017/054, 210v/7=017/062, 211v/5=017/073, 211v/6=017/074, 211v/8=017/076, 212v/2=017/086, 212v/4=017/088, 212v/5=017/088, 213r/5=017/095, 213v/4=017/100, 214v/8=018/006, 215v/6=018/018, 216r/2=018/020, 217r/2=018/029, 217v/3=018/036, 219r/9=018/057, 219v/1=018/058, 220r/3=018/069, 220r/4=018/070, 220v/1=018/076, 220v/3=018/077, 221r/8=018/087, 222v/5=018/109, 222v/7=018/109, 224r/1=019/018, 225v/4=019/046, 228v/7=020/007, 235r/1=020/129, 235r/8=020/134

ägri "eğri, yanlış" (KB 804, DLT-I 127, ED 112b ägri). *ä.* 214v/3=018/001, ägri ḳıl- "hainlik yapmak" *ä. ḳılıġlı+* "hain" 71v/1=004/105, ägri saḳ(ı)n- "hainlik etmek" *ä. saḳın-* 71v/2=004/107, ägri saḳnıġlı bol- "hain olmak" *bol- ä. saḳnıġlı* 71v/3=004/107

ägrik "eğrilmiş ip" (KB -, DLT-I 105, ED 112b ägrik). *ä.+ini* 203r/1=016/092

ägrilik "eğrilik, bozukluk" (KB 2508, DLT-, ED-,). *ä.* 120v/5=007/086, *ä+ni* 47v/5=003/099, *ä.+in* 116v/9=007/045, 188r/1=014/003, ägrilik bol- "eğri olmak" *ä. bol-* 233v/6=020/107, 233v/6=020/108, ägrilik tilä- "çarpıklık istemek" *tilä- ä.* 164v/7=011/019

ägtülä- "beslemek, doyurmak, terbiye etmek" (KB-, DLT-I 213, ED 104b iktü:le:-). *ä.-gän idi* 1v/2=001/001, *ä.-gän uluġ idi* 2v/1=002

ähl (A) "halk" (KB-, A-, R-). *ä.+iŋdin* 50r/1=003/121

äkin "ekin, mahsul" bkz. ekin (KB-, DLT- I 78, ED 109a äkin). *ä.* 109r/8=006/141, *anlarnıŋ ä.+iŋä* 49v/1=003/117, tarıġ äkin ḳıl- *tarıġ ä. ḳıl-* 217r/9=018/032,

ekin "ekin, mahsul" bkz. äkin (KB-, DLT-, ED 109a äkin). *e.+din* 39r/8=003/014

ekkägü "her ikisi" (KB-331, DLT-II 45, ED 105b *ékkegü). *e.* 12v/2=002/102, 28r/2=002/229, 28r/7=002/230, 43r/3=009/040, 93r/7=005/106, 93v/2=005/107, 93v/3=005/107, 176v/7=012/041, 219v/4=018/061, 230r/4=020/044, 234v/1=020/121, *tiläsä e. sütdin adırmaḳ* 29r/3=002/233, *e.+nüŋ* 221r/1=018/082, *e.+nüŋ idisi* 220v/9=018/081, *e.+ni* 5v/3=002/036, 5v/4=002/036, 93r/8=005/106, 114r/5=007/022, *e.+kä* 79r/3=004/176, 114r/4=007/022, 114r/6=007/022, 130r/7=007/190, 160v/2=010/078, 160v/1=010/078, *e.+sindin* 176v/9=012/041

ekki "sayı adı, iki (2)" (KB iki C5 , DLT-I 49, ED 100a ekki). *e.* 8v/5=002/068, 12v/1=002/102, 15r/7=002/128, 18v/5=002/158, 34v/1=002/265, 36v/6=002/282, 39r/3=003/013, 39r/4=003/013, 50r/2=003/122, 54r/5=003/165, 58r/4=004/003,

59r/3=004/011, 60r/4=004/016, 6r/3=002/041, 68v/4=004/088, 79r/3=004/176, 79r/4=004/176, 83r/6=005/023, 93r/7=005/106, 93v/2=005/107, 93v/4=005/107, 94v/7=005/116, 109v/3=006/143, 109v/4=006/143, 109v/6=006/144, 109v/6=006/144, 114r/2=007/020, 176r/9=012/037, 221r/1=018/082, 227r/7=019/073, *ādäm yalavaçnıŋ e. oğlanı* 83v/4=005/027, *anaŋızını e.* 114v/4=007/027, *anıŋ e. eligi* 219r/8=018/057, *anıŋ e. közi* 180v/3=012/084, *e. anıŋça* 116r/4=007/038, *e. ara* 62v/9=004/035, 63r/1=004/035, 73v/5=004/128, 76r/4=004/150, 82v/3=005/017, 82v/7=005/ 018,166v/7=011/043, 195r/8=015/085, 214r/8=017/110, 217r/9=018/032, 217v/1=018/033, *e. arakı* 226v/8=019/065, 228v/6=020/006, *e. ataŋız* 114v/4=007/027, *e. ataŋ üzä* 173v/6=012/006, *e. ayası* 184v/1=013/014, *e. ayasını* 218r/1=018/042, *e. ayını* 69v/3=004/092, *e. birlä* 74v/1=004/135, *e. birlä tuğmış karındaşlarını* 61r/6=004/023, *e. būstānlar* 217r/9=018/033, *e. cämᶜ* 53r/4=003/155, 54r/6=003/166, *e. edgülük* 144r/7=009/052, *e. är* 36v/6=002/282, *e. är birlä* 201v/1=016/076, 217r/8=018/032, *e. ärkäk* 109v/6=006/144, *e. gürūh+* 117r/1=007/046, 135r/4=008/041, 135v/9=008/048, 111v/1=006/156, 132r/2=008/007, 165r/4=011/024, *e. kanatı birlä* 98v/5=006/038, *e. karışınını* 215v/6=018/018, *e. kayuda* 102v/8=006/081, *e. könilik idisi* 92r/3=005/095, *e. közüŋni* 216v/8=018/028, 235r/4=020/131, *e. kün içindä* 24v/1=002/203, *e. na'lıŋnı* 229r/1=020/012, *e. nişān* 206v/8=017/012, *e. ornında* 93v/2=005/107, *e. ögürdä birisi* 215r/4=018/012, *e. ökçäsi üzä* 17r/2=002/143 51v/5=003/144, 135v/9=008/048, *e. suw katışıŋa* 219v/4=018/061, *e. tağ arasıŋa* 221/4=018/093, *e. tağ arasını* 221/9=018/096, *e. täŋiz ternäkikä* 219v/4=018/060, *e. tişi* 109v/6=006/144, 36v/7=002/282, *e. tişidin* 166v/2=011/040, *e. tişimiz* 109v/4=006/143, *e. tişiniŋ oğulçukları* 109v/5=006/143, 109v/7=006/144, *e. topuklarğa* 80v/6=005/006, *e. yıl* 28v/9=002/233, *e. yigitlär* 176r/5=012/036, *e. yol* 195r/5=015/079, *e. yolı* 28r/1=002/229, 149v/5=009/101, 152v/2=009/126, 206r/5=017/004, *kıldı e. koş cüft* 183r/8=013/003, *kıldı e. koş tağlar* 183r/7=013/003, *kıldımız e. būstān üzümlärdin* 217r/8=018/032, *kündüznüŋ e. yanında* 172v/3=011/114, *on e.* 81v/4=005/012, *tutmaŋlar e. taŋrı* 199v/3=016/051, *utğaylar e. yüzni* 137r/8=008/065, 137v/2=008/066, *utgaylar e. miŋni* 137v/2=008/066, *uzunçura tartmağıl e. közüŋni* 195v/1=015/087, *üçdä e.* 59r/4=004/011, 79r/3=004/176, *zindānnıŋ e. eşläri* 176v/4=012/039, *e. içindä* 26v/2=002/219, *e. üzä* 28r/6=002/230, 29r/4=002/233, 73v/5=004/128, 83r/7=005/023, 93v/2=005/107, 114r/4=007/022, 234v/2=020/121, *e.+iniŋ ekkinçi* 143r/3=009/040, 143r/3=009/040, *ol e.+niŋ iç yağlarını* 110r/5=006/146, *e.+niŋ yazukı* 26v/3=002/219, *e.+ni* 32v/5=002/255, 207v/7=017/23, 207v/8=017/024, 217r/8=018/032, 220v/3=018/077, *e.+kä* 113v/9=007/020, 113v/9=007/020, 114r/2=007/021, 207v/6=017/023, 207v/7=017/023, 207v/7=017/024, 220v/8=018/080, 220v/9=018/081, 234v/1=020/121, *e.+dä* 113v/9=007/020, 36v/7=002/282, 36v/8=002/282, 59r/5=004/011, *e.+dä biri* 207v/6=017/023, *e.+dä birisi* 201v/1=016/076, *e.+dä birisiŋä* 217r/8=018/032, *e.+dä üstün* 59r/3=004/011, *e.+din* 12v/2=002/102, 14v/4=007/027, 29r/4=002/233, 57v/9=004/001, 60r/5=004/016, 59v/5=004/0121, 176v/9=012/042, 177r/6=012/045 *e.+si* 84v/8=005/038, *e.+siniŋ* 50r/2=003/122, *ol e.+siŋä* 117r/9=007/050, *e.+sini* 191r/1=014/033, ekki müynüz "Zü'l-karneyn, Büyük İskender'in lâkabı" *e. müyüz* 221/5=018/094, ekki kat bolup tur- "namaz kılmak" *e. kat bolup turuğlılar*

87v/2=005/055, ekki yüzlüg "münafık, iki yüzlü" *e. yüzlüg äränlär+* 145v/6=009/067, 145v/9=009/068, *e. yüzlüg tişilär+* 145v/6=009/067, 145v/9=009/068, *e. yüzlüglär* 75r/8=004/142, 75v/4=004/145,136r/2=008/049, 145v/1=009/064, 145v/8=009/067, 149v/4=009/101, *e. yüzlüglär birlä* 146v/6=009/073, *e. yüzlüglär içindä* 68v/4=004/088, *e. yüzlüglärni* 65v/9=004/061, 75r/3=004/140, *e. yüzlüglärkä* 74v/7=004/138, ekki yüzlüglük "münafıklık" *e. yüzlüglük* 149v/4=009/101, 147r/4=009/077, 149r/4=009/097

ekkilä "ikisi birden, her ikisi" (KB-, DLT-, ED, WF). *ägär tegsä ök (6) säniŋ üsküŋdä uluğlukka ekkidä biri yā e.+si aymağıl ol ekkikä öf teyü takı* 207v/6=017/023, yäti ekkilägü "Fatiha suresi" *yäti e.+lärdä* 195v/1=015/087

äksit- "eksiltmek, azaltmak" bkz. äksüt- (KB-, DLT-, ED 117b ägsüt-). *ä.-ür* ärdiŋizlär *özüŋizlärkä* 22r/5=002/187

äksü- "eksilmek, azalmak" (KB 130, DLT-I 278, ED 117a ägsü-). *ä.-mädi* 217r/9=018/033, *ä.-mäkdä* 234r/2=020/112

äksük "eksik, noksan" (KB, DLT-I 105, ED 116b ägsük). äksük beril- "noksan verilmek" *ä. bäril-* 164r/8=011/015, äksük bahāka sat- "değerinden aza satmak" *sat- ä. bahāka* 174v/5=012/020

äksüklüg "eksik, noksan" (KB-, DLT-, ED 117b ägsüklüg). *ä. tawarlardın* 18v/1=002/155

äksüksüz "eksiksiz, tam" (KB-, DLT-, ED 118a ägsüksüz). *ülüşlärini ä.* 172r/6=011/109

äksüt- "azalmak, eksiltmek" bkz. äksit- (KB-, DLT-, ED 117b ägsüt-). *ä.-ür miz buçkaklarındın* 187r/8=013/041, *ä.-mädilär silärkä* 138v/9=009/004, *ä.-mäŋlär närsälärini* 169r/6=011/085, *ä.-mäŋlär ülgülägüni täräzū* 169r/4=011/084, *ä.-mäŋlär şäylärini* 120v/3=007/085, *ä.-mäk birlä* 123v/3=007/130

el "memleket, il, yurt, ülke" (KB-, DLT-I 48, ED 121b e:l). *e.* 180r/8=012/082, *tegmä e. içindä* 107r/6=006/123, *ol e.+din* 127v/3=007/163, *üküş e.+din* 112v/8=007/004, *e.+imizdin* 121r/1=007/088, *e.+lär* 171v/2=011/100, *ol e.+lär* 122r/1=007/101, *e.+läri bodunı* 121v/7=007/098, *yok yodun kılığlı e.+lärini* 108r/6=006/131, *çıkarğıl bu e.+din* 67r/4=004/075, *çıkıŋlar e.+läriŋizdin* 120r/7=007/082, ellärindin çık- "yurtlarından çıkmak" *çıktılar e.+lärindin* 30v/1=002/243, *çıktılar e.+lärindin saräylarındın* 135v/7=008/047

äl "el" bkz. älig/äl(i)g (KB B17, DLT-I 72, ED 123a el, 140b elig (?elig)). *bersünlär käzīdni ä.+iŋdin* 141v/6=009/029, <*yığıŋlar*> *ä.+läriŋizni* 67r/8=004/077

elät- "iletmek, götürmek" (KB-, DLT-I 264 ED 132a elät). *bir tünlä e.-ip* 205v/9=017, *e.-i ketärdi yaruklukların* 3v/4=002/017, *e.-ür* 156v/2=010/031, *e.-ür suw kumı içindä* 166v/4=011/042, *e.-ürlär esizliklärni* 172v/3=011/114, *e.-(t)i kulını* 206r/1=017/001, 189v/4=014/019, *e. gäy ök miz* 212v/2=017/086, *e.-gäy silärni* 74r/5=004/133, 108r/9=006/133, *e.-gil* 232r/2=020/077, *e.-gil äwüŋ bodununı* 169v/8=011/081, *tünlä e.-gil* 194v/6=015/065, *yakın e.-gil* 229r/8=020/022, *e.-iŋizlär* 174r/5=012/013, *e.-sä silär* 60v/2=004/019, *e.-sälär silärni fazılrak yakınıŋızlardın* 231r/4=020/063, *e.-gäy ärdi* 3v/8=002/020, *e.-(t)i ärsä* 174r/7=012/015, başğa elät- "sözünde durmak, yerine getirmek" *başğa e.-ürlär* 185r/8=013/020, 185r/8=013/020, başka elät- "sözünde durmak, yerine getirmek" *başka e.-iŋlär* 111r/4=006/152, *başka e.-iglilär*

202v/8=016/091, uçḳa elät- "sözünde durmak, sonlandırmak" *uçḳa e.-sä* 150v/6=009/111

älḥamd (A) "övülmeye lâyık olma, Kehf suresi, Kur'an'da 18. sure" (KB-, AT-, R-). *bu ä. sūräsi* 214v/1=018

elig "hükümdar" bkz. ellig (KB-, DLT-, ED 142a ilig). *e.* 31r/3=002/247, *e. alur ärdi* 220v/7=018/079, *e.+lär berdi* 83r/2=005/020,

äl(i)g "el" bkz. äl (KB 365, DLT-I 72, ED 123a el/äl, 140b älig). älg+ *yaḏıġlı ä.+im* 83v/6=005/028, *ä.+iŋdä* 40v/4=003/026, *taŋrı ä.+indä berür* 45r/5=003/073, *anıŋ ä.+indä* 30r/1=002/237, 229r/5=020/017, *oŋ ä.+indäkini* 231r/9=020/069, *oŋ ä.+indin* 211v/3=017/071, *ä.+iŋizlär* 58r/5=004/003, *ä.+iŋizlär birlä* 23r/7=002/195, *oŋ ä.+iŋizlär* 61r/7=004/024, *ä.+i* 29v/7=002/236, *ä.+i birlä* 31v/2=002/249, *ä.+i tar* 29v/7=002/236, *taŋrınıŋ ä.+i* 88r/7=005/064, *tart(t)ı ä.+ini* 122r/9=007/108, *ä.+iŋni* 83v/6=005/028, *ä.+iŋni baġlıġ* 208r/4=017/029; älig+ *ä.* 28v/2=002/231, *ä.+din* 220r/2=018/066, *anıŋ ekki ä.+i* 219r/8=018/057, *silärniŋ ä.+iŋiz birlä* 140r//2=009/014, *ä.+iŋni* 229r/8=020/022, *ä.+läri* 9v/5=002/079, *ä.+läri birlä* 9v/4=002/079, 96r/3=006/007, *anlarıŋ ä.+läri tutarlar* 130v/4=007/195, *aşundırdı ä.+läri* 11v/6=002/095, 66r/1=004/062, *baġlandı ä.+läri* 88r/8=005/064, *käsilgäy ä.+läri aḏaḳları* 83r/9=005/033, *ä.+lärini* 81v/2=005/011,104r/4=006/093, *käsiŋlär ä.+lärini* 84v/8=005/038, *kästilär ä.+lärini* 175v/8=012/031, 177v/3=012/050, *kördi ärsä ä.+lärini* 169r/2=011/070, *yandurdılar ä.+lärini aġızlarıŋa* 188v/3=014/009, *yıġ- ä.+lärini* 81v/2=005/011, 69r/6=004/091, *biziŋ ä.+läri miz birlä* 144r/8=009/052, *ä.+läriŋiz* 91v/9=005/094, *ä.+läriŋiz içindä* 137v/7=008/070, *aşundurdı ä.+läriŋiz* 55v/8=003/182, *ä.+läriŋizḳa* 64r/1=004/043, *türtüŋlär yüzläriŋizkä ä.+läriŋizkä* 80v/9=005/006, *käsgäy ä.+läriŋizni aḏaḳlarıŋızni şaşru* 123r/3=007/124, *aşundurdı ä.+läriŋizni* 136r/5=008/051, *käsgäy ä.+läriŋizni aḏaḳlarıŋızni* 231v/3=020/071, *yuŋuzlar yüzläriŋizni ä.+läriŋizni* 80v/5=005/006, älig ber- "imkân vermek, fırsat vermek" *ä. ber-* 137v/9=008/071, älig bol- "galip olmak, kazanmak" *ä. bol-* 139v/1=009/008, 216r/2=018/020, *ä. b.-mamışlarıŋızda aşnu* 84v/2=005/034, älig tegür- "birleşmek, kadınla cinsi temasta bulunmak" *ä. tegür-* 22r/6=002/187, 22r/8=002/187, 29v/6=002/236, 29v/8=002/237, 63v/9=004/043, älig üstä- "zafer kazanmak" *ä. üstäp* 66v/9=004/073, äligläri içindä "içinde bulundukları hâl" *ä.+läri içindä* 125v/3=007/149, äliglärini tut- "cimrilik etmek" *tut- ä.+lärini* 145v/7=009/067, oŋ älig "sağ el" *oŋ ä.+läri* 201r/2=016/071, *oŋ ä.+läriŋiz* 61v/3=004/025, 62v/3=004/033, 63r/5=004/036

eliglä- "alay etmek" (KB-, DLT-I 307, ED 144b-145a älüglä-). *e.-r silär* 166r/9=011/038, *e.-dilär* 96r/7=006/010,166r/8=011/038, *e.-gäy miz* 166r/8=011/038, *e.-ŋlär* 145v/2=009/064, *e.-sä silär* 66r/8=011/038, *e.-r ärdilär* 95v/8=006/005, 96r/7=006/010,163v/7=011/008, 198r/6=016/034, *e.-mäk* 219r/7=018/056

eliglän-/äliglän- "alay edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *e.-di ök* 186v/1=013/032, *ä.-dilär ök* 96r/6=006/010

elläş- 1. "barışmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *e.-gil* 137r/2=008/061, *e.-mäk* 69r/3=004/090, *e.-mäkkä* 137r/2=008/061, *kämişsälär silärkä e.-mäkni* 69r/6=004/091, 2.

"selâmlaşmak" *kämişsä silärkä e.-mäkni* 69v/6=004/094, 3. "kötülük yapmak, musallat olmak" *kämşür e.-mäkni* 197v/5=016/028

elät- "iletmek, götürmek" (KB 82, DLT-I 214, ED 132a elät-,). *e.-(t)i anı yärkä yırak* 224r/5=019/022

älig bir "sayı adı, elli bir (51)" *ibrāhīm yalavaç sürāsī 'aläyhī's-sälām mäkkädä inmiş turur ä. bir āyät turur.* 187v/4=014

ellig "saltanat, mülk" bkz. elig (KB-, DLT-, ED 141b ellig). *ülüş e.+din* 65r/1=004/053

elük "alay etme, maskaraya alma" (KB -, DLT-I 122, ED älü:g). *e füsūs.* 87v/6=005/058, *e. oyun* 87v/4=005/057

äm "ilâç, şifa" (KB 749, DLT-I 38, ED 155a äm). *ä. turur* 200v/7=016/069, *ä. turur kertgünüglilärkä* 212r/6=017/082

äm- "emmek" (KB-, DLT-I 169, ED 155b em-). süt ämmäkdin tişiläriŋiz "süt kardeşi" *süt ä.-mäkdin tişiläriŋiz* 61r/3=004/023

ämänät (A) "emanet" (KB 1720, AT 49, R 40). *ä.+ni* 37r/7=002/283, *ötämäkiŋizlär ä.+lärni* 65r/9=004/058, *ḫıyānät ḳılur ä.+läriŋizḳa* 133v/7=008/027

emdi "şimdi" (KB39, DLT-I 36, ED 156a-b amtı). *e.* 8v/9=002/071, 22r/6=002/187, 60r/9=004/018, 137v/1=008/066, 158r/5=010/051, 177v/5=012/051, 224r/9=019/025, *e. mü* 161r/9=010/091

ämäri "biri, bir kısmı, bazısı" bkz. amarı (KB-, DLT-, ED164a amarı). *ä.* 101r/5=006/065, 167v/6=011/054, 187r/7=013/040, 187r/7=013/040, 210r/4=017/055, *ä. birlä* 32r/1=002/251, *ä. içindä* 222r/4=018/099, *ä. üzä* 32r/3=002/253, 62r/9=004/032, 210r/5=017/055, *ä.+niŋ dostları turur* 138r/6=008/073, *ä.+kä* 60v/7= 004/021, 106r/4=006/112, 114r/8=007/024, 138v/1=008/075, 138v/1=008/075, 212v/5= 017/088, *arḳışnıŋ ä.+si* 174r/3=012/010, *anıŋ ä+si.* 187r/1=013/036, *ä.+si ämäri üzä* 183v/2=013/004, 183v/2=013/004, *baḳar ä.+läri ä.+kä* 152v/3=009/127, *dostlar ä.+kä* 138r/2=008/072, *ä.+din* 57r/5=003/195, *ä.+ŋiz* 176v/7=012/041, *ä.+ŋizlär* 57r/5=003/195, 60v/7=004/021, 114r/8=007/024, *ta(t)tursa ä.+ŋizlärkä* 101r/5=006/065, *ä.+ŋizlärni* 62r/8=004/032 *ä.+lär üzä* 62v/5=004/034, *artuḳluḳ urdumız ä.+lärni* 32r/3=002/253, *ä.+lärkä* 62v/5=004/034, *ä.+läri* 106r/4=006/112, 138r/2=008/072, 212v/5=017/088, *ä.+läri dost* 146r/9=009/071, *ä.+läri ä.+din* 145v/6=009/067, 145v/6=009/067, *baḳar ä.+läri ä.+kä* ·152v/3=009/127, *tandılar ä.+läri* 138r/5=008/073, *törüt(t)imiz ä.+lärini* 222r/3=018/099, *ä.+lärinä* 32r/4=002/253, *ä.+lärini* 32r/1=002/251

ämgä- "eziyet çekmek" (KB: 332, DLT-I 284, ED 159b *ämgä:-*). *ä.-gäy sän* 234r/7=020/117

ämgäk "eziyet, sıkıntı, ıstırap" (KB 432, DLT-I 110, ED 159a 1 ämgä:k) *ä.* 34r/4=002/263, 56r/8=003/186, 71r/2=004/102, 151v/7=009/120, 194r/5=015/048, *ä. başında* 23v/1=002/196, *ä.+iŋ üçün* 228v/3=020/002, *ä.+i birlä* 196r/7=016/007, ämgäk kör- "eziyet görmek" *kör- ä.* 219v/6=018/062, ämgäkkä tüş- "sıkıntıya düşmek, zahmet çekmek" *ä.+kä tüş-* 234v/4=020/123

ämgäksiz "sıkıntısız, eziyetsiz" (KB-, DLT-I 420, ED 160b ämgäksiz). ämgäksizin bol- "sıkıntısız olmak" *ä.+in bol-* 132r/3=008/007

ämgät- "eziyet çektirmek, üzmek, zahmet vermek" (KB-, DLT-I 264, ED 159b ämgät-). *ä.-ürlär taŋrı yalavaçını* 145r/7=009/061, *ä.-ürlär yalavaçını* 145r/5=009/061, *ä.-(t)iŋizlär* 189r/3=014/012, *ä.-iŋlär* 60r/5=004/016

ämgätil- "eziyet vermek, sıkıntıya sokmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ä.-dimiz* 123v/1=007/129, *ä.-dilär* 57r/5=003/195, 98r/7=006/034

ämīn (A) "güvenilir, itimat edilir" bkz. ämn (KB 5532, AT-, R). ämīn tut- "emniyet etmek, güvenmek" *ä. tut-* 178v/3=012/064, 45r/7=003/075, 45r/8=003/075, ämīn tutul- "emanet etmek, güvenilmek" *ä. tutul-* 37r/7=002/283

ämit- "eğilmek, meyletmek" (KB 802, DLT-I 69, ED 157a ämit-). *ä.-ä yazdı* 151r/9=009/117, *ä.-ä yazġay ärdiŋ* 211v/6=017/074, *ä.-ür män* 176r/3=012/033, *ol ä.-(t)i yärkä* 129r/1=007/176, *ä.-sä aŋar* 106r/6=006/113, *ä.-sälär silär* 71r/1=004/102, *ä.-mäŋlär* 73v/8=004/129, *ä.-mäk* 62r/2=004/027, 62r/2=004/027, 71r/1=004/102, *ä.-mäkä* 73v/8=004/129,

ämlä- "gönlü ferahlatmak, tedavi etmek" (KB157, DLT-I 287, ED161a ämlä). *ä.-gäy kertgüniglilärniŋ köŋlini* 140r/3=009/014

ämn (A) "emniyet, güven" bkz. ämīn (KB -, AT -, R -). *indürdi ä.+ni* 52v/6=003/154

ämüz- "emzirmek" (KB-, DLT-I 180, ED 165a ämüz-). *ä.-dilär* 61r/2=004/023, *ä.-sünlär oğlanlarını* 28v/8=002/233, süt ämüzmäk tilä- "emzirmek istemek" *tilä- süt ä.-mäk* 29r/4=002/233, ämüzmäkni tükäl ḳıl- "emzirmeyi tamamlamak" *tükäl ḳıl- ä.-mäkni* 28v/9=002/233

en "en, yan tarafa olan genişlik" (KB-, DLT-I 49, ED 165b 1 e:n). *anıŋ e.+i* 50v/6=003/133

eŋ "yüz, yanak, biçim" (KB 333, DLT-I 40, ED äŋ 166a 2). *balçıḳdın ḳuş e.+i* 94r/3=005/110

eŋ- "hayrete düşmek, hayretten donup kalmak" (KB 5967, DLT-I 174, ED 168b 1 eŋ-). *ol künkä kim e.-ip açuḳ ḳalur anıŋ içindä közlär.* 191v/5=014/042

äna'llähä (A) "ben (onların gizleyeceklerini de açıklayacaklarını da bilen) Allahım" (KB-, AT-, R -). *ä.* 197r/6=016/023

ençär- "rahat, huzur içinde olmak" (KB 6210, DLT-, ED-). *e.-mäk* 114r/9=007/024

ençrün- "rahat, huzur içinde yaşamak" (KB 5805, DLT-, ED 174b ençrün-). *e.-mäk* 185v/9=013/026, *e.-mäk dünyä içindä* 159v/5=010/070, *turur yaḳınraḳ tiriglikiniŋ e.-mäki* 155v/2=010/023, *ärmäs yaḳınraḳ tiriglik e.-mäki* 142v/9=009/038

ençründür- "rahat, huzur içinde yaşatmak, yararlandırmak" (KB 5805, DLT-, ED 174b - ençrün-). *e.-dürdimiz anlarnı* 162r/2=010/098, *e.-dürgäy silärni* 163r/5=011/003, *körklüg e.-dürmäk* 163r/5=011/003

ändāzä (F) 1. "ölçü" (KB -, AT 51, R-). *ä. birlä* 193r/6=015/021, 2. "tayin ve takdir etme" *ä. birlä* 230r/2=020/040, ändāzä ḳıl- 1. "ölçüye uygun yapan, biçimlendiren" *ä. ḳıl-* 43r/1=003/049, 2. "plân kurmak" *ä. ḳıl-* 67v/9=004/081"

ändāzälig "ölçüsünde" (KB-, AT 52, R -). *ä.* 4v/2=002/026

äŋilki "en ilk" (KB-, DLT-, ED- , WF). *anıŋ fäsadnıŋ ä.+si vaḳti* 206r/6=017/005

äŋlig "yüzlü, benizli" (KB 4524, DLT, ED 185a äŋlig). buğday äŋlig "buğday tenli, Hz. Adem için metonimli kullanım" *buğday ä.+kä* 113r/7=007/011

än'ām (A) "koyun, keçi, deve, sığır gibi hayvanlar" (KB-, AT-, R-). än'ām sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 6. sure" *ä. sūräsi* 95v/1=006

änfāl (A) "ziyade, ganimet malı" (KB-, AT-, R-). *bu sūrätü'l-ä. sūräsi* 131v/1=008

är "er, erkek, adam" (KB B54, DLT-I 16, ED 192a 1 är). *ä.* 12r/4=002/100, 59v/4=004/012, 79r/1=004/176, 96r/5=006/009, 164r/6=011/013, 217v/5=018/037, *bir ä.* 36v/6=002/282, 169v/6=011/078, *bir ä. üzä* 118v/4=007/063, 119r/3=007/069, *ekki ä.* 36v/6=002/282, *ekki ä. birlä* 201v/1=016/076, 217r/8=018/032, *oğrı ä.* 84v/7=005/038, *yätmiş ä.+ni* 126r/5=007/155, *ä.+kä* 209v/3=017/047, *anda adınḳı ä.+kä* 28r/6=002/230, *bir ä.+kä* 153r/2=010/002, *ä.+li cüftli ara* 12v/3=002/102

är- "imek (cevherî fiil), -dır/-dir/-dur/-dür kopulası" (KB A4, DLT-I 24, ED 193b 1 är-) *ä.-ür* 60v/9=004/022, *alı käydi ä.-ür* 67r/7=004/076, *ʿahd ä-ür sorulmış* 208v/3=017/034, *dağ ä.-ür* 97v/9=006/030, *edgülük ä.-ür* 206v/7=017/011, *ä.-ür äsän* 78r/2=004/169, *ä.-ür bağırsaḳ* 225v/6=019/047, *ä.-ür bärk tutġan* 213v/5=017/100, *ä.-ür beşik içindä* 224v/4=019/029, *ä.-ür biligli körügli* 208r/5=017/030, *ä.-ür bitimiş* 210r/9=017/058, *ä.-ür iş* 224r/5=019/021, *ä.-ür ḥāżır bolġu* 212r/2=017/078, *ä.-ür käçürgän* 209r/7=017/044, *ä.-ür köni sözlüg* 225r/8=019/041, *ä.-ür küşüş* 65r/6=004/056, *ä.-ür ḳılġuluḳ* 135v/2=008/044, *ä.-ür ḳılınmış* 207v/1=017/019, *ä.-ür ḳılunġu* 135r/7=008/042, *ä.-ür ḳısır* 223r/6=019/005, *ä.-ür nü sipās* 208r/2=017/027, 211r/6=017/067, *ä.-ür tanuḳ* 62v/3=004/033, *ä.-ür taŋrı* 60r/7=004/017, 63v/1=004/039, 68v/1=004/085, 68v/2=004/086, 69v/3=004/092, 71r/8=004/104, 71v/1=004/106, 71v/9=004/111, 73r/8=004/126, 73v/3=004/127, 74r/1=004/130, 74r/4=004/131, 74r/6=004/133, 74r/8=004/134, 75v/8=004/147, 75v/9=004/148, 76r/6=004/152, 77r/1=004/158, 77v/6=004/165, 78r/5=004/170, *ä.-ür taŋrınıŋ işi* 64v/2=004/047, *ä.-ür taplanmamış* 208v/7=017/038, *ä.-ür uġan* 218r/6=018/045, *uluġ ä.-ür* 72r/4=004/113, *ä.-ür uluġ yaŋluḳ* 208r/8=017/031, *ä.-ür yaġı bälgülüg* 210r/2=017/053, *ä.-ür yārī berilmiş* 208v/2=017/033, *ä.-ür yarlıḳaġlı* 211r/4=017/066, *ä.-ür yawuz yol* 208r/9=017/032, *ä.-ür yazuḳ uluġ* 58r/3=004/002, *edgülüklär ä.-ür* 222v/4=018/107, *färmān sıġlı ä.-ür* 225v/2=019/044, *ḳamuġ ä.-ür* 208v/6=017/036, *käs käs ä.-ür* 222r/3=018/098, *kim ä-ür* 113r/4=007/009, 214r/6=017/108, *körklüg ä.-ür* 66v/4=004/069, *namāz ä.-ür* 71r/6=004/103, *ol ä.-ür* 207v/9=017/025, 213r/7=017/096, *oġul ä.-ür* 223r/9=019/008, *öz tiläkiŋä ä.-ür* 216v/9=018/028, *säzäraḳ ä.-ür* 227r/4=019/070, *sözdin ä.-ür* 71v/5=004/108, *suw üzä ä.-ür* 163v/3=011/007, *vaʿdäsi käldäçi ä.-ür* 226v/4=019/061, *üstärgäy ä.-ür* 219r/2=018/054, *taŋrı ä.-ür* 58r/1=004/001, 59r/9=004/011, 60r/5=004/016, 61r/6=004/023, 61v/1=004/024, 62r/5=004/029, 62r/6=004/030, 62v/1=004/032, 63r/1=004/035, 64r/1=004/043, 65v/1=004/058, 69v/9=004/094, 70r/8=004/099, 70v/2=004/100, 71r/8=004/104, 71v/1=004/106, 73v/6=004/128, 73v/9=004/129, 74v/2=004/135, 76r/1=004/149, *taŋrı sipās ä.-ür* 188v/9=014/011, *tükängäy ä.-ür,* 222v/6=018/109, *uluġ ä.-ür* 212v/3=017/087, *yaraġsız ä.-ür* 212r/6=017/081, *yarlıḳamaḳ ä.-ür* 70r/3=004/096, *yoldın azar ä.-ür* 207r/4=017/015, *ä-ür sän* 128v/5=007/172, 229v/4=020/035, *turġu ä.-üri* 57v/1=003/198, *ä.-ürlär* 227r/4=019/070, 70v/5=004/101, *ä.-ürlär yazuḳluġlar* 145v/6=009/066, *yäklär ḳoldaşları ä.-ürlär* 208r/2=017/027, *yüksäk ä.-ürürlär* 206v/3=017/007, *sıġınmaḳ ä.-miş* 175v/8=012/031, *ä.-dim* 66v/9=004/073,

95r/2=005/117, *ḳaraġu ä.-dim* 234v/6=020/125, *nätäg ä.-dim* 96r/8=006/010, *bilsä ä.-dim örtüglügni* 130r/3=007/188, *bolmış ärsä ä.-dim* 224r/7=019/023, *ölsä ä.-dim* 224r/6=019/023, *sıġınsa ä.-dim* 169v/7=011/080, *bilmäs ä.-diŋ* 167r/8=011/049, *bolsa ä.-diŋ* 53v/3=003/159, *ä.-diŋ* 17r/1=002/143, 72r/4=004/113, 168r/9=011/062, 215v/7=018/018, 223v/2=019/009, *alġay ä.-diŋ* 220v/4=018/077, *ä.-diŋ yaŋlıġlılardın* 175v/3=012/029, *bulmaġay ä.-diŋ yārīçi* 211v/8=017/075, *oŋalturur ä. -diŋ* 93v/4=005/110, *ämitä yazġay ä.-diŋ* 211v/6=017/074, *tiläsä ä.-diŋ* 126r/6=007/155, 220v/3=018/077, *ä.-di* 8r/7=002/064, 8v/1=002/066, 9r/7=002/075, 12v/1=002/102, 19v/3=002/167, 25r/8=002/213, 31v/9=002/251, 44v/4=003/067, 44v/5=003/067, 44v/5=003/067, 44v/5=003/067, 48v/6=003/110, 54a/2=003/168, 63r/9=004/039, 64r/7=004/046, 66r/9=004/066, 66v/1=004/066, 68r/3=004/082, 69r/2=004/090, 72r/1=004/113, 72r/2=004/113, 107r/4=006/122, 126v/7=007/157, 127v/3=007/163, 137v/6=008/068, 143r/8=009/042, 151r/3=009/114, 160r/4=010/074, 182v/4=012/109, 182v/7=012/111, 182v/9=012/111, 191v/8=014/044, 198v/3=016/036, 204v/2=016/112, 205r/6=016/120, 217v/1=018/034, 218v/5=018/050, 220v/6=018/079, 221r/1=018/082, 222r/5=018/101, 230v/1=020/051, *yoḳ yoḏun ḳılġay ä. -diŋ* 126r/6=007/155, *aḏnaşurlar ä.-di* 155r/1=010/019, 198v/6=016/039, *al ḳılurlar ä.-di* 182r/4=012/102, *anutġaylar ä.-di* 143v/6=009/046, *arıġlıḳ ä.-di* 223v/6=019/013, *artaġay ä.-di* 32r/1=002/251, *arturmaġay ä.-di* 143v/8=009/047, *aydılar ä.-di* 97v/7=006/029, *ayġaylar ä.-di* 96r/3=006/007, 235r/8=020/134, *aytur ä.-di näk* 229v/8=020/040, *elig alur ä.-di* 220v/7=018/079, *bilsä ä.-di taŋrı* 133r/8=008/023, *bitsä. ä.-di.* 48v/6=003/110, *biz awlanu berdimiz ä.-di* 174r/9=012/017, *bolġay ä.-di* 235r/2=020/129, *bolsa ä.-di* 53r/1=003/154, 53r/8=003/156, 213r/5=017/095, 227r/9=019/075, *bolmasa ä.-di* 68r/5=004/083, *çıḳġay ä.-di* 53r/2=003/154, *çıġaylıḳ ä.-di* 151r/9=009/117, 175r/9=012/027, *ä.-di känç* 221r/1=018/082, *ä.-di köni vaʿdälik* 226r/4=019/054, *bildürgäy ä.-dim* 154v/4=010/016, *ḳurtulġay ä.-dim* 66v/9=004/073, *oḳımaġay ä.-dim* 154v/3=010/016, *ortaḳ ḳatmaġay ä.-dim* 218r/2=018/042, *öldürgäy ä.-dim* 170v/9=011/091, *üküşlägäy ä.-dim eḏgülükdin* 130r/3=007/188, 27r/1=002/221, *tolunġay ä.-diŋ* 215v/7=018/018, *yaraşturmaġay ä.-diŋ* 137r/5=008/063, *çıḳsalar ä.-di* 143v/7=009/047, *çıḳarġaylar ä.-di* 211v/9=017/076, *däryā turuġlıġında ä.-di* 127v/3=007/163, *elätgäy ä.-di* 3v/8=002/020, *ä.-di bir sıŋar* 166v/5=011/042, *ä.-di çıġaylarnıŋ* 220v/5=018/079, *ä.-di eḏgü* 221r/2=018/082, *ä.-di ärsä* 175r/9=012/027, *ä.-di küç ḳılıġlı* 157r/7=010/039, *ä.-di ḳalġuçılardın* 120r/8=007/083, *ä.-di ḳatıġsız* 226r/1=019/051, *ä.-di ḳul* 206r/4=017/003, *ä.-di nişān* 39r/2=003/013, 173v/7=012/007 *ä.-di ḥäläl* 47r/4=003/093, *ä.-di öŋdünindä* 220v/6=018/079, *ä.-di pänd* 8v/1=002/066, *tapunur ä.-di* 172r/5=011/109, *ä.-di sawçı* 226r/6=019/056, *ä.-di taplanılmış* 226r/5=019/055, *ä.-di vaḳt ḳılınmış* 206r/8=017/005, *ä.-di yalavaç päyġāmbär* 226r/1=019/051, *ä.-di yalavaç sawçı* 226r/4=019/054, *ä.-di yolsuzlardın* 128v/9=007/175, *ärmäz ä.-di* 224v/3=019/028, 224v/3=019/028, *ewdürgäy ä.-di* 219v/1=018/058, *färmānlayur ä.-di* 226r/5=019/055, *işlär ä.-di* 220v/6=018/079, *ḳazġanurlar ä.-di* 108r/2=006/129, *käçrülgäy ä.-di* 100v/1=006/058, 154r/2=010/011, 172r/7=011/110, *kälir ä.-di* 204v/2=016/112, *kälmäz ä.-di* 127v/5=007/163, *kertgünmädilär ä.-di* 122r/2=007/101, *kertgünmädük ä.-di* 111v/8=006/158, *kertgünsälär ä.-di* 88v/4=005/065, *kertgünmägäy ä.-di* 162r/2=010/099, *kertgünsälär*

ä.-di 90r/8=005/081, *kılğay ä.-di* 86v/2=005/048, 203r/4=016/093, *kılğaylar ä.-di* 53v/3=003/159, *kılmağaylar ä.-di* 106r/5=006/112, 108v/9=006/137, *kılur ä.-di* 203v/1=016/096, *keŋüdi ä. -di* 141r/7=009/025, *kodmağay ä.-di* 200r/3=016/061, *korksalar ä.-di* 88v/4=005/065, *köndürgäy ä.-di* 110v/3=006/149, 189v/7=014/021, *köndürgäy ä.-di kişilärni yomkını* 186r/8=013/031, *köndürsä ä.-di* 189v/7=014/021, *körmäsä ä.-di* 175r/4=012/024, *muŋsuz kılmaz ä.-di* 179r/4=012/068, *nätäg ä.-di* 186v/2=013/032, 51r/4=003/137, 120r/9=007/084, 120v/6=007/086, 122r/5=007/103, *oğlan ä.-di* 220v/7=018/080, *öldürmägäylär ä.-di* 54a/2=003/168, *öldürürlär ä.-di* 8r/2=002/061, *öldürürlär ä.-di oğlaŋızlarnı* 124v/3=007/141, *örgütgäylär ä.-di* 143v/8=009/047, *ötälgäy ä.-di iş* 96r/4=006/008, *ötälür ä.-di* 157v/9=010/047, *sınağ ä.-di* 124v/4=007/141, *sipās ä.-di* 69v/8=004/094, *tapınur ä.-di* 119r/5=007/070, *tapınurlar ä.-di* 225v/8=019/049, *tapnur ä.-di* 172r/5=011/109, *tägrür ä.-di* 188r/6=014/006, *teggäy ä.-di* 137v/6=008/068, *tägmägäy ä.-di esizlik* 130r/3=007/188, *tägrülgäy ä.-di* 155r/1=010/019, *tägrürlär ä.-di* 124v/2=007/141, *tergäy ä.-di* 98v/1=006/035, *tärkälätsä ä.-di* 154r/1=010/011, *tilägäylär ä.-di yol* 209r/4=017/042, *tiläsä ä.-di* 108v/8=006/137, 162r/2=010/099, *tiläsä ä.-di taŋrı* 186r/7=013/031, *tiläsälär ä.-di çıkmaknı* 143v/6=009/046, *tirig kodarlar ä. -di* 6v/4=002/049, *tokışmağay ä.-di* 32r/6=002/253, 69r/2=004/090, *tokışmağaylar ä.-di* 32r/8=002/253, *tüşürkä ä.-di* 26v/7=002/220, *udğaylar ä.-di* 143r/8=009/042, *ürük turmağaylar ä.-di* 211v/9=017/076, *yalğan ayt(t)ılar ä.-di* 122v/8=007/117, *yanğaylar ä. -di* 97v/7=006/028, *yanut muyan ä.-di* 12v/6=002/103, *yarlıkağay ä.-di* 137v/8=008/070, *yaşrurlar ä.-di* 97v/6=006/028, *yegäylär ä.-di* 88v/5=005/066, *yegräk bolğay ä.-di* 147r/1=009/074, *yığılmaslar ä.-di* 90r/5=005/079, *yörirlär ä.-di* 234v/9=020/128, *tirig kodarlar ä.-di kızlarıŋızlarnı* 124v/3=007/141, *ä.-dimiz* 66r/8=004/066, 66v/1=004/067, 66v/2=004/068, 70r/4=004/097, 128v/5=007/172, 159r/1=010/061, 180r/8=012/082, 181r/5=012/091, 181v/2=012/097, 189v/6=014/021, *açğay ä.-dimiz* 121v/4=007/096, *ayğay ä.-dimiz* 134r/4=008/031, *bäkütmäsä ä.-dimiz* 211v/6=017/074, *bolğay ä.-dimiz* 111v/2=006/157, *bizär bolğay ä.-dimiz* 19v/3=002/167, *çıkğay ä.-dimiz* 143r/9=009/042, *ä.-dimiz küç kılığlılar* 112v/9=007/005, *ä.-dimiz uşaklar* 128v/6=007/173, *ıdsa ä.-dimiz* 96r/4=006/008, *ıdsa ä.-dimiz bir bitig* 96r/2=006/007, *indürgäy ä.-dimiz* 213r/5=017/095, *kılsa ä.-dimiz* 96r/5=006/009, *kılur ä.-dimiz* 117v/6=007/053, 124r/6=007/137, *kirür ä.-dimiz* 145v/3=009/065, *küçümüz yätsä ä.-dimiz* 143r/9=009/042, *kılğay ä.-dimiz* 96r/5=006/009, *kılmaz ä.-dimiz* 197v/5=016/028, *oynar ä.-dimiz* 145v/3=009/065, *örtgäy ä.-dimiz,* 96r/5=006/009, *suw kudı ä.-dimiz* 136v/2=008/054, *tapunmağay ä.-dimiz,* 198r/7=016/035, *taturğay ä.-dimiz* 211v/7=017/075, *tilär ä.-dimiz* 219v/8=018/064, *tökär ä.-dimiz esizlikni* 88v/4=005/065, *udğay ä.-dimiz bälgüläriŋkä* 235r/9=020/134, *ündär ä.-dimiz* 202r/9=016/086, *ä.-diŋiz* 43r/4=003/049, 43v/6=003/055, 45v/9=003/079, 46r/1=003/079, 48r/2=003/103, 48r/3=003/103, 48v/4=003/110, *ärzūlayur ä.-diŋiz* 51v/2=003/143, *bolsa ä.-diŋiz* 53r/1=003/154, *ä.-diŋiz bir bodun* 144r/9=009/053, *ä.-diŋiz ärsä* 51r/6=003/139, 51r/6=003/139, 54a/3=003/168, 55r/4=003/175, 55r/4=003/175, *ä.-diŋizlär* 4v/7=002/028, 15v/6=002/133, 22r/5=002/187, 69v/8=004/094, 70r/4=004/097, 86v/3=005/048, 104r/5=006/093, 104r/5=006/093, 109v/7=006/144, 112r/9=006/164, 120v/6=007/086, 133v/4=008/026, 134v/2=008/035,

158r/5=010/051, *ayur ä.-diŋizlär* 104r/9=006/094, *bilmägli ä.-diŋizlär* 181r/2=012/089, *bilmäs ä.-diŋizlär* 18r/5=002/151, 30r/5=002/239, 103v/7=006/091, *bärk tutgay ä.-diŋizlär* 213v/5=017/100, *bolġay ä.-diŋizlär* 8r/8=002/064, *ḫilāf ḳılur ä.-diŋizlär* 197v/3=016/027, *füsūs tutar ä.-diŋizlär* 145v/4=009/065, *ḳazġanur ä.-diŋizlär* 116r/5=007/039, 158r/6=010/052, *ḳılur ä.-diŋizlär* 93r/5=005/105, 100v/6=006/060, 116v/6=007/043, 149r/1=009/094, 150r/2=009/105, 155v/3=010/023, 197v/6=016/028, 198r/3=016/032, 203r/5=016/093, *kizlär ä.-diŋizlär* 9r/2=002/072, 142r/9=009/035, *ḳorḳar ä.-diŋizlär* 133v/5=008/026, *küçsüz bolmış ä.-diŋizlär* 133v/4=008/026, *oḳır ä.-diŋizlär* 115v/7=007/037, *sıŋar ä.-diŋizlär* 135r/5=008/042, *tapunmas ä.-diŋizlär* 156r/6=010/028, *tartışġay ä.-diŋizlär* 135r/9=008/043, *tartışıḳ bolur ä.-diŋizlär* 112r/9=006/164, *udu barġay ä.-diŋizlär* 68r/6=004/083, *uluġsıġlıḳ ḳılur ä.-diŋizlär* 104r/6=006/093, 117r/6=007/048, *vaḳt yıġġay ä.-diŋizlär* 135r/6=008/042, *yalġan sözlär ä.-diŋizlär* 97r/7=006/022, *yalġan ḳoşar ä.-diŋizlär* 199v/7=016/056, *yalġanḳa tutar ä.-diŋizlär* 98r/1=006/030, *yüräksizlik ḳılġay ä.-diŋizlär* 135r/9=008/043, *ä.-dilär* 4r/1=002/021, 5v/4=002/036, 7r/7=002/057, 13v/8=002/113, 14r/7=002/118, 16v/2=002/140, 16v/7=002/142, 49r/1=003/112, 49r/2=003/112, 53r/7=003/156, 54r/4=003/164, 61v/9=004/026, 85v/7=005/044, 95v/6=006/004, 108r/6=006/130, 111v/9=006/159, 112r/1=006/159, 115v/8=007/037, 117v/2=007/051, 121r/8=007/092, 136r/6=008/052, 136v/1=008/054, 147r/6=009/077, 157r/7=010/039, 172v/7=011/116, 192v/8=015/011, 194v/5=015/063, 195r/6=015/081, 195r/7=015/084, 197v/1=016/026, 205r/3=016/118, 205v/2=016/124, 215r/5=018/013, *adnaşur ä.-dilär* 161v/5=010/093, *anlarda kedin ä.-dilär* 188v/3=014/009, *artaḳlıḳ ḳılur ä.-dilär* 202v/3=016/088, *ayġay ä.-dilär* 193r/1=015/015, *biziŋ bälgülärimizni ä.-dilär* 124r/3=007/136, *boġuzlar ä.-dilär* 6v/4=002/049, *boġuzlar ä.-dilär oġlanıŋızlarnı* 188r/7=014/006, *bolġay ä.-dilär* 193r/1=015/014, *çatarlar ä.-dilär* 40r/9=003/024, *ädgülärdin ä.-dilär* 103r/6=006/085, *eliglär ä.-dilär* 95v/8=006/005, 163v/7=011/008, *äliglär ä.-dilär* 96r/7=006/010, *äligläri ä.-dilär* 198r/6=016/034, *ä.-dilär küç ḳılıġlılar* 125v/2=007/148, 136v/2=008/054, *ä.-dilär küç ḳılmadı* 198r/4=016/033, *ä.-dilär ḳaraġu bodunlar* 118v/6=007/064, *ä.-dilär ḳavīraḳ* 146r/2=009/069, *ä.-dilär osanıġlılar* 125r/8=007/146, *ä.-dilär öz ülügläri birlä* 146r/4=009/069, *ä.-dilär taŋ* 215r/2=018/009, *ä.-dilär taŋrıḳa* 187v/1=013/042, *ä.-dilär tilämäglilärdin* 174v/6=012/020, *ärmägäy ä.-dilär* 192v/6=015/008, 192v/6=015/008, *eşitü körmäz ä.-dilär* 164v/9=011/020, *itär ä.-dilär* 107v/2=006/124, *fāl toḳır ä.-dilär* 123v/5=007/131, *füsūs tutar ä.-dilär* 192v/8=015/011, *ḥaddın käçär ä.-dilär* 90r/4=005/078, *ḫilāf bolur ä.-dilär* 13v/8=002/113, *ḳazġanur ä.-dilär* 107r/1=006/120, 121v/5=007/096, 147v/6=009/082, 149r/3=009/095, 153v/7=010/008, 195r/8=015/084, *kertgünmäs ä.-dilär* 154r/7=010/013, *kertgünmägäy ä.-dilär* 106r/2=006/111, *ḳılmaz ä.-dilär* 127v/5=007/163, *kizlär ä.-dilär* 82r/6=005/015, 88r/4=005/061, *ḳılur ä.-dilär* 16r/1=002/134, 16v/6=002/141, 82r/4=005/014, 88r/5=005/062, 88r/7=005/063, 90r/5=005/079, 99r/4=006/043, 103r/9=006/088, 105v/6=006/108, 107r/6=006/122, 107v/7=006/127, 122v/9=007/118, 124v/1=007/139, 125r/9=007/147, 127v/3=007/162, 129v/1=007/180, 139v/3=009/009, 152r/2=009/121, 154r/5=010/012, 164r/9=011/016, 166r/6=011/036, 179r/7=012/069, 195v/4=015/093, 203v/2=016/097, 204v/4=016/112, *ḳılur ä.-dilär esizliklärini* 169v/4=011/078, *ḳınar ä.-dilär* 6v/3=002/049, *ḳoparyuḳlar*

ä.-dilär 124r/7=007/137, *korkar ä.-dilär* 159r/5=010/063, *küç kılur ä.-dilär* 113r/4=007/009, 127r/8=007/160, 129r/4=007/177, 146r/8=009/070, 198r/5=016/033, *küçsüz żaʿīf bolur ä.-dilär* 124r/4=007/137, *ortak katmagay ä.-dilär* 105v/3=006/107, *öldürmägäy ä.-dilär* 53r/8=003/156, *ölmägäy ä.-dilär* 53r/8=003/156, *saknukluk kılur ä.-dilär* 178r/4=012/057, *sezik tutar ä.-dilär* 194v/5=015/063, *sıŋar ä.-dilär* 135r/5=008/042, *silärdä öŋdün ä.-dilär* 21v/1=002/183, *tanar ä.-dilär* 101v/6=006/070, 117v/2=007/051, 134v/2=008/035, 153r/9=010/004, 159v/6=010/070, *tanarlar ä.-dilär* 8r/1=002/061, *tapnur ä.-dilär* 188v/8=014/010, *täŋdin käçär ä.-dilär* 8r/3=002/061, *umas ä.-dilär* 164v/9=011/020, *ündär ä.-dilär* 171v/4=011/101, *tirig kodar ä. -dilär kızlarıŋıznı* 188r/7=014/006, *turur ä.-dilär* 11r/1=002/089, *tutgaylar ä.-dilär dost* 211v/6=017/073, *tutmagay ä.-dilär* 90r/8=005/081, *tüşär ä.-dilär* 226v/1=019/058, *uluġsıġlık kıldı ä.-dilär* 160r/7=010/075, *uluġsıġlık kıldılar ä.-dilär* 123v/8=007/133, *yād kılmakdın ä. -dilär* 222r/6=018/101, *yalġan sözlär ä.-dilär* 3r/4=002/010, *yalġan koşar ä.-dilär* 97r/9=006/024,108v/9=006/137, 109r/3=006/138, 165r/1=011/021, *yalġan sözlägli ä.-dilär* 198v/7=016/039, *yalġan yaratur ä.-dilär* 117v/6=007/053, *yārī tiläyür ä.-dilär* 11r/1=002/089, *yarlıġdın çıkar ä.-dilär* 7v/2=002/059, 99v/3=006/049, 127v/9=007/165, *yarlıkdın çıkar ä.-dilär* 127v/5=007/163, *yeyür ä.-dilär aşnı* 89v/7=005/075, *yıġar ä.-dilär* 111v/5=006/157, *yonar ä.-dilär* 195r/6=015/082, *yok ä.-dilär özläriŋä* 146r/8=009/070, *ä.-sä sän* 119r/6=007/070, 120r/2=007/077, 120v/7=007/087, 122r/9=007/106, 166r/1=011/032, 173v/1=012/003, 192v/5=015/007, 224r/1=019/018, *ä.-sä* 3v/3=002/017, 31r/1=002/246, 3v/8=002/020, 4r/6=002/024, 5r/7=002/033, 8r/7=002/064, 31v/9=002/251, 33v/2=002/259, 43r/4=003/049, 37v/4=002/285, 40r/1=003/020, 46r/7=003/083, 47v/2=003/097, 47v/5=003/099, 51v/4=003/144, 51v/4=003/144, 53v/9=003/162, 66v/9=004/073, 66v/1=004/067, 67v/9=004/081, 68r/3=004/082, 72r/1=004/113, 72v/1=004/116, 73r/5=004/124, 74r/7=004/134, 74r/9=004/135, 75r/3=004/140, 102r/9=006/077, 102v/2=006/078, 109r/3=006/139, 109r/4=006/139, 110v/8=006/151, 111v/2=006/157, 130r/7=007/190, 134r/5=008/032, 138r/5=008/072, 139r/1=009/004, 147r/4=009/076, 180r/3=012/079, 180r/3=012/080, 180v/8=012/088, 181r/5=012/091, 181r/7=012/094, 181r/9=012/096, 181v/4=012/099,192v/6=015/008, 205r/1=016/116, 209r/3=017/042, 220r/5=018/071, 221r/6=018/086, 228r/9=019/098, 228v/9=020/011, 229r/4=020/015, 232r/4=020/078, 235r/1=020/129, *açtılar ä.-sä mätāʿlarnı* 178v/5=012/065, *açtımız ä.-sä kınnı* 124r/2=007/135, *adıldı ä.-sä* 124v/9=007/143, *adrıldı ä.-sä* 225v/7=019/049, *adrılıp çıktı ä.-sä* 31r/9=002/249, *aġrudı ä.-sä igi* 130r/6=007/189, *amruldı ä.-sä boşuġ öfkä* 126r/3=007/154, *andaġ ä.-sä* 17v/2=002/145, 65r/1=004/053, 93v/4=005/107, 100r/7=006/056, 121r/6=007/090, 162v/4=010/106, 165v/8=011/031, 174r/6=012/014, 211v/6=017/073, 211v/7=017/075, 211v/9=017/076, 213v/5=017/100, 215r/7=018/014, 216r/3=018/020, 219r/9=018/057, *asıġ kıldı ä.-sä* 162r/1=010/098, *aşunmaduk ä.-sä* 155r/1=010/019, 172r/7=011/110, *ayt(t)ı ä.-sä* 178r/6=012/059, *bardı ä.-sä* 169r/8=011/074, *bat(t)ı ä.-sä* 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102v/2=006/078, *bälgürdi ä.-sä* 151r/4=009/114, *berdilär ä.-sä aŋar bütünlüklärni* 178v/9=012/066, *berdimiz ä.-sä* 111v/1=006/156, *bilir ä.-sä* 102v/9=006/081, *bilmäs ärsä* 154v/8=010/018, 186v/3=013/033, *bilür ä.-sä* 143r/7=009/041, 203r/8=016/095, *buldımız ä.-sä* 122r/4=007/102, *çıktılar ä.-sä* 31v/6=002/250, *ädgü işläglilär ä.-sä*

172v/8=011/117, *edgülük kıldıŋız ä. -sä* 206v/1=017/007, *elät(t)i ä.-sä* 174r/7=012/015, *ärdiŋiz ä.-sä* 54a/3=003/168, *ä.-sä tanıġlılar* 124r/4=007/136, *eşit(t)i ä.-sä* 175v/5=012/031, *eşi(t)tilär ä.-sä* 90v/3=005/083, *et(t)i ä.-sä* 179r/7=012/070, *hälāk kıldımız ä.-sä* 235r/8=020/134, *indürüldi ä.-sä* 12r/9=002/102, *karaŋku boldı ä.-sä* 102r/8=006/076, *kavuştı ä.-sä* 130r/5=007/189, *kawuştuŋuzlar ä. -sä* 135v/1=008/044, *kayı(t)tılar ä.-sä* 178v/1=012/063, *käçti ä.-sä* 31v/3=002/249, *käçtilär ä.-sä* 219v/5=018/062, *käldi ä.-sä* 12r/5=002/100,11r/2=002/089, 98r/2=006/031, 115v/7=007/037, 123r/5=007/126, 124v/6=007/143, 160r/9=010/077, 169v/2=011/077, 171v/5=011/101, 177v/2=012/050, 194v/4=015/061, *käldi ä.-sä bitig* 10v/9=002/089, 161v/4=010/093, *käldi ä.-sä färmānımız* 166v/1=011/040, *käldi ä.-sä yarlıġımız* 168v/7=011/066, 171r/4=011/094, *käldi ä.-sä köŋilik* 160r/8=010/076, *käldi ä.-sä yalġançılar* 160v/3=010/080, *käldi ä.-sä yarlıġımız* 168r/3=011/058, 169r/1=011/082, *kältürdüŋ ä. -sä bir bälgü* 122r/8=007/106, *kämişdäçilär ä.-sä* 160v/3=010/080, *kämişdilär ä.-sä* 122v/6=007/116, *kämişilär ä.-sä* 160v/4=010/081, *kertgündi ä.-sä* 166v/2=011/040, *kertgündilär ä.-sä* 162r/1=010/098, *kertgündiŋizlär ä.-sä* 160v/8=010/084, *kertgünmädi ä.-sä* 166v/2=011/040, *kärtündi ä.-sä* 8r/4=002/062, *kıldı ä.-sä* 221/9=018/096, *kılur ä.-sä* 107r/9=006/124, *kim ä.-sä* 38r/3=003/003, 53v/9=003/162, *kim ä.-sä üzä* 52v/4=003/153, *kirdi ä.-sä* 179r/3=012/068, *kirdilär ä.-sä* 179r/6=012/069, *koparu yazdılar ä.-sä* 211v/8=017/076, *kördi ä.-sä anıŋ köŋläkini* 175v/1=012/028, *kördi ä.-sä äliglärini* 169r/2=011/070, *kördilär ä.-sä* 125v/3=007/149, 175v/7=012/031, 220r/8=018/074, *körgit(t)i ä.-sä* 124v/8=007/143, 135r/8=008/043, 135r/9=008/043, *körüşti ä.-sä* 135v/9=008/048, *küç kıldılar ä.-sä* 154r/6=010/013, 219v/3=018/059, *sınayu b.-dilär ärsä* 211v/5=017/073, *sözlädi ä.-sä* 177v/9=012/054, *tarıdı ä.-sä* 151v/2=009/118, *tat(t)ılar ä.-sä yıġaçnı* 114r/3=007/022, *tägdi ä.-sä* 221/2=018/090, 221/4=018/093, *tägdi ä.-sä küçiŋä* 175r/1=012/022, *tägdilär ä.-sä* 219v/4=018/061, *täŋdin käçtilär ä.-sä* 127v/9=007/166, *tiläsä ä.-sä* 164r/8=011/015, *tiläyür ä.-sä* 207r/8=017/018, *tu(t)tı ä.-sä yär täprämäki* 126r/5=007/155, *tünärdi ä.-sä* 102r/8=006/076, *tüşrüldi ä.-sä* 125v/2=007/149, *tüşti ä.-sä kın* 123v/9=007/134, *tüzdi ä.-sä* 221/9=018/096, *tüzdüm ä.-sä* 193v/3=015/029, 68r/6=004/083, *uluġ käldi ä.-sä* 159v/7=010/071, *umar ä.-sä* 222v/8=018/110, *umınçsız boldılar ä.-sä* 182v/5=012/110, *unıt(t)ılar ä.-sä* 127v/7=007/165, *üdläşdiŋizlär ä.-sä* 135r/6=008/042, *üdürdi ä. -sä* 140r//4=009/016, *yalġan koştı ä.-sä* 231r/2=020/061, *yalġan koştum ä.-sä* 166r/4=011/035, *yalġan yaratılar ä.-sä* 202v/2=016/087, *yandı ä.-sä* 125v/4=007/150, *yä(t)ti ä.-sä* 161r/8=010/090, *yırtıldı ä.-sä öŋdündin* 175r/8=012/026, *yok ärsä* 176r/2=012/033, *ä.-säni* 45r/7=003/075, 45r/7=003/075, 52v/1=003/152, 52v/2=003/152, 216v/5=018/026, 217v/6=018/038, 218r/2=018/042, 218r/9=018/047, 222v/9=018/110, 224v/1=019/026, *ä.-säkä* 12v/3=002/102, 45r/3=003/073, 83r/2=005/020, 216r/2=018/019, 218v/4=018/049, *ä.-sädin* 36v/7=002/282, *ä.-sä siz* 45r/4=003/073, *ä.-sä silär* 4r/6=002/023, 11r/5=002/091, 11r/8=002/091, 11v/3=002/093, 11v/5=002/094, 13v/3=002/111, 21v/5=002/184, 24r/2=002/198, 31r/9=002/248, 56r/2=003/183, 65v/4=004/059, 80v/7=005/006, 83r/8=005/023, 82v/3=005/017, 82v/7=005/018, 87v/5=005/057, 89r/4=005/069, 93v/1=005/106, 94v/1=005/112, 94v/9=005/116, 95r/8=005/120, 95v/7=006/005, 98v/9=006/040, 106v/5=006/118, 109v/5=006/143, 111r/3=006/152,

120v/4=007/085, 130v/4=007/194, 131v/4=008/001, 140r/1=009/013, 143r/7=009/041, 157r/5=010/038, 158r/1=010/048, 160v/9=010/084, 162r/9=010/104, 169r/8=011/086, 174r/3=012/010, 177r/4=012/043, 179v/3=012/074, 181r/8=012/094, 195r/1=015/071, 198v/9=016/041, 199r/2=016/043, 204v/6=016/114, 204v/6=016/114, *ağrıyur ä.-sä sılär* 71r/7=004/104, *ä.-säŋiz* 5r/5=002/031, 41r/5=003/031, 47r/6=003/093, *bilür ä.-säŋiz* 36r/8=002/280, 49v/4=003/118, *ä.-säŋiz bitgänlär* 36r/4=002/278, *ä.-sälär* 53r/6=003/156145r/8=009/062,145r/8=009/062, *bilür ä.-sälär* 12v/5=002/102, 12v/6=002/103, *uḳar bilir ä.-sälär* 147v/5=009/081, *kärtgünmiş ä.-sälär* 27v/6=002/228, *küsär ä.-sälär* 199v/8=016/057, *tapnur ä.-sälär* 20r/3=002/172, *ä.-ip* 165r/2=011/022, *ärklig ä.-ip turdı* 183r/5=013/002, *ä.-ginçä* 83r/9=005/024, 206v/3=017/007, 224v/7=019/031, *bar ä.-ginçä* 95r/3=005/117, 217v/3=018/035, *ä.-kän* 79r/9=005/001, *ap yunġuda ä.* 63v/7=004/043, *aḏaḳın ä.* 56v/7=003/191, *äsrük ä.* 63v/6=004/043, *iḥrām tutar ä.* 92r/2=005/095, 92r/7=005/096, *ḳarġıl ä.* 94r/1=005/110, *käçig ä.* 207v/8=017/024, *kiçig ä.* 223v/5=019/012, *kün tuġar ä.* 195r/2=015/073, *olar içindä ä.* 134r/7=008/033, *olturur ä.* 56v/7=003/191, *tutaşı turur ä.* 172r/3=011/108, *uḏıġlı ä.* 121v/6=007/097, *uḏıġlılar ä.* 112v/8=007/004, *yörir ä.* 172r/2=011/1072, *tanıġlı ä.* 6r/8=002/217 *ä.-dük* 66v/8=004/073, *bilsä ä.-dük* 54r/8=003/167, *ortaḳ ḳatmaġay ä.-dük* 110r/8=006/148, *öldürmägäy ä.-dük* 53r/1=003/154, *uyġay ä.-dük* 54r/8=003/167, *bolmış ä.-sä ärdim* 224r/7=019/023, *mägär kim oġurlar oḳ ä.-sä eşütgüni* 193r/3=015/018, *ä.-sä ärdi* 186r/6=013/031, 186r/6=013/031, *ä.-sä ärdiŋ* 95r/3=005/117, 95r/3=005/117, *ä.-sä ärdi küç* 169v/7=011/080, *ä.-sä ärdimiz* 156r/7=010/029, 156r/7=010/029, *biligin ä.-mädimiz* 113r/2=007/007, *ä.-mädim yārī tutuġlı* 218v/8=018/051, *ä.-mädim* 66v/7=004/072, *ä.-mädiŋ* 42v/1=003/044, 42v/2=003/044, 182r/4=012/102, *ä.-mädi* 16r/2=002/135, 47r/8=003/095, 55r/9=003/179, 70r/5=004/097, 120r/6=007/082, 116r/4=007/039, 134r/6=008/033, 134r/7=008/033, 151r/3=009/114, 179v/6=012/076, 182v/8=012/111, 189r/1=014/011, 190r/1=014/022, 218r/2=018/043, 223v/6=019/014, 227r/1=019/067, *ä.-mädi bir el yana* 161v/9= 010/098, *ä.-mädi boluġlı* 218r/3=018/043, *ä.-mädi köni yolḳa könmişlär* 157v/6=010/045, *ä.-mädi namāzları* 134v/1=008/035, *ä.-mädi oḳımaḳları* 112v/9=007/005, *ä.-mädi ortaḳ ḳatıġlılardın* 205r/9=016/123, *ä.-mädi tägşürügli* 136r/8=008/053, *köni ä.-mädi* 205r/6=016/120, *yazuḳluġlar ä.-mädi* 172v/7=011/117, *ä.-mädilär* 109r/6=006/140, 134r/8=008/034, 164v/7=011/020, 164v/8=011/020, *ä.-mädimiz* 116v/4=007/043, *ä.-mäs män* 75r/5=004/141, 83v/6=005/028, 101r/6=006/066, 105r/9=006/104, 130r/4=007/188, 165v/3=011/029, 169r/8=011/086, 182v/2=012/108, *ä.-mäs sän* 17r/9=002/145, 69v/6=004/094, 105v/3=006/107, 107r/5=006/122, 112r/1=006/159, 170v/9=011/091, *ä.-mäs* 2r/3=001/007, 9r/6=002/074, 9v/8=002/081, 10v/3=002/085, 13v/3=002/112, 13v/5=002/113, 16v/4=002/140, 17r/3=002/143, 17r/7=002/144, 17r/9=002/145, 17v/8=002/149, 31v/1=002/249, 55v/1=003/179, 55v/9=003/182, 56r/6=003/185, 60r/8=004/018, 89v/3=005/073, 89v/6=005/075, 93v/6=005/110, 96r/3=006/007, 97v/3=006/025, 97v/7=006/029, 98r/3=006/032, 100r/2=006/053, 100r/7=006/056, 100r/9=006/057, 102v/4=006/079, 103v/3=006/090, 108r/7=006/132, 123v/7=007/132, 126r/7=007/155, 128v/4=007/172, 129v/4=007/184, 134r/4=008/031, 151r/4=009/115, 160r/1=010/072, 160v/2=010/078, 163v/5=011/007, 163v/7=011/008, 167v/5=011/053,

167v/5=011/053, 169v/5=011/078, 169r/1=011/081, 171r/9=011/097, 172r/8=011/111, 180r/8=012/081, 182r/5=012/103, 182r/6=012/104, 188v/7=014/010, 189r/9=014/017, 189v/5=014/020, 198r/8=016/035, 201v/4=016/077, 205v/6=016/127, 207r/5=017/015, 213r/3=017/093, 227v/5=019/079, *anıŋ dostları ä.-mäs* 134r/9=008/034, *ayġay ä.-mäs* 97v/9=006/030, *ayġaylar ä.-mäs* 97v/9=006/030, *bir yal ä.-mäs* 167v/1=011/051, *bu yaŋluḳ ä.-mäs* 175v/8=012/031, *edgü ä.-mäs* 167r/3=011/046, *ä.-mäs bulġaşuḳ tüşlär yoruġunı* 177r/5=012/044, *ä.-mäs ädgülükkä* 170v/4=011/088, *ä.-mäs edgülük* 20v/2=002/177, *ä.-mäs ädgülük* 22v/4=002/189, *ä.-mäs ärdi* 157r/2=010/037, 157r/2=010/037, *ä.-mäs ärdimiz* 97r/8=006/023, 97r/8=006/023, *ä.-mäs äwüŋ bodunındın* 167r/2=011/046, *ä.-mäs ḥükm ḳılmaḳ* 179r/2=012/067, *ä.-mäs ıḏılmış yalavaç* 187v/3=013/043, *ä.-mäs ıraḳ* 169r/3=011/083, 170v/6=011/089, *ä.-mäs idiŋ osanuḳ* 173r/5=011/123, *ä.-mäs kertgünüglilär* 174v/1=012/017, *ä.-mäs kişilär* 154v/9=010/019, *ä.-mäs küç ḳılıġlı ḳullarḳa* 136r/6=008/051, *ä.-mäs küḏäzçi* 162v/8=010/108, *ä.-mäs oġrılar* 179v/2=012/073, *ä.-mäs ol tägnigli* 184v/2=013/014, *ä.-mäs taŋrı* 138v/8=009/003, *ä.-mäs tanıġlılar uḳmaḳı* 184v/2=013/014, *ä.-mäs unıtġan* 226v/8=019/064, *ä.-mäs yaḳınraḳ tiriglik ençürünmäki* 142v/9=009/038, *ä.-mäs yaḳınraḳ tirigliki* 185v/8=013/026, *ä.-mäs yıġılmış* 207v/2=017/020, *turur yalġan ä.-mäs* 168v/6=011/065, *yārī ä.-mäs* 132r/7=008/010, *ä.-mäs biz* 110v/2=006/148, *ä.-mäs miz* 97v/7=006/029,108r/6=006/131, *ä.-mäs silär* 34v/8=002/267 88v/9=005/068, 108v/1=006/134, 138v/4=009/002, 158r/7=010/053, 166r/1=011/033, 167v/1=011/050, 188v/9=014/011, 190r/2=014/022, 193r/5=015/020, 193r/7=015/022, 196r/7=016/007, *ä.-mäslär* 3r/2=002/008, 3r/2=002/009, 9v/3=002/078, 12v/3=002/102, 19v/4=002/167, 84v/7=005/037, 85v/4=005/043, 106v/3=006/116, 144v/5=009/056, 194r/6=015/048, 201r/1=016/071, 201v/1=016/076, *ä.-mäslär ḳavuşmaḳnı* 154r/2=010/011, *ä.-mäslär yalġan sözlärlär* 159r/9=010/066, *ärklik ä.-mäslär* 210r/6=017/056, *tirig ä.-mäslär* 197r/4=016/021, *ä.-mäsä* 170v/9=011/091, *aşunmas ä.-mäsä* 137v/6=008/068, *ä.-mäz* 8v/8=002/071, 40v/8=003/028, 41v/3=003/036, 44v/5=003/067, 44v/4=003/067, 44v/5=003/067, 45v/5=003/078, 45v/6=003/078, 47v/5=003/099, 50r/8=003/126, 51v/3=003/144, 73r/2=004/123, 128v/5=007/172, 128v/5=007/172, 13v/6=002/113, 165v/3=011/029, 223v/2=019/009, 224r/3=019/020, 228r/4=019/093, *ḳarı ä.-mäz* 8v/4=002/068, *yigit ä.-mäz* 8v/4=002/068, *ä.-mäzlär* 103v/2=006/089, 49r/3=003/113

ärän "erkek" (KB 234, DLT-I 76, ED 232b ärän). *ä.* 83r/6=005/023, *ä.+ni* 117r/5=007/048, 46v/3=003/086, *ä.+kä* 26v/9=002/221, 27v/9=002/228, 51r/7=003/140, 58v/4=004/007, 62r/9=004/032, 120r/6=007/081, *ä.+din* 67r/3=004/075, 70r/7=004/098, 73r/4=004/124, *ä.+lär* 44v/3=003/066, 44v/3=003/066, 49v/5=003/119, 49v/5=003/119, 57v/9=004/001, 62v/4=004/034, 79r/4=004/176, 85v/6=005/044, 88r/6=005/063, 182v/3=012/109, 199r/2=016/043, *ä.+lär bar* 117r/1=007/046, *ä.+lär turur* 150r/8=009/108, *ä.+lär üzä* 52r/3=003/147, *kāfir ä.+lär üzä* 37v/9=002/286, *tişilig ä.+lär* 61r/8=004/024, *ä.+iŋizdin* 36v/6=002/282, ekki yüzlüg äränlär "münafık erkekler" *ekki yüzlüg ä.+lär* 145v/6=009/067, *ekki yüzlüg ä.+lärkä* 145v/9=009/068, kertgünügli äränlär "mümin erkekler" *kertgünügli ä.+lär* 146r/9=009/071

ärig "öğüt" (KB C9, DLT-, ED 221b 1 ärig). *öt ä.pänd* 103v/4=006/090

erijlän- "huzura kavuşmak, rahata kavuşmak" (KB 918, DLT-, ED 200a eräjlän-). *e.-dürdimiz cüft cüft* 235r/4=020/131

erinç "iyi yaşayış, nimet içinde geçiniş, nimet, bolluk" (KB-, DLT-I 46, ED 200a eräj, 234 a 2 erinç/erinj). *e.* 92r/6=005/096 *e.+ni* 202r/4=016/081, *bir e.+i erinçländürdi* 136r/8=008/053, erinç ber- "nimet vermek, lütufda bulunmak" e. ber- 66v/3=004/069, 66v/7=004/072, 83r/7=005/023, 226r/7=019/058, 29v/7=002/236, erinç beril- "nimet verilmek" *e. beril-* 172v/7=011/116, erinç büstān "nimeti bol cennet" *e. büstānlarıŋa* 88v/4=005/065

erinç "şüphesiz, tabii ki (tasdik edatı)" (KB 882, DLT-I 132, ED 234a erinç). *arğuç e.* 56r/6=003/185, *tutaşı e.* 140v/6=009/021

erinçlä- "huzur içinde yaşamak, yararlanmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *e.-ŋlär* 190v/4=014/030, 199v/6=016/055, *e.-ŋlär sarayıŋızlar içindä* 168v/6=011/065

erinçlän- "huzur içinde yaşamak, yararlanmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *e.-di* 146r/3=009/069, *e.-diŋizlär ülügiŋizlär birlä* 146r/3=009/069, *e.-dilär ülüg tawarları birlä* 146r/3=009/069, *e.-sünlär* 192v/2=015/003, *e.-mäk* 205r/2=016/117, *e.-mäk bir vaḳtḳa tägi* 202r/2=016/080,

erinçländür- "yararlandırmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bir erinçi e.-di* 136r/8=008/053, *e.-dimiz* 195v/2=015/088, *ä.-gäy män* 15r/5=002/126

erinçlig "rızk, nimet" (KB-, DLT-, ED-, WF-). erinçlig ber- "bol nimet vermek" *e. ber-* 167r/7=011/048

erinçü "sıkıntı, zahmet, eziyet" bkz. erünçü (KB-, DLT-I 34, ED 236b irinçü). *e.* 61r/5=004/023, 91v/6=005/093, 152v/5=009/128, *ḳıldılar ädgülüklärni e.* 91v/6=005/093

erindäklä- "yular takmak, kumandasını eline almak, kendine bağlamak" (KB-, DLT-, ED- , WF-). *e.-gäy män ök* 210v/7=017/062

ärit- "eritmek" (KB-, DLT-I 208, ED 207b ärüt-). *baḳır ä.-miş täg* 217r/2=018/029

ärk "saltanat, sözü ve buyruğu geçerli olmak, kudret, iktidar, gücü yeter" (KB: 639, DLT-I 43, ED 220b ärk). *ä.* 211r/3=017/065, *ä. birlä* 96v/8=006/018, *ä. türk* 117v/9=007/054, 194r/2=015/042, *ä. vä türk* 203v/4=016/099, *ä. bärmäki birlä* 61v/4=004/025, *bir ä. türk* 190r/1=014/022, *anıŋ ä.+i türki* 203v/4=016/100, *ä.+in* 231v/3=020/071, *biziŋ ä.+imiz birlä* 232v/5=020/087, ärk sürgän "kudretli, güç sahibi olan" *ä. sürgän* 100v/7=006/061, *küçäp ä. sürgän* 184v/8=013/016, 192r/4=014/048, söz ärk yetmäs "fayda ve zarar verme gücü olmayan" *söz ä. yetmäs* 232v/8=020/089

ärkäk "erkek" (KB 979 , DLT-I 111 ED 223b erkäk). *ä.* 41v/3=003/036, *ä. ḳadaşları* 59r/6=004/011, *ärkäkni mü* 109v/4=006/143, 109v/6=006/144, *ä.+kä* 59r/3=004/011, 79r/4=004/176, *ä.+din* 57r/4=003/194, 203v/1=016/097, *ä.+lärimizkä* 109r/3=006/139, birlä tuğmış ärkäk ḳarındaş ḳızları "hala" 61r/1=004/023

ärkin "soru ve şüphe bildiren edat" (KB 1823, DLT-I 108, ED erken 224a-225b ärkän). *ürük turuğlılar ä. mäzgitlär içindä.* 22r/9=002/187

ärklän- 1. "hâkim olmak, hükmetmek" (KB-, DLT-, ED 227a ärklän-). *ä.-ür* 156v/1=010/031, *ä.-iglilär* 160r/3=010/073, 2. "yetkili olmak, kuvvetlenmek" *ä.-mägäylär* 228r/1=019/087, *ä.-mäs män özümkä* 158r/1=010/049

ärklig "sahip, mâlik, hâkim, güçlü ve muktedir; veli, vasi, hâmi" (KB 6 DLT- ED 224a ärklig). *ä.* 1v/3=001/004, 31r/3=002/247, 83v/1=005/025, 105v/4=006/107, 13r/4=002/107, 153r/5=010/003, 201r/8=016/075, 234r/3=020/114, *ä.+din* 182r/1=012/101, *mänim ä.-im* 130v/6=007/196, *ä.+i tüzlük birlä* 36v/5=002/282, *ä.+imiz* 37v/9=002/286, *ä.+lär* 119r/3=007/069; *anıŋ ä.+iŋä* 208v/1=017/033, *anıŋ ä.+läri* 114v/6=007/027, *anıŋ ä.+iniŋ nişänı* 31r/6=002/248, ärklig bol- 1. "sahip olmak" *ä. bol-* 58r/5=004/003, 61v/3=004/025, 63r/4=004/036, 184v/5=013/016, 61r/7=004/024, 213v/4=017/100, 2. "gücü yetmek, yapabilmek" *ä. bol-* 201r/2=016/071, 85r/7=005/041, 130r/2=007/188, 201r/6=016/073, 3. "hükmetmek" *ä. bol-* 124v/5=007/142, 4. "hâkim ve galip olmak saltanat sahibi olamk" *ä. bol-* 82v/1=005/017, 5. "koruyan, koruyucu olmak" *ä. bol- edgülärkä* 130v/7=007/196, ärklig är- "gücü yetmek, yapabilmek" *ä. är-* 210r/6=017/056, ärklig ärip tur- "hâkim ve galip olmak, saltanat sahibi olmak" *ä. ärip tur-* 183r/5=013/002, ärklig ḳıl- "güçlü ve muktedir olmak" *ä. ḳıl-* 207r/6=017/011, ärklig tur- "güçlü ve muktedir olan" *ä. tur-* 105r/7=006/102, ärklig türklüg "güç ve kudret sahibi" *ä. türklüglärini* 207r/6=017/016, ärkligi ber- "mülk vermek" *ä.+i ber-* 40v/2=003/026, 31r/5=002/247, iş ärkligi "dost" *iş ä.+i* 64r/4=004/045, 96v/2=006/014, 99v/7=006/051, 101v/4=006/070, *iş ä.+läri*107v/6=006/127, *iş ä.+läri ya'nī dostlarḳa* 112v/7=007/003, *iş ä.+läridin artırulur* 164v/8=011/020, *işim ä.+i* 182r/2=012/101, köklär ärkligi "göklerin ve yerin hükümranı" *köklär yärlär ä.+i* 13r/3=002/107, *taŋrınıŋ köklär ä.+i* 56v/4=003/189, ortaḳ ärklig içindä bol- "hâkimiyette ortağı olmak" *bol- ortaḳ ä. içindä* 214r/9=017/111, yärlär ärkligi "yerlerin hükümdarı" 13r/3=002/107

ärkliglig "hâkimiyet, saltanat, hükümranlık" (KB 9, DLT-, ED 228a ärkliglik). *ä.* 31r/3=002/247, 102r/4=006/073, 115r/9=007/033, 218r/3=018/044, *ä. üzä* 234v/1=020/120, *ä.+ni* 31v/9=002/251, 33r/3=002/258, *ä.+kä* 31r/3=002/247, *'arş ä.+i* 228v/5=020/005, ärkliglig ber- "hükümranlık vermek" *ä. bär-* 123v/2=007/129, eş ärkligligi "dost, yardımcı" *eş ä.+i* 151r/7=009/116, *eşimiz ä.+i* 26r/8=007/155, köklär yärlär ärkligligi "göklerin ve yerin sahibi, hükümranı" *köklär yärlär ä.+i* 85r/1=005/040, 151r/7=009/116, 82v/3=005/017, 82v/6=005/018, 95r/7=005/120, 129v/5=007/185, 102r/7=006/075, 150b6/=009/116, *anıŋ turur köklär ä.+i* 126v/9=007/158

ärnäk "parmak" (KB 3578, DLT-I 104 ED 234b ärŋä:k). ärnäkin imlä- "parmağıyla işaret etmek" *ä.+in imlä-* 224v/4=019/029

ertä 1."sabah, yarın" (KB. 607, DLT-I 124, ED 202b ertä). *e.* 131v/8=007/205, 174r/4=012/012, 216v/1=018/02, 223v/4=019/011, 226v/5=019/062, *e. birlä* 49v/9=003/121, 216v/7=018/028, *e.+kä çıḳar* 196r/6=016/006, *e.+dä* 41v/7=003/041,

ärtä "böylece, edat" *ḳapsaldı anıŋ yemişi ä. ḳoptı uwnur ekki ayasını anıŋ üzä kim berdi anıŋ içindä ol yemiş taḫtları üzä* 218r/1=018/042

ärtüt "sevkedilen (kurban için) hediye" (KB 1769, DLT- I 109, ED 204b ertüt, UW 216a artut). *ä. boğazlağu* 92r/3=005/095, *boğuzlağu ärtüt* 92r/8=005/097

erünçü "sıkıntı, zahmet, eziyet" bkz. erinçü (KB-, DLT-I 34, ED 236b irinçü) *ä.+kä tüşürgä ärdi* 26v/7=002/220, *ä.+kä silärdin* 61v/7=004/025

äsbāṭ (A) "Yakup peygamberin çocuklarından meydana gelen on iki kabile. Yakup peygamberin on iki oğluna nispet edilir" (KB -, AT-, R-). *ä.+ḳa* 77v/2=004/163

äsänläş- "selâmlaşmak" (KB364, DLT-, ED 250a esenleş-). *ä.-mäk* 226v/5=019/062

äsänlik "selâmet, esenlik, selâm" (KB 169, DLT-, ED 249b esenlik). *ä.* 100r/3=006/054, 169r/2=011/069, 185v/4=013/024, 194r/8=015/052, 198r/2=016/032, 225v/5=019/047, 230r/7=020/04, *ä. birlä* 167r/6=011/048, 194r/4=015/046, *ä. saräyıŋa* 155v/8=010/025, *ä. yolları* 82r/8=005/016, *säniŋ ä.+iŋ* 195r/1=015/072, äsänlik aymaḳ "esenlik dilemek" 224v/8=019/033, äsänlik aytmaḳ "esenlik dilemek" *ä. aytmaḳ* 223v/7=019/015, äsänlik tä- "selâm demek" *ä. täp* 169r/2=011/069, *ä. tämäk* 190r/6=014/023

äsīr (A) "esir, tutsak" (KB-, AT-, R -). *ä.+lär* 10r/9=002/085, *turur ä.+lärdin* 137v/7=008/070

äsim "hasta, bitkin" (KB-, DLT-, ED , WF). *ılaŋḳu ä.* 180v/4=012/085

äsin "esinti, rüzgâr" (KB 65, DLT-I 77, ED 248a äsin). *ä. birlä* 155r/7=010/022

esiz "fena, kötü, haşarı" (KB 5834, DLT-III 161, ED 253a isi:z/issiz). *e.* 72r/9=004/115, 98r/3=006/031, 111v/5=006/157, 197r/=016/025, 224v/4=019/028, *e. turur* 233v/2=020/101, esiz saḳın- "kötü düşünmek, hainlik etmek" *e. saḳın-* 177v/7=012/052, esiz saḳınıġlılar alı "hainlerin hilesi" *e. saḳınıġlılar alını* 177v/7=012/052, esiz du'ā ḳıl- "şer, kötülük dilemek" *e. du'ā ḳıl- birlä* 154r/1=010/011, esizräk "daha kötü" *e.+räk* 179v/9=012/077, esizräk orun "daha kötü makam" *e. orun+* 227v/2=019/075

esizlik "fenalık, kötülük" (KB 901, DLT-I 152, ED 253b isizlik). *e.* 100r/4=006/054, 184r/6=013/011, 197v/4=016/027, 198v/2=016/036, *anıŋ e. yawuzluḳı* 208v/8=017/038, *bir e.* 197v/6=016/028, *e. birlä* 75v/9=004/148, 119v/4=007/073, 128r/4=007/168, 167v/6=011/054, 168v/5=011/064, 183v/6=013/006, 206v/7=017/011, *e. üstünsizlik içindä* 79r/1=004/176, *e.+ni* 185v/2=013/022, *e.+din* 67v/7=004/079, 76r/1=004/149, *e.+lär* 198r/5=016/034, *e.+lär birlä* 199r/4=016/045, *e.+lärni* 57r/6=003/195, *elätürlär e.+lärni* 172v/4=011/114, *e.+läriŋizni* 81v/6=005/012, *e.+in* 177v/8=012/053, *e.+läri* 198r/5=016/034, *e.+läridin* 113v/9=007/020, *bildükmedük e.+din* 150v/9=009/112, esizlik ber- "kötülük dokunmak" *ber- e.+lär* 163v/9=011/010, esizlik bol- "kötülük olmak" *e. bol-* 129r/3=007/177, 149v/6=009/102, esizlik käldür- "kötülük getirmek" *käldürsä bir e.* 112r/2=006/160, esizlik käl- "azap gelmek" *käl- e.+imiz* 112v/8=007/004, esizlik ḳıl- "kötülük yapmak" *ḳıl- e.* 73r/3=004/123, esizlikni ḳıl- "kötülükler yapmak" *ḳıl- e.+lärini* 169v/4=011/078, 126r/2=007/153, *ḳıl- e.+lärni* 60r/8=004/018, *ḳıl- e.+ni* 71v/7=004/110, 60r/6=004/017, 205r/4=016/119, esizlikni ḳazġan- "kötülük kazanmak" *ḳazġan- e.+lärini* 156r/2=010/027, *ḳazġan- e.+ni* 9v/8=002/081, esizlik ornıŋa tägşür- "kötülüğü değiştirmek" *tägşür- e. ornıŋa* 121v/2=007/095, esizlikni ört- "kötülükleri gizlemek" *ört- e.+läriŋizni* 62r/7=004/031, esizlikni tat- "kötülüğü tatmak" *tat- e.+ni* 203r/6=016/094, esizlik täg- "kötülük dokunmak" *e. täg-* 123v/5=007/131, 67v/4=004/078, 67v/6=004/079, 130r/3=007/188, esizlikni tök- "kötülükleri gizlemek" *tök- e.+ni* 88v/4=005/065, *tök- e.+läriŋizni* 134r/1=008/029,

esizlikniŋ yanutı "kötülüğün cezası" *e.+niŋ yanutı* 156r/2=010/027, esizlikni yawuz işni äwir- "kötülüğü uzaklaştırmak" *äwir- e.+ni yawuz işni* 175r/5=012/024,

äski "eski" (KB 687, DLT-I 129, ED 246b äski). *ä. yitüklüg içindä* 181r/9=012/095

äskir- "eskimek" (KB-, DLT-I 228, ED 246b äskir-). *ä.-mäz* 234v/1=020/120

äsritgü "içki (sarhoşluk veren şey)" (KB-, DLT-, ED- , WF-). *ä.* 200v/3=016/067

äsrük "sarhoş" (KB 4586, DLT-I 105, ED 205b äsrük). *ä. ärkän* 63v/6=004/043

äsrüklük "sarhoşluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ä.+läri içindä* 195r/1=015/072

ästür- "estirmek" (KB-, DLT-I 221, ED 244a ästür-). *ıdur yellärini ä.-ü* 118r/4=007/057

eş "arkadaş, eş" (KB-, DLT-I 47, ED 253b e:ş). *bağışlağıl e. dost* 223r/7=019/005, *e. dost* 67r/4=004/075, 68v/8=004/089, 73r/4=004/123, *yanındakı e.+iŋä* 63r/4=004/036, 143r/3=009/040, 217v/1=018/034 *e.+i* 217v/5=018/037, *e.+lär* 101v/9=006/071, *kargarlar e.+lärni* 116r/2=007/038, *zindānnıŋ ekki e.+läri* 176v/4=012/039, eş dost bol- "ahbap olmak" *bol- e. dost* 225v/4=019/045, eş dost tut- "arkadaş tutmak" *e. dost tut-* 68v/8=004/089, iblīsni eş dost tut- "iblisi arkadaş edinmek" *tut- iblīsni e. dost* 72v/6=004/119, yol eşi "arkadaş" *yol e.+i* 66v/4=004/069

äşäk "eşek" bkz. äşgäk (KB-, DLT-II 246, ED 260a äşäk). *ä. ağırmakı* 172r/1=011/106

äşgäk "eşek" bkz. äşäk (KB, DLT-I 111 ED 260 äşgäk). *ä.+lär* 196r/8=016/008, *ä.+iŋkä* 33v/1=002/259

äşik "kapı" (KB 164, DLT-I 42, ED 260 eşik). *ä.+dä* 215v/6=018/018

eşit-/eş(i)t "dinlemek, duymak, işitmek" (KB B16, DLT-I 377, ED 257b eşid-). *e.-ür män* 230r/5=020/046, *e.-ür mü män* 228r/9=019/098, *ün e.-ür* 214r/8=017/110, *e.-ür silär* 133r/6=008/020, *e.-ürlär ölüglär* 98v/2=006/036, *e.-ürlär* 159v/2=010/067, 200v/1=016/065, *kulaklar e.-ürlär* 130v/5=007/195, *e.-ürlär taŋrı yarlıkını* 9r/7=002/075, *e.-(t)i* 21r/7=002/181, 55v/6=003/181, *e.-(t)imiz* 11v/2=002/093, 64r/5=004/046, 64r/7=004/046, 81r/3=005/007,133r/7=008/021, *e.-(t)imiz* ök 134r/4=008/031, *e.-(t)imiz bir ündäglini* 57r/1=003/193, *e.-gäy ök silär* 56r/7=003/186, *e.-iŋ* 51r/4=003/137, *e.-gil* 64r/5=004/046, 64r/7=004/046, *e.-sün yarlıkın* 139r/6=009/006, *e.-iŋlär* 2v/7=002/104, 11v/2=002/093, 93v/6=005/108, *e.-sä* 75r/1=004/140, *e.-igli* 85r/4=005/041, *e.-gän* 15r/7=002/127, 16r/8=002/137, 21r/7=002/181, 27v/1=002/224, 27v/4=002/227, 30v/4=002/244, 32v/8=002/256, 41r/9=003/034, 41v/2=003/035, 50r/1=003/121, 65v/2=004/058, 75v/9=004/148, 89v/8=005/076, 96v/2=006/013, 106v/2=006/115, 131v/2=007/200, 133r/2=008/017, 135r/8=008/042, 136r/9=008/053, 137r/2=008/061, 149v/8=009/103, 150r/3=009/106, 159r/7=010/065, 176r/4=012/034, 191v/2=014/039, 206r/2=017/001, 216v/4=018/026, *e.-gän bilgän turur* 149r/7=009/098, *e.-gän täg* 165r/4=011/024, *söz e.-gän* 145r/5=009/061, 145r/5=009/061, *taŋrı e.-gän körgän* 74r/8=004/134, *du'ānıŋ e.-gäni* 41v/1=003/038, *e.-(t)ük* 37v/5=002/285, *e.-(t)i ärsä* 175v/5=012/031, *e.-(t)ilär ärsä* 90v/3=005/083, *ä.-mädük* 64r/6=004/046, *ä.-mägäy* 233v/7=020/108, *e.-mäslär* 122r/1=007/100, 129r/8=007/179, 130v/9=007/198, 133r/7=008/021, 226v/5=019/062, *e.-mäz* 225r/9=019/042, *e.-mäz ündämäkni* 20r/1=002/171, *e.-ü körmäz ärdilär* 164v/9=011/020, *umaslar e.-ü* 222r/6=018/101

eşitgü "işitme, duyma, duyma organı" bkz. eşütgü (KB-, DLT-, ED-, WF-). *e. körgü* 208v/5=017/036, *e.+ni* 201v/6=016/078, *e.+lärini* 3v/9=002/020, 156v/1=010/031

eşit(t)ür- "işittirmek, duyurmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *e.-(t)ürür sän* 157v/2=010/042, *e.-(t)ürgil* 225r/5=019/038, *säwünç e.-(t)ürügli* 130r/4=007/188, *e.-(t)ürsä olarnı* 133r/9=008/023, *e.-(t)ürsä olarḳa* 133r/9=008/023, *säwünç e.-(t)ürmäk* 12r/1=002/097,

eşütgü "işitme, duyma" bkz. eşitgü (KB-, DLT-, ED -, WF-). *e.+ni* 193r/3=015/018

eşläş- "eş olmak, arkadaş olmak" (KB-, DLT-, ED- , WF-). *e.-mägil* 220v/1=018/076

et "et" (KB 194, DLT-I 35, ED 33b ät). *kädrürmiz e.+ni* 33v/2=002/259, *täzä yaş e.+ni* 196v/7=016/014, *toŋuz e.+i* 110r/2=006/145, 79v/7=005/003, *toŋuz e.+ini* 20r/4=002/173, 204v/7=016/115

et- "yapmak, etmek, eylemek" (KB 63, DLT-I 171, ED 36b e:t- (e:d-)) *e.-är kemini* 166r/7=011/038, *e.-är silär* 119v/6=007/074, 200v/3=016/067, *e.-(t)i bäzädi 180r/9=012/083 e.-(t)i bäzädi* 200r/7=016/063, *e.-gäy silärkä yumşaḳlıḳ* 215v/1=018/016, *e.-gäy bäzägäy* 193v/9=015/039, *e.-gil kämini* 166r/6=011/037, *e.-sünlär* 107r/7=006/123, *e.-mäslär* 107r/7=006/123, *e.-(t)i ärsä* 179r/7=012/070, al et- "tuzak kurmak" *al e.-mäk* 155r/4=010/021, edgülükün et- "düzeltmek" *edgülükün e.-mäk* 170v/3=011/088. mäzgit et- "mescid yapmak" *e.-gäy miz mäzgit* 216r/6=018/021, eş et- "dost etmek" *eş e.+glidin* 14v/2=002/120, orun et- "ev yapmak" *orun e.-iŋlär* 161r/2=010/087, yalġan et- "yalan saymak" *yalġan e.-(t)ilär* 5v/8=002/039, yalġan etip ḳoş- "yalan uydurmak" *e.-ip ḳoştı yalġan* 104r/2=006/093, *mäkr e-är ärdilär* 107v/2=006/124, *e.-(t)i ärsä* 179r/7=012/070

etärçi "hayvanı avlamaya veya avlananı getirmeye alıştıran, yetiştiren, öğreten, avcı" (KB-, DLT-, ED 69b itärçi). *e.+lär* 80r/6=005/004

etiş- "barışmak, düzeltmek" (KB-, DLT-I 76, ED 73a etiş- (ediş-)). *e.-iŋlär* 131v/4=008/001

etig 1. "süs" (KB 258, DLT-, ED 50a etig (edig)). *çıḳarsa e. ya'nī yinçü* 196v/7=016/014, *e. bäzäk* 196r/8=016/008, *aldamaḳlıḳ e.+i* 106r/5=006/112, *ayıḳ e.+i* 106r/4=006/112, *tutsa e.+i bezäkini* 155v/5=010/024, 2. "yük, mec. (nimet)" *e.+lärini* 178r/6=012/059, 179r/7=012/070, *e.+ini* 115r/5=007/032, *alıŋızlar e.+iŋizlärni* 115r/3=007/031, *e.+lärindin* 125v/1=007/148, ajun tiriglikiniŋ etigi bäzäki "dünya hayatının çekiciliği" *ajun tiriglikiniŋ e.+ini bäzäkini* 235r/5=020/131, 3. "hazırlık" *e.+ni* 143v/6=009/046,

etil- "hoş gösterilmek, güzel gösterilmek" (KB 429, DLT-I 53, ED 56b etil- (edil-)). *e.-di bäzäldi* 107r/5=006/122, 108v/7=006/137

ätmäk "ekmek" (KB1191, DLT-I 102, ED 60a ätmäk/ötmäk). *kötrür başım üzä ä.+ni* 176r/7=012/036

kök ätmäki "gök gürültüsü" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *k. ä.* 3v/5=002/019

ätöz "vücut, beden, ten" (KB 332, DLT-, ED 74a ätöz). *ä.* 14v/6=002/123, 29r/2=002/233, 85v/9=005/045,101v/4=006/070, 171v/9=011/105, 177v/8=012/053, *ä. birlä* 85v/9=005/045, *tegmä ä.* 112r/7=006/164, *tägmä ä.* 187v/1=013/042, 229r/3=020/015, *tegmä ä. üzälä* 186v/2=013/033, *ä.+ni* 83r/4=005/032, 110v/9=006/151, 208r/9=017/033, *ä.+ni arıġ* 220r/8=018/074, *ä.+kä* 111r/3=006/152, 111v/7=006/158, 116v/1=007/042, *bir ä.+kä kertgünmäk* 162r/4=010/100, *tegmä ä.+kä* 158r/8=010/054, 192r/6=014/051, 204r/9=016/111, 204v/1=016/111, *ä.+din* 14v/6=002/123, 57v/8=004/001, *yalŋuz ä.+din* 104v/5=006/098, *yara(t)tı bir ä.+din* 130r/5=007/189, *ä.+i* 83v/9=005/030, *ä.+indin* 204v/1=016/111, *ä.+iŋizlär* 180v/1=012/083, *ä.+üŋüzlär*

10v/7=002/087, *ä.+üŋüzlärni* 10r/6=002/084, *öldürmäŋlär ä.+üŋüzlärni* 62r/5=004/029, *öldürür ä.+üŋüzlärni* 10r/7=002/085 *ä.+lär* 73v/6=004/128, 196r/7=016/007, *ä.+lärdin* 18v/1=002/155, *ä.+läriŋizlär* 174v/2=012/018, *ä.+läri* 89r/6=005/070, 90r/7=005/080,151v/6=009/120, *ä.+läri birlä* 140v//5=009/020, 147v/4=009/081, *tarudı ä.+läri* 151v/2=009/118, *ä.+lärini* 150v/3=009/111, *ä.+läriŋä* 7r/7=002/057, *ä.+läriŋä yārī berürlär* 130v/1=007/192, *küç ḳıldılar ä.+läriŋä* 191v/9=014/045, *ä.+ün birlä* 161v/1=010/092

ätözsüz "vücutsuz, cansız, ölü" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ä.* 83r/4=005/032

ew "ev" bkz. äw (KB138, DLT-I 32, ED 3b e:v,). *e. altundın* 213r/1=017/093, *käliŋlär e.+kä ḳapuġlarındın* 22v/6=002/189, *e.+ä* 117v/8=007/054, *e.+üŋ* 50v/5=003/133, *çıḳardı idiŋ e.+üŋdin* 131v/9=008/005, *e.+lär içindä* 60r/3=004/015, *tutsalar taġlardın e.+lär* 200v/5=016/068, *yonar ärdilär taġdın e.+lär* 195r/7=015/082, *yonar taġlarnı e.+lär* 119v/6=007/074, *e.+lärkä* 22v/5=002/189, *anlarnıŋ e.+läriŋ bünyādını* 197v/1=016/026, *e.+läriŋiz içindä* 43r/4=003/049, *çıḳıŋlar e.+läriŋizdin* 66r/9=004/066, aġırlıġ ew "Ka'be" *aġırlıġ e.+kä* 79v/2=005/002, *ḳıldı oḳ taŋrı kaʿbäni aġırlıg ä.+ni* 92r/8=005/097, ew barḳdın çıḳ- "hicret etmek" *e. barḳdın çıḳ-* 138r/9=008/075, *e.+lärindin barḳlarındın çıḳ-* 138r/1=008/072, ew barḳ ḳodup çıḳ- "hicret etmek" *e. barḳ. ḳodup çıḳ-* 138r/7=008/074, ewüŋ boḏunı "aile efradı" *e.+üŋ boḏunı* 235r/6=020/132

äw "ev" bkz. ew (KB138, DLT-I 32, ED 3b e:v). *ä. mätāʿındın* 227r/8=019/074, *ä. üskindä* 134v/1=008/035, *tut(t)ı bir ä.* 219v/5=018/061, *säniŋ ḳıldımız ä.+ni yanġu yär* 15r/1=002/125, *uġrasa ä.+kä* 18v/5=002/158, *ä.+din* 15r/6=002/127, *mänim ä.+imni* 15r/2=002/125, *aşlıḳ kältürgäy ä.+imizkä* 178v/6=012/065, *ä.+üŋ boḏunı birlä* 175r/7=012/025, *anıŋ ä.+indä* 175r/2=012/023, *çıḳsa ä.+indin* 70v/1=004/100, *ä.+lär ḳılıŋlar* 161r/2=010/087, *ä.+läriŋiz içindä* 53r/2=003/154, *ä.+läriŋizni* 161r/2=010/087, *yansalar ä.+läriŋä* 178v/1=012/062, *ä.+lärindin* 68v/7=004/089, 201v/8=016/080, äw boḏunı "ev halkı, aile efradı" *ä. boḏunı üzä* 169r/7=011/073, *ä.+i boḏunı+* 120r/8=007/083, 228v/8=020/010, *lūt yalavaç ä.+i boḏunı* 194v/3=015/059, *ä.+i boḏunıŋa yaḳunıŋa* 226r/5=019/055, *ä.+üŋ boḏunı+* 166v/2=011/040, 169v/8=011/081, 167r/2=011/046, 194v/6=015/065, *ä.+üŋüzlär boḏunı* 181r/7=012/093, aġırlıġ äw "Ka'be" *aġırlıġ ä.+nüŋ üskindä* 191r/6=014/037, äw barḳ ḳoḏup kälgüçi "muhacir" *ä. barḳ ḳoḏup kälgüçilär* 149v/1=009/100, äw barḳdın aḏrıl- "hicret etmek" *ä. barḳdın aḏrıl-* 57r/5=003/195, 151r/8=009/117, äw barḳların ḳoḏup käl- "hicret etmek" *ä. barḳların ḳoḏup käl-* 140v//4=009/020, äwdin kälin- "hicret etmek" *ä.+lärindin kälin-* 26v/1=002/218, äwdin barḳdın käslinip çıḳ- "hicret etmek" *ä.+din barḳdın käsilinip çıḳ-* 70r/9=004/100, 138r/3=008/072, äwdin käsil- "hicret etmek" *ä.+din käsil-* 204r/8=016/110, äwnüŋ ḥac ḳıl- "Kâbe'yi haccetmek" *ä.+nüŋ ḥac ḳıl-* 47v/1=003/097, ḳurulġan äwnüŋ ilki "Ka'be" *ḳurulġan ä.+nüŋ ilki* 47r/8=003/096, taŋrı äwi "Ka'be" *taŋrı ä.+iŋä* 92r/3=005/095

ew- 1. "acele etmek" (KB B47, DLT-I 167, ED 4b e:v-). *e.-är silär* 100r/8=006/057, 100v/1=006/058, *e.-är* 158r/4=010/050, *e.-sä* 24v/1=002/203, *e.-mägil* 227v/8=019/084, 234r/3=020/114, *e.-mägän* 53r/6=003/155, *e.-mäkin* 154r/1=010/011, *e.-mäklärindin* 50r/6=003/125, *e.-är ök erdiŋizlär* 158r/5=010/051, 2. "bir şeyin etrafına koşuşmak"

e.-ärlär 49r/5=003/114, 55r/5=003/176, 85r/3=005/041, 87r/2=005/052, 88r/4=005/062, *e.-dim* 232v/1=020/084, *e.-äglilär* 191v/5=014/043

äwdül- "derilmek, ele geçirilmek, toplanmak" (KB-, DLT-I 246, ED 7b ävdil-). *ä.-miş* 224r/9=019/025

ewdür- "acele ettirmek, çabuklaştırmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *e.-gäy miz* 207r/8=017/018, *e.-sälär* 183v/6=013/006, *e.-mäŋlär* 196r/1=016/001, *e.-gäy ärdi* 219v/1=018/058

ewäk "aceleci" (KB-, DLT-I 77, ED 8b e:ve:k). *e.* 206v/8=017/011, dünyänıŋ ewäk tirigliki "çabucak geçen dünya hayatı" *dünyänıŋ e. tiriglikini* 207r/8=017/018

ewäklik "acelecilik" (KB 629, DLT-I 153, ED 9b eväklik). *e.+in* 58v/2=004/006

äwin "tane" bkz. äwün (KB 3522, DLT-I 77, ED 12a ävin). *ä.* 100v/3=006/059, *ä.+ni* 104r/9=006/095

äwlüg "hanım, eş" (KB- 138, DLT-I 106, ED 10a ävlig). *ä.+üŋ* 169v/9=011/081

äwrä "ters, geri" (KB 638, DLT-, ED 13a ävrä). *ä.* 87r/6=005/054, *ä. täwrä bakmaslar kur'änka* 68r/2=004/082, *ä. kopruldaçılar* 97v/7=006/029, *ä. yanmak* 19v/3=002/167, *ä. yansalar* 52v/6=009/129

äwrül- "döndürülmek, yönelinilen yerden çevrilmek" (KB 3194, DLT-I 248, ED 14b ävril-). *ä.-ür ekki ökçäsi üzä* 17r/2=002/143, *ä.-ür köligäläri* 199r/7=016/048, *ä.-ür silär* 156v/4=010/032, *ä.-ürlär* 85v/4=005/043, 90r/6=005/080, *bıçığlarını ä.-miş* 139r/1=009/004, *ä.-di* 72r/9=004/115, 181v/1=012/096, *anlarnıŋ ä.-düki täwrüldüki* 57r/8=003/196, *ä.-diŋiz* 51v/4=003/144, *ä.-diŋizlär* 8r/7=002/064, 10r/4=002/083, *ä.-dilär* 31r/1=002/246, 55r/1=003/174, 122v/9=007/119, *ä.-gäy siz* 52r/5=003/149, *ä.-sä* 24v/5=002/205, 51v/5=003/144, 67v/8=004/080, 86v/5=005/049, *ä.-sä.silär* 71r/5=004/103, 91v/4=005/092, *dindin ä.-sä* 26r/7=002/217, *ä.-sä közläri* 117r/3=007/047, *ä.-sälär* 50r/9=003/127, 68v/7=004/089, 202r/5=016/082, *ä.-ü* 133r/8=008/016, *ä.-mäŋlär* 167v/4=011/052, *ä.-mäs* 191v/6=014/043, *ä.-mäk* 191v/8=014/044, *ä.-mäkni* 206r/8=017/006, *körür yüzüŋ ä.-mäkni* 17r/4=002/144

äwün "tane" krş. äwin (KB-, DLT-I 77 ED 12a ävin). *bir ä. mäŋzägi täg* 33v/8=002/261, *çıkardımız miŋäşmiş ä.* 104v/8=006/099, *yüzär ä.* 33v/9=002/261

äwür-/ äw(i/ü)r- "çevirmek, evirmek, döndürmek, altını üstüne getirmek" (KB: 403 , DLT-I 178, ED 14a evir-). *ä.-är anı* 153r/7=010/004, *taŋrı ä.-är kişili ara takı köŋli ara* 133v/2=008/024, *ä.-är taŋrı köŋüllärini* 152v/4=009/127, *ä.-är* miz 215v/5=018/018, *ä.-är miz andın esizlikni yawuz işni* 175r/4=012/024, *ä.-är miz bälgülärni* 99r/8=006/046, *ä.-är miz köŋüllärini* 105v/8=006/110, *ä.-är miz täwrär miz bälgülärni* 105v/1=006/105, *ä.-är täwrär miz* 101r/5=006/065, *ä.-är silär* 120v/5=007/086, *yüz ä.-är* 212r/8=017/083, *yüz ä.-ärlär* 99r/9=006/046, 209v/1=017/046 *ä.-är ök ärdiŋizlär* 158r/4=010/050, *ä.-ürlär* 144r/5=009/050, *yüz ä.-ürlär* 65v/9=004/061, 116v/9=007/045, *ä.-di kıblälärindin* 16v/6=002/142, *ä.-di sizni* 52v/2=003/152, *yüz ä.-di* 65r/3=004/055, 120r/3=007/079, 121r/8=007/093, 180v/2=012/084, 219r/7=018/057, 230v/9=020/060, *ä.-dimiz* 209r/2=017/041, 212v/6=017/089, 219r/2=018/054, 234r/2=020/113, *yüz ä.-diŋizlär* 141r/7=009/025, *ä.-dilär* 144r/1=009/048, *ä.-dilär işlärni* 144r/1=009/048, *yüz ä.-dilär* 147r/4=009/076,

148v/4=009/092, *ä.-gäy män* 125r/5=007/146, *ä.-gäy miz* 72r/9=004/115, *ä.-gäy ök miz säni ḳıbläḳa* 17r/5=002/144, *ä.-gäylär soŋlarını* 48v/8=003/111, *yüz ä.-gäylär* 133r/9=008/023, 144v/6=009/057, *yüz ä.-gil* 66r/3=004/063, 68r/1=004/081, 85v/1=005/042, 101r/7=006/068, 105v/2=006/106, 169v/1=011/076, 175v/2=012/029, 195v/5=015/094, *ä.-gil yüzüŋni* 17r/5=002/144, 17v/7=002/149, 17v/9=002/150, *yüz ä.-gil biligsizlärdin* 131v/1=007/199, *yüz ä.-üŋlär* 60r/5=004/016, *ä.-üŋlär yüzüŋizlär* 17r/6=002/144, *ä.-üŋlär yüzüŋüzlärini* 18r/1=002/150, *ä.-sä sän* 160v/1=010/078, *ä.-sä* 96v/5=006/016, 211r/8=017/069, *ä.-sä arḳasını* 133r/7=008/016, *ä.-sä yüzin* 73r/6=004/125, *ä.-sä yüzüŋüzlärni* 20v/2=002/177, *yüz ä.-sä sän* 85v/1=005/042, 208r/3=017/028, *yüz ä.-sä silär* 14r/2=002/115, 74v/2=004/135, 138v/7=009/003, 149r/1=009/095, 160r/1=010/072, *yüz ä.-sä* 230r/8=020/048, 233v/1=020/100, 234v/5=020/124, *yüz ä.-sä sälär* 40r/2=003/020, 44v/1=003/064, 134v/9=008/040, 147r/1=009/074, 163r/6=011/003, 168r/1=011/057, 211r/5=017/067, *yüzlärni ä.-sä miz* 64v/1=004/047, *ä.-ügli turur* 17v/5=002/148, *yüz ä.-ügli* 10r/5=002/083, *yüz ä.-üglilär* 95v/7=006/004,133r/9=008/023, 195r/6=015/081, *yüz ä.-üglilär* 147r/4=009/076, 149r/2=009/095, 182r/7=012/105, *yüz ä.-gänlär* 40r/8=003/023, *yüz ä.-üpdilär* 179r/9=012/071, *yüz ä.-gäy ärdiŋ* 215v/7=018/018, *ä.-mäŋlär arḳalarnı* 133r/7=008/015, *yüz ä.-mäŋlär* 133r/6=008/020, *yüz ä.-mäs* 15v/2=002/130, *yüz ä.-mäk* 65v/9=004/061, 73v/4=004/128, *ä.-mäkkä* 27v/7=002/228, 210r/6=017/056, *anlarnıŋ yüz ä.-mäkläri* 98r/9=006/035

ewütür- "öne geçirmek, aceleye getirmek" (KB-, DLT-, ED- , WF-). *e.-di* 232r/9=020/083

ävväl (A) "ilk" (KB -, AT-, R-). *künnüŋ ä.+indä* 45r/2=003/072

äyä "sahip" krş. iḏi (KB-, DLT-, ED 267a äyä/iyä). *bolsa därvişlig ä.+si* 36r/7=002/280

äyyūb (A) "Hz. Eyüp, Hz. Yusuf'la aynı asırda yaşamış peygamberdir. İnsanlara sabır örneği olarak gösterilmiştir" (KB-, AT-, R-). *ä. päyġambärḳa* 77v/3=004/163, *ä.+nı* 103r/4=006/084

äẕā (A) "eziyet, incitme" (KB -, AT -, R -). *ä.* 34r/2=002/262

f

fāl (A) "fal, uğur, talih, ganimet" (KB 2468, AT -, R 118). 1."fal, uğur, talih" *anlarnıŋ f.+ları* 123v/5=007/131, fāl toḳı- "kötülük dokunmak" *f. toḳı-* 123v/5=007/131, 2. ganimet" *f.+lar* 131v/3=008/001, *f.+lardın* 131v/3=008/001, *kāfirlärin f.+larındın* 131v/3=008/001

fażl (A) "kerem, fazilet, erdem, lütuf" (KB 389, AT 121, R 120). *f.+ı birlä* 163r/2=011, *taŋrı f.+ı* 68r/5=004/083, *taŋrınıŋ f.+ı* 8r/7=002/064, fażl iyäsi "kerem sahibi, lütufkâr" *f. iyäsi* 45r/6=003/074, 52v/3=003/152, 55r/3=003/174,

fāżılraḳ (A+T) "en üstün" *elät- f.+raḳ yolıŋızlardın* 231r/4=020/063

fāḏūḳū (A) "tadınız ç.III kişi emir" *f. tatıŋlar ḳını* 134v/1=008/035

färiştä (F) "melek" (KB 2228, AT 121, R 120). *f.* 12v/1=002/102, 165v/7=011/031, 96r/4=006/008, 96r/5=006/009, 99v/5=006/050, *f. turur ağırlığ* 175v/8=012/031, *kälsä bir f.* 164r/3=011/012, *f.+ni* 96r/4=006/008, *f.+lär* 25r/3=002/210, 31r/8=002/248, 39v/5=003/018, 41v/1=003/039, 41v/7=003/042, 42v/3=003/045, 70r/4=004/097, 77v/8=004/166, 78v/2=004/172, 104r/4=006/093, 114r/2=007/020, 184r/8=013/013, 185v/4=013/023, 197v/5=016/028, 198r/2=016/032, 199r/9=016/049, 213r/5=017/095, *f.+lär ururlar yüzlärini arkalarını* 136r/4=008/050, *indürülmäs f.+lär* 192v/6=015/008, *kälsä f.+lär* 111v/6=006/158, 198r/4=016/033, *kirigli f.+lär* 184r/4=013/011, *yüklindi f.+lär* 193v/4=015/030, *f.+lärniŋ* 19r/2=002/161, 46v/6=003/087, *f.+lärni* 46r/1=003/080, 106r/1=006/111, 192v/5=015/007, 213r/1=017/092, *indürür f.+lärni* 196r/2=016/002, *f.+lärkä* 5r/1=002/030, 5r/4=002/031, 5r/9=002/034, 113r/7=007/011, 193v/2=015/028, 20v/3=002/177, 210v/5=017/061, 218v/4=018/050, 234r/6=020/116, *idiŋ f.+lärkä* 133r/2=008/012, *f.+lärdin* 50r/5=003/124, 50r/6=003/125, 209r/1=017/040, *miŋ f.+lärdin* 132r/6=008/009, *f.+läriŋä* 12r/2=002/098, 37v/3=002/285, 74v/5=004/136, *öz f.+mizni* 223v/9=019/017

färmān (F) "ferman, emir, buyruk" (KB -, AT 120, R 119). *f.* 117v/9=007/054, *fir'avn f.+ı* 171r/9=011/097, *taŋrı f.+ı* 8v/2=002/067, *anıŋ f.+ıŋa* 196v/4=016/012, *fir'avn f.+ıŋa* 171r/9=011/097, *idiläri f.+ındın* 120r/1=007/077, *f.+lar* 202v/6=016/090, färmān sı- "asi olmak" *f. sı-* 225v/2=019/044, färmān täg- "emretmek" *f. täg-* 152v/9=010, färmān tut- "emrine vermek, ram etmek" *f. tutuğlı* 201v/7=016/079, färmān tutuğlı kıl- "emrine sokmak" *f. tutuğlı kıldı* 196v/6=016/014, *f. tutuğlı kıl- künni takı aynı* 183r/5=013/002, färmān käl- "emir gelmek" *käl- f.+ımız* 166v/1=011/040, färmānka boyun ker- "asi olmak, emrine karşı gelmek, hizmetine girmemek" *boyun keriglilär f.+ıŋa* 168r/5=011/059, färmānka kıl- "buyruğa göre davranmak" *kıl- f.+ımka* 233r/2=020/093

färmānla- (F+T) "emretmek, buyurmak" (KB-, AT 120, R 119 -). *f.-r dādlık birlä takı edgülük birlä* 202v/6=016/090, *f.-r münkär işdin* 145v/7=009/067, *f.-r kişilärkä saranlıknı* 63r/6=004/037, *f.-r silär* 122v/2=007/110, *f.-r mu silär kişilärkä ädgülükni* 6r/6=002/044, *f.-yur män* 176r/1=012/032, *f.-yur saŋa* 169r/8=011/087, *f.-yur dādlık könilik birlä* 201v/3=016/076, *f.-yur silärkä* 35r/1=002/268, 65r/9=004/058, *f.-yur anlarka* 126v/5=007/157, *f.-dım män* 112r/6=006/163, 113r/8=007/012, *f.-dıŋ* 95r/2=005/117, 172r/9=011/112, *f.-dı* 27r/5=002/222, 4v/6=002/027, 72r/6=004/114, 114v/8=007/029, 176v/6=012/040, 179r/3=012/068, 185r/9=013/021, 185v/6=013/025, *taŋrı f.-dı* 114v/7=007/028, 160r/2=010/072, *f.-dımız* 102r/1=006/071, *f.-dılar* 65v/7=004/060, *f.-ğay ok män* 72v/5=004/119, 72v/5=004/119, *f.-ğıl bilmäkni* 131v/1=007/199, *f.-ğıl bodunuŋa* 125r/4=007/145, *f.-ğıl namāznı* 235r/6=020/132, *f.-ğlı turur esizlikin* 177v/8=012/053, *f.-ğlılar* 150v/8=009/112, *f.-yur ärdi* 226r/5=019/055, *f.-madılar* 142r/1=009/031, *f.-mas* 111r/2=006/152, 116v/1=007/042, *taŋrı f.-mas* 114v/7=007/028, yawuz kın färmānla- "azap göndermek" *f.-r olarka yawuz kın* 128r/2=007/167

fermānlağa (F.+T.) "zorlama" *f. ol ekkikä* 220v/8=018/080

fărmānlan- (F.+T.) "emrolunmak, buyrulmak" (KB-, AT-, R 119). *f.-ur* 199v/1=016/050, *f.-ur silär* 8v/5=002/068, 194v/7=015/065, *f.-ur silärkä* 111v/3=002/093, *f.-dım* 187r/1=013/036, *f.-mas* 29r/1=002/233, *f.-mas sän* 68r/7=004/084

fărmānlat- (F.+T.) "fermanlatmak, buyurtmak" (KB -, AT-, R -). *f.-urlar bildükmiş işni* 146r/9=009/071

făryād (F) "bağırma, imdat" (KB-, AT 120, R 120). *f.* 132r/5=008/009, făryād täg- "yardım etmek" *f. täg-* 190r/2=014/022, 190r/3=014/022, făryād tägrül- "imdat dilemek" *f. tägrül-* 217r/2=018/029, făryādıŋa kol- "imdat dilemek" *f.+ıŋa kol-* 217r/2=018/029

făsād (A) "fesat, karıştırma, bozma" (KB 1434, AT-, R-). *f. yanındın* 49v/3=003/118, *anıŋ f.+nıŋ äŋilkisi vakti* 206r/6=017/005

fetḥu'llāh (A) "Hz. İshak" (KB-, AT-, R-). isḥāk fetḥu'llāh dīni "Yahudilik" *isḥāk f. dīniŋä* 176v/1=012/038

făvt (A) "kaybolma" (KB-, AT-, R-). făvt bol- "kaybolmak, elden çıkmak" *f. bol-* 52v/5=003/153

firʿavn (A) "Firavun, Mısır'ın çok eski hükümdarlarından birisidir. Karısı Asiye Hz. Musa'yı evlât edinmiştir. Hz. Harun ve Hz. Musa ile mücadelesiyle bilinir" (KB -, AT-, R-). *f.* 122r/6=007/104, 123r/2=007/123, 124r/6=007/137, 160v/2=010/079, 160v/7=010/083, 161r/7=010/090, 213v/7=017/101, 213v/8=017/102, 213v/9=017/102, 229r/9=020/024, 230v/9=020/060, *f. bodunınıŋ kılkı* 136r/6=008/052, 136r/9=008/054, *f. bodunını* 6v/6=002/050, 136v/2=008/054, 232r/4=020/079, *tu(t)tımız f. bodunını* 123v/3=007/130, *kutġardı f. bodunındın* 188r/6=014/006, *kutġardımız f. bodunındın* 124v/2=007/141, *f. bodunındıŋ* 122v/1=007/109, 123r/6=007/127, 6v/3=002/049, *f. çärigi birlä* 232r/3=020/078, *f. fărmānı* 171r/9=011/097, *f. fărmānıŋa* 171r/9=011/097, *f. kabīläsiniŋ ʿādäti* 38v/8=003/011, *f.+ka* 122r/5=007/103, 122v/4=007/113, 160r/7=010/075, 161r/4=010/088, 171r/8=011/097, *barıŋlar f.+ka* 230r/3=020/043, *f.+dın* 160v/6=010/083

fitnä (A) "fitne, azdırma, karışıklık, sıkıntı" (KB-, AT 122, R 121). fitnä istä- "karışıklık istemek" *f. istä-* 38v/2=003/007

füsūs (F) "alay etme" (KB 1464, AT 122, R 120). *f.* 8v/3=002/067, 28v/2=002/231, 87v/6=005/058, füsūs tut- "alaya almak" *f. tut-* 144v/7=009/058, 145v/4=009/065, 147r/7=009/079, 147r/8=009/079, 147r/9=009/079, 192v/8=015/011, *t.-(t)ılar f.+ka* 222v/3=018/106, *bolġay f. tutuġlılardın* 195v/5=015/095, füsūs tut(u)l- "alay edilmek" *f. tutul-* 75r/2=004/140

g, ġ

ġanīmät (A) "ganimet, karşılık, mal" (KB-, AT-, R 122 ġanīmat). *ġ.* 135r/1=008/041, *ġ.+läri* 69v/7=004/094

ġarīlık (A+T) "ipek, kıymetli" (KB -, AT -, R -). *ġ. ġanīmätläri üküş* 69v/7=004/094

ġarḳ (A) "batma, boğulma" (KB-, AT-, R-). *ġ. birlä* 155r/8=010/022, ġarḳ bol- "boğulmak" *ġ. bol-* 161r/8=010/090, *suwḳa. ġ. bol-* 166v/7=011/043, ġarḳ ḳıl- "boğmak" *ġ. ḳıl-* 211r/8=017/069, suwḳa ġarḳ ḳıl- "boğulmak" *suwḳa ġ. ḳıl-* 166r/7=011/037,

ġayb (A) "bilinmeyen, gizli olan" (KB-, AT-, R 122). *ġ.+nıŋ ḫabärläri+* 42v/1=003/044, ġayb ʿilm ögrät- "bilinmeyen ilm öğretmek" *ögrät- ġ. ʿilm* 220r/1=018/065

ġazāt (A) "savaş, din uğruna yapılan savaş" (KB-, AT-, R-). ġazāt ḳıl- "savaşmak" *ġ. ḳıl-* 53r/7=003/156

ġayy (A) "azap, (metinde) cehennem" (KB-, AT-, R-). *ġ. tamusıŋa* 226v/2=019/059

ġul (A) "zincir, kelepçe, halka" (KB-, AT-, 122 R 123). *ġ.+lar turur* 183v/5=013/005

ġūr (F) "mezar" (KB 1405, AT-, R -). *anıŋ ġ.+ı üzä* 147v/9=009/084

gürūh (F) "topluluk, cemaat, takım, bölük" (KB-, AT-, R124). *g.* 9r/7=002/075, 12r/5=002/100, 25r/8=002/213, 67v/9=004/081, 68v/4=004/088, 70v/6=004/102, 70v/7=004/102, 72r/2=004/113, 86v/2=005/048, 88v/6=005/066, 92r/8=005/102, 106r/2=006/111, 106r/2=006/111, 112r/1=006/159, 112r/1=006/159, 166r/8=011/038, 218r/3=018/043, *bir g.* 45r/1=003/072, 118v/1=007/060, 118v/8=007/066, 119v/7=007/075, 120v/7=007/087, 120v/7=007/087, 120v/8=007/088, 121r/5=007/090, 122v/1=007/109, 123r/6=007/127, 127r/3=007/159, 127v/6=007/164, 129v/2=007/181, 131v/9=008/005, 152r/4=009/122, 173v/9=012/008, 174r/6=012/014, 203r/3=016/092, 203r/4=016/093, *bolmadı bir g. bodunlardın* 172v/5=011/116, *ekki g.* 117r/1=007/046, 135r/4=008/041, 135v/9=008/048, *ekki g. üzälä* 111v/1=006/156, *ḳılġay kişilärni bir g.* 172v/8=011/118, *tegmä g. içindä* 198r/9=016/036, *tegmä g. yalavaçları* 157v/8=010/047, *bir g.+nıŋ köŋülläri* 151r/9=009/117, *ekki g.+nuŋ mäŋzäki* 165r/4=011/024, *g.+nı* 89r/6=005/070, 89r/7=005/070, *ḳınaġay bir g.+nı* 145v/5=009/066, *g.+ḳa* 17v/5=002/148, 68v/9=004/090, *bir g.+ḳa* 133r/8=008/016, 135v/3=008/045, 147v/6=009/083, *tegmä g.+ḳa* 105v/5=006/108, 116r/3=007/038, 158r/2=010/049, *tägmä g.+ḳa* 115v/1=007/034, *ekki g.+da* 132r/2=008/007, *g.+da kedin* 177r/6=012/045, *g.+dın* 227r/8=019/074, *bir g.+dın* 145v/5=009/066, 192v/3=015/005, 203r/3=016/092, *tegmä g.+dın* 152r/3=009/122, 202r/6=016/084, 227r/3=019/069, *tegmä bir g.+dın* 63v/3=004/041, *taŋrınıŋ g.+ı* 87v/3=005/056, *g.+ın* 217v/2=018/034, *g.+lar* 128r/3=007/168, 98v/5=006/038, *ol g.+lar* 165r/7=011/027, *on ekki uġuşlar g.+lar* 127r/4=007/160, *yaraşumadı g.+lar* 225r/3=019/037, *sanlıġ g.+ları* 154r/6=010/013, *ḳopardımız adın g.+ları* 96r/2=006/006, *g.+larḳa* 163v/6=011/008, 200r/6=016/063, *ıdtımız g.+larḳa* 99r/2=006/042, *g.+larındın* 160v/6=010/083, *g.+lardın* 164v/2=011/017, 207r/7=017/017, 228r/9=019/098, 95v/9=006/006, *indürüldi tegmä g.+lardın* 187r/1=013/036, *g.+ları* 227r/3=019/069, *g.+ları içindä* 192v/7=015/010, *pärīlär g.+ları* 108r/3=006/130

ḫ, ḥ, h

hā "işte" *h. silär olar silär* 71v/5=004/109

ḫabär (A) "haber" (KB C48, AT 122, R 131). *tegmä bir ḫ.* 101r/7=006/067, *anlarıŋ ḫ.+lärini* 215r/5=018/013, *ḫ.+lärdin* 233r/9=020/099, *ġaybnıŋ ḫ.+lärindin* 42v/1=003/044, *ḫ.+indin* 171v/2=011/100, *yalavaçlar ḫ.+indin.* 173r/2=011/120, 225r/8=019/041, *ibrāhīmnüŋ ḫ.+ini* 225r/8=019/041, ḫabär ber- "bildirmek, söylemek" *ḫ. ber-* 43r/3=003/049, 39r/9=003/015, ḫabär käl- "haberi ulaşmak" *käl- ḫ.+i* 228v/7=020/009

ḫabs (A) "bir yere kapatıp salıvermeme, alıkoyma" (KB-, AT-, R -). ḫabs ḳıl- "menedilmek, alıkonmak" *ḫ. ḳıl-* 35v/1=002/273

ḫac (A. ḫacc) "Kâbe'yi ziyaret etme, hac" (KB 3239, AT-, R -). *ḫ.* 23v/3=002/196, *ḫ. ayları* 23v/6=002/197, *ḫ. içindä* 23v/4=002/196, 23v/7=002/197, *ḫ. küni* 138v/6=009/003, *ḫ.+nı* 23r/8=002/196, 23v/7=002/197, *ḫ.+ḳa barġuḳa* 22v/4=002/189, ḫac işläri "hac ibadeti" *ḫ. işläri+* 15r/8=002/128, *ḫ.+ıŋız işläri* 24r/5=002/200, ḫacḳa bar- 'hacca gitmek' *ḫ.+ḳa barġuḳa* 22v/4=002/189, äwnüŋ ḫac ḳıl- "Ka'beyi ziyaret etmek" *äwnüŋ ḫ. ḳıl-* 47v/2=003/097, ḫācīlär ḳıl- "Kâbe'yi ziyaret etmek" *ḫ.+lär ḳıl-* 140v//2=009/019,

ḫācät (A) "ihtiyaç, dilek" (KB-, AT 122, R-). *ḫ.+läri* 58r/1=004/001, ḫācätin bağışla- "ihtiyacını gidermek" *ḫ.+in bağışla-* 63r/2=011

ḫad (A. ḫadd) "sınır, hüküm" (KB 4932, AT-, R 124). ḫaddın aş- "sapmak, azmak" *ḫ.+ın aş-* 234v/8=020/127, ḫaddın käç- "aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak" *ḫ.+ın käç-* 49r/2=003/112, 52r/2=003/147, 78r/5=004/171, 79v/4=005/002, 90r/1=005/077, 90r/4=005/078, 109v/1=006/141, 232r/7=020/081

ḫaḳ (A. ḫaḳḳ) "gerçek, doğru, hak, pay, hisse" (KB B42, AT 123, R -). *ḫ.* 36v/3=002/282, 36v/4=002/282, *bu ḫ. idiŋdin* 44r/2=003/060, *ḫ. birlä* 38r/3=003/003, 48v/3=003/108, *ḫ. dīnkä* 44v/5=003/067, *ḫ. söz* 44r/5=003/062, *ḫ.+nı* 45r/1=003/071, *ḳarıştırur ḫ.+nı* 44v/9=003/071, *ḫ.+dın* 90v/5=005/083, *ḫ.+dın öŋinni* 52v/8=003/154, *ḫ.+dın öŋin birlä* 40r/4=003/021, 49r/2=003/112, *yawuḳlar ḫ.+ı küdäziŋlär* 58r/1=004/001, *säniŋ idiŋ ḫ.+ı* 227r/2=019/068, *beriŋlär anıŋ ḫ.+ını* 109r/9=006/141, *ḫ.+ınça* 14v/3=002/121,

ḫaḳsız (A+T) "haksız". *ḫ.+sızın* (vasıta h.) 76v/5=004/155, 8r/2=002/061, 115r/8=007/033, *yeyürlär ḫ.+sızın* 142r/6=009/034, *ḫ.+sızını* 90r/1=005/077

ḫaḳḳā (A) "men etme, çirkin gösterme, sakındırma" (KB B42, AT 123, R -). *ḫ.* 197r/6=016/023, 227v/7=019/082

ḫaḳīḳat (A) "doğru, gerçek, kuşkusuz" (KB 920, AT 123, R -). ḫaḳīḳatdä "gerçekten şüphesiz ki, doğrusu şu ki" *ḫ.+dä* 38v/6=003/009, 40r/2=003/020, 46v/5=003/087, 47v/9=003/101, 49v/9=003/120, 51r/3=003/137, ḫaḳīḳat üzä (krş. bütünlükün) "gerçekten, şüphesiz ki, doğrusu şu ki" *ḫ. üzä* 35v/3=002/273, 35v/7=002/275, 36r/1=002/277, 37r/4=002/282, 37r/8=002/283, 38r/4=003/004, 38r/5=003/005, 38v/5=003/008, 38v/7=003/010, 39r/5=003/013, 39v/3=003/016, 39v/5=003/018, 39v/6=003/019, 39v/8=003/019, 40r/3=003/021, 41r/7=003/032, 41r/7=003/033, 41v/1=003/035, 41v/1=003/038, 41v/2=003/036, 41v/4=003/036, 41v/4=003/036, 41v/7=003/042, 41v/8=003/037, 42v/3=003/045, 42v/3=003/049, 42v/7=003/047, 43r/1=003/049, 43r/4=003/049, 43r/7=003/051, 44r/1=003/059, 44r/5=003/062, 44r/6=003/062, 44r/7=003/063, 44v/6=003/068, 45r/4=003/073, 45r/5=003/073,

45v/1=003/076, 45v/2=003/077, 45v/4=003/078, 46v/4=003/086, 46v/8=003/089, 46v/8=003/090, 47r/1=003/091, 47r/4=003/092, 47r/8=003/096, 47v/2=003/097, 49r/7=003/116, 49v/7=003/119, 50v/1=003/128, 52v/9=003/154, 53r/4=003/155, 53r/6=003/155, 53v/5=003/159, 54r/4=003/164, 54r/6=003/165, 54a/6=003/171, 54a/9=003/173, 55r/3=003/175, 55r/6=003/177, 55r/8=003/178, 55r/8=003/178

ḥāl (A) "hâl, durum" (KB 1068, AT 123, R 125). *yunğu ḥ. üzä* 80v/7=005/006, *kiçigligi ḥ.+da yā uluğlıkı ḥ.+da* 36v/9=002/282, *müsülmānlık ḥ.+da* 47r/8=003/095, *ol kunçuylar ḥ.+ī* 177v/3=012/050, *ozakı bodunlar ḥ.+ī* 230v/1=020/051

ḫalāyık (A) "insanlar, yaratılmışlar" (KB B8, AT 123, R -). *ḫ.+lar* 126v/8=007/158

ḫālī (A) "boş, tenha, ıssız" (KB 765, AT 124, R 131). ḫālī bol- "yalnız kalmak" *ḫ. bol-* 49v/6=003/119, 180r/3=012/080, ḫālī kılul- "saf kal (sadece size kalmak) " *ḫ. kılul-* 174r/1=012/009

ḫalīfä (A) "birinin yerine geçen kimse, temsilci" (KB 5330, AT 124, R -). ḫalīfä kıl- "halife, temsilci yapmak" *ḫ. kıl-* 5r/2=002/030

ḫalīlu'llāh (A) "Hz. İbrahim" (KB-, AT-, R -). ibrāhīm ḫalīlu'llāh dīni "Yahudilik" *ibrāhīm ḫ. dīni+* 176v/1=012/038

ḫāliṣ (A) "samimî, seçkin, içten ve temiz" (KB-, AT-, R-). ḫāliṣ kıl- "samimî, temiz, yürekli ve içten hâle getirmek" *ḫ. kıl-* 39v/9=003/020

ḫalk (A) "halk, yaratıklar, insanlar" (KB 42, AT 124, R-). *ḫ. üçün* 47r/8=003/096, *ḫ.+ını* 195v/9=016, *ḫ.+larnı oldurur* 225r/7=019/040, *ḫ.+larnıŋ yawukrakı* 44v/6=003/068

ḥanẓala (A. ḥanazıl) "Ebucehil karpuzu da denilen, portakal büyüklüğündeki meyvesi çok acı bir bitki" (KB-, AT-, R-). *arığsız yığaç tāg ya'nī ḥ. yığaçı* 190r/9=014/026

ḫarāc (A) "karşılık, ücret" (KB-, AT-, R -). *ḫ.* 66r/7=004/065

ḥarām (A) "haram, dinen yasaklanmış olan" (KB 1433, AT 125, R 127). *ḥ. turur* 204v/9=016/116, *ḥ.+nı* 158v/6=010/059, ḥarām kıl- "yasaklamak" *ḥ. kıl-* 20r/3=002/173, 35v/7=002/275, 47r/5=003/093, 77r/3=004/160, 89v/2=005/072, 91r/1=005/087, 109r/6=006/140, 106v/7=006/119, 109v/6=006/144, 109v/6=006/144, 110r/4=006/146, 110r/5=006/146, 110r/9=006/148, 110v/4=006/150, 110v/6=006/151, 110v/9=006/151, 115r/5=007/032, 126v/6=007/157, 142v/5=009/037, 115r/7=007/033, 117r/9=007/050, 141v/4=009/029, 141v/4=009/029, 142v/6=009/037, 142v/6=009/037, 198r/7=016/035, 204v/7=016/115, 205r/3=016/118, 208r/9=017/033 ḥarām kılın- "yasaklanmak" *ḥ. kılın-* 10r/9=002/085, 10r/9=002/085, 43r/6=003/050, 60v/9=004/023, 83v/2=005/026, 79v/6=005/003, 92r/7=005/096, 109v/4=006/143, 109r/1=006/138, 109r/4=006/139, 110r/1=006/145, ḥarām ye- "haram yemek" *ḥ. ye-* 88r/5=005/062, ḥarāmnı ye- "haram yemek" *yeglilär ḥ.+nı* 85r/9=005/042, *yemäklärindin ḥ.+nı* 88r/7=005/063

ḥarayna (F. har āyina) "elbette, tabiî" (KB-, AT-, R 127). *ḥ.* 16r/7=002/137, 55v/5=003/180, 62r/6=004/030, 65r/4=004/056, 65r/7=004/057, 67r/2=004/074, 72r/7=004/114, 72v/9=004/122, 75v/7=004/146, 76r/6=004/152, 77r/9=004/162, 78v/3=004/172, 78v/8=004/175, 82r/4=005/014, 87r/7=005/054, 95v/7=006/005, 101r/7=006/067, 108v/2=006/135, 109r/4=006/139, 110r/8=006/148, 123r/3=007/123, 124v/8=007/143, 125r/4=007/145, 126v/2=007/156, 127v/1=007/161, 128r/6=007/169,

129v/3=007/182, 140v//1=009/018, 144r/9=009/053, 146v/2=009/071, 149v/5=009/101, 156v/3=010/031, 160v/4=010/081, 166r/9=011/038, 171r/3=011/093, 181v/3=012/098, 192v/2=015/003, 199v/6=016/055, 200r/6=016/062, 216r/6=018/022, 221r/8=018/087, 225v/5=019/047, 227v/1=019/075, 227v/7=019/082, 228r/7=019/096, 235v/1=020/135

ḫarc (A) "harcama, masraf" (KB-, AT 125, R-). **ḫarc ḳıl-** "harcamak" *ḫ. ḳıl-* 34r/5=002/264, 35v/3=002/273, 35v/3=002/274, 47r/3=003/092, 47r/3=003/092, 49r/9=003/117, 50v/7=003/134

ḥarīṣ (A) "hırslı, tamahkâr, bir şeye çok düşkün" (KB-, AT-, R 128). **ḥarīṣ ḳıl-** "musallat etmek" *ḥ. ḳıl-* 227v/8=019/083, 227v/8=019/083

ḥarīżlıḳ (A.+T.) "teşvik etmek" (KB-, AT-, R-). **ḥarīżlıḳ ḳıl-** "teşvik etmek" *ḥ. ḳıl-* 68r/7=004/084

hārūn (A) "Hz. Harun, Hz. Musa'nın ağabeyi ve veziri olup, kardeşi Hz. Musa ile birlikte firavun ve tebaasını dine davetle görevli peygamber" (KB-, AT-, R-). *h.* 83r/9=005/024, 232v/9=020/090, 233r/2=020/092, 31r/8=002/248, *h. idisi* 123r/1=007/122, *h. taŋrısıŋa* 231v/1=020/070, *h.+nuŋ ḳız ḳarındaşı* 224v/3=019/028, *h.+nı* 103r/4=006/084, 160r/7=010/075, 229v/2=020/030, *ḳarındaşı h.+nı* 226r/4=019/053, *h.+ḳa* 77v/3=004/163, *äçisi h.+ḳa* 124v/5=007/142, *ḳadaşı h.+ḳa* 161r/2=010/087

hārūt (A) "Marut adlı melekle birlikte Babil halkına sihir öğreten meleğin adı" (KB -, AT -, R) *h.+ḳa* 12v/1=002/102

ḫāṣ (A) "yalnız, sadece, seçkin, özel" (KB A28, AT 125, R 132). **ḫāṣ ḳıl-** "ait ve mahsus hâle getirmek" *ḫ. ḳıl-* 177v/9=012/054, 45r/6=003/074

ḥasād (A) "kıskançlık" (KB -, AT-, R-). *ḥ. üçün* 39v/8=003/019

ḫaṭā (A.ḫaṭā') "yanlış" (KB -, AT 125 , R 133). **ḫaṭā ḳıl-** "yanılmak" *ḫ. ḳıl-* 37v/7=002/286, *ḫ. ḳılıġlılar* 181r/5=012/091

ḥattā (A. ḥattā) "hatta" (KB 1920, AT -, R -). *ḥ.* 220v/2=018/077

ḫatun "kadın, eş" (KB-, DLT-, ED- WF). *ḫ.+larıŋız* 27r/7=002/223, *ḫ.+nı* 120r/8=007/083, ʿazīz-i mıṣr ḫatunı "Zeliha" *ʿazīz-i mıṣr ḫ.+ı* 175v/4=012/030, 177v/5=012/051,

ḫatunluḳ "eşlik, zevcelik". **ḫatunluḳ tügüni** "nikâh bağı, nikâh icazeti" *ḫ.+luḳ tügüni* 30r/1=002/237

havā (A) "boşluk, hava". (KB 1315, AT 126, R 128). *h. üzä* 183r/2=013, *h. içindä* 190r/7=014/024

ḫavāṣ (A) "seçkin, saygıdeğer" (KB-, AT-, R-). *ḫ.+lar* 143r/6=009/041

hay bin aḫṭab (A) "Hay bin Ahṭab, Ehl-i kitaptandır. Medine'den Mekke'ye gelerek müşrikleri Hz. Peygamber ve Müslümanlar aleyhine kışkırtarak beraber mücadeleye çağıran kişi" (KB-, AT-, R -) *h.+ḳa* 64v/7=004/051

ḫayr (A) "hayır, iyilik" (KB 5062, AT 126, R 133). *ḫ.* 40v/4=003/026, **ḫayrdın ḳıl-** "iyilik etmek" *ḳıl- ḫ.+dın* 49r/6=003/115

ḫayrāt (A) "sevap için yapılan işler" (KB-, AT-, R). **ḫayrāt beril-** "ödüllendirilmek" *ḫ. beril-* 116v/5=007/043

ḫāżır (A) "hazır" (KB, AT 126 R 128). ḫāżır bol- "bulunmak, hazır olmak" *ḫ. bol-* 21v/6=002/185, 212r/2=017/078, ḫāżır ḳılın- "hazırlanmak" *ḫ. ḳılın-* 41r/3=003/030

ḫazīnä (A) 1. "hazine" (KB -, AT 126, R-). *anıŋ ḫ.+läri* 193r/6=015/021, *taŋrınıŋ ḫ.+läri* 99v/4=006/050, *yär ḫ.+läri üzä* 178r/1=012/055, *idimnüŋ yarlıḳamaḳınıŋ ḫ.+läriŋä* 213v/5=017/100, 2. "harcama" *ḫ.+läri* 144v/1=009/054, ḫazīnä ḳıl- "harcamak" *ḫ. ḳıl-* 144v/2=009/054

hää "evet" (KB-, DLT-, ED-). *h.* 116v/8=007/044, 122v/5=007/114

hälāk (A) "yok olma" (KB-, AT 127, R-). hälāk bol- "yok olmak" *h. bol-* 213v/9=017/102, 229r/4=020/016, 232r/8=020/081, hälāk ḳıl- "yok etmek" *h. ḳıl-* 49v/1=003/117, 123v/2=007/129, 131v/2=008, 207r/7=017/017, 227r/8=019/074, 234v/9=020/128, 235r/8=020/134

ḫälāl (A. ḥalāl) "helâl, dinen yasak olmayan" (KB-, AT-, R 126). *ḫ.* 47r/4=003/093, *ḫ. arıġ+* 19v/5=002/168, 91r/2=005/088, 204v/6=016/114, *ḫ. turur* 80r/9=005/005, 80r/9=005/005, 204v/9=016/116, *ḫ.+nı* 158v/6=010/059, ḫälāl bol- "helâl olmak" *ḫ. bol-* 23r/9=002/196, 27v/5=002/228, 28r/1=002/229, 28r/5=002/230, ḫälālḳa çıḳ- "ihramdan çıkmak" *ḫ.+ḳa çıḳ-* 79v/3=005/002, ḫälāl ḳıl- "helâl kılmak, mübah kılmak" *ḫ. ḳıl-* 35v/7=002/275, 43r/5=003/050, 79r/9=005/001, 91r/1=005/087, 61r/8=004/024 126v/5=007/157, 131v/2=008, 142v/6=009/037, ḫälāl ḳılın- "helâl kılınmak, mübah kılınmak" *ḫ. ḳılın-* 22r/3=002/187, 77r/4=004/160, 79r/8=005/001, 80r/5=005/004, 80r/5=005/004, 80r/8=005/005, 92r/7=005/096, ḫälāl tut- 1. "helâl saymak" *ḫ. tut-* 142v/5=009/037, ḫälāl tutma- "ihlâl etmek, saygısızlık etmek" *ḫ. tutma-* 79v/1=005/002

häm (F) "bir de, ve" (KB B7, AT 127 , R 126). *h.* 137r/4=008/062

hämīşä (F) "devamlı, sürekli, daima" (KB-, AT 127, R-). *h.* 233v/9=020/111

härgīz (F) "asla, hiçbir zaman" (KB B5, AT 127, R-). *h.* 4r/6=002/024, 6v/2=002/048, 14r/9=002/120, 78v/1=004/172,150r/7=009/108, 166r/5=011/036, 169v/8=011/081

ḫıräd (F) "akıl" (KB B66, AT-, R 134). ḫıräd idiläri "akıl sahipleri" *ḫ. idiläri+* 21r/4=002/179, 23v/9=002/197, 35r/3=002/269, 92r/5=005/100, 185r/7=013/019, 192r/8=014/052, 56v/6=003/190, 182v/8=012/111, 235r/1=020/128,

ḫırädlik (F+T) "aşağılık" ḫırädlik ḳıl- "aşağılamak" *ḫ.+lik ḳıl-* 15v/2=002/130

ḫiyānät (A) "hainlik, ihanet" (KB-, AT-, R-). ḫiyānät ḳıl- "ihanet etmek" *ḫ. ḳıl-* 53v/8=003/161, 53v/7=003/161, 53v/8=003/161, 133v/7=008/027, 133v/7=008/027, *ḫ. ḳılıġlı üzä* 82r/1=005/013

ḫıyār (A) "hıyar, salatalık" (KB -, AT-, R-). *ḫ.+dın* 7v/7=002/061

ḫıżr (A) "Hızır, darda kalan kimsenin yardımına koşmakla bilinen peygamber" (KB-, AT-, R). *ḫ.* 220r/8=018/074

ḫicr (A. hicr) "ayrılma, vazgeçme" (KB-, AT-, R -). ḫicr sūräsi "Kur'an'da 15. sure" *bu ḫ. sūräsi turur* 192r/8=015, ḫicr idiläri "Hicr halkı (Hicr, Salih peygamberin kavminin yaşadığı bölgenin adıdır, burada yaşayan halk Semud kavmi diye bilinir.)" *ḫ. idiläri* 195r/5=015/080

hīç (F) "hiç" (KB B15, AT-, R 129). *h.*13r/4=002/107, 14v/6=002/123, 14v/6=002/123, 56v/9=003/192, 98v/5=006/038, 118v/7=007/065, 163v/1=011/006, 167v/9=011/056, 176v/5=012/040, 191v/8=014/044, 215r/7=018/014, 223v/2=019/009, 225r/1=019/035, 228r/9=019/098

ḥikmät (A) "doğru olduğu tahakkuk eden her türlü söz ve amel, hikmet" (KB B72, AT 128, R 129). *ḥ. birlä* 38r/7=003/006, 39v/6=003/018, 44r/6=003/062, 50r/8=003/126, *ḥ.+ni* 45v/8=003/079, 54r/4=003/164, *ḥ.+din* 46r/3=003/081, ḥikmät ber- "hikmet vermek" *ḥ. ber-* 223v/5=019/012

ḥikmätlıġ (A.+T.) "hikmetli" (KB-, AT-, R-). *ḥ.* 43v/9=003/058

hilāl bin ümäyyä (A) "Hilāl bin Ümäyyä, Tebük seferine katılmadıkları için pişmanlık duyan ve dünya kendilerine zindan olan üç Müslümandan biri" (KB-, AT-, R -). *h.* 151v/1=009/118

ḥīlä (A) "hile" (KB B45, AT 128, R 129). ḥīlä ḳıl- "tuzak kurmak" *ḥ. ḳıl-* 43v/2=003/054, ḥīlä yanutı ber- "yapılan hilenin karşılığını vermek, cezalandırmak" *ḥ. yanutı ber-* 43v/2=003/054

ḫilāf (A) "anlaşmazlık, ihtilâf, ayrılık" (KB-, AT 128, R 133). ḫilāf bol- "ihtilâfa düşmek" *ḫ. bol-* 13v/8=002/113, ḫilāf ḳıl- "anlaşmazlığa düşmek" *ḫ. ḳıl-* 9v/7=002/080, 38v/7=003/009, 72r/8=004/115, 147v/3=009/081, 170v/2=011/088, 197v/3=016/027, 133r/4=008/013, 133r/5=008/013, 147r/5=009/076, 232v/5=020/086, 192r/3=014/047, 230v/8=020/058, 232v/5=020/087, 233r/7=020/097, ḫilāf ḳılış- "ayrılığa düşmek" *ḫ. ḳılış-* 39v/7=003/019, 43v/6=003/055, 48r/7=003/105

ḥisāb (A) "hesap" (KB-, AT 129, R 130). ḥisāb ḳıl- "hesaba çekmek, hesap sormak" *ḥ. ḳıl-* 37v/1=002/284

ḫor (F) "hakir, adi, aşağı, değersiz" (KB-, AT 129, R 135). ḫor bol- "alçalmak" *ḫ. bol-* 8v/8=002/071, 52r/1=003/146, 235r/9=020/134, ḫor ḳıl- "alçaltmak" *ḫ. ḳıl-* 40v/3=003/026, 50r/9=003/127, 55r/9=003/178

ḫorla- (F+T) "alçaltmak" (KB-, AT 130, R 135). *ḫ.-yu* 228r/1=019/086, *ḫ.-ġlı* 60r/2=004/014

ḫorlan- (F.+T.) "alçaltılmak" (KB-, AT-, R-). *ḫ.-mış* 113v/5=007/018, *ḫ.-mışlar* 122v/9=007/119

ḫorluḳ (F+T) "zillet, alçaklık" (KB-, AT 130, R 135). *ḫ.* 107v/1=006/124, 10v/2=002/085, 126r/1=007/152, 14r/1=002/114, 156r/1=010/026, *açtımız ḫ. rüsvālıḳ ḳını* 162r/1=010/098, *örtär ḫ.* 156r/2=010/027, ḫorluḳ urul- "aşağılanmak, alçaltılmak" *ḫ. urul-* 7v/9=002/061, 48v/8=003/112

ḫoş (F) "güzel, iyi" (KB 589, AT 130, R 137) ḫuş. *ḫ. säwnürlär* 155r/7=010/022, *ḫ.+lar* 198r/2=016/032, ḫoş ʿadn "cennet" *ḫ. ʿadn* 146v/4=009/072, ḫoş käl- "hoşuna gitmek" *ḫ. käl-* 26v/9=002/221, 27r/1=002/221, 144v/3=009/055, 148r/1=009/085, *ḫ. käligli* 8v/6=002/069, 141r/6=009/025, ḫoş tiriglik "güzel hayat" *ḫ. tiriglik* 203v/2=016/09, ḫoş yär "cennet" *ḫ. yär* 118r/6=007/058

ḫoşnūd (F) "memnun, hoşnut" (KB-, AT 130, R ḫuşnūd 137). ḫoşnūd bol- "rıza göstermek, memnun olmak" *ḫ. bol-* 14r/9=002/120, 95r/6=005/119, 95r/7=005/119, 149r/3=009/096, 149r/3=009/096, 149r/4=009/096, 149v/2=009/100, 149v/2=009/100, 232v/1=020/084, ḫoşnūd ḳıl- "memnun etmek" *ḫ. ḳıl-* 145r/8=009/062

ḫoşnūdluḳ (F+T) "hoşnutluk, memnuniyet" (KB-, AT 130, R 137). *ḫ.* 39v/2=003/015, 146v/5=009/072, 150r/9=009/109, *ḫ.+nı* 79v/3=005/002, *ḫ.+dın* 62r/4=004/029, *taŋrınıŋ ḫ.+ı* 14r/3=002/115, *taŋrı ḫ.+ın* 35r/9=002/272, *anıŋ ḫ.+ını* 99v/8=006/052, 216v/8=018/028, *taŋrı ḫ.+ını* 34r/9=002/265,72r/7=004/114, *tiläyü taŋrı ḫ.+ını* 24v/8=002/207, *tiläyürlär idiläri ḫ.+ını* 185v/1=013/022, *anıŋ ḫ.+ıŋa* 82r/8=005/016, *uydılar taŋrınıŋ ḫ.+ıŋa* 55r/2=003/174, *uydu taŋrınıŋ ḫ.+ıŋa* 53v/9=003/162, ḫoşnūdluḳ būstānları "cennet" *ḫ. būstānları birlä* 140v/6=009/021

hūd (A) "Hud peygamber, Ad kavmine peygamber olarak gönderilmiştir" (KB-, A-, R-). *h.* 167v/4=011/053, *h. bodunıŋa* 168r/6=011/060, 170v/6=011/089, *h. päyġāmbär ḳıṣṣasınıŋ sūrāsi* 163r/1=011, *h. yalavaçını* 167r/9=011/050, *ḳutġardımız h.+nı* 168r/3=011/058, *ḳadaşları h.+nı* 118v/7=007/065

ḥunäyn (A) "Huneyn, Mekke ile Taif arasında bir vadidir. Mekkenin fethinden sonra, bu vadide Müslümanlar ile Havazin kabileleri arasında savaş olmuş; neticede Müslümanlar galip gelmiştir" (KB-, AT-, R-). ḥunäyn toḳışı "Huneyn savaşı" 141r/5=009/025

ḫurmā (F) "hurma" (KB-, AT 131, R 136). *ḫ.* 200v/3=016/067, *asġay ḫ. butaḳları üzä* 231v/4=020/071, *yegil ḫ.* 224r/9=019/026, *ḫ.+dın* 212v/8=017/091, ḫurmā yıġaçı "hurma ağacı" *ḫ. yıġaçı+* 34v/3=002/266, 104v/8=006/099, 109r/8=006/141, 183v/1=013/004, 190r/6=014/024, 196v/2=016/011, 217r/8=018/032, 224r/6=019/023, 224r/8=019/025, ḫurmā uruġı "hurma çekirdeği" 104r/95=006/095, ḫurmā uruġınıŋ yufḳa ḳapınça "hurma çekirdeğinin ince kabuğu kadar" 65r/1=004/053, 73r/5=004/124, yaş ḫurmā "taze hurma" 224r/9=019/025

ḫuṣūmät (A) "düşmanlık" (KB-, AT-, R-). ḫuṣūmät ḳıl- "çekişmek" *ḫ. ḳıl-* 42v/2=003/044

ḥüccät (A) "delil, ayet" (KB-, AT-, R-). *ḥ.* 52r/7=003/151, 69r/7=004/091, 75v/4=004/144, 102v/8=006/081, 215r/8=018/015, 212r/5=017/080, *bir ḥ.* 208v/1=017/033, *bu bälgülüg ḥ. idiŋizlärdin* 131v/5=007/203, *ḥ. birlä* 171r/8=011/096, *ḥ. üzä* 208v/2=017/034, *bir ḥ.+din* 119r/8=007/071, 159v/3=010/068, *ḥ.+im* 112r/5=006/162, *idisiniŋ ḥ.+i* 175r/4=012/024, *bizniŋ ḥ.+imiz* 103r/1=006/083, *ḥ.+lär* 46v/4=003/086, açuḳ ḥüccät "apaçık delil" *açuḳ ḥ.+lär* 48r/7=003/105, ḥüccät bälgülüg ber- "açık delil vermek" *ber- ḥ. bälgülüg* 76v/1=004/153, ḥüccät indür- "delil indirmek" *indür- ḥ.* 176v/6=012/040, ḥüccät käl- "delil gelmek" *ḥ. käl-* 78v/7=004/174, ḥüccät kältür- "delil getirmek" *kältür- bir ḥ.* 189r/1=014/011, 188v/8=014/010, *keltür- ḥ.+läriŋizni* 13v/3=002/111, ḥüccät ḳıl- "mücadele etmek" *ḥ. ḳıl-* 39v/9=003/020, ḥüccät ḳılış- "çekişmek, tartışmak" *ḥ. ḳılış-* 44v/3=003/066, 44v/3=003/066, taŋrınıŋ açuḳ ḥüccätläri "Kur'an'ın ayetleri" *taŋrınıŋ açuḳ ḥ.+ läriŋä* 38r/5=003/004

ḥüccätläş- (A+T) "çekişmek, tartışmak" (KB-, AT-, R-). *ḥ.-ür siz* 44v/2=003/065, *ḥ.-sä* 44r/3=003/061, *ḥ.-sälär* 45r/5=003/073

ḥükkām (A. ç) "hakimler" (KB-, AT-,R-). bälgürtilmiş ḥükkām "mehir" *bälgürtilmiş ḥ.+ın* 29v/9=002/237

ḥükm (A) "karar" (KB-, AT-, R 130) *ḥ.+in* 86v/7=005/050, *ḥ.+ün* 86v/8=005/050, *anıŋ ḥ.+i içindä* 216v/5=018/026, *rāstlıḳın ḥ.+i içindä* 106v/1=006/115, *taŋrı ḥ.+i birlä* 12v/3=002/102, *anıŋ ḥ.+ini* 187r/9=013/041 ḥükm ḳıl- "hükmetmek, hüküm ve karar

vermek" *ḫ. ḳıl-* 5v/1=002/213, 40r/7=003/023, 42v/7=003/047,43v/5=003/055, 79r/9=005/001, 85v/8=005/044, 92r/3=005/095, 161v/4=010/093, 162v/9=010/109, 179r/2=012/067 180r/6=012/080, 187r/9=013/041, 194v/7=015/066, 200r/1=016/059, 206r/5=017/004, 207v/5=017/023, *ḫ. ḳılıġlılar+* 121r/4=007/089, 162v/9=010/109, 180r/6=012/080, ḥükm ḳılın- "karar verilmek" *ḫ. ḳılın-* 25r/3=002/210, 227r/5=019/071

ı

ıd- "göndermek, salmak, serbest bırakmak" bkz. ıḏ-/ıy- (KB 750, DLT-I 210, ED37a ı:ḏ-, 266b ıy-/iy-). *ı.-ur yellärini ästürü* 118r/4=007/057, *ı.-(d)ımız ṣāmūdluġlar tapa* 119v/2=007/073, *ı.-tımız ḳaḏaşları ṣaliḫni* 168r/6=011/061, *ı.-tımız oḳ yalavaçlar* 187r/4=013/038, yarlıġ ıd- "bildirmek, haber vermek" bkz. (yarlıġ ıḏ -), *yarlıġ ı.-ur miz* 167r/7=011/049, *yarlıġ ı.-ur miz yärkä* 187r/8=013/041,

ıḏ- "salmak, göndermek, serbest bırakmak" bkz. ıd-/ıy-, *ı.-ur silär* 100v/7=006/061, *ı.-ur kök otlarını* 184r/8=013/013, *ı.-tı* 54r/2=003/164, 57v/9=004/001, 84r/1=005/031, 175v/5=012/031, *ı.-tı yalavaçını* 142r/3=009/033, *ı.-tı yalawaçlarnı* 25r/8=002/213, *ı.-tı mu* 213r/4=017/094, *ı.-tı oḳ* 31r/2=002/247, *ı.-tımız* 14r/8=002/119, 67v/7=004/079, 81v/3=005/012, 89r/5=005/070, 160r/6=010/075, 169r/3=011/084, 186r/3=013/030, 205r/3=016/118, 211v/9=017/077, *ı.-tımız boḏunıŋa* 165r/5=011/025, *ı.-tımız ʿād boḏunıŋa* 118v/7=007/065, 167r/9=011/050, *ı.-tımız anı tāzīça* 187r/2=013/037, *ı.-tımız lūṭnı* 120r/4=007/080, *ı.-tımız oḳ gürūhlarḳa* 99r/2=006/042, *ı.-tımız täŋiz içindä* 124r/3=007/136, *ı.-tımız ḳanatlıġ çäkürgä* 123v/7=007/133, *ı.-tımız ḳın kökdin* 127v/2=007/162, *ı.-tımız ḳutluġ* 111r/9=006/155, *ı.-tımız yaġmurnı* 95v/9=006/006, *ı.-tımız yalavaçlarnı* 160r/4=010/074, *ı.-tımız yalavaçnı* 18r/3=002/151, *ı.-tımız yellärni* 193r/7=015/022, *ı.-tımız yäklärni* 227v/8=019/083, *ı.-tımız oḳ mūsā yalavaçnı* 122r/4=007/103, 171r/7=011/096, 188r/3=014/005, *ı.-tımız oḳ nūḥ yalavaçnı* 118r/8=007/059, 165r/5=011/025, *ı.-tımız oḳ* 12r/3=002/099, 192v/7=015/010, 200r/6=016/063, *ı.-tılar suw tiläglilärni* 174v/4=012/019, yarlıġ ıḏ- "bildirmek, haber vermek" *yarlıġ ı.-tım* 93v/6=005/111, *yarlıġ ı.-tı* 133r/2=008/012, 189r/5=014/013, 208v/8=017/039, *yarlıġ ı.-tımız* 77r/9=004/163, 77v/1=004/163, 77v/1=004/163, 127r/4=007/160, 182r/3=012/102, 186r/4=013/030, 205r/8=016/123, 211v/5=017/073, 212v/2=017/086, 229v/5=020/038, 232r/2=020/077, *yarlıġ ı.-tımız mūsāḳā* 122v/7=007/117, *yarlıġ ı.-maḳımız birlä* 173r/9=012/003, *yarlıġ ı.-tımız* 161r/1=010/087, *yarlıġ ı.-maḳımız* 153r/2=010/002 *ı.-ġay kökdin yaġmur* 167v/3=011/052, *ı.-ġay oḳ miz* 124r/1=007/134, 128r/1=007/167, *ı.-ġay-miz* 206r/7=017/005, *ı.-ġıl* 122r/8=007/105, 174r/4=012/012, 178v/2=012/063, 230r/6=020/047, *ı.-ġıl bir mälik* 30v/7=002/246, *ı.-ġıl tergüçilärni* 122v/3=007/111, *ı.-ġıl yalavaç* 15r/9=002/129, *ı.-sa silär* 201v/2=016/076, *aḏın bir yol ı.-sa silär* 211r/8=017/069, *ı.-sa silär* 211r/7=017/068, *ı.-ġınça* 207r/5=017/015, *ı.-ıŋlar* 28r/9=002/231, 177r/6=012/045, 215v/9=018/019, 62v/9=004/035, *ı.-u tölänsün teyü* 132r/7=008/010, *ı.-u yarlıḳadı* 223r/2=019, *uḏu ı. -sa* 34r/4=002/263, *ı.-madımız*

66r/4=004/064, 121v/9=007/094, 182v/2=012/109, 199r/2=016/043, 210r/4=017/054, 214r/3=017/105, 228v/3=020/002, *ı.-sa ärdimiz bir färiştäni* 96r/4=006/008, *ı.-sa ärdimiz bir bitig* 96r/2=006/007, *ıduḳ ı.-mışlardın* 92v/9=005/103, *ı.-ġay* 217v/8=018/040, ıdġu ḳurban "kurbanlık hayvan" *ı.-ġu ḳurban+* 23r/9=002/196, 23r/9=002/196, 23v/3=002/196, *ı.-maġay män* 178v/7=012/066, *ı.-mas* 219r/5=018/056, *ı.-mas miz bälgülärni* 210v/2=017/059, *ı.-mas miz* 99v/1=006/048, *udu ı. -maslar* 34r/1=002/262, *ı.-maz miz* 67v/8=004/080, *ı.-maḳ edgülük birlä* 28r/1=002/229, *ı.-maḳ üzä* 101r/4=006/065, *ı.-maḳımızdın* 210v/1=017/059

ıd(ı)l-/ıdıl- "gönderilmek" (KB-, DLT-I 194, ED 56b ıdıl-). *ı.-dımız nūḥ yalavaç bodınıŋa* 118r/8=007/059, *vaḥy ı.-dı* 230r/8=020/048, *ı.-dım* 120v/7=007/087, *yarlıġ ı.-dı* 96v/9=006/019, 104r/2=006/093, 105v/2=006/106, 113r/1=007/006, 119v/9=007/075, 164r/2=011/012, 166r/5=011/036, 199r/2=016/043, 216v/5=018/027, 222v/7=018/110, *ı.-dımız* 169r/4=011/070, 194v/2=015/058, *ı.-dıŋız la* 188v/4=014/009, *udu ı. -dılar* 168r/5=011/060, 171v/1=011/099, *vaḥy ı.-ur* 229v/5=020/038, *yarlıġ ı.-ur* 99v/5=006/050, 162v/9=010/109, 154v/2=010/015, 182v/3=012/109, *ı.-mış yalavaçlarını* 219r/5=018/056, *anıŋ ı.-mış yalavaçlarımız* 100v/8=006/061, *ärmäs ı.-mış yalavaç* 187v/3=013/043, *ı.-mış yalavaçlarḳa* 113r/1=007/006, *ı.-mış yalavaçlar sawındın* 98r/8=006/034, *ı.-mış yalavaçlardın* 120r/2=007/077, 32r/3=002/252, *ı.-mış yalavaçlarnı* 195r/5=015/080, *ı.-mış yalavaçnı* 99v/1=006/048, *ṣāliḥ ı.-mış yalavaç* 119v/8=007/075, *yarlıġ ı.-madı* 104r/2=006/093, *ı.-madımız yalavaçdın* 188r/1=014/004, *ı.-madıŋ yalavaçnı* 235r/9=020/134

ıduḳ "kutlu, sahibinin yaptığı adak için saklanarak, yünü kırkılmyan, sütü sağılmayan yük vurulmayarak başı boş bırakılıp salıverilen hayvan" (KB 343, DLT-I 65, ED 46a ıduḳ). *ı. ıdmışlardın* 92v/9=005/103

ılaŋḳu "hasta, hâlsiz, bitkin, çökmüş" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *ı. äsim.* 180v/4=012/085

ımızġan- "uyuklamak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ı.-maḳnı* 52v/7=003/154

ınan- "inanmak" (KB-666, DLT-I 206, ED 188a ınan-). *ı.-saŋız päräŋiz* 37r/6=002/283

ınçıḳlan- "sızlanmak, şikâyet etmek; acele etmek (KB - 6407, DLT-, ED 175b ınçıḳla:-). *bütünlükün ibrāhīm yalavaç yazuḳıŋa ı.-ġan* 151r/4=009/114

ınġaraḳ "en düşük ihtiyarlık, kocalık hâli, ömrün yaşlılık, acizlik ve bunama hâlindeki son devresi" (KB ınġa 1672, DLT-, ED ınġa). *ı.+larımız* 165r/8=011/027, *ı. tiriglik* 200v/9=016/070

ıraḳ "ırak, uzak" (KB-, DLT-, ED 214a ıra:ḳ). *ı.* 65v/8=004/060, 72v/2=004/116, 74v/5=004/136, *elät(t)i yärkä ıraḳ.* 224r/5=019/022, *ärmäs ı.* 169r/3=011/083, 170v/6=011/089, *ı. yol* 77v/9=004/167, *turur yolsuzluḳ ı.* 189v/3=014/018, ıraḳ bol- "ayrılmak, uzaklaşmak" *ı. bol-* 168r/6=011/060, 171r/7=011/095, 223v/8=019/016

ıraḳlıḳ "uzaklık" (KB-, DLT-, ED 218b *ıraḳlıḳ). ıraḳlıḳ bol- "uzaklaştırılmak" *ı. bol-* 166v/9=011/044, 169r/1=011/068

ırġa- "sallamak" (KB-, DLT-I 283, ED 217b ırġa:-). *arḳa ı.-ġıl* 224r/8=019/025

ısır- "ısırmak" (KB 3399, DLT-I 178, ED 215b ısır-). *ı.-dılar barmaḳ uçların* 49v/6=003/119

ısparla- "teslim etmek, emanet etmek" (KB-, DLT-, ED 241b osparla-). *ḳan sanışı ı.-mış* 69v/2=004/092, *ı.-sa silär* 29r/5=002/233

ısparlan- "teslim edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḳan ı.-mış kişilärịŋä* 69r/9=004/092

ıt "it, köpek" (KB 2047, DLT I 35 ED 34a ıt). *ı. mäŋizlig* 129r/2=007/176, *anlarıŋ ı.+ı* 215v/6=018/018, *olarnıŋ ı.+ları* 216r/7=018/022, 216r/7=018/022, 216r/8=018/022, ıt ulımaḳı kişnämäki "(gördükleri korkunç azaptan) it gibi ulumak" 172r/1=011/106

ıy- "göndermek, salıvermek" bkz. ıd-/ ıd̠- (KB-, DLT-, ED ED 37a ı:d̠-, 266b ıy-/iy-). *ı.-maḳḳa* 199r/5=016/045

i

iblīs (A) "şeytan" (KB-, AT-, R-). *i.* 35v/6=002/275, 53r/5=003/155, 55r/3=003/175, 72v/8=004/120113r/7=007/011, 193v/5=015/031, 193v/5=015/032, 218v/5=018/050, *i. dostları* 67r/6=004/076, *i. yolı içindä* 67r/6=004/076, *i.+niŋ alı käydi* 67r/7=004/076, *tutsa i.+ni eş dost* 72v/6=004/119, *i.+din* 41v/5=003/036

ibrâhīm (A) "Hz. İbrahim; Babil ahalisine peygamber olarak gönderilmiştir. Nemrud'la uzun mücadeleleri vardır. Oğlu İsmail'le Ka'beyi inşa etmiştir. Vahiy yoluyla kendisine Suhuf denilen on sayfalık bir kitabın verildiği peygamberdir" (KB-, AT-, R-). *i.* 15r/1=002/125, 15r/3=002/126, 15r/6=002/127 33r/3=002/258, 33r/4=002/258, 3v/3=002/260, 44v/4= 003/067, 169r/9=011/076, 16v/2=002/140, 205r/6=016/120, 225v/4=019/046, 225v/5=019/047, *i. birlä* 15r/2=002/125, 33r/3=002/258, *i. bod̠unıŋa* 65r/2=004/054, *i. dīni+* 16r/2=002/135, 15v/2=002/130, 47r/8=003/095, 73r/7=004/125, *i. ḫalīlullāh dīniŋä* 176v/1=012/038, *i. içindä* 44v/2=003/065, *i. ḳabīläsini* 41r/8=003/033, *i. oğlanı+* 15v/5=002/132, *i. oğlanları+* 226r/8=019/058, *i. ornı* 47v/1=003/097, *i. päyġāmbär+* 77v/2=004/163, *i. üzä* 46r/8=003/084, *i. yalavaç(+)* 151r/3=009/114, 16r/4=002/136, 169r/9=011/075, 191r/3=014/035, *i. yalavaç atasıŋa āzärḳa* 102r/5=006/074, *i. yalavaç bod̠unı+* 146r/6=009/070, *i. yalavaç dīni* 112r/4=006/161, 205r/9=016/123, *i. yalavaç sūräsī* 187v/4=014, *i. yalavaç ḳonuḳları+* 194r/7=015/051, *i. yalavaç yazuḳı+* 151r/4=009/114, *i. yalavaçı ḳulları+* 187v/5=014, *i.+niŋ taŋrısıŋa* 15v/8=002/133, *i.+nüŋ ḫabärini* 225r/8=019/041, *i.+ni* 14v/8=002/124, *tut(t)ı i.+ni dost* 73r/7=004/125, *i.+ḳa* 44v/6=003/068, 102r/7=006/075, 103r/1=006/083, 169r/1=011/069, 173v/7=012/006, *i.+din* 169r/8=011/074

ʿibrät (A) "ders, ibret" (KB B76, AT-, R 139). *ʿi.* 39r/5=003/013

icābät (A) "kabul etme"(KB-, AT-, R 142). duʿā icābät ḳıl- "duası kabul edilmek" *d. icābät ḳıl-* 168r/9=011/061, icābät ḳıl- "kabul etmek" *icābät ḳıl-* 161r/6=010/089, 54a/7=003/172, 133v/1=008/024, 154r/1=010/011, 223r/2=019

iç "iç" (KB 11 , DLT-I 91, ED 17a iç). *ol ekkiniŋ i. yağlarını* 110r/5=006/146, *tutunmaŋ i. dostlar* 49v/2=003/118, *anıŋ i.+iŋä* 166v/3=011/041, 193r/1=015/014, 193v/3=015/029, *bulġaḳ i.+iŋä* 144r/2=009/049, *dīnimiz i.+iŋä* 189r/5=014/013, *yignä urdusı i.+iŋä* 116r/7=007/040, *özi i.+iŋä* 231r/8=020/067, *silärniŋ dīniŋiz i.+iŋä* 121r/2=007/089, *tamuġ otı i.+iŋä* 150v/1=009/109, *yükläri i.+iŋä* 178r/9=012/062, *açlıḳ i.+indä* 80r/4=005/003, *ad̠naldı anıŋ i.+indä* 172r/7=011/110, *āḫirät i.+indä* 159r/5=010/064, 165r/2=011/022, *aḫirät i.+indä* 85r/8=005/041, 40r/6=003/022, 45v/3=003/077, 84v/1=005/033, 182r/2=012/101, *ağrudı köklär i.+indä*

129v/9=007/187, *ajun tirigliki i.+indä* 10v/2=002/085, *ajunları i.+indä* 234v/9=020/128, *akar mıŋarlar i.+indä* 194r/4=015/045, *altı kün i.+indä* 153r/5=010/003, 163v/3=011/007, *andıŋızlar i.+indä* 27v/1=002/225, *anıŋ i.+indä* 3v/5=002/019, 3v/8=002/020, 4v/1=002/025, 4v/1=002/025, 5v/4=002/036, 5v/9=002/039, 8r/6=002/063, 8v/9=002/071, 9r/2=002/072, 9v/9=002/081, 10r/1=002/082, 13v/8=002/113, 13v/8=002/113, 13v/9=002/114, 19r/2=002/162, 19r/7=002/164, 21v/5=002/185, 23r/1=002/191, 24v/5=002/205, 25v/1=002/213, 25v/1=002/213, 25v/1=002/213, 25v/3=002/213, 26r/4=002/217, 26r/4=002/217, 26r/9=002/217, 27v/7=002/228, 28r/4=002/229, 29r/8=002/234, 29v/1=002/235, 30r/7=002/240, 31r/7=002/248, 31r/8=002/248, 32r/9=002/254, 34v/4=002/266, 34v/5=002/266, 34v/9=002/267, 35v/9=002/275, 36r/1=002/281, 38v/6=003/009, 39r/5=003/013, 39v/1=003/015, 40v/1=003/025, 43r/1=003/049, 43r/4=003/049, 43v/6=003/055, 44r/3=003/061, 46v/6=003/088, 47v/1=003/097, 49r/8=003/116, 49r/9=003/117, 51r/3=003/136, 57v/1=003/198, 58r/8=004/005, 59v/9=004/013, 60r/1=004/014, 60v/4=004/019, 65r/8=004/057, 65r/8=004/057, 66r/7=004/065, 68r/3=004/082, 68v/3=004/087, 69r/5=004/091, 69v/4=004/093, 70r/5=004/097, 73r/1=004/122, 76v/9=004/157, 78r/2=004/169, 83r/5=005/022, 83r/9=005/024, 85v/4=005/043, 85v/5=005/044, 85v/9=005/045, 86r/5=005/046, 86r/7=005/047, 86v/2=005/048, 86v/3=005/048, 90v/8=005/085, 91v/6=005/093, 93v/3=005/110, 95r/6=005/119, 96v/1=006/012, 98r/2=006/031, 100v/5=006/060, 105r/1=006/099, 107r/7=006/123, 108r/1=006/128, 109r/4=006/139, 110r/1=006/145, 112r/9=006/164, 112v/2=006/165, 113r/5=007/010, 113v/1=007/013, 114r/9=007/025, 114r/9=007/025, 115v/5=007/036, 116r/2=007/038, 116v/2=007/042, 121r/3=007/089, 121r/7=007/092, 124r/5=007/137, 124v/3=007/141, 128r/8=007/169, 128v/3=007/171, 130r/8=007/190, 137v/6=008/068, 140v//6=009/021, 140v//7=009/022, 145v/1=009/063, 145v/9=009/068, 146v/4=009/072, 148r/8=009/089, 149v/3=009/100, 150r/6=009/108, 150r/8=009/108, 153v/9=010/010, 153v/9=010/010, 155r/1=010/019, 155r/1=010/019, 156r/1=010/026, 156r/4=010/027, 157r/3=010/037, 159r/2=010/061, 159v/1=010/067, 159v/2=010/067, 161v/4=010/093, 161v/4=010/093, 161v/5=010/093, 164r/8=011/015, 165r/3=011/023, 166v/1=011/040, 168r/8=011/061, 168v/9=011/068, 171r/7=011/095, 171v/7=011/103, 172r/1=011/106, 172r/1=011/107, 172r/3=011/108, 172v/7=011/116, 174v/6=012/020, 175v/9=012/032, 176v/9=012/041, 177v/1=012/049, 177v/1=012/049, 180r/8=012/082, 180r/9=012/082, 183r/7=013/003, 183r/8=013/003, 183r/9=013/003, 183v/3=013/004, 183v/6=013/005, 188r/4=014/005, 188r/7=014/006, 190r/5=014/023, 190r/5=014/023, 190v/7=014/031, 191v/5=014/042, 193r/4=015/019, 193r/5=015/019, 193r/5=015/020, 194r/5=015/048, 194v/5=015/063, 195r/3=015/075, 195r/4=015/077, 196r/5=016/005, 196r/6=016/006, 196v/1=016/010, 196v/3=016/011, 196v/4=016/012, 196v/6=016/013, 197v/7=016/029, 198r/1=016/031, 198v/6=016/039, 200r/8=016/064, 200v/1=016/065, 200v/3=016/067, 200v/7=016/069, 200v/7=016/069, 201r/2=016/071, 201v/8=016/079, 203r/4=016/092, 205v/1=016/124, 205v/1=016/124, 205v/2=016/124, 207r/8=017/018, 211r/8=017/069, 213v/4=017/099, 214v/5=018/003, 216r/4=018/021, 217r/5=018/031, 217r/6=018/031, 218r/1=018/042, 218v/2=018/049, 220v/3=018/077, 221/7=018/095, 222v/5=018/108, 224v/9=019/034, 226v/5=019/062, 226v/5=019/062, 227r/6=019/072, 229r/6=020/018, 230v/3=020/053, 230v/4=020/055, 230v/5=020/055,

231v/8=020/074, 232r/1=020/076, 232r/7=020/081, 233v/2=020/101, 233v/6=020/107, 234r/2=020/113, 234r/8=020/118, 234r/8=020/119, 235r/1=020/128, 235r/5=020/131, *anın i.+indä* 33r/2=002/257, *anıŋ ḥükmi i.+indä* 216v/5=018/026, *anıŋ i.+indä* 6v/4=002/049, *anıŋ ḳadaşı i.+indä* 173v/8=012/007, *anıŋ yolı i.+indä* 84v/4=005/035, 141r/4=009/024, *anlar i.+indä* 23v/7=002/197, 54r/3=003/164, 70v/6=004/102, 87r/2=005/052, 95r/8 = 005/120,124r/9=007/139, 133r/9=008/023, 142v/2=009/036, 15r/9=002/129, 166r/7=011/037, 197v/3=016/027, 216r/9=018/022, 216r/9=018/022, 221r/8=018/086, *anlarıŋ i.+indä* 48v/2=003/107, *anlarnıŋ virānlıḳı i.+indä* 13v/9=002/114, *anlarnıŋ köŋli i.+indä* 52r/6=003/151, *anlarnıŋ közläri i.+indä* 135v/2=008/044, *anlarnıŋ köŋülläri i.+indä* 3r/3=002/010,11v/2=002/093, 133r/3=008/012, *ant i.+indä* 186r/3=013/030, *antlarıŋız i.+indä* 91r/3=005/089, *astın ḳol i.+indä* 75v/4=004/145, *atasız ḳunçuylar i.+indä* 73v/1=004/127, *atasızlar i.+indä* 58r/4=004/003, *azġunluḳ i.+indä* 54r/4=003/164, *başı i.+indä* 177r/9=012/047, *başlaġlı yär i.+indä* 154r/8=010/014, *batar isig bulaḳ i.+indä* 221r/7=018/086, *beşik i.+indä* 42v/5=003/046, 94r/1=005/110, *bilig i.+indä* 31r/5=002/247, 77r/7=004/162, *bir känt i.+indä* 121v/9=007/094, *bitig i.+indä* 18v/7=002/159, 20v/1=002/176, 73r/9=004/127, 75r/1=004/140, 98v/6=006/038, 100v/4=006/059, 159r/3=010/061, 206r/5=017/004, 210v/1=017/058, 223v/8=019/016, 225r/8=019/041, 226r/1=019/051, 226r/3=019/054, 226r/6=019/056, 230v/1=020/052, *biziŋ bälgülärimiz i.+indä* 155r/4=010/021, *biziŋ dīnimiz i.+iŋä* 121r/1=007/088, *biziŋ i.+indä* 168r/9=011/062, *bizniŋ bälgülärimiz i.+indä* 101r/7=006/068, *bizniŋ i.+indä* 170v/8=011/091, *boḏunum i.+indä* 124v/6=007/142, *boldılar sarāyları i.+indä* 120r/3=007/078, *bolmaġıl köŋül tarlıḳı i.+indä* 205v/6=016/127, *bolmaġıl sezik i.+indä* 164v/3=011/017, 172r/4=011/109, *bolmadı ortaḳ ärklig i.+indä* 214r/9=017/111, *bolmas bir iş i.+indä* 158v/9=010/061, *bolsa kemi i.+indä* 155r/6=010/022, *bolsa sezik i.+indä* 161v/5=010/094, *bor i.+indä* 91v/2=005/091, *borġu i.+indä* 222r/4=018/099, *boynaġuluḳları i.+indä* 3v/1=002/015, 105v/9=006/110, *boyun bermäk i.+indä* 24v/9=002/208, *boyun i.+indä* 20v/6=002/177, *boyun kärmäkläri i.+indä* 154r/3=010/011, *boyunlar i.+indä* 183v/5=013/005, *bu ajun i.+indä* 14r/1=002/114, 26v/5=002/220, *bu dünyā i.+indä* 126r/9=007/156, 171v/1=011/099, *bu oḳıġu i.+indä* 209r/2=017/041, 212v/6=017/089, *bu yaḳın tiriglik i.+indä* 197v/8=016/030, *bu yaḳınraḳ i.+indä* 168r/5=011/060, *buġday başı i.+indä* 33v/9=002/261, *bulıt i.+indä* 19r/7=002/164, *bulsunlar i.+indä iriglik* 152r/6=009/123, *bulunsa anıŋ yüki i.+indä* 179v/3=012/075, *būstānlar i.+indä* 146v/4=009/072, 153v/8=010/009, 194r/4=015/045, *çınlıḳın vaʿdäsi i.+indä* 106v/1=006/115, *çıḳıŋlar taŋrı yolı i.+indä* 142v/8=009/038, *çıḳmaŋlar isig i.+indä* 147v/4=009/081, *däryā i.+indä* 211v/1=017/070, *dīn i.+indä* 138r/4=008/072, *dīnläri i.+indä* 40r/9=003/024, *dīniŋizlär i.+indä* 78r/6=004/171, 90r/1=005/077, *dünyā i.+indä* 15v/3=002/130, 24r/6=002/200, 24r/7=002/201, 40r/6=003/022, 43v/7=003/056, 84v/1=005/033, 85r/8=005/041, 146r/5=009/069, 182r/2=012/101, 222r/9=018/104, *dünyā i.+indä ädgülük* 198v/9=016/041, *bulġaḳ yär i.+indä* 138r/6=008/073, *bulġaḳ yär i.+indä* 138r/6=008/073, *ekki i.+indä* 26v/2=002/219, *ekki kün i.+indä* 24v/1=002/203, *ekki yüzlüglär i.+indä* 68v/4=004/088, *elätür suw ḳumı i.+indä* 166v/4=011/042, *äligläri i.+indä* 125v/3=007/149, *äligläriŋiz i.+indä* 137v/7=008/070, *ençrünmäk dünyā i.+indä*

159v/5=010/070, *erinçlänlär sarayıŋızlar i.+indä* 168v/6=011/065, *ärür beşik i.+indä* 224v/4=019/029, *esizlik üstünsizlik i.+indä* 79r/1=004/176, *äski yitüklüg i.+indä* 181r/9=012/095, *äsrüklükläri i.+indä* 195r/1=015/072, *äwin yärniŋ ḳaranḳuları i.+indä* 100v/3=006/059, *äwlär i.+indä* 60r/3=004/015, *ewläriŋiz i.+indä* 43r/4=003/049, *äwläriŋiz i.+indä* 53r/2=003/154, *gürūhları i.+indä* 192v/7=015/010, *ḥac i.+indä* 23v/4=002/196, 23v/7=002/197, *hävā i.+indä* 190r/7=014/024, *ıḏtımız täŋiz i.+indä* 124r/3=007/136, *iblīs yolı i.+indä* 67r/6=004/076, *ibrāhīm i.+indä* 44v/2=003/065, *i.+indä eḏgülük* 111v/8=006/158, *i.+indä ḳaḏaşlıḳ* 139v/1=009/008, *iḏiläri i.+indä* 87r/5=005/053, *iḏisi i.+indä* 33r/3=002/258, *ʿilm i.+indä* 38v/3=003/007, *ilsälär dīniŋizlär i.+indä* 139v/7=009/012, *incīl i.+indä* 126v/4=007/157, 150v/5=009/111, *i.+indä* 19r/4=002/164, 19r/5=002/164, 40v/8=003/028, 43v/6=003/055, 44v/3=003/066, 56v/6=003/190, 59v/6=004/012, 65v/3=004/059, 70r/4=004/097, 70v/3=004/101, 143v/7=009/047, 151r/9=009/117, *iş i.+indä* 52r/9=003/152, 53v/4=003/159, 135r/9=008/043, *işimiz i.+indä* 52r/2=003/147, *ḳaḏaşınıŋ yüki i.+indä* 179r/8=012/070, *ḳamuġ bitig i.+indä bälgülüg* 163v/2=011/006, *ḳaranḳuluḳ i.+indä* 107r/5=006/122, *ḳaraŋḳuluḳlar i.+indä* 3v/4=002/017, 98v/7=006/039, 104v/4=006/097, *ḳarınları i.+indä* 20r/7=002/174, 59r/2=004/010, 200v/2=016/066, *ḳarnım i.+indä* 41v/1=003/035, *ḳatıġlandı taŋrı yolı i.+indä* 140v//3=009/019, *ḳatıġlandılar taŋrı yolı i.+indä* 138r/7=008/074, 140v//4=009/020, *ḳatıġlıḳ i.+indä* 20v/7=002/177, *ḳıṣṣalar i.+indä* 182v/7=012/111, *anıŋ i.+indä* 164r/9=011/016, *köŋülläri i.+indä* 150v/2=009/110, *ḳın i.+indä* 90r/7=005/080, *ḳırḳ tün i.+indä* 124v/5=007/142, *atları i.+indä* 129v/1=007/180, *ḳıyāmät kün i.+indä* 57r/4=003/194, *ḳıyāmät küni i.+indä* 13v/7=002/113, *ḳızlarıŋ i.+indä* 169v/6=011/079, *ḳonuḳluġum i.+indä* 169v/5=011/078, *ḳopmaḳ kün i.+indä* 168r/6=011/060, *ḳopmaḳ küni i.+indä* 115r/6=007/032, *ḳor ziyān i.+indä* 20v/7=002/177, *ḳoyunlarıŋız i.+indä* 61r/3=004/023, *keŋlik i.+indä* 215v/3=018/017, *käçürmiş bitigi i.+indä* 126r/4=007/154, *kedinki i.+indä* 147r/1=009/074, *keḏinki ajun i.+indä* 14r/2=002/114, 24r/7=002/200, 24r/8=002/201, 126r/9=007/156, 142v/9=009/038, 15v/3=002/130, 164r/9=011/016, 185v/8=013/026, 205r/8=016/122, 211v/4=017/072, *keḏinki ajun tirigliki i.+indä* 190v/2=014/027, *keḏinki i.+indä* 80v/4=005/005, 204r/7=016/109, *kälmäki i.+indä* 153v/3=010/006, *kemä i.+indä* 118v/6=007/064, *kämi i.+indä* 160r/3=010/073, *kämşilgäy tamuġ i.+indä* 208v/9=017/039, *känt boḏunı i.+indä* 230r/1=020/040, *känt i.+indä* 175v/4=012/030, 221r/1=018/082, *käntlär i.+indä* 57r/8=003/196, 122v/3=007/111, *kirmäkläri i.+indä* 103v/8=006/091, *kişänlär i.+indä* 192r/5=014/049, *kişilär i.+indä* 107r/4=006/122, *tupraḳ i.+indä* 200r/1=016/059, *boynaġuluḳları i.+indä* 129v/8=007/186, *kök i.+indä* 38r/6=003/005, 98v/1=006/035107v/4=006/125, 159r/3=010/061, 17r/5=002/144, 191v/1=014/038, 193r/2=015/016, *kök ḳalıḳı i.+indä* 201v/7=016/079, *köklär i.+indä* 14r/4=002/116, 32v/2=002/255, 37r/9=002/284, 46r/7=003/083, 48v/4=003/109, 50v/1=003/129, 73r/7=004/126, 95v/5=006/003,154v/8=010/018, 162r/5=010/101, 182r/7=012/105, 187v/7=014/002, 210r/4=017/055, 228r/5=019/093, *köklär i.+indä turur* 41r/1=003/029, *köklär yärlär ärkligligi i.+indä* 129v/5=007/185, *köklär yärlär i.+indä* 153v/4=010/006, *köküzlär i.+indä* 158v/4=010/057, *köküzläriŋiz i.+indä turur* 41r/1=003/029, *köküzläriŋiz i.+indä* 53r/3=003/154, 209v/6=017/051, *köligälär*

i.+indä 25r/3=002/210, *köŋlüŋüz i.+indä* 137v/7=008/070, *köŋül i.+indä* 112v/5=007/002, *köŋülläri i.+indä* 38v/1=003/007, 53r/8=003/156, 54a/1=003/167, 66r/3=004/063, 87r/2=005/052, 116v/2=007/043, 136r/2=008/049, 147r/5=009/076, 192v/9=015/012, *köŋülläri i.+indä yig* 152r/9=009/125, *köŋülläriŋiz i.+indä* 53r/3=003/154, *yolsuzluḳ i.+indä* 118v/1=007/060, *közläriŋiz i.+indä* 135v/2=008/044, *küfr i.+indä* 55r/5=003/176, *kün i.+indä* 189v/2=014/018, *kündüz i.+indä* 96v/2=006/013, *lūṭ boḏunı i.+indä* 169r/9=011/074, *māl tawarları i.+indä* 211r/1=017/064, *mäniŋ yolum i.+indä* 57r/6=003/195, *mäzgītlär i.+indä* 22r/9=002/187, *munuŋ i.+indä* 173r/2=011/120, 211v/4=017/072, *müʿmin i.+indä* 139v/4=009/010, *namāzsızlıḳ i.+indä* 27r/3=002/222, 27r/4=002/222, *närsä i.+indä* 112r/1=006/159, *oġul ḳızlar i.+indä* 211r/1=017/064, *oġul ḳızlarıŋız i.+indä* 59r/2=004/011, *oġulçuḳları i.+indä* 27v/6=002/228, *oḳıġu i.+indä* 209v/1=017/046, 210v/4=017/060, 219r/2=018/054, *ol ajun i.+indä* 26v/5=002/220, *ol atlar i.+indä* 119r/7=007/071, *ol cihān i.+indä* 46v/3=003/085, 55r/6=003/176, *ol kün i.+indä* 113r/2=007/008, *olar i.+indä* 95r/3=005/117, *olar i.+indä ärkän* 134r/7=008/033, *yār i.+indä* 95v/9=006/006, *yūsuf yalavaçnı yār i.+indä* 178r/2=012/056, *orunlar i.+indä* 141r/5=009/025, *osallıḳ i.+indä* 225r/6=019/039, *ot i.+indä* 116r/1=007/038, 140r//8=009/017, 172r/1=011/106, 185r/1=013/017, *oynaġu oyunlar i.+indä* 91v/2=005/091, *ögür i.+indä* 39r/3=003/013, *ögürlär i.+indä* 115v/9=007/038, *öldürmäk i.+indä* 208v/2=017/033, *öldürmişlär i.+indä* 20v/9=002/178, *ölüm buşuḫları i.+indä* 104r/3=006/093, *öz näfsläri i.+indä* 29r/9=002/234, *özläri i.+indä* 30r/7=002/240, 52v/9=003/154, 66r/7=004/065, 87r/3=005/052, *özläri i.+indä* 66r/4=004/063, *özläriŋiz i.+indä* 56r/7=003/186, *özniŋ i.+indä* 229r/1=020/012, *özüŋ i.+indä* 95r/1=005/116, 131v/7=007/205, *özüŋüzlär i.+indä* 29v/1=002/235, 207v/9=017/025, *özüm i.+indä* 94v/9=005/116, *raḥmlär i.+indä* 38r/7=003/006, *rāstlıḳın ḥükmi i.+indä* 106v/1=006/115, *rūzī i.+indä* 201r/1=016/071, *ṣadaḳa bergü i.+indä* 144v/7=009/058, *ṣadaḳalar i.+indä* 147r/8=009/079, *sanlıġ aḏın künlär i.+indä* 21v/3=002/184, *sanlıġ künlär i.+indä* 24v/1=002/203, *sarāyları i.+indä* 168v/9=011/067, 171r/6=011/094, *sarāyları i.+indä ölüglär* 121r/7=007/091, *sezik i.+indä* 4r/4=002/023, 76v/9=004/157, 162r/9=010/104, 168v/1=011/062, 172r/8=011/110, 188v/4=014/009, *seziklär i.+indä* 143v/5=009/045, *tägmä yıl i.+indä* 152v/2=009/126, *silär i.+indä* 83r/2=005/020,104r/8=006/094, 137v/1=008/066, 154v/4=010/016, *silärdin i.+indä* 8r/9=002/065, *silärniŋ i.+indä* 143v/9=009/047, 18r/3=002/151, *soŋ ögürüŋüz i.+indä* 52v/4=003/153, *şānbä kün i.+indä* 8r/9=002/065, 76v/3=004/154, 127v/4=007/163, *tābūt i.+indä* 229v/6=020/039, *taḫtalar i.+indä* 125r/3=007/145, *tamuġ i.+indä* 75r/4=004/140, 134v/6=008/037, *tanmaḳ i.+indä* 85r/3=005/041, *taŋrı bitigi i:+indä* 138v/1=008/075, 142v/1=009/036, *taŋrı i.+indä* 16r/9=002/139, 188v/5=014/010, *taŋrı raḥmäti i.+indä* 48v/2=003/107, *taŋrı yāri i.+indä* 168v/5=011/064, *taŋrı yolı i.+indä* 18r/8=002/154, 22v/6=002/190, 23r/6=002/195, 26v/1=002/218, 30v/7=002/246, 33v/8=002/261, 34r/1=002/262, 39r/3=003/013, 51v/9=003/146, 53r/9=003/157, 54r/8=003/167, 54a/3=003/169, 66v/9=004/074, 67r/1=004/074, 67r/2=004/075, 67r/5=004/076, 68r/6=004/084, 68v/7=004/089, 69v/6=004/094, 70r/1=004/095, 70r/9=004/100, 87r/8=005/054, 137r/1=008/060, 138r/1=008/072, 143r/7=009/041, 145r/3=009/060, 147v/4=009/081,

151v/7=009/120, *tawarlarıŋız i.+indä* 56r/6=003/186, *tawarlarımız i.+indä* 169r/8=011/087, *tägişmäk i.+indä* 21r/3=002/179, *tegmä el i.+ndä* 107r/6=006/123, *tegmä gürūh i.+indä* 198r/9=016/036, *tegmä ümmät i.+indä* 202v/4=016/089, *tän i.+indä* 31r/5=002/247, *täŋdä käçmäk i.+indä* 88r/5=005/062, *täŋiz i.+indä* 211r/4=017/066, 211r/5=017/067, 211r/8=017/069, 219v/5=018/061, 219v/8=018/063, 220v/6=018/079, 229v/6=020/039, 232r/3=020/077, 233r/8=020/097, *tänläriŋiz i.+indä* 37r/9=002/284, *täpränigli yär i.+indä* 163v/1=011/006, *tävrīt i.+indä* 126v/4=007/157, 150v/5=009/111, *täzgindürmäk i.+indä* 19r/7=002/164, *tilämäk i.+indä* 71r/7=004/104, *tiriglik i.+indä* 115r/6=007/032, 233r/6=020/097, *tişilär i.+indä* 73r/9=004/127, *tokış i.+indä* 136v/5=008/057, *tokışmas taŋrı yolı i.+indä* 30v/9=002/247, *tokışurlar taŋrı yolı i.+indä* 150v/4=009/111, *tokuşuŋlar taŋrı yolı i.+indä* 30v/3=002/244, *törütüg i.+indä* 119r/4=007/069, *tururlar dīn i.+indä* 139v/5=009/011, *tutsa täzginmäkläri i.+indä* 199r/6=016/046, *taŋrı i.+indä* 198v/8=016/041, *uştmah i.+indä* 172r/3=011/108, *kulakları i.+indä* 3v/6=002/019, 209r/9=017/046, 219r/8=018/057, *kulakları i.+indä ağırlıkını* 97v/1=006/025, *kur'ān i.+indä* 150v/5=009/111, *uksalar dīn i.+indä* 152r/4=009/122, *uykuŋ i.+indä* 135r/8=008/043, *uzun yaş i.+indä* 154v/4=010/016, *üküş i.+indä* 72r/5=004/114, *ümmīlär i.+indä* 45r/9=003/075, *üŋür i.+indä* 143r/3=009/040, 215r/4=018/011, *üŋürläri i.+indä* 216v/3=018/025, *üstärişürlär taŋrı i.+indä* 184r/9=013/013, *vakt urmak i.+indä* 135r/6=008/042, *yaŋı yaratıġ i.+indä* 183v/4=013/005, *yahşı işlär i.+indä* 49r/5=003/114, *ya'kubnuŋ özi i.+indä* 179r/5=012/068, *yaraġlıġ i.+indä* 131v/9=008/005, 132r/1=008/006, *yaraşmamak i.+indä* 20v/2=002/176, *yaratmak i.+indä* 56v/5=003/190, 56v/8=003/191, *yarlıkamakı i.+indä* 78v/9=004/175, *yatġu yärlär i.+indä* 62v/7=004/034, *yakın ajun i.+indä* 205r/7=016/122, *yakın tiriglik i.+indä* 24v/4=002/204, 126r/1=007/152, 161r/4=010/088, 186v/6=013/034, 231v/6=020/072, 231v/6=020/072, *yakınrak tiriglik i.+indä* 49r/9=003/117, 71v/6=004/109, 144v/4=009/055, 47r/1=009/074, 190v/1=014/027, *yazı i.+indä* 211v/1=017/070, *yazuk i.+indä* 88r/5=005/062, *yämişlär i.+indä* 183v/3=013/004, *yär i.+indä* 4v/6=002/027, 5r/2=002/030, 5r/2=002/030, 5r/2=002/030, 5v/5=002/036, 7v/5=002/060, 19v/5=002/168, 24v/5=002/205, 3r/4=002/011, 37r/9=002/284, 38r/6=003/005, 48v/4=003/109, 50v/2=003/129, 51r/4=003/137, 70r/5=004/097, 70r/9=004/10, 74r/2=004/131, 83v/3=005/026, 84r/1=005/031, 83r/4=005/032, 83r/7=005/032, 83r/8=005/033, 88v/2=005/064, 93r/8=005/106, 96r/7=006/011, 98v/1=006/035, 98v/5=006/038, 101v/9=006/071, 106v/2=006/116, 113r/5=007/010, 114r/8=007/024, 118r/2=007/056, 119v/5=007/074, 119v/7=007/074, 120v/3=007/085, 123r/7=007/127, 123v/3=007/129, 125r/5=007/146, 128r/3=007/168, 129v/9=007/187, 133v/5=008/026, 137r/5=008/063, 137v/4=008/067, 138v/4=009/002, 147r/2=009/074, 151r/7=009/116, 155v/1=010/023, 159r/3=010/061, 160v/2=010/078, 160v/7=010/083, 162r/3=010/099, 164v/8=011/020, 169r/7=011/085, 172v/6=011/116, 174v/8=012/021, 179v/2=012/073, 182r/7=012/105, 182v/4=012/109, 183r/9=013/004, 185r/3=013/017, 185v/7=013/025, 186v/4=013/033, 188v/1=014/008, 191v/1=014/038, 193v/9=015/039, 196v/5=016/013, 196v/9=016/015, 198v/2=016/036, 206r/5=017/004, 208v/6=017/037, 213r/5=017/095, 221r/5=018/084, 221/6=018/094, 228r/5=019/093, *yär i.+indä turur* 41r/2=003/029, *yärlär i.+indä* 32v/2=002/255, 73r/8=004/126, 95v/5=006/003, 162r/6=010/101, 210r/4=017/055,

yärlär i.+indä 154v/8=010/018, 187v/8=014/002, *yeti sämüz sıgırlar i.+indä* 177r/7=012/046, *yılkılar i.+indä* 200v/1=016/066, *yol yörimäk i.+indä* 21v/2=002/184, *yolsuzluk i.+indä* 131v/4=007/202, 188r/1=014/003, 225r/5=019/038, *yonyur täŋiz i.+indä* 19r/5=002/164, *yörütür täŋiz i.+indä* 155r/6=010/022, *yörütür yazı yaban i.+indä* 155r/6=010/022, *yöritsä täŋiz i.+indä* 190v/9=014/032, *yūsuf i.+indä* 173v/7=012/007, 180r/5=012/080, *yūsuf özi i.+indä* 179v/8=012/077, *zindān i.+indä* 177r/2=012/042, *anıŋ köŋli i.+indäki* 24v/4=002/204, *anlar i.+indäki* 209r/5=017/044, *boyunları i.+indäki* 145r/3=009/060, *köklär i.+indäki* 74r/1=004/131, 74r/3=004/131, 74r/4=004/132, 78r/4=004/170, 78r/9=004/171, 92v/1=005/097, 96r/8=006/0121, 58v/1=010/055, 159r/7=010/066, 159v/3=010/068, 184v/3=013/015, 199r/9=016/049, 199v/3=016/052, 228v/6=020/006, *karınları i.+indäki* 109r/3=006/139, *täŋiz i.+indäki* 100v/3=006/059, *yazı i.+indäki* 100v/2=006/059, *yär i.+indäki* 4v/9=002/029, 74r/4=004/131, 84v/5=005/036, 92v/1=005/097, 96r/9=006/012, 14r/4=002/116, 158r/8=010/054, 158v/1=010/055, 159v/3=010/068, 184v/3=013/015, 185r/5=013/018, 199v/3=016/052, 228v/6=020/006, *yärlär i.+indäki* 74r/5=004/132, 78r/4=004/170, 78v/1=004/171, 59r/8=010/066, *anlarnıŋ özläri i.+indäkini* 165v/8=011/031, *köŋülläri i.+indäkini* 145v/2=009/064, 194r/5=015/047, 135v/1=008/043, *yär i.+indäkini* 82v/2=005/017, *kämi i.+iŋä* 220r/5=018/071, *kändü rahmät i.+iŋä* 149r/9=009/099, *yarlıkamakıŋ i.+iŋä* 125v/8=007/151, *söz i.+inkä* 101r/8=006/068, *i.+iŋizdä* 47v/8=003/101

iç- "içmek" (KB 23, DLT-I 35, ED 19a iç-). *i.-dilär* 31v/2=002/249, *i.-sün* 174r/4=012/012, *i.-sä* 31v/1=002/249, *i.-iglilärkä* 200v/3=016/066, *i.-iŋlär* 7v/5=002/060, 22r/6=002/187, 115r/4=007/031, *i.-mäsä* 31v/2=002/249, ant iç- "yemin etmek" *ant i.-ärlär* 27v/3=002/226, 66r/2=004/062, 93v/3=005/107, 105v/6=006/109, *ant i.-ti* 114r/2=007/021, *ant i.-tilär* 87r/5=005/053, *ant i.-tiŋizlär* 117r/6=007/049, *ant i.-iglilär üzä* 195v/3=015/090, suw iç- "su içmek" *i.-gil suw* 224r/9=019/026

iç dost "sırdaş" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *kertgünüglilär i. d.* 140r//6=009/016

iç ton "elbise, gömlek". *i. t.+lar* 202r/3=016/081, *i. t.+ları* 192r/5=014/050

içgü "içilen şey" (KB-, DLT-I 128, ED 24b içgü). *i.* 7v/4=002/060, 153r/9=010/004, 200v/7=016/069, 196v/1=016/010, *i. turur* 101v/6=006/070, *i. yärlärini* 127r/6=007/160, *suw i.* 140v//2=009/019, *yawuz i. turur* 217r/3=018/029, suw içgü edişi "su kabı" *mälikniŋ suw i. edişi* 179v/1=012/072

içim "içim, rızk, nimet" (KB 4402, DLT-, ED 27b). yem içim ber- "rızıklandırmak" *yem i. ber- anlarka* 58v/7=004/008, yem içim ye- "beslenmek" *yem i. ye-* 58r/8=004/005

içrä "içinde, içerisinde" (KB-, DLT-I 223, ED 30a içrä). *i.* 67v/3=004/078, 142r/8=009/035, 233v/3=020/102, *altı kün i.* 117v/7=007/054, *borğu i.* 102r/4=006/073, 233v/2=020/102, *āhirät i.* 26r/8=002/217, *dünyā i.* 26r/8=002/217, 148r/2=009/085, 159r/5=010/064, *işim i.* 229v/3=020/032, *kedinki ajun i.* 146r/5=009/069, *kuduğnuŋ batığ i.* 174r/7=012/015, *körür yolsuzluk i.* 175v/5=012/030, *mälik dīni i.* 179v/6=012/076, *müsülmänlık i.* 32v/6=002/256, *tün i.* 96v/2=006/013, *tüşüm i.* 177r/4=012/043, *ukuşsuzluk i.* 118v/9=007/066, *yād kılmaklık i.* 230r/3=020/042, *yakınrak tiriglik i.* 162r/2=010/098, *yitüklüg i. bälgülüg* 173v/9=012/008, *yolsuz i.* 184v/3=013/014, *islām dīni i.* 64r/6=004/046, *kāğıd i.* 96r/3=006/007, *känt i.*

123r/3=007/123, *tanmak i.* 142v/4=009/037, *yarışmak i.* 16r/7=002/137, *yolsuzluk i.* 102r/6=006/074, 227r/9=019/075

içrül- "içirilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *i.-ür bir suw birlä* 183v/2=013/004

iç(ü)r- "içirmek" (KB B5, DLT-I 173, ED 30a içür-). *i.-dimiz* 193r/7=015/022, *i.-ür miz* 200v/2=016/066, *i.-gäy uluğıŋa bornı* 176v/8=012/041

ʿiddät (A) "boşanmış veya kocası ölmüş kadının tekrar evlenebilmesi için beklemesi gereken zaman" (KB -, AT-, R -). *ʿi. olmış vakt* 29v/4=002/235

idi "tanrı, sahip" bkz. iyä (KB 5, DLT-I 87, ED 41a 1 idi). *i.* 1v/2=001/001, 4r/2=002/022, 4v/8=002/029, 5r/3=002/030, 32v/1=002/255, 32v/1=002/255, 38r/7=003/006, 39v/5=003/018, 39v/6=003/018, 68v/3=004/087, 78r/9=004/171, 89v/4=005/073, 94v/7=005/116, 95v/3=006/002, 99r/8=006/046, 100v/4=006/060, 102r/2=006/072, 102r/2=006/073, 102r/5=006/073, 104v/3=006/097, 104v/5=006/098, 104v/6=006/099, 105r/6=006/102, 105v/2=006/106, 106r/7=006/114, 109r/7=006/141, 112r/7=006/164, 112r/9=006/165, 112v/4=007, 118r/1=007/054, 118r/3=007/057, 126v/9=007/158, 127r/=007/158, 130r/4=007/189, 130v/7=007/196, 135r/1=008/040, 137r/4=008/062, 142r/1=009/031, 142r/1=009/031, 142r/3=009/033, 151v/1=009/117, 152v/7=009/129, 152v/9=010, 153r/4=010/003 153r/7=010/004, 153v/1=010/005, 154v/8=010/018, 155r/5=010/022, 157v/8=010/046, 159v/1=010/067, 161r/9=010/090, 163r/9=011/005, 164r/7=011/014, 164v/3=011/017, 167v/1=011/050, 168r/7=011/061, 16v/4=002/140, 180v/1=012/083, 181v/3=012/098, 184r/6=013/01, 183r/4=013/002, 183r/7=013/003, 184v/8=013/016, 184r/6=013/012, 186r/5=013/030, 19r/3=002/163, 19r/3=002/163, 190v/7=014/032, 192r/4=014/048, 196r/3=016/002, 196v/1=016/010, 196v/6=016/014, 209v/7=017/051, 223r/2=019, 226v/4=019/061, 229r/2=020/014, 230v/2=020/053, 231v/5=020/072, 232v/9=020/090, 233r/8=020/098, 233r/9=020/098, 233v/8=020/109, *i. bälgüläriŋä* 98r/6=006/033, *i. atı birlä* 1v/1=001, 2v/1=002, 57v/7=004/001, 79r/7=005, 112v/4=007, 131v/2=008, 183r/2=013, 187v/5=014, 192r/9=015, 195v/9=016, 205v/9=017, 214v/2=018, 228v/2=020, *i. turur* 117v/7=007/054, 163v/2=011/007, 187v/7=014/002, 222v/8=018/110, *i. üskindä* 163r/3=011/001, *bir i.+kä* 142r/1=009/031, *tapıngu i.+dä anda adın* 118v/7=007/065, *i.+din* 57v/9=004/001, 120v/1=007/085, 169r/4=011/084, 228v/4=020/004, *i.+m* 41v/1=003/035, 41v/2=003/036, 41v/3=003/040, 41v/5=003/041, 41v/9=003/038, 42v/6=003/047, 181v/6=012/100, 216r/8=018/022 222r/2=018/098, 222r/3=018/098, 233v/5=020/105, *i.+m üskindä* 129v/9=007/187, 230v/1=020/052, *i.+m yarlığından* 212v/1=017/085, *i.+m yarlığını* 96v/5=006/015, *i.+m yarlığları* 222v/6=018/109, *i.+m yarlığlarıŋa* 222v/6=018/109, *i.+m yumuşlarını* 118v/3=007/062, 119r/1=007/068, 121r/9=007/093, *i.+m yumuşını* 120r/3=007/079, *mänim i.+m* 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102v/1=006/077, 102v/2=006/078, 102v/6=006/080, 102v/6=006/080, 166v/3=011/041, 170v/7=011/090, 175r/3=012/023, 177v/3=012/050, 177v/8=012/053, 213r/3=017/093, 221/7=018/095, 223r/4=019/004, 223r/5=019/004, 223r/7=019/006, 223r/9=019/008, 225r/2=019/036, 230v/2=020/052, 232v/1=020/084, 33r/4=002/258, 43r/7=003/051, *mänim i.+m üzälä* 232v/1=020/084, *mänim i.+mdin* 100r/8=006/057, *i.+mdä* 181v/3=012/098, *i.+mdin* 131v/5=007/203, 165v/1=011/028, 168v/2=011/063, 170v/2=011/088, 222r/2=018/098, 225v/5=019/047, *mäniŋ i.+m* 112r/3=006/161,

114v/8=007/029, 115r/7=007/033, 158r/7=010/053, 167v/8=011/056, 167v/9=011/056, 168r/1=011/057, 168r/2=011/057, 168r/9=011/061, 171r/2=011/092, 176r/9=012/037, 181v/9=012/100, 186r/5=013/030, 191v/2=014/039, 216v/2=018/024, 217v/6=018/038, 217v/8=018/040, 89v/1=005/072, 177v/8=012/053, *öz i.+mni* 225v/7=019/048, *i.+mnüŋ yarlıḳamaḳınıŋ ḫazīnäläriŋä* 213v/5=017/100, *i.+mkä* 217v/4=018/036, 154v/3=010/015, *mäniŋ i.+mkä* 218r/2=018/042, 217v/6=018/038, *öz i.+mkä* 225v/7=019/048, *i.+mä* (vokatif) 15r/3=002/126, 33v/3=002/260, 83v/1=005/025, 94v/3=005/114, 124v/7=007/143, 125v/8=007/151, 126r/6=007/155, 153v/9=010/010 167r/1=011/045, 167r/4=011/047, 176r/2=012/033, 182r/1=012/101, 191r/3=014/035, 191r/4=014/036, 191v/2=014/040, 193v/7=015/036, 193v/9=015/039, 207v/8=017/024, 212r/4=017/080, 223v/2=019/010, 229v/1=020/025, 234r/4=020/114, 234v/6=020/12, *i.+ŋ* 5r/1=002/030, 93v/9=005/112, 106r/5=006/112, 106v/4=006/117, 108r/6=006/131, 108r/8=006/132, 218v/4=018/049, 172r/2=011/107, 173v/5=012/006 193v/2=015/028 207r/7=017/017, 207v/5=017/023, 208v/8=017/039, 212r/3=017/079, 172v/8=011/118, 223v/1=019/009, 224r/4=019/021, 226v/7=019/064, 226v/8=019/064, 229r/1=020/012, *i.+ŋ* 128r/1=007/167, 173r/5=011/123, 200v/4=016/068, *säniŋ i.+ŋ* 103r/2=006/083, 106v/8=006/119, 108r/1=006/128, 108r/8=006/133, 110r/3=006/145, 112v/2=006/165, 126r/2=007/153, 128r/2=007/167, 128v/3=007/172, 157r/8=010/040, 161v/4=010/093, 162r/2=010/099, 168v/8=011/066, 172r/2=011/107, 172r/4=011/108, 172r/8=011/111, 172v/7=011/117, 172v/9=011/119, 173v/7=012/006, 183v/7=013/006, 183v/8=013/006, 193r/9=015/025, 195r/9=015/086, 204r/8=016/110, 204r/9=016/110, 205r/4=016/119, 205r/5=016/119, 205v/1=016/124, 205v/3=016/125, 208r/5=017/030, 210r/4=017/055, 210v/3=017/060, 211r/3=017/065, 219r/9=018/058, 221r/2=018/082, 224r/8=019/024, *säniŋ i.+ŋ ḥaḳḳı* 227r/2=019/068, *i.+ŋ ewüŋdin* 131v/8=008/005, *i.+ŋ bergänindin* 207v/2=017/020, *i.+ŋ tapa* 66r/6=004/065, 195v/4=015/092, 233r/7=020/097, *i.+ŋ üskindä* 131v/8=007/206, 169r/3=011/083, 208v/8=017/038, 218r/7=018/046, 227v/3=019/076, *i.+ŋ üzä* 227r/5=019/071, *i.+ ŋ yolına* 205v/2=016/125, *i.+ŋ açıġı* 207v/2=017/020, *i.+ŋ bälgüläri* 111v/7=006/158, 111v/7=006/158, *i.+ŋ bitigindin* 216v/6=018/027, *i.+ŋ färiştälärkä* 133r/2=008/012, *i.+ŋ ḳını* 210r/8=017/057, *i.+ŋ sözi* 156v/4=010/033, 161v/8=010/096, *i.+ŋ ögdisi birlä* 195v/7=015/098, *i.+ŋ ögdüsi birlä* 235r/2=020/130, *i.+ŋ yalavaçıdın* 224r/2=019/019, *i.+ŋ yarlıġı* 111v/6=006/158, 169v/1=011/076, 171v/5=011/101, 198r/4=016/033, *i.+ŋ yarlıḳı* 124r/5=007/137, *i.+ŋ yarlıḳamaḳnı* 223r/3=019/002, *i.+ŋ yollarıŋa* 200v/6=016/069, *i.+ŋniŋ kälāmı* 173r/1=011/119, *i.+ŋdä* 7v/6=002/061, *bu i.+ŋniŋ yolı* 107v/5=006/126, *i.+ŋniŋ bärgän rūzīsi* 235r/5=020/131, *i.+ŋniŋ sözi* 106v/1=006/115, *i.+ŋniŋ tutmaḳı* 171v/6=011/102, *i.+ŋniŋ yalavaçımız* 230r/6=020/047, *i.+ŋniŋ yalavaçları* 169v/8=011/081, *i.+ŋni* 41v/6=003/041, 8v/4=002/068, 8v/5=002/069, 8v/7=002/070, 131v/7=007/205, 209v/1=017/046, 216v/2=018/024, *i.+ŋkä* 41v/9=003/043, 123v/9=007/134, 195v/8=015/099, *i.+ŋä* 51v/9=003/146, *i.+ŋdin* 17v/4=002/147, 17v/8=002/149, 55r/1=010/019, 88r/9=005/064, 88v/7=005/067, 89r/2=005/068, 105v/2=006/106, 106r/9=006/114, 159r/2=010/061, 172r/7=011/110, 183r/3=013/001, 203v/7=016/102, 208r/4=017/028, 212v/3=017/087, 221r/3=018/082, 230r/7=020/047, *i.+ŋdin* 44r/2=003/060, *i.+ŋdin yaraşı* 185r/7=013/019, *i.+ŋdin* 164v/3=011/017, *i.+ŋ{diŋ}din* 235r/1=020/129, *i.+si* 14v/8=002/124, 15v/4=002/131, 41v/5=003/037,

124v/8=007/143, 176r/3=012/034, 190r/7=014/025, 219r/7=018/057, 221/5=018/094, 232v/7=020/088, 234v/2=020/122, 234v/8=020/127, *ajunluġlar i.+si* 99r/7=006/045, 118r/1=007/054, 154r/1=010/010, *aŋar i.+si* 124v/7=007/143, *anıŋ i.+si* 108r/7=006/131, *anıŋ i.+si ḳatında* 35v/4=002/274, *anlarnıŋ i.+si* 36r/3=002/277, *anlarnıŋ i.+si ḳatında* 39r/9=003/015, 54a/4=003/169, *arıġ i.+si* 124v/9=007/143, *artuḳluḳ i.+si* 30v/2=002/243, 32r/1=002/251, 158v/8=010/060, *çıḳdı i.+si yarlıġındın* 218v/5=018/050, *ädgülük i.+si* 134r/1=008/029, *ekkägünüŋ i.+si* 220v/9=018/081, *ekki könilik i.+si* 92r/3=005/095, *hārūn i.+si* 123r/1=007/122, *i.+si yarlıġı birlä* 118r/7=007/058, *i.+si içindä* 33r/3=002/258, *i.+si üskindä* 13v/4=002/112, 226r/5=019/055, *ʿilm i.+si* 179r/5=012/068, *ḳatıġ toḳuş i.+si* 206r/7=017/005, *ḳatıġ toḳuş i.+si* 206r/7=017/005, *köŋüllär i.+si* 81r/4=005/007, *köklär yärlär i.+si* 184v/4=013/016, 213v/8=017/102, 215r/6=018/014, *köklär yärlär i.+si* 226v/8=019/065, *könilik i.+si* 170v/1=011/087, *mūsā i.+si* 123r/1=007/122, *närsäniŋ i.+si* 112r/7=006/164, *ol ajunluġlar i.+si* 112r/5=006/162, *öç almaḳ i.+si* 92r/6=005/095, *öç tartmaḳ almaḳ i.+si* 192r/3=014/047, *uluġ artuḳluḳ i.+si* 13r/1=002/105, *uluġ taḫt i.+si* 152v/7=009/129, *uluġ yüksäklik i.+si* 184r/2=013/009, *yarlıḳamaḳ i.+si* 108r/8=006/133, 110r/7=006/147, 219v/1=018/058, *yarlıḳamaḳ i.+si turur* 183v/7=013/006, *yawuḳluḳ i.+si* 63r/3=004/036, 93v/1=005/106, 111r/3=006/152, *i.+sini* 223r/4=019/003, *ajunluġlar i.+sini* 83v/7=005/028, *ündädi nūḥ i.+sini* 166v/9=011/045, *bilmäk i.+sidä* 179v/7=012/076, *i.+siŋä* 15r/4=002/126, 41v/9=003/038, 163r/6=011/003, 222v/9=018/110, 222v/9=018/110, *ādām i.+siŋä* 234v/2=020/121, *ajunluġlar i.+siŋä* 102r/1=006/071, 123r/1=007/121, *ʿarş i.+siŋä* 209r/4=017/042, *kälsä yazuḳluġ i.+siŋä* 231v/8=020/074, *yandurulġay i.+siŋä* 221r/9=018/087, *yawuḳlar i.+siŋä* 135r/2=008/041, *yawuḳluḳ i.+siŋä* 63r/3=004/036, *yäk i.+siŋä* 208r/3=017/027, *i.+sindin* 5v/6=002/037, 35v/8=002/275, 37v/3=002/285, 98v/3=006/037, 119v/9=007/075, 164v/1=011/017, 235r/7=020/133, *ajunluġ i.+sindin* 122r/6=007/104, *ajunluġlar i.+sindin* 15v/4=002/131, 118v/2=007/061, 119r/1=007/067, 157r/4=010/037, *anlarnıŋ i.+sindin* 46v/1=003/084, *indürülmädi bir bälgü i.+sindin* 155r/2=010/020, 183v/9=013/007, 185v/9=013/027, *saḳınsun taŋrıdın i.+sindin* 36v/3=002/282, *ḳorḳsun taŋrıdın i.+sindin* 37r/7=002/283, *i.+siniŋ ḥüccäti* 175r/4=012/024, *i.+siniŋ vaḳtı* 124v/5=007/142, *i.+siniŋ yarlıḳamaḳındın* 194v/2=015/056, *i.+miz* 12r/3=002/099, 37v/5=002/285, 37v/6=002/286, 37v/7=002/286, 37v/8=002/286, 38v/3=003/007, 38v/4=003/008, 38v/6=003/009, 39v/3=003/016, 43v/1=003/053, 52r/2=003/147, 116v/7=007/044, 121r/3=007/089, 128r/1=007/166, 144r/6=009/051, 160r/3=010/073, 16r/9=002/139, 214r/6=017/108, 215r/6=018/014, 223v/9=019/017, 230r/9=020/050, *i.+miz bälgüläriŋä* 123r/5=007/126, *i.+miz bälgülärini* 97v/5=006/027, *i.+miz tapa* 97v/9=006/030, *i.+miz ḳatındın* 38v/4=003/008, *i.+miz yalavaçları* 116v/5=007/043, 117v/4=007/053, *i.+mizä* (vokatif) 15r/7=002/128, 15r/9=002/129, 24r/6=002/200, 24r/7=002/201, 31v/7=002/250, 56v/8=003/191, 56v/9=003/192, 57r/1=003/193, 57r/1=003/193, 57r/3=003/194, 67r/4=004/075, 67r/9=004/077, 90v/5=005/083, 90v/6=005/084, 97r/8=006/023, 107v/8=006/128, 114r/6=007/023, 116r/3=007/038, 117r/4=007/047, 121r/3=007/089, 121r/4=007/089, 123r/5=007/126, 125v/3=007/149, 15r/7=002/127, 160v/9=010/085, 161r/3=010/088, 161r/4=010/088, 161r/5=010/088, 191r/6=014/037,

191r/7=014/037, 191r/9=014/038, 191v/3=014/040, 191v/3=014/041, 191v/7=014/044, 202r/9=016/086, 214r/6=017/108, 215r/2=018/010, 230r/4=020/045, 235r/9=020/134, *i.+mizkä* 123r/4=007/125, 231v/6=020/073, *i.+ŋiz* 50r/4=003/124, 50r/6=003/125, 110v/6=006/151, 123v/2=007/129, 196r/7=016/007, 197r/5=016/022, 197v/8=016/030, 199r/7=016/047, 206v/3=017/008, 212r/8=017/084, *i.+ŋiz ḳatında* 45r/5=003/073, *i.+ŋiz. yarlıḳıŋa* 125v/5=007/150, *silärniŋ i.+ŋiz* 95r/2=005/117, *siziŋ i.+ŋiz.* 43r/7=003/051, *i.+ŋizdä* 170v/7=011/090, *i.+ŋizdin* 12v/9=002/105, 43r/1=003/049, 43r/6=003/050, 50v/6=003/133, 19r/7=007/071, *bälgü i.+ŋizdin* 120v/2=007/085, *bälgülüglüg i.+ŋizdin* 119v/3=007/073, *i.+ŋizkä* 4r/1=002/021, *i.+ŋizlär* 105r/5=006/102, 110r/7=006/147, 112r/8=006/164, 114r/1=007/020, 117v/7=007/054, 128v/4=007/172, 135r/1=008/040, 153r/6=010/003, 156v/3=010/032, 166r/3=011/034, 19r/3=002/163, 197r/7=016/024, 207v/8=017/025, 209r/1=017/040, 210r/3=017/054, 210r/5=017/056, 211r/3=017/066, 215v/1=018/016, 215v/9=018/019, 222v/8=018/110, 230r/9=020/049, 232v/3=020/086, 232v/7=020/088, 232v/9=020/090, 100r/3=006/054, 116v/7=007/044, *i.+ŋizlär üskindä* 9v/1=002/076, *siläriŋ i.+ŋizlär* 225r/2=019/036, 233r/8=020/098, *silärniŋ i.+ŋizlär* 153r/4=010/003, 16r/9=002/139, 167v/8=011/056, *i.+ŋizlär* 188r/8=014/007, *i.+ŋizlärdä* 132r/5=008/009, *i.+ŋizlärdin* 31r/7=002/248, 6v/5=002/049, 78r/3=004/170, 78v/7=004/174, 89r/1=005/068, 105r/8=006/104, 111v/3=006/157, 112v/7=007/003, 119r/2=007/069, 124v/4=007/141, 158v/3=010/057, 162v/7=010/108, 167v/3=011/052, 188r/8=014/006, 206v/9=017/012, 21r/2=002/178, 217r/1=018/029, 232v/4=020/086, 24r/1=002/198, *i.+ŋizlärdin aŋmaḳ* 118v/4=007/063, *bu bälgülüg ḥüccät i.+ŋizlärdin* 131v/5=007/203, *yaraşı käldürdüm bälgü i.+ŋizlärdin* 122r/7=007/105, *i.+ŋizlärkä* 57r/1=003/193, 57v/8=004/001, 127v/7=007/164, 163r/5=011/003, *i.+iŋizlärni oḳıŋlar idiŋizlärni* 118r/1=007/055, *i.+lär* 44r/9=003/064, 46r/2=003/080, 97r/2=006/019, 141v/9=009/031, *i.+läri* 57r/4=003/194, 97v/9=006/030, 98v/6=006/038, 100v/8=006/062, 114r/5=007/022, 140v/6=009/021, 153v/8=010/009, 156r/9=010/030, 187v/7=014/001, 189r/5=014/013, 222v/1=018/105, *anıŋ i.+läri* 172v/8=011/117, *artuḳluḳ i.+läri* 148r/4=009/086, *bitig idiläri* 215r/1=018/009, 73r/3=004/123, 76r/7=004/153, 78r/5=004/171, 82r/5=005/015, 82v/7=005/019, 87v/7=005/059, 88v/3=005/065, 88v/9=005/068, 90r/1=005/077, *yawuḳluḳ i.+läri* 151r/2=009/113, *ḫıräd i.+läri* 21r/4=002/179, 23v/9=002/197, 35r/3=002/269, 92r/5=005/100, 185r/7=013/019, 192r/8=014/052, *ḥicr idiläri* 195r/5=015/080, *i.+läri bälgülärindin* 95v/6=006/004, *i.+läri bälgülärini* 136v/1=008/054, *i.+läri dästūrı birlä* 190r/5=014/023, *i.+läri içindä* 87r/5=005/053, *i.+läri fārmānındın* 120r/1=007/077, *i.+läri üskindä* 107v/6=006/127, 131v/8=008/004, 153r/3=010/002, 34r/2=002/262, 8r/5=002/062, *i.+läri üskindin* 57v/4=003/199, *i.+läri üzä* 131v/6=008/002, 164v/5=011/018, 164v/6=011/018, 199r/1=016/042, 203v/4=016/099, *incīl i.+läri* 86r/6=005/047, *iş i.+läri* 68r/4=004/083, *ḳalmış i.+läri* 172v/5=011/116, *köni yol i.+läri* 235v/1=020/135, *köŋilär i.+läri* 117r/4=007/048, *könilik i.+läri* 93r/7= 005/106, *mädyän känti i.+läri* 146r/7=009/070, *ol yawuḳları i.+läri* 138v/1=008/075, *orman i.+läri* 195r/4=015/078, *ot i.+läri* 5v/9=002/039, 9v/9=002/081, 26r/9=002/217, 33r/2=002/257, 117r/3=007/047, 156r/4=010/027, *ot i.+lärindin* 83v/8=005/029, *tamuġ i.+läri* 116v/6=007/044, 117r/8=007/050, 151r/2=009/113, 81r/9=005/010, 90v/9=005/086,

i.+läri bälgüläriŋä 168r/4=011/059, *tapınğu i.+läri* 102r/6=006/074, *tamu i.+läri* 183v/5=013/005, *i.+läri ḫoşnūdlukını* 185v/1=013/022, *uştmaḫ i.+läri* 116v/2=007/042, 116v/6=007/044, *uştmaḫ i.+läri* 10r/1=002/082, *üŋür i.+läri* 215r/1=018/009, *yawukluk i.+läri* 58v/7=004/008, *i.+lärini* 216v/7=018/028, 99v/8=006/052, *kavuşdaçılar i.+läriŋä* 165v/4=011/029, *i.+lärimiz* 167v/6=011/054, *i.+läriŋä* 6r/8=002/046, 65r/9=004/058, 95v/3=006/001, 99v/6=006/051, 110v/5=006/150, 111r/8=006/154, 126r/4=007/154, 165r/3=011/023, 185r/4=013/018, 199v/5=016/054, 210r/7=017/057, 215r/5=018/013, *bilig i.+läriŋä* 230v/4=020/055, *ḫıräd i.+läriŋä* 56v/6=003/190, 182v/8=012/111, 235r/1=020/128, *iş i.+läriŋä* 65v/3=004/059, *kavuşdaçılar i.+läriŋä* 165v/4=011/029, *i.+läriŋä* 168r/6=011/060, 169r/1=011/068, 183v/5=013/005, 189v/1=014/018, *uştmaḫ i.+läriŋä* 117r/8=007/050, *uştmaḫ i.+lärinä* 117r/2=007/046, *yağukluk i.+läriŋä* 10r/3=002/083, 20v/4=002/177, *yawukluk i.+läriŋä* 208r/1=017/026, *yas i.+lärindä* 70r/1=004/095, *i.+läriŋiz* 183r/6=013/002, *i.+lärindä* 199v/1=016/050, *i.+lärindin* 16r/5=002/136, 17r/7=002/144, 185r/9=013/021, 219r/4=018/055, 4v/3=002/026, 51r/2=003/136, 57r/9=003/198, 79v/3=005/002, 88v/5=005/066, 126r/1=007/152, *bitig i.+lärindin* 12v/8=002/105, 13r/6=002/109, 57v/2=003/199, 77r/2=004/159, *ḏurūd i.+lärindin* 18v/3=002/157, *silärniŋ i.+läriŋiz* 89v/1=005/072

idrīs (A) "Hz. İdris, Hz. Şit'ten sonra peygamber olarak gönderilmiştir. Cebrail vasıtasıyla kendisine otuz sayfalık bir kitap gönderilen peygamber; terzi ve yazarların piri sayılır" (KB-, AT-, R-). *i.+ni* 226r/6=019/056

iftirī (A. iftirā') "birine aslı olmayan suç yükleme, iftira" (KB-, AT-, R). yalğannı iftirī kıl- "suçlamak" *i. kıl- yalğannı* 97r/5=006/021

ig "hastalık, ağrı, sancı" (KB156, DLT-I 48, ED 98b 1 i:g). *i.* 136r/2=008/049, 87r/2=005/052, *bir i. turur* 3r/3=002/010, *i.+ni* 3r/4=002/010, *i.+din* 199r/8=016/048, *ağrudı ärsä i.* 130r/6=007/189, ʿayal tuğku ağrıġı igi "doğum sancısı" *ʿayal tuğku ağrıġı i.+i* 224r/6=019/023

iglig "hasta" (KB 2567, DLT-I 79 , ED 106a iglig). *i.* 21v/2=002/184, 47r/2=003/091, 55r/7=003/177, *i. ʿaẕāb birlä* 40r/5=003/021, *i. kın* 45v/4=003/077, *i.+lär* 71r/2=004/102, 80v/7=005/006, *i.+lär üzä* 148v/1=009/091, iglig bol- "hasta olmak" *bol- i.* 21v/7=002/185, 23v/1=002/196

igtülä- "beslemek, büyütmek, terbiye etmek, eğitmek, yetiştirmek" (KB-, DLT-I 213, ED 104b iktü:lä-). *i.-di* 207v/8=017/024

iḥrām (A) "hac için hazırlanan dikişsiz özel örtü" (KB-, AT-, R-). iḥrām tut- "ihram tutmak" *i. tutmış ärkän* 79r/9=005/001, *i. tutar ärkän* 92r/2=005/095, 92r/7=005/096

iḫtilāf (A) "ayrılık, anlaşmazlık, tutarsızlık" (KB -, AT-, R -). *bul- üküş i.+lar* 68r/3=004/082

iklä- "ayak basmak, çiğnemek, düşman arazisine girmek" (KB-, DLT-III 443, ED 226b irkle-). *i.-mäslär* 151v/8=009/120

iklägü "ayak basılan yer" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bir i. yär+* 151v/8=009/120

ikrār (A) "karar vermek, kabul etmek" (KB-, AT-, R-). ikrār kıl- "kabul etmek" *i. kıl-* 46r/4=003/081, 46r/5=003/081

iläŋ- "kötü dua etmek, dil uzatmak, ayıplamak, tekdir etmek" (KB 1204, DLT-I 204, ED148a ilen-). *i.-ä* 64r/6=004/046

iläy "ön, ön taraf" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *i.+indä turur* 38r/3=003/003

ilgär- "vesveseye kapılmak, kuşkuya düşmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *i.-ip* 131v/3=007/201

ilgärü "doğu, ileri" (KB-, DLT-, ED144a ilgärü: (*ilkgärü:). *i.* 156v/2=010/031, 200r/4=016/061

ilki "ilk, her şeyin evveli" (KB-, DLT-I 43, ED 140b ilk). *bolmaŋlar i. tanıġlı* 6r/3=002/041, *i. törütür yaratıġını yana yandurur anı* 156v/6=010/034, *i. kündin* 150r/7=009/108, *i. turur* 156v/5=010/034, *i. yolı* 104r/7=006/094, 105v/9=006/110, 140r//1=009/013, 147v/8=009/083, 209v/7=017/051, 218v/1=018/048, 206v/2=017/007, *boyun süglilärniŋ i.+si* 112r/6=006/163, *bütüglilärïŋ i.+si* 125r/1=007/143, *ol kişiniŋ i.+si* 96v/4=006/014, ḳurulġan äwnüŋ ilki "Kâbe" *ḳurulġan äwnüŋ i.* 47r/8=003/096

il- "dil uzatmak" (KB -, DLT-I 169, ED 125b il-) *i.-sälär dīniŋizlär içindä* 139v/6=009/012

ilyās (A) "Hz. İlyas, İsrail oğullarına gönderilen peygamberlerden biri olup Hz. Süleyman'dan sonra peygamber olarak gönderilmiştir. Yağmura hükmetmesi ile bilinir. Kur'an-ı Kerim'de *İlyāsin* şeklinde de geçer" (KB-, AT-, R-). *i.* 103r/5=006/085

ʿilm (A) "ilim" (KB-, AT-, R 145). *ʿi.* 39v/8=003/019, *ʿi. içindä* 38v/3=003/007, *ʿi.+din* 44r/3=003/061, **ʿilm idisi** "ilim sahibi" *ʿi. idisi* 179r/5=012/068, 179r/5=012/068, **ġayb ʿilm ögrät-** "peygamberlik verip, ilim öğretmek" *ögrät- ġayb ʿi.* 220r/1=018/065

īmān (A) "Allah'a inanma, iman etme" (KB 393, AT-, R 145). *ī. birlä* 55r/7=003/177, *arturdı ī.+nı* 55r/1=003/173, *tansa ī.+ḳa* 80v/3=005/005, *żāyiʿ ḳılsa ī.+ıŋızlarnı* 17r/3=002/143

imlä- 1. "işaret etmek, göstermek" (KB 621, DLT-I 283, ED 161a imlä:-). *i.-di* 223v/4=019/011, *ärnäkin i.-di* 224v/4=019/029, 2. "telkin etmek, vesvese vermek" *i.-p körgütür* 106r/4=006/112, *i.- rlär dostlarıŋa* 107r/2=006/121

ʿimrān (A) "ʿİmrān, Hz. Meryem'in babasının adı" (KB-, AT-, R-). **ʿimrān ḳabīläsi** "Hz. İbrahim'den sonra neslinden gelen peygamberler" *ʿi. ḳabīläsini* 41r/8=003/033, **ʿimrānnıŋ tişisi** "İmran'ın hanımı, Hanne" *ʿi.+nıŋ tişisi* 41r/9=003/035

in- "inmek" (KB 219, DLT-I 169, ED 168a en-). *tüşär i.-är andın* 178r/3=012/056, *i.-di anlarḳa* 96r/6=006/010, *yaraşı birlä i.-di* 214r/3=017/105, *i.-gil* 113r/9=007/013, 167r/6=011/048, *i.-iŋlär* 5v/4=002/036, 5v/7=002/038, 234v/3=020/123, *i.-miş turur* 79r/6=005, 95v/1=006, 131v/1=008, 138v/2=009, 152v/8=010, 163r/1=011, 173r/6=012, 184r/1=013, 187v/4=014, 205v/8=017, 192r/8=015, 195v/8=016, 223r/1=019, 228v/1=020, *i.-mäs miz* 226v/6=019/064

incīl (Y) "İncil, Hz. İsa'ya indirilen kitabın adı" *i.* 44v/2=003/065, *i. içindä* 126v/4=007/157, 150v/5=009/111, *i. idiläri* 86r/6=005/047, *i.+ni* 42v/9=003/048, 88v/5=005/066, 89r/1=005/068, 94r/2=005/110, *i.+ni indürdi* 38r/3=003/003, 86r/5=005/046

inçä "öyle, onun gibi". **inçä ḳalı** "sanki" *i. ḳalı anlar bilmäslär* 12r/7=002/101

içrül- "içirilmek" *i.-ür sarıġ suwdın* 189r/8=014/016

indür- "indirmek" (KB-1003, DLT-I 224, ED 180b endür-). *i.-ür sän* 50r/1=003/121, 203v/6=016/101, *i.-ür färiştälärni* 196r/1=016/002, *i.-mişiniŋ yıġıġları* 149r/5=009/097, *i.-düm* 6r/2=002/041, *i.-düŋ* 43v/1=003/053, *i.-di* 11r/3=002/090, 11r/6=002/091, 11v/9=002/097, 19r/6=002/164, 19v/8=002/170, 20r/5=002/174, 38r/4=003/004, 57v/3=003/199, 65v/8=004/061, 72r/3=004/113, 74v/3=004/136, 74v/4=004/136, 74v/9=004/140, 77v/7=004/166, 85v/8=005/044, 86r/3=005/045, 86r/6=005/047, 86r/7=005/047, 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, 86v/5=005/049, 93r/2=005/104, 103v/5=006/091, 104r/3=006/093, 158v/6=010/059, 197r/7=016/024, *incīlni i.-di* 38r/3=003/003, *i.-di arıġ can ya'nī cabra'īl* 203v/7=016/102, *i.-di bitigdin biligdin* 28v/3=002/231, *i.-di bitigni* 20r/9=002/176, 25r/9=002/213,106r/8=006/114, 130v/7=007/196, 214v/3=018/001, *i.-di çäriglär* 141r/8=009/026, *i.-di edgülük* 197v/8=016/030, *i.-di ämni* 52v/6=003/154, *i.-di kitābnı* 38r/2=003/003, 38r/8=003/007, *i.-di köŋül amrulġusını* 143r/4=009/040, *i.-di kökdin suw* 132r/9=008/011, 4r/3=002/022, 104v/7=006/099,190v/7=014/032, 196v/1=016/010, 200r/9=016/065, 230v/3=020/054, *i.-di kökdin ya'nī bulıtdın suwnı* 184v/8=013/017, *i.-di taŋrı amrulġunı* 141r/7=009/026, *i.-di tävrītni* 38r/3=003/003, *i.-di yaraġlıġ* 183r/3=013/001, *i.-dimiz* 64r/9=004/047, 78v/7=004/174, 103v/8=006/092, 161v/5=010/094, 18v/6=002/159, 192v/6=015/009, 214r/2=017/105, 214r/4=017/106, *bälgülärin bitiglärni i.-dimiz* 199r/3=016/044, *i.-dimiz bitigni* 71r/9=004/105, 86r/7=005/048, 202v/5=016/089, *i.-dimiz käḏim* 114v/1=007/026, *i.-dimiz kökdin* 155v/3=010/024, *i.-dimiz kökdin suwnı* 193r/7=015/022, *i.-dimiz ḳulumız üzä* 135r/3=008/041, 4r/4=002/023, *i.-dimiz oḳıġu* 234r/2=020/113, *i.-dimiz oḳıġu tāzīça* 173r/8=012/002, *i.-dimiz oḳıġudın* 212r/6=017/082, *i.-dimiz tävrītni* 85v/5=005/044, *ölüg käntkä i.-dimiz* 118r/5=007/057, *i.-dimiz üläşiglilär üzä* 195v/3=015/090, *i.-dimiz yandaḳ şäkärini* 127r/6=007/160, *i.-dimiz yandaḳ şäkärini buldurçını* 232r/6=020/080, *i.-dümiz* 7r/6=002/057, 7v/2=002/059, *i.-gäy män* 104r/3=006/093, *i.-gäy ärdimiz* 213r/5=017/095, *i.-gil* 94v/3=005/114, *i.-sä sän* 213r/2=017/093, *i.-sä* 11r/4=002/090, 93v/9=005/112, *i.-sä miz* 106r/1=006/111, *i.-däçi* 94v/5=005/115, *i.-mädi* 102v/8=006/081, 52r/7=003/151, *i.-mädi* 103v/5=006/091, 213v/8=017/102, *i.-mädi ḥüccät* 176v/5=012/040, *i.-mädi taŋrı* 119r/8=007/071, *i.-mädimiz* 187v/6=014/001, *i.-mädimiz bitigni* 200r/8=016/064, *i.-mädimiz kökdin* 218r/5=018/045, *i.-mäginçä* 115r/9=007/033, *i.-mäs miz* 193r/6=015/021, *i.-mäk* 214r/4=017/106, *i.-mäk üzä* 98v/4=006/037, *i.-mäkiŋ anlar üzä* 76r/7=004/153

indürül- "indirilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *i.-ür oḳıġu* 92r/7=005/101, *i.-miş turur* 106r/9=006/114, *i.-mişlär* 50r/5=003/124, *i.-di* 2v/4=002/004, 2v/4=002/004, 11r/6=002/091, 16r/3=002/136, 16r/3=002/136, 21v/5=002/185, 37v/2=002/285, 45r/2=003/072, 46r/8=003/084, 46r/8=003/084, 57v/2=003/199, 65v/6=004/060, 65v/6=004/060, 77r/7=004/162, 77v/7=004/166, 87v/8=005/059, 87v/8=005/059, 88r/9=005/064, 88v/5=005/066, 88v/7=005/067, 89r/1=005/068, 90r/8=005/081, 112v/6=007/003, 126v/8=007/157, 164r/6=011/014, 192v/4=015/006, 199r/4=016/044, *bu bir bitig i.-di* 112v/5=007/002, *i.-di bitig* 111v/1=006/156, *i.-di boynaġuluḳ* 89r/2=005/068, *i.-di iḏiŋdin yaraşı* 185r/6=013/019, *i.-di tegmä gürūhlardın* 186v/9=013/036, *i.-di yalavaçıḳa* 90v/4=005/083, *i.-düm* 168r/1=011/057, *i.-sä* 12v/9=002/105, 47r/5=003/093, *i.-sä bir sūrä* 148r/3=009/086, 152r/7=009/124,

152v/3=009/127, *i.-di ärsä* 12r/9=002/102, 111v/2=006/157, *i.-mädi* 44v/2=003/065, *i.-mädi bir bälgü idisindin* 155r/2=010/020, 183v/9=013/007, 185v/9=013/027, *i.-mädi bir gänc* 164r/3=011/012, *i.-mäs bir bälgü* 98v/3=006/037, *i.-mäs färiştälär* 192v/5=015/008, *i.-mäsä* 96r/4=006/008, *i.-mäkdin* 145v/1=009/064

iŋän "pek çok" bkz. yiŋän *i.* 38r/5=003/004, 70r/6=004/097

inäk "inek" (KB-, DLT-I 111, ED 184a ingäk). *yeti sämüz i.+lärni* 177r/2=012/043

ingän "dişi deve" (KB-, DLT-I 120, ED184a ingä:n). *i. tewä yignä urdusı içiŋä* 116r/7=007/040, *bu i.* 119v/3=007/073, *bu taŋrınıŋ i.+i* 168v/4=011/064, *siŋirin kıydılar i.+ni* 120r/1=007/077

inna'llāhu aʿlam (A.) "her şeyin iyisini Allah bilir" *i.* 38r/3=003/001

iʿrāż (A) "yüz çevirme, çekinme sakınma" (KB-, AT-, R-). iʿrāż kıl- "dönmek, dönüp gitmek" *i. kıl-* 53r/4=003/155, 40r/8=003/023

irig "çetin, haşin, kaba, sert" (KB 1415, DLT-I 71, ED 222a irig). *i.* 53v/3=003/159, *baçıġları birlä i.* 76v/3=004/154, *i. kındın* 168r/4=011/058, *kın turur i.* 189v/1=014/017

iriglik "sertlik, haşinlik" (KB-, DLT-, ED-, WF). *bulsunlar içindä i.* 152r/6=009/123, iriglik kıl- "sert davranmak" *i. kıl-* 146v/6=009/073

irkän- "zahmet çekmek, sıkıntıya düşmek". (KB 1172, DLT -, ED -, krş. 226a irik-). *i.-diŋiz* 49v/3=003/118

irtä- "araştırmak" (KB1730, DLT-I 272, ED 208a irtä-). *i.-ŋlär* 180v/6=012/087

ʿīsā (A) "Hz. İsa, Hz. Meryem'in oğlu olup babasız olarak doğmuştur. Dört büyük peygamberden biri olup kendisine İncil verilmiştir" (KB-, AT-, R-). *ʿī.* 16r/5=002/136, 43r/8=003/052, 43v/3=003/055, 46v/1=003/084, 78r/6=004/171, 78v/1=004/172, 103r/5=006/085, 224r/7=019/024, 224v/5=019/030, 224v/9=019/034, *ʿī. märyäm oġlı* 86r/4=005/046, 93v/8=005/110, 93v/8=005/112, 93v/8=005/112, 94v/3=005/114, 94v/7=005/116, *ʿī. şärīf* 42v/4=003/045, *ʿī. täg* 223r/2=019, *ʿī. päyġāmbärka* 77v/2=004/163, *märyäm oġlı ʿī. tili üzä* 90r/4=005/078, *ī.+ka* 10v/6=002/087, *ʿī.+ka märyäm oġlı* 32r/4=002/253, *ʿī.+nıŋ şıfatı* 44r/1=003/059

isḥāk (A) "Hz. İshak, Hz. İbrahim'in oğlu olup Şam halkına peygamber olarak gönderilmiştir" (KB-, AT-, R-). *i.* 16v/2=002/140, *i. birlä* 169r/5=011/071, *i. päyġāmbärka* 77v/2=004/163, *i. üzä* 46r/9=003/084, *i.+nıŋ taŋrısıŋa* 15v/8=002/133, *i.+nı* 191v/2=014/039, 225v/8=019/049, *baġışladımız i.+nı* 103r/2=006/084, *i.+ka* 16r/4=002/136, 173v/7=012/006, *i.+da* 169r/5=011/071, isḥāk fetḥu'llāh dīni "Yahudilik" *i. fetḥu'llāh dīniŋä* 176v/1=012/038.

isig "sıcak, hararet" (KB 522, DLT-I 72, ED 246a isig). *batar i. bulak içindä* 221r/7=018/086, *i. suwdın 101v/6=006/070, içgü i.* 153r/9=010/004, *i.+din* 202r/3=016/081, *i.+in* 147v/5=009/081, *çıkmaŋlar i. içindä* 147v/4=009/081, isig bol- "sıcak olmak" *i. bol-* 234r/8=020/119

isitgü "sıcaklık" (KB-, DLT-, ED-, WF). *köŋülläri ulaşturġu isitgü* 145r/3=009/060

isitil- "ısıtılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *i.-gäy anıŋ üzä tamuġ otı* 142r/8=009/035

islām (A) "İslâmiyet" (KB-, AT-, R 148). *i.* 176v/2=012/038, *i.+dın* 46v/2=003/085, *i. dīni içrä* 64r/6=004/046

ismā'īl (A) "Hz. İsmail, Hz. İbrahim'in oğludur. Peygamberdir. Babasıyla birlikte Ka'be'yi inşa etmiştir. Koç kıssası ile bilinir" (KB-, AT-, R-). *i.* 15r/6=002/127, 16v/2=002/140, 103r/6=006/086, *i. birlä* 15r/2=002/125, *i. päyġāmbärḳa* 77v/2=004/163, *i. üzä* 46r/9=003/084, *i.+niŋ taŋrısıŋa* 15v/8=002/133, *i.+ni* 191v/1=014/039, 226r/4=019/054, *i.+ḳa* 16r/4=002/136

isrāf (A) "gereksiz yere harcama, savurganlık" (KB-, AT-, R-). *ol i.+dın* 160v/7=010/083

'isrāīl (A) "Hz. Yakub'un lâkabıdır. Bu yüzden Hz. Yakub'un oğullarına ve torunlarına İsrail oğulları denilir" (KB-, AT-, R -). *'i.+din* 226r/9=019/058

'isrāīlu'llāh (A) "Hz. Yakub'un soyu" (KB-, AT-, R -). *'i. dīniŋä* 176v/2=012/038

istä- "istemek, talep etmek" (KB-, DLT-I 272, ED 243a istä-). *i.-r anı* 117v/8=007/054, *i.-yür siz* 46r/6=003/083, 47v/5=003/099, *i.-sä islāmdın öŋin dīnni* 46v/2=003/085, fitnä istä- "fitne çıkarmak" *fitnä i.-yü* 38v/2=003/007, tä'vīlin istä- "yorumlanmasını istemek" *tä'vīlin i.-yü* 38v/2=003/007

iş "amel, davranış, iş" (KB B52, DLT-I 132, ED 254a i:ş). *i.* 25r/3=002/210, 31v/9=002/251, 72r/4=004/113, 87r/3=005/052, 100v/1=006/058, 224v/2=019/027, 228r/2=019/089, *anlarnıŋ i. ḳılmaḳları* 207v/1=017/019, *bir i.* 30r/9=002/241, *bolmas bir i. içindä* 158v/9=010/061, *bälgü i. üzä* 100r/8=006/057, *bir i. turur* 167r/2=011/046, *ärür i.* 224r/5=019/021, *i. ätiglidin* 14v/2=002/120, *i. içindä* 52r/9=003/152, 53v/4=003/159, 135r/9=008/043, *i. idiläri(+)* 65v/3=004/059, 68r/4=004/083, *i. ḳamuġı* 52v/9=003/154, *i. kältür-* 233r/4=020/095, *i. ḳılġan* 38r/7=003/006, 39v/6=003/018, 44r/6=003/062, 50r/8=003/126, 83r/5=005/022, *i. ḳılıġlınıŋ işni* 57r/4=003/194, 57r/4=003/194, *i. ḳılurlar* 88v/7=005/066, *i. ḳorḳınçsızlıḳdın* 68r/4=004/083, *i. könilikni ögrätür* 18r/5=002/151, *i.ötgürügli* 176v/4=012/039, *i. soŋı* 123v/1=007/128, 167r/9=011/049, 235r/7=020/132, *i. soŋın* 218r/4=018/044, *i. turur* 151v/8=009/120, taŋrıḳa turur i. 186r/7=013/031, *käçrülsä i.* 189v/9=014/022, *tegsä bir tägigli i.* 144r/4=009/050, *üzüldi käsildi i.* 176v/9=012/041, *yanar i.* 173r/5=011/123, *i.+niŋ yazuḳını* 92r/4=005/095, *i.+ni* 14r/5=002/117, 42v/7=003/047, 135v/2=008/044, 163v/4=011/007, 194v/7=015/066, 225r/1=019/035, *baḳıp ḳılur i.+ni* 153r/5=010/003, 174v/3=012/018, 183r/6=013/002, *bir i.+ni* 180v/1=012/083, *bolmaçı yawuz i.+ni* 114v/7=007/028, *esizlikni yawuz i.+ni* 175r/5=012/024, *ol i.+ni* 135r/7=008/042, *i.+dä* 220r/4=018/069, *i.+din* 50r/9=003/128, 52v/8=003/154, 53r/1=003/154, *i.+im işim ärkligi* 182r/2=012/101, *i.+im içrä* 229v/3=020/032, *mäniŋ i.+im* 157r/9=010/041, *i.+imni* 229v/1=020/026, *mäniŋ i.+imdin* 220r/7=018/073, *ḳıl- i.+imdin* 221r/3=018/082, *i.+in* 32v/1=002/255, 214v/9=018/007, 222v/1=018/104, *anlarıŋ i.+in* 214v/2=018, *anlarnıŋ i.+iniŋ soŋı* 186v/8=013/035, *anıŋ i.+i* 35v/8=002/275, 80v/4=005/005, 216v/9=018/028, *anlarnıŋ i.+i* 80r/9=005/005, *anlarnıŋ i.+i soŋı* 182v/4=012/109, *i.+i üzä* 174v/9=012/021, *ḳıyāmät i.+i* 201v/4=016/077, *i.+imiz işimiz içindä* 52r/2=003/147, *i.+imizdin* 215r/3=018/010, 221/1=018/088, *i.+iŋizlär* 177v/4=012/051, 194v/2=015/057, *siläriŋ i.+iŋizlär* 157r/9=010/041, *körür i.+iŋizlärni* 148v/9=009/094, 150r/1=009/1051, *bolmasun i.+iŋizlärkä* 159v/9=010/07, *i.+iŋizlärdin* 215v/2=018/016, *i.+lär* 25r/4=002/210,

48v/4=003/109, 56r/9=003/186, 123v/3=007/129, 154r/9=010/014, *taŋrıḳa yandurulur i.+lär* 135v/3=008/044, *i.+lärniŋ ärkligi* 107v/6=006/127, *bezädi i.+lärni* 105v/5=006/108, 200r/7=016/063, *äwürdilär i.+lärni* 144r/1=009/048, *taŋrı i.+lärni* 19v/4=002/167, *öz i.+lärimiz* 16v/1=002/139, *i.+läri* 26r/8=002/217, 87r/6=005/053, 125r/9=007/147, 140r//8=009/017, 146r/5=009/069, 189v/1=014/018, 222v/2=018/105, *anlarıŋ i.+läri* 112r/1=006/159, 231r/2=020/062, *i.+läri birlä* 129v/4=007/184, *i.+läri üzä* 216r/6=018/021, *bäzäldi i.+läriniŋ yawuzı* 142v/6=009/037, *bäzädi yäk i.+lärini* 135v/8=008/048, *çandaştılar i.+lärini* 216r/5=018/021, *i.+lärini ḳılurlar* 172r/9=011/111, *uḳtur- i.+lärini* 174r/8=012/015, *i.+läriŋä* 182r/4=012/102, *tamu i.+lärindin* 14r/9=002/119, *i.+lärin* 222r/8=018/103 (Vasıta), *i.+läriŋiz* 16v/1=002/139, artaḳ iş "iffetsizlik" *artaḳ i.* 80v/3=005/005, 88v/3=005/064, 119v/7=007/074, 221/6=018/094 artaḳ iş ḳılıġlılar "bozguncular" *artaḳ i. ḳılıġlılar* 3r/6=002/012, bildükmädük iş "iffetsizlik" *bildükmädük i.+din* 202v/7=016/090, bildükmiş işni färmänlat- "iyiliği emretmek" *färmänlaturlar bildükmiş i.+ni* 146r/9=009/071, bildükmiş işni yıġ- "iyilikten alıkoymak" *yıġarlar bildükmiş i.+ni* 145v/7=009/067, çalpaḳ iş "iffetsizlik, iğrençlik" *çalpaḳ i.* 60v/9=004/022, 61v/6=004/025, *çalpaḳ i.+lärkä* 110v/8=006/151, *çalpaḳ i.+ni* 60r/2=004/015, 60v/3=004/019, äḏgü iş ḳıl- "iyi davranışta bulunmak" *ḳıl- äḏgü iş* 221/1=018/088, 222v/9=018/110, 172v/8=011/117, äḏgü işlär ḳıl- "doğru yolda olmak" *ḳıl- äḏgü i.+lär* 227v/3=019/076, 227v/3=019/076, äḏgü işlärini ḳıl- "iyi amel işlemek" ḳıl- äḏgü i.+lärini 36r/2=002/277, eḏgülük işni ḳat- "iyi amele kötü amel karıştırmak" *ḳat- eḏgülük i.+ni* 149v/6=009/102, ḥac işläri "ibadet usûlleri" *ḥac i.+lärimizni* 15r/8=002/128, *ḥaccıŋız i.+lärini* 24r/5=002/200, iş bütürügli "zekât toplayan memur" *i. bütürüglilärkä* 145r/2=009/060, iş/işlärnin ärkligi "dost" *i. ärklig+* 64r/4=004/045, 96v/2=006/014, 99v/6=006/051, 101v/4=006/070, 107v/6=006/127, 112v/7=007/003, 114v/6=007/027,126r/8=007/155,151r/7=009/116, 164v/8=011/020, 182r/2=012/101, iş oŋardaçı "vekil, koruyucu" *tut- i. oŋardaçı* 206r/4=017/002, iş ötäl- "iş bitmek, son bulmak" *i. ötäl-* 166v/8=011/044, 96r/4=006/008, 225r/6=019/039, işni körklüg ḳıl- "işi güzel yapmak" *körglüg ḳıl- i.+ini* 217r/4=018/030, işni tut- "tedbir almak" *tut- i.+imizni* 144r/4=009/050, işkä uġra- "işi derleyip toparlamak" *uġra- i.+iŋizlärkä* 159v/8=010/071, işni işlä- "iş işlemek, çalışmak" *işlä- i.+ni* 207v/1=017/019, işni kitär- "işi idare etmek" *kitär- i.+ni* 156v/2=010/031, ḳatıġsız iş ḳıl- "tâbi olmak" *ḳatıġsız i. ḳılıġlılar* 16v/1=002/139, körksüz iş "çirkin davranış" *körksüz i.+din* 48r/6=003/104, 48v/6=003/110, 49r/5=003/114, körksüz işni ḳıl- "kötülük yapmak" *ḳıl- körksüz i.+ni* 50v/9=003/135, münkär işdin färmänla- "kötülüğü emretmek" *färmänla- münkär i.+din* 145v/7=009/067, münkär işdin ḳıl- "kötülük yapmak" *münkär i.+din ḳıl-* 90r/5=005/079, taŋrı(nıŋ) işi "Allah'ın emri" *taŋrı i.+indin* 169r/7=011/073, *taŋrınıŋ i+i* 64v/2=004/047, taplanılmas işdin yıġ- "kötülükten alıkoymak" *yıġ- taplanmas i.+din* 146v/1=009/071, işni tükäl ber- "işlerinin karşılığını tam vermek" *tükäl bär- i.+lärini* 164r/8=011/015, yaŋsız iş "kötülük" *yaŋsız i.+din* 126v/5=007/157, yaḫşı iş "hayırlı iş" *yaḫşı i.+lär içindä* 49r/5 = 003/114, yawuz iş "hayasızlık" *yawuz i.* 208r/9=017/032, *yawuz i.+ini* 175r/7=012/025, *yawuz i.+lärni* 115r/7=007/033, *yawuz i.+ni* 35r/1=002/268, 120r/5=007/080, yawuz işdin yıġ- "kötülükten men etmek" *yıġ- yawuz i.+din* 202v/7=016/090, yawuz işni ḳıl- "kötülük

etmek" *kıl- yawuz i.+ni* 114v/6=007/028, yäk işi "şeytan işi" *yäk i.+indin* 91r/9=005/090

işārät (A) "işaret" (KB-, AT-, R-). *i.* 41v/6=003/041

işlä- "yapmak, etmek, çalışmak" (KB 2713, DLT-I 286, ED 262b işlä-). *i.-ŋlär* 173r/4=011/121, *i.-sä işni* 207v/1=017/019, *i.-glilärmiz* 173r/4=011/121, *i.-r ärdi* 220v/6=018/079, äḏgü işlä- "iyi çalışmak" *äḏgü i-glilär* 172v/8=011/117

işlig "işli, amelli, davranışlı" (KB-, DLT-I 485, ED 262a i:şlig). *i.* 25r/2=002/209, 26v/7=002/220, 27v/9=002/228, 30r/8=002/240, 31r/6=002/247, 33v/7=002/260, 33v/9=002/261, 5r/6=002/032, 59r/9=004/011, 60r/7=004/017, 61v/2=004/024, 62r/1=004/026, 65r/6=004/056, 69v/4=004/092, 71r/8=004/104, 71v/9=004/111, 74r/1=004/130, 74r/1=004/130, 77r/1=004/158, 77v/7=004/165, 78r/5=004/170, 84v/8=005/038, 95r/5=005/118, 102r/5=006/073, 103r/2=006/083, 108r/1=006/128, 109r/5=006/139, 136r/3=008/049, 137v/5=008/067, 137v/9=008/071, 140r//4=009/015, 14r/3=002/115, 141v/3=009/028, 143r/6=009/040, 145r/4=009/060, 146v/3=009/072, 149r/5=009/097, 173v/7=012/006, 180v/2=012/083, 181v/9=012/100, 188r/3=014/004, 193v/1=015/025, 200r/2=016/060, artaḳ işlig "iffetsiz, kötü işli" *artaḳ i.* 224r/3=019/020, 224v/4=019/028, *artaḳ i.+lär işini* 160v/5=010/081, bütün işlig "hikmet sahibi" *bütün i.* 15v/2=002/129, 150r/4=009/106, 132r/8=008/010, 137r/6=008/063, 150v/3= 009/110,163r/3=011/001, 167r/2=011/045, *bütün i.+lärdä* 167r/2=011/045, yinçgä işlig "pek iyi bilen, Esma-i Hüsna'dan" *yinçgä i.* 105r/8=006/103

it- "itmek, havale etmek, savmak" (KB B17, DLT-I 171, ED 38a 1 it-). *yaşru açuḳluġ i.-ärlär* 185v/2=013/022, *i.-är ärdilär* 107v/2=006/124, itä ber- "çıkarmak, göndermek, kurtarmak" *i.-ä ber-* 214v/2=018, 215r/3=018/010

iyä "sahip" bkz. iḏi (KB-, DLT-, ED 267a äyä/iyä). ʿaḳllar iyäläri "akıl sahipleri" *ʿaḳllar i.+läri* 38v/4=003/007, bilig iyäläri "ilim sahipleri" *bilig i.+läri* 39v/5=003/018, fażl iyäsi "lütuf sahibi" *fażl i.+si* 45r/6=003/074, 52v/3=003/152, 55r/3=003/174, kitāb iyäläri "ehl-i kitap, Müslüman" *kitāb i.+läri* 44r/7=003/064, 44v/1=003/065, 44v/8=003/070, 44v/9=003/071, 47v/3=003/098, 47v/4=003/099, 48v/6=003/110, *kitāb i.+ndin* 44v/7=003/069, 45r/2=003/072, 45r/7=003/075, 49r/3=003/113, kököüzlär iyäsi "kalplerin sahibi, (kalplerdekini bilen)" *kökü̈zlär i.+ni* 49v/7=003/119, *kökü̈zlär i.+ni* 53r/4=003/154, közlär iyäläri "basiret sahipleri" *közlär i.+ŋä* 39r/5=003/013, ot iyäläri "cehennem sakinleri" *ot i.+läri* 49r/8=003/116, öç iyäsi "mutlak güç sahibi" *öç i.+si turur* 38r/5=003/004

ʿivaż (A) "bedel, karşılık" (KB-, AT-, R-). *ʿi.+nı* 45v/2=003/077

iz "iz, yol" (KB 235, DLT-I 80, ED 277a i:z). *anlarnıŋ yolıŋa i.+iŋä* 61v/9=004/026, *anlarnıŋ i.+läri üzä* 86r/4=005/046, 214v/8=018/006, 219v/9=018/064

ḳ, k

kāʿb bin äşräf (A) "Hz. Muhammed'in muhaliflerinden olup yazdığı şiirlerle Kureyşlileri ona karşı ayaklandırmaya çalışmıştır" (KB -, AT-, R -). *k. b. ä.+ḳa* 64v/7=004/051

kaʿb bin mālik (A) "Tebük seferine katılmadıkları için pişmanlık duyan ve dünya kendilerine zindan olan üç Müslüman'dan biri" (KB-, AT-, R-). *k.*. 151v/1=009/118

kaʿbä (A) "Kâbe, Mekke şehrindeki kutsal yapı" (KB-, AT-, R-). *k.+ni* 92r/8=005/097, 187v/5=014

ḳabīlä (A) "kabile" (KB-, AT-, R-). *ḳ.* 41r/8=003/033, *ibrāhīm ḳ.+sini* 41r/8=003/033, *ʿimrān ḳ.+sini* 41r/8=003/033, *firʿavn ḳ.+siniŋ ʿādäti* 38v/8=003/011

ḳaburçaḳ "sandık" (KB-, DLT- I 501, ED kabarça:k 586b-587a). *ḳ.* 31r/7=002/248

ḳabūl (A) "benimseme, kabul etme" (KB A18, AT-, R -). *ḳ. birlä* 41v/5=003/037, ḳabūl ḳıl- "kabul etmek" *ḳ. ḳıl-* 41v/5=003/037, 41v/1=003/035, ḳabūl ḳılın- "kabul edilmek" *ḳ. ḳılın-* 46v/2=003/085, 46v/9=003/090, 47r/1=003/091

ḳaç "kaç, birkaç" (KB B53, DLT-I 321, ED 589b ḳaç). ḳaç yıllar "birkaç yıl" *ḳ. yıllar* 177r/2=012/042

ḳaç- "kaçmak" (KB 231, DLT-I 12, ED 589b ḳaç-). *ḳ.-a tolunġay ärdiŋ* 215v/7=018/018

ḳaçan "ne zaman" (KB 510, DLT-I 352, ED 592a ḳaçan). *ḳ.* 3r/4=002/011, 3r/6=002/012, 3r/8=002/014, 3r/8=002/014, 3v/3=002/017, 3v/8=002/020, 9r/8=002/076, 9r/9=002/076, 10v/9=002/089, 11r/2=002/089, 12r/5=002/100, 14r/5=002/117, 18v/2=002/156, 19v/7=002/170, 20v/7=002/177, 21r/4=002/180, 21v/4=002/184, 22r/1=002/186, 22r/2=002/186, 23v/2=002/196, 23v/4=002/196, 24r/1=002/198, 24r/4=002/200, 24v/5=002/205, 24v/6=002/206, 25v/5=002/214, 25v/7=002/214, 27r/5=002/222, 28r/8=002/231, 28v/4=002/232, 28v/6=002/232, 29r/5=002/233, 29r/8=002/234, 30r/4=002/239, 31r/1=002/246, 31r/9=002/249, 31v/3=002/249, 31v/6=002/250, 33v/2=002/259, 36r/9=002/282, 37r/3=002/282, 42v/7=003/047, 5r/7=002/033, 53r/7=003/156, 58r/9=004/006, 58v/3=004/006, 58v/6=004/008, 60r/8=004/018, 61v/6=004/025, 63v/3=004/041, 65r/9=004/058, 65v/8=004/061, 66r/1=004/062, 67r/8=004/077, 67v/9=004/081, 68r/3=004/083, 68v/1=004/086, 69v/5=004/094, 70v/3=004/101, 70v/6=004/102, 70v/7=004/102, 71r/4=004/103, 71r/5=004/103, 75r/1=004/140, 75r/8=004/142, 79v/3=005/002, 80v/2=005/005, 80v/5=005/006, 83r/7=005/023, 87v/6=005/058, 88r/3=005/061, 90v/3=005/083, 91r/7=005/089, 91v/6=005/093, 93r/1=005/104, 93r/4=005/105, 93r/6=005/106, 95r/3=005/117, 95v/7=006/005, 97v/2=006/025, 98r/2=006/031, 99r/4=006/044, 99r/5=006/044, 100r/2=006/054, 101r/7=006/068, 101r/8=006/068, 102r/8=006/076, 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102r/9=006/077, 102v/1=006/078, 102v/2=006/078, 103v/4=006/091, 105r/1=006/099, 105v/8=006/109, 107r/8=006/124, 109r/9=006/141, 111r/3=006/152, 114r/3=007/022, 114v/6=007/028, 115v/1=007/034, 115v/2=007/035, 115v/6=007/037, 115v/7=007/037, 116r/2=007/038, 117r/3=007/047, 118r/4=007/057, 122v/6=007/116, 123r/5=007/126, 123v/4=007/131, 123v/6=007/132, 123v/9=007/134,

124r/2=007/135, 124v/6=007/143, 124v/8=007/143, 124v/9=007/143, 125v/2=007/149, 125v/4=007/150, 126r/3=007/154, 126r/5=007/155, 127v/7=007/165, 127v/9=007/166, 129v/8=007/187, 130r/5=007/189, 130r/6=007/189, 130r/7=007/190, 131v/3=007/201, 131v/4=007/203, 131v/6=007/204, 131v/5=008/002, 131v/5=008/002, 133r/6=008/015, 133v/1=008/024, 134r/3=008/031, 135v/3=008/045, 135v/9=008/048, 139r/1=009/005, 140r//4=009/016, 142v/8=009/038, 143r/1=009/039, 147r/3=009/076, 148r/3=009/086, 148v/2=009/091, 148v/3=009/092, 148v/7=009/094, 149r/1=009/095, 151r/3=009/114, 151v/1=009/118, 152r/4=009/122, 152r/7=009/124, 152v/3=009/127, 154r/3=010/012, 154r/4=010/012, 154r/6=010/013, 154r/9=010/015, 155r/3=010/021, 155r/6=010/022, 155v/1=010/023, 155v/5=010/024, 157v/9=010/047, 158r/1=010/048, 158r/2=010/049, 158r/4=010/051, 158r/9=010/054, 160r/8=010/076, 160r/9=010/077, 160v/3=010/080, 160v/3=010/081, 161r/8=010/090, 162r/1=010/098, 166v/1=011/040, 168r/3=011/058, 168v/7=011/066, 169r/2=011/070, 169r/8=011/074, 169v/2=011/077, 169r/1=011/082, 171r/4=011/094, 171v/5=011/101, 171v/6=011/102, 172r/8=011/111, 173v/1=012/004, 174r/7=012/015, 175r/1=012/022, 175v/1=012/028, 175v/5=012/031, 175v/7=012/031, 177v/2=012/050, 177v/9=012/054, 178r/6=012/059, 178v/1=012/062, 178v/1=012/063, 178v/4=012/065, 178v/8=012/066, 179r/3=012/068, 179r/6=012/069, 179r/7=012/070, 180r/3=012/080, 180v/8=012/088, 181r/7=012/094, 181r/9=012/096, 181v/3=012/099, 182v/5=012/110, 183v/4=013/005, 184r/5=013/011, 189v/9=014/022, 193v/3=015/029, 194v/4=015/061, 1966/5=016/021, 197r/7=016/024, 199v/4=016/053, 199v/4=016/054, 199v/5=016/054, 199v/8=016/058, 200r/4=016/061, 202r/7=016/085, 202r/8=016/086, 202v/8=016/091, 203v/3=016/098, 203v/5=016/101, 206r/6=017/005, 206v/1=017/007, 207r/5=017/016, 208v/4=017/035, 209r/7=017/045, 209r/9=017/046, 209v/4=017/049, 209v/8=017/051, 211r/4=017/067, 211r/5=017/067, 212r/7=017/083, 212r/8=017/083, 213v/1=017/098, 214r/2=017/104, 214r/5=017/107, 215v/2=018/017, 215v/3=018/017, 216v/2=018/024, 219v/2=018/059, 219v/4=018/061, 219v/5=018/062, 220r/5=018/071, 220r/8=018/074, 220v/2=018/077, 221r/6=018/086, 221/2=018/090, 221/4=018/093, 221/9=018/096, 221/9=018/096, 222r/2=018/098, 224r/9=019/026, 225r/1=019/035, 225v/7=019/049, 226r/9=019/058, 226v/9=019/066, 227r/6=019/073, 227r/9=019/075, 228v/9=020/011, 234v/4=020/123

ḳaḏaş "kardeş, hısım, akraba" (KB 317, DLT-I 86, ED 607a ḳadaş (ḳa:daş)). *mäniŋ ḳ.+ım üzä* 83v/1=005/025, *ḳ.+ım uwutını* 83r/3=005/031, *ḳ.+ımnı* 229v/2=020/030, *ḳ.+ıŋ* 230r/3=020/042, *tişi ḳ.+ıŋ* 229v/8=020/040, *anıŋ ḳ.+ı* 173v/8=012/008, *anıŋ ḳ.+ı içindä* 173v/8=012/007, *ḳ.+ı birlä* 181r/1=012/089, *ḳ.+ı eḏişini* 179v/4=012/076, *ḳ.+ı hārūnḳa* 161r/2=010/087, *ḳ.+ını* 83v/9=005/030, 179r/6=012/069, *ḳ.+ınıŋ eḏişindin* 179v/5=012/076, *ḳ.+ınıŋ yüki içindä* 179r/8=012/070, *ḳ.+ıdın* 180v/6=012/087, *sığundurdı öziŋä uḏu bergil ḳ .+ıŋa* 122v/3=007/111, *ḳ.+ındın* 21r/1=002/178, *küḏäziglimiz ḳ.+ımıznı* 178v/6=012/065, *ḳ.+ıŋızlar* 26v/6=002/220, 139v/5=009/011, 178r/6=012/059, *ḳ.+larım ara* 181v/9=012/100, *aymağıl tüşüŋni ḳ.+larınḳa* 173v/3=012/005, *anlarnıŋ ḳ.+larındın* 103r/7=006/087, *ḳ.+lar* 79r/4=004/176, 194r/5=015/047, *yaḳın ḳ.+lar* 58v/6=004/007, *yaḳınraḳ ḳ.+lar* 58v/5=004/007, *ḳ.+ları* 167r/9=011/050, *anlarnıŋ ḳ.+ları* 131v/4=007/202, *käldi yūsuf ḳ.+ları* 178r/5=012/058, *ärkäk ḳ.+ları* 59r/6=004/011, *ıdtımız ḳ.+ları ṣaliḥni* 168r/7=011/061, *ḳ.+ları ṣāliḥni* 119v/2=007/073, *ḳ.+ları hūḏnı* 118v/7=007/065, *ḳ.+ları şuʿaybnı*

120v/1=007/085, 169r/3=011/084, ar ḳadaş "ana baba ve öz kardeşlerin dışında mirasçının yakın erkek akrabası" *ar ḳ.+ı* 59v/5=004/012

ḳadaşlıḳ "akrabalık" (KB 3483, DLT-I 503, ED 607b ḳadaşlıḳ,). *içindä ḳ.* 139v/1=009/008, *küdäzmägäylär ḳ.+nı* 139v/4=009/010

ḳadġu "keder, üzüntü, kaygı" (KB 434, DLT-I 106, ED 598b ḳadġu). *ḳ.* 13v/4=002/112, *ḳ. birlä* 52v/5=003/153, *ḳ.+nı* 52v/5=003/153, 80v/5=012/086, *ḳ.+dın* 180v/3=012/084, 230r/1=020/040, *ḳ.+dın soŋra* 52v/6=003/154, *tegmä ḳ.+dın* 101r/3=006/064, *ḳ.+ın* 180v/2=012/084, *ḳ.+n* 214v/8=018/006, ḳadġun bul- "üzülmek" *ḳ.+n bul* 148v/5=009/092, ḳadġu täg- "felâkete uğramak" *tägigli ḳ.* 18v/2=002/156, 66r/1=004/062, 66v/7=004/072

ḳadġuluġ "kaygılı" (KB-, DLT-, ED 600a ḳadġuluġ). *ḳ.* 125v/5=007/150, 232v/3=020/086

ḳadġur- "üzülmek, kaygılanmak" (KB 1233, DLT- II 193, ED 599a ḳadġur-). *ḳ.-ur silär* 117r/7=007/049, *ḳ.-arlar* 115v/3=007/035, *ḳ.-ar tanıġlı bodunlar üzä* 121r/9=007/093, *ḳ.-maŋ* 51r/6=003/139, *ḳ.-maġıl* 83v/3=005/026, 89r/2=005/068, 143r/3=009/040, 166r/5=011/036, 179r/7=012/069, 205v/6=016/127, 224r/7=019/024, 229v/9=020/040, *ḳ.-masaŋız* 52v/5=003/153, *ḳ.-maslar* 5v/8=002/038, 34r/3=002/262, *ḳ.-mazlar* 8r/5=002/062, 35v/5=002/274, 36r/3=002/277, 54a/6=003/170, 89r/5=005/069, 99v/3=006/048, 159r/4=010/062

ḳadġurt- "kaygılandırmak, üzmek" (KB-,D LT-, ED-, WF). *ḳ.-ur* 49v/8=003/120, 92r/6=005/101, 98r/5=006/033, 144r/4=009/050, 174r/5=012/013, *ḳ.-(t)ı* 52v/7=003/154, *ḳ.-masu* 159r/6=010/065, *ḳ.-masun* 85r/2=005/041

ḳadran- "dönmek" (KB-, DLT-II 249, ED 605b kadran-,). *ḳ.-maŋlar arḳalarıŋız üzä* 83r/4=005/021

kāfir (A) "kâfir, inkâr eden, Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan" (KB 59, AT-, R 151). *k.* 36r/1=002/276, *k. äränlär üzä* 37v/9=002/286, *k. mālın* 131v/2=008, *k. turur* 207v/2=017/020, *k.+lär* 47r/1=003/091, 47v/7=003/100, 132r/5=008/008, 153r/3=010/002, *ḳatıġlaşġıl k.+lär birlä* 146v/6=009/073, *k.+lärni* 40v/7=003/028, 41r/7=003/032, *ḳaḳıtur k.+lärni* 151v/8=009/120, *k.+lärkä* 50v/4=003/131, *k.+lärdä* 13r/7=002/109, *k.+lärin fallarından* 131v/3=008/001, kāfir bol- "inkâr etmek" *k. bol-* 46v/3=003/086, 46v/8=003/090, 47r/1=003/091, 47v/2=003/097, 47v/3=003/098, 47v/7=003/101, 68v/6=004/089, 68v/6=004/089

kafirlıḳ (A.+T.) "küfür, inkâr" (KB-, AT-, R 151). *k. aşlı* 190r/8=014/026, *k. sözini* 146v/8=009/074, *k.+ḳa* 54r/9=003/167,149r/4=009/097, *k.+ları birlä* 64r/8=004/046

kāġıd (F. kāġaz) "kâğıt" (KB 1342, AT- R -). *k. içrä* 96r/3=006/007, *k.+lar* 103v/6=006/091

ḳaḳ "kuru" (KB-, DLT-II 282, ED 608b ḳaḳ/ ḳa:ḳ). *suw tägmädük ḳ. yär* 215r/1=018/008

ḳaḳıt- "kızdırmak, canını sıkmak" (KB-, DLT-II 308, ED 610a ḳaḳıt-,). *ḳ.-ur kāfirlärni* 151v/8=009/120

ḳal- "kalmak" (KB 108, DLT-II 25, ED 615b ḳal-). *ḳ.-ır* 66v/6=004/072, *ḳ.- mış idiläri* 172v/5=011/116, *ḳ.-dı* 226v/1=019/059, *ḳ.-ıġlı turur* 10v/8=002/088, 203r/9=016/096, *kedin ḳ. -ıġlılar birlä* 148v/6=009/093, *bir ḳ.-ıġlılardın* 159r/1=010/061, 194v/3=015/060, adaḳın ḳal- "ayakta durmak" *adaḳın ḳ.-ıġlılar* 81r/5=005/008, artaḳ ḳalıġlılardın bol- "bozgunculardan olmak" *bol- artaḳ ḳ.-ıġlılardın* 161v/1=010/091,

başı täzginip ḳal- "şaşırmak" *b. täzginip ḳ.-dı* 33r/5=002/258, edgülük ḳılıġlılar yalını "güzel davrananların mükâfatı" *edgülük ḳ. -ıġlılar yalını* 178r/4=012/056, ḳalġuçılardın är- "kalanlardan olmak" *är- ḳ.-ġuçılardın* 120r/8=007/083, ḳalġuçılıḳ ḳıl- "halef olmak" *ḳ.-ġuçılıḳ ḳıl-* 125v/5=007/150, käç ḳal- "sürekli olmak" *ḳäç ḳ.-ġanraḳ* 231v/4=020/071, *ḳäç ḳ.-ıġlıraḳ* 234v/8=020/127, *ḳ. ḳalmaslar* 158r/3=010/049, kedin ḳal- "geri kalmak" *kedin ḳ.-mış* 31r/7=002/248, 55v/5=003/180, *kedin ḳ.-ıġlılar* 147v/9=009/083, *kedin ḳ.-maḳları* 151v/5=009/120, kerü ḳal- "geri kalmak" *kerü ḳ.-sa* 24v/2=002/203, *kerü ḳ.-ıġlılar* 147v/2=009/081, köz açuḳ ḳal- "gözleri açık kalmak" *açuḳ ḳ.-ur közlär* 191v/5=014/042, köŋül ḳal- "gücenmek" *köŋül ḳ.-maḳ* 73v/4=004/128, mäŋgü ḳal- "ebedî kalmak" *mäŋgü ḳ.-ġaylar* 4v/1=002/025, *mäŋgü ḳ.-ıġlı* 60r/1=004/014, 69v/4=004/093,145v/1=009/063, 233v/2=020/101, *mäŋgü ḳ.-ıġlılar* 5v/9=002/039, 9v/9=002/081, 10r/1=002/082, 19r/2=002/162, 26r/9=002/217, 33r/2=002/257, 57v/1=003/198 59v/9=004/013, 65r/7=004/057, 73r/1=004/122, 78r/2=004/169, 90r/7=005/080, 90v/8=005/085, 95r/6=005/119, 108r/1=006/128, 115v/5=007/036, 116v/2=007/042, 140r/8=009/017, 140v//7=009/022, 145v/9=009/068, 146v/4=009/072, 148r/8=009/089, 149v/3=009/100, 165r/4=011/023, 172r/1=011/107, 172r/3=011/108, 183v/6=013/005, 190r/5=014/023, 197v/7=016/029, 222v/4=018/108, 232r/1=020/076, *mäŋgü ḳ.-ıġlılar ol* 156r/1=010/026 ol156r/4=010/027, *mäŋgü ḳ.-ıġlılardın* 114r/2=007/020, olturu ḳal- oturma" *olturu ḳ.-duḳları birlä* 147v/3=009/081, ribādın ḳal- "faizi terketmek" *ḳ.-dı ribādın* 36r/4=002/278, soŋ ḳal- "geride kalmak" *soŋ ḳ.-ıġlılar birlä* 148r/5=009/087, *soŋ ḳ.-maslar* 200r/4=016/061, tirig ḳal- "yaşamak" *tirig ḳ.-sa* 135r/7=008/042, 135r/7=008/042, ürük ḳal- "bir yerde bir müddet kalmak" *ürük ḳ.-ur* 185r/3=013/017, *ürük ḳ.-dım* 33r/8=002/259, *ürük ḳ.-dıŋ* 33r/8=002/259, 33r/9=002/259, 33r/9=002/259 *ürük ḳ.-dı* 177r/1=012/042, yalŋuz ḳal- "yalnız kalmak, tek başına kalmak" *yalŋuz ḳ.-salar* 3r/8=002/014, 9r/9=002/076, yıraḳ ḳıl- "uzaklaştırılmak" *yıraḳ ḳ.-sa otdın* 56r/5=003/185

kālä (A) "menfaat, mal" (KB-, AT-, R-). *k.* 165v/3=011/029, *tiriglikniŋ k.+si* 39r/8=003/014

ḳaläm (A) "kalem" (KB B61, AT 141, R-). *ḳ.+lärin* 42v/2=003/044

ḳalı "eğer, şayet" (KB B10, DLT-I 82, ED 617a ḳalı). *ḳ.* 73v/5=004/128 *inça ḳ.* 12r/7=002/101, *andaġ ḳ.* 66v/8=004/073, 83r/5=005/032, 83r/5=005/032, 107r/8=006/124, 121r/7=007/092, 128v/2=007/171, 130r/1=007/187, 132r/1=008/006, 156r/3=010/027, 157v/5=010/045, 168v/9=011/068, 171r/6=011/095

ḳalın "kalın, yoğun" (KB 491, DLT-I 149 ED 622a ḳalın). ḳalın tawar "kalın ipek" *kädimlär yaşıl yufḳa tawardın taḳı ḳ. tawardın* 217r/6=018/031

ḳalıŋ "öncül mehir olarak kadına verilen çeyiz" (KB-, DLT-III 371, ED 622a ḳalıŋ). ḳalıŋ+ ber- "çeyizlerini vermek" *beriŋlär ḳ.+larını* 58r/6=004/004

ḳalıḳ "hava, gök" (KB 459, DLT-I 354, ED 620a ḳalıḳ). *kök ḳ.+ı içindä* 201v/7=016/079

ḳamuġ "bütün, hep, hepsi" (KB A3, DLT-I 44, ED 627a ḳamaġ). *ḳ.* 1v/1=001, 2v/1=002, 14r/4=002/116, 19v/2=002/165, 33v/3=002/259, 37v/2=002/284, 37v/3=002/285, 38v/3=003/007, 40v/4=003/026, 48r/1=003/103, 54r/6=003/165, 67v/5=004/078, 73v/8=004/129, 82v/3=005/017, 93r/5=005/105, 112r/7=006/164, 136v/2=008/054, 172r/8=011/111 173r/5=011/123, 183r/6=013/002, 201r/9=016/075, 208r/5=017/029,

208v/7=017/038, 212r/8=017/084, 222v/4=018/107, 228r/5=019/093, 235v/1=020/135, *çıḳsalar ḳ.* 152r/3=009/122, *ḳ. bitig içindä bälgülüg* 163v/2=011/006, *ḳ. därmändälärkä* 152v/9=010, *ḳ. dīnlär üzä* 142r/4=009/033, *ḳ. ärür* 208v/6=017/036, *ḳ. mäläkūtnı* 205v/9=017, *ḳ. näkdin* 191r/2=014/034, *ḳ. närsä+* 104v/7=006/099, 184v/8=013/016, *ḳ.+nuŋ* 46v/6=003/087, *ḳ.+nı* 117r/1=007/046, *ḳ.+ḳa* 103r/6=006/086, 173r/1=011/120, 207v/2=017/020, *ḳ.+ın* 230v/6=020/056 (Vasıta), *ḳ. näk* 153r/7=010/004, *bilirlär ḳ.+ı* 24v/9=002/208, 5v/7=002/038, 74v/9=004/139, 103r/3=006/084, 103r/5=006/085, 189v/5=014/021, *dīn ḳ.+ı* 134v/9=008/039, *iş ḳ.+ı* 52v/9=003/154, *ṭaʿāmuŋ ḳ.+ı* 47r/4=003/093, *ḳ.+ını* 5r/4=002/031, 78v/3=004/172, 107v/7=006/128, 137r/5=008/063, 193v/9=015/039, *ḳ.+ıŋa* 49v/5=003/119, *asġay ḳ.+uŋuznı* 123r/4=007/124, *ḳ.+larınıŋ* 19r/2=002/161, *ḳ.+ları* 162r/3=010/099, 193v/4=015/030, 228r/6=019/095,

ḳan "kan" (KB 76, DLT-I 192, ED 629b ḳa:n). *ḳ.* 79v/7=005/003, *ḳ.+nı* 204v/7=016/115, *aḳar ḳ.+nı* 20r/3=002/173, *ḳ.+lar* 123v/8=007/133, *ḳ.+lı* 200v/2=016/066, ḳan ısparlan- "diyet vermek, kısas" *ḳan ı.-mış* 69r/9=004/092, ḳan sanışı "diyet" *ḳ.sanışı* 69v/2=004/092, ḳan ḳuyul- "kan akıtmak" *ḳan ḳ.-mış* 110r/2=006/145, ḳanı bäzärlä- "diyeti ödemek" *ḳ.+ı bäzärlä-* 69v/3=004/092, ḳanlarını tök- "kan dökmek" *ḳ.+larını tök-* 5r/3=002/030, 10r/5=002/084, yalġan ḳan "sahte kan" *yalġan ḳ. birlä* 174v/2=012/018

ḳan- "kanmak, aldanmak, metinde 'küfr etmek'" (KB 591, DLT-I 377, ED 632a ḳa:n-,). *ḳ.-ar silär* 10v/1=002/085

ḳanat "kanat" (KB, DLT-II 313, ED 635a ḳanat). *ekki ḳ.+ı birlä* 98v/5=006/038, *uçuzluḳ ḳ.+ını* 207v/7=017/024

ḳanatlıġ "kanatlı" (KB-, DLT-, ED 636b ḳanatlıġ). ḳanatlıġ çäkürgä "ekin çekirgesi" *ḳ. çäkürgä* 123v/7=007/133

ḳança "?" (KB 272, DLT-I 74, ED 634b ḳança). *ḳ.* 194v/7=015/065

ḳanda "nerede" (KB -, DLT-I 46, ED 635b ḳanta). *ḳ.* 97r/6=006/022, 224v/6=019/031, *ḳ. turur* 115v/7=007/037

ḳap "kap" (KB-, DLT-I 195, ED 578b ḳa:b). yüräki ḳapına täg- "sevdalanmak, âşık olmak" *anıŋ yüräki ḳ.+ına tägmiş* 175v/4=012/030, *ḫurmā uruġınıŋ yufḳa ḳ.+ınça* 65r/1=004/053, 73r/5=004/124

ḳap "*kap-* sıfat kuvvetlendirme parçacığı" *bolur ḳ. ḳara* 199v/8=016/058

ḳap- 1. "kapmak, almak" KB 6110, DLT-II 4 ED 580a ḳap-) *ḳ.-tum aldım bir awuç tupraḳ* 233r/5=020/096, kapa yaz- "neredeyse çıkarmak" *yaşın ḳ. -a yazar körgülärini* 3v/7=002/020

ḳaplıġ "kaplı, kılıflı" (KB-, DLT-I 195, ED- 578b ka:b). *örtüglüg ḳ.* 76v/5=004/155

ḳapsa- 1. "içine almak, ihtiva etmek" (KB-, DLT-I 155, ED 587b ḳapsa-). *ḳ.-mış* 144r/3=009/049, *ḳ.-dı* 109v/4=006/143, 109v/7=006/144, 198r/6=016/034, *ḳ.-sa* 9v/8=002/081, 178v/8=012/066, *ḳorḳar ḳ.-ġlı küŋ ḳınındın* 169r/6=011/084, *ḳ.-ġan* 49v/9=003/120, *ḳ.-maslar* 233v/9=020/110, 2. "kavramak, anlamak" *ḳ.-madıŋ* 220r/3=018/068, ḳapsayu bil- "kavramak, anlamak" *ḳ.-yu bil-* 3v/7=002/019, 71v/5=004/108, 73r/8=004/126, 171r/2=011/092, 157r/6=010/039, 210v/3=017/060,

ḳapsayu biligli ḳıl- "çepeçevre kuşatmak, sarmak" *ḳıl- ḳ.-yu biligli* 135v/8=008/047, tegrä ḳapsa- "çepeçevre kuşatmak" *tägrä ḳ.-r* 217r/2=018/029, *tegrä ḳ.-dımız* 217r/8=018/032

ḳapsal- "kuşatılmak, sarılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḳ.-dı* 218r/1=018/042, *ḳ.-dılar* 155r/8=010/022

ḳapuġ "kapı" (KB 264, DLT-I 48, ED 583a ḳapıġ). *bir ḳapuġ* 193r/1=015/014, *buldılar ḳ. üskindä* 175r/6=012/025, *ḳ.+ḳa* 83r/7=005/023, *aşnuşdı ḳ.+ḳa* 175r/5=012/025, *tegmä bir ḳ.+ḳa* 194r/3=015/044, *kiriŋ ḳ.+ḳa* 127r/9=007/161, *kiriŋlär ḳ.+ḳa* 7r/9=002/058, 76v/2=004/154, *kirgäylär tegmä ḳ.+dın* 185v/4=013/023, *kirmäŋlär bir ḳ.+dın* 179r/1=012/067, *yeti ḳ.+lar turur* 194r/3=015/044, *badı ḳ.+larnı* 175r/2=012/023, *kiriŋlär adın adın ḳ.+lardın* 179r/1=012/067, *kök ḳ.+ları* 116r/7=007/040, *tegmä närsäniŋ ḳ.+ları* 99r/5=006/044, *kiriŋlär tamuġ ḳ.+larındın* 197v/6=016/029, *käliŋlär äwkä ḳ.+larındın* 22v/6=002/189

ḳar "kar" (KB 6013, DLT-III 148, ED 641a:1 ka:r) *söwuḳluḳ ḳ. teg-* 49r/9=003/117

ḳar- "karıştırmak, katmak" (KB-, DLT-I 432, ED 642b ḳar-). *ḳatmadılar ḳ.-madılar* 102v/9=006/082

ḳara "kara renk; mürekkep" (KB 22, DLT-I 7, ED 643b ḳara). 1. "kara" *ḳ. yipdin* 22r/7=002/187, ḳara öyük balçıḳ "kara balçık" *ḳ. öyük balçıḳdın* 193v/3=015/028, 193v/6=015/033 *bolur ḳap ḳ.* 199v/8=016/058; 2. "mürekkep" *bolsa täŋiz ḳ.* 222v/5=018/109

ḳarabaş "köle, cariye (erkek veya kadın)" (KB 1618, DLT-I 150, ED 647a ḳarabaş). *bir baş ḳ.+nı* 69r/8=004/092, *bir baş ḳ.+ı* 69v/1=004/092

ḳaraġu "kör" (KB 178, DLT-I 446, ED 656a ḳara:ġu). *ḳ.* 211v/4=017/072, 99v/5=006/050, *ärdilär ḳ. bodunlar* 118v/6=007/064, *ḳ.+lar* 20r/1=002/171, 213r/9=017/097, 3v/5=002/018, *ḳ.+larḳa* 157v/3=010/043, ḳaraġu bol- "kör olmak" *ḳ. bol-* 89r/7=005/071, 89r/8=005/071, 211v/4=017/072, ḳaraġu är- "kör olmak" *ḳ. är-* 234v/6=020/125, ḳaraġu tur- "karanlık durmak" *ḳ. tur-* 185r/7=013/019, ḳaraġu ḳopar- "kör (olarak) diriltmek" *ḳ. ḳopar-* 234v/6=020/124

ḳaranḳu "karanlık" bkz. ḳaraŋḳu (KB-, DLT-, ED-, WF-). *yärniŋ ḳ.+ları içindä* 100v/3=006/059

ḳaraŋḳu "karanlık" bkz. ḳaranḳu (KB 35 , DLT-III 217, ED 662b ḳaraŋġu). *ḳ. bol-* 102r/8=006/076

ḳaraŋḳuluḳ "karanlık" (KB -, DLT -, ED-, WF). *ḳ.* 156r/4=010/027, *bäräbär bolur mu ḳ. yaruḳluḳ* 184v/6=013/016, *ḳ. içindä* 107r/5=006/122, *tün ḳ.+ıŋa tägi* 212r/2=017/078, *ḳ.+ḳa* 33r/1=002/257, *ḳ.+lar* 3v/5=002/019, *ḳ.+lar içindä* 98v/7=006/039, 104v/4=006/097, *ḳ.+lar içindä ḳodtı* 3v/4=002/017, *ḳıldı ḳ.+larnı* 95v/2=006/001, *çıḳarġıl ḳ.+lardın* 188r/4=014/005, *täŋiz ḳ.+larındın* 101r/1=006/063, *yazı ḳ.+larındın* 101r/1=006/063, ḳaraŋḳuluḳdın yaruḳluḳḳa çıḳar- "karanlıktan aydınlığa çıkarmak" *çıḳar- ḳ.+dın yaruḳluḳḳa* 187v/6=014/001, 82r/8=005/016, 32v/9=002/257

ḳarār (A) "durma, karar kılma" (KB 4758, AT-, R 221). *ḳ.+ḳa* 204v/3=016/112, ḳarār bul- "uymak" *udu barsa ya'nī ḳ. bul-* 234v/4=020/123, ḳarār ḳıl- "sükûnete kavuşmak, huzur bulmak, yatışmak" *ḳ. ḳıl- üçün* 50r/7=003/126

ḳarar- "kararmak" (KB-, DLT-II 77, ED 663a ḳarar-). *ḳ.-ur yüzlär* 48r/7=003/106, *ḳ.-dı yüzläri* 48r/8=003/106, *ḳat(t)ı ḳ.-dı köŋülläri* 99r/3=006/043

ḳarġa "karga" (KB 5028, DLT I 254, ED 653a ḳarġa). *ḳ.* 84r/1=005/031, 83r/2=005/031

ḳarġa- "lânet etmek, beddua etmek, lânetlemek" (KB- DLT-I 284, ED 655a ḳarġa:-). *ḳ.-r* 18v/8=002/159, *ḳ.-rlar eşlärni* 116r/1=007/038, *taŋrınıŋ ḳ.-maḳı* 116v/8=007/044

ḳarġal- "lânetlenmek" (KB, DLT-II 236, ED 655b ḳarġal-). *ḳ.-mış yıġaçnı* 210v/4=017/060

ḳarġış "lânet, beddua" (KB 246, DLT-I 274, ED 654b ḳarġış). *ḳ.* 193v/7=015/035, taŋrınıŋ ḳarġışı "tanrının lâneti" *taŋrınıŋ ḳ.+ı* 11r/2=002/089

ḳarı "yaşlı, ihtiyar" (KB723, DLT-I 425, ED 644b ḳarı:). *ḳ. ärmäz* 8v/4=002/068

ḳarıl- "karışmak, karılmak" (KB 10, DLT-II 134, ED 658b ḳarıl-). *ḳatıldı ḳ.-dı* 110r/6=006/146, 155v/4=010/024

ḳarılıḳ "yaşlılık, ihtiyarlık" (KB 372, DLT-, ED 659b ḳarılıḳ). ḳarılıḳḳa teg- "yaşlanmak" *teg- ḳ.+ḳa* 223v/1=019/008

ḳar(ı)n "karın" (KB 883, DLT-I 32, ED 661a ḳarın). *ḳ.+ım içindä* 41v/1=003/035, *ḳ.+ları içindä* 20r/7=002/174, 200v/2=016/066, 59r/2=004/010, *ḳ.+ları içindäki* 109r/3=006/139, *çıḳar anıŋ ḳ.+larından* 200v/7=016/069, *çıḳdı anaŋızlar ḳ.+larından* 201v/5=016/078

ḳarındaş "kardeş" bkz. ḳarındaş (KB A35, DLT-I 407, ED 662a ḳarında:ş,). *tişi ḳ.* 79r/2=004/176, *ḳ.+ımḳa* 125v/8=007/151, *anıŋ ḳ.+ı* 179v/8=012/077, *hārūnnuŋ ḳız ḳ.+ı* 224v/3=019/028, *ḳız ḳ.+ı* 59v/5=004/012, *ḳ.+larınḳa* 53r/7=003/156, *ḳ.+larıŋa* 54a/1=003/168, *bolsa atalarıŋızlar oġlanlarıŋız ḳ.+larıŋız cüftläriŋiz yaḳ yawuḳlarıŋız* 141r/1=009/024, *tişi ḳ.+larıŋız* 61r/2=004/023, ana birlä tuġma ḳız ḳarındaş "teyze" *anaŋız birlä tuġma ḳız ḳ.+larıŋız* 61r/1=004/023, atanıŋ tuġma ḳız ḳarındaşı "hala" *ataŋızınıŋ tuġma ḳız ḳ.+ı* 61r/1=004/023, birlä tuġmış ärkäk ḳarındaş ḳızları "erkek kardeş kızları, yeğen" *birlä tuġmış ärkäk ḳ. ḳızları* 61r/1=004/023, birlä tuġmış tişi ḳarındaş ḳızları "kız kardeş kızları, yeğen" *birlä tuġmış tişi ḳ. ḳızları* 61r/2=004/023, bir tuġmış ḳız ḳarındaş "kız kardeş" *bir tuġmış ḳız ḳ.+ıŋız* 61r/1=004/023, birlä tuġmış ḳarındaş *ekki birlä tuġmış ḳ.+larnı* 61r/6=004/023

ḳarındaş "kardeş" bkz. ḳarındaş (KB A35, DLT-I 407, ED 662a ḳarında:ş). *ḳ.+ım turur* 181r/3=012/090, *ḳ.+ıŋ* 179r/7=012/069, *alsa ḳ.+ı* 179v/6=012/076, *anıŋ ḳ.+ı üzä* 178v/4=012/064, *ḳ.+ı hārūnnı* 226r/4=019/053, *bu ḳ.+ımıznı* 178v/2=012/063, *tutmaŋlar atalarıŋıznı ḳ.+larıŋıznı dost* 140v//8=009/023

ḳarış "(hayvanda) ön ayak, (insanda) dirsekten parmak uçlarına kadar olan kısım" (KB-, DLT-I 369, ED 663b ḳarış) *ekki ḳ.+ını* 215v/6=018/018

ḳarıştur- "karıştırmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ.-ur siz ḥaḳnı* 44v/9=003/071, *ḳ.-maŋız* 6r/4=002/042

karşı "saray, köşk" (KB B26, DLT-I 423, ED 664a 2 ḳarşı). *k.+lar* 119v/6=007/074

ḳart "yara" (KB-, DLT-I 342, ED 647b 1 ḳart). ḳart başḳa täŋäşmäk "yara yaraya kısası, karşılığı" *ḳ. başḳa täŋäşmäk* 86r/2=005/045

ḳasurġa "kasırga" (KB-, DLT-I 489, ED 669a kasırku:). *ḳ. teg-* 34v/5=002/266

kāşkī (F) "keşke, ne olurdu" (KB-, AT 148, R 152). *k.* 66v/8=004/073, 97v/5=006/027, 218r/2=018/042, 224r/6=019/023

ḳat (KB 213, DLT I 64, ED 593b 1 ḳat). 1. "huzur, nezd, yan" *ḳ.* 4v/9=002/029, *anıŋ ḳ.+ımda* 180r/3=012/079, *mäniŋ ḳ.+ımda* 165v/6=011/031, *anıŋ idisi ḳ.+ında* 35v/4=002/274, *anıŋ ḳ.+ında* 39r/8=003/014, 41v/7=003/037, *anlarnıŋ idisi ḳ.+ında* 39r/9=003/015, 54a/4=003/169, *anlarnıŋ ḳ.+ında* 42v/1=003/044, 42v/2=003/044, *artar anıŋ ḳ.+ında* 184r/2=013/008, *idiŋiz ḳ.+ında* 45r/5=003/073, *taŋrı ḳ.+ında* 37r/1=002/282, 39v/6=003/019, 44r/1=003/059, 54r/1=003/163, *tegmä mäzgīt ḳ.+ında* 114v/9=007/029, *tonlarımız ḳ.+ında* 174v/1=012/017, *ḳ.+ındın* 38v/5=003/008, 54r/5=003/165, *idimiz ḳ.+ındın* 38v/4=003/008, *säniŋ ḳ.+ıŋdın* 41v/9=003/038, *taŋrı ḳ.+ındın* 41v/8=003/037, 45v/6=003/078, 50r/8=003/126, *biziŋ ḳ.+ımızda* 53r/8=003/156, 2. "misli, kat, sıra" *ḳ. ḳ. berür* 30v/5=002/245, *ḳ. ḳ. otdın* 116r/3=007/038, *ḳ. ḳ. ḳılınmış* 50v/3=003/130, *yä(t)ti ḳ. köklär yärlär* 209r/5=017/044, ekki kat bol- "rükû etmek, eğilmek" *ekki ḳ. bolup turuġlılar* 87v/2=005/055

1 ḳat- "katmak, karıştırmak" (KB 711, DLT II 295, ED 594b kat-) *ḳ.-madılar ḳarmadılar* 102v/9=006/082, *ḳ.-ıġlılarḳa* 140r/6=009/017, *ḳ.-maġay ärdim* 218r/2=018/042, *ḳ.-(t)ılar edgülük işni* 149v/6=009/102, ortaḳ ḳat- "şerik koşmak, ortak koşmak" *ortaḳ ḳ.-ar silär* 97r/3=006/019, 99r/1=006/041, 101r/3=006/064, 102v/3=006/078, 102v/5=006/080, 167v/7=011/054, *ortaḳ ḳ.-arlar* 130r/8=007/190, 142r/1=009/031, 154v/9=010/018, 196r/1=016/001, 196r/4=016/003, 199v/5=016/054, *ortaḳ ḳa.-(t)ı* 128v/6=007/173, *ortaḳ ḳ.-(t)ılar* 11v/7=002/096, 156r/5=010/028, 202r/8=016/086, 56r/8=003/186, 90v/1=005/082, 97r/6=006/022, 110r/8=006/148, *ortaḳ ḳ.-ıŋızlar* 190r/3=014/022, *ortaḳ ḳ.-(t)ıŋızlar* 102v/7=006/081, 102v/7=006/081, *ortaḳ ḳ.-sa* 64v/3=004/048, 64v/3=004/048, 72v/2=004/116, 89v/2=005/072, *ortaḳ ḳ.-salar* 103r/9=006/088, *ortaḳ ḳ.-ıġlı* 26v/8=002/221, 26v/9=002/221, 26v/9=002/221, 27r/1=002/221, 107r/3=006/121, *ortaḳ ḳ.-ıġlılar* 18v/3=002/156, 97r/8=006/023, 141v/1=009/028, 142r/4=009/033, 182r/8=012/106, 203v/5=016/100, *toḳuşuŋlar ortaḳ ḳ.-ıġlılar birlä* 142v/3=009/036, *ortaḳ ḳ.-ıġlılardın* 102v/4=006/079, 105v/2=006/106, 108v/7=006/137, 138v/3=009/001, 138v/6=009/003, 138v/9=009/004, 139r/5=009/006, 16r/3=002/135, 182v/2=012/108, 195v/5=015/094, 205r/6=016/120, *ortaḳ ḳ.-ıġlılarnı* 151r/1=009/113, *öldürüŋlär ortaḳ ḳ.-ıġlılarnı* 139r/2=009/005, *ortaḳ ḳ.-maġay ärdilär* 105v/3=006/107, *ortaḳ ḳ.-maġay ärdük* 110r/8=006/148, *ortaḳ ḳ.-mas* 217v/6=018/038, *ortaḳ ḳ.-masun* 216v/5=018/026, 222v/9=018/110, *ortaḳ ḳ.-maḳnı* 107v/4=006/125, *ortaḳ ḳ.-maŋlar* 63r/2=004/036, 110v/6=006/151, *taŋrıḳa ortaḳ ḳ.-maḳım* 187r/2=013/036, *ortaḳ ḳ.-maḳımız* 176v/2=012/038, *ortaḳ ḳ.-maḳıŋızlarnı* 115r/8=007/033, ortaḳ ḳatıġlılardın bol- "müşrik olmak" *bol- ortaḳ ḳ.-ıġlılardın* 139r/7=009/007, 96v/4=006/014, 162v/3=010/105, ortaḳ ḳatıġlılardın är- "müşriklerden olmak" *är- ortaḳ ḳ.-ıġlılardın* 112r/4=006/161, yalġan ḳat- "yalanlamak" *yalġan ḳ.-(t)ı* 210v/1=017/059

2 ḳat- "katılaşmak, sert olmak; mihnete ve sıkıntıya düşmek" (KB 1059, DLT-I 205, ED 595a 2 ḳat-). *ḳ.-(t)ı ḳarardı köŋülläri* 99r/3=006/043

ḳatıġ "şiddetli, sert, sağlam, kuvvetli" (KB 478, DLT-I 110, ED 597b ḳatıġ). *ḳ.* 19v/2=002/165, 23v/6=002/196, 53v/3=003/159, 79v/6=005/002, 92r/2=005/098,

107v/1=006/124, 107v/1=006/124, 127v/9=007/165, 128r/2=007/167, 133v/4=008/025, 136r/2=008/048, 136r/7=008/052, 229v/3=020/031, *bolġay ḳ. tupraḳ* 217v/9=018/040, *ḳ. boldı* 9r/4=002/074, *ḳ. ḳın* 38r/5=003/004, 43v/7=003/056, *ḳ. ḳın birlä* 6v/4=002/049, 127v/7=007/164, 134r/6=008/032, 210r/9=017/058, *ḳ. ḳındın* 187v/8=014/002, *ḳ. ḳınlıġ* 133r/5=008/013, 184r/9=013/013, 183v/8=013/006, *ḳ. ḳolsa* 189v/2=014/018, *ḳ. taplamanç* 221r/9=018/087, *ḳ. toḳuş idisi* 206r/7=017/005, *ḳ. turur* 25r/5=002/211, 39r/1=003/011, 129v/4=007/183, 188r/9=014/007, *turur ḳ.* 169v/3=011/077, *ḳıldımız köŋüllärini ḳ.* 81v/8=005/013, *sıtġan ḳ. yel kälsä* 155r/7=010/022, *taturġay miz ḳınnı ḳ.* 159v/6=010/070, *tu(t)tı ḳ. ün* 195r/7=015/083, *ḳ.+ınça* 233r/1=020/091, *ḳ.+lar* 177r/9=012/048, *anlarnıŋ ḳ.+ların* 68r/8=004/084, *ḳ.+raḳ* 9r/4=002/074, 19v/1=002/165, 24r/6=002/200, 66v/1=004/066, 67r/9=004/077, 147v/4=009/081, 149r/4=009/097, 186v/6=013/034, 227r/3=019/069, 22v/9=002/191, 231v/4=020/071, 234v/8=020/127, *ḳ.+raḳı* 90r/9=005/082, *ḳ.+raḳıŋa ḳınnıŋ ḳatıġraḳıŋa* 10v/3=002/085, ḳatıġ arıġ+ "âdetli kadının temizlenmesi" *üç namāzsızlıḳ ḳ. arıġınça* 27v/5=002/228.

ḳatıġsız "saf, temiz" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḳ.* 115r/6=007/032, *ḳ. saḳru* 133v/3=008/025, *sütni ḳ.* 200v/2=016/066, *ärdi ḳ.* 226r/1=019/051, *ḳ. bodunda* 11v4=002/094, *ḳ. iş ḳılıġlılar* 16v/1=002/139, *ḳ. māl* 109r/3=006/139, *ḳ. ḥālī boldılar* 180r/3=012/080, *ḳ. ḳıldılar dīnlärni* 75v/6=004/146, *ḳ. ḳılıġlı bolup* 155r/9=010/022, *ḳ. ḳılıġlılar* 114v/9=007/029, *ḳ. ḳılınmışlardın* 175r/5=012/024, *ḳ.+lar* 194r/1=015/040

ḳatıġlan- "çabalamak, uğraşmak, Allah yolunda cehdetmek" (KB 360, DLT-II 268, ED 600b ḳatıġlan-). *ḳ.-urlar* 87r/8=005/054, *ḳ.-dı taŋrı yolı içindä* 140v//3=009/019, *ḳ.-dılar* 26v/1=002/218, 138r/9=008/075, 140r//5=009/016, 204r/8=016/110, *ḳ.-dılar mālları birlä* 138r/1=008/072, *ḳ.-dılar taŋrı yolı içindä* 138r/7=008/074, 140v//4=009/020, *ḳ.-dılar tawarları birlä özläri birlä* 148r/6=009/088, *ḳ.-ıŋlar* 84v/3=005/035, 148r/3=009/086, *ḳ.-ıŋlar mällarıŋız birlä* 143r/6=009/041, *ḳ.-ıġlılar* 70r/1=004/095, 70r/2=004/095, *ḳ.-ıġlılarḳa* 70r/2=004/095, *taŋrıdın yalavaçıdın ḳ.-maḳ* 141r/3=009/024, *ḳ.-maḳları* 143v/3=009/044, 198v/5=016/038, *anlarnıŋ ḳ.-maḳları* 222r/9=018/104, *taplamadılar ḳ.-maḳlarını tawarları birlä* 147v/3=009/081, *taŋrı tuta idiläri içindä ḳ.-u umışça anlar silärniŋ birlä ol* 87r/5=005/053

ḳatıġlaş- "sert davranmak, uğraşmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ.-ġıl kāfirlär birlä* 146v/6=009/073

ḳatıġlıḳ "felâket, musibet, şiddet, akıl baliğ olmak" (KB 3052, DLT-III 233, ED 599b ḳatıġlıḳ). *ḳ.* 9v/3=002/079, 9v/5=002/079, 9v/5=002/079, 187v/8=014/002, 218v/3=018/049, *ḳ. birlä* 214v/4=018/002, *ḳ. içindä* 20v/7=002/177, *ḳ. urġıl* 161r/5=010/088, *ḳ. vaḳtında* 20v/7=002/177, *tut(t)uŋız ḳ. birlä* 99r/2=006/042, *tut(t)umız ḳ. birlä* 121v/9=007/094, *ḳ.+a* 169r/5=011/072, *ḳ.+ḳa* 83r/2=005/031, *ḳ.+ı* 110r/7=006/147, *käldi ḳ.+ımız* 99r/3=006/043, 112v/9=007/005, *tat(t)ılar ḳ.+ımıznı* 110v/1=006/148, *ḳ.+ınça* 105v/7=006/109, *ḳ.+ıŋızlardın* 202r/4=016/081, *ol aġır yüklär ḳ.+lar* 126v/6=007/157, *tatursa ḳ.+ın* 101r/5=006/065, *ḳ.+ın yandılar* 165r/3=011/023, *ḳ. ḳılu* 35v/3=002/273, ḳatıġlıḳıŋa täg- "akıl baliğ olmak" *tägdi ḳ.* 25v/5=002/214, *täginçägä tägi ḳ.+ıŋa küçiŋä* 208v/3=017/034

ḳatıḳ "karışmış" (KB 3899, DLT-I 382, ED 598a ḳatıḳ). *ḳ. ḳarmaḳ* 214r/2=017/104

ḳatıl- 1. "karışmak, birbirine girmek" (KB C58, DLT-II 121, ED 601b ḳatıl-). *ḳ.-dı ḳarıldı* 110r/6=006/146, 155v/4=010/024, *ḳ.-sa aŋar* 218r/5=018/045, 2. "cinsel birleşmek" *ḳ.-sa silär ḳunçuylardın* 80v/8=005/006, ortaḳ ḳatıl- "ortak koşulmak" *ḳ.-maḳnı ortaḳ* 72v/1=004/116

ḳatır "katır, yük hayvanı" (KB 5370, DLT-I 364, ED 604a ḳatır). *ḳ.+lar* 196r/8=016/008

ḳatış "katışma, birleşme yeri" (KB-, DLT-, ED -). *suw ḳ.+ıŋa* 219v/4=018/061

ḳatrelıġ (A.+T.) "damlalı" (KB-, AT-, R-). *uluġ ḳ. yaġmur* 34r/7=002/264, 34v/1=002/265, 34v/2=002/265

ḳatuş- "kavuşmak" (KB-, DLT-II 89, ED 607b ḳatış-). *idiläriŋiz ḳ.-maḳḳa kertgüngäy silär* 183r/7=013/002

ḳavī (A) "kuvvetli" (KB 2055, AT 150, R 224). *ḳ.+lär* 87r/8=005/054, ḳaviraḳ "daha kuvvetli" *ḳ.+raḳ* 68r/8=004/084, 68r/8=004/084, *ärdilär ḳ.* 146r/2=009/069

ḳavm (A) "kavim, halk" (KB-, AT 150, R). *adın ḳ.+ḳa* 85r/5=005/041, *ḳ.+in üzä* 137r/7=008/065, *ḳ.+lärni* 46v/5=003/086

ḳavra- "kavramak, sıkmak, toplamak" (KB -, DLT -, ED 586a kuvra-). *taŋrı ḳ.-r tarutur* 30v/5=002/245

ḳaw/vuş- 1. "buluşmak, kavuşmak, bir araya toplanmak" (KB 3295, DLT-II 103, ED 588a ḳavuş-). *ḳ.-tı* 135r/4=008/041, *ḳ.-daçı* 31v/5=002/249, *ḳ.-daçı silär* 27r/8=002/223, *ḳ.-daçılar idiläriŋä* 165v/4=011/029, *ḳ.-maḳnı* 154v/1=010/015, *taŋrıḳa ḳ.-maḳnı* 157v/6=010/045, *ärmäslär ḳ.-maḳnı* 154r/2=010/011, *ḳ.-maḳnı tilädi* 153v/5=010/007, *ḳ.-tı ärsä* 130r/5=007/189, *ḳ.-tuŋuzlar ärsä* 135v/1=008/044, 2. "yaklaşmak" *ḳ.-maḳ uraġutlarıŋızḳa* 22r/3=002/187

ḳawuştur- "kavuşturmak, buluşturmak" (KB 766, DLT-, ED 588b ḳavuştur-). *atasıŋa yana ḳ.-dı* 173r/7=012

kay- "dönmek, caymak". (KB-, DLT-III 245, ED 674b kay-) *ḳ.-dım* 190r/1=014/022, *ḳ.-mas sän* 57r/4=003/194, *taŋrı ḳ.-mas vaʿdälärḳa* 186r/9=013/031, *ʿahd ḳ.-mas ḫilāf ḳılmas taŋrı ʿahdiŋä* 9v/7=002/080

ḳaya (KB 4095, DLT-I 369, ED 675a 2 ḳaya:). ḳaya baḳ- "yan bakmak, arkaya bakmak" *ḳ. baḳsa* 74v/2=004/135, *ḳ. baḳmasun* 169v/9=011/081

ḳayda "nerede" (KB-, DLT-I 52, ED 675a ḳayda). *ḳ.* 5v/3=002/035, 5v/5=002/036, 7r/8=002/058, 17v/5=002/148, 18r/1=002/150, 22v/8=002/191, 67v/2=004/078, 68v/8=004/089, 69r/6=004/091, 107r/9=006/124, 139r/2=009/005, 17r/6=002/144, 178r/3=012/056, 197v/3=016/027, 201v/2=016/076, 224r/3=019/020

ḳayġurt- "kaygılandırmak" (KB -, DLT-II 193, ED 599a ḳadġurt-, 676b ḳayġur-). *ḳ.-masun* 55r/4=003/176

ḳay(ı)t- "dönmek, avdet etmek, yönelmek" (KB -, DLT -, ED 675a ḳayt-, 597a 2 ḳadıt-). *ḳ.-(t)ı* 232v/2=020/086, *ḳ.-ġay miz* 206v/4=017/008, *ḳ.-ġaylar* 45r/3=003/072, 178v/1=012/062, *ḳ.-sa* 35v/9=002/275, 50v/1=003/128, 84v/9=005/039, *ḳ.-sa silär* 206v/4=017/008, *ökünüp ḳ.-salar* 18v/8=002/160, *ḳ.-saŋız* 36r/5=002/279, *ḳ.-ıŋlar* 180r/6=012/081, *ḳ.-(t)ılar ärsä* 178v/1=012/063, *ḳ.-sa silär* 23v/4=002/196, *ḳ.-maslar*

3v/5=002/018, *ḳ.-maḳ* 37v/5=002/285, 40v/9=003/028, ḳaytġu yär "dönülecek, varılacak yer" *ḳ.-ġu yär* 39r/8=003/01, 443v/5=003/055, 52r/8=003/151

ḳaytar- "çevirmek, döndürmek, vazgeçmek" (KB-, DLT-I 516 ED 675a ḳaytar-). *ḳ.-ur* 209v/7=017/051, *ḳ.-dılar* 219v/9=018/064, *ḳ.-ġay* 52r/5=003/149, *ḳ.-ġay miz* 206r/8=017/006, *ḳ.-ġaylar* 47v/7=003/100, 216r/3=018/020, *ḳ.-sa* 147v/6=009/083, *ḳ.-mamaḳ* 232v/8=020/089

ḳaytarıl- "çevrilmek, döndürülmek" (KB-, DLT-, ED 676a ḳaytarıl-). *ḳ.-ur* 48v/4=003/109, *ḳ.-ur siz* 36r/1=002/281, *ḳ.-urlar* 46r/8=003/083, *ḳ.-dı* 178v/5=012/065

ḳayu "hangi, ne, kim" (KB A16, DLT-I 31, ED 675a ḳayu). *ḳ.* 96v/9=006/019, 231v/1=020/069, *ḳ.+nı* 10v/8=002/087, 10v/8=002/087, *ḳ.+da* 127r/9=007/161, *ḳ.+dın* 27r/7=002/223, 31r/3=002/247, 89v/8=005/075, 104v/1=006/095, 105r/4=006/101, 113v/7=007/019, 156v/4=010/032, 156v/6=010/034, *ḳ.+sı* 102v/8=006/081, 214v/9=018/007, 214r/7=017/110, 216r/1=018/019, 227r/7=019/073, *anıŋ ḳ.+sı* 114v/5=007/027, *ḳ.+sıŋa* 152r/7=009/124, *ḳ.+mız* 231v/4=020/071, *ḳ.+ŋızlar* 163v/4=011/007, *ḳ.+larnı* 101r/5=006/065, *ḳ.+lardın* 234v/9=020/128, *ḳ.+ları* 59r/8=004/011, 210r/7=017/057, *ḳ. sözkä* 129v/7=007/185, ḳayu vaḳtın "ne zaman ki, -dığı zaman" ḳ. vaḳtın 36v/8=002/282, 53v/4=003/159

ḳażā (A) "kaza, Allah tarafından takdir olunan şeylerin meydana gelmesi" (KB 1431, AT-, R-). ḳażā ḳıl- "takdir etmek" *ḳ. ḳıl-* 163r/2=011

ḳazġal- "kazanmak, elde etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *ḳ.-sa silär* 100v/5=006/060

ḳazġan- "kazanmak" (KB C50, DLT-II 249, ED 683a ḳazġan-). *ḳ.-ur* 71v/9=004/111, *ḳ.-urlar* 9v/6=002/079, 95v/6=006/003, *ḳ.-urlar yazuḳnı* 106v/9=006/120, *ḳ.-dı* 16v/5=002/141, 36r/9=002/281, 37v/6=002/286, 37v/6=002/286, 40v/2=003/025, 53v/8=003/161, 101v/4=006/070, 186v/3=013/033, 187v/1=013/042, 192r/6=014/051, *ḳ.-dı kertgünmäki* 111v/8=006/158, *ḳ.-dı köŋülläriŋiz* 27v/2=002/225, *ḳ.-dılar* 15v/9=002/134, 24r/9=002/202, 34r/8=002/264, 53r/5=003/155, 62r/9=004/032, 62v/1=004/032, 68v/5=004/088, 84v/8=005/038, 101v/6=006/070,189v/3=014/018, 219v/1=018/058, *ḳ.-dılar esizliklärini* 156r/2=010/027, *ḳ.-dıŋızlar* 15v/9=002/134, 16v/5=002/141, 34v/7=002/267, *tawarlar ḳ.-dıŋızlar* 141r/2=009/024, *ḳ.-sa* 71v/7=004/110, 71v/9=004/112, *ḳ.-sa esizlikni* 9v/8=002/081, *ḳ.-sa yazuḳunı* 71v/8=004/111, *ḳ.-salar* 106r/7=006/113, *ḳ.-ıġlı tururlar* 106r/7=006/113, *ḳ.-ur ärdiŋizlär* 116r/5=007/039, 158r/6=010/052, *ḳ.-ur ärdilär* 107r/1=006/120, 121v/5=007/096, 147v/6=009/082, 149r/3=009/095, 153v/7=010/008, 195r/8=015/084, *ḳ.-urlar ärdi* 108r/2=006/129, *ḳ.-mas män* 112r/7=006/164

ḳazġanç "kazanç" (KB1444, DLT-III 386, ED 682b ḳazġanç). *ḳ.+nı* 217r/9=018/033

käbbān (F) "terazi" (KB-, AT-, R-) *köni ḳ. birlä* 208v/4=017/035

keç "geç" (KB-, DLT-I 291, ED 692b ke:ç). *k. ḳalġanraḳ* 231v/4=020/071, *k. ḳalıġlıraḳ* 234v/8=020/127, *k. ḳalmaslar* 158r/3=010/049

käç- "geçmek; affetmek, bağışlamak, " (KB A36, DLT-I 79, ED 693b keç-) *yıllar k.-miş* 193v/1=015/026, 193v/3=015/028, 193v/6=015/033, *k.-mişni* 113r/1=007/007, *k.-mişni käläçü ḳılurlar* 115v/2=007/035, *k.-mişdin* 100r/9=006/057, *k.-mişin ayurlar* 108r/3=006/130, *k.-mişini* 122r/1=007/101, 205r/3=016/118, *k.-mişini ayur*

171v/2=011/100, 173r/2=011/120, *biziŋ bälgülärimizni k.-mişlärini* 129r/3=007/1, *k.-di ök* 16v/5=002/141, *mäŋzär k.-dilär* 162r/7=010/102, *k.-ti* 15v/9=002/134, 32v/4=002/255, 33r/6=002/259, 35v/8=002/275, 92r/5=005/095, 134v/7=008/038, *k.-ti ök* 115v/9=007/038, 192v/9=015/013, 186r/4=013/030, *ḥaḳiḳatdä k.-ti* 51r/3=003/137, *k.-ti aşnusındın* 51v/3=003/144, *k.-ti ḳınlar rüsvālıḳlar* 183v/7=013/006, *k.-ti yalavaçlar* 89v/6=005/075, *öŋdün k.-ti* 60v/9=004/022, 61r/6=004/023, 134v/7=008/038, *yüŋül yük k.-ti* 130r/6=007/189, *k.-tilär* 25v/5=002/214, *k.-sä* 166r/7=011/038, 60r/1=004/014, *k.-sä ağır aylar* 139r/2=009/005, *k.-ip turur* 154r/4=010/012, *k.-giņçä säksän yıl* 219v/4=018/060, *yol k.-igli* 143r/8=009/042, *yolda k.-iglilär* 63v/7=004/043, *k.-iŋlär* 194v/7=015/065, *k.-ti ärsä* 31v/3=002/249, *k.-tilär ärsä* 219v/5=018/062, *muŋda k.-mäzlikin* 204v/8=016/115, *andın k.-mäk* 222v/5=018/108, *k.-ärlär* 182r/7=012/105, ḥaddin käç- "aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak" *ḥaddın k.-gänlär* 49r/2=003/112, *ḥaddın k.-är ärdilär* 90r/4=005/078, *ḥaddın k.-mäŋ* 90r/1=005/077, *ḥaddın k.-mäŋlär* 78r/5=004/171, 232r/7=020/081, *ḥaddın k.-mäkimizni* 52r/2=003/147, *ḥaddın k.-mäkiŋizlärkä* 79v/4=005/002, oruḳdın käç- "yoldan çıkmak, taşkınlık yapmak, israf etmek" *oruḳdın k.-iglilär* 120r/6=007/081, *oruḳdın k.-iglilärni* 109v/1=006/141, täŋdä käç- "aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak" *täŋdän k.-sä* 28r/4=002/229, *täŋdä k.-sä silär* 28v/1=002/231, 92r/1=005/094, *täŋdä k.-iglilär* 83r/7=005/032, *täŋdin k.-iglilär* 139v/4=009/010, *täŋdä k.-iglilärniŋ* 160r/6=010/074, *täŋdä k.-iglilärni* 22v/7=002/190, 91r/2=005/087,118r/2=007/055, *täŋdä k.-iglilärkä* 154r/5=010/012, *täŋdä k.-mäk* 23r/3=002/193, 79v/5=005/002, *täŋda k.-mäk birlä* 10r/8=002/085, *täŋdä k.-mäk içindä* 88r/5=005/062, *täŋdä k- mäklig* 26v/4=002/219, täŋdin käç- "aşırı gitmek ölçüyü kaçırmak" *täŋdin k.-ti silär* 23r/5=002/194, *täŋdin k.-tilär* 8r/8=002/065, 120r/1=007/077, 127v/4=007/163, *täŋdin k.-sä* 21r/3=002/178, *täŋdin k.-sä silär* 23r/5=002/194, *täŋdin k.-iŋlär* 23r/5=002/194, *täŋdin k.-ä* 161r/8=010/090, *täŋdin k.-tilär ärsä* 127v/9=007/166, *täŋdin k.-är ärdilär* 8r/3=002/061, *täŋdin k.-mädimiz* 93v/4=005/107, *täŋdin k.-mäŋlär* 28r/4=002/229, 76v/3=004/154, 91r/1=005/087, *täŋdin k.-mäzlikin* 20r/4=002/173

keçä "gece, akşam" (KB, DLT-III 219, ED 694b keçä). *k.* 131v/8=007/205, 223v/4=019/011, 226v/5=019/062, *k. birlä* 216v/7=018/028, *k. yığlarlar* 174r/9=012/016, *taŋda k.* 99v/8=006/052, 184v/4=013/015, *tündin k.* 169v/9=011/081, *k.+kä kirür* 196r/6=016/006, *k.+dä* 41v/7=003/041

käçig "keçi" bkz. äçkü (KB- DLT- III 219, ED 24b eçkü). tewä vä sığır vä ḳoy vä *k.+din* 39r/7=003/014

käçrül- "geçirilmek, bitirilmek, karara bağlanmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *k.-miş* 224r/5=019/021, *k.-sä* 21r/1=002/178, *k.-sä iş* 189v/9=014/022, *k.-gü üçün* 100v/5=006/060, *k.-gäy ärdi* 100v/1=006/058, 154r/2=010/011, 172r/7=011/110,

käçrütülmäk- "şefaat etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *k.-mäk yoḳ* 31b/9=002/254

käç(ü)r- 1. "geçirmek, verilmek, yerine getirmek" (KB 649, DLT-I 47, ED698b käçür-). *täŋizdin k.-dimiz* 124r/7=007/138, *k.-dimiz täŋizdin* 161r/7=010/090, *k.-mäk* 195r/9=015/085, *k.-mäk üçün* 135v/2=008/044, 2. "affetmek, bağışlamak" *k.-ür* 82r/6=005/015, *k.-sü täyü* 135r/6=008/042, *k.-miş bitigi içindä* 126r/4=007/154, *k.-di* 22r/5=002/187, 52v/3=003/152, 53r/5=003/155, 92r/5=005/095, 92r/7=005/101, *k.-di*

taŋrı 143v/1=009/043, *k.-dimiz* 6v/7=002/052, *k.-dilär* 121v/2=007/095, 135v/1=008/043, 76v/1=004/153, *k.-gäy* 70r/8=004/099, *k.-gil* 37v/9=002/286, 53v/3=003/159, 82r/1=005/013, 82r/1=005/013, 195r/9=015/085, *k.-sä* 30r/1=002/237, *k.-sä miz* 145v/5=009/066, *k.-sä silär* 76r/1=004/149, *k.-sälär* 29v/9=002/237, *k.-üŋlär* 13r/8=002/109, 60v/3=004/019, *täŋdä k.-p* 98v/6=006/038, *k.-ü ḳoldaçı* 153r/5=010/003, *körkitü k.-di* 5r/4=002/031, *körkitü k.-gäy miz* 222r/4=018/100, *k.-üglilär* 160v/7=010/083, *k.-ügli* 169r/9=011/075, *k.-gän* 27v/2=002/225, 29v/5=002/235, 34r/4=002/263, 59v/8=004/012, 64r/1=004/043, 70r/8=004/099, 76r/1=004/149, 170v/1=011/087, *ärür k.-gän* 209r/7=017/044, *k.-mäŋizlär* 30r/1=002/237, *körgitü k.-mäk* 222r/5=018/100, *tutgıl k.-mäkni* 131v/1=007/199, ẖaddin käçür- "aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak" *ẖaddin k.-mäŋlär* 109v/1=006/141, täŋda käçür- "haddi aşmak, israf etmek, ölçüyü kaçırmak" *täŋdä k.-ü* 105v/5=006/108, *täŋdin k.-ü* 62r/6=004/030, *täŋdä k.-üglilär* 208r/2=017/027, *täŋdä k.-üglilärni* 106v/8=006/119, *täŋda k.-mäsün* 208v/1=017/033, *täŋdä k.-mägil* 208r/2=017/026, *täŋdä k.-mäŋlär* 22v/7=002/190, *täŋda k.-mäk* 208r/2=017/026, oruḳdın käçür- "yoldan çıkmak, taşkınlık yapmak, israf etmek" *oruḳdın k.-mäŋlär* 115r/4=007/031, yazuḳ käçrü ḳıl- "aracılık etmek, şefaat etmek" *yazuḳ k.-ü ḳıl-* 6v/2=002/048, 99v/7=006/051, 117v/5=007/053, yazuḳ käçrü ḳol- "şefaat istemek" *yazuḳ k.-ü ḳol-* 101v/4=006/070, 104r/8=006/094, 117v/5=007/053, 154v/7=010/018, 228r/1=019/087, *yazuḳ k.-ü bağışlayu ḳoldaçı* 68r/8=004/085, 68r/9=004/085, *k.-ü+räk mü ḳalır* 66v/6=004/072

käçürd- "geçirtmek" (KB-, DLT-, ED-, WF) täŋdä käçürd- "mütecaviz olmak" *küç ḳılmağlı ap ymä täŋdä k.-mägli* 110r/3=006/145

käḏ "çok iyi, iyice" bkz. käy (KB 176, DLT I 321, ED 700a-b käḏ) *k. ḳulaḳ tutuğlılar* 85r/4=005/041, *k. üküş eşitiglilär* 85r/5=005/041, *k. üküş ḳulaḳ tutu ğlılar* 85r/9=005/042

käḏ- "giymek, giyinmek, kuşanmak" (KB 69, DLT-I 394, ED 700b ke:ḏ-). *k.-ärlär kädimlär yaşıl* 217r/6=018/031

käḏ(ü)r- "giydirmek" (KB-, DLT-I 332, ED 707a keḏürse:-) *k.-ür miz ätni* 33v/2=002/259, *k.-üŋlär* 58r/8=004/005

käḏgü "giyim, kuşam" (KB 1264, DLT I 430, ED 702b keḏgü). *k.* 29v/7=002/236, *k.+lärü* 29r/1=002/233

käḏim "giyim, giyecek" (KB 2280 DLT-, ED 704a keḏim). *k.* 22r/4=002/187, 22r/4=002/187, *indürdimiz k.* 114v/1=007/026, *k.+ni* 114v/2=007/026, *taturdı açlıḳ k.+ni* 204v/3=016/112, *ḳorḳınç k.+ni* 204v/3=016/112, *k.+lär* 202r/3=016/081, *kädärlär k.+lär yaşıl* 217r/6=018/031, *k.+läri* 30r/8=002/241, 91r/5=005/089, *k.+lärini* 114v/4=007/027, *soyar k.+lärini* 114v/4=007/027

kedin "sonra" bkz. keḏin (KB, DLT-II 25, ED 704b ke:ḏin). *arḳaları k. anlarda k.* 226v/1=019/059, 56v/1=003/187, *körmişlärindä k. bälgülärini* 176r/4=012/035, kedinki 1. "ahiret" *k.+ki içindä* 147r/1=009/074, 2. "ölüm vakti" *ḳaçan kälsä k. ekki fäsādnıŋ ilkisi vaḳti* 206r/6=017/005

kedin "sonra" bkz. kedin (KB-, DLT-II 25, ED 704b ke:din). *k.* 4v/5=002/027, 85r/6=005/041, 118r/2=007/056, 125v/5=007/150, *adak tölämişdä k.* 203r/6=016/094, *anda k.* 6v/7=002/051, 6v/8=002/052, 8r/7=002/064, 9r/4=002/074, 10v/6=002/087, 11r/9=002/092, 14v/2=002/120, 21r/3=002/178, 21r/6=002/181, 28r/6=002/230, 44r/1=003/059, 77v/1=004/163, 81v/7=005/012, 83r/6=005/032, 85v/4=005/043, 92r/1=005/094, 94v/5=005/115, 100r/4=006/054, 121r/2=007/089, 125v/1=007/148, 126r/2=007/153, 126r/2=007/153, 129v/7=007/185, 138r/9=008/075, 141r/9=009/027, 151r/9=009/117, 160r/4=010/074, 174r/1=012/009, 177r/9=012/048, 177v/1=012/049, 204r/9=016/110, 205r/5=016/119, 205r/5=016/119, 214r/1=017/104, 220v/1=018/076, *ād bodunında k.* 119v/5=007/074, *ʿahdlärindä k.* 139v/6=009/012, *anıŋ bäkümişindä k.* 202v/9=016/091, *anıŋ bodunında k.* 121v/9=007/100, *anıŋ bütünlükindä k.* 185v/6=013/025, *anıŋ dästūr bärmäkindä k.* 153r/6=010/003, *anlarda k.* 96r/2=006/006, 122r/4=007/103, 128r/5=007/169, 128v/6=007/173, 154r/8=010/014, 157r/8=010/040, 160r/6=010/075, 189r/6=014/014, 226v/1=019/059, *anlarda k. ärdilär* 188v/3=014/009, *antlarında k.* 93v/6=005/108, *bälgürmişdä k.* 13r/7=002/109, *bälgürmäsdä k.* 132r/1=008/006, *bälgürmişdä k.* 151r/2=009/113, 72r/8=004/115, bälgürtmişimizdŞ *k.* 18v/7=002/159, *bilmişdä k.* 200v/9=016/070, *bolmakların k. kalıġlılar birlä* 148v/6=009/093, *bu yıllarında k.* 141v/2=009/028, *bulġakka tüşmişdä k.* 204r/8=016/110, *bulġamışda k.* 181v/8=012/100, *edgülikindä k.* 120v/3=007/085, *gürūhda k.* 177r/6=012/045, *k. käliglilär* 193r/9=015/024, *k. kälip* 112v/1=006/165, 154r/8=010/014, 160r/3=010/073, *k. kältürür* 168r/1=011/057, *k. kalıġlılar* 147v/9=009/083, *k. kalmakları* 151v/5=009/120, *k. kalmış* 31r/7=002/248, 55v/5=003/180, *k. kodtılar* 151v/1=009/118, *k. okımakları* 153v/9=010/010, *kälmişdä k.* 17v/1=002/145, 25r/1=002/209, 25r/5=002/211, 25v/2=002/213, 32r/6=002/253, 76r/8=004/153, 187r/3=013/037, *kälmişiŋdä k.* 123v/2=007/129, *kärtgünmäkiŋizlärdä k.* 13r/7=002/109, *kertgünmişiŋizlärdä k.* 145v/5=009/066, *kertgünmişindä k.* 204r/3=016/106, *käsilmişdä k.* 61v/1=004/024, *köndirmişdä k.* 101v/8=006/071, 151r/5=009/115, *küç kılmışlarında k.* 198v/9=016/041, *mendä k.* 15v/7=002/133, 223r/6=019/005, *mında k.* 125v/5=007/150, *mūsā yalavaçda k.* 30v/6=002/246, *namāzda k.* 93r/9=005/106, *nūḥ bodunıda k.* 119r/4=007/069, *nūḥda k.* 207r/7=017/017, *olarda k.* 8v/1=002/066, 32r/6=002/253, *olmışda k.* 200v/1=016/065, *okımışda k.* 101v/1=006/068, *ölmişdä k.* 19r/6=002/164, 33r/7=002/259, 163v/5=011/007, *ölmişiŋizlärdä k.* 7r/5=002/056, *silärdä k.* 108r/9=006/133, *tandılar boyun bermişlärindä k.* 146v/8=009/074, *tutsuġda k.* 59r/7=004/011, 59v/2=004/012, 59v/4=004/012, 59v/7=004/012, *kılmışda k.* 84v/9=005/039, *ukmışlarında k.* 9r/8=002/075, *yalavaçlarda k.* 77v/6=004/165, *yaraşıda k.* 156v/4=010/032, *ziyānda k.* 155r/4=010/021, 163v/9=011/010, *k.+imizdä* 226v/7=019/064, *k.+lärdäkini* 32v/3=002/55, *k.+läri* 64v/1=004/047, *k.+läriŋä* 116r/4=007/039, 194v/6=015/065, *k.+lärindäkini* 233v/8=020/110, *k.+lärindin* 58v/9=004/009, 113v/4=007/017, kedinki "ahiret" *k.+ki* 206r/6=017/005, *k.+ki ärkliglär* 119r/3=007/069, *k.+ki içindä* 80v/4=005/005, 147r/1=009/074, 204r/7=016/109, *k.+kiŋizlärdin* 70v/7=004/102, *k.+kikä* 104r/1=006/092, 110v/5=006/150, 164v/7=011/019, 176v/1=012/037, *sendä k.+kikä* 161v/2=010/092, *k.+kiläri* 116r/2=007/038, *k.+kilärimizkä* 94v/4=005/114, kedinki ajun "ahiret" 67v/2=004/077, 128r/8=007/169, 207v/3=017/021, *k.+ki ajunda*

12v/5=002/102, *k.+ki ajun içindä* 15v/3=002/130, 24r/7=002/200, 24r/8=002/201, 126r/9=007/156, 14r/2=002/114, 142v/9=009/038, 164r/9=011/016, 185v/8=013/026, 205r/8=016/122, 211v/4=017/072, *k.+ki ajun içrä* 146r/5=009/069, *k.+ki ajun tirigliki içindä* 190v/1=014/027, *k.+ki ajun ḳını* 186v/6=013/034, *k.+ki ajun üzä* 187v/9=014/003, 204r/5=016/107, *k.+ki ajun yanutı* 198v/9=016/041, *k.+ki ajunnı* 207v/1=017/019, *k.+ki ajunḳa* 2v/4=002/004, 67r/1=004/074, 106r/6=006/113, 116v/9=007/045, *kertgünmäslär k.+ki ajunḳa* 197r/5=016/022, 200r/2=016/060, 206v/6=017/010, 209r/8=017/045, keḏinki ajun ḳını "ahiret azabı" *k.+ki ajun ḳını* 234v/8=020/127, kedinki kün "ahiret" *k.+ki künkä* 3r/1=002/008, 8r/4=002/062, 34r/6=002/264, 63r/8=004/038, 63r/9=004/039, 65v/4=004/059, 74v/5=004/136, 77r/9=004/162, 89r/4=005/069, 140r//9=009/018, 149r/7=009/099, 20v/3=002/177, 27v/7=002/228, *k.+ki künkä kertgünmäslär* 143v/5=009/045, *kertgündi k.+ki künkä* 140v//2=009/019, *kertgünmäslär k. künkä* 141v/4=009/029, *kertgünür k.+ki künkä* 143v/3=009/044, keḏinki muyan "ahiret mükâfatı" *k.+ki muyan* 178r/4=012/057, keḏinki orun "ahiret" *k.+ki orun birlä* 10a4/=002/086, keḏinki sarāy "ahiret" *k.+ki sarāy* 11v4=002/094, 98r/4=006/032, 197v/9=016/030, *ḳorḳsa k.+ki sarāy ḳınındın* 171v/7=011/103, *k.+ki sarāynı* 125r/8=007/147, 137v/4=008/067, keḏinki vaḳt "ahiret zamanı" *k.+ki vaḳt* 214r/2=017/104, *kälsä k.+ki ʿaẕāb vaḳti* 206v/1=017/007

käffārät (A) "günah, suç veya kabahatin bağışlanması için yerine getirilmesi gereken görev" (KB 5979, AT-, R-). *anıŋ k.+i* 91r/4=005/089, 92r/4=005/095, *antlarıŋızınıŋ k.+i* 91r/7=005/089

kāhl (A) "tembel" (KB-, AT-, R-). *k.+lär* 144v/2=009/054

kehāl (A. kâhil) "tembel" (KB-, AT-, R-). *k.+in* 75r/9=004/142

kehlländür- (A.+T.) "tembellik ettirmek, üşendirmek" (KB-, AT-, R.-). *k.-di* 143v/7=009/046

käl- "gelmek" (KB 20, DLT-I 26, ED 715b käl-). *k.-ür* 50r/5=003/125, 52v/7=003/154, 79r/3=004/176, 117v/4=007/053, 204r/9=016/111, *k.-ür balıḳları* 127v/4=007/163, *k.-ür ölüm* 189r/9=014/017, *k.-ür yarlıḳımız* 155v/6=010/024, *kün k.-ür* 171v/9=011/105, *ol kün k.-ür* 163v/7=011/008, *uluġ k.-ür* 209v/6=017/051, *k.-ür silär* 120r/5=007/081, *k.-ürlär* 66r/1=004/062, *k.-ir ḳın* 191v/6=014/044, *k.-irlär* 232v/1=020/084, *k.-mişdä keḏin* 17v/1=002/145, 25r/1=002/209, 25r/5=002/211, 25v/2=002/213, 32r/6=002/253, 187r/3=013/037, *k.-mişiŋdä keḏin* 123v/1=007/129, *k.-mişdä öŋdün* 32r/9=002/254, *k.-mişdä keḏin* 76r/8=004/153, *k.-di* 144r/1=009/048, 148r/8=009/090, 169v/3=011/078, 194v/8=015/067, 231r/1=020/060, *k.-dim* 42v/3=003/049, *k.-diŋ* 49v/9=003/121, 230r/2=020/040, *k.-diŋ mü* 119r/5=007/070, 160v/1=010/078, *k.-di anlarda käḏin* 128r/5=007/169, *k.-di anlarḳa* 39v/8=003/019, 48r/7=003/105, 46v/4=003/086, 98r/7=006/034, 154r/6=010/013, 213r/4=017/094, 213v/7=017/101, *k.-di bälgü* 111v/3=006/157, *k.-di bälgü iḏiŋizdin* 120v/2=007/085, *k.-di bälgülär birlä* 160r/5=010/074, *k.-di bälgülärdin* 231v/5=020/072, *k.-di bälgülärimiz* 234v/7=020/126, *k.-di bälgülüglüg iḏiŋizdin* 119v/3=007/073, *k.-di biziŋkä* 90v/6=005/084, *k.-di bir pänd* 158v/3=010/057, *k.-di bir yāḏ* 119r/2=007/069, *k.-di cāḏūlar* 122v/4=007/113, *k.-di esizlikimiz* 112v/8=007/004, *k.-di ḫabäri* 228v/7=020/009, *k.-di ḥüccät* 78v/7=004/174, *k.-di iḏiŋ yarlıġı* 169v/1=011/076, *k.-di*

katığlıkımız 99r/3=006/043, 112v/9=007/005, *k.-di kın* 197v/2=016/026, *k.-di köni yol* 219r/3=018/055, *k.-di körgülär* 105r/8=006/104, *k.-di ölüm* 15v/6=002/133, *k.-di saŋa* 14v/2=002/120, 44r/3=003/061, 86r/9=005/048, *k.-di säwinç bärdäçi* 82v/9=005/019, *k.-di säwünç* 169r/8=011/074, *k.-di säwünç birlä* 169r/1=011/069, *k.-di sizkä* 46r/3=003/081, *k.-di taŋrı yarlığı* 196r/1=016/001, *udu k.-di* 232r/3=020/078, *k.-di yalavaç* 204v/4=016/113, 78r/3=004/170, *k.-di yalavaçımız* 82r/5=005/015, 82v/7=005/019, *k.-di yalavaçları* 122r/1=007/101, 146r/7=009/070, 188v/3=014/009, *k.-di yarağlığ* 162v/7=010/108, 173r/2=011/120, *k.-di yarağlığ* 212r/5=017/081, *k.-di yaraşı* 161v/6=010/094, *k.-di yārīmiz* 182v/6=012/110, *k.-di yarukluk bitig bälgülüg* 82r/7=005/015, *k.-di yakın turuğlı arkış* 174v/3=012/019, *k.-di yūsuf kadaşları* 178r/5=012/058, *yawuz k.-di* 169v/2=011/077, *k.-di ök silärkä* 11r/8=002/092, 56r/1=003/183, 98r/8=006/034, 117v/4=007/053, 133r/3=008/019, 152v/5=009/128, 228v/9=020/011, *k.-dilär* 124r/7=007/138, 56v/3=003/188, *äw barkların kodup k.-dilär* 140v//4=009/020, *k.-dilär atalarıŋa* 174r/8=012/016, *makr k.-dilär* 149v/5=009/102, 43r/6=003/050, *k.-dimiz* 179v/2=012/073, 180r/9=012/082, 194v/5=015/063, *k.-diŋizlär* 104r/6=006/094, 228r/2=019/089, *täzgin k.-diŋizlär* 218r/9=018/048, *k.-gäy* 53v/8=003/161, 177r/9=012/048, 177v/1=012/049, 181r/7=012/093, 227v/6=019/080, *k.-gäy sawlar* 95v/7=006/005, *yawuz k.-gäy* 206v/2=017/007, *k.-gäy ök* 113v/3=007/017, *k.-gäylär* 33v/6=002/260, *k.-gä amarı* 111v/7=006/158, *k.-gü yärdä* 225r/4=019/037, *k.-sün* 70v/7=004/102, *k.-gil* 134r/6=008/032, *k.-iŋ* 44r/3=003/061, 44r/8=003/064, 47r/6=003/093, 54r/8=003/167, *k.-iŋlär* 27r/5=002/222, 65v/8=004/061, 93r/2=005/104, 110v/6=006/151, 231r/5=020/064, *k.-iŋlär äwkä kapuğlarındın* 22v/5=002/189, *k.-iŋlär tarığlağıŋızlarka* 27r/7=002/223, *k.-sä* 10v/7=002/087, 25v/5=002/214, 58v/6=004/008, 60r/8=004/018, 63v/8=004/043, 68r/3=004/083, 80v/8=005/006, 99r/9=006/047, 100r/2=006/054, 105v/8=006/109, 115v/1=007/034, 115v/2=007/035, 118v/4=007/063, 128r/6=007/169, 158r/3=010/050, 166r/9=011/039, 190v/6=014/031, 200r/4=016/061, 206r/6=017/005, 214r/2=017/104, 219r/4=018/055, 219r/4=018/055, 222r/2=018/098, 231v/1=020/069, 231v/8=020/075, *ʿacāb k.-sä* 92r/4=005/100, *āsān k.-sä* 23r/8=002/196, 23v/3=002/196, *k.-sä amarı* 111v/6=006/158, *hoş k.-sä* 26v/9=002/221, 27r/1=002/221, *k.-sä arkalarındın* 22v/5=002/189, *k.-sä bälgü* 107r/8=006/124, 14r/6=002/118, *k.-sä bir bälgü* 105v/7=006/109, *k.-sä bir färiştä* 164r/3=011/012, *k.-sä färiştälär* 111v/6=006/158, 198r/3=016/033, *k.-sä idiŋ yarlığı* 111v/6=006/158, 198r/4=016/033, *k.-sä kın* 171r/3=011/093, 199r/5=016/045, *k.-sä kıyāmät* 98v/9=006/040, 182r/9=012/107, *k.-sä kedinki ʿazāb vakti* 206v/1=017/007, *k.-sä köni yol* 234v/4=020/123, *k.-sä ögüt* 35v/8=002/275, *k.-sä ölüm* 21r/5=002/180, 93r/6=005/106, *k.-sä sığan yär* 155r/7=010/022, *k.-sä taŋrınıŋ kını* 98v/8=006/040, *k.-sä tegmä bälgü* 161v/9=010/097, *k.-sä vaktları* 158r/2=010/049, *k.-sä yalavaç* 89r/6=005/070, *k.-sä yalavaçları* 157v/9=010/047, *k.-sä yazukluğ idisiŋä* 231v/8=020/074, *sıtğan katığ yel k.-sä* 155r/7=010/022, *uluğ k.-sä* 98r/9=006/035, *üstün k.-sä* 231r/5=020/064, *k.-sälär* 10r/9=002/085, 225r/5=019/038, 50r/5=003/125, 66r/5=004/064, 69r/1=004/090, 85v/1=005/042, 88r/3=005/061, 97v/2=006/025, 148v/4=009/092, *kedin k.-ip* 112v/1=006/165, 154r/8=010/014, 160r/3=010/073, *k.- ginçäkä tägi* 100v/7=006/061, 186r/9=013/031, 195v/8=015/099, *äw bark kodup k.-güçilär* 149v/1=009/100, *k.-igli*

196v/8=016/014, *k.-igli turur* 195r/9=015/085, 228r/5=019/093, 228r/6=019/095, *ḫoş kägli* 141r/6=009/025, *ḫoş k.-igli* 8v/6=002/069, *kedin k.-iglilär* 193r/9=015/024, *udalınşu k.-iglilär* 132r/6=008/009, *k.-däçi* 108v/1=006/134, 226v/4=019/061, *k.-däçi turur* 169v/1=011/076, 229r/3=020/015, *k.-mäkkä'azābımız* 121v/6=007/097, *k.-mäki* 19r/5=002/164, 31r/6=002/248, 56v/6=003/190, *k.-mäki içindä* 153v/3=010/006, *k.-mäkiŋä* 68r/5=004/083, *k.-mäkindä* 182r/9=012/107, 121v/7=007/098, *k.-ir ärdi* 204v/2=016/112, *k.-di ärsä* 11r/2=002/089, 12r/5=002/101, 95v/7=006/005, 98r/2=006/031, 115v/7=007/037, 123r/5=007/126, 124v/6=007/143, 160r/9=010/077, 169v/2=011/077, 171v/5=011/101, 177v/2=012/050, 181r/9=012/096, 194v/4=015/061, 225r/9=019/043, *k.-di ärsä bitig* 10v/9=002/089, 161v/4=010/093, *k.-di ärsä färmānımız* 166v/1=011/040, *k.-di ärsä könilik* 160r/8=010/076, *k.-di ärsä yalġançılar* 160v/3=010/080, *k.-di ärsä yarlıġımız* 168r/3=011/058, 168v/7=011/066, 169r/1=011/082, 171r/4=011/094, *uluġ k.-di ärsä* 159v/7=010/071, *k.-di ärsä silär* 159v/7=010/071, *k.-dilär ärsä* 220v/2=018/077, *k.-mädi* 146r/6=009/070, 157r/6=010/039, 188v/1=014/009, 192v/8=015/011, 225v/1=019/043, *k.-mädi bälgü* 235r/7=020/133, *k.-mädi säwinç berdäçidin* 82v/8=005/019, *k.-mädi yalavaçlar* 108r/3=006/130, *k.-mädilär* 85r/5=005/041, *k.-mägäy* 25r/3=002/210, 50r/4=003/124, *yawuḳ k.-mäŋlär zenikä* 208r/8=017/032, *yaḳın k.-mäŋlär* 5v/3=002/035, 22r/9=002/187, 27r/4=002/222, 208v/2=017/034, *k.-mäs bälgüdin* 95v/6=006/004, *k.-mäslär namāzḳa* 144v/2=009/054, *k.-mäsdä öŋdün* 123v/1=007/129, *ḫoş k.-mäsün tawarları oġlanı ḳızları* 148r/1=009/085, *ḫoş k.-mäsün mālları* 144v/3=009/055, *k.-mäz* 129v/9=007/187, *k.-mäz ärdi* 127v/5=007/163, *k.-mäzdä* 176r/8=012/037, *k.-mäzdä* öŋdün 176r/8=012/037, 190v/6=014/031, *udu k.-mämäkdin* 233r/2=020/093

käldür- "getirmek" bkz. kältür- (KB 570, DLT-I 20, ED 716b kältür-). *k.-ür bir tanuḳ* 164v/1=011/017, *k.-ür çalpaḳ işni* 60r/2=004/015, *k.-ür künni* 33r/4=002/258, *taŋrı k.-ür* 166r/1=011/033, *k.-ürlär* 60r/4=004/016, *k.-düm bälgü idiŋizlärdin* 122r/7=007/105, *k.-di yalavaçlarımız* 83r/6=005/032, *zindāndın k.-di* 181v/7=012/100, *udu k.-dimiz* 86r/3=005/046, *k.-dilär ök* 116v/5=007/043, *k.-dilär* 174v/2=012/018, *k.-dilär bälgülärni* 56r/3=003/184, *k.-gäy* 108r/9=006/133, *k.-gäy tanuḳ* 202v/4=016/089, *yämlükün k.-sün* 216r/1=018/019, *k.-gil* 33r/5=002/258, *k.-gil tanuḳlarıŋıznı* 110v/3=006/150, *k.-üŋlär bir sūrä* 4r/5=002/023, *k.-üŋlär tegmä yalġançını* 160v/2=010/079, *k.-sä bir edgülük* 112r/2=006/160, *k.-sä bir esizlik* 112r/2=006/160, *k.-sä täwä yüki tarıġ* 179v/1=012/072, *k.-sälär bir çalpaḳ işni* 60v/3=004/019, *k.-ginçä bir ḳurban* 56r/1=003/183, *k.-mäs* 192v/5=015/007, *k.-mäsün* 79v/3=005/002, *k.-mäslär* 215r/8=018/015, *k.-mäkdin* 169r/2=011/069, *k.-mäki* 87r/3=005/052, *k.-mäklärı* 93v/5=005/108, 212v/4=017/088

käläm (A) "söz" (KB-, AT-, R -). *idiniŋ k.+ı* 173r/1=011/119, *ol k.+ḳa* 206v/5=017/009

käläçü "söz" (KB-, DLT-I 445, ED 716b kälä:çü), käläçü ḳıl- "anlatmak, hikâye etmek, nakl etmek" *k. ḳılurlar käçmişni* 115v/2=007/035

kälimä (A) 1. "söz, karar" (KB-, AT-, R-). *bir k.* 155r/1=010/019, 172r/7=011/110, *k.+ni* 41v/2=003/039, *k.+kä* 44r/8=003/064. 2. "Hz. İsa için metonimli kullanım" *k. birlä* 42v/3=003/045

kälin- "gelinmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). äwlärindin kälin- "hicret etmek" *äwlärindin k.-dilär* 26v/1=002/218

kältür- "getirtmek" bkz. käldür- (KB 3842, DLT-II 195, ED 716b kältür-). *kedin k.-ür* 168r/1=011/057, *k.-ür miz* 13r/2=002/106, *k.-ür mü silär* 120r/5=007/080, *k.-müş näklärini* 178r/9=012/062, *k.-di* 103v/5=006/091, 147r/4=009/077, 224r/6=019/023, 224v/2=019/027, *k.-di tägmä birisiŋä* 175v/6=012/031, *k.-dilär uluġ cādūluķ* 122v/7=007/116, *açlıķ k.-dimiz* 180v/8=012/088, *k.- dimiz bitig* 117v/2=007/052, *k.-timiz bälgü* 230r/7=020/047, *k.-düŋ ök* 220r/6=018/071, 224v/2=019/027, *iş k.-düŋ* 233r/4=020/095, *k.-düŋ bälgülärni* 93v/5=005/110, *k.-düŋ yaraşıķını* 9r/1=002/071, *yetisiz k.-düŋ* 231v/7=020/073, *k.-düŋ mü* 230v/6=020/057, *yazuķsuz k.-düŋ ök* 220r/9=018/074, *k.-düŋüzlär cāduluķ* 160v/4=010/081, *k.-gäy män* 228v/8=020/010, *k.-gäy* 17v/6=002/148, 74r/6=004/133, 87r/7=005/054, 180v/1=012/083, *asıġ k.-gäy* 158r/2=010/049, *k.-gäy yaŋı* 189v/4=014/019, *k.-gäy miz* 214r/2=017/104, *aşlıķ k.-gäy miz äwimizkä* 178v/6=012/065, *k.-gäy miz tanuķ* 63v/4=004/041, *k.-gäy ök miz* 230v/7=020/058, *k.-gil* 101v/9=006/071, 119r/6=007/070, 120r/2=007/077, 122r/8=007/106, 165v/8=011/032, 210v/9=017/064, *k.-gil bir oķıġu* 154v/1=010/015, *k.-sün tegmä türlüg cādūlarnı* 122v/3=007/112, *k.-üŋ bir ḥüccät* 188v/8=014/010, *k.-üŋlär bir sūrä* 157r/4=010/038, *k.-üŋlär* 177v/2=012/050, 177v/9=012/054, 178r/6=012/059, 181r/7=012/093, 222r/1=018/096, 230r/6=020/047, *k.-üŋlär on sūrä* 164r/4=011/013, *k.-üŋlär ḥüccätläriŋizni* 13v/3=002/111, *k.-üŋlär tämür egişini* 221/8=018/096, *k.-sän* 123v/6=007/132, *k.-sä-sän* 17r/8=002/145, 98v/1=006/035, 213r/1=017/092, *k.-sä* 99r/8=006/046, *k.-sä miz artuķluķ* 222v/7=018/109, *k.-sä miz* 189r/1=014/011, *k.-sä miz tanuķ* 63v/3=004/041, *k.-sä silär* 178v/8=012/066, *k.-sälär bir çalpaķ iş* 61v/6=004/025, *k.-ginçä taŋrı yarlıġını* 141r/4=009/024, *k.-ginçäkä tägi* 13r/8=002/109, *k.-düŋ ärsä bir bälgü* 122r/8=007/106, *k.-mädiŋ bir bälgü* 167v/5=011/053, *küfr k.-mägäy* 49r/6=003/115, *k.-mägäylär* 212v/5=017/088, *k.-mäs bir bälgü* 235r/7=020/133, *k.-mäs ādgülük* 201v/2=016/076, *k.-mäsä* 178r/7=012/060, *k.-mäsä bir bälgü* 131v/4=007/203, *k.-mäsün* 81r/5=005/008, 170v/5=011/089, *k.-mäk bir bälgü* 187r/5=013/038

kältürül- "getirilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *yarlıġ k.-ür* 229r/2=020/013, *k.-gäylär* 4v/1=002/025

kemä "gemi" bkz. kämi, kemi (KB- DLT-, ED 721b kämi: (g)). *k. içindä* 118v/6=007/064, *k.+ni* 211r/4=017/066

kämi "gemi" bkz. kemä, kemi (KB-, DLT- I 179, ED 721b kämi: (g)). *k.*19r/5=002/164, 220v/5=018/079, *k. içiŋä* 220r/5=018/071, *k. içindä* 160r/3=010/073, *k.+ni* 190v/9=014/032, 196v/7=016/014, *ätgil k.+ni* 166r/6=011/037, *tegmä k.+ni* 220v/7=018/079

kemi "gemi" bkz. kemä, kämi (KB-, DLT-, ED 721b kämi: (g)). *bolsa k. içindä* 155r/6=010/022, *ätär k.+ni* 166r/7=011/038

kämiş- "atmak, bırakmak, salmak, koymak, yerleştirmek, göndermek, vermek, yarmak, kesmek, şüpheye düşmek (KB 1572, DLT-I 309, ED 724a kämiş-). *k.-ür sän* 231r/6=020/065, *öz k.-ü<r> sän* 82r/1=005/013, *kämşür elläşmäkni* 197v/5=016/028, *k.-ürlär* 42v/1=003/044, 209v/7=017/051, *k.-tim* 229v/7=020/039, *k.-ti* 68v/4=004/088,

78r/7=004/171,150r/9=009/109, 196v/8=016/015, 229r/7=020/019, *arkış k.-ti* 181r/9=012/096, *k.-ti cädülar* 122v/9=007/120, *k.-ti sämiri* 232v/6=020/087, *k.-ti tahtalarını* 125v/5=007/150, *k.-ti tayakını* 122r/9=007/107, *k.-ti kuduğka kowanı* 174v/4=012/019, *unıtsalık k.-ti* 177r/1=012/042, *yaraşık k.-ti* 48r/2=003/103, *k.-timiz* 88v/1=005/064, 193r/4=015/019, *k.-tilär* 101v/8=006/071, 202r/9=016/086, *k.-tilär ärsä* 160v/4=010/081, *k.-tilär taŋrıka* 202v/1=016/087, *k.-gäy män* 133r/3=008/012, *k.-gäy miz* 52r/6=003/151, 161v/1=010/092, *k.-gil* 136v/6=008/058, 229r/7=020/019, 229v/6=020/039, 229v/6=020/039, 231r/8=020/069, *k.-gil tayakıŋnı* 122v/7=007/117, *k.-iŋlär anı kuduğ batığıŋa* 174r/2=012/010, *k.-sä* 69v/6=004/094, *k.-sälär* 69r/5=004/091, *k.-iŋlär* 122v/6=007/116, 160v/3=010/080, 173v/9=012/009, 181r/6=012/093, 231r/6=020/066, *k.-igli* 168v/2=011/062, *sezikkä k.-igli* 188v/5=014/009, *k.-iglilär* 122v/6=007/115, *kudı k.-iglilär* 191v/5=014/043, *bolalım k.-gän* 231r/6=020/065, *ayırt k.-gänni* 38r/4=003/004, *k.-ürsän* 122v/5=007/115, *k.-dilär ärsä* 122v/6=007/116, *k.-däçilär ärsä* 160v/3=010/080, *k.- mäŋlär oruŋuzlarını* 23r/7=002/195, *köz k.-mäsä* 215v/6=018/018, *ayrıt k.-mäz* 37v/4=002/285, 46v/1=003/084, *k.-mäk yağılıkını* 91v/1=005/091, *anıŋ langar k.-mäki* 166v/3=011/041, *bulġak k.-mäklärindin* 86v/5=005/049, 160v/7=010/083

kämşil- "atılmak" (KB -, DLT -, ED 724b kämişil-). *k.-di yalġançılar* 231v/1=020/070, *k.-gäy sän tamuġ içindä* 208v/9=017/039

kämşül-"gönderilmek" (KB-, DLT -, ED 724b kämişil-). *k.-ürlär anıŋ içindä* 69r/5=004/091

keŋ "geniş, bol, çok" (KB- DLT-III 358, ED 724b-725a ke:ŋ (g-)). *k.* 7r/8=002/058, 29v/7=002/236, 70r/5=004/097, 110r/7=006/147, 204v/2=016/112, *k. bilgän* 45r/6=003/073, *tiläsä k. ʿatālıġ* 87r/9=005/054

känd (S) "kent, şehir" bkz. känt *mışr k.+indä* 174v/7=012/021

kändü "kendi" (KB 970, DLT-I 127, ED 728b käntü:). *k.* 10v/8=002/088, *k. rahmät içiŋä* 149r/9=009/099, *k.+ŋizlärdä* 171r/1=011/092

käŋäş- "karşılıklı danışmak, görüşmek, akıl almak" (KB 49, DLT III 394, ED 734b ke:ŋäş-). *k.-gil* 53v/4=003/159, *k.-mäk* 29r/4=002/233

ken(i)k- "erteletmek, geciktirmek, sonraya bırakmak" (KB 4389, DLT –II 165, ED 731a kenik-). *k.-ärlär* 192v/4=015/005

keniktür- "ertelemek, sonraya bırakmak" (KB -, DLT-, ED -). *k.-sämiz kınnı* 163v/6=011/008, *k.-mäs miz* 171v/8=011/104, *k.-mäk* 142v/4=009/037

kenkät-"ertelemek, sonraya bırakmak" (KB -, DLT-, ED -). *k.-ür atalmış vaktka tegi* 200r/3=016/061

kenki "müteakip, son; (metinde) halife" (KB-, DLT-, ED 731a kenki: (g-)). kenki kıl- "halife yapmak" *kıldı silärni k.* 119v/5=007/074

keŋlik "genişlik" (KB-, DLT-, ED 732a keŋlik (g-)). *k.* 31r/4=002/247, 70r/9=004/100, *k. içindä* 215v/3=018/017, *k.+dä* 50v/7=003/134, *k.+in* 31r/5=002/247

keŋü- "genişlemek; mühlet vermek" (KB 5915, DLT-III 396, ED 727a-b ke:ŋü-). 1. "genişlemek" *k.-di takı tarudı* 151v/2=009/118, *k.-di ärdi* 141r/7=009/025, 2. "mühlet vermek" *k.-mädiŋ* 67v/1=004/077

keŋ(ü)r- "genişletmek" (KB 4446, DLT III 392, ED 733a käŋür-). *k.-ür işlig bilgän ol* 14r/3=002/115, keŋrü bil- "koruyan, vasi" *k.-ü bil-* 31r/6=002/247, 33v/9=002/261, 35r/2=002/268, 74r/1=004/130, 102v/6=006/080, 121r/3=007/089, keŋrü bol- "kuşatmak, içine almak" *k.-ü bol-* 126v/1=007/156

keŋüt- "genişletmek" (KB -, DLT –III 326, ED 730a ke:ŋüt- (g-)). *k.-ür* 30v/5=002/245

keŋrütil- "genişletilmek" (KB-, DLT-, ED-). *k.-di* 233r/9=020/098

känt (S) "kent, şehir, belde" bkz. känd *k.* 15r/4=002/126, 204v/2=016/112, *bir k. içindä* 121v/9=007/094, *k. bodunı* 194v/8=015/067, *k. bodunı içindä* 230r/1=020/040, *k. içindä* 175v/4=012/030, 221r/1=018/082, *k. içrä* 123r/3=007/123, *kılġıl bu k.+ni korkunçsuz* 191r/3=014/035, *k.+kä* 196r/7=016/007, *bu k.+kä* 216r/1=018/019, *kiriŋlär k.+kä* 7r/8=002/058, *ölüg k.+kä indürdimiz* 118r/5=007/057, *tölänirjlär bu k.+kä* 127r/8=007/161, *tüşüŋlär bir k.+kä* 7v/9=002/061, *bir k.+din* 192v/3=015/004, *mädyän k.+i idiläri* 146r/7=009/070, *mädyän k.+iŋä* 120v/1=007/085, *k.+lär* 219v/2=018/059, *k.+lär içindä* 57r/8=003/196, 122v/3=007/111, *k.+läri* 121v/6=007/097, *tutsa k.+läri* 171v/6=011/102, *yok yodun kılsa k.+läri* 172v/8=011/117, *çıkarıldılar k.+lärindin* 57r/5=003/195

kär- "germek; genişletmek; kapatmak" (KB1535, DLT-II 8, ED 735a ker-(g-)) *k.-ä* 183r/2=013, *tar(t)tı çözdi k.-di yärni* 183r/7=013/003, boyun kär- "asi olmak, isyan etmek, karşı gelmek" *boyun k.-di* 63v/5=004/042, *boyun k.-igli* 224v/7=019/032, *boyun k.-iglilär färmänıŋa* 168r/5=011/059, *boyun k.-ägli* 223v/6=019/014, *boyun k.-mäkläri içindä* 154r/3=010/011

kärämät (A) "kerem, bağış" (KB-, AT-, R -). kärämät kıl- "bağışlamak" *k. kıl-* 205v/9=017

käräk- "gerekmek, gerekli olmak" (KB C58, DLT-, ED 743b kärgä-,). *k.-mäs* 113r/9=007/013, 187r/5=013/038, *k.-mäz* 69r/7=004/092, 137v/3=008/067, 140r//6=009/017, 151v/5=009/120, 150v/9=009/113, 152r/2=009/122, 225r/1=019/035, 228r/4=019/092

käräklig "gerekli" (KB B35 DLT-I 509, ED 744a kärgäklig (g-)). *sözni k.* 29v/3=002/235, *k.+räk* 28v/7=002/232

käräkliglik "gereklilik" (KB -, DLT -, ED -). *k. birlä* 21r/2=002/178

käräksiz "gereksiz, gerekli olmayan" (KB 2079, DLT- ED 744a kärgäksiz). *k. söz* 226v/5=019/062

kertgü- "(şüphe etmeksizin) inanmak" (KB -, DLT -, ED -). *k.-rlär* 86v/8=005/050, ägär k.-sä silär 55v/3=003/178

kertgün- "inanmak, iman etmek" bkz. kertün- (KB-, DLT-III 423, ED 793b kertgün-). *k.-ür män* 33v/4=002/260, *k.-ür* 57v/2=003/199, 127r/2=007/158, 157r/8=010/040, *k.-ür kedinki künkä* 143v/3=009/044, *k.-ür kertgünüglilärkä* 145r/6=009/061, *k.-ür taŋrıka* 145r/5=009/061, 149r/7=009/099, *k.-ürlär* 2v/3=002/002, 2v/4=002/004, 10v/9=002/088, 64v/7=004/051, 77r/7=004/162, 86v/8=005/050, 103v/9=006/092, 104r/1=006/092, 105r/2=006/099, 117v/3=007/052, 126v/3=007/156, 129v/7=007/185, 130r/4=007/188, 131v/6=007/203, 14v/4=002/121, 164v/2=011/017, 182v/9=012/111, 200r/9=016/064, 201r/5=016/072, 201v/8=016/079, *k.-ürlär taŋrıka* 148r/3=009/086, *k.-ür miz* 3r/7=002/013, 11r/6=002/091, 76r/3=004/150, *k.-miş* 27r/1=002/221, 69r/8=004/092,

69v/1=004/092, 69v/2=004/092, *k.-miş küŋ* 26v/8=002/221, *k.-mişlä<r>* 220v/8=018/080, *k.-mişlär* 61v/3=004/025, *k.-mişiŋizlärdä kedin* 145v/4=009/066, *k.-mişindä kedin* 204r/3=016/106, *k.-di* 3r/7=002/012, 3r/7=002/013, 32r/7=002/253, 65r/3=004/055, 161r/9=010/090, 162r/1=010/098, 166r/5=011/036, *k.-di kedinki künkä* 140v//2=009/019, *k.-di taŋrıḳa* 140v//2=009/019, *k.-diŋizlär* 120r/1=007/076, *k.-dilär* 3r/2=002/009, 3r/8=002/014, 4r/8=002/025, 4v/3=002/026, 8r/3=002/062, 9r/9=002/076, 10r/1=002/082, 12v/7=002/104, 18r/7=002/153, 19r/9=002/165, 20r/2=002/172, 20v/8=002/178, 21r/9=002/183, 24v/9=002/208, 25r/7=002/212, 25v/3=002/213, 25v/6=002/214, 26r/9=002/218, 31v/3=002/249, 32r/8=002/254, 32v/8=002/257, 34r/4=002/264, 34v/6=002/267, 57v/5=03/200, 60v/1=004/019, 62r/3=004/029, 63v/6=004/043, 64v/8=004/051, 65r/6=004/057, 65v/2=004/059, 65v/5=004/060, 66v/5=004/071, 67r/5=004/076, 69v/5=004/094, 72v/9=004/122, 74r/8=004/135, 74v/3=004/136, 74v/6=004/137, 74v/6=004/137, 75v/2=004/144, 76r/5=004/152, 77r/2=004/159, 78v/4=004/173, 78v/8=004/175, 79r/8=005/001, 79v/1=005/002, 80v/5=005/006, 81r/5=005/008, 81r/7=005/009, 81r/9=005/011, 84v/3=005/035, 86v/8=005/051, 87r/5=005/053, 87r/6=005/054, 87v/1=005/055, 87v/3=005/056, 87v/4=005/057, 89r/3=005/069, 90v/2=005/082, 90v/9=005/087, 91r/8=005/090, 91v/5=005/093, 91v/8=005/094, 92r/1=005/095, 92r/5=005/101, 93r/4=005/105, 93r/6=005/106, 100r/3=006/054, 102v/9=006/082, 115r/6=007/032, 116v/1=007/042, 119v/8=007/075, 120v/9=007/088, 126r/2=007/153, 126v/7=007/157, 133r/2=008/012, 133r/6=008/015, 133r/6=008/020, 133v/1=008/024, 133v/7=008/027, 133v/9=008/029, 135v/3=008/045, 138r/1=008/072, 138r/3=008/072, 138r/7=008/074, 138r/9=008/075, 140v/4=009/020, 140v//8=009/023, 141v/1=009/028, 142r/5=009/034, 142v/8=009/038, 145r/6=009/061, 148r/6=009/088, 151r/1=009/113, 151v/4=009/119, 152r/5=009/123, 152r/8=009/124, 153r/3=010/002, 153r/8=010/004, 153v/7=010/009, 159r/5=010/063, 162r/8=010/103, 165r/2=011/023, 165v/4=011/029, 168r/3=011/058, 171r/5=011/094, 178r/4=012/057, 186r/1=013/028, 186r/2=013/029, 186r/7=013/031, 190r/4=014/023, 190v/1=014/027, 190v/5=014/031, 203v/4=016/099, 203v/7=016/102, 215r/5=018/013, 217r/3=018/030, 222v/3=018/107, 227r/7=019/073, 228r/7=019/096, *k.-dimiz* 9r/9=002/076, 16r/3=002/136, 85r/3=005/041, 88r/3=005/061, 90v/5=005/083, 93v/7=005/111, 123r/1=007/121, 231v/1=020/070, 231v/6=020/073, *k.-dilär anıŋ birlä* 168v/7=011/066, *k.-dilär cuhūdnı* 90v/1=005/082, *k.-düm* 161r/8=010/090, *k.-dümiz* 3r/1=002/008, 3r/8=002/014, 57r/1=003/193, *k.-diŋizlär* 16r/6=002/137, 123r/2=007/123, 231v/2=020/071, *k.-düŋiz* 158r/5=010/051, *k.-gäy ök* 105v/7=006/109, *k.-gäylär* 111r/8=006/154, *k.-sä* 15r/4=002/126, 20v/3=002/177, 32v/7=002/256, 55v/3=003/179, 99v/2=006/048, 120v/5=007/086, 140r//9=009/018, 221r/9=018/088, 226v/2=019/060, 232r/8=020/082, *k.-sä silär* 81v/5=005/012, *k.-sä silär taŋrıḳa* 135r/3=008/041, *k.-sälär* 12v/6=002/103, 16r/6=002/137, 75v/8=004/147, 91v/6=005/093, 91v/7=005/093, 120v/7=007/087, 121v/4=007/096, 219r/3=018/055, *k.-sälär taŋrıḳa* 63r/9=004/039, *k.-sün* 217r/1=018/029, *k.-sünlär* 22r/2=002/186, *k.-üŋ* 2v/1=002, 231v/9=020/075, *k.-üŋlär* 55v/2=003/179, 57r/1=003/193, 11r/6=002/091, 6r/2=002/041, 64r/9=004/047, 74v/3=004/136, 78r/3=004/170, 78r/8=004/171, 93v/7=005/111, 127r/=007/158, 131v/4=008/001, *k.-ginçä* 26v/9=002/221, *k.-ginçä tägi* 26v/8=002/221, *k.-igli* 140r//2=009/013, *k.-iglilär* 119v/1=007/072, 120v/4=007/085, *ämlägäy k.-*

iglilärniŋ köŋlini 140r//3=009/014, *k.-ügli* 69v/7=004/094, 80v/1=005/005, 91r/3=005/088, 123v/7=007/132, 183r/7=013/002, *k.-ügli bolsa* 203v/1=016/097, 207v/1=017/019, *k.-ügli bolsa* 234r/1=020/112, *k.-ügli äränlär* 146r/9=009/071, *k.-ügli ḳunçuylar* 146r/9=009/071, *k.-üglini* 69r/8=004/092, *k.-üglilär* 11r/8=002/091, 61v/3=004/025, 77r/7=004/162, 77r/8=004/162, 81v/3=005/011, 83r/8=005/023, 85v/4=005/043, 87v/6=005/057, 94v/1=005/112, 106v/5=006/118, 112v/6=007/002, 119v/9=007/075, 131v/5=008/002, 131v/7=008/004, 144r/6=009/051, 145r/9=009/062, 150r/1=009/105, 162r/4=010/099, 167v/6=011/053, 169r/8=011/086, 182r/5=012/103, 189r/2=014/011, 214r/4=017/107, *ärmäs k.-üglilär* 174v/1=012/017, *k.-üglilär birlä* 133r/5=008/19, *k.-üglilär iç dost* 140r//6=009/016, *k.-üglilär üzä* 75r/7=004/141, 87r/8=005/054, 141r/8=009/026, *k.-üglilär birlä* 75v/6=004/146, *k.-üglilär yaraşı* 138r/8=008/074, *k.-üglilärni* 68r/7=004/084, 161r/3=010/087, 191v/3=014/041, *köndürgil k.-üglilärni* 137r/7=008/065, *ḳutġarur k.-üglilärni* 162r/9=010/103, *k.-üglilärkä* 69r/7=004/092, 150v/9=009/112, 195r/4=015/077, 214v/4=018/002, *äm turur k.-üglilärkä* 212r/7=017/082, *kertgünür k.-üglilärkä* 145r/6=009/061, *k.-gänlär* 3r/2=002/008, 160v/2=010/078, *k.-üglilärdin* 69v/9=004/095, 75r/6=004/141, 131v/9=008/005, 137r/7=008/064, 147r/7=009/079, *bolmaḳınḳa k.-üglilärdin* 162v/2=010/104, *k.-üglilärdä adın* 75v/3=004/144, *k.-gän birlä* 137r/4=008/062 *k.-gänlärlärkä* 27r/8=002/223, *k.-ür ärsä* 65v/4=004/059, *k.-miş bolsa* 69v/1=004/092, *k.-mişlärdin bolsa* 97v/6=006/027, *k.-miş ärsä* 73r/5=004/124, *k.-miş ärsälär* 27v/6=002/228, *k.-di ärsä* 89r/4=005/069, 166v/2=011/040, *k.-dilär ärsä* 162r/1=010/098, *k.-diŋizlär ärsä* 160v/8=010/084, *k.-sälär ärdi* 88v/4=005/065, 90r/8=005/081, *k.-mäçilär* 60v/1=004/018, *k.-mädi* 85r/4=005/041, 89r/9=005/072, 89v/3=005/073, *k.-mädi ärsä* 166v/2=011/040, *k.-mädi mūsāḳa* 160v/6=010/083, *k.-mädilär* 90r/6=005/080, 105v/9=006/110, 120v/7=007/087, 160r/5=010/074, *k.-mädiŋizlär birlä* 211r/9=017/069, *k.-mädilär ärdi* 122r/2=007/101, *k.-mädip* 12v/2=002/102, *k.-mäs ärdilär* 154r/7=010/013, *k.-mädük ärdi* 111v/8=006/158, *k.-mägäy* 212v/7=017/090, *k.-mägäy aġmışıŋḳa* 213r/2=017/093, *k.-mägäy ärdi* 162r/2=010/099, *k.-mägäy ärdilär* 106r/2=006/111, *k.-mäglilär* 19r/1=002/161, 70v/5=004/101, 87v/5=005/057, *k.-mäŋizlär* 11v/3=002/093, *k.-mäs mü sän* 33v/4=002/260, *k.-mäs* 34r/6=002/264, 96v/1=006/012, 157r/8=010/040, 166r/5=011/036, 182r/8=012/106, 229r/4=020/016, *k.-mäs miz* 107r/8=006/124, *k.-mäs miz taŋrıḳa* 90v/6=005/084, *k.-mäslär* 2v/6=002/006, 12r/5=002/100, 64r/8=004/046, 66r/6=004/065, 76v/6=004/155, 97v/2=006/025, 105v/8=006/109, 106r/6=006/113, 107v/5=006/125, 110v/5=006/150, 114v/6=007/027, 125r/6=007/146, 156v/5=010/033, 161r/5=010/088, 161v/8=010/096, 162r/6=010/101, 164v/4=011/017, 176r/9=012/037, 183r/4=013/001, 204r/1=016/104, 204r/2=016/105, 214r/4=017/107, 214v/8=018/006, *k.-mäslär* 63r/8=004/038, *kedinki künkä k.-mäslär* 143v/5=009/045, *k.-mäslär kedinki ajunḳa* 197r/5=016/022, 200r/1=016/060, 206v/6=017/010, 209r/8=017/045, *k.-mäslär kedinki künkä* 141v/4=009/029, *k.-mäslär taŋrıḳa* 143v/5=009/045, *k.-mäsün* 217r/1=018/029, *k.-mäsä* 14v/4=002/121, 32v/7=002/256, 164v/2=011/017, *k.-mäsä silär* 74r/3=004/131, *k.-mäsä bälgüläriŋä* 234v/8=020/127, *k.-mäsälär* 97r/4=006/020, *k.-mäzlär* 136v/3=008/055, 173r/3=011/121, 192v/9=015/013, *k.-mäk* 131v/6=008/002, *bir ätözkä k.-mäk* 162r/4=010/100, *k.-mäk birlä* 13r/5=002/108, 55v/9=003/183,

204r/3=016/106, *k.-mäk üzä* 140v/9=009/023, *k.-mäkni* 13r/5=002/108, *arturdı k.-mäkni* 152r/8=009/124, *ündäyür k.-mäkkä* 57r/1=003/193, *aŋar k.-mäki* 162r/1=010/098, *anıŋ k.-mäki* 111v/8=006/158, *ḳazġandı k.-mäki* 111v/8=006/158, *k.-mäkimiz üçün* 123r/5=007/126, *k.-mäkiŋiz üçün* 87v/8=005/059, *k.-mäkiŋizlärni* 61v/4=004/025, *k.-mäkiŋizlärdä kedin* 13r/7=002/109, *k.-mäklilärniŋ alını* 133r/3=008/018, *k.-mäklärni* 102v/9=006/082, *k.-mäkläri* 213r/4=017/094, *k.-mäkläri birlä* 153v/8=010/009, *k.-mämäk* 89r/2=005/068, *k.-mämäkin* 88v/1=005/064, *k.-mämäkläri birlä* 11v/3=002/093

kertü "gerçek, doğru, hak" (KB-, DLT-I 416, ED 738b kertü). *k.* 4v/3=002/026, 6r/4=002/042, 11r/7=002/091, 86r/8=005/048 131v/7=008/004, 17v/4=002/146, 17v/7=002/149, 195v/8=015/099,76r/5=004/151, *k. tutar* 9r/7=002/075, *k. yaraşı* 116v/5=007/043, 203v/7=016/102, *k.+din* 25v/3=002/213, *bilirlär k.+sini* 17v/4=002/146

kertülüg "gerçeklik, doğruluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k. birlä* 25v/1=002/213, 83v/4=005/027

kertün- "inanmak, iman etmek" bkz. kertgün- (KB-, DLT-III 423, ED 739b kertgün-,). *k.-di ärsä* 8r/4=002/062, *k.-gäy ök miz* 124r/1=007/134, *k.-üŋlär* 3r/6=002/012, *k.-üŋlär taŋrıḳa* 173r/4=011/122, *k.-üglilär* 11v/3=002/093, *bolsa k.-gän* 28v/7=002/232, *k.-mägäy miz* 7r/3=002/055

kertüsizlik "hainlik" bkz. kertüsüzlük. *k.* 136v/6=008/058 (2), 137v/9=008/071, kertüsizlik ḳıl- "hainlik etmek" *k. ḳıl-* 137v/9=008/071

kertüsüzlük "yanlışlık, gerçek olmama" bkz. kertüsizlik. *k. birlä and* 27v/1=002/225

kerü "sonra, geri" (KB-, DLT-I 361, ED 736b kerü (g-)). *k. ḳalsa* 24v/2=002/203, *k. ḳalıġlılar* 147v/2=009/081, *k. yanıġlılar* 141r/7=009/025

käs "parça" (KB-, DLT-I 329, ED 784b käs). *k. k. ärür* 222r/3=018/098, käs käs ḳıl- "parça parça etmek" *k. k. ḳıl-* 128r/3=007/168, käs käs pārä pārä ḳıl- "parça parça etmek" *ḳıl- k. k. pārä pārä* 124v/9=007/143

käs- "kesmek, yarmak, yok etmek, ortadan kaldırmak, sona ermek, parça parça etmek; hüküm vermek, anlaşmak, hesap görmek" (KB 363, DLT- I 11 ED748b käs-). *k.-är biçär* 156v/9=010/035, *k.-ärlär* 4v/5=002/027, 185v/6=013/025, *k.-tiŋ* 66r/7=004/065, *k.-tilär äliglärini* 175v/7=012/031, 177v/3=012/050, *siŋrin k.-tilär* 168v/5=011/065, *k.-timiz* 119v/1=007/072, *k.-gäy ök män äliglärinizni adaḳlarıŋızn*ı 231v/3=020/071, *k.-gäy ök män äliglärinizni adaḳlarıŋızn*ı *şaşru* 123r/3=007/124, *k.-gäylär ök* 72v/5=004/119, *k.-gil* 85v/1=005/042, 85v/2=005/042, 225v/5=019/046, *k.-iŋlär äliglärini* 84v/8=005/038, *üzsä k.-sä* 85v/2=005/042, *k.-sä tanıġlılar soŋını* 132r/4=008/007, *k.-ä biçä* 58v/6=004/007, *k.-ginçäkä* 120v/8=007/087, *k.-igli* 196v/8=016/014, *k.-mäsün* 36v/3=002/282, *k.-mäzlär özni* 152r/1=009/121 *adırmaḳ k.-mäk* 65v/6=004/060, *k.-mäk.* 150v/2=009/110, *k.-mäk biçmäk* 100v/8=006/062, *k.-mäk üçün* 50r/8=003/127, *üzmäk k.-mäk biçmäk* 176v/6=012/04

käsäk "parça" (KB-, DLT-I 14, ED 749b käsäk). *k.* 33v/6=002/260, 212v/9=017/092, 212v/9=017/092, *bir k.* 156r/3=010/027, 169v/9=011/081, 180v/9=012/088, *anıŋ bir k.+i birlä* 9r/2=002/073, *k.+lär* 183v/1=013/004

käsigli "hâkim, hükm eden" (KB-, DLT-, ED-, WF). *üzügli k.* 106r/7=006/114, *çoğı k.+lär tapa* 22v/2=002/188, *k.+lärdä ol üzügli käsiglilärdä* 120v/8=007/087

käsil- "kesilmek; hükme bağlanmak; ayrılmak, ayrı düşmek" (KB 404, DLT-, ED 750a käsil-). *k.-di ol bodunlarnıŋ soŋı* 99r/6=006/045, *üzüldi k.-di iş* 176v/9=012/041, *k.-di ök* 104r/8=006/094, *äwdin k.-dilär* 204r/8=016/110, *k.-gäy äligläri adakları* 83r/9=005/033, *k.-ip* 68v/7=004/089, *käslip tursa* 70r/5=004/097, *k.-miş* 61r/9=004/024, 72v/4=004/118, *k.-miş turur* 59r/8=004/011, 194v/8=015/066, *k.-mişdä kedin* 61v/1=004/024, *k.-ü* 70v/1=004/100

käslin- "ayrılmak, terk etmek" (KB -, DLT-I 352, ED 750b käslin-). äwdin barkdın käslinip çık- "hicret etmek" *äwdin barkdın k.-ip çık-* 70r/9=004/100, 138r/3=008/072, *k.-ip çıkmagınça* 138r/3=008/072

käsüklüg "kesiklik, kopukluk (iki peygamber arasında peygambersiz geçen zaman)" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *üzüklüg k. üzä* 82v/8=005/019

käsüksüz "devamlı, sürekli" (KB 31, DLT-, ED 750a käsüksüz,). *üzüksüz k.* 172r/4=011/108

ketär- "gidermek, son vermek" (KB-, DLT- III 164, ED 805b ke:tär (g-)). *eläti k.-di yarukluklarnı* 3v/4=002/017

kätür- "getirmek" (KB 570, DLT-, ED 716b kältür- (g-)). *küfr k.-ürlär* 40r/3=003/021, 49r/1=003/112, *küfr k.-ür siz* 44v/8=003/070, *k.-di* 197v/1=016/026, *küfr k.-di* 49r/7=003/116, *küfr k.-dilär* 39r/1=003/012, 43v/4=003/055, 45r/3=003/072, 50r/9=003/127, 52r/5=003/149, 52r/7=003/151, 55r/8=003/178, *k.-di ök* 72r/1=004/112, *küfr k.-düŋüz* 48v/1=003/106, *küfr k.-düŋüz mü* 48r/8=003/106, *k.-sä* 118r/4=007/057, *küfr k.-sä* 39v/8=003/019, *küfr k.-gän* 52r/3=003/147, *küfr k.-gänlärni* 51r/9=003/141, *ziyān k.-mägäylär* 55r/5=003/176, *k.-mäk* 222r/4=018/099

käw- "zayıflatmak, gevşetmek" (KB-, DLT-I 167, ED 687a käv-(g-)). *k.-däçi* 133r/2=008/018

käwrä- "zayıflamak, gevşemek" (KB-, DLT- III 41, ED 691a kävrä:- (g-)). *k.-di süŋüküm ya'nī ża'īf boldum* 223r/4=019/004

käwräk "zayıf, mec. aciz, zavallı" (KB-, DLT-I 479, ED 690b kävräk (g-)). *k. yaratıldı k.* 62r/3=004/028, *k. tutulmışlar* 67r/3=004/075, 70r/6=004/098,70r/4=004/097, 73v/2=004/127, käwräkräk "daha zayıf" *k.+räk* 227v/2=019/075

käwräklik "zayıflık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k. bolsa* 137v/1=008/066

käy (S) "çok" bkz. käd (KB-, DLT -, ED-, WF). *bildiŋizlär k.* 8r/8=002/065, käy bilgän "her şeyi bilen, Esma-i Hüsna'dan" *k. bilgän* 35v/3=002/273

käyd (A) "hile, düzen" (KB-, AT-, R-). *iblīsniŋ alı k.+i* 67r/7=004/076, *anlarnıŋ k.+läri* 49v/9=003/120, käyd al kıl- "tuzak kurmak, hile yapmak" *k. al kıl-* 173v/4=012/005, 173v/4=012/005

käz "kez, defa, kere" (KB -, DLT-, ED-, WF-). *bir k.* 41v/6=003/037

käzgü "gezecek yer" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.* 70r/9=004/100

käzīd (A. cizye) "Müslüman olmayanlardan alınan vergi" (KB-, AT-, R -). *bersünlär k.+ni äliŋdin* 141v/5=009/029

ḳıblä (A) "kıble, secde edilen yer, yön, Kâbe" (KB-, AT-, R-). *ḳ.* 17v/5=002/148, 26v/6=002/220, *äwürgäy ḳ.+ḳa* 17r/5=002/144, *ḳılmadımız ḳ.+ni* 17r/1=002/143, *säniŋ ḳ.+ŋḳa* 17r/9=002/145, *anlarnıŋ ḳ.+sıŋḳa* 17r/9=002/145, *amarınıŋ ḳ.+sinkä* 17v/1=002/145, *äwürdi ḳ.+lärindin* 16v/6=002/142, kaʿbäni ḳıblä ḳıl- "Kâbe'yi kıble tayin etmek" *kaʿbäni ḳ. ḳıl-* 187v/5=014

ḳıḳır- "yüksek sesle çağırmak, bağırmak, haykırmak" (KB-, DLT-I 142, ED 612a ḳıḳır-). *ḳ.-dı* 41v/1=003/039, *ḳ.-ġay bir ḳ.-ıġlı* 116v/8=007/044

ḳıl- "kılmak, yapmak, etmek, eylemek" (KB A4, DLT-I 39, ED 616a ḳıl-). *ḳ.-ur män* 157v/1=010/041, *ḳ.-ur sän* 9r/6=002/074, *ḳ.-ur* 5r/2=002/030, 10v/2=002/085, 32r/8=002/253, 41v/5=003/040, 98v/8=006/039, 134v/6=008/037, *ḳ.-ur siz* 37r/8=002/283, 47v/4=003/098, 47v/6=003/099, 52v/6=003/153, 53r/9=003/156, 107v/4=006/125, 190v/2=014/027, 212r/8=017/084, *ḳ.-ur silär* 13v/1=002/110, 16v/4=002/140, 17v/8=002/149, 23v/8=002/197, 29r/6=002/233, 29r/9=002/234, 30r/2=002/237, 34v/2=002/265, 35r/7=002/271, 55v/6=003/180, 58r/1=004/001, 69v/9=004/094, 71v/5=004/108, 73v/6=004/128, 74v/2=004/135, 81r/7=005/008, 103v/6=006/091, 138r/5=008/072, 140r/6=009/016, 157v/1=010/041, 171r/2=011/092, 172v/1=011/112, 203r/=016/091, *ḳ.-urlar* 10v/3=002/085, 11v/9=002/096, 49v/9=003/120, 54r/2=003/163, 66r/1=004/062, 89r/9=005/071, 108r/8=006/132, 112r/2=006/159, 157r/1=010/036, 157v/8=010/046, 17r/8=002/144, 174v/5=012/019, 199v/1=016/050, 199v/6=016/056, 200r/5=016/062, *ḳ.-mışda keḏin* 84v/9=005/039, *ḳ.-mışları täg* 198r/5=016/034, *ḳ.-mışlarını* 231r/9=020/069, *ḳ.-dı* 58r/8=004/005, 84r/1=005/020, 83r/2=005/020, 88r/1=005/060, *ḳ.-dı oḳ* 92r/8=005/097, 112r/9=006/165, 119r/3=007/069, 119v/5=007/074, 128v/7=007/173, 130r/5=007/189, 179r/8=012/070, 181v/6=012/100, 196v/3=016/012, 198r/4=016/033, 201v/6=016/078, 201v/8=016/080, 202r/2=016/081, 204v/1=016/111, 223v/9=019/017, 224r/7=019/024, *ḳ.-dımız* 8v/1=002/066, 62v/2=004/033, 69r/7=004/091, 86v/1=005/048, 96r/1=006/006, 107r/6=006/123, 113r/5=007/010, 154r/8=010/014, 160r/3=010/073, 192r/1=014/045, 193r/2=015/016, 193r/5=015/020, 206r/3=017/002, 206r/9=017/006, 206v/8=017/012, 208v/1=017/033, 219v/3=018/059, 225v/9=019/050, *ḳ.-dıŋızlar* 132r/5=008/009, 181r/1=012/089, 202v/9=016/091, *ḳ.-dılar* 108r/7=006/132, 51r/1=003/135, 65r/6=004/057, *ḳ.-duḳları* 186r/8=013/031, *ḳ.-ġay* 209r/7=017/045, *ḳ.-ġay miz* 33v/1=002/259, 209r/8=017/046, *ḳ.-ġay silär* 139v/1=009/008, 222r/3=018/098, *ḳ.-ġıl* 15r/3=002/126, 33v/6=002/260, 67r/4=004/075, 67r/5=004/075, 166r/6=011/037, 212r/5=017/080, *ḳ.-ıŋlar* 8v/5=002/068, 108v/2=006/135, 150r/1=009/105, 178r/9=012/062, *ḳ.-sa* 40v/8=003/028, 62r/5=004/030, 72r/7=004/114, 100r/4=006/054, 103r/9=006/088, *ḳ.-sa miz* 117v/5=007/053, *ḳ.-sa silär* 75v/4=004/144, *ḳ.-salar* 66r/9=004/066, 106r/7=006/113, *ḳ.-ıġlı* 172r/2=011/107, *bar ḳ.-ıġlı* 105r/3=006/101, *ḳ.-ıġlılar* 112r/2=006/159, 174r/3=012/010, *ḳ.-daçı* 5r/1=002/030, 14v/8=002/124, 108v/2=006/135, 153r/5=010/003, 171r/3=011/093, 216v/1=018/023, *ḳ.-daçılar* 178r/9=012/061, 214v/9=018/008, *ḳ.-ġu* 214r/6=017/108, *ḳ.-ġuları üçün* 9v/1=002/076, *anlarnıŋ ḳ.-ġuçısı* 43v/4=003/055, *ärür ḳ.-ġuluḳ* 135v/2=008/044, *ḳ.-ur ärdi* 203v/1=016/096, *ḳ.-ur ärdimiz* 117v/5=007/053, 124r/6=007/137, *ḳ.-ur ärdiŋizlär* 93r/5=005/105, 100v/6=006/060, 116v/6=007/043, 149r/1=009/094, 150r/2=009/105, 155v/3=010/023, 197v/6=016/028, 198r/3=016/032, 203r/5=016/093, *ḳ.-ur ärdilär*

16v/6=002/141, 82r/4=005/014, 88r/5=005/062, 88r/7=005/063, 90r/5=005/079, 99r/4=006/043, 103r/9=006/088, 105v/6=006/108, 107r/6=006/122, 107v/7=006/127, 122v/9=007/118, 124v/1=007/139, 125r/9=007/147, 127v/3=007/162, 129v/1=007/180, 139v/3=009/009, 152r/2=009/121, 154r/5=010/012, 16r/1=002/134, 164r/9=011/016, 166r/6=011/036, 179r/7=012/069, 195v/4=015/093, 203v/2=016/097, 204v/4=016/112, *ḳ.-ur ärsä* 107r/9=006/124, *ḳ.-mış ärsä* 229r/4=020/015, *ḳ.-ġay ärdi* 86v/2=005/048, 203r/4=016/093, 162r/1=010/098, *ḳ.-dı ärsä* 221/9=018/096, *ḳ.-ġay ärdimiz* 96r/5=006/009, *ḳ.-ġaylar ärdi* 53v/3=003/159, *ḳ.-sa ärdimiz* 96r/5=006/009, *ḳ.-madı* 132r/7=008/010, 92r/8=005/103, *ḳ.-madımız* 105v/3=006/107, 224v/7=019/032, *ḳ.-madıŋızlar* 4r/6=002/024, *ḳ.-madılar* 56v/3=003/188, *ḳ.-mağay* 4r/6=002/024, 218v/1=018/048, *ḳ.-mağaylar* 159r/1=010/061, 66r/9=004/066, *ḳ.-mağaylar ärdi* 106r/5=006/112, 108v/9=006/137, *ḳ.-mağıl* 117r/4=007/047, 125v/7=007/150, 207v/5=017/022, 208r/4=017/029, 216r/9=018/022, *ḳ.-maduḳ turur* 75r/7=004/141, *ḳ.-mas sän* 182r/5=012/104, *ḳ.-mas* 75v/7=004/147, *ḳ.-masa sän* 88v/8=005/067, *ḳ.-masa* 55r/5=003/176, 138r/6=008/073, 176r/1=012/032, *ḳ.-masaŋız* 36r/5=002/279, *ḳ.-masun* 177v/5=012/051, *ḳ.-maz ärdilär* 127v/5=007/163, *ḳ.-maz ärdimiz* 197v/5=016/028, *baḳa ḳ.-ur işni* 153r/5=010/003, *baḳıp ḳ.-ur işni* 183r/6=013/002, *ḳ.-maḳıŋ üzälä* 221/7=018/094, ābdān ḳıl- "imar etmek" *ābdān ḳ.-ur* 140r/8=009/018, *ābdān ḳ.-salar* 140r/7=009/017, *ābdān ḳ.-maḳ* 140v//2=009/019, açuḳluġ ḳıl- "açığa vurmak, açıklamak" *açuḳluġ ḳ.-urlar* 197r/7=016/023, *açuḳluġ ḳ.-sa sän* 228v/7=020/007, *açuḳluġ ḳ.-sa* 184r/3=013/010, aḏaḳın ḳıl- "ayakta kılmak, namaz kılmak" *aḏaḳın ḳ.-urlar namāznı* 2v/3=002/003, 131v/6=008/003, *aḏaḳın ḳ.-dılar namāznı* 128r/9=007/170, *aḏaḳın ḳ.-ġıl namāznı* 212r/1=017/078, *aḏaḳın ḳ.-sunlar namāznı* 190v/5=014/031, *aḏaḳın ḳ.-ıŋlar namāznı* 6r/5=002/043, 13r/9=002/110, 161r/3=010/087, *aḏaḳın ḳ.-sa namāznı* 20v/6=002/177, *aḏaḳın ḳ.-sa silär namāznı* 81v/4=005/012, 191r/7=014/037, *aḏaḳın ḳ.-umaḳlarıŋa* 28r/3=002/229, *aḏaḳın ḳ.-mağay* 222v/2=018/105, *aḏaḳın ḳ.-maḳları* 28r/7=002/230, *ḳ.-u<ma>maḳlar* 28r/2=002/229, aḏaşıḳ ḳıl- "adaş yapmak" *ḳ.-madımız aḏaşıḳ* 223r/8=019/007, aḏın taŋrını ḳıl- "Allah'tan başka tanrı edinmek" *ḳ.-urlar a. taŋrını* 195v/6=015/096, *ḳ.-mağıl aḏın taŋrı* 208v/9=017/039, aḏırġuçı säçgüçi ḳıl- "hakem kılmak" *aḏırġuçı säçgüçi ḳ.-urlar* 85v/3=005/043, aḏırt ḳıl- "ihtilâf etmek" *tutaşı aḏırt ḳ.-ığlılar* 172v/9=011/118, aḏruḳluġ ḳıl- "ayırt etmek, furkan/yardım bahşetmek" *ḳ.-ġay aḏruḳluġ* 133v/9=008/029, ʿafv ḳıl- "bağışlamak, affetmek" *afv ḳ.-ġanlarḳa* 50v/8=003/134, *ʿafv ḳ.-maz yazuḳluġlarnı* 154v/6=010/017, ʿahd ḳıl- "sözleşmek, antlaşmak" *ʿahd ḳ.-dımız* 15r/2=002/125, *ʿahd ḳ.-sa silär* 202v/8=016/091, *ʿahd ḳ.-salar* 20v/7=002/177, *ʿahd ḳ.-mağaylar* 159r/1=010/061, āh ḳıl- "bağrı yanmak, feryat etmek" *āh ḳ.-ığlı* 169r/9=011/075, al ḳıl- "hile yapmak, tuzak kurmak" *al ḳ.-ur silär* 155r/5=010/021, *al ḳ.-urlar* 134r/3=008/030, 205v/7=016/127, *al ḳ.-dı* 192r/1=014/046, *al ḳ.-dı oḳ* 187r/9=013/042, 197r/8=016/026, *al ḳ.-ıŋlar* 130v/6=007/195, *al ḳ.-urlar ärdi* 182r/4=012/102, *al ḳ.-u könmäslär* 70r/7=004/098, al dästän ḳıl- "tuzak kurmak" *al dästän ḳ.-dılar* 199r/4=016/045, aman ḳıl- "yardım istemek" *aman ḳ.-u* 187v/5=014, amrulġu ḳıl- "dinlenme yeri yapmak" *amrulġu ḳ.-dı* 201v/8=016/080, ʿamäl ḳıl- "iş yapmak" *ʿamäl ḳ.-ġanlarnıŋ yanutı* 51r/3=003/136, anuḳ ḳıl- "hazır kılmak" *ḳ.-dılar anuḳ* 218v/4=018/049, *anuḳ ḳ.-ġay miz*

227r/2=019/068, anlarnıŋ sözläri ḳıl- "söylemek" *ḳ.-dı anlarnıŋ sözläri* 143r/5=009/040, anıŋ üstünini ḳıl- "altını üstüne getirmek" *ḳ.- dımız anıŋ üstünini* 169r/2=011/082, arıġ(lık) ḳıl- "temizlemek, temiz kılmak" *arıġlıḳ ḳ.-urlar* 120r/8=007/082, *arıġ ḳ.-dı* 41v/8=003/042, *arıġ ḳ.-ġanıŋ män* 43v/3=003/055, *arıġ ḳ.-maz* 45v/3=003/077, arıġsızlıḳnı ḳıl- "murdar, mec. (inkârcı) kılmak" *ḳ.-ur arıġsızlıḳnı* 162r/4=010/100, arıġsıznı ḳıl- "murdar mec. (kâfir) kılmak" *ḳ.- ur arıġsıznı* 134v/5=008/037, artaḳ ḳıl- "fesat kılmak, bozgunculuk yapmak" *artaḳ ḳ.-ıġlılarnıŋ soŋı* 120v/6=007/086, artaḳ iş ḳıl- "bozgunculuk yapmak" *artaḳ iş ḳ.-ıġlılar* 3r/6=002/012, 119v/7=007/074, 221/6=018/094, *artaḳ iş ḳ.-ġlılarnı* 88v/3=005/064, artaḳlıḳ ḳıl- "fesat çıkarmak" *artaḳlıḳ ḳ.-ur* 5r/2=002/030, 185v/6=013/025, *artaḳlıḳ ḳ.-urlar* 4v/6=002/027, *artaḳlıḳ ḳ.-ġay silär* 206r/5=017/004, *artaḳlıḳ ḳ.-sunlar* 123r/7=007/127, *artaḳlıḳ ḳ.-sa* 24v/5=002/205, 24v/6=002/205, *artaḳlıḳ ḳ.-samız* 179v/2=012/073, *artaḳlıḳ ḳ.-ıġlı* 26v/7=002/220, *artaḳlıḳ ḳ.-ıġlılar* 7v/5=002/060, *artaḳlıḳ ḳ.-ıġlılar bolup* 169r/7=011/085, *artaḳlıḳ ḳ.-ıġlılar yolıŋa* 124v/6=007/142, *artaḳlıḳ ḳ.-ıġlılarnıŋ soŋı* 122r/6=007/103, *artaḳlıḳ ḳ.-ur ärdilär* 202v/3=016/088, *artaḳlıḳ ḳ.-maŋlar* 3r/4=002/011, 7v/5=002/060, 118r/2=007/056, 119v/7=007/074, 120v/3=007/085, 169r/7=011/085, *artaḳlıḳ ḳ.-maḳŋızlar* 155v/2=010/023, artuḳ ḳıl- 1. "üstün kılmak" *artuḳ ḳ.-ur miz* 183v/2=013/004, *artuḳ ḳ.-dım* 6v/1=002/047, *ol artuḳ ḳ.-dı* 124v/1=007/140, 2. "bölerek artırmak suretiyle birbirine düşürmek" *a. ḳılsa* 101r/4=006/065, artuḳluḳ ḳıl- "taşkınlık etmek" *artuḳluḳ ḳ.-urlar* 155v/1=010/023, *artuḳluḳ ḳ.-ġay oḳ* 206r/5=017/004, *artuḳluḳ ḳ.-sa* 21v/4=002/184, *artuḳluḳ ḳ.-maḳḳa* 230r/5=020/045, ʿarż ḳıl- "sunmak, teklif etmek" *ʿarż ḳ.-ġay idiŋkä* 218r/9=018/048, āsān ḳıl- "kolaylaştırmak" *āsān ḳ.-dımız* 228r/8=019/097, *āsān ḳ.-u bergil* 229v/1=020/026, asıġ ḳıl- "fayda vermek, kazanç sağlamak" *asıġ ḳ.-ur* 19r/5=002/164, 95r/5=005/119, 185r/2=013/017, *asıġ ḳ.-ġay* 174v/7=012/021, *asıġ ḳ.-u* 184v/5=013/016, 232v/8=020/089, *asıġ ḳ.-dı ärsä* 162r/1=010/098, *asıġ ḳ.-mas* 12v/4=002/102, 14v/7=002/123, 111v/7=006/158, 133r/4=008/019, 154v/7=010/018, 162v/4=010/106, 166r/2=011/034, *asıġ ḳ.-maz* 101v/7=006/071, 179r/4=012/068, *asıġ ḳ.-maḳın* 59r/8=004/011, *asıġ ḳ.-maḳḳa* 130r/2=007/188, āşkārā ḳıl- "açıklamak" *āşkārā ḳ.-ur silär* 197r/3=016/019, *āşkārā ḳ.-urlar* 9v/2=002/077, *āşkārā ḳ.-dı* 192r/9=015, *āşkārā ḳ.-sa* 142r/4=009/033, aştı ḳıl- "anlaşmak, barış yapmak" *aştı ḳ.-sa silär* 73v/8=004/129, *aştı ḳ.-maḳ* 73v/5=004/128, 73v/5=004/128, ʿaṭā ḳıl- "bağışlamak" *ʿaṭā ḳ.-dı* 163r/2=011, ʿayb ḳıl- "ayıplamak, kusur bulmak" *ʿayb ḳ.-urlar* 147r/7=009/079, *ʿayb ḳ.-maḳım* 220v/6=018/079, āzād ḳıl- "hürriyetine kavuşturmak, serbest bırakmak" *āzād ḳ.-maḳ* 69r/8=004/092, 69v/1=004/092, 69v/2=004/092, *āzād ḳ.-maḳ bir boyunnı* 91r/6=005/089, ʿazīz ḳıl- "yüceltmek" *ʿazīz ḳ.-ur sän* 40v/3=003/026, baçıġ ḳıl- "söz vermek" *baçıġ ḳ.-dı* 55v/9=003/183, 123v/9=007/134, baḫīllıḳ ḳıl- "cimrilik etmek" *baḫīllıḳ ḳ.-urlar* 55v/4=003/180, *baḫīllıḳ ḳ.-dılar* 55v/5=003/180, baḫşīş ḳıl- "bağışlamak" *baḫşīş ḳ.-ġan* 38v/6=003/008, bāṭıl ḳıl- "boşa çıkarmak" *bāṭıl ḳ.-maŋlar* 34r/4=002/264, bädäl ḳıl- "bir şeyi başka bir şeyle değiştirmek" *bädäl ḳ.-urlar* 45v/2=003/077, bälgü ḳıl- "delil kılmak" *taŋrınıŋ bälgü ḳ.-mışlarını* 79v/1=005/002, *ḳ.-alım bälgü* 224r/4=019/021, bälgülüg ḳıl- "belirlemek" *bälgülüg ḳ.-mış täg* 29v/6=002/236, *bälgülüg ḳ.-dı* 230v/2=020/053, *bälgülüg ḳ.-ıŋlar* 69v/8=004/094, 198r/8=016/035, *bälgülüg ḳ.-sa*

silär 29v/6=002/236, bäräkātnı ḳıl- "bereketlendirmek" *bäräkātnı ḳ.-dımız* 124r/5=007/137, bäyān ḳıl- "açıklamak, anlatmak" *bäyān ḳ.-ur* 48r/4=003/103, *bäyān ḳ.-duḳ* 49v/4=003/118, bäzäk ḳıl- "zinet, süs yapmak" *ḳ.-dımız bäzäk* 214v/9=018/007, bıçığ ḳıl- "ahd kılmak, sözleşmek" *bıçığ ḳ.-dı* 147r/2=009/075, *bıçığ ḳ.-dımız oḳ* 234r/5=020/115, *bıçığ ḳ.-dıŋızlar* 139r/8=009/007, biligsizlär ḳıl- "cahillik etmek" *ḳ.-dı biligsizlär* 126r/7=007/155, biligsizlik ḳıl- "cahillik etmek" *biligsizlik ḳ.-ur silär* 106r/3=006/111, 165v/5=011/029, bor ḳıl- "meyve suyu yapmak" *bor ḳ.-urlar* 177v/2=012/049, boş ḳıl- "boşamak" *boş ḳ.-maḳ* 27v/9=002/229, boynaġuluḳ ḳıl- "aşırı gitmekte uzmanlaşmak" *boynaġuluḳ ḳ.-urlar* 144v/7=009/057, *boynaġuluḳ ḳ.-dılar* 149v/4=009/101, *boynaġuluḳ ḳ.-maŋlar* 172v/1=011/112, *boynaġuluḳ ḳ.-maḳḳa* 230r/5=020/045, boyun berigli ḳıl- "itaatkâr kılmak" *ḳ.-ġıl boyun bärigli* 15r/7=002/128, bulġaḳ ḳıl- "fitne çıkarmak" *bulġaḳ ḳ.-maġıl* 144r/2=009/049, 160v/9=010/085, bütünlük ḳıl- "inanmak, kabul etmek" *bütünlük ḳ.-dı* 81r/3=005/007, cāḏūlūḳ ḳıl- "büyü yapmak" *cāḏūlūḳ ḳ.-sa* 123v/6=007/132, cämᶜ ḳıl- "toplamak, bir araya getirmek" *cämᶜ ḳ.-urlar* 53v/1=003/157, *cämᶜ ḳ.-duḳ* 40v/1=003/025, cüftlär ḳıl- "çiftler hâlinde kılmak, eşler vermek" *ḳ.-dımız cüftlär* 187r/4=013/038, *cüftlär ḳ.-dı* 201r/3=016/072, çıḳış ḳıl- "vergi vermek" *ḳ.-alım çıḳış* 221/6=018/094, çın ḳıl- "gerçek yapmak" *çın ḳ.-ur* 160v/5=010/082, dād ḳıl- "adalet kılmak, adil olmak" *dād ḳ.-umamaḳıŋızlarḳa* 58r/5=004/003, *dād ḳ.-maḳıŋızlarḳa* 73v/7=004/129, dāᶜvā ḳıl- "iddia etmek" *dāᶜvā ḳ.-ġuçı boḏunlarnı* 228r/8=019/097, däfᶜ ḳıl- "savmak, ortadan kaldırmak" *däfᶜ ḳ.-ıŋ* 54r/8=003/167, *däfᶜ ḳ.-ıŋız* 54a/2=003/168, dästān ḳıl- "tuzak kurmak" *dästān ḳ.-dıŋızlar* 123r/2=007/123, dästūr ḳıl- "izin istemek" *dästūr ḳ.-urlar* 148v/6=009/093, diräng ḳıl- "gecikmeksizin, çok geçmeden, hemen yapmak" *diräng ḳ.-madı* 169r/2=011/069, dostluḳ ḳıl- "dostluk yapmak" *ḳ.-ġay dostluḳ* 228r/7=019/096, duᶜā icābät ḳıl- "dua'yı kabul etmek" *duᶜā icābät ḳ.-ığlı* 168r/9=011/061, duᶜā ḳıl- "dua etmek" *duᶜā ḳ.-urlar* 155r/8=010/022, *duᶜā ḳ.-dı* 41v/9=003/038, *duᶜā ḳ.-maslar* 72v/2=004/117, 72v/3=004/117, *duᶜā ḳ.-u bergil* 123v/9=007/134, *duᶜā ḳ.-ığlı turur* 223r/3=019/001, edgü/äḏgü ḳıl- "iyi davranmak, iyi iş yapmak" *ḳ.-sa eḏgü* 203v/1=016/097, 226v/3=019/060, *eḏgü ḳ. -ığlıdın* 26v/7=002/220, *äḏgü ḳ. -ığlılar* 3r/4=002/011, *körürmiz eḏgülük ḳ. -ığlılardın* 176r/7=012/036, *äḏgü ḳ.-maḳ* 26v/6=002/220, *eḏgü ḳ.-maḳ* 27v/8=002/228, *äḏgü ḳ.-maḳ birlä* 149v/1=009/100, *ḳ.-dı äḏgü* 89r/4=005/069, äḏgülär ḳıl- "iyi işler yapmak" *ḳ.-daçı äḏgülär* 218r/7=018/046, *ḳ.-sa eḏgülärdin* 234r/1=020/112, eḏgülük/ äḏgülük ḳıl- "iyilik etmek, iyi davranmak" *eḏgülük ḳ. -urlar* 222r/9=018/104, *ḳ.-urlar äḏgülüklärni* 206v/5=017/009, *äḏgülük ḳ. -dılar* 197v/8=016/030, *eḏgülük ḳ. -dılar* 205r/5=016/119, *äḏgülük ḳ. -dılar* 54a/8=003/172, *ḳ.-dılar äḏgülük birlä* 29r/8=002/234, *eḏgülük ḳ.-dılar* 75v/6=004/146, *äḏgülük ḳ.-dıŋızlar* 206v/1=017/007, *ḳ.-ġay üküş äḏgülük* 60v/4=004/019, 60v/5=004/019, *eḏgülük ḳ.-sa* 115v/3=007/035, *äḏgülük ḳ. -sa* 8r/4=002/062, 25v/9=002/215, *eḏgülük ḳ. -sa* 84v/9=005/039, 99v/2=006/048, 100r/4=006/054, 232r/9=020/082, *eḏgülük ḳ.-sa silär* 73v/6=004/128, *äḏgülük ḳ. -salar* 18v/9=002/160, *eḏgülük ḳ. -salar* 91v/7=005/093, *eḏgülük ḳ. -ġan* 29v/8=002/236, *eḏgülük ḳ. -ığlı* 73r/6=004/125, *äḏgülük ḳ. -ığlılar* 205v/7=016/128, *eḏgülük ḳ. -ığlılar üzä* 148v/3=009/091, *eḏgülük ḳ. -ığlılar yanutı* 181r/4=012/090, *äḏgülük ḳ.-ığlılar yanutı* 172v/5=011/115, 118r/3=007/056, 175r/1=012/022, *eḏgülük*

ḳ.-ığlılarnıŋ yanutı 90v/8=005/085, *äḏgülük ḳ.-ığlılarnıŋ yanutını* 151v/8=009/120, *äḏgülük ḳ. -ığlılarnı* 7v/1=002/058, 23r/8=002/195, 82r/2=005/013, 91v/8=005/093, *eḏgülük ḳ. -ığlılarḳa* 103r/5=006/084, *eḏgülük ḳ.-ığlılardın* 180r/2=012/078, *eḏgülük ḳ.-dıŋız ärsä* 206v/1=017/007, *äḏgülük ḳ. -ığlılarnıŋ yanutını* 128v/1=007/170, 23r/7=002/19, *äḏgülük ḳ. -ġan* 223v/6=019/014, *eḏgülük ḳ. -ġanlar* 127v/1=007/161, *äḏgülük ḳ. -ġanlarnı* 50v/8=003/134, 52r/4=003/148, *eḏgülük ḳ.-ığlı bolsa* 13v/4=002/112, *eḏgülük ḳ. -maḳ* 110v/7=006/151, 207v/5=017/023, *äḏgülük ḳ. -maḳ* 10r/3=002/083, 27v/8=002/228, 63r/2=004/036, 66r/2=004/062, *äḏgülük ḳ. -maḳıŋızlarḳa* 27r/9=002/224, äḏgülükdin/eḏgülükdin ḳıl- "iyilik etmek" *ḳ.-dı äḏgülükdin* 41r/3=003/030, *ḳ.-dılar eḏgülükdin* 30r/7=002/240, *ḳ.-sa eḏgülükdin* 73r/4=004/124, 73v/3=004/127, äḏgülüklär/eḏgülüklär ḳıl- "iyilikler yapmak" *ḳ.-mış äḏgülüklär* 231v/9=020/075, *ḳ.-dılar äḏgülüklär* 4r/8=002/025, 10r/1=002/082, 81r/8=005/009, 186r/2=013/029, *ḳ.-dılar eḏgülüklär* 72v/9=004/122, 91v/6=005/093, 153r/8=010/004, 164r/1=011/011, 165r/2=011/023, 190r/4=014/023, 217r/4=018/030, 228r/7=019/096, eḏgülükläri ḳıl- "iyi davranışlarda bulunmak" *ḳ.-dılar eḏgülükläri* 222v/3=018/107, eḏgülüklärni/eḏgülüklärni ḳıl- "iyi işler yapmak" *ḳ.-urlar eḏgülüklärni* 214v/4=018/002, *ḳ.-dılar eḏgülüklärni* 153v/7=010/009, *ḳ.-dılar eḏgülüklärni* 78v/4=004/173, 91v/5=005/093, 116v/1=007/042, äḏgü ʿamällärdin ḳıl- "iyi iş yapmak" *ḳ.-dılar äḏgü ʿamällärdin* 43v/8=003/057, eḏgü duʿā ḳıl- "iyi duada bulunmak" *eḏgü duʿā ḳ.-maḳ birlä* 154r/2=010/011, eḏgü/äḏgü işlär ḳıl- "iyi iş yapmak" *ḳ.-mışları äḏgü işlär* 227v/2=019/076, *ḳ.-sun eḏgü iş* 222v/9=018/110, *ḳ.-sa äḏgü iş* 221/1=018/088, *ḳ.-dılar äḏgü işlärini* 36r/2=002/277, äḏgü ḳılıḳ "iyi davranış" *äḏgü ḳ.+dın* 21v/6=002/185, ägri ḳıl- "hain olmak" *ḳ.-madı ägri* 214v/3=018/001, *ägri ḳ.-ığlılarḳa* 71v/1=004/105, ekki būstān üzümlärdin ḳıl- "iki üzüm bağı vermek" *ḳ.-dımız ekki būstān üzümlärdin* 217r/8=018/032, ekki ḳoş cüft ḳıl- "(orada bütün meyvelerden) çift çift yaratmak" *ḳ.-dı ekki ḳoş cüft* 183r/8=013/003, elläşmäk ḳıl- "barışmak" *elläşmäk ḳ.-madı* 69r/3=004/090, ändāzä ḳıl- "ölçüye uygun biçimlendirmek, takdir etmek" *ändāzä ḳ.-dı* 67v/9=004/081, *ändāzä ḳ.-ur* 43r/1=003/049, ärklig ḳıl- "güçlü ve muktedir kılmak, hâkim kılmak" *ärklig ḳ.-ur* 207r/6=017/016, esiz duʿā ḳıl- "kötülük istemek, şer dua etmek" *esiz duʿā ḳ.-maḳları birlä* 154r/1=010/011, esizlik(ni) ḳıl- "kötülük yapmak" *ḳ.-sa esizlik* 73r/3=004/123, *ḳ.-urlar esizlikni* 60r/6=004/017, *ḳ.-dılar esizlikni* 205r/4=016/119, *ḳ.-sa esizlikni* 71v/7=004/110, *ḳ.-urlar esizliklärni* 60r/8=004/018, *ḳ.-dılar esizliklärini* 126r/2=007/153, *ḳ.-ur ärḏilär esizliklärini* 169v/4=011/078, äş ḳıl- "evlenmek" *ḳ.-mağlılar äş ḳılmağlılar* 80v/3=005/005, äw ḳıl- "ev yapmak" *äwlär ḳ.-ıŋlar* 161r/2=010/087, äwnüŋ ḥac ḳıl- "hac etmek" *äwnüŋ ḥac ḳ.-maḳı* 47v/2=003/097, fārmān ḳıl- "emretmek" *ḳ.-madıŋ fārmānım* 233r/2=020/093, fārmān tutuğlı ḳıl- "emrine amade kılmak" *fārmān tutuğlı ḳ.-dı künni taḳı aynı* 183r/5=013/002, ġarḳ ḳıl- "gark etmek, boğmak" *ġarḳ ḳ.-sa* 211r/8=017/069, ġazāt ḳıl- "savaşmak, gaza etmek" *ġazāt ḳ.-ġanlar* 53r/7=003/156, ḥabs ḳıl- "alıkoymak, men' etmek" *ḥabs ḳ.-dılar* 35v/1=002/273, ḫalīfä ḳıl- "vekil kılmak" *ḫalīfä ḳ.-daçı* 5r/2=002/030, ḫāliṣ ḳıl- "samimî, temiz yürekli ve içten hâle gelmek" *ḫāliṣ ḳ.-dım* 39v/9=003/020, ḥarām ḳıl- "yasaklamak" *ḥarām ḳ.-ur arığsızlarnı* 126v/6=007/157, *ḥarām ḳ.-urlar* 142v/5=009/037, *ḥarām ḳ.-dı* 20r/3=002/173, 35v/7=002/275, 47r/5=003/093,

89v/2=005/072, 106v/7=006/119, 109v/6=006/144, 110v/4=006/150, 110v/6=006/151, 110v/9=006/151, 115r/7=007/033, 117r/9=007/050, 141v/4=009/029, 142v/6=009/037, 142v/6=009/037, 204v/7=016/115, 208r/9=017/033, *ḥarām ḳ.-dı ätigini* 115r/5=007/032, *ḥarām ḳ.-dılar* 109r/6=006/140, *ḥarām ḳ.-dımız* 77r/3=004/160, 110r/4=006/146, 198r/7=016/035, 205r/3=016/118, *ḥarām ḳ.-dınız* 110r/5=006/146, *ḥarām ḳ.-madımız* 110r/9=006/148, *ḥarām ḳ.-maŋlar* 91r/1=005/087, *ḥarām ḳ.-maslar* 141v/4=009/029, ḫarc ḳıl- "harcamak, vermek" *ḫārc ḳ.-ur* 34r/5=002/264, *ḫarc ḳ.-urlar* 49r/9=003/117, 50v/7=003/134, *ḫarc ḳ.-urlar mällarını* 35v/3=002/274, *ḫarc ḳ.-saŋız* 47r/3=003/092, *ḫarc ḳ.-saŋız mäldın* 35v/3=002/273, *ḫarc ḳ.-ıŋızçaġa* 47r/3=003/092, ḥarīṣ ḳıl- "düşkün kılmak, mec. isyankârlığa sevk etmek, kışkırtmak" *ḥarīṣ ḳ.-ur* 227v/8=019/083, *ḥarīṣ ḳ.-maḳ* 227v/8=019/083, ḥarīżlıḳ ḳıl- "teşvik etmek" *ḥarīżlıḳ ḳ.-ġıl* 68r/7=004/084, ḫāṣ ḳıl- "ait ve mahsus hâle getirmek, mümtaz kılmak" *ḫaṣ ḳ.-ur raḥmäti* 45r/6=003/074, *ḫāṣ ḳ.-ayın* 177v/9=012/054, ḫaṭā ḳıl- "hata yapmak, yanılmak" *ḫaṭā ḳ.-sa* 37v/7=002/286, *ḫaṭā ḳ.-ıġlılar* 181r/5=012/091, hazīnä ḳıl- "harcamak" *hazīnä ḳ.-maslar* 144v/2=009/054, ḫayrdın ḳıl- "iyilik yapmak" *ḳ.-saŋız ḫayrdın* 49r/6=003/115, hälāk ḳıl- "mahvetmek, yok etmek" *hälāḳ ḳ.-dı* 49v/1=003/117, 131v/2=008, *hälāk ḳ.-dımız* 207r/7=017/017, 227r/8=019/074, 234v/9=020/128, *hälāk ḳ.-dımız ärsä* 235r/8=020/134, *hälāk ḳ.-maḳ düşmänläriŋizni* 123v/2=007/129, ḥäläl ḳıl- "helal kılmak" *ḥäläl ḳ.-ur arıġlarını* 126v/5=007/157, *ḥäläl ḳ.-urlar* 142v/6=009/037, *ḥäläl ḳ.-dı* 35v/7=002/275, 61r/8=004/024, 91r/1=005/087, 131v/2=008, *ḥäläl ḳ.-maġay awnı* 79r/9=005/001, *ḥäläl ḳ.-maḳım üçün* 43r/5=003/050, ḫırädlik ḳıl- "akılsız kılmak" *nä ḫırädlik ḳ.-sa* 15v/2=002/130, ḫiyānät ḳıl- "hainlik etmek, ihanet etmek" *ḫiyānät ḳ.-ur ämānätläriŋizḳa* 133v/7=008/027, *ḫiyānät ḳ.-dı* 53v/8=003/161, *ḫiyānät ḳ.-sa* 53v/7=003/161, 53v/8=003/161, *ḫiyānät ḳ.-ıġlı üzä* 82r/1=005/013, *ḫiyānät ḳ.-maŋlar* 133v/7=008/027, ḫilāf ḳıl- "anlaşmazlık çıkarmak" *ḫilāf ḳ.-dılar* 133r/4=008/013, 147r/5=009/076, *ḫilāf ḳ.-dıŋızlar* 232v/5=020/086, *ḫilāf ḳ.-ġay* 192r/3=014/047, *ḫilāf ḳ.-sa* 72r/8=004/115, 133r/5=008/013, *ḫilāf ḳ.-alım* 230v/8=020/058, *ḫilāf ḳ.-u* 147v/3=009/081, *ḫilāf ḳ.-ur ärdiŋizlär* 197v/3=016/027, *ḫilāf ḳ.-madımız* 232v/5=020/087, *ḫilāf ḳ.-mas* 9v/7=002/080, *ḫilāf ḳ.-maz* 38v/7=003/009, *ḫilāf ḳ.-maḳımız* 170v/2=011/088, ḥīlä ḳıl- "hile yapmak, tuzak kurmak" *ḥīlä ḳ.-dılar* 43v/2=003/054, ḥisāb ḳıl- "hesaba çekmak, hesap sormak" *ḥisāb ḳ.-ġay* 37v/1=002/284, ḫor ḳıl- "hakir ve zelil hâle getirmek, alçaltmak" *ḫor ḳ.-ur sän* 40v/3=003/026, *ḫor ḳ.-sa* 50r/9=003/127, *ḫor ḳ.-ġan* 55r/9=003/178, ḫuṣūmät ḳıl- "düşmanlık yapmak" *ḫuṣūmät ḳ.-urlar* 42v/2=003/044, ḫoşnūd ḳıl- "memnun etmek" *ḫoşnūd ḳ.-maḳlarını* 145r/8=009/062, ḥükm ḳıl- "karar vermek" *ḥükm ḳ.-masa* 85v/8=005/044, *ḥükm ḳ.-maḳ* 179r/2=012/067, ḥüccät ḳıl- "mücadele etmek" *ḥüccät ḳ.-salar* 39v/9=003/020, ḥükm ḳıl- "hükmetmek, karar vermek" *ḥükm ḳ.-ur män* 43v/5=003/055, *ḥükm ḳ.-ur* 79r/9=005/001, 161v/4=010/093, 187r/9=013/041, *ḥükm ḳ.-urlar* 200r/1=016/059, *ḥükm ḳ.-dı* 207v/5=017/023, *ḥükm ḳ.-dımız* 206r/5=017/004, *ḥükm ḳ.-duḳ* 194v/7=015/066, *ḥükm ḳ.-sun* 25v/1=002/213, 40r/7=003/023, 92r/3=005/095, *ḥükm ḳ.-sa* 42v/7=003/047, 180r/6=012/080, *ḥükm ḳ.-ġınçaḳa tägi* 162v/9=010/109, *ḥükm ḳ.-ıġlılarda* 121r/5=007/089, *ḥükm ḳ.-ıġlılarda yegräki* 162v/9=010/109, 180r/6=012/080, icābät ḳıl- "kabul etmek" icābät *ḳ.-mış täg* 154r/1=010/011, *icābät*

ḳ.-dı 161r/6=010/089, *icābät ḳ.-dılar* 54a/7=003/172, *icābät ḳ.-ıŋlar* 133v/1=008/024, *icābät ḳ.-u yarlıḳadı* 223r/2=019, iftirī ḳıl- "suçlamak" *iftirī ḳ.-dı yalġannı* 97r/5=006/021, iʿrāż ḳıl- "caymak, affetmek" *iʿrāż ḳ.-ur* 40r/8=003/023, *iʿrāż ḳ.-dılar* 53r/4=003/155, iriglik ḳıl- "sert davranmak" *iriglik ḳ.-ġıl* 146v/6=009/073, iş ḳıl- "yapmak" *iş ḳ.-urlar* 88v/7=005/066, *işlärini ḳ.-urlar* 172r/9=011/111, *ḳ.-dım işimdin* 221r/3=018/082, *iş ḳ.-ġan* 38r/7=003/006, 39v/6=003/018, 44r/6=003/062, 50r/8=003/126, 83r/5=005/022, *iş ḳ.-ıġlınıŋ işni* 57r/4=003/194, *anlarnıŋ iş ḳ.-maḳları* 207v/1=017/019, iḳrār ḳıl- "kabul etmek" *iḳrār ḳ.-dıŋız* 46r/4=003/081, *iḳrār ḳ.-duḳ* 46r/5=003/081, ḳabūl ḳıl- "kabul etmek" *ḳabūl ḳ.-dı* 41v/5=003/037, *ḳabūl ḳ.-ġıl* 41v/1=003/035, ḳalġuçılıḳ ḳıl- "arkada kalmak" *ḳalġuçılıḳ ḳ.-dıŋızlar* 125v/5=007/150, ḳapsayu biligli ḳıl- "çepeçevre kuşatmak" *ḳ.- urlar ḳapsayu biligli* 135v/8=008/047, ḳaraŋḳuluḳlarnı ḳıl- "karanlıkları yaratmak" *ḳ.- dı ḳaraŋḳuluḳlarnı* 95v/2=006/001, ḳarār ḳıl- "sükûnete kavuşmak, huzur bulmak" *ḳarār ḳ.-maḳ üçün* 50r/7=003/126, ḳatıġlıḳ ḳıl- "zora sokmak, rahatsız etmek" *ḳatıġlıḳ ḳ.-u* 35v/3=002/273, ḳatıġsız ḳıl- "halis kılmak" *ḳatıġsız ḳ.-dılar dīnlärni* 75v/6=004/146, *ḳatıġsız ḳ.-ıġlı bolup* 155r/9=010/022, *ḳatıġsız iş ḳ.-ıġlılar* 16v/1=002/139, *ḳatıġsız ḳ.-ıġlılar* 114v/9=007/029, ḳażā ḳıl- "tamamlamak" *ḳażā ḳ.-dı* 163r/2=011, ḳılu ber- "yapıvermek" *ḳılu b.-gil* 229v/3=020/031, ḳıṣṣa ḳıl- "anlatmak" *ḳıṣṣa ḳ.-alım* 173r/9=012/003, 215r/5=018/013, *ḳıṣṣa ḳ.-sa* 225r/1=019/035, käç ḳıl- "geri kalmak" *käç ḳ.-maslar* 158r/3=010/049, käläçü ḳıl- "anlatmak" *käçmişni käläçü ḳ.-urlar* 115v/2=007/035, käçrü ḳıl- "aracılık etmek" *käçrü ḳ.-daçı* 99v/7=006/051, kärāmät ḳıl- "bağışlamak" *kärāmät ḳ.-dı* 205v/9=017, kertüsizlik ḳıl- "hainlik etmek" *kertüsizlik ḳ.-dılar* 137v/9=008/071, *kertüsüzlük ḳ.-ıġlıları* 136v/6=008/058, käs käs ḳıl- "parça parça etmek" *käs käs ḳ.-dımız* 128r/3=007/168, käs käs pārä pārä- "paramparça kılmak, parçalamak", *ḳ.- dı käs käs pārä pārä* 124v/9=007/143, käyd al ḳıl- "hile yapmak, tuzak kurmak" *käyd al ḳ.-ġaylar* 173v/4=012/005, *käyd al ḳ.-maḳ* 173v/4=012/005, ḳıblä ḳıl- "kıble yapmak" *ḳ.-madımız ḳıbläni* 17r/1=002/143, *ḳıblä ḳ.-u* 187v/5=014, ḳın ḳızġut ḳıl- "cezalandırmak" *ḳın ḳızġut ḳ.-ur* 166r/9=011/039, taŋrıḳa ḳızlarnı ḳıl- "kızların Allah'a ait olduklarını iddia etmek" *ḳ.-urlar taŋrıḳa ḳızlarnı* 199v/7=016/057, ḳızġut rüsvā ḳıl- "rezil etmek" *ḳızġut rüsvā ḳ.-ġay* 140r//2=009/014, ḳızġut ḳıl- "ceza vermek" *ḳızġut ḳ.-maḳḳa* 68r/8=004/084, ḳızġut ḳıl- "cezalandırmak" *ḳızġut ḳ.-u* 84v/8=005/038, kifāyät ḳıl- "yetmek" *kifāyät ḳ.-maġay* 38v/7=003/010, kişilärni bir gürūh ḳıl- "bir tek millet yapmak" *ḳ.-ġay kişilärni bir gürūh* 172v/8=011/118, ḳor ḳıl- "ziyana uğramak" *ḳor ḳ.-ıġlılardın* 125v/4=007/149, ḳor yas ḳıl- "ziyana uğramak" *ḳor yas ḳ.-dı* 72v/7=004/119, ḳor ziyān ḳıl- "zarara uğramak" *ḳor ziyān ḳ.-mas* 154v/6=010/018, ḳorḳınulu ḳıl- "korkutmak" *ḳorḳınulu ḳ.-sa* 2v/6=002/006, *ḳorḳınulu ḳ.-masa* 2v/6=002/006, yalġan ḳılmaḳlarındın ḳorḳ- "kötülükten korkmak" *ḳorḳsalar yalġan ḳ.-maḳlarındın* 70v/4=004/101, ḳorḳunçsız ḳıl- "emin kılmak, güvenilir kılmak" *ḳorḳunçsız ḳ.-ġıl* 15r/3=002/126, *ḳ.-ġıl bu käntni ḳorḳunçsuz* 191r/3=014/035, ḳotġılıḳ ḳıl- "eğilmek mec. (alçak gönüllü yumuşak huylu, mütevazi)" *ḳotġılıḳ ḳ.-u* 7r/9=002/058, köksin köŋlin tar ḳıl- "kalbini daraltmak mec. (sıkıntıya sokmak)" *ḳ.-ur köksin köŋlin tar* 107v/3=006/125, köni yol ḳıl- "hidayet kılmak" *ḳ.- sa köni yol* 5v/7=002/038, köŋlün ḳıl- "gönüllü vermek" *ḳ.-ıŋlar köŋlün* 144r/9=009/053, köŋülläri içindä ḳıl- "kuşku,

şüphe sokmak" *ḳ.-dılar köŋülläri içindä* 150v/2=009/110, köŋüllärini ḳatıġ ḳıl- "kalplerini katılaştırmak" *ḳ.-dımız köŋüllärini ḳatıġ* 81v/8=005/013, köŋüllärini küsär ḳıl- "gönüllerini meyledici kılmak" *ḳ.-ġıl köŋüllärini küsär* 191r/7=014/037, köligä ḳıl- "gölge yapmak, gölge verir hâle getirmek" *köligä ḳ.-dımız* 127r/6=007/160, *köligä ḳ.-dımız* 7r/5=002/057, *köligälär ḳ.-dı taġlardın* 202r/2=016/081, körklüg ḳıl- "güzel ve iyi yapmak" *körklüg ḳ.-dı* 175r/3=012/023, *körklüg ḳ.-dılar* 155v/9=010/026, *körklüg ḳ.-sa işini* 217r/4=018/030, körklüg rūzī ḳıl- "güzel rızk vermek" *ḳ.-dı körklüg rūzī* 170v/2=011/088, körksüz işni ḳıl- "kötülük yapmak" *ḳ.-dılar körksüz işni* 50v/9=003/135, körügli ḳıl- "görmek" *ḳ.-urlar körügli* 134v/9=008/039, ḳulluḳ ḳıl- "itaat ve ibadet etmek" *ḳulluḳ ḳ.-ıŋ* 43r/7=003/051, *ḳulluḳ ḳ.-masa miz* 44r/8=003/064, ḳutluġ ḳıl- "kutlu kılmak" *ḳ.-dı ḳutluġ* 224v/6=019/031, *ḳutluġ ḳ.-dımız* 206r/2=017/001, küç ḳıl- "zulmetmek, haksızlık etmek" *küç ḳ.-urlar* 7r/7=002/057, 49v/2=003/117, 205r/4=016/118, *özläriŋä küç ḳ.-urlar* 157v/4=010/044, *küç ḳ.-mışlarında kedin* 198v/8=016/041, *küç ḳ.-dı* 28v/1=002/231, 158r/8=010/054, *küç ḳ.-dımız* 114r/6=007/023, *küç ḳ.-dıŋızlar özüŋüzlärkä* 7r/1=002/054, *küç ḳ.-dılar* 7v/1=002/059, 7v/2=002/059, 18r/2=002/150, 19v/1=002/165, 49v/1=003/117, 50v/9=003/135, 66r/5=004/064, 78r/1=004/168, 99r/6=006/045, 122r/5=007/103, 127v/2=007/162, 127v/9=007/165, 133v/3=008/025, 158r/6=010/052, 166r/7=011/037, 168v/8=011/067, 171r/6=011/094, 172v/1=011/113, 172v/7=011/116, 191v/7=014/044, *küç ḳ.-dılar ätözläriŋä* 191v/9=014/045, *küç ḳ.-dılar öz özläriŋä* 171v/3=011/101, *küç ḳ.-dılar ḳınnı* 202r/7=016/085, *küç ḳ.-sa* 71v/7=004/110, 221r/8=018/087, *küç ḳ.-u* 62r/6=004/030, *küç ḳ.-ıġlı* 6v/7=002/051, 33r/6=002/258, 55v/9=003/182, 67r/4=004/075, 101v/1=006/068, 109v/9=006/144, 11r/9=002/09, 189r/6=014/013, 191r/3=014/034, 99v/1=006/047, 166v/9=011/044, 117r/4=007/047, 125v/7=007/150, 150v/2=009/109, 87r/1=005/051, 161r/1=010/085, 28r/5=002/229, 32v/1=002/254, 70r/4=004/097, 86r/3=005/045, 93v/4=005/107, 97r/6=006/021, 98r/6=006/033, 104r/3=006/093, 108v/3=006/135, 171v/6=011/102, 180r/3=012/079, 190r/4=014/022, 195r/4=015/078, 197v/5=016/028, 204v/5=016/113, 209v/3=017/047, 213v/4=017/099, 225r/5=019/038, 140v//4=009/019, *küç ḳ.-ıġlı turur* 217v/2=018/035, *küç ḳ.-ıġlılar birlä* 110r/6=006/146, *küç ḳ.-ıġlılar üzä* 23r/4=002/194, 116v/8=007/044, 164v/6=011/018, *ḳurtulmas küç ḳ.-ıġlılar* 175r/3=012/023, *tururlar küç ḳ.-ıġlılar* 140v//9=009/023, *küç ḳ.-ıġlılarnıŋ yanutı* 83v/8=005/029, *taŋrı ḳızġut ḳ.-ıġlı turur tanıġlılarnı* 138v/5=009/002, *küç ḳ.-ıġlılarnı* 31r/2=002/246, 100v/2=006/058, 108r/2=006/129, 11v/6=002/095, 227r/6=019/072, *bilgän turur küç ḳ.-ıġlılarnı* 143v/9=009/047, *küç ḳ.-ıġlılarḳa* 14v/9=002/124, 35r/4=002/270, 56a/9=003/192, 89v/2=005/072, 116r/9=007/041, 212r/7=017/082, 217r/2=018/029, 218v/7=018/050, *küç ḳ.-ıġlılardın* 17v/2=002/145, 100r/1=006/052, 113v/8=007/019, 165v/8=011/031, 169r/3=011/083, *küç ḳ.-ıġlıraḳ* 16v/3=002/140, 97r/5=006/021, 104r/1=006/093, 164v/4=011/018,215r/8=018/015, 219r/7=018/057, *küç ḳ.-ġan* 46v/5=003/086, *küç ḳ.-ġanlar* 47r/7=003/094, 50v/1=003/128, *küç ḳ.-ġanlarnı* 43v/8=003/057, 51r/9=003/140, 190v/2=014/027, *küç ḳ.-ġanraḳ* 109v/8=006/144, 111v/4=006/157, 115v/5=007/037, 13v/8=002/114, 154v/5=010/017, *bolġay küç ḳ.-ıġlılardın* 5v/3=002/035, *küç ḳ.-ur ärdilär* 113r/4=007/009, 127r/8=007/160, 129r/4=007/177, 146r/8=009/070, 198r/5=016/033,

küç ḳ.-dılar ärsä 154r/6=010/013, 219v/3=018/059, *ärdi küç ḳ.-ıġlı* 157r/7=010/039, *ärdimiz küç ḳ.-ıġlılar* 112v/9=007/005, *ärdilär küç ḳ.-ıġlılar* 125v/2=007/148, 136v/2=008/054, *ärmäs küç ḳ.-ıġlı ḳullarḳa* 136r/6=008/051, *ärdilär küç ḳ.-madı* 198r/4=016/033, *küç ḳ.-madı* 49v/1=003/117, *ḳ.-madı taŋrı küç* 146r/7=009/070, *küç ḳ.-madılar* 7r/7=002/057, 127r/7=007/160, *küç ḳ.-madımız* 171v/3=011/101, 205r/3=016/118, *küç ḳ.-maġlı* 110r/3=006/145, *küç ḳ.-maŋlar* 142v/2=009/036, *küç ḳ.-mas* 63v/1=004/040, 157v/4=010/044, 218v/4=018/049, *küç ḳ.-mas silär* 137r/1=008/060, *küç ḳ.-mas siz* 36r/6=002/279, *küç ḳ.-mazlıḳın* 20r/4=002/173, 204v/8=016/115, *küç ḳ.-maḳ* 234r/1=020/111, *küç ḳ.-maḳ birlä* 77r/3=004/160, *ḳodmaġay küç ḳ.-maḳda* 234r/1=020/112, *küç ḳ.-maḳları* 76r/8=004/153, *küç ḳ.-maḳları birlä* 200r/3=016/061, *küç ḳ.-maḳları üzä* 183v/8=013/006, *küç ḳ.-mamaḳıŋızlarḳa* 58r/6=004/003, küç ḳılıġlılar "zalimler" *ḳ.-urlar küç ḳılıġlılar* 191v/4=014/042, *ḳ.-sa küç ḳılıġlılardın* 162v/4=010/106, 162v/4=010/106, *berür miz küç ḳ.-ıġlılar* 179v/4=012/075, küḏäzçi ḳıl- "vekil kılmak" *ḳ.-ġıl küḏäzçi* 178r/1=012/055, kündüz nişānını ḳıl- "gündüzü delil yaratmak" *ḳ.-dımız kündüz nişānını* 206v/8=017/012, künni menzil ḳıl- "günü menzil kılmak" *künni menzil ḳ.-u* 205v/9=017, künni yarutġan ḳıl- "günü aydınlık kılmak" *ḳ.-dı künni yarutġan* 153v/1=010/005, küwäzlik ḳıl- "böbürlenmek" *küwäzlik ḳ.-dılar* 78v/5=004/173, laʿnät ḳıl- "lanetlemek" *laʿnät ḳ.-ur* 18v/8=002/159, mäŋizlig ḳıl- "benzerlik, gibi olmak" *mäŋizlig ḳ.-dı* 213v/3=017/099, mädäd ḳıl- "yardım istemek" *mädäd ḳ.-sa* 50r/4=003/124, mäkr ḳıl- "tuzak kurmak" *mäkr ḳ.-ġanlarnıŋ yaḫşıraḳı* 43v/2=003/054, mäsāḥät ḳıl- "mesihlik kılmak mec. (Hz. İsa)" *mäsāḥät ḳ.-ıġlı* 78r/6=004/171, mäşġul ḳıl- "meşgul etmek, oyalamak" *mäşġul ḳ.-sunlar* 192v/2=015/003, minnät ḳıl- "başa kakmak" *minnät ḳ.-dı* 54r/2=003/164, *minnät ḳ.-dıŋ* 2r/2=001/007, muŋsuz ḳıl- "sıkıntısız kılmak" *muŋsuz ḳ.-dı* 117r/5=007/048, *muŋsuz ḳ.-ġay* 73v/9=004/130, 141v/3=009/028, *muŋsuz ḳ.-ıġlılar* 189v/6=014/021, *muŋsuz ḳ.-madı* 141r/6=009/025, 171v/4=011/101,195r/7=015/084, *muŋsuz ḳ.-mas* 157r/1=010/036, *muŋsuz ḳ.-maz* 49r/7=003/116, 162r/6=010/101, 179r/2=012/067, *muŋsuz ḳ.-maz ärdi* 179r/4=012/068, musallaṭ ḳıl- "musallat olmak" *musallaṭ ḳ.-ġay* 69r/2=004/090, muyanlıḳ ḳıl- "bağışta bulunmak" *muyanlıḳ ḳ.-ġıl* 180v/9=012/088, *muyanlıḳ ḳ.-sa* 86r/2=005/045, müjdä ḳıl- "müjdelemek" *ḳ.-madı müjdä* 50r/7=003/126, münkär işdin ḳıl- "kötülük yapmak" *münkär işdin ḳ.-dılar* 90r/5=005/079, müstäcāb ḳıl- "layık kılmak" *müstäcāb ḳ.-u* 187v/5=014, *müstäcāb ḳ.-dı duʿānı* 132r/6=008/009, nafaḳa ḳıl- "yardımda bulunmak" *nafaḳa ḳ.-urlar* 131v/7=008/003, *nafaḳa ḳ.-urlar tewarlarını* 26v/4=002/219, 63r/7=004/038, 134v/2=008/036, *nafaḳa ḳ.-dılar* 62v/5=004/034, *nafaḳa ḳ.-ıŋlar* 23r/6=002/195, *nafaḳa ḳ.-sa* 137r/1=008/060, 35r/8=002/272, *nafaḳa ḳ.-salar* 63v/1=004/039, *nafaḳa ḳ.-u* 147r/8=009/079, *nafaḳa ḳ.-ġanlar* 39v/4=003/017, *nafaḳa ḳ.-maġay* 35r/8=002/272, *nafaḳa ḳ.-maslar* 142r/7=009/034, namāz ḳıl- "namaz kılmak" *namāz ḳ.-ur miḥrābda* 41v/1=003/039, *turup namāz ḳ.-ıŋlar* 30r/4=002/239, *namāz ḳ.-ġıl* 41v/6=003/041, *namāz ḳ.-sunlar* 70v/8=004/102, *namāz ḳ.-ġu yärni* 15r/1=002/125, *namāz ḳ.-madılar* 70v/8=004/102, *namāz ḳ.-maġıl* 147v/9=009/084, namāznı ḳıl- "namaz kılmak" *ḳ.-ġıl namāznı* 191v/2=014/040, näfaḳāt ḳıl- "harcamak" *näfaḳāt ḳ.-urlar* 25v/7=002/215, *näfaḳat ḳ.-urlar* 34r/9=002/265, *näfaḳāt ḳ.-dıŋızlar* 25v/8=002/215, näẕr ḳıl- "adak adamak" *näẕr ḳ.-*

dım 41v/1=003/035, 224v/1=019/026, *nāẓr ḳ.-sa silär* 35r/4=002/270, nifāḳ ḳıl- "münafıklık etmek" *nifāḳ ḳ.-dılar* 54r/7=003/167, nikāḥ ḳıl- "nikâhlamak, evlenmek" *nikāḥ ḳ.-salar cüftlärini* 28v/5=002/232, *nikāḥ ḳ.-ıġlılar* 195r/1=015/071, nişān ḳıl- "işaretlemek, işaret vermek" *ḳ.-ġıl nişān* 41v/5=003/041, 223v/2=019/010, *nişān ḳ.-ġanlar* 50r/7=003/125, nü-sipāslıḳ ḳıl- "nankörlük etmek" *nü-sipāslıḳ ḳ.-sa silär* 188r/9=014/007, *nü-sipāslıḳ ḳ.-maŋlar* 18r/6=002/152, oġlan yegänçüklär ḳıl- "oğullar ve torunlar vermek" *ḳ.-dı oġlan yegänçüklär* 201r/3=016/072, oġrılıḳ ḳıl- "hırsızlık yapmak" *oġrılıḳ ḳ.-dı* 180r/7=012/081, oḳıġunı ülüş ülüş ḳıl- "Kur'an'ı bölüp ayırmak" *ḳ.- dılar oḳıġunı ülüş ülüş* 195v/3=015/091, orta ümmät ḳıl- "mutedil ümmet kılmak" *ḳ.-dımız orta ümmät* 16v/8=002/143, ortaḳ ḳıl- 1. "şirk koşmak" *ḳ.-dılar ortaḳ* 130r/8=007/190, 2. "ortak kılmak" *ortaḳ ḳ.-ġıl* 229v/3=020/032, orun ḳıl- "yerleştirmek" *orun ḳ.-ur* 20r/1=002/171, *orun ḳ.-dımız* 95v/9=006/006, 174v/8=012/021, orunuŋuzlarda ḳıl- "elinden geleni yapmak" *ḳ.-ıŋlar orunuŋuzlarda* 171r/2=011/093, osayuḳ ḳıl- "gafil kılmak" *osayuḳ ḳ.-dımız köŋlüni* 216v/9=018/028, öfkä ḳıl- "öfkelenmek" *öfkä ḳ.-dı* 88r/1=005/060, ökünç ḳıl- "pişman olmak" *ḳ.-sa ökünç* 53r/8=003/156, örtüg ḳıl- "örtü yapmak" *ḳ.-madımız örtüg* 221/3=018/090, örtüglär ḳıl- "perde kılmak" *ḳ.-dımız örtüglär* 97v/1=006/025, örtüglüg ḳıl- 1. "perdelemek mec. (ağırlık vermek) *ḳ.-dımız örtüglüglüg* 219r/8=018/057, 2. "gizlemek" *örtüglüg ḳ.-urlar* 197r/6=016/023, ʿöẓr ḳıl- "özür dilemek" *ʿöẓr ḳ.-urlar* 148v/7=009/094, *ʿöẓr ḳ.-mışlarını* 214v/2=018, *ʿöẓr ḳ.-ġuçılar* 148r/8=009/090, *ʿöẓr ḳ.-maŋlar* 148v/8=009/094, pārä pārä ḳıl- "parça parça kılmak, kabileler hâlinde yaratmak" *pārä pārä ḳ.-dımız* 127r/3=007/160, *pārä pārä ḳ.-sa* 186r/6=013/031, pärīlärni taŋrıḳa ortaḳlar ḳıl- "cinleri Allah'a ortak koşmak" *ḳ.-dılar taŋrıḳa ortaḳlar pärīlärni* 105r/2=006/100, päyvästä ḳıl- "sürekli namaz kılmak" *päyvästä ḳ.-dılar namāznı* 36r/2=002/277, päyvästälik ḳıl- "bir işi devamlı yapmak, vazgeçmemek" *päyvästälik ḳ.-madılar* 51r/1=003/135, raḥmät ḳıl- "acımak, esirgemek, merhamet etmek" *raḥmät ḳ.-ur* 195v/9=016, *raḥmät ḳ.-ġıl* 37v/9=002/286, *raḥmät ḳ.-ġan* 41r/5=003/030, 41r/6=003/031, 46v/8=003/089, 50v/2=003/129, rukūʿ ḳıl- "eğilmek" *rukūʿ ḳ.-ġıl* 41v/9=003/043, *rukūʿ ḳ.-ıġlılar* 150v/8=009/112, *rukūʿ ḳ.-ġanlar birlä* 41v/9=003/043, rüsvā ḳıl- "rezil olmak" *rüsvā ḳ.-ur* 171r/3=011/093, 197v/3=016/027, *rüsvā ḳ.-ıp* 56v/9=003/192, *rüsvā ḳ.-maġıl* 57r/4=003/194, *rüsvā ḳ.-maŋlar* 169v/5=011/078, 194v/9=015/068, 194v/9=015/069, rūzī ḳıl- "rızklandırmak" *rūzī ḳ.-ur* 25r/7=002/212, 41v/8=003/037, 176r/8=012/037, *rūzī ḳ.-dı* 63v/1=004/039, 91r/2=005/088, 109r/6=006/140, 109v/2=006/142, 117r/8=007/050, 204v/5=016/114, *rūzī ḳ.-dımız* 7r/7=002/057, 20r/2=002/172, 32r/9=002/254, 131v/7=008/003, 190v/6=014/031, 201r/8=016/075, 211v/1=017/070, 232r/7=020/081, *rūzī ḳ.-dımız anġlardın* 161v/3=010/093, *rūzī ḳ.-ġıl* 15r/4=002/126, 94v/4=005/114, 191r/8=014/037, rūzīdin ḳıl- "rızk vermek" *rūzīdin ḳ.-dıŋızlar* 158v/6=010/059, ṣabr ḳıl- "sabretmek" *ṣabr ḳ.-ġıl* 226v/9=019/065, 235r/6=020/132, *ṣabr ḳ.-sa silär* 205v/5=016/126, *ṣabr ḳ.-saŋız* 49v/8=003/120, 50r/5=003/125, *ṣabr ḳ.-ġanlar* 39v/3=003/017, *ṣabr ḳ.-ġanlar birlä* 31v/6=002/249, *ṣabr ḳ.-ġanlarnı* 51v/2=003/142, 52r/1=003/146, ṣadaḳa ḳıl- "sadaka vermek, bağışta bulunmak" *ṣadaḳa ḳ.-saŋız* 36r/7=002/280, saranlıḳ ḳıl- "cimrilik etmek" *saranlıḳ ḳ.-urlar* 63r/5=004/037, *saranlıḳ ḳ.-dılar* 147r/4=009/076, saḳınġular ḳıl- "korumak, himaye etmek" *saḳınġular ḳ.-dı* 202r/3=016/081

saķnuķ/saķnuķluķ ķıl- "sakınmak, çekinmek" *saķnuķluķ ķ.-urlar* 101v/1=006/069, 128r/9=007/169, *saķnuķ ķ.-dılar* 227r/5=019/072, *saķnuķluķ ķ.-dılar* 182v/5=012/109, 186v/8=013/035, 197v/8=016/030, *saķnuķluķ ķ.-ġay silär* 4r/2=002/021, 8r/7=002/063, 111r/6=006/153, 128v/3=007/171, *saķnuķluķ ķ.-maķıŋız üçün* 118v/5=007/063, *saķnuķ ķ.-sa* 24v/2=002/203, 56r/8=003/186, 74r/3=004/131, *saķnuķluķ ķ.-sa* 22v/5=002/189, 115v/3=007/035, 181r/3=012/090, *saķnuķluķ ķ.-sa silär* 73v/8=004/129, *saķnuķluķ ķılıŋlar* 6r/4=002/041, *saķnuķluķ ķ.-salar* 73v/6=004/128, *saķnuķluķ ķ.-ığlılarnı* 139r/1=009/004, *saķnuķluķ ķ.-ur ärdilär* 178r/4=012/057, saķya ķıl- "çardak kılmak" *saķya ķ.-urlar* 200v/5=016/068, sawçı ķıl- "peygamber yapmak" *ķ.-dı sawçı* 224v/5=019/030, *ķ.-dımız sawçı* 225v/9=019/049, saʿy ķıl- "çalışmak" *saʿy ķ.-ur* 13v/9=002/114, säcdä ķıl- "secde etmek" *taŋrıķa säcdä ķ.-ur* 184v/3=013/015, *säcdä ķ.-urlar* 49r/4=003/113, 131v/9=007/206, *säcdä ķ.-ġıl* 41v/9=003/043, *säcdä ķ.-salar* 70v/7=004/102, *säcdä ķ.-ığlılar* 150v/8=009/112, 226v/1=019/058, *bolġıl säcdä ķ.-ığlılardın* 195v/7=015/098, *säcdä ķ.-u* 231v/1=020/070, sefer ķıl- "yolculuk etmek" *sefer ķ.-sa* 93r/8=005/106, säwünç ķıl- "sevinmek" *säwünç ķ.-urlar* 152r/9=009/124, ṣıfat ķıl- "vasıflandırmak" *ṣıfat ķ.-ur* 200r/5=016/062, 204v/9=016/116, *ṣıfat ķ.-ur silär* 174v/3=012/018, 179v/9=012/077, *ṣıfat ķ.-urlar* 105r/3=006/100, *ṣıfat ķ.-maķları birlä* 109r/4=006/139, suʿāl ķıl- "soru sormak" *suʿāl ķ.-urlar* 233v/5=020/105, ṣūrät ķıl- "şekil vermek, şekillendirmek" *ṣūrät ķ.-ur* 38r/6=003/006, *ṣūrät ķ.-dımız* 113r/6=007/011, sustluk ķıl- "gevşeklik göstermek, yılmak" *sustluk ķ.-madılar* 51v/9=003/146, *sustluķ ķ.-maŋlar* 230r/3=020/042, *sustluķ ķ.-maslar* 100v/8=006/061, suwķa ġarķ ķıl- "suya batırmak" *suwķa ġarķ ķ.-ġu turur* 166r/7=011/037, şäfāʿat ķıl- "aracılık etmek" *şäfāʿat ķ.-ur* 32v/3=002/55, *ķ.-mas şäfāʿat* 233v/7=020/109, şükr ķıl- "şükretmek" *şükr ķ.-ıŋlar* 18r/6=002/152, *şükr ķ.-sa sılär* 188r/8=014/007, *şükr ķ.-ġay siz* 50r/3=003/123, *şükr ķ.-ġanlarķa* 51v/5=003/144, 51v/8=003/145, ṭāʿat ķıl- "itaat ve ibadet etmek" *ṭāʿat ķ.-u* 14r/2=002/115, *ṭāʿat ķ.-ġıl* 41v/9=003/043, *ṭāʿat ķ.-ġanlar* 39v/4=003/017, tağlar ķıl- "dağlar yaratmak" *ķ.-dı tağlar* 183r/7=013/003, taķṣīr ķıl- "kusur etmek" *taķṣīr ķ.-dıŋızlar* 180r/5=012/080, *taķṣīr ķ.-mazlar* 49v/2=003/118, tam ķıl- "destek olmak" *ķ.-ayın tam* 221/8=018/095, tamuġnı tanıġlılarķa yıġılġu ķıl- "(kâfirleri) cehenneme koymak" *ķ.-dımız tamuġnı tanıġlılarķa yıġılġu* 206v/4=017/008, tamuġnu ķıl - "cehhennemi belirlemek" 207r/9=017/018, taŋrınıŋ laʿnäti ķıl- "(yalancılar üzerine) Allah'tan laʿnet dilemek" *ķ.-alıŋ taŋrınıŋ laʿnäti* 44r/5=003/061, taŋrıķa ķıl- "Allah'a (yarattıklarından) ayırmak" *ķ.-dılar taŋrıķa* 108v/3=006/136, tanuķ ķıl- "şahit tutmak" *tanuķ ķ.-ur män* 167v/7=011/054, *tanuķ ķ.-ur* 24v/4=002/204, *tanuķ ķ.-dı* 128v/4=007/172, *tanuķ ķ.-saŋız* 37r/4=002/282, taŋrıķa ortaķlar ķıl- "Tanrı'ya şirk koşmak" *ķ.-ur taŋrıķa ortaķlar* 184v/7=013/016, *ķ.-dılar taŋrıķa ortaķlar* 186v/3=013/033, tapınġu taŋrı ķıl- "tapıncak tanrı/put yapmak" *ķ.-ġıl tapınġu taŋrı* 124r/8=007/138, tafnaġu tapuġ ķıl- "tapınma kurbanı etmek" *tafnaġu tapuġ ķ.-dılar* 83v/4=005/027, tapuġ ķıl- "kulluk etmek" *tapuġ ķ.-ġıl* 173r/5=011/123, *tapuġ ķ.-ġanlarnı* 147r/7=009/079, *tapuġ ķ.-maķlarıŋa* 227v/7=019/082, tarıġ äkin ķıl- "ekin ekmek" *ķ.-dımız tarıġ äkin* 217r/9=018/032, täʾḫir ķıl- "ertelemek" *täʾḫir ķ.-maslar* 115v/1=007/034, täkäbbürlük ķıl- "kibirlenmek, büyüklük taslamak" *täkäbbürlük ķ.-dı* 5v/1=002/034, täklīf ķıl- "yüklemek" *täklīf ķ.-maz* 37v/5=002/286, täŋizni ķıl- "denizi yaratmak" *ķ.-dı täŋizni* 196v/6=016/014, täŋ tuş ķıl- "ortak

koşmak, şirk koşmak" *ḳ.-dılar täŋ tuş* 190v/4=014/030, *ḳ.-maŋlar täŋ tuşlar* 4r/3=002/022, tärslik ḳıl- "güçlük çıkarmak" *ḳ.-sa terslik* 81r/1=005/006, täsbīḥ ḳıl- "Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih etmek" *täsbīḥ ḳ.-alım* 229v/3=020/033, *täsbīḥ ḳ.-ġıl* 235r/2=020/130, 235r/3=020/130, *täsbīḥ ḳ.-ıŋlar* 223v/4=019/011, tävbä ḳıl- "tevbe etmek" *tävbä ḳ.-dılar* 46v/7=003/089, *tävbä ḳ.-sunlar täyü* 151v/3=009/118, *tävbä ḳ.-ġan* 151r/4=009/114, *tävbä ḳ.-ığlılar* 150v/7=009/112, *tävbä ḳ.-maslar* 152v/2=009/126, täväkkül ḳıl- "tevekkül etmek" *täväkkül ḳ.-sun* 50r/2=003/122, 53v/7=003/160, *täväkkül ḳ.-ġıl* 53v/4=003/159, *täväkkül ḳ.-ġanlarnı* 53v/5=003/159, tıltaġ ḳıl- "bahane kılmak" *ḳ.-maŋlar tıltaġ* 27r/8=002/224, tilänmiş ḳıl- "lâyık kılmak" *ḳ.-ġıl tilänmiş* 223r/7=019/006, toḳuş ḳıl- "savaşmak" *toḳuş ḳ.-urlar* 83r/7=005/033, *toḳuş ḳ.-dılar* 51v/1=003/142, tükäl ḳıl- "tamamlamak, mükemmel yapmak" *tükäl ḳ.-ur* 202r/4=016/081, *tükäl ḳ.-dı* 14v/8=002/124, 173v/6=012/006, *tükäl ḳ.-dım* 80r/2=005/003, 80r/3=005/003, *tükäl ḳ.-dımız* 124v/4=007/142, *tükäl ḳ.-ġay niʿmätini* 173v/5=012/006, *tükäl ḳ.-ayın* 6r/1=002/040, *tükäl ḳ.-ġıl* 180v/9=012/088, *tükäl ḳ.-ıŋlar* 6r/1=002/040, 21v/9=002/185, 22r/8=002/187, 23r/8=002/196, 111r/2=006/152, 111r/4=006/152, 139r/1=009/004, 208v/3=017/035, *tükäl ḳ.-ıŋlar baçığlarnı* 79r/8=005/001, *tükäl ḳ.-ıŋlar ʿahdini* 208v/3=017/034, *tükäl ḳ.-ıŋlar ölçäkni täräzūnı* 120v/2=007/085, *tükäl ḳ.-ıŋlar ülgülägüni täräzūnı* 169r/6=011/085, *tükäl ḳ.-sa niʿmätini* 81r/2=005/006, *tükäl ḳ.-ıp* 185r/8=013/020, 202v/8=016/091, *tükäl ḳ. -ıp başḳa elätiŋlär 111r/4=006/152 tükäl ḳ.-ığlı* 172r/6=011/109, *tükäl ḳ.-ığlılar ʿahdlärini* 20v/6=002/177, *tükäl ḳ.-u b.-äyin niʿmätimni* 18r/3=002/150, *tükäl ḳ.-maḳ ämüzmäkni* 28v/9=002/233, *tükäl ḳ.-maḳ yaruḳluḳunı* 142r/2=009/032, tünni ḳıl- "geceyi yaratmak" *ḳ.-dı tünni* 159v/1=010/067, tünni amrulġu ḳıl- "geceyi dinlenme zamanı olarak yaratmak" *ḳ.-dı tünni amrulġu* 104v/2=006/096, tüşni ḳıl- "rüyayı yapmak (Mirac gecesindeki temaşaya işaret etmektedir)" *ḳ.-madımız tüşni* 210v/3=017/060, tüz ḳıl- "düz kılmak, yerle bir edilmek" *tüz ḳ.-sa* 63v/5=004/042, vaʿdä ḳıl- "söz vermek" *vaʿdä ḳ.-maḳ* 198v/5=016/038, *taŋrınıŋ vaʿdä ḳ.-maḳı* 73r/1=004/122, uçuzluḳ ḳıl- "aşağılamak" *uçuzluḳ ḳ.-ur* 165v/7=011/031, ulamtılıḳ ḳıl- "sürekli etmek" *ulamtılıḳ ḳ.-saŋ anıŋ üzä turuḳup* 45r/8=003/075, uluġ artuḳluḳ ḳıl- "büyüklenmek, kibirlenmek" *uluġ artuḳluḳ ḳ.-maḳ* 206r/5=017/004, uluġlıḳ ḳıl- "büyüklük taslamak" *uluġlıḳ ḳ.-maḳ* 113v/1=007/013, uluġsıġlıḳ ḳıl- "büyüklük taslamak, kibirlenmek" *uluġsıġlıḳ ḳ.-urlar* 125r/5=007/146, 197r/6=016/022, *uluġsıġlıḳ ḳ.-dılar* 78v/5=004/173, 115v/4=007/036, 116r/6=007/040, 119v/7=007/075, 119v/9=007/076, 120v/9=007/088, 189v/6=014/021, *uluġsıġlıḳ ḳ.-dıŋızlar* 10v/7=002/087, *uluġsıġlıḳ ḳ.-sa* 78v/3=004/172, *uluġsılıḳ ḳ.-ığlılar yanışı* 197v/7=016/029, *uluġsıġlıḳ ḳ.-ġanlarnı* 197r/7=016/023, *uluġsıġlıḳ ḳ.-ıp* 160v/7=010/083, *uluġsıġlıḳ ḳ.-ur ärdiŋizlär* 104r/6=006/093, 117r/6=007/048, *uluġsıġlıḳ ḳ.-dı ärdilär* 160r/7=010/075, *uluġsıġlıḳ ḳ.-dılar ärdilär* 123v/8=007/133, *uluġsıġlıḳ ḳ.-maslar* 90v/3=005/082, 131v/9=007/206, 199r/9=016/049, umas ḳıl- "aciz kalmak" *umas ḳ.-ığlılar* 136v/7=008/059, 164v/8=011/020, umınç ḳıl- "ümit kılmak" *umınç ḳ.-dı* 192r/9=015, unmas ḳıl- "aciz kalmak, zayıf düşmek, gevşeklik göstermek" *unmas ḳ.-ığlı* 138v/4=009/002, *unmas ḳ.-ığlılar* 108v/1=006/134, 158r/8=010/053, 199r/6=016/046, *unmas ḳ.-daçılar* 166r/2=011/033, unmaslıḳ ḳıl- "gevşeklik göstermek" *unmaslıḳ ḳ.-maŋlar* 71r/6=004/104, uraġut ḳıl- "eş yapmak,

evlenmek" *uraġut ḳ.-maḳdın* 29v/1=002/235, urulmış ḳıl- "kökünden koparmak, biçmek" *ḳ.-dımız urulmış* 155v/6=010/024, üd vaʿdä ḳıl- "söz vermek, vaadetmek" *uz vaʿdä ḳ.-maŋ* 29v/2=002/235, uçaŋur ḳıl- "secde etmek" *uçaŋur ḳ.-ıġlı birlä* 6r/5=002/043, *uçaŋur ḳ.-ıŋlar* 6r/5=002/043, üküş ḳıl- "çoğaltmak" *üküş ḳ.-dı* 120v/6=007/086, *üküş ḳ.-dıŋ* 165v/8=011/032, üstünini altın ḳıl- "üstünü altına getirmek" *ḳ.-dımız üstünini altın* 195r/2=015/074, vācīb ḳıl- "gerekli kılmak" *vācīb ḳ.-dı silär* 21r/9=002/183, 100r/3=006/054, *vācīb ḳ.-sa* 23v/6=002/197, 1. vaʿdä ḳıl- "söz vermek, vaadetmek" *vaʿdä ḳ.-mış turur* 233r/7=020/097, *vaʿdä ḳ.-mışları* 227v/1=019/075, *vaʿdä ḳ.-dıŋ* 57r/4=003/194, *vaʿdä ḳ.-dı* 116v/7=007/044, *vaʿdä ḳ.-dımız* 226v/4=019/061, 232r/5=020/080, 2. vaʿdä ḳıl- "tehdit etmek" *vaʿdä ḳ.-dıŋ* 119r/6=007/070, *vaʿdä ḳ.-dımız* 187r/7=013/040, *vaʿdä ḳ.-dıŋız* 120r/2=007/077, *vaʿdä ḳ.-dıŋızlar* 108v/1=006/134, *vaʿdä ḳ.-madı* 232v/3=020/086, vaḥy ḳıl- "vahyetmek" *vaḥy ḳ.-ur* 42v/1=003/044, väfā ḳıl- "sadakat göstermek" *väfā ḳ.-sa* 45v/1=003/076, 150v/6=009/111, väsväsä ḳıl- "şüphelendirmek" *väsväsä ḳ.-dı* 234r/9=020/120, yād ḳıl- "zikretmek anmak, hatırlamak" *yād ḳ. -ur sän* 180v/4=012/085, *yād ḳ.-ur miz* 5r/3=002/030, *yād ḳ.-ur silär* 29v/2=002/235, *yād ḳ.-urlar* 56v/6=003/191, 107v/6=006/126, 131v/3=007/201, *yād ḳ. -dı* 177r/6=012/045, 183r/3=013/001, *yād ḳ.-dılar* 127v/8=007/165, *yād ḳ.-alım* 229v/4=020/034, *yād ḳ.-ayın* 18r/6=002/152, *yād ḳ. -ġıl* 41v/6=003/041, 93v/9=005/110, 131v/7=007/205, 177r/1=012/042, 195v/7=015/098, 214v/1=017/111, 216v/1=018/024, 223v/8=019/016, 225r/7=019/041, 226r/1=019/051, 226r/3=019/054, 226r/6=019/056, *yād ḳ. -ıŋ* 48r/2=003/103, 71r/4=004/103, *yād ḳ. -ıŋlar* 5v/9=002/040, 6r/9=002/047, 8r/6=002/063, 14v/5=002/122, 24r/1=002/198, 24r/2=002/198, 24r/5=002/200, 28v/2=002/231, 30r/4=002/239, 80r/7=005/004, 81r/2=005/007, 81r/9=005/011, 81v/1=005/011, 84r/1=005/020, 119r/3=007/069, 119r/4=007/069, 119v/5=007/074, 119v/6=007/074, 120v/5=007/086, 128v/3=007/171, 133v/4=008/026, 135v/4=008/045, 188r/5=014/006, *yād ḳ. -ıŋlar taŋrını* 24r/9=002/203, *yād ḳ. -sa sän* 209r/9=017/046, *yād ḳ. -sa* 219v/8=018/063, *yād ḳ. -ġu* 192v/4=015/006, 220r/5=018/070, 221r/5=018/083, *yād ḳ.-ġunu* 192v/7=015/009, *yād ḳ.-madı* 107r/1=006/121, *yād ḳ.-mas mu* 227r/1=019/067, *yād ḳ.-maslar* 75r/9=004/142, 109r/2=006/138, *yād ḳ.-maḳ* 13v/9=002/114, 234r/3=020/113, 24r/6=002/200, *yād ḳ.-maḳ üçün* 229r/3=020/014, *yād ḳ. -maḳdın ärdilär* 222r/6=018/101, *yād ḳ. -maḳıŋızlar* 24r/5=002/200, *yād ḳ. -maḳlıḳ içrä* 230r/3=020/042, yadım ḳıl- "döşek kılmak" *ḳ.-dı yadım* 230v/2=020/053, yaġı ḳıl- "düşman kılmak" *ḳ.-dımız yaġı* 106r/3=006/112, yaḳın ḳıl- "yaklaştırmak" *yaḳın ḳ.-dımız* 226r/2=019/052, yalġançı alı ḳıl- "büyücülüğü sanat yapmak" *ḳ.-dılar yalġançı* 231r/9=020/069, yalġançılıḳ ḳıl- "büyücülük yapmak" *yalġançılıḳ ḳ.-ġıl* 230v/7=020/058, yalġanḳa nisbät ḳıl- "yalan olduğunu iddia etmek, yalanlamak" *yalġanḳa nisbät ḳ.-dılar* 38v/9=003/011, *yalġanḳa nisbät ḳ.-ġanlarnıŋ soŋı* 51r/4=003/137, yanġu yär ḳıl- "toplanma yeri, dönme yeriyapmak" *ḳ.-dımız äwni yanġu yär* 14v/9=002/125, yanut ḳıl- "karşılık vermek" *yanut ḳ.-maḳdın* 13r/8=002/109, yaraġlıġ ḳıl- "muktedir olmak, güç ve kudret vermek" *yaraġlıġ ḳ.-dı* 181v/7=012/100, yaraġsız ḳıl- "boşa gitmek yok etmek, ortadan kaldırmak" *ḳ.-dılar yaraġsız* 164r/9=011/016, *yaraġsız ḳ.-ıġlılar* 128v/7=007/173, yārī ḳıl- "yardım etmek" *yārī ḳ.-ıġlı* 147r/2=009/074, 51r/7=009/116, yārīçī ḳıl- "yardımcı olmak" *ḳ.-*

ġıl yāriçī 229v/2=020/029, yaruḳluḳ ḳıl- "aydınlatmak" *ḳ.-dımız yaruḳluḳ* 107r/4=006/122, yaruḳluḳnı ḳıl- "aydınlığı yaratmak" *ḳ.-dı yaruḳluḳnı* 95v/3=006/001, yas ḳıl- "zarar vermek" *yas ḳ.-u* 232v/8=020/089, yas ḳor ḳıl- "zarara uğramak" *yas ḳor ḳ.-maḳ* 72v/7=004/119, köz yaşdın ḳıl- "gözü yaşla dolup taşırmak" *közlärini ḳ.-ur yaşdın* 90v/4=005/083, yaşın ḳıl- "şimşek kılmak" *yaşın ḳ.-urlar* 3v/6=002/019, yavaşlıḳ ḳıl- "iffetli olmak" *yavaşlıḳ ḳ.-ıp* 58v/2=004/006, yawuz işni ḳıl- "kötülük yapmak" *ḳ.-salar yawuz işni* 114v/6=007/028, yawuz ḳıl- "kötülük etmek" *yawuz ḳ.-sa silär* 206v/1=017/007, yawuzluḳdın ḳıl- "kötülük etmek" *ḳ.-dı yawuzluḳdın* 41r/3=003/030, yazuḳ käçrü ḳıl- "aracılık etmek" *yazuḳ käçrü ḳ.-daçılardın* 117v/5=007/053, *yazuḳ käçrü ḳ.-maḳ* 6v/2=002/048, yazuḳ ḳıl- "günah işlemek" *yazuḳ ḳ.-ur silär* 166r/4=011/035, *yazuḳ ḳ.-urlar* 197r/=016/025, *yazuḳ ḳ.-dılar* 107v/1=006/124, *yazuḳ ḳ.-ığlı* 112r/8=006/164, 207r/4=017/015, *yazuḳ ḳ.-ığlı bodunlar* 123v/8=007/133, *yazuḳ ḳ.-ığlı boḏunlardın* 110r/8=006/147, 182v/7=012/110, *yazuḳ ḳ.-ığlılar bolup* 167v/4=011/052, *yazuḳ ḳ.-ġan turur* 37r/8=002/283, yazuḳdın bīzār ḳıl- "günahtan uzak durmak" *yazuḳdın bīzār ḳ.-maz özümni* 177v/8=012/053, yärni töşäk kökni kötrüm ḳıl- "yeri döşek göğü kubbemsi tavan yapmak" *ḳ.-dı yärni töşäk kökni küyrüm* 4r/2=002/022, yıġaçlarnı yüklüg ḳıl- "aşılamak" *yıġaçlarnı yüklüg ḳ.-ığlı* 193r/7=015/022, yoḳ ḳıl- "ortadan kaldırmak" *yoḳ ḳ.-salar* 219r/6=018/056, yoḳ yoḏun ḳıl- "helâk etmek, yok etmek, ortadan kaldırmak" *yoḳ yoḏun mu ḳ. -ur sän* 128v/7=007/173, *yoḳ yoḏun ḳ. -urlar özlärini* 143v/1=009/042, *yoḳ yoḏun ḳ. -dımız* 95v/8=006/006, 112v/8=007/004, 136v/1=008/054, 154r/6=010/013, 219v/2=018/059, 228r/8=019/098, *yoḳ yoḏun ḳ.-daçı* 210r/9=017/058, *yoḳ yoḏun ḳ. -ġay* 189r/5=014/013, *yoḳ yoḏun ḳ. -ġaylar* 206v/3=017/007, *yoḳ yoḏun ḳ. -ġuluḳ* 216v/9=018/028, *yoḳ yoḏun ḳ. -sa* 132r/4=008/008, 24v/5=002/205, *yoḳ yoḏun ḳ. -sa käntläri* 172v/7=011/117, *yoḳ yoḏun ḳ.-ığlı ellärini* 108r/6=006/131, *yoḳ yoḏun ḳ.-ġay ärdiŋ* 126r/6=007/155, *yoḳ yoḏun ḳ.-madımız* 192v/3=015/004, *yoḳ yoḏun ḳ.-maslar* 97v/4=006/026, *yoḳ yoḏun ḳ.-maḳ* 82v/2=005/017, 171v/5=011/101, 206v/3=017/007, 207r/6=017/016, *yoḳ yoḏun ḳ. -maḳımız* 207r/5=017/016, *yoḳ yoḏun ḳılmaḳ üçün* 108v/8=006/137, yoḳ yoḏunnı ḳıl- "helâk etmek, yok etmek, ortadan kaldırmak" *ḳ.-dımız yoḳ yoḏunluḳ* 218v/9=018/052, *yoḳ yoḏunnı ḳ.-ġay* 160v/4=010/081, yoḳsuz ḳıl- "zayi olmak, boşa çıkmak" *yoḳsuz ḳ.-mas* 151v/8=009/120, 172v/4=011/115, 181r/4=012/090, *yoḳsuz ḳ.-mas miz* 178r/3=012/056, yol ḳıl- "yol açmak, yol göstermek" *ḳ.-ġınça yol* 60r/4=004/015, yolsuz ḳıl- "azdırmak" *yolsuz ḳ.-ur* 98v/7=006/039, 197r/=016/025, *yolsuz ḳ.-dı* 68v/5=004/088, *yolsuz ḳ.-dılar* 90r/2=005/077, *yolsuz ḳ.-ġay oḳ män* 193v/9=015/039, *yolsuz ḳ.-dıŋ* 193v/9=015/039, *yolsuz ḳ.-sa* 68v/5=004/088, 109v/9=006/144, 129r/5=007/178, *yolsuz ḳ.-sa bir boḏunnı* 151r/5=009/115, *yolsuz ḳ.-maslar* 72r/3=004/113, *yolsuz ḳ.-maḳ* 65v/8=004/060, 166r/3=011/034, 186v/5=013/033, *yolsuz ḳ.-maḳlarıŋa* 72r/2=004/113, yörir ḳıl- "indirmek, çıkarmak, yoluna koymak, seyretmek" *yörir ḳ.-dı* 190v/8=014/032, 190v/9=014/032, 190v/9=014/032, 191r/1=014/033, yulduzlarnı ḳıl- "yıldızları yaratmak" *ḳ.-dı yulduzlarnı* 104v/3=006/097, yumşaḳlıḳ ḳıl- "hoş görünmek, nazik davranmak" *yumşaḳlıḳ ḳılsun* 216r/1=018/019, yüŋül ḳıl- "hafifletmek" *yüŋül ḳ.-maḳ* 62r/2=004/028, yüräksizlig ḳıl- "korkuya kapılmak, çekinmek" *yüräksizlig ḳ.-ġay*

135v/5=008/046, *yüräksizlig ḳ.-ġay ärdiŋizlär* 135r/9=008/043, żāyiʿ ḳıl- "boşa çıkarmak" *żāyiʿ ḳ.-dılar namāznı* 226v/1=019/059, *żāyiʿ ḳ.-sa īmānıŋızlarnı* 17r/3=002/143, *żāyiʿ ḳ.-mas* 151v/8=009/120, *maz män* 57r/4=003/195, *żāyiʿ ḳ.-maz* 54a/7=003/171, *żāyiʿ ḳ.-maz miz* 128v/1=007/170, 217r/4=018/030, zinā ḳıl- "zina yapmak" *zinā ḳ.-mağlılar* 61r/9=004/024, 61v/5=004/025, ziyān ḳıl- "zarar etmek" *ziyān ḳ.-ur* 12v/4=002/102, 101v/7=006/071, *ziyān ḳ.-mışlardın* 8r/8=002/064, *ziyān ḳ.-dı oḳ* 109r/5=006/140, *ziyān ḳ.-dılar* 96v/1=006/012, 97r/4=006/020, *ziyān ḳ.-dılar özläriŋä* 113r/4=007/009, 117v/6=007/053, 165r/1=011/021, *ziyān ḳ.-dılar oḳ* 157v/6=010/045, *ziyān ḳ.-u* 184v/6=013/016, *ziyān ḳ.-umağaylar* 85v/2=005/042, *ziyān ḳ.-ığlı* 121r/6=007/090, *ziyān ḳ.-ığlı bodunlar* 121v/8=007/099, *ziyān ḳ.-ığlılar* 4v/7=002/027, 121r/8=007/092, 129r/6=007/178, 12v/3=002/102, 134v/6=008/037, 146r/5=009/069, 165r/2=011/022, 174r/7=012/014, *bolġay ziyān ḳ.-ığlılardın* 114r/7=007/023, 161v/8=010/095, *bolġay män ziyān ḳ.-ığlılardın* 167r/5=011/047, *ziyān ḳ.-ġanlar* 52r/5=003/149, *ziyān ḳ.-ġanraḳlarnı* 222r/8=018/103, *ziyān ḳ.-mağay* 51v/5=003/144, 143r/1=009/039, 168r/2=011/057, *ziyān ḳ.-mağaylar* 48v/7=003/111, *ziyān ḳ.-madaçı* 59v/7=004/012, *ziyān ḳ.-mas* 162v/4=010/106, *ziyān ḳ.-maḳḳa* 130r/2=007/188, *ziyān ḳ.-maḳda* 168v/4=011/064; ziyārät ḳıl- "ziyaret etmek" *ziyārät ḳ.-sa* 18v/5=002/158

ḳılın- "kılınmak; yapılmak" (KB A10, DLT I 64, ED 623a ḳılın-). anuḳ ḳılın- "hazırlanmak" *anuḳ ḳ.-dı* 50v/4=003/131, 50v/6=003/133, arıġ ḳılın- "temizlenmek" *arıġ ḳ.-mış* 39v/1=003/015, ʿarż ḳılın- "sunulmak" *ʿarż ḳ.-ġaylar* 164v/5=011/018, āzād ḳılın- "hür, serbest bırakılmak" *āzād ḳ.-mış* 41v/1=003/035, boş ḳılın- "hür, serbest bırakmak" *boş ḳ.-mış ḳunçuylarḳa* 30r/8=002/241, cämʿ ḳılın- "toplanmak, bir araya getirilmek" *cämʿ ḳ.-mış* 39r/6=003/014, ḥażır ḳılın- "hazır bulunmak" *ḥażır ḳ.-mış* 41r/3=003/030, ḥarām ḳılın- "yasaklanmak" *ḥarām ḳ.-mış* 110r/1=006/145, *ḥarām ḳ.-mış turur* 10r/9=002/085, 83v/2=005/026, 109r/4=006/139, *ḥarām ḳ.-dı* 43r/6=003/050, 60v/9=004/023, 79v/6=005/003, 92r/7=005/096, 109v/4=006/143, *yılḳılar ḥarām ḳ.-dı uçaları* 109r/1=006/138, ḥālāl ḳılın- "helâl kılınmak, dinen yasaklanmamak" *ḥālāl ḳ.-dı* 22r/3=002/187, 77r/4=004/160, 79r/8=005/001, 80r/5=005/004, 80r/5=005/004, 80r/8=005/005, 92r/7=005/096, ḫilāf ḳılın- "hulfedilmek, saptırılmak" *ḫilāf ḳ.-mağay sän* 233r/7=020/097, ḥükm ḳılın- "karar verilmek" *ḥükm ḳ.-dı* 25r/3=002/210, *ḥükm ḳ.-mış turur* 227r/5=019/071, ḳabūl ḳılın- "benimsenmek" *ḳabūl ḳ.-mağay* 46v/2=003/085, 46v/9=003/090, 47r/1=003/091, ḳat ḳat ḳat ḳılın- "fazlasıyla, pek çok" *ḳat ḳat ḳat ḳ.-mış* 50v/3=003/130, ḳatıġsız ḳılın- "temiz yaratılmak" *ḳatıġsız ḳ.-mışlardın* 175r/5=012/024, *ärür ḳ.-mış* 207v/1=017/019, şānbä ḳılın- "cumartesi tatili (hakkında ayrılığa düşenler) kılınmak" *ḳ.-dı şānbä* 205r/9=016/124, küç ḳılın- "güçlük çıkarılmak, eziyet verilmek" *küç ḳ.-mağay* 35r/9=002/272, 67v/2=004/077, *küç ḳ.-mağaylar* 158v/1=010/054, 204v/1=016/111, 211v/3=017/071, 226v/3=019/060, *küç ḳ.-mas siz* 36r/6=002/279, *küç ḳ.-maslar* 40v/2=003/025, 53v/9=003/161, 112r/3=006/160, 157v/9=010/047, *küç ḳ.-mazlar* 36r/9=002/281, laʿnät ḳılın- "lanetlenmek" *laʿnät ḳ.-dı* 90r/3=005/078, nafaḳa ḳıl(ı)n- "yardımda bulunmak" *nafaḳa ḳ.-(ı)nur* 201r/9=016/075, naẓar ḳılın- "göz açtırılmak, baktırılmak" *naẓar ḳ.-mağay* 96r/5=006/008, nişānlıġ ḳılın- "işaretlenmek" *nişānlıġ ḳ.-mış* 39r/7=003/014, urun ḳılın- "yüksek sesle anmak (: ihlâl kılınmak)" *urun ḳ.-dı* 20r/4=002/173,

raḫmät ḳılın- "esirgenmek, merhamet edilmek" *raḫmät ḳ.-ġay siz* 50v/5=003/132, tükäl ḳılın- "tamamlanmak mec. (zafer verilmek)" *tükäl ḳ.-mış yanut* 210v/9=017/063, vaʿdä ḳılın- "vaad edilmek" *vaʿdä ḳ.-dı* 186v/7=013/035, vaḳt ḳılın- "zamanı gelmek" *ärdi vaḳt ḳ.-mış* 206r/8=017/005, väkīl ḳılın- "koruyup, gözeten, nezaret eden olmak "Esma-i Hüsna"dan" *väkīl ḳ.-mış* 55r/1=003/173, yād ḳılın- "zikredilmek, anılmak" *yād ḳ.-dı* 106v/6=006/119, 219r/7=018/057, *yād ḳ.-dılar* 106v/5=006/118, *yād ḳ.-sa* 131v/5=008/002, yaḳın ḳılın- "yaklaştırılmak" *yaḳın ḳ.-mışlar* 78v/2=004/172, yawuḳ ḳılın- "yaklaştırılmak" *yawuḳ ḳ.-mışlardın* 42v/5=003/045, yorır ḳılın- "yüzdürmek" *yorır ḳ.-mış* 19r/7=002/164, yüŋül ḳılın- "hafifletilmek, hafifleştirilmek" *yüŋül ḳ.-mas* 202r/8=016/085, *yüŋül ḳ.-maz* 46v/6=003/088, ziyān ḳılın- "zarara uğratılmak" *ziyān ḳ.-mas* 29r/2=002/233. *ol işni kim ärür ḳ.-gu* 135r/7=008/042, *ḳ.-guluḳ ärür* 64v/2=004/047

ḳılış- 1. "birlikte yaşamak" (KB-, DLT-II 109, ED 625a kılış-). *ägär ḳ.-sa silär olarnıŋ birlä ḳadaşıŋızlar* 26v/6=002/220, 2. "birlikte veya karşılıklı bir şey yapmak" ʿahd ḳılış- "sözleşmek" *ʿahd ḳ.-dıŋ* 136v/3=008/056, *ʿahd ḳ.-tılar* 12r/4=002/100, bıçıġ ḳılış- "antlaşma yapmak" *bıçıġ ḳ.-tıŋızlar* 138v/3=009/001, 138v/8=009/004, laʿnät ḳılış- "lanetleşmek" *laʿnät ḳ.-alıŋ* 44r/4=003/061, ḫiläf ḳılış- "ayrılığa düşmek" *ḫiläf ḳ.-ur* 43v/6=003/055, *ḫiläf ḳ.-tılar* 48r/7=003/105, *ḫiläf ḳ.-madı* 39v/7=003/019, ḫüccät ḳılış- "çekişmek, tartışmak" *ḫüccät ḳ.-uşur siz* 44v/3=003/066, *ḫüccät ḳ.-tıŋız* 44v/3=003/066, satıġ ḳılış- "alış veriş yapmak" *satıġ ḳ.-saŋız* 37r/3=002/282

ḳılḳ "huy, gidiş" (KB C17, DLT-I 383, ED 620b ḳılıḳ). *ḳ.* 152v/5=009/128, *firʿavn boduınıŋ ḳ.+ı* 136r/9=008/054, *firʿavn boduınıŋ ḳ.+ı* 136r/6=008/052

ḳılıl- "kılınmak" (KB-, DLT-, ED 621b ḳılıl-). ḫālī ḳılul- "saf kalmak (yalnız ona kalmak)" *ḫālī ḳ.-sun* 174r/1=012/009

ḳımār (A) "kumar, kumar oyunu" (KB-, AT-, R-). ḳımār oḳları "kura oku" *ḳımār oḳların* 42v/2=003/044

ḳın "ceza, eziyet, işkence" (KB 893, DLT-, ED 631a 2 ḳı:n (ḳı:ŋ)). *ḳ.* 46v/7=003/088, 47r/2=003/091, 48r/8=003/105, 55r/6=003/176, 55r/7=003/177, 55r/9=003/178, 7v/2=002/059, 89v/5=005/073, 99v/3=006/049, 107v/1=006/124, 10v/5=002/086, 111v/5=006/157, 116r/3=007/038, 164v/9=011/020, 169v/1=011/076, 19r/3=002/162, 204v/5=016/113, 217v/8=018/040, 219r/4=018/055, 225v/3=019/045, 227v/1=019/075, 230r/8=020/048, *aġrıtıġlı ḳ.* 171v/6=011/102, 92r/1=005/094, 175r/7=012/025, 194r/7=015/050, *aġrıtıġlı ḳ. birlä* 138v/8=009/003, *aġrıtġan ḳ.* 153r/9=010/004, *aġrıtġan ḳ. birlä* 147r/1=009/074, *ḳınaġay aġrıtġan ḳ. birlä* 143r/1=009/039, *färmänlar yawuz ḳ.* 128r/2=007/167, *ıdtımız ḳ. kökdin* 127v/2=007/162, *iglig ḳ.* 45v/4=003/077, *ḳatıġ ḳ.* 38r/5=003/004, 43v/7=003/056, *ḳatıġ ḳ. birlä* 16v/4=002/049, 27v/7=007/164, 134r/6=008/032, 210r/9=017/058, *käldi ḳ.* 197v/2=016/026, *kälir ḳ.* 191v/6=014/044, *kälsä ḳ,* 171r/3=011/093, 199r/5=016/045, *ḳ. aġrıtıġlı* 148v/1=009/090, *ḳ. birlä* 78v/6=004/173, 94v/6=005/115, 127v/9=007/165, 221r/9=018/087, 231r/2=020/061, 235r/8=020/134, *ḳ. içindä* 90r/7=005/080, *ḳ. ḳızġut ḳılur* 166r/9=011/039, *ḳ. turur* 3r/4=002/010, 11r/5=002/090, 12v/8=002/104, 60r/1=004/014, 84v/1=005/033, 84v/7=005/037, 85r/9=005/041, 186v/6=013/034, *ḳ. turur aġrıtıġlı* 21r/3=002/178, 56v/4=003/188, 84v/6=005/036, 101v/6=006/070, 145r/7=009/061, 147r/9=009/079,

190r/4=014/022, 20r/8=002/174, 204r/1=016/104, 205r/2=016/117, *ḳ. turur irig* 189v/1=014/017, *ḳ. turur uluġ* 3r/1=002/007, 14r/2=002/114, 203r/7=016/094, 204r/5=016/106, *ḳ. tutaşı* 146r/1=009/068, 166r/9=011/039, *ḳ. tutaşı vaḳt* 235r/2=020/129, *ḳ. üzä* 202v/3=016/088, *täggäy ağrıtıġlı ḳ.* 167r/7=011/048, *täggäy öfkä ḳ.* 125v/9=007/152, *tägürmäk bir ḳ. birlä* 144r/8=009/052, *turur ağrıtıġlı ḳ.* 200r/8=016/063, *tutġay ağrıtıġlı ḳ.* 119v/4=007/073, *tutġay ḳ. yaḳını* 168v/5=011/064, *tutuŋızlar ḳ. uluġ* 137v/6=008/068, *tüşti bir ḳ. öfkä* 119r/7=007/071, *tüşti ärsä ḳ.* 123v/9=007/134, *yawuz ḳ.* 188r/8=014/006, *ḳ.+nıŋ ḳatıgraḳıŋa* 10v/3=002/085, *ḳ.+nıŋ yawuzını* 124v/3=007/141, *ḳ.+nı* 65r/6=004/056, 124r/1=007/134, 19v/1=002/165, 20r/9=002/175, 219v/1=018/058, *açtımız ärsä ḳ.+nı* 124r/2=007/135, *ağrıtġan ḳ.+nı* 74v/8=004/138, 161r/6=010/088, *ağrıtıġlı ḳ.+nı* 77r/6=004/161, 161v/9=010/097, 206v/7=017/010, *arturġay ḳ.+nı* 202v/3=016/088, *keniktürsä miz ḳ.+nı* 163v/6=011/008, *körsälär ḳ.+nı* 158r/9=010/054, *küç ḳıldılar ḳ.+nı* 202r/7=016/085, *ölüm ḳ.+nı* 211v/7=017/075, *silärniŋ üzä ḳ.+nı* 101r/4=006/065, *tadıŋız ḳ.+nı* 48v/1=003/106, *tatıŋlar küyürgän ḳ.+nı* 55v/8=003/181, *tatıŋlar küydürgän ḳ.+nı* 136r/5=008/050, *tatıŋlar ḳ.+nı* 98r/1=006/030, 116r/5=007/039, 134v/1=008/035, *taturġay ḳ.+nı ḳatıġ* 159v/6=010/070, *tiriglik ḳ.+nı* 211v/7=017/075, *tatıŋlar mäŋgü ḳ.+nı* 158r/6=010/052, *tüz ḳ.+nı* 188r/7=014/006, *uçuzlaġan ḳ.+nı* 76r/5=004/151, *uçuzlaġlı ḳ.+nı* 63r/7=004/037, 71r/4=004/102, *uçuzluḳ ḳ.+ını* 104r/5=006/093, *uluġ ḳ.+nı* 69v/5=004/093, *ḳ.+ḳa tüşmäzdä aşnu* 235r/9=020/134, *yandurulġaylar uluġ ḳ.+ḳa* 149v/5=009/101, *ḳ.+nı ağrıtıġlı* 60v/1=004/018, *ḳ.+dın* 61v/7=004/025, 227v/5=019/079, 231v/4=020/071, *irig ḳ.+dın* 168r/4=011/058, *ḳatıġ ḳ.+dın* 187v/8=014/002, *mäniŋ ḳ.+ım* 126v/1=007/156, 194r/6=015/050, *mäniŋ ḳ.+ım tutmaḳım* 129v/4=007/183, *mänim ḳ.+ım* 186v/2=013/032, 188r/9=014/007, *ḳ.+ı* 161v/8=010/096, *açtımız ḫorluḳ rüsvālıḳ ḳ.+ı* 162r/2=010/098, *anıŋ ḳ.+ı* 110r/7=006/147, 158r/4=010/050, *idiŋ ḳ.+ı* 210r/8=017/057, *kedinki ajun ḳ.+ı* 186v/6=013/034, 234v/8=020/127, *kälsä taŋrınıŋ ḳ.+ı* 98v/8=006/040, *taŋrı ḳ.+ı* 39r/1=003/011, *taŋrınıŋ ḳ.+ı* 99r/9=006/047, *tatıŋlar ot ḳınnı tamuġ ḳ.+ı* 133r/6=008/014, 133r/6=008/014, *anıŋ ḳ.+ıda* 210r/8=017/057, *ot ḳ.+ıŋa* 15r/5=002/126, *ḳ.+ındın* 84v/5=005/036, *ağrıtıġlı kün ḳ.+ındın* 165r/7=011/026, *ḳorḳar ḳapsaġlı kün ḳ.+ındın* 169r/6=011/084, *ḳorḳar uluġ kün ḳ.+ındın* 163r/7=011/003, *ḳorḳsa kedinki saräy ḳ.+ındın* 171v/7=011/103, *ḳurtarġan ḳ.+ndın* 11v/8=002/096, *ot ḳ.+ındın* 24r/8=002/201, 39v/3=003/016, 56v/8=003/191, *taŋrı ḳ.+ındın* 182r/9=012/107, 189v/7=014/021, *uluġ kün ḳ.+ındın* 96v/5=006/015, 118v/1=007/059, 154v/3=010/015, *silärniŋ ḳ.+ıŋız birlä* 75v/7=004/147, *käçti ḳ.+lar rüsvālıḳlar* 183v/7=013/006

ḳına- "işkence etmek, eziyet etmek, cezalandırmak" (KB 642, DLT-III 273, ED 634a 2 ḳına). *ḳ.-yur män* 43v/6=003/056, *ḳ.-yur* 50v/2=003/129, 82v/5=005/018, *ḳ.-r* 37v/1=002/284, *ḳ.-dı* 141r/8=009/026, *ḳ.-ġay män* 94v/6=005/115, *ḳ.-ġay sän* 221r/8=018/086, 82v/6=005/018, 85r/1=005/040, 210r/4=017/054, *ḳ.-ġay ağrıtġan ḳın birlä* 143r/1=009/039, *ḳ.-ġay* 78v/6=004/173, 140r/2=009/014, 150r/3=009/106, 221r/9=018/087, *ḳ.-ġay miz* 149v/5=009/101, 221r/9=018/087, *ḳ.-ġay miz bir gürūhnı* 145v/5=009/066, *ḳ.-ġay olarnı* 147r/1=009/074, *ḳ.-ŋlar* 205v/4=016/126, *ḳ.-sa sän* 95r/4=005/118, *ḳ.-sa* 50v/1=003/128, 144v/4=009/055, 205v/4=016/126, *ḳ.-ġlılar*

207r/5=017/015, *ḳ.-daçı* 134r/7=008/033, 134r/6=008/033, 210r/9=017/058, *ḳ.-daçı turur* 127v/6=007/164, *ḳ.-r ärdilär* 6v/3=002/049, *ḳ.-madım* 94v/6=005/115, *ḳ.-mağıl* 230r/6=020/047, *ḳ.-maḳ* 134r/8=008/034, *tiläyür ḳ.-maḳ* 148r/2=009/085, *ḳ.-maḳġa* 53r/6=003/155, *ḳ.-maḳım* 232r/8=020/081, *tüşgäy mänim ḳ.-maḳım* 232r/7=020/081.

ḳınal- "cezalandırılmak, işkence edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ.-dıŋızlar* 205v/5=016/126

ḳınlıġ "eziyet, işkence" bkz. ḳınlıḳ (KB-, DLT-, ED 639a ḳınlıḳ (ḳıŋlıḳ)). *ḳ.* 19v/2=002/165, 23v/6=002/196, 25r/6=002/211, 79v/6=005/002, 92r/2=005/098, 112v/2=006/165, 28r/3=007/167, 133v/4=008/025, 136r/2=008/048, 136r/8=008/052, *ḳatıġ ḳ.* 133r/5=008/013, 183v/8=013/006, 184r/9=013/013

ḳınlıḳ "eziyet, işkence" bkz. ḳınlıġ (KB-, DLT-, ED 639a ḳınlıḳ). *bizniŋ ḳ.+ımız* 182v/7=012/110

ḳınur- "harekete geçirmek" (KB-, DLT-, ED 636a -). *ḳ.-dımız olar ara yağılıḳnı* 82r/3=005/014

ḳırġıl "kırçıl saçlı, (metinde) olgun, yetişkin insan" (KB 2371, DLT I 483, ED 654a kırğıl) *ḳ. ärkän* 94r/1=005/110

ḳırıġ "kenar, kıyı" (KB -, DLT -, ED -, krş. ED 652a ḳıruḳ). *çuḳur ḳ.+ı* 48r/3=003/103, *uluġ täŋiz ḳ.+ıŋa* 229v/6=020/039

ḳırḳ "sayı adı, kırk (40)" (KB 364, DLT-I 349, ED 651 ḳırḳ). *ḳ. tün içindä* 124v/5=007/142, *ḳ. tünni* 6v/6=002/051, *ḳ. yıl* 83v/3=005/026

ḳırḳ bäş "sayı adı, kırk beş (45)" *bu sūrä ra'd sūräsi turur. mädīnä<dä> inmiş turur. ḳırḳ beş āyät turur* 184r/1=013

ḳırtış "yüz rengi, yüz, sima" (KB 295, DLT-I 460, ED 649a ḳırtış). *ḳ.+ları birlä* 117r/2=007/046, *ḳ.+ları nişānları birlä* 117r/5=007/048

ḳısır "kısır" (KB-, DLT-I 236, ED 668b ḳısır). *ḳ.* 41v/4=003/040, 223r/9=019/008, *ärür ḳ.* 223r/6=019/005

ḳısḳa "kısa" (KB 348, DLT-, ED 667a ḳısġa). *ḳ. tutsalar namāzdın* 70v/4=004/101

ḳıṣṣa (A) "hikâye" (KB-, AT-, R-). *ḳ.+lar içindä* 182v/7=012/111, *ḳ.+larda körklügräki* 173r/9=012/003, *hūd päyġambär ḳ.+sınıŋ sūräsi turur* 163r/1=011, ḳıṣṣa ḳıl- "hikâye etmek, anlatmak" *ḳ. ḳıl-* 173r/9=012/003, 215r/5=018/013, 225r/1=019/035

ḳış- "dönmek, meyletmek, sapmak, döndürmek, çevirmek" (KB-, DLT-III 182, ED 670b ḳış-). *ḳ.-ar* 215v/2=018/017, *közlär ḳ.-ar yaşdın* 148v/4=009/092, *ḳ.-arlar* 203v/8=016/103, *ḳ.-arlar atları içindä* 129v/1=007/180, *ḳ.-ruġlı* 196r/9=016/009, *ḳ.-ġay* 203r/6=016/094, *ḳ.-ıŋlar* 81r/6=005/008, *ḳ.-ŋızlar* 74v/2=004/135, *ḳ.-ġan* 44v/5=003/067, *ḳ.-maŋlar* 172v/1=011/113, *ḳ.-madımuz mu* 75r/6=004/141, *ḳ.-maḳ* 21r/8=002/182, 38v/1=003/007, *ḳ.-maḳıŋızlar üzä* 81r/6=005/008

ḳıştur- "eğriltmek; şüpheye düşürmek" (KB -, DLT-, ED-). *ḳ.-mağıl köŋüllärimizni* 38v/4=003/008

ḳışur- "döndürmek, değiştirmek" (KB-, DLT-, ED -) *ḳ.-ur sözlärni* 85r/5=005/041

ḳıwlıġ "devletli, kutlu, bahtlı" (KB-, DLT-I 301, ED 584b ḳıvlıġ). *ḳutluġ ḳ.* 118r/1=007/054

ḳıy- "kıymak, eğrilemesine doğramak" (KB-, DLT-III 246, ED674b kıy-, 595a kıḏ-). *ḳ.-+dılar siŋirin ingänni* 120r/1=007/077

ḳıyāmät (A) "kıyamet" (KB-, AT-, R 229). *ḳ.* 98r/2=006/031, 216r/4=018/021, *kälsä ḳ.* 98v/9=006/040, 182r/9=012/107, *ḳ. işi* 201v/4=016/077, *ḳ. ot birlä* 171v/2=011/099, *ḳ. vaḳtındın* 129v/8=007/187, *ḳ.+ni* 217v/3=018/036, ḳıyāmät kün/küŋ "ahiret günü" *ḳ. kün* 195v/9=016, 25r/7=002/212, 45v/3=003/077, 53v/8=003/161, 55v/5=003/180, 56r/5=003/185, 71v/6=004/109, 75r/7=004/141, 77r/2=004/159, 161v/4=010/093, 171v/2=011/099, 205v/1=016/124, 207r/2=017/013, 213r/8=017/097, 222v/2=018/105, 228r/6=019/095, 233v/1=020/100, 233v/2=020/101, *ḳ. kün içindä* 57r/4=003/194, *ḳ. küni içindä* 13v/7=002/113, *ḳ. künidä öŋdün* 210r/9=017/058, *ḳ. künikä* 49r/4=003/114, 68v/3=004/087, *ḳ. künindä* 128v/5=007/172, 227v/1=019/075, *ḳ. künkä* 43v/5=003/055, *ḳ. küŋkä* 88v/1=005/064, *ḳ. künkä tägi* 82r/4=005/014, *ḳ. künikä tägi* 210v/7=017/062

ḳız "kız, çocuk, evlat, cariye" (KB C59, DLT-I 7, ED 679b ḳı:z). *ḳ.* 34v/4=002/266, 58v/9=004/009, 59r/5=004/011, 59r/6=004/011, 227v/4=019/077, 228r/4=019/091, *ḳ.+nı* 210v/8=017/062, *bular ḳ.+larım turur* 169v/4=011/078, *ḳ.+larım turur* 195r/1=015/071, *ḳ.+larıŋ içindä* 169v/6=011/079, *ḳ.+larındın* 185v/4=013/023, *anlarnıŋ ḳ.+larındın* 103r/7=006/087, *tirig ḳodġay miz ḳ.-larını* 123r/8=007/127, *ḳılurlar taŋrıḳa ḳ.+larını* 199v/7=016/057, *ḳ.+larıŋız* 61r/1=004/023,133v/8=008/028, *oġul ḳ.+larıŋız içindä* 59r/2=004/011, *tirig ḳoḏarlar ärdi ḳ.+larıŋızlarnı* 124v/3=007/141, *tirig ḳoḏar ärdilär ḳ.+larıŋıznı* 188r/7=014/006, *ḳ.+ları* 206r/4=017/003, *ḫoş kälmäsün tawarları oġlanı ḳ.+ları* 148r/2=009/085, oġul ḳız "evlat, mal" 59v/1=004/012, 59v/3=004/012, 59v/1=004/012, 59v/3=004/012, 78r/9=004/171, 79r/2=004/176, 79r/3=004/176, 187r/5=013/038, 160v/6=010/083, *oġul ḳ.+dın* 18v/1=002/155, *oġlum ḳ.+ımdın* 14v/9=002/124, 191v/3=014/040, *orna(t)tım oġlum ḳ.+ımdın* 191r/6=014/037, *oġul ḳ.+ın* 217v/7=018/039, *anıŋ oġlı ḳ.+ındın* 103r/3=006/084, *anıŋ oġlı ḳ.+ını* 218v/6=018/050, *ḳ.+ımızdın* 15r/8=002/128, *ḳ.+lar* 105r/3=006/100, *oġul ḳ.+lar içindä* 211r/1=017/064, *oġul ḳ.+larındın* 128v/4=007/172, anaŋız birlä tuġma ḳız ḳarındaş "teyze" *anaŋız birlä tuġma ḳ. ḳarındaşlarıŋız* 61r/1=004/023, ataŋıznıŋ tuġma ḳız ḳarındaşı "hala" *ataŋıznıŋ tuġma ḳ. ḳarındaşı* 61r/1=004/023, bir tuġmış ärkäk ḳarındaş ḳızları "erkek kardeş kızları, yeğen" *bir tuġmış ärkäk ḳarındaş ḳ.+ları* 61r/1=004/023, birlä tuġmış tişi ḳarındaş ḳızları "kız kardeş kızları, yeğen" *birlä tuġmış tişi ḳarındaş ḳ.+ları* 61r/2=004/023, birlä tuġmış ḳız ḳarındaş "kız kardeş" *birlä tuġmış ḳ. ḳarındaşıŋız* 61r/1=004/023, ḳız ḳarındaş "kız kardeş" 59v/5=004/012, *hārūnnuŋ ḳ. ḳarındaşı* 224v/3=019/028, ögäy yegidmä ḳız "üvey kız" *ögäy yegidmä ḳ.+larıŋız* 61r/3=004/023, yinçgä ḳız "yetişkin genç cariye" *yinçgä ḳ.+larıŋızdın* 61v/3=004/025, oġul ḳız bol- "çocuğu olmak" *oġul ḳ. bol-*105r/4=006/101, oġul ḳız tut- "çocuk sahibi olmak" *oġul ḳ. tut-* 14r/3=002/116, 214r/9=017/111, 225r/1=019/035, 228r/4=019/092, 228r/2=019/088, oġul ḳız tutın- "çocuk sahibi olmak" *oġul ḳ.tutın-* 159v/2=010/068, 214v/6=018/004

ḳız- "kızmak, öfkelenmek" (KB 480, DLT-, ED 681a ḳız-). *tilämädi ḳ.-up çıḳmaḳlarnı* 143v/6=009/046

ḳızġut "ceza, işkence, başkalarının görerek çekinmeleri için yapılan ceza ve işkence, ibret verici ceza" (KB-, DLT-I 451, ED 681b ḳızġut). *ḳ.* 182v/8=012/111, *turur uluġ ḳ.* 145v/1=009/063, ḳızġut küni "kıyamet" *ḳ. künidin* 168v/8=011/066, ḳızġut ḳıl- "cezalandırmak" *ḳ. ḳıl-* 68r/8=004/084, 84v/8=005/038, *taŋrı ḳ. ḳılıġlı turur tanıġlılarnı* 138v/5=009/002, ḳın ḳızġut ḳıl- "cezalandırmak" *ḳın ḳ. ḳıl-* 166r/9=011/039, ḳızġut rusvā ḳıl- "perişan kılmak" *ḳ. rusvā ḳıl-* 140r//2=009/014

ḳızlıġ "kıtlık" (KB-, DLT-, ED 684a kızlık). *ol yätinç ḳ. yıl* 177r/9=012/048

kiçig "küçük" (KB 500, DLT II 268, ED 696a kiçig). *k.* 152r/1=009/121, 224r/8=019/024, *k. ärkän* 207v/8=017/024, 223v/5=019/012, *k.+ni* 218v/3=018/049, kiçigräk "daha küçük" *k.+räk* 159r/3=010/061

kiçiglig "küçüklük, çocukluk" (KB 552, DLT-, ED 696a kiçiglik). *k.+i ḥālda yā uluġlıḳı ḥālda* 36v/9=002/282

kifāyāt (A) "yetişme, yetişir derecede olma, kifayet" (KB-, AT-, R-). kifāyāt ḳıl- "engellemek" *k. ḳıl-* 38v/7=003/010

kigrül- "sokulmak" bkz. kigürül-, kiŋrül- (KB-, DLT-II 237, ED 713b kigrül-). *k.-gäy* 190r/4=014/023, *k.-gäylär uştmaḫḳa* 226v/3=019/060, *k.-sä uçmaḳḳa* 56r/5=003/185, *kigürmäk k.-iş* 171v/1=011/098

kim "kim, kimse, ki" (KB A2, DLT I 125, ED 720b kim). 1. "kim, kimse," *k.* 2r/2=001/007, 2v/3=002/003, 2v/4=002/004, 2v/4=002/004, 3r/1=002/008, 3r/5=002/012, 3r/6=002/012, 3r/7=002/013, 3v/3=002/017, 3v/8=002/020, 4r/1=002/021, 4r/1=002/021, 4r/2=002/021, 4r/4=002/023, 4r/7=002/024, 4r/8=002/025, 4v/2=002/026, 4v/2=002/026, 4v/6=002/027, 4v/6=002/027, 4v/8=002/029, 5r/1=002/030, 5r/2=002/030, 5r/3=002/030, 5r/8=002/033, 5r/8=002/033, 5r/9=002/034, 5v/4=002/036, 5v/7=002/038, 6r/2=002/041, 6r/8=002/046, 6r/8=002/046, 6v/8=002/052, 6v/9=002/053, 6v/9=002/054, 7r/7=002/057, 7r/7=002/057, 7r/7=002/058, 7v/1=002/059, 7v/2=002/059, 7v/7=002/061, 7v/9=002/061, 8r/1=002/061, 8r/3=002/062, 8r/4=002/062, 8r/6=002/063, 8r/6=002/063, 8r/7=002/063, 8r/8=002/065, 8v/3=002/067, 8v/5=002/068, 9r/2=002/072, 9r/4=002/074, 9r/7=002/075, 9v/2=002/077, 9v/2=002/077, 9v/3=002/079, 9v/5=002/079, 9v/6=002/079, 9v/8=002/080, 9v/8=002/081, 9v/9=002/082, 10v/2=002/085, 10v/3=002/085, 11r/1=002/089, 11r/1=002/089, 11r/2=002/089, 11r/4=002/090, 11v/1=002/093, 11v/6=002/095, 12r/1=002/097, 12r/2=002/098, 12r/5=002/100, 12r/6=002/101, 12r/6=002/101, 12r/9=002/102, 12v/9=002/105, 13r/1=002/106, 13r/2=002/106, 13r/2=002/106, 13r/3=002/107, 13r/4=002/108, 13r/5=002/108, 13r/5=002/108, 13v/2=002/111, 13v/3=002/112, 13v/7=002/113, 13v/8=002/114, 13v/8=002/114, 13v/9=002/114, 14r/1=002/114, 14r/4=002/116, 14r/5=002/117, 14r/5=002/117, 14r/6=002/118, 14r/7=002/118, 14r/8=002/118, 14v/4=002/121, 14v/6=002/123, 14v/9=002/125, 15r/2=002/125, 15r/4=002/126, 15r/5=002/126, 15v/4=002/131, 16r/2=002/135, 16r/3=002/136, 16r/3=002/136, 16r/4=002/136, 16r/5=002/136, 16v/2=002/140, 16v/3=002/140, 16v/5=002/141, 16v/5=002/141, 17r/1=002/143, 17r/5=002/144, 17r/6=002/144, 17r/8=002/144, 17v/3=002/146, 17v/5=002/148, 18r/1=002/150, 18r/2=002/150, 18r/3=002/150, 18r/3=002/151, 18r/5=002/151, 18r/7=002/153, 18r/8=002/154,

18r/9=002/154, 18r/9=002/154, 18v/4=002/158, 18v/5=002/158, 18v/5=002/158,
18v/6=002/159, 19r/8=002/164, 19r/9=002/165, 19v/1=002/165, 19v/3=002/166,
19v/5=002/168, 19v/8=002/170, 19v/8=002/170, 19v/8=002/170, 19v/9=002/171,
20r/2=002/172, 20r/2=002/172, 20r/4=002/173, 20r/5=002/174, 20v/2=002/177,
20v/3=002/177, 20v/8=002/177, 20v/8=002/178, 21r/1=002/178, 21r/2=002/178,
21r/4=002/179, 21r/7=002/181, 21r/8=002/182, 21r/9=002/183, 21v/1=002/183,
21v/2=002/184, 21v/4=002/184, 21v/6=002/185, 21v/7=002/185, 21v/9=002/185,
22r/1=002/185, 22r/3=002/186, 22r/6=002/187, 22v/1=002/187, 22v/7=002/190,
22v/8=002/191, 23r/5=002/194, 23r/5=002/194, 23r/6=002/194, 23r/8=002/196,
23r/9=002/196, 23v/2=002/196, 23v/3=002/196, 23v/3=002/196, 23v/6=002/197,
23v/7=002/197, 23v/9=002/198, 24r/3=002/199, 24r/6=002/200, 24r/7=002/201,
24r/9=002/202, 24v/1=002/203, 24v/2=002/203, 24v/2=002/203, 24v/3=002/204,
24v/7=002/207, 24v/8=002/207, 24v/9=002/208, 25r/3=002/210, 25r/5=002/211,
25r/6=002/212, 25v/4=002/214, 25v/8=002/215, 26r/2=002/216, 27v/2=002/225,
27v/2=002/225, 27v/6=002/228, 28r/2=002/229, 28r/4=002/229, 28r/7=002/230,
28r/8=002/230, 28v/1=002/231, 28v/7=002/232, 28v/9=002/233, 29r/5=002/233,
29r/6=002/233, 29r/6=002/233, 29v/1=002/235, 29v/2=002/235, 29v/9=002/237,
29v/9=002/237, 30r/1=002/237, 30r/2=002/237, 30r/4=002/239, 30r/7=002/240,
30r/8=002/241, 30v/4=002/245, 30v/8=002/246, 31r/1=002/246, 31r/7=002/248,
31v/1=002/249, 31v/2=002/249, 31v/2=002/249, 32r/8=002/254, 32v/2=002/255,
32v/2=002/255, 32v/3=002/55, 32v/3=002/55, 32v/6=002/256, 32v/8=002/257,
33r/2=002/258, 33r/4=002/258, 33r/5=002/258, 33r/6=002/259, 33v/3=002/259,
33v/7=002/261, 34r/1=002/262, 34r/4=002/264, 34r/5=002/264, 34r/8=002/264,
34r/8=002/265, 34v/2=002/265, 34v/3=002/266, 34v/6=002/266, 34v/6=002/267,
34v/7=002/267, 34v/7=002/267, 35r/2=002/269, 35r/7=002/271, 35r/8=002/272,
35r/9=002/272, 35v/1=002/273, 35v/3=002/273, 35v/3=002/274, 35v/5=002/275,
35v/6=002/275, 35v/6=002/275, 35v/6=002/275, 35v/7=002/275, 35v/8=002/275,
35v/8=002/275, 35v/8=002/275, 35v/8=002/275, 36r/1=002/277, 36r/3=002/278,
36r/4=002/278, 36r/9=002/281, 36r/9=002/282, 36v/2=002/282, 36v/2=002/282,
36v/2=002/282, 36v/3=002/282, 36v/4=002/282, 36v/5=002/282, 36v/7=002/282,
36v/7=002/282, 36v/7=002/282, 36v/8=002/282, 36v/9=002/282, 37r/1=002/282,
37r/1=002/282, 37r/3=002/282, 37r/7=002/283, 37r/8=002/283, 37r/8=002/283,
37r/8=002/283, 37r/9=002/284, 37r/9=002/284, 37r/9=002/284, 37v/1=002/284,
37v/2=002/285, 37v/4=002/285, 37v/6=002/286, 37v/6=002/286, 37v/8=002/286,
37v/8=002/286, 37v/8=002/286, 38r/3=003/003, 38r/4=003/004, 38r/7=003/006,
38r/7=003/007, 38v/1=003/007, 38v/2=003/007, 38v/6=003/009, 38v/7=003/010,
38v/9=003/011, 39r/1=003/012, 39r/3=003/013, 39r/9=003/015, 39v/7=003/019,
39v/8=003/019, 39v/8=003/019, 40r/1=003/020, 40r/1=003/020, 40r/3=003/021,
40r/4=003/021, 40r/5=003/022, 40r/6=003/023, 40r/8=003/024, 40v/1=003/025,
40v/1=003/025, 40v/1=003/025, 40v/7=003/028, 40v/7=003/028, 40v/8=003/028,
41r/1=003/029, 41r/2=003/030, 41r/3=003/030, 41r/3=003/030, 41r/3=003/030,
41r/9=003/035, 41v/2=003/039, 41v/3=003/036, 41v/5=003/040, 41v/5=003/041,
41v/6=003/037, 41v/7=003/042, 42v/7=003/047, 42v/7=003/047, 43r/3=003/049,
43r/3=003/049, 43r/8=003/052, 43v/1=003/052, 43v/1=003/053, 43v/3=003/055,

43v/4=003/055, 43v/4=003/055, 43v/4=003/055, 43v/6=003/056, 44r/2=003/061, 44r/2=003/061, 44r/3=003/061, 44r/8=003/064, 44r/8=003/064, 44v/1=003/064, 44v/3=003/066, 44v/6=003/068, 44v/6=003/068, 45r/2=003/072, 45r/3=003/073, 45r/3=003/073, 45r/4=003/073, 45r/7=003/075, 45r/7=003/075, 45r/8=003/075, 45r/9=003/075, 45v/1=003/076, 45v/2=003/077, 45v/9=003/079, 46r/1=003/079, 46r/1=003/080, 46r/2=003/080, 46r/3=003/081, 46r/4=003/081, 46r/6=003/082, 46r/7=003/083, 46r/7=003/083, 46r/8=003/084, 46r/9=003/084, 46v/2=003/085, 46v/4=003/086, 46v/7=003/089, 46v/8=003/090, 47r/1=003/091, 47r/3=003/092, 47r/3=003/092, 47r/5=003/093, 47r/5=003/093, 47r/6=003/094, 47r/8=003/096, 47v/1=003/097, 47v/2=003/097, 47v/2=003/097, 47v/2=003/097, 47v/5=003/099, 47v/5=003/099, 47v/6=003/099, 47v/6=003/100, 47v/6=003/100, 47v/8=003/101, 47v/9=003/102, 48r/2=003/103, 48r/7=003/105, 48r/7=003/105, 48r/8=003/106, 48v/1=003/106, 48v/1=003/107, 48v/3=003/109, 48v/9=003/112, 49r/1=003/112, 49r/6=003/115, 49r/7=003/116, 49r/9=003/117, 49v/1=003/117, 49v/2=003/118, 49v/3=003/118, 49v/5=003/119, 49v/6=003/119, 49v/9=003/120, 49v/9=003/121, 50r/1=003/122, 50r/2=003/122, 50r/4=003/124, 50r/4=003/124, 50r/5=003/125, 50r/8=003/127, 50v/1=003/129, 50v/2=003/129, 50v/2=003/129, 50v/3=003/130, 50v/7=003/134, 50v/9=003/135, 51r/1=003/135, 51r/1=003/135, 51r/8=003/140, 51r/9=003/141, 51v/1=003/142, 51v/1=003/142, 51v/2=003/143, 51v/5=003/144, 51v/6=003/145, 51v/7=003/145, 51v/7=003/145, 51v/8=003/145, 51v/9=003/146, 52r/1=003/147, 52r/4=003/149, 52r/5=003/149, 52r/6=003/151, 52r/7=003/151, 52r/7=003/151, 52r/9=003/152, 52r/9=003/152, 52r/9=003/152, 52v/1=003/152, 52v/1=003/152, 52v/1=003/152, 52v/2=003/152, 52v/3=003/153, 52v/5=003/153, 52v/5=003/153, 52v/5=003/153, 53r/3=003/154, 53r/3=003/154, 53r/4=003/155, 53r/6=003/156, 53r/6=003/156, 53r/7=003/156, 53r/8=003/156, 53r/9=003/156, 53v/4=003/159, 53v/6=003/160, 53v/6=003/160, 53v/7=003/161, 53v/7=003/161, 53v/8=003/161, 53v/8=003/161, 53v/9=003/162, 53v/9=003/162, 53v/9=003/162, 54r/2=003/164, 54r/6=003/166, 54r/7=003/167, 54r/9=003/167, 54v/3=003/169, 54v/4=003/170, 54v/5=003/170, 54v/5=003/170, 54v/7=003/172, 54v/7=003/172, 54v/8=003/172, 54a/9=003/173, 55r/4=003/176, 55r/5=003/176, 55r/6=003/177, 55r/8=003/178, 55r/8=003/178, 55r/9=003/179, 55v/4=003/180, 55v/4=003/180, 55v/4=003/180, 55v/5=003/180, 55v/6=003/180, 55v/6=003/181, 55v/7=003/181, 55v/8=003/182, 55v/9=003/183, 56r/4=003/185, 56r/5=003/185, 56r/7=003/186, 56r/8=003/186, 56r/9=003/187, 56r/9=003/187, 56v/2=003/187, 56v/2=003/188, 56v/3=003/188, 56v/3=003/188, 56v/3=003/188, 56v/9=003/192, 57r/1=003/193, 57r/1=003/193, 57r/4=003/194, 57r/5=003/195, 57r/9=003/198, 57v/1=003/198, 57v/2=003/199, 57v/2=003/199, 57v/3=003/199, 57v/5=03/200, 57v/8=004/001, 58r/8=004/005, 58v/2=004/006, 58v/2=004/006, 58v/2=004/006, 58v/8=004/009, 59r/1=004/010, 59r/1=004/010, 59r/4=004/011, 59r/5=004/011, 59r/9=004/012, 59v/1=004/012, 59v/2=004/012, 59v/3=004/012, 59v/8=004/013, 59v/9=004/014, 60r/8=004/018, 60v/1=004/019, 60v/3=004/019, 60v/8=004/022, 60v/9=004/022, 61r/2=004/023, 61r/3=004/023, 61r/7=004/024, 61r/8=004/024, 61r/9=004/024, 61v/2=004/025, 61v/3=004/025, 61v/7=004/025, 61v/8=004/025, 62r/1=004/027, 62r/1=004/027, 62r/2=004/027, 62r/2=004/028, 62r/3=004/029, 62r/4=004/029,

62r/5=004/030, 62r/7=004/031, 62r/8=004/032, 62r/9=004/032, 62v/1=004/032, 62v/2=004/033, 62v/3=004/033, 62v/4=004/034, 62v/5=004/034, 63r/4=004/036, 63r/5=004/036, 63r/6=004/037, 63r/8=004/038, 63v/1=004/039, 63v/4=004/042, 63v/6=004/043, 64r/2=004/044, 64r/4=004/046, 64r/8=004/046, 64r/9=004/047, 64r/9=004/047, 64r/9=004/047, 64v/1=004/047, 64v/3=004/048, 64v/3=004/048, 64v/4=004/049, 64v/8=004/051, 65r/2=004/054, 65r/3=004/055, 65r/3=004/055, 65v/2=004/059, 65v/5=004/060, 65v/5=004/060, 65v/5=004/060, 65v/6=004/060, 65v/7=004/060, 65v/8=004/060, 65v/8=004/061, 66r/1=004/062, 66r/3=004/063, 66r/8=004/066, 66r/9=004/066, 66v/2=004/069, 66v/3=004/069, 66v/5=004/071, 66v/6=004/072, 66v/7=004/072, 66v/9=004/074, 67r/1=004/074, 67r/3=004/075, 67v/8=004/080, 67v/8=004/080, 68r/1=004/081, 68r/5=004/083, 68r/7=004/084, 68r/8=004/084, 68r/8=004/085, 68r/9=004/085, 68v/3=004/087, 68v/5=004/088, 68v/5=004/088, 68v/5=004/088, 68v/6=004/089, 68v/9=004/090, 69r/4=004/091, 69r/4=004/091, 69r/8=004/092, 69v/2=004/092, 69v/4=004/093, 69v/5=004/094, 69v/6=004/094, 69v/9=004/094, 70r/8=004/099, 70r/9=004/100, 70v/1=004/100, 70v/3=004/101, 70v/9=004/102, 71r/6=004/103, 71r/7=004/104, 71r/8=004/104, 71v/2=004/107, 71v/3=004/107, 71v/4=004/108, 71v/6=004/109, 71v/7=004/110, 71v/8=004/111, 71v/9=004/112, 72r/4=004/113, 72r/5=004/114, 72r/6=004/114, 72r/8=004/115, 72r/9=004/115, 72v/2=004/116, 72v/6=004/119, 73r/2=004/122, 73r/3=004/123, 73r/4=004/124, 73r/6=004/125, 73r/6=004/125, 73r/9=004/127, 73v/1=004/127, 73v/2=004/127, 73v/3=004/127, 73v/6=004/128, 73v/7=004/129, 74r/4=004/132, 74r/6=004/134, 74v/4=004/136, 74v/4=004/136, 74v/8=004/139, 75r/4=004/141, 75v/2=004/144, 75v/3=004/144, 75v/3=004/144, 75v/9=004/148, 76r/2=004/150, 76r/4=004/150, 76r/5=004/152, 76v/5=004/155, 77r/1=004/158, 77r/3=004/160, 77r/4=004/160, 77r/6=004/162, 77r/7=004/162, 77v/1=004/163, 77v/7=004/166, 77v/7=004/166, 77v/8=004/167, 77v/9=004/168, 78r/9=004/171, 78v/1=004/171, 78v/2=004/172, 79r/2=004/176, 79r/4=004/176, 79r/7=005, 79r/8=005/001, 79r/9=005/001, 79v/1=005/002, 79v/4=005/002, 80r/5=005/004, 80r/6=005/004, 80r/7=005/004, 80r/9=005/005, 80v/1=005/005, 80v/3=005/005, 80v/4=005/006, 81r/1=005/006, 81r/5=005/008, 81r/7=005/008, 81r/8=005/010, 81r/9=005/011, 81v/1=005/011, 81v/7=005/012, 81v/9=005/013, 82r/2=005/014, 82r/4=005/014, 82r/6=005/015, 82r/8=005/016, 82v/1=005/017, 82v/2=005/017, 82v/3=005/017, 82v/5=005/018, 82v/6=005/018, 82v/8=005/019, 84r/1=005/020, 84r/1=005/020, 83r/2=005/020, 83r/2=005/020, 83r/9=005/024, 83v/7=005/029, 83r/4=005/032, 83r/5=005/032, 83r/7=005/033, 83r/8=005/033, 84v/2=005/034, 84v/3=005/035, 84v/6=005/037, 84v/8=005/038, 84v/9=005/039, 85r/1=005/040, 85r/3=005/041, 85r/3=005/041, 85r/4=005/041, 85v/8=005/044, 85v/9=005/045, 86r/2=005/045, 86r/2=005/045, 86r/3=005/045, 86r/4=005/046, 86r/5=005/046, 86r/7=005/047, 86r/7=005/047, 86r/8=005/048, 86r/9=005/048, 86r/9=005/048, 86v/2=005/048, 86v/2=005/048, 86v/3=005/048, 86v/4=005/049, 86v/5=005/049, 86v/6=005/049, 86v/7=005/050, 86v/8=005/050, 86v/8=005/051, 86v/9=005/051, 87r/3=005/052, 87r/3=005/052, 87r/4=005/053, 87r/5=005/053, 87r/6=005/054, 87r/6=005/054, 87v/1=005/055, 87v/2=005/056, 87v/4=005/057, 87v/4=005/057, 87v/8=005/059, 88r/4=005/061, 88r/9=005/064, 88v/3=005/065, 88v/5=005/066,

88v/7=005/066, 88v/7=005/067, 89r/4=005/069, 89r/9=005/071, 89r/9=005/072, 89v/1=005/072, 89v/1=005/072, 89v/3=005/073, 89v/4=005/073, 89v/8=005/076, 90r/4=005/078, 90r/6=005/080, 90r/8=005/081, 90v/1=005/082, 90v/1=005/082, 90v/2=005/082, 90v/2=005/082, 90v/2=005/082, 90v/4=005/083, 90v/4=005/083, 90v/5=005/084, 90v/6=005/084, 90v/6=005/084, 90v/7=005/085, 90v/8=005/086, 90v/9=005/087, 91r/1=005/087, 91r/2=005/088, 91r/4=005/089, 91r/4=005/089, 91r/5=005/089, 91r/6=005/089, 91r/8=005/089, 91r/8=005/090, 91v/1=005/090, 91v/1=005/091, 91v/5=005/093, 91v/8=005/094, 91v/9=005/094, 92r/1=005/094, 92r/1=005/095, 92r/2=005/098, 92r/3=005/099, 92r/5=005/095, 92r/5=005/100, 92r/5=005/101, 92r/9=005/103, 92v/1=005/097, 92v/1=005/097, 93r/2=005/104, 93r/2=005/104, 93r/4=005/105, 93r/4=005/105, 93r/5=005/105, 93r/6=005/106, 93v/3=005/107, 93v/3=005/107, 93v/7=005/111, 93v/9=005/112, 94v/1=005/113, 94v/5=005/115, 94v/8=005/116, 94v/9=005/116, 94v/9=005/116, 95r/1=005/116, 95v/7=006/005, 95v/7=006/005, 95v/9=006/006, 96r/7=006/010, 96r/7=006/010, 96v/1=006/013, 97r/3=006/019, 97r/3=006/020, 97r/4=006/020, 97r/4=006/021, 97r/5=006/021, 97r/6=006/022, 97r/7=006/023, 97r/9=006/024, 97r/9=006/025, 97v/1=006/025, 97v/6=006/028, 97v/6=006/028, 97v/7=006/028, 98r/3=006/031, 98r/4=006/032, 98r/5=006/033, 98r/9=006/035, 98v/2=006/036, 99r/1=006/041, 99r/2=006/042, 99r/3=006/043, 99r/4=006/043, 99r/5=006/044, 99r/5=006/044, 99v/6=006/051, 99v/7=006/051, 100r/2=006/054, 100r/4=006/054, 101r/6=006/065, 101r/7=006/068, 101v/1=006/069, 101v/2=006/069, 101v/2=006/069, 101v/2=006/070, 101v/4=006/070, 101v/5=006/070, 102v/3=006/079, 102v/5=006/080, 102v/6=006/080, 102v/7=006/081, 102v/8=006/081, 103v/5=006/091, 104r/1=006/093, 104r/1=006/093, 104r/2=006/093, 104r/3=006/093, 104r/6=006/094, 104r/7=006/094, 104r/9=006/094, 104v/5=006/097, 104v/6=006/099, 105r/3=006/100, 105r/8=006/104, 105r/9=006/104, 105v/1=006/105, 105v/2=006/106, 105v/6=006/108, 105v/9=006/110, 106r/2=006/111, 106v/4=006/117, 106v/5=006/118, 106v/6=006/119, 106v/7=006/119, 107r/1=006/120, 107r/3=006/122, 107r/4=006/122, 107r/6=006/122, 107v/1=006/124, 107v/1=006/124, 107v/2=006/125, 107v/3=006/125, 107v/3=006/125, 107v/4=006/125, 107v/6=006/126, 107v/9=006/128, 108r/2=006/129, 108r/7=006/132, 108r/8=006/132, 108r/9=006/133, 108v/1=006/134, 108v/4=006/136, 108v/9=006/137, 109r/1=006/138, 109r/2=006/138, 109r/3=006/139, 109r/5=006/139, 109r/5=006/140, 109r/6=006/140, 109v/2=006/142, 109v/4=006/143, 109v/8=006/144, 109v/8=006/144, 109v/8=006/144, 110r/1=006/145, 110r/3=006/145, 110r/5=006/146, 110r/6=006/146, 110r/8=006/148, 110v/5=006/150, 110v/6=006/151, 110v/8=006/151, 111r/1=006/152, 111r/7=006/154, 111r/9=006/156, 111v/1=006/156, 111v/4=006/157, 111v/4=006/157, 111v/5=006/157, 111v/5=006/157, 112r/2=006/160, 112r/2=006/160, 112v/2=006/165, 112v/4=007, 112v/6=007/003, 112v/7=007/003, 112v/9=007/005, 113r/1=007/006, 113r/6=007/010, 113r/8=007/012, 113v/1=007/013, 113v/1=007/013, 113v/2=007/016, 113v/6=007/018, 113v/9=007/020, 114v/3=007/027, 114v/6=007/027, 115r/5=007/032, 115r/6=007/032, 115r/7=007/032, 115r/8=007/033, 115r/8=007/033, 115r/9=007/033, 115r/9=007/033, 115v/3=007/035, 115v/4=007/036, 115v/5=007/037, 115v/5=007/037, 115v/7=007/037, 116r/2=007/038, 116r/4=007/038, 116v/2=007/043, 116v/6=007/043, 116v/7=007/044, 116v/7=007/044, 116v/9=007/045, 117r/5=007/048, 117r/8=007/050, 117r/8=007/050, 117v/1=007/051,

117v/2=007/051, 117v/3=007/052, 117v/6=007/053, 118r/8=007/058, 118v/3=007/062, 118v/4=007/063, 118v/5=007/063, 118v/6=007/064, 119r/2=007/069, 119r/4=007/069, 119r/5=007/070, 119r/6=007/070, 119v/8=007/075, 119v/8=007/075, 119v/8=007/075, 119v/9=007/076, 119v/9=007/076, 120r/2=007/077, 120r/5=007/081, 120r/6=007/081, 120r/7=007/082, 120v/5=007/086, 120v/6=007/086, 120v/7=007/087, 120v/9=007/088, 121r/3=007/089, 121v/2=007/094, 121v/5=007/096, 121v/5=007/096, 121v/6=007/097, 121v/7=007/098, 121v/8=007/100, 122r/2=007/101, 122v/2=007/110, 122v/8=007/117, 122v/8=007/118, 123v/2=007/129, 123v/2=007/129, 123v/4=007/130, 123v/5=007/131, 124r/4=007/137, 124r/6=007/137, 124r/7=007/137, 124r/8=007/138, 124r/9=007/139, 124v/1=007/139, 124v/2=007/141, 125r/2=007/144, 125r/5=007/146, 125v/1=007/148, 126r/4=007/154, 126r/7=007/155, 126v/2=007/156, 127r/5=007/160, 127r/7=007/160, 127v/1=007/162, 127v/3=007/162, 127v/6=007/164, 127v/7=007/165, 127v/8=007/165, 127v/9=007/165, 127v/9=007/166, 128r/8=007/169, 128r/8=007/169, 128v/2=007/171, 128v/3=007/171, 128v/6=007/173, 128v/7=007/173, 128v/8=007/174, 128v/8=007/175, 129r/2=007/176, 129r/8=007/179, 129r/9=007/180, 129v/1=007/180, 129v/3=007/182, 129v/4=007/184, 129v/5=007/185, 130r/4=007/188, 130r/4=007/189, 130r/8=007/190, 130r/8=007/190, 130r/9=007/191, 130v/2=007/194, 130v/7=007/197, 131v/5=007/203, 131v/6=007/203, 131v/6=007/204, 132r/2=008, 132r/2=008, 132r/7=008/003, 132r/8=008/005, 133r/4=008/013, 133r/4=008/013, 133r/6=008/015, 133r/7=008/015, 133r/7=008/016, 133r/8=008/016, 133r/1=008/017, 133r/2=008/018, 133r/6=008/020, 133r/7=008/021, 133r/8=008/022, 133v/1=008/024, 133v/1=008/024, 133v/2=008/024, 133v/2=008/024, 133v/3=008/025, 133v/5=008/026, 133v/7=008/027, 133v/8=008/028, 133v/9=008/029, 134r/2=008/030, 134r/2=008/030, 134r/5=008/032, 134v/2=008/035, 134v/2=008/036, 134v/4=008/036, 134v/6=008/38, 134v/7=008/038, 135r/3=008/041, 135r/4=008/042, 135r/7=008/042, 135r/7=008/042, 135r/7=008/042, 135r/9=008/043, 135v/3=008/045, 135v/5=008/046, 135v/8=008/047, 136r/1=008/048, 136r/1=008/048, 136r/2=008/049, 136r/2=008/049, 136r/3=008/049, 136r/4=008/050, 136r/4=008/050, 136r/5=008/051, 136r/9=008/053, 136v/1=008/054, 136v/3=008/056, 136v/5=008/057, 136v/7=008/059, 136v/8=008/060, 137r/5=008/063, 137r/6=008/064, 137r/9=008/065, 137v/3=008/067, 137v/7=008/069, 137v/7=008/070, 137v/8=008/070, 138r/2=008/072, 138r/4=008/072, 138r/5=008/072, 138v/3=009/001, 138v/7=009/003, 138v/8=009/003, 139r/1=009/004, 139r/8=009/007, 139r/8=009/007, 139v/3=009/009, 139v/6=009/011, 139v/8=009/013, 140r/1=009/013, 140r/5=009/016, 140r/6=009/016, 140r/7=009/017, 140r/8=009/018, 140r/9=009/018, 140v/1=009/018, 140v/2=009/019, 140v/4=009/020, 140v/9=009/023, 141r/7=009/025, 141v/1=009/027, 141v/1=009/028, 141v/3=009/029, 141v/4=009/029, 141v/5=009/029, 141v/8=009/030, 142r/1=009/031, 142r/3=009/033, 142r/4=009/034, 142r/6=009/034, 142r/9=009/035, 142v/6=009/037, 142v/8=009/038, 143r/4=009/040, 143r/8=009/042, 143v/3=009/044, 143v/4=009/045, 143v/6=009/046, 144v/5=009/056, 144v/7=009/058, 144v/9=009/059, 145r/4=009/061, 145r/9=009/063, 145v/2=009/064, 146r/1=009/069, 146r/3=009/069, 146r/4=009/069, 146r/4=009/069, 146v/8=009/074, 147r/2=009/075, 147r/5=009/076, 147r/5=009/076, 147r/5=009/076, 147r/7=009/079, 147r/8=009/079, 147v/1=009/080, 147v/6=009/082, 148r/3=009/086, 148r/3=009/086, 148r/6=009/088, 148r/6=009/088, 148r/9=009/090, 148v/1=009/090, 148v/2=009/091, 148v/3=009/092, 148v/5=009/093, 148v/6=009/093, 149r/2=009/095,

149r/6=009/098, 149r/7=009/099, 149r/8=009/099, 149r/8=009/099, 149v/1=009/100, 149v/6=009/102, 149v/8=009/104, 150r/4=009/107, 150r/5=009/107, 150r/7=009/108, 150r/8=009/109, 150r/9=009/109, 150v/2=009/110, 150v/4=009/111, 150v/5=009/111, 150v/6=009/111, 151r/1=009/113, 151r/8=009/117, 151r/9=009/117, 151v/2=009/118, 151v/3=009/118, 151v/4=009/119, 151v/5=009/120, 152r/5=009/123, 152r/5=009/123, 152r/7=009/124, 152v/1=009/126, 152v/4=009/127, 152v/5=009/128, 152v/9=010, 153r/2=010/002, 153r/2=010/002, 153r/8=010/004, 153v/1=010/005, 153v/4=010/006, 153v/4=010/006, 153v/5=010/007, 153v/6=010/008, 153v/7=010/009, 154r/5=010/012, 154r/5=010/012, 154r/9=010/015, 154v/2=010/015, 154v/5=010/017, 154v/5=010/017, 154v/8=010/018, 155r/1=010/019, 155v/3=010/023, 155v/4=010/024, 155v/9=010/026, 156r/1=010/027, 156r/5=010/028, 156r/8=010/030, 156r/9=010/030, 156v/1=010/031, 156v/1=010/031, 156v/2=010/031, 156v/8=010/035, 156v/8=010/035, 156v/8=010/035, 157r/1=010/036, 157r/2=010/037, 157r/2=010/037, 157r/3=010/037, 157r/6=010/039, 157r/7=010/039, 157v/1=010/041, 157v/1=010/042, 157v/3=010/043, 157v/4=010/044, 157v/8=010/046, 158r/8=010/054, 158r/8=010/054, 158v/1=010/055, 158v/1=010/055, 158v/1=010/055, 158v/7=010/060, 159r/8=010/066, 159r/8=010/066, 159v/6=010/070, 160r/2=010/072, 160r/3=010/073, 160r/3=010/073, 160r/9=010/077, 160v/1=010/078, 160v/3=010/080, 160v/4=010/081, 161r/2=010/087, 161r/7=010/089, 161r/8=010/090, 161v/5=010/094, 161v/6=010/094, 161v/7=010/095, 162r/8=010/103, 162v/1=010/104, 162v/1=010/104, 162v/2=010/104, 162v/4=010/106, 162v/7=010/108, 162v/8=010/108, 162v/9=010/109, 163r/2=011, 163r/2=011, 163r/9=011/005, 163r/9=011/005, 163v/8=011/009, 164r/1=011/010, 164r/1=011/011, 164r/2=011/012, 164r/3=011/012, 164r/7=011/014, 164r/8=011/015, 164r/9=011/016, 164v/2=011/017, 164v/4=011/018, 164v/4=011/018, 164v/5=011/018, 164v/6=011/018, 164v/7=011/020, 164v/9=011/020, 165r/1=011/021, 165r/2=011/023, 165r/7=011/027, 165r/9=011/027, 165v/4=011/029, 165v/4=011/029, 165v/5=011/030, 165v/7=011/031, 165v/8=011/031, 165v/8=011/032, 166r/1=011/033, 166r/2=011/034, 166r/4=011/035, 166r/5=011/036, 166r/5=011/036, 166r/6=011/036, 166r/7=011/037, 166r/8=011/038, 166v/2=011/040, 166v/2=011/040, 166v/2=011/040, 167r/2=011/046, 167r/3=011/046, 167r/3=011/046, 167r/4=011/047, 167r/6=011/048, 167v/7=011/054, 168r/1=011/057, 168r/3=011/058, 168v/1=011/062, 168v/1=011/062, 168v/3=011/063, 168v/7=011/066, 168v/7=011/066, 168v/8=011/067, 168v/9=011/068, 169r/1=011/081, 169r/8=011/087, 170v/2=011/088, 170v/5=011/089, 170v/8=011/091, 171r/2=011/092, 171r/3=011/093, 171r/5=011/094, 171r/5=011/094, 171r/7=011/095, 171r/7=011/095, 171v/3=011/101, 171v/5=011/101, 172r/1=011/106, 172r/2=011/107, 172r/3=011/108, 172r/4=011/108, 172r/4=011/108, 172r/4=011/109, 172r/5=011/109, 172r/8=011/111, 172r/9=011/111, 172r/9=011/112, 172r/9=011/112, 172v/1=011/112, 172v/1=011/113, 172v/6=011/116, 172v/7=011/116, 172v/7=011/116, 173r/2=011/120, 173r/3=011/121, 173r/5=011/123, 173r/7=012, 173r/8=012/002, 173v/8=012/008, 174v/2=012/018, 174v/3=012/018, 174v/5=012/019, 174v/6=012/021, 175r/1=012/022, 175v/9=012/032, 176r/1=012/032, 176r/1=012/032, 176r/2=012/033, 176v/7=012/040, 176v/9=012/041, 177r/5=012/045, 177r/8=012/046, 177r/8=012/046, 177r/9=012/047, 177r/9=012/047, 177r/9=012/048, 177r/9=012/048, 177r/9=012/048, 177v/1=012/048, 177v/8=012/053, 178r/3=012/056, 178r/4=012/057, 178r/9=012/062, 178v/3=012/064, 179v/1=012/072, 179v/6=012/076, 179v/9=012/077, 180r/2=012/079,

180r/7=012/081, 180r/9=012/083, 180v/1=012/083, 180v/5=012/086, 181r/2=012/090, 181r/3=012/090, 181r/3=012/090, 181v/1=012/096, 181v/9=012/100, 182r/4=012/102, 182v/2=012/108, 182v/5=012/109, 182v/6=012/110, 182v/8=012/111, 182v/9=012/111, 182v/9=012/111, 183r/2=013, 183r/2=013, 183r/2=013, 183r/3=013/001, 183r/4=013/001, 183r/4=013/002, 183r/6=013/002, 183r/9=013/003, 183v/8=013/007, 183v/9=013/007, 184r/1=013/008, 184r/1=013/008, 184r/1=013/008, 184r/3=013/010, 184r/3=013/010, 184r/3=013/010, 184r/5=013/011, 184r/5=013/011, 184v/3=013/015, 185r/2=013/017, 185r/4=013/018, 185r/6=013/019, 185r/6=013/019, 185r/9=013/021, 185v/1=013/022, 185v/3=013/023, 185v/5=013/024, 185v/5=013/025, 185v/6=013/025, 185v/6=013/025, 185v/9=013/027, 186r/1=013/028, 186r/2=013/029, , 186r/7=013/031, 186r/7=013/031, 186r/8=013/031, 186v/1=013/032, 186v/2=013/033, 186v/3=013/033, 186v/4=013/033, 186v/9=013/036, 187r/1=013/036, 187r/1=013/036, 187r/5=013/038, 187r/6=013/039, 187r/7=013/040, 187v/1=013/042, 187v/1=013/042, 187v/4=013/043, 187v/5=014, 187v/5=014, 187v/5=014, 188r/3=014/005, 188v/1=014/008, 188v/2=014/009, 188v/2=014/009, 188v/4=014/009, 188v/4=014/009, 188v/7=014/010, 188v/8=014/010, 188v/9=014/011, 189r/1=014/011, 189r/4=014/013, 189r/6=014/014, 189v/1=014/018, 189v/2=014/018, 189v/3=014/019, 189v/6=014/021, 190r/3=014/022, 190r/4=014/023, 190v/1=014/027, 190v/2=014/027, 190v/2=014/028, 190v/6=014/031, 190v/6=014/031, 191r/2=014/034, 191r/5=014/036, 191r/5=014/036, 191r/8=014/037, 191r/9=014/038, 191r/9=014/038, 191v/4=014/042, 191v/5=014/042, 191v/7=014/044, 191v/9=014/045, 192r/6=014/051, 192r/9=015, 192r/9=015, 192r/9=015, 192v/1=015/002, 192v/4=015/006, 193r/3=015/018, 193r/5=015/020, 193v/5=015/031, 193v/5=015/032, 193v/8=015/036, 193v/9=015/039, 194r/2=015/042, 194r/5=015/047, 194r/6=015/049, 194v/2=015/056, 194v/4=015/063, 194v/7=015/065, 194v/7=015/066, 195r/1=015/072, 195r/7=015/084, 195v/2=015/087, 195v/3=015/091, 195v/4=015/093, 195v/5=015/094, 195v/6=015/096, 195v/7=015/097, 195v/9=016, 195v/9=016, 195v/9=016, 196r/1=016/001, 196r/2=016/002, 196r/2=016/002, 196r/3=016/003, 196r/4=016/004, 196r/7=016/007, 196r/8=016/008, 196v/3=016/011, 196v/5=016/012, 196v/5=016/013, 196v/6=016/013, 196v/6=016/014, 197r/3=016/019, 197r/3=016/020, 197r/5=016/022, 197r/6=016/023, 197r/6=016/023, 197r/8=016/026, 197v/2=016/026, 197v/4=016/027, 197v/6=016/028, 197v/6=016/028, 197v/7=016/030, 197v/8=016/030, 197v/8=016/030, 198r/3=016/033, 198r/4=016/033, 198r/6=016/034, 198r/6=016/035, 198r/8=016/035, 198v/1=016/036, 198v/4=016/037, 198v/5=016/038, 198v/5=016/038, 198v/7=016/039, 198v/8=016/041, 199r/3=016/044, 199r/4=016/045, 199r/7=016/048, 199r/9=016/049, 199v/1=016/050, 199v/2=016/052, 199v/3=016/053, 199v/5=016/055, 199v/6=016/056, 199v/7=016/056, 199v/8=016/057, 199v/9=016/059, 200r/1=016/060, 200r/3=016/061, 200r/5=016/062, 200r/6=016/062, 200r/9=016/064, 200v/1=016/065, 200v/1=016/066, 200v/2=016/066, 200v/5=016/068, 200v/5=016/068, 200v/8=016/069, 200v/8=016/070, 201r/2=016/071, 201r/6=016/073, 201r/8=016/075, 201r/9=016/075, 201v/2=016/076, 201v/2=016/076, 201v/6=016/078, 201v/8=016/079, 202r/2=016/081, 202r/7=016/084, 202r/7=016/085, 202r/9=016/086, 202v/2=016/087, 202v/2=016/088, 202v/3=016/088, 202v/8=016/090, 203r/=016/091, 203r/1=016/092, 203r/2=016/092, 203r/3=016/092, 203r/4=016/092, 203r/8=016/095, 203r/8=016/096, 203r/9=016/096, 203r/9=016/096, 203v/1=016/096, 203v/1=016/097, 203v/2=016/097, 203v/4=016/099,

203v/5=016/100, 203v/6=016/101, 203v/6=016/101, 204r/2=016/105, 204r/3=016/106, 204r/4=016/106, 204r/8=016/110, 204v/1=016/111, 204v/4=016/112, 204v/5=016/114, 204v/7=016/115, 204v/8=016/115, 204v/8=016/116, 205r/2=016/118, 205r/3=016/118, 205r/4=016/119, 205r/8=016/123, 205r/9=016/124, 205v/1=016/124, 205v/3=016/125, 205v/5=016/126, 205v/6=016/127, 205v/7=016/128, 205v/9=017, 205v/9=017, 205v/9=017, 206v/2=017/007, 206v/3=017/008, 206v/5=017/009, 206v/6=017/010, 207r/3=017/015, 207r/4=017/015, 207r/8=017/018, 207r/8=017/018, 207r/9=017/018, 207r/9=017/019, 207v/8=017/024, 207v/9=017/025, 208v/1=017/033, 208v/5=017/036, 208v/8=017/039, 209r/2=017/040, 209r/9=017/046, 209v/6=017/051, 209v/6=017/051, 210r/1=017/053, 210r/4=017/055, 210v/1=017/059, 210v/3=017/060, 210v/6=017/061, 210v/8=017/063, 211r/6=017/068, 211v/2=017/070, 211v/3=017/071, 211v/4=017/072, 212r/3=017/079, 212v/9=017/092, 213r/4=017/094, 213r/4=017/094, 213r/4=017/094, 213r/8=017/097, 213r/9=017/097, 213v/3=017/099, 213v/7=017/101, 213v/9=017/103, 214r/6=017/108, 214v/2=018, 214v/2=018, 214v/2=018, 214v/4=018/002, 214v/6=018/004, 214v/9=018/007, 215r/1=018/008, 215r/1=018/009, 215r/4=018/012, 215r/4=018/012, 215r/8=018/015, 215r/9=018/015, 216r/2=018/019, 216r/4=018/021, 216r/4=018/021, 216v/1=018/024, 216v/2=018/024, 216v/5=018/026, 216v/5=018/027, 216v/7=018/028, 217r/1=018/029, 217r/3=018/030, 217r/4=018/030, 217v/3=018/035, 217v/6=018/038, 217v/6=018/038, 217v/6=018/039, 217v/7=018/039, 217v/8=018/040, 218r/1=018/042, 218r/2=018/042, 218r/9=018/047, 218v/1=018/048, 218v/1=018/048, 218v/4=018/049, 218v/4=018/049, 219r/5=018/056, 219r/6=018/056, 219r/7=018/057, 219r/7=018/057, 219r/7=018/057, 219v/1=018/058, 219v/8=018/063, 219v/8=018/064, 220r/2=018/066, 220r/3=018/068, 220v/2=018/077, 220v/3=018/077, 221r/2=018/082, 221r/3=018/082, 221r/9=018/088, 221/3=018/091, 221/5=018/094, 221/7=018/095, 222r/1=018/097, 222r/7=018/102, 222r/7=018/102, 222r/9=018/104, 222v/2=018/106, 222v/9=018/110, 223r/2=019, 223r/2=019, 223r/2=019, 223r/4=019/004, 223v/4=019/011, 223v/7=019/015, 223v/7=019/015, 223v/7=019/015, 224r/7=019/024, 224v/1=019/026, 224v/4=019/029, 224v/6=019/031, 225r/1=019/035, 225r/5=019/038, 225v/1=019/043, 225v/2=019/044, 225v/3=019/045, 225v/6=019/048, 225v/7=019/048, 225v/8=019/049, 226r/8=019/058, 226r/8=019/058, 226r/9=019/058, 226v/2=019/059, 226v/2=019/060, 226v/6=019/063, 226v/8=019/065, 227r/4=019/070, 227r/5=019/072, 227r/7=019/073, 227r/7=019/073, 227v/1=019/075, 227v/1=019/075, 227v/2=019/076, 227v/3=019/077, 227v/5=019/079, 227v/6=019/080, 228r/1=019/087, 228r/4=019/092, 228r/9=019/098, 228v/3=020/003, 228v/4=020/004, 228v/6=020/006, 228v/6=020/006, 228v/6=020/006, 228v/6=020/006, 228v/8=020/010, 229r/2=020/013, 229r/3=020/015, 229r/4=020/015, 229r/4=020/016, 229v/5=020/038, 229v/8=020/040, 230r/4=020/045, 230r/7=020/047, 230r/8=020/048, 230r/8=020/049, 220r/7=018/073, 220r/9=018/075, 231r/2=020/061, 231r/3=020/063, 231r/5=020/064, 231r/6=020/066, 231r/7=020/066, 231r/9=020/069, 231r/9=020/069, 231v/5=020/072, 231v/7=020/073, 231v/7=020/074, 231v/8=020/075, 232r/2=020/076, 232r/2=020/077, 232r/4=020/078, 232r/8=020/082, 233r/3=020/094, 233r/5=020/096, 233v/1=020/100, 233v/4=020/104, 233v/8=020/110, 233v/8=020/110, 233v/9=020/111, 233v/9=020/111, 234r/1=020/112, 234v/4=020/123, 234v/4=020/124, 234v/8=020/127, 235r/2=020/130, 235r/4=020/130, 235r/4=020/131; *k.+ni* 13r/1=002/105, 16v/8=002/142, 25v/4=002/213, 35r/8=002/272, 37v/1=002/284,

39r/4=003/013, 40v/3=003/026, 40v/3=003/026, 50v/2=003/129, 55v/2=003/179, 56v/9=003/192, 64v/3=004/048, 64v/5=004/049, 64v/9=004/052, 68v/5=004/088, 72v/1=004/116, 75v/1=004/143, 82v/6=005/018, 82v/6=005/018, 85r/1=005/040, 85r/2=005/040, 98v/7=006/039, 98v/7=006/039, 103r/2=006/083, 107v/2=006/125, 107v/3=006/125, 126r/7=007/155, 126r/8=007/155, 129r/5=007/178, 149r/6=009/098, 155v/8=010/025, 164r/5=011/013, 166v/7=011/043, 172v/9=011/119, 182v/6=012/110, 186r/1=013/027, 186v/5=013/033, 188r/2=014/004, 188r/2=014/004, 198v/1=016/036, 203r/5=016/093, 203r/5=016/093, 210v/9=017/064, 213r/7=017/097, 215v/4=018/017, 215v/4=018/017, *k.+niŋ üzä* 11r/4=002/090, *k.+nüŋ üzä* 96r/8=006/012, 113r/3=007/009, 141v/1=009/027, 188v/9=014/011, 196r/2=016/002, *k.+nüŋ tartġuları* 113r/2=007/008, *k.+kä* 25r/8=002/212, 31r/5=002/247, 33v/9=002/261, 35r/2=002/269, 37v/1=002/284, 40v/3=003/026, 40v/6=003/027, 41v/8=003/037, 45r/5=003/073, 45r/6=003/074, 50v/2=003/129, 85r/7=005/041, 87r/9=005/054, 97r/1=006/019, 103r/8=006/088, 108v/3=006/135, 123r/9=007/128, 126v/1=007/156, 129r/5=007/178, 162v/6=010/107, 166r/9=011/039, 171r/3=011/093, 171v/7=011/103, 178r/3=012/056, 179v/7=012/076, 184r/8=013/013, 185v/8=013/026, 185v/8=013/026, 187v/2=013/042, 198v/2=016/036, 207r/9=017/018, 208r/5=017/030, 232r/7=020/081, 233v/8=020/109, *k.+din* 40v/3=003/026, 96v/5=006/016, *k.+i* 32r/7=002/253, 32r/7=002/253, 53r/5=003/155, 144r/2=009/049, 157r/5=010/038, 157r/8=010/040, 157r/8=010/040, *k.+iŋä* 32r/4=002/253, *k.+lär* 235v/1=020/135, kim ärsä "her hangi biri, bazısı, kimse" bkz. kimäsä *k. ärsä* 37v/4=002/285, 38r/3=003/003, 40r/1=003/020, 46r/7=003/083, 47v/5=003/099, 52v/4=003/153, 53v/9=003/162, 53v/9=003/162, 139r/1=009/004, 228r/9=19/98; 2. "ki" *k.* 2v/3=002/002, 2v/4=002/004, 3r/2=002/009, 3r/6=002/012, 3r/8=002/014, 4r/1=002/021, 4r/2=002/021, 4r/7=002/024, 4v/5=002/027, 4v/8=002/029, 5r/6=002/032, 5v/8=002/039, 6r/1=002/040, 6r/2=002/041, 6r/2=002/041, 7r/5=002/056, 7v/1=002/059, 7v/1=002/059, 7v/2=002/059, 7v/2=002/059, 8r/3=002/062, 8r/3=002/062, 9r/3=002/073, 9v/1=002/076, 9v/9=002/082, 11r/3=002/090, 11r/6=002/091, 11r/6=002/091, 11r/7=002/091, 11v/8=002/096, 11v/9=002/096, 11v/9=002/097, 12r/6=002/101, 12r/8=002/102, 12v/2=002/102, 12v/3=002/102, 12v/4=002/102, 12v/4=002/102, 12v/5=002/102, 12v/7=002/104, 12v/8=002/105, 13r/9=002/110, 13v/1=002/110, 14v/2=002/120, 14v/3=002/121, 14v/5=002/122, 15v/6=002/133, 16r/1=002/134, 16r/8=002/138, 16v/3=002/140, 16v/4=002/140, 16v/5=002/141, 16v/7=002/142, 17r/1=002/143, 17r/2=002/143, 17r/8=002/144, 17r/8=002/145, 17v/3=002/146, 18v/2=002/156, 18v/6=002/159, 19r/5=002/164, 19r/6=002/164, 19r/8=002/164, 19v/1=002/165, 19v/3=002/166, 19v/7=002/169, 19v/9=002/171, 19v/9=002/171, 20r/1=002/171, 20r/4=002/173, 20r/5=002/174, 21r/6=002/181, 21v/1=002/183, 21v/3=002/184, 21v/5=002/185, 22r/3=002/186, 22v/4=002/189, 22v/5=002/189, 22v/6=002/189, 23v/4=002/196, 23v/5=002/196, 24r/2=002/198, 24v/2=002/203, 25r/2=002/209, 25r/7=002/212, 25v/1=002/213, 25v/3=002/213, 25v/6=002/214, 25v/7=002/214, 25v/9=002/215, 26r/2=002/216, 26r/2=002/216, 26r/7=002/217, 26v/4=002/219, 27r/3=002/221, 27r/5=002/222, 27r/7=002/223, 27v/3=002/226, 27v/8=002/228, 28r/2=002/229, 28r/2=002/229, 28v/3=002/231, 28v/7=002/232, 28v/9=002/233, 29r/6=002/233, 29r/6=002/233, 29r/9=002/234, 29v/4=002/235, 29v/5=002/235,

29v/9=002/237, 30r/2=002/237, 30r/5=002/239, 30r/6=002/240, 30r/9=002/242, 30v/3=002/243, 30v/4=002/244, 30v/4=002/245, 31r/9=002/249, 31v/3=002/249, 31v/4=002/249, 31v/5=002/249, 31v/9=002/251, 32r/7=002/253, 32r/9=002/254, 32v/3=002/55, 32v/4=002/255, 32v/9=002/257, 33r/3=002/258, 33v/7=002/260, 34r/1=002/262, 34v/8=002/267, 38r/6=003/006, 38v/5=003/008, 39v/2=003/016, 39v/7=003/019, 40r/1=003/020, 40r/9=003/024, 40v/3=003/026, 41r/1=003/029, 41v/1=003/035, 41v/2=003/036, 42v/1=003/044, 42v/2=003/044, 42v/3=003/045, 43r/5=003/050, 43r/6=003/050, 43r/8=003/052, 43v/6=003/056, 43v/7=003/057, 44v/3=003/066, 44v/3=003/066, 45r/2=003/072, 45r/3=003/073, 45r/4=003/073, 45v/4=003/078, 45v/7=003/079, 46r/2=003/080, 46r/8=003/084, 47r/6=003/094, 47v/4=003/098, 48r/4=003/103, 49r/2=003/112, 49v/4=003/118, 50r/3=003/123, 50v/4=003/130, 50v/4=003/131, 50v/5=003/132, 52v/6=003/153, 53r/2=003/154, 53r/3=003/154, 53v/1=003/157, 54r/2=003/163, 54r/4=003/165, 54v/1=003/168, 54v/4=003/170, 55v/1=003/179, 56r/2=003/183, 56v/6=003/191, 57r/9=003/198, 57v/5=003/200, 57v/9=004/001, 58r/8=004/005, 61r/4=004/023, 61r/5=004/023, 61r/6=004/023, 62v/6=004/034, 63r/5=004/037, 63r/7=004/038, 65r/6=004/057, 66r/6=004/065, 66r/7=004/065, 67r/5=004/076, 67r/5=004/076, 67r/8=004/077, 67v/2=004/077, 67v/2=004/078, 67v/6=004/079, 67v/6=004/079, 68r/1=004/081, 70r/3=004/097, 70v/4=004/101, 71v/5=004/108, 72v/9=004/122, 73r/7=004/126, 73r/8=004/126, 73v/1=004/127, 74r/1=004/131, 74r/2=004/131, 74r/2=004/131, 74r/3=004/131, 74r/8=004/135, 74v/2=004/135, 74v/3=004/136, 74v/4=004/136, 74v/6=004/137, 74v/8=004/139, 75v/5=004/146, 78r/4=004/170, 78v/8=004/175, 79v/7=005/003, 79v/8=005/003, 79v/9=005/003, 80r/1=005/003, 80r/3=005/003, 81r/2=005/006, 81r/3=005/007, 82r/3=005/014, 82v/7=005/018, 83r/3=005/021, 84v/2=005/034, 84v/4=005/035, 85r/5=005/041, 85v/5=005/044, 85v/6=005/044, 85v/8=005/044, 86r/6=005/047, 87v/1=005/055, 87v/1=005/055, 87v/3=005/056, 87v/3=005/057, 87v/8=005/059, 88r/7=005/063, 89r/1=005/068, 89r/2=005/068, 89v/4=005/073, 90r/3=005/078, 90r/9=005/081, 91r/3=005/088, 91r/8=005/089, 91v/1=005/090, 91v/4=005/092, 92r/2=005/098, 92r/2=005/098, 92r/5=005/100, 93v/6=005/110, 95r/2=005/117, 95r/8=005/120, 95v/2=006/001, 95v/3=006/001, 95v/5=006/003, 96r/3=006/007, 96r/6=006/009, 96r/8=006/012, 96v/1=006/012, 96v/1=006/013, 97r/3=006/020, 97r/7=006/022, 97v/2=006/025, 98r/1=006/030, 98r/1=006/031, 98r/2=006/031, 98r/6=006/033, 98v/4=006/037, 98v/6=006/039, 98v/9=006/041, 99r/8=006/046, 99v/2=006/048, 99v/3=006/049, 99v/3=006/049, 99v/5=006/050, 100r/6=006/056, 100r/8=006/057, 100v/1=006/058, 100v/2=006/059, 100v/6=006/060, 101r/1=006/063, 101r/6=006/065, 101v/6=006/070, 101v/7=006/071, 101v/8=006/071, 102r/1=006/071, 102r/2=006/072, 102v/3=006/079, 102v/9=006/082, 103r/9=006/088, 103v/4=006/091, 103v/5=006/091, 103v/7=006/091, 103v/9=006/092, 103v/9=006/092, 104r/5=006/093, 104r/8=006/094, 104v/5=006/097, 104v/6=006/098, 105r/2=006/099, 105v/4=006/108, 105v/8=006/109, 106r/2=006/111, 106r/6=006/113, 106r/7=006/114, 106r/8=006/114, 107r/1=006/120, 107r/8=006/124, 108r/1=006/128, 108r/9=006/133, 108v/5=006/136, 108v/6=006/136, 109v/7=006/144, 110r/1=006/145, 110r/4=006/146, 110r/9=006/148, 110v/4=006/150, 110v/6=006/151, 110v/8=006/151, 110v/9=006/151, 111r/1=006/152, 111r/4=006/152, 111r/6=006/153, 111r/8=006/154,

111v/6=006/158, 112r/1=006/159, 112r/9=006/164, 112v/2=006/165, 113r/4=007/009, 114v/3=007/026, 114v/5=007/027, 114v/8=007/028, 114v/9=007/029, 115r/4=007/032, 115r/7=007/033, 116r/9=007/042, 116v/3=007/043, 117r/9=007/051, 118r/6=007/057, 118r/7=007/058, 118v/8=007/066, 119r/9=007/072, 119v/7=007/075, 119v/9=007/076, 120r/4=007/079, 120v/9=007/088, 121r/3=007/089, 121r/5=007/090, 121r/7=007/092, 121r/7=007/092, 123v/6=007/131, 124r/5=007/137, 124r/6=007/137, 125r/9=007/147, 126v/4=007/157, 126v/7=007/157, 126v/8=007/157, 126v/9=007/158, 127r/1=007/158, 127r/2=007/158, 127r/7=007/160, 127v/3=007/163, 127v/5=007/163, 127v/7=007/164, 128r/2=007/167, 128r/5=007/168, 128v/3=007/171, 128v/8=007/174, 129r/3=007/176, 129v/2=007/182, 130r/1=007/187, 130r/2=007/188, 130r/5=007/189, 130v/7=007/196, 131v/5=007/203, 132r/5=008/002, 132r/6=008/003, 133r/8=008/022, 133v/2=008/024, 133v/3=008/025, 133v/4=008/026, 133v/6=008/026, 134r/9=008/034, 134v/9=008/039, 135r/1=008/040, 135r/1=008/041, 135v/4=008/045, 136r/6=008/052, 136v/3=008/055, 136v/5=008/057, 137r/3=008/062, 138v/4=009/002, 138v/8=009/003, 139v/7=009/012, 140v/7=009/023, 141r/8=009/026, 142r/2=009/032, 142v/3=009/036, 142v/5=009/037, 143r/3=009/040, 143v/2=009/043, 144r/5=009/051, 144r/7=009/052, 145r/6=009/061, 145v/2=009/064, 145v/2=009/064, 146v/8=009/074, 148v/5=009/093, 149r/1=009/094, 150r/2=009/105, 150v/2=009/110, 150v/6=009/111, 151r/8=009/117, 151v/2=009/118, 151v/6=009/120, 152r/2=009/121, 152r/5=009/122, 152r/6=009/123, 152r/8=009/124, 152r/9=009/125, 153r/2=010/002, 153r/8=010/004, 153r/9=010/004, 153v/3=010/005, 153v/6=010/008, 154v/1=010/015, 154v/8=010/018, 155r/5=010/021, 155r/5=010/022, 155v/7=010/024, 156r/9=010/031, 156v/5=010/033, 156v/7=010/035, 157v/1=010/041, 158r/2=010/049, 158r/4=010/051, 158v/5=010/058, 158v/6=010/059, 158v/9=010/060, 159r/2=010/061, 159r/4=010/063, 159r/7=010/066, 159r/7=010/066, 159v/3=010/068, 159v/4=010/068, 159v/4=010/069, 161v/4=010/093, 162r/3=010/099, 162r/5=010/100, 162r/6=010/101, 162v/1=010/104, 162v/2=010/104, 163v/5=011/007, 164r/6=011/014, 164v/3=011/017, 165r/8=011/027, 167v/1=011/051, 171v/4=011/101, 174v/7=012/021, 174v/9=012/021, 175r/2=012/023, 175r/6=012/025, 176r/9=012/037, 176v/3=012/038, 176v/9=012/041, 177r/9=012/047, 177v/3=012/050, 178v/1=012/062, 178v/8=012/066, 179r/5=012/068, 179r/7=012/069, 179v/3=012/075, 180r/8=012/082, 180r/9=012/082, 182v/2=012/108, 182v/5=012/109, 183r/3=013/001, 183r/4=013/002, 183r/9=013/003, 183v/4=013/005, 184r/6=013/012, 184v/1=013/014, 184v/4=013/016, 185r/5=013/018, 185r/7=013/020, 185r/8=013/021, 186r/1=013/027, 186r/4=013/030, 186v/3=013/033, 186v/4=013/033, 186v/9=013/036, 187r/1=013/036, 187v/2=013/043, 187v/8=014/002, 190r/8=014/025, 190v/5=014/031, 190v/7=014/032, 191v/1=014/039, 195r/8=015/085, 195v/3=015/091, 196v/8=016/014, 196v/9=016/015, 197r/3=016/020, 197v/3=016/027, 197v/5=016/028, 198r/2=016/032, 198r/3=016/033, 198r/5=016/033, 198v/6=016/039, 198v/8=016/041, 199r/1=016/042, 199r/4=016/045, 199r/5=016/045, 199v/6=016/056, 200r/8=016/064, 202r/4=016/081, 202v/1=016/086, 203r/4=016/093, 203r/6=016/094, 203v/7=016/102, 204r/3=016/106, 205r/3=016/118, 205v/3=016/125, 205v/7=016/128, 206r/1=017/001, 206r/2=017/001, 206v/5=017/009, 208r/9=017/033, 208v/2=017/034, 209r/3=017/042, 209r/4=017/043, 209r/5=017/044, 209r/6=017/044, 209v/7=017/051, 209v/7=017/051, 209v/8=017/051, 210r/1=017/053, 210r/5=017/056, 210v/4=017/060, 210v/7=017/062, 211r/3=017/066, 214r/7=017/110, 214r/9=017/111, 214v/3=018/001,

214v/7=018/006, 216v/4=018/026, 217r/1=018/029, 218v/2=018/049, 218v/9=018/052, 219r/3=018/055, 219r/8=018/057, 221r/8=018/087, 222r/5=018/101, 222v/8=018/110, 224v/9=019/034, 226v/4=019/061, 226v/6=019/063, 227r/9=019/075, 228r/5=019/093, 230v/2=020/053, 231v/2=020/071, 231v/5=020/072, 233r/7=020/097, 233r/9=020/099, 234r/2=020/113, 235v/2=020/135.

kimäsä "bir kimse" bkz. kim ärsä (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ādämīdin k.+ni* 224v/1=019/026.

kīn (F) "kin, öç" (KB-, AT 166, R-). *k.+din* 194r/5=015/047, kīn tut- "kin tutmak" *k. tut-* 146v/9=009/074

kiŋrül- "sokulmak" bkz. kigrül-(KB-, DLT-II 237, ED 713b kigrül-). *k.-gäylär* 59r/2=004/010

kir- "girmek" (KB 36, DLT-I 87, ED 735b kir- (g-)). *keçäkä k.-ür* 196r/6=016/006, *uġḳa k.-ür* 42v/2=003/044, *k.-ürlär* 101r/7=006/068, 198r/1=016/031, *k.-diŋ būstānınḳa* 217v/6=018/039, *k.-di* 41v/6=003/037, *k.-di būstānına* 217v/2=018/035, *k.-di zindānḳa* 176r/5=012/036, *k.-diŋizlär* 146r/4=009/069, *k.-dilär* 88r/3=005/061, 146r/4=009/069, 178r/5=012/058, 180v/8=012/088, 181v/4=012/099, 194r/7=015/052, *k.-dilär ilki yolı* 206v/2=017/007, *k.-gäy-öklär mäzgītkä* 206v/2=017/007, *k.-gäylär* 185v/3=013/023, *k.-gäylär tegmä ḳapuġdın* 185v/4=013/023, *k.-iŋ ḳapuġḳa* 127r/9=007/161, *k.-iŋlär* 24v/9=002/208, 83r/7=005/023,115v/9=007/038, 194r/4=015/046, *k.-iŋlär aḏın aḏın ḳapuġlardın* 179r/1=012/067, *k.-iŋlär arıtılmış yärkä* 83r/3=005/021, *k.-iŋlär iḏiŋ yollarıŋa* 200v/6=016/069, *k.-iŋlär käntkä* 7r/8=002/058, *k.-iŋlär mıṣrḳa* 181v/4=012/099, *k.-iŋlär tamuġ ḳapuġlarındın* 197v/6=016/029, *k.-iŋlär ḳapuġḳa* 7r/9=002/058, 76v/2=004/154, *k.-iŋlär uştmaḫḳa* 117r/7=007/049, *k.-iŋlär uştmaḫḳa* 198r/3=016/032, *k.-sünlär* 101r/8=006/068, *k.-sä* 47v/1=003/097, 116r/1=007/038, *k.-sä silär* 83r/7=005/023, *k.-sä silär uçmaḳḳa* 25v/4=002/214, *k.-sälär* 14r/1=002/114, *k.-säŋiz uçmaḫḳa* 51v/1=003/142, *k.-ginçä* 75r/2=004/140, *k.-ginçägä tägi* 116r/7=007/040, *k.-igli färiştälär* 184r/4=013/011, *k.-igli turur* 227r/5=019/071, *k.-iglilär* 83r/6=005/022, *k.-gü yärni* 144v/6=009/057, *k.-ür ärdimiz* 145v/3=009/065, *k.-miş bolmasa* 61r/4=004/023, *k.-miş bolsa* 61r/4=004/023, *k.-di ärsä* 179r/3=012/068, *k.-dilär ärsä* 179r/6=012/069, *k.-mägäy* 83r/5=005/022, 83r/9=005/024, *k.-mägäylär* 117r/2=007/046, *k.-mäŋlär bir ḳapuġdın* 179r/1=012/067, *k.-mäs uştmaḫḳa* 13v/2=002/111, *k.-mäslär uştmaḫḳa* 116r/7=007/040, *k.-mäkläri içindä* 103v/8=006/091, *köni k.-mäkkä* 212r/4=017/080, *otḳa k.-mäkkä* 227r/4=019/070

kir "kir" (KB 876, DLT-II 211, ED 735a ki:r). *aḏaḳ uḳmış k.* 211v/4=017/071, *ayada uḳmış k.-çä* 64v/5=004/049, 67v/2=004/077

kis "kadın, eş" bkz. kisi, kişi (KB-, DLT-I 329, ED 748b kis). *öz k.+läriŋiz* 91r/5=005/089

kisi "kadın, eş" bkz. kis, kişi (KB 1165, DLT-I 329, ED 749b kisi). *k.+lärdin* 58r/4=004/003, kisi al- "nikâhlanmak" *k. al-* 58r/4=004/003

kisilig "kadın almaya muktedir olmak, gücü yetebilmek, evlenme çağına erişmek" bkz. kişilig (KB-, DLT-, ED-, WF). *k.+kä* 58r/9=004/006

kişän "köstek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḳoşulmuşlar k.+lär içindä* 192r/5=014/049, *bir k.+dä tutmaḳdın* 136v/8=008/060, at kişändä tut- "atı cihat için hazır tutmak, tetikte beklemek" *at k.+dä tut-* 57v/5=003/200

kişi "kişi, adam, insan, kimse; kadın, eş" (KB B20, DLT-I 24, ED 752b kişi). 1. "kişi" *k.* 7v/4=002/060, 18v/3=002/157, 42v/6=003/047, 107r/3=006/122, 150r/5=009/107, 164v/1=011/017, 186v/2=013/033, 206v/7=017/011, 211r/6=017/067, 212v/4=017/088, 213r/3=017/094, 219r/2=018/054, 224r/1=019/017, 228r/1=019/087, 232r/8=020/082, *bay k. üzä* 29v/7=002/236, *çıġay k. üzä* 29v/7=002/236, *k. tärini* 217r/4=018/030, *ol k.* 140v//2=009/019, *ol k. sawı* 128v/8=007/175, *tegmä k.* 207r/1=017/013, *yawuz k.* 224v/3=019/028, *k.+ni* 88r/1=005/060, *k.+ni ara* 133v/2=008/024, *törü(t)ti k.+ni* 196r/4=016/004, *k.+kä* 26v/9=002/221, 228v/3=020/003, *k.+dä* 90r/9=005/082, *k.+siŋä* 69v/2=004/092, *k.+lär* 3r/7=002/012, 4r/1=002/021, 4r/7=002/024, 19r/5=002/164, 19v/5=002/168, 25r/8=002/213, 54a/9=003/173, 54a/9=003/173, 57v/8=004/001, 62r/3=004/028, 65r/9=004/058, 71r/9=004/105, 74r/6=004/133, 77r/5=004/161, 78r/3=004/170, 78v/7=004/174, 106r/4=006/112, 120r/7=007/082, 133v/5=008/026, 155v/1=010/023, 155v/4=010/024, 157v/4=010/044, 158v/3=010/057 162r/9=010/104, 162v/7=010/108, 177v/1=012/049, 191r/2=014/034, 213v/6=017/100, 226v/9=019/066, 227r/1=019/067, 22v/3=002/188, 230v/9=020/059, *baġladılar k.+lär közlärini* 122v/6=007/116, *ärmäs k.+lär* 154v/9=010/019, *k.+lär üzä* 29v/8=002/236, 30v/2=002/243, 47v/1=003/097, 125r/1=007/144, 158v/9=010/060, 16v/9=002/143, 176v/3=012/038, 212r/7=017/083, 214r/4=017/106, *k.+lär ara* 25v/1=002/213, 27r/9=002/224, 72r/6=004/114, *k.+lär arasında* 51r/7=003/140, *k.+lär içindä* 107r/4=006/122, *k.+lär tawarlarını* 142r/5=009/034, *ḳorḳutulmış k.+lär soŋı* 160r/4=010/074, *tegmä k.+lär* 127r/6=007/160, *terülgü k.+lär* 171v/8=011/103, *üküşräk k.+lär* 176v/7=012/040, *yandı k.+lär* 24r/3=002/199, *k.+lärkä* 6r/6=002/044, 10r/3=002/083, 12r/9=002/102, 17r/4=002/143, 18r/1=002/150, 18v/7=002/159, 21v/6=002/185, 22v/1=002/187, 22v/4=002/189, 26v/3=002/219, 27r/3=002/221, 30v/3=002/243, 34r/5=002/264, 41v/6=003/041, 42v/5=003/046, 45v/8=003/079, 48v/5=003/110, 51r/5=003/138, 56v/1=003/187, 63r/6=004/037, 63r/7=004/038, 63r/8=004/038, 65r/1=004/053, 67v/7=004/079, 75r/9=004/142, 77v/6=004/165, 94r/1=005/110, 94v/7=005/116, 103v/6=006/091, 120v/3=007/085, 135v/8=008/047, 138v/5=009/003, 15r/1=002/125, 153r/1=010/002, 154r/1=010/011, 154r/3=010/012, 155r/3=010/021, 157v/4=010/044, 163v/8=011/009, 169r/7=011/085, 183v/7=013/006, 173v/4=012/005, 185r/3=013/017, 190r/8=014/025, 192r/7=014/052, 199r/3=016/044, 200v/7=016/069, 210r/2=017/053, 210v/4=017/060, 212v/6=017/089, 223v/3=019/010, 224r/4=019/021, 225r/3=019/037, *aḏaḳın turġu k.+lärkä* 92r/8=005/097, *bälgü k.+lärkä* 33v/1=002/259, *bäzändi k.+lärkä* 39r/5=003/014, *üküşräk k.+lärkä* 106v/2=006/116, *yanġay k.+lärkä* 177r/8=012/046, *k.+lärni* 32r/1=002/251, 38r/4=003/004, 65r/2=004/054, 83r/5=005/032, 83r/5=005/032, 109v/9=006/144, 187v/6=014/001191v/6=014/044, 193v/1=015/026, 200r/3=016/061, 206v/7=017/011, 210v/3=017/060, *ḳılġay k.+lärni bir gürūh* 172v/8=011/118, *ḳorḳıtġıl k.+lärni* 153r/2=010/002, *köndürgäy ärdi k.+lärni yomḳını* 186r/8=013/031, *küçärsän k.+lärni* 162r/3=010/099, *yıġmadı k.+lärni* 219r/3=018/055, *k.+lärdä* 3r/1=002/008, 11v/6=002/096, 24v/7=002/207, 182r/5=012/103, *k.+lärdä üküşräki bilmäslär* 179r/5=012/068, *k.+lärdin* 16a/6=002/142, 19r/8=002/165, 24r/6=002/200, 24v/3=002/204, 35v/3=002/273, 40r/5=003/021, 48v/9=003/112, 50v/8=003/134, 67r/9=004/077, 71v/3=004/108, 85v/7=005/044, 86v/7=005/049, 88v/8=005/067,

107v/8=006/128, 107v/8=006/128, 116r/1=007/038, 135v/8=008/048, 191r/7=014/037, *tolayur tamuğnı pärilärdin k.+lärdin yumkılar* 173r/1=011/119, *üküş k.+lärdin* 161v/2=010/092, *k.+lärin* 191r/5=014/036, *k.+läriŋ üküşi kişiläriŋ* 164v/4=011/017, *k.+läriŋä* 69r/9=004/092, *k.+lärindin* 62v/9=004/035, 62v/9=004/035, *öz k.+lärindin* 223v/8=019/016, *k.+lärimiz üzä* 109r/4=006/139, *k.+lärniŋ* 46v/6=003/087, 19r/2=002/161, *k.+lärniŋ mäŋzägi* 19v/9=002/171, *k.+lärniŋ säwäni* 38v/6=003/009, *k.+lärniŋ üküşräki* 174v/9=012/021, *k.+lärniŋ üküşräkläri* 176v/3=012/038, 198v/6=016/038, *k.+niŋ ol kişiniŋ ilkisi* 96v/4=006/014, kişilärkä başçı "önder, lider" *k.+lärkä başçı* 14v/8=002/124; 2. "kadın, eş" bkz. kisi *k.* 105r/4=006/101,175r/2=012/023, *tişi k.* 73v/4=004/128,

kişilig "kadın almaya muktedir olmak, gücü yetebilmek, evlenme çağına erişmek, akıl baliğ olmak" bkz. kisilig (KB-, DLT-, ED-, WF). kişilig al- "evlenmek (erkek için)" *k. al-* 26v/8=002/221, kişiligkä ber- "evlendirmek (kadın için)" *k.+kä ber-* 26v/9=002/221; kişilig bäküti "nikâh bağı" *k. bäkütiŋä* 29v/3=002/235

kişnä- "kişnemek" (KB-, DLT-I 236, ED 754a kişnä:-). *ıt ulımakı k.-mäki* 172r/1=011/106

kit- "gitmek, uzaklaşmak" (KB 247, DLT-II 296, ED 701a ket- (g-)). *k.-sä silär* 215r/9=018/016, *k.-mäk* 191v/8=014/044

kitāb (A) "kitap" (KB A9, AT-, R 165). *k.* 107r/8=006/124, *bälgülüg bolmış k.* 51v/6=003/145, *k. iyäläri* 44r/7=003/064, 44v/1=003/065, 44v/8=003/070, 44v/9=003/071, 47v/3=003/098, 47v/4=003/099, 48v/6=003/110, *k. iyälärindin* 44v/7=003/069, 45r/2=003/072, 45r/7=003/075, 49r/3=003/113, *k. birlä* 45v/4=003/078, *k.+nıŋ aṣlı* 38r/8=003/007, *k.+nı* 42v/8=003/048, 45v/9=003/079, 72r/4=004/113, *berdimiz k.+nı* 111r/7=006/154, *berildilär k.+nı* 39v/7=003/019, 40r/1=003/020, 47v/7=003/100, *indürdi k.+nı* 38r/2=003/003, 38r/8=003/007, *ögrätür k.+nı* 54r/3=003/164, *taŋrı k.+nı* 45v/7=003/079, *k.+ġa* 49v/5=003/119, *k.+dın* 20r/6=002/174, 40r/7=003/023, 45v/5=003/078, 46r/3=003/081, *sakınmakıŋız üçün k.+dın* 45v/5=003/078, *taŋrınıŋ k.+ı* 40r/7=003/023, *k.+larıŋa* 37v/4=002/285, 74v/5=004/136, *k.+lärkä* 20v/4=002/177, kitābsiz "ümmî" *k.+sizlärkä* 40r/1=003/020

kit- "gitmek, çekilmek" (KB-, DLT-II 296, ED 701a ket- (g-)). *k.-är ärdi* 215v/3=018/017

kitär- "gidermek, uzaklaştırmak, kaldırmak" (KB 54, DLT-I 440, ED 705b ke:tär- (g-)). *bäräkātnı k.-ür ribānıŋ* 35v/9=002/276, *k.-ür işni* 156v/2=010/031, *k.-di alları dästānları* 176r/3=012/034, *k.-gäy anlarnıŋ köŋülläriniŋ öfkäsini* 140r//3=009/015, *k.-gil alları* 176r/2=012/033, *ädgülük k.-gil* 24r/8=002/201, *k.-sä arıġsızlıkı* 132r/9=008/011, *k.-ü* 151v/6=009/120, 200r/4=016/061, *k.-ü yansalar* 16r/7=002/137, *k.-mägil dünyā tiriglikini* 216v/8=018/028, *ziyān k.-mäkkä* 89v/8=005/076, 158r/2=010/049

kiw(ü)r- "sokmak, katmak" bkz. kigür- (KB -, DLT-, ED-, WF). *k.-ür sän* 40v/4=003/027, 40v/5=003/027

kizlä- "gizlemek" (KB: B13, DLT-I 100 ED 760b kizlä-). *k.-yür siz* 43r/3=003/049, *k.-r tuprak içindä* 200r/1=016/059, *k.-r silär* 92r/3=005/099, 103v/6=006/091, *k.-r silär yaraġlıġnı* 6r/4=002/042, *k.-rlär* 17v/3=002/146, 18v/6=002/159, 20r/5=002/174, 63r/6=004/037, *k.-rlär altunnı kümüşni* 142r/6=009/034, *k.-rlär ökünçni*

158r/9=010/054, *k.-di* 16v/3=002/140, *k.-diŋizlär* 5r/9=002/033, *k.-sä silär* 29v/1=002/235, *k.-r ärdiŋizlär* 9r/2=002/072, 142r/9=009/035, *k.-r ärdilär* 82r/6=005/015, 88r/4=005/061, *k.-yü tutarlar* 87r/3=005/052, *k.-glilär* 193r/8=015/022, *k.-mägäylär* 56v/1=003/187, *k.-mäs bir söz* 63v/5=004/042, *k.-mäs miz taŋrı tanuḳluḳını* 93v/1=005/106, *k.-mäkläri* 27v/6=002/228

kizlän- "saklanmak, gizlenmek" (KB-, DLT- II 253, ED 761b kizlän- (g)). *yaşa k.-ür bodunındın* 199v/9=016/059

kizlänçü "gizli hazine" (KB-, DLT-III 242, ED 761a kizlänçü: (g-)). *taŋrı k.+läri* 165v/6=011/031

ḳoç "koç" (KB-, DLT-III 381, ED 589b, 592 a-b ḳoçŋa:r). ḳoç yigit "genç yiğit" *ḳ. yigitlär* 215r/5=018/013

koçu "set" (KB 401, DLT II-5, ED 590a kuç-) *ḳ. tuġan* 221v/7=018/094

ḳod- "koymak, bırakmak, terk edilmek, koyu vermek" bkz. ḳoy- (KB A33, DLT -II 29, ED 595b ḳo:d-). *ḳ.-ur* 123r/6=007/127, *ḳ.-ar anların* 154r/2=010/011, *ḳ.-ar boynaġuluḳları içindä* 129v/8=007/186, *ḳ.-arlar cüftlärni* 29r/7=002/234, 30r/6=002/240, *taŋrınıŋ ḳ.-ḳ.-ar silär* 73v/8=004/129, *ḳ.-mışı* 169r/7=011/086, *ḳ.-tum* 41v/3=003/036, 176r/9=012/037, *ḳ.-tı* 41v/2=003/036, 41v/3=003/036, 59r/4=004/011, 59r/5=004/011, 59r/9=004/012, 62v/2=004/033, 79r/2=004/176, 79r/4=004/176, *ḳaraŋḳuluḳlar içindä ḳ.-tı* 3v/4=002/017, *ḳ.-tımız* 98r/2=006/031, 105v/9=006/110, *ḳ.-tımız yūsufnı* 174r/9=012/017, *ḳ.-tuŋuz* 59v/2=004/012, 59v/4=004/012, *ḳ.-tılar* 58v/5=004/007, 58v/5=004/007, 59v/1=004/012, 117v/4=007/053, *kedin ḳ.-tılar* 151v/1=009/118, *ḳ.-tılar taŋrını* 145v/8=009/067, *ḳ.-ġay* 227r/6=019/072, 233v/5=020/106, *ḳ.-ġay miz* 117v/1=007/051, *tirig ḳ.-ġay miz ḳızlarını* 123r/8=007/127, *ḳ.-uŋ anı* 36r/4=002/278, *ḳ.-ġıl* 101v/2=006/070, 103v/7=006/091, 106r/5=006/112, 108v/9=006/137, 48r/4=009/086, 192v/2=015/003, *ḳ.-uŋlar* 106v/9=006/120, 129r/9=007/180, 168v/4=011/064, 177r/9=012/047, *ḳ.-uŋuzlar* 104r/7=006/094, *ḳ.-sa* 123r/7=007/127, 129r/2=007/176, *ḳ.-sa män* 96v/5=006/015, *ḳ.-sa ädgülük* 21r/5=002/180, *ḳ.-sa müʿminlärni* 55r/9=003/179, *yalŋuz ḳ.-sa miz* 119r/5=007/070, *ḳ.-salar* 58v/8=004/009, 68r/4=004/083, *ḳ.-taçı* 164r/2=011/012, *ḳ.-a berdi* 145v/8=009/067, *ḳ.-u bärür* 129v/3=007/183, *ḳ.-u bergäy* 227r/9=019/075, *ḳ.-u bäriŋlär* 119v/3=007/073, *ḳ.-u beriŋlär yollarını* 139r/4=009/005, *ḳ.-u bermäk* 227r/9=019/075, *ḳ.-uġlı butlarımıznı* 167v/5=011/053, *tirig ḳ.-ar ärdilär ḳızlarıŋıznı* 188r/7=014/006, *tirig ḳ.-arlar ärdi* 6v/4=002/049, *tirig ḳ.-arlar ärdi ḳızlarıŋızlarnı* 124v/3=007/141, *ḳ.-mas* 218v/3=018/049, *ḳ.-maġay* 218r/9=018/047, *ḳ.-maġay ḳodmaġay ärdi* 200r/3=016/061, *ḳ.-maġay küç ḳılmaḳda* 234r/1=020/112, *ḳ.-maḳ tilär* 71r/2=004/102, *ḳ.-maḳımız* 98v/6=006/038, 169r/8=011/087, äw barḳ ḳodup çıḳ- "hicret etmek" *äw barḳ ḳ.-up çıḳ-* 138r/7=008/074, äw barḳ ḳodup kälgüçi "muhacir" *äw barḳ ḳ.-up kälgüçi+* 149v/1=009/100, äw barḳların ḳodup käl- "hicret etmek" *äw barḳların ḳ.-up käl-* 140v//4=009/020

ḳod(u)l- 1. "meydana koyulmak, ortaya çıkarılmak" (KB-, DLT-, ED 602a kudul-). *ḳodlur bitig* 218v/2=018/049, 2. "terk edilmek, bırakılmak" *ḳ.-mış* 207v/5=017/022, *ḳ.-ġay sän* 234v/7=020/126, *ḳ.-mış tururlar* 150r/3=009/106, *ḳ.-maḳıŋızlarḳa* 140r/4=009/016

ḳoduş- "sözleşmek" (KB-, DLT-II 94, ED 607b ḳoduş-). *vaḳt ḳ.-tımız* 124v/4=007/142

ḳol "kol; taraf, yön, tabaka" (KB 69, DLT-III 161, ED 614b ḳo:l). *saġ ḳ.+ça* 226r/2=019/052, *oŋ ḳ.+larındın* 113v/4=007/017, *sol ḳ.+larındın* 113v/4=007/017, *astın ḳ. içindä* 75v/4=004/145

ḳol- "rica etmek, istemek, aracılık etmek" (KB C28, DLT-I 274, ED 616 ḳol-). 1. "rica etmek, istemek" *ḳ.-urlar* 73r/8=004/127, *dästūr ḳ.-arlar* 143v/4=009/045, *ḳ.-dı* 13r/5=002/108, *ḳ. dılar* 76r/8=004/153, *aş ḳ.-dılar* 220v/2=018/077, *ḳ.-duŋuzlar* 191r/2=014/034, *dästūr ḳ.-ġay* 148r/4=009/086, *yarlıḳatu ḳ.-ġıl* 147r/9=009/080, *tanuḳ ḳ.-uŋ* 60r/2=004/015, *yarlıḳayu ḳ.-ġıl* 71v/1=004/106, *yarlıḳayu ḳ.-ġıl yazuḳuŋnı* 175v/3=012/029, *yarlıḳatu ḳ.-uŋlar* 163r/4=011/003, 167v/3=011/052, *ḳ.-sa män* 187r/2=013/036, *yarlıḳatu ḳ.-sa sän* 147v/1=009/080, *fāryādıŋa ḳ.-sa* 217r/2=018/029, *ḳatıġ ḳ.-sa* 189v/2=014/018, *baġışlayu ḳ.-sa* 68r/8=004/085, 68r/9=004/08, *yarlıḳatu ḳ.-sa* 71v/8=004/110, *yarlıḳayu ḳ.-sa* 66r/5=004/064, *dästūr ḳ.-salar* 147v/7=009/083, *yārī ḳ.-salar* 138r/4=008/072, *yarlıḳayu ḳ.-salar* 66r/5=004/064, *yuluş ḳ.-salar* 185r/5=013/018, *ḳ.-madım bir tär* 160r/1=010/072, *ḳ.-maġıl* 167r/3=011/046, *yarlıḳatu ḳ.-maġıl* 147r/9=009/080, *ḳ.-mas* 103v/3=006/090, 167v/1=011/051, *dästūr ḳ.-maslar* 143v/3=009/044, *ḳ.-maḳ* 13r/4=002/108, *ädgü baġışlayu ḳ.-maḳ* 68r/9=004/085, *yawuz baġışlayu ḳ.-maḳ* 68r/9=004/085, *yarlıḳatu ḳ.-maḳları* 151r/1=009/113, 2. "aracılık etmek" *yazuḳ käçrü ḳ.-salar* 117v/5=007/053, *yazuḳ käçrü ḳ.-daçı* 101v/4=006/070, *yazuḳ käçrü ḳ.-daçımız* 154v/7=010/018, *yazuḳ käçrü ḳ.-daçılarıŋızını* 104r/8=006/094, *yazuḳ käçrü ḳ.-maḳḳa* 228r/1=019/087

ḳolġuçı "dilenci" (KB 2093, DLT-, ED 621b ḳolġu:çı). *ḳ.+larḳa* 20v/5=002/177

ḳoldaş "arkadaş" (KB 321, DLT-I 461, ED 619a ḳoldaş). *ḳ.* 63r/9=004/038, *yawuz boldı ḳ.* 63r/9=004/038, *yäklär ḳ.+ları ärürlär* 208r/2=017/027

ḳoltuḳ "koltuk, omuz başının altında kolun gövde ile birleştiği yer" (KB-, DLT-I 475, ED 619a ḳoltuḳ). *ḳ.+uŋ* 229r/8=020/022

ḳom "dalga, su dalgası" (KB-, DLT-II 27, ED 625b ḳo:m). suw ḳomı "su dalgası" *elätür suw ḳ.+ı içindä* 166v/4=011/042, *suw ḳ.+ı* 155r/8=010/022, *suw ḳ.+ı boldı* 166v/7=011/043

ḳoŋrul- "yerinden sökülmek" (KB-, DLT-, ED 640a ḳoŋrul-). *ḳ.-ur* 190r/9=014/026

ḳoŋşı "komşu" (KB-, DLT-I 435, ED 640b ḳonşı). *ḳ. män* 135v/9=008/048, *ḳ.+ḳa* 63r/3=004/036, yat ḳoŋşı "uzak komşu" *yat ḳ.+ḳa* 63r/4=004/036

ḳoŋur- "yerinden sökmek" (KB-, DLT-III 392, ED 640a ḳoŋur-). *ḳ.-dımız taġnı* 128v/1=007/171, *ḳ.-ġay* 231r/1=020/061, 233v/5=020/105, *ḳ.-maḳ* 233v/5=020/105

ḳonuḳ "misafir" (KB-, DLT-I 45, ED 637b 2 ḳonaḳ/ḳonuḳ (ḳonoḳ)). *ḳ. tutmaḳḳa* 220v/3=018/077, *mänim ḳ.+larım* 194v/9=015/068, *ibrāhīm yalavaç ḳ.+larındın* 194r/7=015/051

ḳonuḳluġ "misafirlik" (KB-, DLT-I 498, ED 638a ḳonuḳluġ). *ḳ.+um içindä* 169v/5=011/078

ḳop- "kopmak, ayağa kalkmak, kıyam etmek, meydana gelmek, hareket etmek, başlamak, çıkmak" (KB 47, DLT-I 88, ED 580a ḳop-). *ḳ.-ar* 35v/6=002/275, 191v/4=014/041, *ḳ.-tı* 218r/1=018/042, *ḳ.-tılar* 215r/6=018/014, *ḳ.-uŋlar* 30r/3=002/238, *ḳ.-uġlı bolup* 39v/6=003/018, *ḳ.-mazlar* 35v/5=002/275, *ḳ.-maḳlarındın* 133v/5=008/026, *ḳ.-a bergil* 31v/7=002/250, ḳopmaḳ kün "kıyamet günü" *ḳ.-maḳ kün* 20r/7=002/174,

158v/8=010/060, 171r/9=011/098, 197r/8=016/025, 203r/3=016/092, *ḳ. kün içindä* 168r/6=011/060, *ḳ.-maḳ küni+* 234v/5=020/124, 84v/5=005/036, 115r/6=007/032, 10v/3=002/085, 197v/2=016/027, 96r/9=006/012, 128r/2=007/167

ḳopar- "ayağa kalkmak, kıyam etmek, kaldırmak, harekete geçirmek, diriltmek, haşretmek, sürüklemek, çıkmak" (KB 73, DLT-II 4 ED 586a ḳopur- (ḳopur-)). *ḳ.-ur* 98v/3=006/036, 100v/5=006/060, *ḳ.-ur ağır yüklüg bulıtlarnı* 184r/7=013/012, *ḳ.-ur miz* 33v/2=002/259, 202r/6=016/084, 202v/3=016/089, 213r/8=017/097, *ḳ.-dı* 33r/8=002/259, *ḳ.-dımız* 198r/9=016/036, 215v/7=018/019, *ḳ.-dımız adın gürūhlarnı* 96r/2=006/006, *ḳ.-dılar* 75r/9=004/142, *ḳ.-ġay* 212r/3=017/079, *ḳ.-ġay miz* 234v/5=020/124, *ḳ.-ġa män* 15r/5=002/126, *ḳ.-ġıl* 210v/9=017/064, *ḳ.-uŋlar* 216r/5=018/021, *ḳ.-sa miz* 106r/1=006/111, *ḳ.-u yazdılar ärsä* 211v/8=017/076, *ḳ.-arġanraḳ tanuḳluḳnı* 37r/1=002/282, *ḳ.-maḳ* 101r/3=006/065, 213v/9=017/103, *ḳ.-maz* 198v/5=016/038

ḳoparıl- "diriltilmek, haşredilmek" bkz. ḳoprul- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ.-ur* 113v/2=007/014, *ḳ.-ur tirig* 223v/7=019/015, *ḳ.-ur miz* 209v/5=017/049, *ḳ.-urlar* 193v/8=015/036, 1966/5=016/021, *ḳ.- yuḳlar ärdilär* 124r/7=007/137, *ḳ.-sa män tirig* 224v/8=019/033

ḳoparılġu "diriltilme, haşredilme, gelme" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ. turur* 163v/4=011/007, *ḳ.+sı* 129v/9=007/187, *ḳ.+lar miz yaŋı yaratıġ* 213v/2=017/098

ḳopġar- "ayağa kaldırmak, mec. uykudan uyandırmak" *ḳ.-dımız* 215r/4=018/012

ḳopsa- "kalkmak istemek, çıkmak istemek" (KB 865, DLT-III 137, ED 587b ḳopsa-). *ḳ.-lar namāzḳa* 75r/8=004/142, *ḳ.-ŋızlar namāzḳa* 80v/5=005/006

ḳoprul- "diriltilmek, haşredilmek" bkz. ḳoparıl- (KB -, DLT-, ED-, WF). *äwrä ḳ.-daçılar* 97v/7=006/029

ḳor "zarar, ziyan" (KB 193, DLT-III 122, ED 641b ḳo:r). *esiz ḳ ḳın.* 111v/5=006/157, *ḳ. ziyānnı* 199v/5=016/054, 210r/6=017/056, *ziyān ḳ. yas birlä* 121v/9=007/094, *ḳ. yāslar* 25v/6=002/214, *ḳ. ziyān içindä* 20v/7=002/177, ḳor ziyān artur- "zararı artırmak" *artur- ḳ. ziyān* 212r/7=017/082, ḳor ḳıl- "zarar vermek" *ḳ. ḳılıġlılardın* 125v/4=007/149, ḳor yas ḳıl- "zarar vermek" *ḳ. yas ḳıl-* 72v/7=004/119, ḳor ziyān ḳıl- "zarar vermek" *ḳ. ziyān ḳıl-* 154v/6=010/018, ḳor ziyān täg-/teg- "musibet gelmek" *täg- ḳ. ziyān* 121v/3=007/095, 211r/5=017/067, ḳor ziyān tägür- "musibet getirmek" *tägür- ḳ. ziyān* 162v/5=010/107, yas ḳor ḳıl- "zarar vermek" *yas ḳ. ḳılmaḳ* 72v/7=004/119

ḳorḳ- "korkmak" (KB 656, DLT-II 312, ED 651b ḳorḳ-). *ḳ.-ar män* 83v/7=005/028, 96v/5=006/015, 102v/7=006/081, 118r9=007/059, 136r/1=008/048, 154v/2=010/015, 165r/6=011/026, 225v/3=019/045, *ḳ.-ar män uluġ kün ḳınındın* 163r/6=011/003, *ḳ.-ar män yämäkindä böri* 174r/5=012/013, *ḳ.-ar* 91v/9=005/094, 228v/3=020/003, *ḳ.-ar köŋülläri* 131v/5=008/002, *ḳ.-ar ḳapsağlı kün ḳınındın* 169r/5=011/084, *ḳ.-ar yaḳ yawuḳlardın* 223r/5=019/005, *ḳ.-ar mu* 140r/1=009/013, *ḳ.-ar* miz 87r/2=005/052, 230r/4=020/045, *ḳ.-ar silär* 141r/2=009/024, 199v/3=016/052, *ḳ.-arlar* 58v/9=004/009, 67r/9=004/077, 83r/6=005/023, 98r/4=006/032, 99v/6=006/051, 99v/7=006/051, 126r/4=007/154, 131v/3=007/201, 144v/6=009/056, 153v/4=010/006, 185r/9=013/021,

199v/1=016/050, 210r/8=017/057, *ḳ.-arlar saḳış yawuzındın* 185r/9=013/021, *ḳ.-arlar yandurulmaḳdın* 93v/5=005/108, *ḳ.-tı* 57r/9=003/198, *ḳ.-tılar* 39r/9=003/015, 54a/8=003/172, *ḳ.-dılar* 25r/7=002/212, *ḳ.-tum* 233r/3=020/094, *ḳ.-ġaylar* 101v/2=006/069, *ḳ.-uŋ* 23v/5=002/196, 43r/6=003/050, 47v/9=003/102, 50r/3=003/123, 50v/3=003/130, 54a/9=003/173, 55r/4=003/175, 84v/3=005/035, 87v/5=005/057, 91r/2=005/088, 92r/7=005/096, *ḳ.-uŋ kündin* 36r/1=002/281, *ḳ.-uŋ otdın* 50v/4=003/131, *ḳ.-uŋ taŋrıdın* 36r/4=002/278, 37r/4=002/282, *ḳ.-ġıl* 24v/6=002/206, *ḳ.-sun* 58v/8=004/009, 58v/9=004/009, *ḳ.-sun taŋrıdın idisindin* 37r/7=002/283, *ḳ.-uŋlar* 4r/6=002/024, 6r/4=002/041, 6v/1=002/048,6r/2=002/040, 85v/7=005/044, 14v/6=002/123, 199v/3=016/051, 22v/6=002/189, 23r/6=002/194, 23v/9=002/197, 24v/2=002/203, 29r/6=002/233, 57v/5=03/200, 57v/8=004/001, 57v/9=004/001, 79v/6=005/002, 80r/2=005/003, 80r/8=005/004, 81r/4=005/007, 81r/7=005/008, 81v/2=005/011, 92r/5=005/100, 93v/6=005/108, 93v/9=005/112, 102r/2=006/072, 111r/9=006/155, *ḳ.-uŋlar ol bir bulġaḳdın* 133v/3=008/025, *ḳ.-uŋlar taŋrıdın* 27r/8=002/223, 28v/4=002/231, 131v/3=008/001, 137v/7=008/069,151v/4=009/119, 169v/5=011/078, 194v/9=015/069, *ḳ.-sa* 21r/8=002/182, 45v/1=003/076, 61v/7=004/025, 67v/2=004/077, 189r/7=014/014, *ḳ.-sa bägindin* 73v/4=004/128, *ḳ.-sa kedinki saräy ḳınındın* 171v/7=011/103, *ḳ.-sa mäniŋ yanıġımḳa* 189r/7=014/014, *ḳ.-sa silär* 30r/4=002/239, 58r/3=004/003, 58r/5=004/003, 140r//1=009/013, 141v/2=009/028, *ḳ.-sa silär taŋrıdın* 133v/9=008/029, *ḳ.-salar* 12v/6=002/103, 28r/2=002/229, 91v/7=005/093, 91v/7=005/093, 91v/6=005/093, 121v/4=007/096, *ḳ.-salar yalġan ḳılmaḳlarındın* 70v/4=004/101, *ḳ.-saŋız* 40v/8=003/028, 49v/8=003/120, 50r/5=003/125, *ḳ.-a* 118r/3=007/056, 230r/4=020/044, *yalwaru ḳ.-u* 131v/7=007/205, *ḳ.-ġanlar* 49r/7=003/115, *ḳ.-ġanlarnı* 45v/1=003/076, *ḳ.-ġanlarḳa* 50v/7=003/133, 51r/5=003/138, *ḳ.-taçılar* 57v/3=003/199, *ḳ.-ar ärdilär* 159r/5=010/063, *ḳ.-ar ärdiŋizlär* 133v/5=008/026, *ḳ.-salar ärdi* 88v/4=005/065, *ḳ.-maŋ* 55r/3=003/175, *ḳ.-maġıl* 169r/3=011/070, 194r/8=015/053, 229r/7=020/021, 231r/8=020/068, 232r/3=020/077, *ḳ.-maġıl yätmäkdin* 232r/3=020/077, *ḳ.-maŋlar* 18r/2=002/150, 80r/2=005/003, 85v/7=005/044, 230r/5=020/046, *ḳ.-mas män* 102v/5=006/080, *ḳ.-mas* 140v//1=009/018, *ḳ.-mas silär* 102v/7=006/081, *ḳ.-mas mu silär* 118v/8=007/065, 156v/3=010/031, *ḳ.-mazlar* 87r/9=005/054, *ḳ.-maġınıŋ ḥaḳḳınça* 48r/1=003/102, *ḳ.-maḳ* 214r/7=017/109, *ḳ.-maḳ üzä* 199r/6=016/047, *ḳ.-maḳıŋızlarḳa* 27r/9=002/224

ḳorḳġu "korku" bkz. ḳorḳuġ (KB-, DLT-I 426, ED 653b ḳorḳġu). *ḳ.* 40v/9=003/028

ḳorḳuġ "korku" bkz. ḳorḳġu (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḳ.* 35v/5=002/274, 36r/3=002/277, *ḳ. beriglilär üzä* 6r/8=002/045, *ḳ.+nı* 52r/7=003/151, *ḳ.+lılar* 14r/1=002/114, 14v/4=002/121, 83r/4=005/021

ḳorḳıl- "korkmak, korkuya kapılmak, çekinmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ.-ıġlılar* 18v/2=018/049, *ḳ.-ıġlılar miz* 194r/8=015/052

ḳorḳınç "korku, korkunç" bkz. ḳorḳunç (KB-, DLT-II 365, ED 654b ḳorḳınç/ḳorḳunç). *ḳ.* 67r/9=004/077, *ḳ. birlä* 215v/7=018/018, *ḳ. bolmaḳları* 69r/4=004/091, *ḳ. kädimni* 204v/3=016/112, *tandılar ḳ.+nı* 133r/3=008/012, *ḳ.+ı* 169r/3=011/070, *taŋrı ḳ.+ı* 67r/9=004/077, *bärmäk ḳ.+ında* 213v/5=017/100, *çıġaylıḳ ḳ.+ında* 208r/7=017/031, *ḳ.+ındın* 9r/6=002/074, *anıŋ ḳ.+ındın* 184r/8=013/013, *çıġaylıḳ ḳ.+ındın* 110v/7=006/151

ḳorḳınçsız "korkusuz" bkz. ḳorḳunçsuz (KB-, DLT-, ED 657b ḳorḳınçsız). *ḳ.* 119r/2=007/068, *ḳ. yäriŋä* 139r/6=009/006, *ḳ.+lar* 181v/5=012/099, ḳorḳınçsız bol- "korkusuz olmak" *ḳ. bol-* 69r/4=004/091 *ḳ. mı bol-* 182r/8=012/107, *ḳ. mu bol-* 211r/6=017/068, 211r/7=017/069, *ḳ.+lar bolup* 195r/7=015/082

ḳorḳınçsızlıḳ "korkusuzluk" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḳ.* 103r/1=006/082, 132r/9=008/011, *ḳ. birlä* 102v/8=006/081, *iş ḳ.+dın* 68r/4=004/083

ḳorḳıtul- "korkutulmak, uyarılmak, tehlikeye dikkat çekmek" bkz. ḳorḳutul- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *anlar üzä ḳ.-u ḳılsa sän anlarnı azu ḳ.-u ḳılmasa sän* anlarnı 2v/6=002/006

ḳorḳıt- "korkutmak, uyarmak" (KB 656, DLT-II 339, ED 655b ḳorḳıt-). *ḳ.-ġıl* 99v/6=006/051, 225r/5=019/039, *ḳ.-ġıl kişilärni* 153r/2=010/002, *ḳ.-tılar* 122v/7=007/116, *ḳ.-tımız* 210v/5=017/060, *ḳ.-ıġlı* 214r/3=017/105, *ḳ.-ıġlılar* 99v/2=006/048, *ḳ.-maḳ* 184r/7=013/012

ḳorḳul- (< ḳor͜ḳıl-) "hüsrana uğramak, zarara uğramak, zarar etmek" (KB-, DLT-, ED-). *ḳ.-dılar oḳ* 98r/1=006/031

ḳorḳunġu "korkma" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḳ. üçün* 118v/4=007/063

ḳorḳunç "korku, korkunç" bkz. ḳorḳınç (KB-, DLT-II 365, ED 654b ḳorḳınç/ḳorḳunç). *ḳ.* 5v/8=002/038, 8r/5=002/062, 13v/4=002/112, 54a/5=003/170, 89r/4=005/069, 99v/2=006/048, 115v/3=007/035, 117r/7=007/049, 159r/4=010/062, 160v/6=010/083, 169r/8=011/074, 186r/9=013/031, *ḳ. üzä* 160v/6=010/083, *ḳ.+ını* 231r/8=020/067

ḳorḳunçluḳ "korkunçluk" (KB -, DLT-, ED- , WF-). *ḳ.* 34r/2=002/262

ḳorḳunçsız "korkusuz, emin, güvenli" bkz. ḳorḳunçsuz (KB-, DLT-, ED 657b ḳorḳınçsız). *ḳ.* 15r/1=002/125, 174r/3=012/011, 178r/1=012/054, *ḳ. ḳılġıl* 15r/3=002/126

ḳorḳunçsuz "korkusuz, emin, güvenli" bkz. ḳorḳunçsız (KB-, DLT-, ED 657b ḳorḳınçsız). *ḳ.* 204v/2=016/112, *ḳılġıl bu käntni ḳ.* 191r/3=014/035, ḳorḳunçsuz bol- "korkusuz olmak" *ḳ. bol-* 23v/2=002/196, 30r/4=002/239, 121v/8=007/099, *ḳ. mı bol-* 121v/6=007/097, 121v/6=007/098, 121v/7=007/099, *ḳ. mu bol-* 199r/4=016/045

ḳorḳut- "korkutmak, uyarmak" (KB-656, DLT-II 339, ED 655b ḳorḳıt-). *ḳ.-ur* 167v/6=011/054, *ḳ.-ur dostlarını* 55r/3=003/175, *ḳ.-ur sizni* 40v/9=003/028, 41r/4=003/030, *ḳ.-ur silär* 136v/8=008/060, *ḳ.-sa män* 97r/1=006/019, *ḳ.-sa* 103v/9=006/092, 119r/3=007/069, 214v/4=018/002, 214v/5=018/004, *ḳ.-salar* 108r/4=006/130, *ḳ.-salar boḏunlarnı* 152r/4=009/122, *ḳ.-tı* 192r/9=015, *ḳ.-tılar* 219r/6=018/056, *ḳ.-uŋlar* 18r/2=002/150, 196r/2=016/002, 196r/3=016/002, *ḳ.-ġıl* 191v/6=014/044, *ḳ.-uġlı* 14r/8=002/119, 183v/9=013/007, *ḳ.-uġlı bälgülüg* 195v/3=015/089, *ḳ.-uġlılar* 25r/9=002/213, 77v/5=004/165, 219r/5=018/056, *ḳ.-taçı* 82v/9=005/019, 130r/4=007/188, 163r/4=011/002, 164r/4=011/012, 165r/6=011/025 *ḳ.-taçı bälgülüg* 129v/5=007/184, *ḳ.-taçıdın* 82v/9=005/019, *ḳ.-maḳ* 210v/3=017/059, *ḳ.-maḳ ol boḏundın* 162r/6=010/10, *ḳ.-maḳıŋ üçün* 112v/6=007/002, 228r/8=019/0971

ḳorḳutul- "korkutulmak, uyarılmak" bkz. ḳorḳıtul- (KB-, DLT-II 365, ED-). *ḳ.-mış kişilär soŋı* 160r/4=010/074

ḳorum "kaya" (KB 830, DLT-I 398, ED 660a ḳorum). *sıġındımız ḳ. taşıŋa* 219v/7=018/063

ḳoş "çift, her hangi bir şeyin çifti, eşi" (KB-, DLT-I 359, ED 670a ḳo:ş). ḳoş cüft ḳıl- 'çift yaratmak" *ḳıl- ekki ḳ. cüft* 183r/8=013/003, *ḳıldı ekki ḳ. taġlar* 183r/7=013/003

ḳoş- "katmak, koşmak" (KB-, DLT-II 14, ED 670b ḳoş-). ortaḳ ḳoş- "şirk koşmak, müşrik olmak" *ortaḳ ḳ.-arlar* 130r/9=007/191, *ortaḳ ḳ.-tılar* 198r/6=016/035, 52r/7=003/151, *ortaḳ ḳ.-uġlılar* 12v/8=002/105, *ortaḳ ḳ.-ġanlardın* 44v/5=003/067, 47r/8=003/095, *ortaḳ ḳ.-masa* 44r/9=003/064, yalġan ḳoş- "yalan söylemek, iftira atmak" *yalġan yalġan ḳ.-ar silär* 158v/7=010/059, *ḳ.-arlar yalġannı* 158v/8=010/060, *yalġan ḳ.-arlar* 89v/8=005/075, 106r/5=006/112, *ḳ.-arlar yalġannı* 159v/4=010/069, 93r/1=005/103, *ḳ.-dı yalġan* 215r/9=018/015, *ḳ.-dı yalġannı* 109v/8=006/144, 115v/5=007/037, *ḳ.-tı* 154v/5=010/017, *etip ḳ.-tı yalġan* 104r/2=006/093, *ḳ.-tı yalġannı* 164v/4=011/018, *yalġan ḳ.-tı* 157r/4=010/038, 166r/4=011/035, *yalġan ḳ.-tımız* 121r/2=007/089, *yalġan ḳ.-sa* 211v/5=017/073, *ḳ.-a* 109r/2=006/138, 109r/6=006/140, *ḳ.-up ayturlar* 156r/9=010/030, *yalġan ḳ.-uġlılarḳa* 126r/1=007/152, *yalġan ḳ.-ar ärdilär* 97r/9=006/024, 108v/9=006/137, 109r/3=006/138, 165r/1=011/021, *yalġan ḳ.-ar ärdiŋizlär* 199v/7=016/056, *yalġan ḳ.-tı ärsä* 231r/2=020/061, *yalġan ḳ.-tum ärsä* 166r/4=011/035, *ḳ.-maŋlar yalġannı* 231r/1=020/061

ḳoşlaş- "komşu olmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ.-ıġlılar* 183v/1=013/004

ḳoşul- "birleşmek, katılmak, tertip edilmek" (KB-, DLT-II 128, ED 673a ḳoşul). *özdin ḳ.-mışlar* 164r/5=011/013, *ḳ.-muşlar* 192r/5=014/049, *ḳ.-sa* 157r/2=010/037, 182v/8=012/111

ḳotġılıḳ "alçak gönüllülük, yumuşak huyluluk" (KB 547, DLT-, ED 600a ḳotḳılıḳ (ḳodḳılıḳ),). ḳotġılıḳ ḳıl- "alçakgönüllü olmak" *ḳ. ḳıl-* 7r/9=002/058

ḳowa "kova" (KB DLT-I 147 ED 583b ḳovġa:, 581a 2 ḳowa:). *kämişti ḳuduġḳa ḳ.+nı* 174v/4=012/019

ḳoy "koyun" (KB 449, DLT- I 31, ED 631a 1 ḳo:ŋ, 674a 1 ḳo:y). *ḳ.* 39r/7=003/014, *ḳ.+dın* 110r/4=006/146, *säkiz cüft ḳ.+dın* 109v/3=006/143, *ḳ.+umḳa* 229r/6=020/018

ḳoy- "bırakmak, müsaade etmek" bkz. ḳod- (KB-, DLT-II 45, ED 674b ḳoy-, 595b ḳo:ḏ-). *ḳ.-sa* 53v/6=003/160, *soŋ ḳ.-sa sän* 210v/7=017/062

ḳoyul- "koyulmak" (KB-, DLT-, ED 677a ḳoyul- (ḳoḏul-)). *zindānḳa ḳ.-maḳ* 175r/7=012/025

ḳoyun "kucak" (KB-, DLT-II 339, ED678a 2 ḳoyun, 631b 2*ḳo:ŋ). *ḳ.+larıŋız içindä* 61r/3=004/023

köçgü "göç" (KB-, DLT-, ED 697a köçgün (g-)). köçgü kün "göç günü" *k. künläriŋizdä* 202r/1=016/080

kögä "tavan, çatı" (KB-, DLT-, ED- , WF). *tüşdi k.* 197v/1=016/026

1 kök "gök, gök yüzü; gök rengi, yeşil" (KB B3, DLT-I 64, ED 708b 4 kö:k (g-)). 1. "gök, gök yüzü" *k.* 166v/8=011/044, *çıḳardımız k. içindä* 38r/6=003/005, 98v/1=006/035, 107v/4=006/125, 159r/3=010/061, 17r/5=002/144, 191v/1=014/038, 193r/2=015/016, *k. ḳ.+ı içindä* 201v/7=016/079, *k. ḳapuġları* 116r/7=007/040, *k. yaġmurı birlä* 183r/2=013, *k.+li yärli ara* 19r/8=002/164, *tüşürsä k.+ni* 212v/9=017/092, *ḳıldı yärni töşäk k.+ni kötrüm* 4r/2=002/022, *k.+kä* 4v/9=002/029, *aşsa k.+kä* 213r/2=017/093, *k.+din* 3v/5=002/019, 7v/2=002/059, 19r/6=002/164, 76r/8=004/153, 93v/9=005/112,

94v/3=005/114, 121v/4=007/096, 156v/1=010/031, 193r/1=015/014, 213r/6=017/095, 217v/9=018/040, *ıdgay k.+din yağmur* 167v/3=011/052, *ıdtımız ḳın k.+din* 127v/2=007/162, *indürdi k.+din suw* 132r/9=008/011, *indürdi k.+din suwnı* 4r/3=002/022, 104v/7=006/099, 190v/8=014/032, 196v/1=016/010, 200r/9=016/065, 230v/3=020/054, *indürdi k.+din ya'nī bulıtdın suwnı* 184v/9=013/017, *indürdimiz k.+din* 155v/4=010/024, 193r/7=015/022, *indürmädimiz k.+din* 218r/5=018/045, *yağdurğıl taşlar k.+din* 134r/6=008/032, *k.+i* 183r/2=013, *k.+lär* 4v/9=002/029, 50v/6=003/133, 172r/2=011/107, 172r/3=011/108, 192r/4=014/048, *ağrudı k.+lär içindä* 129v/9=007/187, *anıŋ k.+lär yärlär ärkligligi* 85r/1=005/040, *anıŋ turur k.+lär ärkligligi* 126v/9=007/158, *k.+lär ärkligi* 13r/3=002/107, *k.+lär içindä* 14r/4=002/116, 32v/2=002/255, 37r/9=002/284, 46r/7=003/083, 48v/3=003/109, 50v/1=003/129, 73r/7=004/126, 95v/5=006/003, 154v/8=010/018, 162r/5=010/101, 182r/7=012/105, 187v/7=014/002, 210r/4=017/055, 228r/5=019/093, *k.+lär içindä turur* 41r/1=003/029, *k.+lär içindäki* 74r/1=004/131, 74r/3=004/131, 74r/4=004/132, 78r/4=004/170, 78r/9=004/171, 92v/1=005/097, 96r/8=006/012,158v/1=010/055, 159r/7=010/066, 159v/3=010/068, 184v/3=013/015, 199r/9=016/049, 199v/3=016/052, 228v/6=020/006, *k.+lär yärlär ärkligligi* 82v/6=005/018, 95r/7=005/120, *k.+lär yärlär ärkligligini* 102r/7=006/075, 150b6/=009/116, *k.+lär yärlär içindä* 153v/4=010/006, *k.+lär yärlär idisi* 184v/4=013/016, 213v/8=017/102, 215r/6=018/014, *k.+lär yärlär idisi* 226v/8=019/065, *k.+lär yärlär örtüglügi* 173r/5=011/123, 201v/3=016/077, 216v/4=018/026, *k.+lär yärlär örtüglügini* 5r/8=002/033, *taŋrınıŋ k.+lär ärkligi* 56v/4=003/189, *taŋrınıŋ k.+lär yärlär ärkligligi* 82v/3=005/017, *yarlur k.+lär* 228r/3=019/090, *yeti ḳat k.+lär yärlär* 209r/5=017/044, *k.+lärniŋ* 55v/5=003/180, *k.+lärni* 14r/4=002/117, 56v/5=003/190, 105r/4=006/101, 182r/2=012/101, 189v/4=014/019, 218v/7=018/051, *törüt(t)i k.+lärni* 102v/4=006/079, 117v/7=007/054, *törüt(t)i k.+lärni yärni* 196r/3=016/003, *k.+lärni yärlärni* 153r/4=010/003, 163v/3=011/007, 213v/3=017/099, *törütügli k.+lärni* 188v/5=014/010, *k.+lärni yärlärni yaratmaḳ* 19r/4=002/164, *kötürdi k.+lärni* 183r/4=013/002, *saḳınurlar k.+lärni yärlärni* 56v/7=003/191, *yaratıġlı k.+lärni* 96v/3=006/014, *yaratmadımız k.+lärni yärlärni* 195r/8=015/085, *yara(t)tı k.+lärni* 102r/3=006/073, 190v/7=014/032, *yara(t)tı k.+lärni yärni* 95v/2=006/001, 142v/1=009/036, *yara(t)tı yärni k.+lärni* 228v/4=020/004, *k.+lärdin* 32v/5=002/255, 201r/6=016/073, 2. gök rengi, yeşil" *k. yaşıl* 104v/8=006/099, *yaşıl k.* 177r/3=012/043, 177r/8=012/046

2 kök "kök, asıl, soy" (KB 59, DLT II 284, ED 708a 1 kök). *anıŋ k.+i* 190r/7=014/024

kökdinki ot "yıldırım". Bkz. kök otı. *k. ot* 7r/4=002/055

kök ätmäki "gök gürültüsü". Bkz. kök kükrämäki. *k. k.* 3v/5=002/019

kök ḳalıḳ "gök yüzü" Bkz. 1 kök. *k. ḳ.+ı içindä* 201v/7=016/079

kök kükrämäki "gök gürültüsü, bulutları sevkle görevli melek". Bkz. kök ätmäki. *k. k.* 184r/7=013/013

kök otı "yıldırım". Bkz. kökdinki ot. *k. otı* 76r/8=004/153, *k. otlarındın* 3v/6=002/019, *ıdur k. otlarını* 184r/8=013/013

kök(ü)s "göğüs" bkz. köküz (KB- DLT-I 230, ED 714a kögüs, 714a kögüz (gögöz). *aça bergil k.+ümni köŋlümni* 229v/1=020/025, *açar k.+in köŋlin müsülmänlıḳḳa*

107v/2=006/125, *ḳılur k+in köŋlin tar* 107v/3=006/125, *säniŋ k.-üŋ* 164r/3=011/012, *säniŋ k.+üŋ köŋlüŋ* 195v/7=015/097

köküz "köğüs" bkz. kök(ü)s (KB-, DLT-, ED 714a kögüs, 714a kögüz (gögöz),). *açsa k.+ni köŋlini* 204r/4=016/106, *k.+lär iyäsini* 53r/4=003/154, *k.+lär içindä* 158v/4=010/057, *k.+lär iyäsini* 49v/7=003/119, *açsalar k.+lärdäkini köŋüllärdäkini* 163r/9=011/005, *örtär k.+läri* 49v/4=003/118, *tarup k.+läri* 69r/1=004/090, *k.+läriŋiz içindä* 53r/3=003/154, 209v/6=017/051, *k.+läriŋiz içindä turur* 41r/1=003/029, *ükärlär k.+lärini* 163r/8=011/005

köligä "gölge" bkz. köşig (KB 1409, DLT-I 448, ED 718a köli:gä,). *k. ḳıldımız* 7r/5=002/057, 127r/6=007/160, *anıŋ k.+si* 186v/8=013/035, *k.+lär* 184v/4=013/015, *k.+lär ḳıldı tağlardın* 202r/2=016/081, *äwrülür k.+läri* 199r/8=016/048, *k.+läri içindä* 25r/3=002/210

köligälig "kölgelik" (KB-, DLT-, ED-, WF). *kigürgäymiz anlarnı k.+kä* 65r/8=004/057

kölük "yük hayvanı" (KB 857, DLT-I 392, ED 717b kölük (gölök)). kölüklär uruğı "zürriyet, nesil" *k.+lär uruğını* 24v/6=002/205

1 köm- "gömmek, saklamak" (KB-, DLT-I 12, ED 721 köm- (g-)). *k.-är* 142r/9=009/035, *k.-düŋüzlär özüŋüzlärkä* 142r/9=009/035, *k.-är* 84r/1=005/031, *k.-sä män* 83r/3=005/031, *k.-ärlär miz* 103v/2=006/089,

2 köm- "idaresine vermek, musallat etmek, yardımcı vermek" (KB-, DLT -, ED -). *k.-ärlär miz amarı yazuḳluğ* 108r/2=006/129

kömgü "gömmek, gömme" (KB-, DLT-, ED- , WF). *k. üçün* 84r/1=005/031

kön "gön" krş. könä (KB-, DLT-III 140, ED 725a kö:n (g)) *öküz k.+i tolu altun* 60v/6=004/020

kön- "düzelmek, doğrulmak, yola gelmek, inkârdan sonra ikrar etmek, kabul etmek" (KB 1436, DLT-II 29, ED 726a kön-(g-)). *k.-är* 207r/3=017/015, *köni yolḳa k.-är ök* 162v/7=010/108, *ärmädi köni yolḳa k.-mişlär* 157v/6=010/045, *köni yolḳa k.-mişlär* 18v/4=002/157, 235v/2=020/135, *bolmaḳları köni yolḳa k.-mişlärdin* 140v//1=009/018, *köni yolḳa k.-mişräk* 111v/3=006/157, *k.-mişräk yolḳa* 212r/8=017/084, *k.-düŋizlär* 10r/6=002/084, *k.-gäy silär* 18r/3=002/150, *köni yolḳa k.-gäy silär* 127r/2=007/158, 196v/9=016/015, *köni yolḳa k.-sä* 162v/7=010/108, *yolḳa k.-sä* 207r/3=017/015, *köni yolḳa k.-sälär* 93r/4=005/105, *köni yolḳa königli+* 129r/5=007/178, 103r/1=006/082, 109r/7=006/140, 100r/7=006/056, 205v/4=016/125, 3v/2=002/016, *köni yolḳa k.-mägäylär* 219r/9=018/057, *k.-mäs* 156v/8=010/035, *al ḳılu k.-mäslär* 70r/7=004/098, *köni yolḳa k.-mäslär* 19v/9=002/170, 93r/3=005/104

köndür- "doğrultmak, düzeltmek, yola kılavuzlamak" (KB 474, DLT-, ED 730b köndür-(g-)) *köni yolḳa k.-ür sän* 126r/8=007/155, *k.-ür* 4v/4=002/026, 16v/7=002/142, 46v/3=003/086, 186r/1=013/027, *k.-ür* 188r/2=014/004, 203r/5=016/093, 222v/2=018/105, *k.-ür köni yolḳa* 82r/9=005/016, 155v/8=010/025, *k.-ür olarnı* 153v/7=010/009, *köni yolḳa k.-ür* 25v/3=002/213, 35r/8=002/272, 129v/7=007/186, *k.-mişdä ke̱din* 101v/8=006/071, 151r/5=009/115, *k.-düŋ* 38v/5=003/008, *köni yolḳa k.-di* 198v/1=016/036, *k.-di* 21v/9=002/185, 116v/4=007/043, 189r/2=014/012, 205r/7=016/121, 220v/3=018/077, *köni yolḳa k.-di* 17r/3=002/143, 24r/2=002/198,

25v/3=002/213, 230r/9=020/050, *yol k.-di* 112r/3=006/161, *k.-dimiz köni yolka* 103r/8=006/087, *k.-dümiz* 103r/3=006/084, *köni yolka k.-dimiz* 226r/9=019/058, *köni yolka k.-gäy* 78v/9=004/175, 196r/9=016/009, *yolka k.-gäy* 216v/2=018/024, *k.-äyin köni yolka* 225v/1=019/043, *k.-gil kertgünüglilärni* 137r/7=008/065, *k.-sä* 61v/9=004/026, 74v/7=004/137, 116v/4=007/043, *köni yolka k.-sä* 213r/7=017/097, 215v/4=018/017, *yolka k.-sä* 78r/1=004/168, *k.-sä silär* 68v/5=004/088, *k.-ü* 82r/7=005/016, *k.-ügli* 38r/4=003/004, *bulmaġay dost k.-ügli* 215v/5=018/017, *köni yolka k.-däçi* 186v/5=013/033, *yolka k.-güçi turur* 223r/3=019/001, *k.-gäy ärdi* 110v/3=006/149, *k.-gäy ärdi kişilärni yumkını* 186r/8=013/031, *k.-gäy ärdimiz* 189v/7=014/021, *k.-gäy ärdimiz köni yolka* 66v/2=004/068, *k.-sä ärdi* 189v/7=014/021, *k.-mäs* 33r/6=002/258, 34r/8=002/264, 87r/1=005/051, 109v/9=006/144, 125v/2=007/148, 141r/4=009/024, 147v/2=009/080, 150v/1=009/109, 177v/7=012/052, 198v/4=016/037, 204r/1=016/104, 204r/6=016/107, *k.-mäs köni yolka* 88v/8=005/067, *k.-mäs küç kılıġlı bodunlarnı* 140v/3=009/019, *k.-mäs tanıġlı bodunlarnı* 142v/7=009/037, *köni yolka k.-mäs* 93v/6=005/108, *k.-mäsä* 102v/1=006/077, *k.-mäz küç kılġan kavmlärni* 46v/5=003/086, *k.-mäk* 35r/7=002/272, *köni yolka k.-mäk* 182v/9=012/111, *tiläsä köni yolka k.-mäk* 107v/2=006/125, *köni yolka k.-mäk* 2v/2=002/002, *yolka k.-mäk* 196r/9=016/009

köndürül- "doğrultulmak, yöneltilmek, hidayet verilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ṣävābka k.-miş* 171r/9=011/097, *turur k.-miş köni yolka* 215v/4=018/017, *k.-di* 47v/9=003/101, *k.-dilär ök* 16r/7=002/137, *k.-gäy siz* 48r/5=003/103, *k.-sä* 156v/9=010/035

könä "deri, gön" (KB-, DLT-III 140, ED 725a kö:n (g-)). *sap sarıġ anıŋ k.+si* 8v/6=002/069

köni "doğru" (KB B 29, DLT-III 151, ED 726b köni). *k.* 64v/8=004/051, 73r/7=004/125, 85v/2=005/042, 86r/6=005/046, 103r/8=006/087, 107v/5=006/126, 151r/5=009/115, 161v/3=010/093, 164v/3=011/017, 169v/6=011/078, 194r/1=015/041, 214v/4=018/002, 222r/3=018/098, *bärür k. adak* 153r/3=010/002, *k. söz* 58v/9=004/009, 224v/9=019/034, *boluŋlar k. sözlägli birlä* 151v/4=009/119, *k. sözläglilär* 180r/9=012/082, *k. sözläglilärdin* 119r/6=007/070, 175v/1=012/027, *k. sözlüg* 89v/7=005/075, 175r/9=012/026, 226r/6=019/056, *ärür k. sözlüg* 225r/8=019/041, *k. sözlüglär* 157r/5=010/038, 225v/9=019/050, *k. til* 225v/9=019/050, *k. tüz* 111r/3=006/152, *k. ümmät* 49r/3=003/113, *k. yol* 12r/1=002/097, 14v/1=002/120, 18v/7=002/159, 21v/5=002/185, 43r/7=003/051, 45r/4=003/073, 47r/8=003/096, 47v/9=003/101, 72r/8=004/115, 85v/5=005/044, 86r/5=005/046, 102r/1=006/071, 102v/5=006/080, 103r/3=006/084, 111r/8=006/154, 117v/3=007/052, 121v/8=007/100, 131v/5=007/203, 158v/4=010/057, 200r/8=016/064, 202v/5=016/089, 203v/7=016/102, 206r/3=017/002, 213r/4=017/094, 215r/3=018/010, 228v/9=020/010, *k. yol birlä* 3v/2=002/016, 142r/3=009/033, 20r/8=002/175, *k. yol bulġaylar* 22r/3=002/186, *k. yol idiläri* 235v/1=020/135, *açmak k. yol* 51r/5=003/138, *anlarnıŋ k. yolıŋa,* 103v/3=006/090, *arturdımız k. yol* 215r/6=018/013, *azdı k. yoldın* 81v/7=005/012, *bolmakları k. yolka könmişlärdin* 140v/1=009/018, *ärmädi k. yolka könmişlär* 157v/6=010/045, *käldi k. yol* 219r/3=018/055, *k. yol üzä* 2v/5=002/005, *kälsä k. yol* 234v/4=020/123, *köndüräyin k. yolka* 225v/1=019/043, *köndürmäs k. yolka* 88v/8=005/067, *köndürür k. yolka* 82r/9=005/016, 155v/8=010/025, *k. yol körgit(t)i* 115r/1=007/030, *k. yol*

körgitür 157v/3=010/043, *k. yol körgitürlär* 127r/3=007/159, 129v/2=007/181, *k. yol körgüt(t)i* 103v/3=006/090, *k. yol körgütmäk üzä* 198v/3=016/037, *k. yol üzä* 98v/1=006/035, 98v/8=006/039,167v/9=011/056, 201v/3=016/076, *k. yol yarlıķamaķ* 111v/3=006/157, 126r/4=007/154, *k. yolķa* 2r/1=001/006, 8v/8=002/070, 18r/3=002/150, 33r/6=002/258, 66v/2=004/068, 101v/8=006/071, 101v/9=006/071, 112r/4=006/161, 115r/3=007/030, 130v/1=007/193, 130v/9=007/198, 151r/5=009/115, *k. yolķa barsa* 232r/9=020/082, 16r/6=002/137, 205r/7=016/121, 219r/9=018/057, 230r/7=020/047, *k. yolķa köndürdäçi* 186v/5=013/033, *k. yolķa köndürdi* 17r/3=002/143, 24r/2=002/198, 25v/2=002/213, 230r/9=020/050, *k. yolķa köndürdimiz* 226r/9=019/058, *k. yolķa köndürgäy* 78v/9=004/175, 196r/9=016/009, *k. yolķa köndürmäk* 2v/2=002/002, 182v/9=012/111, *k. yolķa köndürmäs* 93v/6=005/108, *k. yolķa köndürsä* 213r/7=017/097, 215v/4=018/017, *k. yolķa köndürür* 129v/7=007/186, 25v/3=002/213, *k. yolķa könär* 162v/7=010/108, *k. yolķa köngäy* 127r/2=007/158, 196v/9=016/015, *k. yolķa königli* 129r/5=007/178, *k. yolķa königlilär* 103r/1=006/082, 109r/7=006/140, *k. yolķa königlilärdin* 100r/7=006/056, *k. yolķa königlilärni* 205v/4=016/125, *k. yolķa könmägäylär* 219r/9=018/057, *k. yolķa könmäslär* 19v/9=002/170, 93r/3=005/104, *k. yolķa könmişlär* 18v/4=002/157, *k. yolķa könmişräk* 111v/3=006/157, *k. yolķa könsä* 162v/7=010/108, *k. yolķa könsälär* 93r/4=005/105, *k. yolķa könüglilär* 3v/2=002/016, *k. yolumķa* 5v/7=002/038, *k. yoldın* 21v/6=002/185, 88r/2=005/060, *k. yoldın azıtsa* 129v/7=007/186, 215v/4=018/017, *k. yoluŋda* 113v/3=007/016, *köp k.* 102v/4=006/079, 111r/5=006/153, 112r/4=006/161, 162v/2=010/105, *köp k. müsülmānlıķķa* 162v/2=010/105, *köp k. yol* 176v/6=012/040, *körsälär k. yolnı* 125r/6=007/146, *ögrätildiŋ k. yolun* 220r/2=018/066 , *taŋrınıŋ k. yolı* 14v/1=002/120, 45r/4=003/073, *tiläsä k. yolķa* 16v/8=002/142, 25v/4=002/213, 110v/3=006/149, *tiläsä k. yolķa köndürmäk* 107v/2=006/125, *turur k.-miş köni yolķa* 215v/4=018/017, *k. yolluġ* 213r/7=017/097 *k. yolluġ bolġay* 16r/2=002/135, 6v/9=002/053, *k. yolluġ boldı* 227v/2=019/076, 227v/2=019/076, *k. yolluġlarnı.* 106v/4=006/117, *k. yolluġluķ* 58v/1=004/006, *turur k.* 225r/3=019/036, *tüp tüz k. turġıl* 172r/9=011/112, *ķılsa k. yol* 5v/7=002/038, *umaslar yolķa k.* 209v/4=017/048, *yaruķluķ k. yol* 103v/6=006/091, *k. turur* 73r/2=004/122, 216r/4=018/021, *ärdi k. va'dälig* 226r/4=019/054, *k. turuŋlar* 139r/8=009/007, 161r/6=010/089, *k. tursalar* 139r/8=009/007, *k. aydılar* 143v/2=009/043, *k. ärmädi* 205r/6=016/120, *k. kirmäkkä* 212r/4=017/080, *k. ol* 198v/5=016/038, *k.+din* 112r/4=006/161, *k.+sindin yolnuŋ könisindin* 90r/3=005/077, *k.+lärdin turur* 177v/6=012/051, köniräk "daha doğru" *k.+räk* 37r/1=002/282, 64r/8=004/046, 68v/3=004/087, 206v/5=017/009, köniräkräk "en doğru" *k.+räkräk* 73r/2=004/122, könikä tut- "tasdik etmek, doğrulamak" *k.+kä tutuġlı* 6r/2=002/041, 10v/9=002/089, 11r/7=002/091, 12r/1=002/097, 12r/6=002/101, 64r/9=004/047, 86r/4=005/046, 86r/5=005/046, 89v/7=005/075, 103v/8=006/092

könil- "doğruya sevk edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *köni yolķa k.-mişlär* 115r/3=007/030.

könilik "doğruluk" (KB B65, DLT-, ED 732b (g-)). *k.* 32v/6=002/256, 65r/3=004/054, 73v/3=004/127, 94r/2=005/110, *ekki k. idisi* 92r/3=005/095, *käldi ärsä k.* 160r/8=010/076, *k. birlä* 14r/8=002/119, 20v/1=002/176, 32r/2=002/252, 65v/1=004/058, 71r/9=004/105, 81r/5=005/008111r/2=006/152, 153r/8=010/004, 169r/6=011/085,

196r/3=016/003, 201v/3=016/076, 205v/2=016/125, *k. çıkışıŋa* 212r/4=017/080, *k. idiläri* 93r/7=005/106, *k. idisi* 170v/1=011/087, *ötälgäy k. birlä* 158r/9=010/054, *k.+ni* 160r/9=010/077, 18r/5=002/151, *yol körgitür k.+kä* 156v/7=010/035, 156v/8=010/035, *k.+dä* 157v/9=010/047, *k.+din* 208v/9=017/039, *k.+in* 195r/9=015/085, 216v/2=018/024, 234r/3=020/114

könisizlik "haksızlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k. birlä* 22v/2=002/188

kön(ü)l- "doğruya sevkedilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *yolka k.-ürlär* 197r/1=016/016, *k.-dilär* 40r/2=003/020.

köŋläk "gömlek" (KB 4966, DLT-III 350, ED 732a köŋläk (g-)). *k.* 202r/3=016/081, *mäniŋ k.+imni* 181r/6=012/093, *kördi ärsä anıŋ k.+ini* 175v/1=012/028, *yırt(t)ı k.+ini arkadın* 175r/6=012/025, *anıŋ k.+i* 175r/8=012/026, 175r/9=012/027, *anıŋ k.+i üzä* 174v/2=012/018

köŋ(ü)l "gönül, kalp, yürek, anlayış. bkz. köŋ(ü)l (KB 12, DLT-I 69, ED 731b köŋül (g-)). *k.* 208v/6=017/036, *bolmaġıl k. tarlıkı içindä* 205v/6=016/127, *indürdi k. amrulġusını* 143r/4=009/040, *k. içindä* 112v/5=007/002, *k.+ni* 53v/3=003/159, *açsa köküzni k.+ni* 204r/4=016/106, *ämlägäy kertgüniglilärniŋ k.+ni* 140r//3=009/014, *k.+dä* 183r/9=013/003, *k.+üm* 33v/5=002/260, *aça bergil k.+ümni* 229v/1=020/025, *açar köksin k.+in müsülmänlıkka* 107v/2=006/125, *kılur köksin k.+in tar* 107v/3=006/125, *k.+üŋ üzä* 11v/9=002/097, *säniŋ k.+üŋ* 195v/7=015/097, *kılıŋlar k.+ün* 144r/9=009/053, *osayuk kıldımız k.+üni* 216v/9=018/028, *bäkütürmiz k.+üŋni* 173r/2=011/120, *anıŋ k.+i* 37r/8=002/283, 204r/3=016/106, *anıŋ k.+i içindäki* 24v/4=002/204, *anlarnıŋ k.+i içindä* 52r/6=003/151, *k.+i ara* 133v/2=008/024, *k.+i üzä* 161v/1=010/092, 122r/3=007/101, *k.+üŋüz içindä* 137v/7=008/070, *k.+üŋüz tiläkiŋä* 100r/7=006/056, *k.+üŋizlär* 9r/4=002/074, *k.+lär amrulur köŋüllär* 186r/2=013/028, *k.+lär içindäkini* 135v/1=008/043, *k.+lär idisi* 81r/4=005/007, *k.+lär turur* 129r/7=007/179, *k.+lär üzä* 209r/9=017/046, *tamġaladı taŋrı k.+lär üzä* 148v/7=009/093, *k.+lärni* 201v/6=016/078, *açsalar köküzlärdäkini k.+lärdäkini* 163r/9=011/005, *k.+läri* 14r/7=002/118, 150v/3=009/110, 17v/1=002/145, 85r/4=005/041, 145r/2=009/060, 191v/6=014/043, 197r/5=016/022, *amrulur k.+läri* 186r/1=013/028, *anlarıŋ k.+läri tiläkläriŋä* 110v/5=006/150, *anlarnıŋ k.+läri* 106r/6=006/113, *anlarnıŋ k.+läri içindä* 3r/3=002/010, 11v/2=002/093, 133r/3=008/012, *azıturlar k.+läri* 106v/8=006/119, *bir gürūhnıŋ k.+läri* 151r/9=009/117, *kat(t)ı karardı k.+läri* 99r/3=006/043, *kıldılar k.+läri içindä* 150v/2=009/110, *korkar k.+läri* 131v/5=008/002, *k.+läri ara* 137r/5=008/063, 137r/4=008/063, *k.+läri içindä* 38v/1=003/007, 53r/8=003/156, 54a/1=003/167, 66r/3=004/063, 87r/2=005/052, 116v/2=007/043, 136r/2=008/049, 147r/5=009/076, 192v/9=015/012, *k.+läri içindä yig* 152r/9=009/125, *k.+läri içindäkini* 145v/2=009/064, 194r/5=015/047, *k.+läri üzä* 2v/7=002/007, 97v/1=006/025, 122r/1=007/100, 160r/6=010/074, 161r/5=010/088, 204r/6=016/108, 215r/6=018/014, 219r/8=018/057, *säziklik boldı k.+läri* 143v/5=009/045, *tamġa uruldı k.+läri üzä* 148r/5=009/087, *tarudı anlarıŋ k.+läri* 169v/3=011/077, *unamas k.+läri* 139v/2=009/008, *k.+lärimiz* 10v/8=002/088, 76v/5=004/155, *amrulsa tınsa k.+lärimiz* 94v/1=005/113, *kıyıştırmaġıl k.+lärimizni* 38v/4=003/008, *anlarnıŋ k.+läriŋä* 14v/2=002/120, *arıtmak k.+lärini* 85r/8=005/041, *äwrär k.+lärini* 105v/8=006/110,

äwrär taŋrı k.+lärini 152v/4=009/127, *ḳıldımız k.+lärini ḳatıġ* 81v/8=005/013, *ḳılġıl k.+lärini* 191r/7=014/037, *anlarnıŋ k.+läriniŋ öfkäsini kitärgäy* 140r//3=009/015, *k.+läriŋiz* 50r/7=003/126, 132r/7=008/010, *basa k.+läriŋiz üzä* 133r/1=008/011, *ḳazġandı k.+läriŋiz* 27v/2=002/225, *k.+läriŋiz arasında* 48r/3=003/103, *k.+läriŋiz içindä* 53r/3=003/154, *tamġalasa k.+läriŋiz üzä* 99r/8=006/046, **köŋül amrulmaḳı** "sükûnet, ferahlık" *k. amrulmaḳı* 31r/7=002/248, **köŋül ba-** "göbül bağlamak, inanmak, tevekkül etmek (herşeyi Allah'tan beklemek)" *k. ba-* 121r/4=007/089, **köŋül ber-** "hoşlukla vermek, güzellikle vermek" *k. ber-* 58r/6=004/004, **köŋül tiläki** "gönül dileği, heves" *k. tiläkiŋä* 74v/1=004/135, **köŋül ḳalmaḳ** "hırçınlık etmek" *k. ḳalmaḳ* 73v/4=004/128, **köŋliŋä suḳ-** "korku düşürmek" *k.+iŋä suḳ-* 169r/3=011/070, **köŋül ur-** "güvenmek, dayanmak" *k. ururlar* 131v/6=008/002, 203v/4=016/099, *k. urdım* 179r/2=012/067, *k. urdum* 152v/7=009/129, 167v/8=011/056, 159v/8=010/071, 170v/4=011/088, 186r/5=013/030, *k. urdımız* 160v/9=010/085, *k. urġıl* 68r/2=004/081, 137r/2=008/061, 173r/5=011/123, *k. uruŋlar* 160v/8=010/084, 83r/8=005/023, *k. ursun* 81v/2=005/011, 144r/6=009/051, 179r/3=012/067, 189r/2=014/011, 189r/3=014/012, *k. ursa* 136r/3=008/049, *k. uruġlılar* 179r/3=012/067, 189r/4=014/012, *k. urmas miz* 189r/2=014/012

köp "çok" (KB 421, DLT I;319, ED 686b 1 köp). *k.* 135r/9=008/043, 39r/6=003/014, 41v/6=003/041, 45r/7=003/075, 51v/8=003/146, 51v/9=003/146, **köp köni** "dos doğru" *k. köni* 102v/4=006/079, 111r/5=006/153, 112r/4=006/161, 162v/2=010/105, 162v/2=010/105, *k. köni yol* 176v/6=012/040

köpük "köpük" (KB-, DLT-I 390, ED 689a köpük). *k. barur* 185r/2=013/017, *k. turur* 185r/1=013/017, *birlä kötürdi aḳın k.+i yoḳaru aşıġlı* 184v/9=013/017

kör- "görmek, bakmak" (KB B47, DLT-I 62, ED 736a kör-). *k.-ür sän* 219v/6=018/063, 227v/3=019/077, *k.-ür män* 163r/3=011/001, 176r/6=012/036, *k.-ür* 114v/5=007/027, 180r/2=012/078, *k.-ür mü sän* 228r/9=019/098, *k.-ür işiŋizlärni* 148v/8=009/094, 150r/1=009/105, *k.-ür yolsuzluḳ içrä bälgülüg* 175v/5=012/030, *k.-ür yüzüŋ äwrülmäkni* 17r/4=002/144, *k.-ür silär* 158r/3=010/050, 165v/1=011/028, 168v/2=011/063, 170v/1=011/088, *k.-ür miz edgülük ḳılıġlılardın* 176r/7=012/036, *közlär k.-ürlär* 130v/5=007/195, *k.-ürlär mü* 152v/3=009/127, *k.-är män* 102r/6=006/074, 136r/1=008/048, 165v/4=011/029, 169r/5=011/084, 173v/3=012/004, 176r/6=012/036, 230r/5=020/046, *k.-är män onbir yulduznı taḳı künni taḳı aynı* 173v/2=012/004, *k.-är miz* 118v/8=007/066, 170v/8=011/091, *k.-är miz yolsuzluḳ içindä* 118v/1=007/060, *k.-är silär* 98v/8=006/040, 99r/9=006/047, *k.-ärlär* 39r/4=003/013, *k.-är sän* 65v/9=004/061, *k.-mişlärindä kedin bälgülärini* 176r/4=012/035, *k.-di aynı tuġuġlı* 102r/9=006/077, *k.-di ärsä anıŋ köŋläkini* 175v/1=012/028, *k.-di künni tuġuġlı* 102v/2=006/078, *k.-di otnı* 228v/8=020/010, *k.-di yulduz* 102r/8=006/076, *k.-düm* 177r/2=012/043, 233r/4=020/096, *k.-düm otnı* 228v/8=020/010, *k.-düŋ* 233r/2=020/092, *k.-dümiz ämgäk* 219v/6=018/062, *k.-düŋüz* 51v/3=003/143, *k.-düŋüzlär* 158v/5=010/059, *k.-gäy sän* 87r/1=005/052, 88r/4=005/062, 124v/8=007/143, 130v/9=007/198, 196v/7=016/014, 218r/8=018/047, *k.-gäy sän közlärini* 90v/4=005/083, *k.-gäy sän künni* 215v/2=018/017, *k.-gäy sän üküşni* 90r/6=005/080, *k.-gäy sän yazuḳluġlarnı* 192r/4=014/049, 218v/2=018/049, *k.-*

gäy 207r/9=017/018, *k.-gäylär* 19v/1=002/165, 147r/5=009/076, 219r/1=018/053, 226v/2=019/059, *k.-sün* 216r/1=018/019, *küwäzlikin k.-sün täyü* 135v/7=008/047, *k.-sünlär özläri birlä* 29r/7=002/234, *k.-sä* 105r/8=006/104, 202r/7=016/085, 202r/8=016/086, *k.-sä sän* 97v/4=006/027, 97v/8=006/030, 101r/7=006/068, 104r/3=006/093, 136r/4=008/050, 19v/1=002/165, 217v/7=018/039, 224r/9=019/026, *k.-sä silär* 58v/1=004/006, 99r/7=006/046, *k.-sälär* 3r/8=002/014, 9r/8=002/076, 97v/2=006/025, *k.-sälär köni yolnı* 125r/6=007/146, *k.-sälär tegmä nişānnı* 125r/6=007/146, *k.-sälär ḳınnı* 158r/9=010/054, *k.-sälär yolsuzluḳ yolını* 125r/7=007/146, *k.-üp bilig* 213v/8=017/102, *k.-ügli* 30r/2=002/237, 34v/2=002/265, 138r/5=008/072, 181r/7=012/093, 181v/9=012/100, 207r/8=017/017,213r/7=017/096, 229v/4=020/035, *ärür biligli k.-ügli* 208r/6=017/030, *k.-ügli turur* 11v/9=002/096, *k.-ügli turur* 29r/6=002/233, 89r/8=005/071, 13v/1=002/110, 172v/1=011/112, *ḳılurlar k.-ügli* 134v/9=008/039, *k.-üglilär* 131v/3=007/201, *k.-üglilärmiz* 173r/4=011/122, *k.-gän* 39v/2=003/015, 40r/3=003/020, 53r/9=003/156, 54r/2=003/163, 65v/2=004/058, 206r/2=017/001, 216v/4=018/026, *bärābär bolur mu közsüz k.-gän* 184v/6=013/016, *k.-gän täg* 165r/4=011/024, *k.-gän birlä* 99v/5=006/050, *taŋrı eşitgän k.-gän* 74r/8=004/134, *k.-ginçä* 161v/9=010/097, *k.-ginçäkä tägi* 161r/5=010/088, *k.-gü* 208v/5=017/036, *k.-ürsän* 210v/6=017/062, *k.-ürsälär* 183r/5=013/002, *k.-di ärsä äliglärini* 169r/2=011/070, *k.-dilär ärsä* 125v/3=007/149, 175v/7=012/031, 220r/8=018/074, *k.-mädiŋ* 40r/6=003/023, *k.-mädiŋizlär* 141r/8=009/026, 143r/4=009/040, *k.-mädilär* 95v/8=006/006, 125v/1=007/148, 233r/5=020/096, *k.-mädimiz* 165r/8=011/027, *k.-mägäy* 124v/7=007/143, 233v/6=020/107, *k.-mäginçä* 7r/4=002/055, *k.-mäs silär* 114v/5=007/027, 136r/1=008/048, *k.-mäs-mü sän* 30v/1=002/243, 30v/6=002/246, 33r/2=002/258, 64r/2=004/044, 64v/6=004/051, 67r/7=004/077, 104r/7=006/094, 165r/7=011/027, 165r/9=011/027, 189v/3=014/019, 190r/6=014/024, 190v/2=014/028, 227v/8=019/083, *k.-mäs-mü silär* 178r/6=012/059, *k.-mäs-mülär* 213v/2=017/099, *k.-mäsä* 105r/9=006/104, *k.-mäsä ärdi* 175r/4=012/02, *k.-mäslär* 3v/4=002/017, 157v/2=010/042, 157v/3=010/043, *k.-mäslär mü* 129v/5=007/185, 152v/1=009/126, 187r/8=013/041, 201v/7=016/079, *k.-mäz taḳı yıġumaz* 225r/9=019/042, *eşitü k.-mäz ärdilär* 164v/9=011/020, *k.-mäzlär* 129r/7=007/179, 131v/1=007/199, 232v/8=020/089, *k.-mäk* 125r/8=007/147, 223r/3=019/002, *bu künläriŋizni k.-mäk* 108r/4=006/130, *k.-mäki* 181v/1=012/096, *köznüŋ k.-mäki* 39r/4=003/013, *mänim k.-mäkim üzä* 229v/8=020/039

körgit- "göstermek" bkz. körgüt-, körkit- (KB -, DLT-, ED 743b körgit-). *köni yol k.-ür sän* 157v/3=010/043, *k.-ür* 9r/3=002/073, 19v/4=002/167, 103r/8=006/088, 106r/4=006/112, *k.-ür yaşınnı* 184r/6=013/012, *yol k.-ür könilikkä* 156v/7=010/035, 156v/7=010/035, 156v/8=010/035, *k.-ürlär* 64v/4=004/049, 75r/9=004/142, *köni yol k.-ürlär* 127r/3=007/159, 127r/3=007/159, 129v/2=007/181, *k.-(t)i* 135v/1=008/044, 135v/2=008/044, 205v/9=017, *yol k.-(t)i* 71r/9=004/105, 115r/1=007/030, 234v/3=020/122, *k.-gäy miz* 157v/7=010/046, *k.-gil* 33v/4=002/260, 15r/8=002/128, 124v/7=007/143, 225r/5=019/038, *k.-älim* 187r/7=013/040, *yol k.-sä* 129r/5=007/178, *k.-ü* 34r/5=002/264, 102v/5=006/080, *k.-ü käçürdi* 5r/4=002/031 *k.-ü käçürgäy* 222r/4=018/100, *k.-ü käçürmäk* 222r/5=018/100, *k.-(t)i ärsä* 124v/8=007/143,

135r/8=008/043, 135r/9=008/043, *k.-mädi* 121v/8=007/100, *yol k.-mädi* 232r/5=020/079, 234v/9=020/128

körgü "göz; görme, basiret, anlayış, idrak" bkz. közgü (KB-, DLT-, ED 742a körgü: (g-)). 1. "göz" *k.+lärini* 3v/7=002/020, 3v/9=002/020, 156v/1=010/031, 2. "basiret, anlayış, idrak" *käldi k.+lär* 105r/8=006/104

körgüt- "göstermek" bkz. körgit- (KB-, DLT-, ED 743b körgit-). *köni yol k.-(t)i* 103v/3=006/090, *k.-(t)i idiŋ* 200v/4=016/068, *k.-(t)imiz* 103r/3=006/084, 210v/4=017/060, 230v/6=020/056, *k.-gäy män* 125r/4=007/145, *k.-gäy miz* 229r/9=020/023, *k.-igli* 159v/1=010/067, *yol k.-ügli bar* 183v/9=013/007, *k.-ügli* 206v/9=017/012, *k.-ür miz* 102r/6=006/075, *k.-gü üçün* 114v/4=007/027, *özin k.-mädi* 214v/2=018, *köni yol k.-mäk üzä* 198v/3=016/037, *k.-mäkimiz üçün* 206r/2=017/001

körgüz- "göstermek" (KB-, DLT-, ED 744a körgüz (g-)). *k.-di* 52v/1=003/152

körit- "göstermek" (KB-, DLT-, ED -, WF-). *k.-gil* 76r/8=004/153

körk "güzel" (KB 64, DLT-I 353, ED 741a körk (g-)). *k.* 196r/6=016/006

körklüg "güzellik" (KB 464, DLT-I 45, ED 743a körklüg (g-)). *k.* 41v/5=003/037, 41v/6=003/037, 51r/3=003/136, 65v/1=004/058, 66v/4=004/069, 124r/5=007/137, 133r/2=008/017, 180v/1=012/083, 195r/9=015/085, 197v/9=016/030, 200v/3=016/067, 201r/8=016/075, 205v/3=016/125, 217r/7=018/031, 232v/3=020/086, *k. birlä* 68v/2=004/086, *k. büstänlar* 185v/3=013/023, *k. ädgü atlar* 129r/9=007/180, *turur k. atlar* 228v/7=020/008, *k. ençründürmäk* 163r/5=011/003, *k. ötünç bermäk* 30v/4=002/245, *k. särmäk* 174v/3=012/018, *k.+i* 173r/9=012/003, 57r/8=003/195, *k.+ini* 125r/4=007/145, körklüg kıl- "güzel yapmak" *k. kıl-* 155v/9=010/026, 170v/2=011/088, 175r/3=012/023, 217r/4=018/030, körklügräk "daha güzel" *k.+räk* 65v/5=004/059, 73r/6=004/125, 86v/7=005/050, 111r/1=006/152, 111r/7=006/154, 205v/3=016/125, 152r/2=009/121, 203r/9=016/096, 203v/2=016/097, 208v/2=017/034, 208v/5=017/035, 210r/1=017/053, 214v/9=018/007

körklüglük "güzellik" (KB A17, DLT-, ED 744b körklüglük). *k. birlä* 61v/5=004/025, *kaytgu yärniŋ k.+i* 39r/9=003/014, *yanış k.+i* 186r/3=013/029

körksüz "çirkin" (KB-, DLT-, ED 743b körksüz (g-)). *k.* 224v/2=019/027, *k. işdin* 48r/6=003/104, 48v/6=003/110, 49r/5=003/114, *k.+ni* 19v/7=002/169, körksüz kıl- "çirkin göstermek" *kıl- k. işni* 50v/9=003/135

körnüş- "görüşmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). körnüşür kün "tatil günü, cumartesi" *şänbäläri kün k.-ür kün* 127v/4=007/163

kör(ü)l- "görülmek" (KB 4249, DLT-I 119, ED 745a körül-(g-)). *k.-mişlär* 192v/6=015/008, *k.-ürlär* 202r/8=016/085

körün- "görünmek" (KB C15, DLT I 75, ED 746a körün- (g-)). *k.-sä* 93v/2=005/107

körüş "görüş, ibret, ders alma" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.* 200v/1=016/066

körüş- "görüşmek" (KB 145, DLT-II 99, ED 748a körüş-(g-)). *k.-ti* 135r/4=008/041, *k.-sä silär* 133r/7=008/015, *k.-ti ärsä* 135v/9=008/048

köşäk "deve" (KB-, DLT-, ED 753b köşäk). *k.* 196r/5=016/005

köşig "gölge" krş. köligä (KB 451, DLT-I 409, ED 753b köşik "perde, örtü"). *ol k. teg* 128v/2=007/171

köşk "yüksek sağlam yer, kule" (KB-, AT-, R-). *yüksäk k.+lär* 67v/3=004/078

kötgi "tepe, yüksek yer, araf" (KB 21, DLT-I 18, ED 702b kötki). *k.+lär* 117r/1=007/046, 117r/4=007/048

kötrüm "yükselti, yükseltilmiş şey" (KB-, DLT-I 485, ED 705a) *ķıldı yärni töşäk kökni k.* 4r/2=002/022

köt(ü)r- "kaldırmak, alıp götürmek" (KB 17 , DLT-, ED 706a kötür-). *k.-ür män başım üzä ätmäkni* 176r/6=012/036, *cānın k.-ür* 100v/8=006/061, *cānlarıŋ k.-ür* 197v/5=016/028, *k.-ür ağruķlarıŋıznı* 196r/6=016/007, *k.-ür* 224v/2=019/027, *k.-ür ibrāhīm ullarnı äwdin* 15r/6=002/127, *k.-ür cānıŋızlarnı* 162v/1=010/104, *k.-ür tegmä tişi* 184r/1=013/008, *k.-ür yazuķuŋnı* 233v/1=020/100, *k.-ür miz* 179v/6=012/076, *k.-ür miz ķurlarnı* 103r/2=006/083, *k.-ürlär yazuķlarını* 98r/3=006/031, *k.-di* 77r/1=004/158, 110r/5=006/146, 181v/5=012/100, 224r/5=019/022, *birlä k.-di aķın köpüki yoķaru aşığlı* 184v/9=013/017, *k.-di amarıŋızlarnı* 112v/1=006/165, *k.-di köklärni* 183r/4=013/002, *taŋrı k.-di* 32r/4=002/253, *yük k.-di* 130r/6=007/189, *k.-dimiz* 76v/1=004/154, 211v/1=017/070, 226r/8=019/058, *k.-dimiz näklärni* 232v/5=020/087, *k.-dimiz nūḥ birlä* 206r/4=017/003, *k.-dimiz tağnı* 8r/6=002/063, 11v/1=002/093, *k.-dimiz yüksäk orunķa* 226r/7=019/057, *k.-gäy* 174r/2=012/010, *k.-gäy miz* 129r/1=007/176, *cānıŋnı k.-gäy miz* 157v/7=010/046, *k.-gil* 166v/1=011/040, *k.-sünlär yazuķlarını* 197r/8=016/025, *k.-üŋlär* 29v/6=002/236, *k.-sä män* 148v/4=009/092, *k.-sä sän* 148v/4=009/092, *k.-sä* 234r/1=020/111, *orun k.-ügli turur* 160v/7=010/083, *k.-gäniŋ* 43v/3=003/055, *baş k.-üp* 144v/7=009/057, 168r/5=011/059 *ün k.-mäkni* 75v/8=004/148

köz "göz" (KB B8, DLT-I 55, ED 756b 1 kö:z (g-)). *k.* 86r/1=005/045, *k. birlä* 86r/1=005/045, *k.+nüŋ körmäki* 39r/4=003/013, *k.+dä älgärip* 131v/3=007/201, *anıŋ ekki k.+i* 180v/3=012/084, *bizniŋ k.+ün* 166r/6=011/037, *ekki k.+üŋni* 216v/8=018/028, 235r/4=020/131, *k.+lär* 105r/7=006/103, 191v/5=014/042, *k.+lär iyäläriŋä* 39r/5=003/013, *k.+lär körürlär* 130v/5=007/195, *k.+lär turur* 129r/7=007/179, *k.+lär ķışar yaşdın* 148v/4=009/092, *k.+lärni* 201v/6=016/078, *yätrür k.+lärni* 105r/7=006/103, *k.+läri* 191v/6=014/043, 222r/5=018/101, *anlarnıŋ k.+läri içindä* 135v/2=008/044, *k.+läri üzä* 2v/7=002/007, 204r/7=016/108, *k.+lärini* 105v/9=006/110, *bağladılar kişilär k.+lärini* 122v/6=007/116, *körgäy k.+lärini* 90v/4=005/083, *k.+läriŋiz içindä* 135v/2=008/044, *k.+läriŋizlär* 165v/7=011/031, *tutsa ķulaķıŋıznı k.+läriŋizni* 99r/7=006/046, çaķır közlüg "gök gözlü, çakır gözlü" *çaķır k.+lüglär* 233.a/3=020/102, köz kämiş- "göz atmak, bakmak" *k. kämiş-* 215v/6=018/018, *k. kämşü<r> sän* 82r/1=005/013, köz tut- "beklemek" 117v/3=007/053, 149r/6=009/098, 144r/7=009/052, 162v/2=010/105, 111v/9=006/158, 119r/8=007/071, 141r/4=009/024, 144r/8=009/052, 155r/3=010/020, 162r/7=010/102, 171r/4=011/093, 235v/1=020/135, 162r/7=010/102, 144r/6=009/052*k. tutuğlı+* 235v/1=020/135, 111v/9=006/158, 144r/8=009/052, 119r/9=007/071, 155r/3=010/020, 162r/8=010/102, köz tart- "göz dikmek" *uzunçura t.-mağıl ekki k.+üŋni* 195v/1=015/088, köz yum- "(görmemek için) gözlerini kapatmak, göz yummak" *k.*

yum- 34v/9=002/267, köz yaru- "göz parlamak, göz aydın olmak, mutlu olmak" *yarusa anıŋ k.+i* 229v/9=020/040, közün (ens.) yaru- "göz aydın olmak, mutlu olmak" *yaru- k.+ün* 224r/9=019/026, köz açuḳ ḳal- "hayrete düşmek, şaşa kalmak (korkudan gözleri dışarı fırlamak)" *açuḳ ḳalur k.+lär* 191v/5=014/042, köz+ äwrül- "göz çevrilmek, döndürülmek" *äwrül- k.+läri* 117r/3=007/047, köz+ tal- "göz dalmak, gözleri bir yere takılmak (gözleri boyanmak, hiçbir şey görememek)" *k.+lärimiz t.-dı* 193r/2=015/015

közlüg "gözlü, gören, kör olmayan" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ärdim ök k.* 234v/6=020/125

közsüz "kör" (KB-, DLT-, ED 762b kö:zsüz (g-)). *k.* 184v/6=013/016, *k. täg* 165r/4=011/024, *tuġa k.+ni* 43r/2=003/049, 93v/4=005/110

ḳuḏ- "dökülmek, inmek" bkz. ḳuy- (KB 925, DLT-III 440, ED 595b ko:ḏ-). *uluġ ḳatralıġ yaġmur ḳ.-sa* 34r/7=002/264

ḳuḏı "aşağı" (KB-, DLT-III 220, ED 596a-b koḏı:). *ḳ.* 106r/1=006/111, 130v/7=007/196, 167r/6=011/048, 209v/7=017/051,. 211r/6=017/068, 226v/6=019/064, 228v/3=020/002, 228v/4=020/004, *ḳ. kämişiglilär* 191v/5=014/043, *ḳ. ḳutġıl* 207v/7=017/024, *suw ḳ. ıḏtımız* 124r/3=007/136, 136v/2=008/054, 160r/3=010/073, *tüşti ḳ. mūsā ögsüz* 124v/9=007/143, *yär ḳ. ıymaḳḳa* 199r/5=016/045, ḳuḏıraḳ 1. "en aşağı, dış, dip" *arḳış ḳ.+raḳ* 135r/5=008/042, *ḳ.+raḳ sözdin* 131v/7=007/205, *ḳuḏıraḳ ärsä* 72v/1=004/116. 2. "aşağılık, hakirlik" *ḳ.+raḳ* 128r/4=007/168, 143r/5=009/040, *ḳ.+raḳ turur* 64v/3=004/048

ḳudrät (A) "güç, kuvvet" (KB A2, AT-, R 236). *öz ḳ.+i birlä* 205v/9=017

ḳuḏuġ "kuyu" (KB 1735, DLT-III 122, ED 798b ḳuḏuğ). *kämişiŋlär anı ḳ. batıġıŋa* 174r/2=012/010, *kämişti ḳ.+ḳa ḳowanı* 174v/4=012/019, *ḳ.+nuŋ batıġı içrä* 174r/7=012/015

ḳul "kul, köle" (KB 235, DLT I 33, ED 615a ḳul). *ḳ.* 20v/9=002/178, 27r/1=002/221, 78v/2=004/172, 201r/8=016/075, *ärdi ḳ.* 206r/4=017/003, *ḳ.+ḳa* 20v/9=002/178, *käçürdimiz taŋrı ḳ.+ı oġlanını* 161r/7=010/090, *ḳ.+ı üzä* 214v/3=018/001, *öz ḳ.+ı* 223r/3=019/002, *taŋrı ḳ.+ı* 224v/5=019/030, *taŋrı ḳ.+ı oġlanı* 89v/1=005/072, 232r/5=020/080, *yaʿḳūb ḳ.+ı oġlanı* 5v/9=002/040, *taŋrı ḳ.+ı oġlanıdın* 30v/6=002/246, *taŋrı ḳ.+ı oġlanıŋa* 206r/3=017/002, 206r/5=017/004, 213v/7=017/101, *taŋrı ḳ.+ı oġlanı üzä* 83r/4=005/032, *taŋrı ḳ.+ı oġlanını* 122r/8=007/105, 124r/1=007/134, 124r/7=007/138, 161r/9=010/090, 214r/1=017/104, 230r/6=020/047, *taŋrı ḳ.+ı oġlanınıŋ* 81v/3=005/012, *taŋrı ḳ.+ı oġlanını* 93v/5=005/110, *taŋrı ḳ.+ı oġlanınıŋ bütünlikini* 10r/2=002/083, *taŋrı ḳ.+ı oġlanları* 6r/9=002/047, *taŋrı ḳ.+ı oġlanları üzä* 124r/6=007/137, *taŋrı ḳ.+ı oġlanlarını* 161v/3=010/093, *taŋrı ḳ.+ı oġlı* 89r/5=005/070, *eläti ḳ.+ını* 206r/1=017/001, *taŋrı ḳ.+ınıŋ oġlanıŋa* 25r/4=002/211, *indürdimiz ḳ.+umız üzä* 4r/5=002/023, 135r/3=008/041, *ḳ.+lar* 32v/1=002/255, 40r/3=003/020, 130v/3=007/194, *ḳ.+ları* 39v/2=003/015, *biziŋ ḳ.+ları* 206r/7=017/005, *ḳ.+larḳa* 24v/8=002/207, 41r/5=003/030, 55v/9=003/182, *ärmäs küç ḳılıġlı ḳ.+larḳa* 136r/6=008/051, *ḳ.+larınıŋ yazuḳları* 207r/7=017/017, *mäniŋ ḳ.+larım* 194r/1=015/042, 211r/2=017/065, 222r/7=018/102, *mänim ḳ.+larım* 22r/1=002/186, *ḳ.+ları* 45v/8=003/079, *ḳ.+ları üstünindä* 100v/7=006/061, *mäniŋ ḳ.+larımnı* 232r/2=020/077, *ḳ.+larımḳa* 194r/6=015/049, *mäniŋ ḳ.+larımḳa* 190v/5=014/031,

210r/1=017/053, *säniŋ ḳ.+larıŋ* 95r/4=005/118, 194r/1=015/040, *ḳ.+larıŋa* 115r/5=007/032, 152v/9=010, 187v/5=014, 226v/4=019/061, *ibrāhīm yalavaçı ḳ.+larıŋa* 187v/5=014, *ḳ.+larındın* 103r/9=006/088, 123v/1=007/128, 149v/9=009/104, *tiläsä ḳ.+larındın* 11r/4=002/090, 162v/6=010/107, 188v/9=014/011, 196r/2=016/002, *säniŋ ḳ.+larıŋdın* 72v/4=004/118, *ḳ.+larımızdın* 226v/6=019/063, *biziŋ ḳ.+larımızdın* 175r/5=012/024, 219v/9=018/065, *ḳ.+ları üzä* 96v/8=006/018, *ḳ.+larını* 208r/5=017/030, 213r/7=017/096

ḳulaḳ "kulak" (KB 436, DLT-I 209, ED 620b ḳulaḳ, 621a ḳulḳaḳ). *ḳ.* 86r/1=005/045, *ḳ. birlä* 86r/1=005/045, *ḳ.+lar eşitürlär* 130v/5=007/195, *ḳ.+lar turur* 129r/7=007/179, *ḳ.+ları içindä* 3v/6=002/019, 209r/9=017/046, 219r/8=018/057, *ḳ.+ları içindä ağırlıḳnı* 97v/1=006/025, *ḳ.+ları üzä* 2v/7=002/007, 204r/7=016/108, 215r/3=018/011, *yılḳılar ḳ.+larını* 72v/5=004/119, *tutsa ḳ.+ıŋıznı közläriŋizni* 99r/7=006/046, ḳulaḳı ağır "sağır ve dilsiz" *ḳ. ağır täg* 165r/4=011/024, *ḳ. ağırlar* 98v/7=006/039, ḳulaḳ tut- "kulak vermek, dinlemek" *ḳ. tut-* 131v/6=007/204, 97r/9=006/025, 157v/2=010/042, 209v/2=017/047, 64r/6=004/046, 229r/2=020/013, *ḳ. tutuğlı+* 85r/5=005/041, 85r/9=005/042, ḳulaḳı tälinmiş "kulağı delik, bahire, Cahiliye dönemi Arap töreleriyle ilgili bir deyimdir Bir deve beş batın doğurur beşincisi erkek olursa bu hayvanın kulağını yarıp salıverirler, kendisini sağmazlar, kendisinden hiçbir şekilde yararlanmazlar ve bu hayvana "bahire=kulağı delinmiş" derlerdi (Gülle 1999 I-371)" *bir ḳ.+ı tälinmişdin* 92v/9=005/103

ḳulluḳ "itaat, ibadet, kulluk" (KB 589, DLT-, ED 620b kulluk). *ḳ. birlä* 228r/5=019/093, *anıŋ ḳ.+ındın* 78v/3=004/172, ḳulluḳ ḳıl- "kulluk etmek" *ḳ. ḳıl-* 43r/7=003/051, 44r/8=003/064

ḳunçuy "hatun, kadın, eş, " (KB-, DLT-III 240, ED 635a ḳunçu:y). *ḳ.+lar* 29r/8=002/234, 59r/3=004/011, 60r/2=004/015, 60v/2=004/019, 62v/6=004/034, 73v/7=004/129, 79r/4=004/176, 175v/4=012/030, *arıġ ḳ.+lar üzä* 61v/7=004/025, *atasız ḳ.+lar içindä* 73v/1=004/127, *ädgü ḳ.+lar* 62v/5=004/034, *ḳ.+lar ḥāli* 177v/3=012/050, *ḳ.+lar üzä* 62v/4=004/034, *ol ḳ.+lar ḥāli* 177v/3=012/050, *kertgünügli ḳ.+lar* 146r/9=009/071, *ḳ.+larḳa* 22r/8=002/187, 58r/6=004/004, 63v/9=004/043, *boş ḳılınmış ḳ.+larḳa* 30r/8=002/241, *küsäyü ḳ.+larda aḏın* 120r/6=007/081, *ḳ.+lardın* 80v/1=005/005, *sıŋardın turuŋlar ḳ.+lardın* 27r/4=002/222, *ḳatılsa ḳ.+lardın* 80v/8=005/006, *ḳ.+larıŋızdın* 60r/2=004/015, 61r/4=004/023

ḳur "kur, mertebe" (KB B68, DLT-I 127, ED 642a 2 ḳur). *ḳ.* 27v/9=002/228, *uluġraḳ ḳ.+ı* 140v//5=009/020, *ḳ.+lar* 112v/1=006/165, 131v/8=008/004, 179v/7=012/076, 231v/9=020/075, *ḳ.+lar berdimiz* 32r/4=002/253, *tegmä bir ḳ.+lar* 108r/7=006/132, *ḳ.+larda* 207v/3=017/021, *kötrür ḳ.+larnı* 103r/2=006/083

ḳur'ān (A) "Hz. Muhammed'e gönderilen ve İslâm dininin temel ilkelerini ihtiva eden Müslümanlığın temel kitabı Kur'ān-ı Kerim" (KB-, AT-, R 237). *bu ḳ.* 186r/6=013/031, *bu ḳ. birlä* 159v/4=010/068, *ḳ. içindä* 150v/5=009/111, *ḳ. tiŋläŋlär* 131v/6=007/204, *ḳ.+dın* 43v/9=003/058, *äwrä täwrä baḳmaslar ḳ.+ḳa* 68r/2=004/082, *ḳ.+nı* 228v/3=020/002

ḳurbān (A) "kurban, kurbanlık hayvan" (KB-, AT-, R 237). *ıdġu ḳ.* 23r/9=002/196, *käldürginçä bir ḳ.* 56r/1=003/183, *ḳ.+dın* 23v/2=002/196, *ıdġu ḳ.+dın* 23r/9=002/196, 23v/3=002/196

ḳurtġa "kocakarı, çok yaşlı kadın" (KB 399, DLT-III 259, ED 648b ḳurtġa). *ḳ. män* 169r/6=011/072

ḳurtar- "kurtarmak" bkz. ḳutġar- (KB-, DLT-II 192, ED 649b ḳurtġar-). *ḳ.-ġan ḳındın* 11v/8=002/096, *ḳ.-ġıl tanıġlı bodunlardın* 161r/1=010/086

ḳurtul- "kurtulmak" (KB-, DLT II121, ED 650a ḳurtul-). *ḳ.-dı oḳ* 56r/6=003/185, 231r/5=020/064, *ḳ.-ġay silär* 22v/6=002/189, 84v/4=005/035, 91v/1=005/090, 119r/5=007/069, 135v/4=008/045, *ḳ.-ġay siz* 50v/4=003/130, *ḳ.-ġaylar silär* 57v/5=03/200, *ḳ.-ġay ärdim* 66v/9=004/073, *ḳ.-salar* 192r/7=014/052, *ḳ.-uġlılar* 2v/5=002/005, 113r/3=007/008, *tururlar ḳ.-uġlılar* 148r/7=0090/88, *ḳ.-ġan* 47v/1=003/097, *ḳ.-ġanlar* 48r/6=003/104, *ḳ.-daçı* 176v/9=012/042, *ḳ.-maġay* 216r/3=018/020, *ḳ.-mas küç ḳılıġlılar* 97r/5=006/021, 108v/3=006/135, 175r/3=012/023, 175r/3=012/023, *ḳ.-mas yalġançı* 231r/9=020/069, *ḳ.-mas yalġançılar* 160r/9=010/077, *ḳ.-maslar* 159v/5=010/069, 205r/2=016/116, *turur ḳ.-maḳ uluġ* 150v/7=009/111, *ḳ.-maḳ ʿaẕābdın* 56v/3=003/188, *ḳ.-maḳ uluġ* 148r/8=009/089, *uluġ ḳ.-maḳ* 66v/9=004/073, *ḳ.-maḳlıḳ* 95r/7=005/119, 96v/6=006/016, *uluġ ḳ.-maḳlıḳ* 146v/5=009/072, 149v/3=009/100, *ol ḳ.-maḳlıḳ uluġ* 159r/6=010/064

ḳurtulġu "kurtuluş" (KB -, DLT-, ED- , WF-). *ḳ.* 72v/9=004/121, 189v/8=014/021

ḳuruġ "kuru" (KB108, DLT-I 12, ED 652b 1 ḳuruġ (ḳurı:ġ)). *ḳ.* 100v/4=006/059, 191v/6=014/043, 232r/3=020/077, *ḳ.+lar* 177r/3=012/043, 177r/8=012/046, ḳuruġ balçıḳ "kurumuş çamur" *ḳ. balçıḳ+* 193v/3=015/028, 193v/1=015/026, ḳuruġ yala "yalan, iftira" *ḳ. yala* 60v/6=004/020, 72r/1=004/112

ḳuruġ "kurulmuş şey, dam, çatı tavan" (KB -, DLT-, ED- , WF). *tozulmış ḳ. şiftāları üzä* 33r/7=002/259

ḳurul- "kurulmak, inşaa edilmek" (KB DLT-I 131, ED 659a ḳurul-). ḳurulġan äwnüŋ ilki "Ka'be" *ḳ.-ġan äwnüŋ ilki* 47r/8=003/096

ḳuş "kuş" (KB 94, DLT-I 22, ED 670b ḳuş). *ḳ.* 43r/2=003/049, *balçıḳdın ḳ.* 93v/3=005/110, *boldı ḳ.* 93v/3=005/110, *balçıḳdın ḳ. ṣūräti* 43r/1=003/049, *yegäy ḳ. anıŋ başındın* 176v/8=012/041, *yeyür ḳ.* 176r/7=012/036, *ḳ.+dın* 33v/5=002/260, *ḳ.+larḳa* 201v/7=016/079

ḳutġar- "kurtarmak" bkz. ḳurtar- (KB6260, DLT-II 192, ED 659b ḳutġar-). *ḳ.-ur* 101r/1=006/063, 101r/2=006/064, *ḳ.-ur miz* 182v/6=012/110, *ḳ.-ur miz kertgünüglilärni* 162r/9=010/103, *ḳ.-dı* 48r/4=003/103, 121r/2=007/089, *ḳ.-dı firʿavn boḏunındın* 188r/6=014/006, *ḳ.-dımız* 6v/3=002/049, 6v/5=002/050, 7r/5=002/056, 118v/5=007/064, 119r/9=007/072, 120r/8=007/083, 127v/8=007/165, 160r/2=010/073, 168r/3=011/058, 172v/6=011/116, 230r/1=020/040, *ḳ.-dımız düşmanlarıŋızdan* 232r/5=020/080, *ḳ.-dımız firʿavn boḏunındın* 124v/2=007/141, *ḳ.-dımız hūdnı* 168r/3=011/058, *ḳ.-dımız ṣaliḥ yalavaçnı* 168v/7=011/066, *ḳ.-dımız şuʿaybnı* 171r/5=011/094, *ḳ.-ġay män yalavaçlarımıznı* 162r/8=010/103, *ḳ.-ġay miz*

227r/5=019/072, *ḳ.-sa sän mundın* 101r/2=006/063, *ḳ.-sa* 155r/9=010/022, 155v/1=010/023, 211r/5=017/067, *ḳ.-ıġlılar* 194v/3=015/059, *ḳ.-ġan* 135v/9=008/048

ḳutluġ "kutlu" (KB 433, DLT-I 82, ED 601a ḳutluġ). *ḳ.* 103v/8=006/092, *ḳ. ḳıwlıġ* . 118r/1=007/054, *ıḏtımız ḳ.* 111r/9=006/155, *ḳ.+lılar* 126v/8=007/157, ḳutluġ bol- "kutlu olmak" *ḳ. bol-* 172r/3=011/108, ḳutluġ ḳıl- "kutlu kılmak" *ḳ. ḳıl-* 206r/2=017/001, 224v/6=019/031

ḳutluġluḳ "kutluluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳ.+lar* 167r/6=011/048

ḳutsuz "talihsiz" (KB B49, DLT-, ED 606 b ḳutsuz). *ḳ. boldılar* 172r/1=011/106

ḳutu "ümmet, zümre, nesil" (KB 2135, DLT-, ED 596b ḳutu:). *ḳ. turur* 15v/9=002/134, 16v/4=002/141

ḳutul- "kurtulmak" (KB 40, DLT-II 121, ED 602a ḳutul-, 650a ḳurtul-,). *ḳ.-dı* 177r/6=012/045, *ḳ.-ġay silär* 92r/5=005/100, *ḳ.-ġanlar* 140v//5=009/020, *ḳ.-maḳ* 59v/9=004/013

ḳuvvätländür- (A.+T.) "takviye etmek, desteklemek" (KB-, AT- R-). *ḳ.-ür* 39r/4=003/013

ḳuy- "akıtmak, dökmek, yağdırmak", bkz. ḳuḏ- (KB-, DLT-III 246, ED 674b 2 ḳuy-, 596a ḳuḏ-). *ḳ.-ayın sızġurmış baḳır* 222r/1=018/096, *uḏu ḳ. -ġan yaġmur* 96r/1=006/006, 167v/3=011/052, *ḳ.-uġlı yaġmur* 3v/5=002/019, ḳuyu/ḳuya ber- "müsaade etmek" *ḳ.-u ber-* 55r/8=003/178, *ḳ.-a ber-* 117r/8=007/050

ḳuyruḳ "kuyruk, arka", bkz. ḳuḏruḳ (KB-, DLT-, ED 604a ḳuḏruḳ-). *bularnıŋ ḳ.+ları* 194v/7=015/066

ḳuyul- "dökülmek, akıtılmak" (KB -, DLT-, ED 602a ḳuḏul-). *ḳan ḳ.-mış* 110r/2=006/145

küç "kuvvet, güç, zor, zulüm" (KB 380, DLT-I 81, ED 693a 1 kü:ç (gü:c)). *k.* 31v/4=002/249, 37v/8=002/286, 84v/9=005/039, 89v/3=005/072, 136v/8=008/060, 19v/2=002/165, 217v/7=018/039, 221/7=018/095, *k. birlä* 8r/6=002/063, 102v/9=006/082, 108r/7=006/131, 172v/8=011/117, 221/8=018/095, 223v/5=019/012, 125r/4=007/145, 128v/2=007/171, *ärsä ärdi k.* 169v/7=011/080, *k.+ni* 48v/3=003/108, 167v/4=011/052, *k.+iŋizlärkä* 167v/4=011/052, *k.+ün* 68r/8=004/084, 144r/9=009/053, küç ber- "kuvvet vermek, yardım etmek" *k. ber-* 11v/2=002/093, 170v/4=011/088, küç ḳıl- "zulmetmek, haksızlık etmek" *k. ḳıl-* 6v/7=002/051, 7r/1=002/054, 7r/7=002/057, 7r/7=002/057, 7v/1=002/059, 7v/2=002/059, 11r/9=002/092, 13v/8=002/114, 18r/2=002/150, 19v/1=002/165, 20r/4=002/173, 28v/1=002/231, 33r/6=002/258, 36r/6=002/279, 43v/8=003/057, 46v/5=003/086, 47r/7=003/094, 49v/1=003/117, 49v/1=003/117, 49v/2=003/117, 50v/1=003/128, 50v/9=003/135, 51r/9=003/140, 55v/9=003/182, 58r/6=004/003, 62r/6=004/030, 63v/1=004/040, 66r/5=004/064, 67r/4=004/075, 71v/7=004/110, 76r/8=004/153, 77r/3=004/160, 78r/1=004/168, 99r/6=006/045, 101v/1=006/068, 109v/9=006/144, 109v/8=006/144, 110r/3=006/145, 111v/4=006/157, 113r/4=007/009, 114r/6=007/023, 115v/5=007/037, 122r/5=007/103, 127r/7=007/160, 127r/8=007/160, 127v/2=007/162, 127v/9=007/165, 129r/4=007/177, 133v/3=008/025, 136r/6=008/051, 137r/1=008/060, 140v/4=009/019, 142v/2=009/036, 146r/8=009/070, 146r/8=009/070, 154r/6=010/013, 154v/5=010/017, 157r/7=010/039, 157v/4=010/044, 157v/4=010/044, 158r/6=010/052, 158r/8=010/054, 166r/7=011/037, 168v/8=011/067, 171r/6=011/094, 171v/3=011/101, 171v/3=011/101, 172v/1=011/113,

172v/7=011/116, 183v/8=013/006, 189r/6=014/013, 190v/2=014/027, 191r/3=014/034, 191v/7=014/044, 191v/9=014/045, 198r/4=016/033, 198r/5=016/033, 198v/8=016/041, 200r/3=016/061, 202r/7=016/085, 204v/8=016/115, 205r/3=016/118, 205r/4=016/118, 210v/2=017/059, 218v/4=018/049, 219v/3=018/059, 221r/8=018/087, 234r/1=020/111, k. ḳılıġlı+ 5v/3=002/035, 11v/6=002/095, 14v/9=002/124, 16v/3=002/140, 17v/2=002/145, 23r/4=002/194, 28r/5=002/229, 31r/2=002/246, 32v/1=002/254, 35r/4=002/270, 56v/9=003/192, 70r/4=004/097, 83v/8=005/029, 86r/3=005/045, 87r/1=005/051, 89v/2=005/072, 93v/4=005/107, 97r/5=006/021, 97r/6=006/021, 98r/6=006/033, 99v/1=006/047, 100r/1=006/052, 100v/2=006/058, 104r/3=006/093, 104r/1=006/093, 108r/2=006/129, 108v/3=006/135, 110r/6=006/146, 112v/9=007/005, 113v/8=007/019, 116r/9=007/041, 116v/8=007/044, 117r/4=007/047, 125v/2=007/148, 125v/7=007/150, 136v/2=008/054, 140v/9=009/023, 143v/9=009/047, 150v/2=009/109, 161r/1=010/085, 162v/4=010/106, 164v/4=011/018, 164v/6=011/018, 165v/8=011/031, 166v/9=011/044, 169r/3=011/083, 171v/6=011/102, 175r/3=012/023, 179v/4=012/075, 180r/3=012/079, 190r/4=014/022, 191v/4=014/042, 195r/4=015/078, 197v/5=016/028, 204v/5=016/113, 209v/3=017/047, 212r/7=017/082, 213v/4=017/099, 215r/8=018/015, 217r/2=018/029, 217v/2=018/035, 218v/7=018/050, 219r/7=018/057, 225r/5=019/038, 227r/6=019/072, küç ḳılın- "zulmedilmek, haksızlığa uğramak" *k. ḳılın-* 35r/9=002/272, 36r/6=002/279, 36r/9=002/281, 40v/2=003/025, 53v/9=003/161, 67v/2=004/077, 112r/3=006/160, 157v/9=010/047, 158v/1=010/054, 204v/1=016/111, 211v/3=017/071, 226v/3=019/060, küçiŋä täg- "akıl baliğ olmak" *k.+iŋä täg-* 111r/2=006/152, 175r/1=012/022, 208v/3=017/034, küç tägrül- "haksızlığa uğratılmak" *k. tägrül-* 64v/5=004/049, 73r/5=004/124, 75v/9=004/148, küçi yät- "muktedir olmak" *k.+i yät-* 116v/1=007/042, 164r/5=011/013, küçläriŋiz yät- "muktedir olmak" *k.+läriŋiz yät-* 136v/8=008/060, küçümüz yät- "muktedir olabilmek" *k.+ümüz yät-* 143r/9=009/042

küçä- "zulmetmek, zorla fenalık etmek" (KB1284, DLT- III 258, ED küçä:-). *k.-r sän kişilärni* 162r/3=010/099, *k.-gli* 96v/8=006/018, *k.-yü* 59r/1=004/010, 100v/7=006/061, 220v/7=018/079, *k.-p ärk sürgän* 184v/8=013/016, 192r/4=014/048, *k.-mägil* 220r/7=018/073, *k.-mäk* 32v/6=002/256

küçäl- "eziyet edilmek, zulmedilmek" (KB-, DLT-II 136, ED küçä:l- (g-)). *k.-sä* 204r/3=016/106, *k.-ip ḳıldımız* 208v/1=017/033

küçän- "zulmetmek, fazla yüklenmiş olmak" (KB-, DLT-II 148, ED 698a küçän- (g-)). *k.-ü* 60v/2=004/019

küçäylik "zorluk, meşakkat" (KB-, DLT-, ED 697a küçgäy (g-)). *yol k.+i* 143r/9=009/042

küçländir- "kuvvetlendirmek" bkz. küçländür- (KB -, DLT-, ED-, WF-). *k.-di* 32r/5=002/253

küçländür- "kuvvetlendirmek" bkz. küçländir- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.-düm* 93v/9=005/110, *k.-di* 133v/5=008/026, 137r/4=008/062, *k.-di çärigläri birlä* 143r/4=009/040, *k.-dimiz* 10v/6=002/087

küçlüg "güçlü, kuvvetli" (KB 1699, DLT-I 509, ED 697a-b kü:çlüg (g-)). *k.* 146r/2=009/069, 229v/3=020/031, *k. boynaġular* 189r/8=014/015, *k. turur* 136r/7=008/052, 168v/8=011/066, küçlügräk "daha güçlü" *k.+räk* 32v/7=002/256

küçlüglüg "güçlülük, kuvvetlilik" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.* 110v/3=006/149

küçsüz "güçsüz, kuvvetsiz" (KB-, DLT-, ED 699b küçsüz (g-)). *k.* 170v/9=011/091, *k. bolmış ärdiŋizlär* 133v/4=008/026, *k. żaʿīf bolur ärdilär* 124r/4=007/137, *k. tutuldılar* 119v/8=007/075, *k.+lär* 189v/6=014/021, *k.+lär üzä* 148v/1=009/091

küçsüzlä- "zayıflatmak, kuvvetten düşürmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.-dilär meni* 125v/6=007/150

küḏ- "durmak, beklemek, gözlemek; süre vermek" krş. üḏ- (KB1050, DLT I 321, ED701a kü:ḏ- (g-)). *k.-ärlär* 75r/4=004/141, *k.-gäylär* 27v/5=002/228, *k.-gil* 193v/7=015/036, *k.-mädi* 169r/2=011/069, *k.-mäŋlär* 130v/6=007/195, 160r/1=010/071, 167v/8=011/055, *k.-mäzlär* 75r/4=004/141

küḏäz- "gözetmek, korumak, saklamak" (KB 26, DLT-, ED 707a köḏez-). *k.-ür* 88v/8=005/067, *bäkütü k.-ür* 190v/1=014/027, *k.-ür miz* 55v/7=003/181, *k.-ür silär* 177v/1=012/048, *k.-ürlär* 104r/1=006/092, 184r/4=013/011, *k.-di* 62v/6=004/034, *k.-dimiz* 193r/3=015/017, *k.-gäy meni suwdın* 166v/6=011/043, *k.-gäy miz ḳaḏaşımıznı* 178v/6=012/065, *k.-gil* 56v/8=003/191, *k.-iŋlär antlarıŋıznı* 91r/7=005/089, *yawuḳlar ḥaḳḳı k.-iŋlär* 58r/1=004/001, *k.-iŋlär namäzlar üzä* 30r/3=002/238, *k.-sälär* 196v/7=016/014, *k.-ü tiläyürlär* 85v/6=005/044, *k.-igli* 166v/6=011/043, *k.-iglilär örtüglügni* 62v/6=004/034, *k.-iglilär taŋrınıŋ yıġıġlarını* 150v/9=009/112, *örtüglügni k.-iglilär* 180r/8=012/081, *özlärin k.-iglilär* 61v/5=004/025, *k.-iglilär miz* 80v/2=005/005, 174r/4=012/012, 192v/7=015/009, *k.-mädiŋ mäniŋ sözümni* 233r/4=020/094, *k.-mägäylär* 139v/1=009/008, *k.-mägäylär ḳaḏaşlıḳnı* 139v/3=009/010, *k.-mäk* 32v/5=002/255, *k.-mäk üçün* 150r/5=009/107, *özüŋüzlärni k.* 93r/4=005/105, *k.-mäki* 178v/4=012/064

küḏäzçi "gözetici, koruyucu" (KB 1741, DLT-, ED-, WF-). *k. män* 171r/4=011/093, 178r/2=012/055, *k.* 58r/1=004/001, 67v/9=004/080, 68r/2=004/081, 71v/7=004/109, 74r/5=004/132, 78v/1=004/171, 95r/3=005/117, 101r/7=006/066, 105r/9=006/104, 105v/3=006/107, 105v/4=006/107, 156r/3=010/027, 168r/2=011/057, 162v/8=010/108, 169r/8=011/086, 184r/6=013/011, 186v/7=013/034, 187r/4=013/037, 210r/4=017/054, 211r/3=017/065, 211r/7=017/068, 212v/3=017/086, *k. turur* 164r/4=011/012, 178v/9=012/066, *k.+lär* 100v/7=006/061, *k.+lärmiz* 178v/3=012/063

küḏül- "bakılmak, bekletilmek, mühlet verilmek". Bkz. küyül-. (KB-, DLT-, ED-,WF-). *k.-mişlärdin sän* 193v/8=015/037

küḏdür- "beklettirmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.-sä atalmış vaḳtḳa tegi* 188v/6=014/010

küfr (A) "Allah'a inanmama, inkâr etme, dinsizlik, küfür" (KB-, AT-, R-). *k.* 67r/7=004/076, *k. birlä* 46r/2=003/080, *k. içindä* 55r/5=003/176, *k.+ni* 43r/8=003/052, *satġın aldılar k.+ni* 55r/6=003/177, küfr bol- "kâfir olmak" *k. bol-* 46v/9=003/090, 46v/3=003/086, küfr kältür- "inkâr etmek" *k. kältür-* 49r/6=003/115, küfr kätür- "inkâr etmek" *k. kätür-* 39r/1=003/012, 9v/8=003/019, 43v/4=003/055, 40r/3=003/021, 44v/8=003/070, 45r/3=003/072, 48v/1=003/106, 48r/8=003/106, 49r/1=003/112, 49r/7=003/116, 50r/9=003/127, 51r/9=003/141, 352r/3=003/147, 52r/5=003/149, 52r/7=003/151, 55r/8=003/178

kükrämäk Bkz. kök kükrämäki.

kül "kül" (KB 76, DLT-I 129, ED 715a 1 kül). *k. täg* 189v/2=014/018

kül- "gülmek" (KB B3, DLT-II 26 ED 715b kül- (g-)). *anıŋ uraġutı k.-di* 169r/4=011/071, *k.-sünlär az* 147v/5=009/082

kümüş "gümüş" (KB 188, DLT-I 165, ED 723b kümüş (g-)). *k.* 185r/5=013/018, *kizlärlär altunnı k.+ni* 142r/7=009/034, *k.+din* 39r/7=003/014

kün "gün, güneş" (KB 3, DLT-I 69, ED 725a 1 kün (g-)). *k.* 32r/9=002/254, 33r/9=002/259, 56v/6=003/190, 63v/4=004/042, 93v/7=005/109, 94v/6=005/115, 95r/5=005/119, 107v/7=006/128, 117v/9=007/054, 127v/4=007/163, 156r/4=010/028, 171v/8=011/103, 178r/1=012/054, 190v/6=014/031, 191v/4=014/041, 202r/6=016/084, 202v/1=016/087, 215v/8=018/019, 218r/8=018/047, 218v/8=018/052, 222r/4=018/099, 222r/5=018/100, 223v/7=019/015, 223v/7=019/015, 223v/7=019/015, 224v/8=019/033, 224v/8=019/033, 224v/8=019/033, 225r/5=019/038, 225r/6=019/039, 227v/9=019/085, 233.a/3=020/102, 233v/2=020/102, 233v/6=020/108, 233v/7=020/109, 234v/7=020/126, *aġrıtıġlı k. ḳınındın* 165r/7=011/026, *altı k. içindä* 153r/5=010/003, 163v/3=011/007, *altı k. içrä* 117v/7=007/054, *bir k.* 171v/7=011/103, *bu k.* 80r/2=005/003, 80r/8=005/005, 169v/3=011/077, *ekki k. içindä* 24v/1=002/203, *k. içindä* 189v/2=014/018, *k. kälür* 171v/9=011/105, *k. körnüşür* 127v/4=007/163, *k. mäŋzägi* 212r/1=017/078, *k. tuġar ärkän* 195r/2=015/073, *k. tuġmazda aşnu* 235r/3=020/130, *k. yādlur vaḳtda* 230v/9=020/059, *ḳorḳar ḳapsaġlı k. ḳınındın* 169r/6=011/084, *ḳorḳar uluġ k. ḳınındın* 163r/7=011/003, *şänbä k. içindä* 8r/9=002/065, 76v/3=004/154, 127v/4=007/163, *tört ay on k.* 29r/8=002/234, *turmadıŋızlar bir k.* 233v/4=020/104, *turmadıŋızlar on k.* 233v/3=020/103, *üç k.* 23v/4=002/196, 41v/6=003/041, 91r/6=005/089, 168v/6=011/065, *yeti k.* 23v/4=002/196, *k.+nüŋ bir ançası* 33r/9=002/259, 215v/8=018/019, *k.+nüŋ ävvälindä* 45r/2=003/072, *turġu k.+läriŋizdä* 202r/1=016/080, *k.+ni* 191r/1=014/033, 196v/4=016/012, *färmān tutuġlı ḳıldı k.+ni taḳı aynı* 183r/5=013/002, *kältürür k.+ni* 33r/4=002/258, *kördi k.+ni tuġuġlı* 102v/2=006/078, *körär män onbir yulduznı taḳı k.+ni taḳı aynı* 173v/2=012/004, *körgäy k.+ni* 215v/2=018/017, *ḳıldı k.+ni yarutġan* 153v/1=010/005, *ḳıldı t.+ni amrulġu künni* 104v/2=006/096, *k.+ni menzil ḳılu* 205v/9=017, *k.+kä* 15r/5=002/126, 40v/1=003/025,191v/5=014/042, 225r/6=019/039, *k.+kä tegi* 113v/2=007/014, *k.+kä tägi* 193v/8=015/036, *k.+din* 6v/1=002/048, *ilki k.+din* 150r/7=009/108, *ḳorḳuŋ k.+din* 36r/1=002/281, *k.+i* 223v/3=019/010, *k.+lär* 51r/7=003/140, *sanlıġ k.+lär* 9v/6=002/080, 21v/2=002/184, 40r/9=003/024, *sanlıġ aḏın k.+lär içindä* 21v/3=002/184, *sanlıġ k.+lär içindä* 24v/1=002/203, *sanlıġ aḏın k.+lärdä* 21v/8=002/185, *anlarıŋ k.+läriŋä* 162r/7=010/102, *bu k.+läriŋä tuşmaḳnı* 117v/1=007/051, *taŋrı k.+lärini* 188r/4=014/005, *bu k.+läriŋizni körmäk* 108r/4=006/130, aḏırmaḳ küni "Bedir savaşı" *aḏırmaḳ k.+indä* 135r/4=008/041, bäzäk küni "h. süs günü, K.a. bayram günü, aşure günü, cumartesi günü" *b. k.+i* 230v/9=020/059, biçäri kün "hasat günü" *biçäri k.* 109r/9=006/141, ḥac küni "hac günü" *ḥac k.+i* 138v/6=009/003, ḥunäyn toḳışı kün "Huneyn savaşı günü" *ḥunäyn toḳışı k.* 141r/5=009/025, keḏinki kün "ahiret" *keḏinki k.+kä* 8r/4=002/062 20v/3=002/177, 27v/7=002/228, 3r/1=002/008, 34r/6=002/264, 63r/8=004/038, 63r/9=004/039, 65v/4=004/059, 74v/5=004/136, 77r/9=004/162, 89r/4=005/069, 140r//9=009/018, 149r/7=009/099, *keḏinki k.+kä kertgün-* 143v/5=009/045, 140v//2=009/019, 141v/4=009/029, 143v/3=009/044, ḳıyāmät kün "kıyamet günü"

ḳıyāmät k. 25r/7=002/212, 45v/3=003/077, 53v/8=003/161, 55v/5=003/180, 56r/5=003/185, 71v/6=004/109, 75r/7=004/141, 77r/2=004/159, 161v/4=010/093, 171v/2=011/099, 195v/9=016, 205v/1=016/124, 207r/2=017/013, 213r/8=017/097, 222v/2=018/105, 228r/6=019/095, 233v/1=020/100, 233v/2=020/101, *ḳıyāmät k. içindä* 57r/4=003/194, *ḳıyāmät k.+i içindä* 13v/7=002/113, *ḳıyāmät k.+idä öŋdün* 210r/9=017/058, *ḳıyāmät k.+indä* 128v/5=007/172, 227v/1=019/075, *ḳıyāmät k.+ikä* 49r/4=003/114, 68v/3=004/087, *ḳıyāmät k.+ikä tägi* 210v/7=017/062, *ḳıyāmät k.+kä* 43v/5=003/055, *ḳıyāmät k.+kä tägi* 82r/4=005/014, ḳıyāmät küŋ "ahiret" *ḳıyāmät k.+kä* 88v/1=005/064, ḳızġut küni "ahiret" *ḳızġut k.+idin* 168v/8=011/066, köçgü kün "göç günü" *köçgü k.+läriŋizdä* 202r/1=016/080, kün batsıġ "gün batısı, batı" *k. batsıġ* 33r/5=002/258, kün batışı "gün batısı, batı" *k. batışı tapa* 20v/3=002/177, kün batışıġ "gün batısı, batı" *k. batışıġ* 14r/2=002/115, 16v/7=002/142, *k. batışıġḳa* 221r/6=018/086, kün orta namāznı "ikindi namazı" *k. orta namāznı* 30r/3=002/238, kün tuġusıġ "gün doğusu, doğu" *k. tuġusıġ* 14r/2=002/115, 16v/7=002/142, kün tuguşı "gün doğusu, doğu" *k. tuġuşı tapa* 20v/2=002/177, 223v/9=019/016, 33r/5=002/258, kün tuġuşıġ/tuġuşuġ "gün doğusu, doğu" 221/2=018/090, 124r/4=007/137, künkä/küŋkä tapunġanlar "Sabiiler, Hz. İbrahim'in dinini devam ettiren eski bir topluluk, Babilde yaşayan ve yarı Hristiyan olan bir mezhep müntesibi, Hz. Yahya'nın tâbilerine benzerler" *k.+kä tapunġanlar* 8r/4=002/062, 89r/3=005/069, ol kün "kıyamet günü" *ol k.* 41r/2=003/030, 48r/7=003/106, 54r/9=003/167, 96v/6=006/016, 97r/6=006/022, 102r/3=006/073, 102r/4=006/073, 111v/7=006/158, 117v/4=007/053, 127v/4=007/163, 133r/8=008/016, 135r/4=008/041, 142r/7=009/035, 142v/1=009/036, 157v/5=010/045, 191v/6=014/044, 192r/3=014/048, 192r/5=014/049, 202v/3=016/089, 204r/9=016/111, 209v/8=017/052, 211v/2=017/071, *ol k. içindä* 113r/2=007/008, *ol k. kälür* 163v/7=011/008, *ol k.+kä* 147r/5=009/076, *ol k.+din* 14v/6=002/123, satġaşmış kün "iki birliğin karşılaştığı gün (savaş günü)" *satġaşmış k.* 54r/6=003/166, satġaştuḳı küni "iki birliğin karşılaştığı gün (Uhud savaşını kasden)" *satġaştuḳı k.+ndä* 53r/4=003/155, saḳış yanut küni "kıyamet günü" *saḳış yanut k.+iniŋ* 1v/3=001/004, soŋ kün "ahiret günü" *soŋ k.+kä* 28v/7=002/232, uluġ kün "mahşer günü" *uluġ k.* 229r/3=020/015, 118v/1=007/059, 154v/3=010/015, 96v/5=006/015, *uluġ k.+dä* 225r/4=019/037, ḳopmaḳ kün "ahiret" *ḳopmaḳ k.* 20r/7=002/174, 158v/8=010/060, 171r/9=011/098, 197r/8=016/025, 203r/3=016/092, *ḳopmaḳ k. içindä* 168r/6=011/060, *ḳopmaḳ k.+i* 234v/5=020/124, 84v/5=005/036, *ḳopmaḳ k.+i içindä* 115r/6=007/032, *ḳopmaḳ k.+ikä* 96r/9=006/012, *ḳopmaḳ k.+ikä tägi* 128r/2=007/167, *ḳopmaḳ k.+indä* 10v/2=002/085, 197v/2=016/027

küŋ "cariye" (KB 3435,DLT- II 82, ED 726a küŋ). *kärtgünmiş k.* 26v/8=002/221

kündälü "kuşluk vakti" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.* 121v/7=007/098

kündüz "gündüz" (KB-, DLT-I 458, ED 729b küntüz (g-)). *k.* 19r/5=002/164, 35v/4=002/274, 100v/5=006/060, 153v/3=010/006, 155v/6=010/024, 158r/4=010/050, 184r/4=013/010, *ḳıldımız k. nişānını* 206v/9=017/012, *k. burçḳaḳlarında* 235r/3=020/130, *k. içindä* 96v/2=006/013, *k. üzä* 117v/8=007/054, *k.+nüŋ ekki yanında* 172v/3=011/114, *k.+ni* 40v/5=003/027, 159v/1=010/067, 191r/1=014/033,

196v/4=016/012, 206v/8=017/012, *k.+kä* 40v/4=003/027, *örtär tünni k.+kä* 183r/9=013/003, *k.+din* 157v/5=010/045

künilä- "kıskanmak" (KB-, DLT-, ED 733a künile:- (g-)) *k.-yü özläri üsküındin* 13r/7=002/109

kür "ağırlık ölçüsü" (KB-, DLT-, ED 737a küri). *bir k. ẕärräsi ağrınça* 63v/2=004/040, 159r/2=010/060

küsä- "arzu etmek" (KB 363, DLT- ED 749a küsä-). *k.-är* 191r/8=014/037, *k.-ŋlär ölümni* 11v/5=002/094, *k.-yü ḳunçuylarda aḏın* 120r/6=007/081, *k.-är ärsälär* 199v/8=016/057, *k.-mäŋlär* 62r/8=004/032, *k.-mäslär* 11v/5=002/095

küsäg "arzu" (KB-, DLT-II 289, ED-, fakat ED 750a küsägçi). *anlarnıŋ k.+läri* 13v/2=002/111

küsät- "arzu ettirmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.-ür anlarḳa* 72v/7=004/120, *k.-gäy ök män* 72v/5=004/119

küstäz- "korumak, gözetmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.-ür* 202r/3=016/081, 202r/4=016/081

küsüş "arzu", metinde "üstün, aziz" bkz. küşüş (KB 44, DLT-, ED 752a küsüş). ol bilgän k. taŋrı+ 104v/3=006/096, *k. bütün işlig* 77r/1=004/158, 77v/7=004/165, 95r/5=005/118, 132r/8=008/010, 136r/3=008/049, 146v/2=009/071, 187v/7=014/001, 188r/3=014/004, *k. turur bütün işlig* 84v/8=005/038, 92r/5=005/095, 137r/6=008/063, 137v/5=008/067, 152v/5=009/128, *turur k.* 200r/2=016/060

küşüş "aziz, üstün" bkz. küsüş (KB 44, DLT-, ED 752a küsüş). *k. bütün işlig* 15v/2=002/129, 25r/2=002/209, 26v/7=002/220, 65r/6=004/056, *k.*170v/9=011/091, 180v/8=012/088, *k. turur bütün işlig* 27v/9=002/228, 30r/8=002/240, 33v/7=002/260, 192r/3=014/047, *küçlüg k.* 168v/8=011/066, küşüşräk "daha güçlü, daha izzetli" *k.+räk* 217v/2=018/034

küsüşlüg "izzetli" (KB -, DLT-, ED 752a küsüşlüg). *k.* 159r/7=010/065

küt- "beklemek, acele etmemek; sövmek" (KB 1050, DLT-III 441, ED 701a kü:ḏ-(g-)). *k.-gil* 12v/7=002/104

küwän- 1. "övünmek, gururlanmak, (gururundan şımarmak)" (KB 81, DLT-II 157, ED,690a küwän-). *säwnügli k.-igli* 164r/1=011/010, 2. "mutlu omak, sevinmek" *k.-iŋlär* 150v/6=009/111

küwäz "mağrur" (KB 409, DLT-I 252, ED 692b küvä:z (g-)). *k.+ni* 63r/5=004/036

küwäzlän- "gururlanmak, böbürlenmek, çalım satmak" (KB 1330, DLT-, ED 692b küwäzlän-(g-)). *k.-sä* 78v/3=004/172, *yörümäŋlär k.-ü* 208v/6=017/037, *k.-mäs* 78v/1=004/172

küwäzlik "gurur, kibirli" (KB707, DLT-, ED 692b küwäzlik (g-)). *k.+in körsün täyü* 135v/7=008/047, küwäzlik ḳıl- "gururlanmak" *k. ḳıl-* 78v/5=004/173

1 küy- "gütmek, mühlet vermek" bkz. küḏ- (KB-, DLT-, ED 701a kü:ḏ- (g-), 754b 1 küy-). *k.-mäz siz* 52v/4=003/153, *k.-mäslär* 115v/1=007/034, *k.-mäk* 36r/7=002/280,

2 küy- "alevlenmek, yanmak" (KB-384 DLT-III 246, ED 726b küñ- (g-)). *tütündü k.-di* 223r/4=019/004, *k.-sä bışıp tärilärí* 65r/5=004/056

küydür- "yakmak" (KB-, DLT-III 193, ED 755a küydür-, 730b * küñdür- (g-)). *tatıŋlar k.-gän ḳınnı* 55v/8=003/181, 136r/5=008/050

küyägü "damat" (KB 50, DLT- III 12 ED 703a küdä:gü (g-)). *k.+lärni* 27v/7=002/228

küy(ü)r- "yakmak" (KB 249, DLT-III 187, ED 733b küŋür-(g-), 756a küyür-). *k.-älim* 233r/8=020/097

küyül- "bakılmak, mühlet verilmek" bkz. küdül-. (KB-, DLT-, ED-, WF-). *k.-mäz* 46v/7=003/088

l

la "işin gerçekleşmesini ve bitmesini gösteren edat" (KB-, DLT III 213). *ıdıldıŋız la* 014/09=188v/1/4.

lā ilāhä illa'llāh (A) "Allah'tan başka tanrı yoktur" *l. te-* 228r/2=019/087

laʿnät (A) "beddua" (KB-, AT-, R 179). *l. sürülgänin* 168r/5=011/060, laʿnät ḳıl- "lânet etmek" *l. ḳıl-* 18v/8=002/159, laʿnät ḳılın- "lânet edilmek" *l. ḳılın-* 90r/3=005/078, laʿnät ḳılış- "birlikte lânetlemek" *l. ḳılış-* 44r/4=003/061, taŋrınıŋ laʿnäti "Allah'ın laneti" *taŋrınıŋ l.+i* 19r/1=002/161, 44r/5=003/061, 46v/5=003/087, 164v/6=011/018

langar (F) "demir atma, durdurma" (KB-, AT-, R-). *anıŋ l. kämişmäki* 166v/3=011/041

lūṭ (A) "Lut peygamber, Hz. İbrahim'in yeğeni olup Sodom'a peygamber olarak gönderilmiştir" (KB-, A-, R-). *ıdtımız l.+nı* 120r/4=007/080, *l.+ḳa* 169v/2=011/077, *l.* 103r/6=006/086, 169v/8=011/081, 194v/8=015/068, *l. yalavaç äwi bodunı* 194v/3=015/059, *l. bodunı* 170v/6=011/089, *l. bodunı içindä* 169r/9=011/074, *l. bodunıŋa* 169r/4=011/070, 194v/4=015/061

m

mā'idä (A) "Kur'an-ı Kerim'de 5. Sure" (KB-, AT-, R). *m. sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz taḳı yegirmi üç āyät turur* 79r/6=005

maḳām (A) "makam, durulacak yer" (KB-, AT-, R). *m.+ı* 159v/7=010/071

māl (A) "varlık, mal" (KB-, AT-, R 180). *m.* 218r/6=018/046, *arıġ m. birlä* 58r/2=004/002, *ḳatıġsız m.* 109r/3=006/139, *m. birlä* 73v/5=004/128, *m. tawarları içindä* 211r/1=017/064, *arıġsız m.+nı* 58r/2=004/002, *yetür- m.+larnı* 33v/8=002/261, *m.+ḳa* 45r/7=003/075, *m.+dın* 25v/8=002/215, *m.+ın* 217v/2=018/034, *kāfir m.+ın* 131v/2=008, *üküşräk m.+ın* 146r/2=009/069, *m.+ını* 34r/5=002/264, *atasızlar m.+ıŋa* 208v/2=017/034, *ye- m.+larıŋıznı* 22v/2=002/188, *m.+ları* 38v/7=003/010, *m.+ları birlä* 140v//5=009/020, *anlardın m.+ları* 49r/7=003/116, *öz m.+ları birlä* 70r/1=004/095, *ḫoş käl- m.+ları* 144v/3=009/055, *saṭġın al- m.+larını* 150v/4=009/111, *m.+larını* 34r/9=002/265, *yetür- m.+larını* 34r/1=002/262, *m.+lardın*

39r/6=003/014, *anların m.+larından* 149v/7=009/103, māldın ḫarc ḳıl- "maldan harcamak, sarf etmek" *ḫarc ḳıl- m.+dın* 35v/3=002/273, *ḫarc ḳıl- m.+larını* 35v/4=002/274, mālnıŋ başı "sermaye" *m.+larıŋızınıŋ başları* 36r/6=002/279, māl+ birlä ḳatığlan- "Allah yolunda mallarıyla cihat etmek" *ḳatığlan- m.+ları birlä* 138r/1=008/072, *ḳatığlan- m.+larıŋız birlä* 143r/6=009/041, buzlup māldın adrılmış "yolcu" *yol oğlanıŋa ya'nī buzlup m.+dın adrılmışlarḳa* 135r/3=008/041

maŋım "adım" (KB 1389 DLT-III 365, ED maŋım (b-) 770a). *yäk m.+larıŋa* 19v/6=002/168, 24v/9=002/208

maŋa "teklik 1. şahıs zamirinin yönelme hâli, bana" (KB- DLT-I 20, ED-). *m.* 18r/6=002/152, 18r/6=002/152, 22r/2=002/186, 22r/2=002/186, 22r/3=002/186, 23v/9=002/197, 33v/4=002/260, 40r/1=003/020, 41r/5=003/031, 41v/3=003/040, 41v/4=003/040, 41v/5=003/041, 41v/9=003/038, 42v/6=003/047, 43r/7=003/050, 45v/8=003/079, 52v/6=009/129, 80r/2=005/003, 83v/6=005/028, 85v/7=005/044, 93v/7=005/111, 94v/8=005/116, 94v/9=005/116, 95r/2=005/117, 97r/1=006/019, 102v/5=006/080, 104r/2=006/093, 109v/5=006/143, 110r/1=006/145, 112r/3=006/161, 113v/2=007/014, 124v/7=007/143, 125v/5=007/150, 130r/3=007/188, 130v/6=007/195, 130v/6=007/195, 131v/5=007/203, 144r/2=009/049, 154v/1=010/015, 154v/2=010/015, 157r/9=010/041, 160r/1=010/071, 160v/2=010/079, 165v/1=011/028, 165v/5=011/030, 167r/4=011/047, 167v/8=011/055, 168v/3=011/063, 168v/3=011/063, 168v/3=011/063, 169v/7=011/080, 170v/2=011/088, 173v/3=012/004, 176r/2=012/033, 176r/9=012/037, 177v/2=012/050, 177v/9=012/054, 178r/6=012/059, 178r/7=012/060, 178r/8=012/060, 178v/8=012/066, 178v/8=012/066, 180r/6=012/080, 180r/6=012/080, 180v/1=012/083, 181r/7=012/093, 181v/7=012/100, 182r/1=012/101, 182r/1=012/101, 187v/3=013/043, 190r/1=014/022, 190r/2=014/022, 190r/3=014/022, 191r/5=014/036, 191r/5=014/036, 191v/1=014/039, 193v/7=015/036, 194r/9=015/054, 194r/9=015/054, 194r/9=015/054, 196r/3=016/002, 199v/3=016/051, 199v/3=016/051, 217v/8=018/040, 219v/7=018/063, 220r/1=018/066, 220r/4=018/070, 220r/4=018/070, 220r/7=018/073, 221/7=018/095, 221/8=018/095, 221/8=018/096, 222v/8=018/110, 223r/6=019/005, 223r/9=019/008, 223v/2=019/010, 224r/3=019/020, 224r/3=019/020, 224v/5=019/030, 224v/6=019/031, 225r/9=019/043, 225v/1=019/043, 225v/1=019/043, 225v/6=019/047, 229r/6=020/018, 229v/1=020/026, 232v/9=020/090, 233r/2=020/092, 233r/6=020/096, 234r/4=020/114

mārūt (A) "Marut, Harut adlı melekle birlikte Babil halkına sihir ve büyü öğreten meleğin adı" (KB-, AT-, R-). *m.+ḳa* 12v/1=002/102

mä'cūc (A) "Mecüc, Nuh peygamberin oğlu Yafis'in çocuklarından türemiş olan iki kabileden biri" (KB-, AT-, R-). *m.* 221/6=018/094

mädäd (A) "yardım" (KB-, AT-, R-). *m.* 222v/7=018/109, mädäd ber- "yardım etmek" *m. ber-* 50r/6=003/125, mädäd ḳıl- "yardım etmek" *m. ḳıl-* 50r/4=003/124

mädänī (A. mädīnä) "Medine, Hicaz'da bir şehir" bkz. mädīnä (KB-, AT-, R-). *m. turur* 214v/1=018

mädīnä "Medine, Hicaz'da bir şehir" bkz. mädänī (KB-, AT-, R -). *m. bodunıŋa* 151v/5=009/120, *m. bodunından* 149v/4=009/101, *m.+dä* 138v/2=009, 192r/8=015, *m.+dä inmiş turur* 184r/1=013

mädyän (A) "Medine ile Şam arasında bir şehir" (KB-, AT-, R-) *m. atlıġ* 230r/1=020/040, *m. bodunıŋa* 171r/7=011/095, *m. käntiŋä* 120v/1=007/085, *m. känti idiläri* 146r/7=009/070, *m. tapa 169r/3=011/084*

mägär (F) "yalnız, sadece, ancak" (KB 969, AT-, R 180). *m.* 3r/3=002/009, 4v/5=002/026, 5r/6=002/032, 5v/1=002/034, 6r/8=002/045, 9v/3=002/078, 9v/3=002/078, 9v/6=002/080, 10r/2=002/083, 10r/4=002/083, 12r/4=002/099, 12v/3=002/102, 13v/2=002/111, 14r/1=002/114, 15v/2=002/130, 15v/6=002/132, 17r/1=002/143, 17r/2=002/143, 18r/2=002/150, 18v/8=002/160, 19r/3=002/163, 20r/1=002/171, 20r/7=002/174, 25r/2=002/210, 25v/2=002/213, 28r/2=002/229, 29r/2=002/233, 29v/2=002/235, 29v/9=002/237, 31r/1=002/246, 31v/2=002/249, 31v/3=002/249, 32v/1=002/255, 32v/3=002/55, 32v/4=002/255, 34v/8=002/267, 35r/3=002/269, 35r/9=002/272, 35v/6=002/275, 37r/1=002/282, 37v/6=002/286, 38r/2=003/002, 38r/7=003/006, 38v/3=003/007, 38v/4=003/008, 39v/5=003/018, 39v/6=003/018, 39v/7=003/019, 40r/9=003/024, 40v/8=003/028, 41v/6=003/041, 44r/6=003/062, 44r/8=003/064, 44v/2=003/065, 44v/8=003/069, 45r/3=003/073, 45r/8=003/075, 46v/7=003/089, 47r/5=003/093, 48r/1=003/102, 48v/7=003/111, 48v/9=003/112, 50r/7=003/126, 50r/8=003/126, 51r/1=003/135, 51v/3=003/144, 51v/6=003/145, 52r/1=003/147, 56r/6=003/185, 58r/9=004/006, 60v/3=004/019, 60v/9=004/022, 61r/6=004/023, 61r/7=004/024, 62r/4=004/029, 63v/7=004/043, 64r/8=004/046, 66r/2=004/062, 66r/4=004/064, 66r/9=004/066, 68r/6=004/083, 68r/7=004/084, 68v/3=004/087, 68v/9=004/090, 69r/8=004/092, 69r/9=004/092, 72r/3=004/113, 72r/5=004/114, 72v/3=004/117, 72v/3=004/117, 72v/8=004/120, 75r/9=004/142, 75v/5=004/146, 75v/9=004/148, 76v/6=004/155, 76v/9=004/157, 77r/2=004/159, 78r/2=004/169, 78r/6=004/171, 79r/9=005/001, 79v/8=005/003, 83v/1=005/025, 83r/7=005/033, 84v/1=005/034, 87v/8=005/059, 89v/4=005/073, 89v/6=005/075, 92r/3=005/099, 93v/6=005/110, 93v/8=005/112, 95r/1=005/117, 95v/6=006/004, 96r/3=006/007, 96v/7=006/017, 97r/7=006/023, 97v/3=006/025, 97v/4=006/026, 97v/7=006/029, 98r/4=006/032, 98v/5=006/038, 99v/1=006/047, 99v/2=006/048, 99v/5=006/050, 100r/9=006/057, 100v/2=006/059, 100v/3=006/059, 100v/4=006/059, 102v/6=006/080, 103v/4=006/090, 105r/6=006/102, 105v/2=006/106, 106r/2=006/111, 106v/3=006/116, 106v/3=006/116, 106v/7=006/119, 107r/7=006/123, 108r/1=006/128, 109r/1=006/138, 110r/1=006/145, 110r/5=006/146, 10v/2=002/085, 110v/2=006/148, 110v/2=006/148, 110v/9=006/151, 111r/1=006/152, 111r/3=006/152, 111v/6=006/158, 112r/3=006/160, 112r/7=006/164, 112v/9=007/005, 113r/7=007/011, 114r/1=007/020, 116v/1=007/042, 117v/3=007/053, 118r/7=007/058, 120r/7=007/082, 120r/8=007/083, 121r/3=007/089, 121v/8=007/099, 121v/9=007/094, 122r/7=007/105, 123r/5=007/126, 125r/9=007/147, 126r/7=007/155, 127r/=007/158, 128r/8=007/169, 129v/5=007/184, 129v/6=007/185, 129v/9=007/187, 129v/9=007/187, 130r/2=007/188, 130r/4=007/188, 132r/7=008/010, 132r/7=008/010, 133r/8=008/016, 134r/4=008/031, 134r/9=008/034, 134v/1=008/035, 138r/4=008/072, 138r/6=008/073, 138v/8=009/004, 139r/8=009/007, 140v//1=009/018, 142r/1=009/031, 142r/1=009/031, 142r/2=009/032, 142v/9=009/038, 143v/8=009/047, 144r/5=009/051, 144r/7=009/052, 144v/1=009/054, 144v/2=009/054, 144v/3=009/054, 146v/9=009/074, 147r/8=009/079, 150r/6=009/107, 150v/2=009/110, 151r/3=009/114, 151v/3=009/118, 151v/8=009/120, 152r/2=009/121, 152v/7=009/129,

153r/6=010/003, 153v/2=010/005, 154v/2=010/015, 154v/9=010/019, 156v/4=010/032, 156v/8=010/035, 157r/1=010/036, 157v/5=010/045, 158r/2=010/049, 158r/6=010/052, 159r/1=010/061, 159r/1=010/061, 159r/3=010/061, 159r/9=010/066, 159r/9=010/066, 160r/1=010/072, 160v/6=010/083, 161r/9=010/090, 162r/1=010/098, 162r/4=010/100, 162r/7=010/102, 162v/5=010/107, 163r/4=011/002, 163v/1=011/006, 163v/5=011/007, 164r/1=011/011, 164r/7=011/014, 164r/9=011/016, 165r/6=011/026, 165r/6=011/026, 165r/8=011/027, 165r/8=011/027, 165v/3=011/029, 166r/5=011/036, 166v/2=011/040, 166v/3=011/040, 166v/7=011/043, 167r/5=011/047, 167v/1=011/050, 167v/1=011/051, 167v/6=011/054, 167v/9=011/056, 169v/9=011/081, 170v/3=011/088, 170v/4=011/088, 171v/8=011/104, 171v/9=011/105, 172r/2=011/107, 172r/4=011/108, 172r/5=011/109, 172r/5=011/109, 172v/6=011/116, 172v/9=011/119, 175r/7=012/025, 175v/8=012/031, 176r/8=012/037, 176v/5=012/040, 176v/6=012/040, 176v/6=012/040, 177r/9=012/047, 177r/9=012/048, 177v/8=012/053, 178v/3=012/064, 178v/8=012/066, 179r/2=012/067, 179r/4=012/068, 179v/6=012/076, 180r/2=012/079, 180r/7=012/081, 180v/7=012/087, 182r/6=012/104, 182r/8=012/106, 182v/3=012/109, 184v/1=013/014, 184v/3=013/014, 185v/9=013/026, 186r/5=013/030, 187r/5=013/038, 188r/2=014/004, 188v/3=014/009, 188v/7=014/010, 188v/9=014/011, 189r/1=014/011, 190r/1=014/022, 192v/3=015/004, 192v/6=015/008, 192v/8=015/011, 193r/3=015/018, 193r/6=015/021, 193r/6=015/021, 193v/5=015/031, 194r/1=015/040, 194r/2=015/042, 194v/2=015/056, 194v/3=015/059, 194v/3=015/060, 195r/8=015/085, 196r/3=016/002, 196r/7=016/007, 198r/3=016/033, 198r/9=016/035, 199r/2=016/043, 200r/8=016/064, 201v/4=016/077, 201v/8=016/079, 204r/3=016/106, 205v/6=016/127, 207v/1=017/019, 207v/5=017/023, 208v/1=017/033, 208v/2=017/034, 209r/3=017/041, 209r/6=017/044, 209v/3=017/047, 209v/9=017/052, 210r/8=017/058, 210v/1=017/059, 210v/3=017/059, 210v/4=017/060, 210v/5=017/060, 210v/6=017/061, 210v/8=017/062, 211r/2=017/064, 211r/5=017/067, 211v/9=017/076, 212r/7=017/082, 212v/2=017/085, 212v/3=017/087, 212v/7=017/089, 213r/3=017/093, 213r/4=017/094, 213v/4=017/099, 213v/8=017/102, 214r/3=017/105, 214v/7=018/005, 215r/9=018/016, 216r/9=018/022, 216r/9=018/022, 216v/1=018/024, 217v/7=018/039, 218v/3=018/049, 218v/5=018/050, 219r/4=018/055, 219r/5=018/056, 219v/7=018/063, 226v/2=019/060, 226v/5=019/062, 226v/7=019/064, 227r/4=019/071, 228r/1=019/087, 228r/5=019/093, 228v/3=020/003, 228v/7=020/008, 229r/2=020/014, 23r/3=002/193, 233r/9=020/098, 233v/3=020/103, 233v/4=020/104, 233v/7=020/108, 233v/8=020/109, 234r/6=020/116

mäkkä (A) "Mekke, Hicaz'da bir şehir" (KB-, AT-, R-). *m. bodunını* 103v/9=006/092, *m.+dä* 47r/8=003/096, 79r/6=005, 95v/1=006, 131v/1=008, 152v/8=010, 163r/1=011, 173r/6=012, 187v/4=014, 205v/8=017, 223r/1=019, 228v/1=020, ağırlıġ mäkkä mäzgīti "Mescid-i Haram" *ağırlıġ m. mäzgīti* 17r/6=002/144

mäkr (A) "hile, tuzak" (KB-, AT-, R 182). *m.* 107v/2=006/124, mäkr ḳıl- "hile yapmak, tuzak kurmak" *m. ḳılġan* 43v/2=003/054

mäläkūt (A ç.) "melekler" (KB-, AT-, R-). *ḳamuġ m.+nı* 205v/9=017

mälik (A) "hükümdar" (KB A25, AT-, R-). *m.* 177r/2=012/043, 177v/2=012/050, 177v/9=012/054, *ıdġıl bir m.* 30v/7=002/246, *m. dīni içrä* 179v/6=012/076, *m.+niŋ suw içgü edişi* 179v/1=012/072

män "teklik 1. şahıs zamiri teklik 1. şahıs eki" (KB B53, DLT-I 25 ED 346a bän). 1. Teklik 1. şahıs zamiri. *m.* 2v/1=002/002, 5r/1=002/030, 5r/7=002/033, 6v/1=002/047, 14v/5=002/122, 14v/8=002/124, 22r/1=002/186, 33r/4=002/258, 41v/1=003/035, 41v/2=003/036, 41v/4=003/036, 41v/4=003/036, 42v/9=003/049, 43r/1=003/049, m.43v/3=003/055, 43v/4=003/055, 43v/5=003/055, 57r/4=003/194, 60r/9=004/018, 66v/8=004/073, 81v/4=005/012, 81v/4=005/012, 81v/6=005/012, 83v/1=005/025, 83v/7=005/028, 83v/7=005/029, 94v/5=005/115, 94v/6=005/115, 96v/3=006/014, 96v/5=006/015, 99v/5=006/050, 100r/6=006/056, 100r/7=006/056, 100r/7=006/057, 102r/6=006/074, 102v/3=006/078, 102v/3=006/079, 108v/2=006/135, 113r/8=007/012, 114r/2=007/021, 118r9=007/059, 118v/2=007/061, 119r/1=007/068, 119r/9=007/071, 122r/6=007/104, 123r/2=007/123, 125r/1=007/143, 125r/1=007/144, 126v/9=007/158, 132r/6=008/009, 133r/2=008/012, 133r/3=008/012, 135v/9=008/048, 136r/1=008/048, 136r/1=008/048, 136r/1=008/048, 153r/1=010/001, 154v/2=010/015, 155r/3=010/020, 157v/1=010/041, 167r/4=011/047, 161r/9=010/090, 162r/7=010/102, 163r/3=011/001, 163r/4=011/002, 165r/6=011/025, 165r/6=011/026, 165v/3=011/029, 165v/4=011/029, 165v/8=011/031, 165v/8=011/031, 166r/4=011/035, 167r/3=011/046, 167v/6=011/054, 167v/7=011/054, 167v/8=011/056, 168v/2=011/063, 169r/5=011/072, 169r/5=011/084, 169r/5=011/084, 170v/2=011/088, 171r/3=011/093, 171r/4=011/093, 163r/6=011/003, 173r/8=012/001, 173v/2=012/004, 174r/5=012/013, 175r/3=012/023, 176r/3=012/033, 176r/6=012/036, 176r/6=012/036, 177r/2=012/043, 177r/2=012/043, 177r/6=012/045, 177r/8=012/046, 177v/6=012/051, 177v/7=012/052, 178r/2=012/055, 178r/7=012/059, 178r/7=012/059, 178v/3=012/064, 179r/7=012/069, 179v/1=012/072, 180v/5=012/086, 181r/2=012/090, 181r/8=012/094, 181v/1=012/096, 182v/1=012/108, 187r/1=013/036, 190r/3=014/022, 191r/6=014/037, 193v/3=015/028, 193v/4=015/029, 194r/6=015/049, 194r/6=015/049, 195v/3=015/089, 213v/9=017/102, 216v/1=018/023, 217v/2=018/034, 217v/3=018/036, 217v/7=018/039, 218r/2=018/042, 219v/4=018/060 (2), 219v/7=018/063, 222v/7=018/110, 223r/5=019/005, 224r/1=019/018, 224r/2=019/019, 224r/6=019/023, 224v/1=019/026, 224v/5=019/030, 225v/2=019/045, 228v/8=020/010, 228v/8=020/010, 228v/9=020/012, 229r/1=020/013, 229r/2=020/014, 229r/2=020/014, 229r/2=020/014, 230r/5=020/046, 231v/2=020/071, 232r/8=020/082, 233r/3=020/094; *meniŋ ḳorḳsa m. yanıġımḳa* 189r/7=014/014, *küḏäzmädiŋ m. sözümni* 233r/4=020/094, *m. anam oġlı* 233r/3=020/094, *m.+iŋ anamnı* 94v/7=005/116, *m. bälgülärim+* 85v/8=005/044, 122r/6=007/104, 219r/6=018/056, 222v/3=018/106, 230r/3=020/042, *m. birlä* 102v/5=006/080, 118v/2=007/061, 118v/9=007/067, 119r/7=007/071, 122r/8=007/105, 147v/7=009/083, 147v/8=009/083, 166r/6=011/037, 220r/2=018/067, 220r/7=018/072, 220r/9=018/075, 220v/1=018/076, *m. boḏunum* 83r/3=005/021, 108v/2=006/135, 118r9=007/059, 118v/2=007/061, 118v/7=007/065, 118v/9=007/067, 119v/2=007/073, 120r/3=007/079, 120v/1=007/085, 159v/7=010/071, 160v/8=010/084, 165r/9=011/028, 165v/1=011/028, 165v/3=011/029, 165v/5=011/030, 167r/9=011/050, 167v/1=011/051, 167v/2=011/052, 168v/4=011/064, 169r/6=011/085, 170v/4=011/089, 171r/1=011/092, 171r/2=011/093, *m. dästurüm birlä* 93v/3=005/110, 93v/4=005/110, 93v/4=005/110, *m. duʿāmnı* 191v/3=014/040, *m. ädgü saḳınmaḳım* 166r/2=011/034, *m. iḏim* 89v/1=005/072, 95r/2=005/117, 112r/3=006/161, 114v/8=007/029, 115r/7=007/033, 158r/7=010/053, 167v/8=011/056, 167v/9=011/056,

168r/1=011/057, 168r/2=011/057, 168r/9=011/061, 171r/2=011/092, 176r/9=012/037, 181v/9=012/100, 186r/5=013/030, 191v/2=014/039, 216v/2=018/024, 217v/6=018/038, 217v/8=018/040, 218r/2=018/042, *m. işim* 157r/9=010/041, 220r/7=018/073, *m. ḳadaşım üzä* 83v/1=005/025, *m. ḳatımda* 165v/6=011/031, *m. ḳınım* 126v/1=007/156, 194r/6=015/050, *m. ḳınım tutmaḳım* 129v/4=007/183, *m. ḳullarım+* 190v/5=014/031, 194r/1=015/042, 210r/1=017/053, 211r/2=017/065, 222r/7=018/102, 232r/2=020/077, *m. köŋläkimni* 181r/6=012/093, *m. namāzım* 112r/5=006/162, *m. niʿmät berdükümni* 6r/1=002/040, *m. niʿmätimni* 93v/9=005/110, *m. oğlanum* 180v/6=012/087, *m.+iŋ ortaḳlarım+* 197v/3=016/027, 218v/8=018/052, *m. özüm+* 124v/5=007/142, 233r/6=020/096, *m. söz aymağınçaḳa tägi* 220r/4=018/070, *m. taŋrılarımda* 225v/4=019/046, *m. tapa* 43v/3=003/055, *m. tilimdin* 229v/2=020/027, *m. tüşümnüŋ yanışı* 181v/6=012/100, *m. urağutum* 223r/6=019/005, *m. utru turmaḳımḳa* 189r/7=014/014, *m. üçün* 6r/3=002/041, *m. üskümdin* 220v/1=018/076, *m. üzä* 66v/7=004/072, 194r/1=015/041, 223v/1=019/009, 224r/4=019/021, *m. üzälä* 166r/4=011/035, 210v/7=017/062, *m. yağım* 229v/7=020/039, *m. yalavaçımḳa* 93v/7=005/111, *m. yalavaçlarımnı* 222v/3=018/106, *m. yalım* 167v/1=011/051, *m. yazuḳlarum* 166r/4=011/035, *m. yazuḳumnı* 83v/8=005/029, *m. yolum* 111r/4=006/153, *m. yolum içindä* 57r/6=003/195, *m. yüzümni* 102v/3=006/079, *yarlıḳasa m. idim* 177v/8=012/053, *menim m. ʿahdim* 14v/9=002/124, 6r/1=002/040, *m. atam* 225v/1=019/044, *m. bälgülärimkä* 6r/3=002/041, *m. bodunım* 167r/1=011/045, 102v/3=006/078, 7r/1=002/054, 229v/2=020/029, *m. dästūrum birlä* 93v/3=005/110, *m. dīnimdin* 162r/9=010/104, *m. ärkligim* 130v/6=007/196, *m. äwimni* 15r/2=002/125, *m. idim* 33r/4=002/258, 43r/7=003/051, 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102v/1=006/077, 102v/2=006/078, 102v/6=006/080, 102v/6=006/080, 166v/3=011/041, 170v/7=011/090, 175r/3=012/023, 175r/3=012/023, 177v/3=012/050, 177v/8=012/053, 213r/3=017/093, 221/7=018/095, 223r/4=019/004, 223r/5=019/004, 223r/7=019/006, 223r/9=019/008, 225r/2=019/036, 230v/2=020/052, 232v/1=020/084, 232v/1=020/084, 100r/8=006/057, *m. ḳınım* 186v/2=013/032, 188r/9=014/007, *m. ḳonuḳlarım* 194v/9=015/068, *m. ḳullarım* 22r/1=002/186, *m. körmäkim üzä* 229v/8=020/039, *m. niʿmätimni* 6r/9=002/047, *m. oğlum* 167r/1=011/045, *m. özümni* 175r/3=012/023, *m. tapa* 43v/5=003/055, *m.+im tayaḳım turur* 229r/5=020/018, *m. tärim* 160r/1=010/072, *m. turmaḳlıḳım* 159v/7=010/071, *m. üskimdä* 99v/4=006/050, 100r/8=006/057, 178r/8=012/060, *m. üskümdä* 100v/1=006/058, *m. üzä* 224v/8=019/033, *m. vaʿadimni* 232v/5=020/086, *m. yadımdın* 234v/5=020/124, *m. yarlıġımḳa* 233r/1=020/090, *m. yarmaḳım* 170v/5=011/089, *m. yolumḳa* 234v/4=020/123, *tüşgäy m. ḳınamaḳım* 232r/7=020/081, *meni* 42v/6=003/047, 83v/6=005/028, 94v/7=005/116, 102v/1=006/077, 113r/9=007/012, 113v/3=007/016, 124v/7=007/143, 124v/8=007/143, 125v/6=007/150, 125v/7=007/150, 125v/7=007/150, 125v/7=007/150, 125v/8=007/151, 126r/6=007/155, 160r/1=010/071, 167r/5=011/047, 167v/1=011/051, 167v/7=011/055, 169v/5=011/078, 174r/5=012/013, 175r/7=012/026, 175v/9=012/032, 176r/2=012/033, 176r/6=012/036, 177r/1=012/042, 177r/6=012/045, 178r/1=012/055, 18r/6=002/152, 181v/7=012/100, 182r/3=012/101, 190r/2=014/022, 191r/4=014/035, 191v/2=014/040, 191v/3=014/041, 193v/9=015/039, 194v/9=015/068, 194v/9=015/069, 210v/7=017/062, 212r/4=017/080, 212r/4=017/080, 212r/5=017/080,

216v/2=018/024, 217v/7=018/039, 220r/3=018/069, 220r/7=018/073, 223v/2=019/010, 224v/5=019/030, 224v/6=019/031, 229r/3=020/014, 229v/2=020/029, 230r/3=020/042, *küḏäzgäy m. suwdın* 166v/6=011/043, mendä *m. aḏın* 206r/4=017/002, 218v/6=018/050, 222r/7=018/102, *m. keḏin* 15v/7=002/133, 223r/6=019/005, *mendin* 5v/7=002/038, 6r/2=002/040, 22r/1=002/186, 31v/1=002/249, 31v/2=002/249, 41v/2=003/035, 55r/4=003/175, 163v/9=011/010, 167r/3=011/046, 176r/2=012/033, 18r/2=002/150, 191r/5=014/036, 225v/5=019/046, 234v/4=020/123, 223r/7=019/006, 229v/7=020/039, *m.+din öŋdün* 98r/7=006/034, menli *m. ara* 96v/9=006/019, 100v/1=006/058, 181v/8=012/100, 187v/3=013/043, 213r/6=017/096, 220v/4=018/078; 2. "Teklik 1. şahıs eki" *ādāmī m.* 222v/7=018/110, *azraḳ m.* 217v/7=018/039, *bilgän-m.* 5r/7=002/033, *bilgänräk-m.* 2v/1=002/002, *bīzār m.* 102v/3=006/078, 136r/1=008/048, 157v/1=010/041, 166r/4=011/035, 167v/7=011/054, *färiştä m.* 165v/7=011/031, *fir'avn m.* 213v/7=017/101, *idiŋ m.* 229r/1=020/012, *ḳarınḏaşıŋ m.* 179r/7=012/069, *kim m.* 223r/4=019/004, 224v/8=019/033, *ḳoŋşı m.* 135v/9=008/048, 157v/1=010/041, *ḳurtġa m.* 169r/6=011/072, *küḏäzçi m.* 171r/4=011/093, *ol m* 195v/3=015/089, *taŋrı ḳulı m.* 224v/5=019/030, *uġan m.* 179v/1=012/072, *üküşräk m.* 217v/2=018/034, *yalavaç m.* 118v/2=007/061, 122r/6=007/104, *taŋrınıŋ yalavaçı m.* 126v/9=007/158, *yusuf m.* 181r/2=012/090; -(X)r (oḳ/ök m.) *aḏrılur m.* 225v/6=019/048, *başlayur m.* 38r/2=003/001, *berür m.* 18v/9=002/160, *bilür-m.* 5r/8=002/033, 118v/3=007/062, 180v/5=012/086, 181v/1=012/096, *bilir m.* 33v/3=002/259, *bitir m.* 227v/5=019/079, *bitüyür ök m.* 126v/2=007/156, *bīzār turur m.* 97r/3=006/019, *bolur m.* 176r/3=012/033, *bulur m.* 181r/8=012/094, *äḏgü saḳnur m.* 118v/3=007/062, *eştür m.* 230r/5=020/046, *färmānlayur m.* 176r/1=012/032, *ḫabär berür m.* 43r/3=003/049, *indürgäy m.* 104r/3=006/093, *kertgünür m.* 33v/4=002/260, *ḳılur m.* 43r/1=003/049, 157v/1=010/041, 167v/7=011/054, *ḳınayur m.* 43v/6=003/056, *ḳoḏu bärür m.* 129v/3=007/183, *ḳoparġa-m.* 15r/5=002/126, *ḳorḳar m.* 83v/7=005/028, 96v/5=006/015, 102v/7=006/081, 118r9=007/059, 136r/1=008/048, 154v/2=010/015, 163r/6=011/003, 165r/6=011/026, 169r/5=011/084, 174r/5=012/013, 223r/5=019/005, 225v/3=019/045, *körär m.* 136r/1=008/048, 169r/5=011/084, 173v/2=012/004, 173v/3=012/004, *körür-m.* 17r/4=002/144, 102r/6=006/074, 102r/9=006/076, 163r/3=011/001, 165v/4=011/029, 176r/6=012/036, 230r/5=020/046, *kötrür m.* *176r/6=012/036, oḳır m.* 182v/1=012/108, 225v/7=019/048, *öldürür m.* 33r/4=002/258, *onaltur m.* 43r/2=003/049, *pänd berür m.* 167r/3=011/046, *seznür m.* 213v/7=017/101, *sezinür m.* 213v/9=017/102, *sıġnur m.* 167r/4=011/047, 175r/3=012/023, 180r/2=012/079, 224r/1=019/018, *sıġunur-m.* 8v/3=002/067, *sıġundurur m.* 41v/4=003/036, *sıḳar m.* 176r/9=012/037, *taŋrı turur m.* 97r/2=006/019, *tapnur m.* 162v/1=010/104, *tayanur m.* 229r/5=020/018, *tegrür m.* 118v/3=007/062, 119r/1=007/068, 126v/1=007/156, *tilär m.* 83v/7=005/029, 124v/1=007/140, 229r/3=020/015, *tirgürür m.* 33r/4=002/258, 43r/3=003/049, *tolayur m.* 173r/1=011/119, *tuġrur mu män* 169r/5=011/072, *turur män* 153r/1=010/001, 173r/8=012/001, 224r/2=019/019, *tutnur män* 96v/2=006/014, *tükäl berür m.* 178r/7=012/059, *tüşrür m.* 229r/5=020/018, *uḳturġay m.* 177r/6=012/045, *ürär m.* 43r/1=003/049, *yaḳın turur-m.* 22r/1=002/186, *yalavaç turur m.* 119r/1=007/067, *yanut berür m.* 22r/2=002/186, *yegräk turur m.* 113r/8=007/012, *yolsuz bolur m.*

100r/7=006/056, *yüknür mü m.* 210v/6=017/061; -(mA)GAy (ok/ök) m , *alġay oḳ m.* 72v/4=004/118, *asġay oḳ m.* 123r/4=007/124, 231v/4=020/071, *azıtġay oḳ m.* 72v/4=004/119, *bäzägäy m.* 193v/9=015/039, *bolġay m.* 167r/5=011/047, *bolmaġay m.* 225v/7=019/048, *bulġay m.* 228v/9=020/010, *bulġay oḳ m.* 217v/4=018/036, *edgü yanut bergäy ök m.* 81v/6=005/012, *erinçlädürgäy m.* 15r/5=002/126, *erindiklägäy m. ök* 210v/7=017/062, *äwgürgäy m.* 125r/5=007/146, *färmānlaġay oḳ m.* 72v/5=004/119, 72v/5=004/119, *ıdmagay m.* 178v/7=012/066, *kälgäy ök m.* 113v/3=007/017, *kältürgäy m.* 228v/8=020/010, *käsgäy ök m.* 123r/3=007/124, 231v/3=020/071, *ḳılġay oḳ m.* 193v/9=015/039, *ḳınaġay m.* 94v/6=005/115, *kigürgäy ök m.* 83v/1=005/025, *körgütgäy m. 125r/4=007/145, ḳutġarġay m.* 162r/8=010/103, *küsätgäy ök m.* 72v/5=004/119, *öldürgäy ök m.* 83v/5=005/027, *sıġınġay m.* 166v/6=011/043, *taşlaġay oḳ m.* 225v/4=019/046, *tilägäy m.* 181v/3=012/098, 225v/5=019/047, *tolduġay oḳ m.* 113v/6=007/018, *yanġay m.* 177r/8=012/046; -sA m. *bolsa m.* 8v/3=002/067, 83r/3=005/031, 224v/6=019/031, *ḳılsa m.* 123v/6=007/132, *ḳodsa m.* 96v/5=006/015, *ḳolsa m.* 187r/2=013/036, *ḳoparılsa m.* 225r/9=019/043, *ḳorḳutsa m.* 97r/1=006/019, *kömsä m.* 83r/3=005/031, *kötürsä m.* 148v/4=009/092, *sısa m.* 96v/5=006/015, *sorsa m.* 220v/1=018/076, *sürsä m.* 165v/5=011/030, *tiläsä m.* 126v/1=007/156, *tutsa män* 229r/3=020/015, *yandurulsa m.* 217v/3=018/036, *yazsa m.* 154v/3=010/015, *yüdsä m.* 83v/7=005/029, *yükünsä-män* 193v/5=015/033; -mAz/-mAs (mU) m. *aymas m.* 99v/4=006/050, 165v/6=011/031, 165v/7=011/031, *bermäs m.* 97r/2=006/019, *bilmäs m.* 99v/4=006/050, 165v/6=011/031, 165v/7=011/031, *bolmas m.* 130r/2=007/188, 148v/4=009/092, 193v/5=015/033, *bulmas m.* 110r/1=006/145, *ärmäs-m.* 100r/7=006/056, 101r/6=006/066, 102v/4=006/079, 105r/9=006/104, 130r/4=007/188, 162v/8=010/108, 165v/3=011/029, 169r/8=011/086, 190r/2=014/022, 213r/3=017/093, *ärmäs-mü m.* 128v/4=007/172, *ärmäz m.* 224r/3=019/020, *ḳazġanmas m.* 112r/7=006/164, *ḳılmaz m.* 177v/8=012/053, 179r/2=012/067, *ḳolmas m.* 103v/3=006/090, *ḳorḳmas-män* 102v/5=006/080, *ortaḳ ḳatmas m.* 217v/6=018/038, *ortaḳ ḳatıġlılardın* 182v/2=012/108, *ölsä m.* 224v/8=019/033, *sävmäz m.* 102v/1=006/077, *sezinmäs-m.* 217v/3=018/035, *tapunmas m.* 162r/9=010/104, 166r/2=011/034, *täprämäs m.* 180r/5=012/080, 219v/3=018/060, *tilämäz m.* 170v/4=011/088, *udu barmas m.* 99v/5=006/050, 154v/2=010/015, *yād ḳılsa m.* 219v/8=018/063, *żāyiʿ ḳılmaz m.* 57r/4=003/195; -ġlI (oḳ) m. *boyun beriglilärdin m.* 161r/9=010/090, *boyun süglilärniŋ ilkisi m.* 112r/6=006/163, *bütüglilärniŋ ilkisi m.* 125r/1=007/143, *köz tutuġlılardın m.* 155r/3=010/020, 162r/8=010/102, *küç ḳılıġlılardın m.* 165v/7=011/031, *olturuġlı oḳ m.* 113v/3=007/016, *tutuġlılardın män* 119r/9=007/071, *tüşriglilärdä yegräki m.* 178r/7=012/059, *yarlıḳaġlı m.* 194r/6=015/049, *yaratıġlı m.* 193v/3=015/028; -GAn m. *alġanıŋ m.* 43v/3=003/055, *arıġ ḳılġanıŋ m.* 43v/3=003/055, *ḳutġarġan m.* 135v/9=008/048, 232r/8=020/082, *kötürgänin m. 43v/3=003/055, yarlıḳaġan m.* 18v/9=002/160; -dAçI m. *indürdäçi m.* 94v/5=005/115, *ḳıldaçı-m.* 5r/1=002/030, 14v/8=002/124, 108v/2=006/135, 171r/3=011/093, *ḳıldaçı m.* 216v/1=018/023, *ḳorḳut(t)açı m.* 163r/4=011/002, 165r/6=011/025, *säwünç berdäçi m.* 163r/4=011/002, *yārī berdäçi m.* 132r/6=008/009.

mäŋgü "sonsuz, ebedî" (KB 6, DLT-I 44, ED 350b bäŋgü,). *m.* 46v/6=003/088, *m.+lär* 35v/9=002/275, 39v/1=003/015, 49r/8=003/116, mäŋgü ḳal- "ebedî kalmak" *m. ḳal-*

4v/1=002/025, *m. ḳalıġlı+* 60r/1=004/014, 69v/4=004/093, 145v/1=009/063, 233v/2=020/101, 9v/9=002/081, 10r/1=002/082, 19r/2=002/162, 26r/9=002/217, 33r/2=002/257, 57v/1=003/198, 59v/9=004/013, 5v/9=002/039, 65r/7=004/057, 73r/1=004/122, 78r/2=004/169, 90r/7=005/080, 90v/8=005/085, 95r/6=005/119, 108r/1=006/128, 114r/2=007/020, 114r/2=007/020, 115v/5=007/036, 116v/2=007/042, 140r/8=009/017, 140v//7=009/022, 145v/9=009/068, 146v/4=009/072, 148r/8=009/089, 149v/3=009/100, 156r/1=010/026, 156r/4=010/027, 165r/4=011/023, 172r/1=011/107, 172r/3=011/108, 183v/6=013/005, 190r/5=014/023, 197v/7=016/029, 222v/4=018/108, 232r/1=020/076, mäŋgü ḳınnı tat- "ebedî azabı tatmak" *tat- m. ḳınnı* 158r/6=010/052

mäŋgülüg "sonsuzluk" (KB 5147, DLT-, ED-, WF). *m.+lär* 48v/2=003/107, mäŋgülüg yıġaçı "sonsuzluk ağacı" *m. yıġaçı üzä* 234r/9=020/120

mäŋiliglik "sevinç, memnuniyet, mutluluk" (KB 4907, DLT-, ED 770a mäŋilig (b-)). *m.* 186r/3=013/029

mäŋiz "gibi" (KB 96, DLT-I 60, ED 352a beŋiz). anıŋ *m.* 230v/7=020/058

mäŋizlig "gibi, -a benzer, -la benzer" (KB-, DLT-, ED 771a meŋizlig (b-)). *ādäm ṣıfatı m.* 44r/1=003/059, *ʿādäti* m 38v/9=003/011, *anıŋ m.* 29r/3=002/233, 42v/7=003/047, 48r/4=003/103, 51r/7=003/140, 84v/5=005/036, 107r/5=006/122, 157r/4=010/038, *anlar m.* 48r/7=003/105, *ayıġı m.* 13v/7=002/113, *bu oḳıġu m.* 212v/5=017/088, *būstān m.* 34v/1=002/265, *ekki tişi ülüşi m.* 79r/4=004/176, *ıt m.* 129r/2=007/176, *ḳarġa m* 83r/2=005/031, *ḳuş ṣūrāti m.* 43r/1=003/049, *öldürmiş m.* 92r/2=005/095, *munuŋ birlä m.* 4v/4=002/026, *munuŋ m.* 134r/4=008/031, *ol kim ärsälär m.* 53r/6=003/156, 53v/9=003/162, *ribā m.* 35v/7=002/275, *sözi m.* 14r/7=002/118, *tişi m.* 41v/4=003/036, *yel ṣıfatı m.* 49r/9=003/117, *m.+din* 4r/5=002/023, mäŋizlig ḳıl- "benzerini yaratmak" *m. ḳıl-* 213v/3=017/099

mäŋzäg "benzer, eş" (KB 17, DLT-, ED 771a mänzäg (b-)). *m.+din* 212v/6=017/089, 219r/2=018/054, *m.+i* 212r/8=017/084, *anıŋ m.+i* 3v/3=002/017, 19v/9=002/171, 34r/6=002/264, 129r/1=007/176, *anlarnıŋ m.+i* 3v/3=002/017, 25v/5=002/214, 33v/7=002/261,34r/8=002/265, *bir äwün m.+i täg* 33v/8=002/261, *ekki gürūhnuŋ m.+i* 165r/4=011/024, *kişilärniŋ m.+i* 19v/9=002/171, *kün m.+i* 212r/1=017/078, *anlarıŋ mäŋzäki* 189v/1=014/018, *ol bodun m.+i* 129r/2=007/176, 129r/4=007/177, *taş m.+i* 34r/6=002/264, *uştmaḫnıŋ m.+i* 186v/7=013/035, *yaḳınraḳ tirigliknıŋ m.+i* 155v/3=010/024, *täŋäşürlär m.+in* 165r/5=011/024, *m.+iŋä* 229r/7=020/021, *m.+lilär* 130v/3=007/194, *m.+lär* 201r/7=016/074, 209v/4=017/048

mäŋzär "benzer" (KB 1306 DLT-III 403, ED-). *m.* 23r/5=002/194, 27v/8=002/228, 75r/3=004/140, 98v/5=006/038, 112r/2=006/160, 112r/3=006/160, 156r/2=010/027, 16r/6=002/137, 164r/5=011/013, 165r/8=011/027, 185r/1=013/017, 185r/5=013/018, 188v/7=014/010, 188v/9=014/011, 205v/5=016/126, 222v/7=018/109, 222v/7=018/110, *m. käçdilär* 162r/7=010/102, *m. täg* 128r/7=007/169

mäŋzäş- "benzemek (KB -, DLT-, ED-, WF-). *m.-di mü yaratıġ* 184v/7=013/016, *bolġaylar m.-mäz* 227v/7=019/082

mäŋzäşig "benzer, eş, emsal" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *m.+i* 45r/4=003/073

mänfa'at (A) "fayda, yarar" (KB-, AT-, R-). mänfa'at al- "faydalanmak" *m. al-* 61r/9=004/024

mänfa'atlan- (A.+T) "faydalanmak" (KB -, AT -, R-,). *m.-sa* 23v/2=002/196

mänzil (A) "menzil, konak yeri, ev" (KB 1387, AT-, R-,). *künni m. ḳıl-* 205v/017=9

märtäbä (A) "derece" (KB-, AT-, R -). *m.+lär* 54r/1=003/163

märvä (A) "Merve, Mekke'de bir dağ adı" (KB-, AT-, R-). *m. tağı* 18v/4=002/158, 18v/4=002/158

märyäm (A) "Hz. Meryem, Hz. İsa'nın annesi" (KB-, AT-, R-). *m.* 41v/4=003/036, 41v/7=003/037, 41v/7=003/037, 41v/7=003/042, 41v/9=003/043, 42v/3=003/045, 42v/6=003/047, 224v/2=019/027, *m.+ni* 223v/8=019/016, *m.+ḳa* 42v/2=003/044, *m.+kä* 223r/2=019, 78r/7=004/171, *'īsā m. oğlı* 86r/4=005/046, 94v/3=005/114, 32r/5=002/253, *m. oğlı 'īsā* 76v/7=004/157, *m. oğlı 'īsā tili üzä* 90r/4=005/078, *m. oğlı* 10v/6=002/087, 141v/9=009/031, 224v/9=019/034, 42v/4=003/045, 78r/7=004/171, 82v/1=005/017, 82v/2=005/017, 89r/9=005/072, 93v/9=005/110, *mäsīh m. oğlı* 89v/6=005/075, *m. üzälä* 76v/6=004/156 , märyäm sūräsi "Kur'an'da 19. sure" *m. sūräsi* 223r/1=019

mäsāḥät "Hz. İsa" (KB -, AT-, R -). *m. ḳılıġlı 'īsā* 78r/6=004/171

mäscid (A) "namaz kılınan yer, mescit" (KB-, AT-, R-). ağırlıġ mäscid "mescid-i haram" *ağırlıġ m.+din* 206r/1=017/00, mäscid tut-"mescit kurmak" *tut- bir m.* 150r/4=009/107

mäṣäl (A) "örnek" (KB-, AT-, R-). *yawuz m.* 200r/2=016/060, *yüksäkräk m.* 200r/2=016/060, *arıġsız söz m.+i* 190r/8=014/026, mäṣäl toḳı- "örnek vermek" *toḳıdımız m.+lär* 192r/1=014/045, *toḳıyur taŋrı m.+lärini* 190r/8=014/025, mäṣäl ur- "örneklemek" *ur- m.* 185r/2=013/017 217r/7=018/032, 201r/7=016/075, 201v/1=016/076, 204v/2=016/112, 190r/6=014/024, *ur- taŋrı m.+lär* 185r/3=013/017

mäsīḥ (A) "Hz. İsa" (KB -, AT-, R-). *m.* 42v/4=003/045, 89v/1=005/072, *m. märyäm oğlı* 89v/6=005/075, *m.+ni* 82v/1=005/017, 82v/2=005/017, 141v/7=009/030, 76v/7=004/157, *turur mäsīḥ* 89r/9=005/072

mäşġul (A) "oyalama" (KB-, AT 187, R-). mäşġul ḳıl- "oyalamak" *m. ḳıl-* 192v/2=015/003

mätā' (A) "mal, servet" (KB-, AT-, R-). *m.* 57r/8=003/197, 185r/1=013/017, *aç- m.+larnı* 178v/5=012/065, äw mätā'ı "ev eşyası" *äw m.+ndın* 227r/8=019/074

mäzgīt (F) "namaz kılınan yer, mescit" (KB-, AT 190, R 182). *bir m.* 150r/7=009/108, *tegmä m. ḳatında* 114v/9=007/029, *tegmä m. üskindä* 115r/3=007/031, *m.+lär içindä* 22r/9=002/187, ağırlıġ mäzgīt "Mescid-i haram" *ağırlıġ m. tapa* 17v/7=002/149, 17v/9=002/150, *ağırlıġ m. üskindä* 22v/9=002/191, 24r/2=002/198, 134r/8=008/034, 139r/7=009/007, 139r/8=009/007, *ağırlıġ m.+ni* 140v//2=009/019, *ağırlıġ m.+kä* 23v/5=002/196, 26r/5=002/217, *ağırlıġ m.+din* 79v/4=005/002, *yawumasunlar ağırlıġ m.+kä* 141v/2=009/028, ağırlıġ mäkkä mäzgīti "mescid-i haram" *ağırlıġ mäkkä m.+i* 17r/6=002/144, mäzgīt et- "mescit yapmak" *et- m.* 216r/6=018/021, mäzgītkä kir- "mescide girmek" *kir- m.+kä* 206v/2=017/007, taŋrı mäzgītläri "Allah'ın mescitleri" *taŋrı m.+lärini* 13v/8=002/114, *taŋrı m.+lärni* 140r/7=009/017, 140r//8=009/018, yıraḳraḳ mäzgīt "Mescid-i aksa" *yıraḳraḳ m.+kä* 206r/1=017/001

mı/mi bkz. mu/mü/mı/mi.

mıŋar "pınar" (KB-, DLT-III 280, ED 351b bıŋar (p-)). *aḳar m.+lar içindä* 194r/4=015/045

mıṣr (A) "Mısır şehri" (KB-, AT-, R-). *m. kändindä* 174v/7=012/021, *kiriŋlär m.+ḳa* 181v/4=012/099, *m.+da* 161r/2=010/087, ʿazīz-i mıṣr "Mısır hükümdarı" *ʿazīz-i m.* 180r/1=012/078, 180v/8=012/088, ʿazīz-i mıṣr ḫatunı "Mısır hükümdarının eşi, Zeliha" *ʿazīz-i m. ḫatunı* 175v/4=012/030, 177v/5=012/051

mında "bundan" (KB 83, DLT-, ED-). *m. burun* 56r/1=003/183, *m. ke̱din* 125v/5=007/150, *m. öŋdün* 77r/7=004/162

miḥrāb (A) "mihrap" (KB-, AT-, R-). *m.+ḳa* 41v/7=003/037, miḥrābda namāz ḳıl- "mihrapda namaz kılmak" *namāz ḳıl- m.* 41v/1=003/039

mihrbān (F) "şefkatli, merhametli" (KB-, AT-, R-). *m.* 112v/4=007, *m. turur* 24v/8=002/207, 151v/1=009/117, 152v/6=009/128, 152v/9=010, 17r/4=002/143

mihrbānlıḳ (F.+T) "merhameti olan" (KB-, AT-, R -). *m.* 223v/5=019/013

millät (A) "topluluk" (KB -, AT-, R-). *anlarnıŋ m.+läriŋä* 14v/1=002/120

mīkāʿil (A) "Mikail, dört büyük melekten biri olup görevi rızkların paylaştırılmasıdır." (KB-, AT-, R,). *m.+ḳa* 12r/2=002/098

miŋ "bin, sayı (1000)" (KB 2, DLT-, ED 346b biŋ). *m.* 137v/2=008/066, *m. färiştälärdin* 132r/6=008/009, *utgaylar ekki m.+ni* 137v/2=008/066, *yängäylär m.+ni* 137r/9=008/065, *m.+lär* 30v/1=002/243, bäş miŋ "beş bin (5000)" 50r/6=003/125, ekki miŋ "iki bin" *ekki m.+ni* 137v/2=008/066, üç miŋ "üç bin (3000)" 50r/5=003/124

min- "binmek" (KB 576, DLT-, ED 348a bin-). *m.-dilär* 220r/5=018/071, *m.-gil* 166v/5=011/042, *m.-iŋlär* 166v/3=011/041

miŋäş- "üst üste binmek, birbiri üstüne binmek; çatallanmak" (KB-, DLT-III 399, ED 771a miŋäş- (b-)). miŋäşmiş miŋäşmädük ḫurmā yıġaçı+ "çatallı ve çatalsız hurma" *ḫurmā yıġaçıdın m.-miş m.-mädük* 183v/1-2=013/004, *çıḳardımız m.-miş äwün* 104v/8=006/099

miŋiş- "(at üstüne) binmek" bkz. miŋäş- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *m.-ip* 30r/4=002/239

minnät (A) "başa kalkma" (KB-, AT-, R 184). *m.* 34r/2=002/262, *m. birlä* 34r/5=002/264, minnät ḳıl- "iyilik etmek, lutfetmek" *m. ḳıl-* 2r/2=001/007,54r/2=003/164

mīrāṯ (A) "miras" (KB-, A-, R 185). mīrāṯ al- "miras almak, varis olmak" *m. al-* 79r/2=004/176, 121v/8=007/100, 59r/6=004/011, 223r/7=019/006, 223r/7=019/006, 29r/3=002/233, 62v/2=004/033, 193r/8=015/023, mīrāṯ al(ı)n- "miras alınmak, varis olunmak" *m. alın-* 59v/5=004/012, mīrāṯ ber- "miras bırakmak" *m. ber-* 123r/9=007/128, 226v/6=019/063, 124r/4=007/137, mīrāṯ bul- "varis olmak" *m. bul-* 128r/5=007/169, mīrāṯ tut- "varis olmak" *m. tut-* 227v/6=019/080, mīrāṯ yä- "miras yemek" *m. yä-* 60v/2=004/019

mīvä (F) "meyva" (KB-, AT 190, R-). *m.+din* 4r/9=002/025, *m.+lärdin* 18v/1=002/155

miz "Yüklemin çokluk 1. şahıs bildiricisi" krş. biz (KB-, DLT-I 327, ED 388a biz). *anġlar-m.* 5r/3=002/030, *baylar m.* 55v/7=003/181, *bo̱dunlar m.* 193r/2=015/015, *i̱diŋniŋ yalavaçları m.* 169v/8=011/081, *bilgän-m.* 5r/3=002/030, *bilgänräk m.* 209v/1=017/047, 227r/4=019/070, 233v/4=020/104, *boyun sügänlär m.* 46v/2=003/084, *köni sözlüglär m.*

180r/9=012/082, *säwügläri-m.* 82v/5=005/018, *säzāvār-m* 31r/3=002/247, *sezik içindä m.* 188v/4=014/009, *sözlär m.* 224v/4=019/029, *tärsäklär m.* 90v/2=005/082, *tätrü mü m.* 165v/2=011/028, *yārī m.* 2v/6=012/110, *yazuḳluġlardın m.* 93v/1=005/106; -(X)r (mU) (oḳ/ök) m. *adrar säçär m* 100r/5=006/055, 128v/7=007/174, *artuḳ berür m.* 207v/3=017/021, *artuḳ ḳılur m.* 183v/2=013/004, *artuḳluḳ berür m.* 207v/2=017/020, *arturġay m.* 7v/1=002/058, 127v/1=007/161, 178v/7=012/065, 202v/2=016/088, 213v/1=017/097, 227v/5=019/079, *ayur m.* 55v/7=003/181, 76r/3=004/150, 97r/6=006/022, 122r/1=007/101, 171v/2=011/100, 178v/9=012/066, 198v/8=016/040, *başlar m.* 2v/1=002, *bäkütür m.* 173r/2=011/120, *bälgürtür m.* 89v/8=005/075, *berür m.* 128v/5=007/172, 179v/4=012/075, 194r/8=015/053, 194r/9=015/055, 195v/6=015/097, *bilür m.*149v/4=009/101, *bilür ök m.* 203v/8=016/103, *bolur m.* 183v/4=013/005, 215r/7=018/014, *çıḳarur m.* 118r/6=007/057, *äksütür m.* 187r/8=013/041, *äwrär m.*105v/1=006/105, 105v/8=006/110, 215v/5=018/018, *ḫaṭā ıdur m.* 167r/7=011/049, 187r/8=013/041, *içrür m.* 200v/2=016/066, *kädrür-m.* 35r/6=002/271, *kältürür m.* 13r/2=002/106, *ḳertgünür-m.* 3r/7=002/013, 11r/6=002/091, 76r/3=004/150, *ḳılur m.* 162r/4=010/100, 207r/6=017/016, *kigürür m.* 192v/8=015/012, *ḳodar m* 154r/2=010/011, *ḳoparılur m.* 209v/5=017/049, *ḳoparur-m* 33v/2=002/259, 202r/6=016/084, 202v/3=016/089, 213r/8=017/097, *ḳorḳar m.* 87r/2=005/052, 230r/4=020/045, *ḳoyu berür m.* 55r/8=003/178, 55r/8=003/178, *kömärlär m.*108r/2=006/129, *kömärlär m. oḳ* 103v/2=006/089, *körär m.* 118v/1=007/060, 118v/8=007/066, *körür m.* 175v/5=012/030, 180r/2=012/078, *kötrür m.* 103r/2=006/083, *köz tutar m.*144r/7=009/052, *ḳutġarur m.* 162r/9=010/103, *küdäzür m* 55v/7=003/181, *mīrāṣ berür m.* 226v/6=019/063, *oḳır mu m.* 101v/7=006/071, *oḳıyurm.* 32r/2=002/252, *oḳıyur m* .43v/9=003/058, 48v/2=003/108, *oldurur m.* 225r/7=019/040, *öldürür-m.* 4v/7=002/028, *rūzī berür m.* 111r/2=006/152,. 208r/7=017/031, 235r/6=020/132, *sayur m.* 227v/9=019/084, *säwünç berür m.* 223r/8=019/007, *seznür m.* 118v/9=007/066, 165r/9=011/027, *suvarur m.* 118r/5=007/057, *tanar m.* 76r/3=004/150, *tanuḳ bolur m.* 108r/4=006/130, *tapnur m.* 15v/7=002/133, *tapınur m.* 1v/3=001/005, *tägrür m.* 178r/3=012/056, *terär m..* 97r/6=006/022, 107v/7=006/128, 156r/5=010/028, 157v/5=010/045, 227v/9=019/085, *täwrär m.* 105v/1=006/105, *täzgindürür m.* 51r/7=003/140, 118r/7=007/058, *tilär m.* 94v/1=005/113, 109r/1=006/138, 169v/7=011/079, 235r/6=020/132, *tilänür m.* 2r/1=001/005, *tirgürür m.* 193r/8=015/023, *turur m.* 18v/2=002/156, 173v/9=012/008, 174r/6=012/014, *udar m.* 131v/5=007/203, *uḳturur m.* 155v/3=010/023, *umnur m.* 90v/6=005/084,*unut(t)urur-m.* 13r/1=002/106, *urur m.* 160r/6=010/074, *ündürür m.* 196v/2=016/011, *yād ḳılur-m.* 5r/3=002/030, *yanut berür m.* 103r/5=006/084, 116r/8=007/040, 116r/9=007/041, 126r/1=007/152,.154r/7=010/013, 175r/1=012/022, 234v/7=020/127, *yandurulur m.* 101v/7=006/071, *yıġar m.* 170v/3=011/088, *yorıtur m.* 218r/8=018/047, -(mA) GAy (ok/ök) m. *adırgay m.* 156r/6=010/028, *anuḳ ḳılġay m.* 227r/2=019/068, *arturġay m.* 7v/1=002/058, 127v/1=007/161, 178v/7=012/065, 202v/2=016/088, 213v/1=017/097, 227v/5=019/079, *arturġay oḳ m.* 188r/8=014/007, *ayġay m.* 221/1=018/088, 156r/5=010/028, *ayġay oḳ m.* 113r/1=007/007, *aymas m.* 99v/4=006/050, *bergäy-m* 51v/7=003/145, 72r/7=004/114, 76r/6=004/152, 77r/9=004/162, 164r/8=011/015, 111v/4=006/157, 167r/7=011/048, *bergäy ök m.*

57r/6=003/195, 67r/2=004/074, 147r/3=009/075, *birüktürgäy m.* 222r/4=018/099, *bolġay m.* 195v/4=015/092, 195v/5=015/095, *bolġay oḳ m.* 114r/7=007/023, 101r/2=006/063, 125v/4=007/149, 129v/3=007/182, 130r/7=007/189, 147r/3=009/075, 155r/9=010/022, *boyun bergäy ök m.* 203r/9=016/096, *çıḳar bolġay m. tirig.* 227r/1=019/066, *çıḳarġay m.* 116v/2=007/043, 194r/4=015/047, 207r/2=017/013, *çıḳarġay oḳ m.* 120v/9=007/088, 189r/4=014/013, 227r/3=019/069, *elätgäy ök m.* 212v/2=017/086, *eliglägäy m.* 166r/8=011/038, *etgäy m.* 216r/6=018/021, *ewdürgäy m.* 207r/8=017/018, *äwürgäy ök m.*17r/5=002/144, 72r/9=004/115, *ıḏġay oḳ m* 128r/1=007/167, *ḳaytġay m.* 206v/4=017/008, *ḳaytarġay m.* 206r/8=017/006, *käçürgäy m.* 222r/4=018/100, *käldürgäy m.* 202v/4=016/089, *kältürgäy m* 63v/4=004/041, 178v/6=012/065, 214r/2=017/104, *kältürgäy ök m.* 230v/7=020/058, *kältürsä m.* 63v/3=004/041, *kämişgäy-m* 52r/6=003/151, 161v/1=010/092, *kertüngäy ök m.* 124r/1=007/134, *kertgünmägäy m.* 213r/2=017/093, *kertgünmägäy ök m.* 212v/7=017/090, *ḳılġay m.*33v/1=002/259, 209r/7=017/045, *ḳılġay oḳ m.* 189r/5=014/013, *ḳılmaġay m.* 218v/1=018/048, *ḳınaġay m.* 145v/5=009/066, 149v/5=009/101, 221r/9=018/087, *kigürgäy m.* 62r/6=004/030, 62r/8=004/031, 65r/7=004/057, 72r/9=004/115, 72v/9=004/122, 65r/5=004/056, 65r/8=004/057, *kigürgäy ök m* 57r/6=003/195, *kirmägäy ök m.* 83r/5=005/022, 83r/9=005/024, *ḳoḏġay m.* 227r/6=019/072, 117v/1=007/051, *ḳoḏmaġay m.* 218r/9=018/047, *ḳoparġay m.* 234v/5=020/124, *körgitgäy m.* 157v/7=010/046, *körgütgäy m.* 229r/9=020/023, *kötürgäy m.* 129r/1=007/176, 157v/7=010/046, *ḳurtarġay m.* 227r/5=019/072, *mīrāṣ tutġay m.* 227v/6=019/080, *oḳıġay m.* 211v/2=017/071, *ornatġay oḳ m.* 189r/6=014/014, 198v/9=016/041, *öldürgäy m.* 123r/8=007/127, *örtgäy m.* 62r/7=004/031, *sınaġay oḳ m.* 18r/9=002/155, *sorġay oḳ m.* 113r/1=007/006, 113r/1=007/006, *sürgäy m.* 227v/9=019/086, *tartınġay oḳ m.* 178r/8=012/061, *taturġay m.* 159v/6=010/070, *tägşürgäy m.* 65r/5=004/056, *täprämägäy m.* 233r/1=020/091, *tergäy m.* 218r/9=018/047, 233v/3=020/102, *tergäy ök m.* 227r/2=019/068, *tirig ḳoḏġay m.* 123r/8=007/127, *tiriglik bergäy m.* 203v/2=016/097, *tutġay m.* 174v/7=012/021, *üḏürmägäy m.* 231v/5=020/072, *yanut bergäy ök m.* 203v/2=016/097, *yanġay m.* 133r/4=008/019, *yandurġay m.* 229r/7=020/021, *yapşurġay m.* 207r/1=017/013, *yarlıḳaġay m.* 127v/1=007/161, *yüklängäy m.* 206r/9=017/006; -(mA)GA m. *satġın almaġa m.* 93r/9=005/106; -sA m. *açsa m.* 154r/4=010/012, 191r/9=014/038, 193r/1=015/014, *bälgürtsä m.* 199r/3=016/044, *bersä m.* 212r/7=017/083, *bilsä-m.*17r/1=002/143, 94v/2=005/113, *bolsa m.* 94v/2=005/113, 97v/6=006/027, 97v/7=006/029, 121r/1=007/088, 174v/1=012/017, 183v/4=013/005,. 209v/4=017/049, *boyun bersä m.* 102r/1=006/071, *indürsä m.* 106r/1=006/111, *kältürsä m.* 222v/7=018/109, *kältürsä m.* 63v/3=004/041, *keniktürsä m.* 163v/6=011/008, *ḳılsa m.* 37v/7=002/286, 169r/9=011/087, *ḳoparsa m.* 106r/1=006/111, *oḳısa m.* 213r/3=017/093, *ölsä m.* 226v/9=019/066, *örtsä m.* 191r/9=014/038, *särinsä m.* 189v/8=014/021, *tapunsa m.* 119r/5=007/070, *tartsa m.* 163v/8=011/009, *tatursa m.* 155r/3=010/021,163v/8=011/009, 163v/9=011/010, *tägşürsä m.* 203v/5=016/101, *tägürsä m.* 121v/9=007/100, *tiläsä m.* 103r/2=006/083, 121v/9=007/100, 128v/9=007/176, 134r/4=008/031, 170v/1=011/087, 182v/6=012/110, 207r/5=017/016, 207r/8=017/018, 207r/9=017/018, 212v/2=017/086, *unutsa m.*

37v/7=002/286, *yalŋuz ḳodsa m.* 119r/5=007/070, *yansa m.*121r/2=007/089, *yandurulsa m* 97v/5=006/027, *yesä m.* 94v/1=005/113; *-ġlI m. ädgü ḳılıġlılar-m.* 3r/4=002/011, *ḳatıġlılar-m.*18v/3=002/156, *käçrüglilär m.* 123r/8=007/127, *ḳılıġlılar-m.*16v/1=002/139, *kiriglilär m.* 83r/6=005/022, *ḳoparılġular m.* 213v/2=017/098, *ḳorḳılıġlılar m.*194r/8=015/052, *köz tutuġlılar m.* 111v/9=006/158, 144r/8=009/052, *ḳutġarıġlılar m.* 194v/3=015/059, *küç ḳılıġlılar m.* 93v/4=005/107, 180r/3=012/079, *küdaziglilär m.* 174r/4=012/012, *mīrāṣ alıġlılar m.* 193r/8=015/023, *olturuġlılar m.* 83v/1=005/024, *saḳnıġlılar m.*174r/4=012/011, *sözlüglär m.* 110r/6=006/146, 110v/8=006/151, *tanıġlılar m* 120r/1=007/076, *tapnuġlılar-m.*16r/9=002/138, *tükäl ḳılıġlı m.* 172r/6=011/109, *uġraġlılar m.*145r/1=009/059, *ziyān ḳılıġlılar m.* 174r/7=012/014; *-dAçI(lAr) m. ḳıldaçı m.* 210r/9=017/058, *ḳıldaçılar m.* 178r/9=012/061; 214v/9=018/008, *ḳınadaçı m.* 210r/9=017/058, *yegidtäçi m.* 94v/3=005/114; -mAz/-mAs m. *ayrıt kämişmäz m.* 46v/1=003/084, *aymas m.* 99v/4=006/050, *aymas-m.*167v/6=011/054, *bütmäz m.* 148v/8=009/094, *ärmäs m.* 123v/7=007/132, 160v/2=010/078, 167v/5=011/053, 167v/5=011/053, 177r/5=012/044, 179v/2=012/073, 180r/8=012/081, 188v/9=014/011, 207r/5=017/015, *fārmānlamas m* 116v/1=007/042, *ıdmas-m.* 219r/5=018/056, *ıdmaz m* 67v/8=004/080, *inmäs-m.* 226v/6=019/064, *indürmäs m.*193r/6=015/021, *kämişmäz m.* 37v/4=002/285, *keniktürmäs-m.* 171v/8=011/104, *kärtgünmäs m.* 107r/8=006/124, *ḳılmas m* 117v/5=007/053, *kizlämäs-m.* 93v/1=005/106, *ḳolmas m.* 167v/1=011/051, *körmäs-m.* 104r/7=006/094,.165r/7=011/027, 165r/9=011/027, *ḳulluḳ ḳılmasa m.* 44r/8=003/064, *oḳımas-m* 215r/7=018/014, *tilämäs-miz* 178v/6=012/065, *toḳışmas-m.* 30v/9=002/246, *udu barmas-m.* 100r/7=006/056, *uḳmas m.* 170v/8=011/091, *urmas-m.* 189r/3=014/012, *yalġanḳa tutmas-m.* 97v/5=006/027, *żāyiᶜ ḳılmaz m.* 128v/1=007/170, 217r/4=018/030

mu/mü/mı/mi "soru edatı" mu *m.* 5r/2=002/030, 5r/7=002/033, 6r/6=002/044, 6r/6=002/044, 6r/7=002/044, 8v/2=002/067, 9r/7=002/075, 9v/1=002/076, 9v/7=002/080, 9v/7=002/080, 16v/1=002/140, 16v/3=002/140, 25r/2=002/210, 25v/8=002/215, 30v/7=002/246, 40r/1=003/020, 46r/2=003/080, 46r/4=003/081, 46r/4=003/081, 51v/1=003/142, 54r/4=003/165, 54r/4=003/165, 60v/6=004/020, 64v/4=004/049, 64v/9=004/053, 65r/1=004/054, 65v/5=004/060, 68r/2=004/082, 75r/6=004/141, 75r/6=004/141, 77v/6=004/165, 83r/2=005/031, 87v/7=005/059, 87v/9=005/060, 89v/5=005/074, 89v/8=005/076, 93v/5=005/108, 93v/9=005/112, 96v/2=006/014, 98r/5=006/032, 98v/9=006/040, 99v/5=006/050, 99v/5=006/050, 101v/7=006/071, 102r/5=006/074, 102r/8=006/076, 102r/9=006/077, 102v/2=006/078, 102v/6=006/080, 106r/7=006/114, 110v/1=006/148, 114r/5=007/022, 114r/5=007/022, 114v/7=007/028, 116v/7=007/044, 117r/6=007/049, 117v/5=007/053, 118v/4=007/063, 118v/8=007/065, 119r/2=007/069, 122v/4=007/113, 122v/6=007/115, 123r/6=007/127, 124v/1=007/140, 126r/7=007/155, 128r/7=007/169, 128r/9=007/169, 128v/7=007/173, 129v/4=007/184, 130r/8=007/190, 130v/4=007/195, 140r//1=009/013, 140r//4=009/016, 145v/4=009/065, 153r/1=010/002, 153r/6=010/003, 154v/5=010/016, 154v/7=010/018, 156v/3=010/031, 156v/5=010/034, 156v/7=010/035, 156v/8=010/035, 157r/4=010/038, 159v/4=010/068, 160r/9=010/077, 160r/9=010/077, 164r/4=011/013, 164r/7=011/014, 165r/5=011/024, 165v/6=011/030, 166r/4=011/035, 167v/1=011/051, 168v/1=011/062, 169r/5=011/072,

169r/6=011/073, 169r/8=011/087, 171r/1=011/092, 176v/4=012/039, 176v/4=012/039, 181v/1=012/096, 182v/5=012/109, 184v/5=013/016, 184v/6=013/016, 184v/6=013/016, 184v/7=013/016, 184v/7=013/016, 185r/6=013/019, 186r/7=013/031, 186v/3=013/033, 190v/2=014/028, 191v/8=014/044, 194r/9=015/054, 1966/2=016/017, 197r/1=016/017, 197r/1=016/017, 199r/4=016/045, 199r/4=016/045, 199r/7=016/048, 199v/3=016/052, 199v/9=016/059, 201r/4=016/072, 201r/9=016/075, 209r/1=017/040, 211r/6=017/068, 213r/4=017/094, 218v/6=018/050, 220r/1=018/066, 220r/6=018/072, 220r/9=018/075, 221/6=018/094, 222r/8=018/103, 227r/1=019/066, 227r/1=019/067, 227v/4=019/078, 229v/8=020/040, 232v/3=020/086, 232v/4=020/086, 233r/2=020/093, 234r/9=020/120, *muŋḳa* 132r/5=008/009; mü *m.* 7v/8=002/061, 9v/2=002/077, 13r/2=002/106, 13r/3=002/107, 13r/4=002/108, 15v/6=002/133, 16r/9=002/139, 16v/3=002/140, 25v/4=002/214, 30v/1=002/243, 30v/6=002/246, 33r/2=002/258, 33v/4=002/260, 34v/2=002/266, 40r/6=003/023, 44v/3=003/065, 46r/6=003/083, 50r/4=003/124, 51v/1=003/142, 51v/4=003/144, 51v/4=003/144, 53v/9=003/162, 64r/2=004/044, 64v/6=004/051, 66v/6=004/072, 67r/7=004/077, 68v/5=004/088, 70r/5=004/097, 74v/9=004/139, 75r/5=004/141, 80r/3=005/003, 85r/1=005/040, 86v/7=005/050, 89v/5=005/074, 9r/9=002/076, 94v/7=005/116, 95v/8=006/006, 97r/1=006/019, 97v/9=006/030, 100r/2=006/053, 108r/3=006/130, 10v/1=002/085, 112r/6=006/164, 119r/5=007/070, 119r/7=007/071, 119v/8=007/075, 120r/5=007/080, 121v/8=007/100, 122v/5=007/115, 123r/2=007/123, 125v/1=007/148, 125v/5=007/150, 128v/4=007/172, 129v/5=007/185, 142v/9=009/038, 145r/9=009/063, 145v/3=009/065, 145v/3=009/065, 146r/6=009/070, 147r/6=009/078, 149v/8=009/104, 152v/1=009/126, 158r/4=010/051, 158v/5=010/059, 158v/7=010/059, 160v/1=010/078, 165r/5=011/024, 169v/5=011/078, 169r/1=011/081, 178r/6=012/059, 178v/3=012/064, 180r/4=012/080, 181r/1=012/089, 181r/2=012/090, 183v/4=013/005, 184v/7=013/016, 185r/7=013/019, 186v/4=013/033, 187r/7=013/040, 187r/8=013/041, 188v/1=014/009, 188v/5=014/010, 189v/3=014/019, 190r/6=014/024, 190v/2=014/028, 200r/1=016/059, 201r/2=016/071, 201r/2=016/071, 201v/7=016/079, 209v/5=017/049, 210v/6=017/061, 213v/2=017/098, 215r/1=018/009, 220r/6=018/071, 220r/8=018/074, 222r/6=018/102, 225v/4=019/046, 226v/9=019/065, 226v/9=019/066, 227v/4=019/078, 227v/8=019/083, 228r/9=019/098, 228r/9=019/098, 228v/7=020/009, 230v/6=020/057, 231r/6=020/065, 231r/6=020/065, 231v/2=020/071, 232v/4=020/086, 232v/7=020/088, 232v/8=020/089, 234v/9=020/128, 235r/7=020/133; *ärkäkni mü* 109v/6=006/144, *tişini mü* 109v/6=006/144, mı/mi *m.* 121v/6=007/097, 121v/6=007/098, 121v/7=007/099, 182r/8=012/107, 211r/7=017/069, mi *m.* 39r/9=003/015, 185r/1=013/017

mundın "bundan, *bu* işaret zamirinin çıkma hâli" *m.* 128v/5=007/172, 155r/9=010/022, 169v/1=011/076, 175v/3=012/029, 216v/2=018/024, 221/4=018/093, 223v/9=019/017, *m. aşnu* 47r/5=003/093, 51v/2=003/143, 54r/4=003/164, *m. öŋdün* 111v/8=006/158, 90r/2=005/077, 97v/6=006/028, *m. soŋ* 54a/7=003/172, *m. soŋra* 39v/7=003/019, 44r/3=003/061, 48r/7=003/105, 52v/1=003/152, *m. ḳutġarsa* 101r/2=006/063

munı "bunu, *bu* işaret zamirinin belirtme hâli" *m.* 33r/7=002/259, 49v/3=003/118, 85r/6=005/041, 95v/7=006/005, 107r/9=006/124, 110v/4=006/150, 141v/9=009/031, 143r/9=009/042, 209v/7=017/051, *m. täg* 56v/8=003/191

muḥämmäd (A) "Hz. Muhammed" (KB-, AT-, R-). *m.* 51v/3=003/144, 227v/3=019/077, 228v/3=020/001, *m. yalavaçḳa* 195v/9=016, *m.+ni* 205v/9=017, *m.+ḳa* 195v/9=016, 233r/9=020/099, *m.+kä* 153r/2=010/002, 204v/3=016/112, 234v/8=020/127

muḥkämät (A) "sağlamlaştırılmış, berkitilmiş" (KB-, AT-, R-). *m. bärkitilmiş* 38r/9=003/007

muḳırr (A) "itiraf" (KB-, AT-, R-). muḳırr käl- "(suçu) itiraf etmek" *m. käl-* 149v/5=009/102

mun- "bunamak, saçmalamak" (KB 294, DLT-II 30 ED bun-348a). *m.-ar temäs ärsä silär* 181r/8=012/094

muŋaḏ- "bunalmak" (KB 29, DLT-, ED 350a buŋad-). *m.-sa açlıḳ içindä* 80r/4=005/003, *m.-sa küç ḳılmağlı* 110r/3=006/145, *m.-sa silär* 106v/7=006/119

muŋal- "bunalmak, dara düşmek, mecbur kalmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *m.-sa küç ḳılmazlıḳıŋ* 204v/8=016/115

muŋluġ "fakir" (KB-, DLT-III 382, ED 769a, muŋluġ (b-)). muŋlug bol- "fakir olmak" *kim bolsa m.* 58v/3=004/006

muŋluḳ "sıkıntı", metinde "günah, suç" (KB-, DLT-III 382, ED 769a, muŋluġ (b-)). *yazuḳı m.+ı* 9v/9=002/081

muŋsuz "ihtiyacı ve sıkıntısı olmayan, sıkıntısız, zengin" (KB 6 DLT- ED 351b buŋsuz). *m.* 47v/2=003/097, 58v/2=004/006, 74r/4=004/131, 74v/1=004/135, 108r/8=006/133, 159v/3=010/068, *m. turur* 34r/4=002/263, 34v/9=002/267, 188v/1=014/008, *m.+lar* 148v/6=009/093, muŋsuz ḳıl- "sıkıntısını ve ihtiyacını gidermek" *m. ḳıl-* 49r/7=003/116, 73v/9=004/130, 117r/5=007/048, 141v/3=009/028, 141r/6=009/025, 157r/1=010/036, 162r/6=010/101,171v/4=011/101, 179r/2=012/067, 179r/4=012/068, 195r/7=015/084, *m. ḳılığlılar* 189v/6=014/021

muŋsuzluḳ "sıkıntısız olma, muhtaç olmama" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *m.+ındın* 74r/1=004/130

muŋuḳ- "bunalmak, ümitsizliğe düşmek" (KB 2391, DLT-II 395, ED 769a muŋuḳ-). *kim m.-sa artuḳ tilämäk* 20r/4=002/173

munçulayu "böyle, bunun gibi" (KB-, DLT-, ED-, WF). *m.* 180v/5=012/086

muŋar "buna, bu zamirinin yönelme hâli" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *m. köndür-* 116v/4=007/043, *m. tapun-* 229r/2=020/014

munda "bunda, burada, bu zamirinin bulunma-çıkma hâli" (KB-, DLT-I 74, ED-, WF-). *m.* 2v/2=002/002, 53r/1=003/154, 83v/1=005/024, 216v/2=018/024, 228v/8=020/010, *m. aḏın* 154v/1=010/015, *m. burun* 13r/5=002/108, *m. käçmäzlikin* 204v/8=016/115, *m. öŋdün* 4v/1=002/025, 69v/8=004/094, 74v/4=004/136, 77v/4=004/164, 103r/3=006/084, 117v/4=007/053, 122r/2=007/101, 126r/6=007/155, 128v/6=007/173, 137v/9=008/071, 141v/8=009/030, 141v/8=009/030, 144r/1=009/048, 144r/4=009/050, 150r/5=009/107, 160r/5=010/074, 161v/1=010/091, 167r/8=011/049, 168v/1=011/062, 169v/4=011/078, 172r/5=011/109, 173v/1=012/003, 173v/6=012/006, 178v/4=012/064, 179v/8=012/077, 180r/5=012/080, 181v/6=012/100, 190r/3=014/022, 191v/8=014/044, 193v/2=015/027, 205r/3=016/118, 223r/8=019/007, 223v/2=019/009, 224r/6=019/023, 227r/1=019/067, 232v/9=020/090, 234r/5=020/115, *m. öŋdüŋ* 11r/8=002/091, 87v/8=005/059

mundağ "böyle, böyle, bunun gibi" (KB 175, DLT-I 36, ED 349b buntağ). *m.* 227v/5=019/079, 227v/7=019/082; **mundağok** *m.* 9r/3=002/073, 91r/7=005/089, 102r/6=006/075, 105v/5=006/108, 106r/3=006/112, 107r/6=006/123, 108r/2=006/129, 108v/7=006/137, 118r/6=007/057, 118r/7=007/058, 126r/1=007/152, 154r/5=010/012, 155v/7=010/024, 157r/6=010/039, 160r/6=010/074, 173v/5=012/006, 174v/8=012/021, 178r/2=012/056, 179v/5=012/076, 186r/3=013/030, 187r/2=013/037, 221/3=018/091, 22v/1=002/187, 232v/6=020/087, 233r/5=020/096, 234r/2=020/113, 234v/6=020/126, 234v/7=020/126, 234v/7=020/127

munoḳ "tam bu" *m.* 15r/3=002/126

munu "işte, işte bu" (KB 85, DLT-I 126 ED-). *m.* 7v/1=002/058, 16v/6=002/142, 101r/7=006/067, 104r/3=006/093, 109r/2=006/138, 111v/4=006/157, 116v/5=007/043, 123r/8=007/127, 133r/3=008/012, 134v/3=008/036, 166v/6=011/043, 175r/3=012/023, 199v/6=016/055, 220v/4=018/078, 221r/4=018/083, 221/1=018/088

munuŋ "bu işaret zamirinin ilgi hâli" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *m.* 15r/7=002/127, 134r/4=008/031, *m. birlä* 4v/4=002/026, 35v/6=002/275, 40r/8=003/024, 44v/1=003/064, 45r/9=003/075, 45v/9=003/079, 46r/1=003/079, 48v/1=003/106, 49r/1=003/112, 49r/2=003/112, 109v/8=006/144, *m. içindä* 173r/2=011/120, 211v/4=017/072, *m. üçün* 52v/5=003/153, 53r/3=003/154, 53r/8=003/156

mūsā (A) "Hz. Musa, Firavunu ve tebasını dine davetle görevlendirilmiş peygamber" (KB-, AT-, R-). *m.* 46r/9=003/084, 6v/9=002/054, 7r/3=002/055, 7v/6=002/061, 16r/5=002/136, 84r/1=005/020, 83r/4=005/022, 83r/8=005/024, 122r/6=007/104, 122v/5=007/115, 123r/7=007/127, 123v/2=007/129, 123v/9=007/134, 124r/8=007/138, 124v/5=007/142, 125r/1=007/144, 160v/8=010/084, 213v/7=017/101, 219v/3=018/060, 220r/1=018/066, 228v/9=020/011, 229r/5=020/017, 229r/7=020/019, 229v/5=020/036, 230r/2=020/040, 230r/9=020/049, 230v/7=020/057, 231r/1=020/061, 231r/5=020/065, 231r/8=020/067, 232r/9=020/083, 232v/2=020/086, 232v/7=020/088, 233r/1=020/091, *ıḏtımız m. yalavaçnı* 122r/4=007/103, 171r/7=011/096, *m. birlä* 123v/5=007/131, *m. bitigi* 164v/1=011/017, *m. boḏunı* 31r/8=002/248, *m. boḏunıŋa* 7v/3=002/060, 8v/2=002/067, 125v/4=007/150, 188r/5=014/006, *m. iḏisi* 123r/1=007/122, *m. sawçı* 228v/7=020/009, *m. taŋrısıŋa* 231v/1=020/070, *m. yalavaç* 11r/9=002/092, 13r/5=002/108, 124v/6=007/143, 160r/9=010/077, 160v/3=010/080, 160v/4=010/081, 161r/3=010/088, 188r/9=014/008, *m. yalavaç birlä* 124v/4=007/142, *m. yalavaç boḏunıŋa* 123r/8=007/128, *m. yalavaç boḏunındın* 127r/2=007/159, *m. yalavaçnı* 188r/3=014/005, *m. yalavaçda keḏin* 30v/6=002/246, *m. yalavaçḳa* 127r/4=007/160, 161r/2=010/087, 6v/6=002/051, *öḏürdi m. boḏunında* 126r/5=007/155, *tu(t)tı m. boḏunı* 125r/9=007/148, *tüşti ḳuḏı m. ögsüz* 124v/9=007/143, *m.+nı* 103r/4=006/084, 160r/6=010/075, 226r/1=019/051, *m.+ḳa* 6v/8=002/053, 76v/1=004/153, 77v/5=004/164, 103v/6=006/091, 10v/5=002/087, 111r/7=006/154, 232r/2=020/077, *berdimiz m.+ḳa bitigni* 172r/6=011/110, 206r/3=017/002, *kertgünmädi m.+ḳa* 160v/6=010/083, *yarlıġ ıḏtımız m.+ḳa* 122v/7=007/117, *m.+kä* 213v/6=017/101, *m.+da* 76r/8=004/153, *m.+dın* 126r/3=007/154

musallaṭ (A.) "rahatsız eden, sataşan" (KB-, AT-, R-). musallaṭ ḳıl- "musallat etmek" *m. ḳıl-* 69r/2=004/090

muyan (Skr) "sevap" (KB 3224, DLT-III 172, ED 386a buyan). *m.* 133v/9=008/028, 140v//7=009/022, 55v/3=003/179, 70r/2=004/095, 72r/7=004/114, 81r/8=005/009, *kedinki m.* 178r/4=012/057, *yanut m. ärdi* 12v/6=002/103

muyanlık (Skr+T) "hayrat, sadaka" (KB 484, DLT-III 172, ED 387a buyanlığ). muyanlık bağışla- "sadaka vermek" *m. bağışla-* 69r/9=004/092, muyanlık ber- "bağışta bulunmak" *m. beriglilärkä* 181r/1=012/088, muyanlık kıl- "sadaka vermek" *m. kıl-* 86r/2=005/045, 180v/9=012/088

muzārät bin ä'r-rabīʿ "Muzārät bin ä'r-Rabīʿ, Tebük seferine katılmayan üç sahabeden biri" (KB-, AT- R-) *m.* 151v/1=009/118

müjdä (F) "sevinç" (KB -, AT-, R 189). *m.* 50r/7=003/126, müjdä ber- "müjde vermek, müjdelemek" *m. ber-* 140v/6=009/021, 42v/3=003/045, 142r/7=009/034, 40r/5=003/021, 41v/2=003/039, *m. beriglilär* 77v/5=004/165

mülk (A) "taşınmaz ve gelir getiren mal" (KB B37, AT-, R-). *taŋrı m.+niŋ* 40v/2=003/026, *m.+ni* 40v/3=003/026, 40v/3=003/026, *süläymän yalavaç m.+i üzä* 12r/8=002/102, *m.+i üzä* 153r/5=010/003, 183r/5=013/002, uluġ mülk ber- "hükümdarlık vermek" *ber- uluġ m.* 65r/3=004/054

mü'min (A) "mümin, iman eden, inanan" (KB B77, AT-, R -). *m. içindä* 139v/4=009/010, *öldürmäk m.+ni* 69r/8=004/092, *öldürsä m.+ni* 69v/4=004/093, *m.+kä* 75a/7=004/146, 205v/9=017, *m.+lär* 40v/7=003/028, 50r/2=003/122, 72r/8=004/115, *m.+lär ara* 150r/5=009/107, *m.+lär turur* 207v/2=017/020, *m.+lär üzä* 54r/2=003/164, 71r/6=004/103, *m.+lärni* 54r/7=003/166, *kodsa m.+lärni* 55r/9=003/179, *sınasa m.+lärni* 133r/1=008/017, *m.+lärkä* 12r/1=002/097, 131v/2=008, 146v/3=009/072, 152r/3=009/122, 152v/6=009/128, 206v/5=017/009, *bağırsak m.+lärkä* 131v/2=008, *yarlıkamak m.+lärka* 158v/4=010/057, *m.+lärdä adın* 74v/9=004/139, *m.+lärdin* 31r/9=002/248, 40v/7=003/028, 150v/3=009/111, *m.+läri* 1v/1=001,

mü'minä (A) "iman eden, inanan (kadın)" (KB-, AT-, R-). *m. uraġutlarka* 146v/3=009/072

mün- "binmek" bkz. min- (KB 2354, DLT-I 421, ED 348a bin-). *m.-sä silär* 196r/8=016/008

müŋrä- "böğürmek" (KB-, DLT-II 403, ED 770b müŋrä-(b-)). *m.-yü* 232v/7=020/088, *m.-mäk* 125v/1=007/148

münkär (A) "inkâr edilen, kabul edilmeyen" (KB-, A-, R-). münkär işdin kıl- "kötülük işlemek" *m. işdin kıl-* 90r/5=005/079, münkär işdin yıġ- "kötülüklükten alıkoymak" *m. işdin yıġarlar* 145v/7=009/067

müstäcāb (A) "lâyık, uygun" (KB-, AT-, R-). müstäcāb kıl- "kabul kılmak" *m. kıl-* 187v/5=014, duʿānı müstäcāb kıl- "duayı kabul etmek" *m. kıl- duʿānı* 132r/6=008/009

müsülmān (A) "Allah'a teslim olmuş kimse, Müslüman" (KB 3250, AT-, R 189). *m.+ın (Vasıta)* 182r/3=012/101, *m.+lar birlä* 123r/6=007/126, müsülmān bol- "teslim olmak" *m. bol-* 40r/1=003/020, 40r/2=003/020

müsülmānlık (A+T) "Müslümanlık" (KB 5488, AT-, R189). *m. dīnini tayladım* 80r/3=005/003, *m. ḥālda* 47r/8=003/095, *m. içrä* 32v/6=002/256, *m. yolına* 112r/4=006/161, *m.+ın* 114v/9=007/029, *açar köksin köŋlin m.+ka* 107v/2=006/125, *köp köni m.+ka* 162v/2=010/105

müynüz "boynuz" (KB-, DLT-I 504 ED 352a büŋüz). *ekki m.* "=Zu'l-ḳarnäyn, Büyük İskender. Büyük İskender'in lakabıdır. iki boynuz sahibi anlamına gelir. Başının her iki yanında hayvan boynuzuna benzeyen iki top saç bulunduğu için böyle adlandırılmıştır." 221/5=018/094

n

nafaḳa (A) "yardım, geçimlik, nafaka" (KB-, AT 193, R -). nafaḳa ḳıl- "harcamak, yardım olarak vermek" *n. ḳıl-* 23r/6=002/195, 25v/7=002/215, 25v/8=002/215, 26v/4=002/219, 34r/9=002/265, 35r/8=002/272, 35r/8=002/272, 39v/4=003/017, 62v/5=004/034, 63r/7=004/038, 63v/1=004/039, 131v/7=008/003, 134v/2=008/036, 137r/1=008/060, 142r/7=009/034, 147r/8=009/079, nafaḳa ḳıl(ı)n- "harcanmak, yardım olarak verilmek" *n. ḳılın-* 201r/9=016/075

nā-ḫoş (F) "hoş olmayan, hoşa gitmeyen" (KB-, AT-, R-). *n. boldı* 234v/2=020/121

nā-ḫoşnūd (F) "memnun olmayan" (KB -, A -, R 190). na-ḫoşnūd bol- "memnun olmamak" *n. bol-* 69v/4=004/093, 90r/7=005/080

nā-sipās (F) "nankör" (KB-, AT-, R 194). *n..* 163v/8=011/009

na'l (A) "ayakkabı" (KB-, AT 193, R-). *ekki n.+ıŋnı* 229r/1=020/012

namāz (F) "namaz" (KB 3277, AT-, R 189). *n. birlä* 6r/7=002/045,18r/7=002/153, 226r/5=019/055, *n. ärür* 71r/6=004/103, *n.+nı* 70v/6=004/102, 226r/5=019/055, *n.+ḳa tu(t)tılar* 87v/6=005/058, *n.+da keḏin* 93r/9=005/106, *mäniŋ n.+ım* 112r/5=006/162, *n.+ıŋ* 169r/8=011/087, *oḳımaġıl n.+ıŋda* 214r/8=017/110, *ärmädi n.+ları* 134v/1=008/035, *n.+ları üzä* 104r/1=006/092, namāz ḳıl- "namaz kılmak" *n. ḳıl-* 41v/1=003/039, 41v/6=003/041, 70v/8=004/102, 147v/9=009/084, 191v/2=014/040, kün orta namāz "ikindi namazı" *kün orta n.+nı* 30r/3=002/238, namāz ḳılġu yär "namaz kılma yeri" *n. ḳılġu yärni* 15r/1=002/125, namāzdın ḳısḳa tut- "namazı kısaltmak" *ḳısḳa tut- n.+dın* 70v/4=004/101, namāzdın yāḏındın yıġ- "(Allah'ı) anmaktan ve namazdan alıkoymak" *yıġar yāḏındın n.+dın* 91v/3=005/091, namāzlar üzä küḏäz- "namaz kılmak" *küḏäz- n.+lar üzä* 30r/3=002/238, namāzḳa käl- "namaza gelmek" *käl- n.+ḳa* 144v/2=009/054, namāzḳa ḳop- "namaz kılmak için kalkmak" *ḳıl- n.+ḳa* 75r/8=004/142, 80v/5=005/006, namāzḳa yawu- "namaza yaklaşmak" *y.-maŋlar namāzḳa silär äsrük ärkän..* 63v/6=004/043, namāznı aḏaḳın ḳıl- "namazı dosdoğru kılmak" *aḏaḳın ḳıl- n.+nı* 2v/3=002/003, 6r/5=002/043, 13r/9=002/110, 20v/6=002/177, 81v/4=005/012, 128v/1=007/170, 131v/7=008/003, 161r/3=010/087, 190v/5=014/031, 191r/7=014/037, 212r/1=017/078, namāznı aḏaḳın tut- "namaz kılmak" *aḏaḳın tut- n.+nı* 10r/4=002/083, 67r/8=004/077, 71r/5=004/103, 77r/8=004/162, 87v/1=005/055, 139r/4=009/005, 102r/2=006/072, 139v/5=009/011, 140r//9=009/018, 146v/1=009/071, 172v/3=011/114, 185v/1=013/022, 229r/2=020/014, namāznı färmānla- "namazı emretmek" *färmānla- n.+nı* 235r/6=020/132, namāznı ötä- "namaz kılmak " *ötä- n.+nı* 71r/4=004/103, namāznı päyvästä ḳıl- "namaz kılmak" *päyvästä ḳıl- n.+nı* 36r/2=002/277, namāznı żāyiʿ ḳıl-"namazı terketmek" *żāyiʿ ḳıl- n.+nı* 226v/1=019/059, namāznı zākātnı buyur- "namazı ve zekâtı emretmek" *buyur-*

n.+nı 224v/6=019/031, turup namāz ḳıl- "yürüyerek ya da binmiş olarak namaz kılmak" *turup n. ḳıl- ya taḳı minişip* 30r/4=002/239

namāzsızlıḳ (F.+T) "kadınların ay hâli, âdetli oldukları zaman" (KB-, AT-, R-). *n. içindä* 27r/3=002/222, 27r/4=002/222, üç namāzsızlıḳ ḳatıġ arıġınça "üç ay hâli (hayız veya temizlik müddetince)" *üç n. ḳatıġ arıġınça* 27v/5=002/228

nār (F) "nar, meyva" (KB-, AT-, R -). *n. oḫşaşıġlı+* 104v/9=006/099, 109r/8=006/141

naẓar (A) "bakma, gözetleme" (KB-, AT-, R-). naẓar ḳıl- "göz açtırmak" *n. ḳıl-* 96r/5=006/008

naru 1. "taraf" *n.* 220r/1=018/065, 2. "başka, başkası" *anda n.+ḳıḳa* 11r/7=002/091

nā-şāyästä (F) "yaraşır olmayan, uygun olmayan" (KB-, AT-, R-). *n.* 56v/8=003/191

ne "ne" bkz. nä (KB B20 , DLT-I 44, ED 774a nä). *n.* 25v/8=002/215, 41v/7=003/037, 44v/3=003/066, 44v/8=003/070, 44v/9=003/071, 47v/3=003/098, 47v/4=003/099, 48v/9=003/112, 67v/6=004/079, 67v/6=004/079, 70r/4=004/097, 74r/2=004/131, 92v/1=005/097, 100v/5=006/060, 104v/5=006/097, 117r/5=007/048, 139r/8=009/007, 159r/7=010/066, 163v/6=011/008, 180r/5=012/080, 196v/1=016/010, 227v/3=019/077

nä "ne; ne, nesne, şey, mal" bkz. ne (KB B20, DLT-I 44, ED 774a nä). *n.* 4v/8=002/029, 8r/6=002/063, 8v/4=002/068, 8v/6=002/069, 8v/7=002/070, 15v/2=002/130, 14r/4=002/116, 26v/4=002/219, 29v/4=002/235, 30v/8=002/246, 31v/9=002/251, 32r/8=002/253, 32v/2=002/255, 32v/2=002/255, 32v/3=002/55, 35v/3=002/273, 47r/3=003/092, 49r/6=003/115, 50v/1=003/129, 50v/2=003/129, 53v/3=003/159, 59v/1=004/012, 62v/2=004/033, 67v/5=004/078, 73r/7=004/126, 74r/1=004/131, 74r/3=004/131, 74r/4=004/132, 78r/4=004/170, 78r/9=004/171, 78v/1=004/171, 79v/1=005/001, 82v/2=005/017, 82v/3=005/017, 82v/7=005/018, 87v/9=005/060, 88r/9=005/064, 90v/5=005/084, 92v/1=005/097, 95r/8=005/120, 100v/2=006/059, 106r/66=006/113, 106r/7=006/113, 106v/6=006/119, 108v/5=006/136, 108v/6=006/136, 109r/3=006/139, 110r/6=006/146, 110v/8=006/151, 110v/8=006/151, 112r/6=006/164, 116v/2=007/043, 122v/8=007/117, 134r/7=008/034, 135r/3=008/041, 142v/8=009/038, 145v/2=009/064, 146v/8=009/074, 156v/3=010/032, 156v/9=010/035, 158r/3=010/050, 158r/8=010/054, 158v/1=010/055, 159v/3=010/068, 165v/1=011/028, 168v/2=011/063, 169v/7=011/079, 170v/1=011/087, 170v/1=011/088, 172r/2=011/107, 174r/3=012/011, 175r/6=012/025, 177r/9=012/047, 177v/3=012/050, 177v/4=012/051, 181r/1=012/089, 184v/3=013/015, 185r/5=013/018, 187r/6=013/039, 187v/8=014/002, 189r/2=014/012, 190v/2=014/027, 193v/5=015/032, 194v/2=015/057, 195r/8=015/085, 197v/8=016/030, 199r/3=016/044, 199r/9=016/049, 199v/2=016/052, 199v/3=016/053, 199v/8=016/057, 202v/2=016/087, 210v/6=017/062, 214v/9=018/007, 215r/1=018/008, 218v/1=018/048, 219v/6=018/063, 221r/9=018/088, 226v/2=019/060, 226v/8=019/065, 227v/1=019/075, 227v/5=019/079, 227v/6=019/080, 228v/6=020/006, 228v/6=020/006, 228v/6=020/006, 228v/6=020/006, 229r/5=020/017, 229v/5=020/038, 231r/9=020/069, 231v/7=020/073, 232r/4=020/078, 232r/9=020/083, 233r/4=020/095, 233v/8=020/110, 233v/8=020/110, 234r/8=020/119, *n.+ni* 41v/5=003/040, 42v/7=003/047

näçä "ne kadar, nice, nasıl" bkz. neşä (KB 23, DLT-I 49, ED 775a näçä). *n.* 3v/8=002/020, 19v/8=002/170, 25r/4=002/211, 26v/9=002/221, 27r/1=002/221, 31v/5=002/249,

33r/8=002/259, 51v/8=003/146, 73v/7=004/129, 74r/9=004/135, 83r/9=005/024, 93r/3=005/104, 93v/1=005/106, 95v/8=006/006, 98r/8=006/035, 111r/3=006/152, 111v/1=006/156, 112v/8=007/004, 121r/1=007/088, 133r/5=008/19, 160v/5=010/082, 182r/6=012/105, 195r/4=015/078, 207r/6=017/017, 213r/9=017/097, 215v/8=018/019, 215v/9=018/019, 227r/8=019/074, 228r/8=019/098, *n.+ni* 234v/9=020/128

näçämä "ne kadar" (KB 5860, DLT-III 38, ED 775a näçämä). *n.* 132r/5=008/008, 142r/3=009/032, 142r/4=009/033, 17r/2=002/143, 181r/4=012/091, 192r/2=014/046, 92r/4=005/100

näçük "nasıl, neden, niçin" (KB-, DLT-I 79, ED 775b näçük). *n.* 13r/5=002/108, 127r/9=007/161

näfs (A.) "kendi" (KB, 3342, AT-, R-). *öz n.+läri içindä* 29r/9=002/234

nägü "ne, nasıl, niçin" bkz. negü (KB B38, DLT-III 215 ED 776b nägü). *n.* 4v/4=002/026, 108r/9=006/133, 12r/9=002/102, 13r/9=002/110, 15v/9=002/134, 15v/9=002/134, 16v/5=002/141, 16v/5=002/141, 16v/6=002/142, 29v/7=002/236, 35r/3=002/270, 35r/9=002/272, 59r/5=004/011, 59v/2=004/012, 59v/3=004/012, 61r/7=004/024, 63r/4=004/036, 63r/9=004/039, 63v/7=004/043, 122v/2=007/110, 158v/7=010/060, 160v/3=010/080, 179v/2=012/074, 184r/1=013/008, 184r/1=013/008, 194r/9=015/054, 207r/8=017/018, 230v/1=020/051, 233r/2=020/092

negü "ne, nasıl" bkz. nägü (KB B38, DLT-III 215 ED 776b nägü,). *n.* 23r/8=002/196, 23v/3=002/196, 25v/7=002/215, 59r/4=004/011, 61r/9=004/024, 67r/2=004/075, 68v/4=004/088, 73v/3=004/127, 80r/5=005/004, 82v/3=005/017, 89r/2=005/068, 93v/7=005/109, 96v/1=006/013, 98v/8=006/040, 99r/7=006/046, 99r/9=006/047, 113r/8=007/012, 136v/8=008/060, 179r/9=012/071, 181v/9=012/100, 197r/7=016/024, 198r/1=016/031, *n.+kä* 15v/7=002/133, *n.+lär* 162r/5=010/101

näk "şey, mal" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *n.* 21v/1=002/183, 30v/7=002/246, 31r/4=002/247, 58v/3=004/006, 87v/7=005/059, 87v/9=005/060, 116v/7=007/044, 117v/5=007/053, 153r/7=010/014, 156v/5=010/034, 156v/7=010/035, 164r/7=011/014, 170v/5=011/089, 174v/5=012/019, 178v/3=012/064, 181r/1=012/089, 184v/6=013/016, 184v/6=013/016, 189v/6=014/021, 199v/9=016/059, 201r/4=016/072, 201r/9=016/075, 219r/6=018/056, 220r/1=018/066, 221/6=018/094, 222r/8=018/103, 226v/9=019/065, 228r/9=019/098, 228v/7=020/009, 231v/5=020/072, 234r/9=020/120, 235r/4=020/131, *anıŋ n.* 33r/6=002/259, *aytur ärdi n,* 229v/8=020/040, *n.+ni* 20r/4=002/173, 221/3=018/091, *n.+din* 185r/1=013/017, 203v/2=016/097, 225v/8=019/049, *ḳamuġ n.+din* 191r/2=014/034, *n.+läri* 107r/7=006/123, *kötürdimiz n.+lärni* 232v/6=020/087, *kältürmüş n.+lärini* 178r/9=012/062, **bu dünyā näkini al-** "dünya malını almak" *al- bu dünyā n.+ini* 128r/6=007/169, **dünyā näkini tilä-** "dünya malını dilemek" *tilä- dünyā n.+ini* 137v/4=008/067

nälük "niçin, neden, nasıl" (KB 241, DLT-I 392, ED 777a nälük). *n.* 56r/2=003/183, 67v/1=004/077, 67v/1=004/077, 82v/5=005/018, 88r/6=005/063, 98v/3=006/037, 99r/3=006/043, 11r/7=002/091, 127v/6=007/164, 131v/5=007/203, 139v/8=009/013, 14r/6=002/118, 143v/2=009/043, 152r/3=009/122, 155r/2=010/020, 158r/4=010/050, 164r/3=011/012, 183v/9=013/007, 185v/9=013/027, 192v/5=015/007, 215r/8=018/015,

217v/6=018/039, 217v/7=018/039, 218v/3=018/049, 225r/9=019/042, 234v/6=020/125, 235r/7=020/133, 235r/9=020/134

nälüklüg "bahane, delil" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *n.* 9v/1=002/076, 33r/3=002/258, 77v/6=004/165, 102v/4=006/080, 110v/3=006/149, *n. mü sözläşür sılär* 102v/5=006/080

nämä "ne, nasıl, ne kadar, ne derecede" bkz. nemä (KB-, DLT-III 214, ED 777b neme). *n.* 11v/3=002/093, 12v/5=002/102, 15r/6=002/126, 24v/7=002/206, 55r/1=003/173, 56v/2=003/187, 57r/9=003/197, 65v/1=004/058, 108v/6=006/136, 125v/5=007/150, 126r/1=007/152, 135r/1=008/040, 135r/1=008/040, 137r/6=008/064, 146v/7=009/073, 216v/4=018/026, 217r/7=018/031, 217r/7=018/031

nemä "nasıl, ne kadar, ne derecede" bkz. nämä (KB-, DLT-III 214, ED 777b neme). *n.* 35r/5=002/271, 39r/2=003/012, 51r/3=003/136, 52r/8=003/151, 54r/1=003/162, 72r/9=004/115, 88r/5=005/062, 88r/7=005/063, 88v/6=005/066, 90r/5=005/079, 90r/6=005/080, 139v/3=009/009, 171v/1=011/098, 171v/2=011/099, 185r/6=013/018, 185v/5=013/024, 190v/4=014/029, 197r/=016/025, 197v/7=016/029, 197v/9=016/030, 200r/1=016/059, 216v/4=018/026, 217r/3=018/029, 217r/3=018/029, 218v/6=018/050

näŋ "nesne, şey, mal" (KB B72 DLT-I 12, ED 778b neŋ). *n.+kä* 7v/8=002/061

närsä "şey, nesne" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *n.* 3v/9=002/020, 6v/2=002/048, 14v/6=002/123, 21r/1=002/178, 28r/2=002/229, 32v/4=002/255, 37v/2=002/285, 38r/6=003/005, 40v/4=003/026, 40v/8=003/028, 43v/6=003/055, 44v/3=003/066, 46r/3=003/081, 47r/5=003/093, 48v/3=003/109, 49v/4=003/118, 49v/9=003/120, 50v/1=003/128, 51v/5=003/144, 52v/5=003/153, 53r/1=003/154, 53r/3=003/154, 53r/3=003/154, 54r/2=003/163, 54r/6=003/166, 54r/9=003/167, 55r/5=003/176, 55r/7=003/177, 60v/6=004/020, 65v/3=004/059, 82v/1=005/017, 85r/7=005/041, 85v/2=005/042, 91v/8=005/094, 96v/9=006/019, 104r/2=006/093, 133r/5=008/19, 141r/6=009/025, 143r/2=009/039, 143r/8=009/042, 157r/1=010/036, 157v/4=010/044, 168r/2=011/057, 169r/6=011/072, 201v/5=016/077, 202v/5=016/089, 211v/7=017/074, 217r/9=018/033, 220r/6=018/071, 223v/2=019/009, 224v/2=019/027, 226v/3=019/060, 227r/2=019/067, 227r/4=019/069, 228r/2=019/089, *n. birlä* 43r/3=003/049, 43r/3=003/049, 53v/8=003/161, 54a/4=003/170,18r/9=002/155, 184v/1=013/014, *n. içindä* 112r/1=006/159, 44v/3=003/066, *n. üzä* 13r/2=002/106, 13r/8=002/109, 13v/5=002/113, 13v/6=002/113, 17v/6=002/148, 33v/3=002/259, 34r/7=002/264, 37v/2=002/284, 47v/4=003/098, 54r/6=003/165, 55r/9=003/179, 88v/9=005/068, 163r/7=011/004, 189v/3=014/018, 201r/8=016/075, 201v/1=016/076, *ol n. üzä* 52v/5=003/153, *tägmä bir n. üzä* 68v/1=004/085, 68v/2=004/086, *tägmä n.* 126v/2=007/156, *tegmä n.* 184r/2=013/008, *tegmä n. üzä* 135r/4=008/041, 143r/2=009/039, 164r/4=011/012, 56v/5=003/189, 82v/4=005/017, 82v/9=005/019, 85r/2=005/040, 168r/2=011/057, 218r/6=018/045, 95r/4=005/117, 95r/8=005/120, 96v/7=006/017, *n.+niŋ* 45r/4=003/073, *n.+niŋ idisi* 112r/7=006/164, *n.+niŋ päräsi birlä* 53r/5=003/155, *n.+niŋ päräsini* 43r/5=003/050, *ol n.+niŋ ṣıfatı* 49r/9=003/117, *tegmä n.+niŋ ḳapuġları* 99r/5=006/044, *ḳamuġ n.+niŋ* 104v/7=006/099, *n.+ni* 5r/1=002/029, 19v/9=002/170, 26r/2=002/216, 26r/3=002/216, 28v/4=002/231, 36v/4=002/282, 37r/5=002/282, 38v/8=003/010, 40r/9=003/024, 41r/1=003/029,

41r/1=003/029, 41r/2=003/029, 41v/3=003/036, 43r/5=003/050, 43v/1=003/053, 44r/9=003/064, 46r/4=003/081, 49r/8=003/116, 52r/7=003/151, 52v/6=003/153, 52v/9=003/154, 53r/9=003/156, 53v/8=003/161, 54a/1=003/167, 60v/4=004/019, 63r/2=004/036, 93r/3=005/104, 102v/6=006/080, 130r/9=007/191, 138v/9=009/004, 1966/4=016/020, 200v/9=016/070, 201v/6=016/078, 216v/1=018/023, 220r/9=018/074, 225r/9=019/042, *cümlä n.+ni* 105r/6=006/102, *kamuġ n.+ni* 184v/8=013/016, *tegmä n.+ni* 102v/6=006/080, 105r/5=006/101, 105r/5=006/101, 111r/8=006/154, 121r/3=007/089, 182v/9=012/111, 62v/1=004/032, 207r/1=017/012, 233r/9=020/098, 73r/8=004/126, 79r/5=004/176, 105r/6=006/102, 62v/4=004/033, 92v/1=005/097, 138v/2=008/075, 151r/6=009/115, *n.+kä* 38v/2=003/007, 45r/2=003/072, 46r/8=003/084, 46r/8=003/084, 51v/9=003/146, 198v/7=016/040, 201r/6=016/073, *tegmä n.+kä* 230r/9=020/050, *n.+dä* 219r/2=018/054, *n.+din* 40v/9=003/028, 47r/3=003/092, 47r/4=003/092, 47v/6=003/099, 52v/8=003/154, 53v/1=003/157, 58r/6=004/004, 72r/3=004/113, 98v/6=006/038, 99v/9=006/052, 99v/9=006/052, 101v/2=006/069, 103v/5=006/091, 110r/9=006/148, 129v/6=007/185, 135r/1=008/041, 137r/1=008/060, 138r/3=008/072, 176v/2=012/038, 179r/2=012/067, 179r/4=012/068, 189v/7=014/021, 191r/9=014/038, 198r/7=016/035, 198r/8=016/035, 199r/7=016/048, 209r/6=017/044, 220r/4=018/070, 220v/1=018/076, *bir n.+din* 193r/6=015/021, *tägmä n.+din* 125r/3=007/145, 125r/4=007/145, 193r/5=015/019, 221r/5=018/084, *n.+lärdin* 92r/6=005/101, *n.+lärin* 171v/4=011/101, *äksütmäŋlär n.+lärini* 169r/7=011/085

neşä "niçin" bkz. neşä (KB-, DLT-, ED 775a neşe). *n.* 44v/1=003/065

nätäg "nasıl, ne gibi" (KB A29 DLT-, ED 776a nätäg). *n.* 3r/6=002/012, 3r/7=002/013, 17v/3=002/146, 18r/3=002/151, 19v/3=002/167, 30r/4=002/239, 33r/7=002/259, 33v/2=002/259, 33v/4=002/260, 35v/6=002/275, 36v/2=002/282, 36v/2=002/282, 37v/8=002/286, 38r/7=003/006, 40v/1=003/025, 41v/3=003/040, 42v/6=003/047, 46v/3=003/086, 47v/7=003/101, 4v/7=002/028, 54r/5=003/165, 60v/7=004/021, 63v/3=004/041, 64v/1=004/047, 64v/5=004/050, 66r/1=004/062, 68v/6=004/089, 71r/7=004/104, 77v/1=004/163, 84r/1=005/031, 85v/3=005/043, 88r/9=005/064, 89v/7=005/075, 94v/8=005/116, 97r/3=006/020, 97r/8=006/024, 99r/8=006/046, 101r/5=006/065, 102v/7=006/081, 104r/6=006/094, 105v/9=006/110, 108r/9=006/133, 114v/3=007/027, 114v/9=007/029, 117v/1=007/051, 121r/9=007/093, 123v/3=007/129, 124r/8=007/138, 131v/8=008/005, 139r/7=009/007, 139v/1=009/008, 142v/3=009/036, 146r/3=009/069, 154r/8=010/014, 156v/9=010/035, 157r/7=010/039, 160r/4=010/074, 160v/4=010/081, 166r/8=011/038, 171r/7=011/095, 172r/5=011/109, 172r/9=011/112, 173v/6=012/006, 178v/3=012/064, 182v/4=012/109, 190r/6=014/024, 195v/3=015/090, 198v/2=016/036, 206v/2=017/007, 207v/3=017/021, 207v/8=017/024, 209r/3=017/042, 209v/1=017/047, 209v/3=017/048, 212v/9=017/092, 220r/2=018/068, 223r/9=019/008, 224v/4=019/029, 24r/2=002/198, *n. ärdi* 51r/4=003/137, 120r/9=007/084, 120v/6=007/086, 122r/5=007/103, 186v/2=013/032, *n. ärdim* 96r/8=006/010

nätäglik "ne gibi, nasıl " (KB 12, DLT-, ED 776b nätäglik). *n.* 18r/2=002/150, *n. mü* 16r/9=002/139

nävmīd (F) "ümitsiz" (KB-, AT-, R-). *n.+lär* 50r/9=003/127, umınçsız nävmīd bol- "ümitsiz, bedbaht olmak" *bol- umınçsız n.* 223r/5=019/004, rahmätdin nävmīd bolmış "Şeytan" 5v/1=002/034

näẕr (A) "adak" (KB-, AT-, R191). *n.+din* 35r/4=002/270, näẕr ḳıl- "adak adamak" *n. ḳıl-* 35r/4=002/270, 41v/1=003/035, 224v/1=019/026

nidā (A. nidā') "çağırma, seslenme" (KB-, AT-, R-). *n.* 223r/3=019/001

nīk-baḫt (F) "iyi talihli" (KB B64, AT 196, R -). *n.* 171v/9=011/105

nīk-baḫtlıḳ (F.+ T) "iyi, talihlilik" (KB-, AT -, R-). *n.+nı* 163r/2=011

nifāḳ (A) "münafık, ikiyüzlülük" (KB-, AT-, R-). nifāḳ ḳıl- "münafıklık etmek" *n. ḳıl-* 54r/7=003/167

nikāḥ (A) "nikâh" (KB-, AT-, R 194). nikāḥ bol- "evlenmek" *n. bol-* 28r/6=002/230, nikāḥ ḳıl- "evlenmek" *n. ḳıl-* 28v/5=002/232, *n. ḳılığlılar* 195r/1=015/071

niʿmät (A) "iyilik, nimet" (KB 756, AT-, R 194). *n. birlä* 54a/6=003/171, 55r/1=003/174, *n. turur* 6v/5=002/049, *bulduŋuz n.+i birlä* 48r/3=003/103, *n.+imni* 80r/3=005/003, *mäniŋ n.+imni* 93v/9=005/110, *mänim n.+imni* 6r/9=002/047, *taŋrı n.+ini* 28v/2=002/231, 188r/6=014/006, 190v/3=014/028, 191r/2=014/034, 202r/5=016/083, *taŋrınıŋ n.+ini* 48r/2=003/103, 81r/3=005/007, 84r/1=005/020, *taŋrı n.+iŋä* 204v/6=016/114, *taŋrınıŋ n.+iŋä* 201r/5=016/072, *n.+läri* 88r/8=005/064, *taŋrı n.+lärini* 119r/4=007/069, *taŋrınıŋ n.+lärini* 81v/1=005/011, *anıŋ n.+läriŋä* 205r/7=016/121, *taŋrı n.+läriŋä* 204v/3=016/112, niʿmät ber- "nimet vermek" *n. ber-* 6r/1=002/040, 6r/9=002/047, 6r/1=002/040, 14v/5=002/122, 212r/7=017/083, *ber- n.+ni* 14v/5=002/122, *ber- n.+kä* 201r/2=016/071, *ber- birlä n.+din* 199v/4=016/053, *ber- n.+ini* 197r/2=016/018, taŋrınıŋ niʿmätini tägşür- "Allah'ın nimetini değiştirmek" *tägşür- taŋrınıŋ n.+ini* 25r/5=002/211, niʿmätini tükäl ḳıl- "nimetini tamamlamak" *tükäl ḳıl- n.+ini* 81r/2=005/006, 173v/6=012/006, *tükäl ḳılu ber- n.+mni* 18r/3=002/150

niʿmätlig (A.+T) "nimet mec. (cennet)" (KB-, AT-, R -). *türlüg n.* 222v/4=018/107

nisbät (A) "ilgi, münasebet" (KB-, AT-, R-). yalġanḳa nisbät ḳıl- "yalana ilgi göstermek" *yalġanḳa n. ḳıl-* 38v/9=003/011, 51r/4=003/137

nisbätlig (A.+T) "ilgili, alâkalı" (KB-, AT-, R-). *n.+lär* 45v/9=003/079, 51v/9=003/146

nişān (F) "işaret, alâmet, belirti" (KB 702, AT 196, R 194). *n.* 229r/8=020/022, 43r/4=003/049, *bälgü n.* 17r/9=002/145, *bir n.* 119v/3=007/073, *bir n. bälgü* 161v/2=010/092, *bir n. cāḏūlūḳ ḳılsa* 123v/6=007/132, *boġzıŋa n. asılmış* 79v/2=005/002, *ekki n.* 206v/8=017/012, *ärdi n.* 39r/2=003/013, 173v/8=012/007, *n. birlä* 42v/3=003/049, 43r/6=003/050, *anıŋ ärkliginiŋ n.+ı* 31r/6=002/248, *anlarnıŋ n.+ı birlä* 35v/2=002/273, *n.+ıŋ* 41v/5=003/041, *mäniŋ n.+ıŋ* 223v/3=019/010, *n.+lar* 47v/1=003/097, 12r/3=002/099, 19r/8=002/164, 197r/1=016/016, 227r/6=019/073, *n.+lar birlä* 11r/9=002/092, *n.+lardın* 18v/7=002/159, 43v/9=003/058, *toḳuz n.+ları* 213v/6=017/101, *ḳırtışları n.+ları birlä* 117r/5=007/048, *n.+larımıznı* 38v/9=003/011, *n.+larıŋnı ögrätsä* 15v/1=002/129, *taŋrı n.+larıŋa* 39v/8=003/019, *taŋrınıŋ n.+larıŋa* 40r/3=003/021, 44v/9=003/070, 47v/3=003/098, *taŋrı n.+larındın turur* 18v/4=002/158, nişān ber- "mucize vermek" *n.+larnı ber-* 10v/6=002/087, nişān ḳıl- 1.

"işaretlenmek" *n. ḳıl-* 50r/7=003/125, 2. "alamet göstermek, işaret vermek" *ḳıl- n.* 41v/5=003/041, 223v/2=019/010, kündüz nişānını ḳıl- "gündüzü delil kılmak" *ḳıl- kündüz n.* 206v/9=017/012, tegmä nişānnı kör- "bütün mucizeleri görmek" *kör- tegmä n.+nı* 125r/6=007/146, tün nişānını yoy- "gecenin karanlığını silmek" *yoy- tün n.+ını* 206v/8=017/012

nişānlan- (F+T) "işaretlenmek" (KB-, AT-, R -). *n.-mış* 169r/3=011/083

nişānlıġ (F.+T.) "işaretli" (KB-, AT-, R-). nişānlıġ ḳılın- "işaretlenmek" *n. ḳılın-* 39r/7=003/014

nökär (M) "arkadaş, yoldaş" *n.+i* 217v/5=018/037

nūḥ (A) "Hz. Nuh, Adem peygamberden sonra Kur'an'da adı geçen üçüncü peygamberdir. Kavmi kendisini dinlemediği için ceza olarak su tufanı olmuş ve her şey suyun altında kalmıştır. Sadece Allah'a iman edenler ve her canlı varlıktan bir çift gemiye binerek kurtulmuştur" (KB-, AT-, R-). *n.* 165v/8=011/032, 167r/2=011/046, 167r/5=011/048, *ıḏḏımız n. yalavaç boḏınıŋa* 118r/8=007/059, *kötürdimiz n. birlä* 206r/4=017/003, 226r/8=019/058, *n. boḏunıda keḏin* 119r/4=007/069, *n. boḏunını* 146r/6=009/070, *n. oġlını* 166v/4=011/042, *n. päyġāmbärḳa* 77v/1=004/163, *n. yalavaç boḏunı* 188v/2=014/009, *n. yalavaç sawını* 159v/7=010/071, *n. yalavaçnı* 165r/5=011/025, *tägdi n. yalavaç boḏunıŋa* 170v/5=011/089, *ündädi n. iḏisini* 166v/9=011/045, *n.+nı* 41r/8=003/033, 103r/3=006/084, *n.+ḳa* 166r/5=011/036, *n.+da keḏin* 207r/7=017/017

nū-sipās (F) "nankör" (KB-, AT-, R 194). *nū-sipās* 191r/3=014/034, *ärür nū-sipās.* 211r/6=017/067, 208r/3=017/027

nū-sipāslıḳ (F.+T.) "nankörlük" (KB-, AT-, R-). *n.* 212v/7=017/089, 213v/4=017/099, *n.+ın* 190v/3=014/028, nū-sipāslıḳ ḳıl- "nankörlük etmek" *n. ḳıl-* 18r/6=002/152, 188r/9=014/007

O

oḏaġ "uyanık" (KB 442, DLT-I 149, ED 48b oḏuġ). *o.+lar* 215v/5=018/018, oḏaġ tur- "uyanık olmak, teheccüd namazına kalkmak" *o. tur-* 212r/3=017/079

oġlan 1. "çocuk, oğlan, oğul" *o.* 41v/4=003/040, 42v/6=003/047, 224r/3=019/020, *bu o. turur* 174v/4=012/019, *o. arıġ* 224r/2=019/019, *o. ärdi* 220v/7=018/080, *o.+nı* 220r/8=018/074, *öldürürlär ärdi o.+ŋızlarnı* 124v/3=007/141, *ādäm yalavaçnıŋ ekki o.+ı* 83v/4=005/027, *anıŋ o.+ı* 206r/4=017/003, *ḫoş kälmäsün tawarları o.+ı ḳızları* 148r/2=009/085, *o.+ı birlä* 29r/2=002/233, 29r/2=002/233, *o.+ıŋ* 221r/1=018/082, *o.+ıŋa* 15v/7=002/133, *käçürdimiz taŋrı ḳulı o.+ını* 161r/7=010/090, *ibrāhīm o.+ıŋa* 15v/5=002/132, *o.+ıŋız* 133v/8=008/028, *boġuzlar ärdilär o.+ıŋızlarnı* 188r/7=014/006, *o.+ım* 15v/5=002/132, *mäniŋ o.+um* 180v/6=012/087, *o.+lar* 105r/3=006/100, 218r/7=018/046, 41v/9=003/038, *o.+lar birlä* 206r/9=017/006, 209r/1=017/040, *o.+larnı* 41r/9=003/034, *öldürdilär o.+larnı* 109r/5=006/140, *o.+lardın* 67r/3=004/075, 70r/7=004/098, 73v/2=004/127, *o.+ları* 38v/8=003/010, 49r/8=003/116, 144v/3=009/055, 185v/4=013/023, *çıḳarıldımız sarāylarımızdın*

o.+larımızdın 30v/9=002/247, *o.+larıŋız* 59r/8=004/011, *o.+larıŋıznı* 6v/4=002/049, *öldürmäŋlär o.+larıŋıznı* 110v/7=006/151, *öltürmäŋlär o.+larıŋıznı* 208r/7=017/031, *o.+larıŋızḳa* 29r/5=002/233, *o.+ların* 146r/2=009/069, *o.+larını* 17v/3=002/146, *bilürlär o.+larını* 97r/4=006/020, *anıŋ o.+larını* 41v/4=003/036, *ämüzsünlär o.+larını* 28v/9=002/233, *öldürgäy o.+larını* 123r/8=007/127, *anlarnıŋ o.+ları* 103r/7=006/087, *bolsa atalarıŋızlar o.+larıŋız ḳarındaşlarıŋız cüftläriŋiz yaḳ yawuḳlarıŋız* 141r/1=009/024, *ibrāhīm o.+larındın* 226r/8=019/058, 2. "torun" (KB-, DLT-I 74, ED oğul 83b). *ḳıldı o. yegänçüklär* 201r/4=016/072, ādäm oğlanı "insanoğlu" *ādäm o.+ı* 128v/3=007/172, *ādäm o.+ını* 211r/9=017/070, *ādäm o.+ları* 114v/1=007/026, 114v/3=007/027, 115r/3=007/031, 115v/2=007/035, *ādäm o.+larındın* 226r/8=019/058, oğul oğlanları "Esbat, Yakub'un torun kabileleri" *oğul o.+ları üzä* 46r/9=003/084, taŋrı ḳulı oğlanı "İsrailoğulları", *taŋrı ḳulı o.+ı üzä* 83r/4=005/032, 89v/1=005/072, 232r/5=020/080, *taŋrı ḳulı o.+ınıŋ* 81v/3=005/012, 10r/2=002/083, *taŋrı ḳulı o.+ıdın* 30v/6=002/246, *taŋrı ḳulı o.+ını* 93v/5=005/110, 122r/8=007/105, 124r/1=007/134, 124r/7=007/138, 161r/9=010/090, 214r/1=017/104, 230r/6=020/047, *taŋrı ḳulı o.+ıŋa* 206r/3=017/002, 206r/5=017/004, 213v/7=017/101, *taŋrı ḳulınıŋ o.+ıŋa* 25r/4=002/211, *taŋrı ḳulı o.+ları* 6r/9=002/047, 124r/6=007/137, *taŋrı ḳulı o.+larını* 161v/3=010/093, *taŋrınıŋ o.+ları biz* 14v/4=002/122, 82v/5=005/018, *taŋrı oğlanı* "İsrailoğulları" *taŋrı o.+ıdın* 90r/3=005/078, yaʿḳūb oğlanları "İsrailoğulları" *yaʿḳūb o.+ları* 42v/3=003/049, 233r/4=020/094, *yaʿḳūb o.+larından* 226r/9=019/058, *yaʿḳūb o.+ıŋa* 47r/4=003/093, *yaʿḳūb ḳulı o.+ı* 5v/9=002/040; yol oğlanı "yolcu" *yol o.+ıŋa* 63r/4=004/036, 135r/3=008/041, *yol o.+ınġa* 20v/5=002/177, *yol o.+ları* 145r/4=009/060

oğrı "hırsız" (KB 313, DLT-I 102, ED 90a oğrı). *o.+lar* 179r/9=012/070, 179v/2=012/073, oğrı är "hırsız erkek" *o. är* 84v/7=005/038, oğrı tişi "hırsız kadın" *o. tişi* 84v/7=005/038

oğrılıḳ "hırsızlık" (KB 5768, DLT-I 102, ED oğrılıḳ 93b). oğrılıḳ ḳıl- "hırsızlık yapmak" *o. ḳıl-* 180r/7=012/081

oğul "oğul, çocuk, evlât" (KB C59 DLT-I 37, ED oğul 83b). *o.* 34v/4=002/266, 58v/9=004/009, 59r/5=004/011, 59r/6=004/011, 223r/2=019, 224v/5=019/029, 227v/4=019/077, 228r/4=019/091, *anıŋ o. ḳızını* 218v/6=018/050, *o. birlä* 194r/8=015/053, 223r/8=019/007, *o. ärür* 223r/9=019/008, *o. ḳız* 59v/1=004/012, 59v/1=004/012, 59v/3=004/012, 59v/3=004/012, 78r/9=004/171, 79r/2=004/176, 79r/3=004/176, 187r/5=013/038, *o. ḳız+* 14r/3=002/116, 18v/1=002/155, 59r/2=004/011, 105r/4=006/101, 128v/4=007/172, 160v/6=010/083, 211r/1=017/064, 217v/7=018/039, *anıŋ o.+nı* 210v/8=017/062, *o.+da* 59v/5=004/012, *mänim o.+um* 167r/1=011/045, *o.+um ḳızımdın* 14v/9=002/124, *o.+um* 191v/3=014/040, *ornat(t)ım o.+um ḳızımdın* 191r/6=014/037, *o.+umnı* 191r/4=014/035, *säniŋ o.+uŋ* 180r/7=012/081, *anıŋ o.+ı ḳızındın* 103r/3=006/084, *märyäm o.+ı* 10v/6=002/087, 224v/9=019/034, 42v/4=003/045, 78r/7=004/171, 82v/1=005/017, 82v/2=005/017, 86r/4=005/046, 89r/9=005/072, 93v/9=005/110, 93v/8=005/112, 141v/9=009/031, 94v/3=005/114, *märyäm o.+ı ʿīsā* 76v/7=004/157, *märyäm o.+ı ʿīsā tili üzä* 90r/4=005/078, *mäsīh märyäm o.+ı* 89v/6=005/075, *ʿīsā märyäm o.+ı* 94v/7=005/116, *ʿīsāḳa märyäm o.+ı*

32r/5=002/253, *nūḥ o.+ını* 166v/5=011/042, *o.+umız* 15r/8=002/128, *o.+lardın* 39r/6=003/014, *o.+larıŋız* 61r/5=004/023, *o.+larıŋızını* 44r/4=003/061,*o.+larımızını* 44r/3=003/061, ana+ oġlı "kardeş" *anam o.+ı* 125v/6=007/150, *mäniŋ anam o.+ı* 233r/3=020/094, oġulḳına "yavrucuk" *o.+ḳınam* 166v/5=011/042, oġul oġlanları "torun, nesil, soy" *o. oġlanları üzä* 46r/9=003/084, taŋrı ḳulı oġlı "İsrailoğulları" *taŋrı ḳulı o.+ı* 89r/5=005/070, taŋrınıŋ oġlı "Hz. Uzeyr, Hz. İsa" *taŋrınıŋ o.+ı* 141v/6=009/030, 141v/7=009/030, oġul tut- "evlât edinmek" *tut- o.* 174v/8=012/021, oġul ḳız tut- "çocuk istemek" *tut- o. ḳız* 214r/9=017/111, 225r/1=019/035, 228r/2=019/088, 228r/4=019/092, oġul ḳız tutın- "çocuk istemek" *tutın- o. ḳız* 159v/2=010/068, 214v/6=018/004,

oġulçuḳ 1. "yavrucuk" *o.+um* 173v/3=012/005, 178v/9=012/067 2. "rahim" (KB-, DLT-I 149, ED 86a oġulçuḳ). *suġlur o.+lar* 184r/1=013/008, *ekki tişiniŋ o.+ları* 109v/5=006/143, *o.+ları içindä* 27v/6=002/228, *tişiniŋ o.+ları* 109v/7=006/144

oġurla- "çalmak, hırsızlık etmek" (KB-, DLT-I 300, ED 94a oġurla-/oġırla-). *o.-r oḳ* 193r/3=015/018, *o.-dı oḳ* 179v/8=012/077, *o.-sa* 179v/7=012/077

oḫşaş- "nezeşmemek, benzeri olmak, birbirine benzemek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *o.-urlar* 141v/7=009/030, *o.-tı* 14r/7=002/118, 38v/2=003/007, *o.-ıġlı* 4v/1=002/025, *nar o.-ıġlı* 104v/9=006/099, *o.-ıġlılar* 109r/8=006/141, *o.-ġanlar* 38v/1=003/007, *o.-maġlı* 105r/1=006/099, 109r/9=006/141

oḫşatıl- "benzetilmek, öyle görünmek" (KB-, DLT-, ED 97b oxşat-,). *o.-dı* 76v/8=004/157

oḳ/ök "kuvvetlendirme edatı" (KB B1, DLT-I 37, ED 76b oḳ/ök). *o.* 4r/6=002/024, 12r/3=002/099, 13r/6=002/108, 17v/4=002/147, 18r/9=002/155, 28v/2=002/231, 30v/9=002/247, 31r/2=002/247, 37v/5=002/285, 56r/3=003/184, 56r/6=003/185, 56r/6=003/186, 57r/8=003/196, 66r/6=004/064, 66v/8=004/073, 67v/8=004/080, 72v/2=004/116, 72v/4=004/118, 72v/4=004/119, 72v/5=004/119, 72v/5=004/119, 72v/6=004/119, 74r/2=004/131, 74v/5=004/136, 76r/8=004/153, 77r/5=004/161, 79v/9=005/003, 80v/4=005/005, 81r/4=005/007, 81v/3=005/012, 81v/7=005/012, 82r/9=005/017, 88r/3=005/061, 88r/9=005/064, 89r/1=005/068, 89r/5=005/070, 89v/2=005/072, 89v/3=005/073, 89v/4=005/073, 90r/2=005/077, 90r/2=005/077, 90r/2=005/077, 90r/9=005/082, 90v/1=005/082, 91v/8=005/094, 92r/8=005/097, 92r/8=005/102, 95v/7=006/005, 96v/4=006/014, 96v/6=006/016, 98r/1=006/031, 98r/6=006/034, 98v/2=006/035, 99r/2=006/042, 101r/2=006/063, 102v/1=006/077, 103v/2=006/089, 106r/9=006/114, 109r/5=006/140, 109r/6=006/140, 113r/1=007/006, 113r/1=007/006, 113r/1=007/007, 113r/5=007/010, 113v/3=007/016, 113v/6=007/018, 114r/7=007/023, 116v/7=007/044, 118r/8=007/059, 120v/9=007/088, 121r/1=007/088, 121r/2=007/089, 122r/2=007/101, 123r/4=007/124, 123v/3=007/130, 124r/1=007/134, 125v/3=007/149, 125v/4=007/149, 128r/1=007/167, 129v/3=007/182, 130r/7=007/189, 133r/8=008/016, 137v/9=008/071, 143r/9=009/042, 144r/4=009/050, 145v/3=009/065, 145v/4=009/066, 146v/8=009/074, 147r/3=009/075, 147r/3=009/075, 150r/5=009/107, 154r/6=010/013, 156v/3=010/031, 157v/6=010/045, 161r/6=010/089, 161v/1=010/091, 161v/3=010/093, 161v/7=010/094, 161v/7=010/095, 162v/3=010/105, 162v/8=010/108, 163v/5=011/007, 163v/6=011/008, 163v/9=011/010, 165r/5=011/025, 171r/7=011/096, 175r/4=012/024, 176r/1=012/032, 176r/1=012/032, 176r/5=012/035, 178r/8=012/061,

179v/8=012/077, 180r/4=012/080, 181v/6=012/100, 183v/3=013/005, 187r/4=013/038, 187r/9=013/042, 188r/3=014/005, 188r/8=014/007, 189r/4=014/013, 189r/5=014/013, 189r/5=014/013, 189r/6=014/014, 192v/7=015/010, 193r/2=015/016, 193r/3=015/018, 193v/1=015/026, 193v/9=015/039, 195v/4=015/092, 197r/8=016/026, 198r/9=016/036, 198v/9=016/041, 199v/7=016/056, 200r/6=016/063, 202v/9=016/091, 203r/5=016/093, 206v/1=017/007, 208v/1=017/033, 210r/4=017/055, 211r/9=017/070, 211v/4=017/072, 216v/1=018/023, 220r/3=018/069, 221r/9=018/087, 224r/7=019/024, 225r/6=019/039, 225v/4=019/046, 227r/3=019/069, 229r/4=020/016, 229r/7=020/020, 229v/5=020/037, 231r/5=020/064, 231v/4=020/071, 232r/5=020/080, 232v/8=020/090, 234r/5=020/115; ök *ö.* 2r/1=001/005, 5r/6=002/032, 7v/4=002/060, 9r/7=002/075, 12v/4=002/102, 14r/7=002/118, 15r/7=002/127, 15v/2=002/129, 15v/3=002/130, 16r/7=002/137, 16v/5=002/141, 17r/1=002/143, 17r/5=002/144, 19v/1=002/165, 32v/7=002/256, 35r/3=002/269, 46r/4=003/081, 46r/4=003/081, 49r/7=003/115, 55v/3=003/180, 55v/6=003/181, 56r/1=003/183, 56r/7=003/186, 56v/2=003/188, 56v/3=003/188, 57r/6=003/195, 58r/5=004/003, 65r/2=004/054, 67r/2=004/074, 68v/3=004/087, 70v/2=004/100, 70v/2=004/100, 72r/1=004/112, 72v/5=004/119, 72v/5=004/119, 74v/9=004/140, 77r/2=004/159, 78r/3=004/170, 78v/7=004/174, 79v/3=005/002, 81v/6=005/012, 81v/6=005/012, 82r/5=005/015, 82r/7=005/015, 82v/7=005/019, 82v/9=005/019, 83r/5=005/022, 83r/9=005/024, 83v/5=005/027, 88r/3=005/061, 89r/9=005/072, 89v/3=005/073, 89v/6=005/075, 93v/8=005/109, 94v/9=005/116, 95r/1=005/116, 95r/5=005/118, 96r/6=006/010, 96r/9=006/012, 98r/5=006/033, 98r/8=006/034, 102v/5=006/080, 104r/6=006/094, 104r/8=006/094, 105r/8=006/104, 105v/7=006/109, 106v/6=006/119, 107v/5=006/126, 11r/8=002/092, 111v/3=006/157, 112r/3=006/160, 113v/3=007/017, 115v/9=007/038, 116v/5=007/043, 117v/2=007/052, 117v/4=007/053, 119r/6=007/071, 119v/3=007/073, 120r/3=007/079, 120v/2=007/085, 121r/9=007/093, 121v/3=007/095, 122r/7=007/105, 123r/3=007/124, 124r/1=007/134, 126v/2=007/156, 127r/5=007/160, 133r/3=008/019, 133v/3=008/025, 134r/4=008/031, 134v/7=008/038, 141r/5=009/025, 143v/9=009/048, 148v/8=009/094, 149r/9=009/099, 150r/1=009/105, 151r/7=009/117, 152v/5=009/128, 155r/9=010/022, 158r/5=010/051, 158v/3=010/057, 161v/6=010/094, 162v/7=010/108, 162v/7=010/108, 169r/1=011/069, 169v/1=011/076, 169v/6=011/079, 170v/1=011/087, 170v/5=011/089, 173r/1=011/119, 173v/7=012/007, 179v/2=012/073, 181r/4=012/091, 181v/7=012/100, 182r/1=012/101, 182v/7=012/111, 183v/7=013/006, 186r/4=013/030, 186v/1=013/032, 187r/7=013/040, 187v/2=013/042, 189r/2=014/012, 189r/3=014/012, 191v/4=014/042, 192r/2=014/047, 192r/7=014/052, 192v/9=015/013, 193r/8=015/024, 193r/9=015/024, 196v/4=016/012, 203r/3=016/092, 203r/9=016/096, 203v/2=016/097, 203v/8=016/103, 204v/4=016/113, 206r/5=017/004, 207v/5=017/023, 209r/2=017/041, 209v/7=017/051, 210v/7=017/062, 212v/2=017/086, 212v/7=017/090, 213v/6=017/101, 218r/9=018/048, 219r/2=018/054, 219v/6=018/062, 220r/6=018/071, 220r/9=018/074, 220v/1=018/076, 220v/6=018/079, 221/3=018/091, 224v/2=019/027, 225r/9=019/043, 227r/2=019/068, 227v/4=019/077, 228r/2=019/089, 230v/6=020/056, 230v/7=020/058, 231r/8=020/068, 231v/3=020/071, 231v/4=020/071, 233v/1=020/099, 234r/3=020/114, 234v/6=020/125, *ö.+lär* 206v/2=017/007

oḳ "paylar ve toprak hisseleri üzerine üleşmek için atılan ok; çekilen kura; mirasta düşen pay" (KB 371, DLT-I 37, ED 76a) **ḳımār oḳları** "kura oku, kumar oku" *ḳımār o.+ların* 42v/2=003/044

oḳı- "çağırmak, yüksek sesle okumak," bkz. **oḳu-** (KB B60, DLT-III 254, ED 79a oḳı-). *o.-yur* 18r/4=002/151, 188v/6=014/010, 206v/7=017/011, *o.-yur miz* 32r/2=002/252, 43v/9=003/058, 48v/2=003/108, *o.-yur silär* 73r/9=004/127, *o.-yur silär bitigni* 6r/6=002/044, *o.-yurlar* 49r/3=003/113, 54r/3=003/164, 197r/3=016/020, 13v/6=002/113, *o.-r män* 182v/1=012/108, 225v/7=019/048, *o.-r sän* 168v/2=011/062, *o.-r* 12r/8=002/102, 101r/1=006/063, 154r/3=010/012, *o.-r mu miz* 101v/7=006/071, *o.-r silär* 98v/9=006/040, 99r/1=006/041, 99r/1=006/041, 100r/6=006/056, 176r/2=012/033, 188v/5=014/009, 211r5=017/067, 225v/6=019/048, *o.-rlar* 14v/3=002/121, 99v/7=006/052, 105v/4=006/108, 130v/2=007/194, 159r/8=010/066, 210r/7=017/057, 216v/7=018/028, *o.-rlar bitigni* 161v/6=010/094, *o.-rlar taŋrıda adın* 184v/1=013/014, *o.-mışda kedin* 101v/1=006/068, *o.-dım* 190r/1=014/022, *o. dıŋ* 105v/1=006/105, *o.-dı* 223r/3=019/003, *o.-dımız* 226r/2=019/052, *yaraşı o.-dılar* 128r/8=007/169, *o.-ġaylar* 218v/9=018/052, *o.-ġaylar bitiglärni* 211v/3=017/071, *o.-ġıl* 7v/6=002/061, 8v/3=002/068, 8v/5=002/069, 83v/4=005/027 128v/8=007/175, 159v/6=010/071, 205v/2=016/125, 216v/5=018/027, *o.-ġıl bitigni* 207r/2=017/014, *o.-ŋlar* 114v/9=007/029, 118r/2=007/056, 129r/9=007/180, 130v/3=007/194, 157r/5=010/038, 164r/5=011/013, 210r/5=017/056, 214r/7=017/110, 214r/7=017/110, *o.-ŋlar idiŋizlärni* 118r/1=007/055, *o.-ŋlar ortaḳlarıŋıznı* 130v/6=007/195, *o.-sun* 15r/9=002/129, *o.-sa* 22r/2=002/186, 133v/1=008/024, *o.-sa sän* 130v/2=007/193, 130v/9=007/198, 186r/4=013/030, 203v/3=016/098, *o.-sa sän oḳıġunı* 209r/7=017/045, *o.-sa miz* 213r/3=017/093, *o.-sa silär* 130v/1=007/193, 214r/7=017/110, *o.-ġan* 110v/6=006/151, *o.-r ärdiŋizlär* 115v/7=007/037, *o.-maġay ärdim* 154v/3=010/016, *o.-maġıl* 162v/3=010/106, 214r/8=017/110, *o.-maġıl namāzıŋda* 214r/8=017/110, *o.-maduḳ täg* 154r/4=010/012, *o.-mas sän* 159r/1=010/061, *o.-mas miz* 215r/7=018/014, *o.-maslar* 72v/2=004/117, 72v/3=004/117, *o.-maḳ* 14v/3=002/121, 9v/3=002/078, 223r/4=019/003, *o.-maḳ yaraşı* 184r/9=013/014, *o.-maḳdın ötälmişdä aşnu* 234r/4=020/114, *o.-maḳım birlä* 225v/7=019/048, *o.-maḳıŋ üçün* 214r/3=017/106, *o.-ġlınıŋ o.-maḳıŋa* 22r/2=002/186, *o.-maḳı täg* 206v/7=017/011, *o.-maḳları* 153v/8=010/010, *ärmädi o.-maḳları* 112v/9=007/005, *kedin o.-maḳları* 153v/9=010/010, *o.-maḳları üçün* 228r/4=019/091, *o.-maḳlarındın* 111v/2=006/156, **anadın tuġa bitiyü oḳıyu bilmägli** "ümmî" *ol anadın tuġa bitüyü o.-yu bilmägli* 127r/1=007/158, **taŋ atarda oḳı-** "sabah namazı kılmak" *taŋ atarda o.-maḳ* 212r/2=017/078, **taŋda oḳı-**"sabah namazı kılmak" *taŋda o.-maḳ* 212r/2=017/078

oḳıġu "Kur'an" *o.* 21v/5=002/185, 97r/1=006/019,192v/1=015/001, 214r/3=017/106, 234r/2=020/113, *bir o.* 159r/1=010/061, *bu o.* 157r/2=010/037, 173v/1=012/003, 206v/4=017/009, 212v/5=017/088, *bu o. içindä* 209r/2=017/041, 212v/6=017/089, *o. içindä* 209v/1=017/046, 210v/4=017/060, 219r/2=018/054, *o.+nı* 203v/3=016/098, *uluġ o.+nı* 195v/1=015/087, **bir oḳıġu keltür-** "Kur'an getirmek" *kältür- bir o.* 154v/1=010/015, **oḳıġu indür-** "Kur'an indirmek" *indür- o.* 234r/2=020/113, *indür- o.+dın* 212r/6=017/082, **oḳıġu tāzīça indür-** "Kur'an'ı Arapça indirmek" *indür- o. tāzīça* 173r/8=012/002, **oḳıġu indürül-** "Kur'an indirilmek" *indürül- o.* 92r/7=005/101,

oḳıġunı oḳı- "Kur'an'ı okumak" *oḳı- o.+nı* 209r/7=017/045, oḳıġunı ülüş ülüş ḳıl- "Kur'an'ı parça parça ayırmak" *ḳıl- o.+nı ülüş ülüş* 195v/4=015/091, oḳıyu ber- "okumak" *o.-yu ber-* 221r/4=018/083

oḳıl- "okunmak" bkz. oḳul- (KB-, DLT-I 197, ED 85a oḳıl-,). *o.-sa* 134r/3=008/031, 154r/9=010/015, 214r/5=017/107, oḳıġu oḳıl- "Kur'an okunmak" *oḳıl- o.* 131v/6=007/204

oḳın- "okunmak" (KB-, DLT-I 202, ED 87b oḳıl-). *o.-ur ärdiŋiz* 46r/1=003/079

oḳu- "çağırmak, okumak" bkz. oḳı- (KB-, DLT-, ED-, WF). *o.-ŋ* 47r/6=003/093, *o.-ŋlar tanuḳlarıŋıznı* 4r/5=002/023

oḳul- "okunmak" bkz. oḳıl- (KB-, DLT-, ED-, WF). *o.-sa bälgüläri* 131v/5=008/002

oḳun- "okunmak" bkz. okın- (KB-, DLT-, ED-, WF). *o.-ur* 47v/8=003/101

ol "işaret sıfatı, işaret zamiri, 3. şahıs yüklem bildiricisi" (KB B1 , DLT-I 20 ED 123a ol). 3. şahıs yüklem bildiricisi" *al yanutın bäriglilärdä yägräki ol* 1134r/3=008/030, *amrulġu yer ol* 190v/4=014/029, 190v/7=014/032, *and ol* 112v/5=007/001, *arıġsızlar ol* 149r/2=009/095, *bälgülärini ol.*154v/6=010/017, *birlä ol* 23r/6=002/194, 87r/5=005/053, *bütün işlig ol* 173v/7=012/006, *iḏi+ ol* 13r/1=002/105, 144r/5=009/051, 134r/1=008/029, *ekki yolı ol.* 28r/1=002/229, 28r/4=002/229, *ḳatıġ ḳınlıġ ol* 133r/5=008/013, 133v/4=008/025, *ḳınlıġ ol* 25r/6=002/211, 112v/2=006/165, 128r/3=007/167, 136r/8=008/052, 183v/8=013/006, 184r/9=013/013, *ḳatıġraḳ ol* 186v/6=013/034, *küḏäzçi ol* 168r/2=011/057, *küfr ol* 67r/7=004/076, *mäṯäl ol* 200r/2=016/060, *nū-sipās ol* 191r/3=014/034, *nīk-baḫt ol* 171v/9=011/105, *orun ol* 217r/3=018/029, 217r/7=018/031, 217r/7=018/031, *osanuḳlar ol* 129r/9=007/179, 153v/6=010/007, *ot ol* 59r/2=004/010, *pärdä ol* 117r/1=007/046, *saḳınçlıġ ol* 199v/9=016/058, *saḳışlıġ ol* 24r/9=002/202, 24v/4=002/204, 24v/7=002/206, 57v/4=003/199, 80r/8=005/004, 187r/9=013/041, *taŋrı ol* 197r/5=016/022, *taŋrıda aḏın ḳullar ol* 130v/3=007/194, *tamuġ ol.* 57r/9=003/197, 70r/6=004/097, 72v/8=004/121, 133r/9=008/016, 146v/6=009/073, 149r/2=009/095, 213r/9=017/097, *täŋinçä ol* 184r/2=013/008, 184r/4=013/010, *tüp tüz ol* 201r/2=016/071, *uçuzlar ol* 199r/8=016/048, *uġan ol* 17v/6=002/148, 73v/7=004/128, 74v/1=004/135, 96v/8=006/018, 3v/9=002/020, *uḳ(ḳ)an ol.*105r/8=006/103, *yaḏım ol* 185r/6=013/018, *yaraşı ol* 113r/2=007/008, *yawuz yaḏım ol* 57r/9=003/197, 57v/1=003/198, *yawuz yol* 60v/9=004/022 208r/8=017/032, *yawuz yanış ol* 133r/9=008/016, *yegräk ol* 150r/9=009/109, *yol üzälä ol* 195r/3=015/076, *yolluġ ol* 213r/7=017/097, *uḳar ol.*172r/9=011/111, *barsa ol* 191r/5=014/036, *teyü ol.* 123v/4=007/131, *yegräki ol* 162v/9=010/109, 180r/6=012/080, *bil(mä)glilär ol* 177r/5=012/044, 178r/5=012/058, 35r/7=002/271, 179v/7=012/076, *boyun beŋglilär ol* 14r/4=002/116, *körügli+ ol* 30r/2=002/237, 30v/4=002/245, 34v/2=002/265,134v/9=008/039, 138r/5=008/072, 160v/7=010/083, 171v/6=011/102, *mäŋgü ḳalıġlılar ol* 156r/4=010/027, *öfkä siŋrigli ol* 180v/3=012/084, *örtügli ol* 118r/1=007/055, *örtüglülärni biligli ol* 147r/7=009/078, 147v/1=009/080, 147v/4=009/081, *säwnüglilär ol* 144r/5=009/050, *tanıġlılar ol* 148r/3=009/085, 148r/8=009/089, 148v/6=009/093, *taplamaġlılar ol.* 131v/9=008/005, 132r/2=008/007, 144r/2=009/048, *täŋdä käçiglilär ol* 83r/7=005/032, *tiŋläglilär ol* 143v/9=009/047, *yarlıġdın çıḳıġlılar ol* 86v/7=005/049, *yanıġlı ol* 169r/9=011/075,

..*yonğlı ol* 184r/3=013/010, *ḳaçan ol* 209v/8=017/051, *bilgän ol* 5r/1=002/029, 26r/1=002/215, 29r/9=002/234, 27v/1=002/224, 27v/4=002/227, 31r/6=002/247, 32v/8=002/256, 33v/9=002/261, 35r/2=002/268 105r/5=006/101, 108r/2=006/128, 108r/6=006/131, 131v/2=007/200, 133r/2=008/017, 149v/8=009/103, 149v/8=009/104, 149v/9=009/104, 135r/8=008/042, 136r/9=008/053, 138v/2=008/075, 151r/6=009/115, 74v/5=012/019, 176r/4=012/034, 193v/1=015/025, 193v/5=015/032, *işlig bilgän ol* 14r/3=002/115, *käçürgän ol.* 27v/2=002/225, 29v/5=002/235, 34r/4=002/263, *körgän ol* 216v/4=018/026, *ol yazuḳ yarlıḳagan ol* 61r/6=004/023, 61v/8=004/025, *yazuḳ örtgän yarlıḳagan ol* 23r/2=002/192, 26v/2=002/218, 27v/4=002/226, 92r/7=005/096, 92v/2=005/098, 100r/5=006/054, 110r/3=006/145, 112v/7=007/003, 177v/9=012/053, 196r/7=016/007, 197r/2=016/018, 196r/7=016/007, 197r/2=016/018, 204v/8=016/115, *säwülmiş ol* 170v/7=011/090, *vaḳt urulmış ol* 164v/3=011/017, 171r/4=011/093, 171r/4=011/093, 171v/2=011/099, 171v/2=011/100, 171v/4=011/101, *käldäçi ol* 108v/1=006/134, *vaʿdäsi käldäçi ol* 226v/4=019/061, *çıḳmaḳ ol* 80r/1=005/003, *äsänlik temäk ol* 190r/6=014/023; "işaret sıfatı" *o. ajun+* 26v/5=002/220, *ol bäḏük yılan* 122r/9=007/107, *ol bälgü* 31r/8=002/248, *ol bir sıġır* 8v/4=002/068, 8v/6=002/069, *ol bir uḏ turur* 8v/6=002/069, 8v/8=002/071, *ol bitig+* 2v/2=002/002, 71r/9=004/105, 74v/3=004/136, *o. boḏun+* 99r/6=006/045, 124r/4=007/137, 129r/2=007/176, 139v/8=009/013, 176r/9=012/037, 129r/4=007/177, 14r/8=002/118, 115r/7=007/032, 117v/3=007/052, 118r/8=007/058, 127v/6=007/164, 129r/1=007/176, 130r/4=007/188, 131v/6=007/203 133v/3=008/025, 139v/6=009/011, 162r/6=010/101, 153r/9=010/004, 159r/6=010/064, 159v/2=010/067, 160v/7=010/083, 162r/6=010/101, 183r/9=013/003, 196v/3=016/011, 196v/5=016/012, 196v/5=016/013, 196v/6=016/013, 200v/3=016/067, 200v/8=016/069, 201v/8=016/079, *ol cihān+* 46v/3=003/085, 55r/6=003/176, 42v/4=003/045, 43v/7=003/056, 51v/7=003/145, 52v/2=003/152, *o. ekki+* 110r/5=006/146, 117r/9=007/050, *o. gürūh+* 165r/7=011/027, *o. iş+* 135r/7=008/042, *o. kälām+* 206v/5=017/009, *ol därvīşlärkä* 35v/1=002/273, *ol ekkägü+* 93r/8=005/106, 114r/4=007/022, 220v/9=018/081, 5v/3=002/036, 5v/4=002/036, *ol ekki+* 113v/9=007/020, 113v/9=007/020, 114r/4=007/022, 176v/9=012/042, 217r/8=018/032, 217r/8=018/032, 217r/9=018/032, 217r/9=018/033, 217v/1=018/033, 220v/8=018/080, 220v/9=018/081, *ol ekki gürūh* 117r/1=007/046, *ol ärän+* 46v/3=003/086, *ol ätöz+* 208r/9=017/033, *ol ḫabär+* 233r/9=020/099, *ol ḥüccät* 208v/2=017/034, *ol iḏi+* 214v/3=018/001, *ol käntlär* 219v/2=018/059, *ol ḳıblä+* 17r/1=002/143, 17r/5=002/144, *ol ḳıyāmet kün* 25r/7=002/212, *ol kitāb+* 45v/5=003/078, *o.<l> kişi.* 166r/5=011/036, *ol kişi+* 88r/1=005/060, 140v//2=009/019, 150r/5=009/107, 150r/8=009/109, 150r/9=009/109, 228r/1=019/087, 228v/3=020/003, 232r/8=020/082, *ol kişi sawı* 128v/8=007/175, *ol kişi+ ilkisi* 96v/4=006/014, *ol köşig täg* 128v/2=007/171, *ol ḳunçuy+* 2v/6=004/034, 217r/4=018/030, 225r/3=019/037, *ol kün+* 6v/1=002/048, 14v/6=002/123, 38v/6=003/009, 40v/1=003/025, 41r/2=003/030, 48r/7=003/106, 51r/7=003/140, 54r/9=003/167, 63v/4=004/042, 107v/7=006/128, 93v/7=005/109, 97r/7=006/022, 97r/6=006/022, 102r/3=006/073, 102r/4=006/073, 111v/7=006/158, 113r/2=007/008, 117v/4=007/053, 127v/4=007/163, 133r/8=008/016, 133r/8=008/016, 96v/6=006/016, 135r/4=008/041, 142r/7=009/035, 142v/1=009/036, 147r/5=009/076, 156r/4=010/028, 157v/5=010/045, 163v/7=011/008, 171v/8=011/103,

191v/4=014/041, 191v/5=014/042, 191v/6=014/044, 192r/3=014/048, 192r/5=014/049, 193v/7=015/036, 202r/6=016/084, 202v/3=016/089, 204r/9=016/111, 209v/8=017/052, 211v/2=017/071, 218r/8=018/047, 218v/8=018/052, 222r/4=018/099, 225r/4=019/037, 225r/5=019/038, 225r/6=019/039, 227v/9=019/085, 233v/3=020/102, 233v/2=020/102, 233v/6=020/108, 233v/7=020/109, *ol mäsīḥ+* 82v/1=005/017, *ol näk* 7v/8=002/061, 7v/8=002/061, 231v/5=020/072, 221/3=018/091, 235r/4=020/131, *ol närsä+* 5r/1=002/029, 43r/3=003/049, 43r/5=003/050, 43r/5=003/050, 43v/1=003/053, 46r/4=003/081, 46r/8=003/084, 46r/8=003/084, 47r/3=003/092, 47v/6=003/099, 49r/9=003/117, 52v/5=003/153, 51v/9=003/146, 52r/7=003/151, 52v/6=003/153, 52v/5=003/153, 52v/9=003/154, 53r/3=003/154, 53r/3=003/154, 53r/5=003/155, 53v/1=003/157, 53v/6=003/160, 3v/8=003/161, 53v/8=003/161, 54r/9=003/167, 54r/2=003/163, 54r/6=003/166, 54v/1=003/167, 54v/4=003/170, 55r/9=003/179, *ol niʿmät* 6r/9=002/047, *ol sawların* 77v/4=004/164, 77v/4=004/164, *ol süŋük+* 33v/2=002/259, *ol ot+* 4r/6=002/024, 50v/4=003/131, *ol taʿām* 7v/8=002/061, *ol taŋrı+* 31v/5=002/249, 32r/2=002/252, *ol taŋrınıŋ āyätläri* 48v/2=003/107, *ol taş+* 9r/4=002/074, 9r/5=002/074, 9r/5=002/074, 9r/5=002/074, *ol tärläri* 8r/4=002/062, *ol ölüm+* 56r/4=003/185, *ol tozulmış ḳuruġ şiftāları* 33r/7=002/259, *ol tört ay* 27v/3=002/226, 27v/8=002/228, *ol töşäk* 24v/7=002/206, *ol tüş+* 210v/4=017/060, *ol uġurda* 92r/7=005/101, 92v/1=005/097, 93r/2=005/104, 93r/2=005/104, 133r/2=008/012, 133r/4=008/013, *ol uçmaḫ* 150v/4=009/111, *ol uştmaḫ* 226v/6=019/063, *ol vaḳt+* 41r/9=003/035, 41v/2=003/036, 42v/2=003/044, 42v/3=003/045, 43r/8=003/052, 46r/2=003/080, 49v/6=003/119, 50r/4=003/124, 50v/9=003/135, 52r/9=003/152, 52r/9=003/152, 52v/3=003/153, 54r/2=003/164, 54r/4=003/165, *ol uġur+* 5r/9=002/034, 41v/7=003/042, 48r/2=003/103, 49r/1=003/112, 49r/2=003/112, 49v/5=003/119, 49v/9=003/121, 50r/2=003/122, 54r/5=003/165, 127v/5=007/164, 128v/1=007/171, 163r/8=011/005, *ol yalavaç+* 32r/3=002/253, 131v/3=008/001, *o. yaruḳluḳ+* 126v/8=007/157, *ol yägräk* 7r/2=002/054, *o. yıġaç+* 114r/5=007/022; *ol bir bulġaḳ+* 133v/3=008/025, *ol tanıġlı+* 144r/3=009/049, *ol tüşigli* 128v/2=007/171; "işaret zamiri" 2v/7=002/007, 4r/1=002/021, 5r/6=002/032, 4r/2=002/022, 4v/8=002/029, 4v/8=002/029, 4r/9=002/025, 4v/3=002/026, 4v/4=002/026, 5v/6=002/037, 5v/6=002/037, 6r/1=002/040, 7r/3=002/054, 7r/3=002/054, 6r/7=002/045, 7r/7=002/057, 8r/1=002/061, 8r/2=002/061, 7v/8=002/061, 8r/7=002/064, 8v/4=002/068, 8v/4=002/068, 8v/4=002/068, 8v/6=002/069, 8v/8=002/071, 9r/6=002/074, 10r/9=002/085, 11r/2=002/089, 11r/7=002/091, 11r/7=002/091, 11v/6=002/095, 11v/8=002/096, 11v/9=002/097, 12v/4=002/102, 12v/5=002/102, 13r/1=002/106, 13v/2=002/111, 13v/8=002/114, 14v/1=002/120, 14v/5=002/122, 15v/3=002/130, 15v/9=002/134, 16r/4=002/136, 16r/5=002/136, 16r/8=002/137, 16r/8=002/138, 16r/9=002/139, 16v/1=002/139, 16v/3=002/140, 16v/4=002/141, 16v/7=002/142, 17r/7=002/144, 17v/5=002/148, 17v/6=002/149, 17v/7=002/149, 17v/8=002/149, 17v/8=002/150, 18v/5=002/158, 19r/1=002/161, 19r/3=002/163, 19r/5=002/164, 19r/8=002/164, 19r/8=002/165, 19v/2=002/165, 19v/2=002/165, 19v/6=002/168, 19v/6=002/168, 19v/7=002/169, 19v/9=002/171, 20r/2=002/172, 20r/4=002/173, 20r/8=002/175, 20r/9=002/175, 20r/9=002/176, 20v/8=002/177, 21r/2=002/178,

21r/4=002/179, 21r/6=002/180, 21r/7=002/181, 21v/4=002/184, 21v/5=002/185, 21v/7=002/185, 22r/4=002/187, 22r/9=002/187, 22v/4=002/189, 22v/5=002/189, 23r/7=002/195, 23v/4=002/196, 23v/4=002/196, 23v/6=002/196, 23v/7=002/197, 25r/1=002/208, 25r/1=002/208, 25r/2=002/209, 25v/7=002/214, 25v/7=002/215, 25v/9=002/215, 26r/1=002/216, 26r/2=002/216, 26r/3=002/216, 26r/7=002/217, 26v/2=002/219, 26v/3=002/219, 26v/3=002/219, 27r/4=002/222, 28r/7=002/230, 28r/8=002/230, 28v/3=002/231, 28v/4=002/231, 28v/6=002/232, 28v/7=002/232, 29r/4=002/233, 30r/1=002/237, 30v/8=002/246, 31r/1=002/246, 31v/1=002/249, 31v/2=002/249, 31v/2=002/249, 31v/3=002/249, 32v/1=002/255, 32v/2=002/255, 32v/3=002/55, 32v/5=002/255, 32v/5=002/255, 33r/4=002/258, 33r/5=002/258, 34v/7=002/267, 35r/2=002/268, 35r/5=002/271, 35r/6=002/271, 35v/6=002/275, 35v/6=002/275, 35v/8=002/275, 36v/3=002/282, 36v/4=002/282, 36v/5=002/282, 36v/7=002/282, 36v/9=002/282, 37r/4=002/282, 37r/7=002/283, 37r/9=002/284, 37r/9=002/284, 37v/2=002/285, 37v/6=002/286, 37v/6=002/286, 38r/2=003/002, 38r/3=003/003, 38r/6=003/006, 38r/7=003/006, 38r/7=003/007, 38r/7=003/007, 38r/8=003/007, 38v/2=003/007, 39r/8=003/014, 39v/5=003/018, 39v/5=003/018, 39v/6=003/018, 40r/1=003/020, 40r/8=003/024, 40r/9=003/024, 40v/1=003/025, 41r/1=003/029, 41r/1=003/029, 41v/3=003/036, 41v/8=003/037, 41v/1=003/039, 42v/1=003/044, 42v/1=003/044, 43v/3=003/055, 46r/2=003/081, 43r/3=003/049, 43v/6=003/055, 44v/3=003/066, 44v/3=003/066, 46r/3=003/081, 47v/4=003/098, 48v/3=003/109, 49v/4=003/118, 43v/9=003/058, 44r/5=003/062, 44r/6=003/062, 45r/2=003/072, 45r/3=003/073, 45r/8=003/075, 45v/5=003/078, 45v/6=003/078, 46r/7=003/083, 47r/8=003/096, 47v/2=003/097, 47v/5=003/099, 47v/8=003/101, 52r/6=003/150, 53r/6=003/156, 53r/9=003/156, 53v/9=003/162, 53v/9=003/162, 55r/3=003/175, 55v/4=003/180, 55v/4=003/180, 55v/5=003/180, 55v/8=003/182, 56r/8=003/186, 56v/2=003/187, 57v/7=004/001, 57v/8=004/001, 57v/9=004/001, 57v/9=004/001, 58r/3=004/002, 58r/4=004/003, 58r/5=004/003, 58r/8=004/005, 58v/4=004/006, 58v/4=004/007, 58v/5=004/007, 58v/6=004/007, 59r/1=004/010, 59r/9=004/011, 59r/9=004/012, 59v/8=004/012, 59v/9=004/013, 60r/2=004/015, 60v/2=004/019, 60v/9=004/022, 61r/6=004/023, 61v/7=004/025, 61v/9=004/026, 62r/6=004/030, 62r/7=004/031, 64r/4=004/045, 64v/6=004/050, 65v/4=004/059, 66v/4=004/070, 67r/2=004/075, 67v/5=004/078, 67v/7=004/079, 68v/3=004/087, 68v/3=004/087, 68v/4=004/088, 69r/7=004/091, 69v/1=004/092, 69v/4=004/093, 71v/4=004/108, 72r/5=004/114, 73r/2=004/122, 73r/5=004/124, 73r/6=004/125, 73r/7=004/126, 73r/9=004/127, 74v/4=004/136, 75r/8=004/142, 75v/9=004/148, 76r/4=004/150, 77v/8=004/166, 78r/2=004/169, 78r/9=004/171, 78v/1=004/171, 79r/2=004/176, 79r/5=004/176, 79r/7=005, 79r/9=005/001, 79v/6=005/002, 79v/7=005/003, 79v/8=005/003, 79v/9=005/003, 80r/1=005/003, 80r/5=005/004, 80v/4=005/005, 81r/3=005/007, 81r/4=005/007, 81r/5=005/008, 81r/6=005/008, 82v/3=005/017, 82v/7=005/018, 82v/7=005/018, 83r/3=005/021, 83r/7=005/023, 83v/2=005/026, 83v/8=005/029, 83r/4=005/032, 84v/1=005/033, 84v/8=005/038, 86r/2=005/045, 86r/2=005/045, 86v/7=005/050, 86v/8=005/050, 87r/1=005/051, 87r/2=005/052, 87r/5=005/053, 87r/9=005/054, 87v/7=005/058, 88r/7=005/063, 89r/9=005/072, 89v/1=005/072, 89v/3=005/073, 90r/4=005/078, 90v/2=005/082,

90v/5=005/084, 90v/6=005/084, 90v/8=005/085, 91r/1=005/087, 91r/3=005/088, 91r/5=005/089, 91r/6=005/089, 92r/1=005/094, 92v/2=005/098, 93r/9=005/106, 93v/4=005/108, 95r/7=005/119, 95r/7=005/119, 95r/7=005/120, 95r/8=005/120, 95v/2=006/001, 95v/3=006/002, 95v/3=006/002, 95v/4=006/003, 95v/7=006/005, 96r/7=006/010, 96r/8=006/012, 96v/1=006/013, 96v/2=006/013, 96v/3=006/014, 96v/6=006/016, 96v/7=006/017, 96v/7=006/017, 96v/8=006/018, 96v/8=006/018, 97r/2=006/019, 97r/4=006/021, 97r/5=006/021, 97r/9=006/024, 97v/6=006/028, 97v/7=006/029, 98r/3=006/031, 98r/4=006/032, 98r/5=006/033, 98r/5=006/033, 99r/1=006/041, 99r/4=006/043, 99r/8=006/046, 100r/4=006/054, 100r/5=006/054, 100r/8=006/057, 100r/9=006/057, 100r/9=006/057, 100v/1=006/058, 100v/2=006/059, 100v/3=006/059, 100v/4=006/060, 100v/4=006/060, 100v/7=006/061, 100v/8=006/062, 101r/3=006/065, 101r/6=006/066, 101v/7=006/071, 101v/9=006/071, 102r/1=006/071, 102r/2=006/072, 102r/2=006/072, 102r/2=006/072, 102r/2=006/073, 102r/2=006/073, 102r/4=006/073, 102r/4=006/073, 102r/5=006/073, 102v/2=006/078, 102v/3=006/079, 102v/8=006/081, 102v/8=006/081, 103r/1=006/083, 103r/2=006/083, 103r/8=006/088, 103r/8=006/088, 103r/9=006/088, 103v/4=006/090, 103v/5=006/091, 103v/9=006/092, 104r/1=006/093, 104r/9=006/094, 104v/1=006/095, 104v/3=006/096, 104v/3=006/096, 104v/3=006/097, 104v/3=006/097, 104v/5=006/097, 104v/5=006/098, 104v/5=006/098, 104v/6=006/098, 104v/6=006/099, 104v/6=006/099, 105r/1=006/099, 105r/2=006/099, 105r/5=006/101, 105r/5=006/102, 105r/6=006/102, 105r/6=006/102, 105r/7=006/103, 105r/7=006/103, 105v/1=006/105, 105v/2=006/106, 105v/8=006/109, 106r/5=006/112, 106r/7=006/114, 106r/7=006/114, 106r/9=006/114, 106v/1=006/115, 106v/4=006/117, 106v/4=006/117, 106v/6=006/119, 106v/8=006/119, 107r/2=006/121, 107r/2=006/121, 107r/3=006/122, 107r/6=006/122, 107r/7=006/123, 107r/7=006/123, 107v/6=006/126, 107v/6=006/127, 107v/9=006/128, 108r/1=006/128, 108v/1=006/134, 108v/3=006/135, 108v/6=006/136, 108v/9=006/138, 109r/1=006/138, 109r/5=006/139, 109r/5=006/139, 109r/7=006/141, 109r/7=006/141, 109v/1=006/141, 109v/2=006/142, 109v/3=006/142, 109v/4=006/143, 109v/7=006/144, 109v/8=006/144, 110r/2=006/145, 110r/3=006/145, 110r/3=006/145, 110r/5=006/146, 110r/6=006/146, 110v/2=006/149, 110v/9=006/151, 111r/1=006/152, 111r/4=006/152, 111v/4=006/157, 112r/2=006/160, 112r/7=006/164, 112r/9=006/165, 112v/2=006/165, 112v/4=007, 113r/6=007/010, 113v/9=007/020, 114v/2=007/026, 114v/2=007/026, 114v/4=007/027, 114v/5=007/027, 115r/4=007/031, 115r/5=007/032, 115r/6=007/032, 115r/8=007/033, 115r/8=007/033, 115v/5=007/037, 115v/7=007/037, 116v/3=007/043, 116v/7=007/044, 116v/7=007/044, 117r/1=007/046, 117r/5=007/048, 117v/2=007/051, 117v/6=007/053, 117v/7=007/054, 117v/9=007/054, 118r/3=007/057, 118r/3=007/057, 118r/7=007/058, 119r/5=007/070, 119r/7=007/071, 120v/3=007/085, 120v/8=007/087, 122r/1=007/101, 122r/7=007/105, 122r/9=007/107, 122v/1=007/108, 122v/1=007/109, 122v/8=007/118, 122v/8=007/117, 123r/9=007/128, 124r/5=007/137, 124r/7=007/137, 124r/7=007/138, 124r/9=007/139, 124v/1=007/139, 124v/1=007/140, 125r/7=007/146, 125r/9=007/147, 125v/1=007/148, 126r/7=007/155, 126v/4=007/157, 126v/6=007/157, 126v/6=007/157, 126v/8=007/157, 126v/9=007/158, 127r/1=007/158, 127r/=007/158, 127r/7=007/160, 112r/5=006/162, 128r/3=007/167, 127v/3=007/163, 128v/6=007/173, 129r/5=007/178, 129v/1=007/180, 129v/4=007/184, 129v/5=007/185, 129v/8=007/187, 129v/9=007/187, 130r/4=007/189, 130r/4=007/189,

130v/7=007/196, 130v/7=007/196, 130v/7=007/196, 131v/2=007/200, 131v/5=007/203, 131v/6=007/203, 131v/2=008, 131v/3=008/001, 133r/5=008/014, 133r/2=008/018, 133r/2=008/018, 133r/4=008/019, 133r/8=008/022, 133r/8=008/022, 133v/2=008/024, 133v/4=008/025, 136r/2=008/048, 134r/5=008/032, 134r/5=008/032, 134r/7=008/034, 134r/9=008/034, 134v/7=008/038, 135r/2=008/041, 135r/7=008/042, 135r/7=008/042, 135v/1=008/043, 135v/1=008/043, 135v/2=008/044, 136r/2=008/049, 136r/5=008/051, 137r/2=008/061, 136r/8=008/053, 137r/2=008/061, 137r/3=008/062, 137r/3=008/062, 137r/6=008/063, 137r/6=008/064, 138r/4=008/072, 138r/9=008/075, 138v/7=009/003, 139r/6=009/006, 140r/4=009/015, 140r/6=009/016, 141r/7=009/025, 141r/9=009/026, 141v/3=009/028, 141v/7=009/030, 142v/2=009/036, 142r/1=009/031, 142r/1=009/031, 142r/3=009/033, 142r/3=009/033, 142v/4=009/037, 143r/4=009/040, 143r/5=009/040, 143r/7=009/041, 144r/5=009/051, 144r/6=009/051, 145r/5=009/061, 145v/1=009/063, 145v/2=009/064, 146r/1=009/068, 146v/5=009/072, 146v/5=009/072, 149r/4=009/097, 149r/5=009/097, 149r/8=009/099, 149r/9=009/099, 149v/3=009/100, 150v/2=009/110, 150v/2=009/110, 150v/6=009/111, 150v/7=009/111, 150v/7=009/111, 151r/4=009/114, 151v/1=009/117, 151v/2=009/118, 151v/3=009/118, 151v/6=009/120, 152r/9=009/125, 152v/5=009/128, 152v/7=009/129, 152v/7=009/129, 152v/9=010, 153r/4=010/003, 153r/4=010/003, 153r/6=010/003, 153r/7=010/004, 153r/7=010/004, 153v/1=010/005, 153v/1=010/005, 153v/3=010/005, 153v/4=010/006, 153v/4=010/006, 153v/6=010/008, 154r/5=010/012, 154r/5=010/012, 154v/5=010/017, 154v/8=010/018, 155r/5=010/022, 155r/5=010/022, 155v/6=010/024, 155v/7=010/024, 156r/7=010/029, 156r/8=010/030, 156r/9=010/030, 156v/3=010/032, 156v/3=010/032, 156v/3=010/032, 156v/8=010/035, 156v/8=010/035, 156v/9=010/035, 157r/1=010/036, 157r/3=010/037, 157v/7=010/046, 158r/1=010/048, 158r/4=010/051, 158r/7=010/053, 158r/7=010/053, 158r/7=010/053, 158v/1=010/055, 158v/2=010/056, 158v/5=010/058, 158v/5=010/058, 158v/7=010/060, 159r/6=010/064, 159r/7=010/065, 159v/2=010/068, 159r/7=010/066, 159r/8=010/066, 159v/1=010/067, 159v/1=010/067, 159v/2=010/067, 159v/2=010/068, 160r/8=010/076, 161r/9=010/090, 162r/5=010/101, 162r/8=010/103, 162v/1=010/104, 162v/4=010/106, 162v/6=010/107, 162v/5=010/107, 162v/9=010/109, 163r/2=011, 163r/7=011/004, 163r/9=011/005, 163v/2=011/007, 163v/2=011/007, 163v/4=011/007, 163v/7=011/008, 163v/8=011/009, 164r/2=011/012, 164r/6=011/014, 164r/9=011/016, 164r/1=011/010, 164r/9=011/016, 164v/1=011/017, 164v/3=011/017, 164v/4=011/018, 164v/9=011/020, 165r/1=011/021, 166r/1=011/033, 166r/3=011/034, *o*<l> 166r/5=011/036, 166v/2=011/040, 166v/4=011/042, 166v/7=011/043, 167r/2=011/046, 167r/2=011/046, 167r/7=011/049, 167v/9=011/056, 168r/4=011/059, 168r/8=011/061, 168v/6=011/065, 168v/7=011/066, 168v/8=011/066, 169r/7=011/0730, 169r/9=011/075, 169v/1=011/076, 169v/9=011/081, 169v/9=011/081, 169r/1=011/081, 169r/3=011/083, 170v/7=011/090, 171v/6=011/102, 171v/6=011/102, 171v/6=011/102, 171v/7=011/103, 171v/7=011/103, 171v/8=011/103, 171v/9=011/105, 171v/9=011/105, 172r/2=011/107, 172v/1=011/112, 172v/4=011/114, 172v/7=011/116, 173r/2=011/120, 173r/7=012, 174r/3=012/011, 174v/6=012/021, 175r/2=012/023, 175r/2=012/023, 175r/3=012/023, 175r/3=012/023, 175r/5=012/024, 175r/6=012/025, 175r/7=012/026, 175r/9=012/026, 175v/1=012/027, 175v/2=012/028, 175v/9=012/032, 175v/9=012/032, 176r/4=012/034, 176r/4=012/034, 176r/9=012/037, 176v/2=012/038, 176v/6=012/040, 176v/9=012/041, 176v/9=012/042,

177r/5=012/045, 177r/6=012/045, 177r/9=012/048, 177v/1=012/049, 177v/3=012/050, 177v/4=012/051, 177v/6=012/051, 177v/6=012/052, 177v/8=012/053, 178r/6=012/059, 178v/4=012/064, 178v/7=012/065, 178v/7=012/065, 179r/5=012/068, 179v/1=012/072, 179v/4=012/075, 180r/6=012/080, 180r/9=012/082, 180v/1=012/083, 180v/2=012/083, 180v/3=012/084, 180v/7=012/087, 181r/3=012/090, 181r/6=012/092, 181v/3=012/098, 181v/3=012/098, 181v/9=012/100, 181v/9=012/100, 182r/3=012/102, 182r/6=012/104, 182v/2=012/108, 182v/9=012/111, 182v/9=012/111, 183r/2=013, 183r/3=013/001, 183r/3=013/001, 183r/4=013/002, 183r/4=013/002, 183r/7=013/003, 183r/7=013/003, 183v/3=013/004, 183v/3=013/004, 184r/1=013/008, 184r/3=013/010, 184r/3=013/010, 184r/3=013/010, 184r/3=013/010, 184r/6=013/012, 184r/6=013/012, 184v/2=013/014, 184v/4=013/016, 184v/8=013/016, 185r/1=013/017, 185r/2=013/017, 185r/4=013/018, 185r/6=013/019, 185r/7=013/019, 186r/4=013/030, 186r/5=013/030, 186r/5=013/030, 186v/2=013/033, 186v/2=013/033, 186v/7=013/035, 186v/8=013/035, 186v/8=013/035, 187r/6=013/038, 187r/7=013/040, 187r/9=013/041, 187v/2=013/042, 187v/4=013/043, 187v/5=014, 187v/7=014/002, 188r/3=014/004, 188v/5=014/010, 189r/2=014/012, 189r/6=014/014, 189r/6=014/014, 189r/8=014/016, 189r/9=014/017, 189v/3=014/018, 189v/3=014/018, 189v/5=014/020, 191r/5=014/036, 191v/1=014/039, 191v/2=014/039, 192r/6=014/051, 192r/9=015, 192v/1=015/001, 192v/1=015/001, 192v/4=015/006, 193r/9=015/025, 193v/1=015/025, 194r/2=015/042, 194r/3=015/044, 194r/7=015/050, 194v/2=015/056, 194v/2=015/057, 194v/3=015/060, 194v/7=015/066, 195r/4=015/076, 195r/7=015/084, 195r/9=015/086, 195v/3=015/089, 195v/9=016, 196r/1=016/001, 196r/4=016/004, 196r/5=016/005, 196r/6=016/006, 196r/6=016/007, 196r/9=016/009, 196v/1=016/010, 196v/1=016/010, 196v/6=016/014, 196v/6=016/014, 197r/1=016/017, 197r/6=016/022, 197r/7=016/023, 197v/3=016/027, 197v/7=016/029, 197v/8=016/030, 197v/9=016/030, 198r/3=016/033, 198r/6=016/034, 198v/6=016/039, 199v/3=016/051, 199v/9=016/058, 199v/9=016/059, 200r/2=016/060, 200r/2=016/060, 200r/5=016/062, 200r/6=016/062, 200r/6=016/062, 200r/7=016/063, 200r/8=016/064, 200r/9=016/064, 10v/1=002/085, 200v/1=016/065, 200v/1=016/065, 200v/1=016/066, 200v/3=016/067, 200v/7=016/069, 201r/6=016/073, 201r/8=016/075, 201r/8=016/075, 201v/1=016/076, 201v/1=016/076, 201v/2=016/076, 201v/3=016/076, 201v/4=016/077, 201v/8=016/079, 202v/1=016/087, ol203r/1=016/092, 203r/3=016/092, 203r/8=016/095, 203r/8=016/095, 203r/8=016/096, 203r/9=016/096, 203v/1=016/096, 203v/1=016/097, 203v/2=016/097, 203v/3=016/099, 203v/8=016/103, 204r/3=016/106, 204r/5=016/107, 205r/3=016/118, 205r/8=016/122, 205v/3=016/125, 205v/3=016/125, 205v/4=016/125, 205v/5=016/126, 205v/9=017, 206r/1=017/001, 206r/2=017/001, 206r/2=017/001, 206r/4=017/003, 207r/8=017/017, 207v/1=017/019, 207v/2=017/020, 207v/2=017/020, 207v/3=017/021, 207v/4=017/021, 207v/6=017/023, 207v/9=017/025, 208r/5=017/030, 208v/2=017/033, 208v/2=017/034, 208v/4=017/035, 208v/7=017/038, 208v/8=017/039, 208v/8=017/039, 209r/5=017/044, 209v/7=017/051, 210r/1=017/053, 210r/1=017/053, 210r/9=017/058, 210v/7=017/062, 210v/7=017/062, 211r/3=017/066, 211r/4=017/066, 211r/5=017/067, 211v/4=017/072, 212r/6=017/082, 212r/8=017/084, 213r/7=017/096, 213r/7=017/097, 213v/1=017/098, 213v/3=017/099, 214r/9=017/111, 214v/2=018, 215r/8=018/015, 215v/4=018/017, 215v/4=018/017, 216v/4=018/026, 217v/1=018/034, 217v/5=018/037, 217v/5=018/037, 217v/6=018/038, 218r/1=018/042, 218r/4=018/044, 218v/6=018/050,

219r/7=018/057, 219v/4=018/061, 219v/8=018/064, 219v/8=018/064, 221r/1=018/082, 221r/3=018/082, 221r/3=018/082, 221/7=018/095, 222r/5=018/100, 223v/7=019/015, 223v/7=019/015, 223v/7=019/015, 224v/8=019/033, 224v/8=019/033, 224v/8=019/033, 222v/2=018/106, 222v/2=018/106, 223r/2=019, 223v/1=019/009, 224r/2=019/019, 224r/4=019/021, 224r/7=019/024, 224v/9=019/034, 224v/9=019/034, 225r/8=019/041, 225v/1=019/043, 225v/8=019/049, 226r/1=019/051, 226r/4=019/054, 226r/6=019/056, 226v/4=019/061, 226v/4=019/061, 226v/6=019/063, 226v/7=019/064, 226v/8=019/065, 227v/1=019/075, 227v/3=019/077, 228r/5=019/093, 228v/2=020, 228v/4=020/004, 228v/6=020/006, 228v/7=020/007, 228v/7=020/008, 229r/4=020/016, 229r/5=020/017, 229r/5=020/018, 229r/7=020/020, 229r/9=020/024, 230r/3=020/043, 230r/4=020/044, 230r/8=020/049, 230r/9=020/050, 230v/2=020/053, 231r/9=020/069, 231v/2=020/071, 231v/2=020/071, 231v/5=020/072, 231v/7=020/074, 232r/1=020/076, 233r/5=020/096, 233r/7=020/097, 233r/8=020/098, 233r/9=020/098 233v/1=020/100, 233v/9=020/111, 234r/1=020/112, 234v/2=020/121, 235r/5=020/131, 235v/2=020/135

ol- "olmak, olgunlaşmak" bkz. (KB-, DLT-, ED 125b ol-). *o.-ġaydı* 66r/7=004/065, *o.-up* 58r/6=004/004, ʿiddät olmış vaḳt "kadınların kocası öldükten veya boşandıktan sonra tekrar evlenmesi için bekleme zamanı" *ʿiddät o.-mış vaḳt* 29v/4=002/235, olmışda kedin "olduktan sonra" *o.-mışda kedin* 200v/1=016/065

ola "işte tam o, *ol*'un ünlem hâli" *o. maŋa anıŋdın kim ögrätildiŋ köni yolun* 220r/1=018/66

olar "onlar, çokluk 3. şahıs zamiri" (KB-, DLT-, ED-, WF). *o.* 12v/2=002/102, 19r/1=002/161, 20v/8=002/177, 20v/8=002/177, 20v/8=002/177, 29r/4=002/233, 59r/5=004/011, 59v/5=004/012, 62v/9=004/035, 63r/1=004/035, 64r/7=004/046, 69r/7=004/091, 71v/5=004/109, 72r/5=004/114, 73v/5=004/128, 83r/9=005/024, 87r/7=005/054, 93v/2=005/107, 101v/5=006/070, 114r/2=007/021, 114r/5=007/022, 114v/4=007/027, 124r/9=007/139, 129r/8=007/179, 129r/8=007/179, 143r/3=009/040, 151v/5=009/120, 155r/8=010/022, 155v/1=010/023, 157v/6=010/045, 164r/8=011/016, 194r/9=015/054, 195r/5=015/079, 195r/8=015/085, 207v/7=017/024, 207v/7=017/23, 207v/7=017/23, 207v/8=017/024, 208v/6=017/036, 210r/6=017/057, 220v/3=018/077, 232v/1=020/084, 234v/1=020/121, *o. ara* 21r/8=002/182, 68v/9=004/090, 82r/3=005/014, 138r/5=008/072, 155r/1=010/019, 158r/9=010/054, 233v/3=020/103, *o. birlä* 11r/1=002/089, 11r/7=002/091, 12r/6=002/101, 23r/2=002/193, 75v/1=004/143, 75v/1=004/143, 140r//2=009/014, *o. içindä* 95r/3=005/117, *o. içindä ärkän* 134r/7=008/033, olarıŋ: *o.* 227r/4=019/070, olarnıŋ: *o.* 178r/9=012/062, 198r/2=016/032, *o. aşnusındın* 38v/9=003/011, *o. birindin* 47r/1=003/091, *o. birlä* 22v/9=002/191, 26v/6=002/220, 60v/3=004/019, 134v/8=008/039, *o. ıtları* 216r/7=018/022, 216r/7=018/022, 216r/8=018/022, *o. uwut yinlärini* 114v/4=007/027, *o. tapunġu taŋrıları turur* 124r/8=007/138, *o. tawarlarını* 58r/2=004/002, olarıġ *o.* 110v/9=006/151, 111r/6=006/153, olarnı *o.* 10r/9=002/085, 10v/8=002/088, 15v/1=002/129, 18v/8=002/159, 19r/9=002/165, 20r/7=002/174, 22v/8=002/191, 22v/8=002/191, 22v/8=002/191, 23r/1=002/191, 28r/9=002/231, 28r/9=002/231, 28v/1=002/231, 28v/5=002/232, 30v/2=002/243, 31v/8=002/251, 32v/9=002/257, 33r/1=002/257, 33r/2=002/258, 57r/6=003/195, 60r/3=004/015, 60v/2=004/019, 60v/4=004/019, 61v/4=004/025, 62v/7=004/034, 62v/7=004/034, 64r/8=004/046,

64v/1=004/047, 65v/8=004/060, 68v/8=004/089, 68v/8=004/089, 68v/8=004/089, 69r/6=004/091, 69r/6=004/091, 73v/2=004/127, 74v/7=004/137, 78r/1=004/168, 78v/3=004/172, 78v/9=004/175, 82r/8=005/016, 86v/9=005/051, 87r/7=005/054, 87r/7=005/054, 88r/6=005/063, 95r/4=005/118, 95r/5=005/118, 95v/9=006/006, 99v/9=006/052, 103r/7=006/087, 105r/2=006/100, 108r/5=006/130, 114r/3=007/022, 114v/5=007/027, 117v/1=007/051, 121v/5=007/096, 122v/7=007/116, 125v/2=007/148, 126r/6=007/155, 127r/3=007/160, 129v/3=007/182, 130v/1=007/193, 130v/3=007/194, 130v/2=007/193, 130v/9=007/198, 130v/9=007/198, 131v/4=007/202, 133r/7=008/016, 133r/9=008/017, 133r/1=008/017, 133r/9=008/023, 134r/6=008/033, 134r/7=008/033, 134r/8=008/034, 136r/3=008/049, 136r/7=008/052, 136v/1=008/054, 136v/4=008/057, 136v/8=008/060, 136v/8=008/060, 139r/2=009/005, 139r/3=009/005, 139r/3=009/005, 140r//2=009/014, 140r//2=009/014, 140v//9=009/023, 144r/4=009/050, 144v/4=009/055, 145v/8=009/067, 146v/2=009/071, 147r/1=009/074, 148r/2=009/085, 148v/4=009/092, 149v/7=009/103, 149v/7=009/103, 150r/3=009/106, 151r/5=009/115, 153v/7=010/009, 155r/6=010/022, 155v/1=010/023, 156r/2=010/027, 156r/5=010/028, 157v/5=010/045, 161r/7=010/090, 169r/3=011/70, 180v/1=012/083, 186v/3=013/033, 188v/3=014/009, 197v/3=016/027, 199r/6=016/047, 201v/7=016/079, 204r/1=016/104, 213v/9=017/103, 216r/9=018/022, 218v/9=018/052, 219r/9=018/057, 219v/1=018/058, 230r/6=020/047, 233r/2=020/092. olarḳa *o.* 10v/9=002/089, 11r/2=002/089, 12v/4=002/102, 12v/4=002/102, 16r/7=002/137, 18r/2=002/150, 29v/6=002/236, 60v/3=004/019, 78v/4=004/173, 78v/5=004/173, 80r/2=005/003, 80v/2=005/005, 81v/5=005/012, 103r/1=006/082, 106r/1=006/111, 107r/3=006/121, 109r/2=006/138, 109r/6=006/140, 121v/6=007/097, 121v/7=007/098, 121v/9=007/100, 125v/1=007/148, 125v/9=007/152, 128r/2=007/167, 130r/8=007/190, 131v/3=007/201, 131v/4=007/203, 131v/6=008/002, 133r/9=008/023, 135r/9=008/043, 140r//1=009/013, 145v/2=009/064, 152r/9=009/125, 154v/6=010/018, 154v/7=010/018, 157v/7=010/046, 169v/1=011/076, 182r/9=012/107, 186r/8=013/031, 187r/7=013/040, 192v/8=015/011, 235r/7=020/133, olarda *o. adın* 136v/8=008/060, *o. biri* 176r/6=012/036, *o. birisindin* 83v/4=005/027, *o. kedin* 32r/6=002/253, *o. üstün* 25r/7=002/212, *o. kedin* 8v/1=002/066, *o. öŋdün* 136r/6=008/052, 199v/8=016/058, 214v/9=018/007, olardın *o.* 133r/7=008/015, 195r/5=015/079, 215r/9=018/016, 225v/7=019/049, 87r/1=005/051,

olça (Mo.) "ganimet" (KB-, DLT-, ED-, WF). olça bul- "ganimet almak" *o. bul-* 135r/1=008/041

oldur- 1."oturmak" bkz. oltur-, otur- (KB-, DLT-III 235, ED 150a olur-). *o.-uğlılar* 69v/9=004/095, 2. "varis olmak" *ḫalḳlarnı o.-ur miz* 225r/7=019/040

oldurğu "oturacak yer" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *arḳa tayanıp o.* 175v/6=012/031

oltur- "oturmak" bkz. oldur-, otur- (KB-, DLT-I 214, ED 150a olur-,). *o.-ur ärkän* 56v/7=003/191, *o.-ğay sän* 207v/5=017/022, 208r/5=017/029, *o.-uŋlar* 139r/3=009/005, 143v/7=009/046, 147v/8=009/083, *o.-salar* 148r/9=009/090, *o.-mağıl* 101r/8=006/068, *o.-maŋlar* 75r/2=004/140, *o.-maŋlar tegmä yolda* 120v/4=007/086, *o.-u ḳalduḳları birlä* 147v/3=009/081, *o.-urda* 71r/5=004/103, 154r/4=010/012, *o.-uğlı* 113v/3=007/016, *o.-uğlılar* 83v/1=005/024, *bolalım o.-uğlılar birlä* 148r/4=009/086,

o.-uğlılar birlä 143v/7=009/046, *o.-uğlılar üzä* 70r/2=004/095, *o.-uğlılarḳa* 70r/2=004/095, *tapladıŋızlar o.-maḳnı* 147v/8=009/083

on "on (10) sayı adı" (KB 29, DLT-I 49, ED166b on). *o.tükäl bolur* 23v/4=002/196, *bir edgülük aŋar ol o. aŋar* 112r/2=006/160, *o. birlä* 124v/4=007/142, *o. çıġaylarḳa* 91r/4=005/089, *tört ay o. kün* 29r/8=002/234, *turmadıŋızlar o. kün* 233v/3=020/103

on bir "on bir (11)". *körär män o. yulduznı taḳı künni taḳı aynı* 173v/2=012/004

on ekki "on iki (12)". *o. e. üdründi* 81v/4=005/012, *o. e. ay* 142v/1=009/036, *o. e. bulaḳ* 127r/5=007/160, *o. e. uġuşlar gürūhlar* 127r/3=007/160, *o. e. yul bulaḳ* 7v/4=002/060

oŋ "sağ, sağ taraf" (KB 18, DLT-I 41, ED 166a oŋ 1). *o. älgiŋizlär* 61r/7=004/024, *o. älgindäkini* 231r/9=020/069, *o. älgindin* 211v/3=017/071, *o. äligläri* 201r/2=016/071, *o. äligläriŋiz* 61v/3=004/025, 62v/3=004/033, 63r/5=004/036, *o. ḳollarındın* 113v/4=007/017, *o. yarudın* 215v/2=018/017, 215v/5=018/018, *tağnıŋ o. yınġaḳındın* 232r/6=020/080

oŋalt- "iyileştirmek, şifa vermek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *o.-ur män* 43r/2=003/049,

oŋaltur- "iyileştirmek şifa vermek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *o.-ur ärdiŋ* 93v/4=005/110

oŋar-1."düzeltmek" (KB 1990, DLT-I 244, ED 189a oŋar-). *o.-dılar* 46v/8=003/089, *o.-mas* 160v/4=010/081, 2. "yapmak, donatmak" *yol o.-sa silär* 104v/4=006/097 iş oŋardaçı tut- "dayanmak, güvenmek, koruyucu tutmak" *tut- iş o.-daçı* 206r/4=017/002

oŋay "kolay" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *o. āsān söz* 208r/4=017/028

oŋulġu "iyileşme, düzelme, iyi olma, mec. (hidayetine kavuşma)" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *o.* 116v/4=007/043

oŋurḳa "bel kemiği, omurga" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *o.+ŋızlardın* 61r/5=004/023

orman "orman" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bük ya'nī o. idiläri* 195r/4=015/078

orla- "bağırmak, çağırmak" (KB-, DLT-I 189, ED 230a orla- (orıla-)). *o.-dı orlaġuçılar* 179r/8=012/070

orlaġuçı "bağırıcı, tellâl" (KB-, DLT-, ED-, WF). *orladı o.+lar* 179r/8=012/070

orna- "yerleşmek, yer tutmak, yer edinmek" (KB 93, DLT-I 288, ED 235b orna-). *o.-p turuġlaġ* 104v/5=006/098, *o.-p turdı* 153r/5=010/003

ornaġu "yerleşme, yer tutma, yer edinme" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *o. turuġlaġ* 114r/9=007/024

ornat- "yerleştirmek, yerine koymak" (KB-, DLT-I 266, ED 235b ornat-). *o.- (t)ım oġlum ḳızımdın* 191r/6=014/037, *o.-(t)ı* 119v/5=007/074, *o.-(t)ımız oḳ* 113r/5=007/010, 161v/3=010/093, *o.- (t)ımız (anı) yär içindä* 95v/9=006/006, 221r/5=018/084, *o.- (t)ımız yūsuf yalavaçnı yär içindä* 178r/2=012/056, *o.-ġay oḳ miz* 189r/6=014/014, 198v/9=016/041

orta "orta, iki uçtan eşit uzaklıkta olan yer" (KB-, DLT-, ED 203b ortu:). *o. turur* 8v/5=002/068, *o. yaşda* 42v/5=003/046, *anıŋ o.+sında* 212v/9=017/091, kün orta namāznı "ikindi namazı" *kün o. namāznı* 30r/3=002/238, orta ümmät ḳıl- "mutedil millet kılmak" *ḳıl- o. ümmät* 16v/8=002/143, ortaraḳ "orta hâlli, ortaya en yakın olan" yetürmäk *o.+raḳdın* 91r/5=005/089

ortaḳ "ortak" (KB-, DLT-I 99, ED 205a ortuḳ (ortoḳ)). *o.* 112r/6=006/163, *o. tururlar* 59v/6=004/012, 109r/4=006/139, *o.+lar* 104r/8=006/094, *o.+lar udu barmaslar* 159r/9=010/066, *o.+ları* 156r/6=010/028, *anlarıŋ o.+ları* 108v/8=006/137, *mäniŋ o.+larım* 197v/3=016/027, *mäniŋ o.+larımnı* 218v/8=018/052, *ulanur o.+larıŋa* 108v/6=006/136, *o.+larımız* 202r/9=016/086, *o.+larımıznıŋ* 108v/5=006/136, *o.+larını* 202r/8=016/086, *o.+larıŋız* 97r/7=006/022, 156r/6=010/028, *o.+larıŋıznı* 130v/6=007/195, *o.+larıŋızḳa* 159v/9=010/071, *o.+larıŋızda* 156v/5=010/034, *o.+larıŋızdın* 156v/7=010/035, ortaḳ bol- "ortak olmak" *bol- o.+larıŋa* 108v/5=006/136, 214r/9=017/111, ortaḳ ḳat- "ortak koşmak, şerik bolmak" *o. ḳat-* 11v/7=002/096, 56r/8=003/186, 63r/2=004/036, 64v/3=004/048, 64v/3=004/048, 72v/2=004/116, 89v/2=005/072, 90v/1=005/082, 97r/3=006/019, 97r/6=006/022, 99r/1=006/041, 101r/3=006/064, 102v/3=006/078, 102v/5=006/080, 102v/7=006/081, 102v/7=006/081, 103r/9=006/088, 105v/3=006/107, 107v/4=006/125, 110r/8=006/148, 110r/8=006/148, 110v/6=006/151, 115r/8=007/033, 128v/6=007/173, 130r/8=007/190, 142r/1=009/031, 154v/9=010/018, 156r/5=010/028, 167v/7=011/054, 176v/2=012/038, 187r/1=013/036, 190r/3=014/022, 196r/1=016/001, 196r/4=016/003, 199v/5=016/054, 202r/8=016/086, 218r/2=018/042, 217v/6=018/038, 216v/5=018/026, 222v/9=018/110, *o. ḳatığlı+* 16r/3=002/135, 26v/8=002/221, 26v/9=002/221, 26v/9=002/221, 27r/1=002/221, 97r/8=006/023, 102v/4=006/079, 105v/2=006/106, 107r/3=006/121, 108v/7=006/137, 139r/2=009/005, 138v/3=009/001, 138v/6=009/003, 138v/9=009/004, 139r/5=009/006, 140r/6=009/017, 141v/1=009/028, 142r/4=009/033, 142v/3=009/036, 151r/1=009/113, 182r/8=012/106, 182v/2=012/108, 195v/5=015/094, 203v/5=016/100, 205r/6=016/120, ortaḳ ḳatıl- "şerik koşulmak" *o. ḳatıl-* 72v/1=004/116, ortaḳ ḳatığlı+ bol- "ortak koşan olmak, şerik koşan olmak" *bol- o. k.+lar* 96v/4=006/014, 139r/7=009/007, 162v/3=010/105, ortaḳ ḳatığlı "müşrik, orta koşan" *ärmädi o. ḳatığlılardın* 112r/4=006/161, 205r/9=016/123, ortaḳ ḳıl- "ortak kılmak, şerik koşmak" *ḳıl- taŋrıḳa o.+lar* 105r/2=006/100, 184v/7=013/016, 186v/3=013/033, *ḳıl- o.* 130r/8=007/190, 229v/3=020/032, ortaḳ ḳoş- "şerk koşmak" *o. ḳoş-* 44v/5=003/067, 47r/8=003/095, 44r/8=003/064, 52r/7=003/151, 130r/9=007/191, 198r/6=016/035, *o. ḳoşuğlılar* 12v/8=002/105

ortaḳlaş- "ortak olmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *o.-ğıl* 211r/1=017/064

orun 1. "makam, mekân, yer" (KB 18, DLT-II 72, ED 233a orun (oron)). *o.* 202r/2=016/080, 212r/3=017/079, 230v/8=020/058, *o. kötrügli turur* 160v/7=010/083, *o. töşäkläriŋizdin* 71r/1=004/102, *ibrāhīm o.+nı* 47v/1=003/097, *o.+ḳa* 161v/3=010/093, *esizräk o.+ḳa* 227v/2=019/075, *kötürdimiz yüksäk o.+ḳa* 226r/7=019/057, *ögdilmiş o.+da* 212r/4=017/079, *tegmä o.+dın* 204v/2=016/112, *tegmä bir o.+dın* 189r/9=014/017, 189r/9=014/017, *tegmä o.+dın seznürlär* 155r/8=010/022, *anıŋ o.+ıŋa* 180r/1=012/078, *tägşürdimiz esizlik o.+ıŋa* 121v/2=007/095, *ekki o.+ında* 93v/2=005/107, *tölänsä tağ o.+ında* 124v/8=007/143, *o.+ıŋa* 60v/5=004/020, *o.+ındın* 161r/5=010/088, *o.+uŋızlarda* 156r/5=010/028, *o.+lar* 141r/3=009/024, 146v/4=009/072, *o.+lar içindä* 141r/5=009/025, *o.+larıŋız üzä* 173r/4=011/121, *o.+larda* 50r/1=003/121, *o.+larında* 85r/5=005/041, *o.+larındın* 64r/5=004/046, 81v/9=005/013, 2. "mevki, durum vaziyet" *o.+dın* 179v/9=012/077, kedinki orun "ahiret" *kedinki o. birlä* 10a4/=002/086, orun et- "ev yapmak" *o. et-* 161r/2=010/087, orun ḳıl- "yer yapmak,

yerleştirmek" *o. ḳıl-* 20r/1=002/171, 95v/9=006/006, 174v/8=012/021, orun tut- "yer tutmak" *o. tut-* 3v/1=002/015, 171r/7=011/095, orunḳa ḳal- "halef olmak" *o. ḳal-* 226v/1=019/059, orunda ḳıl- "durumuna göre yapmak, elinden geleni yapmak" *ḳıl- o.+uŋuzlarda* 171r/2=011/093, tayanġu orun "daynama yeri, sükûnet bulma yeri mec. (cennet)" *tayanġu o.* 217r/7=018/031

orunluġ "makam ve mevki sahibi" (KB-, DLT-, ED- WF-). *o. sän* 178r/1=012/054

oruḳ "yol" (KB-, DLT-, ED 215a oruḳ (oroḳ)). *yıraḳ o.* 41r/4=003/030, ozaḳılarnıŋ oruḳı "öncekilerin yolu, mec. (öncekilerin başına gelenler)" *ozaḳılarnıŋ o.+ı* 134v/8=008/038, 192v/9=015/013, oruḳ käç- 1. "israf etmek, savurganlık yapmak" *o.(+dın) käçiglilärni* 109v/1=006/141, 2. "taşkınlık yapmak, yoldan çıkmak" *o.+dın käçiglilär* 120r/6=007/081, oruḳdın käçür- "israf etmek" *o. käçür-* 115r/4=007/031, *o.+da käçürüglilärni* 115r/4=007/031

osallıḳ "gafillik" (KB 1209, DLT-, ED 248a osallıḳ). *o. içindä* 225r/6=019/039

osaŋ "habersiz, gafil" (KB 1093, DLT-, ED -) *ärmäz taŋrı o.* 47v/5=003/099

osan- "habersiz olmak, gafil olmak" (KB 1093 DLT-, ED 248b osan-). *o.-sa silär* 70v/9=004/102, *o.-ıġlı* 108r/8=006/132, 191v/4=014/042, *o.-ıġlılar* 174r/6=012/013, *ärdilär o.-ıġlılar* 125r/8=007/146, osanıġlılardın bol- "gafillerden olmak" *bol- o.-ıġlılardın* 131v/8=007/205

osanuḳ "gafil, dikkatsiz" bkz. osayuḳ (KB 3568, DLT-I 160, ED 249 osa:ñuk). *o.* 9r/6=002/074, 10v/3=002/085, 16v/4=002/140, 17r/8=002/144, 17v/8=002/149, *ärmäs idiŋ o.* 173r/5=011/123, *o.+lar* 129r/9=007/179, 153v/6=010/007, 156r/8=010/029, 161v/2=010/092, 204r/7=016/108, *biziŋ bälgülärimizdin o.+lar* 161v/2=010/092

osayuḳ "gafil" bkz. osanuḳ (KB 3568, DLT-I 160, ED 249a osa:ñuk). *o.+lar* 108r/7=006/131, 111v/2=006/156, osayuḳ ḳıl- "gafil etmek" *o. ḳıl- köŋlüni* 216v/9=018/028

oş "işaret sıfatı" (KB 203, DLT-I 36, ED 254b oş 1). *o.* 44v/3=003/066, 49v/5=003/119, 125r/5=007/146, 125v/9=007/152, 148r/9=009/090, 148v/8=009/094, 149r/1=009/095, 149r/9=009/099, 150r/1=009/105, 178r/8=012/061, 187v/2=013/042, 195v/6=015/096, 209v/6=017/051, 220r/3=018/069, 223r/3=019/002

oşbu "işaret sıfatı" (KB 202, DLT- I 36, ED 254b 1 oş) *o. ṣıfatlıġ kişi* 18v/3=002/157, *o. äränlär* 44v/3=003/066,

ot "ateş" (KB 120, DLT-I 202, ED 34b 1 o:t(o:d)). *o.* 34v/5=002/266, 40r/9=003/024, 52r/8=003/151, 59r/2=004/010, 89v/2=005/072, 153v/6=010/008, 164r/9=011/016, 164v/2=011/017, 192r/6=014/050, 200r/6=016/062, 217v/8=018/040, 221/9=018/096, *arġuç o.* 228v/9=020/010, *ḳıyāmät o. birlä* 171v/2=011/099, *o. içindä* 116r/1=007/038, 40r/8=009/017, 172r/1=011/106, 185r/1=013/017, *o. tapa* 27r/1=002/221, *o. turur* 108r/1=006/128, 186v/8=013/035, *o. ḳınıŋa* 15r/5=002/126, *o. ḳınındın* 24r/8=002/201, 39v/3=003/016, 56v/8=003/191, *o. üzä* 20r/9=002/175, 228v/9=020/010, *o.+nı* 20r/7=002/174, 217r/2=018/029, *kördi o.+nı* 228v/8=020/010, *kördüm o.+nı* 228v/8=020/010, *yandurdı o.+nı* 3v/3=002/017, 88v/2=005/064, *yazuḳluġlar o.+nı* 219r/1=018/053, *o.+ḳa* 60r/1=004/014, *kigür- o.+ḳa* 171v/1=011/098, 62r/6=004/030, 65r/5=004/056, 56v/9=003/192, *yanışıŋızlar o.+ḳa* 190v/5=014/030, *o.+dın*

19v/5=002/167, 4r/6=002/024, 48r/3=003/103, 48r/4=003/103, 56r/5=003/185, 75v/5=004/145, *çıḳmaḳları o.+dın* 84v/6=005/037, *ḳat ḳat o.+dın* 116r/3=007/038, *ḳorḳuŋ o.+dın* 50v/4=003/131, *o.+ı* 213r/9=017/097, *yär o.+ları* 155v/4=010/024, *yäriŋ o.+ları* 218r/5=018/045, çoġluġ ot "cehennem ateşi" *çoġluġ o.+nı* 213v/1=017/097, çoḳrar ot "kaynar ateş" *çoḳrar o.+dın* 153r/9=010/004, kök otı "yıldırım" kök o.+ı 76r/8=004/153, *ıḏur kök o.+larnı* 184r/8=013/013, *kök o.+ındın* 3v/6=002/019, kökdinki ot "yıldırım" 7r/4=002/055, ot iḏiläri "cehennem sakinleri" *o. iḏiläri* 5v/9=002/039, 9v/9=002/081, 26r/9=002/217, 33r/2=002/257, 115v/4=007/036, 117r/3=007/047, 156r/4=010/027, *o.iḏilärindin* 83v/8=005/029, ot iyäläri "cehennem sakinleri" *o. iyäläri* 35v/9=002/275, 49r/8=003/116, ot ḳını tamuġ ḳını tat- "cehennem ateşini, cehennem azabını tatmak" *tat- o. ḳını tamuġ ḳını* 133r/6=008/014, ot täg- "ateş dokunmak" *täg- o.* 172v/2=011/113, ot ye- "ateş yemek" *ye- o.* 56r/1=003/183, ot üzä tizil- "ateşin karşısına durmak" *tizil- o. üzä* 97v/5=006/027, otdın yarat- "ateşten yaratmak" *yarat- o.+dın* 113r/9=007/012, otḳa kir- "cehenneme girmek" *o.+ḳa kir-* 227r/4=019/070, otnuŋ tamduḳı "cehennem yakıtı" *o+nuŋ tamduḳı* 38v/8=003/010, tamuġ otı "cehennem ateşi" *tamuġ o.+ı* 145v/9=009/068, 145r/9=009/063, 147v/4=009/081, 150v/1=009/109, 142r/8=009/035, täwäkä türtgü otdın yıḏıġ suw "katran" *täwäkä türtgü o.+dın yıḏıġ suwdın* 192r/5=014/050, tütünsüz ot "zehirli ateş" *tütünsüz o.+dın* 193v/2=015/027, ürülgän ot "alevlenmiş ateş" *ateş ürülgän o.+ḳa* 59r/2=004/010, ot yoḳa- "ateş dokunmak" *yoḳamaġay o.* 9v/6=002/080

ot "bitki ot" (KB 375, DLT-I 14, ED 34b ot). *çıḳar anıŋ o.+ları* 118r/7=007/058, *türlüg türlüg o.+lardın* 230v/4=020/054

otlat- "otlatmak" (KB-, DLT-I 285, ED 57b otla-). *o.-ur silär* 196v/2=016/010, *o.-ıŋlar yılḳılarıŋıznı* 230v/4=020/055

otur- "oturmak" bkz. oltur-, oldur- (KB-, DLT-, ED 150 olur-). *o.-dılar* 54a/2=003/168

otuz "sayı adı, otuz (30)" (KB 368, DLT -I 142, ED 74 a ottuz (otuz)). *o. tün* 124v/4=007/142

oyna- "oynamak" (KB 79, DLT-I 225, ED 275a oyna-). *o.-rlar* 121v/7=007/098, *o.-yurlar* 103v/8=006/091, *o.-sun* 174r/4=012/012, *o.-r ärdimiz* 145v/3=009/065

oynaġu "oynama, oynamalık" (KB-, DLT-I 121, ED-). *o. oyunlar içindä* 91v/2=005/091

oynaş "oynaş" (KB-, DLT-I 120, ED 274b oyna:ş). oynaş tut- "gizli dost tutmak" *o. tutuġlı+* 61v/5=004/025, 80v/3=005/005

oyun "oyun , eğlence" (KB-, DLT-I 80, ED 274a oyun). *o.* 117v/1=007/051, 98r/4=006/032, *o.+dın* 26v/2=002/219, *o.+lar* 91r/9=005/090, *oynaġu o.+lar içindä* 91v/2=005/091, atġu oyun "kumar" *atġu o.* 91r/9=005/090, älük oyun "alay ve oyun " *älük o.* 87v/4=005/057, oyun satu "oyun, eğlence" *o. satu* 101v/3=006/070

oz- "öne geçmek, ileri gitmek, ilerlemek" (KB 248, DLT-I 173, ED 279b o:z-). *o.-a* 235r/1=020/129, *o.-dı* 233r/9=020/099, *o.-dılar* 136v/7=008/059, *o.-madı* 120r/5=007/080, *o.-mas* 192v/3=015/005, *o.-mazlar* 158r/3=010/049

ozaḳı "önceki, evvelki" (KB 1405, DLT-, ED 284a ozakı,). *o. boḏunlar ḥālī* 230v/1=020/051, *o.+lar* 149v/1=009/100, 210v/2=017/059, *anıŋ o.+larnıŋ ṣuḥufläri* 235r/8=020/133, ozaḳılar bitimiş sörçäkläri "öncekilerin masalları" *o.+lar bitimiş*

sörçäkläri 97v/3=006/025, ozaḳılarnıŋ sörçäkläri "öncekilerin masalları" *o.+larnıŋ sörçäkläri* 134r/4=008/031, 1966/8=016/024, ozaḳılar yolı "öncekilerin yolu mec. (durum, hâl)" *o.+lar yolı* 219r/4=018/055, ozaḳılarnıŋ oruḳı "öncekilerin yolu mec. (durum, hâl)" *o.+larnıŋ oruḳı* 134v/7=008/038, 192v/9=015/013

ozuş- "yarışmak" (KB-, DLT-I 184, ED-290b ozuş-). *o.-uŋlar* 17v/5=002/148

ö, 'ö

öç "hınç, kin, intikam" (KB 145, DLT-I 41, ED 18a ö:ç(ö:c)). *ö. iyäsi turur* 38r/5=003/004, öç al- "öç almak" *ö. al-* 87v/7=005/059, 92r/6=005/095, 123r/5=007/126, 124r/3=007/136, 195r/5=015/079, 211r/9=017/069, öç tart- "yaptığını yanına bırakmamak, karşılığını almak" *ö. tart-* 92r/5=005/095, 192r/3=014/047

öç- "sönmek" (KB: 375 DLT-I 164 ED 19b öç-). *ö.-sä otı* 213r/9=017/097

öçämäk "azap, işkence" (KB 4651, DLT-, ED 21a 1 öçä- (öcä-)). *ḳatıġ ö. ḳatıġ ḳın* 107v/1=006/124

öf "öf, bıkkınlık ifade eden ünlem" (KB-, DLT-, ED-, WF). öf tä- "öf demek" *ö. tä-* 207v/6=017/023

öfkä "öfke" (KB-, DLT-I 195 ED 9a öpkä). *ö.* 180v/3=012/084, 232v/4=020/086, *amruldı ärsä boşuġ ö.* 126r/3=007/154, *ö. birlä* 8r/1=002/061, 11r/4=002/090, 199v/9=016/058, *ö. turur* 204r/4=016/106, *ö. üzä* 11r/5=002/090, *tandı ö. birlä* 133r/8=008/016, *ö.+kä* 48v/9=003/112, *ö.+din* 49v/6=003/119, *ö.+m* 232r/7=020/081, *ö.+ŋiz birlä* 49v/7=003/119, ḳın öfkä tüş- "azap ve hışım inmek" *tüş- bir ḳın ö.* 119r/7=007/071, öfkä ḳıl- "öfkelenmek" *ö. ḳıl-* 88r/1=005/060, öfkä ḳın täg- "gazap ulaşmak" *täg- ö. ḳın* 125v/9=007/152, öfkäkä säzä bol- "birinin hışmına uğramak" *säzä bol- ö.+kä* 53v/9=003/162, öfkä sür- "gözleri boyanmak, büyü yapılmak" *ö. sürügli* 189r/8=014/015, öfkä yut- "iradesini kullanarak öfkesini yenmek" *yut- ö.* 50v/8=003/134, öfkäsini kitär- "öfkesini gidermek" *ö.+sini kitär-* 140r//3=009/015

öfkälän- "öfkelenmek" (KB-, DLT-I 317, ED 9b öpkälä-). *ö.-ürlär* 144v/8=009/058, *ö.-gänin* 232v/3=020/086

öfkälig "öfkeli" (KB 342, DLT-, ED 9b öpkälig). *ö.* 125v/4=007/150

öfkän- "gazaba uğratılmak, gazap edilmek" (KB-, DLT-, ED-). *ö.-mäs anlar üzä* 2r/3=001/007

öfül- "içi çekilmek" (KB-, DLT-, ED 10b öpül-). öfülmiş bol- "kupkuru olmak, kupkuru çerçöp olmak (ot için)" *bol- ö.-miş* 218r/5=018/045

ög "akıl" (KB 25 DLT-I 48, ED 99 a 2 ö:g) ögün uḳ- "akıl etmek, düşünmek, ibret almak" *ö.-ün* (vasıta) *uk-* 128r/9=007/169, 167v/1=011/051, 183v/3=013/004, 196v/5=016/012

ög- "öğmek, hamdetmek, tesbîh etmek" (KB B25, DLT-I 174, ED 100a 1 ög-). *ö.-di* 5r/3=002/030, 154r/1=010/010, 201r/9=016/075, 225v/9=019/050, *anıŋ ö.-disi birlä*

209r/6=017/044, 209v/9=017/052, *anıŋ ö.-düsi birlä* 184r/8=013/013, *idiŋ ö.-düsi birlä* 195v/7=015/098, 235r/2=020/130, *ö.-üglilär* 150v/7=009/112, *ö.-ülmiş* 34v/9=002/267, şükr ü sipās ög- "hamdetmek" *ö.-di şükr ü sipās* 1v/2=001/001, 116v/3=007/043,

ögdil- "öğülmek, üstün tutulmak" bkz. ögdül- (KB 177, DLT-, ED 104a ögdil-). *ö.-miş orunda* 212r/4=017/079

ögdilig "övülmeye değer" (KB 240, DLT-, ED 104b ögdilig). *ö.* 214r/9=017/111, 214v/3=018/001

ögdül- "öğülmüş, üstün tutulmuş" bkz. ögdil- (KB A33, DLT-, ED 104a ögdil-). *ö.-miş* 74r/4=004/131, 188v/1=014/008, 187v/7=014/001, *ö.-miş turur* 169r/8=011/073, *ö.-mäklärni* 56v/3=003/188

ögäy "üvey" (KB-, DLT-I 123, ED 119b ögäy). ögäy yegidmä kız "üvey, besleme kız" *ö. yegidmä kızlarıŋız* 61r/3=004/023

ögrän- "öğrenmek" (KB 1187, DLT-I 252, ED 114a ögrän-). *ö.-mäzlär* 12v/1=002/102

ögrät- "öğretmek" (KB 1216, DLT-I 261, ED114a ögrät-). *ö.-ür* 37r/5=002/282, 42v/8=003/048, 203v/8=016/103, *iş könilikni ö.-ür* 18r/5=002/151, *ö.-ür bitigni* 18r/4=002/151, *ö.-ür kitābnı* 54r/3=003/164, *ö.-ür sözlär yanışını* 173v/5=012/006, *ö.-ürlär* 12v/2=002/102, 12v/4=002/102, *ö.-ürlär cāduluknı* 12r/9=002/102, *ö.- (t)iŋ sözlä yanışını* 182r/1=012/101, *ö.-(t)i* 5r/4=002/031, 31v/9=002/251, 72r/4=004/113, 80r/6=005/004, 176r/9=012/037, 5r/4=002/031, 231v/3=020/071, *ö.-(t)imiz* 179r/5=012/068, *ö.-(t)imiz ġayb ʿilm* 220r/1=018/065, *ö.-(t)imiz bitigni* 94r/1=005/110, *ö.-(t)timiz sözlär yanışını* 174v/8=012/021, *ö.-sä sän* 5r/6=002/032, *nişānlarıŋnı ö.-sä* 15v/1=002/129, *ö.-sä silär* 80r/6=005/004, *ö.-ü silär* 80r/6=005/004, *ö.-mäkiŋ* 220r/1=018/066, *ö.-ür ärdiŋiz* 45v/9=003/079

ögrätil- "öğretilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ö.-diŋ köni yolun* 220r/2=018/066, *ö.-diŋizlär* 103v/7=006/091

ögsüz "akılsız" (KB 25, DLT-1 243, ED 99a ögsüz (ö:gsüz)). ögsüz kudı tüş- "baygın düşmek" *tüş- kudı müsā ö.* 124v/9=007/143

ögür "topluluk, grup, bölük" (KB-, DLT-I 54, ED 112a ögür). *ö.* 39r/3=003/013, 39r/3=003/013, 40r/8=003/023, 45v/4=003/078, 48r/5=003/104, 50r/2=003/122, 52v/7=003/154, 67r/9=004/077, 227r/7=019/073, *bir ö.* 115r/1=007/030, *bu ö.* 116r/1=007/038, *çıkıŋlar ö. ö.* 66v/6=004/071, *ö. içindä* 39r/3=003/013, *ö. köni* 60v/6=004/020, *ö.+ni* 31v/5=002/249, 50r/8=003/127, *ö.+kä* 47v/6=003/100, 52v/7=003/154, 115r/1=007/030, *ekki ö.+dä birisi* 215r/4=018/012, *üküş ö.+din* 31v/5=002/249, *anıŋ ö.+iŋä* 160r/7=010/075, 171r/8=011/097, *ö.+lär* 177r/4=012/043 *ö.+lär içindä* 115v/9=007/038, *soŋ ö.+üŋüz içindä* 52v/4=003/153, *ö.+üŋüzlär* 133r/5=008/019

ögüt "öğüt, vaaz" bkz. öt (KB-, DLT-I 51, ED 102a ögüt). *ö.* 51r/5=003/138, 112v/6=007/002, 233r/2=020/093, *ö. birlä* 205v/2=016/125, ögüt bol- "öğüt olmak, öğüt almak" *ö. bol-* 101v/2=006/069, ögüt käl- "(Allahtan) öğüt gelmek" *käl- aŋa ö. idisindin* 35v/8=002/275, ögüt sakın- "öğütte bulunmak" *ö. sakın-* 120r/4=007/079,

ögüt tut- "ibret almak, öğüt tutmak" *ö. tut-* 136v/5=008/057, ögüt uḳ- "akıl etmek, düşünmek" *ö. uḳ-* 9r/3=002/073, 93r/1=005/103, 98r/4=006/032, 133r/8=008/022

ökçä "topuk, ökçe" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ekki ö.+si üzä* 17r/2=002/143, 51v/5=003/144, 135v/9=008/048, *ö.+läriŋiz üzä* 51v/4=003/144, 52r/5=003/149

ökün- "pişman olmak" (KB C70, DLT-I 132, ED ökün- (ökön-)). *ö.-ür* 60r/6=004/017, *ö.-üglilär* 87r/3=005/052, ökünüp ḳayt- "pişman olup tevbe etmek" *ö.-üp ḳıl-* 18v/8=002/160, *ö.-üp* 75v/5=004/146, 126v/1=007/156, öknüp yan- "pişman olmak" *ö.-üp yan-* 100r/4=006/054, 126r/2=007/153, 146v/9=009/074, 163r/5=011/003, 167v/3=011/052, 168r/9=011/061, 172r/9=011/112, 205r/5=016/119, 207v/9=017/025

öküņç "pişmanlık" (KB 324, DLT-I 132, ED 110a öküņç). *ö.* 98r/2=006/031, *ö.+lär* 19v/4=002/167, öküņç bol- "pişman olmak" *bol- ö.* 134v/3=008/036, öküņçni kizlä- "pişmanlığını saklamak" *kizlä- ö.+ni* 158r/9=010/054, öküņç ḳıl- "pişman olmak" *ḳıl- ö.* 53r/8=003/156

öküņçlüg "pişman olan" (KB556, DLT-, ED 111a öküņçlüg). *ö.+lärdin* 83r/3=005/031

öküngü "pişmanlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ö.* 225r/6=019/039

öl- "ölmek" (KB 157, DLT-I 38, ED 125b öl-). *ö.-ür* 223v/7=019/015, *ö.-ür sılär* 114r/9=007/025, *ö.-ärlär* 60r/9=004/018, *özi ö.-miş* 79v/8=005/003, 110r/2=006/145, *ürägün ö.-miş* 109r/4=006/139, *özi ö.-mişni* 79v/7=005/003, 20r/3=002/173, *ö.-mişdä keḏin* 19r/6=002/164, 33r/7=002/259, 163v/5=011/007, *ö.-mişiŋizlärdä keḏin* 7r/5=002/056, *ö.-di* 147v/9=009/084, *ö.-dilär* 19r/1=002/161, 47r/1=003/091, 148r/1=009/084, 152v/1=009/125, *ö.-üŋ* 49v/7=003/119, *ö.-üŋlär* 30v/2=002/243, *ö.-sä män* 224v/8=019/033, *ö.-sä* 26r/7=002/217, 51v/6=003/145, 198v/5=016/038, *ö.-sä miz* 226v/9=019/066, *ö.-säŋiz* 53v/1=003/157, 53v/1=003/158, *ö.-di ärsä* 51v/4=003/144, *ö.-sä ärdim* 224r/6=019/023, *ö.-ginçä* 60r/4=004/015, *ö.-mägäy* 231v/8=020/074, *ö.-mägäy ärdilär* 53r/8=003/156, *ö.-mäŋ* 48r/1=003/102, *ö.-mäŋlär* 15v/5=002/132, *ö.-mäzindä öŋdün* 77r/2=004/159

ölçäk "ölçek, ölçü" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ö.+ni* 208v/4=017/035, *ö.+lär* 178v/2=012/063, ölçäkni tükäl ber- "ölçüyü eksiksiz vermek, tam vemek" *tükäl ber- ö.+ni* 178r/7=012/059, ölçäkni tükäl ḳıl- "ölçüyü tam yapmak" *tükäl ḳıl- ö.+ni täräzūnı* 120v/2=007/085, ölçäklär al- "ölçüp almak" *ö.+lär al-* 178v/2=012/063

öldür- "öldürmek" bkz. öltür- (KB 2292, DLT-I 224, ED 133b öldür-/öltür-). *ö.-ür män* 33r/4=002/258, *ö.-ür* 33r/4=002/258, 53r/9=003/156, 70r/3=004/097, 127r/=007/158, 151r/7=009/116, 158v/2=010/056, *ö.-ür miz* 4v/7=002/028, 193r/8=015/023, *ö.-ür silär* 10v/8=002/087, 11r/7=002/091, *ö.-ür sılär ätözüŋüzlärni* 10r/7=002/085, *ö.-ür süz* 39r/3=003/013, 52r/9=003/152, *ö.-ürlär* 40r/3=003/021, 40r/4=003/021, 89r/7=005/070,150v/4=009/111, *ö.-ürlär päyġāmbärlärni* 49r/2=003/112, *ö.-miş* 92r/2=005/095, *ö.-mişlär içindä* 20v/9=002/178, *ö.-di* 33r/8=002/259, *ö.-di* 83v/9=005/030, 83r/5=005/032, 133r/1=008/017, 220r/8=018/074, *ö.-di dāvud cālūtnı* 31v/8=002/251, *ö.-dimiz mäsīḥni* 76v/7=004/157, *ö.-dilär oğlanlarnı* 109r/5=006/140, *ö.-gäy ök män* 83v/5=005/027, *ö.-gäy miz oğlanlarını* 123r/8=007/127, *ö.-gäylär* 134r/2=008/030, *taşlanu ö.-gäylär* 216r/2=018/020, *ö.-sä* 69r/8=004/092, 69v/4=004/093, 83r/4=005/032, 92r/2=005/095, *ö.-düŋ* 220r/8=018/074,

229v/9=020/040, *ö.-düŋüzlär* 56r/2=003/183, *ö.-dürdüŋüzlär bir tänni* 9r/1=002/072, *ö.-üŋ yūsufnı* 173v/9=012/009, *ö.-üŋlär* 7r/2=002/054, 22v/8=002/191, 23r/1=002/191, 66r/8=004/066, 68v/8=004/089, 69r/6=004/091, *ö.-üŋlär ortak katığlılarnı* 139r/2=009/005, *ö.-düklärini* 55v/7=003/181, *ö.-däçi özüŋni* 214v/8=018/006, *ö.-güm üçün* 83v/7=005/028, *ö.-güŋ üçün* 83v/6=005/028, *ö.-ürlär ärdi* 8r/2=002/061, *ö.-ürlär ärdi oğlaŋızlarnı* 124v/3=007/141, *ö.-di ärsä* 51v/4=003/144, *ö.-gäy ärdim* 170v/9=011/091, *ö.-mädilär* 76v/8=004/157, 76v/9=004/157, *ö.-mägäy ärdilär* 53r/8=003/156, *ö.-mägäy ärdük* 53r/1=003/154, *ö.-mägäylär ärdi* 54a/2=003/168, *ö.-mäŋiz* 133r/9=008/017, *ö.-mäŋlär* 110v/9=006/151, *ö.-mäŋlär awnı* 92r/1=005/095, *ö.-mäŋlär ätözüŋüzlärni* 62r/5=004/029, *ö.-mäŋlär oğlanlarıŋızn*ı 110v/7=006/151, *ö.-mäŋlär yūsufnı* 174r/2=012/010, *ö.-mäk* 53r/2=003/154, *ʿayāllarıŋ ö.-mäk* 108v/7=006/137, *ö.-mäkkä* 83v/9=005/030, *ö.-mäkdin* 22v/9=002/191, *ö.-mäkläri* 76v/4=004/155, 83r/8=005/033, *ö.-ü yazdılar* 125v/7=007/150

öldürül- "öldürülmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ö.-ür taŋrı yolı içindä* 18r/8=002/154, *ö.-ürlär* 150v/5=009/111, *ö.-dilär* 54a/3=003/169, 57r/6=003/195, *ö.-sä* 208v/1=017/033, 67r/1=004/074, *ö.-säŋiz* 53v/2=003/158, *ö.-säŋiz taŋrı yolı içindä* 53r/9=003/157

öldürüş- "savaşmak, çarpışmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ö.-ti* 51v/8=003/146

öltür- "öldürmek" bkz. öldür- (KB 2292, DLT-I 224, ED 133b öldür/öltür-). *ö.-mäŋlär* 208r/9=017/033, *ö.-mäŋlär oğlanlarıŋıznı* 208r/7=017/031, *ö.-mäk ärür* 208r/8=017/031

ölüg "ölü" (KB 270, DLT-I 15, ED ölüg 142a). *ö.* 107r/4=006/122, *ö. käntkä indürdimiz* 118r/5=007/057, *ö.+ni* 84r/1=005/031, *çıkarıġlı ö.+ni tirigdin* 104v/1=006/095, *çıkar- ö.+ni tirigdin* 156v/2=010/031, 40v/6=003/027, *çıkar- tirigni ö.+din* 104v/1=006/095, 156v/2=010/031, 40v/5=003/027, *eşitürlär ö.+lär* 98v/2=006/036, *ö.+lär* 4v/7=002/028, 18r/8=002/154, 54a/3=003/169, 106r/1=006/111, 186r/7=013/031, 197r/4=016/021, *boldılar ö.+lär* 168v/9=011/067, 171r/6=011/094, *saräyları içindä ö.+lär* 121r/7=007/091, *ö.+lärni* 33v/4=002/260, 43r/3=003/049, *çıkardıŋ ö.+lärni* 93v/4=005/110, *çıkarur ö.+lärni* 118r/6=007/057, *ö.+lärini* 9r/3=002/073, *kälür aŋar ölüm tegmä bir orundın ärmäs ol ö.+li* 189r/9=014/017

ölügsä "murdar, leş, kesilmeden ölen hayvan" (KB-, DLT- ED-, WF-). *ö.+ni* 204v/7=016/115

ölüm "ölüm" (KB 295, DLT-I 75, ED 146a ölüm). *ö.* 32v/1=002/255, 60r/9=004/018, 100v/8=006/061, 195v/8=015/099, *ö. kınnı* 211v/7=017/075, *ö. tapa* 132r/1=008/006, *ö.+ni* 11v/5=002/094, 51v/2=003/143, *özläriŋizdin ö.+ni* 54a/2=003/168, *ö.+din* 3v/6=002/019, *ö.+üm* 112r/5=006/162, ölüm buşuḫları "ölümün korkusundan can havli ile bağırma, çırpınma" *ö. buşuḫları içindä* 104r/3=006/093, ölüm käl- "ölüm gelmek" *käl- ö.* 15v/7=002/133, 21r/5=002/180, 93r/6=005/106, 189r/9=014/017, ölüm täg- "ölüm ulaşmak" *täg- ö.* 67v/3=004/078, 93r/8=005/106, ölüm tüş- "ölüm vakti gelmek" *ö. tüş-* 70v/2=004/100, ölümni tat- "ölümü tatmak" *tat- ol ö.+ni* 56r/4=003/185, ölümdin saklan- "ölümden korkmak" *ö.+din saklan-* 30v/1=002/243

öŋ "ön" (KB B60, DLT-I 40, ED 167b 1 öŋ). *anlarıŋ ö.+in soŋın* 119v/1=007/072, *biziŋ ö.+ümizdä* 226v/7=019/064

öŋdün "önce" bkz. öŋdüŋ (KB 8, DLT-I 115, ED 178a öŋdün). *ö.* 24r/3=002/198, 153r/7=010/004, 171r/9=011/098, *anda ö.* 11r/1=002/089, 64r/9=004/047, 154v/4=010/016, 164v/1=011/017, 186r/4=013/030, 214r/5=017/107, 235r/8=020/134, *andın ö.* 89v/6=005/075, *anlarda ö.* 95v/8=006/006, 110r/9=006/148, 136v/1=008/054, 14r/7=002/118, 146r/6=009/070, 157r/7=010/039, 162r/7=010/102, 182v/4=012/109, 183v/7=013/006, 187v/1=013/042, 197v/1=016/026, 198r/4=016/033, 198r/8=016/035, 227r/8=019/074, 228r/9=019/098, 234v/9=020/128, *anıŋ soyurḳamaḳında ö.* 118r/4=007/057, *boşasa älig tägürmäsäŋizdä ö.* 29v/8=002/237, *dästūr bärmäsädä ö.* 231v/2=020/071, *edgülükdä ö.* 183v/6=013/006, *kälmäsdä ö.* 123v/1=007/129, *kälmäzdä ö.* 176r/8=012/037, 190v/6=014/031, *kälmişdä ö.* 32r/9=002/254, *mendin ö.* 98r/7=006/034, *mında ö.* 77r/7=004/162, *munda ö.* 4v/1=002/025, 11r/8=002/091, 69v/8=004/094, 74v/4=004/136, 77v/4=004/164, 87v/8=005/059, 90r/2=005/077, 103r/3=006/084, 117v/4=007/053, 122r/2=007/101, 126r/6=007/155, 128v/6=007/173, 137v/9=008/071, 141v/8=009/030, 141v/8=009/030, 144r/1=009/048, 144r/4=009/050, 150r/5=009/107, 160r/5=010/074, 161v/1=010/091, 167r/8=011/049, 168v/1=011/062, 169v/4=011/078, 173v/1=012/003, 173v/6=012/006, 178v/4=012/064, 179v/8=012/077, 180r/5=012/080, 181v/6=012/100, 190r/3=014/022, 191v/8=014/044, 193v/2=015/027, 205r/3=016/118, 223r/8=019/007, 223v/2=019/009, 224r/6=019/023, 227r/1=019/067, 232v/9=020/090, 234r/5=020/115, *muŋda ö.* 172r/5=011/109, *mundın ö.* 111v/8=006/158, 97v/7=006/028, *olarda ö.* 136r/6=008/052, *ö. käçti* 60v/9=004/022, 61r/6=004/023, 134v/7=008/038, *ölmäzindä ö.* 77r/2=004/159, *sendä ö.* 161v/6=010/094, 182v/2=012/109, 186v/1=013/032, *sändä ö.* 187r/4=013/038, 192v/7=015/010, *sendä ö.* 56r/3=003/184, 96r/6=006/010, 199r/2=016/043, 200r/7=016/063, 202r/9=016/086, 212r/1=017/077, 232v/2=020/085, *sendin ö.* 2v/4=002/004, 65v/6=004/060, 99r/2=006/042, *silärdä ö.* 4r/1=002/021, 21v/1=002/183, 25v/5=002/214, 61v/9=004/026, 74r/2=004/131, 80v/2=005/005, 87v/5=005/057, 92r/8=005/102, 93r/7=005/106, 115v/9=007/038, 146r/1=009/069, 146r/4=009/069, 154r/6=010/013, 172v/5=011/116, 172v/6=011/116, 188v/2=014/009, *tükänmişdä ö.* 222v/6=018/109, *ḳıyāmät künidä ö.* 210r/9=017/058, *yırtıldı ärsä ö.+din* 175r/9=012/026, *anıŋ ö.+indä* 182v/9=012/111, 189v/1=014/017, *ärdi ö.+indä* 220v/6=018/079, *ö+ki* 93v/3=005/107, *ö.+kilärmizkä* 94v/4=005/114, *ö.+läri* 116r/4=007/039, *ö.+läriŋä* 116r/2=007/038, *ö.+lärindä* 8v/1=002/066, *ö.+lärindäki* 32v/3=002/55, *ö.+lärindin* 113v/4=007/017, öŋdün turuġlı "önder" *ö. turuġlı* 164v/2=011/017

öŋin "başka" (KB 311, DLT-I 94, ED 170b öŋi). *ö. ö. asġay oḳ män* 231v/3=020/071, *arturmas ziyān ḳılmaḳda ö.* 168v/4=011/064, *ḥaḳdın ö. birlä* 40r/4=003/021, 49r/2=003/112, *ö. dīni* 46v/2=003/085, *taŋrıdın ö.* 44r/9=003/064, *ö.+ni* 46r/6=003/083, *anda ö.+ni* 117v/5=007/053, *ḥaḳdın ö.+ni* 52v/8=003/154, *taŋrıda ö.+ni* 227v/6=019/081, *taŋrıda ö.+kä* 225v/8=019/049, *ö.+inlär* 38v/1=003/007, öŋin öŋin bol- "farklı farklı olmak (fikir ayrılığına düşmek)" *ö. ö. bol-* 231r/2=020/062

örä / örü "yukarı doğru" (KB-, DLT- III 382, ED 197b örü (örö)). örä tur- "ayakta durmak" *ö. turġan namāz ḳılur* 41v/1=003/039, örü tur- "emre amade kılmak, emrine vermek" *ö. turuġlı ḳıl-* 196v/3=016/012

örälig "bizatihi kaim, kayyum, bütün mahlûkatın idaresini yürüten, hesaba çeken (Esma-i Hüsnadan)" *päyvästä ö.* 38r/2=003/002

örgüt- "çıkarmak, (metinde) birbirine düşürmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ö.-gäylär ärdi silär araŋızlarda tiläyür silärkä bulġaḳnı* 143v/8=009/047

örlät- "meydana getirmek" (KB-, DLT-, ED 230b örlät-). *ö.-ür* 184r/7=013/012

ört- "örtmek; gizlemek, saklamak; bağışlamak" (KB 2685 DLT-III 425, ED 202b ört-). 1. örtmek; gizlemek, saklamak" *ö.-är köküzläri* 49v/4=003/118, *ö.-är siz* 45r/1=003/071, *ö.-ärlär* 9v/2=002/077, 52v/9=003/154, 54v/1=003/167, 96r/6=006/009, *ö.-sä* 37r/8=002/283, *ö.-sä miz* 191r/9=014/038, *ö.-säŋiz* 37v/1=002/284, 40v/9=003/029, *yalbaru ö.-üglü* 101r/1=006/063, *ö.-gäy ärdimiz* 96r/5=006/009, *ö.-mädilär* 102v/9=006/082, 132r/8=008/011, *ö.-(t)i* 232r/4=020/078, dīnlärini ört- "dinlerini karıştırmak, bozmak" *ö.-mäkläri üçün dīnlärini* 108v/8=006/137, esizlikni ört- "günahlarını gizlemek" *ö.-gäy miz silärdin esizlikläriŋizni* 62r/7=004/031, ḫorluḳ ört- "zillet örtmek" *ö.-är olarnı ḫorluḳ* 156r/2=010/027, tanuḳluḳ ört- "şahitlik gizlemek" *mäŋ ö.-mäŋ tanuḳluḳını* 37r/8=002/283, täŋizdä ört- "denizde boğmak, kaplamak" *ö.-(t)i täŋizdä* 232r/4=020/078, tünni kündüzkä ört- "geceyi gündüze bürümek" *ö.-är tünni kündüzkä* 183r/8=013/003, tünni ört- "geceyi gizlemek" *ö.-(t)i tünni* 117v/8=007/054, tonlarını ört- "elbiselerine bürünmek" *ö.-ürlär tonlarını* 163r/8=011/005, uwıt+ ört- "avret yerlerini örtmek" *ö.-är uwutıŋızlarnı* 114v/1=007/026, 2. "bağışlamak" *ö.-är* 72v/1=004/116, 35r/6=002/271, *ö.-gäy miz* 7r/9=002/058, *ö.-mäs* 72v/1=004/116, *ö.-mäsä sän* 114r/7=007/023, *ö.-mäsä* 125v/3=007/149, yazuḳ ört- "günahı bağışlamk" *āṣīlärnin yazuḳların ö.-är* 112v/4=007, *ö.-gäy miz yazuḳlarıŋıznı* 134r/1=008/029, *ö.-gil biziŋ yazuḳımıznı* 126r/8=007/155, *ö.-gil yazuḳlarımıznı* 57r/1=003/193, *yazuḳ ö.-gän* 20r/5=002/173, 21r/9=002/182, 23r/2=002/192, 24r/4=002/199, 26v/2=002/218, 27v/2=002/225, 27v/4=002/226, 29v/5=002/235, 61r/6=004/023, 64r/2=004/043, 70r/3=004/096, 70r/8=004/099, 70v/2=004/100, 71v/2=004/106, 71v/8=004/110, 73v/9=004/129, 76r/7=004/152, 80r/4=005/003, 84v/2=005/034, 89v/6=005/074, 92r/2=005/098, 92r/7=005/101, 100r/5=006/054, 110r/3=006/145, 112v/3=006/165, 137v/7=008/069, 137v/8=008/070, 139r/5=009/005, 141v/1=009/027, 148v/3=009/091, 49r/9=009/099, 149v/7=009/102, 162v/6=010/107, 66v/4=011/041, 177v/9=012/053, 181v/3=012/098, 191r/5=014/036, 197r/2=016/018, 204v/8=016/115, 205r/5=016/119, 209r/7=017/044, 219r/9=018/058, *yazuḳ ö.-gän turur* 84v/9=005/039, *yazuḳların ö.-gän* 207v/9=017/025, *yazuḳumnı ö.-mäsä* 167r/5=011/047, *yazuḳ ö.-mäk* 70r/3=004/096, *bir ö.-ügli* 118r/1=007/055, 182r/9=012/107, *ö.-ügli turur* 126r/3=007/153, 128r/3=007/167, *ö.-üglini* 102r/4=006/073, *ö.-üglü* 201r/9=016/075, yazuḳ örtügli "günah bağışlayan" *yazuḳ ö.-ügli* 194r/6=015/049, 204r/9=016/110, yazuḳ örtüglilärdä yegräki "bağışlayanların en iyisi" *yazuḳ ö.-üglilärdä yegräki* 126r/9=007/155, yüzlärini ört- "yüzlerini bürümek, örtmek, kaplamak" *ö.-är yüzlärini ot* 192r/5=014/050, *ö.-mäs yüzlärini toġ tuman* 155v/9=010/026

örtmäk "bağış, bağışlama, mağfiret" *ö.-mäk* 34r/2=002/263, 81r/8=005/009, *ö.-mäk aġırlıġ rūzī* 138r/8=008/074

örtän- "yanmak, tutuşmak" (KB 2656, DLT-I 251 ED 209b örtän-). *ö.-sä* 34v/5=002/266

örtüg "örtü" (KB 1897, DLT-, ED 205b örtüg). *ö.* 117r/1=007/046, 222r/6=018/101, *ö.+lär* 116r/9=007/041, 209r/9=017/046, *ö. tutġaḳ* 2v/7=002/007, örtüg ḳıl- "örtmek, perdelemek" *ḳıl- ö.* 221/3=018/090, *ḳıl- ö.+lär* 97v/1=006/025,

örtüglüg "örtülü, perdeli, kapalı" (KB-, DLT-, ED 211b örtüglüg). *ö.* 35v/4=002/274, 76v/5=004/155, 91v/9=005/094, 100v/2=006/059, 159v/9=010/071, 177v/7=012/052, 209r/8=017/045, 223r/4=019/003, 226v/4=019/061, *ol ö. sawlardın* 167r/7=011/049, *ö. sawlarından* 182r/3=012/102, *ö. sır turur* 155r/2=010/020, *ö. üzä* 55v/2=003/179, *ö.+ni* 106v/9=006/120, 150r/2=009/105, 216r/8=018/022, 99v/4=006/050, *biligli ö.+ni açuḳluḳnı* 184r/2=013/009, *bilmäs ö.+ni* 165v/6=011/031, *bilsä ärdim ö.+ni* 130r/3=007/188, *küḏäziglilär ö.+ni* 62v/6=004/034, 228v/7=020/007, *ö.+ni küḏäziglilär* 180r/8=012/081, *ö.+kä* 2v/3=002/003, *köklär yärlär ö.+i* 173r/5=011/123, 201v/3=016/077, 216v/4=018/026, *köklär yärlär ö.+ini* 5r/8=002/033, *ö.+lärni* 93v/8=005/109, 95r/1=005/116, *ö.+lärini biligli* 147r/7=009/078, örtüglüg bol- "gizli olmak gizli kalmak" *ö. bol-* 8v/7=002/070, 191r/9=014/038, *ö. boluġlılar* 113r/2=007/007, örtüglüg ḳıl- "gizlemek" *ö. ḳıl-* 197r/6=016/023, örtüglüg tut- "gizlemek" *ö. tut-* 229r/3=020/015

örtüglüglük "örtü, perde" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ö.* 219r/8=018/057

örtül- "örtülmek, gizli tutulmak" (KB 5935, DLT-, ED 209a örtül-). *ö.-di* 110v/8=006/151, 113v/9=007/020, 165v/2=011/028, *ö.-gäy* 128r/6=007/169, *ö.-mäs* 38r/6=003/005, 159r/2=010/061, yüzläri örtül- "örtünmek, bürünmek" *ö.-sä yüzläri* 156r/3=010/027

östikändür- "teşvik etmek" (KB 4487, DLT-I 244, ED 243b östik-). *ö.+gil* 137r/7=008/065

löş "ıslak, nemli, yaş" (krş. KB 2889, DLT-I 48, ED 124a öl). *ap ymä ö. ap ymä ḳuruġ* 100v/4=006/059

öt "öğüt" krş. ögüt (KB C9, DLT-, ED 36a 2 öt). *ö. ärig pänd* 103v/4=006/090

ötä- "ödemek" (KB 1033, DLT-III 251, ED 43a ötä-(ödä-)). *ö.-di* 179r/5=012/068, *ö.-gäy silär* 45r/7=003/075, *ö.-sün* 37r/7=002/283, *ö.-ŋlär* 159v/9=010/071, *ö.-sä silär* 24r/4=002/200, *ö.-p käçrülgäy ärdi* 154r/2=010/011, *ö.-mägäy* 45r/8=003/075, *ö.-mäk* 21r/2=002/178, *ö.-mäkiŋizlär ämänätlärni* 65r/9=004/058, namāznı ötä- "namazı bitirmek, namaz görevini ifa etmek" *ö.-sä silär namāznı* 71r/4=004/103, sipās ötä- "şükretmek" *sipās ö.-gäy silär* 22r/1=002/185, 91r/8=005/089, 133v/6=008/026, *sipās ö.-ŋlär* 20r/2=002/172, 204v/6=016/114, *sipās ö.-sälär* 75v/8=004/147, *sipās ö.-gli* 205r/6=016/121, *sipās ö.-glilärdin* 101r/2=006/063, *bol- sipās ö.-glilärdin* 130r/7=007/189, 125r/2=007/144, *sipās ö.-mäslär* 30v/3=002/243, şükr ötä- "şükr etmek" *şükr ö.-r silär* 113r/6=007/010, *şükr ö.-gäy silär* 6v/8=002/052, 7r/5=002/056, 196v/8=016/014, 201v/7=016/078, *şükr ö.-gli* 188r/5=014/005, 206r/5=017/003, *şükr ö.-glilär* 11v/5=007/017, 191r/8=014/037, *şükr ö.-glilärni* 100r/2=006/053, *bol- şükr ö.-glilärdin* 155r/9=010/022, *şükr ö.-mäslär* 158v/9=010/060, 176v/3=012/038, şükr ü sipās ötä- "şükretmek" *şükr ü sipās ö.-rlär* 118r/8=007/058, *şükr ü sipās ö.-gäy silär* 81r/2=005/006

ötäl- "ödenmek" (KB 2670, DLT-, ED 57a ötäl- (ödäl-)) 1. "ödenmek, adaletle hükm olunmak" (KB 2670, DLT-, ED 57a ötäl- (ödäl-)). *ö.-ür ärdi* 157v/9=010/047, *ö.-gäy olar ara könilik birlä* 158r/9=010/054, 2. "hesabı kesilmek, işi bitirilmek,

tamamlanmak" iş ötäl- "hesabı kesilmek, işi bitirilmek" *ö.-di iş* 166v/8=011/044, *ö.-gäy ärdi iş* 96r/4=006/008, *ö.-sä iş* 225r/6=019/039, *okımakdın ö.-mişdä aşnu* 234r/4=020/114

ötän- "ödenmek, karara bağlanılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ö.-miş* 224r/5=019/021

ötgür- "sürdürmek, öteye geçirmek" (KB-, DLT-I 226, ED 64b, ötrü/ötrö). iş ötgürügli "mec. çok güçlü, gücüne karşılık verilemeyen" 176v/4=012/039

ötrü "ötrü, ötürü" (KB 36, DLT -, ED64b ötrü/ötrö). *ö.* 4v/9=002/029, 21v/7=002/185, 79v/3=005/002, 104v/1=006/095,

ötüg "rica" (KB 791, DLT-, ED 51a 2 ötüg). *ö.+ni* 177r/1=012/042

ötünç "ödünç" (KB-, DLT-I 131, ED 61a ötünç (ödänç),). ötünç ber- "ödünç vermek" *ö. ber-* 30v/4=002/245, 81v/5=005/012, 81v/5=005/012, *körklüg ö. ber-* 30v/4=002/245

ötür-/öt(ü)r- "delmek" (KB-, DLT-I 176, ED 68a ötür-). *ö.-di anı ya'nī yırt(t)ı* 220r/5=018/071, *umadılar anı ö.-ü* 222r/2=018/097

öwkä "öfke" bkz. öfke (KB-, DLT öfke I 195, ED 9a öpkä). *öz ö.+si üçün* 83r/5=005/022

öyük "balçık, çamur" (KB-, DLT-I 85, ED 271b 1 öyük). kara öyük "çamur, balçık" *kara ö. balçıkdın* 193v/1=015/026, 193v/3=015/028, 193v/6=015/033

öz "kendi, nefis" (KB A27, DLT-I 45, ED 278a öz). *ö.* 6v/1=002/048, 35r/8=002/272, 74r/1=004/130, 212r/8=017/084, *ärdilär ö. ülügläri birlä* 146r/4=009/069, *ö. alur* 171v/2=011/099, *ö. anam birlä* 224v/7=019/032, *ö. bodunı* 224v/2=019/027, *ö. boduninga* 7r/1=002/054, 84r/1=005/020, 120r/4=007/080, 159v/7=010/071, *ö. bodunı üzä* 223v/3=019/011, *ö. dinläriŋä* 216r/3=018/020, *ö. dostlarıŋ* 163r/2=011, *ö. färiştämizni* 223v/9=019/017, *ö. idimkä* 225v/7=019/048, *ö. idimni* 225v/7=019/048, *ö. işlärimiz* 16v/1=002/139, *ö. kişiläriŋiz* 91r/5=005/089, *ö. kişilärindin* 223v/8=019/016, *ö. mälları birlä* 70r/1=004/095, *ö. näfsläri içindä* 29r/9=002/234, *ö. öwkäsi üçün* 83r/5=005/022, *ö. öziŋä* 207r/4=017/015, 207r/4=017/015, *ö. özläriŋä* 127r/8=007/160, 127r/8=007/160, *ö. tänläri* birlä 70r/1=004/095, *ö. tiläkiŋä* 229r/4=020/016, *ö. tiläkiŋä ärür* 216v/9=018/028, *ö. uraġutıŋa* 174v/7=012/021, *ö. kudräti birlä* 205v/9=017, *ö. kulı* 223r/3=019/002, *ö. yarīsi birlä* 133v/6=008/026, *ö. yarlıġları birlä* 132r/4=008/007, *ö. yarlıkamakımızdın* 226r/4=019/053, *taŋrı ö. yarlıġını* 13r/8=002/109, *tegmä bir ö.* 156r/8=010/030, *tägmä bir ö.* 56r/4=003/185, *ö.+niŋ içindä* 229r/1=020/012, *käsmäzlär ö.+ni* 152r/1=009/121, *ö.+din* 6v/2=002/048, *ö.+din koşulmışlar* 164r/5=011/013, *mäniŋ ö.+üm* 233r/6=020/096, *ö.+üm içindä* 94v/9=005/116, *ö.+üm yarudın* 154v/2=010/015, *ö.+ümni* 39v/9=003/020, *mänim ö.+ümni* 175r/3=012/023, *yazukdın bīzär kılmaz ö.+ümni* 177v/8=012/053, *ö.+ümkä* 83v/1=005/025, 130r/2=007/188, 177v/9=012/054, 230r/2=020/041, *ärklänmäs ö.+ümkä* 158r/1=010/049, *mäniŋ ö.+ümdä* 124v/5=007/142, *tartnadı ö.+ümdin* 175r/8=012/026, *tartnadım ö.+ümdin* 175v/9=012/032, *ö.+ün* 58r/7=004/004, *ö.+üŋ birlä* 68r/7=004/084, *ö.+üŋ içindä* 95r/1=005/116, 131v/7=007/205, *särgil ö.+üŋni* 216v/7=018/028, *öldürdäçi ö.+üŋni* 214v/8=018/006, *ö.+üŋkä* 207r/3=017/014, *ö.+ündin* 64v/4=004/048, *ö.+ündin özündin at(t)ı* 164r/4=011/013, *ö.+üŋdin turur* 67v/7=004/079, *ö.+i içiŋä* 231r/8=020/067, *ö.+i ölmiş* 79v/7=005/003, 110r/2=006/145, *ö.+i ölmişni*

20r/3=002/173, *ö.+i üzä* 71v/9=004/111, 96r/9=006/012, 100r/3=006/054, *ö.+i üzä tüşüglilär* 120r/3=007/078, *uydı ö.+i tiläkiŋkä* 129r/1=007/176, *ya'kūb ö+i* 47r/5=003/093, *ya'kubnuŋ ö.+i içindä* 179r/5=012/068, *yūsuf ö.+i içindä* 179v/8=012/077, *bir ö.+ikä* 191r/6=014/037, *ö.+in* 58v/2=004/006, *ö.+in körgütmädi* 214v/2=018, *taŋrı ö.+indin* 40v/9=003/028, 41r/4=003/030, *tartnadıŋızlar yūsufnı ö.+indin* 177v/4=012/051, *tartnadı ö.+indin* 175r/2=012/023, *tartnadım ö.+indin* 177v/6=012/051, *tartnar yigitni ö.+indin* 175v/4=012/030, *satġın alur ö.+ini* 24v/8=002/207, *ö.+iŋä* 15v/3=002/130, 71v/7=004/110, 105r/9=006/104, 162v/8=010/108, 217v/2=018/035, *sıġundurdı ö.+iŋä ḳadaşını* 179r/6=012/069, *süriyür ö.+iŋä* 125v/6=007/150, *anıŋ ö.+ini* 174v/7=012/021, *ö.+iŋizlär üzä* 108v/2=006/135, *ö.+inkä* 28v/2=002/231, *ö.+üŋizlär* 74r/9=004/135, *ö.+üŋizlär ara* 131v/4=008/001, *ö.+üŋizlär üzä* 155v/2=010/023, *ö.+üŋizlärkä* 22r/5=002/187, 142v/3=009/036, 206v/1=017/007, *ö.+üŋüzlär* 29v/4=002/235, *ö.+üŋüzlär içindä* 29v/1=002/235, 207v/9=017/025, *ö.+üŋüzlärni* 6r/6=002/044, 66r/8=004/066, *aşunduruŋlar ö.+üŋüzlärni* 27r/7=002/223, *çıḳarıŋlar ö.+üŋüzlärni* 104r/4=006/093, *ö.+üŋüzlärni küḏäzmäk* 93r/4=005/105, *taşra toḳıŋlar ö.+üŋüzlärni* 190r/2=014/022, *ö.+üŋüzlärkä* 13r/9=002/110, 35r/8=002/272, *kömdüŋüzlär ö.+üŋüzlärkä* 142r/9=009/035, *küç ḳıldıŋızlar ö.+üŋüzlärkä* 7r/1=002/054, *ö.+üŋüzlärdin* 201r/3=016/072, *ö.+üŋüzlärindin* 152v/5=009/128, *ö.+lärni* 218v/7=018/051, *ö.+läri* 52v/7=003/154, *anlarnıŋ ö.+läri içindäkini* 165v/8=011/031, *körsünlär ö.+läri birlä* 29r/7=002/234, *ö.+läri birlä* 27v/5=002/228, 136r/9=008/053, 143v/4=009/044, 184r/5=013/011, *ö.+läri içindä* 30r/7=002/240, 52v/9=003/154, 66r/4=004/063, 66r/7=004/065, 87r/3=005/052, *ö.+läri üçün* 7v/3=002/060, *ö.+läri üskindin* 13r/7=002/109, *ö.+läri üzä* 97r/9=006/024, 108r/5=006/130, 115v/8=007/037, 128v/4=007/172, 140r/7=009/017, *ḳatıġlandılar tawarları birlä ö.+läri birlä* 148r/6=009/088, *ö.+lärimiz üzä* 108r/5=006/130, *ö.+lärimizkä* 114r/7=007/023, *ö.+lärini* 3r/3=002/009, 72r/3=004/113, 80v/2=005/005, 97v/4=006/026, *sat(t)ılar ö.+lärini* 12v/5=002/102, *yoḳ yoḏun ḳılurlar ö.+lärini* 143v/1=009/042, *ö.+läriŋi* 44v/8=003/069, *ö.+läriŋä* 11r/3=002/090, 49v/1=003/117, 49v/1=003/117, 50v/9=003/135, 66r/5=004/064, 70r/4=004/097, 71v/2=004/107, 96v/1=006/012, 97r/4=006/020, 107r/7=006/123, 129r/4=007/177, 130v/8=007/197, 184v/5=013/016, 198r/5=016/033, 205r/4=016/118, *küç ḳıldılar ö.+läriŋä* 171v/4=011/101, 171v/4=011/101, 157v/4=010/044, *yoḳ ärdilär ö.+läriŋä* 146r/8=009/070, *ziyān ḳıldılar ö.+läriŋä* 113r/4=007/009, 117v/6=007/053, 165r/1=011/021, *ö.+lärindin* 54r/3=003/164, 202v/4=016/089, *tutmaḳ ö.+lärindin* 34r/9=002/265, *ö.+läriŋiz* 54r/5=003/165, *ö.+läriŋiz birlä* 143r/7=009/041, *ö.+läriŋiz içindä* 56r/7=003/186, *ö.+läriŋizdin ölümni* 54a/2=003/168, *ö.+läriŋizni* 7r/2=002/054, *ö.+lärin küḏäziglilär* 61v/5=004/025

özi "vadi, yarık" (KB -, DLT-I 89, ED 281a özi). *aḳtı ö.+lär* 184v/9=013/017

'öẕr (A) "özür" (KB-, AT-, R-). *'ö.+din* 127v/7=007/164, *'ö.+ḳa* 220v/2=018/076, 'öẕr ḳıl- "özür dilemek" *'ö. ḳıl-* 148r/8=009/090, 148v/8=009/094, 148v/7=009/094, 214v/2=018, 'öẕr tilä- "özür dilemek" *ö. tilä-* 145v/4=009/066

p

pārä (F) "parça" (KB-, AT 217, R-). *p.* 44v/7=003/069, *bir p. tündin* 172v/3=011/114, 194v/6=015/065, *p.+ḳa* 37r/7=002/283, *tutmasa pārämiz p.+ni* 44r/9=003/064, 44r/9=003/064, *p.+ŋiz inansaŋız pārāŋiz* 37r/6=002/283, *p.+si* 41r/9=003/034, *närsäniŋ p.+si birlä* 53r/5=003/155, *närsäniŋ p.+sini* 43r/5=003/050, *p.+sindin* 41r/9=003/034, pārä pārä bol- "parça parça olmak" *p. p. bol-* 228r/2=019/090, pārä pārä ḳıl- "parça parça yapmak, parçalamak" *ḳıl- p. p.* 124v/9=007/143, 127r/3=007/160, 186r/6=013/031

pänd (F) "öğüt, nasihat"(KB C15, AT-, R 215). *p.* 86r/6=005/046, 112v/6=007/002, 125r/3=007/145, 173r/3=011/120, 197r/1=016/017, *bir p. turur* 172v/4=011/114, *ärdi p.* 8v/1=002/066, *p. ajunluğlarḳa* 103v/4=006/090, *p. birlä* 205v/3=016/125, *p. turur* 182r/6=012/104, pänd al- "öğüt almak" *p. al-* 185r/7=013/019, 192r/7=014/052, pänd alın- "öğüt almak, aklını başına almak" *p. alın-* 114v/3=007/026, 102v/6=006/080, 152v/2=009/126, 209r/2=017/041, 230r/4=020/044, pänd ber- "öğüt vermek" *p. ber-* 28v/4=002/231, 62v/7=004/034, 65v/1=004/058, 66r/3=004/063, 127v/6=007/164, 159v/8=010/071, 167r/3=011/046, 202v/7=016/090, 228v/3=020/003, 233v/1=020/099, pänd beril- "öğüt verilmek" *p. beril-* 28v/6=002/232, 66r/9=004/066, 81v/9=005/013, saw pend bol- "düşünmek" *saw p. bol-* 129r/3=007/176, pänd käl- "öğüt gelmek" *käl- bir p.* 158v/3=010/057, pänd tap- "öğüt tutmak" *p. tap-* 27r/3=002/221, pänd tut- "ibret almak, akıl etmek, düşünmek" *p. tut-* 35r/3=002/269, 112v/7=007/003, 118r/6=007/057, 123v/4=007/130, 202v/8=016/090, 111r/4=006/152, 153r/6=010/003, 165r/5=011/024, 190r/8=014/025, 196v/6=016/013, 197r/1=016/017, *p. tutuğlılarḳa* 172v/4=011/114

pärdä (F) "örtü, perde; engel" (KB-, AT-, R 215). 1. "örtü". *p.* 117r/1=007/046, 209r/8=017/045, 2. "engel" *p.+si* 217r/2=018/029, pärdä tut- "engel çekmek" *tut- p.* 223v/9=019/017

pärī (F) "cin" (KB 4716, AT 218, R 215). *p.* 212v/4=017/088, *p.+din* 218v/5=018/050, *p.+lär* 106r/4=006/112, *p.+lär atası* 193v/2=015/027, *p.+lär gürūhları* 108r/3=006/130, *p.+lär yığını* 107v/7=006/128, *ḳıldılar taŋrıḳa ortaḳlar p.+lärni* 105r/2=006/100, *p.+lärdin* 116r/1=007/038, 129r/6=007/179, *tolayur tamuğnı p.+lärdin kişilärdin yumḳılar* 173r/1=011/119

päs (F) "artık" (KB-, AT-, R 215). *p.* 46r/6=003/082

päyġāmbär (F) "elçi" (KB-, AT 217, R 215). *p.* 41v/3=003/039, 44v/6=003/068, *bağışladımız p.* 226r/4=019/053, *ärdi yalavaç p.* 226r/2=019/051, *hūd p. ḳıṣṣasınıŋ sūräsi turur* 163r/1=011, *yūnus p. ʿaläyhi'ssäläm sūräsi* 152v/8=010, *p.+ḳa* 53v/7=003/161, *äyyūb p.+ḳa* 77v/3=004/163, *ibrāhīm p.+ḳa* 77v/2=004/163, *ismāʿīl p.+ḳa* 77v/2=004/163, *ʿīsā p.+ḳa* 77v/2=004/163, *isḥāḳ p.+ḳa* 77v/2=004/163, *nūḥ p.+ḳa* 77v/1=004/163, *süläymān p.+ḳa* 77v/3=004/163, *yaʿḳūb p.+ḳa* 77v/2=004/163, *yūnus p.+ḳa* 77v/3=004/163, *p.+din* 51v/8=003/146, *bir p.+din* 121v/9=007/094,

p.+lär 46v/1=003/084, *aldı p.+lärniŋ ʿahdini* 46r/2=003/081, *p.+lärni* 40r/4=003/021, 46r/1=003/080, *öldürürlär p.+lärni* 49r/2=003/112

päyġāmbärlıḳ (F.+T) "peygamberlik" *p.+nı* 45v/8=003/079

päyvästä (F) "devam eden, kalıcı, daima koruyan, idare edip ayakta tutan, Esma-i Hüsna'dan" (KB-, AT 218, R-). *tirig p. örälig* 38r/2=003/002, päyvästä ḳıl- "bir işi devamlı yapmak, vazgeçmemek" *p. ḳıl- namāznı* 36r/2=002/277

päyvästälik (F.+T) "devamlılık" (KB-, AT-, R-). päyvästälik ḳıl- "bir işi devamlı yapmak, devam etmek, vazgeçememek" *p. ḳıl-* 51r/1=003/135

pīr (F) "yaşlı, ihtiyar" (KB-, A-, R-). *p. turur* 169r/6=011/072, *turur p. uluġ* 180r/1=012/078

r

raʿd (A) "Ra'd suresi, Kur'an-ı Kerim'in 13. suresi" (KB-, AT-, R-). *bu sūrä r. sūräsi turur. mädīnä<dä> inmiş turur. ḳırḳ beş āyät turur* 184r/1=013

raḥm (A. raḥim) "döl yatağı" (KB-, AT-, R-). *r.+lar içindä* 38r/7=003/006

raḥmān (A) "rahmeti bütün yaratıkları kaplayan, Esma-i Hüsna'dan" (KB-, A-, R 239). *r.* 227v/9=019/085, 233v/7=020/108, 233v/8=020/109

raḥmät (A) "acıma, esirgeme" (KB-, AT-, R 239). *r.* 34r/2=002/262, 53v/1=003/157, *kändü r. içiŋä* 149r/9=009/099, *r. birlä* 53v/2=003/159, *r.+din* 210v/6=017/061, *r.+i* 38r/1=003/001, *taŋrı r.+i* 118r/3=007/056, 48v/2=003/107, *taŋrı(nıŋ) r.+indin* 180v/7=012/087, 180v/7=012/087, raḥmät bağışla- "esirgemek" *bağışla- r.* 38v/5=003/008, raḥmät ḳıl- "acımak, esirgemek, merhamet etmek" *r. ḳıl-* 37v/9=002/286, 41r/5=003/030, 41r/6=003/031, 46v/8=003/089, 50v/2=003/129, 195v/9=016, raḥmät ḳılın- "acınmak, esirgenmek" *r. ḳılın-* 50v/5=003/132, rahmätdin nävmīd bolmış "şeytan" *r.+din nävmīd bolmış* 5v/1=002/034, raḥmätdin umınçsız "şeytan" *r.+din umınçsız* 234r/6=020/116, raḥmäti ḫāş ḳıl- "dilediğine merhamet etmek" *r.+i ḫaş ḳıl-* 45r/6=003/074

raḥmätlig (A+T) "esirgeyen, rahmet sahibi, Esma-i Hüsna'dan" (KB-, AT-, R 239). *üküş r.* 38r/1=003/001

rāst (F) "doğru, gerçek, hak" (KB-, AT 219, R 239). *r.* 46v/4=003/086, 189v/9=014/022, *r. tüp tüz* 184r/3=013/010, *çın r. turur* 17r/7=002/144, 158v/2=010/055, rāst ay- "doğru söylemek, dürüst olmak" *r. ay-* 39v/4=003/017, 47r/6=003/093, 47r/7=003/095, 52r/8=003/152, 54a/3=003/168, *bälgür- r.+ı* 177v/6=012/051

rāstla- (F+T) "doğrulamak, tasdik etmek" (KB-, AT-, R-). *r.-ġan* 38r/3=003/003, 41v/2=003/039, 46r/3=003/081, *r.-ġanlar* 43r/5=003/050

rāstlıḳ (F.+ T) "doğruluk, hak" (KB-, AT-, R 240). *r.+ın ḥükmi içindä* 106v/1=006/115

rāylıġ (A+T) "görüşlü, fikirli" (KB-, AT-, R-). żaʿīf rāylıġ "basit görüşlü" *żaʿīf r.* 165r/8=011/027

rāz (F) "sır" (KB-, AT 219, R 240). *bilür r.+nı* 228v/7=020/007, *yaşru tu(t)tılar r.+larnı* 231r/3=020/062, *bilür r.+larını* 147r/6=009/078, rāz ay- "gizlice söyleşmek" *r. ay-* 226r/2=019/052

rāżī (A) "rıza gösteren, kabul eden" (KB-, AT-, R-). rāżī bol- "razı olmak" *r. bol-* 36v/7=002/282

räng (F) "renk" (KB-, AT-, R-). *r.+i* 8v/6=002/069, *türlüg türlüg r.+läri* 196v/5=016/013, 200v/7=016/069

räsūl (A) "elçi, peygamber" (KB B7, AT-, R 240). *r.* 16v/9=002/143

rävān (F) "akan, akıp giden" (KB 3781, AT-, R-). *r.* 39v/9=003/019

ribā (A. ribā') "faiz, artma" bkz. ribām (KB-, AT-, R 241). *r. mäŋizlig* 35v/7=002/275, *ḳaldı r.+dın* 36r/4=002/278, *bäräkātnı kitärür r.+nıŋ* 35v/9=002/276, *r.+nı* 35v/7=002/275, *yemäŋ r.+nı* 50v/3=003/130, *yeyürlär r.+nı* 35v/5=002/275

ribām (A. ribā') "faiz" bkz. ribā (KB-, AT-, R-). *bir r.+ı* 152r/1=009/121

ribāmla- (A.+T) "harcamak, masraf etmek" (KB-, AT-, R-). *r.-r* 88r/9=005/064, 149r/6=009/098, 149r/8=009/099, *r.-rlar* 185v/1=013/022, *r.-ġaylar* 134v/3=008/036, *r.-sa sän* 137r/4=008/063, *r.-salar* 148v/2=009/091, 148v/5=009/092, *r.-maslar* 152r/1=009/121

rūḥ (A) "Hz. İsa" (KB-, AT-, R 242) *r.* 78r/7=004/171

rukū' (A) "rükû, namazda öne doğru eğilme" (KB-, AT-, R-). rukū' ḳıl- "rükû kılmak, eğilmek" *r. ḳıl-* 41v/9=003/043, 41v/9=003/043, *r. ḳılıġlılar* 150v/8=009/112

rūzgār (F) "zaman, devir" (KB-, AT 220, R 241). rūzgār ber- "mühlet vermek" *r. ber-* 186v/1=013/032, rūzgārın ürgär- "zamanı hesaplamak" *ürgär- r.+ın* 215r/5=018/012

rūzä (F) "oruç" (KB 3243 AT 219, R 241). *r.+din* 23v/2=002/196, rūzä tutmaḳ "oruç tutmak" *r. tut-* 21r/9=002/183, 21v/4=002/184, 21v/5=002/185, 21v/7=002/185, 22r/8=002/187, 23v/3=002/196, 69v/3=004/092, 91r/6=005/089, 92r/4=005/095, *r. tutuġlılar* 150v/7=009/112, rūzä tüni "oruç gecesi" *r. tüni* 22r/3=002/187

rūzī (F) "nimet, rızk" (KB A3, AT 220, R 241). *r.* 4r/9=002/025, 41v/7=003/037, 4r/3=002/022 190v/8=014/032, 200v/3=016/067, 201r/8=016/075, *aġırlıġ r.* 131v/8=008/004, *örtmäk aġırlıġ r.* 138r/8=008/074, *r. içindä* 201r/1=016/071, *yaḏar r.+ni* 185v/7=013/026, 208r/5=017/030, *arıġlar r.+din* 115r/5=007/032, *anıŋ r.+si* 163v/1=011/006, 204v/2=016/112, *iḏiŋniŋ bergän r.+si* 235r/5=020/131, *taŋrı r.+sindin* 7v/5=002/060, *r.+läri* 226v/5=019/062, 29r/1=002/233, *yanduruġlı r.+lärni* 201r/2=016/071, rūzī ber- "nimet vermek, rızklandırmak" *r. ber-* 2v/3=002/003, 40v/6=003/027, 79r/7=005, 110v/8=006/151, 127r/7=007/160, 133v/6=008/026, 152v/9=010, 156v/1=010/031, 170v/2=011/088, 183r/2=013, 183r/2=013, 185v/2=013/022, 193r/6=015/020, 199v/6=016/056, 201r/4=016/072, 201r/6=016/073, 208r/7=017/031, 235r/6=020/132, *r. berigli+* 1v/1=001, 1v/2=001/003, 2v/1=002, 57v/7=004/001, 94v/4=005/114, 173r/7=012, 186r/5=013/030, 214r/7=017/110, 223r/2=019, 224v/1=019/026, 225v/2=019/044, 232v/9=020/090, rūzī beril- "rızk verilmek" *r. bäril-* 4r/9=002/025, 4r/9=002/025, 54a/4=003/169, rūzī ḳıl- "rızklandırmak" *r. ḳıl-* 7r/7=002/057, 15r/4=002/126, 20r/2=002/172, 25r/7=002/212, 32r/9=002/254, 41v/8=003/037, 63v/1=004/039, 91r/2=005/088, 94v/4=005/114,

109r/6=006/140, 109v/2=006/142, 117r/8=007/050, 131v/7=008/003, 161v/3=010/093, 176r/8=012/037, 170v/2=011/088, 190v/6=014/031, 191r/8=014/037, 201r/8=016/075, 211v/1=017/070, 204v/5=016/114, 232r/7=020/081, *r.+din ḳıl-* 158v/6=010/059, rūzī tilä- "rızk istemek" *tilä- r.* 235r/6=020/132

rüsvā (F. rüsvāy) "rezil, hakir" (KB-, AT-, R 242). rüsvā ḳıl- "rezil etmek" *r. ḳıl-* 56v/9=003/192, 57r/4=003/194, 140r/2=009/014 169v/5=011/078, 171r/3=011/093, 194v/9=015/068, 194v/9=015/069, 197v/3=016/027

rüsvālıḳ (F.+T) "rezillik" (KB-, AT-, R). *r.* 14r/1=002/114, 85r/8=005/041, 197v/4=016/027, *turur r.* 84v/1=005/033, *açtımız ḫorluḳ r. ḳını* 162r/2=010/098, *r.+nı* 192r/9=015, *käçti ḳınlar r.+lar* 183v/7=013/006

s, ṣ, s̱

sa- "saymak, hesaplamak" (KB 875, DLT-I 281, ED 781b sa-). *s.-dı* 218v/3=018/049, 228r/6=019/094, *s.-sa silär* 191r/2=014/034, *s-ġanraḳ* 215r/4=018/012, *s.-maḳ* 227v/9=019/084, 228r/6=019/094

sāʿat (A) "saat, vakit, an" (KB-, A 220, R 243). *s.* 200r/4=016/061, *bir s.* 115v/1=007/034, *tünnüŋ s.+larında* 49r/4=003/113, *tün s.+larında* 235r/3=020/130

ṣabr (A) "sabır" (KB 586, AT 221, R 243). *säniŋ ṣ.+uŋ* 205v/6=016/127, ṣabr ḳıl- "sabretmek" *ṣ. ḳıl-* 31v/6=002/249, 39v/3=003/017, 49v/8=003/120, 50r/5=003/125, 51v/2=003/142, 52r/1=003/146, 205v/5=016/126, 226v/9=019/065, 235r/6=020/132,

saç "saç" (KB 1103, DLT-I 14, ED 794a). *tu(t)tı äçisiniŋ s.+ını* 125v/6=007/150

ṣadaḳa (A) "sadaka, bağış" (KB-, AT-, R 244). *ṣ. birlä* 72r/6=004/114, *ṣ.+dın* 23v/2=002/196, *ṣ.+lar* 145r/2=009/060, *ṣ.+lar içindä* 147r/8=009/079, ṣadaḳa ber- "sadaka vermek, bağışta bulunmak" *ṣ. ber-* 34r/2=002/263, 35r/5=002/271, 34r/5=002/264, 144v/7=009/058, ṣadaḳa ḳıl- "sadaka vermek, bağışta bulunmak" *ṣ. ḳıl-* 36r/7=002/280, ṣadaḳalarnı artur- "sadakaları bereketlendirmek" *artur- ṣ.+larnı* 36r/1=002/276

ṣafā (A) "Safa dağı, Kâbe'ye yakın bir tepe olup hac ve umre yapanlar bu tepe ile Merve adlı tepe arasında yedi kez gidip gelirler." (KB-, AT-, R-). *ṣ. taġı* 18v/4=002/158

saġ "sağ" (KB-, DLT-III 154, ED 803a 1 sağ). saġ ḳol "sağ taraf" *s. ḳolça* 226r/2=019/052

saġır "sağır, kulağı duymayan" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.+lar aġınlar ḳaraġular* 3v/4=002/018, 20r/1=002/171, *ḳaraġular aġınlar s.+lar* 213r/9=017/097

saġlıḳ "dişi koyun" (KB-, DLT-I 471, ED 809a saġlıḳ). *säkkiz cüft ḳoydın s.+dın* 109v/3=006/143

ṣaġu "ölçü, ölçek mec. (sağlam, emniyetli)" (KB-, DLT-III 225, ED 805b saġu: (sa:ġu)). *ṣ.+ḳa* 32v/007=002/256

saʿīd (A) "mutlu, uğurlu" (KB-, AT-, R-). *s.* 171v/9=011/105

saḳ "uyanık" (KB 164, DLT-I 333, ED 803b sak). *.ḳatıġsız s.+ru bil-* 133v/3=008/025

saḳal "sakal" (KB 667, DLT-I 230, ED 808b saḳal). saḳalımnı tut- "sakalını çekmek" *tut- s.+ımnı* 233r/3=020/094

saḳaḳ "çene" (KB-, DLT-I 282, ED 807b saḳaḳ (saḳa:ḳ)). *s.+ları birlä* 214r/5=017/107, *tüşärlär s.+ları birlä* 214r/6=017/109

saḳ(ı)n- "sakınmak, çekinmek, takva sahibi" (KB 517, DLT-I 242, ED 812b saḳın- (sa:ḳın)). *ädgü s.-ur män* 118v/3=007/062, *ägri s.-urlar* 71v/2=004/107, *s.-urlar* 126v/2=007/156, 155v/7=010/024, 183r/9=013/003, 196v/3=016/011, 200v/8=016/069, *s.-urlar köklärni yärlärni* 56v/7=003/191, *ögüt s.-dım* 120r/4=007/079, *s.-dıŋız* 51v/1=003/142, *s.-dıŋızlar* 140r//4=009/016, *s.-ġay silär* 26v/5=002/219, 34v/6=002/266, *s.-ġaylar* 199r/4=016/044, 234r/3=020/113, *s.-sun taŋrıdın idisindin* 36v/3=002/282, *bolsa ägri saḳnıġlı* 71v/3=004/107, *esiz s.-ıġlılar alını* 177v/7=012/052, *s.-ıġlılar* 90v/3=005/082, *ädgü s.-ıġlı* 119r/2=007/068, *ädgü s.-ıġlılar* 174r/4=012/011, *ädgü s.-ıġlıları* 120r/4=007/079, *s.-uġlılar* 20v/8=002/177, *ädgü s.-ıġlılardın* 114r/3=007/021, *s.-ıġlılarḳa* 195r/3=015/075, *esiz s.-madım* 177v/7=012/052, *s.-mas mu silär* 99v/5=006/050, *s.-masun* 55r/7=003/178, *s.-maslar mu* 129v/4=007/184, *s.-maz* 38v/4=003/008, *ädgü s.-maḳ* 166r/2=011/034, *s.-maḳdın* 35v/2=002/273, *mäniŋ ädgü s.-maḳım* 166r/2=011/034, *s.-maḳıŋız üçün kitābdın* 45v/5=003/078

saḳınç "derin düşünce" (KB 677, DLT-I 69, ED 812a saḳınç (sa:ḳınç)). *s.* 116v/3=007/043

saḳınçlıġ "düşünceli" (KB-, DLT-, ED 814a saḳınçılıġ). *s. ol.* 199v/9=016/058

saḳınġu "barınak, saklanma yeri" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.+lar ḳıl-* 202r/3=016/081

saḳış "hesap" (KB 367, DLT-III 247, ED 816b saḳış (sa:ḳış)). *s.* 100v/8=006/062, 228r/5=019/094, *ḳopar s.* 191v/4=014/041, *ḳorḳarlar s. yawuzındın* 185r/9=013/021, *tägürmäklik s.* 187r/8=013/040, *turur s. yawuzı* 185r/6=013/018, *s. tutuġlı* 68v/2=004/086, *taŋrı s.+ı* 39v/9=003/019, *s.+ın* 207r/1=017/012, *anlarnıŋ s.+ındın* 99v/8=006/052, *säniŋ s.+ındın* 99v/9=006/052, *yıllar sanını s.+ını* 153v/2=010/005, *anlarnıŋ s.+larındın* 101v/2=006/069, saḳış yanut küni "ahiret" *s. yanut küniniŋ* 1v/3=001/004

saḳışçı "hesap sorucu" (KB 2218, DLT-, ED 817b saḳışçı). *s.* 207r/3=017/014

saḳışlıġ "hesaplı, hesap gören" (KB 1722, DLT-, ED 817b saḳışlıġ). *s.* 57v/4=003/199, 80r/8=005/004, 104v/3=006/096, 187r/9=013/041, 192r/6=014/051, *tärk s.* 24r/9=002/202

saḳışsız "hesapsız, çok" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *tiläsä s.* 25r/8=002/212

saḳla- "saklamak, korumak" (KB 445, DLT-, ED 810a saḳla-). *s.-ŋlar* 29v/5=002/235, 85r/6=005/041, 91v/4=005/092, *s.-ġıl* 39v/3=003/016

saḳlan- "korunmak" (KB 443, DLT-II 247, ED 810a saklan-). *s.-ur* 3v/6=002/019, 145v/1=009/064, *s.-ur silär* 145v/2=009/064, *s.-urlar* 151r/5=009/115, *s.-dılar* 205v/7=016/128, *s.-ġay silär* 21r/4=002/179, 21v/1=002/183, *s.-ġaylar* 22v/1=002/187, 127v/7=007/164, 152r/5=009/122, *s.-ġıl* 86v/4=005/049, *s.-sa silär* 55v/3=003/179, *ölümdin s.-u* 30v/1=002/243, *s.-maslar* 136v/4=008/056

saḳlanġu "çekinilen, korkulan" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 210r/8=017/057

saḳya (A) "çardak" (KB-, A-, R-). saḳya ḳıl- "hazırlamak, kurmak" *s. ḳıl-* 200v/5=016/068

saḳnuḳ "sakınan, çekinen, takva sahibi" (KB B56, DLT-, ED 814a saḳınuḳ). *s.* 224r/1=019/018, *s.+lar* 134r/9=008/034, 194r/4=015/045, *s.+lar birlä* 23r/6=002/194, *s.+lar sarāyı* 197v/9=016/030, *s.+lar üzä* 21r/6=002/180, *bilgän turur s.+larnı* 143v/4=009/044, *tirär s.+larnı* 227v/9=019/085, *s.+larḳa* 2v/2=002/002, 8v/1=002/066, 167r/9=011/049, 186v/7=013/035, 198r/2=016/031, 228r/8=019/097, 235r/7=020/132, *yaḳınraḳ turur s.+larḳa* 30r/2=002/237, *s.+lardın* 83v/5=005/027, *alıŋlar s.+larıŋıznı* 71r/3=004/102, *ärdi s.* 223v/6=019/013, saḳnuḳ bol- "çekinmek" *bol- s.* 226v/6=019/063, saḳnuḳ ḳıl- "sakınmak, çekinmek" *s. ḳıl-* 6r/4=002/041, 24v/2=002/203, 74r/3=004/131, 227r/5=019/072

saḳnuḳluḳ "sakınma, çekinme, takva sahibi olma" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s. üzä* 30r/9=002/241, 79v/5=005/002, 114v/2=007/026, 150r/9=009/109, *s. turur* 23v/8=002/197, *s.+ḳa* 81r/6=005/008, *s.+lar birlä* 142v/4=009/036, *säwär s.+larnı* 139r/9=009/007, *s.+larḳa* 123v/1=007/128, 86r/6=005/046, saḳnuḳluḳ ḳıl- "sakınmak, çekinmek" *s. ḳıl-* 4r/2=002/021, 8r/7=002/063, 22v/5=002/189, 56r/8=003/186, 73v/6=004/128, 73v/8=004/129, 111r/6=006/153, 101v/1=006/069, 115v/3=007/035, 118v/5=007/063, 128r/9=007/169, 128v/3=007/171, 178r/4=012/057, 181r/3=012/090, 182v/5=012/109, 186v/8=013/035, 197v/8=016/030, *s. ḳılıġlı+* 139r/1=009/004, saḳnuḳluḳ urul- "sakınmak, çekinmek" *urul- s.* 150r/7=009/108

sala "kent, şehir, yerleşim yeri" (KB-, DLT- ED-, WF-). *s. bodunıŋa* 220v/2=018/077, *s. bodunları* 121v/4=007/096, *s. üzä* 33r/6=002/259, *s.+lar bodunındın* 182v/3=012/109

ṣāliḥ (A) "Hz. Salih, Semud kavmine gönderilen peygamber" (KB-, AT-, R-). *ṣ.* 120r/1=007/077, 168r/9=011/062, *ṣ. bodunıŋa* 170v/6=011/089, *ṣ. ıdılmış yalavaç* 119v/8=007/075, *ıdtımız ḳadaşları ṣ.+ni* 168r/7=011/061, *ḳadaşları ṣ.+ni* 119v/2=007/073, *ḳutġardımız ṣ.+ni yalavaçnı* 168v/7=011/066

sāmirī (A) "Sâmirî, Hz. Musa zamanında yaşayan, Yahudileri altından yapılmış olan buzağı heykeline tapmaya teşvik eden kişi" (KB-, AT-, R-). *s.* 232v/2=020/085, 233r/4=020/095, *kämişti s.* 232v/6=020/087

san "sayı" (KB A6, DLT-I 68, ED 831a). *s.+nı* 21v/9=002/185, *s.+ı* 25v/7=002/215, *aylar s.+ı* 142r/9=009/036, *yıllar s.+ın* 215r/4=018/011, *bilsä yıllar s.+ın* 206v/9=017/012, *anlarnıŋ s.+ını* 216r/8=018/022, *täŋäştürsälär s.+ını* 142v/6=009/037, *yıllar s.+ını saḳışını* 153v/2=010/005

san- "sanmak, zannetmek" (KB 170, DLT-I 68, ED 833a sa:n). *s.-umaġay* 197r/2=016/018

sana- "saymak" (KB-, DLT-III 274, ED 835a sana:- (sa:na:-), *s.-sa* 197r/2=016/018, *s.-yu bilmägäy* 191r/2=014/034

saŋa "teklik 2. şahıs zamirinin yönelme hâli" (KB B53, DLT- I 391, ED-,). *s.* 1v/3=001/005, 2v/4=002/004, 5r/3=002/030, 5r/3=002/030, 7r/4=002/055, 14v/2=002/120, 14v/2=002/120, 15r/8=002/128, 15r/8=002/128, 17v/1=002/145, 22r/1=002/186, 22v/3=002/189, 26r/3=002/217, 26v/2=002/219, 26v/3=002/219, 26v/5=002/220, 27r/3=002/222, 33v/5=002/260, 33v/6=002/260, 41v/1=003/035, 41v/2=003/039, 41v/4=003/036, 41v/7=003/037, 42v/3=003/045, 43v/4=003/055, 44r/3=003/061, 45r/8=003/075, 50r/9=003/128, 52r/8=003/152, 52v/9=003/154, 65v/6=004/060, 66r/1=004/062, 66r/5=004/064, 66v/4=004/069, 67v/6=004/079, 67v/6=004/079,

71r/9=004/105, 71r/9=004/105, 72r/3=004/113, 72r/4=004/113, 76r/7=004/153, 77r/7=004/162, 77v/1=004/163, 77v/7=004/166, 80r/5=005/004, 83v/6=005/028, 85r/5=005/041, 85v/1=005/042, 85v/2=005/042, 86r/8=005/048, 86r/9=005/048, 86v/5=005/049, 86v/5=005/049, 88r/9=005/064, 88v/7=005/067, 89r/2=005/068, 92r/4=005/100, 94r/1=005/110, 96r/2=006/007, 96v/6=006/017, 96v/7=006/017, 97v/1=006/025, 97v/2=006/025, 98r/8=006/034, 100r/2=006/054,, 101r/8=006/068, 105v/2=006/106, 110v/5=006/150, 112v/5=007/002, 113r/8=007/012, 113v/1=007/013, 113v/6=007/018, 12r/3=002/099, 122v/3=007/112, 123v/7=007/132, 124r/1=007/134, 124v/7=007/143, 124v/9=007/143, 125r/2=007/144, 126v/1=007/156, 129v/8=007/187, 129v/9=007/187, 130v/9=007/198, 131v/3=008/001, 137r/3=008/062, 137r/6=008/064, 137r/6=008/064, 137v/9=008/071, 143r/8=009/042, 143v/2=009/043, 144r/1=009/048, 144r/3=009/050, 144r/4=009/050, 144v/3=009/055, 148r/1=009/085, 148v/4=009/092, 157v/2=010/042, 157v/3=010/043, 157v/7=010/046, 161v/5=010/094, 161v/6=010/094, 162v/4=010/106, 162v/4=010/106, 162v/5=010/107, 162v/5=010/107, 162v/9=010/109, 164r/2=011/012, 165r/8=011/027, 167r/3=011/046, 167r/3=011/046, 167r/4=011/047, 167r/4=011/047, 167r/8=011/049, 167v/5=011/053, 169v/8=011/081, 169r/8=011/087, 173r/2=011/120, 173r/9=012/003, 173v/4=012/005, 173v/5=012/006, 174r/3=012/011, 175r/3=012/023, 182r/4=012/102, 182v/2=012/108, 183r/3=013/001, 185r/6=013/019, 186r/4=013/030, 186v/9=013/036, 187r/3=013/037, 187r/3=013/037, 187r/7=013/040, 187v/6=014/001, 193v/5=015/032, 194r/2=015/042, 194r/2=015/042, 194r/8=015/053, 194r/9=015/055, 194v/5=015/063, 194v/5=015/064, 195v/1=015/087, 195v/5=015/095, 195v/8=015/099, 199r/3=016/044, 208v/5=017/036, 208v/8=017/039, 209v/2=017/047, 209v/4=017/048, 209v/7=017/051, 210v/3=017/060, 210v/4=017/060, 210v/8=017/063, 211r/2=017/065, 211v/5=017/073, 211v/7=017/075, 211v/8=017/075, 212r/3=017/079, 212r/5=017/080, 212v/1=017/085, 212v/2=017/086, 212v/3=017/086, 212v/7=017/090, 212v/8=017/091, 213r/1=017/093, 216v/5=018/027, 220r/1=018/066, 220r/4=018/069, 220r/5=018/070, 220r/9=018/075, 220r/9=018/075, 220v/1=018/076, 220v/4=018/078, 221r/4=018/083, 221/6=018/094, 223r/8=019/007, 224r/2=019/019, 228v/7=020/009, 229r/9=020/023, 229v/3=020/033, 229v/5=020/037, 230r/7=020/047, 230v/7=020/058, 232v/1=020/084, 233r/6=020/097, 233r/7=020/097, 233v/1=020/099, 233v/5=020/105, 234r/4=020/114, 234r/7=020/117, 234r/8=020/118, 234v/7=020/126, 235r/6=020/132

sanlıġ "sayısı belli, sayılı" (KB-, DLT-, ED 839b sanlıġ). *atalmış s. vaḳtḳa* 171v/8=011/104, *s. (adın) künlär* 9v/6=002/080, 21v/2=002/184, 21v/2=002/184, 21v/8=002/185, 24v/1=002/203, 40r/9=003/024, *s. gürūhlarḳa* 163v/6=011/008, *s. yarmaḳlar* 174v/6=012/020

sansız "sayısız, çok" (KB 21, DLT-, ED 842a sansız). *s.* 40v/6=003/027, 41v/8=003/037

sap "sarı kelimesinin önüne gelerek ilâveli tekrar oluşturur. Oluşturduğu renge daha koyu anlamı katar" (KB-, DLT-I 329, ED 848a). *sap s.* 8v/6=002/069

saranlıḳ "cimrilik, pintilik" (KB 1672, DLT-, ED 854b saranlıḳ). *färmānlar s.+nı* 63r/6=004/037, saranlıḳ ḳıl- "cimrilik etmek" *s. ḳıl-* 63r/5=004/037, 147r/4=009/076

saräy (F) "diyar, yurt, ev" (KB 1418, AT 225, R 248). *s.* 108v/3=006/135, *ḳorḳsa kedinki s. ḳınındın* 171v/7=011/103, *s. turur saräy yawuzı* 185v/7=013/025, *s.+nıŋ soŋı* 187v/2=013/042, *saḳınuḳlar s.+ı* 197v/9=016/030, *täşürdilär ziyānlıḳ s.+ıŋa*

190v/3=014/028, *körgütgäy s.+ını* 125r/4=007/145, *erinçlänlär s.+ıŋızlar içindä* 168v/6=011/065, *s.+lar arasını* 206r/7=017/005, *boldılar s.+ları içindä* 120r/3=007/078, *s.+ları içindä* 168v/9=011/067, 171r/6=011/094, *s.+ları içindä ölüglär* 121r/7=007/091, *yakın s.+larında* 186r/9=013/031, *s.+larındın çıkarur* 10r/8=002/085, *çıkarıldımız s.+larımızdın* 30v/9=002/24, *çıktılar ellärindin s.+larındın* 135v/7=008/047, *çıkarmaġay s.+larıŋızdın* 10r/6=002/084, āḫirät sarāyı "ahiret" *āḫirät s.+ı* 182v/5=012/109, äsänlik sarāyı "esenlik yurdu" *äsänlik s.+ıŋa* 155v/8=010/025, kedinki sāray "ahiret" *kedinki s.* 11v4=002/094, 98r/4=006/032, 197v/9=016/030, *kedinki s.+nı* 125r/8=007/147, 137v/4=008/067, sarāy soŋı "ahiret" *s. soŋı* 185v/2=013/022, uştmaḫ sarāyı "cennet" *uştmaḫ s.+ı* 185v/5=013/024

sarıġ "sarı" (KB 67, DLT-I 329, ED 848a sarıġ). *sap s.* 8v/6=002/069, sarıġ suw "irin" *içrül-s. suwdın* 189r/8=014/016

sarsıt- "azarlamak, kötü muamele etmek" (KB-, DLT-II 336, ED 855a sarsıt-). *s.-maġıl* 207v/7=017/23

sat- "satmak" (KB 470, DLT-I 519, ED 798b sat-). *s.-ar* 24v/8=002/207, *s.-ar silär* 10r/9=002/085, *s.-arlar* 67r/1=004/074, *s.-(t)ılar anı az äksük bahāka* 174v/5=012/020, *s.-(t)ılar özlärini* 12v/5=002/102, *s.-ġalı* 178r/9=012/062.

sataş- "karşılaşmak" bkz. satgaş- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.-sa silär* 135v/3=008/045

satġaş- "karşılaşmak" (KB-, DLT-II 214, ED 800b satġaş-). *s.-tılar* 39r/3=003/013, 49v/6=003/119, *s.-saŋız* 51v/3=003/143, *s.-tukı künindä* 53r/4=003/155, *s.-mış kün* 54r/6=003/166

satġın "satın" (KB-, DLT-, ED 800a satġın). satġın al- "satın almak" *s. al-* 3v/1=002/016, 6r/3=002/041, 9v/5=002/079, 10a4/=002/086, 11r/3=002/090, 12v/4=002/102, 24v/8=002/207, 20r/6=002/174, 20r/8=002/175, 55r/6=003/177, 56v/1=003/187, 56v/2=003/187, 57v/3=003/199, 64r/2=004/044, 85v/8=005/044, 93r/9=005/106, 139v/2=009/009, 150v/3=009/111, 174v/7=012/021, 203r/7=016/095

satġuluġ "satılacak mal" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 174v/5=012/019

satıġ "alış veriş" (KB 2801, DLT-I 374, ED 799b satıġ). *s.* 32r/9=002/254, 35v/7=002/275, 190v/6=014/031, *s.+nı* 35v/7=002/275, *s.+ıŋızlar birlä* 150v/6=009/111 satıġ kılış- "alış veriş yapmak" *s. kılış-* 37r/3=002/282

satıġçılık "satıcılık, tüccarlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 141r/2=009/024, *s.+ları* 3v/2=002/016, satıġçılık bol- "ticaret yapmak" *bol- s.* 62r/4=004/029

satıġlaş- "karşılıklı alış veriş yapmak" (KB-, DLT-III 336, ED 801a satıġla-). *s.-tıŋızlar* 150v/6=009/111

satu "faydasız, gereksiz söz" (KB-, DLT -, ED -, bkz. DLT-III 323, ED 801b satu:la-). *oyun s.* 98r/4=006/032, 117v/1=007/051, *oyun s. ärdı* 101v/3=006/070

saw "söz, haber, salık" (KB C9, DLT-I 326, ED 728b sa:v). *s. pend bolġaylar* 129r/3=007/176, *s.+ı* 83v/4=005/027, *anlarnıŋ s.+ı* 146r/6=009/070, 188v/2=014/009, *ol kişi s.+ı* 128v/8=007/175, *nūḫ yalavaç s.+ını* 159v/7=010/071, *ıdılmış yalavaçlar s.+ındın* 98r/8=006/034, *kälgäy s.+lar* 95v/7=006/005, *ol örtüglük s.+lardın* 167r/7=011/049, *s.+ları* 77v/4=004/164, *s.+ların* 77v/4=004/164, *anıŋ s.+larındın* 122r/1=007/101, *örtüglüg s.+larındın* 182r/3=012/102

sawçı 1. "elçi, peygamber" (KB 34, DLT-, ED 765a sa:vçı). *s.* 225r/8=019/041, *ärdi s.* 226r/6=019/056, *ärdi yalavaç s.* 226r/4=019/054, *müsā s.* 228v/7=020/009, *s.+ḳa* 151r/1=009/113, sawçı ḳıl- "peygamber göndermek" *ḳıl- s.* 224v/5=019/030, 225v/9=019/049, 2. "nezaret eden, koruyan, gözeten "Esma-i Hüsna" dan" *s.* 55r/1=003/173

sawçılıḳ "peygamberlik" (KB:-, DLT-, ED-, WF-). *s.+nı* 103v/1=006/089

sawla- "anlatmak" (KB-, DLT-III 297, ED 789a savla-). *s.-lıŋ säniŋ üzä ol ḫabärlärdin* 233r/9=020/099

savlaş- "herhangi bir şey üzerine konuşmak, tartışmaya girmek" (KB-, DLT-II 216, ED savlaş- 789b). *s.-dı* 33r/3=002/258

ṣavmaʿa (A) "ibadet edilen küçük mescit" (KB-, AT-, R-). *ṣ.+dın yaʿnī toḳışġu yärdin* 223v/4=019/011

saw(u)r- "savurmak" (KB-, DLT–II 82, ED 791a savur-). *s.-r yellär* 218r/6=018/045, *s.-alım* 233r/8=020/097, *s.-maḳ* 233r/8=020/097

saʿy (A) "çaba" (KB-, A-, R-). saʿy ḳıl- "çabalamak" *s. ḳıl-* 13v/9=002/114

say- "saymak" (KB-, DLT I 68, ED 830a sa:n). *s.-ur miz* 227v/9=019/084

saz (F) "hazırlık, tedbir" (KB-, AT-, R 250). *s.+nı* 143v/6=009/046

säbäb (A) "sebep" (KB-, AT-, R-). *s.* 221r/6=018/084, *s.+kä* 221r/6=018/085, 221/2=018/089

säcdä (A) "secde" (KB-, A-, R 245). säcdä ḳıl- "secde etmek" *s. ḳıl-* 41v/9=003/043, 49r/4=003/113, 70v/7=004/102, 131v/9=007/206,184v/3=013/015, 231v/1=020/070 *s. ḳılıġlılar+* 150v/8=009/112, 195v/7=015/098, 226v/1=019/058

säç- "seçmek, seçip ayırmak, hüküm vermek" (KB 148, DLT-, ED-, WF-). *aḏrar s.-är* 13v/7=002/113, 85v/5=005/044, 205v/1=016/124, *aḏrar miz s.-är miz* 139v/5=009/011, *aḏrar s.-är miz* 100r/5=006/055, 115r/7=007/032, 128v/7=007/174, 153v/3=010/005, *taŋrı aḏırmışı s.-mişi* 85v/4=005/043, *aḏırdımız s.-timiz bälgülärni* 107v/5=006/126, *s.-tiŋ* 66r/7=004/065, *aḏırġıl s.-gil* 86r/9=005/048, *s.-gil* 86v/4=005/049, *s.-sün* 86r/6=005/047, *s.-sä arıġsıznı* 55v/1=003/179, *s.-sälär* 65r/9=004/058, *aḏra s.-ä bälgürt-* 155v/7=010/024, 157r/3=010/037, 163r/3=011/001, 183r/6=013/002, 207r/1=017/012, 207r/1=017/012, *aḏırsa s.-ä sän* 71r/9=004/105, *s.-mäsä* 86r/3=005/045, 86r/7=005/047, *s.-mäk* 182v/9=012/111, 125r/3=007/145, *aḏırmaḳıŋızlar s.-mäkiŋizlär* 65v/1=004/058

säçgüçi "hakem" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *aḏırġuçı s. ḳılurlar* 85v/3=005/043

säçigli "hakem" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *aḏrıġlı s.* 62v/9=004/035, 62v/9=004/035, 66r/7=004/065, *aḏrıġlı s.+lärdä* 100r/9=006/057

säçil- "seçilmek, ayrılmak" (KB 1843, DLT-, ED 797b säçil-). *aḏrılmış s.-miş* 106r/8=006/114

säfär (A) "yolculuk, sefer" (KB-, AT 228, R 244). *bolsaŋız s. üzä* 37r/5=002/283, *s.+imizdin* 219v/6=018/062, säfär ḳıl- "yolculuk etmek" *s. ḳıl-* 93r/8=005/106

säḥär (A) "seher, sabahın gün doğmadan önceki zamanı, tan ağartısı" (KB-, AT-, R 245). *s.+lärdä* 39v/5=003/017

säkkiz "sayı adı, sekiz (8)" (KB 131, DLT I 365, ED 823b sekkiz). *s. cüft koydın* 109v/3=006/143, *s.+dä biri* 59v/3=004/012

säksän "sayı adı, seksen (80)" (KB-, DLT-, ED 823b säksö:n). *keç- s. yıl* 219v/4=018/060

säksinç "sekizinci (8.)" (KB-, DLT-, ED 823b sekzinç). *ayurlar beş yet(t)i s.+läri olarnıŋ ıtları turur*

sälām (A) "selâm" (KB-, AT 224, R 245). *s.* 223r/1=019, *s. birlä* 68v/1=004/086, sälām ber- "selâmlamak, selâm vermek" *s. ber-* 68v/1=004/086, sälām beril-"selâm verilmek, selâmlanmak" *s. beril-* 68v/1=004/086, sälām tämäk "selâmlaşmak" *s. tämäk* 153v/9=010/010

ṣämūd (A) "Semud, Hz. Salih'in peygamber olarak gönderildiği eski bir Arap kavmi" (KB-, AT-, R). *ṣ. boḏunı* 168v/9=011/068, 188v/2=014/009, *ṣ. boḏunıŋa* 169r/1=011/068, *ṣ. boḏunına* 210v/2=017/059

ṣämūdluġ (A.+T) "Semud kavmine mensup" (KB-, AT-, R-). *yıradı ṣ.* 171r/7=011/095, *ṣ.+lar* 146r/6=009/070, *ıddımız ṣ.+lar tapa* 119v/2=007/073, *ṣ.+larḳa* 168r/6=011/061

sämüz "besili, semiz" (KB 3599, DLT-I 285, ED 830b semiz). *yeti s. inäklärni* 177r/2=012/043, *yeti s. sıġırlar içindä* 177r/7=012/046

sän "teklik 2. şahıs zamiri, teklik 2. şahıs eki" (KB B3 DLT-I;36). 1. "teklik 2. şahıs zamiri" sän *s.* 5v/2=002/035, 15r/7=002/127, 15v/2=002/129, 17v/2=002/145, 32r/2=002/252, 37v/9=002/286, 38v/5=003/008, 38v/5=003/008, 38v/6=003/009, 40v/4=003/026, 41v/2=003/035, 41v/2=003/035, 43v/1=003/053, 56v/9=003/192, 57r/4=003/194, 93v/8=005/109, 94v/4=005/114, 95r/1=005/116, 95r/4=005/117, 95r/5=005/118, 113v/2=007/015, *s.* 113v/7=007/019, 123v/1=007/129, 123v/1=007/129, 125v/8=007/151, 126r/8=007/155, 134r/7=008/033, 153v/9=010/010, 157v/2=010/042, 157v/3=010/043, 161r/3=010/088, 162v/4=010/106,. 164r/3=011/012, 167r/8=011/049, 169v/6=011/079, 170v/1=011/087, 175v/3=012/029, 178r/1=012/054, 191r/5=014/036, 191r/9=014/038, 192v/5=015/006, 192v/5=015/007, 193v/6=015/034, 193v/8=015/037, 195v/5=015/094, 203v/6=016/101, 207v/7=017/023, 208v/7=017/037, 214v/7=018/006, 220r/2=018/067, 229r/1=020/012, 229v/4=020/035, 230v/8=020/058, 231v/6=020/072, 234r/8=020/119, *s. mü* 122v/5=007/115, 94v/7=005/116, 157v/2=010/042, 157v/3=010/043, 162r/3=010/099, 181r/2=012/090, 231r/6=020/065; *säniŋ s.* 172v/1=011/112, *s. alḳış bärmäkin* 149v/8=009/103, *s. altındın* 224r/8=019/024, *s. ara* 209r/7=017/045, *s. arḳanda* 211v/9=017/076, *s. birlä* 39v/9=003/020, 44r/3=003/061, 70v/6=004/102, 70v/8=004/102, 97v/2=006/025, 121r/1=007/088, 124r/1=007/134, 131v/9=008/006, 167r/6=011/048, *s. boḏunuŋnı* 102r/6=006/074, *s. būstānındın* 217v/8=018/040, *s. äsänlikiŋ* 195r/1=015/072, *s. äwüŋ boḏunı birlä* 175r/7=012/025, *s. iḏiŋ* 103r/2=006/083, 106v/8=006/119, 108r/1=006/128, 108r/8=006/133, 110r/3=006/145, 112v/2=006/165, 126r/2=007/153, 128r/2=007/167, 128v/3=007/172, 157r/8=010/040, 161v/4=010/093, 162r/2=010/099, 168v/8=011/066, 172r/2=011/107, 172r/4=011/108, 172r/8=011/111, 172v/7=011/117, 172v/9=011/119, 173v/7=012/006, 183v/7=013/006, 183v/8=013/006, 193r/9=015/025, 195r/9=015/086, 204r/8=016/110, 204r/9=016/110, 205r/4=016/119, 205r/5=016/119, 205v/1=016/124, 205v/3=016/125, 208r/5=017/030, 210r/4=017/055, 210v/3=017/060, 211r/3=017/065, 219r/9=018/058, 221r/2=018/082, 224r/8=019/024, *s. iḏiŋ ḥaḳḳı* 227r/2=019/068, *s. ḳarındaşıŋ* 179r/7=012/069, *s.*

ḳatındın 41v/9=003/038, *s. ḳıbläŋḳa* 17r/9=002/145, *s. kögsüŋ* 164r/3=011/012, 195v/6=015/097, *s. ḳullarıŋ* 194r/1=015/040, 95r/4=005/118, *s. ḳullarıŋdın* 72v/4=004/118, *s. nişānıŋ* 41v/5=003/041, *s. oġluŋ* 180r/7=012/081, *s. ṣabruŋ* 205v/6=016/127, *s. saḳışındın* 99v/9=006/052, *s. sınaġıŋ* 126r/7=007/155, *s. sözüŋdin* 167v/5=011/053, *s. taŋrıŋa* 15v/8=002/133, *s. tapa* 37v/5=002/285, 42v/1=003/044, 45r/7=003/075, 205r/8=016/123, 224r/8=019/025, *s. tiliŋdä* 228r/8=019/097, *s. uluġuŋ* 83r/9=005/024, *s. üskindä* 123v/9=007/134, 207v/6=017/023, *s. üskindin* 67v/9=004/081, 223r/7=019/005, *s. üsküŋdin* 134r/5=008/032, *s. üzä* 32r/2=002/252, 35r/7=002/272, 38r/2=003/003, 38r/8=003/007, 40r/2=003/020, 43v/9=003/058, 48v/3=003/108, 72r/2=004/113, 72r/4=004/113, 72r/5=004/113, 77v/4=004/164, 77v/5=004/164, 93v/9=005/110, 98r/9=006/035, 99v/8=006/052, 122r/1=007/101, 171v/3=011/100, 173r/2=011/120, 173r/9=012/003, 173v/6=012/006, 187r/7=013/040, 200r/8=016/064, 202r/5=016/082, 202v/5=016/089, 205r/3=016/118, 207r/3=017/014, 212v/4=017/087, 215r/5=018/013, 224r/8=019/025, 225v/5=019/047, 228v/3=020/002, 229v/7=020/039, 233r/9=020/099, *s. üzälä* 167r/6=011/048, 193v/7=015/035, *s. va'däŋni* 232v/5=020/087, *s. va'däkä* 230v/8=020/059, *s. va'diŋ* 167r/1=011/045, *s. yazuḳuŋnı* 83v/8=005/029, *s. yoluŋdın* 161r/5=010/088, säniŋli *bizli ara s. ara* 230v/8=020/058, *seni* 1v/3=001/005, 2v/1=002, 14r/8=002/119, 14v/8=002/124, 17r/5=002/144, 24v/3=002/204, 33v/1=002/259, 41v/8=003/042, 41v/8=003/042, 56r/3=003/184, 57r/8=003/196, 66r/7=004/065, 67v/7=004/079, 67v/8=004/080, 72r/2=004/113, 83v/5=005/027, 83v/7=005/028, 85r/2=005/041, 85v/3=005/043, 88v/8=005/067, 93v/9=005/110, 98r/5=006/033, 98r/5=006/033, 102r/6=006/074, 105v/3=006/107, 106v/2=006/116, 110r/7=006/147, 113r/8=007/012, 118v/1=007/060, 118v/8=007/066, 118v/9=007/066, 120v/9=007/088, 123r/7=007/127, 125r/1=007/144, 131v/8=008/005, 134r/2=008/030, 134r/2=008/030, 134r/2=008/030, 134r/2=008/030, 137r/3=008/062, 137r/4=008/062, 144v/7=009/058, 147v/6=009/083, 157r/9=010/041, 159r/6=010/065, 161v/1=010/092, 165r/7=011/027, 165r/8=011/027, 167v/6=011/054, 170v/8=011/091, 170v/9=011/091, 173v/5=012/006, 176r/7=012/036, 180r/2=012/078, 181r/4=012/091, 183v/6=013/006, 186r/3=013/030, 194v/9=015/070, 202v/4=016/089, 210r/4=017/054, 211v/5=017/073, 211v/6=017/073, 211v/6=017/074, 211v/8=017/076, 211v/9=017/076, 212r/3=017/079, 213v/7=017/101, 214r/3=017/105, 217v/5=018/037, 217v/5=018/037, 222r/6=018/101, 223r/5=019/004, 223v/2=019/009, 225v/1=019/043, 225v/3=019/045, 225v/4=019/046, 225v/5=019/047, 229r/1=020/013, 229r/4=020/016, 229v/4=020/034, 230r/1=020/040, 230r/1=020/040, 230r/2=020/041, 231v/5=020/072, 232r/9=020/083, 233r/2=020/092, 234r/9=020/120, *s.+i* 41v/8=003/042, 55r/4=003/176, *sändä* 148r/4=009/086, 148v/6=009/093, sendä *s. aşnu* 182v/3=012/109, *s. kedinkikä* 161v/2=010/092, *s. öŋdün* 56r/3=003/184, 96r/6=006/010, 161v/6=010/094, 182v/2=012/109, 186v/1=013/032, 187r/4=013/038, 192v/7=015/010, 199r/2=016/043, 200r/7=016/063, 202r/9=016/086, 212r/1=017/077, 232v/2=020/085, *sendin* 2r/1=001/005, 14r/9=002/120, 65v/9=004/061, 67r/4=004/075, 67r/5=004/075, 73r/8=004/127, 79r/1=004/176, 93v/5=005/110, 143v/1=009/043, 143v/3=009/044, 143v/4=009/045, 147v/7=009/083, 158r/7=010/053, 212r/5=017/080, 215r/3=018/010, 217v/2=018/034, 217v/7=018/039, 224r/1=019/018, 225r/9=019/042, 235r/6=020/132, *s.+din öŋdün* 2v/4=002/004, 65v/6=004/060, 99r/2=006/042, senli *menli ara senli ara*

100v/1=006/058, 220v/4=018/078. 2. "teklik 2. şahıs eki" *arıġ s.* 5r/5=002/032, 56v/8=003/191, 94v/8=005/116, 153v/9=010/010, *andaġ ḳalı s.* 130r/1=007/187, *ärkligligi s.* 126r/8=007/155, *işim ärkligi s.* 182r/2=012/101, *kim s.* 181r/2=012/090, 183v/9=013/007, *orunluġ s.* 178r/1=012/054, *özniŋ içindä s.* 229r/1=020/012, *s. uçuzlardın* 113v/1=007/013, *bütün işlig s.* 167r/2=011/045, *idi s.* 124v/9=007/143, *s-ök s* 15r/7=002/127, 15v/2=002/129, 93v/8=005/109, 95r/1=005/116, 95r/5=005/118, 170v/1=011/087, 170v/8=011/091, 231r/8=020/068, *tälwä s.* 192v/5=015/006, *yaraşı s.* 121r/4=007/089, *yegräki s.* 94v/4=005/114, 121r/5=007/089, 126r/9=007/155, *yitüklüg içindä s.* 181r/9=012/095; *berilmişlärdin s.* 113v/2=007/015, *küdülmişlärdin s.* 193v/8=015/037; *-(mA)GlI s. biligli s.* 130r/1=007/187, *ḳılıġlılardın s.* 162v/4=010/106, *ḳorḳutuġlı s.* 183v/9=013/007, *küç ḳılıġlılardın -s.*17v/2=002/145, *tilämägli mü s.* 225v/4=019/046, *törütügli s.* 182r/2=012/101, *yaratıġlı s.* 203v/6=016/101, *yarlıḳaġanraḳı s.* 125v/9=007/151, *yarlıḳamasa s.* 114r/7=007/023; -dAçI s. *ḳorḳut(t)açı s* 164r/4=011/012, *öldürdäçi s.* 214v/8=018/006; -(X)r (mU) s. *ayur s.* 68r/1=004/081, 170v/9=011/091, *azdurur s.* 126r/7=007/155, *baḳmas-mu s.* 64v/4=004/049, 65v/5=004/060, 190v/2=014/028, *barġıl s.* 83r/9=005/024, 230r/2=020/042, *berür s.* 40v/2=003/026, 40v/6=003/027, *aytur s.* 50r/4=003/124,*bilir s.* 94v/9=005/116, *bilür s.* 35v/2=002/273, 169v/7=011/079, 191r/9=014/038, *bilür mü s.* 226v/9=019/065, *çıḳarur s.* 40v/5=003/027, 40v/5=003/027, *ärür s.* 128v/5=007/172, 229v/4=020/035, *eştür mü s.* 228r/9=019/098, *eşit(t)ürür s.* 157v/2=010/042, *indürür s.* 50r/1=003/121, *kämşü<r> s.* 82r/1=005/013, *kämşür s.* 231r/6=020/065, 231r/8=020/068, *ḳılur s.* 40v/3=003/026, 40v/3=003/026, 128v/7=007/173, *ḳılur mu s.* 5r/2=002/030, *kiwrür s.* 40v/4=003/027, 40v/5=003/027, *ḳodur mu s.* 123r/6=007/127, *köndürür s.* 126r/8=007/155, *körgitür s.* 157v/3=010/043, *körü<r> s.* 219v/6=018/063, *körür mü s.* 228r/9=019/098, *sürär s.* 231v/6=020/072, *oḳır s.* 168v/2=011/062, *tapnur s.* 225r/9=019/042, *tartar s.* 40v/3=003/026, *taŋırḳar mu s.* 169r/6=011/073, *tilär s.* 17r/5=002/144,. 216v/8=018/028, *tirgürür s.* 33v/4=002/260, *turur s.* 167r/1=011/045, 193v/7=015/034, *tutar mu s.* 8v/2=002/067, 102r/5=006/074, 111v/5=007/017, *urur s.* 165v/8=011/032, *yād ḳılur s.* 180v/4=012/085, *yıġar mu s.* 168v/1=011/062, *yoḳalturur mu s.* 126r/7=007/155, *yorır s.* 229v/8=020/040; -(mA)GAy (oḳ/ök) s. *almaġay s.* 123r/5=007/126, *arıtġay s.* 149v/7=009/103, *bolġay s.* 99v/9=006/052, 101r/7=006/068, 161v/2=010/092, 161v/8=010/095, 164r/2=011/012,. 180v/4=012/085, 180v/4=012/085, 209v/8=017/051, 225v/3=019/045, 229r/4=020/016, 234r/8=020/119, *bolmaġay s.* 64v/9=004/052, 234r/8=020/118, *bulġay s.*11v/6=002/096, *bulġay oḳ s.* 90r/9=005/082, 90v/1=005/082, 220r/3=018/069, *bulmaġay s.* 68v/6=004/088, 75v/2=004/143, 75v/5=004/145, 113v/5=007/017, 212r/1=017/077, 212v/3=017/086, 213r/8=017/097, 215v/5=018/017, 216v/6=018/027, *ämgägäy s.* 234r/7=020/117, *eşitmägäy s.* 233v/7=020/108, *ḳılınmaġay s.* 233r/7=020/097, *ḳınaġay s.* 221r/8=018/086, *kämşilgäy s.* 208v/9=017/039, *ḳodulġay s.* 234v/7=020/126, *körgäy s.* 87r/1=005/052, 88r/4=005/062, 90r/6=005/080, 90v/4=005/083, 124v/8=007/143, 130v/9=007/198, 192r/4=014/049, 196v/7=016/014, 215v/2=018/017, 218r/8=018/047, 218v/2=018/049, *körmägäy s.* 124v/7=007/143, 233v/6=020/107, *olturġay s.* 207v/5=017/022, 208r/5=017/029, *säringäy s.* 220r/2=018/068, *sezingäy s.* 215v/5=018/018, *sorulġay oḳ s.* 203r/5=016/093,

suwsamaġay s. 234r/8=020/119, *sürgäy s.* 231v/6=020/072, *taplanġay s.* 235r/4=020/130, *tägmägäy s.* 208v/7=017/037, *tutġay s.* 221r/8=018/086, *udmaġay s.* 217v/9=018/041, *uķturġay s.* 174r/8=012/015, *umaġay s.* 220r/2=018/067, 220r/7=018/072, 220r/9=018/075, *yanġay oķ s.* 121r/1=007/088, 189r/5=014/013, *yırtmaġay s.* 208v/7=017/037; -(mA)sA s. *açsa s.* 124r/1=007/134, *aşsa s.* 213r/2=017/093, *atsa s.* 212v/8=017/091, *aysa s.* 163v/4=011/007, *aytsa s.* 145v/3=009/065, *barsa s.* 187r/3=013/037, *bälsä s.* 136v/5=008/058, *bersä s.* 106v/2=006/116, 130r/7=007/189, *bilsä s.* 143v/2=009/043, *bolsa s.* 70v/6=004/102, 83v/8=005/029, 161v/5=010/094, *bulsa s.* 136v/4=008/057, *çıķarsa s.* 187v/6=014/001, *ärsä s.* 119r/6=007/070, 120r/2=007/077, 122r/9=007/106, 166r/1=011/032, 173v/1=012/003, 192v/5=015/007, 224r/1=019/018, *äwürsä s.* 85v/1=005/042, 160v/1=010/078, 208r/3=017/028, *kältürsä s.* 17r/8=002/145, 98v/1=006/035, 213r/1=017/092, *kältürmäsä s.* 131v/4=007/203, *kämişsä s.* 215v/6=018/018, *ķılsa-s* 2v/6=002/006, *ķılsa s.* 228v/7=020/007, 162v/4=010/106, *ķılmasa-s.* 2v/6=002/006, *ķılmasa s.* 88v/8=005/067, *ķınasa s.* 95r/4=005/118, *kigürsä s.* 56v/9=003/192, *ķolsa s.* 147v/1=009/080, *körsä s.* 97v/4=006/027, 97v/8=006/030, 104r/3=006/093, 136r/4=008/050, 217v/7=018/039, 224r/9=019/026, *kötürsä s.* 148v/4=009/092, *ķutġarsa s.* 101r/2=006/063, *oķısa s.* 130v/1=007/193, 130v/9=007/198, 186r/4=013/030, 203v/3=016/098, *oķısa s.* 209r/7=017/045, *ögrätsä s.* 5r/6=002/032, *örtmäsä s.* 114r/7=007/023, 167r/5=011/047, *ribāmlasa s* 137r/4=008/063, *soŋ ķoysa s.* 210v/7=017/062, *suķlansa s.* 182r/5=012/103, 198v/3=016/037, *sürsä s.* 99v/9=006/052, *taŋırķasa s.* 183v/3=013/005, *täŋäştürsä s.* 101v/5=006/070, *tuta s.* 181r/9=012/095, *tiläsä s.* 98r/9=006/035, 126r/8=007/155, 126r/8=007/155, *tüşürsä s.* 212v/9=017/092, *udu barsa s.* 14v/1=002/120, 17v/1=002/145, 220r/4=018/070, *unıtsa s.* 216v/2=018/024, *usa s.* 98r/9=006/035, 210v/9=017/064, *ündäsä s.* 219r/9=018/057, *yadsa s.* 83v/6=005/028, *yād ķılsa s.* 209r/9=017/046, *yalġan ķoşsa s.* 211v/5=017/073, *yarlıķasa-s.* 95r/4=005/118, *yıġılmasa s.* 225v/4=019/046, *yüklä̈sä s.* 129r/2=007/176; -ä s. *säçäsän* 71r/9=004/105; -(mAs/mAz) (mU) m *bilmäs s.* 95r/1=005/116, 149v/4=009/101, *bilmäs mü s.* 13r/2=002/106, 13r/3=002/107, *bilmäs-mü s.* 85r/1=005/040, *bolmas s.* 158v/9=010/061, 174r/3=012/011, 193v/5=015/032, 232v/1=020/084, *fārmānlanmas s.* 68r/7=004/084, *ärmäs s.* 17r/9=002/145, 69v/6=004/094, 105v/3=006/107, 112r/1=006/159, 187v/3=013/043, *kertgünmäs-mü s.* 33v/4=002/260, *ķılmas s.* 182r/5=012/104, *ķıymas s.* 57r/4=003/194, *körmäs-mü s.* 30v/1=002/243, 30v/6=002/246, 33r/2=002/258, 64r/2=004/044, 64v/6=004/051, 67r/7=004/077, 189v/3=014/019, 190r/6=014/024, 190v/2=014/028, 227v/8=019/083, *oķımas s.* 159r/1=010/061, *sorulmas s.* 14r/8=002/119, *yükünmäs s.* 113r/8=007/012; -dIŋ s. *berildiŋ s.* 229v/4=020/036, *ärdiŋ s.* 95r/3=005/117, *temädiŋ s.* 217v/7=018/039.

sär- "sabretmek" (KB 489, DLT-II 7, ED 843b 1 sär-). *s.-dilär* 124r/6=007/137, 185v/1=013/022, 204r/9=016/110, *s.-gäy ök* 189r/3=014/012, *s.-gil* 167r/8=011/049, 172v/4=011/115, 235r/2=020/130, 216v/7=018/028, *s.-iŋlär* 57v/5=03/200, *s.-iyümämiz* 7v/6=002/061, *s.-igli* 220r/3=018/069, *s.-iglilär* 20r/9=002/175, *s.-iglilär birlä* 137v/3=080/066, 18r/8=002/153, *s.-iglilärkä* 18v/2=002/155, 20v/7=002/177, 205v/5=016/126, *körklüg s.-mäk* 174v/3=012/018, *s.-mäkni* 31v/7=002/250

särilgi "azim, ciddi karar kesinlik" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *s.+din* 56r/9=003/186

särin- "sabretmek" (KB 558, DLT-II 167, ED 854a särin-). *s.-dilär* 98r/7=006/034, 164r/1=011/011, 199r/1=016/042, 203r/9=016/096, *s.-diŋizlär* 185v/5=013/024, *s.-ġay sän* 220r/2=018/068, *s.-sä* 181r/3=012/090, *s.-sä silär* 56r/8=003/186, *s.-gil* 162v/9=010/109, 205v/5=016/127, *s.-iŋlär* 120v/8=007/087, 123r/9=007/128, 135v/5=008/046, *s.-ü* 220r/2=018/067, 220r/7=018/072, 220r/9=018/075, *s.-igli yüz* 137v/2=008/066, 188r/5=014/005, *s.-iglilär birlä* 135v/7=008/046 *yegirmi s.-iglilär* 137r/8=008/065, *umadıŋ s.-ü* 220v/5=018/078, 221r/4=018/082, *s.-mäsä miz* 189v/8=014/021, *s.-mäk* 180v/1=012/083, *s.-mäk birlä* 6r/7=002/045, 18r/7=002/153

särinmäklik "sabırlılık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.+ni* 123r/6=007/126

säriş- "sabırda yarışmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.-iŋlär* 57v/5=003/200

säv- "sevmek, tercih etmek" bkz. säw- (KB117, DLT-II 15, ED 784b sev:). *s.-üp üḏürdilär* 204r/5=016/107

säw- "sevmek" bkz. säv- (KB 117 DLT-II 15 ED 784b säv-). *s.-är* 11v/7=002/096, 13r/6=002/109, 23r/7=002/195, 45v/1=003/076, 50v/8=003/134, 52r/1=003/146, 52r/4=003/148, 53v/5=003/159, 62r/7=004/031, 63v/4=004/042, 68v/6=004/089, 82r/2=005/013, 85v/3=005/042, 87r/7=005/054, 91v/7=005/093, 139r/1=009/004, 192v/1=015/002, *s.-är arınġanlarnı* 27r/6=002/222, *s.-är arıtġanlarını* 150r/8=009/108, *s.-är saḳnuḳluḳlarnı* 139r/9=009/007, *s.-är yazuḳdın yıġanlarnı* 27r/6=002/222, *s.-är ök* 19v/1=002/165, *s.-är mü* 34v/2=002/266, *s.-är sız* 47r/3=003/092, 49v/5=003/119, 52v/1=003/152, *s.-är silär* 1132r/2=008/007, *s.-ärlär* 19r/9=002/165, 56v/3=003/188, 87r/7=005/054, *s.-ärlär arıtmaḳlarını* 150r/8=009/108, *s.-di* 70v/9=004/102, *s.-dilär* 49v/3=003/118, *s.-sün* 41r/6=003/031, *s.-sälär tanmaḳnı* 140v//8=009/023, *s.-üp üḏürdilär* 187v/9=014/003, *s.-är ärsäŋiz* 41r/5=003/031, *s.-mäs* 24v/6=002/205, 63r/5=004/036, 71v/3=004/107, 75v/8=004/148, 88v/3=005/064, 91r/1=005/087, 109v/1=006/141, 115r/4=007/031, 118r/2=007/055, 136v/6=008/058, 197r/7=016/023, *s.-mäslär* 120r/4=007/079, *s.-mäz män* 102r/9=006/076, *s.-mäz* 22v/7=002/190, 36r/1=002/276, 41r/7=003/032, 43v/8=003/057, 51r/8=003/140, *s.-mäzlär* 49v/5=003/119, *s.-mäkin* 175v/5=012/030, *s.-mämäklikni* 82r/4=005/014

s̱äwāb (A) "sevap, mükâfat, karşılık" (KB-, AT 226, R249). *s̱.* 54a/8=003/172, 67r/2=004/074, 70r/2=004/095, 200r/2=016/060, *uluġ s̱.* 63v/3=004/041, 66v/1=004/067, *s̱.+ḳa köndürülmiş* 171r/9=011/097, *bitgänlärniŋ s̱.+ını* 54a/7=003/171, *āḫirätniŋ s̱.+ınıŋ äḏgüräkini* 52r/3=003/148, *s̱.+lar* 70r/2=004/096, *s̱.+larnı* 43v/8=003/057, *s̱.+ları* 35v/4=002/274, s̱äwābraḳ "büyük mükâfat" *s̱.+raḳ* 206v/5=017/009, s̱äwāb ber- "mükâfatlandırmak" *ber- (uluġ) s̱.* 75v/7=004/146, 77r/9=004/162, 147r/3=009/075

sävärçilig "şefaat, iltimas" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 14v/7=002/123

säwin- "sevinmek" (KB 81, DLT-I 12, ED 790b sävin-). *s.-dilär* 185v/8=013/026

säwinç "sevinç" bkz. sävünç (KB 52, DLT-I 12, ED 790a sävinç). säwinç berdäçi käl- "müjdeci gelmek" *käl- s. berdäçi* 82v/9=005/019, 82v/9=005/019, säwinç ber- "müjdelemek" *s. ber-* 18v/1=002/155, *s. berigli* 214r/3=017/105

säwnüş- "sevinişmek, kutlamak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.-ürlär* 194v/8=015/067

säwüg "sevilen" (KB 30, DLT-, ED 787b sävüg). *s. turuğlı bolsalar* 130v/2=007/193, *tu(t)tılar buzağunı s.+kä* 125v/9=007/152, *ärzūlarnıŋ s.+i* 39r/6=003/014, *anıŋ s.+läri* 82v/5=005/018, säwügräk "daha sevgili" *s.+räk* 141r/3=009/024, 173v/8=012/008, 176r/2=012/033

säwüglüg "sevimli" (KB-, DLT-, ED 788a säviglig). *s.* 66v/8=004/073, 90v/2=005/082, *s.+ni* 229v/7=020/039, *buzağunı s.+kä* 7r/1=002/054, *buzağunı s.+kä tutuŋızlar* 6v/7=002/051, *tu(t)tılar s.+kä* 11r/9=002/092, 76r/8=004/153, *buzağu s.+i* 11v/3=002/093, *yaḳınraḳ s.+i* 90v/2=005/082, *anıŋ s.+i üzä* 20v/4=002/177, säwüglügräk "daha sevimli" *s.+räk* 19r/9=002/165

säwügsizlik "düşmanlık, kin" bkz. säwügsüzlük (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.+ni* 88v/1=005/064

säwügsüzlük "düşmanlık, kin" bkz. säwügsizlik (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 60v/9=004/022, *s.+ni* 91v/2=005/091, *s.+i* 79v/4=005/002, *bir boḏunuŋ s.+i* 81r/6=005/008

säwül- "sevilmek" (KB 2071, DLT-, ED 789a sevil-). *s.-miş* 170v/7=011/090

säwün- "sevinmek, mutlu olmak" (KB 81, DLT-II 153, ED 790b sävin-). *s.-ürlär* 49v/8=003/120, 54a/5=003/170, 54a/6=003/171, 56v/2=003/188, 155r/7=010/022, 186v/9=013/036, *s.-di kärü ḳalığlılar* 147v/2=009/081, *s.-sünlär* 158v/5=010/058, *s.-ügli* 164r/1=011/010, *s.-üglilär* 144r/5=009/050, *s.-gänlär* 54a/4=003/170, *s.-dilärsä* 99r/5=006/044, säwnü bol- "mutlu olmak" *bol- s.-ü* 63r/5=004/036

säwünç "sevinç" bkz. sävünç (KB-117, DLT-, ED 790a sävinç) *s.* 118r/4=007/057, 132r/7=008/010, 202v/6=016/089, 203v/8=016/102, *turur s.* 159r/5=010/064, *s.+i* 174v/4=012/019, 181r/9=012/096, säwünç ber- "müjdelemek" *s. ber-* 4r/7=002/025, 27r/8=002/223, 74v/7=004/138, 138v/8=009/003, 150v/9=009/112, 153r/2=010/002, 161r/3=010/087, 163r/4=011/002,169r/4=011/071, 194r/9=015/055, 206v/5=017/009, 214v/4=018/002, 223r/8=019/007, 228r/8=019/097 *s. bärigli+* 25r/9=002/213, 14r/8=002/119, 99v/2=006/048, 219r/5=018/056, säwünç beril- "müjdelenmek" *s. beril-* 199v/8=016/058, 199v/9=016/059, säwünç eşittür- "müjde vermek" *s. eşittür-* 12r/1=002/097, *s. eşittürügli* 130r/4=007/188, säwünç käl- "müjde gelmek" *s. käl-* 169r/1=011/069, 169r/8=011/074, säwünç ḳıl- "sevinmek" *s. ḳıl-* 152r/9=009/124, säwünç tut- "sevinmek" *s. tut-* 121v/3=007/095

sez- "sezmek" bkz. säz- (KB-, DLT-, ED 860b sez-(se:z-)). *s.-är* 35v/2=002/273, *s.-ärlär* 52v/7=003/154, *s.-diŋizlär* 25v/4=002/214

säzā (F) "uygun, lâyık, yaraşır" (KB B1, AT 228, R 250). *s.* 40v/2=003/026, 94v/9=005/116, säzā bol- "lâyık olmak" *s. bol-* 48v/9=003/112, 53v/9=003/162, säzāraḳ "daha lâyık, daha uygun" *s.+raḳ* 140r/1=009/013, 145r/8=009/062, 150r/7=009/108, *s. ärür* 227r/4=019/070

säzāvār (F) "münasip, uygun, yaraşır" (KB-, AT-, R-). säzāvārraḳ "daha münasip, daha uygun, daha yaraşır" *s.+raḳ ärkligligkä* 31r/3=002/247

sezik "soru, şüphe" (KB-, DLT-I 408, ED 862a se:zig). *s.* 2v/2=002/002, 96v/1=006/012, 157r/1=010/036, 157r/3=010/037, 168v/2=011/062, 213v/4=017/099, 216r/4=018/021, *s. içindä* 4r/4=002/023, 76v/9=004/157, 162r/9=010/104, 168v/1=011/062, 172r/8=011/110, 188v/4=014/009, *s.+kä* 157r/1=010/036, 76v/9=004/157, *s.+i*

158v/7=010/060, *s.+in* 52v/8=003/154, 216r/7=018/022 *s.+lär içindä* 143v/5=009/045, sezik bol- "şüphe olmak" *bol- köŋül içindä s.* 112v/5=007/002, 161v/5=010/094, 164v/3=011/017, 172r/4=011/109, sezik tut- "ihtilâfa düşmek, şüphe etmek" *s. tut-* 194v/5=015/063, *s. tutuġlı* 172r/8=011/110, sezikkä käm(i)ş- "kuşkulandırmak, işkillendirmek" *s.+kä kämşigli* 188v/5=014/009

seziklig "şüpheli" (KB 2826, DLT-, ED 862b se:ziglig). seziklig bol- "şüphelenmek" *bol- (köŋülläri) s.* 143v/5=009/045, *bol- s. .içindä* 161v/7=010/094, 224v/9=019/034, *bol- s.+lärdin* 17v/4=002/147 *bolma- s.+lärdin* 106r/9=006/114

seziksiz "şüphesiz" (KB 339, DLT-, ED 862b se:zigsiz) *s.* 76v/9=004/157, 197r/6=016/023, 204r/7=016/109, seziksiz bil- "şüphe duymadan inanmak" *s. bilürlär* 31v/4=002/249, *s. biliglilärdin bol-* 102r/7=006/075, *s. yanarlar* 2v/5=002/004, 14r/8=002/118

sez(i)n-/sezin- "şüphelenmek, sanmak, zannetmek" (KB-, DLT-II 152, ED 864b se:zin-). *s.-ür män* 213v/7=017/101, 213v/9=017/102, *s.-ür* 155v/5=010/024, *s.-ür miz* 118v/9=007/066, 165r/9=011/027, *s.-ür silär* 209v/9=017/052, *s.-ürlär* 6r/8=002/046, 9v/3=002/078, 89r/7=005/071, 115r/2=007/030, 222r/9=018/104, 155r/8=010/022, *s.-di* 176v/9=012/042, *s.-di mü* 222r/6=018/102, *s.-dilär* 128v/2=007/171, 151v/2=009/118, 182v/6=012/110, *s.-düŋ* 215r/1=018/009, *s.-gäy sän* 215v/5=018/018, *s.-gäylär* 219r/1=018/053, *s.-sä silär* 93r/9=005/106, *s.-mägil* 54a/3=003/169, 56v/2=003/188, 56v/3=003/188, 136v/7=008/059, 191v/4=014/042, 192r/2=014/047, *s.-mäs* 217v/3=018/035, 217v/3=018/036, *s.-mäsün* 55v/3=003/180, *s.-mäkiŋizlär* 61v/8=004/025

sı- "kırmak, bozmak" (KB B45, DLT-I 282, ED 782a sı-). *s.-sa män* 96v/5=006/015, *s.-makları üçün* 76v/4=004/155, 81v/8=005/013, ant sı- "sözden dönmek, yemin bozmak" *s.-dılar antlarını* 139v/8=009/013, *s.-salar antlarını* 139v/6=009/012, bütünlükni sı- "sözü, antlaşmayı bozmak" *s.-maslar bütünlükni* 185r/8=013/020, färmän sı- "asi olmak" *färmän s.-ġlı* 225v/2=019/044, yarlıġ sı- "asi olmak, isyan etmek" *yarlıġ s.-dı* 234v/2=020/121, *yarlıġ s.-dıŋ* 161v/1=010/091, *yarlıġ s.-ġan* 223v/7=019/014;

sıġansız "düzgün olmayan" (KB-, DLT-, ED-, fakat bkz. DLT- I 403, ED 811b sıgan) *s. sıtġan ķatıġ yel* 155r/7=010/022, 211r/8=017/069

ṣıfat (A) "vasıf, hâl, nitelik, suret, şekil" (KB-, AT 233, R 256). *ādäm ṣ.+ı* 44r/1=003/059, *ʿīsānıŋ ṣ.+ı* 44r/1=003/059, *närsäniŋ ṣ.+ı* 49r/9=003/117, *yäl ṣ.+ı* 49r/9=003/117, *ṣ.+lardın* 56v/8=003/191, ṣıfat ķıl- "vasıflandırmak" *ṣ. ķıl-* 105r/3=006/100, 109r/4=006/139, 174v/3=012/018, 179v/9=012/077, 200r/5=016/062, 204v/9=016/116

ṣıfatlıġ (A.+T) "sıfatlı, vasıflı" (KB-, AT-, R-). *ṣ.* 18v/3=002/157

sıġanuķ "dümdüz" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s. yär* 233v/5=020/106

sıġ(ı)n-/sıġın- "sığınmak" (KB 29, DLT- II 152, ED 813b sıġın-). *s.-ur män* 167r/4=011/047, 180r/2=012/079, 224r/1=019/018, *s.-ur män taŋrıķa* 8v/3=002/067, 175r/3=012/023, *s.-dı yigitlär üŋürkä* 215r/2=018/010, *s.-dımız ķorum taşıŋa* 219v/6=018/063, *s.-ġay män bir taġķa* 166v/6=011/043, *s.-ġıl taŋrıķa* 131v/2=007/200, 203v/3=016/098, *s.-ıŋlar üŋürkä* 215v/1=018/016, *s.-sa ärdim* 169v/7=011/080, *s.-maķ ärmiş* 175v/8=012/031

sıġındur- "barındırmak, himayesine vermek" bkz. sıġundur- *s.-ur män* 41v/4=003/036, *s.-dı öziŋä ḳadaşını* 179r/6=012/069

sıġundur- "barındırmak, himayesine vermek" bkz. sıġındur- *s.-dı aŋar atası anası* 181v/4=012/099

sıġır 1. "sağmal hayvan" (KB-, DLT-I 364, ED 814b sıġır). *s.* 39r/7=003/014, 2."dişi sığır, inek" *s. turur* 8v/4=002/068, *yeti aruḳ s.* 177r/3=012/043, *boġuzlasa bir s.+nı* 8v/2=002/067, *yeti sämüz s.+lar içindä* 177r/7=012/046

sıġınçu "sığınma, barınma" (KB-, DLT-, ED-, WF-). sıġınçu yär "sığınak, barınak" *bulmaġaylar s. yär* 219v/2=018/058, *s. yär berdilär* 138r/2=008/072, 138r/7=008/074

sıġunġu "sığınak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 151v/3=009/118, 216v/6=018/027, *anıŋ s. yäri* 54r/1=003/162, 133r/9=008/016, *bulsalar s. yärni* 144v/6=009/057, *s. yär berdi* 133v/5=008/026, *s. yärläri* 185r/6=013/018

ṣıḥḥatlıḳ (A.+T) "sıhhat, sağlık" (KB-, AT-, R-). *ṣ.* 158v/3=010/057

sıḳ- "sıkmak" (KB-, DLT-II 18, ED 804b sıḳ-). *s.-ar män üzümni* 176r/6=012/036

sıḳa- "dokunmak, isabet etmek" (KB 6618, DLT-III 269, ED-806a). *s.-ġay* 89v/4=005/073, 225v/3=019/045, *s.-madı meni kişi* 42v/6=003/047, *s.-madı anlarnı yawuzluḳ* 55r/2=003/174

sılḳulmaḳ "ıslık çalmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 134v/1=008/035

sın- 1. "kırılmak" (KB-, DLT-I 254 ED 833b sın-). *tüşä yazar taġlar s.-ıp* 228r/3=019/090, 2."kesilmek, son bulmak, devam etmemek" arkası sınmış "Arapların Cahiliye geleneğinden biridir. Şöyle ki, bir erkek devenin dölünden on batın doğarsa, onun sırtını haram sayarlar, onu hiçbir sudan ve otlaktan men etmezler "sırtı korunmağa alınmıştır" derlerdi. İşte "ham=arḳası sınmış" sözcüğüyle bu töreye işaret edilmiştir.. *arḳası s.-mış* 92v/9=005/103, 3. "mec. fitneye düşürmek" *s.-maḳnı* 85r/7=005/041

sına- "denemek, tecrübe etmek" (KB 247, DLT-I 242, ED 835a sına:- (sı:na:-)). *s.-yur silärni* 203r/3=016/092, *s.-dı* 14v/7=002/124, *s.-dımız* 127v/5=007/163, 128r/4=007/168, 230r/1=020/040, *s.-dımız amanlarını* 100r/1=006/053, *s.-dımız bodunuŋnı* 232v/2=020/085, *s.-ġay oḳ* 91v/8=005/094, *s.-ġay oḳ miz* 18r/9=002/155, *s.-ŋlar atasızlarnı* 58r/9=004/006, *s.-lım* 235r/5=020/131, *s.-sa* 163v/4=011/007, *s.-sa mü'minlärni* 133r/1=008/017, *s.-maḳ* 133r/2=008/017, 230r/1=020/040, *s.-maḳ üçün* 52v/2=003/152, 53r/2=003/154, *s.-maḳımız üçün* 214v/9=018/007, *s.-yu ber-* 211v/5=017/073

sınaġ "deneme, imtihan" (KB 3395, DLT-, ED-,). *s. ärdi* 124v/4=007/141, *s. turur* 12v/2=002/102, *säniŋ s.+ıŋ* 126r/7=007/155

sınaġu "deneme, imtihan" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s. üçün* 86v/2=005/048, 112v/2=006/165

sınaġuçı "deneyen, imtihan eden" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 31v/1=002/249

sınal- "denenmek" (KB-, DLT-II 126, ED 839b sınal-). *s.-ur oḳ silär* 56r/6=003/186, *s.-urlar tägmä yıl içindä* 152v/1=009/126, *s.-dıŋızlar* 232v/9=020/090

sıŋar "-a doğru, bir şeyin tarafı, yanı" (KB 1786, DLT-III 375, ED 840b sıŋar). *bir s.* 161r/3=010/087, *s.+dın* 62r/7=004/031, 69r/2=004/090, 69r/5=004/091, 91v/1=005/090, 191r/4=014/035, 212r/8=017/083, 224r/5=019/022, *s.+dın turuŋlar* 198v/1=016/036,

s.+dın turuŋlar ķunçuylardın 27r/4=002/222, *ärdi bir s.* 166v/5=011/042, *s. ärdiŋizlär* 135r/5=008/042, *s. ärdilär* 135r/5=008/042

sındur- "mağlup etmek, yenmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.-dılar* 31v/8=002/251

sır (A. sırr) "gizli olan şey" (KB-, A 233, R 257). *örtüglüg s. turur* 155r/2=010/020, *bilür s.+ıŋıznı* 95v/5=006/003

sıt- "darmadağınık etmek, kırıp geçirmek (şiddetlice ve ses çıkarak esen rüzgâr için)" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s-ġan ķatıġ yel kälsä* 155r/7=010/022, *s. yelni* 211r/8=017/069

sızġur- "sızdırmak, eritmek" (KB 3384 DLT-II 188 ED 861b sızğur-). *ķuyayın s.-mış baķır* 222r/1=018/096

sīmā (F) "çehre, görünüş" (KB-, A-, R-). *s.+ları birlä* 117r/2=007/046

siŋ- "kolayca geçmek, sinmek, hazm olunmak" (KB 611, DLT-II 391, ED 833b siŋ-). *sütni ķatıġsız s.-i içiglilärkä* 200v/2=016/066, *yeŋlär s.-gän tatlıġ* 58r/7=004/004

siŋir "sinir" (KB 5774, DLT-III 362 ED 841a siŋir). *s.+in käs-* 168v/5=011/065, *s.+in ķıy-* 120r/1=007/077

siŋ(ü)r- 1. "sindirmek, emdirmek, içine gömmek" (KB-, DLT-III 392, ED 841a siŋür). *öfkä s.-igli* 180v/3=012/084 2. "yutmak, hazm etmek" *ol s.-di* 122v/8=007/117, *s.-gil suwuŋnı* 166v/8=011/044, *s.-sün ya'nī yutsun* 231r/9=020/069, *s -ümäyü yazar* 189r/9=014/017

siŋrül- "sindirilmek, içine işlenmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.-dilär* 11v/2=002/093

silär "Çokluk 2. şahıs zamiri, şahıs eki" bkz. siz, sizlär (KB-, DLT-, ED-, WF-). 1. "Çokluk 2. şahıs zamiri" *s.* 4r/2=002/021, 4r/4=002/022, 4r/4=002/023, 4r/6=002/023, 4v/8=002/029, 5r/4=002/030, 6r/4=002/042, 6r/6=002/044, 6r/6=002/044, 6v/7=002/051, 6v/8=002/052, 6v/9=002/053, 7r/1=002/054, 7r/3=002/054, 7r/4=002/055, 7r/5=002/056, 8v/2=002/067, 8r/7=002/063, 9r/7=002/075, 10r/4=002/083, 10r/7=002/085, 11r/8=002/091, 11r/9=002/092, 11r/9=002/092, 15v/6=002/132, 13r/9=002/110, 29v/1=002/235, 13v/3=002/111, 18r/3=002/150, 21r/4=002/179, 22r/4=002/187, 22r/4=002/187, 22r/8=002/187, 22v/2=002/188, 22v/2=002/188, 22v/3=002/188, 22v/6=002/189, 23r/8=002/196, 24v/2=002/203, 26v/4=002/219, 27r/8=002/223, 29r/5=002/233, 30r/9=002/242, 30v/8=002/246, 34v/6=002/266, 34v/8=002/267, 35r/9=002/272, 55v/1=003/179, 57v/5=003/200, 63v/6=004/043, 63v/7=004/043, 63v/8=004/043, 71r/7=004/104, 71v/5=004/109, 75r/3=004/140, 83r/7=005/023, 86v/3=005/048, 89r/1=005/068, 91r/3=005/088, 91r/8=005/089, 91v/1=005/090, 92r/2=005/095, 95v/4=006/002, 101r/3=006/064, 102v/5=006/080, 107r/3=006/121, 110v/1=006/148, 110v/2=006/148, 111r/1=006/151, 111r/6=006/153, 114r/6=007/022, 114v/5=007/027, 117r/7=007/049, 118r/6=007/057, 118v/5=007/063, 119r/4=007/069, 119r/7=007/071, 120r/5=007/081, 120r/6=007/081, 121r/6=007/090, 122v/5=007/114, 123r/2=007/123, 124r/9=007/138, 127r/2=007/158, 128v/3=007/171, 130v/2=007/193, 130v/4=007/194, 131v/6=007/204, 133r/6=008/020, 133v/4=008/026, 133v/6=008/026, 133v/7=008/027, 135r/4=008/042, 135v/4=008/045, 136v/8=008/060, 137v/4=008/067, 138v/4=009/002, 138v/7=009/003, 139v/1=009/008, 139v/9=009/013, 140r/1=009/013, 143v/7=009/047, 143v/8=009/047, 144r/9=009/053, 147v/8=009/083, 156r/5=010/028, 164r/7=011/014, 165v/2=011/028, 157v/1=010/041,

160v/2=010/078, 163v/4=011/007, 173r/8=012/002, 174r/5=012/013, 176v/5=012/040, 179r/8=012/070, 179v/9=012/077, 181r/2=012/089, 183r/6=013/002, 188v/1=014/008, 189v/6=014/021, 194v/4=015/062, 196v/8=016/014, 196v/9=016/015, 196v/9=016/015, 201v/6=016/078, 202r/4=016/081, 202v/1=016/086, 202v/8=016/090, 202v/9=016/091, 209r/2=017/040, 213v/4=017/100, 227r/4=019/071, *s. ara* 22v/2=002/188, 30r/2=002/237, 62r/4=004/029, 68v/9=004/090, 69v/1=004/092, 75r/7=004/141, 96v/9=006/019, 138r/4=008/072, 203r/6=016/094, 221/8=018/095, *s. araŋızda* 91v/2=005/091, *s. birlä* 21v/8=002/185, 21v/8=002/185, 62r/5=004/029, 138r/9=008/075, 171r/4=011/093, *s. içindä* 83r/2=005/020, 104r/8=006/094, 137v/1=008/066, 154v/4=010/016, *s. mü* 16v/3=002/140, 97r/1=006/019, *s. üzä* 6r/1=002/040, 7r/5=002/057, 7r/6=002/057, 8r/8=002/064, 10r/9=002/085, 12v/9=002/105, 14v/5=002/122, 16v/9=002/143, 18r/2=002/150, 18r/3=002/150, 20r/3=002/173, 20v/9=002/178, 21r/4=002/180, 21r/9=002/183, 23r/5=002/194, 23r/5=002/194, 23v/9=002/198, 26r/1=002/216, 28v/3=002/231, 28v/3=002/231, 29r/5=002/233, 29v/1=002/235, 29v/5=002/236, 30r/7=002/240, 30r/7=002/240, 31r/4=002/247, 58r/1=004/001, 60v/9=004/023, 61r/5=004/023, 61r/7=004/024, 61v/1=004/024, 61v/9=004/026, 62r/1=004/027, 69r/2=004/090, 69v/8=004/094, 70v/3=004/101, 71r/1=004/102, 71r/1=004/102, 71v/5=004/109, 73r/9=004/127, 75r/1=004/140, 75r/6=004/141, 75v/4=004/144, 79r/9=005/001, 79v/6=005/003, 80r/3=005/003, 80r/7=005/004, 81r/1=005/006, 81r/2=005/006, 81r/3=005/007, 81v/1=005/011, 82v/5=005/018, 84r/1=005/020, 93r/4=005/105, 100r/3=006/054, 100v/7=006/061, 102v/8=006/081, 105r/9=006/104, 106v/7=006/119, 108r/4=006/130, 110v/6=006/151, 114v/1=007/026, 115v/3=007/035, 117r/2=007/046, 117r/7=007/049, 118r9=007/059, 119r/7=007/071, 120r/6=007/081, 130v/2=007/193, 132r/9=008/011, 138r/4=008/072, 138v/9=009/004, 139v/1=009/008, 141r/6=009/025, 152v/6=009/128, 154v/4=010/016, 159v/7=010/071, 159v/9=010/071, 162v/8=010/108, 163r/6=011/003, 163v/4=011/007 165r/6=011/026, 165v/2=011/028, 167v/3=011/052, 169r/7=011/073, 169r/5=011/084, 169r/8=011/086, 171r/1=011/092, 180r/4=012/080, 181r/5=012/092, 185v/5=013/024, 188r/6=014/006, 202r/4=016/081, 202v/9=016/091, 204v/7=016/115, 206r/7=017/005, 211r/7=017/068, 211r/8=017/069, 216r/2=018/020, 221r/5=018/083, 232r/6=020/080, 232r/7=020/081, 232v/4=020/086, siläriŋ *s. üskiŋizlärdä* 159v/3=010/068, *s. üzä* 190r/1=014/022, *s. yaŋlu̧klarıŋıznı* 127v/1=007/161, silärniŋ *s.* 59v/3=004/012, *s. alıŋızlar* 175v/2=012/028, *s. alıŋızlarındın turur* 175v/2=012/028, *s. ara* 203r/2=016/092, *s. araŋızda* 93r/6=005/106, *s. arzūlamaķıŋız birlä* 73r/2=004/123, *s. aşıŋızlar* 80r/9=005/005, *s. birlä* 3r/9=002/014, 6r/2=002/041, 22v/7=002/190, 23r/1=002/191, 23r/1=002/191, 26r/6=002/217, 64r/9=004/047, 69r/1=004/090, 69r/2=004/090, 75r/5=004/141, 81v/4=005/012, 87r/5=005/053, 104r/7=006/094, 119r/9=007/071, 133r/2=008/012, 142v/3=009/036, 143r/9=009/042, 144r/8=009/052, 155r/3=010/020, 162r/7=010/102, 169v/7=011/080, 230r/5=020/046, *s. cānıŋızlarnı* 200v/8=016/070, *s. çavıŋızlarnı* 148v/8=009/094, *s. dīniŋiz içinkä* 121r/2=007/089, *s. düşmanlarıŋıznı* 136v/8=008/060, *s. äligiŋiz birlä* 140r//2=009/014, *s. içindä* 18r/3=002/151, 143v/9=009/047, *s. idiŋiz* 95r/2=005/117, *s. idiŋizlär* 153r/4=010/003, *s. idiŋizlär* 16r/9=002/139, 167v/8=011/056, *s. idiŋizlär* 225r/2=019/036, 233r/8=020/098, *s. idiläriŋiz* 89v/1=005/072, *s. işiŋizlär*

157r/9=010/041, *s. išläriŋiz* 16v/1=002/139, *s. ḳınıŋız birlä* 75v/7=004/147, *s. taŋrıŋızlar* 104v/1=006/095, *s. tawarlarıŋız birlä* 58r/3=004/002, *s. tägrägiŋizlärdä* 149v/3=009/101, *s. üstüŋizdä* 8r/6=002/063, *s. üzä* 29r/8=002/234, 30v/8=002/246, 94v/5=005/115, 101r/7=006/066, 159r/1=010/061, 18r/4=002/151, 232v/4=020/086, *s. üzä ḳınnı* 101r/4=006/065, *s. yaŋluḳlarıŋıznı* 7r/9=002/058, *s. yazuḳlarıŋıznı* 134r/1=008/029. silärni *s.* 4r/1=002/021, 4v/7=002/028, 4v/7=002/028, 4v/8=002/028, 6v/1=002/047, 6v/3=002/049, 6v/3=002/049, 6v/5=002/050, 7r/4=002/055, 7r/5=002/056, 13r/6=002/109, 16v/8=002/143, 17v/6=002/148, 18r/4=002/151, 18r/9=002/155, 21v/9=002/185, 22v/8=002/191, 24r/2=002/198, 26r/6=002/217, 26v/7=002/220, 27v/1=002/225, 27v/2=002/225, 31v/1=002/249, 35r/5=002/271, 57v/8=004/001, 61r/2=004/023, 61v/9=004/026, 62r/8=004/031, 66v/8=004/073, 67v/3=004/078, 68v/3=004/087, 74r/5=004/133, 75r/6=004/141, 79v/4=005/002, 81v/6=005/012, 82v/5=005/018, 83r/2=005/020, 86v/2=005/048, 86v/2=005/048, 91r/3=005/089, 91r/4=005/089, 91v/2=005/091, 91v/8=005/094, 92r/6=005/101, 95v/3=006/002, 96r/9=006/012, 97r/1=006/019, 100v/5=006/060, 101r/1=006/063, 101r/1=006/063, 101r/2=006/064, 104r/6=006/094, 104v/5=006/098, 108r/9=006/133, 108r/9=006/133, 110v/3=006/149, 111r/5=006/153, 112r/9=006/165, 112v/2=006/165, 113r/5=007/010, 113r/6=007/011, 113r/6=007/011, 114r/1=007/020, 114r/5=007/022, 114v/3=007/027, 114v/5=007/027, 114v/9=007/029, 117r/5=007/048, 118v/4=007/063, 119r/3=007/069, 119r/3=007/069, 119v/4=007/073, 119v/5=007/074, 119v/5=007/074, 120v/6=007/086, 122v/2=007/110, 124v/1=007/140, 124v/2=007/141, 130r/4=007/189, 132r/8=008/011, 132r/9=008/011, 133v/1=008/024, 133v/1=008/024, 133v/5=008/026, 133v/5=008/026, 135v/1=008/044, 135v/2=008/044, 139v/1=009/008, 140r//1=009/013, 141v/3=009/028, 143r/1=009/039, 148v/4=009/092, 154r/8=010/014, 155r/6=010/022, 163r/5=011/003, 163v/4=011/007, 165r/9=011/027, 165v/4=011/029, 166r/3=011/034, 168r/8=011/061, 168v/5=011/064, 170v/3=011/088, 176r/8=012/037, 178v/3=012/064, 178v/8=012/066, 181r/5=012/092, 181v/3=012/098, 181v/8=012/100, 188r/6=014/006, 188v/6=014/010, 188v/6=014/010, 189r/4=014/013, 189r/6=014/014, 189v/4=014/019, 189v/7=014/021, 190r/1=014/022, 191r/2=014/034, 196r/9=016/009, 200v/8=016/070, 201v/5=016/078, 202r/3=016/081, 202r/4=016/081, 203r/3=016/092, 203r/4=016/093, 206r/9=017/006, 206r/9=017/006, 209r/1=017/040, 209v/7=017/051, 209v/9=017/052, 210r/3=017/054, 210r/4=017/054, 210r/4=017/054, 211r/4=017/066, 211r/5=017/067, 211r/6=017/068, 211r/8=017/069, 211r/8=017/069, 214r/2=017/104, 216r/2=018/019, 216r/2=018/020, 216r/3=018/020, 218v/1=018/048, 229v/8=020/040, 230v/5=020/055, 230v/5=020/055, 230v/5=020/055, 231r/1=020/061, 231r/3=020/063, 231r/4=020/063, 231v/4=020/071, 232r/5=020/080, 234r/7=020/117, *s. ara* 104r/8=006/094, silärkä *s.* 4r/2=002/022, 4r/3=002/022, 5r/7=002/033, 5v/5=002/036, 5v/7=002/038, 6r/9=002/047, 6v/5=002/049, 6v/5=002/050, 7r/2=002/054, 7r/7=002/057, 7v/9=002/061, 8r/6=002/063, 8v/2=002/067, 9r/3=002/073, 9r/7=002/075, 9v/1=002/076, 10r/9=002/085, 10v/7=002/087, 11r/8=002/092, 11v/2=002/093, 11v/3=002/093, 11v4=002/094, 14v/5=002/122, 15v/5=002/132, 15v/9=002/134, 16v/5=002/141, 18r/4=002/151, 18r/5=002/151, 19v/6=002/168, 20r/2=002/172, 21r/3=002/179, 21v/4=002/184, 22r/3=002/187, 22r/4=002/187, 22r/5=002/187, 22r/6=002/187, 22r/7=002/187, 25r/1=002/208, 25r/1=002/209, 25v/5=002/214,

26r/1=002/216, 26r/2=002/216, 26r/3=002/216, 26v/4=002/219, 26v/9=002/221, 27r/1=002/221, 27r/5=002/222, 27r/7=002/223, 28r/2=002/229, 28v/4=002/231, 28v/7=002/232, 30r/5=002/239, 30r/9=002/242, 31r/2=002/247, 31r/6=002/248, 31r/9=002/248, 32r/9=002/254, 34v/5=002/266, 34v/7=002/267, 34v/9=002/268, 35r/1=002/268, 35r/1=002/268, 35r/6=002/271, 35r/9=002/272, 55v/1=003/179, 55v/3=003/179, 56r/1=003/183, 57v/3=003/199, 58r/4=004/003, 58r/6=004/004, 58r/8=004/005, 59r/2=004/011, 59r/8=004/011, 59r/9=004/012, 59v/3=004/012, 59v/4=004/012, 60v/2=004/019, 61r/8=004/024, 61v/8=004/025, 61v/8=004/026, 62v/7=004/034, 65r/9=004/058, 65v/1=004/058, 66v/6=004/072, 66v/8=004/073, 67r/2=004/075, 68v/4=004/088, 69r/1=004/090, 69r/3=004/090, 69r/3=004/090, 69r/6=004/091, 69r/7=004/091, 69r/9=004/092, 69v/6=004/094, 70v/4=004/101, 70v/5=004/101, 71r/2=004/102, 73r/9=004/127, 74r/3=004/131, 75r/4=004/141, 75r/4=004/141, 78r/3=004/170, 78r/4=004/170, 78r/8=004/171, 78v/7=004/174, 78v/8=004/174, 79r/5=004/176, 79r/8=005/001, 79r/8=005/001, 79v/3=005/002, 80r/1=005/003, 80r/2=005/003, 80r/3=005/003, 80r/5=005/004, 80r/6=005/004, 80r/6=005/004, 80r/8=005/005, 80r/9=005/005, 81r/5=005/008, 81v/1=005/011, 82r/5=005/015, 82r/5=005/015, 82r/7=005/015, 82v/7=005/019, 82v/8=005/019, 82v/9=005/019, 83r/2=005/020, 83r/4=005/021, 86v/2=005/048, 86v/3=005/048, 87v/9=005/060, 88r/3=005/061, 89r/1=005/068, 91r/1=005/087, 91r/2=005/088, 91r/8=005/089, 92r/7=005/096, 92r/6=005/101, 92r/7=005/096, 92r/7=005/096, 92r/7=005/096, 92r/7=005/101, 93r/4=005/105, 93r/5=005/105, 93r/8=005/106, 95v/9=006/006, 98v/5=006/038, 98v/8=006/040, 98v/9=006/040, 99r/8=006/046, 99r/9=006/047, 99v/4=006/050, 99v/5=006/050, 100v/6=006/060, 101r/4=006/065, 104r/7=006/094, 104v/4=006/097, 105r/1=006/099, 105r/8=006/104, 105v/8=006/109, 106r/8=006/114, 106v/6=006/119, 106v/7=006/119, 108r/3=006/130, 109v/2=006/142, 109v/3=006/142, 109v/8=006/144, 110v/8=006/151, 110v/9=006/151, 111r/4=006/152, 111r/6=006/153, 111v/3=006/157, 112r/9=006/164, 112v/2=006/165, 112v/6=007/003, 113r/5=007/010, 114r/2=007/021, 114r/6=007/022, 114r/8=007/024, 115v/2=007/035, 116r/5=007/039, 116v/5=007/043, 118r9=007/059, 118v/3=007/062, 118v/3=007/062, 118v/4=007/063, 118v/7=007/065, 119r/1=007/068, 119r/2=007/068, 119r/2=007/069, 119r/4=007/069, 119v/2=007/073, 119v/3=007/073, 119v/3=007/073, 120r/3=007/079, 120r/4=007/079, 120v/1=007/085, 120v/2=007/085, 120v/4=007/085, 121r/9=007/093, 121r/9=007/093, 123v/2=007/129, 124v/1=007/140, 124v/2=007/141, 124v/3=007/141, 125r/4=007/145, 126v/9=007/158, 127r/7=007/160, 128v/2=007/171, 129v/9=007/187, 13r/3=002/107, 130v/1=007/193, 130v/3=007/194, 130v/3=007/194, 132r/2=008/007, 132r/2=008/007, 132r/3=008/007, 132r/6=008/009, 132r/6=008/009, 133r/5=008/014, 133r/2=008/018, 133r/4=008/019, 133v/5=008/026, 133v/6=008/026, 133v/9=008/029, 135v/8=008/048, 135v/9=008/048, 135v/9=008/048, 137r/1=008/060, 137v/6=008/068, 137v/8=008/070, 137v/8=008/070, 138r/3=008/072, 138v/7=009/003, 138v/9=009/004, 139r/8=009/007, 140r//2=009/014, 141r/3=009/024, 141r/5=009/025, 141r/6=009/025, 142v/8=009/038, 142v/8=009/038, 143r/7=009/041, 143v/8=009/047, 143v/8=009/047, 144r/7=009/052, 144r/7=009/052, 145r/5=009/061, 145r/7=009/062, 145r/8=009/062, 148v/7=009/094, 148v/8=009/094, 148v/9=009/094, 149r/1=009/095, 149r/3=009/096, 149r/6=009/098, 150r/2=009/105, 151r/7=009/116, 152r/5=009/123, 152v/5=009/128,

154v/4=010/016, 155v/3=010/023, 156v/1=010/031, 156v/9=010/035, 158r/3=010/050, 158v/3=010/057, 158v/6=010/059, 158v/7=010/059, 159v/1=010/067, 160r/9=010/077 162v/7=010/108, 163r/4=011/002, 164r/6=011/014, 165r/6=011/025, 165r/9=011/027, 165v/2=011/028, 165v/6=011/031, 166r/1=011/033, 166r/2=011/034, 166r/2=011/034, 167v/1=011/050, 167v/4=011/052, 168r/1=011/057, 168r/1=011/057, 168r/7=011/061, 168r/8=011/061, 168v/4=011/064, 169v/5=011/078, 169r/4=011/084, 169r/5=011/084, 169r/8=011/086, 170v/2=011/088, 170v/5=011/089, 170v/5=011/089, 172v/2=011/113, 172v/2=011/113, 174r/1=012/009, 174v/2=012/018, 176r/8=012/037, 176r/8=012/037, 176r/8=012/037, 178r/8=012/060, 178v/3=012/064, 179r/8=012/070, 180r/9=012/083, 181v/1=012/096, 184r/6=013/012, 185r/1=013/017, 188r/6=014/006, 188r/7=014/006, 188r/8=014/007, 188r/9=014/007, 188v/1=014/009, 188v/9=014/011, 189v/6=014/021, 189v/9=014/022, 189v/9=014/022, 190r/1=014/022, 190r/2=014/022, 190v/8=014/032, 190v/9=014/032, 191r/1=014/033, 191r/1=014/034, 191v/8=014/044, 191v/9=014/045, 192r/1=014/045, 193r/5=015/020, 196r/5=016/005, 196r/5=016/006, 196v/1=016/010, 196v/2=016/011, 196v/3=016/012, 196v/5=016/013, 199v/4=016/053, 200v/1=016/066, 200v/2=016/066, 201r/3=016/072, 201r/3=016/072, 201r/4=016/072, 201v/6=016/078, 201v/8=016/080, 201v/8=016/080, 202r/2=016/081, 202r/3=016/081, 202r/3=016/081, 202v/7=016/090, 202v/7=016/090, 203r/3=016/092, 203r/7=016/094, 203r/8=016/095, 204v/5=016/114, 206r/8=017/006, 206v/3=017/008, 208r/8=017/031, 209v/9=017/052, 211r/3=017/066, 211r/4=017/067, 211r/7=017/068, 211r/9=017/069, 215v/1=018/016, 215v/1=018/016, 216r/1=018/019, 218v/1=018/048, 218v/6=018/050, 222r/8=018/103, 222v/7=018/110, 228v/8=020/010, 230v/2=020/053, 230v/3=020/053, 231r/1=020/061, 231v/2=020/071, 231v/3=020/071, 232r/5=020/080, 232r/7=020/081, 232v/3=020/086, 234v/4=020/123, silärḳa *s.* 89v/8=005/076, silärdä *s.* 66v/6=004/072, 86v/1=005/048, 93r/6=005/106, 100v/8=006/061, 120r/5=007/080, 103v/3=006/090, 133v/3=008/025, 152r/7=009/124, 160r/1=010/072, 165v/3=011/029, 184r/3=013/010, 194v/6=015/065, 200v/8=016/070, 21r/5=002/180, *s. adın* 143r/1=009/039, 168r/2=011/057, *s. kedin* 108r/9=006/133, *s. öŋdün* 25v/5=002/214, 4r/1=002/021, 61v/9=004/026, 74r/2=004/131, 80v/2=005/005, 87v/5=005/057, 92r/8=005/102, 93r/7=005/106, 115v/9=007/038, 146r/1=009/069, 146r/4=009/069, 154r/6=010/013, 172v/5=011/116, 172v/6=011/116, 188v/2=014/009, *s. öŋdün ärdilär* 21v/1=002/183, silärdäki 144v/5=009/056, silärdin *s.* 6v/8=002/052, 10r/4=002/083, 10r/8=002/085, 10v/2=002/085, 21v/2=002/184, 21v/7=002/185, 22r/5=002/187, 23v/1=002/196, 26r/7=002/217, 29r/6=002/234, 30r/6=002/240, 35r/6=002/271, 57r/4=003/194, 60r/3=004/015, 60r/4=004/016, 60v/8=004/021, 61v/2=004/025, 61v/7=004/025, 62r/2=004/028, 62r/4=004/029, 62r/7=004/031, 63v/8=004/043, 65v/3=004/059, 69r/2=004/090, 69r/4=004/091, 69r/5=004/091, 80v/8=005/006, 81v/2=005/011, 81v/6=005/012, 81v/7=005/012, 87r/1=005/051, 87r/6=005/054, 92r/2=005/095, 92r/3=005/095, 93r/7=005/106, 94v/5=005/115, 100r/4=006/054, 104r/9=006/094, 108r/3=006/130, 113v/6=007/018, 115v/2=007/035, 118v/4=007/063, 119r/3=007/069, 120v/7=007/087, 132r/9=008/011, 133r/4=008/019, 134r/1=008/029, 135r/6=008/042, 136r/1=008/048, 137r/8=008/065, 137r/9=008/065, 137v/1=008/066, 137v/1=008/066, 137v/2=008/066, 137v/8=008/070, 138r/4=008/072, 138r/9=008/075, 140r//5=009/016, 140v//9=009/023, 141r/6=009/025, 144v/5=009/056, 145r/6=009/061, 145v/5=009/066,

146r/2=009/069, 166r/8=011/038, 167v/1=011/051, 169v/9=011/081, 170v/6=011/089, 179r/2=012/067, 18r/4=002/151, 193r/9=015/024, 194r/8=015/052, 199v/5=016/054, 199v/5=016/054, 210r/6=017/056, 210r/8=017/058, 225v/6=019/048, *s. aşnu* 56r/7=003/186, *s. içindä* 8r/9=002/065, silärli *s. ara* 156r/7=010/029, 187v/3=013/043, 213r/7=017/096; 2. "çokluk 2. şahıs eki" *bīzār s.* 157v/1=010/041, *bodun s.* 124r/9=007/138, 194v/4=015/062, *oğrılar s.* 179r/9=012/070, *yaŋluķ s.* 82v/6=005/018; -GlI s. *kertgünügli s.* 91r/3=005/088, *köz tutuğlı s.* 235v/1=020/135, *küç ķılığlı s.* 6v/7=002/051, 11r/9=002/092, 11v/3=002/093, 11v/5=002/094, *ortaķ ķatığlı s.* 107r/3=006/121, *osanığlılar s.* 174r/6=012/013, *taplamağlı s.* 165v/2=011/028, *yüz äwrügli s.* 10r/5=002/083, *ziyān ķılığlı s.* 121r/6=007/090; -dAçI s *ķawuşdaçı s.* 27r/8=002/223, *ut(t)açı s.* 83r/8=005/023, *ķılınmış turur s.* 10v/1=002/085, *yaķın tutmışlardın s.* 122v/5=007/114; -(X)r (mU) s. *alır mu s.* 87v/7=005/059, *alur s.* 60v/7=004/021, *adnaşur s.* 203r/4=016/092, *ağrıyur s.* 71r/7=004/104, *alur mu s.* 60v/6=004/020, *ayur s.* 209r/2=017/040, 209r/3=017/042, *ayur mu s.* 114v/7=007/028, 159v/4=010/068, 160r/9=010/077, *aytur s.* 63v/7=004/043, 95v/4=006/002, *baķar s.* 6v/6=002/050, 7r/4=002/055, *bälgürtür s.* 5r/8=002/033, 92r/3=005/099, 103v/6=006/091 *berür s.* 97r/1=006/019, 154v/7=010/018, 186v/3=013/033, 194r/9=015/054, 194r/9=015/054, 209v/9=017/052, *berişür s.* 10r/8=002/085, *bilir s.* 22v/3=002/188, 26r/3=002/216, 28v/8=002/232, 62v/6=004/034, 133v/7=008/027, *bilir ärsä s.* 21v/5=002/184, 102v/9=006/081, 102v/9=006/081, *bilür s.* 201r/7=016/074, *bilür-s.* 4r/4=002/022, 6r/5=002/042, *bilür mü s.* 119v/8=007/075, *bilür ärsä s.* 203r/8=016/095, *bütär mü s.* 10v/1=002/085, *çıķar s.* 123r/3=007/123, 196r/6=016/006, *çıķarur s.* 10r/7=002/085, *çıķarulur s.* 114v/1=007/025, *eliglär s.* 166r/9=011/038, *eştür s.*133r/6=008/020, *etär s.* 119v/6=007/074, 200v/3=016/067, *ewär s.* 100r/8=006/057, 100v/1=006/058, *äwrär s.* 120v/5=007/086, *äwrülür s.* 156v/4=010/032, *fermānlar s.* 122v/2=007/110, *färmānlanur s.* 8v/5=002/068, 194v/7=015/065, *işlär s.* 154r/9=010/014, *ķadğarur s.* 117r/7=007/049, *kälür s.* 120r/5=007/081, *kältürür mü s.* 120r/5=007/080, *kertgünür ärsä s.* 65v/4=004/059, *käsär biçär s.* 156v/9=010/035, *ķılur s.* 9r/6=002/074, 13v/1=002/110, 16v/4=002/140, 17v/8=002/149, 23v/8=002/197, 29r/6=002/233, 29r/9=002/234, 29v/2=002/235, 30r/2=002/237, 34v/2=002/265, 35r/7=002/271, 58r/1=004/001, 69v/9=004/094, 71v/5=004/108, 73v/6=004/128, 74v/2=004/135, 81r/7=005/008, 103v/6=006/091, 133v/7=008/027, 138r/5=008/072, 140r/6=009/016, 155r/5=010/021, 157v/1=010/041, 165v/5=011/029, 171r/2=011/092, 172v/1=011/112, 172v/2=011/113, 174v/3=012/018, 179v/9=012/077, 197r/3=016/019, 203r/1=016/091, *kirür s.* 196r/6=016/006, *kizlär s.* 6r/4=002/042, 103v/6=006/091, *ķodar s.* 73v/8=004/129, *ķorķar s.* 141r/2=009/024, 199v/3=016/052, *ķorķutur s.* 136v/8=008/060, *körür s.* 158r/3=010/050, 165v/1=011/028, 168v/2=011/063, 170v/1=011/088, *körär s.* 98v/8=006/040, 99r/9=006/047, *körürlär mü s.*152v/3=009/127, *küdäzür s.* 177v/1=012/048, *mäŋzär s.* 75r/3=004/140, *oķır s.* 98v/9=006/040, 99r/1=006/041, 99r/1=006/041, 100r/6=006/056, 176r/2=012/033, 188v/5=014/009, 211r/5=017/067, 225v/6=019/048, *oķıyur s.* 6r/6=002/044, *ortaķ ķatar s.* 97r/3=006/019, 99r/1=006/041, 101r/3=006/064, 102v/3=006/078, 102v/5=006/080, 167v/7=011/054, *otlatur s.* 196v/2=016/010, *ölür s.* 114r/9=007/025, *öldürür s.* 10r/7=002/085, 10v/8=002/087, 11r/7=002/091, *pänd*

berür s. 127v/6=007/164, *pänd tutar s.* 112v/7=007/003, *saklanur s.* 145v/2=009/064, *säwär s.* 132r/2=008/007, *seznür s.* 209v/9=017/052, *sınalur ok s.* 56r/6=003/186, *söz yanutı berür s.* 79r/1=004/176, *sözlär mü s.* 9r/9=002/076, *sözläşür s.* 16r/9=002/139, *şükr ötär s.* 113r/6=007/010, *tanar-s.* 4v/7=002/028, *tanukluk berür s.* 10r/7=002/084, *tapnur s.* 162v/1=010/104, *tapnur s.* 15v/7=002/133, *tapnur mu s.* 89v/8=005/076, *tilär s.* 7v/8=002/061, 69v/7=004/094, 73v/1=004/127, 120v/5=007/086, 141r/3=009/024, 179r/9=012/071, 188v/7=014/010, *tilär mü s.* 68v/5=004/088, *tiläyür mü s.* 13r/4=002/108, *tirlür s.* 24v/3=002/203, 114r/9=007/025, *tutar s.* 203r/2=016/092, *tutar mu s.* 218v/6=018/050, *terlür s.* 92r/8=005/096,. 102r/2=006/072, *umar s.* 208r/4=017/028, *umnur s.* 71r/8=004/104, *unıtur mu s.* 6r/6=002/044, *üstärişür mü s.* 119r/8=007/071, *üşäyür s.* 159r/2=010/061, *yalġan koşar s.* 158v/7=010/059, *yalġan sözlär s.* 110v/2=006/148, 156v/6=010/034, *yalwarur s.* 199v/4=016/053, *yanar s.* 115r/1=007/029, *yand<uru>lur s.* 104v/2=006/095, *yandurulur s.* 30v/6=002/245, 148v/9=009/094, 150r/2=009/105, 158v/3=010/056, 166r/3=011/034, *yandurulur-s.* 4v/8=002/028, *yanut berlür s.* 56r/4=003/185, 104r/4=006/093, *yaşrur s.* 197r/3=016/019, *yazuk kılur s.* 166r/4=011/035, *yeyür s.* 196r/5=016/005, *yetrür s.* 91r/5=005/089, *yıġar s.* 62r/7=004/031, *yonar s.* 119v/6=007/074, *yulup satar s.* 10r/9=002/085, *yumdarılur s.* 133v/2=008/024; -(mA)GAy (ok/ök) s. *ayġay s.* 111v/1=006/156, 111v/2=006/157, *aytılġay ok s.* 199v/7=016/056, *bilgäy s.* 101r/7=006/067, 108v/2=006/135, 123r/3=007/123, 166r/9=011/039, 171r/3=011/093, 199v/6=016/055, 235v/1=020/135, *bilgäy ök s.* 231v/4=020/071, *bolġay s.* 13v/1=002/110, 16r/2=002/135, 174r/1=012/009, *bolġay-s.* 5v/3=002/035, 6v/9=002/053, 111r/9=006/155, 113v/8=007/019, *bolġay kim s.* 81r/2=005/006, *boyun sügäy s.* 202r/4=016/081, *bulġay s.* 69r/4=004/091, *bulmaġay s.* 211r/7=017/068, *çıkmaġay s.* 10r/6=002/084, 147v/7=009/083, *eşitgäy ök s.* 56r/7=003/186, *kärtgüngäy s.*183r/7=013/002, *kılġay ok s.* 206r/6=017/004, *kılġay s ök* 206r/5=017/004, *kılġay s.* 139v/1=009/008, *kılmaġay s.* 35r/8=002/272, 143r/1=009/039, *kılmaġay ok s.* 4r/6=002/024, *kurtulġay s.* 22v/6=002/189, 84v/4=005/035, 91v/1=005/090, 119r/5=007/069, 135v/4=008/045, *kurtulġaylar s.* 57v/5=003/200, *kurtulmaġay s.* 216r/3=018/020, *kutulġay s.* 92r/5=005/100, *küç kılınmaġay s.* 35r/9=002/272, 67v/2=004/077, *köngäy s.* 18r/3=002/150, 127r/2=007/158, 196v/9=016/015, *ögüt uk(k)ay s.* 9r/3=002/073, *ötägäy s.* 81r/2=005/006, 91r/8=005/089, *pänd tutġay s.* 111r/4=006/152, 118r/6=007/057, 202v/8=016/090, *sakınġay s.* 26v/5=002/219, 34v/6=002/266, *saklanġay s.* 21r/4=002/179,. 21v/1=002/183, 21v/1=002/183, *saknukluk kılġay s.* 4r/2=002/021, 8r/7=002/063, 111r/6=006/153, 128v/3=007/171, *sanumaġay s.* 197r/2=016/018, *sipās ötägäy s.* 22r/1=002/185, 133v/6=008/026, *şükr ötägäy s.* 6v/8=002/052, 7r/8=002/058, 196v/8=016/014, 201v/7=016/078, *tapunmaġay s.* 10r/2=002/083, *taplamaġay s.* 26r/2=002/216, *tanġay s.*177r/9=012/047, *tatġay s.* 203r/6=016/094, *tokışmaġay s.* 147v/7=009/083, *tökmägäy s.* 10r/5=002/084, *ukġay s.* 111r/1=006/151, *uk(k)ay s.* 30r/9=002/242,.173r/9=012/002, *umaġay s.* 73v/7=004/129, *yanġay s.* 83r/4=005/021, *yarlıkaġay s.* 131v/7=007/204, *yarlıkanġay s.* 111r/9=006/155, 118v/5=007/063, *yüräksizlig kılġay s.* 135v/5=008/046, *ziyān kılmaġay s.* 168r/2=011/057; -(mA)sA s. *'ahd kılsa s* 202v/8=016/091, *alsa s.* 61r/9=004/024,

amrulsa s. 159v/1=010/067, *andıḳsa s..* 91r/7=005/089, *arıtsa s.* 79r/5=004/176, 169r/8=011/086, *aştı ḳılsa s.* 73v/8=004/129, *aysa s.* 111r/3=006/152, 111r/4=006/152, 128v/6=007/173, *aytsa s.* 128v/5=007/172, *bağışlasa s.* 69r/9=004/092, *barsa s.* 70v/3=004/101, *bälgürtsä s.* 35r/5=002/271, 75v/9=004/149, *bersä s.* 35r/6=002/271, 58v/3=004/006, 60v/6=004/020, 80v/2=005/005, 81v/5=005/012, *berilsä s.* 85r/6=005/041, *bilsä s.* 28r/3=002/229, 62v/9=004/035, 153v/1=010/005, 206v/9=017/012, *bolsa s.* 16v/9=002/143, 17r/6=002/144, 17v/5=002/148, 18r/1=002/150, 18r/2=002/150, 30r/4=002/239, 61r/4=004/023, 63v/8=004/043, 67v/2=004/078, 67v/3=004/078, 71r/2=004/102, 80v/7=005/006, 149r/3=009/096, 155r/6=010/022, 160v/1=010/078, 207v/9=017/025, 213v/4=017/100, *bolsalar s.* 68v/6=004/089, *bolmasa s.* 149r/3=009/096, *boşasa s.* 28r/8=002/231, 28v/5=002/232, 29v/2=002/235,. 29v/6=002/236, 29v/8=002/237, *boyun bersä s.* 107r/3=006/121, *bulsunla<r> silär* 152r/6=009/123, *bulsa s.* 22v/8=002/191, 139r/2=009/005, 199v/3=016/053, *bulmasa s.* 63v/9=004/043, 80v/8=005/006, *çıḳarsa s.* 110v/1=006/148, 191r/7=014/037, 196v/7=016/014, *çıḳsa s.* 143r/1=009/039, *elätsä s.* 60v/2=004/019, *elig tegürsä s.* 63v/9=004/043, *eligläsä s.* 166r/8=011/038, *ärsä s.* 24r/2=002/198, 56r/2=003/183, 71r/7=004/104, 80v/7=005/006, 83r/8=005/023, 87v/5=005/057, 94v/1=005/112, 98v/9=006/040, 106v/5=006/118, 109v/5=006/143, 120v/4=007/085, 131v/4=008/001, 140r/1=009/013, 143r/7=009/041, 157r/5=010/038, 158r/1=010/048, 160v/3=010/080, 160v/3=010/080, 160v/9=010/084, 162r/9=010/104, 164r/6=011/013, 174r/3=012/010, 177r/4=012/043, 179v/3=012/074, 181r/8=012/094, 195r/1=015/071, 198v/9=016/041, 199r/2=016/043, 204v/6=016/114, 204v/6=016/114, *äwrülsä s.* 91v/4=005/092, *äwürsä-s.* 20v/2=002/177, *kāfir bolsa s.* 68v/6=004/089, *ḳatılsa s.* 80v/8=005/006, *ḳayda bulsa s.* 68v/8=004/089, *ḳayıtsa s.* 23v/2=002/196, 23v/4=002/196, *ḳaytsa s.* 206v/4=017/008, *ḳazġalsa s.* 100v/5=006/060, *käçsä s.* 28v/1=002/231, *käçürsä s.* 76r/1=004/149, *kälsä s.* 22v/5=002/189, *kältürsä s.* 178v/8=012/066, *kältürmäsä s.* 178r/7=012/060, *kärtgünsä s.* 55v/3=003/179, 81v/5=005/012, *kertgünsä s.* 135r/3=008/041, *kertgünmäsä s.* 74r/3=004/131, *käslip tursa s.* 70r/5=004/097, *ḳılsa s.* 25v/9=002/215, 29v/6=002/236, 35r/4=002/270, 35r/8=002/272, 56r/8=003/186, 73v/3=004/127, 73v/6=004/128, 75v/4=004/144, 81v/4=005/012, 93r/8=005/106, 137r/1=008/060, 137r/1=008/060, 188r/9=014/007, 205v/5=016/126, 206v/1=017/007, *ḳılışsa s.* 26v/6=002/220, *kirsä s.* 25v/4=002/214, 83r/7=005/023, *kitsä s.* 215r/9=018/016, *ḳorḳsa s.* 30r/4=002/239, 58r/3=004/003, 58r/5=004/003, 133v/9=008/029, 140r/1=009/013, 141v/2=009/028, *köndürsä s.* 68v/5=004/088, *körsä s.* 58v/1=004/006, 99r/7=006/046, *muŋadsa silär* 106v/7=006/119, *münsä s.* 196r/8=016/008, *oḳısa s.* 130v/2=007/193, 214r/7=017/110, *oŋarsa s.* 104v/4=006/097, *osansa s.* 70v/9=004/102, *ötäsä s.* 24r/4=002/200, 71r/4=004/103, 71r/5=004/103, *ögrätsä s.* 80r/6=005/004, *saḳlansa s.* 55v/3=003/179, 55v/6=003/180, *saḳnuḳluḳ ḳılsa s.* 73v/8=004/129, 74r/3=004/131, *sanasa s.* 197r/2=016/018, *sasa s.* 191r/2=014/034, *sataşsa s.* 135v/3=008/045, *sälām berilsä s.* 68v/1=004/086, *särinsä s.* 56r/8=003/186, *sezinsä s.* 93r/9=005/106, *sorsa s.* 92r/6=005/101, *şükr ḳılsa s* 188r/8=014/007, *tansa s.*188r/9=014/008, *taplamasa s.* 60v/4=004/019, *taplaşsa s.* 61v/1=004/024, *täŋläsä s.* 29v/9=002/237, *tergänsä s.* 69v/5=004/094, *tiläsä s.* 29r/4=002/233, 60v/5=004/020,

75v/3=004/144, 99r/1=006/041, 113v/7=007/019, 127r/9=007/161, 133r/3=008/019, 137v/9=008/071, 196v/8=016/014, 211r/4=017/066, 206v/9=017/012, *tiläsä-s.* 5v/3=002/035, 27r/7=002/223, *toḳışmasa s.* 30v/8=002/246, *tursa s.* 62r/7=004/031, *uḏu barsa s.* 121r/5=007/090, *uḳılur s. çıḳsa s.* 79r/9=005/001, 79v/3=005/002, *ursa s.*177r/9=012/047, *uruşsa s.* 65v/3=004/059, *usa s.* 157r/5=010/038, *ülgüläsä s.* 208v/4=017/035, *ündäsä s.* 87v/6=005/058, *yansa s.* 24r/1=002/198, 25r/1=002/209, 133r/4=008/019, 138v/7=009/003, 148v/7=009/094, 149r/1=009/095, *yaratsa s.* 205r/1=016/116, *yārī basut bersä s.* 81v/5=005/012, *yaşur<sa> s.* 76r/1=004/149, *yesä s.* 60v/2=004/019, 196v/6=016/014, *yätsä s.* 164r/5=011/013, *yetürsä s.* 35r/3=002/270, 35r/9=002/272, *yığsa s.* 93r/8=005/106, 188v/7=014/010, *yığılsa s.* 133r/4=008/019, *yığılsa s.* 134v/7=008/038, *yumsa s.* 34v/9=002/267, *yüz äwürsä s.* 14r/2=002/115, 31r/9=002/248, 74v/2=004/135, 74v/2=004/135, 138v/7=009/003, 149r/1=009/095, 160r/1=010/072, -mAs/mAz (mU) s *arturmas s.* 168v/3=011/063, *aytılmas s.* 16r/1=002/134, *bermäs s.* 73v/1=004/127, *berilmäsä s.* 85r/6=005/041, *bilmäs s.* 28v/8=002/232, 114v/8=007/028, 115r/9=007/033, 118v/3=007/062, 181v/1=012/096, 196r/8=016/008, 201r/7=016/074, 201v/6=016/078, *bilmäs s.* 5r/4=002/030, *bilmäs ärdiŋizlär s.* 103v/7=006/091, *bulmas s.* 211r/9=017/069, *ärmäs s.* 34v/8=002/267, 88v/9=005/068, 108v/1=006/134, 138v/4=009/002, 138v/8=009/003, 158r/7=010/053, 166r/1=011/033, 167v/1=011/050, 188v/7=014/010, 190r/3=014/022, 193r/5=015/020, 193r/7=015/022, 196r/7=016/007, *ḳılmas s.* 138r/6=008/073, *ḳınasa s.* 205v/4=016/126, *ḳorḳmas s.* 102v/7=006/081, *ḳorḳmas-mu s.* 118v/8=007/065, 156v/3=010/031, *köndüŋizlär s.* 10r/6=002/084, *körmäs s.* 136r/1=008/048, *körmäs s.* 114v/5=007/027, *körmäs-mü s.* 178r/6=012/059, *körüşsä s.* 133r/7=008/015, *küç ḳılmas s.* 137r/1=008/060, *pänd alınmas-mu s.* 102v/6=006/080, *pänd tutmas-mu s.* 153r/6=010/003, *saḳınmas-mu s.* 99v/5=006/050, *sorulmas s.* 16v/5=002/141, *tapunmas s.* 176v/4=012/040, *toḳışmas s.* 67r/2=004/075, *tutmas s.* 18r/9=002/154, *tutmas-mu s.* 196v/2=016/017, 197r/1=016/017, *uḳmas s.* 209r/6=017/044, *uḳmas mu s.* 6r/7=002/044, 9v/1=002/076, 98r/5=006/032, 154v/5=010/016, 165v/6=011/030, 167v/1=011/051, *uḳmaz mu s* 182v/5=012/109, *um(m)as s.* 71r/8=004/104, *uḏu barmas s.* 110v/2=006/148, 209v/3=017/047, *yanut berilmäs s.* 158r/6=010/052, *yārī berilmäs s* 173r/5=011/123, *yemäs s.* 106v/6=006/119;

sipās (F) "dua etme" (KB-, AT-, R 257). *s. taŋrıḳa* 95v/2=006/001, *şükr ü s. taŋrı<ḳa>* 191v/1=014/038, *şükr ü s. taŋrıḳa* 99r/6=006/045, sipās bezärlä- "şükretmek" *s. bezärlägli* 75v/8=004/147, sipās ötäglilärdin bol- "şükredenlerden olmak" *bol- s. ötäglilärdin* 130r/7=007/189, 125r/2=007/144, sipās ötä- "şükretmek" *s. ötä-* 20r/2=002/172, 22r/1=002/185, 30v/3=002/243, 91r/8=005/089, 101r/2=006/063, 133v/6=008/026, 204v/6=016/114, 75v/8=004/147, 205r/6=016/121s, sipās tut- "kabul etmek" *s. tutuğlı* 18v/6=002/158, sipās ur- "lûtfetmek, ihsan etmek" *s. ur-* 181r/3=012/090, 229v/5=020/037, *taŋrı s. urur* 188v/9=014/011, şükr ü sipās ög- "hamd etmek" *şükr ü si. ög-* 1v/2=001/001, 116v/3=007/043, şükr ü sipās ötä- "şükretmek" *şükr ü s. ötä-* 81r/2=005/006, 118r/8=007/058

siz "çokluk 2. şahıs zamiri; çokluk 2. şahıs eki" bkz. silär, sizlär (KB 108 DLT-I 25 ED WF). 1. "çokluk 2. şahıs zamiri" *s.* 43r/3=003/049, 44v/3=003/066, 44v/4=003/066, 44v/9=003/070, 45r/1=003/071, 46r/2=003/080, 48r/1=003/102, 48r/4=003/103,

49v/5=003/119, 50r/3=003/123, 50r/3=003/123, 50v/4=003/130, 50v/5=003/132, 51v/3=003/143, 54r/5=003/165, siziŋ *s.* ʿahdiŋizni 6r/1=002/040, *s.* *araŋızda* 43v/5=003/055, 44r/8=003/064, *s.* *birlä* 178v/7=012/066, 37r/4=002/282, 46r/4=003/081, 46r/5=003/081, 48v/8=003/111, *s.* *idiŋiz* 43r/7=003/051, *s.* *üzä* 37r/2=002/282, 47v/8=003/101, 48r/2=003/103, 49v/6=003/119, 52v/6=003/154, sizni *s.+ni* 18r/6=002/152, 37v/1=002/284, 38r/6=003/006, 40v/9=003/028, 41r/4=003/030, 41r/6=003/031, 44v/7=003/069, 47v/7=003/100, 48r/4=003/103, 49v/5=003/119, 52r/5=003/149, 52v/2=003/152, 52v/2=003/152, 52v/4=003/153, 53v/6=003/160, sizniŋ *s.+niŋ üzä* 43r/6=003/05; sizkä 19v/6=002/169, 36r/5=002/279, 36r/7=002/280, 37r/5=002/282, 39r/2=003/013, 39r/9=003/015, 41r/6=003/031, 42v/3=003/049, 43r/1=003/049, 43r/3=003/049, 43r/4=003/049, 43r/5=003/050, 43r/6=003/050, 44v/3=003/066, 44v/4=003/066, 45r/5=003/073, 46r/1=003/080, 46r/2=003/080, 46r/3=003/081, 46r/3=003/081, 46r/4=003/081, 48r/4=003/103, 48v/7=003/111, 49v/2=003/118, 49v/4=003/118, 49v/6=003/119, 49v/9=003/120, 50r/4=003/124, 50r/4=003/124, 50r/5=003/125, 50r/6=003/125, 50r/7=003/126, 51r/6=003/140, 52v/1=003/152, 52v/5=003/153, 52v/5=003/153, 53v/5=003/160, 53v/6=003/160, 53v/6=003/160, 54r/4=003/165, 54r/6=003/166, 54r/8=003/167, 54a/9=003/173, siziŋkä *s.* 110v/2=006/148, 159r/9=010/066, sizdin *s.* 48r/5=003/104, 50r/2=003/122, 51r/8=003/140, 51v/1=003/142, 52v/1=003/152, 52v/2=003/152, 52v/3=003/152, 52v/5=003/153, 52v/7=003/154, 53r/4=003/155, *s.* *aşnu* 51r/3=003/137, *s.* *bisrä* 49v/2=003/118, sizlä *s.* 59r/8=004/011; 2. "çokluk 2. şahıs eki" -(X)r s. *baḳar s.* 51v/3=003/143, *barur s.* 52v/3=003/153, *berür s.* 44v/9=003/070, *bilür s.* 45r/1=003/071, *bitär s.* 48v/6=003/110, 49v/5=003/119, *bolur s.* 47v/3=003/098, 47v/7=003/101, 53v/2=003/158, *boyun sügänlär s.* 48r/1=003/102, *buyrur s.* 48v/5=003/110, *ḥüccätläşür s* 44v/2=003/065, *istäyür s.* 46r/6=003/083, 47v/5=003/099, *işlär s.* 123v/3=007/129, *ḳarışturur s.* 44v/9=003/071, *ḳaytarılur s.* 36r/1=002/281, *ḳılur s.* 37r/8=002/283, 47v/4=003/098, 47v/5=003/099, 47v/6=003/099, 52v/6=003/153, 53r/9=003/156, *ḳıluşur-s.* 43v/6=003/055, 44v/3=003/066, *kizläyür s.* 43r/3=003/049, *örtär s.* 45r/1=003/071, *rāżī bolur s.* 36v/7=002/282, *säwär s.* 47r/3=003/092, 49v/5=003/119, 52v/1=003/152, *täzgindürür s.* 37r/2=002/282, *yeyür kätürür s.* 44v/8=003/070, *yıġar s.* 47v/4=003/099, 48v/5=003/110; -(mA)GAy s. *bitgäy ök s.* 46r/4=003/081, *bulmaġay s.* 47r/3=003/092, *äwrülgäy s.* 52r/5=003/149, *kätürmägäy s.* 49r/6=003/115, *köndürülgäy s.* 48r/5=003/103, *ḳurtulġay s.* 50v/4=003/130, *raḥmät ḳılınġay -s* 50v/5=003/132, *şükr ḳılġay s.* 50r/3=003/123, *törütgän-s.* 1v/1=001, *yandurulġay s.* 39r/2=003/012, *yäŋilgäy-s.* 39r/1=003/012; -(mA)sA s. *aysa-s.*19v/7=002/169, *çıḳmasa s.* 143r/1=009/039, *ärsä s.* 45r/4=003/073, *yārī bersä s.* 143r/2=009/040, -mAz/-mas *bilmäz s.* 44v/4=003/066, *bilmäz mü s.*44v/3=003/065, *küç ḳılmas s.* 36r/6=002/279, *küç ḳılınmas s.* 36r/6=002/279, *küymäz s.* 52v/4=003/153; –diŋiz s. *irkändiŋiz s.* 49v/3=003/118;

sizlär "siz, çokluk 2. şahıs zamiri" bkz. silär, siz *s.* 6v/6=002/050, 19v/7=002/169, 47v/8=003/101, 51r/6=003/139, 92r/8=005/097, *s.+niŋ birlä* 69r/3=004/090, *s.+niŋ tapġuŋuzlardın* 156r/8=010/029, *s.+niŋ üzä* 81r/3=005/007, *s.+ni* 81r/1=005/006, *s.+ḳä* 49v/7=003/120, 49v/8=003/120, *s.+din* 28v/7=002/232

soġan "soğan" (KB-, DLT-I 409, ED 812a so:ġun (so:ġon)). *s.+ındın* 7v/8=002/061

sol "sol" (KB 18, DLT-I 72, ED so:l 824a). *s. ḳollarındın* 113v/4=007/017, *s. yandın* 215v/3=018/017, *s. yaruḳa* 215v/6=018/018, *s.+dın* 199r/8=016/048

soŋ "son" (KB1302 DLT-III 357 ED 832b soŋ). *s. künkä* 28v/7=002/232, *s. ögürüŋüz içindä* 52v/4=003/153, *s. ḳalmaslar* 200r/4=016/061, *s. ḳoysa* 210v/7=017/062, *s.+larımız üzä* 101v/8=006/071, andın soŋ "ondan sonra" *andın s.* 36r/1=002/281, 38v/5=003/008, 40r/8=003/023, 44v/2=003/065, 45v/8=003/079, 46r/3=003/081, 46r/6=003/082, 48v/8=003/111, 53v/6=003/160, mundın soŋ "bundan sonra" *mundın s.* 54a/7=003/172, *bitmişiŋizdin s.* 48r/8=003/106, *s.+ı* 135v/9=008/048, 183r/6=013/002, 185v/2=013/022, 187v/2=013/042, *anıŋ s.+ı yanışı* 117v/4=007/053, *anlarnıŋ işi s.+ı* 182v/4=012/109, *anlarnıŋ işiniŋ s.+ı* 186v/8=013/035, *artaḳ ḳılıġlılarnıŋ s.+ı* 120v/6=007/086, *artaḳlıḳ ḳılıġlılarnıŋ s.+ı* 122r/6=007/103, *bodunlarnıŋ s.+ı* 157r/8=010/039, *iş s.+ı* 123v/1=007/128, 167r/9=011/049, 235r/7=020/132, *käsildi ol bodunlarnıŋ s.+ı* 99r/6=006/045, *ḳorḳutulmış kişilär s.+ı* 160r/4=010/074, *s.+ı yanışıŋa* 117v/3=007/053, *tanıġlılarnıŋ s.+ı* 186v/8=013/035, *yalġan(ḳa) tutuġlılarıŋ s.+ı* 96r/8=006/010, 198v/3=016/036, *yalġanḳa nisbät ḳılġanlarnıŋ s.+ı* 51r/4=003/137, *yazuḳluġlar s.+ı* 120r/9=007/084, *kässä tanıġlılar s.+ını* 132r/4=008/007, *s.+ıḳa* 153r/5=010/003, *s.+ıŋda* 45r/3=003/072, *biribiri s.+ında* 184r/4=013/011, *iş s.+ın* 218r/4=018/044, *anlarıŋ öŋin s.+ın* 119v/1=007/072, *äwürgäylär s.+larını* 48v/8=003/111, *s.+larındın* 54a/5=003/170

soŋra "sonra" *s.* 46v/4=003/086, 47v/7=003/100, 147r/4=009/077, *bärklikdin s.* 203r/2=016/092, *bitmişlärindin s.* 46v/8=003/090, *ḳadġudın s.* 52v/6=003/154, *vaḳtın s.* 46r/2=003/080, andın soŋra "ondan sonra" *andın s.* 44r/4=003/061, 43v/5=003/055, 46v/7=003/089, 47r/7=003/094, 52v/2=003/152, 52v/6=003/154, 53v/8=003/161, mundın soŋra "bundan sonra" *mundın s.* 39v/7=003/019, 44r/3=003/061, 48r/7=003/105, 52v/1=003/152

sor- 1. "sormak, aramak" (KB 328, DLT-III 181, ED 843b, so:r). *s.-dılar oḳ* 92r/8=005/102, *s.-ġıl* 25r/4=002/211, 161v/5=010/094, 177v/3=012/050, 180r/8=012/082, 213v/6=017/101, *s.-sa män* 220v/1=018/076, *s.-sa* 22r/1=002/186, *s.-sa silär* 92r/6=005/101, *s.-uŋlar* 199r/2=016/043, *s.-uġlılarḳa* 173v/8=012/007, *s.-maŋlar* 92r/6=005/101, *s.-maġıl* 220r/4=018/070, 2. "sorguya çekmek, hesap sormak" *s.-ġay oḳ miz* 113r/1=007/006, 113r/1=007/006, 195v/4=015/092; 3. "istemek" *s.-maḳım* 167r/4=011/047, tiläk sor- "hüküm vermek" *tiläk s.-arlar* 108v/6=006/136

sorul- "sorulmak, sorumlu tutulmak" (KB-, DLT-, ED 851b sorul- (so:rul-) WF). *s.-ġay oḳ sän* 203r/5=016/093, *s.-sa* 106r/1=006/111, *s.-ġu* 208v/6=017/036, *s.-mas sän* 14r/8=002/119, *s.-mas* 20r/7=002/174, *s.-mas silär* 16v/5=002/141, ʿahd sorul- "sorguya çekilmek" *ʿahd ärür s.-mış* 208v/3=017/034

sowuḳluḳ "soğukluk" (KB-, DLT-, ED-). *s. ḳar teg-* 49r/9=003/117

soy- "soyunmak, çıkarmak" (KB-, DLT-III 244, ED 858b soy-). *s.-ar olar ekkidin kedimlärini* 114v/4=007/027

soy(u)l- "sıyrılıp çıkmak" (KB-, DLT-III 190, ED 859b soyul-). *s.-up çıḳtı* 128v/8=007/175

soyurḳa- "acımak, esirgemek, bağışlamak, merhamet etmek" (KB 1404, DLT-, ED 556a tsoyurḳa-) *s.-p* 95v/1=006, *s.-ġan* 19r/4=002/163, 163r/2=011, 173r/7=012, *s.-maḳ* 155r/4=010/021, *anıŋ s.-maḳında öŋdün* 118r/4=007/057

soyurḳan- "esirgenmek, bağışlanmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.-ġa* 131v/2=008

sög- "sövmek" (KB-, DLT-I 27, ED 818b sög-). *s.-gäylär* 105v/4=006/108, *s.-mäŋlär* 105v/4=006/108

sög(ü)l-/sögül- "kızartmak, yakmak, kavurmak" (KB-, DLT-II 126 ED 821a 2 sögül-). *s.-ür yüzlärini* 217r/3=018/029, *buzaġu s.-miş* 169r/2=011/069

söndür- "söndürmek" (KB-, DLT-, ED 837a söndür-). *s.-mäk taŋrı yaruḳluḳını* 142r/2=009/032

sörçäk "masal" (KB-, DLT-I 478, ED 845b sürçük, sürçök). *ozaḳılarnıŋ s.+i turur* 1966/8=016/024, *ozaḳılar bitimiş s.+lär* 97v/3=006/025, *ozaḳılarnıŋ s.+läri* 134r/5=008/031

söz 1. "söz" (KB 54, DLT-I 35, ED söz 860b). *s.* 207r/6=017/016, 230r/4=020/044, *arıġsız s. mäṣäli* 190r/8=014/026, *bäkümiş s. birlä* 190v/1=014/027, *kizlämäs bir s.* 63v/6=004/042, *s. baçıġı* 81r/3=005/007, *s. birlä* 228v/7=020/007, *s. ärk yetmäs* 232v/8=020/089, *s. eşitgän* 145r/5=009/061, 145r/5=009/061, *s. içinkä* 101r/8=006/068, *s. mü* 186v/4=013/033, *s. yanışın* 65v/5=004/059, *s. yanutı açar* 73r/8=004/127, *s. yanutı berür* 73r/9=004/127, *s. yanutı berür* 79r/1=004/176, *s. yanutı cävābı* 176v/9=012/041, *s. yanutı tiläyür* 79r/1=004/176, *bir arıġ s.* 190r/6=014/024, *bir s.* 182v/8=012/111, *bir s. çıḳar* 214v/7=018/005, *edgü s.* 207v/7=017/23, 34r/2=002/263, 58r/9=004/005, *ḥaḳ s.* 44r/5=003/062, *käräksiz s.* 226v/5=019/062, *köni s.* 58v/9=004/009, 224v/9=019/034, *oŋay āsān s.* 208r/4=017/028, *yetiz s.* 66r/4=004/063, *yumşaḳ s.* 58v/8=004/008, *s.+ni* 67v/6=004/078, 202v/1=016/086, *ädgü s.+ni* 10r/4=002/083, *uluġ s.+ni* 209r/2=017/040, *s.+ni käräklig* 29v/3=002/235, *yaşursa s.+ni* 184r/3=013/010, *uḳa barmaslar s.+ni* 221/5=018/093, *s.+kä* 214v/8=018/006, *adınḳı s.+kä* 75r/2=004/140, *ḳayu s.+kä* 129v/7=007/185, *s.+din* 75v/9=004/148, 186v/4=013/033, *ḳudıraḳ s.+din* 131v/7=007/205, *s.+din ärür* 71v/5=004/108, *s.+üm birlä* 125r/2=007/144, *küdäzmädiŋ mäniŋ s.+ümni* 233r/4=020/094, *uḳsunlar s.+ümni* 229v/2=020/028, *s.+ün bilür* 233v/8=020/109, *säniŋ s.+üŋdin* 167v/5=011/053, *anıŋ s.+i* 24v/3=002/204, 102r/4=006/073, *anlarnıŋ s.+i* 14r/7=002/118, *anlarnıŋ s.+i birlä* 141v/8=009/030, *bolmadı anlarnıŋ s.+i* 52r/1=003/147, *idiŋniŋ s.+i* 106v/1=006/115, *idiŋ s.+i* 156v/4=010/033, 161v/8=010/096, *anlarnıŋ s.+ini* 55v/6=003/181, *kāfirlik s.+ini* 146v/8=009/074, *ḳışturırlar s.+ini* 81v/9=005/013, *ögrä(t)tiŋ s.+lä yanışını* 182r/1=012/101, *s.+lär* 5v/6=002/037, 9r/9=002/076, *ögrät(t)imiz s.+lär yanışını* 174v/8=012/021, *ögrätür s.+lär yanışını* 173v/5=012/006, *s.+lär birlä* 14v/8=002/124, *yalġan s.+lär* 147r/6=009/077, 156v/6=010/034, 97r/7=006/022, 3r/4=002/010, 110v/2=006/148, *s.+läri* 183v/4=013/005, *anlarıŋ s.+läri* 159r/6=010/065, *ol s.+läri* 141v/7=009/030, *s.+läri birlä* 160v/5=010/082, *ḳıldı anlarnıŋ s.+läri* 143r/5=009/040, *ḳışrur s.+läri* 85r/5=005/041, *anıŋ s.+lärini* 106v/1=006/115, *taŋrınıŋ s.+läriŋi* 98r/8=006/034, *tägşürürlär s.+lärini* 64r/5=004/046, *tägştürmäk taŋrı s.+läriŋä* 159r/6=010/064, yoḳ söz "iftira" *yoḳ s.* 76v/6=004/156, 2. "Hz. İsa için metonimli kullanım" *çınoḳ mäsāḥat*

kılıġlı ʿīsā (7) märyäm oġlı taŋrı yalavaçı anıŋ s.+i 78r/7=004/171, söz ay- "bir şey hakkında bilgi vermek" *mäniŋ s. aymaġınçaka tägi* 220r/4=018/070

sözlä- "söylemek, demek" (KB C24, DLT-I 339, ED 863a sözlä-). *s.-yür* 42v/5=003/046, *yalġan s.-yürlär* 106v/3=006/116, *s.-r ärdilär* 224v/4=019/029, *yalġan s.-rlär* 159r/9=010/066, *s.-di* 32r/4=002/253, 77v/5=004/164, 124v/7=007/143, *s.-dilär* 20v/8=002/177, *yalġan s.-dilär* 164v/5=011/018, 97r/8=006/024, *yaşru s.-gäylär* 233v/3=020/103, *s.-gil* 129r/3=007/176, *çuwşayu yaşru s.-yü* 180r/3=012/080, *s.-gli* 96v/8=006/018, *boluŋlar köni s.-gli birlä* 151v/4=009/119, *s.-glilär* 11v/5=002/094, *yalġan s.-gli+* 143v/1=009/042, 150r/6=009/107, 171r/4=011/093, 179v/3=012/074, 198v/7=016/039, 204r/2=016/105, *çın s.-glilär+* 4r/6=002/023, 13v/3=002/111, 95r/5=005/119, 98v/9=006/040, 122r/9=007/106, 130v/4=007/194, 158r/1=010/048, 164r/6=011/013, 166r/1=011/032, 174v/1=012/017, 192v/5=015/007, 194v/5=015/064, *köni s.-glilär+* 119r/6=007/070, 175v/1=012/027, 180r/9=012/082, *s.-di ärsä* 177v/9=012/054, *s.-mägil* 166r/6=011/037, 223v/3=019/010, *s.-mäs* 45v/3=003/077, 125v/1=007/148, 171v/9=011/105, *s.-mäsäŋ* 41v/5=003/041, *s.-mäslär* 14r/6=002/118, *s.-mäk* 77v/5=004/164, *s.-mämäkim* 224v/1=019/026

sözläş- "konuşmak; tartışmak" (KB-, DLT-II 215, ED 864a sözläş-). *s.-ür* 217v/1=018/034, 217v/5=018/037, *nätäglig mü s.-ür silär biziŋ birlä taŋrı içindä* 16r/9=002/139, *s.-ür silär* 102v/5=006/080, *s.-ti* 94r/1=005/110, 102v/4=006/080

sözlätil- "konuşturulmak, söyletilmek" (KB-, DLT-, ED 864b sözlätil-). *s.-sä* 186r/6=013/031

sözlüg "sözlü" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *s.* 60v/8=004/021, 68v/4=004/087, *çın s.* 177r/7=012/046, *köni s.* 225r/8=019/041, 175r/9=012/026, 226r/6=019/056, 89v/7=005/075, *çın s.+lär* 56r/2=003/183, 110r/6=006/146, *köni s.+lär* 157r/5=010/038, 225v/9=019/050, *çın s.+lärdin* 66v/3=004/069, *yalġan s.+lärdin* 175r/9=012/026, *çın s.+lilär* 5r/5=002/031, 109v/5=006/143

suʿāl (A) "soru" (KB-, AT-, R-). suʿāl ḳıl- "soru sormak" *s. ḳıl-* 233v/5=020/105

suçul- "çıkarmak (giysi, ayakkabı hak.)" (KB 84, DLT-II 122, ED 797b suçul-). *s.-ġıl ekki naʿlıŋnı* 229r/1=020/012

suġul- "(suyu) çekilmek" (KB-, DLT-II 124, ED 809b suġul-). *s.-ur oġulçuḳlar* 184r/1=013/008, *s.-mış* 217v/9=018/041, *s.-dı suw* 166v/8=011/044

ṣuḥuf (A) "sayfa" (KB-, AT-, R -). *anıŋ ozaḳılarnıŋ ṣ.+läri* 235r/8=020/133

suḳ "düşkün, aşırı istekli, arzulu, haris" (KB 849, DLT-III 130, ED 804a-b su:ḳ) *s. turur* 152v/5=009/128, suḳraḳ "daha düşkün, daha haris" *s.+raḳı* 11v/7=002/096

suḳ- "sokmak, koymak" (KB 708, DLT II 18, III 142, ED805a). ḳorḳunçı suḳ- "korku hissetmek" *kigürdi s.-dı özi içiŋä ḳorḳunçını* 231r/7=020/067, *köŋliŋä s.-tı anlardın ḳorḳınçı* 169r/3=011/070

suḳaḳ "sağır" (KB-, DLT-II 287, ED 808a sukak). suḳaḳ bol- "sağır olmak" *s. boldılar yaʿnī tılsiz* 89r/8=005/071

suḳlan- "çok istemek, kıskançlık derecesinde istemek, tamah etmek" (KB 2200, DLT-, ED 810b su:ḳlan-). *s.-sa sän* 182r/5=012/103, 198v/3=016/037

surā (A.) "duvar, örtü, (metinde) cehennem" *anıŋ s. pärdäsi* 217r/2=018/029

sūrä (A) "Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri" (KB-, AT-, R -). sūrä indürül- "sure indirilmek" *indürül- bir s.* 145v/2=009/064, 148r/3=009/086, 152r/7=009/124, 152v/3=009/127, sūrä käldür- "ayet getirmek" *käldür- bir s.* 4r/5=002/023, sūrä kältür- "ayet getirmek" *kältür- bir s.* 157r/4=010/038, 164r/5=011/013, bu älḥamd sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 18. sure, Kehf suresi" *bu älḥamd s.+si* 214v/1=018, bu ḥicr sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 15. sure, Hicr suresi" *bu ḥicr s.+si turur* 192r/8=015, bu hūd päyġāmbär ḳıṣṣasınıŋ sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 11. sure, Hud suresi" *bu hūd päyġāmbär ḳıṣṣasınıŋ s.+si turur* 163r/1=011, bu isrā sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 17. sure, İsra suresi"s. *bu İsrā s.+si* 205v/8=017, bu sūrätü'l änfāl sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 8. sure, Enfal suresi" *bu sūrätü'l änfāl s.+si* 131v/1=008, 131v/1=008, bu tävbä sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 9. sure, Tevbe suresi" *bu tävbä s.+si* 138v/2=009, bu yūnus päyġāmbär ʿaläyhi's-sälām sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 10. sure, Yunus suresi" *bu yūnus päyġāmbär ʿaläyhi's-sälām s.+si* 152v/8=010, bu raʿd sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 13. sure, Rad suresi" *bu raʿd s.+si* turur 184r/1=013, bu naḥl sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 16. sure, Nahl suresi" *bu naḥl s.+si* 195v/8=016, bu ṭāhā sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 20. sure, Taha suresi" *bu ṭ. s.+si* 228v/1=020, änʿām sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 6. sure, Enam suresi" *änʿām s.+si* 95v/1=006, ibrāhīm yalavaç sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 14. sure, İbrahim suresi" *ibrāhīm yalavaç s.+si* 187v/4=014, mā'idä sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 5. sure, Maide suresi" *mā'idä s.+si* 79r/6=005, märyäm sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 19. sure, Meryem *suresi" märyäm s.+si* 223r/1=019, yūsuf ʿaläyhi's-sälām sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 12. sure, Yusuf suresi" *yūsuf ʿaläyhi's-sälām s.+si* 173r/6=012

ṣūrät (A) "suret, şekil" (KB 20, AT-, R-). *ḳuş ṣ.+i* 43r/1=003/049, *ṣ.+ḳa* 32v/7=002/256, ṣūrät ḳıl- "şekil vermek, şekillendirmek" *ṣ. ḳıl-* 113r/6=007/011, 38r/6=003/006

sust (F) "gevşek, zayıf, güçsüz" (KB-, AT-, R 262). sust bol- "gevşeklik göstermek, yılmak" *s. bol-* 51r/5=003/139, 51v/9=003/146

sustluḳ/süstlük (F.+T) "gevşeklik" (KB-, AT 239, R 262). sustluḳ ḳıl- "gevşeklik göstermek, yılmak" *s. ḳıl-* 51v/9=003/146 (süstlük), 100v/8=006/061, 230r/3=020/042

suw "su" (KB 73, DLT-I 15, ED 783 a suv). *s. birlä* 217r/2=018/029, *s. täg* 155v/3=010/024, 218r/5=018/045, *s. üzä* 163v/3=011/007, *s.+ḳa tägsün täyü aġzıŋa* 184v/2=013/014, *bulmasa s.+nı* 63v/9=004/043, 80v/8=005/006, *s.+dın* 117r/8=007/050, 166v/6=011/043, yär suw "yer-su, yeryüzü" *yär s.+dın* 19r/6=002/164, *anıŋ s.+ı* 217v/9=018/041, *s.+larnı* 190v/9=014/032, arḳa suwı "meni, sperma, bel suyı" (bkz. aşağı uça suwı) *arḳa s.+ındın* 217v/5=018/037, içrül- suw birlä "sulanmak" *içrül- bir s. birlä* 183v/2=013/004, içrül- sarıġ suw "irinli su içirilmek" *içrül- sarıġ s.+dın* 189r/8=014/016, indür- kökdin suw "yağmur yağdırmak" *indür- kökdin s.* 132r/9=008/011, *indür- kökdin s.+nı* 4r/3=002/022, 104v/7=006/099, 190v/8=014/032, 193r/7=015/022, 196v/1=016/010, 200r/9=016/065, 230v/3=020/054, *indür- kökdin yaʿnī bulıtdın s.+nı* 184v/9=013/017, *indür- aŋar s.+nı* 118r/5=007/057, isig suw "kaynar su" *isig s.+dın* 101v/6=006/070, , taş- yärdin suw "suların kaynayıp yükselmesi" *taş- yärdin s.* 166v/1=011/040, tarıġḳa suw tut- "ekin sulamak" *s. tut- tarıġḳa* 8v/9=002/071, täwäkä türtgü otdın yıḏıġ suw "katran" *täwäkä türtgü otdın*

yıdıġ s.+dın 192r/5=014/050, siŋür- suw "su yutmak" *siŋür- s.+uŋnı* 166v/8=011/044, suw çıḳ- "su fışkırmak" *s. çıḳ-* 9r/5=002/074, suw edişi "su kadehi" *mälikniŋ s. (içgü) ediși* 179v/1=012/072, 179r/8=012/070, suw iç- "su içmek" *iç- s.* 224r/9=019/026, suw içägü "su kabı" (140v/2=009/019), suw ḳudı ıd- "helak etmek" *s. ḳudı ıdtımız* 124r/3=007/136, 136v/2=008/054, 160r/3=010/073, suw ḳomı "su dalgası" *s. ḳomı* 155r/8=010/022, suw ḳomı bol- "boğulmak" *s. ḳumı bol-* 166v/7=011/043, suw ḳomı içindä elät- "su dalğaları ile götürmek" *elät- s. ḳomı içindä* 166v/4=011/042, suw tilä- "su istemek" *s. tilä-* 7v/3=002/060, 127r/4=007/160, 174v/4=012/019, suw tägmädük ḳaḳ yär "kuru yer" *s. tägmädük ḳaḳ yär* 215r/1=018/008, suw türt- "su çalmak, yıkamak" *s. türt-* 80v/6=005/006, suw suġul- "su çekilmek" *suġul- s.* 166v/8=011/044, suwḳa batur- "suya batırmak, boğmak" *s. batur-* 6v/6=002/050, 118v/6=007/064, 214r/1=017/103, *s.+ḳa baturmaḳıŋ üçün boḏunını* 220r/6=018/071, suwḳa ġarḳ bol- "boğulmak" *s.+ḳa ġarḳ bol-* 166v/7=011/043, suwḳa ġarḳ ḳıl- "boğmak" *s.+ḳa ġarḳ ḳıl-* 166r/7=011/037, uça suwı "meni, sperma, bel suyı" *uça s.+ndın* 196r/4=016/004

suvar- "sulamak, su vermek" (KB-, DLT-II 44, ED 786b suvġar-). *aġır yüklüg bulıt s.-ur miz* 118r/5=007/057

suwsa- "susamak, susuzluk çekmek" (KB-, DLT-III 284, ED 793a suvsa:-). *s.-maġay sän* 234r/8=020/119

suwsalıḳ "susuzluk çekmek, susamak" (KB-, DLT-, ED 793a suvsa:lık). suwsalıḳ täg- "susuzluk çekmek" *täg- s. ap ymä ämgäk ap ymä açlıḳ* 151v/7=009/120

sü- "uzatmak, eğmek" (KB-, DLT-III 248, ED 782a su-). boyun sü- "boyun eğmek, itaat etmek, Müslüman olmak" *boyun s.-di* 46r/7=003/083, *boyun s.-di oḳ* 67v/8=004/080, *boyun s.-düm* 15v/4=002/13, *boyun s.-dük* 37v/5=002/2851, *boyun s.-gäy silär* 202r/4=016/081, *boyun s.-gil* 15v/4=002/131, *boyun s.-ŋ* 41r/6=003/032, 43r/7=003/050, 50v/5=003/132, *boyun s.-ŋlär* 65v/2=004/059, 65v/2=004/059, 131v/4=008/001, 135v/4=008/046, *boyun s.-ŋlär taŋrıḳa yalavaçıŋa* 146v/2=009/071, *boyun s.-sä* 67v/8=004/080, *boyun s.-säŋiz* 47v/6=003/100, 52r/4=003/149, *boyun s.-yü* 46r/7=003/083, *boyun s.-p* 59v/8=004/013, boyun sügli "Müslüman" *boyun s.-gli* 160v/9=010/084, *boyun s.-glilär* 164r/7=011/014, *boyun s.-glilärkä* 202v/6=016/089, *boyun s.-glilärniŋ ilkisi* 112r/6=006/163, boyun sügän "Müslüman" *boyun s.-gän* 44v/5=003/067, *boyun s.-gänlär* 43v/1=003/052, 44v/1=003/064, 46r/2=003/080, 46v/2=003/084, 48r/1=003/102, *boyun s.-mäyü* 46r/7=003/083, *boyun s.-mäk* 39v/7=003/019

süçig "tatlı" (KB 547, DLT-I 157, ED 796b sü:çig) (?sü:cig)). *s.* 63v/9=004/043, 118r/6=007/058

süläymän (A) "Hz. Süleyman, hem peygamber hem de padişah olup babası Hz. Davud'un vasiyeti üzerine Mescid-i Aksayı inşa ettirmiştir" (KB-, AT-, R). *s.* 12r/8=002/102, päyġämbärḳa 77v/3=004/163, *s. yalavaç mülki üzä* 12r/8=002/102, *s.+nı* 103r/4=006/084

sünnät (A) "yasa, kanun" (KB 4575, AT-, R-). *s.+lär* 51r/4=003/137

süŋü "süngü, mızrak" (KB 2376, DLT-I 349, ED 834b süŋü (süŋü:g)). *s.+läriŋiz* 91v/9=005/094

süŋük "kemik" (KB 2206, DLT-I 178, ED 838b süŋük (süŋök)). *s. birlä* 110r/6=006/146, *käwrädi s.+üm* 223r/4=019/004, *s.+lär* 209v/5=017/049, 213v/2=017/098, *s.+lärkä* 33v/2=002/259, *bakġıl s.+lärkä* 33v/2=002/259

sür- "kovmak, sürgün etmek, uzaklaştırmak, yüzdürmek, kendine doğru çekmek" (KB: DLT-II 7, ED 844a- sür-). *s.-är sän* 231v/6=020/072, *s.-är* 69v/5=004/093, *s.-di* 10v/8=002/088, 64r/8=004/046, 64v/9=004/052, 72v/3=004/118, 88r/1=005/060, *s.-di taŋrı* 146r/1=009/068, *s.-gäy sän* 231v/6=020/072, *s.- ġäy miz yazukluġlarnı* 227v/9=019/086, *s.-ġil* 231v/5=020/072, *s.-sä män* 165v/5=011/030, *s.-sä sän* 99v/9=006/052, *s.-sä* 64v/9=004/052, 155r/6=010/022, *s.-ügli* 165v/4=011/029, *s.-üglilär* 18v/8=002/159, *ärk s.-gän* 100v/7=006/061, *küçäp ärk s.-gän* 184v/8=013/016, 192r/4=014/048, *s.-mägil* 99v/7=006/052, *s.-mäk* 185v/7=013/025, sürä ber- "yüzdürmek" *s.-ä ber-* 211r/3=017/066, öfkä sürügli "zorba inatçı" *öfkä s.-ügli* 189r/8=014/015, tiläk sür- "istemek" *tiläk s.-mäk* 100r/9=006/057, 103v/1=006/089

süri- "sürümek, -a doğru çekmek" (KB-, DLT-, ED-, WF) *s.-yür öziŋä* 125v/6=007/150

sürsük-"yerilmek, kınanmak, kovulmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ḫorlanmış s.-miş* 113v/5=007/018, *taşra yıkılmış s.-miş* 209r/1=017/039, *yärtilmiş s.-miş* 207r/9=017/018, *boluŋlar beçinlär s.-mişlär* 8r/9=002/065

sürül- "sürülmek, sürgün edilmek, kovalanmak" (KB-, DLT-II 123, ED 852a sürül-). *s.-ürlär* 132r/1=008/006, *s.-dilär* 88r/8=005/064, *s.-gäylär yärdin* 83r/9=005/033, 227r/5=019/071, *laʿnät s.-gänin* 168r/5=011/060, *s.-miş turur sän* 193v/7=015/034,

süsüş- "boynuzla vuruşmak, tos vurmak" (KB-, DLT-II 101, ED 856b süsüş-). *s.-üp* 79v/7=005/003, 79v/8=005/003

süt "süt" (KB-, DLT-I 157, ED 798b sü:t (d)). *s.+ni* 200v/2=016/066, sütdin aḏır- "sütten ayırmak" *tilä- (ekkägü) s.+din aḏırmaḳ* 29r/3=002/233, süt ämmäkdin tişi+, süt ämmäkdin ana "süt anne" *s. ämmäkdin tişiläriŋiz analar* 61r/3=004/023 süt ämmäkdin tişi ḳarındaş "süt kız kardeşi, sütten kız kardeş" *tişi ḳarındaşlarıŋız s. ämmäkdin* 61r/3=004/023, süt ämüz- "süt emzirmek" *tilä- s. ämüzmäk* 29r/4=002/233

süz "çokluk 2. şahıs eki" bkz. siz 2. *öldürür s.* 39r/3=003/013

Ş

şarab (A) "içecek şey" (KB-, AT-, R-). *ş.+ıŋ tapa* 33v/1=002/259

şaşru "çapraz" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ş.* 83r/9=005/033, 231v/3=020/071, *käsgäy äligläriŋizni aḏaḳlarıŋıznı ş.* 123r/4=007/124

şäfāʿat (A) "aracılık" (KB-, AT 242, R 265). *ş.* 233v/7=020/109, *ümmetinin ş.+in* 195v/9=016, şäfāʿat ḳıl- "aracılık etmek, bağışlamak" *ş. ḳıl-* 32v/3=002/255

şähīd (A) "şehit" (KB-, AT 242, R-). *ş.+lärdin* 66v/3=004/069

şähvät (A) "cinsel arzu, şehvet" (KB 6352, AT-, R 265). *ş.+läriŋä* 62r/2=004/027

şäk (A. şekk) "şüphe, tereddüt, kuşku" (KB-, AT-, R 266). *ş.* 38v/6=003/009, 40v/1=003/025, 68v/3=004/087, 188v/5=014/010, şäk tutġan "şüpheci" *bol- ş. tutġanlardın* 44r/2=003/060

şäkär (F) "şeker" (KB 772, AT-, R-). yandaḳ şäkär/yandaḳ şäkäri "kudret helvası" *yandaḳ ş.+ni* 127r/6=007/160, *yandaḳ ş.+ini* 7r/6=002/057, 232r/6=020/080

şäklig (F.+T) "şüpheye düşen, şüpheci" (KB-, AT-, R-). şäklig bol- "şüpheye düşmek, şüphelenmek" *ş. bol-* 37r/1=002/282

şänbä (F) "Yahudilerce mukaddes olan cumartesi günü" (KB-, AT-, R-). *ş.* 127v/5=007/163, *ş. kün içindä* 127v/4=007/163, 8r/9=002/065, 76v/3=004/154, *ş.+läri* 127v/4=007/163, şänbä adämīläri "cumartesi gününe saygı göstermeyen, günahlarından dolayı lânetlenen Yahudiler" *ş. adämīlärini* 64v/2=004/047, şänbä ḳılın- "cumartesi tatili yapmak" *ḳılın- ş.* 205r/9=016/124

şärīʿat (A) "şeriat" (KB-, AT 243, R-). *ş.+nı* 42v/8=003/048

şärīf (A) "şerif, itibarlı, soylu" (KB-, AT-, R-). *ʿīsā ş.* 42v/4=003/045

şärräräk (A+T) "en kötü, en fena, en zararlı" (KB-, AT-, R). *tınlıġ täpränigliglärniŋ ş.+ki* 133r/8=008/022

şäş- "çözmek" (KB-, DLT-II 13, ED 857a säş-). *ş.-ä bergil tügünümni* 229v/1=020/027

şäy (A) "şey, nesne" (KB-, AT-, R). *ş.+lärini äksütmäŋlär şäylärini* 120v/3=007/085

şiftä ? "dam, çatı" *ḳuruġ ş.+ları üzä* 33r/7=002/259

şuʿayb (A) "Şuayb, Medyen ve Eyke ahalilerine gönderilen peygamber" (KB-, AT-, R-). *ş.* 120v/9=007/088, 169r/8=011/087, 170v/8=011/091, *ş.+nı* 121r/7=007/092, 121r/8=007/092, *ḳadaşları ş.+nı* 120v/1=007/085, 169r/4=011/084, *ḳutġardımız ş.+nı* 171r/5=011/094, *ş.+ḳa* 121r/6=007/090

şükr (A) "hamd, şükür" (KB B10, AT 245, R 267). *ş. ü sipās.* 99r/6=006/045, 191v/1=014/038, şükr ḳıl- "şükretmek" *ş. ḳıl-* 18r/6=002/152, 51v/5=003/144, 50r/3=003/123, 51v/8=003/145, 188r/8=014/007, şükr ü sipās ög- "şükretmek" *ş. ü sipās ög-* 1v/2=001/001, 116v/3=007/043, şükr ü sipās ötä- "şükretmek" *ş. ü sipās ötä-* 6v/8=002/052, 7r/5=002/056, 81r/2=005/006, 118r/8=007/058, 113r/6=007/010, 158v/9=010/060, 176v/3=012/038, 196v/8=016/014, 201v/7=016/078, *ş. ötägli+* 100r/2=006/053, 11v/5=007/017, 188r/5=014/005, 206r/5=017/003, 191r/8=014/037, şükr ötäglilärdin bol- "şükr edenlerden olmak" *bol- ş. ötäglilärdin* 155r/9=010/022

ṭ, t

ṭaʿām (A) "yemek, yiyecek" (KB-, AT-, R 268). *ṭ. birlä* 7v/8=002/061, *ṭ.+nuŋ ḳamuġı* 47r/4=003/093

ṭāʿat (A) "itaat ve ibadet" (KB 362, AT-, R 268). ṭāʿat ḳıl- "itaat ve ibadet etmek" *ṭ. ḳıl-* 41v/9=003/043, 39v/4=003/017, 14r/2=002/115

tābūt (A) "sandık" (KB-, AT 246, R 268). *t. içindä* 229v/6=020/039

tad- "tatmak" bkz. tat- (KB 4466, DLT-, ED 449b tat- (?da:d-)). tad- ḳınnı "azabı tatmak" *t.-ıŋız ḳınnı* 48r/8=003/106

tafnaġu "kurban" (KB-, DLT-, ED-, WF-). tafnaġu tapuġ ḳıl- "kurban sunmak" *t. tapuġ ḳıldılar, t. tapuġ* 83v/4=005/027

taġ "dağ" (KB 21, DLT-I 156, ED 463a 1 taġ (d-)). *t. üzä* 33v/6=002/260, *t. yıŋaḳındın* 226r/2=019/052, *tölänsä t. ornında* 124v/8=007/143, *t.+nıŋ oŋ yınġaḳındın* 232r/6=020/080, *t.+nı* 76v/2=004/154, *kötürdimiz t.+nı* 8r/6=002/063, 11v/1=002/093, *ḳoŋurdımız t.+nı* 128v/1=007/171, *t.+ḳa* 124v/8=007/143, *baḳġıl t.+ḳa* 124v/8=007/143, *sıgınġay bir t.+ḳa* 166v/6=011/043, *tägmägäy t.+ḳa* 208v/7=017/037, *t.+dın ewlär* 195r/6=015/082, *ṣafā t.+ı* 18v/4=002/158, *cūdī t.+ı üzä* 166v/9=011/044, *t.+ıda* 12v/1=002/102, *t.+lar* 192r/2=014/046, *ḳıldı ekki ḳoş t.+lar* 183r/7=013/003, *t.+lar täg ündädi* 166v/4=011/042, *tüşä yazar t.+lar* 228r/3=019/090, *yörütilsä t.+lar* 186r/6=013/031, *bäkümiş t.+larnı* 196v/9=016/015, *tüplüg t.+larnı* 193r/4=015/019, *yonar t.+larnı ewlär* 119v/6=007/074, *yorıtur t.+larnı* 218r/8=018/047, *t.+lardın* 233v/5=020/105, *köligälär ḳıldı t.+lardın* 202r/3=016/081, *tutsalar t.+lardın äwlär* 200v/5=016/068, taġda tapunġanlar "rahipler" *t.+da tapunġanlardın* 142r/5=009/034

ṭāhā (A) "Kur'an-ı Kerimde 20. sure" (KB-, AT-, R-). ṭāhā sūräsi "Kur'an-ı Kerim'de 20. sure" *bu ṭ.sūräsi yüz otuz ekki āyät turur mäkkädä inmiş turur* 228v/1=020

taḫt (F) "taht" (KB 92, AT 247, R 269). *t. üzä* 181v/5=012/100, *t. üzälä* 194r/5=015/047, *uluġ t. idisi* 152v/7=009/129, *t.+ını anıŋ* 163v/3=011/007, *t.+lar üzä* 217r/7=018/031, *t.+ları üzä* 218r/2=018/042

taḫta (F) "levha" (KB-, AT 247, R 269). *t.+lar içindä* 125r/3=007/145, *t.+larnı aldı* 126r/3=007/154, *kämişti t.+larını* 125v/6=007/150

taḳ- "sarkmak" (KB-, DLT-II 16, ED 464b tak-). *t.-uġlı būstānlar* 104v/9=006/099

ṭāḳat (A) "güç, kuvvet" (KB 3614, AT 247, R-). ṭāḳatları yät- "güçleri yetmek" *ṭ.+ları yät-* 147r/8=009/079

taḳṣīr (A) "eksik, kusur" (KB-, AT-, R-). taḳṣīr ḳıl- "eksik yapmak" *t. ḳıl-* 49v/2=003/118, 180r/5=012/080, 180r/5=012/080

taḳı "da, de, dahi" (KB A6, DLT-I 73, ED 466a taḳ (d-)ı). *t.* 2r/3=001/007, 2v/3=002/003, 9r/4=002/074, 12r/2=002/098, 12r/2=002/098, 12r/2=002/098, 12v/4=002/102, 13r/3=002/107, 13r/4=002/107, 13r/4=002/108, 13v/2=002/111, 15v/5=002/132, 16r/1=002/135, 16v/1=002/140, 16v/3=002/140, 16v/3=002/140, 18v/5=002/158, 19v/7=002/169, 21v/2=002/184, 21v/7=002/185, 23v/1=002/196, 23v/2=002/196, 23v/2=002/196, 24v/9=002/208, 28r/1=002/229, 28v/3=002/231, 29r/2=002/233, 29r/7=002/234, 30r/4=002/239, 31v/4=002/249, 32r/4=002/253, 32r/7=002/253, 32r/9=002/254, 32v/2=002/255, 32v/7=002/256, 33r/9=002/259, 34r/2=002/262, 34r/3=002/262, 34r/5=002/264, 34r/8=002/265, 35v/3=002/273, 35v/4=002/274, 35v/4=002/274, 35v/4=002/274, 35v/5=002/274, 35v/7=002/275, 35v/7=002/275, 35v/8=002/275, 35v/8=002/275, 36r/1=002/276, 36r/1=002/276, 36r/1=002/281, 36r/2=002/277, 36r/2=002/277, 36r/2=002/277, 36r/3=002/277, 36r/3=002/277, 36r/4=002/278, 36r/5=002/279, 36r/6=002/279, 36r/6=002/280, 36r/7=002/280,

36r/9=002/281, 36v/1=002/282, 36v/2=002/282, 36v/2=002/282, 36v/3=002/282,
36v/3=002/282, 36v/3=002/282, 36v/4=002/282, 36v/5=002/282, 36v/7=002/282,
36v/8=002/282, 36v/8=002/282, 36v/9=002/282, 37r/1=002/282, 37r/1=002/282,
37r/3=002/282, 37r/3=002/282, 37r/4=002/282, 37r/4=002/282, 37r/4=002/282,
37r/4=002/282, 37r/5=002/282, 37r/5=002/283, 37r/6=002/283, 37r/6=002/283,
37r/7=002/283, 37r/8=002/283, 37r/8=002/283, 37r/8=002/283, 37r/9=002/284,
37r/9=002/284, 37v/1=002/284, 37v/2=002/284, 37v/3=002/285, 37v/3=002/285,
37v/4=002/285, 37v/4=002/285, 37v/4=002/285, 37v/5=002/285, 37v/5=002/285,
37v/6=002/286, 37v/8=002/286, 37v/9=002/286, 37v/9=002/286, 38r/3=003/003,
38r/3=003/003, 38r/4=003/004, 38r/5=003/004, 38r/6=003/005, 38v/1=003/007,
38v/2=003/007, 38v/2=003/007, 38v/3=003/007, 38v/4=003/008, 38v/5=003/008,
38v/8=003/010, 38v/8=003/010, 38v/9=003/011, 39r/1=003/011, 39r/2=003/012,
39r/2=003/012, 39r/3=003/013, 39r/4=003/013, 39r/6=003/014, 39r/6=003/014,
39r/7=003/014, 39r/7=003/014, 39r/7=003/014, 39r/8=003/014, 39r/8=003/014,
39v/1=003/015, 39v/2=003/015, 39v/2=003/015, 39v/3=003/016, 39v/4=003/017,
39v/4=003/017, 39v/4=003/017, 39v/4=003/017, 39v/5=003/018, 39v/5=003/018,
39v/7=003/019, 39v/8=003/019, 40r/1=003/020, 40r/1=003/020, 40r/1=003/020,
40r/2=003/020, 40r/2=003/020, 40r/3=003/021, 40r/4=003/021, 40r/6=003/022,
40r/6=003/022, 40r/8=003/023, 40r/9=003/024, 40v/1=003/025, 40v/2=003/025,
40v/3=003/026, 40v/3=003/026, 40v/3=003/026, 40v/5=003/027, 40v/5=003/027,
40v/5=003/027, 40v/6=003/027, 40v/7=003/028, 40v/9=003/028, 40v/9=003/028,
41r/1=003/029, 41r/2=003/029, 41r/2=003/029, 41r/3=003/030, 41r/4=003/030,
41r/4=003/030, 41r/4=003/030, 41r/6=003/031, 41r/7=003/032, 41r/8=003/033,
41r/8=003/033, 41r/8=003/033, 41r/9=003/034, 41v/1=003/039, 41v/2=003/039,
41v/3=003/036, 41v/3=003/036, 41v/3=003/039, 41v/3=003/039, 41v/4=003/036,
41v/4=003/036, 41v/4=003/036, 41v/4=003/040, 41v/4=003/040, 41v/5=003/037,
41v/5=003/037, 41v/6=003/037, 41v/6=003/041, 41v/6=003/041, 41v/7=003/041,
41v/7=003/042, 41v/8=003/042, 41v/8=003/042, 41v/9=003/043, 41v/9=003/043,
42v/1=003/044, 42v/2=003/044, 42v/3=003/049, 42v/4=003/045, 42v/5=003/046,
42v/5=003/046, 42v/5=003/046, 42v/6=003/047, 42v/8=003/048, 42v/8=003/048,
42v/8=003/048, 42v/9=003/048, 43r/2=003/049, 43r/2=003/049, 43r/3=003/049,
43r/3=003/049, 43r/3=003/049, 43r/5=003/050, 43r/5=003/050, 43r/6=003/050,
43r/7=003/051, 43r/9=003/052, 43v/1=003/053, 43v/2=003/054, 43v/2=003/054,
43v/2=003/054, 43v/3=003/055, 43v/3=003/055, 43v/4=003/055, 43v/5=003/055,
43v/7=003/056, 43v/7=003/056, 43v/8=003/057, 43v/8=003/057, 43v/9=003/058,
44r/3=003/061, 44r/4=003/061, 44r/4=003/061, 44r/4=003/061, 44r/4=003/061,
44r/4=003/061, 44r/5=003/061, 44r/6=003/062, 44r/6=003/062, 44r/8=003/064,
44r/9=003/064, 44v/2=003/065, 44v/4=003/066, 44v/4=003/066, 44v/5=003/067,
44v/5=003/067, 44v/5=003/067, 44v/6=003/068, 44v/7=003/068, 44v/8=003/069,
44v/8=003/069, 44v/9=003/070, 45r/1=003/071, 45r/1=003/071, 45r/1=003/072,
45r/3=003/072, 45r/3=003/073, 45r/4=003/073, 45r/5=003/073, 45r/6=003/074,
45r/7=003/075, 45r/7=003/075, 45r/9=003/075, 45v/1=003/075, 45v/1=003/076,
45v/2=003/077, 45v/3=003/077, 45v/3=003/077, 45v/3=003/077, 45v/4=003/077,
45v/4=003/078, 45v/5=003/078, 45v/5=003/078, 45v/6=003/078, 45v/6=003/078,

45v/7=003/078, 45v/8=003/079, 45v/8=003/079, 45v/9=003/079, 46r/1=003/079,
46r/1=003/080, 46r/1=003/080, 46r/2=003/081, 46r/3=003/081, 46r/4=003/081,
46r/4=003/081, 46r/5=003/081, 46r/7=003/083, 46r/7=003/083, 46r/7=003/083,
46r/7=003/083, 46r/8=003/084, 46r/8=003/084, 46r/9=003/084, 46r/9=003/084,
46r/9=003/084, 46r/9=003/084, 46r/9=003/084, 46v/1=003/084, 46v/1=003/084,
46v/1=003/084, 46v/2=003/085, 46v/2=003/085, 46v/4=003/086, 46v/4=003/086,
46v/4=003/086, 46v/6=003/087, 46v/6=003/087, 46v/7=003/088, 46v/8=003/089,
46v/9=003/090, 47r/1=003/091, 47r/1=003/091, 47r/2=003/091, 47r/2=003/091,
47r/3=003/092, 47r/8=003/095, 47r/8=003/096, 47v/1=003/097, 47v/2=003/097,
47v/3=003/098, 47v/5=003/099, 47v/5=003/099, 47v/7=003/101, 47v/8=003/101,
47v/8=003/101, 47v/8=003/101, 48r/1=003/102, 48r/1=003/102, 48r/1=003/103,
48r/2=003/103, 48r/2=003/103, 48r/2=003/103, 48r/3=003/103, 48r/3=003/103,
48r/4=003/103, 48r/5=003/104, 48r/5=003/104, 48r/6=003/104, 48r/6=003/104,
48r/7=003/105, 48r/7=003/105, 48r/7=003/106, 48r/8=003/105, 48r/8=003/106,
48v/1=003/107, 48v/3=003/108, 48v/3=003/109, 48v/4=003/109, 48v/4=003/109,
48v/5=003/110, 48v/6=003/110, 48v/7=003/110, 48v/8=003/111, 48v/9=003/112,
48v/9=003/112, 49r/1=003/112, 49r/2=003/112, 49r/2=003/112, 49r/4=003/113,
49r/4=003/114, 49r/4=003/114, 49r/5=003/114, 49r/5=003/114, 49r/6=003/115,
49r/6=003/115, 49r/8=003/116, 49r/8=003/116, 49v/1=003/117, 49v/1=003/117,
49v/4=003/118, 49v/5=003/119, 49v/5=003/119, 49v/5=003/119, 49v/6=003/119,
49v/8=003/120, 49v/9=003/121, 50r/1=003/121, 50r/2=003/122, 50r/2=003/122,
50r/3=003/123, 50r/3=003/123, 50r/5=003/125, 50r/5=003/125, 50r/7=003/126,
50r/7=003/126, 50r/8=003/126, 50r/9=003/127, 50v/1=003/129, 50v/2=003/129,
50v/2=003/129, 50v/2=003/129, 50v/3=003/130, 50v/4=003/131, 50v/5=003/132,
50v/5=003/132, 50v/5=003/133, 50v/6=003/133, 50v/6=003/133, 50v/7=003/134,
50v/7=003/134, 50v/8=003/134, 50v/8=003/134, 50v/9=003/135, 50v/9=003/135,
51r/1=003/135, 51r/1=003/135, 51r/1=003/135, 51r/2=003/136, 51r/3=003/136,
51r/4=003/137, 51r/4=003/137, 51r/5=003/138, 51r/5=003/138, 51r/5=003/139,
51r/6=003/139, 51r/6=003/139, 51r/7=003/140, 51r/8=003/140, 51r/8=003/140,
51r/8=003/140, 51r/9=003/141, 51r/9=003/141, 51v/1=003/142, 51v/2=003/143,
51v/3=003/143, 51v/3=003/144, 51v/5=003/144, 51v/5=003/144, 51v/6=003/145,
51v/7=003/145, 51v/7=003/145, 51v/8=003/145, 51v/8=003/146, 51v/9=003/146,
52r/1=003/146, 52r/1=003/146, 52r/2=003/147, 52r/2=003/147, 52r/2=003/147,
52r/3=003/148, 52r/3=003/148, 52r/4=003/148, 52r/5=003/149, 52r/6=003/150,
52r/8=003/151, 52r/8=003/151, 52r/8=003/152, 52r/9=003/152, 52v/1=003/152,
52v/2=003/152, 52v/3=003/152, 52v/3=003/152, 52v/4=003/153, 52v/4=003/153,
52v/5=003/153, 52v/6=003/153, 52v/7=003/154, 53r/2=003/154, 53r/3=003/154,
53r/3=003/154, 53r/5=003/155, 53r/7=003/156, 53r/8=003/156, 53r/9=003/156,
53r/9=003/156, 53r/9=003/157, 53r/9=003/156, 53v/1=003/157, 53v/1=003/158,
53v/3=003/159, 53v/4=003/159, 53v/4=003/159, 53v/6=003/160, 53v/6=003/160,
53v/7=003/161, 53v/7=003/161, 53v/9=003/161, 54r/1=003/162, 54r/1=003/162,
54r/2=003/163, 54r/3=003/164, 54r/3=003/164, 54r/4=003/164, 54r/4=003/164,
54r/6=003/166, 54r/7=003/166, 54r/7=003/167, 54r/7=003/167, 54a/1=003/167,
54a/2=003/168, 54a/3=003/169, 54a/5=003/170, 54a/6=003/170, 54a/6=003/171,

54a/6=003/171, 54a/7=003/172, 54a/8=003/172, 55r/1=003/173, 55r/1=003/173, 55r/2=003/174, 55r/2=003/174, 55r/2=003/174, 55r/4=003/175, 55r/4=003/176, 55r/6=003/176, 55r/7=003/177, 55r/7=003/178, 55r/9=003/178, 55v/3=003/179, 56r/7=003/186, 56v/4=003/189, 58r/4=004/003, 58v/7=004/008, 59v/9=004/014, 60r/1=004/014, 64r/5=004/046, 65v/9=004/061, 70v/1=004/100, 70v/7=004/102, 71v/3=004/108, 72r/2=004/113, 72v/1=004/116, 74r/4=004/131, 74r/5=004/132, 74v/3=004/136, 76v/1=004/153, 76v/2=004/154, 76v/2=004/154, 77v/1=004/163, 77v/1=004/163, 77v/2=004/163, 77v/2=004/163, 77v/2=004/163, 77v/2=004/163, 77v/2=004/163, 77v/3=004/163, 77v/3=004/163, 77v/3=004/163, 77v/3=004/163, 77v/5=004/165, 78r/1=004/168, 78r/6=004/171, 78r/8=004/171, 79r/4=004/176, 80r/3=005/003, 81r/8=005/009, 81r/9=005/010, 83v/5=005/027, 87v/2=005/056, 88v/5=005/066, 89r/7=005/070, 90r/4=005/078, 92v/1=005/097, 95v/1=006, 95v/5=006/003, 96v/3=006/014, 96v/3=006/014, 97v/7=006/029, 100v/2=006/059, 100v/3=006/059, 100v/5=006/060, 101r/1=006/063, 101v/4=006/070, 102r/3=006/073, 102r/6=006/074, 102r/6=006/075, 102v/4=006/079, 103r/3=006/084, 103r/4=006/084, 103r/4=006/084, 103r/4=006/084, 103r/4=006/084, 103r/4=006/084, 103r/5=006/085, 103r/5=006/085, 103r/5=006/085, 103r/5=006/085, 103r/6=006/086, 103r/6=006/086, 103r/6=006/086, 103r/6=006/086, 103v/6=006/091, 104v/2=006/096, 105r/5=006/101, 105v/9=006/110, 106r/3=006/112, 107r/6=006/123, 108v/7=006/137, 112r/2=006/160, 112r/5=006/162, 112r/5=006/162, 112r/5=006/162, 113r/6=007/011, 115r/1=007/030, 115r/8=007/033, 115v/3=007/035, 115v/8=007/037, 120v/7=007/087, 121r/4=007/089, 121v/2=007/095, 121v/3=007/095, 121v/4=007/096, 121v/5=007/096, 123r/1=007/122, 123r/7=007/127, 123v/3=007/130, 123v/7=007/133, 123v/7=007/133, 123v/8=007/133, 125r/2=007/144, 127r/=007/158, 127r/9=007/161, 127r/9=007/161, 128r/4=007/168, 133r/4=008/012, 133r/5=008/013, 133v/2=008/024, 135r/7=008/042, 135v/5=008/046, 135v/8=008/048, 135v/9=008/048, 136v/8=008/060, 138r/2=008/072, 138r/5=008/072, 138r/8=008/074, 138v/3=009/001, 138v/6=009/003, 140r//9=009/018, 141r/8=009/026, 146v/1=009/071, 146v/2=009/071, 146v/2=009/071, 146v/2=009/071, 146v/8=009/074, 147r/8=009/079, 148v/2=009/091, 151r/7=009/116, 151v/2=009/118, 152v/2=009/126, 153v/7=010/009, 155r/7=010/022, 155v/7=010/024, 155v/9=010/026, 156r/7=010/029, 156v/1=010/031, 156v/2=010/031, 161r/1=010/087, 163r/1=011, 163v/3=011/007, 164r/8=011/015, 165r/2=011/023, 166v/2=011/040, 166v/2=011/040, 167r/6=011/048, 167v/5=011/053, 169r/6=011/085, 171r/3=011/093, 171v/9=011/105, 173r/6=012, 173v/2=012/004, 173v/2=012/004, 173v/5=012/006, 173v/5=012/006, 173v/6=012/006, 173v/7=012/006, 173v/9=012/008, 174r/1=012/009, 174r/4=012/011, 174r/4=012/012, 174r/5=012/013, 174r/5=012/013, 174r/9=012/017, 174v/6=012/021, 174v/8=012/021, 176r/6=012/036, 176v/3=012/038, 176v/8=012/041, 177r/7=012/046, 179r/3=012/067, 180v/2=012/084, 180v/5=012/086, 183r/5=013/002, 183r/7=013/003, 183v/8=013/006, 185r/2=013/017, 186r/1=013/027, 186r/2=013/029, 188r/9=014/008, 188v/6=014/010, 189r/7=014/014, 190v/6=014/031, 190v/7=014/032, 191r/1=014/033, 191r/1=014/034, 191r/4=014/035, 193r/7=015/022, 193r/8=015/023, 193r/8=015/023, 200r/5=016/062, 200v/5=016/068, 201r/5=016/073, 202v/6=016/090, 203r/3=016/092, 203r/5=016/093, 204r/7=016/108, 204r/7=016/108, 205v/4=016/125, 205v/8=017, 206v/8=017/012, 206v/8=017/012, 207r/1=017/012, 207v/2=017/020, 207v/6=017/023, 209v/8=017/051,

214v/1=018, 216r/7=018/022, 216v/7=018/028, 217r/1=018/029, 217r/6=018/031, 217r/7=018/031, 217r/9=018/032, 217v/3=018/036, 217v/8=018/040, 218r/8=018/046, 219r/1=018/053, 220r/1=018/065, 221r/8=018/086, 221/6=018/094, 222r/1=018/097, 222v/3=018/106, 222v/3=018/107, 223v/4=019/011, 224v/3=019/028, 224v/6=019/031, 225r/6=019/039, 225r/7=019/040, 225r/9=019/042, 225r/9=019/042, 225v/9=019/050, 225v/9=019/050, 226r/1=019/051, 226r/3=019/053, 226r/4=019/054, 226r/9=019/058, 226r/9=019/058, 226r/9=019/058, 226v/5=019/062, 227r/2=019/068, 227r/6=019/072, 227v/3=019/076, 228r/5=019/093, 228r/7=019/096, 228v/1=020, 228v/4=020/004, 228v/6=020/006, 229r/9=020/023, 229v/4=020/034, 230v/2=020/052, 230v/8=020/058, 231r/7=020/066, 231v/3=020/071, 231v/8=020/074, 232r/8=020/082, 232r/9=020/082, 234v/8=020/127, 235r/3=020/130

taḳıl- "takılmak, (metinde) parçalanmak" (KB-, DLT-II 129, ED 469b taḳıl-). *t.-dılar* 48r/7=003/105

tal- "dalmak" (KB-, DLT-I 438, ED 490b). köz tal- "büyülenmek" *közlärimiz t.-dı* 193r/2=015/015

ṭalāḳ (A) "boşanma" (KB-, AT-, R 269). *uġrasalar ṭ.+ḳa* 27v/4=002/227

ṭālūt (A) "Talut, İsrailoğullarının hükümdarlarından biri olup kendisinden sonra hükümdarlığı Hz. Davud sürdürmüştür" (KB-, AT-, R-). *ṭ.* 31r/9=002/249, *ıḏtı ṭ.+nı* 31r/2=002/247

tam 1."dam, duvar, ev, bina" (KB-, DLT-I 153, ED 502b tam (d-),). *t.* 220v/1=018/082, *bul- t.* 220v/3=018/077, *t.+lar* 216r/5=018/021, tam ur- "ev, bina yapmak" *ur- t.+larını* 150r/9=009/109; 2. "kale, set" tam ḳıl- "set yapmak". *ḳıl- t.* 221/8=018/095

tamduḳ "kuvvetli, alevli ateş, (metinde) cehennem" (KB-, DLT-I 418, ED 504a tamdu/tamduḳ). *anıŋ t.+ı* 4r/7=002/024, *otnuŋ t.+ı* 38v/8=003/010

tamḏur- "yakmak" (KB 4412, DLT-II 176, ED 504a tamdur-). *t.-u* 185r/1=013/017

tamdurul- "tutuşturmak, yaktırılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *tamuġ t.-mış* 65r/4=004/055

tamġa "damga, mühür" (KB 45, DLT-I 424, ED 504b 1 tamġa). tamġa ur- "damgalamak" *t. ur-* 2v/7=002/007, 121v/9=007/100, 122r/3=007/101, 160r/6=010/074, 204r/6=016/108, tamġa urul- "damgalanmak" *t. urul- köŋülläri üzä* 148r/5=009/087

tamġala- "damgalamak" (KB 3275, DLT-III 358, ED tamġala-506a). *t.-dı taŋrı köŋüllär üzä* 148v/6=009/093, *t.-sa köŋülläriŋiz üzä* 99r/8=006/046

tamu "cehennem" bkz. tamuġ (KB 292, DLT-III 234, ED 503a tamu). *t. tapa* 24v/7=002/206, *t. iḏiläri* 183v/5=013/005, *t. işlärindin* 14r/9=002/119, *ġayy t.+sıŋa* 226v/2=019/059

tamuġ "cehennem" (KB 4855, DLT-, bkz. ED 503a tamu). *t.* 54r/1=003/162, 57r/9=003/197, 69v/4=004/093, 70r/6=004/097, 72v/8=004/121, 133r/9=008/016, 144r/3=009/049, 146v/6=009/073, 149r/2=009/095, 185r/6=013/018, 189r/8=014/016, 194r/2=015/043, 210v/8=017/063, 222v/2=018/106, 231v/8=020/074, *t. tamdurulmış* 65r/4=004/055, *t. içindä* 134v/6=008/037, 75r/4=004/140, *t. iḏiläri* 81r/9=005/010, 90v/9=005/086, 116v/6=007/044, 117r/7=007/050, 151r/2=009/113, *kir- t. ḳapuġlarındın* 197v/6=016/029, *t. otı+* 142r/8=009/035, 145r/9=009/063, 145v/9=009/068, 147v/4=009/081, *t. otı içiŋä* 150v/1=009/109, *t. tapa* 39r/2=003/012, *t. yolı* 78r/2=004/169, *yanġu yärläri t.* 213r/9=017/097, *tegräsindä t.+nuŋ* 227r/3=019/068, *t.+nı* 222r/5=018/100,

222r/8=018/102, *tola- t.+nı pärilärdin kişilärdin yumkılar* 173r/1=011/119, *t.+ka* 228r/1=019/086, 72r/9=004/115, *yarat- t.+ka* 129r/6=007/179, *t.+ka kigür-* 190v/3=014/029, *toldur- t.+ka* 113v/6=007/018, *t.+ka yumdarıl-* 134v/4=008/036, *t.+da* 116r/8=007/041, kämşil- tamuğ içindä "cehenneme atılmak" *kämşil- t. içindä* 208v/9=017/039, kıl- tamuğnı "cehennemi yaratmak" *kıl- t.+nı* 206v/4=017/008, tat-ot kını tamuğ kını "cehennem azabını tatmak" *tat- ot kını t. kını* 133r/6=008/014

taŋ "şafak vakti, sabah" (KB 1606, DLT-III 357, ED 511a 3 taŋ). *t.+da* 99v/8=006/052, 184v/4=013/015, *t.+larnı* 104v/2=006/096, taŋ atmak "şafak sökmek, sabah vakti olmak" *t. atmakdın* 22r/7=002/187, 169r/1=011/081, taŋ atmakı yawuk "şafak sökmeye yakın" *t. atmakı yawuk* "169r/1=011/081, 169r/1=011/081, taŋ atarda okımak "Sabah namazı Kur'anı" *t. atarda okımak* 212r/2=017/078, taŋda okımak "sabah namazı Kur'anı" *t.+da okımak* 212r/2=017/078, taŋ başı "sabahın ilk saatleri" *t. başında* 195r/7=015/083

taŋ "şaşılacak, acaip şey" (KB 786, DLT-III 355, ED 510b 2 taŋ (?ta:ŋ)). taŋ bol- "şaşa kalmak" *bol- taŋ* 153r/1=010/002, taŋ är- "ibrete şayan olmak" *är- t.* 215r/2=018/009, taŋ tur- "şaşkınlık içinde olmak" *t. tur-* 183v/3=013/005, 169r/6=011/072, taŋ tut- "şaşakalmak" *tut- t.* 219v/8=018/063

tan- "inkâr etmek" (KB 3892, DLT-III 184, ED 513b tan- (d-)). *t.-ar* 187r/1=013/036, *t.-ar miz* 76r/3=004/150, *t.-ar silär* 4v/7=002/028, *t.-arlar* 11r/6=002/091, 76r/2=004/150, 98r/6=006/033, 186r/5=013/030, 201r/3=016/071, 201r/5=016/072, 202r/5=016/083, *t.-dım* 190r/3=014/022, *t.-dıŋ mu* 217v/5=018/037, *t.-dı* 32r/7=002/253, 33r/5=002/258, 82r/9=005/017, *t.-dı öfkä birlä* 133r/8=008/016, *t.-dı ok* 89v/3=005/073, *t.-dımız* 188v/4=014/009, *t.-dıŋızlar* 145v/4=009/066, *t.-dılar* 2v/6=002/006, 4v/3=002/026, 5v/8=002/039, 11r/1=002/089, 12r/9=002/102, 12v/8=002/105, 19r/1=002/161, 19v/9=002/171, 25r/6=002/212, 32v/9=002/257, 38r/4=003/004, 38v/7=003/010, 43v/5=003/055, 43v/6=003/056, 53r/6=003/156, 57r/8=003/196, 63v/4=004/042, 64v/8=004/051, 67r/6=004/076, 68r/8=004/084, 70v/4=004/101, 70v/9=004/102, 74v/6=004/137, 74v/6=004/137, 77v/8=004/167, 78r/1=004/168, 80r/1=005/003, 81r/8=005/010, 84v/4=005/036, 89v/4=005/073, 90r/3=005/078, 90v/9=005/086, 92r/9=005/103 93v/6=005/110, 95v/3=006/001, 96r/3=006/007, 97v/3=006/025, 118v/8=007/066, 121r/5=007/090, 133r/7=008/015, 134r/2=008/030, 134v/2=008/036, 134v/4=008/036, 134v/6=008/38, 136r/4=008/050, 136v/3=008/055, 136v/7=008/059, 137r/9=008/065, 138v/8=009/003, 141r/9=009/026, 141v/8=009/030, 142v/5=009/037, 143r/3=009/040, 143r/5=009/040, 148r/9=009/090, 148v/1=009/090, 163v/5=011/007, 183v/8=013/007, 185v/9=013/027, 186r/8=013/031, 186v/1=013/032, 187v/3=013/043, 192v/1=015/002, 198v/7=016/039, 202r/7=016/084, 202v/2=016/088, 213v/1=017/098, 219r/6=018/056, 222r/7=018/102, 222v/1=018/105, 222v/3=018/106, 225r/4=019/037, 227r/7=019/073, 227v/4=019/077, *t.-dılar allarnı* 186v/4=013/033, *t.-dılar anıŋ bodunındın* 165r/7=011/027, *t.-dılar anlarka* 153r/9=010/004, *t.-dılar bälgülärimizkä* 65r/4=004/056, *t.-dılar boyun bermişlärindä kedin* 146v/8=009/074, *t.-dılar ämäriläri* 138r/5=008/073, *t.-dılar idiläri bälgüläriŋä* 168r/4=011/059, *t.-dılar idiläriŋä* 168r/6=011/060, 168r/6=011/060, 169r/1=011/068, 183v/5=013/005, 189v/1=014/018, *t.-dılar taŋrıka yalavaçıŋa* 144v/1=009/054,

147v/1=009/080, 148r/1=009/084, *t.-dılar ḳorḳınçnı* 133r/3=008/012, *t.-dılar yalavaçlarıŋa* 189r/4=014/013, *t.-ġaylar* 227v/7=019/082, *t.-sa* 32v/6=002/256, 74v/4=004/136, 81v/7=005/012, 94v/5=005/115, 103v/1=006/089, 15r/5=002/126, 188r/9=014/00, *t.-sa īmānḳa* 80v/3=005/005, *t.-sa silär* 188r/9=014/008, *t.-salar* 78r/4=004/170, *t.-ıp tutmadılar* 11r/2=002/089, *t.-ıġlı* 6r/3=002/041, 26r/8=002/217, 197r/6=016/022, *t.-ıġlı tururlar* 144v/5=009/055, *t.-ıġlı boḏunlar+* 31v/7=002/250, 88v/9=005/067, 89r/3=005/068, 121r/9=007/093, 142v/7=009/037, 161r/1=010/086, 180v/7=012/087, 204r/6=016/107, *t.-ıġlı yazuḳlarını* 34r/8=002/264, *t.-ıġlılar* 32v/1=002/254, 76r/4=004/151, 85v/9=005/044, 92r/8=005/102, 103v/2=006/089, 108r/6=006/130, 115v/9=007/037, 117r/1=007/045, 120r/1=007/076, 122r/3=007/101, 142r/3=009/032, 148r/3=009/085, 152v/1=009/125, 164v/7=011/019, 176v/1=012/037, 187v/2=013/042, 202r/6=016/083, *bolmaġıl t.-ıġlılar birlä* 166v/5=011/042, *ärmäs t.-ıġlılar uḳmaḳı* 184v/2=013/014, *ärsä t.-ıġlılar* 124r/4=007/136, *kässä t.-ıġlılar soŋını* 132r/4=008/007, *t.-ıġlılar üzä* 11r/2=002/089, 87r/8=005/054, 117r/9=007/050, 197v/4=016/027, 227v/8=019/083, *t.-ıġlılarnıŋ soŋı* 186v/8=013/035, *turur t.-ıġlılarnıŋ yanutı* 23r/1=002/191, 141r/9=009/026, *t.-ıġlılarnı* 3v/7=002/019, 74v/8=004/139, 75r/3=004/140, 75v/3=004/144, *ol t.-ıġlılarnı* 144r/3=009/049, *taŋrı ḳızġut ḳılıġlı turur t.-ıġlılarnı* 138v/5=009/002, *t.-ıġlılarḳa* 11r/5=002/090, 12r/3=002/098, 12v/7=002/104, 71r/3=004/102, 75r/5=004/141, 75r/7=004/141, 76r/5=004/151, 77r/6=004/161, 107r/5=006/122, 133r/6=008/014, 145v/9=009/068, 187v/8=014/002, 206v/4=017/008, 222r/5=018/100, *anut(t)ımız t.-ıġlılarḳa* 63r/7=004/037, 222r/8=018/102, *anutuldı t.-ıġlılarḳa* 4r/7=002/024, *t.-ıġlılardın* 152r/6=009/123, 5v/1=002/034, *t.-ġan* 39r/3=003/013, *t.-ar ärdilär* 101v/6=006/070, 117v/2=007/051, 134v/2=008/035, 153r/9=010/004, 159v/6=010/070, *t.-arlar ärdilär* 8r/1=002/061, *t.-maḳ* 26r/5=002/217, 150r/4=009/107, *t.-madı* 12r/8=002/102, *t.-maġıl* 12v/2=002/102, *t.-maḳ birlä* 88r/3=005/061, *t.-maḳ içindä* 85r/3=005/041 *t.-maḳ içrä* 142v/4=009/037, *säwsälär t.-maḳnı* 140v/8=009/023, *t.-maḳları* 11r/3=002/090, 65v/7=004/060, *t.-maḳları aymaḳları üçün* 76v/6=004/156, *t.-maḳları birlä* 76v/4=004/155, 76v/5=004/155, *t.-maḳları üçün* 199v/5=016/055

taŋdalıḳ "kuşluk vakti" (KB-, DLT-, ED-, WF-). taŋdalıḳ aş "kuşluk yemeği (sabah ile öğle arası yenilen hafif yemek)" *ber- t. aşımıznı* 219v/6=018/062

taŋırḳa- "hayret etmek" (KB 785, DLT-, ED 526b taŋırḳa-). *t.-r mu sän* 169r/6=011/073, *t.-dıŋızlar* 119r/2=007/069, *t.-sa sän* 183v/3=013/005

taŋla- "ayıplamak, şaşakalmak" (KB 648, DLT-III 403, ED 521a 2 taŋla-). *t.-dıŋızlar* 118v/4=007/063, *t.-p* 200r/6=016/062

taŋlat- "şaşırtmak" (KB-, DLT- II 358, ED 522a taŋlat-). *t.-ur* 24v/3=002/204

tanıl- "küfretmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-ur* 75r/1=004/140

tanmaḳlıḳ "inkârcılık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t. birlä* 140r/7=009/017, 204r/4=016/106, *t.+nı* 220v/8=018/080, *arturdılar t.+nı* 74v/6=004/137

tannūr (A.) "kaynak" (KB-, AT-, R-). *taşdı yärdin suw t.* 166v/1=011/040

taŋrı "Allah, tanrı, ilah" (KB 7, DLT-I 53, ED 523b teŋri). *t.* 2v/1=002/002, 2v/7=002/007, 3r/3=002/010, 3r/9=002/015, 3v/4=002/017, 3v/7=002/019, 3v/8=002/020,

3v/9=002/020, 4v/2=002/026, 4v/4=002/026, 4v/6=002/027, 8v/8=002/070,
9r/2=002/072, 9r/3=002/073, 9r/6=002/074, 9r/6=002/074, 9v/1=002/076,
9v/2=002/077, 9v/8=002/080, 10v/3=002/085, 11r/6=002/091, 11v/6=002/095,
11v/8=002/096, 12r/3=002/098, 12v/9=002/105, 13r/1=002/105, 13r/2=002/106,
13r/3=002/107, 13r/8=002/109, 13v/1=002/110, 13v/7=002/113, 14r/3=002/115,
14r/6=002/118, 15v/5=002/132, 16r/7=002/137, 16v/3=002/140, 17r/3=002/143,
17r/3=002/143, 17r/3=002/143, 17v/6=002/148, 17v/6=002/148, 17v/8=002/149,
18r/7=002/153, 18v/6=002/158, 18v/8=002/159, 19r/6=002/164, 19r/9=002/165,
19v/1=002/165, 19v/2=002/165, 19v/8=002/170, 20r/5=002/173, 20r/5=002/174,
20r/7=002/174, 20r/9=002/176, 21r/7=002/181, 21r/9=002/182, 21v/8=002/185,
21v/9=002/185, 22r/4=002/187, 22r/6=002/187, 22r/9=002/187, 22v/7=002/190,
23r/2=002/192, 23r/6=002/194, 23r/7=002/195, 23v/6=002/196, 23v/8=002/197,
24r/4=002/199, 24r/9=002/202, 24v/6=002/205, 24v/8=002/207, 25r/2=002/209,
25r/4=002/210, 25r/5=002/211, 25r/7=002/212, 25r/8=002/213, 25v/3=002/213,
25v/3=002/213, 25v/7=002/214, 26r/3=002/216, 26v/2=002/218, 26v/4=002/219,
26v/6=002/220, 26v/7=002/220, 26v/7=002/220, 27r/2=002/221, 27r/6=002/222,
27v/1=002/224, 27v/1=002/225, 27v/2=002/225, 27v/3=002/226, 27v/4=002/227,
27v/9=002/228, 28r/4=002/229, 28r/7=002/230, 28v/4=002/231, 28v/8=002/232,
29r/6=002/233, 29r/9=002/234, 29v/2=002/235, 29v/4=002/235, 29v/5=002/235,
30r/2=002/237, 30r/8=002/240, 30r/9=002/242, 30v/2=002/243, 30v/2=002/243,
30v/4=002/244, 30v/5=002/245, 31r/1=002/246, 31r/2=002/247, 31r/4=002/247,
31r/5=002/247, 31r/6=002/247, 31v/1=002/249, 31v/6=002/249, 32r/1=002/251,
32r/5=002/253, 32r/7=002/253, 32r/8=002/253, 32v/8=002/256, 33r/4=002/258,
33r/6=002/258, 33r/8=002/259, 33v/3=002/259, 33v/7=002/260, 33v/9=002/261,
33v/9=002/261, 34r/4=002/263, 34r/8=002/264, 34v/2=002/265, 34v/9=002/267,
35r/1=002/268, 35r/2=002/268, 35r/4=002/270, 35r/7=002/271, 35r/7=002/272,
35v/3=002/273, 35v/7=002/275, 35v/9=002/276, 36r/1=002/276, 36v/2=002/282,
37r/5=002/282, 37r/5=002/282, 37r/8=002/283, 37v/2=002/284, 37v/5=002/286,
38r/2=003/002, 38r/2=003/002, 38r/5=003/004, 38r/5=003/005, 38v/3=003/007,
38v/6=003/009, 39r/4=003/013, 39r/8=003/014, 39v/2=003/015, 39v/5=003/018,
40r/2=003/020, 40v/9=003/028, 41r/1=003/029, 41r/2=003/029, 41r/4=003/030,
41r/6=003/031, 41r/6=003/031, 41r/7=003/032, 41r/7=003/033, 41r/9=003/034,
41v/2=003/039, 41v/3=003/036, 41v/4=003/040, 41v/7=003/042, 41v/8=003/037,
42v/3=003/045, 42v/7=003/047, 43r/7=003/051, 43r/9=003/052, 43v/2=003/054,
43v/2=003/054, 43v/3=003/055, 43v/8=003/057, 44r/6=003/062, 44r/6=003/062,
44r/7=003/063, 44v/4=003/066, 44v/7=003/068, 45r/5=003/073, 45r/6=003/074,
45v/1=003/076, 45v/3=003/077, 46r/2=003/081, 46v/3=003/086, 46v/4=003/086,
46v/8=003/089, 47r/4=003/092, 47r/7=003/095, 47v/2=003/097, 47v/3=003/098,
47v/5=003/099, 48r/4=003/103, 48v/3=003/108, 49r/6=003/115, 49v/1=003/117,
49v/7=003/119, 49v/9=003/120, 50r/1=003/121, 50r/2=003/122, 50r/3=003/123,
50r/7=003/126, 50v/2=003/129, 50v/8=003/134, 51r/1=003/135, 51r/8=003/140,
51r/8=003/140, 51r/9=003/141, 51v/1=003/142, 51v/5=003/144, 52r/1=003/146,
52r/3=003/148, 52r/4=003/148, 52r/6=003/150, 52v/3=003/152, 52v/6=003/153,
53r/3=003/154, 53r/3=003/154, 53r/5=003/155, 53r/6=003/155, 53r/8=003/156,

53r/9=003/156, 53r/9=003/156, 53r/9=003/156, 53v/5=003/159, 53v/5=003/160,
54r/2=003/163, 54r/2=003/164, 54r/6=003/165, 54a/1=003/167, 54a/4=003/170,
54a/6=003/171, 55r/1=003/173, 55r/2=003/174, 55r/5=003/176, 55r/9=003/179,
55v/1=003/179, 55v/4=003/180, 55v/6=003/180, 55v/6=003/181, 55v/6=003/181,
55v/8=003/182, 55v/9=003/183, 56r/9=003/187, 56v/4=003/189, 57r/7=003/195,
57v/4=003/199, 58r/8=004/005, 58v/4=004/006, 59r/2=004/011, 59r/9=004/011,
59v/7=004/012, 59v/8=004/013, 60r/4=004/015, 60r/5=004/016, 60r/7=004/017,
60r/7=004/017, 60v/4=004/019, 61r/6=004/023, 61v/1=004/024, 61v/3=004/025,
61v/8=004/025, 61v/8=004/026, 61v/9=004/026, 62r/1=004/027, 62r/5=004/029,
62r/8=004/032, 62v/1=004/032, 62v/3=004/033, 62v/4=004/034, 62v/6=004/034,
63r/1=004/035, 63r/1=004/035, 63r/5=004/036, 63r/6=004/037, 63v/1=004/039,
63v/1=004/039, 63v/1=004/040, 64r/1=004/043, 64r/3=004/045, 64r/4=004/045,
64r/4=004/045, 64r/8=004/046, 64v/2=004/048, 64v/4=004/049, 64v/9=004/052,
64v/9=004/052, 65r/2=004/054, 65r/6=004/056, 65r/8=004/058, 65v/1=004/058,
65v/1=004/058, 65v/8=004/061, 66r/2=004/062, 66r/3=004/063, 66v/3=004/069,
66v/5=004/070, 66v/7=004/072, 67v/7=004/079, 68r/2=004/081, 68r/8=004/084,
68v/1=004/085, 68v/2=004/086, 68v/3=004/087, 68v/4=004/088, 68v/5=004/088,
68v/5=004/088, 69r/2=004/090, 69r/3=004/090, 69v/3=004/092, 69v/4=004/093,
69v/8=004/094, 69v/8=004/094, 70r/2=004/095, 70r/2=004/095, 70r/2=004/095,
70r/3=004/096, 70r/8=004/099, 70r/8=004/099, 7r/4=002/055, 70v/1=004/100,
70v/2=004/100, 71r/3=004/102, 71r/8=004/104, 71r/9=004/105, 71v/1=004/106,
71v/2=004/107, 71v/5=004/108, 71v/9=004/111, 72r/3=004/113, 72v/1=004/116,
72v/3=004/118, 73r/7=004/125, 73r/8=004/126, 73r/9=004/127, 73v/3=004/127,
73v/6=004/128, 73v/9=004/129, 73v/9=004/130, 74r/1=004/130, 74r/4=004/131,
74r/5=004/132, 74r/6=004/133, 74v/1=004/135, 74v/2=004/135, 75r/3=004/140,
75r/6=004/141, 75r/7=004/141, 75v/2=004/143, 75v/6=004/146, 75v/7=004/146,
75v/7=004/147, 75v/8=004/147, 75v/8=004/148, 75v/9=004/148, 76r/1=004/149,
76r/6=004/152, 76r/8=004/153, 76v/4=004/155, 76v/5=004/155, 76v/7=004/157,
77r/1=004/158, 77r/1=004/158, 77v/5=004/164, 77v/6=004/165, 77v/6=004/165,
77v/7=004/166, 77v/8=004/166, 78r/5=004/170, 78r/6=004/171, 78r/9=004/171,
78v/1=004/171, 79r/1=004/176, 79r/5=004/176, 79r/5=004/176, 79r/9=005/001,
79v/6=005/002, 80r/4=005/003, 80r/6=005/004, 80r/8=005/004, 81r/1=005/006,
81r/4=005/007, 81r/7=005/008, 81r/7=005/009, 81v/3=005/012, 81v/4=005/012,
82r/1=005/013, 82r/4=005/014, 82r/7=005/016, 82v/1=005/017, 82v/4=005/017,
82v/9=005/019, 83r/3=005/021, 83r/7=005/023, 83v/5=005/027, 84r/1=005/031,
84v/2=005/034, 84v/8=005/038, 84v/9=005/039, 84v/9=005/039, 85r/1=005/040,
85r/2=005/040, 85r/7=005/041, 85r/8=005/041, 85v/2=005/042, 85v/8=005/044,
86r/3=005/045, 86r/6=005/047, 86r/7=005/047, 86r/9=005/048, 86v/1=005/048,
86v/4=005/049, 86v/5=005/049, 86v/6=005/049, 87r/1=005/051, 87r/3=005/052,
87r/5=005/053, 87r/7=005/054, 87r/9=005/054, 87v/1=005/055, 88r/1=005/060,
88r/4=005/061, 88v/2=005/064, 88v/3=005/064, 88v/8=005/067, 88v/8=005/067,
89r/8=005/071, 89r/8=005/071, 89r/9=005/072, 89v/2=005/072, 89v/3=005/073,
89v/5=005/074, 89v/8=005/076, 90r/7=005/080, 90v/7=005/085, 91r/1=005/087,
91r/1=005/087, 91r/3=005/089, 91r/7=005/089, 91v/3=005/091, 91v/7=005/093,

91v/8=005/094, 91v/9=005/094, 92r/2=005/098, 92r/2=005/098, 92r/3=005/099, 92r/5=005/095, 92r/5=005/095, 92r/5=005/095, 92r/7=005/101, 92r/7=005/101, 92r/8=005/097, 92r/8=005/097, 92r/8=005/103, 92v/1=005/097, 93r/2=005/104, 93r/5=005/105, 93r/9=005/106, 93v/3=005/107, 93v/6=005/108, 93v/7=005/109, 93v/8=005/110, 94v/5=005/115, 94v/6=005/116, 95r/5=005/119, 95r/6=005/119, 95v/2=006/001, 95v/4=006/003, 96v/6=006/017, 96v/9=006/019, 97r/2=006/019, 98v/1=006/035, 98v/3=006/036, 98v/4=006/037, 98v/7=006/039, 99r/7=006/046, 100r/2=006/053, 100v/1=006/058, 100v/8=006/062, 101r/2=006/064, 101v/8=006/071, 103v/3=006/090, 103v/5=006/091, 103v/7=006/091, 104r/3=006/093, 105r/5=006/102, 105v/3=006/107, 106r/2=006/111, 107r/9=006/124, 107v/2=006/125, 107v/4=006/125, 108r/1=006/128, 108v/8=006/137, 109r/6=006/140, 109v/2=006/142, 109v/8=006/144, 109v/9=006/144, 110r/8=006/148, 110v/4=006/150, 110v/9=006/151, 115r/9=007/033, 116v/4=007/043, 117r/6=007/049, 117r/8=007/050, 117r/9=007/050, 120v/8=007/087, 121r/2=007/089, 121r/3=007/089, 122r/3=007/101, 124v/1=007/140, 127v/6=007/164, 129r/5=007/178, 129v/7=007/186, 130r/2=007/188, 130r/8=007/190, 131v/5=008/002, 132r/2=008/007, 132r/3=008/007, 132r/7=008/010, 132r/8=008/010, 133r/5=008/013, 133r/9=008/017, 133r/2=008/017, 133r/2=008/018, 133r/5=008/19, 133v/2=008/024, 133v/4=008/025, 133v/8=008/028, 134r/1=008/029, 134r/3=008/030, 134r/3=008/030, 134r/5=008/032, 134r/6=008/033, 134r/7=008/033, 134r/8=008/034, 134v/4=008/037, 134v/9=008/039, 135r/1=008/040, 135r/4=008/041, 135r/6=008/042, 135r/8=008/042, 135r/9=008/043, 135v/2=008/044, 135v/5=008/046, 135v/8=008/047, 136r/1=008/048, 136r/3=008/049, 136r/5=008/051, 136r/7=008/052, 136r/8=008/053, 136r/9=008/053, 136v/6=008/058, 137r/3=008/062, 137r/6=008/064, 137v/5=008/067, 137v/7=008/069, 137v/7=008/070, 137v/8=008/070, 137v/9=008/071, 138r/5=008/072, 138v/1=008/075, 138v/6=009/003, 139r/1=009/004, 139r/4=009/005, 139r/6=009/006, 139r/9=009/007, 140r//1=009/013, 140r//2=009/014, 140r//3=009/015, 140r//4=009/015, 140r//4=009/016, 140r//6=009/016, 140v//3=009/019, 140v//7=009/022, 141r/4=009/024, 141r/5=009/025, 141r/9=009/027, 141v/1=009/027, 141v/3=009/028, 141v/4=009/029, 141v/8=009/030, 142r/2=009/032, 142v/4=009/036, 142v/6=009/037, 142v/6=009/037, 142v/7=009/037, 143r/2=009/039, 143r/2=009/040, 143r/4=009/040, 143r/4=009/040, 143r/6=009/040, 143v/4=009/044, 143v/6=009/046, 143v/9=009/047, 144r/5=009/051, 144r/7=009/052, 144v/4=009/055, 144v/5=009/056, 144v/9=009/059, 144v/9=009/059, 145r/1=009/059, 145r/4=009/060, 145r/8=009/062, 146v/2=009/071, 146v/2=009/071, 146v/3=009/072, 146v/8=009/074, 146v/9=009/074, 147r/1=009/074, 147r/6=009/078, 147r/6=009/078, 147r/9=009/079, 147v/1=009/080, 147v/6=009/083, 148r/2=009/085, 148r/7=009/089, 148v/2=009/091, 148v/3=009/091, 148v/8=009/094, 148v/8=009/094, 149r/1=009/095, 149r/3=009/096, 149r/5=009/097, 149r/7=009/098, 149r/9=009/099, 149v/2=009/100, 149v/6=009/102, 149v/7=009/102, 149v/8=009/103, 149v/8=009/104, 149v/9=009/104, 150r/1=009/105, 150r/3=009/106, 150r/6=009/107, 150r/8=009/108, 150v/1=009/109, 150v/3=009/110, 150v/3=009/111, 151r/4=009/115, 151r/5=009/115, 151r/7=009/117, 150b6/=009/116, 151v/3=009/118, 151v/8=009/120, 152r/2=009/121, 152r/6=009/123, 152v/7=009/129, 153r/6=010/003, 153v/2=010/005, 153v/4=010/006, 154r/1=010/011, 154v/3=010/016, 155r/4=010/021, 155v/8=010/025, 156r/7=010/029, 156r/9=010/030, 156v/3=010/031, 156v/3=010/032, 156v/6=010/034, 156v/7=010/035, 157r/1=010/036,

157v/4=010/044, 158r/2=010/049, 158v/4=010/058, 158v/6=010/059, 158v/7=010/059 158v/8=010/060, 160v/4=010/081, 160v/4=010/081, 160v/5=010/082, 162v/5=010/107, 162v/6=010/107, 162v/9=010/109, 163r/2=011, 163r/3=011/001, 164r/4=011/012, 164r/6=011/014, 165v/8=011/031, 165v/8=011/031, 166r/1=011/033, 172v/4=011/115, 174v/3=012/018, 174v/5=012/019, 174v/9=012/021, 175v/8=012/031, 176v/2=012/038, 176v/4=012/039, 176v/5=012/040, 177v/5=012/051, 177v/7=012/052, 178v/4=012/064, 178v/9=012/066, 179v/1=012/073, 179v/6=012/076, 179v/9=012/077, 180r/6=012/080, 180v/1=012/083, 180v/3=012/085, 180v/8=012/088, 180v/9=012/088, 181r/3=012/090, 181r/3=012/090, 181r/4=012/091, 181r/4=012/091, 181r/5=012/092, 181r/9=012/095, 182v/1=012/108, 182v/2=012/108, 183r/3=013/001, 184v/8=013/016, 185r/2=013/017, 185r/9=013/021, 185v/6=013/025, 185v/7=013/026, 187v/3=013/043, 188v/1=014/008, 188v/3=014/009, 189r/2=014/012 189v/7=014/021, 189v/9=014/022, 190r/6=014/024, 190v/1=014/027, 190v/7=014/032, 191v/1=014/038, 191v/4=014/042, 192r/3=014/047, 192r/6=014/051, 192r/6=014/051, 197r/2=016/018, 197r/2=016/018, 197r/3=016/019, 197r/5=016/022, 197v/1=016/026, 197v/6=016/028, 198r/2=016/031, 198r/4=016/033, 198r/7=016/035, 198v/1=016/036, 198v/3=016/037, 198v/5=016/038, 199r/5=016/045, 199r/8=016/049, 199v/2=016/051, 199v/3=016/051, 199v/7=016/056, 200r/3=016/061, 200r/6=016/063, 200r/9=016/065, 200v/8=016/070, 200v/9=016/070, 201r/1=016/071, 201r/2=016/071, 201r/3=016/072, 201r/7=016/074, 201r/7=016/075, 201v/1=016/076, 201v/4=016/077, 201v/5=016/078, 201v/8=016/079, 201v/8=016/080, 202r/2=016/081, 202v/6=016/090, 203r/=016/091, 203r/3=016/092, 203r/4=016/093, 203v/6=016/101, 204r/1=016/104, 204r/5=016/107, 204r/6=016/108, 204v/1=016/112, 204v/3=016/112, 204v/5=016/114, 204v/8=016/115, 205r/6=016/120, 205v/7=016/128, 206r/1=017/001, 208r/9=017/033, 213r/4=017/094, 213r/6=017/096, 213r/7=017/097, 213v/2=017/099, 214v/6=018/004, 215v/4=018/017, 216v/1=018/024, 216v/3=018/026, 217v/7=018/039, 218r/6=018/045, 220r/3=018/069, 225r/2=019/036, 226r/7=019/058, 227r/9=019/075, 227v/2=019/076, 228r/2=019/088, 228r/7=019/096, 228v/6=020/008, 228v/7=020/008, 229r/2=020/014, 231v/7=020/073, 234r/3=020/114, *arıtur t.* 188r/2=014/004, *azıtur t.* 190v/2=014/027, *bilsä ärdi t.* 133r/8=008/023, *bozar t.* 187r/6=013/039, *ämgätürlär t. yalavaçını* 145r/7=009/061, *ärmäs t.* 138v/8=009/003, *eşütürlär t. yarlıḳını* 9r/8=002/075, *äwrär t. köŋüllärini* 152v/4=009/127, *indürdi t. amrulġunı* 141r/7=009/026, *indürmädi t.* 119r/8=007/071, *ḳatıġlandı t. yolı içindä* 140v//3=009/019, *ḳatıġlandılar t. yolı içindä* 138r/7=008/074, 140v//4=009/020, *ḳılġıl tapınġu t.* 124r/8=007/138, *ḳılmaġıl aḏın t.* 208v/9=017/039, *ḳılmadı t. küç* 146r/8=009/070, *ḳuḏıraḳ t. yarlıḳı* 143r/5=009/040, *käçürdi t.* 143v/1=009/043, *käldi t. yarlıġı* 196r/1=016/001, *kältürginçä t. yarlıġını* 141r/4=009/024, *kizlämäs t. tanuḳluḳını* 93v/1=005/106, *üḏ urdı t.* 145v/8=009/068, *öldürülsäŋiz t. yolı içindä* 53r/9=003/157, *söndürmäk t. yaruḳluḳını* 142r/2=009/032, *sürdi t.* 146r/1=009/068, *tamġaladı t. köŋüllär üzä* 148v/6=009/093, *t. adnaġuḳa* 20r/4=002/173, *t. aḏırmışı säçmişi* 85v/4=005/043, *t. alındın* 121v/7=007/099, 121v/8=007/099, *t. ara* 76r/3=004/150, *t. artuġluḳı* 11r/4=002/090, *t. artuḳluḳındın* 141v/3=009/028, *t. atı* 106v/5=006/118, 26r/1=002/215, *t. atı birlä* 166v/3=011/041, *t. atı birlä turur* 173r/7=012, *t. atını* 107r/1=006/121, 80r/7=005/004, *t. at(t)ı* 133r/1=008/017, *t. äyätini* 109r/2=006/138, *t. azdurur* 185v/9=013/027, *t. bälgüläri* 32r/2=002/252, *t. bälgüläri*

birlä 159v/8=010/071, 57v/3=003/199, *t. bälgüläriŋä* 8r/2=002/061, 139v/2=009/009, 204r/1=016/104, 204r/2=016/105, *t. bälgülärindin* 114v/2=007/026, 215v/4=018/017, *t. bälgülärini* 161v/7=010/095, 34v/5=002/266, 75r/1=004/140, *t. bälgülärni* 22v/1=002/187, *t. bilür* 136v/8=008/060, 143v/1=009/042, 184r/1=013/008, *t. birlä* 71v/6=004/109, 83r/7=005/033, 97r/2=006/019123r/9=007/128, 145v/3=009/065, 147r/2=009/075, 195v/6=015/096, 207v/5=017/022, 208v/9=017/039, 217v/7=018/039, *t. bitigi+* 61r/7=004/024, 138v/1=008/075, 85v/7=005/044, *t. bitir* 68r/1=004/081, *t. buyruḳı* 25r/3=002/210, 43r/2=003/049, 43r/3=003/049, 51v/6=003/145, *t. çıḳarıġlı* 145v/2=009/064, *t. dästūrı birlä* 162r/4=010/100, 31v/6=002/249, 31v/8=002/251, 54r/7=003/166, *t. dīni+* 16r/8=002/138, 46r/6=003/083, *t. dostları* 75r/8=004/142, *t. dostu* 32v/8=002/257, *t. düşmanını* 136v/8=008/060, *t. ʿahdi+* 9v/7=002/080, 185r/8=013/020, 202v/8=016/091, 203r/7=016/095, *t. eḏgülüklärini* 119v/7=007/074, *t. älgindä bärür* 45r/5=003/073, *t. ärkligligni* 31v/9=002/251, 33r/3=002/258, *t. ärür* 58r/1=004/001, *t. eşitgän körgän* 74r/8=004/134, *t. äwiŋä* 92r/3=005/095, *t. fażlı* 68r/5=004/083, *t. färmānı* 8v/2=002/067, *t. färmānladı* 114v/7=007/028, *t. färmānlamas* 114v/7=007/028, *t. ḫoşnūdluḳı+* 34r/9=002/265, 35r/9=002/272, 72r/7=004/114, *t. ḥükm ḳılur* 187r/9=013/041, *t. ḥükmi birlä* 12v/3=002/102, *t. içindä* 102v/5=006/080, 16r/9=002/139, 188v/5=014/010, 198v/8=016/041, *t. işindin* 169r/7=011/073, *t. işlärni* 19v/4=002/167, *t. ḳatında* 37r/1=002/282, 39v/6=003/019, 44r/1=003/059, 54r/1=003/163, *t. ḳatındın* 41v/8=003/037, 45v/6=003/078, 50r/8=003/126, *t. ḳını+* 39r/1=003/011, 182r/9=012/107, 189v/7=014/021, *t. ḳıymas vaʿdälärḳa* 186r/9=013/031, *t. ḳızġut ḳılıġlı turur tanıġlılarnı* 138v/5=009/002, *t. kitābnı* 45v/7=003/079, *t. kizlänçüläri* 165v/6=011/031, *t. ḳorḳınçı* 67r/9=004/077, *t. kötürdi* 32r/4=002/253, *t. ḳulı* 224v/5=019/030, taŋrı ḳulı oġlanı "İsrailoğulları" *t. ḳulı oġlı* 89r/5=005/070, *t. ḳulı(nıŋ) oġlanı+* 10r/2=002/083, 25r/4=002/211, 30v/6=002/246, 6r/9=002/047, 81v/3=005/012, 83r/4=005/032, 89v/1=005/072, 93v/5=005/110, 122r/8=007/105, 124r/1=007/134, 124r/6=007/137, 124r/7=007/138, 161r/7=010/090, 161r/9=010/090, 161v/3=010/093, 206r/3=017/002, 206r/5=017/004, 213v/7=017/101, 214r/1=017/104, 232r/5=020/080, 230r/6=020/047, *t. künlärini* 188r/4=014/005, *t. mäzgītlärini* 13v/8=002/114, 140r/7=009/017, 140r//8=009/018, *t. mülkniŋ* 40v/2=003/026, *t. niʿmäti+* 28v/2=002/231, 119r/4=007/069, 188r/6=014/006, 190v/3=014/028, 191r/2=014/034, 202r/5=016/083, 204v/3=016/112, 204v/6=016/114, *t. nişānları+* 18v/4=002/158, 39v/8=003/019, *t. oġlanı+* 90r/3=005/078, *t. oġul ḳız tu(t)tı* 14r/3=002/116, *t. öz yarlıġını* 13r/8=002/109, *t. özindin* 40v/9=003/028, 41r/4=003/030, *t. raḥmäti+* 48v/2=003/107, 118r/3=007/056, 180v/7=012/087, *t. rūzīsindin* 7v/5=002/060, *t. saḳışı* 39v/8=003/019, *t. säriglilär birlä* 137v/3=080/066, *t. sipās ärür* 188v/9=014/011, *t. tapa* 35v/8=002/275, 36r/1=002/281, 53v/2=003/158, 53v/5=003/159, 97r/8=006/023, 198v/4=016/038, *t. tarta* 143r/9=009/042, *t. tilä-* 137v/4=008/067, 11r/3=002/090, 190v/2=014/027, *t. törüt(t)i* 189v/3=014/019, *t. turur* 62v/8=004/034, 184v/5=013/016, 192r/7=014/052, *t. üç turur* 89v/3=005/073, *t. üskindä* 9v/7=002/080, 11v4=002/094, 12v/6=002/103, 13v/1=002/110 26r/5=002/217, 69v/7=004/094, 74v/9=004/139, 105v/7=006/109, 107v/1=006/124, 123v/5=007/131, 130r/1=007/187, 133r/8=008/022, 136v/3=008/055, 140v//3=009/019, 140v//5=009/020, 142v/1=009/036, 149r/8=009/099, 154v/7=010/018, 203r/8=016/095, 203r/9=016/096, 227v/5=019/078, 228r/2=019/087, *t. üskindä turur* 74r/7=004/134, 192r/1=014/046, *t.*

üskindädin 87v/9=005/060, *t. üskindin* 9v/4=002/079, 10v/9=002/089, 12r/6=002/101, 57r/7=003/195, 57v/1=003/198, 57v/1=003/198, 67v/5=004/078, 132r/8=008/010, *t. üzä* 19v/7=002/169, 45r/9=003/075, 45v/6=003/078, 47r/6=003/094, 50r/2=003/122, 53v/6=003/160, 60r/6=004/017, 62r/6=004/030, 64v/5=004/050, 70v/2=004/100, 78r/2=004/169, 81v/2=005/011, 83r/8=005/023, 93r/1=005/103, 97r/5=006/021, 104r/2=006/093, 104r/5=006/093, 109r/6=006/140, 109v/8=006/144, 114v/8=007/028, 115v/5=007/037, 121r/4=007/089, 122r/7=007/105, 128r/8=007/169, 136r/3=008/049, 137r/2=008/061, 144r/6=009/051, 145r/1=009/059, 154v/5=010/017, 158v/7=010/059, 158v/8=010/060, 159v/4=010/068, 159v/5=010/069, 160r/2=010/072, 160v/9=010/085, 163v/1=011/006, 164v/4=011/018, 165v/3=011/029, 167v/8=011/056, 189r/1=014/011, 189r/3=014/012, 189v/5=014/020, 191r/9=014/038, 196r/9=016/009, 205r/1=016/116, 205r/1=016/116, 215r/9=018/015, 227r/3=019/069, 231r/1=020/061, *t. üzä yalġannı* 121r/2=007/089, *t. vaʿdäsi* 158v/1=010/055, *t. vaʿdäsini* 52r/8=003/152, *t. yādı birlä* 186r/2=013/028, 186r/2=013/028, *t. yalavaçı+* 11r/8=002/091, 14v/4=002/122, 78r/7=004/171, 107r/9=006/124, 147v/3=009/081, 151v/6=009/120, *t. yaraşturdı* 137r/5=008/063, *t. yaratıġını* 72v/6=004/119, *t. yarlıġı+* 12r/1=002/097, 166v/6=011/043, *t. yarlıġı birlä* 137v/3=080/066, 189r/1=014/011, *t. yarlıḳamaḳı birlä* 12v/9=002/105, *t. yarlıḳı birlä* 184r/5=013/011, 187r/5=013/038, *t. yarlıḳa-* 37v/1=002/284, *t. yarlıḳıŋa* 66r/4=004/064, 74v/7=004/137, 78r/1=004/168, *t. yazuḳları birlä* 38v/9=003/011, *t. yäri içindä* 168v/5=011/064, *t. yärindä* 119v/4=007/073, *t. yıġıġlarnı* 28r/5=002/229, *t. yıġıġlarını* 28r/3=002/229, 28r/7=002/230, *t. yıġmaḳı* 68r/7=004/084, *t. yolı* 102r/1=006/071, 103r/8=006/088, *t. yolı içindä* 18r/8=002/154, 22v/6=002/190, 23r/6=002/195, 26v/1=002/218, 33v/8=002/261, 34r/1=002/262, 39r/3=003/013, 51v/9=003/146, 54r/8=003/167, 54a/3=003/169, 66v/9=004/074, 67r/1=004/074, 67r/2=004/075, 67r/5=004/076, 68r/6=004/084, 68v/7=004/089, 69v/6=004/094, 70r/1=004/095, 70r/9=004/100, 87r/8=005/054, 137r/1=008/060, 138r/1=008/072, 143r/7=009/041, 145r/3=009/060, 147v/4=009/081, 151v/7=009/120, *t. yolıŋa* 187v/7=014/001, *t. yolında* 35v/1=002/273, 142r/7=009/034, *t. yolındın* 26r/4=002/217, 47v/4=003/099, 77r/4=004/160, 77v/9=004/167, 106v/3=006/116, 116v/9=007/045, 120v/5=007/086, 134v/3=008/036, 202v/2=016/088, *tägştürmäk t. sözläriŋä* 159r/6=010/064, *tiläsä ärdi t.* 186r/7=013/031, *tiläsä t.* 166r/3=011/034, 184r/5=013/011, 186v/5=013/033, 186v/5=013/033, *tiläyü t. ḫoşnūdluḳını* 24v/8=002/207, *tiläyür t.* 62r/2=004/028, *toḳışmas t. yolı içindä* 30v/9=002/247, *toḳışurlar t. yolı içindä* 150v/4=009/111, *toḳıyur t. mäṣällärini* 190r/8=014/025, *toḳuşalım t. yolı içindä* 30v/7=002/246, *toḳuşdı t. birlä yalavaçı birlä* 150r/5=009/107, *toḳuşuŋlar t. yolı içindä* 30v/3=002/244, *tutmaŋlar ekki t.* 199v/3=016/051, *tutmaŋlar t. bälgülärini* 28v/2=002/231, *tu(t)tı t.* 136r/7=008/052, *tutundı t. oġul ḳız* 159v/2=010/068, *urur t. mäṣällär* 185r/3=013/017, *üstärişürlär t. içindä* 184r/9=013/013, *yaġılaşsa t. birlä* 145r/9=009/063, *yandurdıŋızlar t. yolındın* 203r/7=016/094, *yapuşuŋ t. urġanıŋa* 48r/1=003/103, *yarat(t)ı t.* 27v/6=002/228, 129v/6=007/185, 199r/7=016/048, *yıġarlar t. yolındın* 135v/8=008/047, 164v/6=011/019, 187v/9=014/003 *yıġ<ḳ>aylar t. yolındın* 142r/6=009/034, *yüŋlüt(t)i t.* 137v/1=008/066, *t.+nıŋ* 18a/2=002/156, 23r/3=002/193, 55v/5=003/180, 59v/8=004/013, 60r/1=004/014, 66v/2=004/069, 91v/3=005/092, 96r/9=006/012, 108v/4=006/136, 119v/3=007/073, 133r/6=008/020,

159r/7=010/066, *bolsa t.+nıŋ* 108v/6=006/136, *bu t.+nıŋ iŋgäni* 168v/4=011/064, *ḳılalıŋ t.+nıŋ laʿnäti* 44r/5=003/061, *küḏäziglilär t.+nıŋ yıġıġlarını* 150v/9=009/112, *kälsä t.+nıŋ ḳını,* 98v/8=006/040, *ol t.+nıŋ āyätläri* 48v/2=003/107, *t.+nıŋ açuḳ ḥüccätläriŋä* 38r/5=003/004, *t.+nıŋ ʿahdi birlä* 45v/2=003/077, *t.+nıŋ ʿahdini buzarlar* 4v/5=002/027, *t.+nıŋ artuḳ äḏgülüki* 72r/5=004/113, *t.+nıŋ artuḳluḳı* 87r/9=005/054, *t.+nıŋ atı birlä* 38r/1=003/001, *t.+nıŋ āyātı* 47v/8=003/101, *t.+nıŋ āyātını* 49r/3=003/113, *t.+nıŋ āyātlarıŋa* 49r/1=003/112, *t.+nıŋ baçıġı* 111r/3=006/152, *t.+nıŋ bälgüläri* 226r/9=019/058, *t.+nın bälgülärini* 111v/4=006/157,136r/7=008/052, *t.+nıŋ bitigni* 12r/7=002/101, *t.+nıŋ dostları,* 159r/4=010/062, *t.+nıŋ äḏgü artuḳluḳı* 72r/2=004/113, *t.+nıŋ älgi* 88r/7=005/064, *t.+nıŋ fażlı* 8r/7=002/064, *t.+nıŋ gürūhı* 87v/3=005/056, *t.+nıŋ ḫazīnäläri* 99v/4=006/050, *t.+nıŋ ḫoşnudluḳı* 14r/3=002/115, *t.+nıŋ içindä* 142v/1=009/036, *t.+nıŋ işi* 64v/2=004/047, *t.+nıŋ kitābı* 40r/7=003/023, *t.+nıŋ köklär ärkligi* 56v/4=003/189, *t.+nıŋ köklär yärlär ärkligligi* 82v/3=005/017, *t.+nıŋ köni yolı* 14v/1=002/120, 45r/4=003/073, *t.+nıŋ laʿnäti* 19r/1=002/161, 46v/5=003/087,164v/6=011/018, *t.+nıŋ niʿmätini* 48r/2=003/103, 81r/3=005/007, 84r/1=005/020 *t.+nıŋ niʿmätlärini* 81v/1=005/011, *t.+nıŋ nişānlarıŋa* 40r/3=003/021, 44v/9=003/070, 47v/3=003/098, *t.+nıŋ oġlanları* 82v/5=005/018, *t.+nıŋ oġlı* 141v/6=009/030, 141v/7=009/030, *t.+nıŋ öḏ urmaḳı* 186r/9=013/031, *t.+nıŋ raḥmätindin* 180v/7=012/087, *t.+nıŋ sözläriŋi* 98r/8=006/034, *t.+nıŋ tägşürmäki* 104v/3=006/096, *t.+nıŋ turur* 129r/9=007/180, *t.+nıŋ ḳarġamaḳı* 116v/8=007/044, *t.+nıŋ ḳarġışı* 11r/2=002/089, *t.+nıŋ ḳını* 99r/9=006/047, *t.+nıŋ ḳoḏmışı* 169r/7=011/086, *t.+nıŋ niʿmätiŋä* 201r/5=016/072, *t.+nıŋ üskindin* 67v/4=004/078, *t.+nıŋ vaʿdä ḳılmaḳı* 73r/1=004/122, *t.+nıŋ vaʿdäsi* 216r/4=018/021, *t.+ŋıŋ yalvaçı* 126v/9=007/158, *t.+nıŋ yārī bergänläri* 43r/9=003/052, *t.+nıŋ yārī bermäki* 25v/7=002/214, *t.+nıŋ yarlıḳamaḳı* 169r/7=011/073, *t.+nıŋ yäri* 70r/5=004/097, *t.+nıŋ yıġıġlarını* 28r/3=002/229, *t.+nıŋ yıġmaḳı* 31v/9=002/251, *tägşürsä t.+nıŋ niʿmätin* 25r/5=002/211, *umarlar t.+nıŋ yarlıḳamaḳını* 26v/1=002/218, *uydı t.+nıŋ ḫoşnūdluḳıŋa* 53v/9=003/162, *uydılar t.+nıŋ ḫoşnūdluḳıŋa* 55r/2=003/174, *yär t.+nıŋ* 123r/9=007/128, *t.+nı* 24r/1=002/198, 24r/5=002/200, 24v/4=002/204, 27r/8=002/224, 30r/4=002/239, 41r/5=003/031, 56v/6=003/191, 66r/6=004/064, 71r/4=004/103, 71v/8=004/110, 75r/9=004/142, 87v/2=005/056, 103v/4=006/091, 105v/5=006/108, 106v/6=006/119, 135v/4=008/045, 167v/7=011/054, 192r/2=014/047, 202v/9=016/091, 213r/1=017/092, 214r/7=017/110, *ḳılurlar aḏın t.+nı* 195v/6=015/096, *ḳoḏtılar t.+nı* 145v/8=009/067, *yāḏ ḳılıŋlar t.+nı* 24r/9=002/203, *t.+ḳa* 1v/2=001/001, 3r/1=002/008, 3r/2=002/009, 8r/4=002/062, 10r/2=002/083, 4r/3=002/022, 12r/2=002/098, 13v/4=002/112, 14r/2=002/115, 16r/3=002/136, 16v/7=002/142, 19v/2=002/165, 20r/2=002/172, 20v/3=002/177, 22v/6=002/189, 23r/6=002/194, 23r/8=002/196, 23v/5=002/196, 24v/2=002/203, 27v/7=002/228, 28v/7=002/232, 29r/6=002/233, 30r/3=002/238, 30v/4=002/245, 31v/5=002/249, 34r/6=002/264, 37r/9=002/284, 37v/3=002/285, 39v/9=003/020, 41r/6=003/032, 44r/8=003/064, 46r/8=003/084, 47v/1=003/097, 47v/8=003/101, 48v/3=003/109, 48v/4=003/109, 48v/6=003/110, 49r/4=003/114, 4v/7=002/028, 50v/1=003/129, 50v/5=003/132, 51v/5=003/144, 52r/7=003/151, 52v/8=003/154, 52v/9=003/154, 54a/7=003/172, 55r/5=003/176, 55r/7=003/177, 57v/2=003/199, 57v/3=003/199, 57v/5=03/200, 63r/8=004/038, 64v/3=004/048,

65v/2=004/059, 65v/3=004/059, 65v/4=004/059, 67v/8=004/080, 68r/2=004/081, 72v/2=004/116, 73r/6=004/125, 73r/7=004/126, 74r/1=004/131, 74r/3=004/131, 74r/3=004/131, 74r/4=004/132, 74v/3=004/136, 74v/4=004/136, 74v/9=004/139, 75v/3=004/144, 75v/4=004/144, 76r/2=004/150, 76r/5=004/152, 77r/8=004/162, 78r/4=004/170, 78r/4=004/170, 78r/8=004/171, 78v/2=004/172, 78v/8=004/175, 81r/4=005/007, 81r/7=005/008, 81v/2=005/011, 81v/5=005/012, 82v/6=005/018, 84v/3=005/035, 86v/3=005/048, 87v/5=005/057, 87v/8=005/059, 89r/4=005/069, 89v/1=005/072, 89v/2=005/072, 90r/8=005/081, 91r/2=005/088, 92r/5=005/100, 93v/6=005/108, 93v/9=005/112, 95r/2=005/117, 95r/7=005/120, 95v/2=006/001, 98r/1=006/031, 99r/6=006/045, 100r/9=006/057, 102v/7=006/081, 105v/6=006/108, 105v/6=006/109, 110v/2=006/149, 112r/1=006/159, 112r/5=006/162, 116v/3=007/043, 127r/=007/158, 127r/2=007/158, 131v/3=008/001, 131v/4=008/001, 133r/4=008/013, 133r/5=008/013, 133v/1=008/024, 133v/7=008/027, 134v/9=008/039, 135r/2=008/041, 135v/4=008/046, 140r//9=009/018, 140v//1=009/018, 141v/4=009/029, 143v/3=009/044, 145r/7=009/062, 147r/5=009/076, 148r/9=009/090, 15r/4=002/126, 154r/1=010/010, 154v/7=010/018, 155r/2=010/020, 155r/8=010/022, 158v/1=010/055, 159r/7=010/065, 159v/8=010/071, 160v/8=010/084, 162v/1=010/104, 163r/7=011/004, 170v/4=011/088, 173r/4=011/123, 175r/3=012/023, 176r/9=012/037, 176v/2=012/038, 176v/6=012/040, 180r/2=012/079, 180v/5=012/086, 182r/8=012/106, 186r/5=013/030, 186r/7=013/031, 190v/4=014/030, 198v/1=016/036, 199r/8=016/048, 200r/2=016/060, 200r/5=016/062, 201r/7=016/074, 201r/9=016/075, 201v/3=016/077, 204r/3=016/106, 214r/9=017/111, 218r/4=018/044, 224v/1=019/026, 225r/1=019/035, 227v/9=019/085, 228r/4=019/091, 228r/4=019/092, 228r/5=019/093, 233v/7=020/108, *ärdilär t.+ḳa* 187v/1=013/042, *aymaḳıŋızlarnı t.+ḳa* 115r/9=007/033, *bir t.+ḳa* 15v/8=002/133, *bit(t)ük t.+ḳa* 43r/9=003/052, *boluŋlar t.+ḳa* 81r/5=005/008, *boyun süŋlär t.+ḳa yalavaçıŋa* 146v/2=009/071, *çıḳarlar t.+ḳa* 192r/4=014/048, *çıḳdılar t.+ḳa* 189v/5=014/021, *kämiştilär t.+ḳa* 202v/1=016/087, *kertgüŋünlär t.+ḳa* 55v/2=003/179, *kertgündi t.+ḳa* 140v//2=009/019, *kertgünmäslär t.+ḳa* 143v/5=009/045, *kertgünmäsmiz t.+ḳa* 90v/6=005/084, *kertgünsä t.+ḳa* 135r/3=008/041, *kertgünsälär t.+ḳa* 63r/9=004/039, *kertgünür t.+ḳa* 145r/6=009/061, 149r/7=009/099, *kertgünürlär t.+ḳa* 148r/3=009/086, *ḳıldılar t.+ḳa* 108v/3=006/136, *ḳıldılar t.+ḳa ortaḳlar* 186v/3=013/033, *ḳıldılar t.+ḳa ortaḳlar pärilärni* 105r/2=006/100, *ḳılurlar t.+ḳa ḳızlarını* 199v/7=016/057, *ḳılur mu t.+ḳa ortaḳlar* 184v/7=013/016, *ḳorḳunlar t.+ḳa* 137v/7=008/069, *sıġıngıl t.+ḳa* 203v/3=016/098, *sıġunur t.+ḳa* 224r/1=019/018, *tandılar t.+ḳa yalavaçıŋa* 144v/2=009/054, 147v/2=009/080, 148r/1=009/084, *t.+ḳa ḳavuşmaḳnı* 157v/6=010/045, *t.+ḳa ortaḳ ḳatmaḳım* 187r/1=013/036, *t.+ḳa säcdä ḳılur* 184v/3=013/015, *t.+ḳa sıġunur* 8v/3=002/067, *t.+ḳa turur* 179r/2=012/067, *t.+ḳa tutar* 24v/6=002/206 *t.+ḳa tutuşdı* 32v/7=002/256, *t.+ḳa yandurulur işlär* 135v/3=008/044, *tapıŋlar t.+ḳa* 63r/2=004/036, *tapınuŋlar t.+ḳa* 118v/7=007/065, 119v/2=007/073, 167r/9=011/050, *tapnuŋlar t.+ḳa* 118r9=007/059, 168r/7=011/061, 169r/4=011/084, *tapnuŋ t.+ḳa* 120v/1=007/085, *tapunmaŋlar bir t.+ḳa* 163r/4=011/002, *tapunmaŋlar t.+ḳa* 165r/6=011/026, *tapunmaslar t.+ḳa* 215r/9=018/016, 215r/9=018/016, *tapunsa t.+ḳa* 119r/5=007/070, *ulaşmaz t.+ḳa* 108v/5=006/136, *yanmaslar t.+ḳa* 89v/5=005/074, *t.+da* 58v/9=004/009, 62v/1=004/032, 66r/5=004/064, 71v/1=004/106,

71v/8=004/110, 80r/8=005/004, 83v/7=005/028, 91r/9=005/090, 136r/1=008/048, *t.+da aḏın* 4r/5=002/023, 94v/8=005/116, 96v/2=006/014, 98v/9=006/040, 99r/8=006/046, 100r/6=006/056, 101v/7=006/071, 105v/4=006/108, 106r/7=006/114, 115r/2=007/030, 124v/1=007/140, 13r/4=002/107, 130v/3=007/194, 141v/9=009/031, 157r/2=010/037, 157r/5=010/038, 159r/8=010/066, 162v/1=010/104, 164r/5=011/013, 164v/8=011/020, 171v/4=011/101, 218r/3=018/043, 225v/6=019/048, *t.+da aḏın dost* 101v/4=006/070, *t.+da aḏın dostlarıdın* 172v/2=011/113, *oḳırlar t.+da aḏın* 184v/1=013/014, *t.+da aḏın* 72v/6=004/119, 73r/3=004/123, 78v/6=004/173, 201r/5=016/073, *tutar t.+da adın* 19r/9=002/165, *tutmadılar t.+da aḏın* 140r//5=009/016,*t.+da aḏınḳa* 197r/3=016/020,199v/3=016/052, *tapnurlar t.+da aḏınḳa* 154v/6=010/018, *t.+da aḏınḳı* 32v/7=002/256,110r/3=006/145, 198v/1=016/036, 204v/7=016/115, *t.+da aḏınḳı tiläyin* 112r/6=006/164, *t.+da aḏınḳıdın* 68r/3=004/082, *t.+da aḏınḳını* 115v/8=007/037, *t.+da aḏınḳıḳa* 79v/7=005/003, *t.+da aḏınnı* 162v/3=010/106, *t.+da öŋinkä* 225v/8=019/049, *t.+da öŋinni* 227v/6=019/081, *t.+dın* 8r/1=002/061, 14v/2=002/120, 16r/8=002/138, 16v/4=002/140, 36r/5=002/279, 38v/8=003/010, 39v/2=003/015, 40v/8=003/028, 41v/2=003/039, 43r/6=003/050, 44r/6=003/062, 47v/9=003/102, 48v/9=003/112, 49r/1=003/112, 49r/8=003/116, 50r/3=003/123, 50v/3=003/130, 53v/1=003/157, 53v/2=003/159, 54r/1=003/162, 54a/6=003/171, 55r/2=003/174, 59r/8=004/011, 59v/7=004/012, 63v/5=004/042, 66v/4=004/070, 66v/8=004/073, 67v/6=004/079, 68v/4=004/087, 69v/3=004/092, 71r/8=004/104, 71v/4=004/108, 73r/2=004/122, 75r/4=004/141, 79v/6=005/002, 82r/7=005/015, 82v/1=005/017, 84v/8=005/038, 85r/7=005/041, 86v/8=005/050, 92r/7=005/096, 118r9=007/059, 118v/3=007/062, 119v/2=007/073, 133r/9=008/016, 137v/6=008/068, 138v/5=009/003, 150r/9=009/109, 150v/6=009/111, 151v/3=009/118, 156r/3=010/027, 165v/5=011/030, 168v/3=011/063, 171r/1=011/092, 178v/8=012/066, 179r/2=012/067, 179r/4=012/068, 180r/4=012/080, 180v/5=012/086, 181v/1=012/096, 186v/6=013/034, 187r/3=013/037, 199v/4=016/053, 204r/4=016/106, 224v/8=019/033, 225v/3=019/045, *bīzārlıḳ t.+dın* 138v/3=009/001, *ḫoşnūdluḳ t.+dın* 146v/5=009/072, *ḳorḳsa t.+dın* 133v/9=008/029, *ḳorḳsun t.+dın iḏisindin* 37r/7=002/283, *ḳorḳuŋlar t.+dın* 131v/3=008/001, 151v/4=009/119, 169v/5=011/078, 194v/9=015/069, *ḳorḳuŋlar t.+dın* 27r/8=002/223, *ḳorḳuŋlar t.+dın* 28v/4=002/231, *ḳorḳuŋ t.+dın* 36r/4=002/278, 37r/4=002/282, *saḳınsun t.+dın iḏisindin* 36v/3=002/282, *t.+dın aḏın* 89v/8=005/076, *t.+dın besrä* 45v/9=003/079, *t.+dın öŋin* 44r/9=003/064, *t.+dın yalavaçıdın ḳatıġlanmaḳ* 141r/3=009/024, *täŋäştürmäk t.+dın* 145r/4=009/060, *yarlıḳatu tiläŋlär t.+dın* 24r/4=002/199, *säniŋ t.+ıŋa* 15v/8=002/133, *anıŋ t.+sı* 206r/2=017/001, *atalarıŋ t.+sıŋa* 15v/8=002/133, *hārūn taŋrısıŋa* 231v/1=020/070, *ibrāhīmniŋ t.+sıŋa* 15v/8=002/133, *ismāʿīlniŋ t.+sıŋa* 15v/8=002/133, *isḥāḳnıŋ t.+sıŋa* 15v/8=002/133, *mūsā t.+sıŋa* 231v/1=020/070, *t.+lar* 227v/6=019/081, bolsa t.+lar 209r/3=017/042, *mäniŋ t.+larımda* 225v/4=019/046, *aḏın t.* 207v/5=017/022, *aḏın aḏın t.+lar* 176v/4=012/039, *anlarnıŋ t.+da aḏınḳı tapunġu* 33r/1=002/257, *olarnıŋ tapınġu t.+ları turur* 124r/9=007/138, taŋrı ʿahdini buz- "sözünden dönmek", *buzarlar t. ʿahdini* 185v/5=013/025, taŋrını aŋ- "Allah'ı anmak", *aŋdılar t.* 50v/9=003/135, taŋrı yarlıġı "Tanrı emri" *bälgürdi t. yarlıġı* 144r/1=009/048, tanrınıŋ üḏ urmaḳı "Allah'ın vaadi" *t. üḏ urmaḳı* 153r/7=010/004

ṭaŋrı "Allah, tanrı, ilah" bkz. taŋrı. *ṭ.* 45v/1=003/076, 45v/6=003/078, 47r/4=003/092, 147v/2=009/080

taŋrılıḳ "yalnız Allah'ın bilgisinde olan" (KB 6475, DLT-, ED 525a-b teŋrilig). *t.* 74r/9=004/135, 75v/6=004/146, 85v/6=005/044, 88r/6=005/063, 205v/6=016/127

taŋsuḳ "mükemmel, nefis" (KB 794, DLT-III 382, ED 525b taŋsuḳ). *t.* 220r/6=018/071

tanuḳ "tanık, şahit" (KB 15, DLT-I 18, ED 518b). *t.* 36v/6=002/282, 58v/4=004/006, 60r/3=004/015, 62v/4=004/033, 67v/7=004/079, 77v/8=004/166, 95r/3=005/117, 95r/4=005/117, 156r/7=010/029, 187v/3=013/043, 202r/6=016/084, 202v/4=016/089, 213r/6=017/096, 216r/9=018/022, *t.+lar* 15v/6=002/133, 16v/9=002/143, 36v/8=002/282, 47v/5=003/099, 74r/9=004/135, 85v/7=005/044, 109v/7=006/144, 159r/2=010/061, 164v/5=011/018, *t.+ları birlä* 10v/9=002/088, *t.+lardın* 36v/7=002/282, 46r/5=003/081, tanuḳ ber- "tanıklık etmek" *t. beriglilär* 140r/7=009/017, tanuḳ bol- "tanık olmak" *bol- t.* 16v/9=002/143, 77r/3=004/159, 108r/4=006/130, 93v/7=005/111, 167v/7=011/054, tanuḳ käldür-/kältür- "tanık getirmek" *käldür- t.* 202v/4=016/089, *käldür- t.+larıŋıznı* 110v/3=006/150, *kältür- (bir) t.* 63v/4=004/041, 63v/3=004/041, 164v/1=011/017, tanuḳ ḳıl- "tanık tutmak" *t. ḳıl-* 24v/4=002/204, 37r/4=002/282, 128v/4=007/172, 167v/7=011/054, tanuḳ ḳol- "şahit getirmek" *t. ḳol-* 60r/2=004/015, tanuḳ tik- "şahit tutmak" *t. tik-* 37r/3=002/282, tanuḳ tur- "tanık olmak" *t. tur-* 47v/4=003/098, 157v/8=010/046, tanuḳ(lar) tut- "şahit tutmak" *t. tut-* 218v/7=018/051, *tut- t.+lar* 51r/8=003/140, tanuḳ ur- "şahit bulundurmak" *t. ur-* 58v/4=004/006, tanuḳ oḳu- "şahit çağırmak" *oḳu- t.+larıŋıznı* 4r/5=002/023

tanuḳluḳ "şahitlik, tanıklık" (KB 386, DLT-I 503, ED 519b tanuḳluḳ). *t.+nı* 16v/4=002/140, 37r/1=002/282, 81r/5=005/008, *yaḳınraḳ t.+nı* 93v/5=005/108, *kizlämäs taŋrı t.+ını* 93v/1=005/106, *örtmäŋ t.+ını* 37r/8=002/283, *biziŋ t.+ımız* 93v/3=005/107, tanuḳluḳ ber- "şahitlik etmek" *t. ber-* 10r/7=002/084, 39v/5=003/018, 43v/2=003/053, 44v/1=003/064, 43r/9=003/052, 46r/5=003/081, 46v/4=003/086, 44v/9=003/070, 60r/3=004/015, 77v/7=004/166, 77v/8=004/166, 93r/6=005/106, 93v/4=005/107, 96v/9=006/019, 97r/1=006/019, 97r/2=006/019, 108r/5=006/130, 110v/4=006/150, 110v/4=006/150, 110v/5=006/150, 115v/8=007/037, 128v/5=007/172, 180r/7=012/081, 150r/6=009/107, 175r/8=012/026, *t. berigli+* 90v/5=005/083, 94v/2=005/113, 175r/8=012/026

tap "uygun, elverir, yeter" (KB 318, DLT-, ED 434a tap). *t.* 50r/4=003/124, 52v/6=003/129, 55r/1=003/173, 64r/4=004/045, 64r/4=004/045, 68r/2=004/081, 74r/5=004/132, 77v/8=004/166, 93r/2=005/104, 137r/6=008/064, 144v/9=009/059, 156r/7=010/029, 157r/4=010/038, 187v/3=013/043, 207r/3=017/014, 207r/7=017/017, 211r/3=017/065, 213r/6=017/096

tap- 1. "tapmak, hizmet etmek, kulluk etmek" (KB 1319, DLT-I 425, ED 435a 1 tap-). taŋrıḳa tap- "ibadet etmek" *t.-ıŋlar taŋrıḳa* 63r/2=004/036, 2. "ders almak" pänd tap- "ders almak" *pänd t.-ġaylar* 27r/3=002/221

tapa "-a/-e doğru" (KB C45, DLT-, ED 435b tapa). *t.* 4v/8=002/028, 4v/9=002/029, 17r/6=002/144, 22v/2=002/188, 23v/3=002/196, 25r/4=002/210, 40r/7=003/023, 40v/9=003/028, 42v/3=003/049, 43r/9=003/052, 47v/9=003/101, 65v/9=004/061, 66r/2=004/062, 70v/1=004/100, 93r/5=005/105, 98v/3=006/036, 98v/6=006/038,

98v/6=006/038 100v/8=006/062, 145r/1=009/059, 156r/9=010/030, 179v/1=012/073, 180r/7=012/081, 182v/1=012/108, 191v/6=014/043, 199v/7=016/056, 200r/6=016/063, 224r/6=019/023, 224v/2=019/027, 229r/8=020/022, 229r/9=020/024, *ağırlığ mäzgīt t.* 17v/7=002/149, 17v/9=002/150, *anıŋ t.* 6r/9=002/046, 18r/1=002/150, 37v/3=002/285, 65v/8=004/061, 77r/1=004/158, 78v/3=004/172, 78v/9=004/175, 82v/7=005/018, 92r/7=005/096, 100v/6=006/060, 133v/2=008/024, 158v/2=010/056, 166r/3=011/034, 167v/3=011/052, 17r/6=002/144, 170v/7=011/090, 186r/1=013/027, 186r/5=013/030, 187r/2=013/036, 187r/2=013/036, 188v/5=014/009, 195v/1=015/087, 203v/8=016/103, *anlar t.* 232v/8=020/089, 30v/1=002/243, *aşıŋ t.* 33r/9=002/259, *biziŋ t.* 225r/7=019/040, 233r/1=020/091, 55v/9=003/183, *bizniŋ t.* 157v/7=010/046, *bodunı t.* 232v/3=020/086, *ıddımız şämūdluğlar t.* 119v/2=007/073, *idiŋ t.* 66r/6=004/065,195v/4=015/092, 233r/7=020/097, *idimiz t.* 97v/9=006/030, *kün batışı t.* 20v/3=002/177, *kün tuğuşı t.* 20v/2=002/177, 223v/9=019/016, *mädyän t.* 169r/3=011/084, *mäniŋ t.* 43v/3=003/055, *mänim t.* 43v/5=003/055, *ot t.* 27r/1=002/221, *ölüm t.* 132r/1=008/006, *säniŋ t.* 37v/5=002/285, 205r/8=016/123, 224r/8=019/025, *şarabıŋ t.* 33v/1=002/259, *taŋrı t.* 35v/8=002/275, 36r/1=002/281, 53v/2=003/158, 53v/5=003/159, 97r/8=006/023, 198v/4=016/038, 39r/2=003/012, 27r/2=002/221, *yalavaçı t.* 70v/1=004/100, *yarlıķamaķ t.* 50v/6=003/133, *yaruķluķ t.* 32v/9=002/257

tapar "ecir" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.+larıŋıznı* 56r/5=003/185

tapğu "ibadet" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *sizlärniŋ t.+ŋuzlardın* 156r/8=010/029

tap(ı)n/tapın- "hizmet etmek, tapınmak" (KB 97, DLT-II 1140, ED 441b-442a tapın-). *t.-ur män* 162v/1=010/104, *t.-ur sän* 225r/9=019/042, *t.-ur* 124r/8=007/138,168v/1=011/062, *t.-ur miz* 1v/3=001/005, 15v/7=002/133, *t.-ur silär* 15v/7=002/133, 162v/1=010/104, *t.-ur mu silär* 89v/8=005/076, 162v/1=010/104, 169r/8=011/087, *t.-urlar* 154v/6=010/018, 201r/5=016/073, *t.-uŋlar* 95r/2=005/117, 105r/6=006/102, 198v/1=016/036, 225r/2=019/036, *t.-uŋlar idiŋizkä* 4r/1=002/021, *t.-uŋlar taŋrıķa* 119v/2=007/073, *t.-uŋlar taŋrıķa* 118r9=007/059, 118v/7=007/065, 167r/9=011/050, 168r/7=011/061, 169r/4=011/084, *t.-uŋlar aŋa* 153r/6=010/003, *t.-salar* 9r/7=002/075, *t.-uğlılar* 16r/9=002/138, *t.-ur ärdi* 119r/5=007/070, *t.-ur ärdi* 172r/5=011/109, *t.-ur ärsä silär* 204v/6=016/114, *t.-ur ärsälär* 20r/3=002/172, *t.-urlar ärdi* 225v/8=019/049, *t.-ur ärdilär* 188v/8=014/010

tapla- "kabul etmek, razı olmak" (KB 532, DLT-III 293, ED 440a tapla-). *t.-dım müsülmānlıķ dīnini* 80r/3=005/003, *t.-dılar* 148v/6=009/093, *t.-dılar bolmaķlardın* 148r/5=009/087, *t.-dıŋızlar olturmaķnı* 147v/8=009/083, *t.-ğaylar* 139v/1=009/008, *t.-sa* 233v/8=020/109, *t.-mayu* 184v/3=013/015, *t.-mağlı* 165v/2=011/028, *t.-mağlılar* 131v/9=008/005, 144r/2=009/048, 144v/3=009/054, *t.-mağu* 126v/5=007/157, *t.-madı* 193v/5=015/031, 234r/5=020/115, *t.-madılar ķatığlanmaķlarını tawarları birlä* 147v/3=009/081, *t.-mağay* 26r/2=002/216, *t.-mayu* 184v/3=013/015, *t.-mas män* 165v/3=011/029, *t.-masa silär* 60v/4=004/019, *t.-maslar* 200r/5=016/062, *t.-maķıŋız* 60v/4=004/019

taplamanç "yaman, " bkz. taplamançığ (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ķatığ t. ķın* 221r/9=018/087

taplamançığ "çirkin, uygunsuz, kötü" bkz. taplamanç (KB-, DLT-, ED-, WF-). *närsäni t.* 220r/9=018/074

taplan- "razı olmak, hoşnutluğa ermek; kabul edilmek, tanınmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-ġay sän* 235r/4=020/130, *t.-maduḳlar* 194v/4=015/062, *ärür t.-mamış* 208v/8=017/038, *t.-mamaḳ* 145r/8=009/062, *t.-maḳ üçün* 145r/8=009/062

taplanıl- "razı olunmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *yıġarlar t.-mas işdin* 146v/1=009/071, *ärdi t.-mış* 226r/5=019/055

taplat- "razı etmek" (KB-, DLT-II 341, ED 440b taplat-). *t.-maġıl düşmänlarḳa* 125v/7=007/150

tapuġ "hizmet, ibadet" (KB 97, DLT-I 373, ED 437a tapuġ). tapuġ ḳıl- 1. "kurban sunmak" *tafnaġu t. ḳıl- t. tapuġ* 83v/4=005/027, tapuġ ḳıl- 2. "hizmet etmek" 147r/7=009/079, 173r/5=011/123, 227v/7=019/082, tapuġ yol "hizmet yolu" *t. yolın* 15v/1=002/129

tapun- "hizmet etmek" (KB 97, DLT-II 1140, ED 441b-442a tapın-). *t.-dı butḳa* 88r/2=005/060, *t.-ġıl* 226v/8=019/065, 229r/2=020/014, *t.-ġıl idiŋkä* 195v/8=015/099, *t.-uŋlar* 89v/1=005/072, *t.-sa miz taŋrıḳa* 119r/5=007/070, *t.-salar bir idikä* 142r/1=009/031, *t.-uġlılar* 150v/7=009/112, *t.-ur ärdi* 172r/5=011/109, *t.-maġay silär* 10r/2=002/083, *t.-maġay ärdimiz* 198r/7=016/035, *t.-maġıl yäkkä* 225v/1=019/044, *t.-maŋlar* 207v/5=017/023, *t.-maŋlar bir taŋrıḳa* 163r/4=011/002, *t.-maŋlar taŋrıḳa* 165r/6=011/026, *t.-mas män* 162r/9=010/104, *t.-mas silär* 176v/4=012/040, *t.-maslar* 172r/5=011/109, *t.-maslar taŋrıḳa* 215r/9=018/016, *t.-mas ärdiŋizlär* 156r/6=010/028, *t.-maḳım* 187r/1=013/036, *t.-maḳımdın* 100r/6=006/056, *t.-maḳḳa* 40v/2=003/026, 222v/9=018/110, *anıŋ t.-maḳıŋa* 226v/9=019/065, *t.-maḳımızdın* 191r/4=014/035, *yıġar t.-maḳımızdın* 168v/1=011/062, *t.-maḳıŋızlar* 176v/6=012/040, künkä/küŋkä tapunġanlar "Sabiiler, Hz. İbrahim'in dinini devam ettiren eski bir topluluk, Babil'de yaşayan ve yarı Hristiyan olan bir mezhep müntesipleri, Hz. Yahya'nın tâbilerine benzerler" *küŋkä t.-ġanlar* 8r/4=002/062, 89r/3=005/069, taġda tapunġanlar "rahip" *taġda t.-ġanlardın* 142r/5=009/034

tapunġu "ilâh, tanrı, put" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *anlarnıŋ taŋrıda adınḳı t.* 33r/1=002/257, *ḳılġıl t. taŋrı* 124r/8=007/138, *t. ididä adın* 118v/7=007/065, *t. idiläri* 102r/6=006/074, *t.+ḳa* 32v/7=002/256, 215r/7=018/014, *t.+dın* 131v/9=007/206, *t.+lar* 91r/9=005/090, *tu(t)tılar t.+lar* 215r/8=018/015, *t.+lardın* 198v/1=016/036, *t.+ları* 171v/4=011/101, *olarnıŋ t.+ları turur* 124r/9=007/138, *t.+larıŋnı* 123r/7=007/127

tar "dar" (KB-, DLT-III 97, ED 528a tar (d-)). *t.* 234v/5=020/124, *älgi t.* 29v/7=002/236, tar ḳıl- "daraltmak, kısmak" *ḳıl- köksin köŋlin t.* 107v/3=006/125

tar- "bölmek, ayrılık sokmak, ihtilâfa düşürmek" (KB-, DLT-III 180, ED 529a tar-). *t.-maḳ mü'minlär ara* 150r/4=009/107

taraşıḳ "ihtilâf, ayrılık", bkz. taraşuḳ (KB-, DLT-, ED-, WF). taraşıḳ bol- "ihtilâfa düşmek" *t. bol-* 76v/9=004/157

taraşuḳ "ihtilâf, ayrılık", bkz. taraşıḳ (KB-, DLT-, ED-, WF). taraşuḳ bol- "ihtilâfa düşmek" *t. bol-* 205v/2=016/124

tarı- "ekmek" (KB-, DLT-III 262, ED 532b tarı-). *t.-ġay silär* 177r/9=012/047

tarıġ "ekin, bitki, buğday, tane, tohum, zahire" (KB 4476, DLT-I 19, ED 537b tarıġ). *t.* 108v/9=006/138, 178v/7=012/065, *täwä yüki t.* 179v/1=012/072, *ḳıldımız t. äkin*

217r/9=018/032, *t.+nı* 196v/2=016/011, *t.+ḳa* 179v/1=012/072, *t.+ḳa suw tutmış* 8v/9=002/071, *t.+dın* 108v/4=006/136, *t.+lardın* 183v/1=013/004

tarıġçılıḳ "tarım, ziraat" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.+nı* 24v/5=002/205

tarıġlaġ "tohum ekilecek yer, tarla (metinde) nikâhlı eş" (KB 1393, DLT-I 496, ED 541b tarıġlaġ). tarıġlaġıŋızlarḳa käl- "hanımlarınıza yaklaşmak" *käliŋlär t.+ıŋızlarḳa* 27r/7=002/223, tarıġlaġ tur- "ekilecek yer, (metinde) eş tutmak" *t. tur-* 27r/7=002/223

tarıġsız "ziraat yapmaya uygun olmayan yer" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.* 191r/6=014/037

tarıl- "ayrılmak, düşman olmak" (KB-, DLT-, ED 547a tarıl-). *t.-maŋ* 48r/2=003/103

tarıt- "daraltmak, sıkıntıya sokmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *köksüŋ köŋlüŋ t.-ur* 195v/7=015/097, yärni tarıt- "çekmek, uzatmak" *yärni t.-(t)ımız* 193r/4=015/019

tar(ı)ḳ- "uzaklaşmak, uzak olmak" (KB-, DLT-II 115, ED 540b tarık-) *t.-arlar* 97v/3=006/026

tarlıḳ "darlık, sıkıntı" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *t.* 29v/5=002/236, 30r/7=002/240, 73v/4=004/128, 148v/2=009/091, *t. birlä* 123v/3=007/130, *t.+da* 50v/7=003/134, köŋül tarlıḳı içindä bol- "kederlenmek" *bol- köŋül t.+ı içindä* 205v/6=016/127

tart- 1. "çekmek, alıp çıkarmak" (KB 86, DLT-III 426, ED 534b tart-). *t.-ar sän* 40v/3=003/026, *t.-(t)ı çözdi kärdi yärni* 183r/7=013/003, *t.-(t)ı älgini* 122r/9=007/108, *t.-ıŋlar* 208v/4=017/035, *t.-sa miz* 163v/8=011/009, *t.-ıp çıḳarġay miz* 194r/4=015/047, 2. "göz dikmek" *uzunçura t.-maġıl ekki közüŋni* 195v/1=015/088, 3. "ölçmek" *t.-maḳ* 113r/2=007/008, 4. "değer" *t.-maḳnı* 222v/2=018/105, öç tart- "öç almak" *öç t.-ar* 92r/5=005/095, *öç t.-maḳ almaḳ idisi* 192r/3=014/047, til tart- "dil çıkarmak" *t. t.-ar* 129r/2=007/176; tartıp aḳıt- "fışkırtmak" *t.-ıp aḳıtmaḳ* 212v/9=017/091, *t.-ıp aḳıtsa sän* 212v/8=017/091,

tartġu "tartı, ölçü" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *kimnüŋ aġır bolsa t.+ları* 113r/3=007/008, *yüŋül bolsa t.+ları* 113r/3=007/009

tartıl- "tartılmak, ölçülmek" (KB-, DLT-II 229, ED 536b tartıl-). *t.-mış* 193r/5=015/019

tartış- "tartışmak, ayrılığa düşmek" (KB-, DLT-I 230, ED 537a tartış-). *t.-tıŋız* 52r/9=003/152, *t.-ġay ärdiŋizlär* 135r/9=008/043, *t.-maŋlar* 135v/5=008/046

tartışıḳ "anlaşmazlık, uyumsuzluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-) tartışıḳ bol- "anlaşmazlığa düşmek" *t. bol-* 20v/1=002/176, 25v/1=002/213, 25v/1=002/213, 25v/3=002/213, 32r/7=002/253, 86v/3=005/048, 112r/9=006/164, 154v/9=010/019

tartın- "arzulamak, elde etmeye çalışmak, ısrarla istemek" krş. tartna- (KB-, DLT-II 240, ED 536b- tartın-). *t.-ġay oḳ miz* 178r/8=012/061

tartna- "arzulamak, elde etmeye çalışmak, istemek (kadının erkeğe olan cinsel isteği)" krş. tartın- (KB-, DLT-II 240, ED 536b- tartın-). *t.-r yigitni özindin* 175v/4=012/030, *t.-dım* 175v/9=012/032, 177v/6=012/051, *t.-dı* 175r/2=012/023, 175r/7=012/026, *t.-dıŋızlar yūsufnı özindin* 177v/4=012/051

taru- "daralmak, sıkışmak" (KB 448, DLT-III 262, ED 532b taru- (daru-)). *t.-dı* 151v/2=009/118, 169v/2=011/077, *t.-dı silär* 141r/6=009/025, *t.-ġlı turur* 164r/2=011/012, *t.-dı ärsä* 151v/2=009/118, *t.-p kököüzläri* 69r/1=004/090

tarut- "daraltmak" (KB-, DLT-II 302, ED 536a tarut-(d-)). *t.-ur* 30v/5=002/245, 185v/8=013/026, 208r/5=017/030

1 taş "dış" (KB 2213, DLT-II 74, III 152, ED 556b 1taş (?daş)). taş yorır ʿarab "bedevî, göçebe Arap" *t. yorır ʿarab+* 149v/3=009/101, 149r/4=009/097, 148r/9=009/090, 149r/6=009/098, 149r/7=009/099, 151v/5=009/120

2 taş "taş; kaya" (KB 212, DLT-I 135, ED 557a 2taş (?daş)). *t. birlä* 41v/5=003/036, *t. mäŋzägi* 34r/6=002/264, *t. yarılur* 9r/5=002/074, 9r/5=002/074, *t.+nı* 7v/3=002/060, 127r/5=007/160, *t.+tın* 211r/7=017/068, *t.+tın yağmur* 120r/9=007/084, *t.+ın urup* 170v/9=011/091, *sığındımız ḳorum t.+ıŋa* 219v/7=018/063, *t.+lar* 4r/7=002/024, 9r/4=002/074, *yağdurğıl t.+lar kökdin* 134r/6=008/032, batığdın taş "kumlu çamurun pişirilmesiyle elde edilmiş taş" *yağdurdımız t.+lar batığdın* 195r/3=015/074, tupraḳdın taş "kumlu çamurun pişirilmesiyle elde edilmiş taş" *yağdurdımız t.+lar tupraḳdın* 169r/2=011/082, *t.+larda* 9r/5=002/074, 9r/5=002/074, taş bol- "taş olmak" *bol- t.+lar* 209v/5=017/050,

taş- "taşmak" (KB-, DLT- II 12, ED 559b taş-). *t.-dı yärdin suw tannur* 166v/1=011/040

taşla- "dışlamak, uzaklaştırmak" (KB-, DLT-II 294, ED 564b 1taşla-) *t.-ğay oḳ män* 225v/4=019/046, *t.-yu öldürgäylär silärni* 216r/2=018/020

taşlan- "sürülmek, kovulmak" (KB-, DLT-, ED-). *t.-mış sürülmiş yäkdin* 203v/3=016/098

taşra "dışarı" (KB, DLT-I 424, ED 565b taşra). taşra toḳı- "kovulmak, sürülmek, yalnız bırakılmak" *t. toḳı-* 87r/9=005/054, 175v/9=012/032, 181r/5=012/092, 190r/2=014/022, 190r/2=014/022, 208r/5=017/029, *t. toḳığlınıŋ* 87r/9=005/054, taşra yıḳıl- "uzaklaştırılmak" *t. yıḳıl-* 208v/9=017/039

taşur- "taşırmak" (KB-, DLT-II 78, ED 566a taşur-). *t.-duḳı* 186v/4=013/033

tat- "tadına bakmak, tatmak" (KB 4466, DLT-, ED 449b tat- (?da:d-)) *t.-ğay silär esizlikni* 203r/6=016/094, *t.-ıŋlar anı* 142r/9=009/035, *t.-ıŋlar küyürgän ḳınnı* 55v/8=003/181, *t.-ıŋlar küydürgän ḳınnı* 136r/5=008/050, *t.-ıŋlar mäŋgü ḳınnı* 158r/6=010/052, *t.-ıŋlar ot ḳını tamuğ ḳını* 133r/6=008/014, *t.-ıŋlar ḳınnı* 97v/9=006/030,116r/5=007/039, 134v/1=008/035, *t.-sun* 92r/4=005/095, *t.-(t)ılar ḳatığlıḳımıznı* 110v/1=006/148, *t.-(t)ılar ärsä yığaçnı* 114r/3=007/022

tatur- "tattırmak" (KB-, DLT-II73, ED 459b ta:tur:- (?da:dur-) *t.-dı aŋa taŋrı açlıḳ käḏimni* 204v/3=016/112, *t.-ğay miz anlarḳa ḳınnı ḳatığ* 159v/6=010/070, *t.-sa ämäriŋizlärkä* 101r/5=006/065, *t.-sa miz aŋar eḏgülük* 163v/9=011/010, *t.-sa miz kişilärkä soyurḳamaḳ* 155r/3=010/021, *t.-sa miz kişilärkä bizdin yarlıḳamaḳ* 163v/8=011/009, *t.-ğay ärdimiz* 211v/7=017/075

tatğu/tatḳu "tat, lezzet" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.+sı ol ölümni* 56r/4=003/185, *t.+ları üçün* 65r/5=004/056

tatlığ "tatlı, lezzet" (KB-, DLT-I 45, ED 454a tatığlığ). tatlığ ye- "afiyetle yemek" *ye- siŋgän t.* 58r/7=004/004

taw- "ansızın hareket, his olmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-ur* 98r/2=006/031

tawar "mal" bkz. tıwar (KB 485, DLT-I 234, ED 442b tavar (d-)). *t.* 114v/2=007/026, 218r/6=018/046, 227v/4=019/077, *t.+dın* 31r/4=002/247, *yeyürlär t.+ını* 59r/1=004/010,

yawumaŋlar atasızlar t.+ıŋa 111r/1=006/152, *t.+ın (vasıta)* 217v/2=018/034, 217v/7=018/039, *t.+lar* 161r/4=010/088, *t.+lar birlä* 206r/9=017/006, *t.+lar ḳazġandıŋızlar* 141r/2=009/024, *t.+lardın* 108v/4=006/136, *äksüklüg t.+lardın* 18v/1=002/155, *erinçländilär ülük t.+ları birlä* 146r/3=009/069, *ḫoş kälmäsün t.+ları oġlanı ḳızları* 148r/2=009/085, *ḳatıġlandılar t.+ları birlä özläri birlä* 148r/6=009/088, *māl t.+ları içindä* 211r/1=017/064, *t.+ları birlä* 143v/4=009/044, *taplamadılar ḳatıġlanmaḳlarını t.+ları birlä* 147v/3=009/081, *t. tägşürgil t.+ları üzä* 161r/5=010/088, *t.+larını* 58v/3=004/006, 63r/7=004/038, 77r/5=004/161, *kişilär t.+larını* 142r/5=009/034, *yemäŋlär olarnıŋ t.+larını* 58r/2=004/002, *t.+larındın* 22v/3=002/188, 62v/5=004/034, *t.+larımız içindä* 169r/8=011/087, *t.+larıŋız* 133v/8=008/028, *silärniŋ t.+larıŋız birlä* 58r/3=004/002, *t.+larıŋız birlä* 61r/8=004/024, *t.+larıŋız içindä* 56r/6=003/186, *yämäŋlär t.+larıŋızını* 62r/3=004/029, tawar(ları)nı ber- "mallarını vermek" *ber- t.+larını* 58r/2=004/002, 58v/1=004/006, *ber- t.+nı* 20v/4=002/177, *ber- t.+ŋızını* 58r/7=004/005, 2. "ipek" *ḳalın t.+dın* 217r/6=018/031, *yufḳa t.+dın* 217r/6=018/031

tawışsuz "sessiz" bkz. tawuşsuz, tawuşsız (KB-, DLT-, ED 447b tavışsız). *t.+un* (vasıta) "ansızın" 182r/9=012/107

tawran- "uğraşmak, çalışmak" (KB-, DLT-II 240, ED 444b tavran:- (d-)). *t.-urlar* 83r/8=005/033

tawrat- "acele ettirmek" (KB 3662, DLT-II 330, ED 444a tavrat-(d-)). *t.-urlar* 88v/2=005/064, 169v/3=011/078

tawuş "ses, (metinde) gizli ses" (KB-, DLT-I 367, ED 446a). *t.* 228r/9=019/098

tawuşsız "sessiz" bkz. tawışsuz, tawuşsuz (KB-, DLT-, ED 447b tavışsız) *t.+ın* (vasıta) "ansızın" 129v/9=007/187

tawuşsuz "sessiz" bkz. tawışsuz, tawuşsız (KB-, DLT-, ED 447b tavışsız). *t.+un* (vasıta) "ansızın" 99r/6=006/044, 99v/1=006/047,121v/3=007/095

tayaḳ "değnek, baston, asa" (KB 4263, DLT-I 417, ED 568a tayaḳ). *mänim t.+ım turur* 229r/5=020/018, *urġıl t.+ıŋ birlä* 7v/3=002/060, 127r/5=007/160, *kämişgil t.+ıŋnı* 122v/8=007/117, *kämişti t.+ını* 122r/9=007/107, *t.+ları* 231r/7=020/066

tayan- "dayanmak; sabretmek" (KB 1332, DLT-III 191, ED 569b tayan- (dyan-)). *t.-ur män* 229r/5=020/018, *t.-durdı* 5v/3=002/036, *t.-ıġlılar* 217r/6=018/031, *arḳa t.-ıp olturġu* 175v/6=012/031

tayanmaḳ "sabır, sabretme" *t. tilä-* 53r/5=003/155

tayanġu "ikamet etme yeri, buluşma yeri" (KB-, DLT-III 380, ED 570a taya:ŋu). körklüg tayanġu orun "cennet" *körklüg t. orun* 217r/7=018/031, yawuz tayanġu orun "cehennem" *yawuz t. orun* 217r/3=018/029

taylan- "beğenilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-mışlar* 77r/6=004/162

tāzī "Arap" (KB 5809, AT 255, R 280). *t. tili* 203v/8=016/103, 234r/2=020/113

tāzīça "Arapça" (KB-, AT-, R-). *ıḏtımız anı t.* 187r/3=013/037, *indürdimiz oḳıġu t.* 173r/8=012/002

tāzä (F) "taze, bayat olmayan" (KB-, AT-, R 280). *t. yaş ätni* 196v/7=016/014

te- "demek, söylemek" (KB-, DLT-I 43, ED te-(de-)). *t.-dilär* 8r/1=002/061, 223r/1=019, *aysunlar t.-yü* 105v/1=006/105, *bälgürtälim t.-yü* 105v/1=006/105, *bu t.-yü* 123v/4=007/131, *ätsünlär t.-yü* 107r/7=006/123 *käçürsä t.-yü* 135r/6=008/042, *ḳılsunlar t.-yü* 123r/7=007/127, *küwäzlikin körsün t.-yü* 135v/7=008/047, *tatsun t.-yü* 92r/4=005/095, *tölänsün t.-yü* 130r/5=007/189, *yoḳatsun t.-yü* 135r/7=008/042, *tävbä ḳılsunlar t.-yü* 151v/3=009/118, *tölänsün t.-yü köŋülläriŋiz* 132r/7=008/010, *t.-p* 3r/9=002/014, 6v/1=002/048, 8v/6=002/069, 12v/7=002/104, 14r/4=002/117, 14r/5=002/117, 14v/6=002/123, 16r/7=002/137, 18r/8=002/154, 225r/2=019/035, 22v/4=002/189, 24v/6=002/206, 24v/7=002/206, 25v/1=002/213, 55v/7=003/181, 58v/2=004/006, 58v/4=004/006, 64v/6=004/050, 65r/4=004/055, 65v/8=004/061, 66r/8=004/066, 66v/5=004/070, 67v/7=004/079, 78r/8=004/171, 78v/1=004/171, 89r/7=005/071, 89v/3=005/073, 93r/2=005/104, 97r/2=006/019, 99v/5=006/050, 100r/1=006/053, 104r/8=006/094, 105v/1=006/105, 116v/5=007/043, 117r/2=007/046, 117r/6=007/049, 122v/7=007/117, 123v/1=007/129, 127r/9=007/161, 137r/3=008/062 142v/8=009/038, 146r/1=009/068, 148r/3=009/086, 154v/3=010/015, 156v/3=010/031, 159v/2=010/068, 164r/4=011/013, 165v/6=011/031, 165v/7=011/031, 166r/4=011/035, 141v/6=009/030, 141v/7=009/030, 188r/3=014/005, 189v/6=014/021, 191v/4=014/042, 192r/3=014/047, 194r/8=015/052, 195v/5=015/095, 196v/9=016/015, 197r/7=016/024, 198v/8=016/040, 205r/8=016/123, 209v/7=017/051, 215v/5=018/018, 216v/1=018/023, 217v/3=018/036, 223r/3=019/001, *t.-mädiŋ sän* 217v/7=018/039, *üküş t.-mäs* 192v/1=015/002, *t.-mäs ärsä silär* 181r/8=012/094, äsänlik te- "selâmlaşmak" *äsänlik t.-p* 169r/2=011/069, *äsänlik t.-mäk* 190r/6=014/023, lā ilāhā illa᾿llāh te- "Allah'dan başka tanrı yoktur demek" *lāilāhāilla᾿llāh t.-mäk* 228r/2=019/087, öf te- "öf demek, bıkkınlık göstermek" *öf t.-yü* 207v/6=017/023, sälām tämäk "selâmlaşmak" *sälām t.-mäk* 153v/9=010/010

täg "gibi" (KB 210, DLT-III 155, ED 475a -teg (d-)). *t.* 3v/3=002/017, 9r/4=002/074 24r/5=002/200, 41v/4=003/040, 56v/9=003/192, 59r/3=004/011, 66v/8=004/073, 67r/9=004/077, 73v/8=004/129, 81r/3=005/007, 93v/3=005/110, 107v/4=006/125, 135v/7=008/047, 136r/6=008/052, 136r/9=008/054, 140v//2=009/019, 146r/1=009/069, 190r/6=014/024, 190r/9=014/026, 191v/9=014/045, 200v/3=016/067, 211v/4=017/071, 224r/1=019/017, 233r/2=020/092, 234v/7=020/126, *anıŋ t.* 34r/5=002/264, 185r/7=013/019, 197r/1=016/017, 212v/5=017/088, *anlar t.* 133r/7=008/021, *baḳır äritmiş t.* 217r/2=018/029, *bälgülüg ḳılmış t.* 29v/6=002/236, *bir äwün mäŋzägi t.* 33v/8=002/261, *bolmaduḳ t.* 155v/7=010/024, *eşitgän t.* 165r/4=011/024, *icābät ḳılmış t.* 154r/1=010/011, *ʿīsā t.* 223r/2=019, *ḳılmışları t.* 198r/5=016/034, *körgän t.* 165r/4=011/024, *közsüz t.* 165r/4=011/024, *ḳulaḳı ağır t.* 165r/4=011/024, *kül t.* 189v/2=014/018, *mäŋzär t.* 128r/7=007/169, *ol köşig t.* 128v/2=007/171, *oḳımaduḳ t.* 154r/4=010/012, *oḳımaḳı t.* 206v/7=017/011, *suw t.* 155v/3=010/024, 218r/5=018/045, *tağlar t. ündädi* 166v/4=011/042, *urağut t.* 203r/1=016/092, *yağmur t.* 3v/5=002/019, *yaḏığlı t.* 184v/1=013/014, *yarat(t)ılar anıŋ yaratığı t.* 184v/7=013/016, *yılḳılar t.* 129r/8=007/179, *yüksär t.* 107v/4=006/125

täg- "değmek, dokunmak, ermek, erişmek, varmak; yaralanmak, ölmek; gücüne kavuşmak" bkz. teg- (KB 103, DLT-I 48, ED- 476a teg-(d-)). *t.-miş bolsa* 60v/7=004/021, *t.-di uluğluḳ* 41v/4=003/040, *t.-di* 155r/4=010/021, *t.-gäy* 107r/9=006/124, *oş t.-gäy*

125v/9=007/152, *suwka t.-sün täyü ağzıŋa* 184v/2=013/014, *t.-diŋ ök* 220v/1=018/076, *t.-diŋiz* 54r/5=003/165, *t.-sä* 18v/2=002/156, 66r/1=004/062, 66v/8=004/073, *t.-sä baş* 51r/6=003/140, *t.-sä bir ädgülük* 67v/3=004/078, *t.-sä bir tägigli iş* 144r/4=009/050, *t.-sä bir tägigli kadğu* 66v/6=004/072, 66v/7=004/072, *t.-sä edgülük+* 49v/7=003/120, 67v/6=004/079, 144r/3=009/050, *t.-sä esizlik+* 67v/4=004/078, 67v/6=004/079, *t.-sä kasurğa* 34v/5=002/266, *t.-sä uluğrak* 34v/4=002/266, *t.-sä yawuzluk* 49v/8=003/120, 212r/8=017/083, *t.-sä ziyān* 154r/3=010/012, 199v/4=016/053, *t.-sälär* 28r/8=002/231, 58r/9=004/006, *t.-sälär vaktlarıŋa* 29r/8=002/234, *t.-ümägäylär tünlä* 169v/8=011/081, *t.-ginçäkä tägi* 23r/9=002/196, 111r/2=006/152, 208v/3=017/034, 219v/4=018/060, *t.-ginçä tägi* 29v/3=002/235, *t.-igli* 196r/7=016/007, *t.-igli kadğu* 66r/1=004/062, *t.-igli* 93r/8=005/106, *ärmäs ol t.-igli* 184v/2=013/014, *t.-igli tururlar* 124r/2=007/135, *t.-gän* 54r/5=003/165, *t.-däçi* 169v/9=011/081, *t.-di ärsä* 221/2=018/090, 221/4=018/093, *t.-di ärsä küçiŋä* 175r/1=012/022, *t.-dilär ärsä* 219v/4=018/061, *t.-gäy ärdi* 137v/6=008/068, *t.-mäs* 14v/9=002/124, *t.-mäsä uluğ katralıġ yaġmur* 34v/2=002/265, *t.-mäkindä bizinkä* 87r/3=005/052, yüräki kapıŋa täg- "aşık olmak, gönül vermek, sevdalanmak" *anıŋ yüräki kapına t.-miş* 175v/4=012/030

teg- "değmek, dokunmak, ermek, erişmek, varmak" bkz. täg- (KB 155, DLT-, ED 476a teg- (d-)). *t.-är* 186r/8=013/031, *t.-är ülüşläri* 115v/6=007/037, *färmān t.-är* 152v/9=010, *t.-dim karılıkka* 223v/1=019/008, *t.-di* 51v/9=003/146, 52v/5=003/153, 54r/4=003/165, 54r/6=003/166, 163v/9=011/010, *t.- di baş* 54a/8=003/172, *t.-di çın* 169r/1=011/081, *t.-di kün batışığka* 221r/6=018/086, *t.-di katığlık* 25v/5=002/214, *t.-di kor ziyān* 121v/3=007/095, *t.-di nūḥ yalavaç bodunıŋa* 170v/5=011/089, *ziyānka t.-di* 154r/5=010/012, *sowukluk kar t.-di* 49r/9=003/117, *t.-dimiz vaktımızka* 107v/9=006/128, *t.-gäy* 99v/3=006/049, 148r/9=009/090, *t.-gäy ağrıtığlı kın* 167r/7=011/048, *t.-gäy ot* 172v/2=011/113, *t.-gäy öfkä kın* 125v/9=007/152, *t.-gäy ölüm* 67v/3=004/078, *t.-sä* 18v/2=002/156, 91v/9=005/094, 97r/1=006/019, 131v/3=007/201, 207v/5=017/023, *t.-sä bir tägigli iş* 144r/4=009/050, *t.-sä edgülük* 123v/4=007/131, *t.-sä esizlik* 123v/5=007/131, *t.-sä kor ziyān* 211r/4=017/067, 116r/2=007/038, *t.-sä ölüm* 93r/8=005/106, *tozu t.-sä* 34v/1=002/265, *tuprak t.-sä* 34r/7=002/264, *t.-sälär başlarıŋa* 221r/2=018/082, *t.-sälär atalmış vaktlarıŋa* 28v/5=002/232, *t.-ginçäkä tägi katığlıkıŋa* 208v/3=017/034, *t.-igli kadğu* 18v/2=002/156, *t.-mägäy sän tağka* 208v/7=017/037, *t.-mägäy ärdi esizlik* 130r/3=007/188, *t.-mäs* 194r/5=015/048, *t.-mäs biziŋkä* 144r/5=009/051, *t.-mäs suwsalık* 151v/7=009/120, *t.-mäsün ök* 133v/3=008/025, *suw t.-mädük kak yär* 215r/1=018/008, *t.-mäki uluğluk* 194r/9=015/054, *färyād t.-däçi* 190r/2=014/022, 190r/3=014/022

tegi "kadar" bkz. tägi (KB 24, DLT-III 237, ED 477b tegi (d-)). *akıtmakınça t.* 212v/7=017/090, *ançada t.* 60r/3=004/015 *ançaka t.* 22v/9=002/191, 55v/1=003/179, 56r/1=003/183, 58r/9=004/006, 66r/6=004/065, 136r/8=008/053, 184r/5=013/011, 225v/5=019/046, *atalmış vaktka t.* 124r/2=007/135, 163r/5=011/003, 188v/7=014/010, 191v/7=014/044, 200r/4=016/061, *atanmış vaktka t.* 36v/1=002/282, *ayğınçaka t.* 25v/6=002/214, *bälgürginçäkä t.* 143v/2=009/043, *bälgürtginçäkä t.* 151r/5=009/115, *bermäginçäkä tägi* 178v/8=012/066, *bildükmiş vaktka t.* 193v/8=015/038, *bilginçäkä t.*

63v/7=004/043, *bir üdka t.* 162r/2=010/098, *bir vaktka t.* 5v/5=002/036, 114r/9=007/024, *bir yılka t.* 30r/6=002/240, 176r/5=012/035, *bolğınçaka t.* 162r/3=010/099, *çıkğınçaka t.* 83r/5=005/022, *çignäkläriŋizkä t.* 80v/6=005/006, *ekki topuklarğa t.* 80v/6=005/006, *erinçlänmäk bir vaktka t.* 202r/2=016/080, *hükm kılğınçağa t.* 162v/9=010/109, *kertgünginçä t.* 26v/8=002/221, *kälginçägä t.* 100v/7=006/061, 186r/9=013/031, 195v/8=015/099, *kältürginçägä t.* 13r/8=002/109, *kıyāmät künkä t.* 82r/4=005/014, 88v/1=005/064, *kıyāmät künikä t.* 210v/7=017/062, *kirginçägä t.* 116r/7=007/040, *kopmak künikä t.* 128r/2=007/167, *körginçäkä t.* 161r/5=010/088, *künkä t.* 193v/8=015/036, *mäniŋ söz aymağınçaka t.* 220r/4=018/070, *tägginçäkä t.* 23r/9=002/196, 111r/2=006/152, 208v/3=017/034, 219v/4=018/060, *tägginçä t.* 29v/3=002/235, *tün karaŋkulukıŋa t.* 212r/2=017/078, *tünkä t.* 22r/8=002/187, *uvunğınçaka t.* 137v/4=008/067, *urulmış vaktka t.* 193v/7=015/035, *üzginçä käsginçäkä t.* 120v/8=007/087, *vaktka t.* 129v/9=007/187, *yakın vaktka t.* 67v/1=004/077, *yesün t. yaraşınça* 58v/3=004/006, *yorır atalmış vaktka t.* 183r/6=013/002

tägi "kadar" bkz. tegi *ançaka t.* 60r/8=004/018, 121v/2=007/095, *künkä t.* 113v/2=007/014, *tägginçäkä t.* 219v/4=018/060, *vaktlarıŋa t.* 139r/1=009/004

tegin "değin, kadar" *kıyāmät küniŋä t.* 43v/5=003/055

teg(i)r- "değdirmek, dokundurmak" (KB-, DLT II 82, ED 485a-b tegür-). älig teg(i)r- "cinsi münasebette bulunmak" *älig t.-iŋlär* 22r/6=002/187,

tägiş- "bırakmak, sunmak" (KB 2375, DLT-II 105, ED 487b tegiş-). *t.-sälär silärkä elläşmäk* 69r/3=004/090

tägiştür- "değiştirmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-mäk taŋrı sözläriŋä* 159r/6=010/064

tegmä "her, her bir, türlü türlü; herkes" bkz. tägmä (KB A18, DLT-, ED 482a tägmä). *t.* 17v/6=002/148, 168r/5=011/059,179v/7=012/076, 188r/5=014/005, 219r/2=018/054, *kältürsün t. türlüg cādūlarnı* 122v/3=007/112, *kirgäylär t. kapuğdın* 185v/4=013/023, *kötrür t. tişi* 184r/1=013/008, *ol t.* 163r/7=011/004, *olturmaŋlar t. yolda* 120v/4=007/086, *t. bağışı* 133r/4=008/012, *t. bälgüni* 97v/2=006/025, *t. bir bodunka* 183v/9=013/007, *t. bir gürūhdın* 63v/3=004/041, *t. bir habär* 101r/7=006/067, *t. bir kapuğka* 194r/3=015/044, *t. bir kurlar* 108r/7=006/132, *t. bir orundın* 189r/9=014/017, *t. bir öz* 156r/8=010/030, *t. birisiŋä* 59r/5=004/011, *t. birni* 73v/9=004/130, *t. bodunnı* 211v/2=017/071, *t. busuğda* 139r/3=009/005, *t. el içindä* 107r/6=006/123, *t. ätöz* 112r/7=006/164, 187v/1=013/042, 229r/3=020/015, *t. ätöz üzälä* 186v/2=013/033, *t. ätözkä* 158r/8=010/054, 192r/6=014/051, 204r/9=016/111, 204v/1=016/111, *t. gürūh+* 105v/5=006/108, 116r/3=007/038, 157v/8=010/047, 158r/2=010/049, 187r/1=013/036, 198r/9=016/036, 202r/6=016/084, 227r/3=019/069, *t. kadğudın* 101r/3=006/064, *t. kämini* 220v/7=018/079, *t. kişi+* 127r/6=007/160, 207r/1=017/013, *t. mäzgīt katında* 114v/9=007/029, *t. mäzgīt üskindä* 115r/3=007/031, *t. närsä+* 56v/5=003/189, 62v/1=004/032, 62v/4=004/033, 82v/4=005/017, 82v/9=005/019, 99r/5=006/044, 102v/6=006/080, 105r/5=006/101, 105r/5=006/101, 106r/2=006/111, 105r/6=006/102, 111r/7=006/154, 121r/3=007/089, 125r/3=007/145, 135r/4=008/041, 143r/2=009/039, 168r/2=011/057, 184r/2=013/008, 193r/5=015/019, 207r/1=017/012, 218r/6=018/045, 221r/5=018/084, 230r/9=020/050, 233r/9=020/098, *t. orun+* 155r/8=010/022,

204v/2=016/112, *t. öḏ urmışḳa* 187r/6=013/038, *t. sürülmiş yäkdin* 193r/3=015/017, *t. täŋäştürmäk* 101v/5=006/070, *t. türlüg yämişlärdin* 183r/8=013/003, 196v/2=016/011, *t. ümmät içindä* 202v/4=016/089, *t. vaḳtda* 190r/7=014/025, *t. yalavaçḳa* 106r/3=006/112, *t. yämişlärdin* 34v/4=002/266, 118r/5=007/057, 200v/6=016/069, *t. yolı* 4r/9=002/025, 10v/7=002/087, 12r/4=002/100, 65r/5=004/056, 69r/5=004/091, 88v/2=005/064, 116r/1=007/038, 166r/7=011/038, *t.+kä* 86v/1=005/048

tägmä "her, her bir, türlü türlü" bkz. tegmä (KB A18, DLT-I 433, ED 482a tägmä). *t.* 3v/9=002/020, 5r/1=002/029, 7v/4=002/060 13r/2=002/106, 13r/8=002/109, 17r/9=002/145, 17v/5=002/148, 19r/7=002/164, 22r/3=002/187, 28v/4=002/231, 33v/6=002/260, 33v/8=002/261, 33v/9=002/261, 36r/1=002/276, 36r/1=002/281, 37r/5=002/282, 40v/1=003/025, 41r/2=003/029, 41r/2=003/030, 41v/6=003/037, 53v/8=003/161, 170v/5=011/089, 189r/7=014/015, 201v/5=016/077, 202v/5=016/089, 212v/6=017/089, 225v/8=019/049, *käldürüŋlär t. yalġançını* 160v/2=010/079, *kälsä t. bälgü* 161v/9=010/097, *kältürdi t. birisiŋä* 175v/6=012/031, *körsälär t. nişānını* 125r/6=007/146, *sınalurlar t. yıl içindä* 152v/2=009/126, *t. artuḳluḳ* 163r/6=011/003, *t. bir cüftdin* 166v/1=011/040, *t. bir närsä üzä* 68v/1=004/085, 68v/2=004/086, *t. bir öz* 56r/4=003/185, *t. bir toynaḳlıġnı* 110r/4=006/146, *t. biriŋä* 59v/5=004/012, *t. birni* 62v/2=004/033, *t. gürūh+* 115v/1=007/034, *t. närsä+* 73r/8=004/126, 79r/5=004/176, 92v/1=005/097, 95r/4=005/117, 95r/8=005/120, 96v/7=006/017, 125r/3=007/145, 126v/2=007/156, 138v/2=008/075, 151r/6=009/115, 152r/3=009/122, 164r/4=011/012, 182v/9=012/111 *t. yolı* 89r/6=005/070, 136v/4=008/056

tägrä "etraf, çevre, daire" bkz. tegrä (KB 4414, DLT-I 310, ED 485b tägrä). *t. täzginiglilärkä* 15r/2=002/125, *anıŋ t.+sindä* 103v/9=006/092, *t.+sindä tururlar* 151v/5=009/120, *silärniŋ t.+ŋizlärdä* 149v/3=009/101

tegrä "etraf, çevre, daire" bkz. tägrä *t.* 9v/8=002/081, 18v/5=002/158, *t. ḳapsar* 217r/2=018/029, *t. ḳapsadımız* 217r/8=018/032, *t.+ŋdin keçürgil* 53v/3=003/159, *anıŋ t.+si* 3v/3=002/017, *t.+sindä* 227r/2=019/068

tegrü "kadar" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ançaġa t.* 7r/4=002/055, *ançaḳa t.* 22r/7=002/187, 52r/9=003/152, *ewinä t.* 92r/3=005/095 *ḫarc ḳılıŋızçaġa t.* 47r/3=003/092, *vaḳtıŋa t.* 36v/9=002/282

tägrül- "erişilmek, dokunulmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *yarlıġ t.-ür sän* 195v/5=015/094, *fäṙyād t.-gäylär* 217r/2=018/029, *küç t.-sä* 75v/9=004/148, *t.-gäy ärdi* 155r/1=010/019, *küç t.-mägäylär* 73r/5=004/124, *küç t.-mäs* 64v/5=004/049, *ziyān t.-mäsün* 37r/3=002/282

tägşür- "değiştirmek" (KB-, DLT-, ED 488a,). *t.-ürlär anı* 21r/7=002/181, *t.-ürlär sözlärini* 64r/4=004/046, *t.-di* 7v/1=002/059, 127v/1=007/162, *t.-dimiz esizlik ornıŋa* 121v/2=007/095, *t.-dilär* 190v/3=014/028, *t.-gäy miz aḏın täriläri* 65r/5=004/056, *t.-gäy bir boḏunḳa* 143r/1=009/039, *t.-gil* 154v/1=010/015, *t.-gil tawarları üzä* 161r/5=010/088, *t.-sä* 13r/5=002/108, 21r/6=002/181, *t.-sä taŋrınıŋ niᶜmätini* 25r/5=002/211, *t.-sälär* 184r/5=013/011, *t.-sä miz bir bälgüni* 203v/5=016/101, *t.-sälär anı* 136r/9=008/053, *t.-ü mü tilär silär* 7v/8=002/061, *t.-üp* 218v/7=018/050, *t.-ügli* 98r/8=006/034,106v/1=006/115, 216v/6=018/027, *ärmädi t.-ügli* 136r/8=008/053, *t.-mäŋlär* 58r/2=004/002, *t.-mäs* 184r/5=013/011, *t.-mäz* 13r/1=002/106, *t.-mäk*

212r/1=017/077, *t.-mäk tişi* 60v/5=004/020, *taŋrınıŋ t.-mäki* 104v/3=006/096, *t.-mäkim* 154v/1=010/015, tägşürmäk tilä- "değiştirmeyi istemek" *tilä- tägşürmäk* 220v/9=018/081

tägşürül- "değiştirilmek" (KB 835, DLT-, ED 488a tägşürül-). *t.-ür yär* 192r/3=014/048, *t.-mäkdin* 212r/1=017/078

teg(ü)r-/tegür- "eriştirmek, ulaştırmak, değdirmek" bkz. tägür- (KB 31, DLT-I 355, ED 485b tägür-). *t.-ür män* 118v/3=007/062, 119r/1=007/068, 126v/1=007/156, 184r/8=013/013, *t.-ür* 162v/6=010/107, *tükäl t.-ür* 53v/8=003/161, *t.-ür miz yarlıḳamaḳımıznı* 178r/3=012/056, *t.-düm* 168r/1=011/057, *t.-düm idim yumuşlarını* 121r/9=007/093, *t.-düm ök silärkä idim yumuşını* 120r/3=007/079, *t.-di* 198r/5=016/034, *t.-sä* 86v/6=005/049, *t.-sä bir ädgülük* 96v/7=006/017, *t.-sä saŋa ḳor ziyān* 162v/5=010/107, *t.-sä saŋa* 96v/6=006/017, *t.-sä miz* 121v/9=007/100, *älig t.-sä silär* 63v/9=004/043, *t.-gil* 88v/7=005/067, 139r/6=009/006, 195v/5=015/094, *t.-ür ärdi* 188r/6=014/006, *t.-ürlär ärdi* 124v/2=007/141, *t.-mädiŋ anıŋ yumuşlarını* 88v/8=005/067, *ziyān t.-mägäylär* 55r/7=003/177, *ziyān t.-mäs* 49v/9=003/120, *boşasasa älig t.-mäsäŋizdä öŋdün* 29v/8=002/237, *älig t.-mäŋlär* 22r/8=002/187, *älig t.-mäsüg olarḳa* 29v/6=002/236, *ziyān t.-mäslär* 72r/3=004/113, *asıġ t.-mäk* 89v/8=005/076, *t.-mäk bälgülüg* 91v/5=005/092, *t.-mäk* 40r/2=003/020, 92r/3=005/099, *bu t.-mäk turur* 192r/7=014/052, *t.-mäk bir ḳın* 144r/7=009/052, *t.-mäk tiläsä* 14r/5=002/117

tegürmäklig "tebliğ etme, iletme" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t. bälgülüg t.* 198r/9=016/035, 202r/5=016/082, *säniŋ üzä t.* 187r/7=013/040,

tä'ḫīr (A) "erteleme" (KB-, AT-, R-). tä'ḫīr ḳıl- "ertelemek" *t. ḳıl-* 115v/1=007/034

täk "tek, bir" (KB 53, DLT-I 334, ED 475a1 tek). *är- t. köni.* 205r/6=016/120,

täk "dek, sessiz" (KB 53, DLT-I 334, ED 475a1 tek) täk turmaḳ "dek durmak, sessiz durmak" *t. turmaḳ* 224v/1=019/026

täkäbbürlük (A) "kibirlenmek, büyüklük taslamak" (KB-, AT 259, R 269). täkäbbürlük ḳıl- "kibirlenmek, büyüklük taslamak" *t. ḳıl-* 5v/1=002/034

täklīf (A) "birinden yapılması zor ve eziyetli bir iş isteme, davet, teklif" (KB-, AT-, R-). täklīf ḳıl- "mükellef tutulmak" *t. ḳıl-* 37v/5=002/286

täl- "delmek, uzunluğuna yarmak veya kesmek" (KB-, DLT-II 22, ED 490b tel (d-)). *t.-ä yırtılmış* 175r/9=012/027, *t.-ä yırtılmış arḳarudın* 175v/1=012/028

tälin- "delinmek" (KB-, DLT-II 22, ED 501a telin-(d-)). *t.-diŋ* 220r/6=018/071 ḳulaḳı tälinmiş "bahire, kulağı delinmiş" bkz ḳulaḳ. *bir ḳulaḳı t.-mişdin* 92v/9=005/103

tälim "çok, pek çok, fazla" (KB 166, DLT-I 44, ED 499b telim (d-)). *yazuḳ t. örtgän* 219r/9=018/058

tälwä "deli" (KB 295, DLT-I 426, ED 493a telve (d-)). *t. sän* 192v/5=015/006

tälwälig "delilik" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *t. turur* 129v/4=007/184

tämür "demir" (KB 3041, DLT-I 42, ED 508b temir (d-)). *kältürüŋlär t. egişini* 221/8=018/096, *t.+lär boluŋlar* 209v/6=017/050

tän (F) 1. "vücut, beden" (KB B43, A 261, R 284). *t. içindä* 31r/5=002/247, *t.+läri birlä* 138r/1=008/072, *öz t.+läri birlä* 70r/1=004/095, *t.+läriŋiz içindä* 37r/9=002/284, 2. "çoçuk" *t.+lärimizni* 44r/4=003/061, *t.+läriŋizni* 44r/4=003/061, 3. "kendi, nefis" *t.* 40v/1=003/025, 41r/2=003/030, 53v/8=003/161, *bir t.* 36r/1=002/281, *t.+kä* 37v/5=002/286, 51v/6=003/145, *t.+lärini* 64v/4=004/049, 4. "kişi, şahıs" *t.+ni* 230r/1=020/040, *öldürdüŋüzlär bir t.+ni* 9r/1=002/072

täŋ "denk, akran, eşit" (KB 7, DLT-III 355, ED 511a 1 täŋ (d-)). *anıŋ t.+i* 29v/7=002/236, 29v/7=002/236, 92r/4=005/095, *t.+inçä* 184r/2=013/008, *anıŋ t.+inçä* 184v/9=013/017, täŋ tuş "eşit" *t. tuş* 6v/2=002/048, 95v/3=006/001,110v/5=006/150, *t. tuşlar* 19r/9=002/165, täŋ tuş ḳıl- "eşitlemek" *ḳıl- t. tuş(lar)* 4r/4=002/022, 190v/4=014/030, täŋdä käç- "haddini aşmak, aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak" *t.+dä käç-* 10r/8=002/085, 28v/1=002/231, 23r/3=002/193, 76v/3=004/154,79v/5=005/002, 88r/5=005/062, 92r/1=005/094, *t.+dä käçiglilär+* 22v/7=002/190, 83r/7=005/032, 91r/2=005/087, 118r/2=007/055, 154r/5=010/012, 160r/6=010/074, täŋdä käçür- "haddini aşmak, aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak" *t.+dä käçür-* 22v/7=002/190, 98v/6=006/038,105v/5=006/108, 110r/3=006/145, 208r/1=017/026, 208r/2=017/026 208v/1=017/033, *t. käçrüglilär+* 106v/8=006/119, 208r/2=017/027, teŋdin/täŋdin käç- "haddini aşmak, aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak" *t.+din käç-* 161r/8=010/090, 8r/3=002/061, 8r/8=002/065, 20r/4=002/173, 21r/3=002/178, 23r/5=002/194, 23r/5=002/194, 23r/5=002/194, 28r/4=002/229, 28r/4=002/229, 91r/1=005/087, 93v/4=005/107, 120r/1=007/077, 127v/4=007/163, 127v/9=007/166, *t. käçiglilär* 139v/4=009/010, täŋdin käç(ü)r- "aşırıya kaçırmak, ölçüyü kaçırtmak" *t.+din käçür-* 62r/6=004/030, täŋ törüt- "denk yaratmak" *t. törütügli* 14r/4=002/117, 182r/2=012/101

ten- "denilmek" *bu sūrāḳa märyäm sūräsi t.-är* 223r/1=019

täŋäş- "denkleşmek, iki şey birbirine denk olmak" (KB 2695, DLT-III 393, ED 526b täŋäş- (d-)). *t.-ürlär mü mäŋzäkin* 165r/5=011/024, *t.-mäk* 86r/2=005/045

täŋäştür- "denkleştirmek" (KB 2695, DLT-III 393, ED-, WF). *t.-sä sän* 101v/5=006/070, *t.-sälär anıŋ sanını* 142v/5=009/037, *tegmä t.-mäk* 101v/5=006/070, *t.-mäk taŋrıdın* 145r/4=009/060

täŋäşig "denk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *tüz t.* 23r/4=002/194

täŋişmäk "karşılık, kısas" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bitildi silär üzä tüzlüg t.* 20v/9=002/178, *tüzlüg t. içindä* 21r/3=002/179

täŋiz "deniz" (KB B9, DLT-I 100, ED 527a täŋiz (d-)). *t.* 104v/4=006/097, 222v/6=018/109, *bolsa t. ḳıra* 222v/5=018/109, *ekki t. temäkikä* 219v/4=018/060, *ıḏtımız t. içindä* 124r/3=007/136, *t. awı* 92r/7=005/096, *t. içindä* 211r/4=017/066, 211r/5=017/067, 211r/8=017/069, 219v/5=018/061, 219v/8=018/063, 220v/6=018/079, 229v/6=020/039, 232r/3=020/077, 233r/8=020/097, *t. içindäki* 100v/3=006/059, *t. ḳaranḳuluḳlarındın* 101r/1=006/063, *uluġ t. ḳırıġıŋa* 229v/6=020/039, *yorıyur t. içindä* 19r/5=002/164, *yörütür t. içindä* 155r/6=010/022, *yöritsä t. içindä* 190v/9=014/032, *t.+ni* 6v/5=002/050, *ıldı t.+ni* 196v/6=016/014, *ör(t)ti t.+dä* 232r/4=020/078, *käçürdimiz t.+din* 161r/7=010/090, *t.+din käçürdimiz* 124r/7=007/138

täŋlä- "iki şeyi birbirine denklemek, anlaşmak" (KB 2532, DLT-I 427, ED 521b täŋlä- (d-)). *t.-di* 153v/1=010/005, *bälgürtüp t.-sä silär* 29v/9=002/237, *t.-p käsilmiş+* 61r/9=004/024, 61v/1=004/024

täŋläl- "belirlenmek, denkleştirilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-)). *ülüş t.-miş käsilmiş* 72v/4=004/118

tändürüst (F) "vücudu sağlam, sağlıklı kuvvetli" (KB-, AT-, R-). *t. turur* 8v/9=002/071

tänlig (F.+T) "tenli" (KB-, AT 262, R-). ala tänlig "alaca, hastalıklı" *ala t.+ni* 43r/2=003/049, *buzağu t.* 125v/1=007/148, 232v/7=020/088

täpä "tepe" (KB-, DLT-I 309, ED 436a töpü (töpö)). *bädük t.* 34v/1=002/265

täprä- "depremek, kımıldamak" (KB 834, DLT-III 277, ED 443b täprä-(d-)). *t.-mägäy miz* 233r/1=020/091, *t.-mäs män* 180r/5=012/080, 219v/3=018/060

täprämäk "depreme, hareket" yär täprämäki "deprem" *tu(t)tı yär t.+i* 120r/2=007/078, 121r/6=007/091,126r/6=007/155

täprän- "deprenmek, hareket etmek, kımıldanmak" (KB-, DLT-II 240, ED 444b tepren- (d-)). *t.-igli* 98v/5=006/038, 167v/9=011/056, *t.-igli yär içindä* 163v/1=011/006, *t.-iglilärkä* 2v/1=002

tépräniglig "hayvan, canlı" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *tınlığ t.+lärniŋ şärräräkki* 133r/8=008/022

täprätil- "depretilmek, sarsılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-dilär* 25v/6=002/214

tär "ter, (metinde) ücret, çalışana verilen para" (KB 4462, DLT-I 417, ED 528b ter (?d)). *t.* 81r/8=005/009, 103v/3=006/090, 122v/4=007/113, 133v/9=008/028, 140v//7=009/022, 206v/6=017/009, 220v/4=018/077, *bir t.+din* 182r/6=012/104, *mänim t.+im* 160r/1=010/072, *t.+läri* 8r/4=002/062, *t.+lärini* 61r/9=004/024, 78v/4=004/173, *t.+lärni* 80v/2=005/005, 203r/9=016/096, 203v/2=016/097, *kişi t.+ini* 217r/4=018/030, tärlärini ber- "ücretlerini vermek" *ber- t.+lärini* 76r/6=004/152, *ber- (uluġ) t.+lärini ṣävāb* 77r/9=004/162, 61v/5=004/025, tär ḳol- "ücret istemek" *ḳol- bir t.* 160r/1=010/072

ter- "derlemek, toplamak" (KB-, DLT-II 51, ED 529a ter- (d-). *t.-är* 93v/7=005/109, 193r/9=015/025, *t.-är miz* 97r/6=006/022, 107v/7=006/128, 156r/5=010/028, 157v/5=010/045, 227v/9=019/085, *t.-ärlär* 158v/5=010/028, 158v/5=010/058, *t.-miş turur* 228r/6=019/094, *t.-diŋ* 234v/6=020/125, *t.-di alnı* 230v/9=020/060, *t.-gäy* 78v/3=004/172, *t.-gäy ök* 68v/3=004/087, 96r/9=006/012, *t.-gäy miz* 218r/9=018/047, 233v/3=020/102, *t.-gäy ök miz* 227r/2=019/068, *t.-iŋlär alıŋızlarnı* 231r/4=020/064, *t.-ä yarlıḳadı* 195v/9=016, *taŋrı t.-igli* 75r/3=004/140, *t.-düküŋüzlär* 117r/5=007/048, *t.-gäy ärdi* 98v/1=006/035, saḳnuḳlarnı ter- "takva sahiplerini toplamak" *t.-är miz saḳnuḳlarnı* 227v/9=019/085

tärāzū (F) "ölçü aleti, terazi, tartı" (KB-, A-, R-). *t.+nı* 111r/2=006/152, äksüt- ülgülägüni tärāzū "ölçüyü ve tartıyı eksiltmek" *äksüt- ülgülägüni t.* 169r/5=011/084, tükäl ḳıl- ülgülägüni (taḳı) tärāzūnı "ölçüyü ve tartıyı adaletle yapmak" *tükäl ḳıl- ülgülägüni t.+nı* 120v/2=007/085, 169r/6=011/085

tergän- "savaşa çıkmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-sä silär* 69v/5=004/094

tergi "sofra" (KB 2549, DLT-I 429, ED 544a tergi). *bir t. aş* 93v/9=005/112, 94v/3=005/114

tergüçi "toplayıcı" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *ıdġıl t.+lärni* 122v/3=007/111

täri "cilt, deri" (KB-, DLT-I 70, ED 531a teri (d-)). *bışıp küysä t.+läri* 65r/5=004/056, *tägşürgäy adın t.+läri* 65r/5=004/056, *yılķılar t.+lärindin* 201v/8=016/080

ter(i)l- "derilmek, toplanmak" (KB1057, DLT-II 127, ED 547b teril- (d-)). *t.-ür silär* 92r/8=005/096, 102r/2=006/072, *t.-ürlär* 98v/6=006/038, *t.-gäy* 230v/9=020/059, *t.-sälär* 99v/6=006/051

terilgü "bir araya toplama" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *t. aŋar kişilär* 171v/7=011/103

tärk "tez, çabuk" (KB-157, DLT-I 350, ED 542b terk). *t.* 24r/9=002/202, 57v/4=003/199, 80r/8=005/004, 112v/2=006/165, 187r/9=013/041, 192r/6=014/051, tärkin (vasıta h.) "çabucak" *t. yandurġay miz* 229r/7=020/021; tärk bol- "terkedilmek" *t. bol-ġayy tamusıŋa* 226v/2=019/059, tärkräk "daha çabuk" *t.+räk* 100v/8=006/062, 155r/5=010/021

tärklät- "çabuklaştırmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-sä ärdi* 154r/1=010/011

ternäk "buluşma yeri, toplanma yeri" (KB-, DLT-I 477, ED 551b ternek (d-)). *t.+ikä ekki täŋiz* 219v/4=018/060

tärs "ters, güç olan" (KB-, DLT-I 348 ED 553a ters). *t.* 26r/1=002/216, *t. duşvär* 189v/5=014/020, *t. tutuġlılar bolsa* 121r/1=007/088

tärsā (F) "Hristiyan" bkz. tärsāk (KB-, AT 263, R-). *t.* 13v/2=002/111, 16v/3=002/140, 44v/5=003/067, *t.+lar* 8r/3=002/062, 13v/5=002/113, 13v/5=002/113, 14r/9=002/120, 16r/2=002/135, 89r/4=005/069

tärsāk (F) "Hristiyan" bkz. tärsā (KB-, AT-, R-). *t.+lär* 82v/4=005/018, 90v/2=005/082, 141v/7=009/030, *t.+lärni* 86v/9=005/051, *t.+lärmiz* 82r/2=005/014,

tärslik "terslik, güçlük, zorluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.* 220r/8=018/073, *t.+in* 107v/3=006/125, *çıķmas t.+in* 118r/7=007/058, terslik ķıl- "güçlük çıkarmak" *ķıl- t.* 81r/1=005/006

täsbīḥ (A) "Allah'ı noksan sıfatlarından tenzih etme, yüceltme" (KB-, AT-, R-). täsbīḥ ķıl- "Allah'ı noksan sıfatlarından tenzih etmek" *t. ķıl-* 229v/3=020/033, 235r/2=020/130, 235r/3=020/130, 223v/4=019/011

tätril- "çevrilmek, (metinde) doğru olandan ayrılıp yanlış olana katılmak" (KB-, DLT-II 229, ED 460a tetrül-). *t.-ü bir gürūhķa* 133r/8=008/016

tätrü "ters, yanlış" (KB 1902 DLT-I 420, ED 459a tetrü). *t. mü miz* 165v/2=011/028

tävbä (A) "tövbe, işlenen bir günahtan pişman olmak" (KB-, AT-, R 279). *t.+läri* 46v/9=003/090, bu tävbä sūräsi "Kur'an'da 9. sure" *bu t. sūräsi mädīnädä inmiş turur. yüz otuz āyät turur* 138v/2=009, tävbä ber- "bağışlamak" *t. ber-* 5v/6=002/037, 7r/3=002/054, 18v/9=002/160, 22r/5=002/187, 60r/7=004/017, 61v/9=004/026, 62r/1=004/027, 84v/9=005/039, 89r/8=005/071, 140r//3=009/015, 141r/9=009/027, 151r/9=009/117, 149v/6=009/102, 150r/3=009/106, 151r/7=009/117, 151v/3=009/118, 234v/3=020/122, tävbä bezärlä- "bağışlamak" *t. bezärlä-* 5v/6=002/037, 18v/9=002/160, 60r/5=004/016, 60r/6=004/017, 60r/8=004/018, 66r/6=004/064, 149v/9=009/104, 151v/3=009/118, *bezär- t.+ni* 149v/9=009/104, tävbä ķıl- "tevbe etmek" *t. ķıl-*

46v/7=003/089, 151r/4=009/114, 151v/3=009/118, 152v/2=009/126, *t. ḳılıġlılar* 150v/7=009/112

täväkkül (A) "Allah'a teslim olma, kadere razı olma, tevekkül" (KB-, AT-, R-). täväkkül ḳıl- "tevekkül etmek" *t. ḳıl-* 50r/2=003/122, 53v/4=003/159, 53v/5=003/159, 53v/7=003/160

tä'vīl (A) "açıklama, izah, yorum" (KB-, AT-, R-). tä'vīlini bil- "açıklamasını bilmek" *bil- t.+ini* 38v/2=003/007, tä'vīlin istä- "açıklamasını istemek" *t.+in istä-* 38v/2=003/007

tävrīt (F) "İbranilerin kutsal kitabı, Tevrat" (KB-, AT-, R 279). *t.* 44v/2=003/065, 47r/5=003/093, 85v/3=005/043, *bärdimiz t. bälgülüg* 210v/2=017/059, *t. birlä* 47r/6=003/093, *t. içindä* 126v/4=007/157, 150v/5=009/111, *t.+din* 43r/5=003/050, 86r/4=005/046, 86r/5=005/046, *t.+ni* 42v/8=003/048, 88v/5=005/066, 89r/1=005/068, 94r/2=005/110, *indürdi t.+ni* 38r/3=003/003, *indürdimiz t.+ni* 85v/5=005/044

tewä 1. "deve" bkz. täwä (KB206, DLT-II 195, ED 447b tevey (d-)). *t.* 39r/7=003/014, 116r/7=007/040, *t.+din* 109v/6=006/144 2. "katran" *t.+kä türtgü otdın yıḏıġ suwdın* 192r/5=014/050

täwä "deve" bkz. tewä (KB206, DLT-II 195, ED 447b tevey (d-)). *bir t. yüki tarıġ* 178v/7=012/065, *t. yüki tarıġ* 179v/1=012/072

tewälig "develi" (KB-, DLT-, ED-, WF). *t. arḳışlar* 179r/8=012/070

täw(i/ü)r- "çevirmek, (metinde) açıklamak, " (KB, DLT-II 81, ED 443b tevir-). *äwürdimiz t.-dimiz* 209r/2=017/041, 212v/6=017/089, 219r/2=018/054, *äwürdilär t.-dilär 144r/1=009/048, äwrär t.-är miz bälgülärni* 101r/5=006/065, *äwrär miz t.-är miz bälgülärni* 105v/1=006/105, ḳur'ānḳa äwrä t. baḳ- "iyice düşünmek" *äwrä t. baḳmaslar mu ḳur'ānḳa* 68r/2=004/082

täwrül- "dolaşmak, gezmek" (KB-, DLT-, ED 444b tevril-). *anlarnıŋ äwrüldüki t.-düki* 57r/8=003/196

täz- "kaçmak" (KB 548, DLT-II 8, ED 572a tez). *äwrär t.-är* 212r/8=017/083

täzäk "tezek" (KB-, DLT-I 386, ED 574a tezek). *t.+li* 200v/2=016/066

täzgin- "dönmek, tavaf etmek, çevrilmek" (KB 114, DLT- II 241, ED 488b tegzin-). *köŋülläri içindä t.-ürlär* 143v/5=009/045, *başları t.-ürlär* 154r/3=010/011, *başı t.-miş* 101v/9=006/071, *t.-sä* 18v/5=002/158, *t.-ü yöriyürlär* 83v/3=005/026, *başları t.-ip yörürlär* 3v/1=002/015, *t.-ip yorıyurlar* 129v/8=007/186, *t.-ip yöriyürlär* 195r/2=015/072, *t.-ip tururlar* 106r/1=006/110, *t.-igli* 87r/3=005/052, *t.-igli yäkdin* 131v/3=007/201, *t.-iglilärkä* 15r/2=002/125, *tutsa t.-mäkläri içindä* 199r/6=016/046, täzginip ḳal- "hayrete düşmek, şaşakalmak" *t.-ip ḳal-* 33r/5=002/258

täzginç "devir, dönme, (metinde) dünyanın başında dönüp duran felâketler, musibetler için metaforlu kullanım" (KB 114, DLT-II 241, ED 574b). *yawuz t.* 149r/7=009/098, *t.+lärni* 149r/6=009/098

täzgindür- "döndürmek, dolaştırmak, çevirmek" (KB-, DLT-, ED 489a tegzindür-). *t.-ür miz* 51r/7=003/140, *t.-ür miz bälgülärni* 118r/7=007/058, *anuḳ ticārät t.-ür siz* 37r/2=002/282, *t.-ürlär* 183r/9=013/003, *t.-mäk içindä* 19r/7=002/164

tıġ(u)r- "gizlice kararlaştırmak, gizlice tedbir etmek, gizlice kurmak" (KB-, DLT-II 14, ED 465a tığ-). *tünlä t.-urlar* 71v/4=004/108

tıldaġlan- "özür dilemek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-urlar* 202r/7=016/084

tıltaġ "bahane" (KB 3368, DLT-I 160, ED 494a tılda:ğ/tılta:ğ (d-)). *t.* 203r/2=016/092, 203r/6=016/094, tıltaġ ḳıl- "bahane bulmak" *ḳıl- t.* 27r/9=002/224

tın- "rahatlamak, huzur bulmak" (KB-, DLT-I 529, ED 514a 1 tın- (d-)). *amrulsa t.-sa köŋüllärimiz* 94v/1=005/113

tınlıġ "canlı" (KB-, DLT-, ED 520a tınlığ). *täpränigli t.* 98v/5=006/038, *t. täpränigligliglärniŋ şärräräkki* 133r/7=008/022, *t.+ḳa* 1v/1=001, *t.+dın* 19r/7=002/164, 199r/9=016/049, 200r/3=016/061, *yawuzraḳı t.+larda* 136v/2=008/055

tıwar "mal" bkz. tawar (KB-, DLT-, ED-, WF-). *nafaḳa ḳılurlar t.+larını* 134v/2=008/036

ticārät (A) "alış veriş, ticaret" (KB-, AT-, R-). *anuḳ t. täzgindürür siz* 37r/2=002/282

tigä "ses" (KB-, DLT-III 230, ED 478a tigi:). *t.* 132r/5=008/009

tik- "dikmek" (KB769, DLT-I 195, ED 476b tik-). tanuḳ tik- "tanık göstermek" *tanuḳ t.-iŋ* 37r/3=002/282, *tanuḳ t.+mäk. tilä-* 36v/5=002/282

tikil- "görünmek" (KB-, DLT-II 130, ED 481a tikil-). *t.-di* 223v/9=019/017

til "dil organı; dil, lisan" (KB-C7, DLT-III 133, ED 489b tıl (d-)). *köni t.* 225v/9=019/050, *anıŋ t.+i* 203v/8=016/103, *dāvud yalavaç t.+i üzä* 90r/4=005/078, *märyäm oġlı ʿīsā t.+i üzä* 90r/4=005/078, *t.+i birlä* 188r/2=014/004, *mäniŋ t.+imdin* 229v/2=020/027, *säniŋ t.+iŋdä* 228r/8=019/097, *t.+iŋizlär* 204v/9=016/116, *t.+läri* 200r/5=016/062, *t.+läri birlä* 64r/6=004/046, tillärini bük- "dilini eğmek" *büktürür t.+llärini* 45v/4=003/078, til çıḳar- "dilini çıkarmak, sarkıtmak" *t. çıḳar-* 129r/2=007/176, til tart- "dilini çıkarmak, sarkıtmak" *t. tart-* 129r/2=007/176

til- "dilmek, uzunluğuna yarmak veya kesmek" (KB-, DLT-II 23, ED 490b til (d-)). *t.-gäylär yarġaylar käsgäylär* 72v/5=004/119

tilä- "istemek, arzu etmek" (KB B10, DLT-I 36, ED tile- (d-)). *t.-yür* 55r/5=003/176, 61v/8=004/026, *söz yanutı t.-yür* 79r/1=004/176, *t.-yür bulġaḳnı* 143v/8=009/047, 144v/4=009/055, *çıḳarmaḳ t.-yür* 132r/3=008/007, *t.-yür dünyānı* 52v/1=003/152, *t.-yür ol cihānnı* 52v/2=003/152, *t.-yür ḳınamaḳ* 148r/2=009/085, *t.-yür taŋrı* 62r/2=004/028, 62r/1=004/027, 140r/4=009/015, *uluġ tiläyür* 62r/2=004/027, *yanut bermäk t.-yür* 98v/2=006/036, *yıḳılmaḳ t.-yür* 220v/3=018/077, *t.-yür mü silär* 13r/4=002/108, *t.-yürlär* 216v/7=018/028, *küḏäzü t.-yürlär* 85v/6=005/044, *t.-yürlär iḏiläri ḫoşnūdluḳını* 185v/1=013/022, *t.-r män* 83v/7=005/029, 124v/1=007/140, *t.-r sän* 17r/5=002/144, 216v/8=018/028, *t.-r* 21v/8=002/185, 62r/1=004/027, 65v/7=004/060, 76r/2=004/150, 81r/1=005/006, 86v/6=005/049, 91v/1=005/091, 122v/2=007/110, *t.-r rūzī* 235r/6=020/132, *ḳolmaḳ t.-r* 13r/4=002/108, *ḳoḏmaḳ t.-r* 71r/2=004/102, *taŋrı t.-r* 137v/4=008/067, *t.-r miz* 94v/1=005/113, 109r/1=006/138, 169v/7=011/079, 229r/3=020/015, *t.-r silär* 7v/8=002/061, 69v/7=004/094, 73v/1=004/127, 120v/5=007/086, 141r/3=009/024, 179r/9=012/071, 188v/7=014/010, *t.-r mü silär* 68v/5=004/088, *t.-r silär dünyā näkini* 137v/4=008/067, *t.-rlär* 65v/6=004/060, 69r/4=004/091, 74v/9=004/139, 76r/4=004/150, 76r/7=004/153, 84v/6=005/037, 86v/7=005/050, 99v/8=006/052, 116v/9=007/045, 142r/2=009/032,

144v/8=009/058, 188r/1=014/003, 231r/3=020/063, *t.-rlär artukluknı* 79v/2=005/002, *t.-rlär ägrilik* 164v/7=011/019, *t.-rlär yakınlıknı* 210r/7=017/057, *t.-rlär yolnı* 64r/3=004/044, *ukturu t.-rlär* 158r/7=010/053, *t.-dim* 220v/6=018/079, *ädgü t.-dim* 121r/9=007/093, *t.-di* 3v/8=002/020, 4v/4=002/026,175r/7=012/025, 213v/9=017/103, 214v/2=018, 221r/2=018/082, *kawuşmaknı t.-di* 153v/5=010/007, *suw t.-di* 7v/3=002/060, 127r/4=007/160, *tayanmak t.-di* 53r/5=003/155, *t.-dimiz färmänlaġa* 220v/8=018/080, *t.-dimiz tägşürmäk* 220v/8=018/081, *t.-diŋizlär* 7v/9=002/061, 176v/9=012/041, 232v/4=020/086, *t.-düŋüzlär mü yakınrak tiriglikni āḫirätdin* 142v/8=009/038, *açturı t.-dilär* 189r/7=014/015, *t.-dilär bulġaknı* 143v/9=009/048, *t.-yin* 106r/7=006/114, *taŋrıda adınkı t.-yin* 112r/6=006/164, *t.-gil yol* 214r/8=017/110, *tikmäk t.-ŋ* 36v/5=002/282, *t.-ŋlär* 22r/6=002/187, 62v/1=004/032, 69v/6=004/094, 84v/3=005/035, *t.-sä män* 166r/2=011/034, *t.-sä män yarlıkamakım* 126v/1=007/156, *t.-sä sän* 98r/9=006/035, *t.-säsä sän* 126r/8=007/155, 126r/8=007/155, *t.-sä* 7r/8=002/058, 5v/3=002/035, 8v/8=002/070, 13r/1=002/105, 14r/5=002/117, 26v/7=002/220, 30v/8=002/246, 31r/5=002/247, 31v/9=002/251, 32r/5=002/253, 32r/8=002/253, 32v/4=002/255, 33v/9=002/261, 35r/2=002/269, 35r/8=002/272, 37v/1=002/284, 37v/2=002/284, 38r/7=003/006, 39r/4=003/013, 41v/5=003/040, 41v/8=003/037, 42v/7=003/047, 45r/5=003/073, 45r/6=003/074, 50v/2=003/129, 50v/2=003/129, 55v/2=003/179, 61v/1=004/024, 64v/3=004/048, 64v/5=004/049, 69r/2=004/090, 72v/1=004/116, 74r/5=004/133, 79v/1=005/001, 82v/2=005/017, 82v/4=005/017, 82v/6=005/018, 82v/6=005/018, 85r/1=005/040, 85r/2=005/040, 85r/7=005/041, 86v/1=005/048, 88r/9=005/064, 98v/1=006/035, 98v/7=006/039, 98v/7=006/039, 99r/1=006/041, 102v/6=006/080, 105v/3=006/107, 106r/2=006/111, 106r/5=006/112, 107v/3=006/125, 108r/1=006/128, 108r/8=006/133, 108r/9=006/133, 110r/8=006/148, 121r/3=007/089, 123r/9=007/128, 130r/2=007/188, 141v/1=009/027, 141v/3=009/028, 154v/3=010/016, 155v/8=010/025, 158r/2=010/049, 172r/2=011/107, 172r/3=011/107, 172r/4=011/108, 178r/3=012/056, 178r/3=012/056, 181v/5=012/099, 181v/9=012/100, 184r/8=013/013, 185v/8=013/026, 185v/8=013/026 186r/1=013/027, 187r/6=013/039, 188r/2=014/004, 188r/2=014/004, 189v/4=014/019, 196r/9=016/009, 198r/7=016/035, 203r/4=016/093, 203r/5=016/093, 203r/5=016/093, 207r/9=017/018, 207r/9=017/019, 208r/5=017/030, 210r/4=017/054, 210r/4=017/054, 216v/1=018/024, 217r/1=018/029, 217r/1=018/029, 217v/7=018/039, 220r/3=018/069, *taŋrı t.-sä* 190v/2=014/027, *t.-sä artukluknı* 23v/9=002/198, 206v/9=017/012, *t.-sä dünyānıŋ yanutunı* 51v/7=003/145, *t.-sä edgülük* 162v/5=010/107, *t.-sä idiŋ* 172v/8=011/118, *t.-sä kullarındın* 11r/4=002/090, 162v/6=010/107, 188v/9=014/011, 196r/2=016/002, *t.-sä köni yolka* 16v/8=002/142, 25v/4=002/213, 110v/3=006/149, *t.-sä köni yolka köndürmäk* 107v/2=006/125, *t.-sä ol cihānnıŋ yanutını* 51v/7=003/145, 51v/8=003/145, *t.-sä sakışsız* 25r/8=002/212, *t.-sä süt ämüzmäk* 29r/4=002/233, *t.-sä taŋrı* 166r/3=011/034, 184r/5=013/011, 186v/5=013/033, *t.-sä miz* 103r/2=006/083, 121v/9=007/100, 128v/9=007/176, 134r/4=008/031, 170v/1=011/087, 179v/6=012/076, 179v/7=012/076, 182v/6=012/110, 198v/7=016/040, 207r/5=017/016, 207r/8=017/018, 212v/2=017/086, *t.-sä silär* 27r/7=002/223, 28v/9=002/233, 60v/5=004/020, 75v/3=004/144, 113v/7=007/019, 127r/9=007/161, 137v/9=008/071, 196v/8=016/014, 211r/4=017/066, *açturu t.-sä silär* 133r/3=008/019, *t.-sä silär keŋ ʿaṭālıġ* 87r/9=005/054, *t.-sälär*

27v/8=002/228, 28v/6=002/232, 97v/8=006/030, 106r/6=006/113, 137r/3=008/062, 144v/9=009/059, 198r/1=016/031, *ädgü t.-sälär* 148v/2=009/091, *t.-sälär ekkägü sütdin adırmak* 29r/3=002/233, *t.-sälär yaraşturmak* 63r/1=004/035, *t.-säŋ* 40v/3=003/026, 40v/3=003/026, 40v/3=003/026, 40v/3=003/026, 40v/6=003/027, *t.-säŋiz* 29r/4=002/233, *aŋar t.-yü* 218r/1=018/041, *artaklık t.-yü* 161r/8=010/090, *artukluk t.-yü* 25v/2=002/213, *taŋrı t.-yü* 11r/3=002/090, *t.-yü anıŋ bäzäk* 185r/1=013/017, *t.-yü başladı* 179v/4=012/076, *t.-yü kılmağıl* 216r/9=018/022, *t.-yü taŋrı hoşnūdlukını* 24v/8=002/207, 34r/9=002/265, 35r/9=002/272, 72r/7=004/114, *t.-yü yarlıkamak* 208r/3=017/028, *ıdtılar suw t.-glilärni* 174v/4=012/019, *t.-yür ärsä* 207r/8=017/018, *t.-r ärdimiz* 219v/8=018/064, *t.-r ärsä* 74r/7=004/134, *t.-gäylär ärdi yol* 209r/4=017/042, *t.-sä ärdiŋ* 126r/6=007/155, 220v/3=018/077, *t.-sä ärdi* 32r/7=002/253, 108v/8=006/137,162r/2=010/099, *t.-sä ärdi taŋrı* 186r/7=013/031, *t.-sä ärsä* 164r/8=011/015, *t.-sä ärmäs* 166r/1=011/033, *t.-sälär ärdi çıkmakını* 143v/6=009/046, *t.-mädi kızup çıkmaklarını* 143v/6=009/046, *t.-mädi* 85r/8=005/041, *t.-mädimiz* 66r/2=004/062, *t.-mädimiz edgülük* 150r/6=009/107, *t.-mäŋlär* 62v/8=004/034, *ʿöẕr t.-mäŋlär* 145v/4=009/066, *t.-mädip* 121r/1=007/088, *t.-mägli* 225v/4=019/046, *ärdilär t.-mäglilärdin* 174v/6=012/020, *t.-mäs* 10v/7=002/087, 71v/4=004/108, 81r/1=005/006, 142r/2=009/032, *āsānlıkını t.-mäs* 21v/8=002/185, *t.-mäs küçni* 48v/3=003/108, *t.-mäs miz* 178v/6=012/065, *t.-mäsä* 142r/3=009/032, 142r/4=009/033, *t.-mäsä yazukluğlar* 132r/5=008/008, *t.-mäsä yazukluğlar* 160v/5=010/082, *t.-mäsdä aşnu* 179v/5=012/076, *t.-mäslär* 222v/5=018/108, 35v/2=002/273, *t.-mäsläri birlä* 89r/6=005/070, *t.-mäz* 170v/2=011/088, 170v/2=011/088, 170v/3=011/088, *t.-mäk içindä* 71r/7=004/104, *t.-mäkiŋizlär* 61r/8=004/024, artuk tilä- "fazlasını istemek" *artuk t.* 20r/4=002/173, yārī tilä- "yardım istemek" *yārī t.-ŋlär* 6r/7=002/045, 18r/7=002/153,123r/9=007/128, *yārī t.-p* 218r/3=018/043, *yārī t.-gü* 174v/3=012/018, *yārī t.-yür ärdilär* 11r/1=002/089, yarlıkayu tilä- "bağışlanmak dilemek" *yarlıkayu t.-dilär* 50v/9=003/135, *yarlıkayu t.-sälär* 219r/4=018/055, *yarlıkayu t.-gänlär* 39v/4=003/017, yazuk artuklukını tilä- "haddi aşmayı istemek" *yazuk artuklukını t.-mäk* 115r/8=007/033

tiläk "dilek, istek" (KB37, DLT-I 412, ED 498a tilek (d-)). *t.+çä iş ötgürügli* 176v/4=012/039, *t.+çä yorır kılınmış bulıt içindä* 19r/7=002/164, *bir bodunnuŋ t.+iŋä* 90r/2=005/077, *köŋül t.+iŋä* 74v/1=004/135, *öz t.+iŋä* 229r/4=020/016, *köŋlüŋüz t.+iŋä* 100r/7=006/056, *öz t.+iŋä ärür* 216v/9=018/028, *t.+iŋni* 229v/4=020/036, *uydı özi t.+iŋkä* 129r/1=007/176, *adın t.+lär* 229r/6=020/018, *t.+läri birlä* 106v/8=006/119, *t.+läriŋä* 17v/1=002/145, *anlarıŋ köŋülläri t.+läriŋä* 110v/5=006/150, *anlarıŋ t.+läriŋä* 187r/3=013/037, *anlarnıŋ t.+läriŋä* 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, tiläk sür- "hüküm vermek" *t. sür-* 100r/9=006/057, 103v/1=006/089, 108v/6=006/136

tilän- "istenmek, dilenmek" (KB 443, DLT-I 407, ED 501b tilen-(d-)). *kıl- t.-miş* 223r/7=019/006, yārī tilän- "yardım istenmek" *yārī t.-ür miz* 2r/1=001/005

tiläş- "karşılıklı istemek" (KB-, DLT-II 108, ED 502a tileş- (d-)). *t.-mäkdin* 29r/3=002/233

tilsiz "dilsiz" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *sukak boldılar yaʿnī t.* 89r/8=005/071, 89r/8=005/071, *t. yılkılar* 79r/8=005/001

tiŋlä- "dinlemek" (KB-, DLT-I 96, ED 522a tıŋla- (d-)). *t.-r* 209v/2=017/047, *ḳur'ān t.-ŋlär* 131v/6=007/204, *t.-glilär* 143v/9=009/047

tirgüksüz "direksiz" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.* 183r/5=013/002

tirgür- "diriltmek, canlandırmak" bkz. tirgüz- (KB 3463, DLT-II 179, ED tirgür (d-)). *t.-ür män* 33r/4=002/258, 43r/3=003/049, *t.-ür sän* 33v/4=002/260, *t.-ür* 4v/8=002/028, 9r/3=002/073, 33r/4=002/258, 33r/7=002/259, 127r/=007/158, 150b6/=009/116, 158v/2=010/056, *t.-ür miz* 193r/8=015/023, *t.-di* 4v/7=002/028, 19r/6=002/164, 30v/2=002/243

tirgüz- "diriltmek, canlandırmak" bkz. tirgür- (KB-, DLT-II 179, ED 545b tirgür- (d-)). *t.-ür* 53r/9=003/156,133v/1=008/024, *t.-di kişilärni* 83r/5=005/032, *t.-di yärni* 200r/9=016/065, *t.-dimiz* 107r/4=006/122, *t.-sä* 83r/5=005/032

tirig "diri, canlı, yaşayan" (KB 14, DLT-I 14, ED 543b tirig (d-)). *t.* 32v/1=002/255, 38r/2=003/002, 224v/7=019/031, *çıḳarur sän t.+ni ölügdin (2)* 40v/5=003/027, 104v/1=006/095, 156v/2=010/031, *t.+kä* 233v/9=020/111, *çıḳarıglı ölügni t.+din* 104v/1=006/095, *çıḳarur ölügni t.+din* 156v/2=010/031, *ölügni t.+din çıḳarur* 40v/6=003/027, *t.+lär* 18r/9=002/154, 54a/4=003/169, *ḳoparılsa t.* 224v/8=019/033, *ḳoparılur t.* 223v/8=019/015, *t. turur* 233v/9=020/111, *t. ḳalsa* 135r/7=008/042, 135r/7=008/042, *t. ḳoḏġay ḳızlarını* 123r/8=007/127, *t. ḳoḏar ärdilär ḳız larıŋıznı* 188r/7=014/006, *t. ḳoḏarlar ärdi* 6v/4=002/049, *t. ḳoḏarlar ärdi ḳızlarıŋızlarnı* 124v/3=007/141, *t. ärmäslär* 197r/4=016/021, tirig bol- "diri olmak" *bol- t.* 227r/1=019/066

tiriglik "dirilik, canlılık" (KB C79, DLT-, ED 546a tiriglik). *t.* 21r/4=002/179, 60v/3=004/019, 95v/4=006/002, *t. içindä* 115r/6=007/032, 233r/6=020/097, *t. ḳınnı* 211v/7=017/075, *t. üzä* 11v/7=002/096, *dünyānıŋ ewäk t.+ni* 207r/8=017/018, *t.+im* 112r/5=006/162, *kitärmägil dünyā t.+ini* 216v/8=018/028, ajun tirigliki "dünya" *ajun t.+niŋ etigini bäzäkini* 235r/5=020/131, *bu ajun t.+ni* 69v/7=004/094, 187v/9=014/003, *ajun t.+i içindä* 10v/2=002/085, 56r/6=003/185, ḫoş tiriglik "güzel hayat, cennet" *ḫoş t.* 203v/2=016/097, ıŋġaraḳ tiriglik "yaşlılılık, hayatın acizlik ve bunama hâlindeki son devresi" *ıŋġarāḳ t.+kä* 200v/9=016/070, keḏinki ajun tirigliki "ahiret" *keḏinki ajun t.+i içindä* 190v/2=014/027, tiriglik ber- "hayat vermek" *t. ber-* 168r/8=011/061, 203v/2=016/097, tiriglik bol- "yeniden diriltmek" *bol- t.* 234v/5=020/124, bu yaḳın tiriglik "dünya" *bu yaḳın t.* 108r/5=006/130, 197v/8=016/030, yaḳın tiriglik "dünya" *yaḳın t. içindä* 24v/4=002/204,126r/1=007/152, 161r/4=010/088, 186v/6=013/034, *yaḳın t.+ni* 67r/1=004/074, 204r/5=016/107, *yaḳın t.+niŋ* 218r/7=018/046, *yaḳın t.+niŋ misli* 218r/4=018/045, *yaḳın t.+imiz* 97v/7=006/029, yaḳınraḳ tiriglik "dünya" *ärmäs yaḳınraḳ t. ençürünmäki* 142v/9=009/038, *yaḳınraḳ t.* 25r/6=002/212, 98r/4=006/032, 101v/3=006/070, 117v/1=007/051, *yaḳınraḳ t. birlä* 185v/8=013/026, *yaḳınraḳ t. içindä* 49r/9=003/117, 71v/6=004/109, 144v/4=009/055, 147r/1=009/074, 190v/1=014/027, *yaḳınraḳ t. içrä* 162r/2=010/098, *tilädüŋüzlär yaḳınraḳ t.+ni āḫirätdin* 142v/9=009/038, *yaḳınraḳ t.+ni* 10a4/=002/086, 153v/5=010/007, 164r/8=011/015, *yaḳınraḳ t.+niŋ kālāsi* 39r/8=003/014, *yaḳınraḳ t.+niŋ mäŋzägi* 155v/3=010/024, *ärmäs yaḳınraḳ t.+i* 185v/8=013/026, *turur yaḳınraḳ t.+iniŋ ençrümäki* 155v/2=010/023

tir(i)l-/ tiril- "dirilmek, haşredilmek" (KB B38, DLT-I 14, ED 547b tiril-(d-)). *t.-ür silär* 24v/3=002/203, 114r/9=007/025, *t.-mägäy* 231v/8=020/074

tirilgü "geçinilecek şey, geçimlik" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.+lär* 193r/5=015/020, tirilgülär ḳıl- "geçimlikler vermek" *t.+lär ḳıldımız* 113r/5=007/010

tiş "diş" (KB 167, DLT-, ED 557b 1 tış (d-)). tiş tiş birlä "dişe diş, kısas" *t. t. birlä* 86r/1=005/045

tişi "kadın, eş" (KB 979, DLT-I 396, ED 560b tişi (?dışı). *t.* 21r/1=002/178, 41v/3=003/036, 41v/4=003/036, 59v/5=004/012, 79r/4=004/176, *ekki t.* 109v/6=006/144, 36v/7=002/282, *kötrür tegmä t.* 184r/1=013/008, *oğrı t.* 84v/7=005/038, *t. kişi* 73v/4=004/128, *tägşürmäk t.* 60v/5=004/020, *t. almaŋlar* 60v/8=004/022, *t. birlä* 199v/8=016/058, *t. ülüşi* 59r/3=004/011, *ekki t.+ni mü* 109v/4=006/143, *tişini mü* 109v/6=006/144, *t.+kä* 21r/1=002/178, *t.+din* 26v/9=002/221, 73r/5=004/124, 203v/1=016/097, 209r/1=017/040, *ekki t.+din* 166v/2=011/040, *ʿimrännıŋ t.+si* 41r/9=003/035, *ekki t.+niŋ oğulçuḳları* 109v/5=006/143, 109v/7=006/144, *t.+lär* 57v/9=004/001, *t.+lär içindä* 73r/9=004/127, *boşanmış t.+lär* 27v/5=002/228, *ekki yüzlüg t.+lär* 145v/6=009/067, *t.+lärni* 26v/8=002/221, *t.+lärkä* 41v/3=003/039, 58v/5=004/007, 62r/9=004/032, 72v/3=004/117, *ekki yüzlüg t.+lärkä* 145v/9=009/068, *t.+lärdin* 39r/6=003/014, 60v/8=004/022, 67r/3=004/075, 70r/7=004/098, *t.+lärimizni* 44r/4=003/061, *t.+läriŋizni* 44r/4=003/061, *t.+lärindin* 27v/3=002/226, *ʿälämniŋ t.+läri* 41v/8=003/042, birlä tuğmış tişi ḳarındaş ḳızları "teyze" *birlä tuğmış t. ḳarındaş ḳızları* 61r/2=004/023, boş āzād urağutlar tişi "hür kadın" *boş āzād urağutlar t.+lärdin* 61r/7=004/024, süt ämmäkdin tişi anaları "süt anneleri" *süt ämmäkdin t.+läriŋiz anaları* 61r/3=004/023, tişi ḳadaş "kız kardeş" *t. ḳadaşıŋ* 229v/8=020/040, tişi ḳarındaş "kız kardeş" *t. ḳarındaş+* 61r/2=004/023, 79r/2=004/176

tişilän- "evlenmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-di* 60v/8=004/022, *artuḳluḳ t.-mäk* 61v/2=004/025, *t.-mäkiŋizlär* 73v/2=004/127

tişilig "dişi" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t. äränlär* 61r/8=004/024, tişilig al- "nikâhlamak, evlenmek (erkek için)" *t. al-* 61v/4=004/025

tiz "diz" (KB712, DLT-III 123, ED 570b 1 ti:z (d-). *t.+in yüknü* 227r/6=019/072

tizig "saf, sıra" (KB-, DLT-I 387, ED 574a tizig (d-)) *t.+in käldiŋizlär ök* 218r/9=018/048

tizil- "dizilmek" (KB-, DLT-I 233 ED 570b tiz (d-)). *t.-sälär ot üzä* 97v/5=006/027

toğ "toz" (KB 1773, DLT-III 127, ED 463b toğ). *t. tuman* 155v/9=010/026

toḳı- "vurmak, çarpmak, dokunmak, batırmak" (KB 233, DLT-I 12, ED 467a tokı (d-)). *t.-yur taŋrı mäşällärini* 190r/8=014/025, *t.-sa misli çıpunça* 4v/2=002/026, *t.-dımız silärkä mäşällär* 192r/1=014/045, *t.-maŋlar* 201r/7=016/074, esizlik fāl toḳı- "kötülük dokunmak" *esizlik fāl t.-r ärdilär* 123v/5=007/131, taşra toḳı- "kınamak, yermek" *taşra t.-dıŋızlar* 175v/9=012/032, *taşra t.-ŋlar özüŋüzlärni* 190r/2=014/022, *taşra t.-ğlınıŋ* 87r/9=005/054, *taşra t.-maŋlar* 190r/2=014/022, *taşra t.-maḳ* 181r/5=012/092, *taşra t.-maḳına* 87r/9=005/054, taşra toḳıl- "kınanmak, yerilmek" *taşra t.-ıp yığılmış* 208r/5=017/029, yüräk toḳığlı ḳorḳınç "bela dokunmak" *yüräk t. ḳorḳınç* 186r/9=013/031

tokış "savaş, cenk" bkz. tokuş (KB B44, DLT-I 367, ED 474a tokış (d-)). *t.* 30v/8=002/246, *katıg t. idisi* 206r/7=017/005, *t. üçün* 133r/8=008/016, *hunäyn t.+ı kün* 141r/5=009/025, *t.+nı* 67v/1=004/077, tokışka çık- "seferber olmak (ilim öğrenmek için) yolculuğa çıkmak) *t.+ka çık-* 206r/9=017/006

tokış- "çarpışmak, savaşmak" bkz. tokuş- (KB 2364, DLT-I 359, ED 474a tokış). *t.-urlar* 142v/3=009/036, 150v/4=009/111, *t.-dı* 141v/8=009/030, *t.-tılar* 57r/6=003/195, *t.-alım taŋrı yolı içindä* 30v/7=002/246, *t.+ıŋlar* 83r/9=005/024, 140r/2=009/014, 141v/3=009/029, 152r/5=009/123, *t.-mağay silär* 147v/7=009/083, *t.-mağaylar ärdi* 32r/8=002/253, *t.-maŋlar* 22v/9=002/191, *t.-mağay ärdi* 32r/6=002/253, 69r/2=004/090, *t.-mas silär* 67r/2=004/075, *t.-mas taŋrı yolı içindä* 30v/9=002/247, *tokış t.-masa silär* 30v/8=002/246, *t.-mak* 26r/1=002/216, 26r/4=002/217, 26r/4=002/217, 67r/8=004/077, *t.-makdın* 26r/6=002/217, *t.-makları* 69r/1=004/090, *t.-makları üçün* 69r/1=004/090

tokışğu yär "mihrap, ibadet hücresi". *savma'adın ya'nī t. yärdin* 223v/4=019/011

toksan säkiz "sayı adı, doksan sekiz (98)" *bu sūräka märyäm süräsi tenär. sälām anıŋ üzä. mäkkädä inmiş turur. t. āyät turur* 223r/1=019

toksan tokuz "sayı adı, doksan dokuz (99)" *bu hicr süräsi turur t. āyät turur mädīnädä inmiş turur* 192r/8=015

tokuş "savaş, cenk" bkz. tokış (KB-, DLT-II 83, ED 474a tokış (d-)). *t. içindä* 136v/5=008/057, *t.+nı* 36r/5=002/279, 54r/8=003/167, *t.+ka* 88v/2=005/064, *t.+ın* 66v/9=004/074, tokuş kıl- 1. "cihat etmek, savaşmak" *t. kıl-* 51v/1=003/142, 83r/7=005/033

tokuş- "vuruşmak, çarpışmak, savaşmak" bkz. tokış- (KB-, DLT-I 170, ED 474a tokış- (d-)). *t.-urlar* 22v/7=002/190, 26r/6=002/217, 67r/5=004/076, 67r/6=004/076, *t.-dı taŋrı birlä yalavaçı birlä* 150r/5=009/107, *t.-mak üçün* 50r/1=003/121, *t.-uŋ* 23r/2=002/193, *t.-uŋlar* 22v/6=002/190, 67r/6=004/076, 134v/8=008/039, 139v/7=009/012, *t.-uŋlar ortak katığlılar birlä* 142v/3=009/036, *t.-uŋlar taŋrı yolı içindä* 30v/3=002/244, *t.-ğıl* 68r/6=004/084, *t.-sa* 23r/1=002/191, 67r/1=004/074, *t.-salar* 23r/1=002/191, 48v/8=003/111, *t.-mas silär* 139v/8=009/013, *t.-masalar* 69r/3=004/090

tokuz "sayı adı, dokuz (9)" (KB 999, DLT-III 127, ED 474b tokkuz (d-)). *üçyüz yıl arturdılar t.* 216v/3=018/025, *t. nişänları* 213v/6=017/101

tol- "dolmak" (KB 137, DLT-I 431 ED tol- (d-)). *t.-dı* 32v/4=002/255

toldur- "doldurmak" (KB-, DLT-, ED 495a toltur- (d-)). *t.-gay ok män tamuğka* 113v/6=007/018

tolğaş- "dolaşmak, dalgalanmak" (KB-, DLT-II 220 ED 497b tolğaş-). *t.-ur* 222r/4=018/099

tolu "dolu" (KB 57, DLT-I 107, ED 491b tolu (dolo)). *öküz köni t. altun* 60v/6=004/020, *yärniŋ t.+sı altun* 47r/2=003/091

tolun "tam, mükemmel" (KB-, DLT-I 402, ED 501a to:lun (d-)). tolun ay "dolunay, Hz. Muhammed için" *ay t. ay muhāmmed.* 228v/3=020/001

tolun- "dolmak" (KB-, DLT-, ED- WF-). *t.-ğay ärdiŋ anlardın korkınç birlä* 215v/7=018/018

ton "elbise" (KB 321, DLT-I 19 ED 512b ton (d-)). *t.+larımız ḳatında* 174v/1=012/017, *örtürlär t.+larını* 163r/9=011/005, iç ton "elbise" *iç t.+lar* 202r/3=016/081, *iç t.+ları* 192r/5=014/050

toŋluġ "elbiseli, giyimli" arıġ tonluġ "havari" *arıġ t.+larḳa* 93v/7=005/111, ürüŋ tonluġ "havarî" *ürüŋ t.+lar* 93v/8=005/112

toŋuz "domuz" (KB 2311, DLT-I 304 ED toŋuz (d-)). *t. äti* 79v/7=005/003, 110r/2=006/145, *t. ätini* 20r/3=002/173, 204v/7=016/115, *t.+larnı* 88r/1=005/060

topuḳ "topuk" (KB 622, DLT-I 380, ED 437b tobık). *ekki t.+larġa tegi* 80v/6=005/006

toynaḳlıġ "toynaklı" (KB-, DLT- III 165, ED 519a *tuña:ğ). *tägmä bir t.+nı* 110r/4=006/146

tozul- "alt üst olmak" (KB 60, DLT-II 127, ED 575b tüzül-). *t.-mış ḳuruġ şiftāları* 33r/7=002/259

töbän "alt, aşağı, baş aşağı" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *yandurulsa bulġaḳḳa t.* 69r/5=004/091

tök- "dökmek, yağdırmak" (KB 195, DLT-I 509, ED 477a tök- (d-)). *t.- ber* 7r/9=002/058, särinmäklikni tök- "sabır yağdırmak" *t.-ä bergil biziŋ üzä särinmäklikni* 123r/5=007/126, antlarıŋızni tök- "boş yere yemin etmek" *t.-düŋüzlär antlarıŋızni* 91r/4=005/089, esizlikni tök- "affetmek" *t.-ä esizliklärini* 57r/6=007/195, *t.-(g)äy esizlikläriŋizni* 134r/1=008/029, *t.-är ärdimiz esizlikni* 88v/4=005/065, ḳanlarını tök- "kan dökmek" *t.-är ḳanlarını* 5r/2=002/030, *t.-mägäy silär ḳanlarıŋızni* 10r/5=002/084, yazuḳ tök- "günah bağışlamak" *t.-ä bärgil yazuḳlarımızni* 127r/9=007/161, 57r/1=007/193

tölä- "yerleştirmek, döşemek; sabit olmak mec. (sebat etmek)" (KB-, DLT- ED-, WF-). *t.-yür män tamuġnı pärīlärdin kişilärdin yumḳılar* 173r/1=011/119, *aḏaḳ t.-mişdä keḏin* 203r/6=016/094

tölän- "yerleşmek, sağlam olmak, dayanıklı, sabit olmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-miş turur* 101r/7=006/067, *t.-iŋlär bu käntkä* 127r/8=007/161, *t.-sün teyü* 130r/5=007/189, 132r/7=008/010, *t.-sä taġ ornında* 124v/8=007/143, *t.-gänlär* 38v/3=003/007

töländir- "sabit kılmak, mec. (sebat etmek)" bkz. töländür- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-gül ayaḳlarımızni* 52r/2=003/147

töländür- "sabit kılmak, mec. (sebat etmek)" bkz. töländir- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-gäy* 134r/2=008/030, *t.-sä aḏaḳlarnı* 133r/1=008/011

tön- "dönmek" (KB-, DLT-III 184, ED 515a tön-). *t.-ärlär* 25r/6=002/212

töŋüt- "eğilmek, secdeye kapanmak" (KB 6220, DLT-III 396, ED 517b töŋit- (töŋiḏ-). *t.-üglilärkä* 15r/3=002/125

töpä "tepe" (KB 4888, DLT-, ED 436a töpü (töpö)). *t.+lär* 233v/6=020/107

törçi- "başlamak" (KB 733, DLT-III 275, ED 534a törçi-). *yapçuru t.-dilär* 114r/4=007/022, 234v/1=020/121

törçit- "başlatmak" (KB-, DLT-II 329, ED 534a törçit-). *t.-(t)ilär* 140r//1=009/013

törpig "köpük, çör çöp" (KB-, DLT-I 476, ED 533b törpig) *t. ḳıran* 185r/2=013/017

tört "sayı adı, dört (4)" (KB A29, DLT-I 132, ED 534a tört (?dö:rd)). *t.* 27v/3=002/226, 33v/5=002/260, 58r/4=004/003, 60r/3=004/015, *t. ay* 138v/4=009/002, *t. ay on kün*

29r/7=002/234, bkz. tört ağırlığ "haram aylar (savaşılması yasak olan aylar; zilkade, zilhicce, muharrem, recep aylarıdır)" *t. ağırlığ* 142v/2=009/036, törtdä bir "dörtte bir" *t.+dä bir* 59v/1=004/012, 59v/2=004/012

törtinç "dördüncü" (KB 124, DLT-I 132, ED 535b törtünç(?dö:rdünç)). *t.+läri olarnıŋ ıtları* 216r/7=018/022

törüt- "yaratmak" (KB 3, DLT-II 303, ED 536a-b, törüt- ?döröt-). *etig bäzäk t.-ür* 196r/8=016/008, *t.-ür yaratığnı* 156v/6=010/034, *t.-miş cāndın* 193v/4=015/029, *t.-(t)i* 105r/5=006/101, *taŋrı t.-(t)i* 189v/4=014/019, *t.-(t)i birlä* 192r/9=015, *t.-(t)i andın cüftüni* 57v/9=004/001, *t.-(t)i kişini* 196r/4=016/004, *t.-(t)i köklärni* 102v/4=006/079, *t.-(t)i köklärni yärlärni* 117v/7=007/054, 153r/4=010/003, 163v/2=011/007, 213v/3=017/099, *t.-(t)i köklärni yärni* 196r/3=016/003, *t.-(t)i meni* 167v/1=011/051, *t.-(t)i silär* 4v/8=002/029, *t.-(t)i silärni* 104v/5=006/098, 114v/9=007/029, 200v/8=016/070, *t.-(t)i yaratığnı* 153r/7=010/004, *t.-(t)i yärdin* 168r/8=011/061, *t.-(t)imiz artuḳluḳ urmaḳ* 211v/2=017/070, *t.-timiz ämärilärini* 222r/3=018/099, *t.-(t)imiz ḳuş eŋi* 94r/2=005/110, *t.-(t)imiz silärni* 104r/6=006/094, *t.-tüŋ ḳuruğ çıŋrama balçıḳdın* 193v/6=015/033, *t.-üp* 183r/2=013, *taŋ t.-ügli* 14r/4=002/117, , *t.+gli* 105r/6=006/102, 182r/2=012/101, *t.-ügli köklärni* 188v/5=014/010, *t.-gän* 1v/1=001, 2v/1=002, *t.-mädiŋ* 56v/8=003/191, *t.-mäs* 130r/9=007/191, 1966/4=016/020

törütil- "yaratılmak" (KB 5, DLT-, ED 537b törütül- (?d-)). *t.-ürlär* 1966/4=016/020

törütüg "yaratık, mahlûk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t. içindä* 119r/4=007/069

törütül- "yaratılmak" bkz. törütil- (KB 5, DLT-, ED 537b törütül- (?d-)). *t.-ürlär* 130r/9=007/191, *t.-miş* 209v/6=017/051, *arığ t.-mişlär* 4v/1=002/025

töşäk "döşek" (KB-, DLT-I 387, ED 563b töşek (d-)). *t.* 202r/2=016/080, 24v/7=002/206, *t. turur* 39r/2=003/012, *yadım t.* 109v/1=006/142, *bir t.+lärindin* 197v/1=016/026, *orun t:+läriŋizdin* 71r/1=004/102, yärni töşäk kökni kötrüm ḳıl- "yeri döşek, göğü tavan yapmak" *ḳıl- yärni t. kökni kötrüm* 4r/2=002/022

tuğ- 1. "doğmak, dünyaya gelmek" (KB 731, DLT-I 96, ED 465a tuğ- (d-)). anadın tuğup bitig bilmägli "okuma yazma bilmeyen, ümmi" *anadın t.-up bitig bilmägli* 126v/3=007/157, *ol anadın t.-a bitüyü oḳıyu bilmägli* 127r/=007/158, ʿayal tuğḳu ağrığı igi "doğum sancısı" *ʿayal t.-ḳu ağrığı igi* 224r/6=019/023, 2. "meydana çıkmak, belirmek" *kün t.-ar ärkän* 195r/2=015/073, *t.-sa* 215v/2=018/017, *kün t.-mazda aşnu* 235r/3=020/130, *kördi aynı t.-uğlı* 102r/9=006/077, *kördi künni t.-uğlı* 102v/2=006/078, tuğa ala "alacalı" *t.-a alanı* 93v/4=005/110, tuğa közsüz "doğuştan kör" *t.-a közsüzni* 43r/2=003/049, 93v/4=005/110, tuğar bul- "güneşin doğması" *bul- t.-ar* 221/2=018/090, ana birlä tuğma ḳız ḳarındaş "teyze" *anaŋız birlä t.-ma ḳız ḳarındaşlarıŋız* 61r/1=004/023, atanıŋ tuğma ḳız ḳarındaşı "hala" *ataŋıznıŋ t.-ma ḳız ḳarındaşı* 61r/1=004/023, birlä tuğmış ḳız ḳarındaş "öz kız kardeş" *birlä t.-mış ḳız ḳarındaşıŋız* 61r/1=004/023, birlä tuğmış ärkäk ḳarındaş ḳızları "erkek kardeş kızı, yegen" *birlä t.-mış ärkäk ḳarındaş ḳızları* 61r/1=004/023, birlä tuğmış tişi ḳarındaş ḳızı "kız kardeş kızı, yeğen" *birlä t.-mış tişi ḳarındaş ḳızları* 61r/2=004/023, ekki birlä tuğmış ḳarındaş "ikiz" *ekki birlä t.-mış ḳarındaşlarnı* 61r/6=004/023

tuğan "set, engel" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳuçu t.* 221/7=018/094

tuġrul- "dünyaya getirilmek, doğrulmak" (KB-, DLT-, ED-,Wf_). *t.-du* 223v/7=019/015, *t.-dum* 224v/8=019/033, *t.-mas* 29r/2=002/233

tuġur- "doğurmak" (KB 383, DLT-II 80, ED 472a tuğur-). *tuġrur mu män* 169r/5=011/072, *t.-mış üzä* 29r/1=002/233

tuġusıġ "doğu" (KB-, DLT-, ED 473b tuğsık). kün tuġusıġ "gün doğusu" *kün t.* 14r/2=002/115, 16v/7=002/142

tuġuş "doğuş" (KB-, DLT-, ED-, WF-). kün tuġuşı "doğu" bkz. (tuġuşıġ) *kün t.+ı tapa* 20v/2=002/177, 223v/9=019/016, *kün t.+ıdın* 33r/5=002/258

tuġuşıġ "doğu" bkz. tuġuşuġ (KB-, DLT-, ED-, WF-). kün tuġuşıġ "doğu" *kün t.+ḳa* 221/2=018/090

tuġuşuġ "doğu" bkz. tuġuşıġ (KB-, DLT-, ED-, WF-). kün tuġuşuġ *yäriŋ kün t.+larını* 124r/4=007/137

tulum "silâh, tedbir" (KB 474, DLT-I 397, ED 500a tulum). *t.+larını* 70v/9=004/102, *alsunlar t.+larını* 70v/6=004/102, *t.+larıŋızdın* 70v/9=004/102, *t.+larıŋıznı* 71r/3=004/102

tuman "duman, sis, (metinde) kara" (KB 285, DLT-I 139, ED 507b tuman). *toġ t.* 155v/9=010/026

tupraḳ "toprak" (KB-143, DLT- I 15, ED toprak 443a). *al- bir awuç t.* 233r/5=020/096, *t.+ġa* 64r/1=004/043, *t.+dın* 44r/1=003/059, *taşlar t.+dın yıġılmış* 169r/2=011/082, arıġ tupraḳḳa uġra- "temiz toprakla teyemmüm etmek" *uġra- arıġ t.+ḳa* 80v/9=005/006, ḳatıġ tupraḳ bol- "kupkuru toprak olmak" *bol- ḳatıġ t.* 217v/9=018/040, tupraḳ bol- "toprak olmak" *bol- t.* 183v/4=013/005, tupraḳ içindä kizlä- "toprağa gömmek" *t. içindä kizlä-* 200r/1=016/059, tupraḳ täg- "toprak olmak" *t. täg-* 34r/7=002/264, tupraḳdın yarat- "toprakdan yaratmak" *yarat- t.+dın* 217v/5=018/037

tur- "1. durmak; 2. 3. şahıs yüklem bildiricisi, 3. yardımcı fiil, 4. tasvirî fiil"" (KB A2, DLT-I 16, ED 529b 1 tur-) 1. "durmak" *t.-ur män* 153r/1=010/001, 224r/2=019/019, *t.-ur* 4r/9=002/025, 5v/6=002/037, 10r/9=002/085, 10v/4=002/086, 10v/9=002/088, 11v/9=002/096, 13r/2=002/106, 13r/3=002/107, 14v/1=002/120, 15v/9=002/134, 16r/8=002/137, 16r/8=002/137, 17v/4=002/147, 18v/2=002/156, 19r/3=002/163, 22v/5=002/189, 26r/7=002/217, 26r/8=002/217, 30r/1=002/237, 30r/8=002/240, 30v/2=002/243, 32v/5=002/255, 32v/8=002/257, 33v/3=002/259, 43r/5=003/050, 43r/8=003/052, 47r/8=003/096, 50v/1=003/129, 50v/2=003/129, 53v/6=003/160, 55v/5=003/180, 56v/4=003/189, 57r/7=003/195, 59v/9=004/013, 61v/4=004/025, 66v/5=004/070, 67v/5=004/078, 67v/6=004/079, 69v/3=004/092, 74r/3=004/131, 74r/5=004/132, 74v/8=004/138, 74v/9=004/139, 78r/4=004/170, 78r/9=004/171, 79r/6=005, 81r/7=005/008, 81r/8=005/009, 82v/6=005/018, 83v/2=005/026, 83v/8=005/029, 85v/3=005/043, 86v/9=005/051, 87r/1=005/051, 87r/9=005/054, 88r/4=005/061, 89v/8=005/076, 90v/8=005/085, 91r/6=005/089, 95r/5=005/119, 95r/6=005/119, 95v/3=006/002, 96r/8=006/012, 96r/9=006/012, 96v/2=006/013, 96v/6=006/016, 96v/8=006/018, 97r/2=006/019, 100v/7=006/061, 100v/9=006/062, 100v/9=006/062, 101r/3=006/065, 102r/1=006/071, 102r/5=006/073, 103r/1=006/083, 106v/1=006/115, 108v/4=006/136, 108v/5=006/136, 112r/7=006/164, 112r/8=006/164,

113r/8=007/012, 119r/1=007/067, 124r/9=007/139, 137r/2=008/061, 151v/3=009/118, 152v/7=009/129, 173r/8=012/001, 153r/4=010/003, 158v/8=010/060, 159r/7=010/065, 166r/3=011/034, 169r/5=011/071, 175v/9=012/032, 176r/4=012/034, 179v/2=012/074, 179v/4=012/075, 180v/2=012/083, 181r/6=012/092, 181v/3=012/098, 181v/6=012/100, 181v/9=012/100, 181v/9=012/100, 186r/5=013/030, 186r/7=013/031, 186r/7=013/031, 187v/7=014/002, 188r/3=014/004, 194r/7=015/050, 195r/9=015/086, 196v/6=016/014, 199v/2=016/052, 199v/4=016/053, 199v/8=016/057, 200v/1=016/066, 207v/9=017/025, 210r/4=017/055, 213v/1=017/098, 214r/8=017/110, 215r/1=018/008, 215r/6=018/014, 216r/8=018/022, 216v/3=018/026, 216v/4=018/026, 219v/8=018/064, 224v/9=019/034, 226v/6=019/063, 227v/1=019/075, 228v/3=020/003, 228v/6=020/006, 230r/9=020/050, 232r/1=020/076, 233r/8=020/098, 235v/1=020/135; t.-(X)rlar 2v/5=002/005, 2v/5=002/005, 2v/6=002/006, 3r/7=002/013, 3v/1=002/016, 4v/6=002/027, 5v/9=002/039, 9v/9=002/081, 10r/1=002/082, 13v/9=002/114, 14v/4=002/121, 18v/3=002/157, 24r/8=002/202, 26r/8=002/217, 28r/5=002/229, 32v/1=002/254, 33r/2=002/257, 61r/5=004/023, 64v/8=004/052, 66r/2=004/063, 76r/4=004/151, 81r/9=005/010, 85r/7=005/041, 85v/8=005/044, 86r/3=005/045, 86r/7=005/047, 88r/2=005/060, 90v/9=005/086, 103v/1=006/089, 103v/2=006/090, 113r/3=007/008, 113r/4=007/009, 116v/2=007/042, 129r/5=007/178, 129r/8=007/179, 131v/7=008/004, 134v/6=008/037, 138r/8=008/074, 139v/4=009/010, 140v//5=009/020, 146r/5=009/069, 148r/7=0090/88, 151r/2=009/113, 156r/1=010/026, 156r/4=010/027, 16r/7=002/137, 164r/1=011/011, 165r/1=011/021, 183v/5=013/005, 185r/5=013/018, 185v/2=013/022, 185v/7=013/025, 204r/2=016/105, 204r/6=016/108, 204r/7=016/108, 204r/8=016/109, 210r/6=017/057, 217r/4=018/031, 222v/1=018/105, 226r/7=019/058, 226v/3=019/060, 231v/9=020/075; arḳa tur- "arkaya atılmak, terk edilmek" *arḳa t.-a* 171r/2=011/092, 2. 3. şahıs yüklem bildiricisi t.-(X)r *and t.-ur* 192v/1=015/001, *anıŋ bäzäki t.-ur* 218r/7=018/046, *anıŋ t.-ur* 159v/3=010/068, *anıŋ t.-ur köklär ärkligligi* 126v/9=007/158, *arıġlıḳ t.-ur* 225r/1=019/035, *arıġsız t.-ur* 91r/9=005/090, *arıġsızlıḳ t.-ur* 27r/4=002/222, *artuḳluḳındın t.-ur* 176v/3=012/038, *āsān t.-ur* 223v/1=019/009, 224r/4=019/021, *az t.-ur* 67v/2=004/077, 112v/7=007/003, 113r/5=007/010, 142v/9=009/038, *azraḳ t.-ur* 7v/8=002/061, *ʿazīzräk t.-ur* 171r/1=011/092, *baġırsaḳ t.-ur* 199r/7=016/047, *bälgülär t.-ur* 153v/4=010/006, 188r/5=014/005, 195r/3=015/075, 235r/1=020/128, *bīzār t.-ur* 138v/6=009/003, 97r/3=006/019, *bir ig t.-ur* 3r/3=002/010, *bir iş t.-ur* 167r/2=011/046, *bir pänd t.-ur* 172v/4=011/114, *bir t.-ur* 89v/4=005/073, *bitig t.-ur* 111r/8=006/155, 163r/3=011/001, 192v/3=015/004, *boġzında t.-ur* 189r/8=014/017, *bodun t.-ur* 139r/6=009/006, *bodun t.-ur silär* 120r/6=007/081, *bodun t.-urlar* 144v/6=009/056, *bodun t.-urlar* 137r/9=008/065, 152v/4=009/127, 87v/7=005/058, *boynaġu t.-ur* 229r/9=020/024, 230r/3=020/043, *bu bir āyät t.-ur* 183r/3=013/001, *bu bir bitig t.-ur* 187v/6=014/001, *bu bitig t.-ur* 103v/8=006/092, *bu dāstan t.-ur* 123r/2=007/123, *bu oġlan t.-ur* 174v/4=012/019, *bu t.-ur* 178v/6=012/065, *bu ḳarındaşım t.-ur* 181r/3=012/090, *bu yolum t.-ur* 182v/1=012/108, *bulġaḳ t.-ur* 133v/8=008/028, *bular ḳızlarım t.-ur* 169v/4=011/078, *cādu t.-ur* 153r/4=010/002, *cāduluḳ t.-ur* 163v/5=011/007, *çıġay t.-ur* 55v/6=003/181, *çın t.-ur* 153r/7=010/004, *çın turur sän* 167r/1=011/045, 183r/3=013/001, *dāʿvacılarnıŋ utġanraḳı t.-ur* 24v/4=002/204, *düşmän t.-ur* 114r/6=007/022, 12r/3=002/098, 173v/4=012/005,

218v/6=018/050, *äŋ t.-ur* 150b6/=009/116, *älligbir äyät t.-ur* 187v/4=014, *äm t.-ur* 200v/7=016/069, *äm t.-ur kertgünüglilärkä* 212r/6=017/082, *ämäriniŋ dostları t.-ur* 138r/6=008/073, *amrulmak t.-ur* 149v/8=009/103, *äränlär t.-ur* 150r/8=009/108, *ärklig t.-ur* 105r/7=006/102, *esiz t.-ur* 233v/2=020/101, *färiştä t.-ur ağırlıġ* 175v/8=012/031, *ġullar t.-ur* 183v/5=013/005, *ḥarām t.-ur* 204v/9=016/116, *ḥäläl t.-ur* 80r/9=005/005, 80r/9=005/005, 204v/9=016/116, *ḥicr sūräsi t.-ur* 192r/8=015, *hūd päyġāmbär ḳıṣṣasınıŋ sūräsi t.-ur* 163r/1=011, *içgü t.-ur* 101v/6=006/070, 217r/3=018/029, *idi t.-ur* 117v/7=007/054, 163v/2=011/007, 187v/7=014/002, 222v/8=018/110, *iläyindä t.-ur* 38r/3=003/003, *ilki t.-ur* 156v/5=010/034, *iş t.-ur* 151v/8=009/120, *işlig t.-ur* 137r/6=008/063, *ḳanda t.-ur* 115v/7=007/037, *ḳaraġu t.-ur* 185r/7=013/019, *ḳatıġ t.-ur* 39r/1=003/011, 129v/4=007/183, 188r/9=014/007, *kāfir t.-ur* 207v/2=017/020, *ḳın t.-ur* 3r/4=002/010, 11r/5=002/090,12v/8=002/104, 60r/1=004/014, 84v/1=005/033, 84v/7=005/037, 85r/9=005/041, 186v/6=013/034, *ḳın t.-ur irig* 189v/1=014/017, *ḳın t.-ur uluġ* 3r/1=002/007, 14r/2=002/114, 203r/7=016/094, 204r/5=016/106, *ḳırḳbäş äyät t.-ur* 184r/1=013, *ḳızlarım t.-ur* 195r/1=015/071, *köŋüllär t.-ur* 129r/7=007/179, *kögüzläriŋiz içindä t.-ur* 41r/1=003/029, *köklär içindä t.-ur* 41r/1=003/029, *köni t.-ur* 216r/4=018/021, 73r/2=004/122, *könilärdin t.-ur* 177v/6=012/051, *köpük t.-ur* 185r/1=013/017, *közlär t.-ur* 129r/7=007/179, *ḳuḏıraḳ t.-ur* 64v/3=004/048, *ḳulaḳlar t.-ur* 129r/7=007/179, *ḳutu t.-ur* 15v/9=002/134, 16v/4=002/141, *ḳurtulmaḳ uluġ t.-ur* 150v/7=009/111, *küçlüg t.-ur* 136r/7=008/052, *küḏäzçi t.-ur* 164r/4=011/012, 178v/9=012/066, *küşüş t.-ur* 27v/9=002/228, 33v/7=002/260, 84v/8=005/038, 92r/5=005/095,137r/6=008/063, 137v/5=008/067, 152v/5=009/128, 192r/3=014/047, *mädäni t.-ur* 214v/1=018, *mänim boḏunumdın t.-ur* 167r/1=011/045, *mänim tayaḳım t.-ur* 229r/5=020/018, *mihrbān t.-ur* 17r/4=002/143, 24v/8=002/207, 151v/1=009/117, 152v/6=009/128, 152v/9=010, *muŋsuz t.-ur* 188v/1=014/008, 34r/4=002/263, 34v/9=002/267, *mü'minlär t.-ur* 207v/2=017/020, *ni'mät t.-ur* 6v/5=002/049, *ol silärniŋ alıŋızlarındın t.-ur* 175v/2=012/028, *ol t.-ur* 129r/5=007/178, 146v/5=009/072, 149v/3=009/100, 159r/6=010/064, 159r/7=010/065, 159v/2=010/068, 184v/8=013/016, *olarnıŋ tapınġu taŋrıları t.-ur* 124r/9=007/138, *orta t.-ur* 8v/5=002/068, *ortaḳ t.-urlar* 59v/6=004/012, 109r/4=006/139, *ot t.-ur* 108r/1=006/128, 186v/8=013/035, *ozaḳılarnıŋ sörçäki t.-ur* 1966/8=016/024, *öç iyäsi t.-ur* 38r/5=003/004, *öfkä t.-ur* 204r/4=016/106, *ülüş t.-ur* 24r/9=002/202, *örtüglüg sır t.-ur* 155r/2=010/020, *özüŋdin t.-ur* 67v/7=004/079, *pänd t.-ur* 182r/6=012/104, *pīr t.-ur* 169r/6=011/072, *ra'd sūräsi t.-ur* 184r/1=013, *räst t.-ur* 158v/2=010/055, 17r/7=002/144, *saḳnuḳluḳ t.-ur* 23v/8=002/197, *sıġır t.-ur* 8v/4=002/068, *sınaġ t.-ur* 12v/2=002/102, *suḳ t.-ur* 152v/5=009/128, *taŋ atmaḳı t.-ur* 169r/1=011/081, *taŋrı atı birlä t.-ur* 173r/7=012, *taŋrı nişānlarındın t.-ur* 18v/4=002/158, *taŋrı t.-ur* 184v/5=013/016, 192r/7=014/052, *taŋrı üç t.-ur* 89v/3=005/073, *taŋrı üskindä t.-ur* 74r/7=004/134, 192r/1=014/046, *taŋrınıŋ t.-ur* 129r/9=007/180, *taŋrıḳa t.-ur* 179r/2=012/067, *taŋ t.-ur* 183v/3=013/005, *tanuḳ t.-ur* 47v/4=003/098, 157v/8=010/046, *tarıġlaġ t.-ur* 27r/7=002/223, *tändürüst t.-ur* 8v/9=002/071, *tilwälik t.-ur* 129v/4=007/184, *tirig t.-ur* 233v/9=020/111, *toḳsansäkiz äyät t.-ur* 223r/1=019, *toḳsantoḳuz äyät t.-ur* 192r/8=015, *töşäk t.-ur* 39r/2=003/012, *t.-ur al yanutı* 187v/1=013/042, *t.-ur anlarnıŋ dostları* 200r/7=016/063, *t.-ur bälgülüglär* 23v/6=002/197, *t.-ur būstānlar* 4r/8=002/025, *t.-ur eḏgü yanut*

214v/5=018/002, *t.-ur edgülüklär* 148r/7=0090/88, *t.-ur äsirlärdin* 137v/7=008/070, *t.-ur köni* 225r/3=019/036, *t.-ur körklüg atlar* 228v/7=020/008, *t.-ur küçlüg küşüş* 168v/8=011/066, *t.-ur küsüş* 200r/2=016/060, *t.-ur mäsīh* 89r/9=005/072, *t.-ur ürüklük būstānları* 217r/4=018/031, *t.-ur pīr uluġ* 180r/1=012/078, *t.-ur rüsvālıḳ* 84v/1=005/033, *t.-ur sarāy yawuzı* 185v/7=013/025, *t.-ur saḳış yawuzı* 185r/5=013/018, *t.-ur säwünç* 159r/5=010/064, *t.-ur taŋ* 169r/6=011/072, *t.-ur ḳatıġ* 169v/3=011/077, *t.-ur tägürmäklik* 202r/5=016/082, *t.-ur uluġ ḳızġut* 145v/1=009/063, *t.-ur ümmätlär* 167r/6=011/048, *t.-ur vaʿādä* 223r/3=019/001, *t.-ur yanışıŋızlar* 155v/2=010/023, 163r/7=011/004, *t.-ur yanışları* 159v/5=010/070, *t.-ur yaḳınraḳ tiriglikiniŋ ençrünmäki* 155v/2=010/023, *t.-ur yıġıġları* 28r/7=002/230, *t.-ur yolsuzluḳ ıraḳ* 189v/3=014/018, *ṭuvā t.-ur* 229r/1=020/012, *tüp tüz t.-ur* 189v/7=014/021, *tüz t.-ur* 44r/8=003/064, *ud t.-ur* 8v/6=002/069, 8v/8=002/071, *uġan t.-ur* 13r/2=002/106, 13r/9=002/109, 33v/3=002/259, 56v/5=003/189, 74v/2=004/135, 82v/4=005/017, 82v/9=005/019, 85r/2=005/040, 95r/8=005/120, 96v/8=006/017, 98v/4=006/037, 135r/4=008/041, 143r/2=009/039, 163r/8=011/004, 200v/9=016/070, 201v/5=016/077, 213v/3=017/099, *uluġ t.-ur* 6r/8=002/045, 26r/4=002/217, 169r/8=011/073, 175v/2=012/028, *ülüş t.-ur* 62r/9=004/032, 62r/9=004/032, *yaġı t.-ur* 151r/4=009/114, 234r/7=020/117, *yadıġlıġ t.-ur* 88r/8=005/064, *yalġançı t.-ur* 93v/6=005/110, *yalġançı t.-urlar* 231r/3=020/063, 89v/6=005/075, *yaḥyā t.-ur* 223r/8=019/007, *yaḳın t.-ur* 168r/9=011/061, 22r/1=002/186, *yaḳınraḳ t.-ur* 81r/6=005/008, *yaḳınraḳ t.-ur saḳnuḳlarḳa* 30r/1=002/237, *yandurmaḳ t.-ur* 26r/4=002/217, *yaraġlıġ t.-ur* 37v/2=002/284, 41r/2=003/029, *yaraşı t.-ur* 137r/4=008/063, *yarlıḳamaḳ idisi t.-ur* 183v/7=013/006, *yawuḳ t.-ur* 118r/3=007/056, *yawuḳ t.-ur* 25v/7=002/214, *yawuz t.-ur* 12v/5=002/102, 55v/4=003/180, *yawuz yanış t.-ur* 15r/6=002/126, *yegräk t.-ur* 7r/2=002/054, 7v/9=002/061, 26r/2=002/216, 26v/8=002/221, 27r/1=002/221, 55v/4=003/180, 61v/8=004/025, 114v/2=007/026, 128r/8=007/169, 143r/7=009/041, 145r/5=009/061, 158v/5=010/058, 169r/7=011/086, 178r/4=012/057, 178v/4=012/064, 182v/5=012/109, 203r/8=016/095, 205v/5=016/126, 218r/4=018/044, 218r/7=018/046, 227v/3=019/076, *yegräk t.-ur ädgülärkä* 57v/2=003/198, *yegräk t.-ur umınçın* 218r/8=018/046, *yegräki t.-ur* 120v/8=007/087, *yegräkräk t.-ur* 67v/2=004/077, 138v/7=009/003, *yär içindä t.-ur* 41r/2=003/029, *yeti ḳapuġlar t.-ur* 194r/3=015/044, *yätmişaltı āyät t.-ur* 131v/1=008, *yol t.-ur* 194r/1=015/041, *yämrulgän t.-ur* 150v/1=009/109, *yüz otuz āyät t.-ur* 138v/2=009, *yüz takı altmış altı ayät t.-ur* 95v/1=006, *yüz taḳı onbir āyät t.-ur* 173r/6=012, 214v/1=018, *yüz taḳı yäti āyät t.-ur* 152v/8=010, *yüz taḳı yegirmi üç āyät t.-ur* 163r/1=011, *yüz otuz ekki āyät t.-ur* 228v/1=020, *yüz taḳı on āyät t.-ur* 205v/8=017, *yüz yegirmi säkiz āyät t.-ur* 195v/8=016, *gürūh t.-ur miz* 173v/9=012/008, 174r/6=012/014, *tüz t.-ur silär* 130v/2=007/193, 3. yardımcı fiil **t.-(X)rda** *adaḳın t.-urda* 71r/4=004/103, 154r/4=010/012, **t.-(X)rlar** *anlar t.-urlar* 145v/8=009/067, 164r/8=011/016, *adaḳın t.-urlar* 93v/2=005/107, *ädna t.-urlar* 9r/8=002/075, *tägräsindä t.-urlar* 151v/5=009/120, *t.-urlar din içindä* 139v/5=009/011, *t.-urlar uştmaḫ bodunları* 165r/3=011/023,- **mIş/mUş t.-** *baġlanmış t.-ur* 88r/8=005/064, ***ḥarām ḳılınmış t.-ur*** **109r/4=006/139,** *ḥükm ḳılınmış t.-ur* 227r/5=019/071, *indürülmiş t.-ur* 106r/9=006/114, *inmiş t.-ur* 79r/6=005, 95v/1=006, 131v/1=008, 138v/2=009, 152v/8=010, 163r/1=011.

173r/6=012, **184r/1=013,** 187v/4=014, 192r/8=015, 195v/8=016, 205v/8=017, 223r/1=019, 228v/1=020, *käsilmiş t.-ur* 194v/8=015/066, *ḳodulmış t.-urlar* 150r/3=009/106, ***ögdülmiş t.-ur* 169r/8=011/073,** *sürülmiş t.-ur sän* 193v/7=015/034, *sürülmiş t.-ur* 227r/5=019/071, ***termiş t.-ur* 228r/6=019/094,** *tölänmiş t.-ur* 101r/7=006/067; t.- (mA)dIŋızlar *ürük t.-dılar* 216v/4=018/026, *ürük t.-dum* 154v/4=010/016, *t.-madıŋızlar bir kün* 233v/4=020/104, *t.-madıŋızlar on kün* 233v/3=020/103, t.- (mA)GAy *ürük t.-magaylar ärdi* 211v/9=017/076; -(GU) t.- *adaḳın t.-ġu kişilärkä* 92r/8=005/097, ***suwḳa ġarḳ ḳılġu t.-ur* 166r/7=011/037,** *ḳoparılġu t.-ur silär* 163v/4=011/007; *t.-ur yalġan ärmäs* 168v/6=011/065, *t.-ur ärdilär* 11r/1=002/089, **11r/1=002/089;** t.- (mA)ġII t.- *adaḳın t.-maġıl* 147v/9=009/084, 150r/6=009/108, 150r/7=009/108; *odaġ t.-ġıl* 212r/3=017/079, *t.-ġıl uştmaḫda* 113v/7=007/019, *tüptüz köni t.-ġıl* 172r/9=011/112; t.-uŋlar *t.-uŋlar* 228v/8=020/010, 91v/1=005/090, *sıŋardın t.-uŋlar* 198v/1=016/036, *täk t.-uŋlar* 135v/3=008/045, *sıŋardın t.-uŋlar ḳunçuylardın* 27r/4=002/222, *köni t.-uŋlar* 139r/8=009/007, 161r/6=010/089; t.- (mA)sA t.- *köni t.-salar* 139r/8=009/007, *t.-sa silär* 62r/7=004/031, *t.-salar* 69r/2=004/090, *t.-masa* 69r/5=004/091; **-GınçA t.-** *udu t.-ġınça* 14v/1=002/120; **ġII(IAr) t.-** *adaḳın t.-uġlı* 169r/4=011/071, 171v/3=011/100,186v/2=013/033, *adaḳın t.-uġlılar* 62v/4=004/034, 74r/8=004/135, *t.-ur aġrıtıġlı ḳın* 200r/7=016/063, *bärigli t.-ur* 155r/5=010/021, ***biligli t.-ur* 163r/9=011/005, 18v/6=002/158, 55v/6=003/180,** *çıḳarıġlı t.-ur* 9r/2=002/072, ***duʿā ḳılıġlı t.-ur* 223r/3=019/001,** *ekki ḳat bolup t.-uġlılar* 87v/2=005/055, ***eşitgän bilgän t.-ur* 149r/7=009/098, *ätöz färmānlaġlı t.-ur esizlikin* 177v/8=012/053,** *äwrügli t.-ur* 17v/5=002/148, ***ḳalıġlı t.-ur* 10v/8=002/088, 203r/9=016/096, *ḳapsayu biligli t.-ur* 3v/7=002/019, 171r/2=011/092,** *käligli t.-ur* 195r/9=015/085, 228r/5=019/093, 228r/6=019/095, *ḳazġanıġlı t.-urlar* 106r/7=006/113, ***ḳın t.-ur aġrıtıġlı* 21r/3=002/178, 56v/4=003/188, 84v/6=005/036, 101v/6=006/070, 145r/7=009/061, 147r/9=009/079, 190r/4=014/022, 20r/8=002/174, 204r/1=016/104, 205r/2=016/117,** *kirigli t.-ur* 227r/5=019/071, *taġrı ḳızġut ḳılıġlı t.-ur tanıġlılarnı* 138v/5=009/002, *körügli t.-ur* 11v/9=002/096, 13v/1=002/110, 29r/6=002/233, 89r/8=005/071, 172v/1=011/112, *t.-urlar ḳurtuluġlılar* 148r/7=0090/88, ***bilgän t.-ur küç ḳılıġlılarnı* 143v/9=009/047,** *küç ḳılıġlı t.-ur* 217v/2=018/035, *t.-urlar küç ḳılıġlılar* 140v//9=009/023, ***orun kötrügli t.-ur* 160v/7=010/083,** *öŋdün turuġlı:* "imam, önder, yol gösteren, kılavuz" 164v/2=011/017 ***örtügli t.-ur* 126r/3=007/153, 128r/3=007/167,** *örü t.-uġlı* 196v/3=016/012, ***rūzī berigli t.-ur* 223r/2=019,** *säwüg t.-uġlı bolsalar* 130v/2=007/193, *tanıġlı t.-urlar* 144v/5=009/055, ***t.-ur tanıġlılarnıŋ yanutı* 141r/9=009/026, *taruġlı t.-ur* 164r/2=011/012,** *täginigli t.-urlar* 124r/2=007/135, ***tävbä bäzärlägli t.-ur* 7r/3=002/054, *t.-ur tanıġlılarnıŋ yanutı* 23r/1=002/191,** *käldi yaḳın t.-uġlı arḳış* 174v/4=012/019, *t.-uġlılar* 233r/1=020/091, *tutuġlı t.-ur* 167v/9=011/056, ***ol tüşigli t.-ur* 128v/2=007/171,** *t.-uġlını* 63r/5=004/036, ***t.-ur yaratıġlı* 184v/8=013/016, *t.-ur yarlıḳaġlılarda yarlıḳaġanraḳı* 178v/4=012/064,** *utru t.-uġlılar* 194r/5=015/047, *utuġlı t.-ur* 174v/9=012/021, *ürük t.-uġlı* 233r/8=020/097, *ürük t.-uġlılar* 22r/9=002/187, 214v/5=018/003, *ürük t.-uġlılarḳa* 15r/3=002/125, *////lıġlı t.-ur* 223r/3=019/001, *yarlıḳaġlı t.-ur* 126r/3=007/153, *yarlıġdın çıḳıġlı t.-urlar* 139v/2=009/008, *yarlıġ turuġlılar* 30r/3=002/238; (GAn) t.- *baġışlaġan t.-ur* 152v/9=010, ***bilgän t.-ur***

37r/5=002/282, 37r/8=002/283, 47r/4=003/092, 145r/4=009/060, 150v/3=009/110, 177v/4=012/050, 197v/6=016/028, 200v/9=016/070, *bilgän t.-ur saḳnuḳlarnı* 143v/4=009/044, *bilgänräk t.-ur* 64r/3=004/045, 157r/9=010/040, 203v/6=016/101, 205v/4=016/125, 216r/5=018/021, 216r/8=018/022, *t.-ur tävbä bäzärlägän* 149v/9=009/104, *t.-ġan* 41v/1=003/039, ***t.-ur yarlıḳaġan*** 162v/6=010/107, *yarlıḳaġan t.-ur* 199r/7=016/047, ***yazuḳ örtgän t.-ur*** 84v/9=005/039, ***yazuḳ ḳılġan t.-ur*** 37r/8=002/283; (mA)dUḳ t.- *ḳılmaduḳ t.-ur* 75r/7=004/141; **-mIş/mUş t.-** *atalmış vaḳtı t.-ur* 158r/2=010/049, *bäk bäkümiş t.-ur* 190r/7=014/024, *berilmiş öḏ t.-ur* 219v/2=018/058, ***t.-ur köndürilmiş köni yolḳa*** 215v/4=018/017, ***vaʿdä ḳılmış t.-ur*** 233r/7=020/097, ***vaḳt t.-ur urulmış*** 115v/1=007/034;- (dAçI) t.- *käldäçi t.-ur* 169v/1=011/076, 229r/3=020/015, *ḳınadaçı t.-ur* 127v/6=007/164, *köndürgüçi t.-ur* 223r/3=019/001, *yolḳa yoḳadtaçı t.-ur* 127v/6=007/164; - (AsI) *t.-ası* 4v/3=002/026; - (MAK) t.- *t.-maḳ* 190v/1=014/026, *aḏaḳın t.-maḳ* 227r/7=019/073, ***bu tägürmäk t.-ur*** 192r/7=014/052, *täk t.-maḳ* 224v/1=019/026, *ürük t.-maḳ* 27v/3=002/226, *mäniŋ utru t.-maḳımıḳa* 189r/7=014/014, *aḏaḳın t.-maḳıŋız birlä* 73v/2=004/127; 4. "süreklilik bildiren **tasvirî fiil"** - (A) t.- *baḳa t.-ur* 152r/5=009/123, *köz tuta t.-ur* 149r/6=009/098, ***säwüŋä*** 90v/3=005/082; -(I) t.- ***alı t.-ur*** 231r/9=020/069, *baḳıp t.-ı körgit(t)i ärsä* 124v/8=007/143, *tutaşı t.-ur ärkän* 172r/3=011/108; -(U) t.- *utru t.-dı* 4v/9=002/029; -(Ip/-Up) t.- *amrılıp t.-urlar* 96v/1=006/013, ***ärklig ärip t.-dı*** 183r/5=013/002, *käçip t.-ur* 154r/4=010/012, *käsilip t.-sa silär* 70r/5=004/097, *ornap t.-dı* 153r/5=010/003, *turlup t.-dı* 166v/8=011/044, *tezginip t.-urlar* 106r/1=006/110, *ürük t.-up* 124r/8=007/138, *t.-up namāz ḳılıŋlar* 30r/4=002/239

turġu "durma, kalma yeri" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t. erüri* 57v/1=003/198, ürük turġu yär "ebedî kalınacak yer" *ürük t. yäriŋizlär* 108r/1=006/128, turġu kün "ikamet günü" *t. künläriŋizdä* 202r/1=016/080, turġu yär "yerleşme yeri, mesken" *t. yär+* 5v/5=002/036, 15r/1=002/125, *ẓulm ḳılġanlarnıŋ t. yäri* 52r/8=003/151

turġut "halef, nesil" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *käldi anlarda keḏin yawuz turġut* 128r/5=007/169

turġuluḳ "kalma yeri, cennet" (KB-, DLT-I 503, ED 542a turukluk). *t. uştmaḫ* 232r/1=020/076

turmaḳlıḳ "bulunma, durma" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *mänim t.+ım* 159v/7=010/071

turuġlaġ "turma, yaşama yeri" (KB B57, DLT-I 496, ED 542a turuğlağ (d-)). *t.* 104v/5=006/098, 114r/9=007/024, *amrılġu t.+ını* 163v/1=011/006, *däryā t.+ında ärdi* 127v/3=007/163

turuḳ- "durmak, hareketsiz kalmak" (KB-, DLT-I 192, ED 540b turuk- (d-)). *t.-up* 45r/8=003/075

tur(u)l- "durulmak, bitirilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *iş t.-up turdı* 166v/8=011/044

tuş "denk, benzer" (KB 7, DLT-III 125, ED 558a tuş (d-)). *täŋ t.* 6v/2=002/048, 95v/3=006/001, 110v/5=006/150, *t.+ınça* 103v/4=006/091, *t.+ıŋa* 117r/3=007/047, *täŋ t.+lar* 19r/9=002/165, täŋ tuş ḳıl- "denk kılmak" *ḳıl- täŋ t.* 190v/4=014/030, *ḳıl- täŋ t.+lar silär* 4r/4=002/022

tuş- "kavuşmak, karşılaşmak, rastlamak, yetişmek" (KB 95, DLT-I 26, ED 560a tuş- (du:ş-)). *t.-ġay aŋar yadılmış* 207r/2=017/013, *t.-uġlılar* 6r/8=002/046, *t.-maḳnı* 222v/9=018/110, *bu künläriŋä t.-maḳnı* 117v/1=007/051, *taŋrıḳa t.-maḳnı* 98r/1=006/031, *t.-maḳḳa* 222v/1=018/105, *idiläriŋä t.-maḳḳa* 111r/8=006/154

tuşlaş- "karşılaşmak" (KB-, DLT-III 294, ED tuşla- (?d-)). *t.-u* 213r/1=017/092

tut- "tutmak" (KB 25, DLT-I 37, ED 451a tut-) *kertü t.-ar* 9r/7=002/075, *t.-ar* 27v/2=002/225, 91r/4=005/089, *t.-ar mu* 149r/6=009/098, 199v/9=016/059, *t.-ar mu sän* 8v/2=002/067, *t.-ar silär* 22v/2=002/188, *t.-ar mu silär* 218v/6=018/050, *taŋrıḳa t.-ar* 24v/6=002/206, *t.-ar butlarnı* 102r/5=006/074, *t.-ar ribāmları* 149r/8=009/099, *t.-ar taŋrıda adın* 19r/9=002/165, *uzatu t.-ar* 131v/4=007/202, *t.-arlar* 97v/3=006/026, *t.-(t)ı* 38v/9=003/011, 168v/8=011/067, 171r/5=011/094, 204v/5=016/113, 209r/1=017/040, *t.-(t)ı äçisiniŋ saçını* 125v/6=007/150, *t.-(t)ı mūsā bodunı* 125r/9=007/148, *t.-(t)ı taŋrı* 136r/7=008/052, *t.-(t)ımız fir'avn bodunını* 123v/3=007/130, *t.-(t)ımız işimizni* 144r/4=009/050, *t.-(t)ımız ḳatıġlıḳ birlä* 99r/2=006/042, *t.-(t)umız ḳatıġlıḳ birlä* 121v/9=007/094, *t.-(t)ımız ziyānlıḳ birlä* 99r/2=006/042, *t.-(t)ılar dīniŋizlärni* 87v/4=005/057, *t.-(t)ılar dīnlärini* 101v/3=006/070, 117r/9=007/051, *t.-(t)ılar säwüglügkä* 76r/8=004/153, *t.-ġay ḳın yaḳını* 168v/5=011/064, *t.-ġay miz* 174v/7=012/021, *t.-ġıl* 125r/2=007/144, 229r/7=020/021, *t.-ġıl käçürmäkni* 131v/1=007/199, *t.-sun tanuḳlar* 51r/8=003/140, *t.-sunlar* 125r/4=007/145, *t.-uŋlar* 8r/6=002/063, 11v/1=002/093, 15r/1=002/125, 68v/8=004/089, 69r/6=004/091, 85r/6=005/041, 94v/7=005/116, 128v/2=007/171, *t.-uŋlar olarnı* 139r/3=009/005, *t.-uŋlar yüzläriŋizni* 114v/8=007/029, *t.-uŋızlar* 9v/7=002/080, 171r/1=011/092, 184v/5=013/016, *t.-sa* 199r/6=016/047, 219v/1=018/058, *t.-sa etigi bezäkini* 155v/5=010/024, *t.-sa käntläri*. 171v/6=011/102, *t.-sa täzginmäkläri içindä* 199r/6=016/046, *t.-sa ḳulaḳıŋızni közläriŋizni* 99r/7=006/046, *ḳısḳa t.-salar namāzdın* 70v/4=004/101, *kitär t.-salar* 134v/9=008/040, *t.-salar taġlardın äwlär* 200v/5=016/068, *t.-saŋız* 46r/1=003/080, *t.-a* 87r/5=005/053, 93r/9=005/106, 93v/3=005/107, 144v/5=009/056, 146v/8=009/074, 149r/1=009/095, 180v/3=012/085, 181r/9=012/095, *t.-uġlı* 34v/8=002/267, *t.-uġlı turur* 167v/9=011/056, *t.-ġaylar ärdilär dost* 211v/6=017/073, *tanıp t.-madılar* 11r/2=002/089, *t.-madılar taŋrıda adın* 140r/5=009/016, *t.-maġay ärdilär* 90r/8=005/081, *t.-maġıl* 37v/7=002/286, 220r/7=018/073, *t.-maġıl saḳalımnı* 233r/3=020/094, *t.-maŋlar* 68v/8=004/089, *t.-maŋlar taŋrı bälgüläri̇ni* 28v/2=002/231, *t.-mas kertüsüzlük birlä* 27v/1=002/225, *t.-mas* 32v/2=002/255, 91r/3=005/089, 201v/7=016/079, *t.-mas silär* 18r/9=002/154, *dīn t.-maslar* 141v/5=009/029, *t.-maslar* 3r/6=002/012, *t.-masa pärämiz pärāni* 44r/9=003/064, *t.-maḳ özlärindin* 34r/9=002/265, *anıŋ t.-maḳı* 171v/6=011/102, *idiŋniŋ t.-maḳı* 171v/6=011/102, *mäniŋ ḳınım t.-maḳım* 129v/4=007/183, *t.-maḳıŋızlar birlä* 7r/1=002/054, açuḳ tut- "açık tutmak" *açuḳ t.-(t)ı* 7r/4=002/055, açuḳluġ tut- "apaçık göstermek" *açuḳluġ t.-(t)ı* 76r/8=004/153, adaḳın (namāznı) tut- "ayakta namaz kılmak" *adaḳın t.-arlar namāznı* 87v/1=005/055, 146v/1=009/071, 185v/1=013/022, *adaḳın. t.-ġıl namāznı* 172v/2=011/114, 229r/2=020/014, *adaḳın t.-uŋlar namāznı* 10r/4=002/083, 67r/8=004/077, 71r/5=004/103, 102r/2=006/072, *adaḳın t.-sa* 70v/6=004/102, *adaḳın t.-sa. namāznı* 139v/4=009/011, 140r/9=009/018, *adaḳın t.-salar namāznı* 139r/4=009/005, *adaḳın t.-uġlı namāznı* 32v/1=002/255,

191v/2=014/040, 217v/3=018/036, *adaḳın t.-uğlılar namāznı* 77r/8=004/162 adaḳın tut- "adaletle hükm etmek, hakkıyla yapmak" *adaḳın. t.-salar* 88v/5=005/066, *adaḳın t.-mağınça* 88v/9=005/068, *t.-ar taŋrıda adaḳın* 19r/9=002/165, adaḳın tutuğlı "bütün mahlûkatın idaresini yürüten, Esma-i Hüsna'dan" *adaḳın t.-uğlı* 32v/1=002/255, ağır yaḫşı tut- "değer vermek" *ağır yaḫşı t.-ġıl* 174v/7=012/021, ajun tut- "ikamet etmek, mesken tutmak" *ajun t.-madılar* 168v/9=011/068, ağrıtığlı ḳın tut- "elem verici azaba yakalanmak" *t.-ġay ağrıtığlı ḳın* 119v/4=007/073, ant tut- "ant tutmak, sözünde durmak" *t.-ar antlarıŋıznı* 203r/2=016/092, *t.-a ant* 181r/4=012/091, *t.-maŋlar antlarıŋıznı* 203r/6=016/094, arıġ tut- "temiz tutmak" *arıġ t.-uŋlar* 15r/2=002/125, āşkārā açuḳ tut- "açık tutmak, gizlememek" *āşkārā a. tut-* 7r/4=002/055, at kişändä tut- "cihad için hazırlıklı olmak" *at kişändä t.-uŋlar* 57v/5=003/200, *bir kişändä t.-maḳdın* 136v/8=008/060, ajun tut- "ikâmet etmek, mesken tutmak" *ajun t.-madılar* 168v/9=011/068, bärk tut- "sıkı tutmak" *bärk t.-ġay ärdiŋizlär* 213v/5=017/100, bärk tutġan "cimri" *ärür bärk t.-ġan* 213v/6=017/100, bir äw tut- *t.-(t)ı bir äw* 219v/5=018/061, bitigni tut- "kitabı tutmak" *t.-ġıl bitigni* 223v/5=019/012, buzağunı säwügkä/säwüglügkä tut- "buzağuya tapmak" *t.-(t)ılar buzağunı säwügkä* 125v/9=007/152, *t.-uŋızlar buzağunı säwüglügkä* 6v/7=002/051, 11r/9=002/092, çın tut- "tasdik etmek, onaylamak" *çın t.-mağlılar* 128v/5=007/172, *çın t.-maḳ* 157r/3=010/037, çoğı tut- "ses tutmak" *t.-(t)ı çoğı* 195r/2=015/073, dost(lar) tut- "dost edinmek" *dost t.-arlar* 203v/5=016/100, *t.-arlar dostlar* 74v/8=004/139, *t.-(t)ı* ibrāhīmni dost 73r/7=004/125, *t.-(t)ılar* 87v/6=005/058, *dost t.-sa* 86v/9=005/051, 87v/2=005/056, 140v/9=009/023, *t.-sa iblīsni eş dost* 72v/6=004/119, *t.-salar dostlar* 222r/7=018/102, *t.-maŋlar dostlar* 68v/7=004/089, 75v/2=004/144, 86v/8=005/051, *t.-maŋlar atalarıŋıznı ḳarındaşlarıŋıznı dost* 140v//8=009/023, *t.-maŋlar ekki taŋrı* 199v/3=016/051, *dostlar t.-masunlar* 40v/6=003/028, *dost t.-maz* 12v/8=002/105, edgülüḳ tut- 1. "iyilik yolu tutmak" *t.-ġay edgülük* 221r/8=018/086, *t.-maḳ edgülük birlä* 28r/1=002/229,, 2. "iyilikle himaye etmek" *t.-uŋlar edgülük* 28r/9=002/231, äliglärini tut- "ellerini tutmak" *t.-arlar äliglärini* 145v/7=009/067, *äligläri tutarlar* 130v/4=007/195, āmīn tut-"emniyet etmek, güvenmek" *āmīn t.-(t)um* 178v/3=012/064, *āmīn t.-saŋ* 45r/7=003/075, 45r/8=003/075, fārmān tut- "emrine girmek" *fārmān t.-uğlı* 196v/6=016/014, 201v/7=016/079, fārmān tutuğlı ḳıl- "emrine sokmak" *fārmān t.-uğlı ḳıldı künni taḳı aynı* 183r/5=013/002, füsūs tut- "alaya almak" *füsūs t.-ar* 144v/7=009/058, *füsūs t.-arlar* 147r/7=009/079, 147r/8=009/079, *füsūs t.-ar ärdiŋizlär* 145v/4=009/065, *füsūs t.-ar ärdilär* 192v/8=015/011, *bolġay füsūs t.-uğlılardın* 195v/5=015/095, *füsūs t.-maḳ* 147r/9=009/079, füsūsḳa tut- "alaya almak" *t.-(t)ılar füsūsḳa* 222v/3=018/106, *bolġay f. tutuğlılardın* 195v/5=015/095, *t.-(t)ılar füsūsḳa* 222v/3=018/106, ḥālāl tut- 1. "helâl saymak" *ḥālāl. t.-arlar* 142v/5=009/037, 2."ihlâl etmek, saygısızlık etmek" *ḥālāl t.-maŋızlar* 79v/1=005/002, iḥrām tut- "ihram tutmak" *iḥrām t.-ar ärkän* 92r/2=005/095, 92r/7=005/096, *iḥrām t.-mış ärkän* 79r/9=005/001, iş oŋardaçı tut- "güvenmek" *t.-maŋlar iş oŋardaçı* 206r/3=017/002, işimizni tut- "tedbir almak" *tu(t)umız oḳ işimizni* 144r/4=009/050, *tutmaŋlar atalarıŋıznı ḳ.+larıŋıznı dost* 140v//8=009/023, ḳatıġ tut- /ḳatıġ ün tut- "şiddetli ses yakalamak" *t.- (t)ı ḳatıġ ün* 195r/7=015/083, *t.-(t)ımız ḳatıġ birlä* 99r/2=006/042, *t.-umız ḳ. birlä* 121v/9=007/094, *t.-mas ḳatıġ birlä* 27v/1=002/225 kīn tut- "öç almak

istemek" *kin t.-madılar* 146v/9=009/074, kizläyü tut- "gizlemek" *kizläyü t.-arlar* 87r/3=005/052, ḳonuḳ tut- "konuk etmek" *ḳonuḳ t.-maḳḳa* 220v/3=018/077, könikä tut- "tasdik etmek, doğrulamak" *könikä t.-uġlı* 6r/2=002/041, 10v/9=002/089, 11r/7=002/091, 12r/1=002/097, 12r/6=002/101, 64r/9=004/047, 86r/4=005/046, 86r/5=005/046, 89v/7=005/075, 103v/8=006/092, köz tut- "beklemek" *köz t.-ar miz* 144r/7=009/052, *köz t.-uŋlar* 141r/4=009/024, 171r/4=011/093, 235v/1=020/135, *t.-sa ḳulaḳıŋıznı közläriŋizni* 99r/7=006/046, *köz t.-a turur* 149r/6=009/098, *köz t.-uġlı* 235v/1=020/135, *köz t.-uġlılar* 111v/9=006/158, 144r/8=009/052, *köz t.-uġlılardın* 119r/9=007/071, 155r/3=010/020, *köz t.-maslar* 162r/7=010/102, *köz t.-mazlar* 144r/6=009/052, ḳulaḳ tut- "kulak vermek, gizlice dinlemek" *ḳulaḳ t.-arlar* 209v/2=017/047, 97r/9=006/025, 157v/2=010/042, *ḳulaḳ t.-ġıl* 229r/2=020/013, 64r/6=004/046, *ḳulaḳ t.-uŋlar* 131v/6=007/204, *t.-sa ḳulaḳıŋıznı közläriŋizni* 99r/7=006/046, *ḳulaḳ t.-uġlu* 85r/9=005/042, *ḳulaḳ t.-uġlılar* 85r/5=005/041, mäscid tut- "mescit kurmak" *t.-(t)ılar bir m.* 150r/4=009/107, mīrāṣ tut- "varis olmak" *mīrāṣ t.-ġay miz* 227v/6=019/080, namāzdın ḳısḳa tut- "namazı kısaltmak" *ḳısḳa t.-salar namāzdın* 70v/4=004/101, oġul ḳız tut- "çocuk sahibi olmak" *oġul ḳız t.-(t)ı* 14r/3=002/116, 228r/2=019/088, *t.-maḳ oġul ḳız* 225r/1=019/035, 228r/4=019/092, *t.-madı oġul ḳız* 214r/9=017/111, oġul tut- "evlât edinmek" *tut- o.* 174v/8=012/021, orun tut- "yer tutmak" *o. t.-arlar* 3v/1=002/015, *orun t.-madılar* 171r/7=011/095, oynaş tut- "gizli dost tutmak" *oynaş. t.-uġlı* 61v/5=004/025, *oynaş t.-uġlılar* 80v/3=005/005, 80v/3=005/005 ögüt tut- "ibret almak" *ögüt t.-ġaylar* 136v/5=008/057, örtüg tut- "perdelemek" *örtüg t.-ġaḳ* 2v/7=002/007, örtüglüg tut- "gizlemek" *örtüglüg t.-sa män* 229r/3=020/015, pänd tut- "ibret almak, akıl etmek, düşünmek" *pänd t.-ar silär* 112v/7=007/003, *pänd t.-ġay silär* 111r/4=006/152, 202v/8=016/090, 118r/6=007/057, *pänd t.-ġaylar* 123v/4=007/130, 190r/8=014/025, *pänd t.-mas* 35r/3=002/269, *pänd t.-mas mu silär* 153r/6=010/003, 1966/2=016/017, *pänd t.-maslar mu* 165r/5=011/024, pärdä tut- "engel çekmek" *t.-(t)ı p.* 223v/9=019/017, rūzä tut- "oruç tutmak" *rūzä t.-sun* 21v/7=002/185, *rūzä t.-sa* 21v/4=002/184, *rūzä t.-uġlılar* 150v/7=009/112, *rūzä t.-maḳ* 21r/9=002/183, 23v/3=002/196, 69v/3=004/092, 91r/6=005/089, 92r/4=005/095, *rūzä t.-maḳ ayı* 21v/5=002/185, *rūzä t.-maḳnı* 22r/8=002/187, saḳış tut- "hesap sormak" *saḳış t.-uġlı* 68v/2=004/086, säwünç tut- "sevinmek" *säwünç t.-(t)umız* 121v/3=007/095, sezik tut- "ihtilâfa düşmek, şüphe etmek" *sezik. t.-uġlı* 172r/8=011/110, *sezik t.-ar ärdilär* 194v/5=015/063, sipās tut- "ḳabul etmek" *sipās t.-uġlı* 18v/6=002/158, suw tut- "ekin sulamak" *suw t.-mış tarıġḳa* 8v/9=002/071, şäk tutġan "şüpheci" *bolmaġıl şäk t.-ġanlardın* 44r/2=003/060, taŋ tut- "şaşakalmak" *t.-(t)ı- taŋ* 219v/8=018/063, taŋrı bälgülärini tut- "Allah'ın ayetlerini tutmak" *t.-maŋlar taŋrı bälgülärini* 28v/2=002/231, tanuḳ tut- "şahit tutmak" *tanuḳ t.-madım* 218v/7=018/051, *t.-sun tanuḳlar* 51r/8=003/140, *t.-(t)ılar bilgänlärini zahīdlärini* 141v/9=009/031, tapunġular tut- "tanrılar edinmek" *t.- (t)ılar tapunġular* 215r/8=018/015, tärs tut- "sınırı aşmak" *tärs t.-uġlılar bolsa* 121r/1=007/088, tutmış bol- "tutmuş olmak" *t.-mış bolsa* 228r/1=019/087, uluġ ḳın tut- "azap dokunmak" *t.-uŋızlar ḳın uluġ* 137v/6=008/068, umınç tut- "ümit etmek" *umınç t.-ġaylar* 117r/3=007/046, *umınç t.-maslar* 153v/5=010/007, 154r/9=010/015, yaḫşı tut- "değer vermek" *aġır yaḫşı t.-ġıl* 174v/7=012/021, yaḳın tut- "yakınlaşmak, yakınına gelmek" *yaḳın t.-mışlardın*

silär 122v/5=007/114, *yakın t.-salar* 110r/7=006/147, *yakın t.-uğlıların soŋı* 198v/3=016/036, yalġan tut- "yalanlamak" *yalġan t.-t(t)ı.* 195r/5=015/080, *yalġan t.-(t)ılar* 95v/7=006/005, 121v/5=007/096, *yalġan t.-(t)uŋuzlar* 10v/8=002/087, *yalġan t.-salar* 110r/7=006/147, *yalġan t.-uğlıların soŋı* 198v/3=016/036, yalġanḳa tut- "yalanlamak" *yalġanḳa t.-(t)ı* 101r/6=006/066, 110r/9=006/148, 111v/4=006/157, 122r/2=007/101, 136r/7=008/052, 230v/6=020/056, *yalġanḳa t.-(t)ı bälgülärimizni* 129r/4=007/177, *yalġanḳa t.-(t)ılar* 81r/9=005/010, 89r/7=005/070, 90v/9=005/086, 98r/1=006/031, 98v/7=006/039, 99v/3=006/049, 116r/6=007/040, 118v/5=007/064, 118v/6=007/064, 121r/7=007/092, 121r/8=007/092, 124r/3=007/136, 125r/7=007/146, 125r/8=007/147, 129r/3=007/176, 129v/2=007/182, 136v/1=008/054, 157r/6=010/039, 157r/7=010/039, 157v/6=010/045, 160r/2=010/073, 160r/3=010/073, 160r/5=010/074, 161v/7=010/095, 204v/4=016/113, *yalġanḳa t-(t)ılar bälgülärimizni* 110v/5=006/150, 115v/4=007/036, 119v/1=007/072, 129r/4=007/177, *yalġanḳa t.-(t)uŋızlar* 100r/8=006/057, *yalġanḳa t.-sa* 97r/5=006/021, 115v/6=007/037, 154v/5=010/017, 157r/9=010/041, 230r/8=020/048, *yalġanḳa t.-salar* 56r/3=003/184, *yalġanḳa t.-uğlılar* 97v/7=006/028, *yalġanḳa t.-uğlılarnıŋ soŋı* 96r/8=006/010, *yalġanḳa t.-mas* 97v/5=006/027, *yalġanḳa t.-maslar* 98r/5=006/033, *yalġanḳa t.-maḳ* 155r/4=010/021, *y.+ḳa tutar ärdiŋizlär* 98r/1=006/030, 155r/4=010/021, yaraġlıġnı tut- "mücadele etmek" *yaraġlıġnı t.-(t)ılar* 219r/6=018/056, yārī tut- "yardımcı edinmek" *ärmädim yārī t.-uğlı* 218v/8=018/051, yarlıġ tut- "itaat etmek, uymak" *yarlıġ t.-(t)ımız* 81r/4=005/007, *t.-(t)um* 186v/2=013/032, *yarlıġ t.-uŋlar* 91v/3=005/092, 91v/4=005/092, 133r/6=008/020, *yarlıġ t.-sa* 59v/8=004/013, 66v/2=004/069, *yarlıġ t.-up* 117v/9=007/054, *yarlıġ t.-uğlı* 205r/6=016/120, *yarlıġ t.-uğlılar* 62v/5=004/034, *yarlıġ t.-madılar* 90r/4=005/078, *yarlıġ t.-madımız* 11v/2=002/093, 64r/5=004/046, *yarlıġ t.-masa* 60r/1=004/014, yaşru tut- "gizli tutmak" *t.-(t)ımız* 127v/8=007/165, 99r/5=006/044, 121v/5=007/096, *yaşru t.-(t)ılar rāzlarnı* 231r/2=020/062, *yaşru t.-(t)ılar* 174v/5=012/019, 231r/2=020/062, yäkni dost tut- "şeytanı dost tutmak" *t.-(t)ılar yäklärini dostlar* 115r/2=007/030, yär täprämäki tut- "depreme tutulmak" *t.-(t)ı yär täprämäki* 120r/2=007/078, 121r/6=007/091, *t.-(t)ı ärsä yär täprämäki* 126r/5=007/155, yol tut- "doğru yol(u) göstermek" *t.-arlar yol* 125r/7=007/146, *t.-maslar yol* 125r/6=007/146, *t.-maḳları yol* 76r/4=004/150, yüŋül tut- "hafif tutmak" *y. tutar silär* 201v/8=016/080, ziyān tut- "zarar görmek" *t.-maŋlar ziyān* 28v/1=002/231

tutaşı "her zaman, daima" (KB 31, DLT-I 423, ED 461b tutşı). *t.* 26r/6=002/217, 69v/3=004/092, 73r/1=004/122, 78r/2=004/169, 82r/1=005/013, 83r/9=005/024, 84v/7=005/037, 92r/7=005/096, 95r/6=005/119, 147v/7=009/083, 147v/9=009/084, 149v/3=009/100, 150v/2=009/110, 172r/2=011/107, 180v/3=012/085, 186r/8=013/031, 186v/8=013/035, 195r/3=015/076, 214v/5=018/003, 216r/3=018/020, 217v/3=018/035, 219r/9=018/057, *dīn t.* 199v/3=016/052, *ḳın t.* 146r/1=009/068, 166r/9=011/039, *ḳın t. vaḳt* 235r/2=020/129, *t. adırt ḳılıġlılar* 172v/9=011/118, *t. bütünlükün* 140v//7=009/022, *t. erinç* 140v//6=009/021, *t. turur ärkän* 172r/3=011/108, *yeti yıllar t.* 177r/9=012/047, *t. ḳılıġlılar* 172v/9=011/118

tutsuġ "vasiyet" (KB-, DLT-I 426, ED 460b tutsuğ). *t.+da kedin* 59r/7=004/011, 59v/2=004/012, 59v/4=004/012, 59v/7=004/012

tutsul- "tavsiye edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-ur anıŋ birlä* 59v/7=004/012, *t.-dı anıŋ birlä* 59r/7=004/011

tutsur- "tavsiye etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-ur* 59r/2=004/011, *t.-lar* 59v/2=004/012, *ölüm t.-maḳ uğrında* 93r/6=005/106, *t.-u silär anıŋ birlä* 59v/4=004/012

tuttur-/tu(t)tur- 1."vasiyet etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-mışındın* 21r/8=002/182, *t.-dı* 15v/4=002/132, *t.-maḳ anaḳa ataḳa* 21r/5=002/180, *t.-maḳ taŋrıdın* 59v/7=004/012, *t.-maḳı cüftläriŋä* 30r/6=002/240, 2. "tavsiye etmek" 109v/8=006/144, *t.-dımız oḳ* 74r/2=004/131, 110v/9=006/151, 111r/4=006/152, 111r/6=006/153

tutuġ "fidye, rehin" (KB-, DLT-I 373, ED 452b tutuğ). tutuġlar alın- "rehin almak" *alın- t.* 37r/6=002/283, tutuġ urul- "fidye verilmek" *t. urul-* 101v/3=006/070, 101v/5=006/070

tutuḳ 1. "tanık, şahit" (KB-, DLT-, ED-, WF-). 86r/8=005/048, 2. "kararsız" *başları t.* 75v/1=004/143

tut(u)l-/tutul- "yakalanmak, tutulmak" (KB 2711 DLT-II 120, ED 456b tutul-). *füsūs t.-ur* 75r/2=004/140, *yalġan t.-ur* 141v/8=009/030, *käwräk t.-mışlar* 70r/4=004/097, 70r/6=004/098, 73v/2=004/127, *yalġanḳa t.-mışları üzä* 98r/7=006/034, *ämīn t.-dı* 37r/7=002/283, *yalġanḳa t.-dı* 56r/3=003/184, *küçsüz t.-dılar* 119v/8=007/075, *yalġan t.-dılar* 182v/6=012/110, *yalġanḳa t.-dılar* 98r/6=006/034, *t.-sa* 200r/3=016/061, *ädgü t.-ġuŋ üçün* 229v/7=020/039

tutun- "edinmek" (KB 839, DLT-II 144, ED 458a tutun-). *t.-ur män iş ärkligi* 96v/2=006/014, *t.-dı* 209r/1=017/040, *t.-dı taŋrı oġul ḳız* 159v/2=010/068, 214v/6=018/004 *t.-maŋ iç dostlar* 49v/2=003/118

tutuş "daimî, sonsuz" (KB 2098, DLT-I 367, ED 461a tutuş/tütüş/ (?tutoş). *taŋrınıŋ atı birlä başlayur män üküş raḥmätlig raḥmäti t.* 38r/1=003/001

tutuş- "tutuşmak, sarılmak" (KB 4111, DLT-I 170, ED 462a tutuş-/tütüş- (?tutoş)). *taŋrıḳa t.-dı ök* 32v/7=002/256, *t.-urlar bitigkä* 128r/9=007/170

ṭuvā (A) "Şam'da bulunan bir vadinin adı" (KB-, AT-, R-). *ṭ. turur* 229r/1=020/012

tuy- "duymak" (KB-, DLT-I 44, ED 567b tuy- (d-)). *anlar t.-maslar* 121v/3=007/095

tüg- "düğümlemek, bağlamak" (KB 80 DLT-I 472 ED 477a tüg- (d-)). *t.-di* 62v/3=004/033

tügün "bağ, düğüm" (KB 150, DLT-III 270, ED 484a tügün (d-)) ḫatunluḳ tügüni büküti "nikâh bağı" *ḫatunluḳ t.+i bäküti* 30r/1=002/237, şäşä ber- tügünni "düğümü çözmek" *şäşä ber- t.+ümni* 229v/1=020/027

tük "tüy" (KB 2918 DLT-I 406, ED 432a tü). *anıŋ t.+lärindin* 202r/1=016/080

tükä- "bitmek, tükenmek" (KB 114 DLT-III 270, ED 479a tüke-). *t.-r alḳanur* 203r/9=016/096

tükäl "bütün, eksiksiz, tam" (KB A2, DLT-I 60, ED 480b tükel). *t.* 28v/9=002/233, 111r/7=006/154, 152r/3=009/122, 177r/7=012/046, 197r/8=016/025, tükäl al- "tam ve eksiksiz olarak almak" *t. al-* 43v/3=003/055, tükäl ber- "tam ve eksiksiz olrak vermek" *t. ber-* 43v/8=003/057, 57r/6=003/195, 78v/4=004/173, 164r/8=011/015, 172r/8=011/111, 178r/7=012/059, *t. berigli* 137r/1=008/060, tükäl beril- "tam ve eksiksiz olarak verilmek" *t. beril-* 35r/9=002/272, 36r/1=002/281, 40v/1=003/025, 204v/1=016/111, tükäl bol- "tamamlanmak" *t. bol-* 23v/4=002/196, 106v/1=006/115, 124r/5=007/137,

124v/4=007/142, 172v/9=011/119, tükäl ḳıl- "tamamlamak, ikmal etmek" *t. ḳıl-* 6r/1=002/040, 6r/1=002/040, 14v/8=002/124, 18r/3=002/150, 21v/9=002/185, 22r/8=002/187, 23r/8=002/196, 28v/9=002/233, 79r/8=005/001, 80r/2=005/003, 80r/3=005/003, 81r/2=005/006, 111r/2=006/152, 111r/4=006/152, 120v/2=007/085, 124v/4=007/142, 139r/1=009/004, 142r/2=009/032 169r/6=011/085, 173v/5=012/006, 173v/6=012/006, 180v/9=012/088, 185r/8=013/020, 202r/4=016/081, 202v/8=016/091, 208v/3=017/034, 208v/3=017/035, *t. ḳılıġlı+* 20v/6=002/177, 172r/6=011/109, tükäl ḳılın- "tamamlanmak, ikmal edilmek" *t. ḳılın-* 210v/9=017/063, tükäl täg(ü)r- "tam ve eksiksiz olarak vermek" *t. tägür-* 53v/8=003/161

tükän- "bitmek, tükenmek" (KB 2739, DLT-, ED 484b tüken-). *t.-mişdä öŋdün* 222v/6=018/109, *t.-gäy ärdi täŋiz* 222v/6=018/109

tün "gece" (KB 3, DLT-I 82, ED 513a tün (d-)). *t.* 19r/5=002/164, 56v/6=003/190, 102r/8=006/076, 153v/3=010/006, 223v/3=019/010, *ḳırḳ t. içindä* 124v/5=007/142, *otuz t.* 124v/4=007/142, *t. içrä* 96v/2=006/013, *t. sāʿātlarında* 235r/3=020/130, *t. ḳaraŋḳuluḳıŋa tägi* 212r/2=017/078, *yoydımız t. nişānını* 206v/8=017/012, *t.+nüŋ sāʿatlarında* 49r/4=003/113, *t.+ni* 40v/4=003/027, 191r/1=014/033, 196v/4=016/012, 206v/8=017/012, *ḳıldı t.+ni* 159v/1=010/067, *ḳıldı t.+ni amrulġu künni* 104v/2=006/096, *ḳırḳ t.+ni* 6v/7=002/051, *örtär t.+ni kündüzkä* 183r/8=013/003, *ört(t)i t.+ni* 117v/8=007/054, *t.+kä* 40v/5=003/027, *t.+kä tägi* 22r/8=002/187, *t.+din* 156r/4=010/027, 212r/3=017/079, *t.+din käçä* 169v/9=011/081, *bir pärä t.+din* 172v/3=011/114, 194v/6=015/065, *t.+i* 155v/7=010/024, *rūzä t.+i* 22r/3=002/187, tünlä *t.+lä* 35v/4=002/274, 67v/9=004/081, 71v/4=004/108, 100v/5=006/060, 121v/6=007/097, 155v/6=010/024, 158r/4=010/050, 184r/3=013/010, 206r/1=017/001, 232r/2=020/077, *bir t.+ä* 206r/1=017/001, *tägümägäylär t.+ä* 169v/8=011/081, *t. birlä* 112v/8=007/004, tünlä elät- "geceleyin götürmek" *t.+ä elät-* 194v/6=015/065, 205v/9=017

tünä- "gecelemek" (KB 489, DLT-III 273, ED 524b tüner- (d-)). *t.-yürlär* 68r/1=004/081, *t.-rsä anlar üzä* 3v/8=002/020

tünär- "kararmak, karanlık çökmek" (KB-, DLT-II 86, ED tüner- (d-)). *t.-di ärsä* 102r/8=006/076

tüp "asıl, kök" (KB B11, DLT-I 52, ED 434b tü:b (d-)). *bitig t.+i* 187r/6=013/039, *ḫurmā yıġaçı t.+i* 224r/6=019/023, *ḫurmā yıġaçınıŋ t.+ini* 224r/8=019/025

tüptüz "dümdüz, dosdoğru" (KB 42, DLT-I 325, ED 571b tüz (d-)). *t.* 2v/6=002/006, 68v/7=004/089, 184r/3=013/010, 201r/2=016/071, 233v/5=020/106, *t. köni turġıl* 172r/9=011/112, *t. turur* 189v/7=014/021

tüpilig "fırtınalı, tipili" (KB-, DLT-İ 219 ED 436a tüpi:). *t.* 189v/2=014/018

tüplüg "sabit" (KB 1639, DLT-III 40, ED 439b tüblüg (d-)). *t. taġlarnı* 193r/4=015/019

türk "hâkimiyet, güç, kuvvvet" (KB 5151, DLT-I 353, ED 542b türk). *ärk t.* 117v/9=007/054, 194r/2=015/042, 211r/3=017/065, *ärk vä t.* 203v/4=016/099, *bir ärk t.* 190r/1=014/022, *anıŋ ärki t.+i* 203v/4=016/100

türlüg "çeşitli, türlü" (KB A18, DLT-I 119, ED 546b törlüg (törlög, ?d-)). *kältürsün tegmä t. cādūlarnı* 122v/3=007/112, *tegmä t. yämişlärdin* 183r/8=013/003, 196v/3=016/011, *t.*

niᶜmätlig 222v/4=018/107, *t. t. birlä yigidti* 173r/7=012, 173r/7=012, *t. t. otlardın* 230v/3=020/054, *t. t. rängläri* 200v/7=016/069, 196v/5=016/013, *t. t. yämişi* 109r/8=006/141

türt- "sürtmek, sıvamak, çalmak" (KB 3837, DLT-III 425, ED 535a türt- (d-)). *suw t.-üŋlär başlarıŋızḳa* 80v/6=005/006, *arıġ tupraḳḳa t.-üŋlär yüzläriŋizkä äligläriŋizkä* 64r/1=004/043, 80v/9=005/006

türtgü "sürtme, çalma (koku, yağ v.b. için)" (KB-, DLT-, ED-, WF-). türtgü ot "katran" *tewäkä t. otdın yıḏıġ suwdın* 192r/5=014/050

tüş "düş, rüya" (KB C73, DLT-III 18, ED 559a tü:ş (d-)). *anıŋ t.+i* 165r/2=011/022, *t.+i üzä* 212r/8=017/084, *ḳılmadımız t.+ni* 210v/4=017/060, *t.+ni yoruġlılar* 177r/4=012/043, *t.+üm içrä* 177r/4=012/043, *mäniŋ t.+ümnüŋ yanışı* 181v/6=012/100, *aymaġıl t.+üŋni ḳaḏaşlarıŋḳa* 173v/3=012/005, *bulġaşuḳ t.+lär* 177r/5=012/044, *ärmäs bulġaşuḳ t.+lär yoruġum* 177r/5=012/044, *t.+lär yorıġındın* 182r/1=012/101

tüş- "düşmek; yakışık olmak, uygun gelmek" (KB 489, DLT-I 320, ED 560a tüş-(d-). *t.-är* 163v/7=011/008, 166r/9=011/039, 178r/3=012/056, 186r/9=013/031, *t.-ärlär saḳaḳları birlä* 214r/6=017/109, *t.-ärlär yüknü* 214r/5=017/107, *bulġaḳḳa t.-mişdä keḏin* 204r/8=016/110, *t.-di kögä* 197v/1=016/026, *t.-dilär yüknüglilär* 193v/4=015/029, *t.-ti ḳuḏı mūsā ögsüz* 124v/9=007/143, *t.-ti yaraġlıḳ* 122v/8=007/118, *ölüm t.-ti ök* 70v/2=004/100, *t.-ti ök bir ḳın öfkä* 119r/6=007/071, *t.-tilär* 144r/3=009/049, 181v/5=012/100, *t.-gäy mänim ḳınamaḳım* 232r/7=020/081, *t.-sün* 224r/8=019/025, *t.-üŋ* 114r/8=007/024, *t.-üŋlär bir käntkä* 7v/9=002/061, *t.-sä* 158r/4=010/051, 232r/8=020/081, *ol t.-igli turur* 128v/2=007/171, *t.-üglilär* 219r/1=018/053, *özi üzä t.-üglilär* 120r/3=007/078, *t.-är ärdilär* 226v/1=019/058, *t.-ti ärsä ḳın* 123v/9=007/134, *t.-ä tüşä yazar taġlar* 228r/3=019/090, *ämgäkkä t.-mägäy* 234v/4=020/123, *t.-mäs bir yapurġaḳdın* 100v/3=006/059, *ḳınḳa t.-mäzdä aşnu* 235r/9=020/134, *t.-mäk* 232v/4=020/086

tüşnäk "menzil" (KB 3570, DLT-, ED 565b töşnek (d-)). *t.* 222v/4=018/107, *t.+lär* 153v/1=010/005

tüşrül- "düşürülmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.-di ärsä* 125v/2=007/149

tüşrügli "konuk sever" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *t.+lärdä* 178r/7=012/059

tüşür- "düşürmek, yere çalmak" (KB 1001, DLT-II 79, ED 566a tüşür-(d-)). *yapurġaḳ t.-ür män* 229r/5=020/018, *t.-dilär* 190v/3=014/028, *t.-sä sän kökni* 212v/9=017/092, *t.-gä ärdi* 26v/7=002/220

tütünsüz "dumansız" (KB 341, DLT-I 400, ED 457b tütün). *t. otdın* 193v/2=015/027

tütün- "alevlenmek, tütmek" (KB-, DLT-II 23, ED-, WF-) *t.-di küydi* 223r/4=019/004

tüwüş "kırıntı, ufantı" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bolsa uwuş t.* 209v/5=017/049, 213v/2=017/098

tüz "doğru, düz" (KB 141, DLT-I 60 ED 571b tüz (d-)). *t.* 214v/4=018/002, 224r/1=019/017, *äwrülsä t.* 24v/5=002/205, *köni t.* 111r/3=006/152, *t. ḳınını* 188r/7=014/006, *t. täŋäşig* 23r/4=002/194, *t. yoldın* 13r/6=002/108, *t.+ü sanlıġ* 21v/2=002/184, *täpä t.+ü* 34v/1=002/265, tüz bol- "eşit olmak" *t. bol-* 69v/9=004/095, 92r/4=005/100, 99v/5=006/050, 140v//3=009/019, 201r/9=016/075, 201v/2=016/076, tüz ḳıl- "yerle

bir edilmek, yok edilmek" *t. ḳıl-* 63v/5=004/042, tüz tur- "doğru durmak" *t. tur-* 44r/8=003/064, 130v/2=007/193, tüzräk "daha düz, daha doğru" *t.+räk könüräk* 64r/8=004/046

tüz- 1. "düzenlemek, şekil vermek" (KB-, DLT-II;9 ED 572b tüz- (d-)). *t.-di* 4v/9=002/029, 217v/5=018/037, *t.-düm ärsä* 193v/3=015/029, *t.-di ärsä* 221/9=018/096, 2. "anlatmak" *t.-dimiz* 77v/4=004/164, *t.-mädimiz* 77v/4=004/164

tüzläştür- "arayı bulmak, barıştırmak" (KB-, DLT-, ED-, WF). *t.-gäy* 63r/1=004/035

tüzlük 1. "adalet, doğruluk, gerçek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *ärkligi t. birlä* 36v/5=002/282, *t. birlä* 36v/2=002/282, 78r/3=004/170, 114v/8=007/029, 2. "denklik, eşitlik" *t. täŋişmäk* 20v/9=002/178, 21r/3=002/179, *t. üzä* 136v/6=008/058

u

u- "muktedir olmak" (KB 104, DLT-I 44 ED 2a u-). *ḳatığlanu u.-mışça* 87r/5=005/053, *u.-ġay mu* 93v/9=005/112, *u.-sa sän* 98r/9=006/035, 210v/9=017/064, *u.-sa* 157r/5=010/038, *u.-salar* 26r/7=002/217, *u.-madıŋ* 220v/5=018/078, 221r/4=018/082, *u.-madılar* 222r/2=018/097; *u.-madılar* 222r/1=018/097, *u.-maġay sän* 220r/2=018/067, 220r/7=018/072, 220r/9=018/075, *u.-maġay silär kim dād ḳılmaḳıŋızlarḳa* 73v/7=004/129, *u.-maslar* 34r/7=002/264, 70r/7=004/098, 189v/2=014/018, 201r/6=016/073, *u.-maslar yārī bermäkkä* 130v/8=007/197, *u.-maslar anlarḳa yārī bermäkkä* 130r/9=007/192, *u.-maslar yolḳa köni* 209v/4=017/048, *u.-maslar eşitü* 222r/6=018/101, *u.-mas ärdilär eşitü 164v/9=011/020,* umas bol- "aciz olmak" *u.-mas-mu boldum* 83r/2=005/031, umas ḳıl- "aciz bırakmak" *umas ḳılıġlılar* 136v/7=008/059,

uç "bir nesnenin tükenmesi bitmesi, uç, kenar" (KB1140, DLT-I 44, ED 17b uç(uc)). *ısırdılar barmaḳ u.+ların* 49v/6=003/119, uçḳa elät- "sözü sonlandırmak, sözünde durmak" *u. elät-* 150v/6=009/111

uç- "uçmak" (KB 23, DLT-I 164, ED19b uç-). *ap bir u.-uġlu u.-ar ekki ḳanatı birlä* 98v/5=006/038

uça "arka, sırt" (KB 6157, DLT-I 87, ED 20b uça (?uca)). *u.+ları* 110r/5=006/146, *yılḳılar ḥarām ḳılındı u.+ları* 109r/1=006/138, *u.+larındın* 128v/4=007/172, uça suwı "bel suyu, sperma" *u. suwındın* 196r/4=016/004

uçaŋur "rükû" (KB-, DLT-, ED-, WF-). uçaŋur ḳıl- "rükû kılmak, (namazda) ayaktayken sırt yere paralel olacak şekilde eğilmek" *u. ḳıl-* 6r/5=002/043, 6r/5=002/043

uçmaḫ (S) "cennet" bkz. uçmaḳ (KB-, DLT-, ED-, WF). *ol u.* 150v/4=009/111, *u.+ḳa* 50v/6=003/133, *kirsäŋiz u.+ḳa* 51v/1=003/142, *çıḳarmasun u.+dın* 234r/7=020/117

uçmaḳ "cennet" bkz. uçmaḫ (KB 3503, DLT-I 118, ED 257b uştmax,). uçmaḳḳa kigrül- "cennete sokulmak" *kigrül- u.+ḳa* 56r/5=003/185, uçmaḳḳa kigür- "cennete sokmak"

kigür- u.+ḳa 73r/5=004/124, uçmaḳḳa kir- "cennete girmek" *kir- silär u.+ḳa* 25v/4=002/214

uçuz "alçak, hor, değersiz" (KB 308, DLT-I 54, ED 32a uçuz (ucuz)). *u.+lar* 199r/8=016/048, *u.+lardın* 113v/1=007/013, uçuz bol- "değersiz olmak" *u. bol-* 233v/9=020/111, *bol- u.+lardın* 176r/1=012/032

uçuzla- "alçak ve hor görmek, hakaret etmek, küçültmek" (KB 163, DLT-I 54, ED 32b uçuzla- (ucuzla-)). *u.-rlar* 141v/6=009/029, *u.-p käçrüglilär* 123r/8=007/127, *u.-ġlı* 11r/5=002/090, *u.-ġlı ḳınnı* 63r/7=004/037, 71r/4=004/102, *u.-ġan ḳınnı* 76r/5=004/151

uçuzluḳ "değersizlik, küçüklük, ucuzluk" (KB 783, DLT-I 149, ED 32b uçuzluk (ucuzluk)). *u. ḳanatını* 207v/7=017/024, *u. ḳınını* 104r/5=006/093, *u. üzä* 200r/1=016/059, *u.+dın* 214r/9=017/111, *u.+ın* 128r/1=007/166, *u.+ıŋa* 141r/2=009/024, uçuzluḳ ḳıl- "değersiz görmek" *u. ḳıl-* 165v/7=011/031

uḏ "sığır, öküz" (KB 988, DLT-I 45, ED 34a uḏ). *u.* 8v/7=002/070, *u. turur* 8v/6=002/069, 8v/8=002/071, *u.+dın* 109v/6=006/144, 110r/4=006/146, *yeti aruḳ u.+lar* 177r/7=012/046

uḏ- "uymak, tâbi olmak, takip etmek" (KB 402, DLT-I 87, ED 38a uḏ-). *u.-ar miz* 131v/5=007/203, *u.-ġıl* 103v/3=006/090, 225v/1=019/043, *u.-sa* 113v/6=007/018, 182v/2=012/108, 210v/8=017/063, *u.-uŋ* 41r/5=003/031, *u.-uŋlar* 232v/9=020/090, *u.-u.-u u.-u ḳuyġan yaġmur* 167v/3=011/052, 96r/1=006/006, *u.-ġay ärdimiz bälgüläriŋkä* 235r/9=020/134, *u.-ġaylar ärdi* 143r/8=009/042, *u.-maġay* 217v/9=018/041, *u.-maḳ* 32v/2=002/255, 76v/9=004/157, *u.-ı aḏırdı* 161r/7=010/090, uḏu bar- "tâbi olmak" *u.-u bar-* 5v/7=002/038, 12r/7=002/102, 17r/1=002/143, 17r/9=002/145, 17r/9=002/145, 17v/1=002/145, 17v/1=002/145, 19v/3=002/166, 19v/5=002/168, 19v/7=002/170, 19v/8=002/170, 21r/1=002/178, 24v/9=002/208, 68r/6=004/083, 72r/8=004/115, 73r/6=004/125, 86r/9=005/048, 86v/4=005/049, 90r/1=005/077, 99v/5=006/050, 105v/2=006/106, 109v/2=006/142, 106v/3=006/116, 110v/2=006/148, 110v/5=006/150, 111r/5=006/153, 111r/5=006/153, 111r/9=006/155, 112v/6=007/003, 112v/7=007/003, 121r/5=007/090, 124v/6=007/142, 126v/3=007/157, 126v/7=007/157, 127r/2=007/158, 130v/1=007/193, 137r/6=008/064, 149v/1=009/100, 151r/8=009/117, 154v/2=010/015, 156v/8=010/035, 56v/9=010/036, 161r/6=010/089, 159r/9=010/066, 162v/8=010/109, 165r/8=011/027, 168r/5=011/059, 171r/8=011/097, 172v/6=011/116, 176v/1=012/038 187r/3=013/037, 189v/6=014/021, 191r/5=014/036, 191v/8=014/044, 194r/2=015/042, 194v/6=015/065, 205r/8=016/123, 208v/5=017/036, 209v/3=017/047, 216v/9=018/028, 220r/1=018/066, 220r/4=018/070, 221r/6=018/085, 221/2=018/089, 221/4=018/092, 226v/2=019/059, 229r/4=020/016, 230r/7=020/047, 233v/6=020/108, 234v/4=020/123, uḏu barıl- "tâbi olunmak" *u.-u barıl-* 19v/2=002/166, uḏu ber- "tâbi olmak" *u.-u ber-* 62r/1=004/027, 122v/3=007/111, 14v/1=002/120, 82r/8=005/016, 74v/1=004/135, 159r/8=010/066, uḏu äḏär- "izlemek, peşinden gitmek" *u.-u äḏär-* 193r/4=015/018, uḏu ıḏ- "arkasından gelmek, takip etmek" *u.-u ıḏ-* 34r/4=002/263, 34r/1=002/262, uḏu ıḏıl- "bir şeye tâbi olmak, tâbi tutulmak" *u.-u ıḏıl-* 168r/5=011/060, 171v/1=011/099, uḏu käl- "peşinden gelmek, takip etmek" *u.-u käl-* 232r/3=020/078,

233r/2=020/093, udu käldür- "takip etmek, iz sürmek" *u.-u käldür-* 86r/3=005/046, udu tur- "uymak, tâbi olmak" *u.-u tur-* 14v/1=002/120

udalın(ı)ş- "birbiri ardınca yürümek" (KB-, DLT- ED-, WF-). *u.-u käliglilär* 132r/6=008/009

uddur- "arkasından göndermek, takip ettirmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.-dımız* 10v/5=002/087

udı- "uyumak" (KB 17, DLT-III 259, ED 42b udı-). *u.-ġlılar* 215v/5=018/018, *u.-ġlılar ärkän* 112v/8=007/004

udıt- "arkasına düşürmek, peşine takmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.-ur anı taŋrı* 88v/2=005/064, *u.-(t)ı* 128v/9=007/175

udul- "birbiri ardınca yürümek, takip etmek" (KB 5202, DLT-, ED 57a udul-,). *u.-a udulaşmaḳ* 219v/9=018/064

udulaş- "birbiri ardınca yürümek, takip etmek" (KB-, DLT-I 239, ED 59a udlaş-). *udula u.-maḳ* 219v/9=018/064

uġ "kefalet, tanık" (KB-, DLT-, ED 75b 1 oğ). uġḳa ḳıl- "tanık tutmak" *u.+ḳa ḳıl-* 202v/9=016/091, uġḳa kir- "kefil olmak" *u.+ḳa kir-* 42v/2=003/044

uġan "kadir, tanrı" (KB-, DLT-I 77, ED 87b uğan). *u.* 3v/9=002/020, 13r/2=002/106, 17v/6=002/148, 68v/1=004/085, 73v/7=004/128, 74r/6=004/133, 76r/1=004/149, 96v/8=006/018, 101r/3=006/065, 105r/8=006/103, 179v/1=012/072, 218r/6=018/045, *u.+lar* 155v/6=010/024, *u. turur* 13r/9=002/109, 33v/3=002/259, 56v/5=003/189, 74v/2=004/135, 82v/4=005/017, 82v/9=005/019, 85r/2=005/040, 95r/8=005/120, 96v/8=006/017, 98v/4=006/037, 135r/4=008/041, 143r/2=009/039, 163r/8=011/004, 200v/9=016/070, 201v/5=016/077, 213v/3=017/099

uġra- "niyetlenmek, karar vermek, yönelmek" (KB 591, DLT-I 274, ED 91a uğra:-). *u.-dı* 50r/1=003/122, 4v/9=002/029, 81v/1=005/011, 117v/8=007/054, 175r/4=012/024, *u.-dı oḳ* 175r/4=012/024, *u.-ŋlar* 63v/9=004/043, *u.-ŋlar arıġ tupraḳḳa* 80v/9=005/006, *u.-ŋlar işiŋizlärkä* 159v/8=010/071, *u.-dılar* 139v/8=009/013, 146v/8=009/074, *u.-sa äwkä* 18v/4=002/158, *u.-salar ṭalāḳḳa* 27v/4=002/227, *u.-saŋ* 53v/4=003/159, *u.-yu anıŋ yanutı* 69v/4=004/093, 92r/2=005/095, 143r/8=009/042, *u.-ġay ärdi* 72r/2=004/113, *u.+ ġlılar* 79v/2=005/002, 145r/1=009/059, *u.-madaçı* 80r/4=005/003, *u.-maŋlar* 29v/3=002/235, *u.-maŋlar arıġsızlarḳa* 34v/8=002/267

uġraġ "azim, kararlılık" (KB-, DLT-I 118, ED 90b uğra:ğ). *u.* 234r/5=020/115

uġrasız "kasıtsız" (KB-, DLT-, ED-, WF-). 91r/3=005/089

uġur "zaman, vakit" (KB-, DLT-I 136, ED 89a uğur). *u.+da* 5r/9=002/034, 41v/7=003/042, 42v/1=003/044, 46r/2=003/081, 43v/3=003/055, 48r/2=003/103, 49v/9=003/121, 92r/7=005/101, 133r/2=008/012, 134r/5=008/032, *ol u.+da* 127v/5=007/164, 128v/1=007/171, 163r/8=011/005, *u.+ında* 93r/7=005/106

uġuş "nesil" (KB-, DLT-I 61, ED 96a uğuş). *on ekki u.+lar gürūhlar* 127r/4=007/160

uḳ- "anlamak, idrak etmek, kavramak" (KB B30, DLT-I 168, ED 77b uk-). *u.-ar ol* 172r/9=011/111, *u.-arlar* 19r/8=002/164, 104v/6=006/098, *bodunḳa u.-arlar* 200v/3=016/067, *u.-mışlarında kedin* 9r/8=002/075, *u.-ġay silär* 111r/1=006/151, *u.-ġaylar* 101r/6=006/065, *u.-ġıl* 8v/7=002/070, *u.-(ḳ)ay* 173r/9=012/002, *u.-(ḳ)ay silär*

30r/9=002/242, *u.-salar* 152r/4=009/122, 209r/9=017/046, 219r/8=018/057, *u.-ḳan* 63r/2=004/035, *u.-(ḳ)an* 102r/5=006/073, *u.-ġan* 163r/3=011/002, *u.-mas miz* 170v/8=011/091, *u.-mas silär* 209r/6=017/044, *u.-mas mu silär* 6r/7=002/044, 9v/1=002/076, 154v/5=010/016, 165v/6=011/030, 167v/1=011/051, *u.-maslar* 19v/9=002/170, 20r/1=002/171, 87v/7=005/058, 97v/4=006/026, 129r/7=007/179, 137r/9=008/065, 148r/5=009/087, 152v/4=009/127, 157v/2=010/042, 162r/5=010/100, *u.-maz mu silär* 182v/5=012/109, *u.-ar bilir ärsälär* 147v/5=009/081, *u.-a yazmaslar* 67v/5=004/078, *u.-a barmaslar sözni* 221/5=018/093, ögün uḳ- "anlamak, aklını kullanmak, kavramak" *ögün u.-arlar* 183v/3=013/004, 196v/5=016/012, *ögün u.-maslar* 128r/9=007/169, ögüt uk- "anlamak" *ögüt u.-(ḳ)ay silär* 9r/3=002/073, *ögüt u.-maslar* 93r/1=005/103, 133r/8=008/022, söz uḳ- "anlamak, söz dinlemek" *u.-sunlar sözümni* 229v/2=020/028, tanuḳ uḳ- "tanık getirmek, tanık çağırmak" *u.-uŋlar tanuḳlarıŋızni* 4r/5=002/023,

uḳ- "bulaşmak" (KB-, DLT-III 62, ED 1 896b yak-). ayada uḳmış kirçä "avuç kiri kadar (en ufak miktarda, zerre kadar, kıl payı)" *ayada u.-mış kirçä* 64v/5=004/049, 67v/2=004/077, aḏaḳ uḳmış kirçä "ayak kiri kadar (en ufak miktarda, zerre kadar, kıl payı kadar)" *aḏaḳ u.-mış kirçä* 211v/4=017/071

uḳıl- "bilinmek, anlaşılmak" (KB 1017, DLT-I 97, ED 85a ukul-). *u.-ur silär* 79r/9=005/001, *u.-dı* 79v/7=005/003, 110r/2=006/145, *u.-sa* 226r/9=019/058

uḳtur- "okutmak, anlamasını sağlamak, uymak" (KB 398, DLT-I 223, ED 82b uktur-). *u.-ur* 93r/5=005/105, 100v/6=006/060, 105v/6=006/108, 112r/1=006/159, 112r/9=006/164, *u.-ur miz* 155v/3=010/023, *u.-mışḳa* 185r/4=013/018, *u.-dı* 128r/1=007/167, 148v/8=009/094,188r/8=014/007, *u.-dum anıŋ yanışını* 176r/8=012/037, *u.-dumız* 179v/5=012/076, *u.-ġay män* 177r/6=012/045, *u.-ġay sän* 174r/8=012/015, *u.-ġay* 82r/4=005/014, 148v/9=009/094, 150r/2=009/105, *u.-ayın* 87v/9=005/060, 220v/4=018/078, 222r/8=018/103, *u.-ġıl* 177r/7=012/046, 194r/6=015/049, 194r/7=015/051, *u.-ġıl atlarını* 5r/7=002/033, *u.-ġıl anıŋ yanışı* 176r/7=012/036, *u.-uŋlar* 5r/5=002/031, 109v/5=006/143, 177r/4=012/043, *bir sürä u.-sa* 145v/2=009/064, *u.-dı ärsä* 5r/7=002/033, *u.-u berür* 154v/7=010/018, 186v/3=013/033, *u.-u tilärlär* 158r/7=010/053, *ögüt u.-mas mu silär* 98r/5=006/032, *u.-maḳ* 138v/5=009/003, *u.-maḳda* 223r/5=019/004, *ärmäs tanıġlılar u.-maḳı* 184v/2=013/014, *u.-maḳlarındın* 97v/1=006/025

uḳuşluġ "anlayışlı" (KB-, DLT-I 62, ED 97b ukuşluğ). *az u.* 165r/8=011/027

uḳuşsuz "anlayışsız" (KB 199, DLT-, ED 98a ukuşsuz). *u.+lar* 3r/7=002/013, 3r/7=002/013, 16v/6=002/142, *u.+larḳa* 58r/7=004/005

uḳuşsuzluḳ "anlayışsızlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.* 118v/9=007/067, *u. içrä* 118v/9=007/066, *u.+ın bilmädin* 109r/5=006/140

ul "temel" (KB A29, DLT-I 48 ED 124a ul). *u.+ını* 150v/1=009/109, *kötrür u.+larnı äwdin* 15r/6=002/127

ula- "birleştirmek, bitiştirmek, eklemek" (KB 111, DLT-III 255 ED 126b ula-). *u.-rlar* 68v/9=004/090, *u.-sa* 4v/6=002/027, *u-maḳ* 185v/6=013/025, *u.-maḳın* 220v/9=018/081

ulaġ "sebep, yol" (KB-, DLT-I 122, ED 136a 1ulağ,). *säbäbkä u.+ka* 221/2=018/089

ulamtılık "devamlı" (KB-, DLT-, Ed-, WF-). *u. kılsaŋ* 45r/8=003/075

ulamtur- "katmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.-ġul* 182r/3=012/101

ulan- "ulanmak, birleştirilmek, eklenmek" (KB 3696, DLT-I 64, ED 148b ulan- (ula:n-)). *u.-ur ortaklarıŋa* 108v/6=006/136, *u.-sa* 185r/9=013/021, *u.-maz aġdukları* 169r/3=011/070

ulaş- "erişmek, ulaşmak, varmak, yetişmek" (KB 2996, DLT-I 189, ED 154a ulaş-). *u.-maz taŋrıka* 108v/5=006/136

ulaşı/ulaşu "daima, devamlı, sürekli" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.* 11v/5=002/095, 65r/8=004/057

ulaşıklık "ulaşmak, bitişmek, eklenmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.* 92r/9=005/103, *u.+nı* 84v/3=005/035

ulaştur- "ulaştırmak, yerine getirmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.-urlar* 185r/8=013/021

ulaşturġu "uylaştırma" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u. isitgü boyunlar içindäki borçluġlarka* 145r/3=009/060

ulı- "ulumak, inlemek" (KB 1169, DLT-III 255, ED 127a ulı-). *ıt u.-makı kişnämäki* 172r/1=011/106

ulġar- "büyümek, akılca olgunlaşmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.-ġaylar* 58v/2=004/006

uluġ "büyük, ulu" (KB A6, DLT-I 304, ED 136b uluğ). *u.* 2v/1=002, 26v/3=002/219, 32v/6=002/255, 41v/2=003/039, 45r/6=003/074, 48r/8=003/105, 54a/8=003/172, 55r/3=003/174, 55r/6=003/176, 55v/3=003/179, 59v/9=004/013, 67r/2=004/074, 70r/2=004/095, 6v/5=002/049, 72r/5=004/113, 72r/7=004/114, 76v/7=004/156, 81r/8=005/009, 84v/1=005/033, 85r/9=005/041, 95r/7=005/119, 124v/4=007/141, 133v/9=008/028, 134r/1=008/029, 140v//7=009/022, 152r/1=009/121, 188r/8=014/006, 206v/6=017/009, 209r/4=017/043, 224v/2=019/027, 228r/2=019/089, 229v/6=020/039, *artmas boynaġuluk u.* 210v/5=017/060, *u. okıġunı* 195v/1=015/087, *u. sävāb* 63v/3=004/041, 66v/1=004/067, *u. sözni* 209r/2=017/040, *u. taht idisi* 152v/7=009/129, *u. täŋiz kınġıŋa* 229v/6=020/039, *u. tiläyür* 62r/2=004/027, *u. katralıġ yaġmur* 34r/7=002/264, 34v/1=002/265, 34v/2=002/265, *u. yazuklardın* 62r/7=004/031, *u. yazuknı* 64v/4=004/048, *u. yüksäk* 196r/1=016/001, *u. yüksäklik idisi* 184r/2=013/009, *korkar u. kün kınındın* 163r/7=011/003, *kurtulmak u.* 148r/8=009/089, *yandurulġaylar u. kınka* 149v/5=009/101, *yarlıkamak u. yal* 164r/2=011/011, *yüksäk u.* 62v/8=004/034, *u.+nı* 218v/3=018/049, *u.+uŋ* 83r/9=005/024, *u.+uŋ üskindä* 177r/1=012/042, *kāfirlärniŋ u.+ı birlä* 139v/7=009/012, *anıŋ u.+unı* 175r/6=012/025, *u.+unka* 177v/3=012/050, *içürgäy u.+ıŋa bornı* 176v/8=012/041, *u.+ıŋızlar* 231v/2=020/071, *u.+ları* 180r/4=012/080, *u. ärür* 212v/4=017/087, *u. turur* 6r/8=002/045, 26r/4=002/217, 169r/8=011/073, 175v/2=012/028, pīr uluġ tur- "yaşlı olmak" *tur- pīr u.* 180r/1=012/078, uluġ artukluk idisi "lütuf sahibi" *u. artukluk idisi* 13r/1=002/105, uluġ artukluk kılmak "fesat çıkarmak, kibre kapılmak" *u. artukluk kılmak* 206r/5=017/004, uluġ artaklık bol- "büyük fesat olmak" *bol- u. artaklık* 138r/6=008/073, uluġ bälgü "büyük ayet" *u. bälgülärimizdin* 229r/9=020/023, uluġ bol- "büyük olmak, büyümek" *u. bol-*

17r/2=002/143, 214v/6=018/005, uluġ cādūluḳ kältür- "büyük sihir göstermek" *kältür- u. cādūluḳ* 122v/7=007/116, uluġ käl- "ağır gelmek" *u. käl-* 98r/9=006/035, 159v/7=010/071, 209v/6=017/051, uluġ ḳızġut tur- "büyük perişanlık" *tur- u. ḳızġut* 145v/1=009/063, uluġ ḳın "büyük azap" *u. ḳınnı* 69v/5=004/093, uluġ ḳın tut- "büyük azap dokunmak" *tut- ḳın u.* 137v/7=008/068, uluġ ḳın tur- "büyük azap olmak" *ḳın turur u.* 3r/1=002/007, 14r/2=002/114, 203r/7=016/094, 204r/5=016/106, uluġ ḳurtulmaḳ "büyük kurtuluş" *u. ḳurtulmaḳ* 66v/9=004/073, uluġ ḳurtulmaḳ tur- "büyük kurtuluş olmak" *turur ḳurtulmaḳ u.* 150v/7=009/111, uluġ ḳurtulmaḳlıḳ "büyük kurtuluş" *u. ḳurtulmaḳlıḳ* 146v/5=009/072, 149v/3=009/100, 159r/6=010/064, uluġ kün "kıyamet günü" *u. kün* 225r/4=019/037, 229r/3=020/015, uluġ kün ḳın "kıyamet günü azabı" *u. kün ḳınındın* 96v/5=006/015, 118v/1=007/059, 154v/3=010/015, uluġ mülk ber- "hükümranlık vermek" *ber- u. mülk* 65r/3=004/054, uluġ tär s̱ävāb ber- "büyük mükâfat vermek" *ber- u. tär s̱ävāb* 77r/9=004/162, 75v/7=004/146, uluġ yaŋluḳ är- "büyük suç olmak" *ärür u. yaŋluḳ* 208r/8=017/031, uluġ yazuḳ är- "büyük günah" *ärür yazuḳ u.* 58r/3=004/002, uluġraḳ "daha büyük" *u.+raḳ* 26r/5=002/217, 26r/6=002/217, 49v/4=003/118, 76r/8=004/153, 96v/9=006/019, 102v/2=006/078, 138v/6=009/003, 146v/5=009/072, 159r/3=010/061, 198v/9=016/041, 207v/3=017/021, 207v/4=017/021, 26v/3=002/219, 140v//5=009/020, 107r/6=006/123, uluġraḳ täg- "yaşlanmak" *täg- u.+raḳ* 34v/4=002/266

uluġla- "yüceltmek" (KB A27, DLT-I 304, ED 140a uluġla-). *u.-dılar* 126v/7=007/157, 175v/7=012/031, *u.-ġıl* 214v/1=017/111, *u.-ŋlar* 21v/9=002/185, *u.-madılar* 103v/4=006/091, *u.-maḳ* 214v/1=017/111

uluġlıḳ "büyüklük" (KB A2, DLT-I 150, ED 139b uluġluk). uluġlıḳı ḥāl "büyüklük" *u.+ı ḥālda* 36v/9=002/282, uluġlıḳ ḳıl- "büyüklük taslamak" *u. ḳıl-* 113v/1=007/013

uluġluḳ "büyüklük, yaşlılık" (KB A2, DLT-I 150, ED 139b uluġluk). *u.* 41v/4=003/040, *u. birlä* 214v/1=017/111, *u. üzä* 191v/1=014/039, *u.+ḳa* 207v/6=017/023, *u.+ı* 103v/4=006/091, uluġluḳ bol- "büyük olmak" *bol- u.* 160v/1=010/078, uluġluḳ täg- "ihtiyarlamak" *täg- u.* 194r/9=015/054

uluġluḳluḳ "yaşlılık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.+dın* 223v/1=019/008

uluġsılıḳ "büyüklenme, büyüklük taslama" (KB-, DLT-, ED-, WF-). uluġsılıḳ ḳıl- "büyüklenmek" *u. ḳıl-* 119v/7=007/075, *u. ḳılıġlılar yanışı* 197v/7=016/029, *u. ḳılmaslar* 199r/9=016/049

uluġsıġlıḳ "büyüklenme, büyüklük taslama" (KB-, DLT-, ED-, WF-). uluġsıġlıḳ ḳıl- "büyüklük taslamak" *u. ḳıl-* 10v/7=002/087, 78v/3=004/172, 78v/5=004/173, 90v/3=005/082, 104r/6=006/093, 115v/4=007/036, 116r/6=007/040, 117r/6=007/048, 119v/9=007/076, 120v/9=007/088, 123v/8=007/133, 125r/5=007/146, 131v/9=007/206, 160r/7=010/075, 160v/7=010/083, 189v/6=014/021, 197r/6=016/022, 197r/7=016/023

uluş "kent, şehir" (KB B26, DLT-I 62 ED 152b uluş). *el u. bodunındın* 180r/8=012/082

um- "ummak" (KB5062, DLT-I169, ED 155b um-) *u-ar silär* 208r/4=017/028, *u.-arlar anıŋ yarlıḳamaḳını* 210r/7=017/057, *u.-arlar taŋrınıŋ yarlıḳamaḳını* 26v/1=002/218, *u.-mışınça* 111r/3=006/152, *u.-ar ärsä* 222v/8=018/110, *u.-(m)as silär* 71r/8=004/104

um(u)n- "umutlanmak" (KB3622, DLT-I 206, ED 162a umun-) *u.-ur miz* 90v/6=005/084, *u.-ur silär* 71r/8=004/104, *ḳorḳa u.-u* 118r/3=007/056

umar- "güven vermek" (KB-, DLT-, ED -) *u.-maḳ* 132r/8=008/011

umdur- "ümit vermek" (KB-, DLT-II 54, ED 157b umdur-). *u.-maḳ* 184r/7=013/012

umınç/umunç "ümit" (KB 29, DLT-, ED 162a umınç). *u.* 194v/2=015/056, *yegräk turur u.+ın* 218r/8=018/046, umınç ḳıl- "ümit etmek" *u. ḳıl-* 192r/9=015, umınç tut- "ümit etmek" *u. tut-* 117r/3=007/046, 153v/5=010/007, 154r/9=010/015

umınçsız "ümitsiz" bkz. umunçsuz, umunçsız (KB-, DLT-, ED 162b umunçsuz). *u.* 192v/2=015/003, 210v/6=017/061, 223r/5=019/004, *u.+lardın* 194v/1=015/055, umınçsız bol- "ümitsizliğe düşmek" *u. bol-.* 80r/1=005/003, 99r/6=006/044, 180r/3=012/080, 189r/7=014/015, 212r/8=017/083, 231r/2=020/061, 233v/9=020/111, *u. mu bol-* 186r/7=013/031, *u. boluğlı* 163v/8=011/009, *u. bol- ärsä* 182v/5=012/110, raḥmätdin umınçsız "şeytan" *raḥmätdin u. unamadı* 234r/6=020/116

umunçsız "ümitsiz" bkz. umınçsız, umunçsuz (KB 1115, DLT-, ED 162b umunçsuz). umunçsız bol- "ümitsizliğe düşmek" *u. bol-* 180v/7=012/087

umunçluġ "ümitli" (KB 1588, DLT-I 155, ED 162b umunçluğ). *u.* 168v/1=011/062

umunçsuz "ümitsiz" bkz. umunçsız, umınçsız (KB 1115, DLT-, ED 162b umunçsuz). *u. bolmaŋlar* 180v/6=012/087

un- "muktedir olmak, yapabilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF 622-3 u-n-) *u.-mışınça* 29r/2=002/233, unmas ḳıl- "aciz bırakmak, güçsüz bırakmak" *u.-mas ḳılıġlılar* 108v/1=006/134, 158r/8=010/053, 164v/8=011/020, 199r/6=016/046, *u.-mas ḳıldaçılar* 166r/2=011/033, *u.-mas ḳılıġlı ärmäs silär* 138v/7=009/003, *u.-mas ḳılıġlılar ärmäs silär* 138v/4=009/002

una- "razı olmak, uygun görmek" (KB 4921, DLT-III 206, ED 171b una-). *u.-madı* 5v/1=002/034, 193v/5=015/031, 212v/6=017/089, 213v/4=017/099, 230v/6=020/056, 234r/6=020/116, *u.-madılar* 220v/2=018/077, *u.-mas köŋülläri* 139v/2=009/008

unıt- "unutmak" bkz. unut- (KB B53, DLT-I 215, ED 179b unıt-). *u.-ur silär* 99r/1=006/041, *u.-ur mu silär* 6r/6=002/044, *u.-(t)ım* 220r/7=018/073, *u.-(t)ı* 117v/1=007/051, 219r/7=018/057, 232v/7=020/088, *u.-(t)ılar* 117v/4=007/053, *u.-(t)ılar bir ülüş* 82r/3=005/014, *u.-(t)ılar balıḳlarını* 219v/5=018/061, *u.-sa sän* 216v/2=018/024, *u.-salar* 99r/4=006/044, *u.-(t)tılar ärsä* 127v/7=007/165, *ärmäs u.-ġan* 226v/8=019/064, *u.-maŋlar artuḳluḳnı* 30r/2=002/237, *u.-mas* 230v/2=020/052

unıtsalıḳ "unutkanlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). unıtsalıḳ kämiş- "unutturmak" *u. kämişti* 177r/1=012/042

unıt(t)ur- "unutturmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.-madı* 219v/7=018/063

unmaslıḳ "yetersizlik, güçsüzlük" unmaslıḳ ḳıl- "gevşeklik, korkaklık göstermek" *u. ḳıl-* 71r/6=004/104

unut- "unutmak" bkz. unıt- (KB-, DLT-I 215, ED 179b unıt-). *u.-mış* 234v/7=020/126, *çıḳaru u.-mış* 224r/7=019/023, *u.-dıŋ* 234v/7=020/126, 234r/5=020/115, *u.-(t)ılar ülüşni* 81v/9=005/013, *u.-(t)um balıḳnı* 219v/7=018/063, *u.-sa miz* 37v/7=002/286

unut(t)ur- "unutturmak" *u.-ur miz* 13r/1=002/106, *u.-sa* 101r/8=006/068

ur- "vurmak" (KB A19, DLT-I 93, ED 194b ur-). *färiştälär u.-urlar yüzlärini arḳaların* 136r/4=008/050, *u.-dılar* 209v/3=017/048, *u.-dımız* 215r/3=018/011, *u.-dum* 193v/3=015/029, *u.-ġıl* 218r/4=018/045, *ḳatığlıḳ u.-ġıl* 161r/5=010/088, *u.-ġıl tayaḳıŋ birlä* 7v/3=002/060, 127r/5=007/160, *u.-uŋlar* 133r/4=008/012, 62v/7=004/034, *u.-uŋlar anı* 9r/2=002/073, *u.-uŋlar boyunlar üzä* 133r/3=008/012, *u.-sa silär* 177r/9=012/047, *taşın u.-up* 170v/9=011/091, artuḳlıḳ/ artuḳlıḳ ur- "üstün kılmak" *artuḳluḳ u.-ur* 62v/8=004/034, *artuḳlıḳ u.-dı* 100r/1=006/053, *artuḳluḳ u.-dı* 62r/8=004/032, 62v/4=004/034, 70r/2=004/095, 70r/2=004/095, 201r/1=016/071, *artuḳluḳ u.-dımız* 103r/6=006/086, 210r/4=017/055, 211v/1=017/070, *artuḳluḳ u.-dumız ämärilärni* 32r/3=002/253, *artuḳluḳ u.-maḳ* 211v/2=017/070, aya ur- "el çırpmak" *aya u.-a* 134v/1=008/035, köŋül ur- "tevekkül etmek" *köŋül u.-urlar* 131v/6=008/002, 199r/1=016/042, 203v/4=016/099, *köŋül u.-dım* 152v/7=009/129, 167v/8=011/056, 179r/2=012/067, *köŋül u.-dımız* 160v/9=010/085, *köŋül u.-dum* 159v/8=010/071, 170v/4=011/088, 186r/5=013/030, *köŋül u.-ġıl* 68r/2=004/081, 137r/2=008/061, 173r/5=011/123, *köŋül u.-sun* 81v/2=005/011, 144r/6=009/051, 179r/3=012/067, 189r/2=014/011, 189r/3=014/012, *köŋül u.-uŋlar* 83r/8=005/023, 160v/8=010/084, *köŋül u.-sa* 136r/3=008/049, *köŋül u.-mas miz* 189r/2=014/012, *köŋül u.-uġlılar* 179r/3=012/067, 189r/4=014/012, mäṯäl ur- "örnek vermek" *mäṯäl u.-ur* 185r/2=013/017, *u.-ur taŋrı mäṯällär* 185r/3=013/017, *u.-dı bir mäṯäl* 190r/6=014/024, *u.-dı mäṯäl* 201r/7=016/075, 201v/1=016/076, 204v/1=016/112, *u.-ġıl mäṯäl* 217r/7=018/032, sipās ur- "lütufta bulunmak" *sipās u.-dı* 181r/3=012/090, *sipās u.-dımız* 229v/5=020/037, tam ur- "bina kurmak" *u.-dı tamlarını* 150r/9=009/109, tamġa ur- "damgalamak" *tamġa u.-ur* 122r/3=007/101, *tamġa u.-ur miz* 160r/6=010/074, *tamġa u.-dımız* 121v/9=007/100, tanuḳ ur- "şahit bulundurmak" *tanuḳ u.-uŋlar* 58v/4=004/006, üd/üḏ ur- "zaman vermek" *üḏ u.-ur* 81r/7=005/009, *tegmä üḏ u.-mışḳa* 57r/4=003/194, 187r/6=013/038, 146v/3=009/072, *anlarnıŋ üḏ u.-muşları* 169r/1=011/081, *üḏ u.-dum silärkä* 189v/9=014/022, *üd u.-dı* 70r/2=004/095, 151r/3=009/114, 189v/9=014/022, *üḏ u.-dı taŋrı* 145v/8=009/068, *u.-dı bir üḏ* 95v/4=006/002, *üḏ u.-dımız* 157v/7=010/046, *u.-dılar üḏ urdılar* 147r/5=009/076, *üḏ u.-maḳ* 150v/5=009/111, 189v/9=014/022, *üḏ u.-maḳ turur* 168v/6=011/065, *üḏ u.-maḳdın* 151r/3=009/114, *üḏ u.-maḳı* 153r/7=010/004, 186r/9=013/031, 214r/6=017/108, 222r/3=018/098, vaḳt ur- "vakit belirtmek" *vaḳt u.-mışḳa* 126r/5=007/155, *biziŋ vaḳt u.-mışımızḳa* 124v/6=007/143, *vaḳt u.-dımız* 6v/6=002/051, *vaḳt u.-duŋ* 107v/9=006/128, *vaḳt u.-maḳ içindä* 135r/6=008/042, yol ur- "yola çıkmasına izin vermek" *u.-ġıl yol* 232r/2=020/077, zindānḳa ur- "hapsetmek" *zindānḳa u.-ġay oḳ* 176r/5=012/035

uraġut "kadın" (KB-, DLT-I 138, ED 218a urağut). *u. täg* 203r/1=016/092, *u. ḳılmaḳdın* 29v/1=002/235, *u.+um* 223r/9=019/008, *mäniŋ u.+um* 223r/6=019/005, *anıŋ u.+ı* 194v/3=015/060, *anıŋ u.+ı küldi* 169r/4=011/071, *öz u.+ıŋa* 174v/7=012/021, *boş āzād u.+lar tişilärdin* 61r/7=004/024, *boş u.+larnı* 61v/2=004/025, *boşasa u.+larnı* 28r/8=002/231, 28v/5=002/232, 29v/6=002/236, *mü'minä u.+larḳa* 146v/3=009/072, *u.+larıŋıznı* 6v/4=002/049, *ḳawuşmaḳ u.+larıŋızḳa* 22r/4=002/187

urdu "iğne deliği, iğne yurdu" (KB-, DLT-I 42, ED 201a urt). *yignä u.+sı içiŋä* 116r/7=007/040

urġan "ip" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *taŋrı u.+ıŋa* 48r/1=003/103

urġu "vurma; durak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). urunçaḳ ur- "emanet etmek" *urunçaḳ u. yär* 104v/6=006/098, urġu yär "durak yeri" *u. yärni* 163v/2=011/006

uruġ 1. "tane, tohum" (KB 108, DLT-I 63, ED 214b uruğ). *ḫurmā u.+ı* 104r/95=006/095, *ḫurmā u.+ınıŋ yufḳa ḳapınça* 73r/5=004/124, 2. "zürriyet" *kölüklär u.+nı* 24v/6=002/205

urul- "vurulmak" (KB 197, DLT-I 194, ED 229b urul-). *u.-dı* anlar *üzä därvīşlik* 49r/1=003/112, *u.-dı saknukluk üzä* 150r/7=009/108, *anlarnıŋ u.-mış vaḳtları* 194r/3=015/043, *u.-mış biçilmiş* 171v/3=011/100, ḫorluḳ urul- "aşağılanmak" *u.-dı ḫorluḳ* 7v/9=002/061, 48v/8=003/112, üd urul- "vaadetmek" *üd u.-ur* 165v/8=011/032, 165v/8=011/032, tamġa urul- "damgalanmak" *tamġa u.-dı köŋülläri üzä* 148r/5=009/087, tutuġ urul- "esir alınmak, rehin alınmak" *tutuġ u.-dılar* 101v/5=006/070, *tutuġ u.-maḳ* 101v/3=006/070, urulmış ḳıl- "yok etmek, kökünü kazımak" *ḳıldımız u.-mış* 155v/6=010/024, vaḳt urul- "zaman verilmek" *u.-mış vaḳt* 100v/6=006/060, *u.-mış vaḳtḳa tägi* 193v/7=015/035, *u.-mış vaḳtları* 129v/6=007/185, *vaḳt turur u.-mış* 115v/1=007/034, *vaḳt u.-mış* 164v/3=011/017, 71r/6=004/103, zindānḳa urul- "hapsedilmek" *zindānḳa u.-ġay oḳ* 176r/1=012/032

urun "uran". urun ḳılın- "yüksek sesle ad anmak (: ihlâl kılınmak)" *u. ḳılındı* 20r/4=002/173,

urun- "vurulmak, takınmak" (KB 135, DLT-I 201, ED 235a urun-). *biläzük u.-ġaylar* 217r/5=018/031

urunçaḳ "emanet" (KB-, DLT-, ED 236b urunçak). urunçaḳ ur- "emanet bırakmak" *u. urġu yär* 104v/6=006/098, *u. urġu yärni* 163v/2=011/006

uruş- "savaşmak, vuruşmak" (KB B44, DLT-I 61, ED 239b uruş-). *u.-uŋ* 54r/8=003/167, *u.-sa silär* 65v/3=004/059

usluġ "akıllı" (KB-, DLT-, ED 247b usluğ). *u.* 36v/4=002/282

uşa- "küçük parçalara ayırmak, (metinde) sürmek (toprağı) (KB-, DLT-, ED 256b uşa-, 16b uvşa-). *u.+ḳlu yärni* 8v/9=002/071

uşaḳ "küçük, ufak" (KB 4601, DLT-I 67, ED 16a uvşak). *u.+lar* 34v/4=002/266, 58v/9=004/009, *ärdimiz u.+lar* 128v/6=007/173, *atasız anasız u.+larḳa* 58r/2=004/002, *atasız u.+larḳa* 135r/2=008/041, uşal- "parçalanmak" (KB DLT-I 197, ED 262b uşal-) *yuwlunup u.-mış* 79v/8=005/003

uştmaḫ (S) "cennet" bkz. uçmaḳ, uçmaḫ (KB 63, DLT-, ED 257b uştmax). *u.* 116v/5=007/043, 226v/6=019/063, *u. içindä* 172r/3=011/108, *u. bodunları* 156r/1=010/026, *u. idiläri* 10r/1=002/082,116v/2=007/042, 116v/6=007/044, *u. idiläriŋä* 117r/8=007/050, u. *idilärinä* 117r/2=007/046, *u. saräyı* 185v/5=013/024, *u. tapa* 27r/2=002/221, *u. yapurġaḳındın* 114r/4=007/022, 234v/2=020/121, *u.+nıŋ mäŋzäki* 186v/7=013/035, *u.+nı* 89v/2=005/072, *u.+da* 5v/2=002/035, *u.+dın* 114v/4=007/027, uştmaḫḳa kigrül- "cennete sokulmak" kigrülgäylär *u.+ḳa* 226v/3=019/060, uştmaḫḳa kir- "cennnete girmek" *kir- u.+ḳa* 117r/7=007/049, 198r/3=016/032, 13v/2=002/111, 116r/7=007/040, uştmaḫda tur- "cennete iskân edilmek" *tur- u.+da* 113v/7=007/019, 165r/3=011/023

ut- "yenmek, galip gelmek" (KB 445, DLT-I 170, ED 38b ut-). *u.-(t)ılar* 216r/6=018/021, *u.-ġaylar ekki yüzni* 137r/8=008/065, 137v/2=008/066, *u.-ġaylar ekki miŋni* 137v/2=008/066, *u.-taçı* 83r/8=005/023, *u.-uġlı* 174v/9=012/021, 135v/8=008/048, *u.-uġlılar* 87v/3=005/056, 122v/4=007/113, utġanrak "(metinde) en yaman, en azgın" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *dāʿvaçılarnıŋ u.+ı turur* 24v/4=002/204

utru "karşı" (KB 137, DLT-I 68, ED 64a utru). *u.* 79v/3=005/002, 80v/9=005/006, 86r/4=005/046, 86r/5=005/046, 103v/9=006/092, 166r/6=011/037, 166v/7=011/043, 223v/9=019/017, *ayada u.* 21v/7=002/185, *anlarnıŋ u.+larındaḳını* 233v/8=020/110, *u.+sında* 86r/8=005/048, *anıŋ u.+sında* 12r/1=002/097, 184r/4=013/011, *mäniŋ u. turmaḳımḳa* 189r/7=014/014, *u. turdı* 4v/9=002/029, utru tur- "karşı karşıya oturmak" *u. turuġlılar* 194r/5=015/047

utruşu "göz göre göre" (KB-, DLT-, ED-,WF-). *azu kälsä anlarḳa ḳın u.* 219r/5=018/055,

utul- "yenilmek, mağlûp olmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.-dılar* 122v/9=007/119, *u.-ġaylar* 134v/4=008/036

uwıt "edep, utanma" bkz. uvut/uwut (KB-, DLT-I 83, ED 6b uvut). *bälgürdi u. yinläri* 114r/4=007/022

uvun-/uw(u)n- "oğuşturmak; vurup parçalayıp perişan etmek" (KB-, DLT-I 202, ED 12b uvun-) 1. "oğuşturmak" *u.-ur ekki ayasını* 218r/1=018/042; 2. "vurup parçalayıp perişan etmek" *u.-ġınçaḳa tägi* 137v/4=008/067

uwuş "ufalanmış nesne" (KB-, DLT-I 185, ED 15b uvuş). uwuş tüwüş bol- "unufak olmak" *bolsa u. tüwüş* 209v/5=017/049, 213v/2=017/098

uwut/uvut 1. "haya, utanma, edep; edep yeri, organı" bkz. uwıt/uvut (KB 149, DLT-I 51, ED 6b uvut). *u. yıġmas* 4v/2=002/026; *bälgürdi u. yärläri* 234v/1=020/121, *örtär u.+ıŋızlarnı* 114v/2=007/026, *u. yinlärini* 114v/4=007/027, 2. "ceset" *ḳadaşım u.+ını* 83r/3=005/031, *ḳadaşınıŋ u.+ını* 84r/1=005/031, 84r/1=005/031

uy- "uymak, birine bağlı olmak" bkz. ud- (KB-, DLT-II 146, ED 38a ud-). *u.-arlar* 38v/1=003/007, *u.-dı* 40r/1=003/020, *u.-dı dīniŋizikä* 45r/3=003/073, *u.-dı özi tiläkiŋkä* 129r/1=007/176, *u.-dı taŋrınıŋ ḫoşnūdluḳıŋa* 53v/9=003/162, *u.-dılar* 43v/4=003/055, 44v/6=003/068, *u.-dılar taŋrınıŋ ḫoşnūdluḳıŋa* 55r/2=003/174, *u.-duḳ yalawaçḳa* 43v/1=003/053, *u.-uŋ ibrāhīm dīniŋä* 47r/8=003/095, *u.-ġay ärdük* 54r/8=003/167, *u.-alar* 48r/3=003/103, uyu ber- "uymak, tâbi olmak" *u.-u ber-* 136v/7=008/060

uyat "utanma" (KB-, DLT-I 216, ED 268a uyat). uyat yär "hela" *u. yärdin* 63v/9=004/043, 80v/8=005/006

uyḳu "uyku" krş. udık (KB-, DLT-, ED-). *u.+da* 121v/6=007/097, *u.+ŋ içindä* 135r/8=008/043

uzat- "uzatmak, geciktirmek" (KB 151, DLT-I 209, ED 282a uzat-). *u.-(t)ı mu* 232v/4=020/086, *u.-u tutar* 131v/4=007/202, *u.-maġıl* 235r/4=020/131

uzun "uzun" (KB-, DLT-I 77, ED 288b uzun). *u. yaş içindä* 154v/4=010/016, *u.+çura tartmaġıl ekki közüŋni* 195v/1=015/088

uzunluḳ "uzunluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *u.+un* 208v/7=017/037

ü

ü (F) "ve" (KB-, AT-, R 317). *şükr ü. sipās ögdi taŋrıḳa* 1v/2=001/001, *şükr ü. sipās taŋrıḳa* 99r/6=006/045, 116v/3=007/043, *şükr ü sipās ötägäy silär* 81r/2=005/006, *bir ü bar taŋrı* 134r/5=008/032, *şükr ü. sipās taŋrı* 191v/1=014/038

üç "üç (3), sayı adı" (KB 142, DLT-I 35, ED 18b üç). *ü.* 58r/4=004/003, 78r/8=004/171, 216r/6=018/022, 223v/3=019/010, *taŋrı ü. turur* 89v/3=005/073, *ü. kün* 23v/3=002/196, 41v/6=003/041, 91r/6=005/089,168v/6=011/065, *ü. namāzsızlıḳ ḳatıġı arıġınça* 27v/5=002/228, üçdä bir "üçte bir" *ü.+dä bir* 59r/6=004/011, 59v/6=004/012, üçdä ekki "üçte iki" *ü.+dä ekki* 59r/4=004/011, 79r/3=004/176

üç miŋ "üç bin (3000), sayı adı". *ü.* 50r/4=003/124

üçägü "üçü, her üçü" (KB 802, DLT-, ED 25b üçegü). *ü.* 151v/1=009/118

üçün "için" (KB A28, DLT-, ED 28b üçün). *aḏırmaḳ ü.* 134v/4=008/037, *anıŋ ü.* 8r/1=002/061, 9v/1=002/076, 20r/9=002/176, 25v/3=002/213, 83r/3=005/032, 87v/7=005/058, 133v/1=008/024, 135v/1=008/043, 139r/6=009/006, 145v/5=009/066, 172v/9=011/119, 179r/5=012/068, 204r/5=016/107, 213v/1=017/098, *anlar ü.* 139r/3=009/005, *anlarnıŋ ü.* 53v/4=003/159, *arıŋġu ü.* 132r/9=008/011, *arıtmaḳ ü.* 51r/9=003/141, *aymaḳları ü.* 76v/7=004/157, *bäkütü ü.* 203v/7=016/102, *bälgürtgü ü.* 198v/6=016/039, *bälgürtmäk ü.* 113v/9=007/020, *bälgürtmäkiŋ ü.* 200r/8=016/064, *berilgü ü.* 66r/4=004/064, *bilmäk ü.* 54r/7=003/166, 54r/7=003/167, 177v/7=012/052, 198v/6=016/039, *bilmämäk ü.* 200v/9=016/070, *bilsün ü.* 51r/8=003/140, *biziŋ ü.* 123v/9=007/134, 7v/6=002/061, *bolġu ü.* 102r/7=006/075, *bolmamaḳ ü.* 18r/1=002/150, *ädgü tutulġuŋ ü.* 229v/7=020/039, *ḫalḳ ü.* 47r/8=003/096, *ḥasäd ü.* 39v/8=003/019, *ḥäläl ḳılmaḳım ü.* 43r/5=003/050, *äksük ü.* 174v/5=012/020, *ämgäkiŋ ü.* 228v/3=020/002, *ḳarar ḳılmaḳ ü.* 50r/7=003/126, *käçrülgü ü.* 100v/5=006/060, *käçürmäk ü.* 135v/2=008/044, *kertgünmäkimiz ü.* 123r/5=007/126, *käsmäk ü.* 50r/8=003/127, *ḳılġuları ü.* 9v/1=002/076, *kertgünmäkiŋiz ü.* 87v/8=005/059, *ḳorḳunġu ü.*118v/4=007/063, *ḳorḳutmaḳıŋ ü.* 112v/6=007/002, 228r/8=019/097, *kömgü ü.* 84r/1=005/031, *körgütmäkimiz ü.* 206r/2=017/001, *körkütgü ü.* 114v/4=007/027, *küḏäzmäk ü.* 150r/5=009/107, *mäniŋ ü.* 6r/3=002/041, *munuŋ ü.* 52v/5=003/153, 53r/3=003/154, 53r/8=003/156, 44v/3=003/066, 44v/8=003/070, 44v/9=003/071, 47v/3=003/098, 47v/4=003/099, *ol anıŋ ü.* 125r/7=007/146, *oḳımaḳıŋ ü.* 214r/3=017/106, *oḳımaḳları ü.* 228r/4=019/091, *öldürgüŋ ü.* 83v/6=005/028, *öldürgüm ü.* 83v/7=005/028, *örtmäkläri ü. dinlärini* 108v/8=006/137, *öz öwkäsi ü.* 83r/5=005/022, *özläri ü.* 7v/3=002/060, *satġın almaḳları ü.* 9v/5=002/079, *saḳınmaḳıŋız ü. kitābdın* 45v/5=003/078, *saḳnuḳluḳ ḳılmaḳıŋız ü.* 118v/5=007/063, *säwünç bärmäkiŋ ü.* 228r/8=019/097, *sınaḳları ü.* 81v/8=005/013, *sınaġu ü.* 112v/2=006/165, 86v/2=005/048, *sınamaḳ ü.* 52v/2=003/152, 53r/2=003/154, *sınamaḳımız ü.* 214v/9=018/007, *silär ü.* 4v/8=002/029, *suwḳa baturmaḳıŋ ü. boḏunını* 220r/6=018/071, *tanmaḳları aymaḳları ü.* 76v/6=004/156, *tanmaḳları ü.* 199v/5=016/055, *taplanmak ü.* 145r/8=009/062, *tatġuları ü.* 65r/5=004/056, *toḳış ü.*

133r/8=008/016, *tokışmakları ü.* 69r/1=004/090, *tokuşmak ü.* 50r/1=003/121, *tutsun ü.* 55r/8=003/178, *yād kılmak ü.* 229r/3=020/014, *yalġan ü.* 85r/4=005/041, *yandurġuları ü.* 134v/3=008/036, *yanut bergü ü.* 153r/8=010/004, 192r/6=014/051, *yanut berilmäk ü.* 229r/3=020/015, *yämäk ü.* 22v/2=002/188, *yok yodun kılmak ü.* 108v/8=006/137, *yokatmak ü.* 51r/9=003/141

üçünç "üçüncü (3.)" (KB 422, DLT-I 131, ED 29a üçünç). *ü.ol tep* 89v/3=005/073

üç yüz "üç yüz (300)" *ü. yıl arturdılar tokuz* 216v/3=018/025

üd/üd "zaman, vakit, süre" bkz. üd (KB 3, DLT-I 44, ED 35a öd). *ü.* 158r/1=010/048, 218v/1=018/048, *bir ü.* 158r/3=010/049, *bir ü.+ka tägi* 162r/2=010/098, *ü.+i* 158r/4=010/051, *yaratmak ü.+indä* 218v/8=018/051, *atalmış ü.+lär* 95v/4=006/002, *atalmış ü.+läri* 154r/2 = 010/011, 200r/4=016/061, üd beril- "zaman verilmek" *beril-ü.* 219v/2=018/058, üd ur- "zaman, süre takdir etmek" *ü. ur-* 57r/4=003/194, 70r/2=004/095, 81r/7=005/009, 95v/4=006/002, 145v/8=009/068, 146v/3=009/072, 147r/5=009/076, 150v/5=009/111, 151r/3=009/114, 153r/7=010/004, 157v/7=010/046, 169r/1=011/081, 186r/9=013/031, 187r/6=013/038, 189v/9=014/022, 189v/9=014/022, 168v/6=011/065, 189v/9=014/022, 151r/3=009/114, 214r/6=017/108, 222r/2=018/098, 222r/3=018/098, üd urul- "zaman, süre takdir edilmek" *ü. urul-* 165v/8=011/032, üd va'de kıl- "sözleşmek" *ü. vaʿdä kılmaŋ* 29v/2=002/235

üd- "(metinde) süre vermek, ertelemek". krş. küd- (KB-, DLT-, krş. ED 39a). *ü.-gil* 191v/7=014/044, üdü ber- *ü.-ü bergil* 113v/2=007/014.

üdläş- "sözleşmek" (KB-, DLT-I 238, ED 59a ütleş- (üdleş-)). *ü.-diŋizlär ärsä* 135r/6=008/042

üdründi "seçilmiş" bkz. üdründü (KB-, DLT-I 145, ED 70b üdründi). *on ekki üdründi* 81v/4=005/012,

üdründi "seçilmiş" bkz. üdründi. *aydı ü.-lär* 43r/9=003/052

üd(ü)r/üdür- "seçmek, üstün tutmak" (KB 244, DLT-I 144 ED 67b üdür-). *ü.-ür* 173v/5=012/006, *ü.-är* 12v/9=002/105, *ü.-dim* 125r/1=007/144, *ü.-düm* 229r/1=020/013, 230r/2=020/041, *ü.-di* 15v/5=002/132, 31r/4=002/247, 41r/8=003/033, 41v/8=003/042, 41v/8=003/042, 205r/7=016/121, 234v/2=020/122, *ü.-di ök* 181r/4=012/091, *ü.-di müsā bodunında* 126r/5=007/155, *sävüp ü.-dilär* 187v/9=014/003, 204r/5=016/107, *ü.-dimiz ök* 15v/3=002/130, *ü.-dimiz* 103r/7=006/087, 226r/9=019/058, *ü.-di ärsä* 140r//4=009/016, *ü.-mädiŋ* 131v/5=007/203, *ü.-mägäy* 231v/5=020/072

ük- "yığmak" (KB-, DLT-I 168, ED 100a-b ük-). köküz ük- "içinden, kalbinden geçeni örtmek, gizlemek" *ü.-ärlär köküzlärini* 163r/8=011/005

ükäk "burç" (KB 138, DLT-I 78, ED 105a ükek). *ü.* 193r/2=015/016

üküş "çok, pek çok" (KB A1, DLT- I 62, ED 118a üküş). *ü.* 31v/5=002/249, 56r/8=003/186, 57v/9=004/001, 69v/7=004/094, 70r/9=004/100, 77r/4=004/160, 85r/4=005/041, 85r/9=005/042, 85r/9=005/042, 88r/4=005/062, 141r/5=009/025, 169r/9=011/075, 192v/1=015/002, 207r/7=017/017, 229r/9=020/024, 229v/3=020/033, 229v/4=020/034, *anıŋ ü. edgülüki* 169r/7=011/073, *bulġaylar ü. ihtilāflar* 68r/3=004/082, *kat kat artukluk ü.* 30v/5=002/245, *kılġay ü. edgülük* 60v/5=004/019, *ü. bälgüdin* 182r/6=012/105, *ü. bilgänlärdin* 142r/5=009/034, *ü. edgülük* 35r/3=002/269, *ü. eldin* 112v/8=007/004, *ü.*

içindä 72r/5=004/114, *ü. kişilärdin* 161v/2=010/092, *ü. ögürdin* 31v/5=002/249, *ü. raḫmätlig* 38r/1=003/001, *ü. tävbä bäzärlägän* 151v/3=009/118, *ü. üzälä* 211v/2=017/070, *yıġlasunlar ü.* 147v/5=009/082, *ü.+ni* 4v/4=002/026, 82r/6=005/015, 90r/9=005/081, 129r/6=007/179, 170v/8=011/091, *arturġay ü.+ni* 88r/9=005/064, *körgäy ü.+ni* 90r/6=005/080, *azıt(t)ılar ü.+ni* 191r/4=014/036, *ü.+kä* 108v/7=006/137, *ü.+din* 82r/6=005/015, *ü.+i* 13r/6=002/109, 86v/6=005/049, 89r/8=005/071, 106v/7=006/119, *ü.+i kişilärniŋ* 164v/3=011/017, *ü.+ini* 4v/4=002/026, 83r/6=005/032, 88v/6=005/066, 89r/2=005/068, 103v/7=006/091, 90r/2=005/077, üküş bol- *ü. bol-* 107v/8=006/128, 58v/6=004/007, 133r/5=008/19, 135v/4=008/045, üküş ḳıl- *ü. kıl-* 120v/6=007/086, 165v/8=011/032, üküşräk "daha çok" *ü.+räk* 30v/3=002/243, 59v/6=004/012, 206r/9=017/006, 217v/2=018/034, 219r/2=018/054, *ü.+räk kişilär* 176v/7=012/040, *ü.+räk kişilärkä* 106v/2=006/116, *ü.+räk mālın* 146r/2=009/069, *ü.+i* 182r/5=012/103, *bodunnuŋ ü.+räki* 130r/1=007/187, *kişilärniŋ ü.+räki* 174v/9=012/021, *kişilärdä ü.+räki* 179r/5=012/068, *ü.+räkiŋizlär* 87v/8=005/059, *ü.+räkläri* 12r/5=002/100, 48v/7=003/110, 93r/1=005/103, 98v/4=006/037, 123v/6=007/131, 134r/9=008/034, 139v/2=009/008, 156v/9=010/036, 158v/9=010/060, 182r/8=012/106, 201r/9=016/075, 202r/6=016/083, 203v/6=016/101, *bodunnuŋ ü.+räkläri* 183r/4=013/001, *bulmaġay ü.+räkläri* 11v/5=007/017, *kişiläriŋ ü.+räkläri* 198v/6=016/038, *kişilärniŋ ü.+räkläri* 176v/3=012/038, *unamadı bodunnuŋ ü.+räkläri* 212v/7=017/089, *ü.+räkläri bilmäslär* 158v/2=010/055, *bulmadımız ü.+räkläriŋä* 122r/3=007/102, *ü.+räklärni* 106r/3=006/111, 122r/4=007/102

üküşlä- "çoğaltmak" (KḄ-, DLT-I 303, ED 119b üküşle-). *ü.-gäy ärdim edgülükdin* 130r/3=007/188

üküşlük "çokluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *arıġsıznıŋ ü.+i* 92r/4=005/100, *ü.+üŋizlär* 141r/6=009/025

üläş- "paylaşmak, üleşmek" (KB-, DLT-I 189, ED 154a üleş-). *indürdimiz ü.-iglilär üzä* 195v/3=015/090, *ü.-mäkiŋizlär birlä* 79v/9=005/003

üläşig "hisse, pay" (KB-, DLT-, ED -, WF-). *ü.+dä* 58v/7=004/008

üleştürül- "paylaştırılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-miş* 194r/3=015/044

ülgülä- "ölçmek, tartmak" (KB 312, DLT-, ED145a ülgüle-). *ü.-sä silär* 208v/4=017/035

ülgülägü "terazi" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.* 178r/8=012/060, 178v/7=012/065, *ü.+ni* 180v/9=012/088, *ü.+ni tärāzūnı* 111r/2=006/152, *äksütmäŋlär ü.+ni tärāzū batmannı* 169r/5=011/084, *tükäl ḳılıŋlar ü.+ni taḳı tärāzūnı* 169r/6=011/085

ülüg "hisse, pay" (KB 179, DLT-I 62, ED 142b ülüg). *erinçländilär ü. tawarları birlä* 146r/3=009/069, *erinçländiŋizlär ü.+iŋizlär birlä* 146r/3=009/069, *öz ü.+läri birlä* 146r/4=009/069

ülüş "hisse, pay" (KB 432, DLT-I 62, ED 153a ülüş). *ü.* 45v/2=003/077, 55r/6=003/176, 58v/4=004/007, 58v/5=004/007, 58v/6=004/007, 59r/4=004/011, 59r/8=004/011, 65r/1=004/053, 68r/9=004/085, 68v/1=004/085, 72v/4=004/118, 75r/5=004/141, 82r/3=005/014, 108v/4=006/136, 194r/3=015/044, 199v/6=016/056, *ü. turur* 24r/9=002/202, 62r/9=004/032, 62r/9=004/032, *unut(t)ılar ü.+ni* 81v/9=005/013, *ü.+din* 12v/5=002/102, 24r/7=002/200, *tişi ü.+i täg* 59r/3=004/011, *ü.+i*

79r/4=004/176, *tegär ü.+läri* 115v/6=007/037, *ü.+lärini äksüksüz* 172r/6=011/109, ülüş ber- "pay vermek" *ber- ü.+lärini* 62v/3=004/033, ülüş beril- "pay verilmek" *beril- ü.* 40r/7=003/023, *beril- ü.+ni* 64v/6=004/051, ülüş ḳıl- "paylaştırmak" *ḳıl- oḳıġunı ü. ü.* 195v/4=015/091

ümmät (A) "topluluk, cemaat" (KB-, AT-, R 306). *ü.* 205r/6=016/120, *köni ü.* 49r/3=003/113, *tegmä ü. içindä* 202v/4=016/089, *ü.+niŋ yaḫşısı* 48v/4=003/110, *ü.+inin şefᶜätin* 195v/9=016, *ü.+lär* 186r/4=013/030, *turur ü.+lär* 167r/6=011/048, *ü.+läriŋ üzä* 167r/6=011/048, orta ümmät ḳıl- "mutedil olanları bir araya toplamak" *ḳıl- orta ü.* 16v/8=002/143

ümmī (A) "anasından nasıl doğmuş ise öyle kalıp okuma yazma öğrenmemiş kimse" (KB -, AT-, R -). *ü.+lär içindä* 45r/9=003/075

ün "ses" (KB 74, DLT-I 38, ED 167a ün). *tu(t)tı ḳatıġ ü.* 195r/7=015/083, *ü.+üŋ birlä* 210v/9=017/064, ün ber- "seslenmek" *ü. ber-* 224r/7=019/024, 131v/7=007/205, ün eşit- "ses işitmek" *ü. eşit-* 214r/8=017/110, ün kötür- "yüksek sesle alenen söylemek" *ü. kötürmäkni* 75v/8=004/148

ün- "bitmek (ekin, bitki)" (KB 120, DLT-I 169, ED 169a-b ün-). *çıḳardımız ü.-gänin* 104v/7=006/099, *körklüg ü.-mäk* 41v/6=003/037

ündä- 1."çağırmak, davet etmek" (KB 75, DLT-I 273, ED 180a ünde-). *ü.-yür* 52v/4=003/153, 155v/8=010/025, *ü.-yür kertgünmäkkä* 57r/1=003/193, *ü.-yürlär* 27r/1=002/221, 48r/5=003/104, *ü.-r* 27r/2=002/221, *ü.-rlär* 101v/9=006/071, 130v/8=007/197, 209v/9=017/052, *ü.-di olar ekkägüni* 114r/5=007/022, *ü.-di taġlar täg* 166v/4=011/042, *ü.-di nūḥ idisini* 166v/9=011/045, *ü.-gäy* 116v/6=007/044, 117r/4=007/048, 117r/7=007/050, *ü.-gäylär* 117r/2=007/046, *ü.-gil* 33v/6=002/260, *ü.-ŋlär* 218v/8=018/052, *ü.-sä sän* 219r/9=018/057, *ü.-sä silär* 87v/6=005/058, *eşi(t)timiz bir ü.-glini* 57r/1=003/193, *ü.-gäliŋ* 44r/3=003/061, *ü.-r ärdimiz* 202r/9=016/086, *ü.-r ärdilär* 171v/4=011/101, *ü.-mäkiŋä* 191v/7=014/044, 2. "yüksek sesle bağırma, bağırtı, haykırış" *eşitmäz ü.-mäkni* 20r/1=002/171, *ü.-mäkdä* 131v/7=007/205,

ündäggçi "davetçi" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.+kä* 233v/6=020/108

ündäl- "çağrılmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-di* 228v/9=020/011

ündän- "çağrılmak, davet edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-ürlär* 40r/7=003/023

ündänil- "çağrılmak, davet edilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-gäylär* 116v/5=007/043, *ü.-sälär* 36v/8=002/282

ündür- "bitirmek, büyütmek, yetiştirmek" (KB-, DLT-, ED 181b üŋtür-). *ü.-ür* 7v/7=002/061, *ü.-ür miz* 196v/2=016/011, *ü.-di* 33v/8=002/261, 41v/5=003/037, *ü.-dimiz* 193r/4=015/019

ünlä- "çağırmak, davet etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-r* 233v/7=020/108

üŋür "mağara" (KB 2684, DLT-I 94, ED 188b üŋür). *ü. içindä* 143r/3=009/040, 215r/4=018/011, *sıġındı ü.+kä* 215r/2=018/010, *sıġnıŋlar ü.+kä* 215v/1=018/016, *ü.+lärni* 144v/6=009/057, *ü.+läri içindä* 216v/3=018/025, *ü.+lärindin* 215v/2=018/017, üŋür idiläri "ashab-ı kehf" *ü. idiläri* 215r/1=018/009

ür- "üflemek" (KB 4601, DLT-I 55, ED195b ür-). *ü.-är män* 43r/1=003/049

ürägün "döl" (KB-, DLT-, ED -). *ägär ärsä ü. ölmiş* 109r/4=006/139

ürgä- "kalmak, bulunmak" bkz. ürgäy- (KB-, DLT-, ED 226a örgä-). *ü.-diŋ yıllar* 230r/1=020/040, *ü.-mädiŋizlär* 209v/9=017/052, *ü.-mädilär* 157v/5=010/045

ürgär- "kalmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ö.-dilär rüzgärın* 215r/4=018/012

ürgäy- "kalmak, bulunmak" bkz. ürgä- (KB-, DLT-, ED 226a örgä-). *ü.-ydimiz* 215v/8=018/019, *ü.-ydiŋizlär* 215v/8=018/019, 215v/9=018/019, *ü.-ydilär* 216v/3=018/025

ürk- "ürkmek" (KB-, DLT-III 420, ED 221a ürk-). *artmas ü.-mäk* 209r/3=017/041, *ü.-üp* 209v/1=017/046

ürküt- "ürkütmek" (KB-, DLT-I 263, ED 226a ürkit-). *ü.-gül arḳalarındın* 136v/5=008/057

ürük "bir yerde bir müddet kalma, durma" (KB 1386, DLT-I 69, ED 222b örüg). ürük tur- "kalmak, durmak" *ü. tur-* 108r/1=006/128, 124r/7=007/138, 154v/4=010/016, 211v/9=017/076, 216v/4=018/026, *ü. turuġlı+* 15r/3=002/125, 22r/9=002/187, 214v/5=018/003, 233r/8=020/097, *ü. turmaḳ* 27v/3=002/226, ürük ḳal- "bir yerde bir müddet kalmak" *ü. ḳal-* 33r/8=002/259, 33r/9=002/259, 33r/8=002/259, 185r/3=013/017, 177r/1=012/042

ürüklük "yerleşme, sükûnet bulma" (KB-, DLT-, ED 222b örüglük). ürüklük büstān "cennet" *ü. büstānları* 197v/9=016/031, 217r/5=018/031

ürüŋ "ak, beyaz" (KB-, DLT-I 134, ED 233b ürüŋ). *ü.* 122v/1=007/108, *ü. bulıt* 25r/3=002/210, *ü. bulıtnı* 7r/6=002/057, 127r/6=007/160, *ü. yip* 22r/7=002/187, *ü.+lär* 221/9=018/096, ürüŋ çıḳ- "lekesiz beyazlıkta çıkmak" *çıḳ- ü.* 229r/8=020/022, ürüŋ tonluġ "havarî" *ü. tonluġlar* 93v/8=005/112

ürüŋlük "aklık, beyazlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *baş ü.+ün* 223r/5=019/004

ürül- 1."üflenmek" (KB-, DLT-I 195, ED 230a ürül-) *ü.-ür borġu içrä* 102r/4=006/073, 233v/2=020/102, *ü.-ür borġu içindä* 222r/4=018/099, ürülgän ot "fokur fokur kaynayan ateş" *ü.-gän otḳa* 59r/2=004/010

üsk "huzur, nezd, kat" (KB A25, DLT-, ED 246a üsk). *mänim ü.+imdä* 99v/4=006/050, 100r/8=006/057, 178r/8=012/060, *mänim ü.+ümdä* 100v/1=006/058, *mäniŋ ü.+ümdin* 220v/1=018/076, *ü.+indä* 182r/4=012/102, *aġırlıġ äwnüŋ ü.+indä* 191r/6=014/037, *aġırlıġ mäzgīt ü.+indä* 24r/2=002/198, *aġırlıġ mäzgīt ü.+indä* 22v/9=002/191, 134r/8=008/034, 139r/7=009/007, 139r/8=009/007, *anıŋ ü.+indä* 32v/3=002/55, 57r/7=003/195, 95v/4=006/002, 100v/2=006/059, 133v/9=008/028, 140v//7=009/022, 157r/3=010/037, 16v/4=002/140, 187r/6=013/039, 187v/4=013/043, 221r/7=018/086, 221/3=018/091, *anlar ü.+indä* 85v/3=005/043, 126v/4=007/157, *buldılar ḳapuġ ü.+indä* 175r/6=012/025, *äw ü.+indä* 134v/1=008/035, *idiŋizlär ü.+indä* 9v/1=002/076, *idiŋ ü.+indä* 131v/8=007/206, *idi ü.+indä* 163r/3=011/001, *idiŋ ü.+indä* 208v/8=017/038, 218r/8=018/046, 227v/3=019/076, *idiläri ü.+indä* 8r/5=002/062, 34r/2=002/262, 107v/6=006/127, 131v/8=008/004, 153r/3=010/002, *idim ü.+indä* 129v/9=007/187, 230v/1=020/052, *idisi ü.+indä* 13v/4=002/112, 226r/5=019/055, *säniŋ ü.+indä* 123v/9=007/134, 207v/6=017/023, *nişānlanmış idiŋ ü.+indä* 169r/3=011/083, *taŋrı ü.+indä* 9v/7=002/080, 11v4=002/094, 12v/6=002/103, 13v/1=002/110, 26r/5=002/217, 69v/7=004/094, 74v/9=004/139, 105v/7=006/109,

107v/1=006/124, 123v/5=007/131, 130r/1=007/187, 133r/8=008/022, 136v/3=008/055, 140v//3=009/019, 140v//5=009/020, 142v/1=009/036, 149r/8=009/099, 154v/7=010/018, 203r/8=016/095, 203r/9=016/096, 227v/5=019/078, 228r/2=019/087, *taŋrı ü.+indä turur* 74r/7=004/134, 192r/1=014/046, *tegmä mäzgīt ü.+indä* 115r/3=007/031, *uluğuŋ ü.+indä* 177r/1=012/042, *yalavaçınıŋ ü.+indä* 139r/7=009/007, *yaratığlıŋız ü.+indä* 7r/2=002/054, *taŋrı ü.+indädin* 87v/9=005/060, *säniŋ ü.+üŋdin* 134r/5=008/032, *ü.+indin* 165v/2=011/028, *anıŋ ü.+indin* 63v/2=004/040, 87r/3=005/052, 144r/8=009/052, 214v/4=018/002, *idiläri ü.+indin* 57v/4=003/199, *özläri ü.+indin* 13r/7=002/109, *säniŋ ü.+indin* 67v/9=004/081, 223r/7=019/005, *taŋrı ü.+indin* 10v/9=002/089, 12r/6=002/101, 57r/7=003/195, 57v/1=003/198, 57v/1=003/198, 67v/5=004/078, 132r/8=008/010, *taŋrı ü.+indin* 9v/4=002/079, *taŋrınıŋ ü.+indin* 67v/4=004/078, *biziŋ ü.+imizdä* 178r/1=012/054, 193r/6=015/021, *biziŋ ü.+imizdin* 160r/8=010/076, *biziŋ ü.+ümizdin* 220r/1=018/065, 223v/6=019/013, 233v/1=020/099, *siläriŋ ü.+iŋizlärdä* 159v/3=010/068, *ü.+üŋüzlärdä* 110v/1=006/148, *ü.+üŋüzlärdäki* 203r/8=016/096

üst "üst" (KB 18, DLT-, ED 242a). *anıŋ ü.+indä* 225r/7=019/040, *ü.+lärindin* 88v/6=005/066, 116r/9=007/041, 197v/2=016/026, 199v/1=016/050, *silärniŋ ü.+üŋizdä* 8r/6=002/063, *ü.+üŋizlärdä* 11v/1=002/093, *ü.+üŋüzlärdin* 101r/4=006/065

üstä- "üstün gelmek, kazanmak" (KB 116, DLT-, ED 243b üste-). *älig ü.-p* 66v/9=004/073

üstäläş- "kavga etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-mäk* 23v/7=002/197

üstär- "mücadele etmek, tartışmak" (KB 2205, DLT-I 221, ED 244a üster-). 1. "(metinde) hasım tarafını savunmak" *ü.-igli* 71v/1=004/105, 97v/2=006/025, 2. "tartışmak" *ü.-ür* 169r/9=011/074, *ü.-gäy* 219r/3=018/054, *ü.-sünlär* 131v/9=008/006

üstäräş- "uğraşmak" bkz. üstäriş- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-diŋ biziŋ birlä* 165v/8=011/032

üstäriş- "uğraşmak, mücadele etmek, üstün gelmek için yarış etmek" bkz. üstäräş- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-ür* 204r/9=016/111, 219r/5=018/056, *ü.-ür mü silär* 119r/7=007/071, *ü.-ürlär taŋrı içindä* 184r/9=013/013, *ü.-tiŋizlär* 71v/5=004/109, *ü.-gil* 205v/3=016/125, *ü.-sä* 71v/6=004/109, 107r/3=006/121, *ü.-mägil* 71v/2=004/107, 216r/9=018/022, *ü.-mäk* 216r/9=018/022, *ü.-mäkni* 165v/8=011/032

üstgär- "(metinde) helâkin kucağına teslim etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ü.-gil* 101v/3=006/070

üstün 1. "üst" (KB-, DLT-I 108, ED 242b üstün). *ü. astın boldaçılar* 146r/7=009/070, *anlarnıŋ ü.+ünindä* 43v/4=003/055, 123r/8=007/127, *ḳulları ü.+ünindä* 100v/7=006/061, *yär ü.+indin* 190r/9=014/026, *ḳıldımız ü.+ini altın* 195r/2=015/074, *ü.+lärindä* 76v/2=004/154, 2. "büyük fazla, daha fazla, çok, üstün" *anda ü.* 4v/2=002/026, *ʿarşḳa üstün* 228v/5=020/005, *bir ü. ḳur.* 27v/9=002/228, *ekkidä ü.* 59r/3=004/011, *olarda ü.* 25r/7=002/212, *ü. biligli* 179v/7=012/076, *ü. hāvā içindä* 190r/7=014/024, üstün käl- "üstün gelmek, kazanmak" *ü. käl-* 231r/5=020/064, üstünini astın ḳıl- "altını üstüne getirmek, yok etmek" *ḳıl- anıŋ ü.+ini astın* 169r/2=011/082, üstünräk "daha üstün" *ü.+räk* 143r/5=009/040

üstünsizlik "güçten düşmüşlük, artık üstesinden gelememe hâli, (metinde) kimsesizlik" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *esizlik ü. içindä* 79r/1=004/176

üstüvār (F) "güvenilir" (KB-, AT-, R-). *ol ü.+dın* 142v/2=009/036

üşä- "eşelenmek" (KB-, DLT-III 253, ED 256b üşe:-). 1. "eşelenmek" *ü.-yür* 84r/1=005/031, 2. "dalmak" *ü.-yür silär anıŋ içindä* 159r/2=010/061

üşgür- "hatırlamak" (KB 5832, DLT-I 228, ED 261a 2 üşkür-). *ü.-gil* 188r/4=014/005

üşik- "eşit davranmamak, soğuk davranmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ḳunçuylar ara näçä ü.-sälär* 73v/7=004/129

üz "sağır" (KB-, DLT-I 45, ED 278b 1 üz). *ü.+lär* 133r/8=008/022, *ü.+lärkä* 157v/2=010/042

üz- "kesmek, hüküm vermek, karar vermek" (KB 153, DLT-I 165, ED 279b üz-). *ü.-gil käsgil* 85v/1=005/042, 85v/2=005/042, *ü.-sä kässä* 85v/2=005/042, *ü.-ügli käsigli* 106r/7=006/114, *ü.-ügli käsiglilärdä yegräki turur* 120v/8=007/087, *ü.-ginçä käsginçäkä tegi*120v/8=007/087, üzmäk käsmäk biçmäk "hüküm vermek" *ü.-mäk käsmäk biçmäk* 176v/6=012/040

üzä "üzerine, üzerinde, üstüne" (KB-, DLT-I 44 ED 280b üze). *ü.* 3v/9=002/020, 7v/6=002/061, 9v/8=002/080, 12v/1=002/102, 24v/4=002/204, 28v/1=002/231, 40v/4=003/026, 41r/2=003/029, 41v/8=003/042, 47r/5=003/093, 48r/3=003/103, 7r/3=002/054, 74r/9=004/135, 77r/1=004/159, 77v/6=004/165, 78r/6=004/171, 79v/5=005/002, 151v/1=009/118, 201v/5=016/077, 202v/5=016/089, 211v/7=017/075, 211v/7=017/075, 211v/7=017/075, 211v/7=017/075, 231v/5=020/072, 235r/4=020/131, *ajunluġlar ü.* 14v/6=002/122, 32r/2=002/251, 6v/1=002/047, 103r/7=006/086, 124v/2=007/140, *ʿālämlär ü.* 41r/8=003/033, *amarı ü.* 108r/2=006/129, 134v/5=008/037, 201r/1=016/071, 207v/3=017/021, *anıŋ ġürı ü.* 147v/9=009/084, *anıŋ köŋläki ü.* 174v/2=012/018, *anıŋ säwüglügi ü.* 20v/4=002/177, *anıŋ ḳarındaşı ü.* 178v/4=012/064, *anıŋ ü.* 5v/6=002/037, 16v/7=002/142, 17r/1=002/143, 19v/8=002/170, 20r/5=002/173, 23r/5=002/194, 24v/1=002/203, 24v/2=002/203, 34r/6=002/264, 36v/3=002/282, 36v/4=002/282, 37v/6=002/286, 38r/6=003/005, 41v/6=003/037, 46r/4=003/081, 51r/1=003/135, 51r/1=003/135, 55v/1=003/179, 65r/2=004/054, 74r/6=004/133, 76v/5=004/155, 80r/7=005/004, 84v/9=005/039, 85v/7=005/044, 86r/9=005/048, 87r/3=005/052, 88r/1=005/060, 89v/2=005/072, 93r/3=005/104, 94v/2=005/113, 96r/4=006/008, 98v/3=006/037, 102r/8=006/076, 103v/3=006/090, 106v/5=006/118, 106v/6=006/119, 107r/2=006/121, 109r/2=006/138, 109r/2=006/138, 109v/4=006/143, 109v/7=006/144, 111r/7=006/154, 114v/7=007/028, 129r/2=007/176, 140r//4=009/015, 142r/8=009/035, 143r/4=009/040, 145r/2=009/060, 150v/5=009/111, 152v/5=009/128, 152v/7=009/129, 155r/2=010/020, 155v/6=010/024, 157v/8=010/046, 160v/1=010/078, 160v/8=010/084, 162v/8=010/108, 164r/3=011/012, 165v/3=011/029, 166r/7=011/038, 166r/9=011/039, 167v/1=011/051, 167v/1=011/051, 170v/4=011/088, 173r/5=011/123, 174v/3=012/018, 177v/5=012/051, 178r/5=012/058, 178v/3=012/064, 179r/2=012/067, 179r/3=012/067, 180v/8=012/088, 182r/6=012/104, 182r/7=012/105, 183v/9=013/007, 183v/9=013/007, 185r/1=013/017, 185v/9=013/027, 186r/5=013/030, 189r/3=014/012, 18v/5=002/158, 192v/4=015/006, 194r/7=015/052, 198v/2=016/036, 198v/5=016/038, 200r/3=016/061, 201r/2=016/071, 207r/4=017/015, 207r/6=017/016, 21r/8=002/182, 217v/8=018/040, 218r/1=018/042, 220r/3=018/068, 220v/4=018/077, 220v/5=018/078, 221r/4=018/082, 222r/1=018/096, 223r/1=019, 223v/7=019/015, 229r/5=020/018, 229v/8=020/040, 230r/7=020/047, 230r/8=020/048, 16v/7=002/142,

17r/1=002/143, 20r/5=002/173, 231v/7=020/073, 232r/8=020/081, 233r/1=020/091, 233r/8=020/097, 234v/3=020/122, 235r/2=020/130, 235r/6=020/132, *anıŋ yöni yüzi ü.* 93v/5=005/108, *anın ü.* 178v/9=012/066, 21v/9=002/185, *anlar ü.* 2r/3=001/007, 2v/6=002/006, 3v/8=002/020, 5v/8=002/038, 7v/2=002/059, 7v/9=002/061, 8r/5=002/062, 10r/8=002/085, 11r/1=002/089, 13v/4=002/112, 13v/4=002/112, 15v/1=002/129, 17r/2=002/143, 18v/3=002/157, 18v/9=002/160, 19r/1=002/161, 19v/4=002/167, 21r/7=002/181, 21v/1=002/183, 21v/3=002/184, 25v/2=002/213, 27v/8=002/228, 27v/9=002/228, 28r/3=002/229, 31r/1=002/246, 34r/2=002/262, 36r/3=002/277, 37v/8=002/286, 45r/2=003/072, 48v/8=003/112, 49r/1=003/112, 54r/3=003/164, 54a/5=003/170, 58r/5=004/003, 58v/4=004/006, 58v/9=004/009, 60r/3=004/015, 60r/7=004/017, 61v/6=004/025, 62v/8=004/034, 63r/9=004/039, 67r/8=004/077, 67v/8=004/080, 71v/7=004/109, 77r/3=004/159, 77r/3=004/160, 83r/7=005/023, 83v/2=005/026, 83v/4=005/027, 84v/2=005/034, 85v/9=005/045, 89r/5=005/069, 89r/8=005/071, 91v/5=005/093, 93v/3=005/107, 95r/2=005/117, 95r/3=005/117, 96r/1=006/006, 96r/6=006/009, 98r/2=006/031, 99r/5=006/044, 99v/2=006/048, 100r/2=006/053, 101v/1=006/069, 105v/3=006/107, 105v/4=006/107, 106r/2=006/111, 108v/8=006/137, 110r/5=006/146, 113r/2=007/007, 115r/1=007/030, 115v/3=007/035, 120r/9=007/084, 121v/4=007/096, 123v/7=007/133, 123v/9=007/134, 126v/6=007/157, 126v/7=007/157, 127r/6=007/160, 127r/6=007/160, 127v/2=007/162, 128r/2=007/167, 128r/7=007/169, 128v/8=007/175, 131v/6=008/002, 134v/3=008/036, 140r//2=009/014, 143r/9=009/042, 145v/1=009/064, 146v/6=009/073, 148v/2=009/091, 148v/3=009/092, 148v/5=009/093, 149r/6=009/098, 149v/6=009/102, 149v/8=009/103, 150r/3=009/106, 151v/2=009/118, 151v/2=009/118, 151v/3=009/118, 154r/9=010/015, 156v/5=010/033, 159r/4=010/062, 159v/6=010/071, 162r/5=010/100, 175v/7=012/031, 179r/9=012/071, 184v/8=013/016, 185v/4=013/023, 186r/4=013/030, 193r/1=015/014, 194r/2=015/042, 195r/3=015/074, 197v/1=016/026, 198r/2=016/032, 202v/4=016/089, 203v/4=016/099, 203v/5=016/100, 204r/4=016/106, 205r/2=016/118, 205v/1=016/124, 205v/6=016/127, 206r/8=017/006, 210r/4=017/054, 211r/1=017/064, 211r/3=017/065, 213r/6=017/095, 214r/5=017/107, 215r/8=018/015, 215v/7=018/018, 216r/3=018/021, 216r/5=018/021, 216r/6=018/021, 226r/7=019/058, 226r/9=019/058, 227r/6=019/073, 227v/7=019/082, 227v/9=019/084, *anlarnıŋ izläri ü.* 86r/4=005/046, 214v/8=018/006, 219v/9=018/064, *anlarnıŋ ü.* 2r/2=001/007, 35v/5=002/274, 46v/5=003/087, 53r/2=003/154, 128v/1=007/171, *arıġ ḳunçuylar ü.* 61v/7=004/025, *arḳalarıŋız ü.* 83r/4=005/021, *arḳaları ü.* 209v/1=017/046, *asġay ḫurmā butaḳları ü.* 231v/4=020/071, *aşundı anıŋ ü.* 166v/2=011/040, *ataŋ ü.* 93v/9=005/110, *aymamaḳım ü.* 122r/7=007/105, *balmanlar ü.* 124r/8=007/138, *basa köŋülläriŋiz ü.* 133r/1=008/011, *bay kişi ü.* 29v/7=002/236, *bälgü iş ü.* 100r/8=006/057, *bälgülüg ü.* 182v/1=012/108, *bilig ü.* 117v/3=007/052, *bir bälgü ü.* 168v/2=011/063, 170v/2=011/088, *bir biri ü.* 169r/2=011/082, *bir bodun ü.* 136r/8=008/053, *bir är ü.* 118v/4=007/063, 119r/3=007/069, *biri ü.* 63v/2=004/040, *bitgänlär ü.* 52v/3=003/152, *biziŋdä ü.* 111v/1=006/156, *biziŋ ü.* 8v/8=002/070, 31r/3=002/247, 31v/7=002/250, 37v/7=002/286, 45r/9=003/075, 46r/8=003/084, 67v/1=004/077, 93v/9=005/112, 94v/3=005/114, 111v/2=006/157, 117r/8=007/050, 123r/6=007/126, 134r/6=008/032, 15r/8=002/128, 162r/8=010/103, 165r/9=011/027, 170v/9=011/091, 176v/3=012/038,

180v/9=012/088, 181r/3=012/090, 181r/4=012/091, 189v/8=014/021, 211r/9=017/069, 211v/5=017/073, 211v/8=017/075, 212v/3=017/086, 212v/9=017/092, 213r/2=017/093, 230r/5=020/045, *biziŋ yalavaçımız ü.* 91v/5=005/092, 91v/5=005/092, *bizniŋ ü.* 11r/6=002/091, 116r/5=007/039, *bodun ü.* 138r/4=008/072, 221/2=018/090, *bodunı ü.* 103r/1=006/083, *bodunlar ü.* 83v/3=005/026, *bolsa bälgülüg ü.* 164v/1=011/017, *bolsa bir bälgülüg ü.* 165v/1=011/028, *bolsaŋız säfär ü.* 37r/5=002/283, *bular ü.* 63v/4=004/041, 202v/4=016/089, *burhanlar ü.* 79v/9=005/003, *cūdī tağı ü.* 166v/9=011/044, *çığay kişi ü.* 29v/7=002/236, *dāvud yalavaç tili ü.* 90r/4=005/078, *edgülük kılığlılar ü.* 148v/3=009/091, *ädgülük ü.* 79v/5=005/002, *ekki ataŋ ü.* 173v/6=012/006, *ekki ökçäsi ü.* 17r/2=002/143, 51v/5=003/144, 135v/9=008/048, *ekki ü.* 28r/6=002/230, 29r/4=002/233, 73v/5=004/128, 83r/7=005/023, 93v/2=005/107, 114r/4=007/022, 234v/2=020/121, *ämäri ü.* 32r/3=002/253, 62r/9=004/032, 210r/5=017/055, *ämärilär ü.* 62v/5=004/034, *ämärisi ämäri ü.* 183v/2=013/004, *äränlär ü.* 52r/3=003/147, *ärkligig ü.* 234v/1=020/120, *äw barkdın adrılmışlar ü.* 151r/8=009/117, *äw bodunı ü.* 169r/7=011/073, ḥaḳīḳat üzä "gerçekten şüphesiz ki, doğrusu şu ki" *ḥaḳīḳat ü.* 35v/3=002/273, 35v/7=002/275, 36r/1=002/277, 37r/4=002/282, 37r/8=002/283, 38r/4=003/004, 38r/5=003/005, 38v/5=003/008, 38v/7=003/010, 39r/5=003/013, 39v/3=003/016, 39v/5=003/018, 39v/6=003/019, 39v/8=003/019, 40r/3=003/021, 41r/7=003/032, 41r/7=003/033, 41v/1=003/035, 41v/1=003/038, 41v/2=003/036, 41v/4=003/036, 41v/4=003/036, 41v/7=003/042, 41v/8=003/037, 42v/3=003/045, 42v/3=003/049, 42v/7=003/047, 43r/1=003/049, 43r/4=003/049, 43r/7=003/051, 44r/1=003/059, 44r/5=003/062, 44r/6=003/062, 44r/7=003/063, 44v/6=003/068, 45r/4=003/073, 45r/5=003/073, 45v/1=003/076, 45v/2=003/077, 45v/4=003/078, 46v/4=003/086, 46v/8=003/089, 46v/8=003/090, 47r/1=003/091, 47r/4=003/092, 47r/8=003/096, 47v/2=003/097, 49r/7=003/116, 49v/7=003/119, 50v/1=003/128, 52v/9=003/154, 53r/4=003/155, 53r/6=003/155, 53v/5=003/159, 54r/4=003/164, 54r/6=003/165, 54a/6=003/171, 54a/9=003/173, 55r/3=003/175, 55r/6=003/177, 55r/8=003/178, 55r/8=003/178, *havā ü.* 183r/2=013, *hıyānāt kılığlı ü.* 82r/1=005/013, *hüccät ü.* 208v/2=017/034, *ıdmak ü.* 101r/4=006/065, *ibrāhīm ü.* 46r/8=003/084, *idiŋ ü.* 227r/5=019/071, *idiläri ü.* 131v/6=008/002, 164v/5=011/018, 164v/6=011/018, 199r/1=016/042, 203v/4=016/099, *igliglär ü.* 148v/1=009/091, *indürdimiz kulumız ü.* 4r/5=002/023, 135r/3=008/041, *indürdimiz üläşiglilär ü.* 195v/3=015/090, *indürmäk ü.* 98v/4=006/037, *indürmäkiŋ anlar ü.* 76r/7=004/153, *ismā'īl ü.* 46r/9=003/084, *isḥāḳ ü.* 46r/9=003/084, *işi ü.* 174v/9=012/021, *işläri ü.* 216r/6=018/021, *kadğurar tanığlı bodunlar ü.* 121r/9=007/093, *kamuğ dinlär ü.* 142r/4=009/033, *katılmak ü.* 149v/4=009/101, *kavmin ü.* 137r/7=008/065, *kāfir äränlär ü.* 37v/9=002/286, *kedinki ajun ü.* 187v/9=014/003, 204r/5=016/107, *käldürmäkläri ü.* 212v/4=017/088, *kertgünmäk ü.* 140v//9=009/023, *kertgünüglilär ü.* 75r/7=004/141, 87r/8=005/054, 141r/8=009/026, *kın ü.* 202v/3=016/088, *kışmamakıŋızlar ü.* 81r/6=005/008, *kim ärsä ü.* 52v/4=003/153, *kimniŋ ü.* 11r/4=002/090, *kimnüŋ ü.* 141v/1=009/027, 188v/9=014/011, 196r/2=016/002, *kişilär ü.* 29v/8=002/236, 30v/2=002/243, 125r/1=007/144, 158v/9=010/060, 16v/9=002/143, 176v/3=012/038, 212r/7=017/083, 214r/4=017/106, *kişilärimiz ü.* 109r/4=006/139, *kuruğ şiftāları ü.* 33r/7=002/259,

ḳorḳmaḳ ü. 199r/6=016/047, *ḳorḳuġ beriglilär ü.* 6r/8=002/045, *ḳorḳunç ü.* 160v/6=010/083, *köŋlüŋ ü.* 11v/9=002/097, *köŋül ü.* 161v/1=010/092, *köŋüllär ü.* 209r/9=017/046, *köŋülläri ü.* 2v/7=002/007, 97v/1=006/025, 122r/1=007/100, 160r/6=010/074, 161r/5=010/088, 204r/6=016/108, 215r/6=018/014, 219r/8=018/057, *köni yol körgütmäk ü.* 198v/3=016/037, *köni yol ü.* 2v/5=002/005, 167v/9=011/056, 201v/3=016/076, 98v/1=006/035, 98v/8=006/039, *könli ü.* 122r/3=007/101, *kötgilär ü.* 117r/1=007/046, *kötrür başım ü. ätmäkni* 176r/7=012/036, *közläri ü.* 204r/7=016/108, 2v/7=002/007, *ḳulaḳları ü.* 2v/7=002/007, 204r/7=016/108, 215r/3=018/011, *ḳulı ü.* 214v/3=018/001, *ḳunçuylar ü.* 62v/4=004/034, *küç ḳılıġlılar ü.* 23r/4=002/194, 116v/8=007/044, 164v/6=011/018, *küç ḳılmaḳları ü.* 183v/8=013/006, *küçsüzlär ü.* 148v/1=009/091, *küḏäziŋlär namāzlar ü.* 30r/3=002/238, *kündüz ü.* 117v/8=007/054, *mäŋgülüg yıġaçı ü.* 234r/9=020/120, *mäniŋ ḳadaşım ü.* 83v/1=005/025, *mäniŋ ü.* 66v/7=004/072, 194r/1=015/041, 223v/1=019/009, 224r/4=019/021, *mänim körmäkim ü.* 229v/8=020/039, *mänim ü.* 224v/8=019/033, *märyäm oġlı ʿīsā tili ü.* 90r/4=005/078, *mīrāṣ alıġlı ü.* 29r/3=002/233, *müʿminlär ü.* 54r/2=003/164, *mü'minlär ü.* 71r/6=004/103, *mülki ü.* 153r/5=010/003, 183r/5=013/002, *namāzları ü.* 104r/1=006/092, *närsä ü.* 13r/2=002/106, 13r/8=002/109, 13v/5=002/113, 13v/6=002/113, 17v/6=002/148, 33v/3=002/259, 34r/7=002/264, 37v/2=002/284, 47v/4=003/098, 54r/6=003/165, 55r/9=003/179, 88v/9=005/068, 163r/7=011/004, 189v/3=014/018, 201r/8=016/075, 201v/1=016/076, *oġul oġlanları ü.* 46r/9=003/084, *ol närsä ü.* 52v/5=003/153, *olturuġlılar ü.* 70r/2=004/095, *orunlarıŋız ü.* 173r/4=011/121, *ot ü.* 20r/9=002/175, 228v/9=020/010, *öfkä ü.* 11r/5=002/090, *ökçäläriŋiz ü.* 51v/4=003/144, 52r/5=003/149, *örtüglüg ü.* 55v/2=003/179, *öz boḏunı ü.* 223v/3=019/011, *öziŋizlär ü.* 108v/2=006/135, *özi ü.* 71v/9=004/111, 96r/9=006/012, 100r/3=006/054, *özi ü. tüşüglilär* 120r/3=007/078, *özläri ü.* 108r/5=006/130, 115v/8=007/037, 128v/4=007/172, 140r/7=009/017, *özlärimiz ü.* 108r/5=006/130, *özüŋizlär ü.* 155v/2=010/023, *sala ü.* 33r/6=002/259, *saḳnuḳlar ü.* 21r/6=002/180, *saḳnuḳluḳ ü.* 30r/9=002/241, 150r/9=009/109, 79v/5=005/002, *säniŋ ü.* 32r/2=002/252, 35r/7=002/272, 38r/2=003/003, 38r/8=003/007, 40r/2=003/020, 43v/9=003/058, 48v/3=003/108, 72r/2=004/113, 72r/4=004/113, 72r/5=004/113, 77v/4=004/164, 77v/5=004/164, 93v/9=005/110, 98r/9=006/035, 99v/8=006/052, 122r/1=007/101, 171v/3=011/100, 173r/2=011/120, 173r/9=012/003, 173v/6=012/006, 187r/7=013/040, 200r/8=016/064, 202r/5=016/082, 202v/5=016/089, 205r/3=016/118, 207r/3=017/014, 212v/4=017/087, 215r/5=018/013, 224r/8=019/025, 225v/5=019/047, 228v/3=020/002, 229v/7=020/039, 233r/9=020/099, *silär ü.* 6r/1=002/040, 7r/5=002/057, 7r/6=002/057, 8r/8=002/064, 10r/9=002/085, 12v/9=002/105, 14v/5=002/122, 16v/9=002/143, 18r/2=002/150, 18r/3=002/150, 20r/3=002/173, 20v/9=002/178, 21r/4=002/180, 21r/9=002/183, 23r/5=002/194, 23r/5=002/194, 23v/9=002/198, 26r/1=002/216, 28v/3=002/231, 28v/3=002/231, 29r/5=002/233, 29v/1=002/235, 29v/5=002/236, 30r/7=002/240, 31r/4=002/247, 58r/1=004/001, 60v/9=004/023, 61r/5=004/023, 61r/7=004/024, 61v/1=004/024, 61v/9=004/026, 62r/1=004/027, 70v/3=004/101, 71r/1=004/102, 71r/1=004/102, 73r/9=004/127, 75r/6=004/141, 75v/4=004/144, 79r/9=005/001, 79v/6=005/003, 80r/3=005/003, 81r/1=005/006, 81r/2=005/006, 81r/3=005/007, 81v/1=005/011, 84r/1=005/020, 93r/4=005/105, 100r/3=006/054,

100v/7=006/061, 102v/8=006/081, 105r/9=006/104, 106v/7=006/119, 108r/4=006/130, 114v/1=007/026, 115v/3=007/035, 117r/2=007/046, 117r/7=007/049, 119r/7=007/071, 130v/2=007/193, 132r/9=008/011, 138v/9=009/004, 139v/1=009/008, 141r/6=009/025, 152v/6=009/128, 154v/4=010/016, 159v/9=010/071, 162v/8=010/108, 163r/6=011/003, 165r/6=011/026, 165v/2=011/028, 167v/3=011/052, 169r/7=011/073, 169r/5=011/084, 169r/8=011/086, 171r/1=011/092, 180r/4=012/080, 181r/5=012/092, 185v/5=013/024, 188r/6=014/006, 202r/4=016/081, 202v/9=016/091, 204v/7=016/115, 206r/7=017/005, 211r/7=017/068, 211r/8=017/069, 216r/2=018/020, 221r/5=018/083, 232r/6=020/080, 232r/7=020/081, 232v/4=020/086, *siläriŋ ü.* 190r/1=014/022, *silärniŋ ü.* 29r/8=002/234, 30v/8=002/246, 94v/5=005/115, 101r/7=006/066, 159r/1=010/061, 18r/4=002/151, 232v/4=020/086, *silärniŋ ü. ḳını* 101r/4=006/065, *siziŋ ü.* 37r/2=002/282, 47v/8=003/101, 48r/2=003/103, 49v/6=003/119, 52v/6=003/154, *sizlärniŋ ü.* 81r/3=005/007, *sizniŋ ü.* 43r/6=003/050, *soŋlarımız ü.* 101v/8=006/071, *suw ü.* 163v/3=011/007, *süläymān yalavaç mülki ü.* 12r/8=002/102, *tağ ü.* 33v/6=002/260, *taḫt ü.* 181v/5=012/100, *taḫtlar ü.* 217r/7=018/031, *taḫtları ü.* 218r/2=018/042, *tamġa uruldı köŋülläri ü.* 148r/5=009/087, *tamġaladı taŋrı köŋüllär ü.* 148v/7=009/093, *tamġalasa köŋülläriŋiz ü.* 99r/8=006/046, *tanıġlı bodunlar ü.* 31v/8=002/250, 89r/3=005/068, *tanıġlılar ü.* 87r/8=005/054, 11r/2=002/089, 117r/9=007/050, 197v/4=016/027, 227v/8=019/083, *taŋrı ḳulı oġlanı ü.* 83r/4=005/032, *taŋrı ḳulı oġlanları ü.* 124r/6=007/137, *taŋrı ü.* 45r/9=003/075, 45v/6=003/078, 53v/6=003/160, 60r/6=004/017, 62r/6=004/030, 64v/5=004/050, 70v/2=004/100, 78r/2=004/169, 81v/2=005/011, 83r/8=005/023, 93r/1=005/103, 97r/5=006/021, 104r/2=006/093, 104r/5=006/093, 109r/6=006/140, 109v/8=006/144, 114v/8=007/028, 115v/5=007/037, 121r/4=007/089, 122r/7=007/105, 128r/8=007/169, 136r/3=008/049, 137r/2=008/061, 144r/6=009/051, 145r/1=009/059, 154v/5=010/017, 158v/7=010/059, 158v/8=010/060, 159v/4=010/068, 159v/5=010/069, 160r/2=010/072, 160v/9=010/085, 163v/1=011/006, 164v/4=011/018, 165v/3=011/029, 167v/8=011/056, 189r/1=014/011, 189r/2=014/012, 189r/3=014/012, 189v/5=014/020, 191r/9=014/038, 196r/9=016/009, 19v/7=002/169, 205r/1=016/116, 205r/1=016/116, 215r/9=018/015, 227r/3=019/069, 231r/1=020/061, *taŋrı ü. yalġanını* 121r/2=007/089, *tägmä bir närsä ü.* 68v/1=004/085, 68v/2=004/086, 92v/1=005/097, 95r/4=005/117,164r/4=011/012, *tegmä närsä ü.* 56v/5=003/189, 62v/4=004/033 82v/4=005/017, 82v/9=005/019, 85r/2=005/040, 85r/2=005/040, 95r/8=005/120, 96v/7=006/017,105r/6=006/102, 135r/4=008/041, 143r/2=009/039, 168r/2=011/057, 218r/6=018/045, *tägşürgil tawarları ü.* 161r/5=010/088, *tiriglik ü.* 11v/7=002/096, *tizilsälär ot ü.* 97v/5=006/027, *tuġurmış ü.* 29r/1=002/233, *tüşi ü.* 212r/8=017/084, *tüzlük ü.* 136v/6=008/058, *uçuzluḳ ü.* 200r/1=016/059, *uluġluḳ ü.* 191v/1=014/039, *uruŋlar boyunlar ü.* 133r/3=008/012, *uruldı saknukluk ü.* 150r/7=009/108, *ürüklük ü.* 214r/4=017/106, *ümmätläriŋ ü.* 167r/6=011/048, *üzüklüg käsüklüg ü.* 82v/8=005/019, *yaŋluḳ ü.* 103v/5=006/091, *yaʿḳūb boḏunı ü.* 173v/6=012/006, *yaʿḳūb ü.* 46r/9=003/084, *yalġançılar ü.* 44r/5=003/061, *yalġanḳa tutulmışları ü.* 98r/7=006/034, *yalavaç ü.* 92r/3=005/099, 151r/8=009/117, *yalavaçı ü.* 141r/8=009/026, *yalavaçlar ü.* 198r/9=016/035, *yalavaçları ü.* 149r/5=009/097, *yalavaçlarıŋ ü.* 57r/4=003/194, *yanlarıŋız ü.* 71r/5=004/103, *yanları ü.* 56v/7=003/191, *yar ḳırġı ü.* 150v/1=009/109, *yaraġı ü.* 102r/3=006/073, *yarlıḳı ü.* 97v/9=006/030,

yazuḳ ü. 79v/5=005/002, *yegli ü.* 110r/1=006/145, *yär ḫazīnäläri ü.* 178r/1=012/055, *yär ü.* 51r/4=003/137, *yol yörimäk ü.* 63v/8=004/043, 80v/7=005/006, 21v/7=002/185, *yunġu ḥāl ü.* 80v/7=005/006, *yüḏärlär arḳaları ü.* 98r/3=006/031, *yüzi ü.* 181r/6=012/093, *yüzläri ü.* 213r/9=017/097, *yūsuf ü.* 174r/3=012/011, 181v/4=012/099, *anıŋ ü.+kini* 215r/1=018/008, *yär ü.+kini* 214v/9=018/007

üzälä "üzerine" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *anıŋ ü.* 105r/9=006/104, 112r/7=006/164, *biziŋ ü.* 187r/8=013/040, *ekki gürūh ü.* 111v/1=006/156, *ḳılmaḳıŋ ü.* 221/7=018/094, *mäniŋ ü.* 166r/4=011/035, 210v/7=017/062, *mänim iḏim ü.* 232v/1=020/084, *märyäm ü.* 76v/6=004/156, *säniŋ ü.* 167r/6=011/048, 193v/7=015/035, *taḫtlar ü.* 194r/5=015/047, *tapnur boḏun ü.* 124r/8=007/138, *tegmä ätöz ü.* 186v/2=013/033, *üküş ü.* 211v/2=017/070, *yalġan bägdäni ü.* 201v/2=016/076, *yaratmaḳ ü.* 213v/3=017/099, *yol ü.* 195r/4=015/076

üzäŋü "üzengi, (metinde) yükselme vasıtası, merdiven" (KB 6110, DLT-, ED 289b üzeŋü: (üzeŋgü:?)). *ü. kök içindä* 98v/1=006/035

üzäyr (A) "Üzeyr, Yahudilerin mukaddes kitabını bir bütün hâlinde ortaya çıkaran kişinin adı" (KB-, AT-, R-). *ü. yalavaçnı* 141v/6=009/030

üzlük "sağırlık" (KB-, DLT-I 45, ED 287a üzlüg). *ḳulaḳları içindä ü.* 209r/9=017/046

üzmä "keskin" (KB-, DLT-, ED -, fakat 288b üzmele-). üzmä bilig "hikmet" *berilsä ü. bilig* 35r/2=002/269

üzüklük "kesinti, fetret" (KB-, DLT-I 152, ED 286a üzüklük). *ü. käsüklük üzä* 82v/8=005/019

üzüksüz "kesintisiz" (KB-, DLT-, ED 286a üzüksüz). *ü. käsüksüz* 172r/4=011/108

üzül- 1. "karar verilmek, hükm edilmek" (KB 247, DLT-I196, ED 287a üzül-). *ü.-di käsildi iş* 176v/9=012/041, 2. "kopmak, kırılmak" *ü.-mäk yoḳ aŋar.* 32v/8=002/256

üzüm "üzüm" (KB-, DLT-I 75, ED 288a). *sıḳar ü.+ni* 176r/6=012/036, *ü.+din* 212v/8=017/091, *ü.+lärdin* 34v/3=002/266, 104v/9=006/099, 183v/1=013/004, 200v/3=016/067, *ḳıldımız ekki būstān ü.+lärdin* 217r/8=018/032, *ü.+lärni* 196v/2=016/011

V

vācīb (A) "vacip, gerekli" (KB 4999, AT-, R 318). vācīb ḳıl- "vacip kılmak" *v. ḳıl-* 21r/9=002/183, 23v/6=002/197, 100r/3=006/054

vaʿad (A) "söz verme" (KB-, AT-, R-). *mänim v.+imni* 232v/5=020/086, *säniŋ v.+iŋ* 167r/1=011/045

vaʿdä (A) "vaat" (KB 3734, AT 303, R 317). *bir v.* 230v/8=020/058, *körklüg v.* 232v/3=020/086, *turur v.* 223r/3=019/001, *ḫilāf ḳılmaz vaʿdäḳa. v.+ḳa* 38v/7=003/009, *säniŋ v.+kä* 230v/8=020/059, *anıŋ v.+si* 226v/4=019/061, *säniŋ v.+ŋni* 232v/5=020/087, *çınlıḳın v.+si içindä* 106v/1=006/115, *taŋrı v.+si* 158v/1=010/055, *taŋrınıŋ v.+si* 216r/4=018/021, *taŋrı v.+sini* 52r/9=003/152, *v.+sinä* 192r/3=014/047, *taŋrı ḳıymas v.+lärḳa* 186r/9=013/031, üd va'de kıl- "sözleşmek" *üd v. ḳılmaŋ*

29v/2=002/235 va'dä ber- "söz vermek" *v. ber-* 34v/9=002/268, 35r/1=002/268, 72v/7=004/120, 116v/7=007/044, 211r/2=017/064, 72v/7=004/120, va'dä beril- "vaatte bulunmak" *v. beril-* 211r/2=017/064, 1. va'dä ḳıl- "söz vermek, vaadetmek" *v. ḳıl-* 57r/4=003/194, 73r/1=004/122, 116v/7=007/044, 226v/4=019/061, 227v/1=019/075, 232r/5=020/080, 233r/7=020/097; 2. va'dä ḳıl- "tehdit etmek" 108v/1=006/134, 119r/6=007/070, 120r/2=007/077, 187r/7=013/040, 198v/5=016/038, 226v/4=019/061, 232r/5=020/080, 232v/3=020/086, 232v/4=020/086; va'dä ḳılın- "söz verilmek" *v. ḳılın-* 186v/7=013/035

va'dälig (A+T) "sözlü" (KB-, AT 303, R-). *ärdi köni v.* 226r/4=019/054

vaḥy (A) "vahiy" (KB-, AT-, R 318). vaḥy ıdıl- "vahiy gönderilmek" *v. ıdıl-* 229v/5=020/038, 230r/8=020/048, vaḥy ḳıl- "vahiy kılmak" *v. ḳıl-* 42v/1=003/044

va'ṣiyyät (A) "vasiyet" (KB 6321, AT-, R). *ögüt v.+i* 233r/2=020/093

vaḳt (A) "zaman, vakit" (KB B23, AT-, R 318). *atalmış v.* 213v/4=017/099, *biziŋ v. urmışımızḳa* 124v/6=007/143, *'iddät olmış v.* 29v/4=002/235, *ärdi v. ḳılınmış* 206r/8=017/005, *bir v.* 157v/5=010/045, 219v/3=018/059, *kedinki v.* 214r/2=017/104, *ḳın tutaşı v.* 235r/2=020/129, *urulmış v.* 100v/6=006/060, *v. berdi* 132r/2=008/007, *v. ḳoduştımız* 124v/4=007/142, *v. turur urulmış* 115v/1=007/034, *v. urdımız* 6v/6=002/051, *v. urduŋ* 107v/9=006/128, *v. urmaḳ içindä* 135r/6=008/042, *v. urmışḳa* 126r/5=007/155, *v. urulmış* 164v/3=011/017, 71r/6=004/103, *v. yıġġay ärdiŋizlär* 135r/6=008/042, *kün yādlur v.+da* 230v/9=020/059, *tegmä v.+da* 190r/7=014/025, *atalmış sanlıġ v.+ḳa* 171v/8=011/104, *atalmış v.+ḳa tägi* 124r/2=007/135, 163r/5=011/003, 188v/7=014/010, 191v/7=014/044, 200r/4=016/061, *atalmış yaḳın v.+ḳa* 67v/1=004/077, *atanmış v.+ḳa tägi* 36v/1=002/282, *bildükmiş v.+ḳa tägi* 193v/8=015/038, *bir v.+ḳa tägi* 114r/9=007/024, *erinçlänmäk bir v.+ḳa tägi* 202r/2=016/080, *urulmış v.+ḳa tägi* 193v/7=015/035, *v.+ḳa tägi* 129v/9=007/187, *yorır atalmış v.+ḳa tegi* 183r/6=013/002, *v.+ġa tegi* 5v/5=002/036, *v.+ı* 51v/6=003/145, *atalmış v.+ı turur* 158r/2=010/049, *idisiniŋ v.+ı* 124v/5=007/142, *v.+i* 234v/2=020/121, *anıŋ fāsadnıŋ äŋilkisi v.+i* 206r/6=017/005, *kälsä kedinki 'azāb v.+i* 206v/2=017/007, *tägdimiz v.+ımızḳa* 107v/9=006/128, *v.+ın* 40v/1=003/025, 43r/8=003/052, 49v/5=003/119, 50r/1=003/122, *ol v.+ın* 41r/9=003/035, 41v/2=003/036, 42v/2=003/044, 42v/3=003/045, 49v/6=003/119, 50r/4=003/124, 50v/9=003/135, 52r/9=003/152, 52r/9=003/152, 52v/3=003/153, 54r/2=003/164, 54r/4=003/165, *v.+ın soŋra* 46r/2=003/080, *ḳayu v.+ın* 36v/8=002/282, 53v/4=003/159, *v.+ıŋa* 36v/9=002/282, *atalmış v.+ında* 192v/4=015/005, *ḳatıġlıḳ v.+ında* 20v/7=002/177, *ḳıyāmät v.+ındın* 129v/8=007/187, *anlarnıŋ urulmış v.+ları* 194r/3=015/043, *v.+lar* 22v/4=002/189, *v.+ları* 115v/1=007/034, *kälsä v.+ları* 158r/2=010/049, *urulmış v.+ları* 129v/6=007/185, *atalmış v.+larıŋa* 28r/9=002/231, *tägsälär atalmış v.+larıŋa* 28v/5=002/232, *tägsälär v.+larıŋa* 29r/8=002/234, *v.+larıŋa tägi* 139r/1=009/004

vāy (F) "yazık" (KB-, AT 303, R319). *v.* 225r/3=019/037, 231r/1=020/061

vä (A) "ve" (KB A1, AT 303, R 317). *v.* 39r/7=003/014, 39r/7=003/014, 39r/7=003/014, 46v/3=003/086, 78r/4=004/170, 151v/1=009/118, 151v/1=009/118, 203v/4=016/099

väfā (A) "vefa, sözünde durma, sözünü yerine getirme" (KB 105, AT 303, R 318). väfā ḳıl- "sadakat göstermek" *v. ḳıl-* 45v/1=003/076,150v/6=009/111

vä kānä (A) "ve idi, ve oldu" (KB-, AT-, R). *v. bol- tanıġlılardın* 5v/1=002/034

väkīl (A) "gözetleyici, nezaret eden" (KB-, AT-, R -). väkīl ḳılın- "vekil kılınmak, Esma-i Hüsna'dan" *väkīl ḳ.-mış ya'nī sawçı* 55r/1=003/173

välīkin (A.valākin) "fakat, ama" (KB-, AT-, R-). *v.* 12r/8=002/102, 137r/5=008/063, 20r/4=002/173, 20v/3=002/177, 32r/1=002/251, 32r/8=002/253, 55v/2=003/179, 118v/2=007/061, 119r/1=007/067, 119r/1=007/067, 129r/1=007/176, 133r/9=008/017, 133r/1=008/017, 135r/6=008/042, 232v/5=020/087

väsväsä (A) "yersiz korku, kuruntu, şüphe" (KB-, AT 303 , R 319). väsväsä ḳıl- "yersiz korkuya kapılmak, kuruntu yapmak" *v. ḳıl-* 234r/9=020/120

vīrānlıḳ (F.+T) "harap olmuş, yıkılmış" (KB-, AT-, R-). *anlarnıŋ v.+ı içindä* 13v/9=002/114

y

yā (A) "ey (ünlem edatı)" (KB-, A-, R 319). *y.* 8r/2=002/061, 8r/2=002/061, 13r/4=002/107, 13r/4=002/108, 13v/2=002/111, 16r/1=002/135, 16v/1=002/140, 16v/3=002/140, 16v/3=002/140, 18v/5=002/158, 20r/6=002/174, 21v/2=002/184, 21v/7=002/185, 23v/1=002/196, 23v/2=002/196, 23v/2=002/196, 28r/1=002/229, 29v/7=002/236, 30r/4=002/239, 33r/9=002/259, 36v/4=002/282, 36v/5=002/282, 36v/9=002/282, 37v/1=002/284, 37v/7=002/286, 41r/1=003/029, 45r/4=003/073, 50r/9=003/127, 50v/1=003/128, 50v/1=003/128, 50v/9=003/135, 51v/4=003/144, 53r/7=003/156, 53v/1=003/157, 53v/2=003/158, 54r/8=003/167, 58r/4=004/003, 58r/4=004/003, 72v/2=004/117, 97v/5=006/027, 99v/7=006/051, 133r/6=008/014, 152v/2=009/126, 157v/2=010/042, 176v/4=012/039, 188r/9=014/007, 192v/9=015/013, 207v/6=017/023, 209r/1=017/040, 221r/8=018/086, 223v/2=019/010, 223v/9=019/017, 227v/1=019/075, 227v/1=019/075, 227v/3=019/077, 230r/4=020/044, 231r/6=020/065, 231r/6=020/065

yaban (F) "kır, çöl, sahra, tenha, ıssız yer" (KB-, AT 304, R-). *yörütür silärni yazı y. içindä* 155r/6=010/022

yāḏ (F) "anma, hatırlatma, hatıra getirme" (KB A38, AT 304, R 319). *käldi bir y.* 119r/2=007/069, *y.+nı* 199r/3=016/044, *mänim y.+ımdın* 234v/5=020/124, *yıġar y.+ındın namāzdın* 91v/3=005/091, *taŋrı y.+ı birlä* 186r/2=013/028, 186r/2=013/028, *biziŋ y.+ımızdın* 216v/9=018/028, yāḏ ḳıl- "anmak, hatırlamak, zikretmek" *y. ḳıl-* 5r/3=002/030, 5v/9=002/040, 6r/9=002/047, 8r/6=002/063, 14v/5=002/122, 18r/6=002/152, 18r/6=002/152, 18r/6=002/152, 24r/1=002/198, 24r/2=002/198, 24r/5=002/200, 24r/5=002/200, 24r/6=002/200, 24r/9=002/203, 13v/9=002/114, 28v/2=002/231, 29v/2=002/235, 30r/4=002/239, 41v/6=003/041, 48r/2=003/103, 56v/6=003/191, 71r/4=004/103, 75r/9=004/142, 80r/7=005/004, 81r/2=005/007, 81r/9=005/011, 81v/1=005/011, 84r/1=005/020, 93v/9=005/110, 107r/1=006/121, 107v/6=006/126, 109r/2=006/138, 119r/3=007/069, 119r/4=007/069, 119v/5=007/074, 119v/6=007/074, 120v/5=007/086, 127v/8=007/165, 128v/3=007/171, 131v/3=007/201, 131v/7=007/205, 133v/4=008/026, 135v/4=008/045, 177r/1=012/042, 177r/6=012/045, 180v/4=012/085, 183r/3=013/001, 188r/5=014/006, 192v/4=015/006, 192v/7=015/009, 195v/7=015/098, 209r/9=017/046, 214v/1=017/111, 216v/1=018/024, 219v/8=018/063, 220r/5=018/070, 221r/5=018/083, 222r/6=018/101, 223v/8=019/016, 225r/7=019/041,

226r/1=019/051, 226r/3=019/054, 226r/6=019/056, 227r/1=019/067, 229r/3=020/014, 229v/4=020/034, 230r/3=020/042, 234r/3=020/113, yād ḳılın- "anılmak, hatırlanmak, zikredilmek" *y. ḳılın-* 106v/5=006/118, 106v/6=006/119, 131v/5=008/002, 219r/7=018/057

yad- "yaymak" (KB 35, DLT-I 15 ED yad 883b). *y.-ar keŋütür* 30v/5=002/245, *y.-ar rūzīni* 185v/7=013/026, 208r/5=017/030, *y.-arlar* 68r/4=004/083, *y.-tı* 19r/7=002/164, *y.-ġay silärkä* 215v/1=018/016, *y.-ġıl boynuŋḳa* 208r/5=017/029, *y.-sa sän* 83v/6=005/028, *y.-ıġlı älgim* 83v/6=005/028, *y.-ıġlı ekki ḳarışını* 215v/6=018/018, *y.-ıġlı täg* 184v/1=013/014, *y.-maḳ* 208r/5=017/029, *y.-maḳları* 81v/1=005/011

yadaġ "yaya, piyade" (KB 1734, DLT-I 381 ED 887a yadağ). *y.+ıŋnı* 211r/1=017/064, yadaġ çäkürgä "1. çekirge yavrusu, 2. buğday güvesi biti, bit, kene, muhtelif küçük haşereler, 3. Tevrat'a göre at sineği" *kanatlıġ çäkürgä. taḳı y. çäkürgä taḳı baḳalar taḳı kanlar* 123v/7=007/133.

yadıġlıġ "yayılı" (KB-, DLT-III 49; ED 888b yadığlığ) *y. turur* 88r/8=005/064,

yadıl- "yayılmak" (KB 737, DLT-I 442, ED 890a yadıl-). *kün y.-(ı)lur vaḳtda* 230v/9=020/059, *y.-mış* 207r/2=017/013

yadım "yayım, döşek" (KB 4442, DLT- I 15, ED 891b yadım). *y.* 24v/7=002/206, 57r/9=003/197, *yawuz y.* 185r/6=013/018, *y. töşäk* 109v/1=006/142, *y.+lar* 116r/8=007/041, yadım ḳıl- "döşek kılmak" *ḳıl- y.* 230v/2=020/053

yadınç "çardak, çardaklı ve çardaksız üzüm bahçesi" (KB-, DLT-, ED-, WF-) yadınç bal- "çardaklı üzüm bahçeleri kurmak" *y. bal-* 109r/7=006/141, 109r/7=006/141

yādun- "(metinde) araştırıp değerlendirmek suretiyle yeni bir ilim koymak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-dılar* 68r/5=004/083

yaġ "yağ" (KB 4442, DLT-I 182 ED 895a yağ). *ol ekkiniŋ iç y.+larını* 110r/5=006/146

yaġdur- "yağdırmak" (KB-, DLT-I 182, ED 900a yağtur-). *y.-dımız anlar üzä taştın yaġmur* 120r/9=007/084, *y.-dımız taşlar batıġdın* 195r/2=015/074, *y.-dımız anıŋ üzä taşlar tupraḳdın yıġılmış* 169r/2=011/082, *y.-ġıl biziŋ üzä taşlar kökdin* 134r/5=008/032

yaġı "düşman" (KB 101, DLT-I 82 ED 898a yağı). *y.* 109v/3=006/142, 25r/1=002/208, *amarıŋızlar amarıḳa y.* 234v/3=020/123, *y.+dın* 151v/8=009/120, *mäniŋ y.+ım* 229v/7=020/039, *anıŋ y.+sı* 229v/7=020/039, *y.+larıŋız* 64r/3=004/045, *y. turur* 151r/4=009/114, 234r/7=020/117, *ärür y. bälgülüg* 210r/2=017/053, yaġı bol- "düşman olmak" *bol- y.* 11v/9=002/097, yaġı ḳıl- "düşman kılmak" *ḳıl- y.* 106r/3=006/112

yaġılaş- "düşman olmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-sa taŋrı birlä yalavaçı birlä* 145r/9=009/063, *yalavaçı birlä y.-sa* 145r/9=009/063

yaġılıḳ "düşmanlık" (KB- DLT-, ED 903b yağılığ). *y.+nı* 82r/3=005/014, 88v/1=005/064, 91v/2=005/091

yaġlıġ "yağlı" (KB-, DLT-I 70, ED 901b). yaġlıġ baġarsuḳ "iç yağı" *y. baġarsuḳ* 110r/5=006/146

yaġmur "yağmur" (KB 118, DLT-I 16, ED 903b yağmur). *ıdġay kökdin y.* 167v/3=011/052, *taştın y.* 120r/9=007/084, 211r/7=017/068, *y. berlür* 177v/1=012/049, *y. täg*

3v/5=002/019, *udu udu ḳuyġan y.* 96r/1=006/006, 167v/3=011/052, *uluġ ḳatralıġ y.* 34r/7=002/264, 34v/1=002/265, 34v/2=002/265, *ıdtımız y.+nı* 95v/9=006/006, *y.+dın bolsa* 71r/2=004/102, *kök y.+ı birlä* 183r/2=013

yaġuḳluḳ "yakın, hısım" bkz. yaḳ (KB 3296, DLT-I 433, ED 901b yağukluk). *y. idiläriŋä*, 10r/3=002/083, 20v/4=002/177

yaḫşı "temiz, helâl, güzel, değerli" (KB A12, DLT-I 64, ED 908a yaxşı). *y.* 55r/1=003/173, *y. işlär içindä* 49r/5=003/114, *y. özläriŋä* 55r/8=003/178, *ümmätniŋ y.+sı* 48v/5=003/110, yaḫşı tut- "değer vermek" *aġır y. tutġıl* 174v/7=012/021, yaḫşıraḳ "daha güzel, daha temiz, daha değerli" *y.+raḳ* 36r/7=002/280, 48v/6=003/110, 53v/1=003/157, *y.+raḳ birlä* 39r/9=003/015, *mäkr ḳılġanlarnıŋ y.+raḳı* 43v/2=003/054, *yārī bärgänlärniŋ y.+raḳı* 52r/6=003/150

yaḫşılıḳ "güzellik" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y. tapa* 48r/5=003/104

yaḥyā (A) "Hz. Yahya, İbrani peygamberlerdendir. Hz. Zekeriya'nın oğlu olup Hz. İsa peygamber olarak gönderilince ona ilk inanlardan biri olmuştur" (KB-, AT-, R-). *y.* 103r/5=006/085, 223v/5=019/012, *y. birlä* 41v/2=003/039, *y. turur* 223r/8=019/007, *y.+nı* 223r/2=019

yāḫūd (F) "veya" (KB-, AT-, R-). *çüŋkä boldı y. közlärimiz taldı* 193r/1=015/015

yaʿḳūb (A) "Hz. Yakup, Hz. İshak'ın oğlu olup lâkabı İsrail olduğundan onun soyundan gelenlere "Beni İsrail" denir. Oğlu Hz. Yusuf'un başına gelenler yüzünden edebiyatta keder ve kaygının sembolüdür" (KB-, AT-, R-). *y.* 15v/5=002/132, 16v/2=002/140, 169r/5=011/071, *y. ʿallarındın* 223r/7=019/006, *y. bodunı üzä* 173v/6=012/006, *y. özi* 47r/5=003/093, *y. päyġāmbärḳa* 77v/2=004/163, *y. üzä* 46r/9=003/084, *y. yalavaçḳa* 15v/6=002/133, *y.+nuŋ özi içindä* 179r/4=012/068, *y.+nı* 103r/3=006/084, 225v/8=019/049, *y.+ḳa* 16r/4=002/136, *y.+dın* 173r/7=012, yaʿḳūb oġlanı "İsrail oğulları" *y. oġlanları* 42v/3=003/049, *y. oġlanları ara* 233r/4=020/094, *y. oġlanlarındın* 226r/9=019/058, *y. oġlanıŋa* 47r/4=003/093, yaʿḳūb ḳulı oġlanı "İsrail oğulları" *y. ḳulı oġlanı* 5v/9=002/040

yaḳ "yakın" (KB-, DLT-III 143, ED 895a 1 ya:k). yaḳ yawuḳ "yakın akraba" *y. yawuḳ+* 21r/6=002/180,62v/2=004/033, 74r/9=004/135, 141r/2=009/024, 223r/6=019/005

yaḳın "yakın" bkz. yaḳun (KB B48, DLT-III 22, ED 904a yakın). *y.* 59r/8=004/011,135r/5=008/042, 143r/8=009/042, *atalmış y. vaḳtḳa* 67v/1=004/077, *käldi y. turuġlı arḳış* 174v/4=012/019, *y. ḳadaşlar* 58v/6=004/007, *y. sarāylarında* 186r/9=013/031, *y. turur* 22r/1=002/186, 168r/9=011/061, *y.+dın* 60r/7=004/017, *tutġay ḳın y.+ı* 168v/5=011/064, yaḳın ajun "dünya" *y. ajun içindä* 205r/7=016/122, yaḳın bol- "yakın olmak" *bol- y.* 209v/8=017/051, yaḳın bol- "gerçekleşmek" *y. bol-* 156v/4=010/033, yaḳın elät- "yakına getirmek" *y. elät-* 229r/8=020/022, yaḳın käl- "yaklaşmak" *y. käl-* 5v/3=002/035, 22r/9=002/187, 27r/4=002/222, 208v/2=017/034, yaḳın ḳıl- "yaklaştırmak" *y. ḳıl-* 226r/2=019/052, yaḳın ḳılın- "yakın olmak" *y. ḳılın-* 78v/2=004/172, yaḳın tiriglik "dünya hayatı" (*bu) y. tiriglik* 24v/4=002/204, 67r/1=004/074, 97v/7=006/029, 108r/5=006/130, 126r/1=007/152, 161r/4=010/088, 186v/6=013/034, 197v/8=016/030, 204r/5=016/107, 218r/4=018/045, 218r/7=018/046, 231v/6=020/072, yaḳın tut- "yakınlaştırmak" *y. tut-* 122v/5=007/114, yaḳınraḳ "daha

yakın" *y.+rak̡* 37r/1=002/282, 54r/9=003/167, 8r/5=004/003115r/6=007/032, 201v/4=016/077, 210r/7=017/057, 216v/2=018/024, *bu y.+rak̡ içindä* 168r/5=011/060, *y.+rak̡ k̡adaşlar* 58v/5=004/007, *y.+rak̡ säwüglügi* 90v/2=005/082, *y.+rak̡ tanuk̡luk̡nı* 93v/5=005/108, *y.+rak̡ turur* 81r/6=005/008, *y.+rak̡ turur sak̡nuk̡lark̡a* 30r/1=002/237, yak̡ınrak̡ tiriglik "dünya" *ärmäs y.+rak̡ tiriglik ençrünmäki* 142v/9=009/038, *y.+rak̡ tiriglik* 25r/6=002/212, 98r/3=006/032, 101v/3=006/070, 117v/1=007/051, *y.+rak̡ tiriglik birlä* 185v/8=013/026, 185v/8=013/026, *y.+rak̡ tiriglik içindä* 49r/9=003/117, 71v/6=004/10, 144v/4=009/055, 147r/1=009/074, 190v/1=014/027, *y.+rak̡ tiriglikniŋ käläsi* 39r/8=003/014, *y.+rak̡ tiriglikniŋ mäŋzägi* 155v/3=010/024, *turur y.+rak̡ tiriglikiniŋ ençrünmäki* 155v/2=010/023, *y.+rak̡ tiriglik içrä* 162r/2=010/098, *tilädüŋüzlär y.+rak̡ tiriglikni āḫirätdin* 142v/9=009/038, *y.+rak̡ tiriglikni* 10a4/=002/086, 153v/5=010/007, 164r/8=011/015, *ärmäs y.+rak̡ tiriglikí* 185v/8=013/026

yak̡ınlık̡ "yakınlık" (KB 910, DLT-, ED yakınlık 904b). *tilärlär idiläriŋä y.+nı* 210r/7=017/057

yak̡un "yakın (kişi için)" krş. yak̡ın (KB-, DLT-, ED-, WF-). *äwi bodunıŋa y.+ıŋa* 226r/5=019/055

yal "ücret, karşılık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bir y. ärmäs* 167v/1=011/051, *yarlık̡amak̡ uluġ y.* 164r/2=011/011, *mäniŋ y.+ım* 167v/1=011/051, *edgülük k̡alıġlılar y.+ını* 178r/4=012/056, *y.+ları* 34r/2=002/262

yala "töhmet, itham, biri hakkında kötü sanıda bulunma" (KB-, DLT-III 25, ED 918b yala). *k̡uruġ y.* 60v/6=004/020, 72r/1=004/112

yalavaç "peygamber" bkz. yalawaç (KB-, DLT-I 66, ED 921a yalavaç). *y.* 10v/7=002/087, 12r/5=002/100, 25v/6=002/214, 66r/6=004/064, 67v/7=004/079, 84r/1=005/020, 85r/2=005/041, 88v/7=005/067, 118v/2=007/061, 122r/6=007/104, 137v/3=008/067, 148r/6=009/088, 177v/2=012/050, 213r/3=017/093, 213r/4=017/094, 213r/6=017/095, 231r/1=020/061, *aġırlıġ y.* 137v/7=008/070, 146v/5=009/073, *bir y.* 152v/5=009/128, 198r/9=016/036, *dāvud y. tili üzä* 90r/3=005/078, *ärdi y. päyġāmbär* 226r/2=019/051, *ärdi y. sawçı* 226r/4=019/054, *ärmäs ıdılmış y.* 187v/3=013/043, *ıdġıl y.* 15r/9=002/129, *ıddımız nūḫ y. bodunıŋa* 118r/8=007/059, *ibrāhīm y.* 169r/9=011/075, 191r/3=014/035, *ibrāhīm y. atasıŋa āzärk̡a* 102r/5=006/074, *ibrāhīm y. bodunını* 146r/6=009/070, *ibrāhīm y. dīni* 112r/4=006/161, *ibrāhīm y. dīniŋä* 205r/9=016/123, *ibrāhīm y. sūräsī* 187v/4=014, *ibrāhīm y. k̡onuk̡larındın* 194r/7=015/051, *ibrāhīm y. yazuk̡ıŋa* 151r/4=009/114, *käldi y.* 204v/4=016/113, 78r/3=004/170, *kälsä y.* 89r/6=005/070, *lūṭ y. äwi bodunı* 194v/3=015/059, *mūsā y.* 11r/9=002/092, 124v/6=007/143, 13r/5=002/108, 160r/9=010/077, 160v/3=010/080, 160v/4=010/081, 161r/3=010/088, 188r/9=014/008, *mūsā y. birlä* 124v/4=007/142, *mūsā y. bodunıŋa* 123r/8=007/128, *mūsā y. bodunındın* 127r/2=007/159, *nūḫ y. bodunı* 188v/2=014/009, *nūḫ y. sawını* 159v/7=010/071, *ṣāliḥ ıdılmış y.* 119v/8=007/075, *süläymān y. mülki üzä* 12r/8=002/102, *tägdi nūḫ y. bodunıŋa* 170v/5=011/089, *y. turur* 119r/1=007/067, 89v/6=005/075, *y. üzä* 151r/8=009/117, 92r/3=005/099, *yūnus y. bodunı* 162r/1=010/098, *yūsuf y.* 173v/1=012/004, *y.+nıŋ* 66v/2=004/069, 91v/4=005/092, *ādäm y.+nıŋ ekki oġlanı* 83v/4=005/027, *ibrāhīm y.+nıŋ* 151r/3=009/114, *y.+nıŋ*

alḳışları 149r/8=009/099, ıdılmış y.+nı 99v/1=006/048, ıdmadıŋ y.+nı 235r/9=020/134, ıdtımız mūsā y.+nı 122r/4=007/103, 171r/7=011/096, ıdtımız y.+nı 18r/4=002/151, ḳutġardımız ṣāliḥ y.+nı 168v/7=011/066, mūsā y.+nı 188r/3=014/005, nūḥ y.+nı 165r/5=011/025, ornat(t)ımız yūsuf y.+nı yār içindä 178r/2=012/056, y.+nı çıḳarmaḳ 139v/8=009/013, üzäyr y.+nı 141v/6=009/030, y.+ḳa 41r/7=003/032, 56r/1=003/183, 63v/5=004/042, 65v/2=004/059, 65v/4=004/059, 67v/8=004/080, 68r/4=004/083, 72r/8=004/115, 74v/3=004/136, 90r/8=005/081, 93r/2=005/104, 126v/3=007/157, 126v/4=007/157, 127r/=007/158, 127r/=007/158, 133v/1=008/024, 133v/7=008/027, 135r/2=008/041, 17r/1=002/143, ādām y.+ḳa 210v/6=017/061, bir y.+ḳa 187r/5=013/038, ibrāhīm y.+ḳa 16r/4=002/136, muḥāmmād y.+ḳa 195v/9=016, ol y.+ḳa 131v/3=008/001, mūsā y.+ḳa 6v/6=002/051, 127r/4=007/160, 161r/2=010/087, tegmä y.+ḳa 106r/3=006/112, yaʿḳūb y.+ḳa 15v/6=002/133, mūsā y.+da kedin 30v/6=002/246, indürüldi y+ıḳa 90v/4=005/083, ıdılmış y.+larḳa 113r/1=007/006, y.+dın 66r/4=004/064, bir y.+dın 192v/8=015/011, ıdmadımız y.+dın 188r/1=014/004, y.+ı 138v/6=009/003, 144v/9=009/059, 205v/9=017, 76v/7=004/157, anıŋ y.+ı 87v/1=005/055, 141v/4=009/029, 146v/9=009/074, 148v/9=009/094, 150r/1=009/105, ibrāhīm y.+ı ḳullarıŋa 187v/5=014, taŋrı y.+ı 78r/7=004/171, toḳuşdı taŋrı birlä y.+ı birlä 150r/5=009/107, y.+ı birlä 148r/4=009/086, 83r/8=005/033, y.+ı birlä yağılaşsa 145r/9=009/063, y.+ı tapa 70v/1=004/100, y.+ı üzä 141r/8=009/026, taŋrınıŋ y.+ı 126v/9=007/158, y.+ıdın 138v/3=009/001, 138v/5=009/003, taŋrıdın y.+ıdın ḳatığlanmaḳ 141r/3=009/024, idiŋ y.+ıdın 224r/2=019/019, mäniŋ y.+ımḳa 93v/7=005/111, y.+ımı 87v/2=005/056, ämgätürlär taŋrı y.+ımı 145r/7=009/061, ämgätürlär y.+ımı 145r/5=009/061, hūd y.+ımı 167r/9=011/050, ıdtı y.+ımı 142r/3=009/033, anıŋ y.+ınıŋ 145r/8=009/062, taŋrı y.+ınıŋ oğlanları 14v/4=002/122, y.+ıŋa 74v/4=004/136, 131v/4=008/001, 133r/4=008/013, 133r/5=008/013, 135v/4=008/046, 148r/9=009/090, 148v/2=009/091, boyun süŋlär taŋrıḳa y.+ıŋa 146v/2=009/071, taŋrı y.+ıŋa 147v/3=009/081, tandılar taŋrıḳa y.+ıŋa 144v/2=009/054, 147v/2=009/080, 148r/1=009/084, y.+ında 140r//5=009/016, taŋrı y.+ındın 151v/6=009/120, biziŋ y.+ımız üzä 91v/5=005/092, idiŋniŋ y.+ımız 230r/6=020/047, käldi y.+ımız 82r/5=005/015, 82v/8=005/019, y.+lar 16r/5=002/136, 32r/3=002/253, 56r/1=003/183, 56r/3=003/184, 65v/9=004/061, 77v/4=004/164, 77v/4=004/164, 77v/5=004/165, 85v/5=005/044, 96r/6=006/010, 98r/6=006/034, 182v/6=012/110, 186v/1=013/032, 194v/2=015/057, 194v/4=015/061, ıdtımız y.+lar 187r/4=013/038, ıdılmış y.+lar sawındın 98r/8=006/034, käçti y.+lar 89v/7=005/075, kälmädi y.+lar 108r/3=006/130, y.+lar ḫabärindin 173r/2=011/120, y.+lar ḳıldı 83r/2=005/020, y.+lar üzä 198r/9=016/035, y.+larıŋ üzä 57r/4=003/194, y.+larnı 10v/6=002/087, 55v/7=003/181, 76v/4=004/155, 89r/6=005/070, 93v/7=005/109, taŋrı y.+larnı 11r/8=002/091, ıdılmış y.+larnı 195r/5=015/080, ıdtımız y.+larnı 160r/4=010/074, y.+larḳa 20v/4=002/177, 77v/1=004/163, 191v/8=014/044, 210r/4=017/055, y.+larda kedin 77v/6=004/165, y.+lardın 66v/3=004/069, 82v/8=005/019, ıdılmış y.+lardın 32r/3=002/252, 120r/2=007/077, y.+ları 31r/2=002/247, 31r/6=002/248, 145v/4=009/065, 154r/6=010/013, 188v/5=014/010, 188v/8=014/011, idiŋniŋ y.+ları 169v/8=011/081, idimiz y.+ları 116v/5=007/043, 117v/4=007/053, käldi y.+ları 122r/2=007/101, 146r/7=009/070,

188v/3=014/009, *kälsä y.+ları* 157v/9=010/047, *taŋrı y.+ları* 107r/9=006/124, *tegmä gürūh y.+ları* 157v/8=010/04, *y.+ları ara* 76r/2=004/150, 76r/3=004/150, *y.+ları üzä* 149r/5=009/097, *mäniŋ y.+larımnı* 222v/3=018/106, *y.+larımız* 115v/7=007/037, 169r/1=011/069, 169v/2=011/077, *änıŋ ıd̲ılmış y.+larımız* 100v/8=006/061, *biziŋ y.+larımız* 155r/5=010/021, *käldürdi y.+larımız* 83r/6=005/032, *ḳutġargay y.+larımıznı* 162r/8=010/103, *y.+larımızdın* 212r/1=017/077, *y.+larıŋa* 12r/2=002/098, 30v/7=002/246, 55v/3=003/179, 74v/5=004/136, 76r/5=004/152, 78r/8=004/171, 192r/3=014/047, *tandılar y.+larıŋa* 189r/4=014/013, *yazdılar y.+larına* 168r/4=011/059, *y.+larından* 226r/8=019/058, *ad̲rar y.+larından* 55v/2=003/179, *y.+larını* 8r/2=002/061, *ıd̲ılmış y.+larını* 219r/5=018/056, *y.+larıŋızlardın* 13r/4=002/108

yalawaç "peygamber" bkz. yalavaç (KB B8 DLT-I 83 ED 921a yalawaç). *y.* 42v/3=003/049, 46r/3=003/081, 46v/4=003/086, 51v/3=003/144, 51v/4=003/144, 52v/4=003/153, 54r/3=003/164, *ağırlığ y.* 137r/6=008/064, 137r/7=008/065, *bi(t)ti y.* 37v/2=002/285, *y.+ḳa* 50v/5=003/132, 54a/7=003/172, *y.+ı* 47v/8=003/101, *uyduḳ y.+ḳa* 43v/1=003/053, *y.+ından* 36r/5=002/279, *y.+lar* 115v/2=007/035, *ıd̲dı y.+larnı* 25r/8=002/213, *y.+larıŋa* 37v/4=002/285, *y.+lardın* 37v/4=002/285

yalbar- "yalvarmak" bkz. yalwar- (KB-, DLT-I 494, ED 920b yalvar-). *y.-u örtüglü yaşru* 101r/1=006/063, *y.-ġaylar* 121v/2=007/094

yalġan "yalan" (KB 338, DLT-III 37, ED 926b yalğan). *y.* 22v/3=002/188, 108v/4=006/136, 210v/4=017/060, *aymas y.* 215r/7=018/014, *aymaslar y.* 214v/7=018/005, *ärmäslär y.* 201v/2=016/076, *ärmäslär y. sözlärlär* 159r/9=010/066, *etip ḳoştı y.* 104r/2=006/093, *turur y. ärmäs* 168v/6=011/065, *ḳorḳsalar y. ḳılmaḳlarındın* 70v/4=004/101, *ḳoşdı y.* 215r/9=018/015, *y. aydılar* 105r/2=006/100, *y. ayığlılarnı* 143v/2=009/043, *y. aytığlılar* 202v/1=016/086, *y. ayt(t)ılar ärdi* 122v/8=007/117, *y. et(t)ilär* 5v/8=002/039, *y. sözlädilär* 97r/8=006/024, 164v/5=011/018, *y. sözlägli* 171r/4=011/093, *y. sözlägli ärdilär* 198v/7=016/039, *y. sözläglilär* 143v/1=009/042, 150r/6=009/107, 179v/3=012/074, 204r/2=016/105, *y. sözlär* 147r/6=009/077, 156v/6=010/034, *y. sözlär ärdiŋizlär* 97r/7=006/022, *y. sözlär silär* 110v/2=006/148, *y. sözlär ärdilär* 3r/4=002/010, *y. sözläyürlär* 106v/3=006/116, *y. sözlüglärdin* 175r/9=012/026, *y. tutarlar* 141v/8=009/030, *y. tu(t)tı* 195r/5=015/080, *y. tu(t)tuŋuzlar* 10v/8=002/087, *y. tu(t)tılar* 121v/5=007/096, 95v/7=006/005, *y. tutuğlılarıŋ soŋı* 198v/3=016/036, *y. tutuldılar* 182v/6=012/110, *y. tutsalar* 110r/7=006/147, *y. ḳan birlä* 174v/2=012/018, *y. ḳa(t)tı* 210v/1=017/059, 109r/6=006/140, *y. ḳoşar* 158v/7=010/059, *y. ḳoşarlar* 106r/5=006/112, 89v/8=005/075, *y. ḳoştı* 157r/4=010/038, 166r/4=011/035, *y. ḳoştımız* 121r/2=007/089, *y. ḳoşuğlılarḳa* 126r/1=007/152, *y. ḳoşa* 109r/2=006/138, *y. ḳoşsa* 211v/5=017/073, *y. ḳoşar ärdilär* 97r/9=006/024, 108v/9=006/137, 109r/3=006/138, 165r/1=011/021, *y. ḳoşar ärdiŋizlär* 199v/7=016/056, *y. ḳoştum ärsä* 166r/4=011/035, *y. ḳoştı ärsä* 231r/2=020/061, *y. üçün* 85r/4=005/041, *y. yaratığlı* 203v/6=016/101, *y. yaratığlılar* 167v/1=011/050, *y. yarat(t)ılar ärsä* 202v/2=016/087, *y. yaratur ärdilär* 117v/6=007/053, *y.+nı* 36r/1=002/276, 45r/9=003/075, 45v/6=003/078, 47r/7=003/094, 64v/6=004/050,154v/5=010/017, 200r/5=016/062, 205r/1=016/116, 205r/1=016/116, *ḳoşarlar y.+nı* 158v/8=010/060, 159v/5=010/069,

93r/1=005/103, *ḳoşdı y.+nı* 109v/8=006/144, 115v/5=007/037, 115v/5=007/037, *ḳoştı y.+nı* 164v/4=011/018, *taŋrı üzä y.+nı* 121r/2=007/089, *ḳoşmaŋlar y.+nı* 231r/1=020/061, *iftirī ḳıldı y.+nı* 97r/5=006/021, *ḳulaḳ tutuğlu y.+ḳa* 85r/9=005/042, *y.+ḳa nisbät ḳıldılar* 38v/9=003/011, *y.+ḳa nisbät ḳılğanlarnıŋ soŋı* 51r/4=003/137, *y.+ḳa tutar ärdiŋizlär* 98r/1=006/030, *y.+ḳa tu(t)tı* 101r/6=006/066, 110r/9=006/148, 111v/4=006/157, 122r/2=007/101, 136r/7=008/052, 230v/6=020/056, *y.+ḳa tu(t)tı bälgülärimizni* 129r/4=007/177, *y.+ḳa tu(t)tılar* 81r/9=005/010, 89r/7=005/070, 90v/9=005/086, 98r/1=006/031, 98v/7=006/039, 99v/3=006/049, 116r/6=007/040, 118v/5=007/064, 118v/6=007/064, 121r/7=007/092, 121r/8=007/092, 124r/3=007/136, 125r/7=007/146, 125r/8=007/147, 129r/3=007/176, 129v/2=007/182, 136v/1=008/054, 157r/6=010/039, 157r/7=010/039, 157v/6=010/045, 160r/2=010/073, 160r/3=010/073, 160r/5=010/074, 161v/7=010/095, 204v/4=016/113, *y.+ḳa tu(t)tılar bälgülärimizni* 110v/5=006/150, 115v/4=007/036, *y.+ḳa tu(t)tılar biziŋ bälgülärimizni* 119v/1=007/072, *y.+ḳa tu(t)tuŋızlar* 100r/8=006/057, *y.+ḳa tutuğlılar* 97v/7=006/028, *y.+ḳa tutuğlılarnıŋ soŋı* 96r/8=006/010, *y.+ḳa tutsa* 97r/5=006/021,115v/6=007/037, 154v/5=010/017, 157r/9=010/041, 230r/8=020/048, *y.+ḳa tutsalar* 56r/3=003/184, *y.+ḳa ṭutmas* 97v/5=006/027, *y.+ḳa tutmaslar* 98r/5=006/033, *y.+ḳa tutmaḳ,* 155r/4=010/021, *y.+ḳa tutuldı* 56r/3=003/184, *y.+ḳa tutuldılar* 98r/6=006/034, *y.+ḳa tutulmışları üzä* 98r/7=006/034, *y.+dın* 204v/9=016/116, *y.+lar* 165r/9=011/027

yalġançı 1. "sihirbaz, büyücü" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bu y.* 122v/1=007/109, *ḳıldılar y.* 231r/9=020/069, *ḳurtulmas y.* 231r/9=020/069, *y. turur* 93v/6=005/110, *y. tururlar* 231r/3=020/063, *ḳäldürüŋlär tegmä y.+nı* 160v/3=010/079, *käldi ärsä y.+lar* 160v/3=010/080, *kämşildi y.+lar* 231v/1=020/070, *ḳurtulmas y.+lar yaʿnī bügüçilär* 160r/9=010/077, 2. "yalancı" *y.+lar üzä* 44r/5=003/061, *y.+lardın* 118v/9=007/066

yalġançılıḳ "sihirbazlık, büyücülük" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y* 160r/9=010/077, *y. mu* 160r/8=010/076, *kältürgäy ök miz y.* 230v/7=020/058, *y.+ıŋ birlä* 230v/7=020/057, *y.+ları birlä* 231r/4=020/063, *y.+larındın* 231r/7=020/066

yal(ı)n- "kibirlenmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *sewnü y.-u turuğlını* 63r/5=004/036

yalıŋ "çıplak" (KB 1098, DLT-III 373, ED 929 b yalıŋ). *y. ḳuruġ* 34r/7=002/264, yalıŋ bol- "çıplak olmak" *y. bol-* 234r/8=020/118

yalḳ- "bıkmak, üşenmek" (KB 6628, DLT-III 435, ED 924b yalk-). *y.-maŋ* 36v/9=002/282

yalŋuz "yalnız, kimsesiz" (KB 395, DLT-, ED 930a yalŋus). *y. y.* 104r/6=006/094, *y. ätözdin* 104v/5=006/098, *kälgäy y.* 227v/6=019/080, *käligli turur y.* 228r/6=019/095, *y. ḳalsalar* 3r/8=002/014, 9r/9=002/076, *y. ḳodsa* 119r/5=007/070, *y.+un* 209v/1=017/046

yalwar- "yalvarmak" bkz. yalbar- (KB 1483, DLT-I 494, ED 920 yalvar-). *y.-ur silär* 199v/4=016/053, *y.-dılar* 99r/3=006/043, *y.-ġaylar* 99r/3=006/042, *y.-u ḳorḳu* 131v/7=007/205

yan "yan, taraf" (KB 4114, DLT-II 19, ED 940a yan). *y.+dın sol* 215v/3=018/017, *y.+ın* 154r/3=010/012, *y.+ındın* 46v/9=003/090, *fäsäd y.+ındın* 49v/3=003/118, *kündüznüŋ ekki y.+ında* 172v/3=011/114, *y.+ındaḳı eşiŋä* 63r/4=004/036, *dağlanġay alınları*

y.+ları arḳaları 142r/8=009/035, *y.+ları üzä* 56v/7=003/191, *y.+larıŋız üzä* 71r/5=004/103

yan- "dönmek" (KB-, DLT-III 65, ED 941a 1 yan-). *y.-ar män* 170v/4=011/088, *aŋar y.-ar* 173r/5=011/123, *y.-ar silär* 115r/1=007/029, *y.-arlar* 60r/6=004/017, *seziksiz y.-arlar* 14r/8=002/118, *y.-dım* 60r/9=004/018, 124v/9=007/143, *y.-dı* 135v/9=008/048, 181v/1=012/096, *y.-dı oḳ* 132v/8=008/016, *y.-dı kişilär* 24r/3=002/199, *y.-dımız* 126v/1=007/156, *y.-dılar* 75v/5=004/146, 84v/2=005/034, *y.-dılar öfkä birlä* 8r/1=002/061, 11r/4=002/090, *ḳatıġlıḳın y.-dılar* 165r/3=011/023, *öknüp y.-dılar* 126r/2=007/153, 205r/5=016/119, *y.-ġay män kişilärkä* 177r/8=012/046, *y.-ġay* 121r/1=007/088, *y.-ġay oḳ sän* 189r/5=014/013, *y.-ġay miz* 133r/4=008/019, *y.-ġay silär* 83r/4=005/021, *y.-ġaylar* 128r/5=007/168, 128v/8=007/174, *y.-ġıl* 177v/2=012/050, *y.-ıŋlar* 7r/1=002/054, 170v/7=011/090, 24r/3=002/199, *öknüp y.-ıŋlar* 167v/3=011/052, 168r/9=011/061, *ökünüp y.-ıŋlar* 163r/5=011/003, *y.-sa* 87r/6=005/054, 92r/5=005/095, 186r/1=013/027, 226v/2=019/060, 232r/8=020/082, *y.- öknüp* 100r/4=006/054, *ökünüp y.-sa* 172r/9=011/112, *y.-sa miz* 121r/2=007/089, 121r/3=007/089, *y.-sa silär* 24r/1=002/198, 25r/1=002/209, 133r/4=008/019, 138v/7=009/003, 148v/7=009/094, 149r/1=009/095, *y.-salar* 27v/3=002/226, 60r/5=004/016,134v/7=008/038, 139r/4=009/005, 139v/4=009/011, 152r/4=009/122, *ewrä y.-salar* 52v/6=009/129, *kitärü y.-salar* 16r/7=002/137, *ökünüp y.-salar* 146v/9=009/074, *y.-salar äwläriŋä* 178v/1=012/062, *y.-ıġlı* 169r/9=011/075, *y.-ıġlılar* 6r/9=002/046, *kerü y.-ıġlılar* 141r/7=009/025, *öknüp y.-ıġlılarḳa* 207v/9=017/025, *y.-ıġlılar mız* 123r/5=007/125, *y.-dı ärsä* 125v/4=007/150, *y.-ġaylar ärdi* 97v/7=006/028, *y.-maslar taŋrıḳa* 89v/5=005/074, *äwrä y.-maḳ* 19v/3=002/167

yana "yine, tekrar, ikinci defa olarak" (KB A31, DLT-I 60, ED 943a yana). *y.* 2r/1=001/005, 2r/3=001/007, 3r/2=002/009, 4v/2=002/026, 4v/3=002/026, 4v/7=002/028, 4v/8=002/028, 4v/8=002/028, 4v/9=002/029, 5r/4=002/031, 6v/7=002/051, 6v/7=002/052, 7r/5=002/056, 8r/3=002/062, 8r/7=002/064, 9v/4=002/079, 10r/4=002/083, 10r/6=002/084, 10r/7=002/085, 15r/5=002/126, 19r/7=002/164, 20v/1=002/176, 20v/8=002/177, 21v/2=002/184, 21v/4=002/184, 22r/8=002/187, 23v/3=002/196, 24r/3=002/199, 26r/4=002/217, 26r/9=002/218, 26v/3=002/219, 26v/9=002/221, 28r/5=002/230, 29r/6=002/234, 30v/2=002/243, 33r/8=002/259, 33v/2=002/259, 33v/6=002/260, 33v/6=002/260, 34r/1=002/262, 55v/6=003/181, 57r/9=003/197, 58r/8=004/005, 60r/6=004/017, 60v/4=004/019, 61v/2=004/025, 62r/1=004/027, 66r/1=004/062, 66r/7=004/065, 67r/5=004/075, 67v/6=004/079, 67v/6=004/079, 70v/1=004/100, 71v/7=004/110, 72r/1=004/112, 73v/2=004/127, 74v/6=004/137, 74v/6=004/137, 74v/6=004/137, 74v/6=004/137, 76r/8=004/153, 77v/4=004/164, 77v/4=004/164, 77v/8=004/166, 78v/4=004/173, 78v/8=004/175, 80v/1=005/005, 80v/1=005/005, 83r/6=005/032, 84v/5=005/036, 85v/4=005/043, 86r/2=005/045, 89r/3=005/069, 89r/8=005/071, 89r/8=005/071, 89v/8=005/075, 91v/7=005/093, 91v/7=005/093, 92r/8=005/102, 95v/3=006/001, 95v/4=006/002, 95v/4=006/002, 96r/5=006/008, 96r/8=006/010, 97r/6=006/022, 97r/7=006/023, 97v/3=006/026, 98v/3=006/036, 99r/8=006/046, 99r/9=006/046, 100r/4=006/054, 100v/5=006/060, 100v/6=006/060, 100v/6=006/060, 100v/8=006/062, 101r/3=006/064, 103v/7=006/091, 105r/9=006/104, 105v/5=006/108, 107v/2=006/125, 107v/3=006/125,

11r/9=002/092, 111r/6=006/154, 112r/1=006/159, 112r/8=006/164, 113r/6=007/011, 113r/6=007/011, 113v/3=007/017, 114v/1=007/025, 115r/1=007/029, 117v/7=007/054, 119v/2=007/073, 121v/2=007/095, 122r/4=007/103, 123r/4=007/124, 124r/4=007/137, 124r/7=007/138, 126r/2=007/153, 127v/4=007/163, 128r/9=007/170, 130v/6=007/195, 131v/4=007/202, 134v/3=008/036, 134v/3=008/036, 134v/4=008/036, 136v/4=008/056, 136v/4=008/057, 136v/5=008/058, 136v/8=008/060, 138r/2=008/072, 138r/5=008/073, 138r/7=008/074, 138r/7=008/074, 138r/9=008/075, 138v/9=009/004, 139r/6=009/006, 141r/7=009/025, 141r/7=009/026, 141r/9=009/027, 148v/9=009/094, 149v/5=009/101, 150v/2=009/110, 151r/9=009/117, 151v/3=009/118, 152r/8=009/124, 152r/9=009/125, 152v/2=009/126, 152v/4=009/127, 153r/5=010/003, 153r/7=010/004, 154r/8=010/014, 155v/2=010/023, 156r/5=010/028, 156v/2=010/031, 156v/6=010/034, 156v/6=010/034, 157r/8=010/040, 157r/8=010/040, 157v/8=010/046, 158r/5=010/052, 159v/5=010/070, 159v/6=010/070, 159v/9=010/071, 159v/9=010/071, 160r/4=010/074, 160r/6=010/075, 162r/8=010/103, 162v/8=010/108, 163r/3=011/001, 163r/5=011/003, 163r/9=011/005, 163v/8=011/009, 167r/7=011/048, 167v/8=011/055, 168r/8=011/061, 170v/7=011/090, 171v/2=011/099, 172r/1=011/106, 172r/3=011/108, 172v/2=011/113, 173r/7=012, 176r/4=012/035, 177r/9=012/048, 177v/1=012/049, 179r/8=012/070, 179v/5=012/076, 183r/2=013, 183r/5=013/002, 185r/2=013/017, 185r/2=013/017, 186v/1=013/032, 190r/8=014/026, 190v/8=014/032, 191r/5=014/036, 191r/9=014/038, 197v/2=016/027, 198v/1=016/036, 199v/4=016/053, 199v/4=016/054, 200v/6=016/069, 200v/8=016/070, 201r/8=016/075, 202r/5=016/083, 202r/6=016/084, 203v/5=016/100, 204r/8=016/110, 204r/8=016/110, 205r/4=016/119, 205r/8=016/123, 206r/5=017/004, 206r/8=017/006, 206r/8=017/006, 207r/4=017/015, 207r/9=017/018, 211r/7=017/068, 211r/9=017/069, 211v/8=017/075, 212v/3=017/086, 213r/8=017/097, 215r/4=018/012, 217v/5=018/037, 217v/5=018/037, 221r/9=018/087, 221/2=018/089, 221/4=018/092, 223r/7=019/006, 227r/1=019/066, 227r/2=019/068, 227r/3=019/069, 227r/4=019/070, 227r/5=019/072, 229v/5=020/037, 230r/2=020/040, 230r/9=020/050, 230v/5=020/055, 231r/1=020/060, 232r/9=020/082, 233r/8=020/097, 234v/2=020/122

yana- "himayesine vermek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-dı* 41v/6=003/037

yançıl- "incinmek, ezilmek" (KB -, DLT-III 107, ED yançıl- 945b). *y.-mış* 79v/8=005/003

yandak şäkär(i) "kudret helvası" (KB-, DLT-III 44, ED 947a yandak). *indürdimiz anlar üzä y. şäkärni buldurçını* 127r/6=007/160, *indürdimiz silär üzä y. şäkärini buldurçını* 7r/6=002/057, 232r/6=020/080

1 yandur- "döndürmek, çevirmek" (KB-, DLT-III 98, ED 947b yantur-). *y.-ur* 156v/6=010/034, 156v/6=010/034, *y.-urlar* 134r/8=008/034, *y.-dı anıŋ yolındın* 139v/3=009/009, *y.-dılar äliglärini ağızlarıŋa* 188v/3=014/009, *y.-dımız* 229v/9=020/040, 230v/5=020/055, *y.-dıŋızlar taŋrı yolındın* 203r/7=016/094, *y.-ğay miz* 229r/7=020/021, *y.-uŋlar* 65v/3=004/059, 68v/2=004/086, *y.-sa äwürsä* 96v/5=006/016, *y.-salar silärni* 13r/6=002/109, *y.-salar silärni dīniŋizlärdin* 26r/6=002/217, *y.-u yanarlar* 152v/4=009/127, *y.-uğlı rūzīlärni* 201r/2=016/071, *y.-uğlı* 162v/5=010/107, *y.-daçı* 187r/9=013/041, *esizlik y.-maḳ* 184r/6=013/011, *y.-maḳ turur* 26r/4=002/217,

2 yandur- "yakmak, ateşe vermek" (ED 947b 2yantur-) *y.-dı otnı* 3v/3=002/017, *y.-salar otnı* 88v/2=005/064

yandurġu "döndürülme, men etme" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.+ları üçün* 134v/3=008/036

yandurıl- "döndürülmek" bkz. **yandurul-** (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ärmäs y.-mış* 163v/7=011/008

yandurul- "döndürülmek, geri çevrilmek" bkz. **yandurıl-** (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-ur* 10v/3=002/085, *(taŋrıḳa) y.-ur işlär* 25r/4=002/210, 135v/3=008/044, *y.-ur miz* 101v/7=006/071, 200v/9=016/070, *y.-ur silär* 4v/8=002/028, 30v/6=002/245, 148v/9=009/094, 150r/2=009/105, 158v/3=010/056, 166r/3=011/034, *yand<uru>lur silär* 104v/2=006/095, *y.-urlar* 100v/8=006/062, 225r/7=019/040, 98v/3=006/036, *y.-dı* 178v/6=012/065, *y.-ġay* 156r/8=010/030, *y.-ġay idisiŋä* 221r/9=018/087, *y.-ġaylar uluġ ḳınḳa* 149v/5=009/101, *y.-ġay siz* 39r/2=003/012, *y.-sa män* 217v/3=018/036, *y.-sa* 69r/5=004/091, *y.-sa biz* 117v/5=007/053, *y.-sa miz* 97v/5=006/027, *y.-salar* 97v/7=006/028, *y.-mas* 110r/7=006/147, 182v/7=012/110, *ḳorḳarlar y.-maḳdın* 93v/5=005/108

yandurulġusuz "döndürülmeyen, geri çevrilmeyen" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.* 169a/2=011/076

yanıġ "tehdit" (KB-, DLT-III 14, ED 948b 3 yanığ) *y.+dın* 234r/2=020/113, *ḳorḳsa mäniŋ y.+ınḳa* 189r/7=014/014

yanġu "dönme" (KB-, DLT-, ED-, WF-). **yanġu yär** "varış yeri" *anlarnıŋ y. yärläri* 72v/8=004/121, *bulmaġaylar y. yärni* 219r/1=018/053, *ḳıldımız äwni y. yär* 15r/1=002/125, *y. yär* 54r/1=003/162, *y. yärläri* 146v/6=009/073, *y. yärläri* 149r/2=009/095, *y. yärläri* 153v/6=010/008, *y. yärläri tamuġ* 213r/9=017/097, *yawuz y. yär* 146v/7=009/073

yaŋı "yeni" (KB349, DLT-I 376, ED 943b yaŋı). *kältür- y.* 189v/4=014/019, **yaŋı ay** "yeni ay, hilâl" *y. aylardın* 22v/3=002/189, **yaŋı yaratıġ** "yeni yaratık, yeni halk" *y. yaratıġ* 189v/5=014/019, 209v/5=017/049, 213v/2=017/098, *y. yaratıġ içindä* 183v/4=013/005

yanış- "kavuşmak, birbirine geri dönmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *y.-salar* 28r/7=002/230

ya'nī (A) "yani, sözün kısası, doğrusu" (KB-, AT, R 326). *y.* 7v/3=002/060, 18v/1=002/155, 27v/7=002/228, 29v/4=002/235, 30r/3=002/238, 34r/2=002/262, 43v/9=003/058, 55r/1=003/173, 7r/9=002/058, 80v/7=005/006, 83r/9=005/024, 89r/8=005/071, 89r/8=005/071, 100r/3=006/054, 150v/6=009/111, 151v/1=009/118, 160r/9=010/077, 102v/9=006/082, 107r/8=006/124, 108v/5=006/136, 108v/5=006/136, 108v/6=006/136, 108v/8=006/137, 112r/4=006/161, 112v/7=007/003, 115v/1=007/034, 117r/1=007/046, 117r/2=007/046, 117v/4=007/053, 118r/6=007/058, 121v/6=007/097, 131v/6=007/204, 131v/3=008/001, 132r/5=008/008, 135r/1=008/041, 135r/3=008/041, 135r/6=008/042, 143r/3=009/040, 143r/6=009/041, 143r/6=009/041, 144v/7=009/058, 151v/8=009/120, 153r/2=010/002, 159r/1=010/061, 159r/1=010/061, 161v/8=010/096, 163r/9=011/005, 165r/8=011/027, 167v/5=011/053, 184v/9=013/017, 187r/6=013/039, 190r/8=014/026, 190r/9=014/026, 190v/9=014/032, 193v/1=015/026, 195r/4=015/078, 195v/8=015/099, 196v/7=016/014, 196v/8=016/014, 203v/7=016/102, 211r/5=017/067, 217v/8=018/040, 211r/8=017/069, 220r/5=018/071, 223r/4=019/004, 223v/4=019/011, 225v/9=019/050, 228r/2=019/087, 231r/9=020/069, 232r/7=020/081, 233r/9=020/099, 233v/5=020/106, 234v/4=020/123, 234v/8=020/127

yanış "dönme, dönüş; karşılık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ol y.* 82v/7=005/018, *yawuz y. ol* 133r/9=008/016, *y. körklüglüki* 186r/3=013/029, *y. yär* 70r/6=004/097, 72r/9=004/115, *y. yärläri* 57r/9=003/197, *yawuz y. turur* 15r/6=002/126, *y.* 187r/2=013/036, *y.+ım* 186r/5=013/030, *y.+ın* 208v/5=017/035, 227v/3=019/076, *anıŋ soŋı y.+ı* 117v/4=007/053, *anıŋ y.+ı* 89v/2=005/072, 221r/3=018/082, , *mäniŋ tüşümnüŋ y.+ı* 181v/6=012/100, *uluġsılık̠ k̠ılıġlılar y.+ı* 197v/7=016/029, *uk̠turġıl anıŋ y.+ı* 176r/7=012/036, *söz y.+ın* 65v/5=004/059, *anıŋ y.+ını* 177r/6=012/045, *ögrät(t)iŋ sözlä y.+ını* 182r/1=012/101, *ögrät(t)imiz sözlär y.+ını* 174v/8=012/021, *ögrätür sözlär y.+ını* 173v/5=012/006, *uk̠turdum anıŋ y.+ını* 176r/8=012/037, *soŋı y.+ıŋa* 117v/3=007/053, *y.+ıŋızlar* 86v/3=005/048, 93r/5=005/105, 100v/6=006/060, 112r/8=006/164, 153r/7=010/004, *turur y.+ıŋızlar* 155v/2=010/023, *y.+ıŋızlar otk̠a* 190v/5=014/030, *turur y.+ıŋızlar* 163r/7=011/004, *y.+ları* 105v/6=006/108, 157v/8=010/046, *turur y.+ları* 159v/5=010/070

yaŋ(ı)l- "yanılmak, hata yapmak, günah işlemek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-ıġlılar* 181v/2=012/097, *ärdiŋ y.-ıġlılardın* 175v/3=012/029

yaŋluk̠ "suç, günah" (KB 193, DLT-III 385, ED 950b yaŋluk). *bir y. yalavaç* 213r/3=017/093, 213r/4=017/094, 213r/6=017/095, *bu y.* 175v/8=012/031, *y. biziŋkä* 165r/8=011/027, *y. üzä* 103v/5=006/091, *y.+nı* 72r/1=004/112, *y.+un* 69r/8=004/092, 69r/8=004/092, *y. silär* 82v/6=005/018, *y.+lar biz* 3r/9=002/014, *yarlık̠asa y.+larımıznı* 231v/7=020/073, *siläriŋ y.+larıŋıznı* 127v/1=007/161, *sılärniŋ yaŋluk̠larıŋıznı* 7r/9=002/058, *ärür uluġ y.* 208r/8=017/031

yaŋsız "usulsüz" (KB-, DLT-, ED-, WF-). yaŋsız iş "haram" *y. işdin* 126v/5=007/157

yanut "karşılık, bedel" (KB C71, DLT-III 8, ED 946b yanut). *y.* 57r/7=003/195, 147v/6=009/082, 149r/2=009/095, 218r/8=018/046, *edgü y.* 217r/7=018/031, *edgü y. bergäy* 81v/6=005/012, *sak̠ış y. küniniŋ* 1v/3=001/004, *turur y.* 57r/7=003/195, *turur edgü y.* 214v/5=018/002, *tükäl k̠ılınmış y.* 210v/9=017/063, *y.+ı* 83r/7=005/033, *anıŋ y.+ı* 10v/2=002/085, 13v/4=002/112, 69v/4=004/093, 70v/2=004/100, 92r/2=005/095, 165v/3=011/029, 175r/6=012/025, 179v/3=012/074, 179v/3=012/075, 179v/4=012/075, 232r/1=020/076, *anlarnıŋ y.+ı* 213v/1=017/098, 51r/2=003/136, *al y.+ı* 155r/5=010/021, *al y.+ı berür* 134r/3=008/030, *aldamak̠ y.+ı berür* 75r/8=004/142, *bu ajun y.+ı* 74r/7=004/134, *ʿamäl k̠ılġanlarnıŋ y.+ı* 51r/3=003/136, *edgülük y.+ı* 221/1=018/088, *ädgülük k̠ılıġlılar y.+ı* 172v/5=011/115, 181r/4=012/090, *edgülük k̠ılıġlılarnıŋ y.+ı* 90v/8=005/085, *esizlikniŋ y.+ı* 156r/2=010/027, *ḥilä y.+ı berdi* 43v/2=003/054, *kedinki ajun y.+ı* 198v/9=016/041, *küç k̠.-ıġlılarnıŋ y.+ı* 83v/8=005/029, *söz y.+ı açar* 73r/8=004/127, *söz y.+ı berür* 73r/9=004/127, *söz y.+ı berür* 79r/1=004/176, *söz y.+ı cäväbı* 176v/9=012/041, *söz y.+ı tiläyür* 79r/1=004/176, *turur al y.+ı* 187v/1=013/042, *turur tanıġlılarınıŋ y.+ı* 141r/9=009/026, *turur tanıġlılarnıŋ y.+ı* 23r/1=002/191, *y.+ı berür* 147r/9=009/079, *al y.+ın beriglilärdä* 134r/3=008/030, *dünyä y.+ın* 52r/3=003/148, *bu ajun y.+ını* 74r/7=004/134, *ädgülük k̠ılıġlılarnıŋ y.+ını* 151v/8=009/120, *ädgülük k̠ılıġlılarnıŋ y.+ını* 128v/1=007/170, *tiläsä ol cihännıŋ y.+ını* 51v/7=003/145, 51v/8=003/145, *y.+ıŋızlar* 210v/8=017/063, *y.+un ädgüräk* 218r/4=018/044, *y.+un* 227v/3=019/076, *tiläsä dünyänıŋ y.+unı* 51v/7=003/145, *y.+unı berür* 3r/9=002/015, *y.+ları* 222v/2=018/106, *y.+larını* 57v/4=003/199 y. ber-

"karşılık vermek" *y. ber-* 12v/6=002/103, 13r/8=002/109, 22r/2=002/186, 22r/2=002/186, 51v/5=003/144, 51v/8=003/145, 52v/5=003/153, 56r/4=003/185, 57r/4=003/194, 73r/3=004/123, 90v/7=005/085, 93v/7=005/109, 98v/2=006/036, 104r/4=006/093, 107r/1=006/120, 109r/2=006/138, 109r/4=006/139, 110r/6=006/146, 111v/4=006/157, 112r/3=006/160, 116r/8=007/040, 116r/9=007/041, 125r/9=007/147, 126r/1=007/152, 129v/1=007/180, 130v/3=007/194, 133v/1=008/024, 153r/8=010/004, 152r/2=009/121, 154r/7=010/013, 158r/6=010/052, 164r/6=011/014, 175r/1=012/022, 176r/3=012/034, 181r/1=012/088, 185r/4=013/018, 185r/4=013/018, 192r/6=014/051, 198r/2=016/031, 203v/2=016/097, 209v/9=017/052, 218v/9=018/052, 229r/3=020/015, 234v/7=020/127

yapçur- "yapıştırmak, yamamak" krş. yapşur- (KB 401, DLT-III 97, ED 881a yapşur-). *y.-u törçidilär* 114r/4=007/022, 234v/1=020/121

yapşur- "yapıştırmak, bağlamak, dolamak" (KB 401, DLT-III 97, ED 881a yapşur-) *y.-ġay miz* 207r/1=017/013

yapşun- "yapışmak, tutunmak" (KB-, DLT-III 108, ED 8801a yapşın-). *y.-dılar aŋar* 78v/8=004/175, .*y.-dılar taŋrı dīnikä* 75v/6=004/146,

yapurġaḳ "yaprak" (KB-, DLT-III 51, ED yapurğak 879b). *y. tüşrür män* 229r/5=020/018, *bir tüşmäs y.+dın* 100v/3=006/059, *uştmaḥ y.+ındın* 114r/4=007/022, 234v/2=020/121

yapuş- "tutunmak, yapışmak" (KB-, DLT-III 53, ED 880b yapış-). *y.-sa taŋrıḳa* 47v/8=003/101, taŋrı urġanıŋa yapuş- "Allah'ın ipine sarılmak" *y.-uŋ taŋrı urġanıŋa* 48r/1=003/103

yar "uçurum" (KB-, DLT-I 375, ED 953b). *y. ḳırıġı üzä* 150v/1=009/109

yar- 1. "parçalamak, ayırmak" (KB-, DLT-I 399, ED 954b yar- (ya:r-)). *y.-dılar dīnlärini* 111v/9=006/159, *y.-dıŋ* 233r/3=020/094, 2. "kesmek, dilmek" *y.-ġaylar käsgäylär* ök 72v/5=004/119, 3. "çatlatmak, kırmak" *y.-ıġlı äwinni ḫurmā uruġı* 104r/9=006/095, 4. "aydınlatmak" *taŋ y.-ıġlı* 104v/2=006/096, yara tägür- "çatlatırcasına söylemek" *y.-a tägür-* 195v/5=015/094

yara- "yaramak, uygun ve gerekli olmak, faydalı olmak, yaraşmak" (KB B34, DLT-III 87, ED 956a yara-). *y.-ġınça* 66r/7=004/065, *y.-mas* 32v/1=002/255, 113v/1=007/013, 121r/3=007/089, 140r/6=009/017, 150v/9=009/113, 154v/1=010/015, 162r/4=010/100, 176v/2=012/038, 187r/5=013/038, *y.-maslar* 128r/1=007/166, *y.-maz* 60v/1=004/019, 137v/3=008/067, 151v/5=009/120, 152r/3=009/122, 225r/1=019/035 yaramas artuḳluḳ "rịba" *y. artuḳluḳ* 77r/5=004/161

yaraġ "fırsat, imkân" (KB 314, DLT-I 300, ED 962a yarağ). *bir y.* 169v/6=011/079, *y.+ı üzä* 102r/3=006/073, *y.+ın* 31v/9=002/251, *y.+ını* 37v/6=002/286, *yol y.+ını* 221/4=018/092, *y.+ları* 35v/1=002/273, *y.+ları yätmäz* 21v/3=002/184, yaraġ ber- "destek olmak" *y. ber-* 221/7=018/095, yaraġı bol- "gücü yetmek" *y.+ı bol-* 201r/8=016/075, yaraġı yet- "gücü yetmek" *y.+ı yet-* 36v/5=002/282, 47v/2=003/097, 89v/8=005/076, *y.+ım yät-* 170v/3=011/088

yaraġsız "batıl, boş" (KB 169, DLT-III 355, ED 964b yarağsız). *y.* 212r/5=017/081, *y.+nı* 104r/5=006/093, 125r/5=007/146, 132r/5=008/008, *y.+ḳa* 185r/2=013/017, *y.+ın*

155v/1=010/023, 8r/2=002/061, *y. ärür* 212r/6=017/081, yaraġsız ḳıl- "güçsüz kılmak" *ḳıl- y.* 164r/9=011/016, *y. ḳılıġlılar* 128v/7=007/173

yaraġsızlıḳ "haksızlık" (KB 169, DLT-, ED 964b yarağsız) *y.+ın ayur miz* 55v/7=003/181

yaraġlıġ "faydalı, yararlı, uygun" (KB B40, DLT-, ED 964a yarağlığ). *y.* 40v/4=003/026, 54r/6=003/165, 97v/9=006/030, 100v/8=006/062, 101r/6=006/066, 102r/4=006/073, 156r/9=010/030, 158r/7=010/053, 218r/4=018/044, *indürdi y.* 183r/3=013/001, *käldi y.* 162v/7=010/108, 173r/3=011/120, *y. birlä* 195r/8=015/085, *y. içindä* 131v/9=008/005, 132r/1=008/006, *y. iḏiŋdin* 164v/3=011/017, *käldi y.* 212r/5=017/081, *tüşti y.* 122v/8=007/118, *y. mu ol* 158r/7=010/053, *y.+nı* 100r/9=006/057, *bälgürtür y.+nı* 160v/5=010/082, *kizlär y.+nı* 6r/4=002/042, *y.+ḳa* 185r/2=013/017, *y.+dın* 90v/6=005/084, *y.+ı* 6r/4=002/042, *çıḳarmaḳ y.+ını* 132r/4=008/007, *çıḳarsa y.+ını* 132r/4=008/008, *y.+larını* 95v/7=006/005, *y. turur* 37v/2=002/284, 41r/2=003/029, yaraġlıġ ḳıl- "güç vermek, lütfetmek" *y. ḳıl-* 181v/7=012/100, yaraġlıġnı ber- "güç vermek" *ber- y.+nı* 194v/5=015/064, yaraġlıġnı tut- "mücadele etmek" *y.+nı tut-* 219r/6=018/056, yaraġlıġraḳ "daha yararlı" *y.+raḳ* 138v/1=008/075

yaraġlıḳ "fayda, yarar" (KB B40, DLT- ED 964a yarağlığ). *y. birlä* 106r/9=006/114, *y.+ın* 110v/9=006/151

yaraḳ "tünel, delik" (KB-, DLT-, bkz. ED 962b yaruk, AT 143 yarak). *y. yär içindä azu üzäŋü kök içindä* 98v/1=006/035

yaraş- "uymak, uygun düşmek, yakışmak" (KB 145, DLT-II 105, ED 972b yaraş-). yaraşmamaḳ "uyuşmama, ayrılık" *y.-mamaḳ içindä yıraḳ* 20v/2=002/176, *y.-umadı gürūhlar* 225r/3=019/037

yaraşı "uygun, münasip" (KB-, DLT-, ED 973a yaraşı). *y.* 17v/8=002/149, 21r/6=002/180, 29v/7=002/236, 78r/6=004/171, 113r/2=007/008, 116v/7=007/044, 116v/8=007/044, 121r/4=007/089, 122r/7=007/105, 127r/3=007/159, 134r/5=008/032, 141v/5=009/029, 144r/1=009/048, 150v/5=009/111, 156v/3=010/032, 162r/8=010/103, 208r/1=017/026, 217r/1=018/029, *indürüldi iḏiŋdin y.* 185r/7=013/019, *käldi y.* 161v/6=010/094, *kertgünüglilär y.* 138r/8=008/074, *kertü y.* 116v/5=007/043, 203v/7=016/102, *oḳımaḳ y.* 184r/9=013/014, *y. birlä* 86r/8=005/048, 129v/2=007/181, 192v/6=015/008, 194r/9=015/055, 208v/1=017/033, 214r/2=017/105, 214r/3=017/105, 215r/5=018/013, *y. käldürdüm bälgü iḏiŋizlärdin* 122r/7=007/105, *y. turur* 137r/4=008/063, *y.+nı* 117v/5=007/053, *y.+da keḏin* 156v/4=010/032, *y.+dın* 157r/1=010/036, *y.+dın birlä* 142r/3=009/033, *y.+nça* 58v/3=004/006, yaraşı bol- "uygun olmak" *y. bol-* 93v/3=005/107, 93v/2=005/107, 115r/1=007/030, 161v/8=010/096, 198v/2=016/036, 207r/6=017/016, *y. oḳı-* 128r/8=007/169, yarışıraḳ "daha uygun" *y.+raḳ* 27v/7=002/228, 74v/1=004/135, 93v/4=005/107, 102v/8=006/081, 149r/5=009/097, 156v/8=010/035, 227r/4=019/070, *y.+lar* 93v/3=005/107

yaraşılıḳ "uygunluk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y. birlä* 189v/4=014/019

yaraşıḳ "uygun" (KB 1053, DLT-, ED 973a yaraşık). *kältür- y.+ını* 9r/1=002/071, *y. kämiş-* 48r/2=003/103

yaraşıḳlıḳ "uygunluk" (KB 3210 DLT-, ED 973a yaraşıklık). yaraşıḳlıḳ yarat- "(bir gerçeğe dayanarak) yaratmak" *yarat- y.* 153v/2=010/005

yaraştur- "uzlaştırmak" (KB 146, DLT-, ED 973a yaraştur-). *y.-dı köŋülläri ara* 137r/4=008/063, *taŋrı y.-dı* 137r/5=008/063, *y.-sa olar ara* 21r/8=002/182, *y.-maġay ärdiŋ* 137r/5=008/063, *y.-maḳ birlä* 66r/2=004/062, 72r/6=004/114, *tiläsälär y.-maḳ* 63r/1=004/035, *y.-maḳları* 73v/5=004/128

yarat- "yaratmak" (KB A3, DLT-I 330, ED 959b yarat-). *y.-ur* 42v/7=003/047, 82v/3=005/017, 197r/1=016/017, *y.-mışımızda* 129v/1=007/181, *y.-(t)ım* 223v/2=019/009, *y.-(t)ı* 4r/1=002/021, 44r/1=003/059, 57v/8=004/001, 82v/6=005/018, 108r/9=006/133, 153v/4=010/006, 154v/5=010/017, 202r/2=016/081, 209v/7=017/051, 231v/5=020/072, *y.-(t)ı anlarnı* 172v/9=011/119, *y.-(t)ı balçıḳdın* 95v/3=006/002, *y.-(t)ı bir ätözdin* 130r/4=007/189, *y.-(t)ı bustānlar* 109r/7=006/141, *y.-(t)ı ʿadli birlä* 192r/9=015, *y.-(t)ı köklärni* 102r/3=006/073, 190v/7=014/032, *y.-(t)ı köklärni yärni* 142v/1=009/036, *y.-(t)ı köklärni yärni* 95v/2=006/001, *y.-(t)ı olarnı* 105r/2=006/100, *y.-(t)ı taŋrı* 27v/6=002/228,129v/6=007/185, 199r/7=016/048, *y.-(t)ı tupraḳdın* 217v/5=018/037, *y.-(t)ı türlüg ränkläri* 196v/5=016/013, *y.-(t)ı ülüş* 108v/4=006/136, *y.-(t)ı yärni köklärni* 228v/4=020/004, *yärni y.-(t)ı* 190v/7=014/032, *yılḳılarnı y.-(t)ı* 196r/5=016/005, *yalġan y.-(t)ımız* 113r/6=007/011,193v/2=015/027, 218v/1=018/048, 227r/1=019/067, 230v/5=020/055, *y.-(t)ımız tamuġḳa* 129r/6=007/179, *y.-(t)ımız ḳuruġ balçıḳdın öyükdin* 193v/1=015/026, *y.-(t)ıŋ balçıḳdın* 113r/9=007/012, 210v/6=017/061, *y.-(t)ıŋ otdın* 113r/9=007/012, *y.-(t)ılar anıŋ yaratıġı täg* 184v/7=013/016, *y.-sa* 58r/4=004/003, *y.+ıġlı* 193v/3=015/028, *turur y.-ıġlı* 184v/8=013/016, *y.-ıġlı köklärni* 96v/3=006/014, *yalġan y.-ıġlı* 203v/6=016/101, *y.-ıġlıŋız üskindä* 7r/2=002/054, *yalġan y.-ıġlılar* 167v/1=011/050, *y.-ġan* 195r/9=015/086, *y.-ur ärdilär* 117v/6=007/053, *yalġan y.-(t)ılar ärsä* 202v/2=016/087, *y.-madı yaraşıḳlıḳ* 153v/2=010/005, *y.-madımız köklärni yärlärni* 195r/8=015/085, *y.-maz* 197r/1=016/017, *köklärni yärlärni y.-maḳ* 19r/4=002/164, *y.-maḳ içindä* 56v/5=003/190, 56v/7=003/191, *y.-maḳ ödindä* 218v/7=018/051, *y.-maḳ öḏindä* 218v/8=018/051, *y.-maḳ üzälä* 213v/3=017/099, *ʿarş y.-maḳḳa* 117v/8=007/054

yaratıġ "yaratı, halk" (KB-, DLT-, ED 961a yaratığ). *mäŋzäşdi mü y.* 184v/7=013/016, *yaŋı y.* 189v/5=014/019, 209v/5=017/049, 213v/2=017/098, *yaŋı y. içindä* 183v/4=013/005, *y.+nı* 156v/6=010/034, 230r/9=020/050, *yarat(t)ılar anıŋ y.+ı täg* 184v/7=013/016, *taŋrı y.+ını* 72v/6=004/119, yaratıġnı törüt- "(yeniden) hayat vermek" *törütür y.+nı* 156v/6=010/034, 153r/7=010/004,

yaratıġlıġ "yaratıcı, yaradan" (KB-, DLT-, ED 961b yaratığlığ). *y.+ıŋızḳa* 7r/2=002/054

yaratıl- "yaratılmak" (KB-, DLT-, ED 962a yaratıl-). *y.-mışlar* 117v/9=007/054, *y.-mışḳa* 45v/7=003/079, *y.-dı kişilär käwräk* 62r/3=004/028

yārī (F) "yardım" (KB 618, AT 313, R 331). *y.* 75v/5=004/145, *y. ärmäs* 132r/7=008/010, *öz y.+si birlä* 133v/6=008/026, *y.+si birlä* 39r/4=003/013, yārī basut ber- "destek vermek" *y. basut bär-* 81v/5=005/012, yārī ber- "yardım etmek" *y. ber-* 13r/4=002/107, 14v/3=002/120, 25v/7=002/214, 25v/7=002/214, 31v/7=002/250, 37v/9=002/286, 40r/6=003/022, 43v/7=003/056, 43r/9=003/052, 46r/4=003/081, 47r/3=003/091, 50r/2=003/122, 50r/3=003/123, 50r/8=003/126, 52r/2=003/147, 52r/6=003/150, 53v/5=003/160, 53v/6=003/160, 56v/9=003/192,64r/4=004/045, 78v/7=004/173, 98r/7=006/034, 126v/7=007/157, 130r/9=007/192,130v/1=007/192,

130v/8=007/197 130v/8=007/197, 132r/6=008/009, 135r/1=008/040, 135r/1=008/040, 137r/4=008/062, 138r/4=008/072, 138r/2=008/072, 138r/8=008/074, 138v/9=009/004, 140r/2=009/014, 141r/5=009/025, 143r/2=009/040, 151r/8=009/117, 165v/5=011/030, 168v/3=011/063, 212r/5=017/080, 218r/3=018/043, 221/8=018/095, *y. berigli+* 35r/5=002/270, 149v/1=009/100, 198v/4=016/037, yārī beril- "yardım edilmek, yardım görmek" *y. beril-* 6v/3=002/048, 10v/5=002/086, 14v/7=002/123, 48v/8=003/111, 172v/2=011/113, 208v/2=017/033, yārī beriş- "yardımlaşmak" *y. beriş-* 79v/5=005/002, 79v/5=005/002, yārī käl- "yardım gelmek" *käl- y.* 182v/6=012/110, yārī ḳıl- "yardım etmek" *y. ḳılıġlı* 147r/2=009/074, 151r/7=009/116, yārī ḳol- "yardım istemek" *y. ḳol-* 138r/4=008/072, yārī tilä- "yardım istemek" *y. tilä-* 11r/1=002/089, *y. tilä-* 6r/7=002/045, 18r/7=002/153, 123r/9=007/128, 174v/3=012/018, *y. tilä-* 218r/3=018/043, yārī tut- "yardımcı edinmek" *y. tutuġlı* 218v/8=018/051

yārīçi (F.+T) "yardımcı" (KB 427, AT 313, R 332). *y.* 67r/5=004/075, 68v/9=004/089, 73r/4=004/123, 211v/8=017/075, *y.+ŋiz* 52r/6=003/150, *y.+lärim* 43r/8=003/052, yārīçi bol- "yardımcı olmak" *bol- y.* 64v/9=004/052,212v/5=017/088, yārīçi ḳıl- "yardım etmek" *ḳıl- y.* 229v/2=020/029, yārī tilän- "yardım istenmek" *y. tilä-* 2r/1=001/005

yarıl- "yarılmak, açılmak" (KB 6139, DLT-I 119, ED 967b yarıl-). yarılıp aḳ- "fışkırmak" *y.-ıp aḳ-* 7v/3=002/060, kök yarıl- "gök çatlamak" *y.-ur kök(lär)* 228r/3=019/090, taş yarıl- "taş çatlamak" *taş y.-ur* 9r/5=002/074, 9r/5=002/074, yär yarılu yaz- "az kalsın yer yarılmak" *y.-u yaz- yärlär* 228r/3=019/090

yarım "yarım, birşeyin yarısı" (KB 3226, DLT-III 19, ED 968b yarım). *y.* 59r/4=004/011, 59r/9=004/012, 79r/2=004/176, *anıŋ y.+ı* 29v/9=002/237, 61v/6=004/025

yarışmak "çekişme, yarışma" (KB-, DLT-III 72, ED 972b yarış-). *y. içrä* 16r/7=002/137

yarlıġ "emir, ferman, buyruk" bkz. yarlıḳ (KB 1281, DLT-I 87, ED 966b 1 yarlıġ). *mänim y.+ımḳa* 233r/1=020/090, *anıŋ y.+ı* 234r/4=020/114, *idiŋ y.+ı* 171v/5=011/101, *bälgürdi taŋrı y.+ı* 144r/1=009/048, *idisi y.+ı birlä* 118r/7=007/058, *taŋrı y.+ı* 12r/1=002/097, *taŋrı y.+ı birlä* 137v/3=080/066, 189r/1=014/011, *y.+ı birlä* 226v/7=019/064, *idim y.+ını* 96v/5=006/015, *taŋrı öz y.+ını* 13r/8=002/109, *y.+ındın* 196r/2=016/002, *çıḳdı idisi y.+ındın* 218v/5=018/050, *taŋrı y.+ındın* 166v/6=011/043, *idim y.+ından* 212v/1=017/085, *biznip y.+ımız birlä* 166r/6=011/037, *idim y.+ları* 222v/6=018/109, *öz y.+ları birlä* 132r/4=008/007, *anıŋ y.+larını* 216v/6=018/027, *idim y.+larıŋa* 222v/6=018/109, *y.+lı turur* 223r/3=019/001, yarlıġ ber- "emretmek" *y. ber-* 235r/1=020/129, yarlıġ beril- "buyrulmak" *y. beril-* 110r/1=006/145, 162v/2=010/104, yarlıġ ıd- "vahiy göndermek" *y. ıd-* 77r/9=004/163, 77v/1=004/163, 77v/1=004/163, 93v/6=005/111, 122v/7=007/117, 127r/4=007/160, 133r/2=008/012, 153r/2=010/002, 167r/7=011/049, 187r/8=013/041, 173r/9=012/003, 189r/5=014/013, 208v/8=017/039, 161r/1=010/087, 182r/3=012/102, 186r/4=013/030, 205r/8=016/123, 211v/5=017/073, 212v/2=017/086, 229v/5=020/038, 232r/2=020/077, yarlıġ ıdıl- "vahiy gönderilmek" *y. ıdıl-* 96v/9=006/019, 99v/5=006/050, 104r/2=006/093, 104r/2=006/093, 105v/2=006/106, 154v/2=010/015, 162v/9=010/109, 182v/3=012/109, 164r/2=011/012, 166r/5=011/036, 199r/2=016/043, 216v/5=018/027, 222v/7=018/110, yarlıġ käl- "ferman gelmek, vahiy gelmek" *käl- y.+ı* 111v/6=006/158, 169v/1=011/076,

196r/1=016/001, 198r/4=016/033, *käl- y.+mız* 168r/3=011/058, 168v/7=011/066,169r/2=011/082, 171r/4=011/094, taŋrı yarlıġını kältür- "allahın emir getirmek" *kältür- taŋrı y.+ını* 141r/4=009/024, yarlıġ kältür(ü)l- "ferman getirilmek" *y.+ını kältür-* 229r/2=020/013, yarlıġ sı- "asi olmak, emre karşı gelmek" *y. sı-* 161v/1=010/091, 223v/7=019/014, 234v/2=020/121, yarlıġ tägrül- "emrolunmak" *y. tägrül-.* 131v/5=007/203,195v/5=015/094, yarlıġ tur- "itaat etmek, kunut yapmak, divan durmak" *y. turuġlılar* 30r/3=002/238, yarlıġ tut- "itaat etmek, uymak" *y. tut-* 11v/2=002/093, 59v/8=004/013, 60r/1=004/014, 64r/5=004/046, 66v/2=004/069, 81r/4=005/007, 90r/4=005/078, 91v/3=005/092, 91v/4=005/092, 117v/9=007/054, 133r/6=008/020, *y. tutuġlı+* 205r/6=016/120, 62v/5=004/034, yarlıġdan çıḳ- "azmak" *y.+dan çıḳ-* 7v/2=002/059, 23v/7=002/197, 80r/1=005/003, 86v/1=005/048, 99v/3=006/049, 107r/2=006/121, 110r/2=006/145, 127v/9=007/165, 156v/5=010/033, *y.+dan çıḳıġlı+* 12r/4=002/099, 86r/7=005/047, 86v/7=005/049, 87v/9=005/059, 90r/9=005/081, 93v/6=005/108, 122r/4=007/102, 125r/4=007/145, 139v/2=009/008, 144v/1=009/053, 145v/8=009/067, 147v/2=009/080, 148r/1=009/084 149r/4=009/096

yarlıġamaḳ "rahmet, yarlıgama" bkz. yarlıka-. *anıŋ y.+ı* 8r/8=002/064

yarlıḳ "buyruk, emir, ferman" bkz. yarlıġ (KB-, DLT-, ED 966b yarlıġ). *anıŋ y.+ı birlä* 25v/3=002/213, 82r/9=005/016, 190r/7=014/025, 190v/9=014/032, *i̱diŋ y.+ı* 124r/5=007/137, *taŋrı y.+ı* 143r/5=009/040, *taŋrı y.+ı birlä* 184r/5=013/011, 187r/5=013/038, *y.+ı üzä* 97v/9=006/030, *eşitsün y.+ın* 139r/6=009/006, *eşütürlär taŋrı y.+ını* 9r/8=002/075, *i̱diŋiz y.+ıŋa* 125v/5=007/150, *taŋrı y.+ıŋa* 66r/4=004/064, *kälür y.+ımız* 155v/6=010/024, *anıŋ y.+larıŋa* 127r/2=007/158, yarlıḳdın çıḳ- "asi olmak, azmak" *y.+dın çıḳ-* 127v/5=007/163, 207r/6=017/016, *y.+dın çıḳıġlı* 83v/2=005/025, 83v/3=005/026, 141r/4=009/024

yarlıḳa- "buyurmak, bağışlamak" (KB A27, DLT-, ED 968a yarlıka-). *taŋrı y.-yur* 37v/1=002/284, *y.-yur* 50v/2=003/129, *y.-r* 64v/3=004/048, 82v/6=005/018, 85r/2=005/040, 210r/4=017/054, *y.-dı* 131v/2=008, 183r/2=013, 187v/5=014, 187v/5=014, 195v/9=016, 205v/9=017, 214v/2=018, *y.-dı oḳ* 96v/6=006/016, *y.-dımız* 174r/8=012/015, *y.-ġay* 181r/5=012/092, *yüknü y.-ġay* 127v/1=007/161, *y.-ġay silär* 131r/7=007/204, *y.-ġaylar olarnı* 146v/2=009/071, *y.-ġıl* 37v/9=002/286, 39v/3=003/016, 125v/8=007/151, 126r/8=007/155, 207v/8=017/024, *y.-ġıl atam anamnı* 191v/3=014/041, *y.-ġıl yazuḳlarımıznı* 52r/2=003/147, *y.-sun* 41r/6=003/031, *y.-sa sän* 95r/4=005/118, *y.-sa* 166v/7=011/043, 172v/9=011/119, *taŋrı y.-sa* 74v/7=004/137, 78r/1=004/168, *y.-sa mäniŋ i̱dim* 177v/8=012/053, *y.-sa yaŋluḳlarımıznı* 231v/6=020/073, *y.-sa yazuḳlarıŋızdın* 188v/6=014/010, *y.-ġlı* 1v/2=001/003, 17r/4=002/143, 128r/3=007/167, 183r/2=013, 183r/2=013, 194r/6=015/049, 204r/9=016/110, 232r/8=020/082, *y.-ġan* 1v/1=001, 5v/6=002/037, 20r/5=002/173, 21r/9=002/182, 23r/2=002/192, 24r/4=002/199, 26v/2=002/218, 27v/4=002/226, 41r/6=003/031, 46v/8=003/089, 50v/2=003/129, 53r/6=003/155, 60r/5=004/016, 61r/6=004/023, 66r/6=004/064, 70r/3=004/096, 70v/3=004/100, 71v/2=004/106, 71v/8=004/110, 73v/9=004/129, 76r/7=004/152, 80r/4=005/003, 84v/3=005/034, 84v/9=005/039, 89v/6=005/074, 92r/2=005/098, 92r/7=005/101, 100r/5=006/054 110r/3=006/145, 112v/3=006/165, 112v/4=007, 137v/7=008/069,

137v/8=008/070, 139r/5=009/005, 141v/1=009/027, 148v/3=009/091, 149r/9=009/099, 149v/7=009/102, 150r/1=009/104, 151v/1=009/117, 151v/4=009/119, 152v/6=009/128, 166v/4=011/041, 170v/7=011/090, 177v/9=012/053, 181v/3=012/098, 18v/9=002/160, 19r/4=002/163, 191r/5=014/036, 196r/7=016/007, 197r/2=016/018, 204v/8=016/115, 205r/5=016/119*yazuḳ y.-ġan* 61v/8=004/025, *y.-ġanda* 125v/9=007/151, *y.-ġanda* 125v/9=007/151, *y.-ġanlarda* 181r/6=012/092, *y.-daçı* 2v/1=002, 79r/7=005, 228v/2=020, *ıdu y.-dı* 223r/2=019, *icābät ḳılu y.-dı* 223r/2=019, *rūzī berü y.-dı* 183r/2=013, *tärä y.-dı* 195v/9=016, *y.-ġay ärdi* 137v/8=008/070, *ärür y.-ġlı* 211r/4=017/066, *y.-ġlı turur* 126r/3=007/153, *turur y.-ġlılarda* 178v/4=012/064, *turur y.-ġan* 162v/6=010/107, *y.-ġan turur* 199r/7=016/047, yarlıḳaġanraḳ "bağışlaması sınırsız" *y.-ġanda y.-ġanraḳ* 125v/9=007/151, *y.-ġanraḳı* 181r/6=012/092, *y.-aġanda y.-ġanraḳı* 125v/9=007/151, *turur y.-ġlılarda y.-ġanraḳı* 178v/4=012/064, *y.-mas* 64v/2=004/048, 147v/1=009/080, *y.-masa sän* 114r/7=007/023, 167r/5=011/047, *y.-masa* 125v/3=007/149, *y.-maḳ* 18a/3=002/157, 21r/2=002/178, 51r/2=003/136, 53v/1=003/157, 117v/3=007/052, 131v/8=008/004, 145r/6=009/061, 163v/8=011/009, 164v/2=011/017, 171r/5=011/094, 182v/9=012/111, 200r/9=016/064, 202v/5=016/089, 206v/3=017/008, 212r/6=017/082, 212v/3=017/087, 221r/3=018/082, 222r/2=018/098, 224r/4=019/021, *köni yol y.-maḳ* 111v/3=006/157, 126r/4=007/154, *y.-maḳ artuḳluḳ* 35r/1=002/268, *y.-maḳ birlä* 20r/9=002/175, 117r/6=007/049, 119r/9=007/072, 140v//6=009/021, 168r/3=011/058, 168v/7=011/066, *y.-maḳ bolġay* 111r/8=006/154, *y.-maḳ ärür* 70r/3=004/096, *y.-maḳ idisi* 108r/8=006/133, 110r/7=006/147, 219v/1=018/058, *y.-maḳ idisi turur* 183v/7=013/006, *y.-maḳ müʿminlärḳa* 158v/4=010/057, *y.-maḳ ol bodunḳa* 131v/6=007/203, *y.-maḳ tapa* 50v/6=003/133, *y.-maḳ uluġ yal* 164r/2=011/011, *yaru y.-maḳ* 215r/3=018/010, *y.-maḳnı* 96r/9=006/012, 100r/4=006/054, *idiŋ y.-maḳnı* 223r/3=019/002, *y.-maḳdın* 207v/8=017/024, *anıŋ y.-maḳı* 68r/6=004/083, 72r/2=004/113, *taŋrı y.-maḳı birlä* 12v/9=002/105, *taŋrınıŋ y.-maḳı* 169r/7=011/073, *y.-maḳı birlä* 158v/5=010/058, *y.-maḳı içindä* 78v/9=004/175, *tiläsä y.-maḳım* 126v/1=007/156, *y.-maḳıŋ* 37v/5=002/285, *y.-maḳıŋ birlä* 161r/1=010/086, *y.-maḳıŋ içiŋä* 125v/8=007/151, *anıŋ y.-maḳındın* 215v/1=018/016, *idisniŋ y.-maḳındın* 194v/2=015/056, *anıŋ y.-maḳını* 210r/7=017/057, *umarlar taŋrınıŋ y.-maḳını* 26v/1=002/218, *biziŋ y.-maḳımıznı* 225v/9=019/050, *tägrürmiz y.-maḳımıznı* 178r/3=012/056, *öz y.-maḳımızdın* 226r/4=019/053, *idimnüŋ y.-maḳınıŋ ḫazīnäläriŋä* 213v/5=017/100, *y.-maḳḳa bälgülärni* 27r/2=002/221, yarlıḳamaḳ ber- "affetmek, bağışlamak" *ber- y.-maḳ* 168v/3=011/063, 219v/9=018/065, yarlıḳamaḳ tilä- "affedilmeyi istemek" *tilä- y.-maḳ* 208r/3=017/028, yarlıḳayu ḳol- "affedilmek" *y.-yu ḳol-* 66r/5=004/064, 66r/5=004/064, 71v/1=004/106, 175v/3=012/029, yazuḳlarnı yarlıḳa- "günahlarını bağışlamak" *y.-yur yazuḳlarnı* 51r/1=003/135

yarlıḳal- "bağışlanmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *y.-ur* 134v/7=008/038

yarlıḳamaḳlıḳ "rahmet" (KB-, DLT-, ED-, WF-). yarlıḳamaḳlıḳ ber- "rahmet vermek" *berdi y.* 165v/1=011/028

yarlıḳan- "bağışlanmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-ġay silär* 111r/9=006/155, 118v/5=007/063

yarlıkat- "bağışlatmak, yarlıgatmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). yarlıkatu kol- "mağfiret istemek" *y.-u kol-* 71v/8=004/110, 147r/9=009/080,147r/9=009/080, 147v/1=009/080, 151r/1=009/113, 163r/4=011/003, 167v/3=011/052, 181v/2=012/097, yarlıkatu tilä- "af istemek" *y.-u tilä-* 24r/4=002/199, 39v/4=003/017, 50v/9=003/135, 53v/4=003/159, 89v/5=005/074, 134r/7=008/033, 151r/3=009/114, 181v/3=012/098, 168r/8=011/061, 170v/7=011/090, 219r/4=018/055, 225v/5=019/047

yarmak "para" (KB 6470, DLT-I 20, ED yarmak). *y.* 62v/9=004/035, *mänim y.+ım* 170v/5=011/089, *sanlıġ y.+lar* 174v/6=012/020, *y.+ları* 65v/6=004/060

yaru "taraf" (KB-, DLT-III 24, ED 955b yaru). *y.* 12r/7=002/101, 66v/1=004/067, 67r/4=004/075, 67r/5=004/075, 212r/5=017/080, 215r/3=018/010, *sol y.+ka* 215v/6=018/018, *oŋ y.+dın* 215v/2=018/017, 215v/5=018/018, *özüm y.+dın* 154v/2=010/015, *yazınıŋ bir y.+sında* 211r/6=017/068

yaru- "aydınlanmak" (KB 141, DLT-III 89, ED 956b yaru-). köz yaru- "göz aydınlığı olmak" *y.-ġıl közün* 224r/9=019/026, közi yaru- "(gönlü) gözü mutluluk dolmak" *y.-sa anıŋ közi* 229v/9=020/040

yarut- "aydınlatmak" (KB 129, DLT-III 52, ED 960a yarut-). *y.-sa* 3v/8=002/020, *y.-tı ärsä* 3v/3=002/017, *kıl- künni y.-ġan* 153v/1=010/005

yaruk "aydınlık, parlak, ışık" (KB-, DLT-I 46, ED 962b 2 yaruk). *bitilmiş y. bitig* 56r/4=003/184, yaruk yol "şeriat" *y. yol yoruk* 86v/1=005/048

yarukluk "aydınlık" (KB-, DLT-II 316, ED 964b yarukluk). *y.* 78v/8=004/174, 85v/5=005/044, 86r/5=005/046, *aynı y. kıldı* 153v/1=010/005, *bäräbär bolur mu karaŋkuluk y.* 184v/7=013/016, *käldi y. bitig bälgülüg* 82r/7=005/015, *y. köni yol* 103v/6=006/091, *y. tapa* 32v/9=002/257, *çıkarurlar y.+dın* 33r/1=002/257, *çıkar karaŋkuluklardın y.+ka* 187v/6=014/001, *çıkarur karaŋkulukdın y.+ka* 82r/9=005/016, *çıkarġıl y.+ka* 188r/4=014/005, *ol y.+ka* 126v/8=007/157, *söndürmäk taŋrı y.+ını* 142r/2=009/032, *eläti ketärdi y.+larnı* 3v/4=002/017, yarukluk kıl- "aydınlatmak, ışık vermek" *kıl- y.* 107r/4=006/122, yaruklukni kıl- "ışığı yaratmak" *kıl- y.+nı* 95v/3=006/001, yaruklukunı tükäl kıl- "nurunu tamamlamak" *tükäl kıl- y.+unı* 142r/2=009/032

yas "zarar, ziyan" (KB C7, DLT-III 159, ED 973b yas). *y. idilärindä* 70r/1=004/095, *ziyān kor y. birlä* 121v/9=007/094, *kor y.+lar* 25v/6=002/214, kor yas kıl- "zarara uğramak" *kor y. kıl-* 72v/7=004/119, *y. kor kıl-* 72v/7=004/119, yas kıl- "zarar vermek" *y. kıl-* 232v/8=020/089

yasmuk "mercimek" (KB- DLT-, ED 975a yasımuk (yasmuk?)). *y.+ıdın* 7v/7=002/061

yaş 1. "göz yaşı" (KB 80, DLT-I 316, ED 975b ya:ş (?ñ). *közlär kışar y.+dın* 148v/5=009/092, *közlärini kılur y.+dın* 90v/4=005/083, 2. "ömür, çağ" *orta y.+da* 42v/5=003/046, *uzun y. içindä* 154v/4=010/016, yaş beril- "ömür istemek" *y. beril-* 11v/8=002/096, 11v/8=002/096, 3. "taze" *täzä y. ätni* 196v/7=016/014, *y. ḫurmā* 224r/9=019/025,

yaş- "gizlenmek, saklanmak" (KB 1427, DLT-III 89, ED 976b yaş-). *y.-a kizlänür boḏunındın* 199v/9=016/059

yaşıl 1. "yeşil" (KB 22, DLT-III 19, ED 978a yaşıl) *y. kök* 177r/3=012/043, 177r/8=012/046, *kädärlär kädimlär y.* 217r/6=018/031, 2. "taze bitki" kök yaşıl çıḳar- "taze bitkiler bitirmek" *çıḳar- kök y.* 104v/8=006/099

yaşın "şimşek" (KB 86, DLT-I 236, ED yaşın 979a). *y.* 3v/7=002/020, yaşın ḳıl- "yıldırım göndermek" *y. ḳıl-* 3v/6=002/019, yaşınnı körgit- "şimşeği göstermek" *körgit- y.+nı* 184r/7=013/012

yaşın- "gizlenmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-salar* 163r/8=011/005

yaşru "gizli, gizlice" (KB-, DLT-III 31, ED 979a yaşru (yaşuru)). *y.* 29v/2=002/235, 101r/1=006/063, 190v/6=014/031, *çuwşayu y. sözläyü* 180r/3=012/080, *y. açuḳluġ itärlär* 185v/2=013/022, *y. sözlägäylär* 233v/3=020/103, yaşru tut- "gizli tutmak" *y. tut-* 174v/5=012/019, 231r/2=020/062

yaşrut- "gizlemek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-(t)ı* 179v/8=012/077

yaş(u)r- "gizlemek" (KB-, DLT-III 68, ED 979b yaşur-) *y.-urlar* 71v/3=004/108, 163r/9=011/005, *y.-urlar ärdi* 97v/6=006/028, *y.-ur silär* 197r/3=016/019, *y.-sa sözni* 184r/3=013/010, *y.-sa silär* 35r/5=002/271, *y.-<sa> silär* 76r/1=004/149, *y.-maslar* 71v/4=004/108

yat "yabancı" (KB 491, DLT-I 433, ED 882b ya:t (-d)). *y. koŋşıḳa* 63r/4=004/036

yat- "yatmak" (KB 17, DLT-I 233, ED 884a yat-). *yanın y.-urda azu olturarda* 154r/3=010/012, yatġan yär "yatacak yer" *y.-ġan yärläriŋä* 53r/2=003/154

yata- "yabancı görmek, haset etmek, kıskanmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-) *y.-rlar mu kişilärni* 65r/1=004/054

yatġu "ikamet etme, yatma" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *anlarnıŋ y. yärläri* 70r/6=004/097, *y. yärlär içindä* 62v/7=004/034

yava "boş, kuru" (KB C79, DLT-, ED 872a 2 yava). yava bol- "boşa gitmek" *y. bol-* 222r/9=018/104

yavaş "yumuşak huylu, iffetli, mülayim" (KB 2299, DLT-III 10, ED 880a yavaş (yava:ş)). *arıġlar y.+lar* 80v/1=005/005

yavaşlıḳ "iffetlilik, iffet sahibi olma" (KB-, DLT-, ED-,). yavaşlıḳ ḳıl- "iffetli olmak" *y. ḳıl-* 58v/2=004/006

yawu- "yaklaşmak" (KB 1631, DLT-III 89, ED 898b yağu-). *y.-mış bolġay* 129v/6=007/185, *y.-maġan* 41v/3=003/039, *y.-maŋlar çalpaḳ işlärkä* 110v/8=006/151, *y.-maŋlar atasızlar tawarıŋa* 111r/1=006/152, *y.-maŋlar bu yıġaçḳa* 113v/8=007/019, *y.-maŋlar namāzḳa silär äsrük ärkän* 63v/6=004/043, *y.-maŋlar maŋa* 178r/8=012/060, *arıġsızlar y.-masunlar aġırlıġ mäzgītkä* 141v/2=009/028, *y.-maḳ yoḳ* 233r/7=020/097

yawuḳ "yakın, eş dost" (KB-, DLT-I 433, ED 901a yağuk). *taŋ atmaḳı yawuḳ* 169r/1=011/081, *yaḳ y.+lar* 62v/2=004/033, 74r/9=004/135, *y.+lar idisiŋä* 135r/2=008/041, *y.+lar ḥaḳḳı küdäziŋlär* 58r/1=004/001, *y.+larḳa* 25v/8=002/215, *yaḳ y.+larḳa* 21r/6=002/180, *ḳorḳar yaḳ y.+lardın* 223r/6=019/005, *ol y.+ları idiläri* 138v/1=008/075, *bolsa atalarıŋızlar oġlanlarıŋız ḳarındaşlarıŋız cüftläriŋiz yaḳ y.+larıŋız* 141r/2=009/024, *y. turur* 25v/7=002/214,118r/3=007/056, yawuḳ käl-

"yaklaşmak" *y. käl-* 208r/8=017/032, yawuķ ķılın- "yaklaştırılmak" *y. ķıl-* 42v/5=003/045, yawuķraķ "daha yakın" *ḫalķlarınıŋ y.+raķ* 44v/6=003/068

yawuķluķ "yakınlık; akrabalık" (KB 6468, DLT-, ED 901b yağukluk). *y.* 149r/8=009/099, 149r/9=009/099, 220v/9=018/081, *bolsalar y. idiläri* 151r/2=009/113, *y. birlä* 22v/3=002/188, *y. idisi* 111r/3=006/152, 63r/3=004/036, 93v/1=005/106, *y. idisiŋä* 63r/3=004/036, *y. idiläri* 58v/7=004/008, *y. idiläriŋä* 208r/1=017/026, yawuķluķ adaşıŋa ber- "yakın akrabaya vermek" *bermäk y. adaşıŋa* 202v/7=016/090

yawuz "kötü, fena" (KB B49, DLT-I 84, ED 881a yavuz). *y.* 11v/3=002/093, 24v/7=002/206, 39r/2=003/012, 52r/8=003/151, 54r/1=003/162, 56v/2=003/187, 57r/9=003/197, 70r/6=004/097, 72r/9=004/115, 88r/5=005/062, 88r/7=005/063, 88v/6=005/066, 90r/5=005/079, 98r/3=006/031, 108v/6=006/136, 11r/3=002/090, 116v/3=007/043, 128r/5=007/169, 133r/9=008/016, 139v/3=009/009, 190v/4=014/029, 197r/=016/025, 197v/7=016/029, 200r/1=016/059, 217r/3=018/029, 218v/6=018/050, *ärür y. yol* 208r/9=017/032, *äwrär esizlikni y. işni* 175r/5=012/024, *färmänlar y. ķın* 128r/2=007/167, *y. ʿayallar* 226v/1=019/059, *y. içgü turur* 217r/3=018/029, *y. iş+* 35r/1=002/268, 114v/7=007/028, 115r/7=007/033, 120r/5=007/080, 175r/7=012/025, 208r/9=017/032, *y. käl-* 169v/2=011/077, 206v/2=017/007, *y. ķın* 188r/8=014/006, *y. kişi* 224v/3=019/028, *y. mäşäl* 200r/2=016/060, *y. täzginç* 149r/7=009/098, *y. yadım* 185r/6=013/018, *y. yaŋğu yär* 146v/7=009/073, *y. yanış turur* 15r/6=002/126, *y. yol* 60v/9=004/022, *yığar y. işdin* 202v/7=016/090, *y.+nı* 19v/6=002/169, *nemä y.* 125v/5=007/150, 171v/1=011/098, 171v/2=011/099, *nemä y. aşundırdı* 90r/6=005/080, *y. turur* 12v/5=002/102, 55v/4=003/180, *bäzäldi işiläriniŋ y.+ı* 142v/6=009/037, *işiläriniŋ y.+ı* 142v/6=009/037, *turur saräy y.+ı* 185v/7=013/025, *turur saķış y.+ı* 185r/6=013/018, *ķınnıŋ y.+ını* 124v/3=007/141, *ķorķarlar saķış y.+ındın* 185r/9=013/021, *y.+lar* 56v/9=003/192, *y.+larnı* 44r/7=003/063, yavuzraķ "daha kötü" *y.* 26r/3=002/216, 87v/9=005/060, 88r/2=005/060, *y.+raķı* 136v/2=008/055, *y.+raķlarımız* 165r/8=011/027, yawuz bağışlayu ķol- "kötülükleri affetmek" *y. bağışlayu ķol-* 68r/9=004/085, yawuz işni ķıl- "kötülük yapmak" *ķıl- y. işni* 114v/6=007/028, yawuz ķıl- "kötülük etmek" *y. ķıl-* 206v/1=017/007, yawuz ķoldaş bol- "şeytana arkadaş olmak" *y. bol- ķoldaş* 63r/9=004/038

yawuzluķ "kötülük, fenalık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *bir y.* 177v/5=012/051, *sıķamadı y.* 55r/2=003/174, *y.+dın* 199v/9=016/059, *anıŋ esizlik y.+ı* 208v/8=017/038, *y.+larıŋızdın* 35r/6=002/271, yawuzluķdın ķıl- "kötülük işlemek" *ķıl- y.+dın* 41r/3=003/030, yawuzluķ täg- "kötülük dokunmak" *täg- y.* 49v/8=003/120, 212r/8=017/083, yawuzluķdın yığ- "kötülükten menetmek" *yığ- y.+dın* 127v/8=007/165

yay- (KB-, DLT-III 246 ED 980b yay-). zār yay- "şikâyetlenmek" *zār y.-u* 180v/5=012/086

yayıl- "çalkalanmak, sallanmak, sarsılmak" (KB-, DLT-I 412, ED 981b yayıl-). *ağtarılmasun y.-masun* 196v/9=016/015

1 yaz- "yanlış yapmak, karşı gelmek, inkâr etnek" (KB C4 DLT-I 92, ED 983b 2 yaz- (yaz-). *y.-dıŋız* 52v/1=003/152, *y.-dılar* 49r/2=003/112, *y.-dılar yalavaçlarıŋa* 168r/4=011/059, *y.-sa män aŋar* 168v/3=011/063, *y.-sa män idimkä* 154v/3=010/015, *y.-mağay* 220r/3=018/069;

2. yaz- "yaklaşma bildiren tasvirî fiil" *ämitä y.-dı* 151r/9=009/117, *ḳapa y.-ar* 3v/7=002/020, *siŋrümäyü y.-ar* 189r/9=014/017, *tüşä y.-ar tağlar* 228r/3=019/090, *öldürü y.-dılar* 125v/7=007/150, *yarılu y.-ar yärlär* 228r/3=019/090, *ämitä y.-ġay ärdiŋ* 211v/6=017/074, *ḳoparu y.-dılar ärsä* 211v/8=017/076, *uḳa y.-maslar sözni* 67v/5=004/078, 221/5=018/093

yazı "ova, boş ve açık yer" (KB 21, DLT-I 94, ED 984b yazı). *y. täŋiz ḳaranḳuluḳları* 104v/4=006/097, *y. awı* 92r/7=005/096, *y. içindä* 211v/1=017/070, *y. içindäkini* 100v/2=006/059, *y. ḳaranḳuluḳlarındın* 101r/1=006/063, *y. yär* 233v/5=020/106, *y. yaban içindä* 155r/6=010/022, *y.+nıŋ bir yarusında* 211r/6=017/068, *y.+ḳa* 211r/5=017/067, *y.+dın* 181v/08=012/100

yazuḳ "günah, suç" (KB 324, DLT-I 16, ED 958b yazuk). *y.* 18v/5=002/158, 20r/4=002/173, 21r/8=002/182, 21r/8=002/182, 23v/9=002/198, 24v/1=002/203, 24v/2=002/203, 26v/3=002/219, 28r/3=002/229, 28r/6=002/230, 29r/5=002/233, 29r/8=002/234, 29r/9=002/235, 37r/3=002/282, 55r/9=003/178, 61v/1=004/024, 68r/8=004/085, 68r/9=004/085, 70v/3=004/101, 71r/1=004/102, 72r/1=004/112, 86r/2=005/045, 93v/2=005/107, 106v/9=006/120, 99v/7=006/051, 127v/7=007/164, *ärür y. uluġ* 58r/3=004/002, *y. artuḳluḳını tilämäk* 115r/8=007/033, *bälgülüg y.* 64v/6=004/050, *y. bälgülüg* 60v/7=004/020, *y. birlä* 10r/8=002/085, 22v/3=002/188, 24v/7=002/206, *y. bulmaz* 207r/4=017/015, *y. içindä* 88r/5=005/062, *y. yarlıḳaġan* 61v/8=004/025, *y. üzä* 79v/5=005/002, *y.+nı* 72r/1=004/112, 88r/6=005/063, *ḳazġanurlar y.+nı* 106v/9=006/120, *uluġ y.+nı* 64v/4=004/048, *y.+ḳa* 80r/4=005/003, *y.+dın bīzār ḳılmaz özümni* 177v/8=012/053, *säwär y.+dın yıġanlarnı* 27r/6=002/222, *y.+umnı örtmäsä* 167r/5=011/047, *mäniŋ y.+umnı* 83v/8=005/029, *y.+ı* 9v/9=002/081, *adnaġu y.+ı birlä* 207r/4=017/015, *anıŋ y.+ı* 21r/7=002/181, *ekkiniŋ y.+ı* 26v/3=002/219, *y.+ı birlä* 112r/8=006/164, *y.+ın* 29r/4=002/233, *işniŋ y.+ını* 92r/5=005/095, *ibrāhīm yalavaç y.+ıŋa* 151r/4=009/114, *y.+ındın* 169r/9=011/075, *ḳazġansa y.+unı* 71v/8=004/111, *kötrür y.+uŋnı* 233v/2=020/100, *säniŋ y.+uŋnı* 83v/8=005/029, *yarlıḳayu ḳolġıl y.+uŋnı* 175v/3=012/029, *örtgil biziŋ y.+ımıznı* 126r/8=007/155, *y.+umıznı* 127r/9=007/161, *y.+larnı* 51r/1=003/135, 62v/6=004/034, *ḳullarnıŋ y.+larnı* 207r/7=017/017, *yarlıḳayur y.+larnı* 51r/1=003/135, *uluġ y.+lardın* 62r/7=004/031, *mäniŋ y.+larum* 166r/4=011/035, *y.+ları birlä* 86v/6=005/049, 96r/2=006/006, 121v/9=007/100, 136r/7=008/052, 136v/1=008/054, 149v/6=009/102, *taŋrı y.+ları birlä* 39r/1=003/011, *kötürsünlär y.+larını* 197r/8=016/025, *tanıġlı y.+larını* 34r/8=002/264, *kötürürlär y.+larını* 98r/3=006/031, *āşilärnin y.+ların örtär* 112v/4=007, *y.+ların örtgän* 207v/9=017/025, *anlarnıŋ y.+larındın* 197r/=016/025, *y.+larımıznı* 39v/3=003/016, 181v/2=012/097, *tökä bärgil y.+larımıznı* 57r/1=003/193, *örtgil y.+larımıznı* 57r/1=003/193, 57r/1=003/193, *tökä bärgil y.+larımıznı* 57r/1=003/193, *yarlıḳaġıl y.+larımıznı* 52r/2=003/147, *y.+larıŋız birlä* 82v/5=005/018, *y.+larıŋıznı* 41r/6=003/031, *örtgäy y.+larıŋıznı* 134r/1=008/029, *yarlıḳasa y.+larıŋızdın* 188v/6=014/010, yazuḳ käçrü ḳıl- "affetmek, bağışlamak" *y. käçrü ḳıl-* 6v/2=002/048, 117v/5=007/053 yazuḳ käçrü ḳol- "aracılık etmek, bağışlamak" *y. käçrü ḳol-* 101v/4=006/070, 104r/8=006/094,117v/5=007/053, 154v/7=010/018, 228r/1=019/087, yazuḳ ört- "günahı bağışlamak" *y. ört-* 20r/5=002/173, 21r/9=002/182, 23r/2=002/192, 24r/4=002/199, 26v/2=002/218,

27v/2=002/225, 27v/4=002/226, 29v/5=002/235, 61r/6=004/023, 64r/2=004/043, 70r/3=004/096, 70r/3=004/096, 70r/8=004/099, 70v/2=004/100, 71v/2=004/106, 71v/8=004/110, 73v/9=004/129, 76r/7=004/152, 80r/4=005/003, 84v/2=005/034, 89v/6=005/074, 84v/9=005/039, 92r/2=005/098, 92r/7=005/101, 100r/5=006/054, 110r/3=006/145, 112v/3=006/165, 137v/7=008/069, 137v/8=008/070, 139r/5=009/005, 141v/1=009/027, 148v/3=009/091, 149r/9=009/099, 149v/7=009/102, 162v/6=010/107, 166v/4=011/041, 177v/9=012/053, 181v/3=012/098, 191r/5=014/036, 197r/2=016/018, 204v/8=016/115, 205r/5=016/119, 209r/7=017/044, 219r/9=018/058, *y. örtügli+* 194r/6=015/049, 204r/9=016/110, 126r/9=007/155, yazuḳ ḳıl- "mağfiret etmek" *y. ḳıl-* 37r/8=002/283, 107v/1=006/124, 166r/4=011/035, 197r/=016/025, *y. ḳılıġlı+* 110r/8=006/147, 112r/8=006/164, 123v/8=007/133, 182v/7=012/110, 167v/4=011/052, 207r/4=017/015

yazuḳsın- "isyan etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-dılar* 8r/2=002/061

yazuḳluġ "günahkâr, suçlu" bkz. yazuḳluḳ (KB 324, DLT-III 50, ED 986a yazukluğ). *y. bodunlar* 154r/7=010/013, 160r/8=010/075, *y. bodunlarḳa* 194v/2=015/058, *y. idisiŋä* 231v/8=020/074, *amarı y.* 108r/2=006/129, *y.+ını* 71v/3=004/107, *y.+lar* 158r/4=010/050, 192v/9=015/012, *y. y.+lar* 132r/5=008/008, 160v/5=010/082, *y.+lar otnı* 219r/1=018/053, *y.+lar soŋı* 120r/9=007/084, *y.+larnıŋ yolı* 100r/5=006/055, *ʿafv ḳılmaz y.+larnı* 154v/6=010/017, *körgäy y.+larnı* 192r/4=014/049, 218v/2=018/049, *anıŋ y.+ları* 107r/7=006/123, *sürgäy y.+larnı* 228r/1=019/086, *tergäy y.+larnı* 233a/3=020/102, *y.+larḳa* 116r/8=007/040, *y.+lardın* 93v/1=005/106, *bolmas* 112r/8=006/164, *ärürlär y.* 145v/6=009/066, *y.+lar ärmädi* 172v/7=011/117

yazuḳluḳ "(metinde) pek günahkâr" bkz. yazuḳluġ. *tegmä kāfir yalġanını y.+nı* 36r/1=002/276

yazuḳsuz "günahsız, suçsuz" (KB-, DLT-III 16, ED 986a yazuksuz) *arıġ y. kältürdüŋ* 220r/9=018/074, *y.+ḳa kätürdi* 72r/1=004/112

ye- "yemek" (KB 164, DLT-I 55, ED 869b ye-). *y.-yür anlarnı yeti aruḳ* 177r/3=012/043, *y.-yür kişilär* 155v/4=010/024, *y.-yür ḳuş* 176r/7=012/036, *y.-yür siz* 43r/3=003/049, *y.-yür silär* 196r/5=016/005, *y.-yürlär* 177r/9=012/048, *y.-yürlär ḥaḳsızın* 142r/5=009/034, *y.-yürlär ribānı* 35v/5=002/275, *y.-yürlär atasız anasızlar tawarını* 59r/1=004/010, *y.-yürlär ḳarınları içindä* 59r/1=004/010, *y.-yürlär anı yeti aruḳ udlar* 177r/7=012/046, *y.-di anı böri* 174v/1=012/017, *y.-dilär* 234v/1=020/121, 91v/6=005/093, *y.-gäy ḳuş anıŋ başındın* 176v/8=012/041, *y.-gäylär kim* 177r/9=012/047, *y.-gil ḫurmā* 224r/9=019/026, *y.-ŋiz arıġlardın* 20r/2=002/172, *y.-ŋlär* 5v/2=002/035, 6v/5=006/118, 7r/8=002/058, 7v/4=002/060, 9v/5=002/168, 58r/7=004/004, 80r/7=005/004, 91r/2=005/088, 109r/9=006/141, 109v/2=006/142, 113v/7=007/019,115r/4=007/031, 127r/9=007/161, 137v/7=008/069, 200v/6=016/069, 22r/6=002/187, 230v/4=020/055, 232r/6=020/081, *y.-ŋlär arıġlardın* 7r/6=002/057, 127r/7=007/160, *y.-ŋlär hälāl arıġ* 204v/5=016/114, *y.-sün* 119v/4=007/073, 168v/4=011/064, *y.-sün* 58v/3=004/006, 174r/4=012/012, *y.-sünlär* 192v/2=015/003, *y.-sä* 79v/8=005/003, 110r/1=006/145, *y.-sä anı ot* 56r/1=003/183, *y.-sä miz* 94v/1=005/113, *y.-sä anı böri* 174r/6=012/014, *y.-sä silär* 60v/2=004/019, 196v/7=016/014, *y.-gli üzä* 110r/1=006/145, *y.-glilär ḥarāmnı* 85r/9=005/042, *y.-gü*

7v/6=002/061, *y.-mädip yıġıp tuttılar* 80r/7=005/004, *y.-yür ärdilär aşnı* 89v/7=005/075, *y.-gäylär ärdi* 88v/5=005/066, *y.-mägäylär* 177r/9=012/047, *y.-mäŋ ribānı* 50v/3=003/130, *y.-mäŋlär* 107r/1=006/121, 58v/1=004/006, *y.-mäŋlär mällarıŋızni* 22v/1=002/188, *y.-mäŋlär olarnıŋ tawarlarını* 58r/2=004/002, *y.-mäŋlär tawarlarıŋızni* 62r/3=004/029, *y.-mäs* 106v/6=006/119, 107r/7=006/123, 109r/1=006/138, *y.-mäslär* 20r/6=002/174, *y.-mäk üçün* 22v/2=002/188, *ḳorḳar y.-mäkindä anı böri* 174r/5=012/013, *y.-mäkläri birlä* 77r/5=004/161, *y.-mäkläri ḥarām* 88r/5=005/062, *y.-mäklärindin ḥarāmnı* 88r/6=005/063

yä'cüc (A. ye'cüc) "Kaynaklarda Mecuc ile birlikte geçer. Bunlar kıyamete yakın ortaya çıkacağı belirtilen iki kavimdir" (KB-, AT-, R-). *y.* 221/6=018/094

yeg "daha iyi, üstün, mükemmel" (KB-, DLT-I 59, ED 909a yeg). *y. bilig* 117v/3=007/052, yegräk "en iyi, en üstün, mükemmel" *y.+räk* 12v/6=002/103, 13r/2=002/106, 21v/4=002/184, 21v/4=002/184, 26v/6=002/220, 34r/2=002/263, 35r/6=002/271, 65v/4=004/059, 73v/5=004/128, 78r/3=004/170, 78r/8=004/171, 98r/4=006/032, 120v/4=007/085, 131v/5=007/203, 133r/4=008/019, 150r/9=009/109, 176v/4=012/039, 197v/9=016/030, 208v/4=017/035, 217v/4=018/036, 217v/8=018/040, 221/7=018/095, 227r/7=019/073, 227v/3=019/076, 231v/7=020/073, 235r/5=020/131, *y.+räk turur män* 113r/8=007/012, *y.+räk turur* 7r/2=002/054, 7v/9=002/061, 26r/2=002/216, 26v/8=002/221, 27r/1=002/221, 55v/4=003/180, 61v/8=004/025, 114v/2=007/026, 128r/8=007/169, 143r/7=009/041, 145r/5=009/061, 158v/5=010/058, 169r/7=011/086, 178r/4=012/057, 178v/4=012/064, 182v/5=012/109, 203r/8=016/095, 205v/5=016/126, 218r/4=018/044, 218r/7=018/046, 227v/3=019/076, 57v/2=003/198, 218r/8=018/046, yegräk bol- "üstün olmak" *y.+räk bol-* 64r/7=004/046, 147r/1=009/074, *y.+räki saḳnuḳluḳ turur* 23v/8=002/197, *y.+räki turur* 120v/8=007/087*y.+räki män* 178r/7=012/059, *y.+räki sän* 94v/4=005/114, 121r/5=007/089, 126r/9=007/155, *y.+räki ol* 134r/3=008/030, 162v/9=010/109, 180r/6=012/080, *y.+räkin* 220v/9=018/081, yegräkräk "daha iyi, daha üstün, daha mükemmel" *y.+räk+räk* 66v/1=004/066, 120v/4=007/085, *y.+räk+räk turur* 67v/2=004/077, 138v/7=009/003, *y.+räk+räk+i ol* 100r/9=006/057

yegiḏ- "beslemek, doyurmak, terbiye etmek" (KB-, DLT-I 213, ED 103b igiḏ-). *türlüg türlüg birlä y.-ti* 173r/7=012

yegidmä "besleme, cariye" (KB-, DLT-, ED-, WF 316). ögäy yegidmä ḳız "cariye" *ögäy y. ḳızlarıŋız* 61r/3=004/023

yeglä- "takdir etmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-r miz* 194v/3=015/060

yegän "nesil, soy, torun" (KB-, DLT-, ED 912b yegen). *y.+lär* 16v/2=002/140, *y.+lärkä* 16r/4=002/136

yegänçük "torun, nesil, soy" (KB-, DLT-, ED-, WF-). oğlan yegänçüklär ḳıl- "oğullar ve torunlar yaratmak" *ḳıl- oğlan y.+lär* 201r/4=016/072

yegid- "beslemek, doyurmak, terbiye etmek" *y.-täçi miz* 94v/3=005/114

yegirmi "yirmi (20)" (KB-, DLT-III 48, ED 915b yegirmi). *y. säriniglilär* 137r/8=008/065

yegirmi üç "yirmi üç (23)" *mā'idä sūräsi mäkkädä inmiş turur yüz taḳı yegirmi üç āyät turur* 79r/6=005

yäk "şeytan" (KB 3523, DLT-I 267, ED 910a yek). *y.* 19v/6=002/168, 24v/9=002/208, 34v/9=002/268, 5v/4=002/036, 63r/9=004/038, 65v/7=004/060, 91v/1=005/091, 99r/4=006/043, 101r/8=006/068, 113v/9=007/020, 114r/6=007/022, 114v/3=007/027, 128v/9=007/175, 173v/4=012/005, 177r/1=012/042, 181v/8=012/100, 189v/8=014/022, 200r/7=016/063, 210r/2=017/053, 211r/2=017/064, 219v/7=018/063, 225v/2=019/044, 234r/9=020/120, *bäzädi y. işlärini* 135v/8=008/048, *y. idisiŋä* 208r/3=017/027, *y. işindin* 91r/9=005/090, *y.+kä* 68r/6=004/083, 72v/3=004/117, 225v/3=019/045, *tapunmağıl y.+kä* 225v/2=019/044, *y.+din* 131v/2=007/200, *taşlanmış sürülmiş y.+din* 203v/3=016/098, *tegmä sürülmiş y.+din* 193r/3=015/017, *täzginigli y.+din* 131v/3=007/201, *y.+lär* 12r/8=002/102, 12r/9=002/102, 133r/1=008/011, 210r/1=017/053, 101v/8=006/071, *y.+lär ķoldaşları ärürlär* 208r/2=017/027, *y.+lärni* 227r/2=019/068, *ıd(t)tımız y.+lärni* 227v/8=019/083, *ķıldımız y.+lärni* 114v/5=007/027, *y.+lärdin* 3r/9=002/014, *y.+lärindin* 106r/4=006/112, 106r/4=006/112, *tu(t)tılar y.+lärini dostlar* 115r/2=007/030

yel 1. "rüzgâr, esinti" (KB-, DLT-I 95, ED 916b yel). *y. tüpilig* 189v/2=014/018, *y. şıfatı* 49r/9=003/117, *sıtğan ķatıġ y. kälsä* 155r/7=010/022, *sıtğan y.+ni* 211r/8=017/069, *y.+din* 211r/8=017/069, *sawrar y.+lär* 218r/6=018/045, *ıdur y.+lärini ästürü* 118r/4=007/057, *y.+lärni* 19r/7=002/164, *ıdtımız y.+lärni* 193r/7=015/022, 2. "devlet, erk, talih" *barğay y.+iŋizlär* 135v/5=008/046

yelwiçilig "büyü, sihir" (KB-, DLT-III 33, ED 919b yelvi:). *y.* 96r/3=006/007

yälwik- "büyülenmek" (KB-, DLT-III 46, ED 920a yelpik). *y.-miş* 213v/7=017/101

yälvilän- "büyülenmek" (KB-, DLT-, ED 921b yelvile-). *y.-mişlär* 193r/2=015/015

yem "rızk, yiyecek, yemek" (KB 975, DLT-, ED 933b). *y. kädimläri* 30r/8=002/241, *y. içim ye-* 58r/8=004/005, yem içim ber- "rızklandırmak" *y. içim ber-* 58v/7=004/008

yemiş "meyva, yemiş" (KB-, DLT-I 251, ED 938b yemiş). *berdi y.* 218r/1=018/042, *berdi y.+ni* 217r/9=018/033, *bersä y.+ni* 34v/1=002/265, *anıŋ y.+i* 186v/8=013/035, 217v/1=018/034, 218r/1=018/042, *türlüg türlüg y.+i* 109r/8=006/141, *berlür y.+ini* 190r/7=014/025, *anıŋ y.+iŋä* 105r/1=006/099, *y.+indin* 104v/8=006/099, *anıŋ y.+indin* 109r/9=006/141, *y.+lär içindä* 183v/3=013/004, *y.+lärdin* 4r/3=002/022, 15r/4=002/126, 190v/8=014/032, 191r/8=014/037, *y.+lärdin bolğay* 123v/4=007/130, *tegmä türlüg y.+lärdin* 118r/5=007/057, 183r/8=013/003, 196v/3=016/011, *tegmä y.+lärdin* 34v/4=002/266, 200v/6=016/069, *y.+läri* 150v/2=009/110, *y.+lärindin* 200v/3=016/067

yemişlä- "yemiş, meyva vermek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *ķaçan y.-sä* 109r/9=006/141

yemişlän- "yemişlenmek, meyva vermek" (KB-, DLT-II 269, ED 939b yemişlen-). *ķaçan y.-sä* 105r/1=006/099

yämlük "yiyecek, Allah'ın verdiği rızık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *käldürsün sılärkä y.+ni* 216r/1=018/019, *y.+ün* 216r/1=018/019

yemrülgü "kayan, yıkılmaya meyli olan, yamuk" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y. anlardın tağlar* 192r/2=014/046

yeŋ-/yäŋ-/yän- "yenmek, alt etmek" (KB-, DLT-III 391, ED 942b yeŋ-). *y.-di üküş ögürni* 31v/5=002/249, *y.-sä* 67r/2=004/074, *y.-gäylär miŋni* 137r/9=008/065, *y.-iglilär utuğlılar* 122v/4=007/113

yäŋil- "alt edilmek, mağlup olmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-gäy siz* 39r/1=003/012

yär "yer, yeryüzü, memleket, toprak, barınak" (KB B3, DLT-I 15, ED 954a yär). *y.* 5v/5=002/036, 32r/1=002/251, 50v/6=003/133, 58r/8=004/005, 70v/3=004/101, 72r/9=004/115, 118r/6=007/058, 141r/7=009/025, 151v/2=009/118, 155v/5=010/024, 166v/8=011/044, 166v/8=011/044, 186r/6=013/031, 199r/5=016/045, *amrulğu y.* 190v/4=014/029, *başlağlı y. içindä* 154r/8=010/014, *bulğak y. içindä* 138r/6=008/073, *bulmağaylar sığunçu y.* 219v/2=018/058, *edgü y.* 153r/3=010/002, *ḫoş y.* 118r/6=007/058, *kıldımız äwni yanğu y.* 15r/1=002/125, *kälsä sığan y.* 155r/7=010/022, *ornatımız y. içindä* 95v/9=006/006, *ornat(t)ımız yūsuf yalavaçnı y. içindä* 178r/2=012/056, *sığanuķ y.* 233v/5=020/106, *sığunçu y. berdilär* 138r/2=008/072, 138r/7=008/074, *sığunğu y. berdi* 133v/5=008/026, *suw tägmädük ķaķ y.* 215r/1=018/008, *tägşürülür y.* 192r/3=014/048, *täpränigli y. içindä* 163v/1=011/006, *tu(t)tı ärsä y. täprämäki* 126r/6=007/155, *tu(t)tı y. täprämäki* 120r/2=007/078, 121r/6=007/091, *urunçaķ urğu y.* 104v/6=006/098, *yanğu y.* 54r/1=003/162, *yanış y.* 70r/6=004/097, *yawuz yanğu y.* 146v/7=009/073, *yazı y.* 233v/5=020/106, *y. altındaķı* 228v/6=020/006, *y. ḫazīnäläri üzä* 178r/1=012/055, *y. suwdın* 19r/6=002/164, *y. tınlığdın* 19r/7=002/164, *y. içindä* 3r/4=002/011, 5r/2=002/030, 5r/2=002/030, 5r/2=002/030, 5v/5=002/036, 7v/5=002/060, 19v/5=002/168, 24v/5=002/205, 37r/9=002/284, 38r/6=003/005, 48v/4=003/109, 4v/6=002/027, 50v/2=003/129, 51r/4=003/137, 70r/5=004/097, 70r/9=004/100, 74r/2=004/131, 83v/3=005/026, 84r/1=005/031, 83r/4=005/032, 83r/7=005/032, 83r/8=005/033, 88v/2=005/064, 93r/8=005/106, 96r/7=006/011, 98v/1=006/035, 98v/5=006/038, 101v/9=006/071, 106v/2=006/116, 113r/5=007/010, 114r/8=007/024, 118r/2=007/056, 119v/5=007/074, 119v/7=007/074, 120v/3=007/085, 123r/7=007/127, 123v/3=007/129, 125r/5=007/146, 128r/3=007/168, 129v/9=007/187, 133v/5=008/026, 137r/5=008/063, 137v/4=008/067, 138v/4=009/002, 147r/2=009/074, 151r/7=009/116, 155v/1=010/023, 159r/3=010/061, 160v/2=010/078, 160v/7=010/083, 162r/3=010/099, 164v/8=011/020, 169r/7=011/085, 172v/6=011/116, 174v/8=012/021, 179v/2=012/073, 182r/7=012/105, 182v/4=012/109, 183r/9=013/004, 185r/3=013/017, 185v/7=013/025, 186v/4=013/033, 188v/1=014/008, 191v/1=014/038, 193v/9=015/039, 196v/5=016/013, 196v/9=016/015, 198v/2=016/036, 206r/5=017/004, 208v/6=017/037, 213r/5=017/095, 221r/5=018/084, 221/6=018/094, 228r/5=019/093, *y. içindä turur* 41r/2=003/029, *y. içindäki* 4v/9=002/029, 14r/4=002/116, 74r/4=004/131, 82v/2=005/017, 84v/5=005/036, 92v/1=005/097, 96r/9=006/012, 158r/8=010/054, 158v/1=010/055, 159v/3=010/068, 184v/3=013/015, 185r/5=013/018, 199v/3=016/052, 228v/6=020/006, *y. otları* 155v/4=010/024, *y. taŋrınıŋ* 123r/9=007/128, *y. üstünindin* 190r/9=014/026, *y. üzä* 51r/4=003/137, *y. üzäkini* 214v/9=018/007, *bābil y.+niŋ* 12v/1=002/102, *y.+niŋ* 56v/4=003/189,126v/9=007/158, *ķaytğu y.+niŋ körklüglügi* 39r/8=003/014, *y.+niŋ başlağuçı* 112v/1=006/165, *y.+niŋ tolusı altun* 47r/2=003/091, *y.+ni* 8v/9=002/071, 19r/8=002/164, 102r/3=006/073, 102v/4=006/079, 121v/9=007/100, 218r/8=018/047, 218v/7=018/051, 230v/2=020/053, *bulsalar sığunğu y.+ni* 144v/6=009/057, *bir iklägü*

y.+ni 151v/8=009/120, *bulmağaylar yanğu y.+ni* 219r/1=018/053, *namāz ḳılğu y.+ni* 15r/1=002/125, *ḳıldı y.+ni töşäk kökni kötrüm* 4r/2=002/022, *kirgü y.+ni* 144v/6=009/057, *tart(t)ı çözdi kärdi y.+ni* 183r/7=013/003, *tirgürdi y.+ni* 19r/6=002/164, *tirgüzdi y.+ni* 200r/9=016/065, *törüt(t)i köklärni y.+ni* 196r/3=016/003, *urunçaḳ urğu y.+ni* 163v/2=011/006, *yarat(t)ı köklärni y.+ni* 95v/2=006/001, 142v/2=009/036, *yarat(t)ı y.+ni köklärni* 228v/4=020/004, *yırtmağay y.+ni* 208v/7=017/037 *y.+ni tarıt(t)ımız* 193r/4=015/019, *y.+ni yarat(t)ı* 190v/7=014/032, *ağruḳlandıŋızlar y.+kä* 142v/8=009/038, 199r/5=016/045, *bir y.+kä* 174r/1=012/009, *äḏgüräk y.+kä* 227r/8=019/073, *ol ämit(t)i y.+kä* 129r/1=007/176, *ḥālāl bolğu y.+kä* 23r/9=002/196, *iläṭ(t)i y.+kä yıraḳ* 224r/5=019/022, *kiriŋlär arıtılmış y.+kä* 83r/3=005/021, *yarlığ ıdur y.+kä* 187r/8=013/041, *y.+dä* 35v/2=002/273, 46r/7=003/083, 48v/9=003/112, 53r/7=003/156, 189r/6=014/014, 214r/2=017/104, 223v/8=019/016, 231v/1=020/069, *bu y.+dä aḏın* 192r/3=014/048, *kälgü y.+dä* 225r/4=019/037, *turğu y.+dä* 15r/1=002/125, *y.+din* 17v/7=002/149, 17v/9=002/150, 41v/7=003/037, 121v/5=007/096, 156v/1=010/031, 180r/5=012/080, 201r/6=016/073, 211v/8=017/076,213v/9=017/103, 212v/7=017/090, *çıḳardımız y.+din* 34v/7=002/267, *toḳuşğu y.+din* 223v/4=019/011, *törüt(t)i y.+din* 168r/8=011/061, *sürülgäylär y.+din* 83r/9=005/033, *taşdı y.+din suw tannur* 166v/1=011/040, *äwin y.+iŋ ḳaraŋğuluḳları içindä* 100v/3=006/059, *y.+iŋ kün tuğuşuğlarnı* 124r/4=007/137, *y.+iŋ otları* 218r/5=018/045, *anıŋ sığunğu y.+i* 54r/1=003/162, 133r/9=008/016, *anlarnıŋ ḳaytğu y.+i* 52r/8=003/151, *taŋrınıŋ y.+i* 70r/5=004/097, *taŋrı y.+i içindä* 168v/5=011/064, *ẓulm ḳılğanlarnıŋ turğu y.+i* 52r/8=003/151, *ḳorḳınçsız y.+iŋä* 139r/6=009/006, *taŋrı y.+indä* 119v/4=007/073, *y.+imizdin* 230v/7=020/057, *çıḳarğay y.+imizdin* 189r/5=014/013, *ḳaytğu y.+iŋiz* 43v/5=003/055, *örük turğu y.+iŋizlär* 108r/1=006/128, *y.+iŋizlärdin* 231r/4=020/063, *çıḳarmaḳ y.+iŋizlärdin* 122v/2=007/110, *köklär y.+lär iḏisi* 226v/8=019/065, *y.+lär içindä* 187v/8=014/002, *y.+lär* 172r/2=011/107, 172r/4=011/108, *anıŋ köklär y.+lär ärkligligi* 85r/1=005/040, 82v/3=005/017, 82v/6=005/018, 95r/7=005/120, 129v/5=007/185, 102r/7=006/075, 150b6/=009/116, *köklär y.+lär içindä* 153v/4=010/006, *köklär y.+lär iḏisi* 184v/4=013/016, 213v/8=017/102, 215r/6=018/014, *köklär y.+lär örtüglügi* 173r/5=011/123, 201v/3=016/077, 216v/4=018/026, 5r/8=002/033, *yarılu yazar y.+lär* 228r/3=019/090, *yatğu y.+lär içindä* 62v/7=004/034, *yeti ḳat köklär y.+lär* 209r/5=017/044, *y.+lär ärkligi* 13r/3=002/107, *y.+lär içindä* 154v/8=010/018, 162r/6=010/101, 32v/2=002/255, 73r/8=004/126, 95v/5=006/003,210r/4=017/055, 74r/5=004/132, 78r/4=004/170, 78v/1=004/171, 159r/8=010/066, *y.+lärniŋ* 55v/5=003/180, *y.+lärni* 7v/4=002/060, 14r/5=002/117, 56v/5=003/190, 96v/3=006/014, 105r/4=006/101, 117v/7=007/054, 182r/2=012/101, 188v/6=014/010, 189v/4=014/019, *saḳınurlar köklärni y.+lärni* 56v/7=003/191, *köklärni y.+lärni yaratmaḳ* 19r/4=002/164, *törüt(t)i köklärni y.+lärni* 153r/4=010/003, 163v/3=011/007, 213v/3=017/099, *yaratmadımız köklärni y.+lärni* 195r/8=015/085, *y.+lärdin* 32v/5=002/255, *anlarnıŋ yatğu y.+läri* 70r/6=004/09, *anlarnıŋ yanğu y.+läri* 72v/8=004/121, *bälgürdi uwut y.+läri* 234v/1=020/121, *sığunğu y.+läri* 185r/6=013/018, *y.+läri* 146v/6=009/073, 153v/6=010/008, *yanğu y.+läri* 149r/2=009/095, 213r/9=017/097, *yanış y.+läri* 57r/9=003/197, *içgü y.+lärini* 127r/6=007/160, *yatğan y.+läriŋä* 53r/2=003/154, *anıŋ*

yumşak y.+lärindä 119v/6=007/074, yär zarğunzdın "fesleğen, kokulu ot" *y. zarğunzdın* 7v/7=002/061, uyat yär "hela" *uyat y.+din* 63v/9=004/043, 80v/8=005/006,

yertil- "ayıplanmak, zemmedilmek" (KB-, DLT-II 315, ED 960b ye:r-). *y.-miş* 207r/9=017/018, *y.-miş ḳodulmış* 207v/5=017/022

yäsaᶜ (A) "Hz. Elyesa, İsrailoğullarına gelen peygamberlerden biri olup Hz. İlyas'tan sonra tebligatta bulunmuştur" (KB-, AT-, R-). *y.* 103r/6=006/086

yät- "yetmek, erişmek, kâfi gelmek, yeterli olmak" bkz. yet- (KB 9, DLT-I 192, ED 884b 2 yet-). *küçi y.-mişinçä* 116v/1=007/042, *küçläriŋiz y.-mişinçä* 136v/8=008/060, *yarağım y.-mişinçä* 170v/3=011/088, *y.-sä aŋa ölüm* 70v/1=004/100, *küçi y.-sä* 164r/5=011/013, *ṭāḳatları y.-ginçä* 147r/8=009/079, *y.-(t)i ärsä* 161r/8=010/090, *küçümüz y.-sä ärdimiz* 143r/9=009/042, *y.-mäs anı* 105r/7=006/103, *söz ärk y.-mäs* 232v/8=020/089, *yarağları y.-mäz* 21v/3=002/184, *ḳorḳmağıl y.-mäkdin* 232r/3=020/077

1 yet- "yetmek, erişmek, katılmak, kâfi gelmek" (KB 9, DLT-I 192 ED 884b 2 yet-). *yarağı y.-sä* 47v/2=003/097, *y.-mädilär* 54a/5=003/170, *yarağı y.-mäs* 89v/8=005/076, *yarağı y.-mäz* 36v/5=002/282, *yarağları y.-mäz yörimäkkä* 35v/1=002/273

2 yet- "kaybolmak" (KB 129, DLT-I 467, ED 885a yit-). *y.-är azar* 156r/9=010/030, *y.-(t)ilär* 115v/8=007/037

yeti "yedi, (7)" (KB-, DLT-III 227 ED 886a yetti: (yeddi:)). *y. aruḳ sığır* 177r/3=012/043, *y. aruḳ uḏlar* 177r/7=012/046, *y. buğday başı* 33v/8=002/261, *y. buğday başları* 177r/3=012/043, 177r/7=012/046, *y. ḳat köklär* 4v/9=002/029, *y. ḳat köklär yärlär* 209r/5=017/044, *y. ḳızlığ yıl* 177r/9=012/048, *y. kün* 23v/4=002/196, *y. sämüz inäklärni* 177r/2=012/043, *y. sämüz sığırlar içindä* 177r/7=012/046, *y. ḳapuğlar turur* 194r/3=015/044, *y. yıllar tutaşı* 177r/9=012/047, *y. säksinçläri olarnıŋ ıtları* 216r/8=018/022, yätti ekkälägü "Fatiha suresi" *y. ekkälägü* 195v/1=015/087

yetisiz "isteksiz olarak yaptırma, zorlama" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y. kältürdüŋ* 231v/7=020/073

yetiz "tam, mükemmel" (KB-, DLT-III 10, ED 894b yetiz). <*yorıḳ y. söz*> 66r/4=004/063

yetmiş/yätmiş "yetmiş (70)" (KB-, DLT-, ED 891b yetmiş). *y. ärni* 126r/5=007/155, *y. yolı* 147v/1=009/080

yätmiş altı "yetmiş altı (76)". *bu sūrätü 'l-änfāl sūräsi mäkkädä inmiş turur. yetmiş altı āyät turur* 131v/1=008

yetrül- "yedirilmek, doyrulmak" (KB-, DLT-III 107, ED 893b yetrül- (yetrül-). *y.-mäs* 96v/3=006/014

yetül- "ulaşmak, varmak" (KB 261, DLT-III 77, ED 890b yetil-). *y.-sälär tägsälär* 116r/2=007/038

yet(ü)r- "algılamak?" (KB- 216, DLT-, ED 893a 2 yetür-). *yätmäs anı közlär ol y.-ür közlärni ol* 105r/7=006/103

1 yetür- "yedirmek, doyurmak" (KB 1494, DLT-, ED 892b 1 yetür-). *y.-ür silär* 91r/5=005/089, *y.-ürlär māllarını* 33v/7=002/261, 34r/1=002/262, *y.-dilär*

34r/1=002/262, *y.-üŋlär* 32r/8=002/254, *y.-üŋlär arıġlardın* 34v/6=002/267, *y.-sä silär* 34v/8=002/267, 35r/3=002/270, 35r/9=002/272, *aş y.-mäk* 92r/4=005/095, *y.-mäk ortaraḳdın* 91r/4=005/089, *y.-mäkdin* 35r/4=002/270

2 yetür- "kaybetmek, (yoldan) sapmak" (KB 790, DLT-III 67, ED 892b yitür-/yittür-). *bütünlükün anlar kim tandılar (9) yıġdılar taŋrı yolındın çın yol y.-dilär ıraḳ yol y.-mäk.*77v/9=004/167

yıḏ "koku" (KB 70, DLT-III 48, ED 883a yı:ḏ). *män bulur män yūsuf y.+ını* 181r/8=012/094

yıḏıġ "koku" (KB 999, DLT-III 12, ED 887b- 888a yıḏığ). yıdıg suv "kokulu su, (metinde) katran" *täwäkä türtgü otdın y. suwdın* 192r/5=014/050

yıġ- "bir şeye engel olmak, alıkoymak, men etmek", bkz. yıġa- (KB 185, DLT-I 504, ED 897b yık-). *y.-ar* 120v/5=007/086, 126v/5=007/157, 163v/6=011/008, *y.-ar yāḏındın namāzdın* 91v/2=005/091, *y.-ar yawuz işdin* 202v/7=016/090, *y.-ar mu sän* 168v/1=011/062, *y.-ar miz* 170v/3=011/088, *y.-ar siz* 47v/4=003/099, 48v/5=003/110, *y.-ar silär* 93r/8=005/106, *y.-arlar* 48r/6=003/104, 49r/5=003/114, 97v/3=006/026, *y.-arlar artaḳlıḳdın* 172v/6=011/116, *y.-arlar bildükmiş işni* 145v/7=009/067, *y.-arlar taŋrı yolındın* 135v/8=008/047, 164v/6=011/019, 187v/9=014/003, *y.-arlar taplanmas işdin* 146v/1=009/071, *y.-arlar yawuzluḳdın* 127v/8=007/165, *y.-dım* 93v/5=005/110, *y.-dı* 13v/8=002/114, 79v/4=005/002, 81v/2=005/011, 113r/8=007/012, 233r/2=020/092, *y.-dılar* 77v/9=004/167, 127v/9=007/166, 202v/2=016/088, *y.-ġay dīnimiz içinä* 189r/5=014/013, *vaḳt y.-ġay ärdiŋizlär* 135r/6=008/042, *y.-(ġ)aylar bälgülärimizdin* 111v/5=006/157, *y.-ġıl* 191r/4=014/035, *y.-ıŋlar älläriŋizni* 67r/8=004/077, *y.-sun* 58v/2=004/006, *y.-sa silär* 188v/7=014/010, *y.-salar äliglärini* 69r/6=004/091, *anlarnı säwär yazuḳdın y.-ġanlarnı* 27r/6=002/222, *y.-ıp* 80r/7=005/004, *y.-ar ärdilär* 111v/5=006/157, *y.-madı* 114r/1=007/020, 144v/1=009/054, 210v/1=017/059, 213r/3=017/094, 219r/3=018/055, *y.-madı mu* 114r/5=007/022, *y.-madımız mu* 194v/9=015/070, *y.-maŋlar* 28v/5=002/232, 60v/2=004/019, *uvut y.-mas* 4v/2=002/026, *y.-mas anı* 163v/6=011/008, *taŋrı y.-maḳı* 68r/7=004/084, *taŋrınıŋ y.-maḳı* 31v/9=002/251, *y.-maḳları birlä* 77r/4=004/160

yıġa- "engel olmak, önlemek" krş. yıġ- (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-dımız mu* 75r/6=004/141

yıġaç "ağaç" (KB 67, DLT-I 14, ED 79b ıġaç (ıġa:ç)). *y.* 196v/1=016/010, *y.+ḳa* 5v/3=002/035, *y.+da* 200v/5=016/068, *y.+dın* 114r/1=007/020, *mäŋgülüg y.+ı üzä* 234r/9=020/120, *ḫurmā y.+ı* 109r/8=006/141, 190r/6=014/024, 217r/8=018/032, 224r/6=019/023, *ḫurmā y.+ınıŋ* 224r/8=019/025, *ḫurmā y.+ını* 196v/2=016/011, *ḫurmā y.+ıdın* 183v/1=013/004, *ḫurmā y.+ındın* 104v/8=006/099, *ḫurmā y.+larındın* 34v/3=002/266ü, *zäytūn y.+ı* 104v/9=006/099, 109r/8=006/141, arıġsız yıġaç "kötü ağaç, mec. (kötü söz)" *arıġsız y.* 190r/9=014/026, *yawu- bu y.+ḳa* 113v/8=007/019, ḫaṭa yıġaçı "kötü ağaç, mec.(kötü söz)" *ḫaṭa y.+ı* 190r/9=014/026, ḳarġalmış yıġaç "lanetleniş, men edilmiş ağaç" *ḳarġalmış y.+nı* 210v/4=017/060, ol yıġaçıŋızlardın yıġ- "o ağacı yasaklamak" *yıġ- ol y.+ıŋızlardın* 114r/5=007/022, yıġaçlarnı yüklüg ḳıl- "ağaçları (meyveye) aşılamak" *y.+larnı yüklüg ḳılıġlı* 193r/7=015/022, yıġaçnı tat- "ağacın meyvesinden yemek" *tat- y.+nı* 114r/3=007/022

yığıġ "uyulması zorunlu kural, haddi aşma, isyan etme" bkz. yığıḳ (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.+ları* 22r/9=002/187, 28r/4=002/229, 59v/8=004/013, *taŋrı indürmişiniŋ y.+ları* 149r/5=009/097, *turur y.+ları* 28r/8=002/230, *küdäziglilär taŋrınıŋ y.+larını* 150v/9=009/112, *taŋrı y.+larını* 28r/3=002/229, 28r/7=002/230, *taŋrınıŋ y.+larını* 28r/3=002/229, 150v/8=009/112, *anıŋ y.+larındın* 60r/1=004/014

yığıl- "engellenmek, çekinmek, kaçınmak" (KB-, 460 DLT-III 54, ED 901b yığıl-). *y.-mış* 108v/9=006/138, 207v/2=017/020, *taşra toḳılıp y.-mış* 208r/5=017/029, *yağdurdımız taşlar tupraḳdın y.-mış* 169r/2=011/082, *y.-dım* 100r/6=006/056, *y.-dı* 175v/9=012/032, 178v/2=012/063, *y.-dılar* 54a/9=003/173, 77r/5=004/161, 97v/7=006/028, 182r/4=012/102, *y.-dılar yoldın* 186v/5=013/033, *y.-ġaylar* 139v/7=009/012, *y.-ġıl* 166v/8=011/044, *y.-ıŋlar* 78r/8=004/171, *y.-sa* 35v/8=002/275, *y.-sa silär* 23r/8=002/196, 133r/4=008/019, 134v/7=008/038, *y.-salar* 23r/2=002/192, 23r/3=002/193, 134v/9=008/039, *y.-mış bolur siz* 53v/2=003/158, *taŋlap y.-mışlar* 200r/6=016/062, *y.-maslar* 131v/4=007/202, *y.-maslar ärdi* 90r/5=005/079, *y.-masa sän* 225v/4=019/046, *y.-masalar* 89v/4=005/073

yığın "topluluk, küme" (KB-, DLT-I 15, ED 904a yığın). *pārilär y.+ı* 107v/7=006/128

yığla- "ağlamak" (KB 1121, DLT-I 272, ED ığla-). *y.-rlär* 214r/7=017/109, *keçä y.-rlar* 174r/9=012/016, *y.-sunlar üküş* 147v/5=009/082, *y.-ġlılar* 226v/1=019/058

yığlın- "kaçınmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-masun* 36v/2=002/282, *y.-masun tanuḳlar* 36v/8=002/282

yığu- "uzaklaştırmak" *y.-maz sendin närsäni* 225r/9=019/042

yığulġu "zindan" (KB -, DLT-, ED -). *y.-ġu zindān* 206v/4=017/008

yığ(u)r- "uzaklaştırmak, göçürmek, uçurmak" (KB, DLT-, ED -) *y.-ur anı tamuġ otı içiŋä* 150v/1=009/109

yıḳıl- 1. "dışarı çıkartılmak, uzaklaştırılmak" (KB 2137, DLT-I 348, ED 902a yıkıl-). taşra yıḳılmış sürsükmiş "kınanmış ve Allah'ın rahmetinden uzaklaştırılmış" *taşra y.-mış sürsükmiş* 208v/9=017/039, 2. "yıkılmak" *y.-maḳ tilä-* 220v/3=018/077

yıl "yıl, sene" (KB 131, DLT-I 345, ED 917a yıl). *bir y.* 142v/5=009/037, 142v/5=009/037, 177v/1=012/049, *ekki y.* 28v/9=002/233, *keçginçä säksän y.* 219v/4=018/060, *ḳırḳ y.* 83v/3=005/026, *miŋ y.* 11v/8=002/096, 11v/8=002/096, *ol yeti ḳızlıġ y.* 177r/9=012/048, *sınalurlar tägmä y. içindä* 152v/2=009/126, *üçyüz y. arturdılar toḳuz* 216v/3=018/025, *yüz y.* 33r/8=002/259, 33r/9=002/259, *bir y.+ḳa tägi* 176r/5=012/035, 30r/6=002/240, *bilsä y.+lar sanın* 206v/9=017/012, *ḳaç y.+lar* 177r/2=012/042, *örgädiŋ y.+lar* 230r/1=020/040, *yeti y.+lar tutaşı* 177r/9=012/047, *y.+lar käçmiş* 193v/3=015/028, 193v/6=015/033, *y.+lar sanın* 215r/4=018/011, *y.+lar sanını saḳışını* 153v/2=010/005, *bu y.+larında kedin* 141v/2=009/028

yılan "yılan" (KB 1297, DLT-I 27, ED 930a yılan). *bädük y.* 122r/9=007/107, yılan bol- "yılan olmak" *y. bol-* 229r/7=020/020

yılḳı "hayvan, hayvan sürüsü" (KB 266, DLT-, ED 925b 2 yılkı). *bu y.* 109r/3=006/139, *y.+lar* 108v/9=006/138, 109r/1=006/138, *tilsiz y.+lar* 79r/8=005/001, *y.+lar içindä* 200v/1=016/066, *y.+lar ḥarām ḳılındı uçaları* 109r/1=006/138, *y.+lar täg* 129r/8=007/179, *y.+lar tärilärindin* 201v/8=016/080, *y.+lar ḳulaḳlarını*

72v/5=004/119, *y.+larnı yarat(t)ı* 196r/5=016/005, *y.+lardın* 109v/1=006/142, 92r/3=005/095, *otlatıŋlar y.+larıŋıznı* 230v/4=020/054

yıŋaķ/yıŋġaķ "taraf, yön" (KB-, DLT-I 241, ED 949a yıŋak). *taġ y.+ındın* 226r/2=019/052, *taġnıŋ oŋ y.+ındın* 232r/6=020/080

yıra- "uzaklaşmak, ırak olmak" (KB 156, DLT-III 88, ED 198a ıra-). yolındın yıra- "yolundan uzaklaştırmak" *adırġay y.-ġay silärni yolındın* 111r/5=006/153, sämūdluġ yıra- "(semud kavmi) uzaklaşmak" *y.-dı sämūdluġ* 171r/7=011/095

yıraķ "ırak, uzak" (KB B48, DLT-I 97, ED 214a ırak). *y.* 135r/5=008/042, 188r/1=014/003, *y. oruķ* 41r/4=003/030, *yaraşmamaķ içindä y.* 20v/2=002/176, yıraķ bol- "uzaklaşmak" *y. bol-* 143r/8=009/042, yıraķ ķıl- "uzak kılmak" *y. ķıl-* 56r/5=003/185, yıraķraķ "daha uzak" *y.+raķ mäzgītkä* 206r/1=017/001

yırat- "göndermek, uzaklaştırmak" (KB 322, DLT-II 315, ED 959b yarat-). *y.-(t)ı uluġ yazuķnı* 64v/4=004/048

yırt- "yırtmak, parçalamak, delmek" (KB 4966, DLT-I 323, ED 958b yırt-). *ötürdi ya'nī y.-(t)ı* 220r/5=018/071, yärni yırt- "yeri çatlatmak" *y.-maġay sän yärni* 208v/7=017/037, köŋläkini arķadın yırt- "gömleği arkadan yırtmak" *y.-(t)ı köŋläkini arķadın* 175r/5=012/025

yırtıl- "yırtılmak, parçalamak" (KB-, DLT-I 41, ED 961a yırtıl-). *tilä y.-mış* 175r/9=012/027, *köŋläki tälä y.-mış arķarudın* 175v/1=012/028, *y.-dı ärsä öŋdündin* 175r/8=012/026

yışıķ "silâh" (KB-, DLT-, ED-, WF-). yışıķlarnı al- "silâhlarını almak" *alsunlar y.+larnı* 70v/8=004/102

yig "hastalık" bkz. ig (KB A6, DLT-I 48, ED 98b i:g). *köŋülläri içindä y.* 152r/9=009/125, *anlarnıŋ y.+läri* 27v/7=002/228

yigit "yiğit, genç" (KB 359, DLT-I 25, ED 911b yigit). *y.* 224r/1=019/017, *y. ärmäz* 8v/4=002/068, *y.+kä* 178r/9=012/062, *y.+iŋä* 219v/3=018/060, 219v/5=018/062, *y.+lär* 143r/6=009/041, 215r/2=018/010, *ekki y.+lär* 176r/5=012/036, *ķoç y.+lär* 215r/5=018/013, yigitni özindin tartna- "yiğidi arzu etmek" *tartnar y.+ni özindin* 175v/4=012/030

yignä "iğne" (KB-, DLT-II 3, ED igne 110a). *y. urdusı içiŋä* 116r/7=007/040

yigränçlik "öfke, kin" (KB-, DLT-, ED-, WF-). yigränçlik bälgür- "kıskançlık belirmek" *bälgür- y. aġızlarındın* 49v/3=003/118

yin "vücudun esasını oluşturan parçalardan her biri" (KB-, DLT-I 179, ED 941a 3 yin). *bälgür- uwıt y.+läri* 114r/4=007/022, *olarnıŋ uwut y.+lärini* 114v/4=007/027

yiŋ- "galip gelen" (KB-, DLT-I 504, ED 942b yeŋ-). *yoķ y.-än sizkä* 53v/5=003/160

yiŋän "pek çok, hâkimiyet sahibi kudretli" bkz. iŋän *y. ḥikmät birlä iş ķılġan* 38r/7=003/006, 39v/6=003/018, 44r/6=003/062, 50r/8=003/126

1 yinçgä "her şeyi bilen, haberdar olan (Allah)" (KB 6082, DLT-III 380, ED 945a yinçge). yinçgä bol- "esirgeyen, bağışlayan (Allah)" *y. bol-* 233v/7=020/108, yinçgä işlig "her şeyi bilen haberdar olan (Allah)" *y. işlig* 105r/8=006/103, yinçgä kör- "her şeyi bilen haberdar olan (Allah)" *y. körügli* 181v/9=012/100

2 yinçgä "genç, hoş, güzel" (KB-, DLT-III 380, ED 945b- 946a yinçge). yinçgä ḳız "odalık, cariye" *y. ḳızlarıŋızdın* 61v/3=004/025

yinçü "inci" (KB 211, DLT-I 31, ED 944b yinçü). *çıḳarsa etig ya'nī y.* 196v/7=016/014

yip "ip" (KB-, DLT-, ED 870b yıp). *ürüŋ y. ḳara y.+din* 22r/7=002/187, *anlarnıŋ y.+läri* 231r/7=020/066

yit- "kaybolmak" (KB 129, DLT-II 314, ED yet- (d-)). *täŋiz içindä y.-ä* 211r/5=017/067

yitüklüg "şaşkınlık" (KB-, DLT-III 18, ED 889b yitüklüg). *äski y. içindä sän* 181r/9=012/095, *y. içrä bälgülüg* 173v/9=012/008

ymä "ve, da/de, dahi" (KB 665, DLT-III 435, ED 934b yeme (?yeme)). *1. a. ymä* 5v/8=002/038, 6v/2=002/048, 8r/5=002/062, 8v/9=002/071, 10v/5=002/086, 12v/8=002/105, 13v/4=002/112, 14r/9=002/120, 14v/7=002/123, 19r/3=002/162, 60r/9=004/018, 61v/5=004/025, 63r/8=004/038, 68v/9=004/089, 73r/4=004/123, 74v/7=004/137, 89r/5=005/069, 89v/8=005/076, 99v/2=006/048, 110r/3=006/145, 110r/9=006/148, 115v/3=007/035, 117r/7=007/049, 130r/2=007/188, 130v/8=007/197, 139v/1=009/008, 139v/4=009/010, 141v/4=009/029, 144v/3=009/055, 147r/2=009/074, 148v/3=009/092, 151r/7=009/116, 152v/2=009/126, 154v/4=010/016, 154v/7=010/018, 156r/1=010/026, 159r/4=010/062, 167r/8=011/049, 190v/7=014/031, 191v/1=014/038, 192v/4=015/005, 200r/4=016/061, 202r/7=016/084, 202r/8=016/085, 210r/6=017/056, 214v/6=018/005, 218v/3=018/049, 218v/7=018/051, 230v/8=020/058, 232v/8=020/089, 233r/3=020/094, 233v/6=020/107; 2. ap ymä ... ap ymä (... ap ymä) "ne ... ne... (ne de...) 140r/5=009/016, 140r/6=009/016, 148v/1=009/091, 148v/2=009/091, 151v/7=009/120, 151v/7=009/120, 158r/2=010/049, 158r/3=010/049, 198r/7=016/035, 198r/7=016/035; 3. ap ymä ... ap ymä ... ap ymä (ap ymä ap ... ymä ... ap ymä) 92r/9=005/103, 92r/9=005/103, 92r/9=005/103, 100v/3=006/059, 100v/4=006/059, 100v/4=006/059,159r/3=010/061, 159r/3=010/061, 159r/3=010/061 *ymä.* 2v/4=002/004, 2v/4=002/004, 4r/1=002/021, 4v/2=002/026, 5v/8=002/038, 6v/2=002/048, 8r/5=002/062, 8v/4=002/068, 8v/9=002/071, 10r/2=002/083, 10v/5=002/086, 11r/3=002/090, 12v/8=002/105, 13v/4=002/112, 14r/5=002/117, 14r/9=002/120, 14v/7=002/123, 14v/9=002/124, 16r/3=002/136, 16r/4=002/136, 16r/4=002/136, 16r/5=002/136, 18v/8=002/159, 19r/3=002/162, 19v/8=002/170, 19v/9=002/170, 20r/4=002/173, 20r/9=002/175, 26v/9=002/221, 27r/1=002/221, 27r/6=002/222, 29r/2=002/233, 29v/3=002/235, 32r/9=002/254, 56r/2=003/183, 56r/7=003/186, 56r/8=003/186, 57v/2=003/199, 60r/9=004/018, 61v/5=004/025, 62v/5=004/034, 62v/6=004/034, 63r/8=004/038, 65v/2=004/059, 65v/6=004/060, 68v/9=004/089, 69r/4=004/091, 69v/3=004/092, 93r/3=005/104, 73r/4=004/123, 74r/9=004/135, 74v/7=004/137, 78v/5=004/173, 80r/7=005/004, 80v/3=005/005, 87r/7=005/054, 87v/8=005/059, 89r/5=005/069, 89v/8=005/076, 91v/4=005/092, 92r/9=005/103, 92r/9=005/103, 92r/9=005/103, 93r/3=005/104, 93r/3=005/104, 93v/1=005/106, 95r/7=005/119, 95v/5=006/003, 98r/8=006/035, 99v/2=006/048, 99v/9=006/052, 100v/3=006/059, 100v/4=006/059, 100v/4=006/059, 103r/7=006/087, 103r/8=006/087, 104v/8=006/099, 106v/9=006/120, 108r/3=006/130, 109v/1=006/142, 110r/3=006/145, 110r/9=006/148, 111r/3=006/152, 111v/1=006/156, 115v/1=007/034, 115v/3=007/035, 117r/7=007/049, 120r/4=007/080, 121r/1=007/088, 123v/5=007/131,

124r/6=007/137, 124v/3=007/141, 126v/9=007/158, 130r/2=007/188, 130v/8=007/197, 131v/4=007/202, 133r/9=008/016, 133r/5=008/019, 139v/1=009/008, 139v/4=009/010, 140r//5=009/016, 140r//6=009/016,. 141v/4=009/029, 143v/5=009/045, 144v/3=009/055, 147r/2=009/074, 148v/1=009/091, 148v/2=009/091, 148v/3=009/092, 149v/2=009/100, 150r/2=009/105, 150r/9=009/109, 151r/7=009/116, 151v/7=009/120, 151v/7=009/120, 152v/2=009/126, 153v/4=010/006, 154v/4=010/016, 154v/7=010/018, 154v/8=010/018, 156r/1=010/026, 158r/2=010/049, 158r/3=010/049, 159r/3=010/061, 159r/3=010/061, 159r/3=010/061, 159r/4=010/062, 160v/5=010/082, 167r/8=011/049, 17r/9=002/145, 183r/3=013/001, 184r/3=013/010, 184r/3=013/010, 184r/4=013/011, 185r/5=013/018, 185v/8=013/026, 187r/6=013/039, 190v/7=014/031, 190v/9=014/032, 190v/9=014/032, 191r/1=014/033, 191v/1=014/038, 192v/4=015/005, 195r/4=015/078, 198r/7=016/035, 198r/7=016/035, 199v/7=016/057, 200r/4=016/061, 202r/7=016/084, 202r/8=016/085, 204v/7=016/115, 207v/4=017/021, 208r/8=017/031, 210r/6=017/056, 214r/8=017/110, 214v/6=018/005, 218v/3=018/049, 218v/7=018/051, 224r/4=019/021, 225r/5=019/038, 225v/6=019/048, 225v/8=019/049, 226v/7=019/064, 230v/8=020/058, 232v/8=020/089, 233r/3=020/094, 233v/6=020/107, 233v/8=020/110

yoḏun "bitme, yok olma, ortadan kalkma" (KB 2798, DLT-III 434, ED 892ab yoḏun). yoḳ yoḏun bol- "bitmek, yok olmak, ortadan kalkmak, kökü kazınmak" *yoḳ y. bol-* 6r/4=002/042, 6r/4=002/042, 79r/2=004/176, 87r/5=005/053, 80v/4=005/005, 103r/9=006/088, 124r/9=007/139,122v/8=007/118, 140r//8=009/017, 146r/5=009/069, 164r/9=011/016, 212r/5=017/081, 222v/1=018/105, 219v/3=018/059, yoḳ yoḏun ḳıl- "bitmek, yok olmaḳ, ortadan kalkamk, kökü kazınmak" *yoḳ y. ḳıl-* 24v/5=002/205, 82v/2=005/017, 95v/8=006/006, 97v/4=006/026, 108r/6=006/131, 108v/8=006/137, 112v/8=007/004, 126r/6=007/155, 128v/7=007/173, 132r/4=008/008, 136v/1=008/054, 143v/1=009/042, 154r/6=010/013, 160v/4=010/081 171v/5=011/101, 172v/7=011/117, 189r/5=014/013, 192v/3=015/004, 206v/3=017/007, 206v/3=017/007, 207r/5=017/016, 207r/6=017/016, 210r/9=017/058, 216v/9=018/028, 219v/2=018/059, 228r/8=019/098

yoḏunluḳ "tehlike" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *kämişmäŋlär özüŋüzlärni älgiŋizlär birlä yoḳ y.+ḳa* 23r/7=002/195, yoḳ yoḏunluḳ ḳıl- "helâk etmek, yok etmek, ortadan kaldırmak" *ḳıl- yoḳ y.* 218v/9=018/052

yoḳ "yoḳ" (KB B15, DLT-I 70, ED 895b yok). *y.* 2v/2=002/002, 3r/6=002/012, 5r/6=002/032, 5v/7=002/038 ,7r/7=002/057, 8r/5=002/062, 8r/7=002/064, 8v/9=002/071, 10v/8=002/088, 12r/5=002/100, 12v/4=002/102, 13r/3=002/107, 13v/4=002/112, 13v/4=002/112, 13v/9=002/114, 14r/4=002/116, 10v/8=002/088, 12r/5=002/100, 12v/4=002/102, 13r/3=002/107, 13v/4=002/112, 13v/4=002/112, 13v/9=002/114, 14r/4=002/116, 18r/9=002/154, 18r/9=002/154, 18v/5=002/158, 19r/3=002/163, 19v/8=002/170, 20r/4=002/173, 22v/5=002/189, 23r/3=002/193, 23v/7=002/197, 23v/7=002/197, 23v/7=002/197, 23v/9=002/198, 23v/9=002/198, 24r/6=002/200, 24v/1=002/203, 24v/2=002/203, 27v/1=002/225, 28r/3=002/229, 28r/6=002/230, 29r/5=002/233, 29r/8=002/234, 29r/9=002/235, 29v/2=002/235, 29v/5=002/236, 30r/7=002/240, 30v/3=002/243, 31v/4=002/249, 31v/9=002/251, 32r/7=002/253, 32r/9=002/254, 32r/9=002/254, 32r/9=002/254, 32v/1=002/255, 32v/2=002/255, 32v/6=002/256, 32v/8=002/256, 33r/9=002/259, 33v/4=002/260,

35r/4=002/270, 35r/7=002/272, 35v/4=002/274, 36r/3=002/277, 37r/2=002/282, 37v/8=002/286, 38r/2=003/002, 38r/7=003/006, 38v/6=003/009, 39v/5=003/018, 39v/6=003/018, 40r/6=003/022, 40v/1=003/025, 43v/7=003/056, 44r/6=003/062, 44v/4=003/066, 45r/9=003/075, 45v/2=003/077, 47r/2=003/091, 50r/9=003/128, 53v/5=003/160, 54r/9=003/167, 54a/5=003/170, 55v/4=003/180, 56v/9=003/192, 57r/9=003/198, 61r/5=004/023, 61v/1=004/024, 64r/8=004/046, 64v/4=004/049, 66r/6=004/065, 68v/3=004/087, 68v/3=004/087, 70v/3=004/101, 71r/1=004/102, 72r/1=004/113, 72r/5=004/114, 73v/4=004/128, 77r/1=004/158, 77r/1=004/159, 77r/6=004/162, 77v/7=004/166, 81r/1=005/006, 82v/5=005/018, 86v/2=005/048, 88r/8=005/064, 89r/4=005/069, 89v/2=005/072, 90r/9=005/081, 91r/4=005/089, 91v/5=005/093, 92r/2=005/099, 92r/9=005/103, 93v/8=005/109, 94v/9=005/116, 96v/1=006/012, 96v/7=006/017, 96v/9=006/019, 97v/6=006/028, 98r/6=006/033, 98r/8=006/034, 98v/4=006/037, 98v/5=006/038, 98v/9=006/041, 99r/3=006/043, 99v/2=006/048, 99v/6=006/051, 99v/8=006/052, 99v/9=006/052, 100r/8=006/057, 101v/1=006/069, 101v/2=006/069, 101v/4=006/070, 105r/4=006/101, 105r/6=006/102, 105v/2=006/106, 106r/2=006/111, 106v/1=006/115, 112r/6=006/163, 112v/4=007, 115v/3=007/035, 116r/4=007/038, 117r/7=007/049, 118r9=007/059, 118v/2=007/061, 118v/7=007/065, 118v/9=007/067, 119v/2=007/073, 120r/4=007/079, 120r/6=007/081, 120v/1=007/085, 121v/5=007/096, 123v/6=007/131, 127r/=007/158, 127r/7=007/160, 129r/8=007/179, 129v/4=007/184, 129v/7=007/186, 130r/1=007/187, 134r/9=008/034, 135r/9=008/043, 135v/8=008/048, 138r/3=008/072, 142r/1=009/031, 143r/8=009/042, 143v/6=009/046, 144v/5=009/056, 147r/2=009/074, 148r/6=009/088, 148v/1=009/091, 148v/3=009/091, 14v/2=002/120, 151r/7=009/116, 151v/3=009/118, 152v/7=009/129, 153r/5=010/003, 156r/2=010/027, 157r/2=010/037, 157r/3=010/037, 157r/6=010/039, 157v/4=010/044, 158v/2=010/055, 158v/9=010/060, 159r/4=010/062, 159v/3=010/068, 16r/2=002/135, 161r/9=010/090, 162v/1=010/104, 162v/5=010/107, 162v/5=010/107, 163v/1=011/006, 164r/7=011/014, 164r/8=011/016, 164v/3=011/017, 165r/9=011/027, 165v/4=011/029, 166v/6=011/043, 167r/3=011/046, 167r/4=011/047, 167v/1=011/050, 167v/9=011/056, 168r/7=011/061, 169v/6=011/079, 169r/4=011/084, 171v/3=011/101, 172v/2=011/113, 174v/2=012/018, 174v/9=012/021, 176v/3=012/038, 176v/7=012/040, 178r/7=012/060, 179r/5=012/068, 180r/9=012/083, 181r/5=012/092, 182v/8=012/111, 183r/4=013/001, 184r/6=013/011, 184r/6=013/011, 186r/5=013/030, 186r/7=013/031, 186v/4=013/033, 186v/5=013/033, 186v/6=013/034, 187r/3=013/037, 187r/4=013/037, 187r/9=013/041, 188v/9=014/011, 189v/8=014/021, 190r/9=014/026, 190v/6=014/031, 191v/8=014/044, 193r/6=015/021, 194r/2=015/042, 194v/4=015/063, 196r/3=016/002, 197v/6=016/028, 198r/5=016/033, 198v/4=016/037, 198v/5=016/038, 200r/3=016/061, 201r/9=016/075, 203r/4=016/093, 203v/3=016/099, 203v/6=016/101, 204r/4=016/106, 205r/3=016/118, 208v/5=017/036, 209r/6=017/044, 209r/6=017/044, 210r/8=017/058, 21r/8=002/182, 211r/2=017/065, 213v/4=017/099, 214v/6=018/005, 216r/4=018/021, 216v/4=018/026, 216v/6=018/027, 217v/6=018/038, 217v/7=018/039, 218v/1=018/048, 219r/6=018/056, 219v/1=018/058, 225r/5=019/038, 227r/4=019/071, 228v/7=020/008, 229r/2=020/014, 231r/6=020/066, 233r/7=020/097, 233r/9=020/098, 235r/1=020/129, *y. ärdilär özläriŋä* 146r/8=009/070, *y. ärsä* 176r/2=012/033, *y.+dın* 105r/3=006/101, yoḳ bol- "ortadan kalkmak, helâk, olmak" *antları y. bol-*

139v/7=009/012, 212r/6=017/081, *y. boluġlı+* 180v/4=012/085, yoḳ ḳıl- "yok etmek" *y. ḳıl-* 219r/6=018/056, yoḳ söz "iftira" *y. söz* 76v/6=004/156, yoḳ yodun bol- "silmek, bozmak, geçersiz kılmak" *y. yodun bol-* 6r/4=002/042, 6r/4=002/042, 79r/2=004/176, 87r/5=005/053, 80v/4=005/005, 103r/9=006/088, 124r/9=007/139,122v/8=007/118, 140r//8=009/017, 146r/5=009/069, 164r/9=011/016, 212r/5=017/081, 222v/1=018/105, 219v/3=018/059, yoḳ yodun ḳıl- "geçersiz kılmak" *y. yodun ḳıl -* 24v/5=002/205, 82v/2=005/017, 95v/8=006/006, 97v/4=006/026, 108r/6=006/131, 108v/8=006/137, 112v/8=007/004, 126r/6=007/155, 128v/7=007/173, 132r/4=008/008, 136v/1=008/054, 143v/1=009/042, 154r/6=010/013, 160v/4=010/081 171v/5=011/101, 172v/7=011/117, 189r/5=014/013, 192v/3=015/004, 206v/3=017/007, 206v/3=017/007, 207r/5=017/016, 207r/6=017/016, 210r/9=017/058, 216v/9=018/028, 219v/2=018/059, 228r/8=019/098, yoḳ yodunluḳ "tehlike" *y. yodunluḳḳa* 23r/7=002/195, *y.+larḳa* 201r/4=016/072, yoḳ yodunluḳ ḳıl- "helâk etmek, yok etmek, ortadan kaldırmak" *ḳıl- y. yodunluḳ* 218v/9=018/052, yoḳun "boşu boşuna" *y.+un (Vasıta)* 56v/8=003/191

yoḳad- "yok olmak" bkz. yoḳat- (KB 14, DLT-III 384, ED 900a yokad-). *y.-taçı turur* 127v/6=007/164

yoḳadturulġu "yok etme, helâk etme" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y. turur* 124r/9=007/139

yoḳal- "zarara uğramak, yok olmak, mahvolmak" (KB 692, DLT-, ED 902a yokal-). *y.-ġanlardın* 46v/3=003/085

yoḳaltur- "yok etmek, ortadan kaldırmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-ur mu sän* 126r/7=007/155

yoḳaru "yukarı" (KB 72, DLT-I 442, ED 906b yokaru). *birlä kötürdi aḳın köpüki y. aşıġlı* 184v/9=013/017

yoḳat- "geçersiz kılmak, silmek, yok etmek, bozmak" bkz. yoḳad- (KB 14, DLT-III 384, ED 900a yo:ka:d-). *y.-ur* 35v/6=002/275, *y.-(t)ımız* 96r/1=006/006, *y.-sa bälgüdin* 135r/7=008/042, *y.-sun täyü* 135r/7=008/042, *y.-maḳ üçün* 51r/9=003/141

yoḳat(t)ur- "geçersiz kılmak, silmek, yok etmek" (KB-, DLT-, ED 900b yoḳadtur-). *y.-dımız* 124r/6=007/137

yoḳsuz "fakir, yoksul, boş" (KB-, DLT-, ED 907b yoksuz). *y.+larḳa* 145r/2=009/060, yoḳsuz bol- "boşa gitmek, zayi olmak" *y. bol-* 26r/8=002/217, yoḳsuz ḳıl- "geçersiz kılmak" *y. ḳıl-* 151v/8=009/120, 172v/4=011/115, 178r/3=012/056, 181r/4=012/090

yol "yol, çare" (KB 37, DLT-I 53, ED 917a). *y.* 45r/9=003/075, 45v/1=003/076, 62v/8=004/034, 68v/6=004/088, 69r/3=004/090, 75r/7=004/141, 75v/2=004/143, 77v/9=004/167, 81v/7=005/012, 86r/6=005/046, 103r/8=006/088, 114v/9=007/029, 106v/4=006/117, 148v/5=009/093, 195r/3=015/076, 225r/3=019/036, *açmaḳ köni y.* 51r/5=003/138, *adın bir y. ıdsa* 211r/8=017/069, *arturdımız köni y.* 215r/6=018/013, *ekki y.* 195r/5=015/079, *açmaḳ köni y.* 51r/5=003/138, *ärür yawuz y.* 208r/9=017/032, *ıraḳ y.* 77v/9=004/167, *käldi köni y.* 219r/3=018/055, *kälsä köni y.* 234v/4=020/123, *köni y.* 12r/1=002/097, 14v/1=002/120,18v/7=002/159, 21v/5=002/185, 43r/8=003/051, 45r/4=003/073, 47r/8=003/096, 72r/8=004/115, 85v/5=005/044, 86r/5=005/046, 102r/1=006/071, 103r/3=006/084, 117v/3=007/052 121v/8=007/100, 131v/5=007/203,

158v/4=010/057, 200r/8=016/064, 202v/5=016/089, 203v/7=016/102, 206r/3=017/002, 213r/4=017/094, 215r/3=018/010, 228v/9=020/010, *köni y. birlä* 3v/2=002/016, 20r/8=002/175, 142r/3=009/033, *köni y. bulġaylar* 22r/3=002/186, *köni y. iḏiläri* 235v/1=020/135, *köni y. körgit(t)ü* 115r/1=007/030, *köni y. körgitür* 157v/3=010/043, *köni y. körgitürlär* 129v/2=007/181, *köni y. körgütmäk üzä* 198v/3=016/037, *köni y. körgüt(t)i* 103v/3=006/090, *köni y. üzä* 2v/5=002/005, 98v/1=006/035, 98v/8=006/039, 167v/9=011/056, 201v/3=016/076, *köni y. yarlıḳamaḳ* 111v/3=006/157, 126r/4=007/154, *ol köp köni y.* 176v/6=012/040, *ḳılġınça y.* 60r/4=004/015, *ḳılsa köni y.* 5v/7=002/038, *tilägäylär ärdi y.* 209r/4=017/042, *tilägil y.* 214r/8=017/110, *tutarlar y.* 125r/7=007/146, *tutmaslar y.* 125r/6=007/146, *tutmaḳları y.* 76r/4=004/150, *urġıl y.* 232r/3=020/077, *yaruḳluḳ köni y.* 103v/6=006/091, *yawuz y.* 60v/9=004/022, *y. eşi* 66v/4=004/069, *y. käçigli* 143r/8=009/042, *y. köndürdi* 112r/3=006/161, *y. körgitmädi* 232r/5=020/079, *y. körgitsä* 129r/5=007/178, *y. körgit(t)ü* 234v/3=020/122, *y. körgitür könilikkä* 156v/7=010/035, 156v/7=010/035, 156v/8=010/035, *y. körgütügli bar* 183v/9=013/007, *y. körkitmädi* 234v/9=020/128, *y. küçäyliki* 143r/9=009/042, *y. oŋarsa* 104v/4=006/097, *y. oġlanıŋa* 63r/4=004/036,135r/3=008/041, *y. oġlanınġa* 20v/5=002/177, *y. oġlanları* 145r/4=009/060, *y. turur* 194r/1=015/041, *y. yaraġını* 221/4=018/092, *y. yörimäk içindä* 21v/2=002/184, *y. yörimäk üzä* 21v/7=002/185, 63v/8=004/043, 80v/7=005/006, *y.+nuŋ könisindin* 90r/2=005/077, *anıŋ y.+nı* 219v/8=018/063, *körsälär köni y.+nı* 125r/6=007/146, *tilärlär y.+nı* 64r/3=004/044, *bir y.+ḳa* 70r/8=004/098, *ärmädi köni y.+ḳa könmişlär* 157v/6=010/045, *bolmaḳları köni y.+ḳa könmişlärdin* 140v//1=009/018, *köndürdimiz köni y.+ḳa* 103r/8=006/087, *köndüräyin köni y.+ḳa* 225v/1=019/043, *köndürmäs köni y.+ḳa* 88v/8=005/067, *köndürür köni y.+ḳa* 82r/9=005/016,155v/8=010/025, *köni y.+ḳa* 2r/1=001/006, 8v/8=002/070, 16r/6=002/137, 18r/3=002/150, 33r/6=002/258, 47v/2=003/097, 66v/2=004/068, 74v/7=004/137, 78r/1=004/168, 101v/9=006/071, 112r/4=006/161, 130v/1=007/193, 130v/9=007/198, 151r/5=009/115, 205r/7=016/121, 219r/9=018/057, 230r/7=020/047, *köni y.+ḳa barsa* 232r/9=020/082, *köni y.+ḳa köndürdi* 17r/3=002/143, 24r/2=002/198, 25v/2=002/213, 230r/9=020/050, *köni y.+ḳa köndürdimiz* 226r/9=019/058, *köni y.+ḳa köndürgäy* 78v/9=004/175, 196r/9=016/009, *köni y.+ḳa köndürdäçi* 186v/5=013/033, *köni y.+ḳa köndürmäs* 93v/6=005/108, *köni y.+ḳa köndürsä* 213r/7=017/097, 215v/4=018/017, *köni y.+ḳa köndürmäk* 2v/2=002/002, 182v/9=012/111, *köni y.+ḳa köndürür* 25v/3=002/213, 129v/7=007/186, *köni y.+ḳa könär* 162v/7=010/108, *köni y.+ḳa köngäy* 127r/2=007/158, 196v/9=016/015, *köni y.+ḳa könmişlär* 18v/4=002/157, *köni y.+ḳa könmişräk* 111v/3=006/157, *köni y.+ḳa könsä* 162v/7=010/108, *köni y.+ḳa könsälär* 93r/4=005/105, *köni y.+ḳa könüglilär* 3v/2=002/016, *könmişräk y.+ḳa* 212r/8=017/084, *tiläsä köni y.+ḳa* 16v/8=002/142, 25v/4=002/213, 110v/3=006/149, *köni y.+ḳa königli+* 19v/9=002/170, 93r/3=005/104, 103r/1=006/082, 109r/7=006/140, 100r/7=006/056, 205v/4=016/125, 115r/3=007/030, 129r/5=007/178, 219r/9=018/057, *tiläsä köni y.+ḳa köndürmäk* 107v/2=006/125, *turur köndürilmiş köni y.+ḳa* 215v/4=018/017, *umaslar y.+ḳa köni* 209v/4=017/048, *y.+ḳa köndirdi* 198v/1=016/036, *y.+ḳa köndürgäy* 216v/2=018/024, *y.+ḳa köndürgüçi turur* 223r/3=019/001, *y.+ḳa köndürmäk* 196r/9=016/009, *y.+ḳa köndürsä* 78r/1=004/168,

y.+ḳa köndürür 35r/8=002/272, 126r/8=007/155, *y.+ḳa könlürlär* 197r/1=016/016, *y.+ḳa könmişlär* 235v/2=020/135, *y.+ḳa könsä* 207r/3=017/015, *y.+ġa* 116v/4=007/043, 125v/2=007/148, *y.+da* 232v/2=020/085, *olturmaŋlar tegmä y.+da* 120v/4=007/086, *y.+da buzlup* 145r/3=009/060, *y.+da buzulmışlarḳa* 208r/1=017/026, *y.+da käçiglilär* 63v/7=004/043, *y.+da yüzülmiş* 25v/9=002/215, *y.+dın* 148v/3=009/091, *azdı köni y.+dın* 81v/8=005/012, *köni y.+dın* 21v/6=002/185, 88r/2=005/060, *köni y.+dın azıtsa* 129v/7=007/186, 215v/4=018/017, *tutuġlı y.+dın* 218v/8=018/051, *tüz y.+dın* 13r/6=002/108, *yıġıldılar y.+dın* 186v/5=013/033, *yoldın azar ärür* 207r/4=017/015, *y.+dın azdı* 72v/2=004/116, 74v/5=004/136, *y.+dın azdılar* 109r/6=006/140, 90r/2=005/077, *y.+dın azıtıġlılarnı* 218v/8=018/051, *y.+dın azıtsa* 75v/2=004/143, *y.+dın azmış* 2r/3=001/007, *y.+dın azsa* 207r/4=017/015, *y.+dın çıḳıġlılarnı* 4v/5=002/026, *bu y.+um turur* 182v/1=012/108, *mäniŋ y.+um* 111r/4=006/153, *mäniŋ y.+um içindä* 57r/6=003/195, *köni y.+umḳa* 5v/7=002/038, *mänim y.+umḳa* 234v/4=020/123, *y.+un* 64v/8=004/051, 233v/4=020/104, *ögrätildiŋ köni y.+un* 220r/2=018/066, *azıtsalar säniŋ y.+uŋdın* 161r/5=010/088, *köni y.+uŋda* 113v/3=007/016, *y.+ı anıŋ yolı* 211v/9=017/077, *anıŋ y.+ı içindä* 84v/4=005/035, 141r/4=009/024, *bu idiŋniŋ y.+ı* 107v/5=006/126, *bir y.+ı* 152v/2=009/126, 229v/5=020/037, *çıḳardımız bir y.+ı* 230v/5=020/055, *çıḳıŋlar taŋrı y.+ı içindä* 142v/8=009/038, *ekki y.+ı* 28r/1=002/229, 149v/5=009/101, 152v/2=009/126, 206r/5=017/004, *iblīs y.+ı içindä* 67r/6=004/076, *ilki y.+ı* 104r/7=006/094, 105v/9=006/110, 140r//1=009/013, 147v/8=009/083, 209v/7=017/051, 218v/1=018/048, *ḳatıġlandı taŋrı y.+ı içindä* 140v//3=009/019, *ḳatıġlandılar taŋrı y.+ı içindä* 138r/7=008/074, 140v//4=009/020, *kirdilär ilki y.+ı* 206v/3=017/007, *ozaḳılar y.+ı* 219r/4=018/055, *taŋrı y.+ı* 102r/1=006/071, 103r/8=006/088, *taŋrı y.+ı içindä* 18r/8=002/154, 22v/6=002/190, 23r/6=002/195, 26v/1=002/218, 33v/8=002/261, 34r/1=002/262, 39r/3=003/013, 51v/9=003/146, 53r/9=003/157, 54r/8=003/167, 54a/3=003/169, 66v/9=004/074, 67r/1=004/074, 67r/2=004/075, 67r/5=004/076, 68r/6=004/084, 68v/7=004/089, 69v/6=004/094, 70r/1=004/095, 70r/9=004/100, 87r/8=005/054, 137r/1=008/060, 143r/7=009/041, 145r/3=009/060, 147v/4=009/081, 151v/7=009/120, *tamuġ y.+ı* 78r/2=004/169, *tägmä y.+ı* 89r/6=005/070, 136v/4=008/056, 166r/7=011/038, *tegmä y.+ı* 4r/9=002/025, 10v/7=002/087, 12r/4=002/100, 65r/5=004/056, 69r/5=004/091, 88v/2=005/064, 116r/1=007/038, *toḳışmas taŋrı y.+ı içindä* 30v/9=002/247, *toḳışurlar taŋrı y.+ı içindä* 150v/4=009/111, *toḳuşalım taŋrı y.+ı içindä* 30v/7=002/246, *toḳuşuŋlar taŋrı y.+ı içindä* 30v/3=002/244, *taŋrınıŋ köni y.+ı* 14v/1=002/120, 45r/4=003/073, *yazuḳluġlarnıŋ y.+ı* 100r/6=006/055, *yätmiş y.+ı* 147v/1=009/080, *y.+ıda* 72r/9=004/115, *tapuġ y.+ın* 15v/1=002/129, *idiŋ y.+ıŋa* 205v/2=016/125, *müsülmänlıḳ y.+ıŋa* 112r/4=006/161, *anlarnıŋ köni y.+ıŋa* 103v/3=006/090, *taŋrı y.+ıŋa* 187v/7=014/001, *anlarnıŋ y.+ıŋa* 2r/2=001/006, *anlarnıŋ y.+ıŋa iziŋä* 61v/9=004/026, *artaḳlıḳ ḳılıġlılar y.+ıŋa* 124v/6=007/142, *udu barmaŋlar anlarnıŋ y.+ıŋa* 161r/7=010/089, *taŋrı y.+ında* 142r/7=009/034, 35v/1=002/273, *azdı anıŋ y.+ındın* 205v/4=016/125, *azıtsalar anıŋ y.+ındın* 190v/4=014/030, *taŋrı y.+ındın* 26r/4=002/217, 47v/5=003/099, 77r/4=004/160, 77v/9=004/167, 106v/3=006/116, 116v/9=007/045, 120v/5=007/086, 134v/3=008/036, 202v/2=016/088, *yandurdı anıŋ y.+ındın* 139v/3=009/009,

yandurdıŋızlar taŋrı y.+ındın 203r/7=016/094, *yıraġay y.+ındın* 111r/5=006/153, *yıġarlar taŋrı y.+ındın* 135v/8=008/047, 164v/6=011/019, 187v/9=014/003, *yıġ(k)aylar taŋrı y.+ındın* 142r/6=009/034, *y.+ını anıŋ yolını* 219v/5=018/061, *körsälär yolsuzluḳ y.+ını* 125r/7=007/146, *biziŋ y.+ımızḳa* 212r/1=017/077 *elätsälär fazılraḳ y.+ıŋızlardın* 231r/4=020/063, *y.+larımızḳa* 189r/3=014/012, *y.+lar* 196v/9=016/015, *y.+larḳa* 111r/5=006/153, *äsänlik y.+ları* 82r/8=005/016, *y.+larnı* 230v/3=020/053, *ḳodu bäriŋlär y.+larını* 139r/4=009/005, *kiriŋlär idiŋ y.+larıŋa* 200v/6=016/069, yaruk yol "şeriat" *yaruk y. yoruk* 86v/1=005/048, yol eşi "arkadaş, dost" *y. eşi* 66v/4=004/069, yol oğlanı "yolcu" *y. oġlan(lar)ı+* 145r/4=009/060, 63r/4=004/036,135r/3=008/041, 20v/5=002/177, yolda yüzül- "yolda kalmak" *y.+da yüzül-* 25v/9=002/215

yolçıla- "öncülük etmek, yol göstermek" (KB 4454, DLT-, ED 921b yolçı). *y.-dı* 114r/3=007/022, *y.-yın mu silärni* 229v/8=020/040, 234r/9=020/120, *y.-yur* 206v/5=017/009, *<y.+ġıl>* 2r/1=001/006

yolluġ "doğru yolda bulunan, bahtlı, kısmetli" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *köni y. ol* 213r/7=017/097, *köni y.+larnı* 106v/4=006/117, *köni y. bolġay silär* 6v/9=002/52, 16r/2=002/135, köni yol(l)uġraḳ *y.+raḳ* 64v/8=004/051

yolluġluḳ "kısmetli, talihli, bahtlı" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *köni y. beriŋlär* 58v/1=004/006

yolsuz "azmak, yoldan çıkmak" (KB-, DLT-III 40, ED yolsuz 932b). *y. bodunlardın* 102v/1=006/077, *y. içrä* 184v/3=013/014, *y.+lar* 129r/8=007/179, 194v/2=015/056, *y.+lardın* 24r/3=002/198,194r/2=015/042, *ärdi y.+lardın* 128v/9=007/175, yolsuzraḳ "daha azgın" *y.+raḳ* 211v/4=017/072, yolsuz bol- "gaflete düşmek, azmak" *y. bol-* 65v/8=004/060, 90r/2=005/077, 93r/4=005/105, 100r/7=006/056, 125v/3=007/149, yolsuz ḳıl- "gaflete düşmek, azmak" *y. ḳıl-* 65v/8=004/060, 68v/5=004/088, 68v/5=004/088, 72r/2=004/113, 72r/3=004/113, 90r/2=005/077, 98v/7=006/039, 109v/9=006/144, 129r/5=007/178, 151r/5=009/115, 166r/3=011/034, 186v/5=013/033,193v/9=015/039, 193v/9=015/039, 197r/=016/025

yolsuzluḳ "sapıklık, şaşkınlık" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.* 115r/1=007/030, 118v/2=007/061,156v/4=010/032, *turur y. ıraḳ* 189v/3=014/018, *körär y. içindä* 118v/1=007/060, *körsälär y. yolını* 125r/7=007/146, *körür y. içrä bälgülüg* 175v/5=012/030, *y. içindä* 131v/4=007/202, 188r/1=014/003, 225r/5=019/038, *y. içrä* 102r/6=006/074, 227r/9=019/075, *y.+nı* 3v/2=002/016, 20r/8=002/175, *satġın alurlar y.+nı* 64r/3=004/044, *y.+dın* 32v/6=002/256

yon- "yonmak, oymak, yontmak" (KB 131, DLT-III 87, ED 957a yon-). *y.-ar silär taġlarnı ewlär* 119v/6=007/074,*y.-ar ärdilär* 195r/6=015/082

yor- "düş yormak, yorumlamak" *tüşni y.-uġlılar* 177r/4=012/043

yormaḳ "gümüş para" bkz. yormaḳ (KB 6470, DLT-III 43, ED 969a yarma:k) *bu y.-+ıŋız birlä* 215v/9=018/019

yorı/yoru- "yürümek" bkz. yöri-, yörü- (KB 797, DLT-I 326, ED 957a yorı-). *y.-yur tınlıġdın* 19r/7=002/164, *y.-yur täŋiz içindä* 19r/5=002/164, *başları täzginip y.-yurlar* 129v/8=007/186, *y.-r sän* 229v/8=020/040, *y.-r* 171r/9=011/098, *y.-r atalmış vaḳtḳa tegi* 183r/6=013/002, *y.-r ḳılınmış* 19r/7=002/164, *adaḳlar y-rlar* 130v/4=007/195, *y. -*

ıġlı 184r/4=013/010, *y.-uġlılarḳa* 92r/7=005/096, taş yorır ʿarablar "bedevîler, göçebe araplar" *taş y.-r ʿarablar+* 148r/9=009/090, 149r/4=009/097, 149r/6=009/098, 149r/7=009/099, 149v/3=009/101, 151v/5=009/120

yorıġ "açıklama, tabir etme" bkz. yoruġ, yörüg (KB C11, DLT-III 18, ED 965b yörüg). tüş yorıġı "rüya tabiri" *tüşlär y.+ındın* 182r/1=012/101

yorıt- "yürütmek" (KB149, DLT-II 315, ED 960b yorıt-). *y.-ur miz taġlarnı* 218r/8=018/047

yoruġ "rüya tabiri, yorum" bkz. yorıġ, yörüg (KB C11, DLT-III 18, ED 965a yörüg). *ärmäs bulġaşuḳ tüşlär y.+unı* 177r/5=012/044.

yoruḳ "yol" (KB 175, DLT III 15, ED 963a yorık). *yaruḳ yol y.* 86v/1= 005/48

yoy- "silmek, yok etmek" (KB-, DLT-, ED 885b yoḏ-). tün nişānını yoy- "gecenin karanlığını silmek" *y.-dımız tün nişānını* 206v/8=017/012

yölek "kuvvet, güç, destek" (KB 3857, DLT- ED 928a yölek (yöle:k)). *küç y.+din* 136v/8=008/060

yön "taraf, yön" (KB-, DLT-, ED-, WF-). yöni yüzi "gereği üzerine" *anıŋ y.+i yüzi üzä* 93v/5=005/108

yöri- "yürümek" bkz. yörü-, yorı- (KB 131, DLT-II 87, ED 957a yorı-). *y.-yür anıŋ birlä* 107r/4=006/122, 166v/4=011/042, *färiştälär y.-yürlär* 213r/5=017/095, *täzginü y.-yürlär* 83v/3=005/026, *tezginip y.-yürlär* 195r/2=015/072, *y.-r anıŋ altınındın* 198r/1=016/031, *y.-r atalmış vaḳtḳa tegi* 183r/6=011/002, *y.-r elätür* 166v/4=011/042, *y.-r ḳıldı* 190v/8=014/032, 190v/9=014/032, 190v/9=014/032, 191r/1=014/033, *y.-rlär* 3v/8=002/020, *y.-di* 166v/7=011/043, *y.-gli tınlıġdın* 199r/9=016/049, *y.-rlär ärdi* 234v/9=020/128, *y.-mäslär* 182v/3=012/109, *y.-mäsünlär* 151v/6=009/120, *yol y.-mäk üzä* 21v/7=002/185, 63v/8=004/043, 80v/7=005/006 *yol y.-mäk içindä* 21v/2=002/184, *yetmäs y.-mäkkä* 35v/1=002/273, *anıŋ y.-mäki* 166v/3=011/041

yörit- "yürütmek" (KB-, DLT-, ED 960b yorıt-). *y.-sä täŋiz içindä* 190v/9=014/032

yöritil- "yürütülmek, harekete geçirilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-sä anıŋ birlä taġlar* 186r/6=013/031

yörü- "yürümek" bkz. yöri-, yorı- (KB 131, DLT-II 87, ED 957a yorı-). *täzgänip y.-rlär* 3v/1=002/015, *y.-dilär* 53r/7=003/156, *y.-ŋ yär içindä* 51r/4=003/137, *y.-ŋlär yär içindä* 96r/7=006/011,138v/4=009/002, 198v/2=016/036, *y.-r ärkän* 172r/2=011/107, *y.-mäŋlär yär içindä küwäzlänü* 208v/6=017/037

yörüg "açıklama, tabir" bkz. yorıġ, yoruġ (KB C11 DLT- III 18 ED 965b yörüg). *anıŋ y.+üni* 220v/4=018/078

yörüt- "yürütmek, hareket ettirmek" (KB-, DLT-, ED 957a yorı-). *y.-ür silärni yazı yaban içindä täŋiz içindä* 155r/6=010/022

yu- "yıkamak, abdest almak" (KB-, DLT-III 45, ED 870a yu-). *y.-ŋuzlar yüzläriŋizni äligläriŋizni* 80v/5=005/006

yufḳa "ince" (KB 3351 DLT-II 294, ED yuvka 874a). ḫurmā uruġınıŋ yufḳa ḳabınça "hurma çekirdeğinin ince kabuğu kadar" *ḫurmā uruġınıŋ y. ḳabınça* 65r/1=004/053, 73r/5=004/124, yufḳa tawar "ince ipek" *y. tawardın* 217r/6=018/031

yuġal- "vaz geçmek, geri dönmek" (KB-, DLT-, ED-, WF). *y.-salar* 23r/2=002/192

yun- "yıkanmak, abdest almak" (KB 3581, DLT-III 66, ED 942b yun-). başlığın yun- "boy abdesti almak" *başlığın y.-ġınça* 63v/8=004/043

yuḳa- "bulaşmak, sıvanmak, sirayet etmek, el değmek, dokunmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-salar* 96r/3=006/007, *y.-maġay bizkä ot mägär sanlıġ künlär* 40r/9=003/024, *y.-maġay bizni ot* 9v/6=002/080, *y.-maŋlar aŋa esizlik birlä* 168v/5=011/064, *y.-maŋlar aŋa esizlik birlä* 119v/4=007/073, *y.-maduḳ bolsa maŋa bir ādämī* 224r/3=019/020

yul "pınar" (KB 973, DLT-III 4, ED 917b-918a yul). *aḳar y. bulaḳ* 212v/8=017/090, *on ekki y. bulaḳ* 7v/4=002/060

yulduz "yıldız" (KB C5, DLT-I 96, ED 922b yultuz). *kördi y.* 102r/8=006/076, *körär män onbir y.+nı taḳı künni taḳı aynı* 173v/2=012/004, *kün ay y.+lar* 117v/9=007/054, *y.+lar birlä* 197r/1=016/016, *künni aynı y.+larnı* 196v/4=016/012, *ḳıldı silärkä y.+larnı* 104v/4=006/097

yuluġ "fidye, rehin" (KB 37 DLT-I 210, ED 925a yuluğ). *y.* 10r/9=002/085, 23v/1=002/196, yuluġ çıġay aşı "bir günlük fakir iaşesi" *y. çıġay aşı* 21v/3=002/184, yuluġ ber- "fidye vermek, feda etmek" *y. ber-* 84v/5=005/036, 158r/8=010/054

yulun- "fidye vererek kendini kurtarmak" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-dı anıŋ birlä* 28r/4=002/229

yuluş "fidye" (KB 113, DLT-, ED 933a yuluş). yuluş ḳol- "fidye istemek" *y. ḳol-* 185r/5=013/018

yum- "yummak, kapamak" (KB 624, DLT-III 64, ED 934a yum-). köz yum- "görmemek için gözlerini kapatmak" *köz y.-sa silär* 34v/9=002/267, köz yumup açınça "hemen, kısa sürede" *köz y.-up açınça* 201v/4=016/077

yumdarıl- "derlenmek, toplanmak" (KB-, DLT-III 98 ED 935b yomdar-). tamuġḳa yumdarıl- "cehennemde toplanmak" *tamuġḳa y.-urlar* 134v/4=008/036, *y.-ur silär* 133v/2=008/024

yumḳı "herkes, her şey, hepsi" (KB B18, DLT-, ED yomğı 935b). *y.* 66v/6=004/071, 70r/2=004/095, 75r/4=004/140, 83r/5=005/032, 83r/6=005/032, 84v/5=005/036, 86v/3=005/048, 116r/2=007/038, 134v/5=008/037, 142v/3=009/036, 142v/3=009/036, 159r/7=010/065, 162r/3=010/099, 167v/8=011/055, 185r/5=013/018, 186r/7=013/031, 188v/1=014/008, 231r/5=020/064, 234v/3=020/123, *y.+nıŋ* 194r/3=015/043, *y.+nı* 4v/9=002/029, 82v/3=005/017, 97r/6=006/022, 156r/5=010/028, 180v/1=012/083, 186r/8=013/031, 214r/1=017/103, *y.+ḳa* 187v/1=013/042, 195v/4=015/092, *y.+dın* 113v/6=007/018, *y.+lar* 173r/1=011/119, *y.+larnı* 110v/3=006/149, 181r/7=012/093, 194v/3=015/059, *y.+ları* 193v/4=015/030

yumrul- "çökmek, göçmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-ġan turur* 150v/1=009/109

yumşa- "yumuşamak, iyi davranmak" (KB 2665 DLT-I 110, ED 939a yumşa- (?yımşa-)). *y.-dıŋ anlarḳa* 53v/2=003/159

yumşaḳ "yumuşak, hoş, tatlı" (KB 464, DLT-II 74, ED 938b yumşak(?yımşak)). *anıŋ y. yärlärindä* 119v/6=007/074, *y. söz* 58v/8=004/008, *y.+lar* 87r/7=005/054, yumşaḳ bol- "hoş olmak, tatlı olmak" *y. bol-* 200v/6=016/069, 230r/4=020/044

yumşaḳlıḳ "yumuşaklık, iyi davranma" (KB-, DLT-, ED-, WF). *y.+ın* 64r/6=004/046, yumşaḳlıḳ ḳıl- "nazik davranmak" *y. ḳıl-* 216r/1=018/019, *yumşaḳlıḳ* et- "imkân hazırlamak" *etgäy silärkä (2) işiŋizlärdin y.* 215v/2=018/016

yumuş "hizmet, vazife, iki ve ikiden fazla kişi arasında elçilik" (KB 1105, DLT-I 184, ED 938b yumuş). *tegürdüm id̲im y.+ını* 120r/3=007/079, *y.+larım birlä* 125r/2=007/144, *id̲im y.+larını* 118v/3=007/062, 119r/1=007/068, *ḳayda ḳılur ärsä y.+larını* 107r/9=006/124, *tägürdüm id̲im y.+larını* 121r/9=007/093, *tägürmädiŋ anıŋ y.+larını* 88v/8=005/067

yumuşçı "elçi, peygamber" (KB 4618, DLT-, ED 939b yumuşçı). *y.* 207r/5=017/015

yuŋ "yün" bkz. yüŋ (KB-, DLT-I 150, ED 941b yuŋ). *anıŋ y.+larında* 202r/1=016/080, *y. tawar* 114v/2=007/026

yunġu "yıkanma, temizlenme" ap yunġuda ärkän "cünupluk, (dinen temiz olmama)" *ap y.+da ärkän* 63v/7=004/043, yunġu ḥāl "cünup" *y. ḥāl üzä* 80v/7=005/006

yunt "at" (KB 5370, DLT ED 946a yunt (yund)). *y.+lar* 196r/8=016/008

yūnus (A) "Hz. Yunus, İbrani peygamberlerden olup Ninova halkına peygamber olarak gönderilmiştir" (KB-, AT-, R-). *y.* 103r/6=006/086, 152v/8=010, *y. päyġāmbär ʿaläyhi'ssäläm sūräsi* 152v/8=010, *y. päyġāmbärḳa* 77v/3=004/163, *y. yalavaç bod̲unı* 162r/1=010/098

yūsuf "Hz. Yusuf, Hz. Yakub'un oğlu olup güzelliği ile tanınır" (KB-, AT-, R-). *y.* 175r/2=012/023, 175r/7=012/026, 175v/2=012/029, 177r/6=012/046, 181r/2=012/090, 181r/2=012/090, 181r/8=012/094, *y. ʿaläyhi's säläm sūräsi* 173r/6=012, *y. birlä* 181r/1=012/089, *y. içindä* 173v/7=012/007, 180r/5=012/080, *käldi y ḳad̲aşları* 178r/5=012/058, *ornat(t)ımız y. yalavaçnı yär içindä* 178r/2=012/056, *y. özi içindä* 179v/8=012/077, *y. üzä* 174r/3=012/011, 181v/4=012/099, *y. yalavaç* 173v/1=012/004, *y.+nı* 103r/4=006/084, 173r/7=012, 173r/7=012, 180v/4=012/085, *ḳod̲tımız y.+nı* 174r/9=012/017, *öldürmäŋlär y.+nı* 174r/2=012/010, *öldürüŋ y.+nı* 173v/9=012/009, *tartnadıŋızlar y.+nı özindin* 177v/4=012/051, *y.+ḳa* 173v/8=012/008, 174v/8=012/021, 179r/6=012/069, 179v/5=012/076, 180v/2=012/084, *kirdilär ärsä y.+ḳa* 179r/6=012/069, *y.+dın* 180v/6=012/087

yut- "yutmak" (KB 6284, DLT-II 313, ED 885b yut-). *siŋirsün yaʿnī y.-sun* 231r/9=020/069, öfkäni yut- "öfkeyi yenmek, öfkeyi içine atmak" *y.-ġanlarḳa öfkäni* 50v/7=003/134

yuwlun- "yuvarlanmak, düşmek" (KB-, DLT-III 111, ED 878a yuvlun-). *y.-up uşalmış* 79v/8=005/003

yüd̲/d- "yüklenmek, taşımak" (KB 59, DLT-I 404, ED 885b yüd̲-). *y.-är anı färiştälär* 31r/8=002/248, *y.-ärlär yazuḳlarını* 98r/3=006/031, *ol kim y.-ärlär* 98r/3=006/031, *y.-ärlär arḳaları üzä* 98r/3=006/031, *yük y.-ügli yad̲ım töşäk* 109v/1=006/142, *y.-sä män* 83v/7=005/029

yüg(ü)r- "koşmak, koşuşturmak, hızlı yürümek" (KB 384, DLT-I 360, ED 914b yügür-). *yılan boldı y.-ür* 229r/7=020/020, *anlar y.-ürlär* 231r/7=020/066, *kälgäylär saŋa y.-ü* 33v/7=002/260

yük "yük, hayvan üstündeki iki küfe ağırlık" (KB 195, DLT-I 75, ED yük (yü:k)). *y.* 233v/2=020/101, *yüŋül y. käçti* 130r/6=007/189, *y. kötürdi* 130r/6=007/189, *y.*

yüdügli 109v/1=006/142, *ağır y.+ni* 37v/7=002/286, *bir täwä y.+i* 178v/7=012/065, *bulunsa anıŋ y.+i içindä* 179v/3=012/075, *täwä y.+i tarıġ* 179v/1=012/072, *ḳadaşınıŋ y.+i içindä* 179r/8=012/070, *ol ağır y.+lär ḳatığlıḳlar* 126v/6=007/157, *y.+läri içiŋä* 178r/9=012/062, *ağır y.+lärini* 126v/6=007/157

yükün-/yük(ü)n- "secde etmek, büyük önünde eğilmek, baş eğmek" (KB 582, DLT-II 168 ED 913b yükün-). *y.-ür* 199r/8=016/049, *y.-ür mü män aŋar kim yarat(t)ıŋ balçıḳdın* 210v/6=017/061, *y.-di färiştälär* 193v/4=015/030, *y.-dilär* 5r/9=002/034, 113r/7=007/011, 210v/6=017/061, 218v/5=018/050, 234r/6=020/116, *y.-üŋlär* 5r/9=002/034, 113r/7=007/011, 210v/5=017/061, 218v/5=018/050, 234r/6=020/116, *y.-sä män* 193v/5=015/033, *y.-ü yaʿnī ḳotġılıḳ ḳılu* 7r/9=002/058, *kiriŋlär ḳapuġḳa y.ü* 76v/2=004/154, *y.-ü yarlıḳagay miz* 127v/1=007/161, *tüşärlär saḳaḳları birlä y.-ü* 214r/5=017/107, *anıŋ içindä tizin y.-ü* 227r/6=019/072, *y.-üglilär* 123r/1=007/120, 173v/3=012/004, 181v/5=012/100, 199r/8=016/048, *tüşdilär y.-üglilär* 193v/4=015/029, *y.-üglilär birlä* 193v/5=015/031, 193v/5=015/032, *bol- y.-üglilärdin* 113r/8=007/011, *y.-üglilärkä* 15r/3=002/125, *y.-mäs sän* 113r/8=007/012

yüklä- "yüklemek" (KB- DLT-III 309, ED 912b yükle-). *y.-diŋ* 37v/8=002/286, *y.-sä sän* 129r/2=007/176, *y.-sä anı* 134v/5=008/037, *y.-mägil* 37v/7=002/286, 37v/8=002/286

yüklän- "yüklenmek, desteklemek" (KB-, DLT-, ED-). *y.-gäy miz* 206r/9=017/006

yüklüg "yüklü, dolu; gebe" (KB-, DLT-, ED 912a yüglüg). *ağır y. bulıt* 118r/4=007/057, *ḳoparur ağır y. bulıtlarnı* 184r/7=013/012, yıġaçlarnı yüklüg ḳıl- "aşılamak" *yıġaçlarnı y. ḳılıġlı* 193r/7=015/022

yüksä- "yükselmek, uzamak" (KB1809, DLT-, ED 916a yükse-). *y.-r täg kök içindä* 107v/4=006/125

yüksäk "yüksek" (KB 308, DLT-, ED 915b yüksek (yükse:k)). *y.* 32v/5=002/255, 105r/3=006/100, 130r/8=007/190, 154v/8=010/018, 196r/3=016/003, 209r/4=017/043, 226r/1=019/050, 228v/4=020/004, 234r/3=020/114, *kötürdimiz y. orunḳa* 226r/7=019/057, *uluġ y.* 196r/1=016/001, *y. köşklär* 67v/3=004/078, *y. uluġ* 62v/8=004/034, *y. mäṣäl* 200r/2=016/060, *y.+lär* 51r/6=003/139, *y. ärürlär* 206v/3=017/007, yüksäkräk "daha yüksek" *y.+räk* 231r/8=020/068, 231v/9=020/075

yüksäklik "yükseklik" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.* 209r/5=017/043, *uluġ y. idisi* 184r/2=013/009

yüli- "tıraş etmek" (KB-, DLT-III 90, ED 919b yüli-). *y.-mäŋlär başlarıŋıznı* 23r/9=002/196

yüŋül "hafif" (KB-, DLT-, ED 950b yeŋil). *y.* 36v/4=002/282, *y. yük käçti* 130r/6=007/189, *y.+lär* 143r/6=009/041, *yazuḳ y.+mäki* 86r/2=005/045, yüŋül bol- "hafif gelmek" *y. bol- tartġuları* 113r/3=007/009, yüŋül ḳıl- "hafifletmek" *y. ḳıl-* 62r/2=004/028, yüŋül ḳılın- "hafifletilmek, hafifleştirilmek" *y. ḳılın-* 46v/6=003/088, 202r/8=016/085, yüŋül tut- "hafif tutmak" *y. tut-* 201v/8=016/080

yüŋült- "hafiflettirmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-<t>i taŋrı* 137v/1=008/066, *y.-mäk* 21r/2=002/178

yüŋütül- "hafifletilmek" (KB-, DLT-, ED-, WF-). *y.-mägäy anlardın* 19r/2=002/162, *y.-mäs anlardın* 10a4/=002/086

yürák "kalp, yürek" (KB B51, DLT-I 41, ED 965a yürek). yüräki ḳapına täg- "gönlünü kaptırmak, aşık olmak, sevdalanmak" *anıŋ y.+i ḳapına tägmiş* 175v/4=012/030, yüräk toḳıġlı ḳorḳınç "büyük bela" *y. toḳıġlı ḳorḳınç* 186r/9=013/031

yüräksiz "yüreksiz, cesaretsiz" (KB 2044, DLT-, ED 966b yüreksiz)). yüräksiz bol- "korkuya kapılmak, cesaretsiz olmak" *y. bol-* 52r/9=003/152, 50r/2=003/122

yüräksizlik "yüreksizlik, cesaretsizlik" (KB- DLT-, ED-, WF-). yüräksizlik ḳıl- "korkuya kapılmak, cesaretini yitirmek" *y. ḳıl-* 135r/9=008/043, 135v/5=008/046

yüz "çehre, surat, üst" (KB 80, DLT-I 60, ED 983a 2 yüz). *y. utru tikildi* 223v/9=019/017, *mäniŋ y.+ümni* 102v/3=006/079, *y.+üni* 13v/3=002/112, *y.+üŋni* 162v/2=010/105, *anıŋ yöni y.+i üzä* 93v/5=005/108, *anıŋ y.+i* 86r/4=005/046, 86r/5=005/046,199v/8=016/058, *ataŋız y.+i* 174r/1=012/009, *y.+i üzä* 181r/6=012/093, 181r/9=012/096, *y.+ikä utru* 103v/9=006/092, *y.+iŋizlärkä* 206v/2=017/007, *y.+lär* 233v/9=020/111, *aḳarur y.+lär* 48r/7=003/106, *ḳararur y.+lär* 48r/7=003/106, *aḳardı y.+läri* 48v/1=003/107, *örtülsä y.+läri* 156r/3=010/027, *ḳarardı y.+läri* 48r/8=003/106, *y.+läri üzä* 213r/9=017/097, *färiştälär ururlar y.+lärini arḳalarını* 136r/4=008/050, *örtär y.+lärini* 192r/5=014/050, *örtmäs y.+lärini* 155v/9=010/026, *söglür y.+lärini* 217r/3=018/029, *tutuŋlar y.+läriŋizni* 114v/8=007/029, *türtüŋlär y.+läriŋizkä* 64r/1=004/043, *türtüŋlär y.+läriŋizkä äligläriŋizkä* 80v/9=005/006, yüz äw(ü)r- "yüz çevirmek, ilgilenmemek, terk etmek" *y. äwür-* 14r/2=002/115, 15v/2=002/130, 40r/2=003/020, 40r/8=003/023, 44v/1=003/064, 60r/5=004/016, 65r/3=004/055, 65v/9=004/061, 65v/9=004/061, 66r/3=004/063, 68r/1=004/081, 73v/4=004/128, 74v/2=004/135, 85v/1=005/042, 85v/1=005/042, 98r/9=006/035, 99r/9=006/046, 101r/7=006/068, 105v/2=006/106, 116v/9=007/045, 120r/3=007/079, 121r/8=007/093, 131v/1=007/199, 133r/6=008/020, 133r/9=008/023, 134v/9=008/040, 138v/7=009/003, 141r/7=009/025, 144v/6=009/057, 147r/1=009/074, 147r/4=009/076, 148v/4=009/092, 149r/1=009/095, 160r/1=010/072, 163r/6=011/003, 168r/1=011/057, 169v/1=011/076, 175v/2=012/029, 79r/9=012/071, 180v/2=012/084, 195v/5=015/094, 208r/3=017/028, 209v/1=017/046, 211r/5=017/067, 212r/8=017/083, 215v/7=018/018, 219r/7=018/057, 230r/8=020/048, 230v/9=020/060, 233v/1=020/100, 234v/5=020/124, *y. äwrügli+* 10r/5=002/083, 95v/7=006/004, 133r/9=008/023, 147r/4=009/076, 149r/2=009/095, 182r/7=012/105, 195r/6=015/081, *äwrüŋlär y.+üŋizlär* 17r/6=002/144, *äwrüŋlär y.+üŋizlärni* 18r/1=002/150, *äwürgil y.+üŋni* 17r/5=002/144, 17v/7=002/149, 17v/9=002/150, *äwürsä y.+in* 73r/6=004/125, *äwürsä y.+üŋüzlärni* 20v/2=002/177, *y.+lärni äwürsä miz* 64v/1=004/047, yüz äwrül- "yüz çevirmek, ilgilenmez olmak, terk etmek" *körür y. äwrülmäkni* 17r/4=002/144, yüz çäwür- "yüz çevirmek" *y. çäwür-* 41r/7=003/032, 46r/6=003/082 yüz yu- "yüz yıkamak" *yuŋuzlar y.+läriŋizni äligläriŋizni* 80v/5=005/006

yüz "sayı adı yüz (100). *silärdin y. yängäylär miŋni* 137r/9=008/065, *y. säriniġli utġaylar ekki y.+ni* 137v/2=008/066

yüz otuz "sayı adı, yüz otuz (130)". *bu tävbä sūräsi y. otuz āyät turur* 138v/2=009

yüz otuz ekki "sayı adı, yüz otuz iki (132)". *bu ṭāhā sūräsi y. otuz ekki āyät turur* 228v/1=020

yüz taḳı yäti "sayı adı, yüz yedi (107)". *bu yūnus päyġämbär ʿaläyhi ʾs-säläm süräsi mäkkädä inmiş turur y. taḳı yäti äyät turur* 152v/8=010

yüz taḳı on "sayı adı, yüz on (110)". *bu isrā süräsi y. taḳı on äyät turur. mäkkädä inmiş turur.* 205v/8=017

yüz taḳı on bir "sayı adı, yüz on bir (111)". *yūsuf ʿaläyhi ʾs-säläm süräsi mäkkädä inmiş turur y. taḳı onbir äyät turur* 173r/6=012, *bu äl-ḥamd süräsi y. taḳı on bir äyät turur* 214v/1=018

yüz taḳı yegirmi üç "sayı adı, yüz yirmi üç (123)". *mā ʾidä süräsi mäkkädä inmiş turur y. taḳı yegirmi üç äyät* 79r/6=005, *bu sūrä hūd päyġämbär ḳıṣṣasınıŋ süräsi turur. mäkkädä inmiş turur y. taḳı yegirmi üç äyät turur* 163r/1=011

yüz taḳı altmış altı "sayı adı, yüz altmış altı (166)". *änʿām süräsi mäkkädä inmiş turur y. taḳı altmışaltı ayät turur* 95v/1=006

yüz yegirmi säkiz "sayı adı, yüz yirmi sekiz (128)". *bu naḥl süräsi mäkkädä inmiş turur. y. yegirmi säkiz äyät turur* 195v/8=016

yüzlüg "yüzlü" (KB-, DLT-III 45, ED 987a yüzlüg). **ekki yüzlüg** "münafık" *ekki y.* 149v/4=009/101, *ekki y. äränlär* 145v/6=009/067, *ekki y. eränlärkä* 145v/9=009/068, *ekki y. tişilär* 145v/6=009/067, *ekki y. tişilärkä* 145v/9=009/068, *ekki y.+lär* 68v/4=004/088, 75r/8=004/142, 75v/4=004/145, 136r/2=008/049, 145v/1=009/064, 145v/8=009/067, 146v/6=009/073, 149v/4=009/101, *ekki y.+lärni* 65v/9=004/061, 75r/3=004/140, *ekki y.+lärkä* 74v/7=004/138

yüzlüglük "tabiatlı, yaradılışlı" (KB-, DLT-, ED-, WF-). **ekki yüzlüglüg** "iki yüzlülük, münafıklık" *ekki y.+ni* 147r/4=009/077, *ekki y.+ün* 149r/4=009/097

yüzlän- "yüz çevirmek, yönelmek" (KB-, DLT-III 110 ED987b yüzlen-). *män y.-dim ... yüzümni* 102v/3=006/079

yüzläŋü "yüz çevirme, kıble" (KB-, DLT-III 110 ED 987b yüzlen-). *tegmä gürūhḳa y. ḳıblä bar* 17v/5=002/148

z, ż, ẕ, ẓ

zahid (A) "din adamı, ruhban" (KB 3239, AT-, R 356). *tu(t)tılar bilgänlärini z.+lärini* 141v/9=009/031

zamān (A) "müddet, zaman" (KB-, AT 339 , R 356). **zamān beril-** "zaman verilmek" *z. beril-* 113v/2=007/015

zamānä (A) "zaman, süre" (KB 1983, AT-, R-). **zamānä atal-** "tayin edilmek" *z. atal-* 235r/2=020/129

zār (F) "ağlayıp, sızlama, inleme" (KB-, AT-, R-). *ayur män z. yayu* 180v/5=012/086

zārilıḳ (F.+T) "yalvarıp yakarma, feryat" (KB-, AT-, R 357). *z.+ın* 118r/1=007/055

zarġunz "kokulu ot, fesleğen" (KB-, DLT-I 17 ED 989b zargunçmud). *yär z.+dın* 7v/7=002/061

ża'if (A) "kuvvetsiz, zayıf" (KB-, AT-, R 356). *ż.* 36v/4=002/282, *ż.+lär* 50r/3=003/123, küçsüz ża'if bol- "hakir görülüp ezilmek" *küçsüz ż. bolur ärdilär* 124r/4=007/137, ża'if bol- "zayıflamak" *ż. bol-* 223r/4=019/004, ża'if rāylıġ "düşüncesiz" *ż. rāylıġ* 165r/8=011/027

żāyi' (A) "boşa giden, zayi olan" (KB-, AT-, R-). żāyi' ḳıl- 1. "terk etmek, bırakmak" *ż. ḳıl-* 226v/1=019/059, 2. "boşa çıkarma" *ż. ḳıl-* 17r/3=002/143, 54a/7=003/171, 57r/4=003/194, 128v/1=007/170, 151v/8=009/120, 217r/4=018/030

zābūr (A) "Zebur, Hz. Davud'a Allah tarafından indirilen mukaddes kitap" (KB-, AT-, R zābūr 355). *berdimiz dāvudḳa z.+nı* 77v/3=004/163, 210r/5=017/055

zākāt (A) "zekât, sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin her yıl sadaka olarak dağıtılması" (KB-, AT-, R 356). *z. birlä* 226r/5=019/055, *z.+nı* 226r/5=019/055, namāznı zākātnı buyur- "namazı ve zekâtı emretmek" *buyur- namāznı z.+nı* 224v/7=019/031, zākāt al- "sadaka almak" *al- z.* 149v/7=009/103, *alır z.+larnı* 149v/9=009/104, zākātnı ber- "zekât vermek" *ber- z.+nı* 6r/5=002/043, 10r/4=002/083, 13r/9=002/110, 20v/6=002/177, 36r/2=002/277, 77r/8=004/162, 81v/5=005/012, 87v/2=005/055, 126v/2=007/156, 139r/4=009/005, 139v/5=009/011 146v/1=009/071, 140r/9=009/018

zākāriyyā (A) "Hz. Zekeriyya, İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerden biri olup Hz. Yahya'nın babasıdır" (KB-, AT-, R-). *z.* 41v/6=003/037, 41v/9=003/038, 103r/5=006/085, 223r/4=019/004, 223r/8=019/007, *z. du'asını* 223r/2=019, *z.+nı* 223r/3=019/002, *z.+ḳa* 41v/6=003/037

ẕālīḫā (A) "Mısır azizinin (maliye nazırının) eşi" (KB-, AT-, R-). *ẕ.* 175r/4=012/024, 175r/6=012/025, 175r/9=012/026, 175v/1=012/027, 175v/8=012/032

zenī (A zinā) "zina, nikâhsız birleşme" bkz. zinā (KB-, AT-, R-). *yawuḳ kälmäŋlär z.+kä* 208r/8=017/032

ẕärrä (A) "zerre, çok küçük parça" (KB-, AT-, R-). *bir kür ẕ.+si aġrınça* 63v/2=004/040, 159r/2=010/061

zäytūn (A) "zeytin" (KB-, AT-, R-). *z. yıġaçı* 104v/9=006/099, 109r/8=006/141, *z.+nı* 196v/2=016/011

ẕikr (A) "Kur'an" (KB-, AT-, R 358). *ẕ.+din* 43v/9=003/058

zīnhār (F) "sakın ha!, kesin, muhakkak" (KB -, A -, R-). *z.* 139r/5=009/006

zinā (A) "zina, nikâhsız birleşme" bkz. zenī (KB 1334, AT-, R-). zinā ḳıl- "zina yapmak" *z. ḳıl-* 61r/9=004/024, 61v/5=004/025

zindān (F) "zindan, hapishane" (KB 893, AT-, R-). *z. içindä* 177r/2=012/042, *z. säwügräk* 176r/2=012/033, *yıġulġu z.* 206v/4=017/008, *z.+nıŋ ekki eşläri* 176v/3=012/039, *z.+daḳı* 176v/7=012/041, zindāndın çıḳar- "zindandan çıkarmak" *çıḳar- z.+dın* 181v/7=012/100, zindānḳa kir- "zindana girmek" *kir- z.+ḳa* 176r/5=012/036, zindānḳa ur- "zindana atmak, hapsetmek" *z.+ḳa ur-* 176r/5=012/035, zindānḳa urul- "zindana atılmak, hapsedilmek" *z.+ḳa urul-* 176r/1=012/032, zindānḳa ḳoyul- "zindana atılmak, hapsedilmek" *z.+ḳa ḳoyul-* 175r/7=012/025

zinhārā (F) "zinhar, Sakın ha!, kesin, muhakkak" (KB-, AT-, R-). *z.* 198v/5=016/038

ziyān (A) "ziyan, zarar" (KB-, A 339, R 358). *arturmas ḳor z.* 212r/7=017/082, *arturmas z. ḳılmaḳda öŋin* 168v/4=011/064, *ḳor z. içindä* 20v/7=002/177, *z. ḳor yas birlä* 121v/9=007/094, *ḳor z.+nı* 199v/5=016/054, 210r/6=017/056, *z.+da kedin* 155r/4=010/021, 163v/9=011/010, ḳor ziyān ḳıl- "zarara uğramak" *ḳor z. ḳıl-* 154v/6=010/018, ḳor ziyān täg- "musibet gelmek" *täg- ḳ. ziyān* 121v/3=007/095, 211r/5=017/067, ḳor ziyān tägür- "zarar dokundurmak" *tägür- ḳor z.* 162v/5=010/107, ziyān aç- "zarara uğratmak" *z. açıġlı* 96v/7=006/017, ziyān ḳıl- "zarar etmek, zarara uğramak" *z. ḳıl-* 8r/8=002/064, 12v/4=002/102, 48v/7=003/111, 51v/5=003/144, 52r/5=003/149, 59v/7=004/012, 85v/2=005/042, 96v/1=006/012, 97r/4=006/020, 101v/7=006/071, 109r/5=006/140, 113r/4=007/009, 117v/6=007/053, 130r/2=007/188, 143r/1=009/039, 162v/4=010/106, 157v/6=010/045, 165r/1=011/021, 168r/2=011/057, 184v/6=013/016, 222r/8=018/103, *z. ḳılıġlı+* 4v/7=002/027, 12v/3=002/102, 121r/8=007/092, 121r/6=007/090, 121v/8=007/099, 129r/6=007/178, 134v/6=008/037, 146r/5=009/069, 165r/2=011/022, 174r/7=012/014, ziyān ḳılıġlılardın bol- "zarara uğramak, zarar etmek" *bol- z. ḳılıġlılardın* 114r/7=007/023, 161v/8=010/095, 167r/5=011/047, ziyān ḳılın- "zarar görmek" *z. ḳılın-* 29r/2=002/233, ziyān kätür- "zarar getirmek" *z. kätür-* 55r/5=003/176, ziyān kitär- "zararı uzaklaştırmak" *z. kitär-* 89v/8=005/076, 158r/2=010/049, ziyān täg- "zarar dokunmak" *täg- z.* 154r/3=010/012, 199v/4=016/053, ziyān tägrül- "zarar verilmek, zarara uğratılmak" *z. tägrül-* 37r/3=002/282, ziyān tägür- "zararı dokunmak" *z. tägür-* 49v/9=003/120, 72r/3=004/113, 55r/7=003/177, ziyān tut- "zarar görmek" *tut- z.* 28v/1=002/231, ziyānḳa täg- "zarara uğramak" *z.+ḳa tägdi* 154r/5=010/012, ziyānnı aç- "zararı gidermek" *aç- z.+nı* 154r/4=010/012

ziyānla- (A.+T) "zarar vermek" (KB-, AT-, R -). *z.-maġay* 93r/4=005/105

ziyānlıġ (A.+T) "zarara uğramış, zararlı" (KB-, AT-, R 358). *bol- z.+lar* 87r/6=005/053, 204r/8=016/109, *boldı z.+lardın* 80v/4=005/005, 83v/9=005/030

ziyānlıḳ (A.+T) "zarara uğramış, zararlı" (KB-, AT 339 R-). *z.* 150r/4=009/107, 190v/3=013/029, *z. birlä* 99r/2=006/042

ziyārāt (A) "ziyaret, Kâbe'yi ve Mekke'nin diğer kutsal yerlerini ziyaret etme, hac" (KB (KB C66, AT-, R-). *z. birlä* 23v/2=002/196, *z.+ni* 23r/8=002/196, ziyārāt ḳıl- "haccetmek" *z. ḳıl-* 18v/5=002/158

ẕu'l-ḳarnäyn (A) "Boynuz büyük İskender'in lakabıdır. İki boynuz sahibi anlamına gelir. başının her iki yanında hayvan boynuzuna benzeyen iki top saç bulunduğu için böyle adlandırılmıştır. "iki zülüflü" veya "şark ve garbın hükümdarı" şeklinde de izah edilmiştir" (KB-, AT-, R-). *ẕ.* 221r/7=018/086, *ẕ.+din* 221r/4=018/083

ẓulm (A) "haksızlık, zulüm" (KB-, AT-, R 358). ẓulm ḳıl- "haksızlık etmek, zalimlik yapmak" *ẓ. ḳıl-* 52r/8=003/151

Kaynaklar

ABDÜ'LBAKī, Muhammed Fuad, (Türkçeye çeviren: Mahmud ÇANGA), Kur'ān Kelimelerinin Anahtarı, İstanbul, 1986.

ARAT, Reşit Rahmeti, (1951), Edip Ahmed b. Mahmud Yükneki, Atebetü'l Hakayık, İstanbul.

---, (1965), Eski Türk Şiiri, Ankara.

---, (1975), Kutadğu Bilig, I Metin, 2.Baskı, TDK, Ankara

---, (1979), (Neşre Hazırlayanlar: Kemal ERASLAN-Osman Fikri SERTKAYA-Nuri YÜCE), Kutadğu Bilig, III İndeks, TKAE, İstanbul.

Arbeyy, A. J, (1958), Classial Persian literature, Londra, s. 40-41.

ATA, Aysu, (1997), Nāṣırü'd-dīn Bin Burhānü'd-dīn Rabġuzī, Kıṣaṣü'l-Enbiyā (Peygamber Kıssalaları) I. Giriş- Metin- Tıpkıbasım, II. Dizin, TDK, Ankara.

---, (1998), Nehcü'l-Ferādīs, Uştmahlarnıŋ Açuk Yolı, Dizin-Sözlük, TDK, Ankara.

ATALAY, Besim, (1945), Ettehfetü-üz Zekiyye fil- Lūgat-it Türkiyye, İstanbu

---, (1970) , Abuşka Lūgatı veya Çağatay Sözlüğü, Ankara

---, (1986), Divanü Lūgat-it-Türk Tercümesi, I-II-III, 2. Baskı, Ankara, 1985,1986, 1986; IV, 2.Baskı, (Dizin "Endeks"), Ankara.

BALAMī, Ebu Ali (Neşreden: Habib Yagmai), Tercüme-i Tefsir-i Taberi, I-VII, Tahran, 1339-1343.

BALCI, Medine, (1991), Kur'ān-ı Kerim ve Kelime Meali, I, İstanbul.

BARTHOLD, V. V. (Çeviren: H. D. YILDIZ), (1990), Moğol İstilasına Kadar Türkistan, Ankara.

---, (Türkçeye Çeviren: Ragıp Hulusi ÖZDEN, Hazırlayanlar: Kazım Yaşar KOPRAMAN-Afşar İsmail AKA), (1975), Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler, Ankara.

BARUTCU, F. Sema (1987), Uygurca Sadāprurudita ve Dharmodgata Bodhissatva Hikāyesi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitisü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.

BARUTCU ÖZÖNDER, F. Sema, (1998) Üç İtigsizler, Giriş-Metin-Tercüme-Notlar-İndeks, XXX Levha, TDK, Ankara.

---, (2001), Türkçe Enklitik Edatlar Üzerine: çI/çU, KÖK Araştırmalar, Ankara, C.III, S. 2 (Güz 2001), s. (75-86).

BELAZURİ, Fütuh'ul-Büldan, (1987) (Çev. Mustafa Fayda), Ankara, s. 596-597.

BODROGLIGETI, A., (1969), A Fourteenth Century Turkic Translation of Saʿdi'ʾs-Gulistan (Sayf-i Sarayi'ʾs Gulistan bi'ʾt-Turki), Budapest.

BOROKOV, A.K., 1961, Badāʿiʿ al-lugat. Slovarʾ Tali İmanī Geratskogo Ksoçineniyam Alişera Navoi, Moskova.

---, (1963), Leksika Sredneaziatskogo Tefsira XII-XIII vv., Moskova.

---, (Rusçadan Çeviren), USTA, Halil İbrahim, AMANOĞLU Ebülfez, (2002), Orta Asya'da Bulunmuş Kur'an Tefsirinin Söz Varlığı (XII. - XIII. Yüzyıllar), TDK, Ankara.

BROCKELMANN, C., (1954), Osttürkische Grammatik Der Islamischen Littteratursprachen Mittelsaiens, Leiden.

BUHL, Fr., "Kurʾān", İA, C.VI (1955), s. 905-1012.

CAFEROĞLU, Ahmet, (1931), Ebū Hayyān, Kitābuʾl-İdrāk li Lisāniʾl-Etrāk, İstanbul.

---, (1984), Türk Dili Tarihi, İstanbul.

CLAUSON, Sir Gerard, (1960), Sanglax, A Persian Guide to the Turkish Language by Muhammad Mahdi Xan, Facsimile Text with an Introduction and Indies, London.

---, (1972) An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, Oxford.

COURTEILLE, A. Pavet de, (1870), Dictionaire Turc-Oriental, Paris.

ÇAĞATAY, Saadet Ş., (1950), Türk lehçeleri Örnekleri, VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Türk Yazı Dili, Ankara.

ÇANGA Mahmut, (1999), Kur'an-ı Kerim Lugatı, İstanbul.

ÇANTAY, Hasan Basri, (1990), Kurʾān-ı Hakīm ve Meāl-i Kerīm, I-III, 15.Baskı, İstanbul.

ÇETİN, Abdurrahman, (1982), Kurʿān İlimleri ve Kurʿān-ı Kerīm Tarihi, İstanbul.

DANKOFF, Robert, KELLY, James, (1982-1985), Maḥmūd al-Kaşġarī : Compendium of the Turkic Dialects (Divan Lugat at –Turk), I-II-III, Harvard University Printing Office.

DENY, J., (1921), Gramaire de la Langue turque, Paris,

DEVELLİOĞLU, Ferit, (1991), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lūgat, Ankara,

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, (1993), Kur'ān-ı Kerīm ve Açıklamalı Meāli, 2. Baskı, Ankara.

DOERFER, G., (1963-1975), Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen, I-IV, Wiesbaden.

ECKMANN, J. (1959) "Eine ostmitteltürkische interlineare Koranübersetzung", UAJ, c, XXXI S. 72-85.

---, (1956), Neḥcü'l Ferādis, Ankara.

---, (1964), "Memlük Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair", TDAY, s.35-41.

---, (1964), " Die Kiptaschakische Literatur I. Die Literatur von Chwarezm und der Goldnen Horde" PhTF, c.II, Wiesbaden, s. 275-296.

---, (1971a), "Eastern Turkic Translatins of the Koran" Studia Turcica, Budapest, s.149-159.

---, (1971b), The Dīvān of Gadā'ī, Bloomington

---, (1976), Middle Turkic Glosses of the Rylands Interlinear Koran Translation, Budapest.

---, (1996), Harezm, Kıpçak, ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar, Haz. Osman Fikri SERTKAYA, TDK, Ankara.

---, (1988), "İslāmī Orta Asya Türk Edebī Dilinin Özellikleri" , Türk Dünyası Araştırmaları, s. 193-210.

---, (1998), (Türkçeye Çeviren: Mehmet AKALIN): "Harezm Türkçesi" Tarihi Türk Şiveleri, 3. Baskı, Ankara, s. 173-210.

EMRE, A. Cevat, (1949), Türk Lehçelerinin Mukayeseli Grameri, Fonetik, İstanbul.

ERASLAN, Kemal, (1970), "Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair", TDED, c. XVII, s. 113-124

---, (1974-1976), "Yesevī'nin Fakr-nāmesi", TDED, c. XII, s. 45-120.

---, (1976), "Manzum Oğuznāme", TM, c. XVIII, s.169-236.

---, (1988), Eski Türkçede İsim-Fiiller, İstanbul.

ERCİLASUN, Ahmet Bican (1984), Kutadğu Bilig Grameri (Fiil), Ankara.

ERDAL, Marcel, (1991), Old Turkic Word Formation, A Functional Approach to the Lexicon, C. I-II, Wiesbaden.

EREN, Hasan, (1999), Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, Ankara.

ERGİN, Muharrem, (1988), Dede Korkut Kitabı, I-II. Ankara

ERGİN, Muharrem, (1989), Türk Dil Bilgisi, 17. Baskı, İstanbul

GABAIN, A.von (Türkçeye Çeviren: Mehmet AKALIN), (1988) Eski Türkçenin Grameri; Ankara.

GENÇ, Reşat, (2002), Karahanlı Devlet Teşkilatı, TTK, Ankara.

GÖMEÇ, Saadettin, (1997), Kök Türk Tarihi, Ankara.

---, (2000), "Kara-hanlı" Adı Üzerine Bazı Düşünceler" KÖK Araştırmalar, Ankara, 2000 C.II, S.II, s.137-145.

GRØNBECH, K, (1942), Komanisches Wörterbuch. Türkischer Wortindex zu Codex Cumanicus, Kopenhangen: e. Munksgard.

GÜLLE, Sıtkı, (1999), Kelime Anlamlı Kur'an-ı Kerim Meali, I-III, İstanbul

GÜNAY, Ünver, GÜNGÖR, Harun, (1998), Türk Din Tarihi, İstanbul.

GÜNGÖR, Harun , (1998), Türk Bodun Bilimi Araştırmaları, Kayseri.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin (1968) Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri, İstanbul

---, (1991), Türk Dilinde Yapı Bakımından Filler, Ankara.

---, (1984) Türk Dilinde Edatlar, 3.Baskı, İstanbul

---, (1996), Karahanlı Türkçesi Grameri, Ankara.

HOUTSMA, M.Th. , Ein Türkisch-Arabisches Glossar, Leiden, 1984.

İZ, Fahir, "Uygurca Kur'an Tercemesi." İstanbul üniversitesi Türkoloji Disiplini Vinci semestre traval'ı, 1936-1937.

---, "Atatürk ve Türk Dili" Türk Dili, Ankara, Mayıs, !987, s..275

İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ, İslâm Âlemi Tarih, Coğrafya, Etnoğrafya ve Biyoğrafya Lugati. I-I3, Yeni baskı. Milli Eğitim Bakanlığı. İstanbul,1993.

KADRİ, Hüseyin Kâzım, Büyük Türk Lugatı, I-IV, İstanbul, 1927, 1928, 1943, 1945.

KARABACAK, Esra (1992), "Manisa Halk Kütüphanesi'ndeki Satır arası Kur'an Tercümesi: Giriş- Metin-Dizin)" I-III, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi.

---, (1994), "Gülden Sağol, Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi, Giriş, Metin, Sözlük ve Tıpkıbasım (1. Kısım: Giriş ve Metin) = An Inter –linear Translation of the Qur'an into Khwarzm Turkish, Introduction, Text, Glossary

and Facsimile (Part I: Introductıon and Text), Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1993, XL+369 s." TD, 516, s. 529-530.

KARABACAK, Esra, (1994), An Inter- Linear Translation of The Qur'an Into Old Anatolıan Turkish = Eski anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Introduction and Text.I, Sources Of Oriental Languages and Literatures 22, Turkish Sources XX, Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations.

---, (1995), An Inter-linear Translation of the Qur'an Literatures 28, (Part II: Glossary: Section one, p. 1-384. Section Two, p. 385-786).

---, (1997), An Inter- linear Translation of The Qur'an Into Old Anatolian Turkish =Eski Anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Introduction and Text.I, Sources Of Oriental Languages and Literatures 40 Introuction, Text, Glossary and Facsimilie, Part III: Facsimilie of the MS Manisa İl Halk Library No. 931, Section one: 1a-224a.

---, (1999) An Inter- Linear Translation of The Qur'an into Old Anatolian Turkish = Eski Anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Introduction and Text.I, Sources of Oriental Languages Languages and Literatures 47 Introduction, Text, Glossary and Facsimilie, Part III: Facsimilie of the MS Manisa İl Halk Library No. 931, Section two: 224b-451a.

KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi, (1962), "Kıpçaklar ve KıpçakTürkçesi " TDED, c. XII, s. 175-184.

---, (1968-1971), "Nehcü'l-Ferādis'in Dil Hususiyetleri", TDED, c. XVI-XIX, s. 55-72; 33-56; 57-80; 145-170.

---, (1989) Seyf-i Sarāyī Gülistan Tercümesi (Kitāb-ı Gülistān bi't-Türkī), Ankara.

---, (1994.) Kıpçak Türkçesi Grameri, Ankara.

KAVAKÇI, Yusuf Ziya, (1976), XI. ve XII. Yüzyıllarda, Karahanlılar Devrinde Maverâ al-Nehr İslâm Hukukçuları, Ankara, s.15-21

KİLİSLİ, Rifat, Es- Seyid Cemāle'd-din İbnü'l-Mühennā. Kitābu Hilyetü'l-İnasan ve Helbetü'l- Lisān, İstanbul, 1340.

KORKMAZ, Zeynep, (1973), Ṣadru'd-dīn Şeyhoğlu, Marzubān-nāme Tercümesi, Ankara.

KÖPRÜLÜ, M.Fuad, (1986), Türk Edebiyatı Tarihi, 4. Baskı, İstanbul, 1986.

KUNOS, Ignaz, (1902), Şejx Sülejman Efendi's Çagataj- Osmanisches Wörterbuch, Budapest.

KURIŞÇANOV, A. K., (1970), İssledovanie Po Leksike Starokopçaskoga Pis' mennogo Pamyatnika XIIIv. "Tyurksko-Arabskogo Slovarya", Alma-Ata.

KÜÇÜK Murat, "Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Satır Arası İlk Kur'an Tercümesi, İnceleme-Metin-Dizin", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2001.

LAZARD, Gilbert, La Langue des Plus Anciens Monuments de la Prose Persane, Paris, 1963, s. 41-45

MANSUROĞLU, Mecdut, (Türkçeye Çeviren: Mehmet AKALIN), (1988), "Karahanlıca", Tarihi Türk Şiveleri, 3. Baskı, Ankara, s. 133-171.

MENGES, Karl, H., (1966), "Report on the Second Excursion to Taşkent for Resarch in Çagatay Manuscripts." CAJ, 11, 87-133.

MENİNSKİ, F., (1870), Lexici Arabico-Persico-Tvrcici.I-IV, 2. Baskı. Viennae.

MERÇİL, Erdoğan, (1992), "Karahanlılar" Türk Dünyası El Kitabı , Ankara, s. 240-246.

---, (2000), Müslüman Türk Devletleri Tarihi, TTK, Ankara

MİNORSKY, V., (1937), Hududu'al-alam, The Regins of The World, London, s.119

MUHAMMED MEHDĪ HAN, (1960), Sanglax, Persian Guide to the Turkish Language. Facsimile Text with an Introduction and Indices by Sir Gerard Clauson, London.

MUHAMMED FUAD ABDÜ'L-BAKİ, (1378), El Muᶜcemü'l Müfehres li elfazi'l-Kurᶜāni'l-Kerīm, Beyrut.

NÖLDEKE, Theodor-SCHWALLY, (1970), Friedrich (Türkçeye Çeviren: Muammer Sencer): Kurźūn Tarihi, İstanbul.

ÖZYETGİN, A. Melek, (2001), Ebū Hayyūn, Kitūbuźl- İdrūk li Lisūniźl- Etrūk, Fiil: Tarihi-Karşılaştırmalı Bir Gramer ve Sözlük Denemesi, KÖKSAV, Tengrim Türklük Araştırmaları Dizisi: 2, Ankara.

PAUL, Jürgen (Çev. Şeyda YILMAZ) (2002), "Karahanlılar" Türkler, Ankara, C. 4, s. 460-468.

PENRICE, John, (1971), A Dictionary and Glossary of Kor-ān, London.

PRITSAK, Omeljan (Türkçeye Çeviren: Mehmet AKALIN), (1988), "Kıpçakça", Tarihi Türk Şiveleri, 3. Baskı, Ankara, s.111-122.

PRITSAK, Omeljan, Karahanlılar, İslam Ansiklopedisi, VI, s.251-273.

..., (1950), Karahanidische Streitfragen, 1-4, Oriens, III/2, s. 209-228.

..., (1951) von den Karluk zu den Karahaniden; ZDMG; C.I; s. 270-300.

RADLOFF, Wilhelm, 1893-1911, Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialacte, I-IV, St. Petersburg.

RÄSÄNEN, Martti, (1969), Versuch eines Etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen, Helsinki, II Wortgiregister, Zusammengestellt von Istvan KECSKEMETI, Helsinki," 1971.

REDHOUSE, Sir James W., (1978), A Turkish and English Lexicon, İstanbul.

SAĞOL, Gülden, (1993), "Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi, Giriş-Metin-Sözlük", Marmara Üniversitesi, İstanbul, (Doktara Tezi).

---, (1993), Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations II: An Inter-Linear Translatıon of the Qur'an into Khawarazm Turkısh, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) (410 pages).

---, (1995), Old Turkish ànd Persian Inter-Linear Qur'an Translations III: An Inter-Linear Translatıon of the Qur'an into Khawarazm Turkish, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary) (310 pages).

---, (1996), Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations IV: An Inter-Linear Translatıon of the Qur'an into Khawarazm Turkısh (Part III: Facsimile of the MS Süleymaniye Library, Hekimoğlu Ali Paşa No.2 Section One: 1b-300b)

---, (1999), Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations IV: An Inter-Linear Translatıon of the Qur'an into Khawarazm Turkısh (Part III: Facsimile of the MS Süleymaniye Library, Hekimoğlu Ali Paşa No.2 Section Two: 301a-587b9

---, (1997), "Kur'an'ın Türkçe Tercüme ve Tefsirleri Üzerinde Yapılan Çalışmalar", Türklük Araştırmaları Dergisi, Sayı: 8, İstanbul.

SARI, Mevlüt: El-Mevārid, (1982), Arapça –Türkçe Lūgat, İstanbul.

SERTKAYA, Osman F., (1972) " Horezmī'nin Muhabbet-nāmesinin İki Yeni Yazma Nüshası Üzerine", TM, c. XVII, s. 185-207.

---, (1977a) İslâmî Devrenin Uygur Harfli Eserlerine Toplu Bir Bakış, Bochum.

---, (1977b), "Karahanlı Türkçesi Üzerine Yeni Neşriyat", Türk Kültürü, Haziran, s. 491-496

SEVORTYAN, E.V, (1974), Etimologiçeskiy Slovar' Tyurskiḫ Yazıkov, I, Moskova.

STEINGASS, F. A, (1975), Comprehensive Persian- English Dictionary, Yeni Baskı Beyrut.

SÜMER, Faruk, (1999), Oğuzlar Tarihleri-Boy Teşkilatı Destanları, İstanbul, s. 48.

ŞEMSEDDİN, Sami, (1988), Kamūs-ı Türki, İstanbul.

ŞEŞEN, Ramazan, (1988), İslâm Coğrafyacılarına Göre Türkler ve Türk Ülkeleri, Ankara, s. 251.

ŞENER, H. İbrahim, (1985), "Türk Edebiyatında Manzum Esmāü'l-Hüsnālar", Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimlar Enstitüsü, İzmir, (Yayımlanmamış Doktara Tezi).

ŞÜKŪN, Ziya (1988), Gencīne-i Güftār Ferheng-i Ziyā, I, II, III Ankara, 1988.

SÖNMEZSOY, Selahattin, (1987-1988), Les Traductions Turques Mansucrites Du Coran, Thése pur le doctorat de 3 é cycle, Paris..

---, (2000) "Les Traductions Turques Du Coran", Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Van, s. 233-273.

TAYMAS Abdullah Battal, (1988), İbni- Mühennā Lūgati, 2.Baskı, Ankara..

TEKİN, Şinasi, (1965) Uygurca Yardımcı Cümleler Üzerine Bir Deneme, TDAY-Belleten, 35-63.

---, (1976) Uygurca Metinler II, Maytrısimit, Burkancıların Mehdīsi Maiterya ile Buluşma Uygurca İptidaī Bir Dram (Burkancılığın Vaibhāşika Tarikatine ait Bir Eserin Uygurcası), Ankara.

---, (2001), İştikakçının Köşesi, İstanbul.

TEKİN, Talat, (1988), Orhon Yazıtları, TDK, Ankara.

--, (2000), Orhon Türkçesi Grameri, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, Ankara.

TEZCAN, Semih, (1978-1979), Janos Eckmann: Middle Turkic Glosses Of The Rylands Interlinear Koran Translation, TDAY-Belleten, 279-294.

TOGAN, Zeki Velidī, (1970), Umumī Türk Tarihine Giriş, İstanbul.

---, (1928), "Harizm'de Yazılmış Eski Türkçe Eserler", TM, c.II s. 315-345.

---, (1971) Kur'an ve Türkler, Ankara.

TOPALOĞLU, Ahmet, Muhammed Bin Hamza, XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış "Satır Arası Kur'an Tercümesi, I Giriş ve Metin, İstanbul,1976; II, Sözlük, İstanbul, I978.

TOPARLI, Recep (1988), Mu'inü'l Mürīd, Erzurum.

---, (1992), İrşadü'l Müluk ve's-Selātin, Ankara.

TUNA, Osman, Nedim: "Studies on Nahju'l-Faradis: A Method for Turkıc Hıstorical Dialectology", Washintgon 1968 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

TÜRK DİL KURUMU: Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü. I-XII, Ankara, 1963-1982.

TÜRK DİL KURUMU: XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü. I-VIII, Ankara, 1963- 1977.

TÜRK DİL KURUMU, Türkçe Sözlük; Ankara, 2000.

USTA, Halil İbrahim, (1989), "XIII. Yüzyıl Doğu Türkçesiyle Yazılmış Anonim Kur'an Tefsirinin Söz ve Şekil Varlığı." Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

ÜNAL, Ali, (1990), Kur'an'da Temel Kavramlar, İstanbul.

VELYAMİNOF, V. DE- ZERNOF, (1869), Dictionnaire Djaghatai-Turc, Saint-Petersbéurg.

WEHR, Hans, (1980), A Dictionary of Modern Written Arabic, Beirut, 1980.

YAĞMAİ, Habib (Editör), (1339) (1961), Tercümei Tefsirī Taberī I, Tahran, s. 5-6.

YAKUBOVSKIY, A.Yu., B.D. GREKOV, , (Türkçeye Çeviren: Hasan Eren), (1976), Altın Ordu Ve Çöküşü, 2. Baskı, Ankara..

YEĞİN, A., A. BADILLI, H. İSMAİL, İ. ÇALIM, , (1990), Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Büyük Lūgat, İstanbul.

YILDIRIM, Ahmet, (2002), Türkistan Coğrafyasında Yetişen Ünlü Din Bilginleri, Türkler, C. 5, Ankara, s. 681-690.

YÜCE, Nuri, (1988), Mukaddimetü'l- Edeb, Giriş-Dil Özellikleri- Metin-İndeks, Ankara.

---, (1994), "Ausdrucksfāhigkeit und Wiedergabemāglichkeit des Türkischen in der āltesten Koranübersetzung." -Turkologie heute- Tradition und perspektive. Materialien der dritten Deutschen Turkologen- Koferenz Leipzig. 04-07 Oktober 1994.

ZAJĄCZKOWSKI, Ananiasz, (1961), Najstarsza Wersja Turecka Ḫusrav u Şirin Quṭba= La Plu Ancienne Version Turque du Ḫusrav u Şirin de Quṭb: Tekst, Facsimile, Slownik. I-III Warszawa.

ZENKER, Jules Théodore, (1979), Dictionnaire Turc-Arabe-Persan= Türkish-Arabish-Persisches Handwörterbuch, I-II, yeni baskı. Hildseheim. New York,.

ZÜLFİKAR, Hamza, (1970) "Çağatayca Kur᾿an Tefsiri, Dilbilgisi İncelemesi - Metin- Dizin." Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Doktora Tezi.

---, (1973) "Ahmet Yesevīden Hikmetler." TK, 124, 208- 212.

---, (1974), "Çağatayca Bir Kur᾿an Tefsiri." TüD, VI/1, 153-195.

ZWEMER, S.M., "Islam in South Eastern Europe." MW, XVII/4 (Ekim 1927), 331-358.

Özet

KÖK, Abdullah, Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi (TİEM 73 1v-235v/2) Giriş-İnceleme-Metin-Dizin, Doktora Tezi, Danışman: Prof. Dr. F. Sema Barutcu Özönder, LII+705 s.

Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi metni Şirazlı Muhammed b. Hacı Devletşah tarafından H.734/M.1333-1334'te istinsah edilmiş olup Türk Ve İslâm Eserleri Müzesi Numara 73'te korunmaktadır. Eserde tefsir bulunmamaktadır. Çevirinin dili esasen Karahanlı Türkçesidir. Eserde Harezm Türkçesi ile yazılmış kısımlar da vardır (35v/1=002/273'den başlayıp 55v/1=003/179'da sona ermektedir).

Tez, Giriş, Metin, Türkçe Dizin, Kaynaklar, Türkçe ve İngilizce Özet bölümlerinden oluşmaktadır. Tezin "Giriş" bölümünde Kur'an Tercümeleri, türleri, eser üzerinde yapılan çalışmalar, eserin tavsifi, dili kısımları yer almaktadır. Çeviri yazı işaretleri de bu bölümde verilmiştir. Tezin "Metin" bölümü, TİEM 73'ün 1v-235v/2 kısmına aittir. Bu bölümde Arap harfli Türkçe metnin yazı çevrimi yapılmıştır. Kur'an metnine bakarak yapılan onarmalara ve yanlış yazımlara dipnotlarla dikkat çekilmiştir. Bu bölümde yine dipnotlar hâlinde, metinde ve dönemin eserlerinde seyrek geçen veya bu metinde ilk kez tanıklanan sözcük ve ibarelerin de açıklanmasına çalışılmıştır. Metin bölümünü Türkçe Dizin izlemektedir. Burada Türkçe metnin gramatikal dizini hazırlanmıştır. Özel adlar ve Arapça ibareler de Türkçe Dizinde verilmiştir. Sonda kaynaklar yer almaktadır.

Abstract

KÖK, Abdullah, An Inter-Linear Translation Of the Qur'an into Karakhanid Turkish (TİEM 73 1v-235v/2), Doctorate Thesis, Advisor: Prof. Dr. F. Sema Barutcu Özönder, LII+705 p.

The text of Karakhanid Turkish Interlinear Koran Translation, we have been studied has copied by Muhammad ibn Haji Dawlatshah of Shiraz in 734/ A.C. 1333-1334 and it has been preserved in the Museum for Turkish and Islamic Works (Türk ve İslâm Eserleri Müzesi), No.73. The language of translation is Karakhanid Turkish, but there are also parts in Khorazm Turkish (from 35v/1=002/273 to 55v/1= 003/179).

My thesis consists of introduction, text, Turkish index, bibliography and Turkish and English abstracts. In the introduction of our research, types of translation of Koran, researches on the manuscript, description of manuscript and the language of the text. Also abbreviations, abbreviations of books and journals, and the transcription system are given in this part. Chapter of Text consists of TİEM 73 1v-235v/2 and we make a transcription of Turkish text written in Arabic alphabet. We have numbered each verses of the Koran according to the distinction used in other copies of Koran and we have ordered to compare our text with other copies of Koran, beside the numbers of sheets and lines. The spelling errors have been corrected by means of Arabian Koran text. We indicated the spelling errors of Turkish text in the footnotes. We tried to explain the words and phrases, which are rarely used in the works of the period or which does not exist in the works and used firstly in our text. A Grammatical Turkish follows the Text. Also we included the proper nouns and Arabic phrases into the Index. At the end of the thesis, there is a bibliography.